MATHÆUS
SYLUATICU
LIBER · PAND
MEDICINÆ

XVE
440

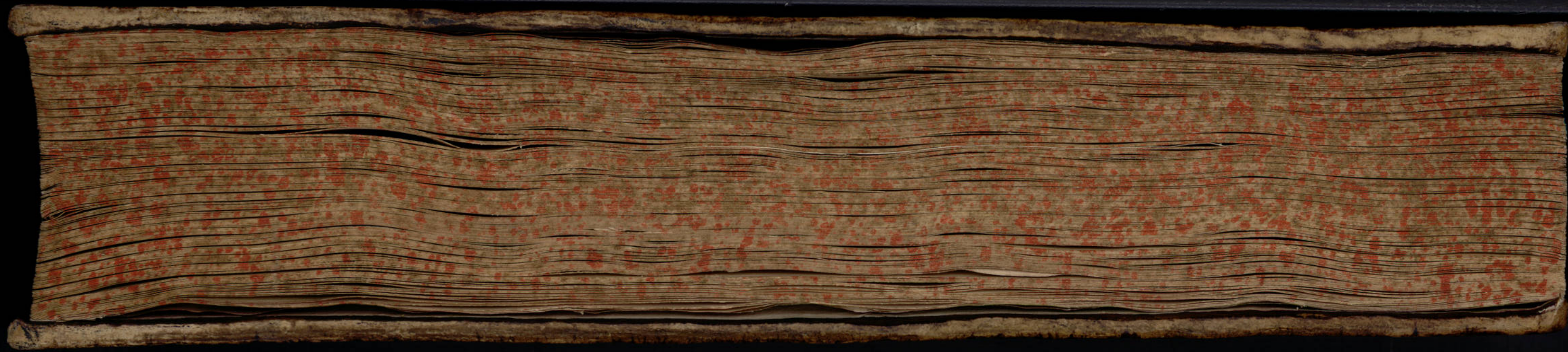

(15/3) E. 440.
(Damon 251)

~~7~~
~~84~~

~~Â~~
~~63~~

~~T 84~~

annexé T 84

BIBLIOTHÈQUE SAINTE GENEVIÈVE

Matheus moretus Brixiensis. Ad reuerendissimum in xp̃o patrem ac dominum Dominū Franciscum de Gonzaga Cardinalem mantuanum ac bononie legatum

NOn te latere arbitror reuerendissime pater ac domine quā necessaria mortalibus existat medicine cognicio q̃ nō immerito veteres a dijs īmortalibus fuisse repertam sunt opinati. Diuinum nāq; potius quam humanum videtur occultas rex p̃prietates ac varias humani corpis intelligere dispositōnes. Diuina demq; ipsius medici videtur opatio vel certe diuine opationi similima Ab immortali nāq; deo vitam accipim⁹. et hec eadem medici artificio preseruatur. Sanitatez demq; diuino fauore consequimur et hec eadem medici auxilio comparatur q̃ michil p̃fecto mortalibus gratius. michil demq; videtur optabilius p̃pterea et ab antiquis esculapio et q̃pluribus alijs medicis diuinos honores attributos fuisse constat. Clarum ē preterea medicinam ipsā apud p̃ncipes et magnos viros in sūmo semp̃ cio summa que veneratōne extitisse. Quis enī ignorat auicennam arabum principem extitisse Johannē etiam damascenum regis damasci nepotem extitisse constat. Anataxerses persarum rex quantifecerit ypocratem eius epistola declarat. Phalaris quoq; licet tyrānus crudelissimus habitus fuerit. hic tamen policletum eius medicuz maximis domis exornauit. Possem in hoc innumerabilia pene exempla in medium adducere Sed quid ego externa exempla requiro. nonne semp illustrissimi p̃ncipes qui ex gōzaga domo origimem traxerunt quos munificencia excellētes et iusticia prestantes semp extitisse constat. nonne inq̃ medicos semper maximi fecerunt. qui non solū medicos summa liberalitate semper fuerunt p̃secuti. Verum et philosophos et q̃scūq; virtute preclaros. Quocirca reuerendissiē pater cum huius miclit domus splendor ac decꝰ existas. et medicis ipsis p̃pitius non dubitaui tue reuerendissime. d. gratum fore si medicine pandectas quas obtranscriptorum impiciam iam fere perisse animaduertissem sūmo studio atq; diligentia emendarē et ab integro illas in lucem reducerem. Et ego libentius hoc onus suscepi. vt ceteris quoq; prodesse possem qui huius scientie amatores existunt. In qua quidē re intelligas me eundem fere assumpsisse laborē. quem is qui opus istud edidit. Constat nāq; opus istud ex diuersis antiquorū libris fuisse aggregatū. in quo quidem omnium simpliciū naturam ac p̃prietatem reperies. que ad vsum medicine concurrunt. ac omnium nominū declarationem quibus medicine autores vtunē ex quibus aliqua ex greca et multa ex arabica lingua origimez traxere q̃ ob p̃dromatum varietatem obscura apud latinos videbantur. Multa tamen nomina ab auctore grega nūcupantur non q̃ vere greca existant ꝫ quoniam in libris grecoꝝ qui in linguā latinā sunt traducti sic scripta reperiuntur et de arabicis similiter et idem est iudicium. Constat nāq; nonmodo apud grecos medicine scientiaz floruisse. verum etiam apꝰ arabes et apud ebreos fuisse illustrataz et autores habuisse celeberrimos. Sed hos potissimum pandectaz autor est imitatus quoz auctoritate eius dicta comprobauit. Ex grecis videlicz ypocratem dyascoridem. Galienum. Paulum Alexandrinum. Constantinum. ac Johannem damascenum mesue filium. Ex arabicis vero Rasim Johānem serapionis filium. Bulcasim. Auicennam. Auerroym. q alios q̃plures quoz dicta in libris predictorum reperiunē Ex ebreis hij sunt. Ysaac et Rabi moyses. Ex latinis vero hij sunt videlicz. Cornelius celsus. Cassius felix. Plinius. seruius et Simon ianuensis. Huius autem autoris nomen licet sit ambiguum ipsum tñ a fidedignis. Matheum filuaticum nuncupatum fuisse accepi. Sed quisquis is fuerit hunc peritissimum extitisse constat. et ipsū summa diligencia antiquoz libros percurrisse Cum itaq; hec simplicia tocꝰ medicine artis existant fundamenta veluti alementa quedaz hoz noticiam medicis maxime necessariam esse putaui. Et q̃n reuerendissime pater medicis semp fautor ac p̃picius extitisti tue reuerendissime. d. hoc opus quodāmodo renouatum dedicare volui. cum eidem me plurimum debere sentiā. nec quisquā michi hoc munere dignior videbatur. quā tu qui huic florentissimo gymnasio p̃sis ac philosophos p̃sidio tuo foueas. illisq; p̃picꝰ existas. felix itaq; sit reuerendissima. d. tua cui me humilime cōmendo

40 Bib. San Gen. Paris. 1134

Tabula capitulorum que in pandectis continē per ordinem alphabeti

Assarum siue baccara — Capitu. iij.
Aeris erugo siue viride eris Cap. iiij.
Argentum viuum — Cap. v.
Antimonium — Cap. vj.
Absinthium — Cap. ix.
Abrotanum — Cap. x.
Acatia — Cap. xi.
Aristologia — Cap. xij
Adarte — Cap. xvi.
Affodillus — Cap. xx.
Agaricus — Cap. xxij
Agrifolium lotos — Cap. xxiij
Alga marina — Cap. xxvj.
Almea arnoglossa maior Cap. xxviij
Altea maluauiscus — Cap. xxx.

BIBLIOTHEQUE SAINTE GENEVIEVE

Aloe — Cap·xxxiij·
Aloſant us·flos ſalis — Cap·xxxiij·
Alumen — Cap·xxxv·
Agnus caſtus — Cap·xxxvij
Ambra — Cap·xxxviij
Amilum Amidum — Cap·xxxx·
Amomum pes columbinus — Cap·xlij
Ambroſia athanaſia — Cap·xlij
Anagallus auricula muris — Cap·xliij·
Atriplex — Cap·xlv·
Amiſum — Cap·xlvi·
Aſſa fetida — Cap·xlviij
Apium — Cap·l·
Appios — Cap·li·
Appomel fauūmellis — Cap·lij·
Aproſtilla — Cap·lij·
Arachos — Cap·lv·
Agrimonia ferraria minor — Cap·lviij·
Armel — Cap·lix·
Arthemiſia ·matricaria — Cap·lx·
Arnogloſſa plantago — Cap·lxi
Aſpergula — Cap·lxij·
Aſtragallus — Cap·lxv·
Attramentum — Cap·lxviij
Arbor grani vitidis ·albotim — Cap·clx·
Arbor granati ſilveſtris — Cap·cciij·
Aurum — Cap·ccvij
Auena — Cap·ccxxxv·
Auelana ynda — Cap·ccli·
Argentum — Cap·cclx
Acorus — Cap·cclxxxi·
Aſinus — Cap·cccxiij·
Arſenicum — Cap·cccxxxij
Anas — Cap·cccxxxix
Abeſamida — Cap·cccxxxxix
Arbor glandis — Cap·ccclxvi·
Acetoſa — Cap·ccclxvij
Amigdala — Cap·cccccxcv·
Ameos — Cap·ccccclxi·
Alleum — Cap·cccccclxvj·
Acetum — Cap·ccccccclxxij
Armoniacum — Cap·ccccccclxxxix·
Anetum — Cap·cccccccxcix
Aqua — Cap·ccccccccvij

De littera B

Blaceebiſancia — Cap·xv
Berberi — Cap·xxxi
Barach ſpuma nitri — Cap·lxxv·
Balauſtia — Cap·lxxviij
Bem — Cap·lxxix
Betonica — Cap·lxxxvi·
Branca vrſina — Cap·lxxxvij
Bitumen iudaicum — Cap· lxxxviij
Been — Cap·xcij
Belliculi marini — Cap·xciij·
Baſilicum gariofilatum ozimum — Cap·xcviij·

Bleta — Cap·c·
Bdelium — Cap·ci·
Brictamica — Cap·ciij·
Boechoengi — Cap·cv·
Boeiſe — Cap·cvi·
Borago — Cap·cvij·
Botrix — Cap·cx·
Butalmos — Cap·cxiij
Buzeiden — Cap·cxv·
Bruculus — Cap·cxvi
Bruſcus — Cap·cxvij·
Bolus armenus — Cap·cxxiij·
Borax — Cap·clxxv·
Bulbus agreſtis — Cap·clxxxi·
Brafica caulis — Cap·clxxxvi·
Berbena — Cap·ccxc·
Būbax cotum — Cap·ccxcix·
Balſamus — Cap·cccxxiij·
Batituca metallox — Cap·ccccxcviij
Bugloſſa — Cap·ccccxcij·
Baſilicon encaticum — Cap·cccccxxxviij·
Bleta agreſtis — Cap·ccccccxvi·

De littera C

Ceruſa — Cap·xix·
Cucurbita — Cap·lxxxi·
Cepe — Cap·lxxxiij·
Corallus — Cap·lxxxv·
Camomilla — Cap·lxxxix·
Citonium mdum — Cap·xciij·
Capillus veneris — Cap·xcix·
Cotula fetida — Cap·cij·
Cottla non fetida — Cap·cxiij·
Ciclamen panis porcinus — Cap·cxiij·
Cardamomum — Cap·cxviij·
Cadimia climia — Cap·cxix·
Calamentum — Cap·cxxij·
Calcitis — cap·cxxiij·
Cameciſſos — cap·cxxv·
Cardus albus Cuchaa — cap·cxxvi
Camedreos — cap·cxxvij·
Camepitheos — cap·cxxviij
Cimimum — cap·cxxx·
Capſice — cap·cxxxi·
Camphora — cap·cxxxij·
Cantarides — cap·cxxxv·
Capparus — cap·cxxxvj·
Capilli homimis — cap·cxxxvij·
Caprifolium — cap·cxxxviij·
Cardamus naſturcium — cap·cxxxix·
Cartamus crocus ortulanus — cap·cxl·
Cardus ſilueſtris — cap·cxlij·
Caſtoreum — cap·cxliiij·
Cathaputia — cap·cxlv
Cornea arbor — cap·cli
Cedrus — cap clij.
Celidonia — cap liij·

Centaurea — Ca·clvi·
Ceratum — Ca· clvij
Crisonula — Cap·clix
Cheiri — Ca.clx·
Cicorea — Cap·clxi
Cimolea — Ca·clxij·
Cinnabarium — Ca.clxiij·
Cipressus — Ca.clxv
Cyrcea — Cap.clxvi
Cistos — Ca·clxvij·
Citrulus — Ca.clxix·
Cassia fistula — Ca.clxxi.
Chimenum — Cap.clxxij·
Cretanus — Ca· clxxiij·
Crisocolla aristim — Cap.clxxvi·
Crisocomum — Cap·clxxvij·
Crision — Cap.clxxviij
Colloquintida agrestis — Cap·clxxiiij
Condisi — Cap·clxxxv·
Condrus — Cap·clxxxvij·
Carui agreste — Cap·clxxxviij·
Cimbalaria — Cap·clxxxix·
Crocus ferri — Cap·cxci·
Cucumer — Ca·cxciij.
Citonia — Cap·cxcv·
Culcasia — Cap·cxcvij.
Cinnamomum — Ca·cci·
Coriandrum — Ca.ccvi·
Cauda equina — Ca·ccxiij.
Caries ligni coroli — Cap·ccxxiiij.
Cerebrum — Ca·ccxxviij·
Cuscute — Ca·ccxxix·
Ceruaria — Ca·ccxxxvij.
Cardo benedictus — Cap.ccxlvij
Cornum arietis — Ca·cclxxxiij·
Cicutaria — Cap.cclxxxviij·
Colla gluten — Ca·ccciiij·
Colloquintida — Cap·cccx·
Cornu — Cap·ccexij.
Cartamum indum — Cap·ccexv.
Corigiola minor sanguinaria Ca.cccxxxv·
Carui — Cap·cccxxxviij·
Calamus — Ca·cccxlij.
Citrum — Ca·cccxlv·
Cyprus — Cap.ccclij.
Calx — Ca·ccclxij·
Costus — Cap·ccclxiij.
Crocus — Ca.ccclxix.
Cubebe — Cap·ccclxxxiij.
Caro — Cap.ccccxcij·
Cinoglossa — Cap·cccccxj·
Cinis — Cap.cccccxxix
Cassia lignea — Cap·cccccxlij.
Cicer — Cap·ccccclxxviij·
Cucumer asininus — Cap.cccccvi
Cyperus — Ca·ccccccxxiij·
Cancer — Cap·ccccccxxvi·
Canapis — Ca cccccclij·
Consolida — Cap·ccccccxlv.
Cicuta — Ca·cccccclix

Cauda tremula — Ca·ccccccclxxiiij
Cera — Ca·ccccccclxxxviij·

DELITTERA D

Dragantum — Ca.xiiij·
Diptamum — Ca·ccxvij
Dolacha — Ca·ccxxv
Daucus Bauci — Ca.cccccij
Dragontea Serpentaria maior Ca.ccccexxij·
Dactilus — Ca·cccccxcvi·
Doronicum — Ca.ccccccxc·

DELITTERA E

Epithimum — ca. lxx·
Epatica — Cap.lxxij.
Edera — Ca·clxxxviij·
Eufragia — Ca.ccxxx·
Euforbium — Ca.ccxxxi·
Eupatorium — Ca·ccxxxij·
Ebanus — Cap·ccxxxiij·
Ephemereon — Ca·ccxxxiiij·
Ellatmus — Cap· ccxxxvi·
Enulla campana — Cap·ccxxxix
Elleborus — Cap·ccxl·
Elliotropium — Cap·ccxli·
Glicirsi — Cap·ccxlij·
Emola — Cap·ccxlv·
Esula — Cap·ccl·
Es — Cap·ccclxij
Eruca — Cap·ccclxxv·
Ebulus — Ca·ccclxxix·
Epar — Cap·cccccev·

DELITTERA F

Fungus — Cap·xiij·
Fistula pastoris — Ca·xxviij
Flos salis — Cap·xxxiij·
Fauum mellis — Cap.lij.
Furfur tritici — Cap·cxxxiiij·
Fex aluearis apum — Cap.clviij·
Fumus — Cap·clxxix
Ficus lupi — Cap·clxxxiiij·
Fex olei — Cap.cxcj.
Ficus — Cap·cxciij·
Fraxinus — Ca.ccxx·
Flos vitis agrestis — Ca· ccxliij·
Faba egiciaca — Cap·cclij·
Fagasmon — Cap·clij·
Falernum vinum — Cap·cliiij·
Feleg — Cap·clx·

Feniculus — Ca·cclxiij·
Fenugrecum — Cap·cclxiiij·
Fermentum — Ca.cclxv
Ferula — Cap·cclxvi
Filipendula — Cap·cclxvij·
Filius ante patrem — Cap·cclxix
Fimus — Cap.cclxx·
Fimel — Cap·cclxxi·
Folium agreste — Cap·cclxxij·
Ferrum — Cap·cccvij·
Faba — Cap.cccxxij
Fungus vescenus — Cap·cccxxvi·
Frumentum — Cap·cccl·
Faseolus — Cap·cccccxxi·
Fel — Cap·cccccxxx·
Filex — Cap·cccccxxv·
Folium — Cap.cccccxxxviij·
Fumus terre — Cap·cccccxliij.

DE LITTERA G

Gramen — Cap·xxiiij.
Geratina vel tortella — Cap.xci·
Gladiolus — Cap.ccxij.
Galeobesis — Ca·cclxxvij·
Galion — Cap·cclxxviij.
Gariofilata — Cap·cclxxx·
Glantium — Cap·cclxxxij·
Gronum anescen — Cap.cclxxxiij·
Genestrella — Cap.cclxxxv
Genestra — Cap·cclxxxvi·
Gentiana — Cap·cclxxxvij.
Gessamia — Cap.ccxci·
Gezeaz — Cap.ccxcij·
Gieritias — Cap·ccxciij·
Gallus et gallina — Cap·ccxciiij·
Gimolea — Cap.ccxcv.
Gipsum — Cap.ccxcvj·
Gisqua — Cap·ccxcvij·
Gisquia — Ca·ccxcviij.
Gumi arabicum — Ca·cccj·
Galanga — Cap·ccciij·
Galla — Cap·cccxx·
Gariofilus — Ca.cccxxxiiij·
Galbanum — Cap.ccclij
Granatum — Cap·ccclxviij·
Granum culcul — Cap.cccccxviij·
Garzus — Ca.ccccclvi·
Galla cipressi — Ca·cccccxxviij·
Gallia muscata — Cap·ccccccl·

DE LITTERA H

Herba lilialis — Cap.xxvij.
Hauson — Ca·cccviij·
Harbalin — Ca·cccxxxi·
Herba grassula — Cap.ccclv·
Herba fetida — Cap·ccclvj·
Hermerocalles — Ca·ccclvij.
Hermich — Cap·ccclviij.
Hermodactillus — Ca·cccccclxij
Hyrcus — Ca ccc l

DE LITTERA I

Jusquiamus — Ca·xcvij·
Irundo — Ca·cxlix·
Juncus — Ca.ccxxij.
Judaica — Cap·ccxlix·
Jumperus — Cap·cccxvij·
Jaquintus flos — Ca·ccclxx·
Incensaria herba — Ca.ccclxxvij·
Jricius — Ca·ccclxxviij.
Jndicus — Cap.ccccclxx.

DE LITTRA K

Kermes — Cap·clxx.
Karabe — Cap.ccxxxviij.
Kalendula — Cap·ccclxxxi·
Kenne — Cap·ccclxxxij·

DE LITTERA L

Lacca — Cap.ij·
Lapis lune — Cap·xxi·
Lignum aloes — Ca.xxxij·
Lilialis — Cap·xxxvi·
Lappago et purpurea — Cap·liij
Lapis siluestris — Cap·lvi.
Laureola — Cap·ccv·
Lapis frigius — Cap·ccxvi·
Lapis femich — Ca·cclvi·
Lenticula aque — Cap·cclxxvi
Lauius — Ca·cclxxix.
Litium — Ca·cccxix·
Limacia — Ca·cccxxiij·
Lactuca — Ca·cccxlviij.
Lactuca afini — Ca·ccclxxxv.
Lapatium — Cap.ccclxxxvi·
Lappa maior — Cap.ccclxxxvij
Lapsana — Ca.ccclxxxviij·
Lapis emathitbes — Ca.ccclxxxix·
Lapis piritides — Cap.cccxc·
Lapis smaraldus — Cap.cccxci·
Lapis lazuli — Ca cccxcij.
Lapis iudaicus — Cap.cccxciij·
Lapis adamas — Cap.cccxciiij.
Lapis cos — Cap·cccxcv.
Lapis alius — Cap·cccxcvi·
Lapis magnes — Ca·cccxcvij·
Lapis bezaar — Ca·cccxcviij
Lapis frigius — Cap·cccxcix·
Lapis margarite — Cap·cccc.
Lapis iacintus — Cap·ccccj·
Lapis cornelius — Ca·ccccij·
Lapis rubeus — Cap.cccciij·
Lapis giazaa — Ca.ccccliij·
Lapis aquile — Ca·ccccv·
Lapis gagates — Ca·ccccvi·
Lapis celidonius — Ca ccccvij·
Lapis ellectorius — Cap ccccviij·

Lapis crisollitus — Ca·ccccix·
Lapis exebenos — Ca·cccc·
Lapis agathes — Ca·ccccxi·
Lapis galactides — Ca·ccccxij·
Lapis medus — Ca·ccccxiij·
Lapis armenus — Ca·ccccxiiij·
Lapis berillus — Ca·ccccxv·
Lapis allabastrides — Ca·ccccxvi·
Lapis lacteus — Ca·ccccxvij·
Lapis vefice — Ca·ccccxviij·
Lapis pyritis — Ca·ccccxix·
Lapis lmcis — Cap·cccxx·
Lapis fistos — Cap·cccxxi·
Lapis stellatus — Cap·cccxxij·
Lapis trachus — Cap·cccxxiij
Lapis quadratus — Cap·cccxxiiij·
Lapis glatides — Cap·cccxxv·
Lapis flogmus — Cap·cccxxvi·
Lapis abelton — Cap·cccxxvij·
Lapis abfintus — Cap·cccxxviij
Lapis migrozum — Cap·cccxxix
Lapis amandimus — Cap·cccxxx
Lapis cochilij· — Cap·cccxxxi·
Lapis ametistus — Cap·cccxxxij
Lapis andzomada — Cap·cccxxxiij·
Lapis palagus — Cap·cccxxxiiij
Lapis bozax — Cap·cccxxxv
Lapis carbunculus — Cap·cccxxxvi·
Lapis calcedonius — Cap·cccxxxvij·
Lapis calefarios — Cap. cccxxxviij·
Lapis coranticas — Cap.cccxxxix·
Lapis celomites — Cap·cccxl·
Lapis crissopassus — Cap·cccxli
Lapis crisolitus — Cap·cccxlij·
Lapis cristallus — Cap·cccxliij·
Lapis grisolitus — Cap·cccxliiij·
Lapis crissopassus — Cap·cccxlv
Lapis demonis — Cap·cccxlvi·
Lapis dyadocos — Cap·cccxlvij·
Lapis dyomsia — Cap·cccxlviij·
Lapis draconites — Cap·cccxlix
Lapis ellitropia — Cap·ccccl·
Lapis erindzos — Cap·cccli
Lapis epistides — Cap·cccclij·
Lapis exacollitus — Cap·ccccliij·
Lapis exacontalicus — Cap·ccccliiij
Lapis gagazomeon — Cap·ccccl v·
Lapis geratiden — Cap·ccccl vi
Lapis granatus — Cap·ccccl vij
Lapis iaspis — Cap·ccccl viij·
Lapis iena — Cap·ccccl ix·
Lapis pris — Cap·cccclx·
Lapis iscultos — Cap·cccclxi·
Lapis kacabzates — Cap·cccclxij·
Lapis kaman — Cap·cccclxiij·
Lapis lipparis — Cap·cccclxiiij·
Lapis melochites — Cap·cccclxv·
Lapis memphites — Cap·cccclxvi·
Lapis magnesia — Cap·cccclxvij·
Lapis marchasita — Cap·cccclxviij·

Lapis mise — Cap·cccclxix·
Lapis onix — Cap·cccclxx·
Lapis obtalmius — Cap·cccclxxi
Lapis orites — Cap·cccclxxij
Lapis orsenus — Cap·cccclxxiij·
Lapis pantherus — Cap·cccclxxiiij
Lapis peanites — Cap·cccclxxv
Lapis perite vel peridonus — Cap·cccclxxvi
Lapis pssius — Cap·cccclxxvij
Lapis quirin — Cap·cccclxxviij·
Lapis quandzos — Cap·cccclxxix·
Lapis saphyrus siue syrites — Ca·cccclxxx
Lapis sardonis siue sardonites — Ca·cccclxxxi
Lapis sardius — Ca·cccclxxxij·
Lapis sarda siue sardo — Ca·cccclxxxiij
Lapis selenites — Ca·cccclxxxiiij·
Lapis syrius — Ca·cccclxxxv
Lapis sacrofagus — Ca·cccclxxxvi
Lapis samius — Ca·cccclxxxvij
Lapis succinos — Ca·cccclxxxviij
Lapis specularis — Ca· cccclxxxix
Lapis topazion — Ca·ccccIxxxx·
Lapis turchoys — Ca·ccccxci
Lapis ziguites — Ca·ccccxcij
Latura — Ca·ccccxciij
Lac et caseus — Ca cccxcvij·
Lepidum — ca·ccccxcix
Lepria — ca·cccc·
Letura — ca·ccccci
Lim usde petra — ca·ccccciij
Ligustici — ca·ccccciiij·
Lilium — ca·cccccv·
Limon celum — ca·cccccvi
Limolion — ca·cccccvij
Limon — ca·cccccviij
Limaria — ca·cccccix
Liquiritia — ca·ccccxiij
Lingua auis — ca·ccccxiiij
Lisimachion — ca·ccccxv
Lixiuia — ca·ccccxvi
Lonchitis species gladioli ca·ccccxix
Lotura plumbi — ca·cccccx
Lutum samium — ca·ccccxxiij·
Litargirum — Cap·ccccxxxi·
Lupinus — Ca·ccccccIxv·
Lubrici terre isculi — Ca·ccccccIxviij·
Lana — Ca·ccccccIxix
Leu isticum siluestre — Ca·ccccccIxxi
Lens — Ca·cccccccxi

DE LITTERA M

Mellilotum — Ca·xxxi
Mirabolani emblici et bellirici Ca·xxxix·
Melissa — Ca·xc·
Mezereon — Ca·cxxix·

Medica — Cap·cxc
Milium solis — Ca·cxcviij
Myrtus — Cap·ccxiij
Milium — Cap·ccxxiij·
Mellon indus — Cap·ccxxvi·
Mirabolani — Cap·ccccxiij·
Mel — Cap·cccli·
Mora celsi — Cap·ccclxi·
Mandragora — Cap·cccexevi·
Mercurialis — Cap·cccccx
Medulla ossium — Cap·cccccxvij·
Mebaleb — Cap·cccccxxiiij·
Mala maciana — Cap·cccccxxv
Malum — Cap·cccccxxvij·
Maruaiantusa — Cap·cccccxxxij·
Marubiastrum — Cap·cccccxxxiij
Matrifiluja — Cap·cccccxxxiiij
Meu — Cap·cccccxxxv·
Menco uafrodseiradia — Cap·cccccxxxvi·
Medica — Cap·cccccxxxvij·
Melongiana — Cap·cccccxli
Menta — Cap·cccccxliij·
Manna — Cap·cccccxliiij·
Maiorana — Cap·cccccxlv·
Mastix — Cap·cccccxlvi·
Mogra — Cap·cccccxlviij
Millefolium — Cap·ccccl
Mirra — Cap·ccccli
Myseos — Cap·ccccclij·
Muscus — Cap·cccccliij
Mumia — Cap·cccccliv·
Muscata herba — Cap·cccccliviij·
Mucillago — Cap·cccccliviij·
Mus — Cap·cccccljx
Mellon — Cap·ccccclx
Macis — Cap·cccccclxix
Mesp.llum — Cap·ccccccc·

De littera n

Narcisseus — Cap·[illegible]xiiij
Nigella — Cap·cxxxi
Nabach — Cap·cccclx·
Napellus — Cap·cccclxiiij·
Nastatimon — Cap·cccclxv·
Nenufar — Cap·cccclxvij·
Nux mdica — Cap·cccclxviij·
Nux vsualis — Cap·cccclxxiij
Nux muscata — Cap·cccclxxiiij·
Nux auellana — Cap·cccclxxv·
Nux vomica — Cap·cccclxxvi·
Nux methel — Cap·cccclxxvij·

De littera o

Ouum — Cap·lxxiij
Ozimum — Cap·xcviij·
Oleum oliuarum — Cap·cxxij·
Opoponax — Cap·cccclxxiiij·
Oleander — Cap·ccccclxix
Ocia — Cap·ccccclxxix·
Ocimum — Cap·ccccclxxx·
Onomia — Cap·ccccclxxxi
Ordeum — Cap·ccccclxxxij·
Obstuaca — Cap·ccccclxxxiij·
Oftis — cap·ccccclxxxiiij·
Osmundi — Cap·cccccxci·

De littera p

Planta gummi draganti Cap·xiiij
Perficum — Cap·xxv·
Paritaria vitriola — Cap·xxix·
Plantago — Cap·lxi
Pamis cuculis — Cap·lvi
Polium — Cap·lxxvij·
Plantago aquatica — Cap·lxxxj·
Papirus — Cap·cxi·
Panis porcinus ciclamen Ca·cxiiij·
Papauer — Cap·cxlvi
Pinus — Cap·clxiiij·
Pes coruinus — Cap·clxxij·
Pix greca — Cap·clxxxij·
Pira — Cap·cxcix·
Porrum — Cap·cc·
Polipodium — Cap·ccxix
Platanus arbor — Cap·ccxxvij
Piper — Cap·cclv·
Prassium — Cap·cclvij·
Porcelliones — Cap·ccc·
Pruna — Cap·cccj
Piperella — Cap·cccvi·
Piper nigrum — Cap·cccxvi·
Pes — Cap·cccxxi·
Piperella — Cap·cccxxxvi·
Pinaria — Cap·cccxxxvij·
Plumbum — Cap·cccxliij·
Portulaca — Cap·cccxliiij·
Philium — Cap·cccxlvij
Peucedanum — Cap·cccliiij·
Pix liquida pecula — Cap·ccclx·
Plumbum vstum — Cap·cccccliiij
Palma — Cap·ccccclxij
Pellicinus — Cap·ccccclxxxv·
Peplos — Cap·cccccxxxvi·
Pes columbinus — Cap·ccccclxxxvij·
Petrosellinum — Cap·ccccclxxxviij·
Peonia — Cap·ccccclxxxix·
Piretrum — Cap·cccccxc·
Pistacea·Fistici — Cap·cccccxcij·
Policaria — [illegible]a.cccccxciij·
Pomfolix — [illegible]·cccccxciiij·

Populus arbor — Ca·ccccxcv·
Propoleos — Cap·cccc xcvij
Pinguedo — Cap·ccccxcix·
Piscis — Cap·cccccxcij·
Pix — Cap cccccclxxix·
Piper montanum — Cap·ccccccvi·

DE LITTERA N

Nuinq; Folium pentaphilon Cap·ccccc·

DE LITTERA R

Risum — Ca·lvij·
Rapa — Ca·ccviij·
Rana — Ca·ccxxi·
Rubea tinctor — Cap·ccxlviij·
Raphanus radix — Cp·cclxxi·
Rannus — Ca·cccix·
Rosa — Ca·cccxl
Resina rasa — Ca cccxlvi·
Rosmarinus — Cap·ccclxxxiiij
Rasura clauor veterum Cap·cccccxxxix·
Ramich — Ca·ccccccj·
Reupponticum — Cap·cccccciij·
Reubarbarum — Cap·cccccciiij·
Ribes — Ca· cccccvij·
Rodia — Cap·cccccviij·
Rostrum porcinum — Cap·cccccx
Rodaba — Ca·cccccxi
Ruta — Ca·cccccxij·
Ren — Ca·cccccxiij
Rubus caninus — Cap·cccccxli
Rubus — Ca·ccccclxi

DE LITTERA S

Serpentaria minor — Cap.i·
Sycodium — Cap. vij·
Sauina — Ca·viij
Squimantium — Ca.xvij·
Spongia marina — Cap.xviij·
Silphium arbor alle Fetide Cap·xlviij·
Scolopendria — Ca·xlix·
Sordicies balnei — Cap·lxij·
Stellaria — Ca.lxvi·
Sticados — a·lxvij·
Semen lini — ap·lxxx·
Spina alba bedeguar — Cap·xcv·
Scara bei — Ca·xcvi·
Saponaria herba full ũ Cap·cviij·
Sputum — Cap·cxij·
Siliqua — Ca·cxxj·
Soldanella — Ca.cxlv·
Sinapis — Ca·cxlviij·
Spica celtica — Ca·cliiij·
Sulphur — Cap·clxx·
Salix — Cap. cci
Sanguis draconis — Cap·ccx·
Sanguis — Cap·ccix
Solea calcia mentorum Cap.ccxj·
Saluia — Cap·ccxliij·
Stagnum — Cap.cclxi.
Spelta — Cap·cclxxv·
Siligo — Ca·cclxxxix·
Squilla scylla — Ca·cccxi·
Staphisagria — Cap·cccxiij·
Spina lata — Ca·cccxviij·
Solatrum morella — Cap·cccxxv·
Sudor — Cap·cccxxx·
Sangnimaria centumnodia Ca·cccxxxv
Senation — Cap.ccclix.
Sambacus — Ca·ccclxxvi
Semen lumbricor — Ca·ccclxxx·
Serpentaria maior — Ca.ccccxxi
Sal — Ca.ccccxxviij·
Storax — Ca.ccccxl
Spargus — Cap·ccccclxiij·
Scorpio — Ca·ccccclxvi·
Serpillum — Cap·ccccclxxi·
Sal armoniacum — Ca·ccccclxxij·
Scabrum — Ca·cccccxcviij
Sapo — Ca·ccccccxiiij·
Serapium — Ca·cccccxv·
Sadaran — Ca·cccccxviij·
Saturegia — Cap.cccccxviij·
Salamonica — Ca·cccccxix·
Sandalus — Ca·cccccxxi·
Sanguisuga — Ca·ccccccxxiij·
Sarcocolla — Ca·cccccxxvij·
Scalongia — Cap.cccccxxix·
Scamonea — Cap·cccccxxx·
Scabiosa — Ca.cccccxxxi·
Spatula fetida — Cap·cccccxxxij
Stachis — Cap·cccccxxxiij·
Staquiu — Cap·ccccxxxiiij
Strangulator adip — Cap·cccccxxxv·
Sercula — Cap.cccccxxxvi·
Sebesten — Cap.cccccxxxvij·
Sene — Cap·cccccxxxix·
Sisamus — Cap.ccccccxl
Scolopendria — Cap·cccccxlij·
Sisimbrium balsamita — Cap·cccccxlij·
Sideritis centugalli — Cap·ccccccxlvj.
Simonum petroselinum macedonicum Cap·ccc
ccxlviij·
Spica — Cap·ccccccl.
Siseleos — Cap·ccccccli·
Smirnas — Cap·ccccccliij·
Spmachia — Cap.ccccccliij·
Sorba — Cap·ccccccliiij·
Soricis — Cap·ccccccv·
Scorpiodes — Cap·ccccccvi·

Scrofularia — Ca.ccccclvij.
Sumach — Cap.ccccccviij.
Sordicies parietis balnei Ca.cccccclxxxviij
Sambacus agrestis — Cap.cccccxcviij.
Spuma maris — Cap.ccccccxiij.

DE LITTERA T

Tamariscus domestica Cap.lxix.
Tormentilla — Cap.ciij.
Terebintum arbor terbentine Cap.cix.
Tamariscus agrestis — Cap.cxx
Tegula later — Cap.cxliij
Testiculus vulpis satyrion — Ca.cl.
Terpigo — Cap.cclviij.
Tapsus barbassus — Cap.cclxxiij.
Tela aranea — Cap.ccxxvij.
Trifolium — Cap.ccxxix.
Tribulus — Cap.ccxli.
Tapsia — Cap.cccccxlvij.
Thus olibanum — Cap.cccccclx.
Tapsia ferula silvestris Cap.cccccclxiij
Tapsus — Cap.cccccclxiiij.
Tamarindi — Cap.ccccccxlvij
Tharo herba — Cap.cccccclx.
Tragos — Cap.ccccclxxv.
Testiculus sacerdotis — Cap.cccccclxxvij.
Testiclus animalis — Ca.cccccclxxvij.
Teremabi — Cap.ccccccclxxviij.
Terra sigillata — Cap.cccccclxxxi.
Titimallus — Cap.ccccclxxxij.
Tripolion — Cap.cccccclxxxiij.
Trogorimus Tragoriganus Cap.ccccc lxxxiiij.
Tutia — Cap.cccccclxxxv.
Turbit — Cap.cccccclxxxvi.

DE LITTERA V

Viride eris — Cap.iij.
Vsnen — Cap.xlvij.
Vsnee — Cap.lxxi.
Vsma — Cap.lxxiiij
Vitrum — Cap.cxcvi.
Viscus — Cap.ccij.
Virga pastoris — Cap.ccxviij.
Vimeta — Cap.ccxlvi
Viola — Cap.cclxij.
Viticella vitis alba — Cap.cclxvij.
Valeriana — Cap.cclxxiiij
Vermis serici — Cap.cccv.
Vpupa auis — Cap.cccxxviij.
Vitis — Cap.cccxxxiij.
Vrtica — Cap.ccclxv.
Volubilis — Cap.ccclxxij.

Vsnee lanugo que vestit arbores granatorum
Cap.cccccxxvi.
Vene arboris grāti silvestris Cap.cccccxlix.
Vernix Sandaraca — Cap.ccccccxx.
Vulpes — Cap.cccccclxxiij.
Vermis grane — Cap.ccccccxci
Vspertilion — Cap.ccccccxcij.
Vecticon — Cap.ccccccxciij.
Veccia — Cap.ccccccxciiij.
Venter animalium — Cap.ccccccxcv.
Vethuen planta — Ca.ccccccxcvi.
Vela herba — Cap.ccccccxcvij.
Virem — Cap.ccccccc.
Vua lupina — Ca.ccccccci.
Vlmus — Ca.ccccccij.
Vsuen — Cap.ccccccciij.
Vitriolum — Cap.ccccccxiij.

DE LITTERA Y

Ysmgus — Cap.lxiiij.
Ysopus humida — Cap.clv
Ypericon — Cap.cclxxi..
Yoxa herba — Cap.ccccccciij.
Yreos — Cap.cccccccv.
Ypoquistidos — Cap.ccccccviij.
Ypoglossos — Cap.ccccccix

DE LITTERA Z

Zinziber — Cap.cccccclxxx.
Zedoaria — Ca.ccccccxij.
Zedcara herba — Cap.ccccccxv.
Zinziber caminum — Ca.ccccccxvi.
Zirnabum arbor — Ca.ccccccxvij
Zirumbet — Ca.ccccccxviij.
Zimirmon — Ca.ccccccxix.
Zucharum — Cap.ccccccxx.

FINIS TABVLE

Liber pandectarum medicine. Omnia medicine simplicia continens. quem ex omnibus antiquorum libris. aggregauit Eximius artium et medicine doctor Matheus siluaticus Ad seremissimum siculie regem Robertum

Achiam — .i. castoreum
Aagi — .i. ebur
Aakade — .i. bakade
Aamkarok — .i. cinamum
Aamsangilem — .i. sarcocolla
Aatim — .i. nux muscata

CAPITVLVM. I.

Aaron gre. ara. sirice tica. la. vel barba. Aron vel larus vel serpentaria minor. vel luf minor. Aaron herba est hñs folia dragontee similia sed minora et plana. non varia. habens virgam duarū palmarum et colorem purpureum. Cuius semen coloris est crocei. et hz radicem albam hñtem bulbi rotonditatem similē dragontee. que cruda et cocta manducari pōt. qz non est valde amara. folia eius posita in sale manducantē. Est cali. et sic. complexionis in p̄mo gradu. virtutis dissoluendi et laxandi et extenuādi. Gal. lib. secundo de cibis circa finē. cap. de Aaron. Est quidē radix huius plante consimilis comesta ei que rape. q subdit et oz quidem p̄orem ipsius effūdere aquā p̄m elixationem deīde in alteram calidam intromittere. vt in caulibus et lenticula dictum est. q idē li. vi. De simplicibus pharmacijs cap. Aaron Aaron siue serpētaria minor. hec emz ex terrestri pcessit substācia calida. et iō abstersiue virtutis est. non tñ violenter sicut dragontea. ñ in calefaciendo et siccādo p̄mi gradus p̄m vtrumq; ñ vtiliores sunt radices ipius. Paulus cap. aaron Aarō est calide q sic. complexionis in p̄mo gradu. Posse ad menstrua puocanda. sucus eius per pessarium miciatur. Contra iflationes aurium tuborositates. Aaron cum ipsa herba bulliāt. in vino et oleo cōmuni ad[illegible]co cimino. fiat inde emplastrum. Contra en[illegible]ropdes vel ficus. herba ipa et tapsus barbatus decoquātur in vino vel aqua et fiat sup eis [illegible]catisma. Contra frigida ap̄ata herba ipsa c[illegible]m tuborositatibus cū axungia veteri teratur [illegible]. in testa calida ponatur et superponatur. cor[illegible]a scrofulas nouellas herba ipsa et squilla cum axungia vrsina veteri superponatur Ad faciem depurādam et cutim subtiliādā ex tuborositatib9 suis deiccatis fiat pulis subtilissimus et conficiat̄ cum aqua ro. et ponat̄ ad solem donec aqua ex toto consumatur et ita fiat ter vel ēter. vel amplius et expulueret solo vel confecto cum aqua ro. illiniatur facies. q hec vocatur gersa vel ceruse serpētarie immoris et silr p̄ōt fieri de maiori. Dyas. cap. Aaron. virtus est in semine radice et folijs. similis dragōtee. que mixta simobubalino. et cathaplātibus adhibita podagricis medet̄. radix eius extenuat pingues humores nō mediocriter. Vñ ad expellendum toracis humorem vtilissima est. tota herba extenuatoriam hz virtutem sed non fortē sicut dragontea sic tñ calefacit. Radix eius collecta repomit̄ sicut dragontea et ciclamis. Gali. ij. de cibis Est enim ip̄i9 nutrimētum bonum si aliquis ex pectore et pulmone aliqd expellere vellet in ipsis collectoz et grossorum et viscosorum humoz. iā comesta. GAL. de sim. phar. radices Aaron comeste incidunt incisione tempata humoz grossiciem quare q excreatōnibus siue extoracе sūt ydonee Dragontea vero ad hoc magis est ydonea.

CAP. secundum

Aec ara. grece. anchusa latine lacca Lacca est gummi arboris quod defertur a partib9 vltramarinis quo tigunt̄ panni colore rubeo. hz virtutem extenuatoriam et est ca. et sic. complexionis in tercio gradu. SERA. libro aggre. capi. Aec auct. Dyas. Aec est gumma arboris q̄ nascitur in terris arabum et est in ea simile mirre et storaci. et habz virtutem extenuandi. q idē auc. Gal. Lacca est gummi arboris que nascit̄ in arabia q̄ est filis mirre habens odorem bonum. Et administratur in fumigijs. et tinguntur ex ea pānni rubei coloris et dicitur tinctura illa kermes q defertur siliter de armenia. et est ca. et sic. complexionis in tercio gradu. Et idem auct. Gal. in translatōe albatarich. Lacca est gumma arboris q̄ nascit̄ in arabia. q est similis mirre hñs odorē bonum. Et idem auct. rasi. Lacca cadit ex celo super ramos arboris gubera. i. mespili. in ptibus syrie in iūlis maris. et ē ca. et sic. complexionis Auic. libro. ij. cap. de lacca. Lacca dixerūt quidē de quibus est Paul9 est gumma herbe filis mirre boni odoris. et oportet q̄ administretur cū cautela. Alij vero errauerut et dixerunt q̄ est karabe. Vez lacca in plerisq; est virtutis karabe et ē extenuatiua virtute vehementi. POSSE Lacca confert asmati. si puluis ei9 cum ouo sumatur ieiuno stomaco. et confert splenecticis in syrupo si ponatur et puocat menstrua et confortat visū p̄m omnez modum administratōnis ei9 q cōfortat stomacum et aperit opilatōnem stomaci et epatis et curat hpctericiam ex opilatione. Sera. Lacca habet virtutem extenuandi pingues q bi

bunt de ea splenetici et asmatici et confert. q̄ q̄ bibitur cum mellicrato ꝓuocat menstrua et abstergit maculas que fiūt in oculis absterſione veloci et curat debilitatem visus quādo miscetur cū vino et fit inde collirium et est bona dolori dencium. et ap t opilationes. et fortificat viscera q̄ tinguntur i de panni coloris rubei et aperit opilatōnem stomaci et confortat eum et confert hydericie. Et modus ablutionis eius est. q̄ accipitur gummi eius et teritur et ꝓicitur super ea a qua ca. in qua bullierit aristologia et squinantus et mouetur cum pistello et dimittitur residere. et ejcitur aq̄ deinde deficatur in vmbra et reponitur in vase vitreo. et si non clarificatur prima vice facias secundo. Auic. Lacca confert tremori cordis et confert epi et cōfortat stomacum q̄ cōfert hictericie et hidropisi et doloribus epatis.

Aech	.i. centomica
Aegilops	.i. auena
Aegiros	.i. populus arbor
Aegistros	.i. ꝓpoleos
Ael	.i. arbor thuris
Aelip	.i. india
Aemazameleantos	.i. sanguis ericij

Aerai .i. egritudo fria et est titilatio virge in viris et oris matricis mulieris. accidēs in vasis spmatis et mollificatio et spasmus ipōrum et inflatur venter eorum

CAp. iij.

Aerma a rabice grece assarum latine baccara et quidez vocāt ipsaz nardum agrestem. Aerma habet folia similia edere nisi quia sunt satis minora et rotondiora et non frāgibiliora. et est habens radiculas similes gramini minutas et nodosas. et suauiter olentes vt nardus. remordentes linguam. cum sufficienti calefatōe. iuxta q̄s est flos eius. cuius color est purpureus. similis in figura flori iusquiami. et semen continetur in eo. vuis simile. Nascitur autem in locis vmbrosis. et montuosis et maxime in italia est ca. et fic. complexionis in tercio gradu. DYAS. ca. de assaro Assarum quem multi nardum agrestē appellant. folia habet similia cusso tenuia et rotonda. florem inter folia iuxta radicem. purpurei coloris i similitudinem iusquiami. Semen simile vuis. habet etiam radices plurimas. tenues. et nodosas et geniculosas similes agresti. suaues odore. et remordentes linguam. cum sufficienti feruore calefactoriam enim habet vim. et cuz acrimonia relaxantes vires. Sera. libro aggre. capitulo aerma Aerma habet folia similia foliis cussus. nisi quia sunt minora satis et rotondiora et non frangibilia et habet florem iuxta radices eius cuius color est purpureus. similis in figura flori iusquiami et habet semen simile cartamo q̄ habet radices multas in quibus sunt nodi tortuosi similes gramini. nisi q̄ subtiliores satis. et habet odorez bonum. et nascitur in montibus in quibus sunt multe arbores. Gal. vi. simplicium pharmacorz. cap. de assaro. Illud qđ est iuuatiuum in eo est radix q̄ est ca. et fic. complexionis in tercio gradu. AVIC. libro secundo capi. de assaro. Assarum herba est habens semina plurima radicum. cuius nodus est tortus. similant̄ piperi. boni odoris mordicans linguam. et habet florem inter folia apud radicem suam cuius color est purpureus. similis flori iusquiami. et radix ipsius est magis iuuans quā aliud quod sit in ipō et eius virtus est virtus acori aut est eo fortior Ex eo melius est qđ est subtilis odoris. ca. est et fic. in tercio gradu. et dicitur q̄ eius siccitas est maior caliditate ipius. Cassius felix cap. de assaro. Assarum nascitur in vmbrosis montibus. foliis cassilaginis similib9. inter que flos iuxta radicem purpureus. et semen continetur vuis simile. et radicibus plurimis atq̄ tenuissimis q̄ redolentibus. virtutem similem nardo. Plinius ca. de assaro. Assarum est herba habens radiculas minutas et nodosas. et suauiter olentes vires calefaciendi. et aciter relaxandi. IO. MES. cap. de assaro. Assarz est radix herbe mōtane. cuius folis sunt angularia sicut folia edere. et flores eius sicut flores iusquiami. et tota planta eius aromatica mordicans gustum. melior pars eius plante est radix. et melior radix est que est grossa spissa. cuius odor est subtilis et sapor acut9 cū stipticitate mordica. Est ca. et fic. complexionis in tercio gradu Et dixit Dyas. est in secūdo gradu ca. et fic. in tercio. et quasi verius. Posse assarum in collirijs subtiliat tunicam oculorz. et in rupis positum. curat hictericiaz ex opilatōne. et egritudines ex opilatione factas. sicut sunt febres antique. et curat opilatōnē epis. et spleis et duriciē eorz et clarificat visuz. DYAS. Assarum ꝓuocat vrinam et menstrua et ad totum corpus facit cum vino et oleo inunctum calefaciendo et hidropicis et sciaticis ꝓdest. Menstrua etiam depomit. si ex eo. z. vij. cum mulsa dederis et ventrem purgat sicut elleborus albus. Miscetur etiā diuersis oleis odoratiuis SERA. quādo ponitur assarz in musto. ita q̄ cum eo buliat et postea detur hidropico confert ei. et similiter curat hictericiam. et confert fe. antiquis multum. Nam aperit opilationem epatis et splenis. et confert duricici eius. et fortificat renes et veficam. Et sedat dolorem membrorz intrinsecorum et quādo ponitur in collirijs attenuat tunicam que dicitur cornea et clarificat visum. Plinius. Assarum ꝓuocat vrinam et menstrua. habet vires similes nardo. Auic. Assarum aperit et sedat dolores intrinsecos omnes. et ꝓprie eius infusio. et subtiliat. et resoluit et calefac membra fria et abstergit et confert sciatice. et dolori ānchaz antiquo et ꝓprie eius infusio. Et confert grossitudini cornee. et opilatōni epis. et duricici ipsius. q̄ hictericie. et hidropisi infusioni. 9 tres aurei. in xij. cotillis musti. post duos mei[illegible]s coletur Et iuua-

mentum eius est in febribus valde · et duricie splenis et ꝓuocat vrinam · et confortat vesicam et renes · et sic soluit sicut elleborus albus in purgatione ventris · Et eius potio sit · vij · aureorum · cum aqua mellis · Et in spermate augmentum efficit ¶ IO · MES · melius qꝫ ei miscetur ad solutionem faciendam · Est aqua casei cum spica et aq̃ mellis · et quidam infundunt aliquid ex eo ī musto · et conseruāt in vase per tres menses · Et est illud vinum medicina · ad hidropisim et splenem Substinet autem assaz de decoctōne et contritione · rem mediocrem ꝛ elaboratio in contritōne eius · Facit ipm magis ꝓuocatiuum q̃ solutiuum Et est ex rebus facientibus vomitum · et educit per ventrem et est ꝓuocatiuum vrine · et educit coleram et flegma · sed de eius opatōne in flāte · est manifestius · ¶ Et educit ex anchis · et iunctu ris materias · et confert doloribus ea ꝛ · et ꝓprie infusio eius et alij modi administractōnis ipius et est ex rebus bonis · in quibus est spes iuuamē toꝛ · ad opilatōnes epis et splenis ꝛ duriciē eoꝛ et morbos opilatōnum sicut est hidropisis et hy ctericia et duricies splenis et prope vinum infusionis eius qꝫ diximus · et confert iuua mentū magnum febribus opilationum · et febribus antiqs et iungitur dorsum · et spina · ex oleo ipius cum laudano · ꝛ facit sudare ꝛ confert opilatōi febriū et ꝓuocat vrinam · et in spmate augmentum facit · dosis eius infusi potō est ab aureis · ij · vsq; ad ʒ · iiij · et puluueris eius a · ʒ · i · vsq; ad aureos · ij ·

CAP. ·iiij·

Aeris erugo gre · arabice zimiar vel heas erugo · latine vero viride eris vel eris erugo · DYAS · capi · aeris erugo · alia est raficia alia granata ap aurifossores · alia vermiculosa appellata · ob similitudinem formeꝛ eius · cuius alia est confectibilis alia fossibilis · Fit autem raficia hoc modo · sume vas cui sit os equale cum cetero corpore · et adiecto aceto acerrimo · imittas squamam p̄ purgatam eris cipri · ꝛ sic pende in vase · ne aceto tāgatur et sic mundi ne in aliq̃ loco spiramen admittat · et post decem dies aperias et rade qꝫ adheret lapidi · ꝛ qꝫ radit̄ habeto pro erugine eris Est et alia confectio que sic fit · mitte acetum fortissimum in vas eneum · et cohopi alio vase eneo sed melius est vt cōcauum vas sit ad minus eq̃le · et sic mundi vt supra · et post dies · x · rade vas ipm et collige erugmem que in vase fuerit · ꝛ ē tercia confectō · que in hunc modum fit · Fac laminā eneam et in vase vbi acetum est · mitte ita vt acetum non tangat · et mundi vt supi · ꝛ post ea collige · ¶ Idem etiam facere poteris cum vinacia acescere ceperit · omittens laminas vinacie · et post dies decē colligens · Fit etiaz ꝛ de liātura eramis sic · mitte acetum et agitaē decies in die in vase simul cū ipsa limatura · ꝛ sic exprimitur et colligitur · Dicit etiam q̃ nascitur in metalis · Vnum autem genus est cuiꝰ pace eruginis qꝫ sup eramen inuenitur · ¶ Aliud quod in speluncis distillare dicitur · qꝫ sup eramen est · parum est · sed bonum · qꝫ distillat album est et nigrum Adulteratur etiam plurimis admixtis scz pumice · aut marmore tonso · aut calcāto · sed citius hoc agnosci pōt · tacto humore duobus digitis · cuz fricatur · Et si marmor album aut pumicē habuerit non se soluet · Si vero calcantuz nigrescit in digitis Aerugis vermiculose genera sunt duo · Vnum genus est qꝫ foditur · alterꝫ vero qꝫ conficiē sic · mitte in mortarium eneum et pistellum eneum acetum album fortissimum · quasi cotillam dimidiā · Et tam diu tere q̃ diu inspissetur · post ea vero mitte stipterie rotunde · ʒ · iiij · salis marini optimi · et salis nitri equale pond9 · et tere diebus canicularibus q̃ diu inspissetur · Et colorem erugmis faciat et sic vermiculos fac · Et si volueris vt limpidum exeat et lucidum · mitte aceti partem vnam et olei veteri partes duas · et omnia supradicta equaliter · Multi vero accipiunt erugmem raficiam et mixto gummi · faciunt vermiculos et vendunt sed inutilis est ¶ Iste confectōnes erugmis · virtutem habēt eris usti · sed fortiorem · Omnibus aūt melior est illa que fodiē · secunda que raditur · tercia que conficitur · Bulcasim eben aben azerim libro qui vocatur seruitor Sunt multi qui adulterant zimiar · cum multis rebus sicut cuz pumice et cum marmore pistatis · Et sunt qui miscent cum calcanto · Et q̃ vult cognoscere illud qꝫ est adulteratum cū pumice vel cū marmore · madefaciat manū suaz in aqua · et ponat sup ipm qr statim dissoluetur · Et sunt qui masticant ex eo cū dentibus · et sic ꝑcipiūt lapides · et discernitur id qꝫ est adulteratū cuz vitriolo · ponēdo ipsum in lamina ferrea super ignem · Et si contineꝛ aliqd vitrioli quando erit cōbustum fiet rubeum · sed illud qꝫ non est adulteratum remanet in suo colore et sua figura · et melius ex eo in nostris partib9 est · qꝫ est magis viride fortioris odoris · adurās gustū · fortis operatōnis · POSSE · Dyas · omnes erugines virtutem hñt stipticam termāticam · caliginez oculoꝛ detergunt · lacrimas · ꝓuocant · cicatrices oculorum attenuant · pastēcia vulnera curant · ꝛ sine tumore ea conseruant · Melle et oleo addito ꝛ cera cicatrices inducendo vulnera sordida sanāt · gutta armoniaci mixta ꝛ facta sicut collirium · fistulas curant duras cicatrices molliunt · ꝛ gingiuis putridis et cāceratis vtilissime adhibent palpebras attenuāt · melle mixto ꝛ munēdo · Mixta vero resina · terbentina · ere usto · et nitro leprosos curat · fistulas admixto sale armoniaco medicaē · Grossas qꝫ ꝛ asperas palpebras cuz melle curat · Comburit̄ vero sic mitte in sartagine minutas partes erugmis et pone in carbonibus igneis · q̃diu colores cineris faciant · et postea cuz frigu erit vtere · Multi vero in cacabum crudum mittunt · et sic comburunt · Bulcasim eben aben azerim libro qui vocatur seruitor ¶ Comburitur zi

niar in hunc modum. ¶ Accipe ziniar et pone in
patella terrea sup ignem et misce quousq; vide
as colores eius immutari. q2 vertitur ad colorē
tutie et post auffer ab igne ꝛ sine tepescere ꝛ col
lige et serua et vtere. et habeas de ziniar quod
generatur in mineris. in insula cipri. q8 appa:et
sup aliquos lapides in quibus est es. Et est q8
extillat a spelunca. et id quod ex eo apparet sup
lapides. est parum. verꝫ id q8 inuenitur in mi=
neris est maioris quātitatis. et pulcri coloris.
sed non est bonum ꝓpter nimiam q̃titatem que
admiscetur ei ex lapidibus

Aerona — .i. aerma

Aerugo ferri grece ara. erugo haid. latine vero
erugo ferri. ¶ Vbi sciendum ꝙ erugo ferrugo.
squama ferri vel scoria ferri. et ferrum eiusdem
virtutis sunt tñ aliud est erugo et aliud est fer=
rugo et aliud squama vel scoria ¶ Istam squama
vel scoria. est illud latum et tenue q8 euolat per
concussionem a ferro. Ferrugo est que per exco
ctōnem liquefit a ferro ¶ Erugo est illud q8 per
antiquitatem oritur in ferro. et fit aliquādo ar
tificialiter sicut fit erugo eris. Ferrum autē est
illud q8 remanet q8 omnib9 est notum. verum
omnium istoꝝ virtutes inuenies. si leges litte=
ram haid.

¶ Aes vstum — .i. es vstum

CAP. v.

AIbachest arabice grece. i. dargiros
latine argentum viuum ¶ DYAS.
capitulo de argento viuo ¶ Argen=
tum viuum quoddam est artificia=
le. quoddam minerale. Artificiale conficitur sic
mittitur minium et cinabrium in cacabum teste
um. et ferreo cohopculo munitur argilla. et po=
nitur in foco. et post duas horas aperitur. et q8
coopculo inheserit hoc colligitur. quia hoc est
argentum viuum. Minerale autem inuenitur in
mineris metalloꝝ. Argentum viuum seruandū
est in plumbeis vasis aut vitreis. q2 alia vasa co=
medit et perit. Paulus ca. de argento viuo. Ar
gentum viuū ca. est et humidum in quarto gra
du. Istam ex effectu cognoscitur quod sit ca. quia
dissoluit incidendo et penetrat. Almansor tract.
tercio cap. de argento viuo ¶ Argentum viuum
qñ extinguitur. ardens est. POSSE. SERA.
libro aggre. cap. aibachest ¶ Argentum viuum
est occidens quādo bibitur sua grauitate. et cor=
rodit oē cui obuiat ex mēbris intrīsecis ꝛ cōfert
contra nocumēta eius lac sumptum in multa q̃=
titate argentum viuum qñ mortificatur. et mi
scetur cum oleo ro. occidit pediculos ꝛ curat sca
biem qñ miscetur cum medicinis valentibus ad
hoc ¶ Assiduatō ad fumum eius inducit palisim.
et aufert sensum et motum et nocet visui. et au=
ditui. et expellit omnia venenosa. et sumentes ar
gentum viuum mortificatum moriunt̄ ex yliaca
passione. et ipm sublimatum comburit. et occi=
dit sicut ignis. et corrodit carnem et destruit fi=
stulas. ꝛ occidit mures. ꝛ q8cumq; animal quod
sumpserit ipsum ¶ DYAS. virtus argenti viui
est homicidialis. pondere suo scindēdo intestina
vñ eu adere poterit qui hoc biberit. lac plurimū
bibendo et mouendo se. Similiter datur vinū ad=
dito absinthio sinapi aut ysopo ¶ Paulus cōtra
scabiem oleo nucis paꝝ calido. admisce acetum.
deinde litargirum et cerusam puluerisatā in q̃ti=
tate eadem. buliant ad spissitudinem mellis. et
refrigeratis impone argentū viuū cōmiscendo
et vsui reserua ¶ Argentum viuum cum axungia
gallinacea et cerusa conficiatur ¶ Ex hoc faci=
es inūcta clarificatur et dealbatur. vel sic ¶ Ac
cipe cerusam oleum ro. et belliculos marinos. et
adipē gallinaceā resolutam ad ignem et colatā
ꝑdictis appone. et vltimo argentum viuum mor
tificatum cōmisce ¶ Contra pediculos capitis fa
rina lupinoꝝ amarorum decoquat̄ in aceto for=
tissimo vsq; ad spissitudinem. et additis. ℥. iiij.
argenti viui extincti fiat inmixtio et caput paci
entis inungatur. extinguitur autem argētū vi
uum cum saluia vel confricatur cū cinere et sal=
uia. Signum bone extinctōnis est. cum alteri rei
pōt commisceri.

Aibsacos — .i. virga pastoris
Aimaco — .i. medulla
Airac — .i. arbor grauati siluestris
Airamisa — .i. ciclamen
Airas — .i. arbor piroꝝ siluestriū
Aisdo — .i. sempuiua
Aispenal — .i. spinachia
Airon — .i. oliua

¶ CAP .vi.

AItruad arabice gre. antimonos la
tine vero autimonium ¶ Antimo=
nium est vena terre similis plūbo.
verꝫ est ꝙ antimonium teritur. et
non funditur. plumbum vero fūditur et non te
ritur et habet in fracturis suis claritatem quā=
do frangitur. Et illud est melius q8 in fracturis
suis non habet aliquid ex terra vel aliqua sorde
et iō ablutum et mundū debꝫ poni in medicinis
Est fri. et sic. in tercio gradu. ¶ SERA. libro
aggre. capitu. aittuad. vel antimoniū est vena
terre similis plumbo et est medicina ocularis q8
decernitur a metallo. q2 antimonium teritur. me
tallum vero non. similiter metallum funditur an
timonium aduritur. Antimoniū quāto clari9 tā
to melius Et idem auct. Dyas. Melius ex eo est
fortius et est illud q8 frangitur et hꝫ in fractu
ris suis claritatem et luminositatem. et q8 est in
terius mundum. et n[illegible] habꝫ aliq̃d admixtum ex
terra vel sorde aliqua ¶ Almāsor tractatu tercio
cap. de antimonio An[illegible]monium fri. et sic. est in
tercio gradu. POSS[illegible] ad emoroidas exiccan
dum iniciatur sucus pe[illegible]dam ꝑ cristere. et post
ea si sint exteri9 pone pu[illegible]rem antimonij desup
Si sint interius puluis in[illegible]at̄ cum calamo posi=

to in vesica inflata·puluis eius cum sapone spatarēto vel gallico confectatur ·et licinium in eo intinctum orificio fistule immissum curat·puluis eius in cancro positus comedēti aut carni superflue optima est cura· Contra polipum magdaleno ex apostolicō formatus sparsō puluere antimonij naribus immittatur·et aufert ipsum collirium ex puluere antimonij et puluere nuclei mirabolanorum citrinorū equo pondere addita aq̄ rosa·vel pone de tutia cum antimonio· Bombix intincta in fuco sanguinarie cuz puluere antimonij naribus imittatur·et remouet fluxum sanguinis ab ipo· ¶Ad cohibenduz sanguinem·puluis antimonij in fuco tapsi barbasti conficiatur. et bombix intincta superponatur ¶ERA·auctoritate Galie·in hac medicina est virtus stiptica conglutinatiua et infrigidatiua aufert carnē superfluam que est in vlceribus et incarnata consolidat ea·et mundificat sordicies eoz̄·et stringit fluxum sanguinis narium q̄ quietas eius est cōfortare epilensie·et superfluitatibus grossis. ¶Alman sor·Antimonium oculum efficiens robustuz ipsius custodit sanitatem·suppositum q̄q̄z menstrua constringit. ¶Paulus capitulo de antimonio. Antimoniuz sua frigiditate·q̄ siccitate sanguinem de naribus stringit·et valet si misceatur collirijs oculorum·Demorres eo vtentes·habent oculos incolumes·q̄ neruos confortat q̄ omnez maculam·et nocumentum aufert· maxime si parum de eo misceatur

Aizo ·i·sempuiua
Aizum ·i·nomen loci
Aolos ·i·diptamus
Aolosia ·i·bdellium
Aomich ·i·agnus castus
Aubel ·i·butirum crudum
Aub ·i·boni mores
Aubtilon ·i planta quedam qua caremus similis cucurbite
Aucata ·i·ameos
Auculi est nomen ponderis et est granorum orbei nouem
Audrius ·i·serpens in aquis degens
Audrifurum ·i·arbor arabica·et est vnum de lacticinijs quo caremus
Aufa ·i·lac camellinum
Aufa arabica ·i·fitor ouium inter coxas
Aufeac alanerb·i·coagulum cerumum
Augma ·i·augmentum
Aulbarum ·i·seminum vue
Aulisçus est cannella qua aliquid i aure existēs figitur ·inde aulisçus ochitus ·i·illud instrumentum per quod liquores imittunē in aures·ochis enim auris dicitur
Augmatum ·i·bonum malannum
Augmastica et cremastica idem·Inde adolescentia et est etas augmastica·quia tunc crescit. mese Fe·augmastica·i· escens·et eupomastica·i· decrescens·sed aug entum aliquādo interpretatur status·Vnde iuuentus dicitur etas augmē tata·quia in illa stat animal nec crescit amplus·
Aumeli est oleum dulce valde·et spissuz sicut mel et extrahitur de arboris fructu·que dicit aumeli qua caremus·est calidum et et siccum in tercio auicenna ait q̄ confert allopicie ·Limitum cum aceto et sciatice
Augmentationes que fiunt in cruribus animalium adquid valent·i·i·hafir

Aumeb ·i·iuiube
Aumici ·i·limacie terrene que tegunt in planta agni casti
Aunoch ·i·plumbum
Auradiegi ·i·stipticum valde
Aura ·i·flatus vel spiraculuz
Aureus ·i·pondus·3·i·ȝ·
Aureum olus ·i·attriplex
Aurilli ·i·claudi
Auricula muris·i·maiorana ꝫ falso ꝓtest bene dici q̄ est maiorana arabica q̄ dicit anagallus
Aurigialis ꝑm Dyas·est ormion et est herba faciens florem aureum magne figure et nostro ꝑdeomate vocatur aurigia vel emola
Aurigo ·i· hydericia
Auripigmentum ·i·harnech
Auricalcum ·i·es artificialiter colorata tum vt appareat in litteracadimia
Aurigia ·i·aurigalis vel alio modo dicitur emiola
Aurium est granum paruū punctatum nigredine et albedine.et rotondum sicut granū geos. ſullius odoris affertur de sem·est ca.. et fic.in secundo gradu
Aurum quid est lege litteram deob
Aur romanum ·i· achirosa et est haur
Ausemi ·i·rupeorium
Ausegi ·i·rubus
Ausid est species nenufaris·et est vngula cabalina
Ausig ·i·rannus
Ausurum ·i·tapsus
Austera ·i·stiptica et sunt illa q̄ sunt paz̄ pontica cum aliquali dulcedine·et nō multum stiptica ·vt appareat in littera cusa
Autauite est quedam herba lacticinosa·mortifera·et est species titimalli
Auteros ·i·ceruꝰ
Autrison ·i·eupatorium
Auzem quid est lege litteram theutimolia
Abalzar ·i·catapucia
Abam ·i·mazubium
Abamfa ·i·sene
Abanefyra est quedam medicina inda
Abantib alcutub vel cutubub sunt species melancolie
Abarice ·i·herba
Abarum ·i·plumbum

¶CAP· ·vij·

Baisir arabice grece et latine spodium. ¶ Spodium q̃dam dicunt q̃ est ebur combustum. quidam radicem cuiusdam canne vltramarine combustam. sed falso. ymmo spodium v̄m ꝑRA. in aggre. suis cap. abaysir est fuligo que inuenitur in domibus vbi funduntur metalla. que postq̃ ceciderit dicitur spodium coherens vero tecto dicit̃ ponfiligos. Vnde galienus spodio vsus fuit. quia satis habui ponfiligos. ¶ Nos tamen vtimur pro eo ebore combusto. vel q̃ melius est. cinere qui inuenitur supra fornaces argentareorum. qui lauatur vt ferrugo. ¶ Et idem auctoritate Galieni. in eo est infrigidatio et repercussio. et in sapore eius est amaritudo aliqua. et stipticitas et ꝓpter hoc dessicat Et iam declaratum est. q̃ in eo est virtus composita. sicut in rosis. et non est in eo tantum stipticitatis quātū in rosis. AVIC. libro secundo capitulo de spodio. ¶ Spodium est radix cannaꝛ adusta. Dicitur enim q̃ ipsa aduritur ꝓpter fricationem suarum extremitatum. cum ventus ei perflat. frigi. est in secundo sic. in tercio. et in ipso est stipticitas et est parum resoluens. et eius infrigidatio est plurima et ipsi resolutō est propter amaritudinem paucam in ipsa. Ex resolutoine igitur ei⁹ et stipticitate fit ipsius exiccatio fortis. et est compositarum vsitatum sicut rosa. Paulus capit. ¶ de spodio Spodium est frigide et sicce complexionis q̃ ponitur in syrupis ad infrigidandum. ¶ POSSE. pulueris eius cum suco plantaginis datur contra disinteriam q̃ emoptoicam passionem. Contra fluxum sanguinis narium. puluis eius naribus impositus. sanguinem sistit. ¶ SERA. auctoritate Dyas. Spodium confert apostematibus calidis oculoꝝ. et confert inflamatōni colere. et cōfortat stomacum. et confert vlceribꝰ oris et est bonum colere et syncopi. Et contra bothoꝛ que fiunt in ore infancium. ¶ Et idem auctoritate Auicanfi Spodium est bonum cardiace. et stringit ventrem. Et idem auctoritate Rasis. spodiuꝫ cōfert vlceribus oris et inflātioni colere. et confortat stomacū. et cōfert syncopi. quando dat̃ i potu ex eo. et cardiace calide. et bothoꝛ oris infātium Auicenna spodium confert alcole. q melancolie prouenīti exolitudīe. et cōfert apostemat bus ocū ca. q cōfortat coꝛ. et cōfert tremori cordis. q syncopi facte ex effusione colere ad stomacuꝫ. bibitum et linitum. et cōfert timori de preteritis. et de futuris et confert tussi et inflammationi stomaci. et debilitati eius. et ꝓhibet effusionez colere ad ipsum. et confert turbationi. et prohibz solutionem colericam. et confert febribus antiquis

Abbalazosa ·i. semen mandragore
Abcause ·i. arboꝛ seb esten
Abdamisse men ·i. carpobalsamum
Abbarbar ·i. fructus iuniperi
Abnam ·i. abani et est marubium
Abraisa est quoddam genus dactili longi et magni
Abstancia ·i. gradus
Abzeben ·i. oleum de ben et ẽ oleum muscellinum
Abebene ·i. nuꝛ muscata
Abebei ·i. bom odoꝛis
Abedengenus ·i. coꝛna solis
Anechel ·i. fructus iuniperi
Abelli ·i. sauina
Abeleson ·i. carpobalsamum
Abeleser ·i. mixtus
Abellasafaget ·i. citonia
Abelcara ·i. cucurbita
Abelcarasis ·i. semen apij
Abel ·i. actis
Abelsamia ·i. granum indici
Abelal ·i. edera
Abeldmen ·i. flos vimi
Abelchadealchar ·i. bacce lauri
Abelsenedarsiar ·i. granum pini
Abelatrone ·i. grana citri
Abeldras ·i. grana stafisagrie
Abeltul ·i. cartamus
Abetengi ·i. semen cuiusdam herbe alexandrine qua caremus
Abestus ·i. calx
Abesti idem q̃ supra
Abestos ·i. gemma coloris ferri. et est vocata lapis abestari
Abetromigi ·i. basilicum cum latis foliis
Abelladoꝛ ·i. anacardi
Abcelia ·i. agrimonia
Abcer ·i. cera

¶ CAP ·viij.

Abbel arabice grece brachi. latine sauina. ¶ Sauina est arboꝛ cuius folia sunt filā. foliis tamarisci. et magis spinosa habens bonum odoꝛez et arboꝛ ista crescit magis in latuz q̃ in longum. est calide et sicce complexionis in tercio gradu Sera. libro aggrega. capitulo. abbel. Abbel sunt eius due species. Vna cuius folia sunt similia foliis cipressi et magis sunt spinosā quā alia. habens bonum odoꝛē. et arboꝛ huius est fortis. q crescit magis in amplum quā in longum. et fructus eius est sicut zaboꝛ. pro quo lege litteram habilbalach. Et quidam vtuntur foliis eius pro fumigio. ¶ Sed alteriꝰ speciei folia sunt similia foliis tamarisci. et saꝑ eius ẽ sicut saꝑ cipressi. Vocatur latine vocatur sauina. cuius substancia est fibrilis et in odoꝛe eius est aromaticitas et calefactio et dessiccat in tercio gradu. auicēna libro secundo capitulo abbel. abbel est fructus arboris similis iunipero. factꝰ sicut zaboꝛ. sed tū vehementer est inger. bom

odoris·ꝛ acuti saporis·et ista arbor est pria spe
cies sauine et posita per Serap· ¶ GAL·vi·sim=
plicium pharmacorꝝ cap·de sauina·brachi siue
sauina de siccantibus fortiter est·secunduꝫ tres
sapores·quos in gustando mõstrat equaliter ci=
presso·nisi intꝫtum actior est eo·et vt vtiqꝫ di=
cat quis magis aromatica·Huius ergo et ipsi9
qualitatis particeps est·videlicꝫ acus stiptica·
complexione cali. Adhuc aũt in amaritudine et
stipticitate debilius est ꝙ cipressus·ꝙtum enim
superat cipressum acredine·tãto diminuitur in sti
pticitate·quo patet ꝙ calidi9 est cipresso·et iõ
magis diaforeticum· ¶ Igitur solidare q̃dem non
ppter stipticitatis robur et caliditatis·intãtũ
enim ambobus hijs pticipat·ut iam tantũ et
inflatiuuꝫ existat·putrefactõibus vero confert
sicut cipressus· Ponatur autem hoc pharmacuꝫ
in tercia abstancia·secundũ calefacere et siccare
ens inter ea·que maxĩe sunt subtilium partium·
POSSE ·contra tenasmonẽ de frigida causa·
Fiat decoctõ eius in aceto et vino·et fumuꝫ pacie
ns recipiat·herba ipa naribus cataplasmata·
valet contra frigidum reuma·Ponitur etiaꝫ in
vngentis bene trita contra scabiẽ samosam· Vi
num decoctõis eius valet contra dolorem stoma
ci et intestinorꝝ·et cõtra stranguriaꝫ et disuriã
Sed cataplasmata valet cõtra dolorem yliacuꝫ·
Est etiam diaforeticum et diureticũ fomentum
ex aqua decoctõnis eius vel vino· Est enim sui
na ex spẽbus iunipi·vt apparꝫ in littera habilba
lach SERA.auct. Gal·virtus eius est que dis=
soluit et abstergit putredinẽ vlceruꝫ putridorꝝ
malorum corrodẽtium antiquorꝝ·ꝛ ipa similiter
mũdificat vlcera melancolica sordida·qñ ponẽ
cum melle et aufert herisipillã·et ppter causaꝫ
siue subtilitatis ꝓuocat menstrua plus omi alia
medicina et facit mingere sanguinẽ· et interfi=
cit fetum viuẽtem·et expellit mortuũ·et ingre=
ditur in vngẽtis odoriferis·et ponitur pro amo
mo vel cinamomo·duplum ponderis ei9·Et idẽ
auct·Dyas·folia ambarꝝ specierum ꝓhibent di
latatõnem vlcerum corrodẽtium·et sedant apo
stemata corrosiua et qñ fit emplastruꝫ cum eis·
aufert liuorem cutis et sordiciem eius que accidit
propter superfluitates corporũ et aufert escarã ig
nis·et qñ bibitur facit exire sanguinẽ cum vria
et expellit fetum·et qñ nascale fit ex ea facit hoc
et ingrediẽ in cõfectõibus vngentorũ calidorꝝ

Abneleten ·i·alumen
Abreugiug ·i·lignum aloes
Abreudmarij afrangẽs sunt due medicine inde
Abrengi ·i·serapinum
Abreng ·i·semen cuiusdam her
be eiusdem nominis
Abscecella ·i·agrimonia
Abian ·i·pentadactilus
Abchios ·i·barba iouis
Abdios siue tigus idem qđ supra

Abliopinatos ·i·habentes alopiciam
Abrica est quoddam genus idrie scz vas aque
Abuton·i·squinos et est balaustia

CAP· ·IX·

ABsinthium latine·gre·absinthion
ara·saricon·Absinthium quoddaꝫ
dicitur absinthium dulce·ꝛ est ane
tum quoddam absinthiũ marinum
et est sticados citrinum et quoddaꝫ est qđ dici=
tur cretense vel nabati vel ponticũ quod oritur
in septentrionali parte vel capadocium. vel ro=
manum et illud est absinthium cõmune quo vti=
mur Et ex eo melius est qđ remotũ est ab odore
maris et qđ oritur in terris liberis·et qđ habet
folia alba et lenia et plana·Aspum vero est ma=
lum et melius tẽpus collectõnis eius est ver· et
florum eius principium estatis·habet enim ab=
sinthium duas virtutes contrarias scz laxatiuam
et cõstrictiuam·cõstrictiuã ex grossicie substãcie
et ponticitate·laxatiuã ex caliditate et amaritu
dine. Amara enim ꝛ pontica grossaꝫ dicũtur ha
bere substãciam·quare si recipiẽt interius materia
existẽte compacta·eãdem grossicie sua cõpactio
nem reddit·ꝛ caliditate sua alios humores dissol
uit·et sic cõtraria opatur quare non est danda
nisi materia existẽte digesta SERA.in aggre=
gatis cap·de absinthio· Absinthium est cuscute ro
manum·Et alij dicunt ꝙ est sceba romanum et
est spẽs eius·Et species eius sunt tres· una est
que noiatur nomine generali·et est absinthium
in veritate·et est ex eo cretense·et est melius et
illud est absinthiũ ponticum·Et est alia spẽs que
nominatur saricõ·et est alia que noiatur sandara=
ricum et fiunt ex hominibus·qui nominant sceba·
et saricon absinthiũ·et nascit in montibus regi
onis que dicitur chirochia·et in locis qui dicũ=
tur bosir·et in regione babilonie·et est herba sub
tilis·Foliis similis herbe que dicitur abrotanum
plena semine sapor eius vergit ad amaritudinẽ
nociuã grauis odoris·et qñ animalia comedunt
ipam maxĩe in chirochia impinguantur·Vnde sa
por eius est salsus cum amaritudine et stipticita
te pauca·et est calidior absinthio·et debilior ab
rotano et est mala stomaco·Et sceba filatur ab=
sinthio in figura et sapore·sed differencia inter
ea est ꝙ non est stipticum sicut absinthiũ· et ꝙ
calefacit plus eo·et amaritudo eius pl9 est cum
pauca salsedine·et illud est absinthiũ citrinũ· qđ
latine vocatur sticados citrinum pro quo·l·l.as=
cuchados· ¶ Et est spẽs absinthij tercia·que na=
scitur in regione dicta gallicia que ẽ coram loco
q̃ dicit̃ cal·et noiant ipm incole illius loci sando

nicum ¶ Et traxit hoc nomen a loco dicto sindo-
nis · et est similis absinthio · et habet multum se
men · et vergit sapor eius ad amaritudinez · Hec
in lingua nostra vocatur centonica · GAL · vin-
simplicium pharmacoꝝ cap · sceba ¶ Sceba si-
milis est absinthio ꝟm speciē et ꝟm gustum · ta-
men differunt in gustu et virtute · In gustu qui
dē in eo q̄ stipticat magis · calefacit ꝙ amaricat
cum quadam salsedine In virtute vero in eo q̄
commensuratum est magis absinthio interficit
lumbricos extrorsum appositum et intra corpus
assumptum · Et quidem calefacere in secundo gra
du intense ponendum est id · Siccare vero in ter
cio gradu. ¶ Et idem sexto simplicium pharma
corum ca · de absinthio. Absinthiū stipticū ē et
amaꝝ et acrem simul saporem habet · calefaci-
ens simul abstergens et confortans et siccans ꝙ
ideo consistentes coloricos humores in ventre p
secessum educit necnon per vrinas euacuat · ma-
xime autem purgat per vrinas qȝ in venis est
colericum · propter hec autem eadem flegmate
in ventre contento indigesto · propinatum mi
ꝓdest · sicut etiā si in torace vel pulmone fuerit
Nam stiptica que in eo virtus · fortior est q̄ ama
ra ¶ In eo autem q̄ cuiusdam acredinis particeps
est · plurimum mensura calidum q̄ frigidum est
si vero opus sit vniuersaliter comprehendendo
complexionem eius ꝟm primas distinguere vir-
tutes · cum dissimilium sit partium · sic ca · quidez
ꝟm primam abstanciam dicemus ipsum esse · sic-
cum vero ꝟm terciam · sucus vero eius multo ca
lidior est herba · Et idem vndecimo de inge · sa ·
species absinthij omnes naturaliter sunt ex du-
abus qualitatibus · et duabus virtutibus ꝟm eun
dem modum. ¶ HYPPO · sexto epidimiarum sa
por absinthij est stipticus amarus et acutus · stip
ticitas eius est fortior sua amaritudine · ē ca · in
primo sic · in secundo ¶ IO · MES · capitulo de
absinthio · Absinthium multiplex est · sed quod
querimus est absinthium romanum · et melius ex
eo est qȝ est remotum ab odore maris · et quod o
ritur in terris liberis et habet folia alba lenia ꝙ
plana · Aspum vero est malum · Est cali · in prio
gradu · sic · in secundo · ¶ Est autem compositum
ex substancia ca · dante amaritudinem sibi ꝙ faci
ente illud apertiuum opilationū · et solutiuuz na
ture et ex substancia terrea stiptica · per quā ac
quiritur ei · vt sit membrorum confortatiuum et
partium laxarum aggregatiuum · sed stipticitas
plus est amaritudine sua · et adhuc plus in eo q̄
exiccatiuum est · sed substancia calida magis est
in superficie dominans · propter quod · prīa sua
operatio qua obuiat corpori sunt vestigia cali-
ditatis que scripsisti · Et secunda sua operatio sunt
vestigia ex substancia stiptica proueuncia im-
primere · ¶ Et non est in eo nocumentum appa-
rens · sucus tamen eius nocet stomaco propter
bauracitatem suam · Et est debilis solutionis et
ex rebus adiungendis meliorantibus illud · est
rosa · Et ex vigorantibus operationem eius · est
fumus terre et aqua casei · et spica addit ei bon-
tates notas · ¶ Et passule enucleate emendant
conditiones eius ¶ Modus operationis succi eiꝰ
exprime succi ipsius quantitatem quam volueris
et proprie in medio veris · et purifica illum secū
dum modos notos · et fac siccare in sole · vel cine
re calido in vase vitreo · sicut siccatur aloes ·
Aqua autem sublimationis eiꝰ · Fit sicut fit aqua
rosarum et similia · que fiunt in vasis sublimatio
num · ¶ Absinthium autem substinet de decocti
one mediocrem rem · ¶ POSSE. Contra lum-
bricos sucus absinthij · cum puluere betonice ·
vel centauree · vel periclie vel nucleorum per
sicorum suco · vel suorum folium detur · ¶ Con-
tra suffocationem ex fungis detur sucꝰ absinthij
cum aceto et cum puluere diptami · ¶ Contra e-
brietatem detur sucus eius cum melle · ¶ Cōtra
vermes aurium distilletur sucus eius in aure ·
Sucus eius potatus · visum clarificat ¶ Et ocu-
lis impositus ruborem et pannum aufert · ¶ Ab
sinthium libros et pannos a muribus ꝙ timeis tu
tos reddit · ¶ Contra liuorem et dolorem mem-
brorum ex percutione · ex suco absinthij cum pul-
uere cimini · et melle fiat emplastrum · ¶ Contra
duriciem splenis · Absinthium coctum in oleo ca-
taplasmetur · vel inungatur ex vngento facto de
eiꝰ suco et aceto · armoniaco et cera et oleo · cōtra
opilationem splenis · Detur sucus eius cum pul
uere costi · ¶ Item valet contra opilationem epa
tis de frigida cā · · ad menstrua prouocanda fi-
at suppositorium ex absinthio et artheniesia co-
ctis in oleo nucis ¶ IO · MES · Absinthium edu
cit coleram a stomaco et intestinis · et epate · et
extenditur operatio eius ad venas · Et mundifi-
cat eas ab humore colerico et aquoso · Et inter-
dum ducit ipsum per vias vrine · ꝙ preseruat ab
sinthium a putrefactione · · proprie potus infu
sionis ipsius in vino decoctionis singulis diebꝰ
circiter · ℥ · i · aut · ij · vel aque sublimationis eius ·
Et prohibet pannos a timeis et vermibus · et cō
ficiatur cum oleo et inungitur cum eo corpus · ꝙ
prohibet cimices approximari ad ipsum ꝙ quan
do aqua eius commiscetur cum encausto scripto-
rum prohibet libros a corrosione murium · ¶ Et
confert absinthium iuuamentum magnum con-
tricioni et concussioni membrorum · ¶ Et pro-
prie cum melle · aut [illegible]ino · Et pauco cimino ·

Et oleum ex eo factum confert dolori auris et tinitui et surditati et colluitur os cum aceto decoctionis eius ·et corticum citri·et confert fetori eius Sucus autem eius cum nucleis pfici interficit vermes in aure. ¶Et absinthium corroborat stomacum et epar·et excitat appetitum mortuū opilationes aperit et morbos opilationum curat sicut est hyctericia et hydropisis·et vermes interficit et educit·proprie emplastrum in hunc modum. ¶Absinthij·ʒ·ij·euforbij·ʒ·i· cornu cerui adusti·ʒ·j mellis quātum sufficit·¶Confert et absinthium iuuamentum magnum febribus longi tēporis et fe·opilationum Dosis ipius decocti aut infusi potio est a·ʒ·v·vsqʒ ad ·vij·pulueris eius a·ʒ·ij·vsqʒ ad·iij·

Absinthium dulce ·i· anetum
Absinthium marimum ·i·sticados
Absinthium cretense ·i·qđ oritur in insula crete·et illud est absinthium commune
Absinthium ponticum idem quod supra
Adstirgar ·i·istirgar
Abthios ·i·barba iouis
Aboamfe ·i·foldanella
Aboamfa ·i·athel
Abogehazan ·i·armoniacum
Aboreg idem quod supra
Abosefas ·i·scarabeus omnib9 notus
Abbobo ·i·lac acetosum de quo extractum est butirum
Abbonsol ·i·squilla

¶Cap· ·x·

Abrotanuz grece et latine·arabi·vero hesum· ¶Abrotani due sūt species·nam ex eo est masculus et femina·ffemme fructex est cuz foliis albis diuisis a minutis habens flores croceos·et in estate nascentes· et habent grauem odorem·et est amarissimi saporis·Et talis species nostro pdomate vocatur tanacetum ¶Masculi fructex est sarmētosa·habens minutum semen sicut absinthium·Flos eius est sicut flos pucide nascitur de eo multuz in terris maritimis· ¶SERA·libro aggre·capitulo hesum·Sunt eius due species·Vna dicitur masculus et alia femina sed femina est fere sicut masculus et differunt in hoc·qđ ipa est planta similis arbusto habens folia alba et est plena foliis que sunt super ramos e[illegible]a·scissa parua scissura sicut folia sarcon·et in si[illegible]itate eius est flos·ad rotonditatem tendens·[illegible]rei coloris·apparens in estate·et habet o[illegible]n bonum·cum pauca grauedine amari saporis ¶Masculus vero habet ramos lignosos aliq[illegible]ulum et subtiles et est hūs femina parua fici[illegible] absinthium ¶DYAS·capi· de abrotano·Abrotanum qđ multi eracleā dicūt aut gliciaconon et est femina·eius fructex est cū albis foliis et minutis et diuisis sicut erisio·circa ipa flores habens aurosos·et in estate nascētes et ipsa ē odorata cū aliqua grauedine·gustū habet amarissimum·tale enim est siculum abrotanū Est etiam aliud genus qđ masculum dicut· hūs fruticem sarmentosam semen habens minutuz sicut absinthium ·multum nascitur in capadocia et in ceteris regionibus et in ciuitate ripia Gal·vi·simplicium pharmacoꝝ cap·primo· ¶Abrotanum ex eo est masculus et femina ·et ipsius substancia est terrea·quam subtiliauit calor a sapor eius est amarus·et est in eo parum stipticitatis·Et est ca·in tercio gradu·et sic·in secundo· et est calidius absinthio·et minus stipticuz vel acerbum et est cum quadaz salsedine ꝓpter qđ cacostomaticum est·sed absinthium eustomaticū est precipue ponticum ¶AVIC·libro secundo cap· de abrotano·Abrotanum est calidum et sic·in secundo gradu·et est subtile amarū et in ipso sūt terreitas et subtiliatio· ¶POSE·Si ex abrotano fiat cimis ·et ex eo facto liciuio caput lauetur curat allopiciam hoc opatur similiter ipa herba in liciuio bulita·semen eius in aqua bulitum· curat asma et pectoris constrictōnem·abrotani fumigium serpentes excludit·sucus eius bibitꝰ valet contra venenum reptilium·Encatisma ex aq̄ ebulitionis ipsius factum ꝓuocat menstrua Ipsa herba cum oleo veteri trita et puncta frigora tiptica febrium curat· ¶AL·abrotani folia et flores vlcerꝝ mundificatiua apparent et eracerbatiua quimetiam quotquot vm periodos occupantur si etiam supfricaueris añ inuasionem minus rigebunt·qđ autem lumbricos occidat decēs est eo qđ ipsum sit amarum· ¶Et elixum cum malo citomo·vel pane appositum sanat inflatōnes oculorum et confert pistulis cruda ipa herba et elixa Abrotanum vstum ca·et sic·est virtutis plusquā cucurbita ficca vsta·iō ista vlceribus humidis conuenit sine inflammatione et maxime eiqui in prepucio pudendi exigere cernitur·Abrotani vero cimis mordax omnibus vlceribus est Et ideo ad allopicias confert cum oleo veteri seꝝ anetino aut fisamino·est enim subtilium parcium mordicatiuum et calidum ¶DYAS·semen abrotani elixum in aqua aut crudū infusum in aqua·ortomicis medetur conquassatōmibus pleureticis et paraliticis cum betonica et cōdito data ·et sciaticis et dissurie singulare presidiuz est Item menstrua ꝓuocat cum oleo trita et perunctа·frigora tiptica ꝓhibet·et fumigio suo serpentes de domibus excludit et bibitum morsibus serpētum·et venenis medicatur·tumorem oculorum elixum cum pane appositum curat·pustulas corporis vt cataplasma adhibitum detergit Amaritudine sua lumbricos excludit et occidit· AVIC ¶Abrotanum adustum confert allopicie

propie cum alkerua aut oleo de rafano·et abro tanum confert ad hoc vt naſcatur barba·q̄ tar= de eſt natiuitatis·quādo coquitur cum quibuſdā oleis ꝓpter ſuam apercionem·et conſtringit ſā guinem gingiue·et reſoluit apata flegmatica· Et quādo coquitur cum citonijs confert apoſte= matibus difficilis reſolutionis et non eſt conue= niens recentibus vulneribꝰ ymmo mordicat ea et eius decoctō confert cōtuſioni lacertorum·a ſciatice antique difficili et quādo coquitur cū o= leo calefacit caput·et remouet frigiditatem e= ius·et eiꝰ decoctio confert difficultati anhelitꝰ et decoquitur cum oleo·et calefacit ſtomacum et remouet frigiditatem eius·et abrotanum ꝓuo cat menſtrua et extrahit fetum et frangit lapidē veſice et renum·Et oleum eius calefactum cōfert cohartaciom matricis et difficultati vrine·et cō fert rigori·quādo comprimendo ex eo cū oleo fit inūctō·et quādo bibitur cum vino confert vene nis et quādo in domibus ſternitur interficit ver= mes venenoſos

Abrog vm ſerap·libro aggre·cap·abrog·eſt granum paruum punctatum nigredine et albe= dine rotondum ſicut granuz mes nullius odoris Affertur de ſem·in ſapore ipſius eſt amaritudo ca·eſt et ſic·in ſecundo gradu ¶ POSSE·SE RA·ſoluit ventrem expellit lumbricos et aſcari des et ſoluit ſuperfluitates flegmaticas ab inteſti nis·Iſto ſe nine caremus in partibus iſtis

Abuc ·i·yſopus

Abugelice ·i·lactuca agrim vel di= citur ſumarem et zurarem·A Dyas·dicitur an= chuſa·et eſt ſecunda ſpecies eius lege litteraz lactuca agrim

Abulos ·i·pellicula que inter cor= ticem et fructum glandis vel caſtanee eſt·

Abumeza ·i·ſiringa

Abundacati ·i·auellana

Aburahil eſt quedam ofectō de que liuicum la na fit q̄ non eſt in vſu

Abuſe ·i·auellana aſſata

Abugul ·i·iumperus

Abbul idem qđ ſupra

Abmucaſif ·i·forma que apparet i modum epatis

Abnus ·i. elenus arbor cuius li gnum interius eſt nigrum. exterius ſubalbidum

Abnuda ·i·herba cuius gummi eſt aſſa fetida

Abrungi eſt quoddam granuz laxatiuum et eſt ſpecies cartami

Abrucati ·i·auellana

Abs eſt quodam ſpecies caſſie lignee

Abes eſt flos cuiuſdam herbe que arabice dici tur guzen. et eo arabes vtuntur in balneis odor eius eſt ſicut odor thimi apparet vt ſticados ara bicus hanc herbam thimen multociens vidi

¶CAP ·xi·

Acacia grece et latine·ſed arabice al tarti· Acacia vm quoſdam eſt ſucus prunellorum immaturoꝝ q̄ latine vocantur attrinee ſed falſo· quia vt ait Serap·libro aggre·A cacia fit ex fructu cuiuſdam ſpinoſe arboris gummi arabici que noiatur āgailē ſicut apparet in littera gūmi arabicum· AVIC. libro ſecundo capitulo de acacia· dicit q̄ eſt ſucus altarti. hoc autem carentes facimꝰ de ſuco prunellorꝝ vt ſupra· ¶DYAS·capitu= lo de acacia·fructus eſt arboris ſpinoſe que ma= xime in egipto naſcitur·hic fructus velut oliua premitur et ſucus in ſole ſiccatur. Eſt ergo opti ma que eſt leuis·et ſubruffa cuz ſuauitate odoris ſubacida et guſtu valde ſtiptica·hec enim maxi me de immaturo fructu premitur·nam nigra eſt de maturo fructu·Omnis autem acacia ſtringit· et deſiccat nimis·et infrigidat habundanter·fri gida eſt in ſecundo gradu ſic·eſt in tercio·Su= cus eius colirijs miſcetur·Damap in libro de ty riaca·Acacia terminus eius eſt·q̄ eſt fortiſſime ſtipticitatis GAL·ſexto ſimplicium pharmaco= rum cap·de acacia·Acacie et ipm quidem foliuz eſt acerbum et fructus et ſucus qui quidem et lo= tus debilior ſimul et minus mordicatiuum effici tur·quādam acredinem in lotura abiciens·ſi ve ro et ſupungatur alicui membro ſano· ſtatim il lud ficcius et aridius oſtendit· Et caliditatis q̄ dem ſenſum nūq̄ fert·frigiditatem vero nō val de vehementer habet·palam ergo·q̄ frigidū et terreſtre eſt pharmacum·Admixta ſibi etiā qua dam aquoſa ſubſtancia·putabitur autez nec ſub tillium partium eſſe· ſed habere quaſdam par= tes diſpſas ſubtilium partium caliditate in lotu ra decedente·Ponatur autem et huiuſmodi ter= cij quidem gradus ſiccatiuū ſecundi vero infri= gidantium poſtq̄ fuerit lota ¶POSSE·DY= AS·acacia ignē ſacrū extinguit et pmones ſanat pterugia oculis tollit·vulneribus et tumoribus oculoꝝ mirifice prodeſt·profluuum mulieris ſtrī git·ſtericis ſubuenit·fluxū ventris bibita a ſup poſita prohibet capillos inficit·et lota ſicut ca= dimia·ſolet oculoꝝ confectionibus miſceri·

Acacia aſa ·i·dura

Acaliſtis ·i·vtica

Acalifes idem qđ ſupra

Acalapis idem quod ſupra

Acalantia ·i·auis cardella

Acalantes idem qđ ſupra

Acalta eſt herba proxim violis cum coloris am plitudine et grauis odor

Acaluem ·durungi

Acal ·metum

Acalimia. ·i·dimia

Acametren
siluestris

·i· species sambuci

BIBLIOTHEQUE SAINTE GENEVIEVE

¶Cap· ·xij·

¶Acanug arabice vel carabuth gre· ariston vel fetalogos· vel apiston vel panodracia· latine vero aristologia· ¶Aristologie due sunt species· scz longa et rotonda· Rotonda vero habz folia similia edere· mollia et lenia et habet ramulos longos egredientes ab vna radice· et florem album· habens intus rubeum fetidi odoris· et habet radicem rotondam· Sed longa habet folia longiora quā rotonda· et virgas subtiles longas· ad mensuram palmi· Flos eiꝰ est coloris purpurei et odoris fetidi· et habz radices longas. Ambe calide sunt in primo gradu ficce in secundo· Quidam dicunt ꝙ sunt ficce in tercio· rotonda magis cōpetit medicine· magis vero radix quā folia· ¶Radix colligitur in hyemeante productōnem florum· hz aūt virtutē dissoluēdi cōsumendi ⁊ expellendi venenū· possunt autem per bienniū seruari· ¶SERA· in agregatis capitulo acanug Sunt eius due species masculus et femina et longa est masculus et rotonda femina· Rotonda vero duas habet species· Vna habet folia similia cissos quasi rotonda· odorifera mollia et lenia· et habet ramulos oblōgos egredientes ab vna radice· et florem hūs album mter uz rubeum fetidi odoris et nulliꝰ vtilitatis· et habet radicem rotondā similem rapesed longa habet folia longiora quā rotonda· ⁊ virgas subtiles longas circiter palmi mensurā Flos eius est coloris purpurei· et odoris fetidi· ꝙ est in sua opatione similis flori betbe· que dicit actu et habet radices i longitudine vmꝰ palmi ⁊ plus et in grossitudine digiti· ⁊ quod est inter radices est simile ligno bussi· et odor eius est pīguis· et est aristologia longa· ¶Est et alia species rotonde· que habet virgas subtiles super ꝗs sunt multa folia rotonda similia folijs sempuiue minoris· et flos eius est similis flori rute· et radix eius est longa subtilis· sup quam est cortex grossus bon odoris· qua appotecarij vtuntur in confectōmbus vngentoꝝ et electuariorū· DYAS· capitu· do aristologia Aristologia dicitur a grecis fetalogos et apis n cuius tria sunt genera rotonda longa et cl atitis· Rotonda appellatur femina folia h ens edere similia· odorata cum viscositudine ob conda· et mollia et lenia tactu· multas virga habens ex vna radice oblongas florem albur et rotondum· habet in medio florem croceum· sed est mutilis· Radix est illi rotonda et odore non iocunda· gustu tamen bramosa· ¶Longa vero aristologia masculus ē que ⁊ daictis dicitur· Folia habens oblonga ⁊ virgellas tenues lōgitudie duorū palō ꝙ· florē purpureū ꝙfert· radix est illi robore digitali et odoris bom· Illa que dicitur clematitis· virgas habet tenues et longas· folia rotonda similia oridio minori· et florem similem rute· Radicē oblongam et tenuem corium habentem grossum ⁊ odoratum· quam pigmentarij ad confectionem oleorum miscent ⁊ reliquis medicaminibus sicut rotondam· ¶GAL· vi· simplcium pharm· cap· de aristologia· Aristologie radix vtilissima est ad curas· amara et subactis existens· magis autem subtilium partium ex eis est que rotonda ⁊ per omina efficatior· Ceterarum vero duarū clematitis quidem odorifera magis· vt ad pigmēta vtātur pigmentarij illa· Ad curas vero debilior est longa vero minus quidem est subtilium partium quā rotonda· non tamen ipsa inutilis ē ymmo est abstersiue et calefactiue virtutis et minus quidem ꝙ rotonda abstergit· et euaporat· calefacit autem non minꝰ· sed forte magis· Vnde m quibus opus est mediocriter abstergere longa est melior sicut in vlcerum incarnationibus· et secundmarum preitijs· ¶In quibus vero volumus grossum humorem fortius subtiliare· rotōde est opus· ¶AVERROYS· libro colligz capitulo de aristologia Ambe species eius cali· sunt et ficce in secundo gradu· ¶POSSE· contra asma humidum· due partes pulueris aristologie et dimidia gentiane conficiantur cuz melle ⁊ tale electuarium detur Contra epilenciaz aristologie ro euforbij castorei· fulfuris viui· fiat de coctō in oleo petroleo· vel muscellino· vel saltē communi· et inungatur spina a collo inferiꝰ ip se etiam puluis confectus in aceto· scabiem et saniem curat· Contra venenum et morsum venenatorum animalium· detur puluis eius cum fucomente vel vino· Puluis eius mortuā carnem corrodit· siue sit in vulnere siue sit in fistula· formetur licinium sm profunditatem eius et melle inunctum aspgatur puluere aristologie ⁊ immittatur Ad expellendum fetum· siue viuum siue mortuuz coquatur radix in vino et oleo· et fiat fomentum DYAS· morsibus venenatis aut potionibus venenatis cum vino aristologie ro· z· i· data medetur et impsita id prestat etiam· secundinas depmit· aborsū facit· bibita cum pipere et mirra· Pessario adhibita habet similem effectum longa· sicut rotonda· sed rotonda plus asmaticis confert· et subgutōmbus et frigoribꝰ et pleureticis· cū aqua bibita singulariter medetur· ¶Infixa corpori euocat vulneribus sordiem· et putredinē tollit· alta vulnera replet· ¶Melli ⁊ pris illitice m ix

ta gingiuas et dentes a putredine purgat ·Virtus est ommbus speciebus eius cali·et feruens· faciunt domiq; ad putredines·q purgamenta ossium despuenda et ad frigidas febres·et solitam in feminis purgationem prouocat potui data·z i·vel cataplasmatibus impsita·Ad vsum tamē medicine aptior est rotonda·gustu amara· hec enim in emplastris missa·caua vulnera replet· Facit q ad viperaz morsum·et ad alia venena extrinsecus posita·q dolorem de ventositate pigui et indigesta curat·q adiuuat etiaz asmaticos cū aqua bibita. ¶ Epilenticos ex acro humore factos curat· ¶ Ad reuma et spasmata super omne medicamen vtilis est· frigore exustos in oleo· vel axungia porcina cocta calefacit· Cācrimoma ta que in naribus nascuntur cum cipero et dragontea femina cum melle trita·et in naribus sesmel et iterum vel tercio impsita·pfecte sanat· in febribus acerrimis·Aristologiam siccam suffumigat fugatq; demoīa et hyplariorem facit infantem suffumigata·Radix eius purgat fistulaz et ad sanitatem perducit Et podagricis cum aq̄ datur ¶ GAL· Aristologia dolores qui ꝓpter opilationem vel aliquam grossiciem spiritus in digesti rotonda sanat magis q̄ longa·et stimulos educit et putrefactōez sanat·et sordida mundificat vlcera·et dentes et gingiuas clarificat· Adiuuat autem asmaticos et singultiantes·et epilenticos et podagricos·cum aqua bibita· sed et rupturis et conquassationibus sup aliquod alius pharmacum ꝓnea est.

Acantum ·i·semen vtice
Acantisleuce ·i·spina alba et est bedeguar·l·l.bemedato
Acantaleuki idem qđ supra
Acantumtermimum vel pgra·i·sucaba
Acantium·i·vtica nigra marina
Acantis arabica similis est acantisleuce·et est sucaba
Acantabamiqui ·i·spina iuqaica·et est sucaba
Acanthociros ·i·spinosus porcus qui latine vocatur pstrice
Acantil ·i·porcus
Acamizmel ·i·sine fame
Acanon est quedam argilla satis deficcatia in coracem reperta·et similiter vocatur acanor instrumentum factum ex ipsa· quo distillatur aqua rosata
Acamil ·i·carbunculi
Acarlicon est species testiculi canis
Acarta ·i·sarcocolla
Acarn ·i·anagallus
Acarpos ·i·sine fructu
Acardilon ·i·siseleos
Acarcare ·i·filtrum

Acardelentes ·i·auis cardella

CAP ·xiij·

ACar arabice grece miscete·vel mikite·latine vero fungus ¶ SERA· libro aggre·capitulo Acar·auctor Dyascoridis. Acar sunt due species eius. Vna est apta cibo·alia nō·qr occidit· ¶ GAL·complexio eorū frigida et humida multū· ꝓpter hoc fiunt prope medicinas mortiferas· et proprie q̄rum substancie admiscetur aliqua putrefactio· Et dixit in libro de dieta· bon ex eis sunt nō nociui et sunt frigidi·et si quis vtitur eis nimis generant humores malos·Et ex eis fit species male mortifere·et iam vidi hominem qui passus est ab eis anxietatem anhelitus· et cobartationē et syncopim·et sudorem frigidū et euasit postq̄ potauit squimgebim in quo decoctum fuerit pulegium et proiectum est super ipsum baurach· et sic evomit fungos illos·ex quibus generati fuerunt humores grossi in stomaco· ¶ Vnde qui fūgos comedit sibi accidit ex eis colica·et suffocatio·et via tardandi nocumentum ipsorum est dare in potu vinum purum·aut aqua m ciceris cum aceto et sale et decoctionem saturegie q origani et stercus galline cum aceto mixtum et melle et facto inde loboc· ¶ Et fungi quidem nutriunt nutrimento superfluo·nisi quia sunt difficilis digestionis et egrediuntur cū stercore integri sine immutatione· Et nimietas fungorum generat stranguriam· ¶ Et idem auctoritate Aben mesuay melius est q̄ fungi primo coquantur cum piris siccis aut recentibus et bibatur postea vinum purum Et proprietas eorum est q̄ generant suffocationes ¶ GAL·septimo simplicium pharmacor·capitulo mikite· Mikite·i·fungi frigidi et humidi sufficientes sunt·Vnde et proprie deleteriosam virtutem attingunt et maxime quecūq; naturam permixtam habēt putredinali alicui qualitati· ¶ Et idem libro secundo de cibis·cap· de fungis·fungi bene buliti vel decocti in aqua veniunt prope edulia apta non tamen sic tātum modo vtuntur eis homines ·preparant autem et comedunt multiformiter· ¶ Flegmaticum autez est quod ex ipsis nutrimentum est et palā q̄ frigidum et humidum est accidit ex ipsis malus chimus·maxime quidem ergo innocui alijs fungis sunt boleti et ego vidi quosdam boletor qui innocuissimi videntur·cum plures non bene decoctos comedunt·vnde quandā ex eis vidi afflictū

more ventris et grauatum·et anguſtiantem· et vix reſpirantem ¶Et ſpiritu deficientem ·et frigidum ſudantem ·et vix ſaluatum per oblacionem ſedantū groſſos humores·quale eſt oximel p ſe et cum yſopo q origano mediocriter decoctis in ipſo·Et emm ille ſumpſit·q vomuit huiuſmodi ſpumam·poſtq vomuit comeſtos fungos·iaz aliqualiter mflāticum chimū ſuffocantem et frigidum et groſſum p mutatos . Alman ſor tract·iij·cap·de fungis·Fungi tuberibus val de ſunt deteriores·quoz quidam homines ſtrā gulant·atq occidunt·qui autem ex illis bom exiſtunt in corpore viſcoſum generant flegma·Eſt et aliud genus fungoz·qđ cōmuniter nomma tur tubera pro quibus·l·l. Nameh

Acaſen ·i·meu
Acateruze ·i·podagra ligm
Acatilis ·i·ſpecies tarfe
Acato ·i·guttur
Acacie ·i·medicma acuta que non bibitur ppter ſui acuitatem
Acata ·i·arbor thuris
Acates ·i·lapis quidam circulis migris et albis variat9. et ē lapis gagathes
Acatutes ·i·borax
Acaturos ·i·ſtorax
Acatis ·i·ſicut cum pedes q caput agni cū aceto coquuntur et cōgelantur et noſtro ydomate vocatur gellatma
Acati idem qđ ſupra
Acauem ·i·pucida q̄ grece vocatur parcemidon et eſt cotula fetida

CAP. ·xiiij·

HAcantos gre· vel peteroca·vel melāphilos ·ara·habe vel chachita l'aſtuded ·latme vero planta gūmi dragāti· Dragantum eſt gummi plāte que vocatur habe·Cuius triplex eſt maneries ſez album quod melius fi claz fit et purum et eſt ſubruffum et eſt citrinum. qđ aūt album eſt in frigidis medicmis pomi debet· ſubruffum aūt et citrinum in calidis·Per·xl·annos pōt ſeruari·virtutem habet mfrigidādi mūdificandi humectādi et cōgluctmandi· DYAS· cap·acantos·Acātos naſcitur m parietibus in locis lapidoſis·et humidis cui9 ſpecies ſunt due Vna ſpinoſa ac breuis alia thirioſa·vñ dicitur melāphilos eo q folia migra habet veluti pigmētum migrum et diuiſa ſicut eruca lōgiora et latiora lactucis·virgas habet duorum cubitoz in groſſitudine digiti et in capite virge ipius fol habz minuta·in qua caput eſt vt cardus ·col s iacmti·flos eſt illi albus et ſemen coloris r llim cum radice muſcil lagmoſa et ruffa et lōg gūmi ipſius eſt dragātum Eſt alia agreſtis f ulis colimo ·ſpinoſa ſed breuior ſupradictis ERA·lib·aggre·cap·habe ·habe eſt arbor cuius gūmi eſt dragātum· cuius radix groſſa lignoſa·et vocatur dragantum ex qua apparet res quedam ſūper terrā. vñ egrediuntur rami eius et ſūt rami ſeu virge breues duri extenſi ſup faciem terre·in quibus ſunt folia gracilia parua plurima·q inter ipſa ſūt ſpine albe equales dure ·que tegūtur et occultantur ab ipſis folijs·dragātum eſt humiditas que emanat ex radice ipſa qñ vulneratur ferro et tempe ſue maturationis apparent quādo vulneratur i locociſſure ·et radix ipa vocatur arabice chachita ·Et melius ex dragāto eſt clarum purum ſubtile·cuius ſapor vergit ad dulcedinē qđ arabice vocatur ſichiraitim gre·tragātum ·latine vero dragantum· GAL·viij·ſim·pharma·cap. de dragāto·Dragātum virtus eſt eius prima q̄ deficcat et ſecunda gluctiat·et tercia eſt q̄ frangit acuitatem rerum calidaz et acutarū fri·i ſecundo gradu hum·in primo· POSSE·aqua ordei in qua coctum fuerit dragātum p noctem remouet ſitim Contra ſciſſūras oris et labioz et palati vlceratōes vel excoriatōes diſſoluat dragātū in māq̄ro·et p pannū exp̄matur q congluctinositate conficiatur pulvis amidi et inungatur pectia et illimatur lingua vel labium ſepe et cito curātur·Ad faciem dealbandam et pānum ſuperfluum removendum ponatur dragantū in aqua roper noctem· mane addito borace vel canfora in parua q̄titate·et facies frequēter illimatur ·cōtra ſiccitatē pectoris aqua ordei·decoctōnis draganti et gūmi arabici detur ·Ad curandum calidam et ſiccam tuſſim· detur aqua decoctionis ordei et ſuci liquiricie in qua diſſolutū fuerit dragantum per noctem vnam ·vel aliter in māq̄ro· diſſoluatur dragantum p noctem poſtea per pānum exprimatur et cum viſcoſitate ipius dragāti conficiatur et fiant pillule quas teneat ſub lingua q̄ diſſolute trāſglutiantur· valēt etiam contra tuſſim et ficcitatem ſpiritualium ¶Electuarīū cōfectum ex duabus partibus dragāti·et tercia liquiricie cum ſirupo ſimplici valet contra predictam tuſſim orra diſſinteriā diſſoluatur dragātū in aqua pluuiali et in eadem decoquat̄ pullus q̄ detur pacienti eadā aqua aliquātulum tepida ·per iſtere inciatur·detur ſimiliter ſucus p lāragims·in quo p noctem fuerit diſſolutum dragātuz Sed attende q qñ dragātum in medicims ponitur p ſe debz teri·qz contrictōm reſiſtit· ſi emim cum alijs ſpeciebus conteratur prius in fumū reſoluētur alie ſpecies q̄ dragātum conterat̄. Dyas· dragantum in puluerem redactum.et cū calida aqua potatū eoſ q̄ ſpaſmū paciunt̄· vel q̄bus aliquem intrinſecus vene crepuerunt ſimiliter ſanat SERA.aucto· Dyas·virtus eſt ei gluctatia ſicut virtus gūmi arabici et ipm admiſtratur in collol oculoz et in medicmis tuſſis q aſpritate cāne pulmonis·et abſcisione vocis ·et cuthus catarri in vuula qñ fit ex eo cōfectō cū melle q pmitur ſup lingua et trāſglutitur qđ de ipo diſſoluitur aut datur de ipſo·z·i·poſtq̄ infūditur in vino cocto dulci et tunc etiam valet ad dolorem renum·et vlcera veſice quādo miſcetur ei ex cornu

ceruino adusto. et parum aluminis pàmeni. ꝓ hibet nocumentum morsus serpentum. Et idem aucto. albugerig. Dragantum est frigidum. et est in eo humiditas q̄ laxat ventrem et confert tussi et vlceribus oculi et lippitudinibus eius ⁊ reprimit acuitatem medicinaꝝ laxatiuarum. Et idem auctoritate melarugie. est bonus vlceribꝰ vesice et asperitati gutturis et lingue. Et idem aucto. abiz. est in eo res modice caliditatis ⁊ humiditatis et laxat ventrem. et confert tussi ⁊ vlceribus pulmonis et gluctimat vlcera intestinorum. nisi qz addit in solutione et confert vlceribus oculi et lippitudini quãdo infunditur et dissoluitur et colirisatur cum aqua eius. aut ponitur in pulueribus et conuenit et miscetur cum medicinis acutis laxatiuis. quia prohibet nocumentum eaz. et prohibet aggrauationem ipsiꝰ medicine supra naturam. si deo placuerit. Formã assandi dragantum inuenies in littera gummi arabicum

Acaracbie	idem quod supra
Acabel	.i. enula
Acabar	.i. viride
Acaid	.i. gummi arboris grani viridis
Acantum	.i. incubus
Achababa	.i. camisia
Achami	est quoddam animal et est auis omnibus nota .et vocatur pica achami
Acharaticb	.i. cantarides
Achal	.i. aquila
Achanagia	.i. ambrosia
Acaltici	.i. assa fetida
Achalimia	.i. superfluitas argenti
Achantima	.i. vestis cardata vel simulata

¶ Cap. .xv.

¶ Achafar arabice grece blaccebisancia .latine vngula aromatica. ℈ERA. libro aggregationum capitulo achafar est conchilium ex speciebus obstracorum. et est similiter de conchilijs purpureis ¶ Et reperiuntur in regionibus indie. et in aquis iuxta quas oritur spica nardi. Odor autem eius aromaticus est. quoniam ipsum animal comedit nardum Et ipsa colliguntur in tempore estiuo. ꝙdo aqua deficcatur et reperitur etiam ex eis i littoribus maris aizum. ¶ Et color eius est declinans ad albedinem et ambe sunt meliores. et est pinguis. ¶ Sed illa que nascitur in babiloma est subnigri coloris. et est minor illa. et omnes habent bonum odorem ¶ Et quando fumigatur domus cum eis sentitur odor earum sicut castorei. ℈ERA. libro aggregationum capitulo obstracorum blaccebisancie sunt ex vngulis obstracorum ¶ Et sunt coopercula quibus teguntur in foramine suo .et meliores sunt que vergunt ad albedinem. et sunt odorifere .quorum odor trahit aliquantulum ad odorem castorei. POS℈E. GAL. capitulo obstracorum quando blaccebisancia sumitur cũ aceto in potu attenuat splenem. Et quando fumigantur cum eis mulieres. habentes suffocationem matricis confert eis. ⁊ iste fumus excludit secundinam. et quando ex eis fumigatur epilenticus excitat ipsum

Achrab	.i. scorpio
Aclas	.i. pirastrum et est pirum siluestre
Acrasia	.i. intemperantia complexionis
Acades	.i. atralia
Acratus	est nomen cuiusdam lapidis

Actago actagimis est auis optimas habens carnes et habundanter ipse inueniuntur Rhodi de qua ieronimus epistola .xv ad aselem de fictis amicis ait. ¶ Tu actagimem eructuas. et de comesto ansere gloriaris. Quidam dicũt ꝙ est fasianus quidam dicunt ꝙ est perdix. sed falso. quoniam gal. in libro dinamidiarum capitulo de eupactis. ponit actagimem et fasianum simul. et sic non sunt idem. Similiter non est perdix. quia idem similiter eodem caplõ. ponit actagimem et perdicem ¶ Sed ỹm veritatem est auis que ab aliquibus vocatur francbilim. et est quedam auis magnitudinis fasiani. sed non habz ita caudam. et habet pennas vario modo coloratas sicut gallina indye .interdum tamen coloris viridis et celestis et est sapidior omni aue

Actalancia	.i. auis cardella
Actanasia	.i. confectio actanasie quam inuenies in antidotario gal. et etiaz damascenj. vel actanasia est quedam herba sic vocata quam inuenies in littera arthemisia. Vñ quãdo in aliqua recepta ponitur actanasia sine determinatione aliqua debet poni herba. quia quando debet poni confectio ponitur cuz tali determinatõne
Actrabigi	.i. testiculi gallorum ℔ Falsõ primo est fasianus
Ace	.i. thimus

Acedula potest dici acetosella. et verius est omnibus nota. parua habens folia et pinguia cum stipite tenui gracilibus seminibus pleno. et est fri. et sicce complexionis. Alterat caliditatẽ stomaci ⁊ epatis et cor[illegible]s. excitat appetitũ. et ista est acetosa minor. vel acetosella. sed acetosa in omnibus est melior. et vocatur acetosa maior. vt apparet in littera hum[illegible]

Acedrucum	.i. acetosum
Acedul	.i. alleluya

Acefali ·i·ſemen aprj montani
Acefes ·i·nux romana
Acegi ·i·atramentum
Acelea ·i·pſilotrum
Acelk ·i·bleta
Acer ·i·arbor quedã ſic vocata
Acerma eſt quidam piſcis ſic vocatus
Acerbe ·i·galla
Acetis ·i·palea vel purgamentum milij
Acerodion ·i·ſine duricie
Acefim ·i·ſpecies criſocole
Acheth ·i·abſinthium
Acetoſa quid eſt l·l·humad
Acetum quid eſt l·l·thal
Acceptaculum ·i·menſura quantuz teſta ouj capit
Acheregum ·i·citrum
Achencharacha ·i·piretrum
Acheremata ·i·apoſtema quod cuz frangitur emittit ad modum humiditatis putre facte
Acreta ·i·clauſura vulue mulieris
Acre ·i·acutum
Acia ·i·rannus
Acida ·i·aceteſa
Acidas ficus·l·l·veruca
Acida eſt nomẽ propriũ loci
Acinũ eſt illud quod in vua relinquitur
Acinatium ·i·vinacia
Acireti ·i·ſubtrufti
Achimos rafanus agreſtis
Actionũ ·i·bonũ ad agendum
Actia eſt quoddã gummi qđ inuenitur in radice cameleonte
Achilea ·i·millefolium
Achiroſa ·i·karabe
Achiron ·i·palea
Achium ·i·caſella
Achirochia ·i·infuſio que fit ſuper aliquod membroz cum aqua calida de alto
Achiraraba ·i·piretrum
Achireonata ·i·acheremata
Achimo hermodactilus
Achia vel achios ·i·glucten romanum et eſt maſtix
Achira ·i·ſcrofa
Achil ·i·cauda
Achilis ·i·ſambucus
Aclis ·i·vicus qđam oculi
Acrigatiſtum ·i·ſine gracia et ſine remuneracione
Acrifagia ·i·acuta cibaria
Acrinus ·i·tortura
Acritimia acuitas
Acrinilacet ·i·git
Acſin ·i·ſpecies volubilis
Actis ·i·ſambucus
Actis terrenus ·i·ebulus
Acti portulaca agreſtis
Actiros ·i·miluus auis
Acticum mel ſecundum Dias·eſt illud quod ſub terra muenitur·l·l·mel acticum
Actiplex qđ ẽ·l·l·andrafalis
Actiplex agreſtis quid eſt·l·l·vt ſupra
Actiplex marina quid eſt lege litteram molochia albachariſ
Actriccia ·i·conſtrictio
Acof ·i·cataif
Acoibar ··oriandrum
Acomel ·i·lapſana
Acontia ·i·iaculus ſerpens
Acoris patromos ·i·raſura eris
Aconeicos ·i·cibus indigeſtus
Aconitum ·i·ſtrãgulator adib vl leopardi
Acopon ·i·malua terratica
Acopon ·i·mitigatiuum ·ab a quod eſt ſine et copos quod eſt labor inde miracopno ·i·mite mitigatiuum ſicut eſt medicamen remouens dolorem
Acorus qđ ẽ·l·l·glaſpatela
Acoran ·i·iaculus ſerpens
Acoreas ·i·malua
Acora ·i·tubera capitis·n fiũt furfura capitis·Vnde·DIAS·cap·de ficu dicit q acora et ptiria et ſcabrum ſunt idem et ptiria eſt furfur capitis vt idem cap·de felle· Sed SERA·dicit q ſunt vlcera capitis humida
Acores idem quod ſupra
Acorad ·i·porrus
Acoto ·i·ſedere
Acomlimthos ·i·lapis in quo acuitur ferrum·l·l·cos
Acoclaſſa ·i·catharnũ
Aclodi ·i·fuligo
Acrocordines·i·ſpẽs verucarum·ſ·porri
Acrotan ·i·acrior
Acrob ·i·ſcorpio
Acros ·i·acredo
Acromus ·i·corpus minimum et eſt diuiſibile
Achubh ·i·butirum
Acuch qđ ẽ·l·l·cameleõbãte
Aculeſet ·i·pondus
Aculpalea vel ſacupalea·i·rubus caminus vel cinoſbatus
Acuratrod ẽ quedã ſpẽs eris
Acuſticus ·i·vermis audibilis
Acuſaceros ·i·purgamẽtũ frumẽti
Acut ·i·anabaſis
Acrufer ·i·nux romana
Acſimen ·i·pondus
Actu ·i·herba violaria
Ada ·i·fluxus lacrimarum
Adabes ·i·nux muſcata
Adare ẽ qđã gen9 lacerte
Adalafi ·i·vngula caprina
Adamas eſt quidã lapis qui vocatur lapis adamas

Adaira cit ra · i · auricula muris
Adarmus · i · lupinus
Adarsesiham · i · silphium
Adarsesalzan idem quod supra
Adarasta · i · eleborus albus
Adarca · i · calamus aromatic9
Adar est quedam herba sic
ysopus satis stiptica

CAP. xvj.

Adarce vel adarcis · i · flos aque marine vt fungus maris · qui ē velut spuma · Sed · DIAS · dicit q adarce est caro que nascitur super terram locis salsis et aquosis cānetis se applicans et feno · Est autem spuma in specie spōgie · color est similis lapidi asiani et altionio Est vero mollis et inanis abintus nascitur et in stagnis. POSSE · vngues leprosos excludit · maculas et lentigines imposita tollit Virtus est illi vicida et metasincretica · Sciaticis imposita medicatur corpori confricata aut smigmatibus mixta cum magno calore. corpus condempsat · quia vt ignis calefacit · miscetur autem acopis medicinis · est autem leuis valde

Adatmarche · i · confectio rubee tro- ciscate
Adhab · i · dab
Adhalerim · i · senectus in decrepita etate in qua homo se mouere non potest et om- nes virtutes sunt destructe
Adria · i · rubea tinctorum
Adragius · i · portulaca
Adrases · i · testiculi vrsi
Adeam · i · allium
Adibem · i · satirion
Adebe · i · galla egipciaca
Adeditach · i · quoddā genus lupi
Adeleem · i · satirion
Ademil · i · furunculi vel carbunculi
Adememil idem quod supra
Ademest · i · granum lauri
Ademer · i · laurinum
Adembri · i · corrupcio stōi
Adenes · i · scrofule
Adeps anthali · i · pulpa coloqntide
Adeps. i · sepū pro quo · l · l · q̄eumuro bean
Aderet fluxus sanguinis per anum · tamē non est dissinteria nisi esset ab epate
Adestia citerina · i · cibus qui fit ex lentibus cum aqua · quibus addit̄ parū rafani
Ademest laurinum

CPA. xvij

Acher ara · grece squinum · latine squinantum · Squinantuz dicitur palea camellorum · quia cameli eam comedunt Est enī ca · et sic · complexionis in primo gradu · et reperitur in affrica et in apulia · per decenniuz seruatur · Eligendum est quod subalbidum est. Si autem inuenitur quoddam durum sicut lignum circa stiptem abiciatur · Et stipes eius est similis stipiti cipri · vt apparet in litt'a sabarade · DIAS · cap · de squino · squini duo sunt genera · Vnum oxischinos appellatur · quia acutum semen hēt alterū vo semē hēt nigrū rotundū et grossi9 pōco et ē forte terciū gen9 sqni · paulo grossi9 supradictis · qui creticus siue olosquinus dicitur · SERA. li · agre · cap · adcher · Acher · i · squinantum · et est herba habens radices sub terra et ramos subtiles · et est sicut radix culeni nisi qr est latior et habet fructum fere similem floribus cānatum nisi qr est subtilior et minor et nascit̄ in insulis et pratis et fortasse ex eo repletur tota terra vbi nascitur et quando desiccatur fit album · Et idem auctorit · ysaach · hebenamrā squinantum est herba palearis et habz ramulos subtiles duros in capitibus ramulorū sunt spice pilose et illi pili sunt flores eius · et habet bonum odorem · et vene corticis eius sunt nigre et interius albe et sapor eius est amarus et quod de ipso administratur sunt flores radices et folia · GAL · floris eius substancia non est longinqua a subtilitate · et in sapore eius est stipticitas pauca minor caliditate ipsius · Et virtus ipsius ē virtus q̄ calefacit caliditate pauca et subtiliat · Itez GAL · viij · sim · phar · cap · squinantum · Squinātum calefacit moderate · et stipticat moderacius adhuc et subtilium parcium substancia non aleanum · Et idem SERA · auct · Dias · meli9 ex eo est nouum in quo est rubedo plurium florum et quādo scinditur apparet in eo color purpureus et est subtile et in odore suaue · et quando defertur in manibus habet odorem bonum et quando masticatur mordicat linguā et pungit punctione pauca · et quod in vsu venit ex eo est flos eius et cāne radicis ipsius · AVIC · auc · Dias · squinantū est duarum specierum · Vna earum est que non habet fructum nigrum et habet folia sicut cauda equina · Et idem opinione propria squinantū ex eo aliud est arabicum et boni odoris · et aliud est aginium quod est minutum et est durius et est grossum et est terrenum et non habet odorez Melius ex eo est arabicum rubeum fortioris odoris · sed illud quod est supra ipsum ad aliquantulam declinat rubedinem et cum scinditur fit purpureum mordicans linguam et adurens eam sua acuitate · Et in aginio est virtus infrigidatiua et eius radix est vehementioris stipticitatis et eius flos calefacit parum et eius stipticitas est minor calefactione ipsi9 et est aliud arabicū Sed in sua natura est ca · et sic · in secūdo · POSSE · Squinantum in vino decoctum et cataplasmatum pudendis menstrua educit · stranguiriā · et dissuriaz soluit · SERA · Squinantuz prouocat vrinam et menstrua quando bibitur · aut fit ex eo emplastrum et confert apatibus epatis et stomaci · Sed radicis eius stipticitas est amplior stipticitate floris · et caliditas eius est minor caliditate ipsius · et propter istā stipticitatez accidit q administratur ad fluxuz sanguinis · DI

AS ·cap·de ſquinãto flos eius eſt ſtiptic9 ſtip=
ticitate pauca·calefactiuus·maturatiuus·molli
ficatiu9·frangẽs lapidem·apitiuus oꝛificioꝛum
venarum ꝓuocatiu9 vriẽ·et menſtruoꝛũ·et re
ſoluit inflatões·et inducit grauedinem capitis·
et confert ſputo ſanguinis·et doloꝛi ſtõi·et cõ
fert ꝓulmoni et renibus·et miſcẽt in cõfectioni
bus medicinaꝛũ multaꝛum·Et radix eius ẽ ſtip=
tica·et ꝓterea datuꝛ ex ea pondus auꝛi·i· cum
tantũdez pipis aliquot diebus habentib9 nau
ſeam et hydꝛopicis·et habentib9 cõquaſſatõez
in neruis·et ꝥ coctio eius cõfert apãtibus matri
cis·quando fit ſeſſio in ea·et oleum ſquinãti con
fert oibus ſpẽbus pꝛuꝛitus et illi qui eſt in aĩali
bus·et expellit laſſitudinẽ. et eſt cõueniens ad
albaꝛas·Ꝯal·ſquinantũ eſt vꝛinatiuũ et men
ſtꝛuoꝛuz eductiuũ in pĩtiis et potationib9 ſump
tum·luuat aũt ad eos qui ſecundũ epar q ſtoma
cum et ventrez flegmones·Eſt aũt radix ei9 ma
gis ſtiptica q̃ flos·ſed flos calidioꝛ·In oibus
vero ptibus eius aliis quidem magis· aliis aũt
minus apparet q̃dã guſtantibus ſtipticitas ꝓt̃
quam et pharmacis que emoptoicis fiũt miſcẽt
AVꝔC·ſquinautũ i eo eſt ſtipticitas· qua ꝓt̃
cõfert eius flos fluxui ſanguinis vndecunq; fit
q m eius oleo ſunt reſolutio q attractio· ſed ipi9
radix eſt foꝛtioꝛ in hoc·et cõſtringit naturã·et
in ipo ſunt digeſtio et lenificatõ·et oꝛificia ve=
naꝛũ aperit·et ſedat doloꝛes intrinſecos·et ꝓt̃
in matrice et reſoluit ventoſitates·Eius oleum
confert pꝛuꝛitui·et eius decoctio cõfert apãti=
bus calidis·et duꝛiciebus intrinſecis·bibituz et
ſuppoſitum pro emplaſtro· et decoctum et apre
atibus frigidis in viſceribus·et cõfert lacertis o
quaſſãtis·Et confert ſpaſino cuz ex hoc bibitus
quarta pars auꝛi cum pipe·et ipm remouet laſ
ſitudinem et gꝛauat caput et ꝓtie illud quod ẽ
ex eo agimum·ſed minutum ei9 facit ſodam·et
gꝛoſſioꝛis ſemen facit doꝛmire et ſtupefacit·et
totum ipius cõfoꝛtat carnem rubeam·q̃ eſt in=
gigiuas·et deſiccat humiditates iparũ·Et ei9
flos purgat caput·et ſquinatum confert doloꝛi
pulmonis·et eius fl[illegible]ofert ſputo ſanguinis.Et
radix eius cõfoꝛtat ſtomacum et appetitum et ſe
dat nauſeam accepto aureo ex eo ꝓtie cũ pon=
dere ſui q pipere·Et ipi9 flos ſedat doloꝛes ſto
maci·Et cõfert apãtibus eius·et apãtibus epa
tis·Et ſquinantum cõfert doloꝛibus matricis·
et cucatiſma ex decoctione eius apãtibus matri
cis calidis cum diſtillatuꝛ in eam aut vapoꝛatẽ
cum aqua eius·Et frangit lapidez q ſtringit na
turam ꝓtie q̃ ex eo eſt agimiũ·et abſcindit
fluxum ſanguiniſ matr[illegible]is et ꝓtie eius flos·et
cõfert doloꝛib9 renum[illegible]fluxui ſanguinis ipoꝛũ
et cum bibiẽ ex radic[illegible]aus aureus cũ pipe con=
fert hydꝛopiſi.Et ip[illegible]flos cõfert apãtibus ani
ſpecies eius groſſa c[illegible]m ex foliis recentib9 q̃ fiũt
iuxta radicem fit e[illegible]plaſtrum eſt iuuatiua moꝛ=
ſure venoſoꝛum

Adbe ·i· galla egiptiaca

Adberne ·i·aromaticum
Adgeraxat ·i·genus ſcoꝛpionis q̃
trahit caudam poſt ſe reuolutam
Adhel ·i·fructus iuniperi
Adheret ·i·fluxus ſanguinis epaticus
Adhelem eſt planta indici
Adhelbꝛe ·i·ſatiꝛion
Adꝛere ·i· puluis aromaticus
Adiaton·ꝑyas·ca·adiãton·Adianton ſiue gal
litricon vel pollitricon.Vbi ſciendum eſt q̃ oĩa
illa nomina ſunt ſinonima idez ſignificantia·ſ̃ã
ſignificant capillum veneris·Vnde nomiã q̃ in
tricon definũt capillũ dicunt vt pollitricõ·gal
litricon·i·capilius veneris licet moderni pro di
uerſis accipiant·ad vnam tamẽ cõcoꝛdant vtu=
tẽ·faciunt enim ad augmentũ capillozum.Vnõ
ꝑyas· Adianto ſiue gallitricon ſiue pollitricon
folia habet coꝛiandꝛo ſimilla ſciſſa in ſummitate
haſta ipi9 longa duabus palmis·habens ſuper
ſe capitella nigra· que herba ſemen non habet
Radix eſt illi mutilis·virtus eius eſt in foliis ip
ſius Paulus·cap.adianton· Adiantõ ſiue capil
lus veneꝛis fꝛi·eſt et ſic· tempate tammẽ ex ſub
tili ſubſtancia·virtutem habet diuꝛeticã· ꝑ ca=
pilio veneꝛis lege literam berſtegaſtez·Et pro
adianton·l·l·donton et pro pollitricon·.l· pol
litricon·
Adiamus ·i·herba capillaris
Adhibis ·i·viſcus quercinus
Adib ſimilis eſt lacerte magno et moꝛat̃ in aq̃s
Adibe ·i·viſcus
Adicaſugeg ·i·gallns et gallina
Adidalantros ·i·calcutecumenon
Adibalantnis idem q̃ ſupꝛa
Adieſtiones ·i·opationes
Adilios ·i·ſanguis dꝛaconis
Adileſmelich ·i·alilelmelike
Adipſa vel glicoꝛiza ·i·liquiꝛicia
Adipſos idem q̃ ſupꝛa
Aditꝛigi ·i·faſianus
Adintoꝛi ·i·fumach
Adhip ·i·lupus
Adhil in pꝛactica heben Meſue cõmendant̃ vac
lere viſui ſcitur autem quid ſit in Serapione
in agꝛe·lim medicinarum vocatur athel que viſ
ui etiam laudatur ſed mihi videt̃ q̃ ſit euꝛagia
et ſic eſt ſecundum veritatem·
Adꝛianũ eſt quoddã ãtidotum opiatum in anti
dotario Gal·poſitum
Adꝛice ·i·artheanite
Adꝛion ·i·ſquinantum
Adꝛis ·i·aſperum
Adꝛicon ·i·ſucus fꝛumenti
Adꝛioch ·i·artheanite
Adꝛuma idem q̃ ſupꝛa
Adꝛunas idem q̃ ſupꝛa
Adꝛungi ·i·faſianus
Adꝛichaſa ·i·polium mõtanum
Adtim ·i·allium

Adoch ·i·lac
Adog ·i·vas
Ador genus est artis inde adoreius panis qui ex eo fit
Adoram est locus quidã sic vocatus·et est similiter quedam auis q̃ recipit denominatiõez a loco quã non habemus in partib9 istis
Adorenum ·i·far ordei
Adohobo ·i·lac acetosuz de quo extractum est butirum
Adohobe idem q8 supra
Adstomatica ·i·oris farmaca
Adualdul ·i·ericius habẽs spinas sagittales. et in ligua nostra vocatur Jstrice
Adulma ·i·lupi
Adububa idem q8 supra
Adubucha ·i·lumbi
Adubel ·i·musca
Adubul ·i·secũda species ethice
Adubul ·i·erici9 mõtanus hñs spias sagit tales q ydeomate nr̃o vocat̃ Jstrice
Aduiden ·i·filium
Adumul est gen9 apãtis calim
Aduranti ·i·perdix
Aduratici idem q8 supra
Adurcandi idem q8 supra
Adduas ·i·potio
Adduguardemel ·i·infirmitas q̃ orit̃ in palpebris intus et nõ pmittit apir oculũ q rubz
Adbulbus ·i·adualdul
Adulbub ·i·mercurialis
Adulbubuq idem q8 supra
Adbubulet ·i·adubelet
Affadius altin ·i·serpentes magni q̃ egredi faciunt sanguinem ex poris omnibus
Affaso ·i·assarum
Affaratib ·i·blaccabisantia
Affarnal ·i·cipressus
Affasure ·i·radix vitis albe
Affalax ·i·talpa
Affani ·i·edera
Afflamain ·i·dies·xl. intempe canis et·xx·sunt iulij et alij·xx·sunt augusti q dicũtur asamanux·i·molesti
Affrangens ·i·quedã medicina ida
Aframia ·i·cibus de agresta
Afeca ·i·apertio
Afeugmati sunt omnes species boni saporis q̃ cibis admiscẽtur vt piper et cetera
Aferifis ·i·passule sine granis
Afferiat ·i·aloes
Affesem ·i·butirum
Afemen idem q8 supra
Afferusius est quedam species lacticinij
Affebre ·i·vna de·xxviij mãsionibus lune
Affesura ·i·diserasia
Affeng ·i·affegi
Affenis ·i·palma

CAP· xviij·

Affegi albach ara·gue·trages latine vero spongia marina· SERA· li·agre·ca· affegi albach Affegi albach·i·spongie mariẽ duo sunt genera·s·masculus et femina·masculus dicitur qui percussuras minutas habz q spissas et albas·femina vero rotũdas cauernas· et maiores habet·Sed additur tercium genus duros lapides intra se habens·et plurimas cauernas·Conburitur vero sicut calcidoneũ·Melior ẽ illa que est ꝑpinqua sue acceptioni et ẽ adhuc reseruans in ea de virtute quaz acquisiuit ex mari·sed quando ꝑlongatur tẽpus sue collectionis euanescit virtus ei9 et nõ est cõueniẽs vt administret̃ i opere nisi p̃9 lauet̃ cũ mtro aut baurach. vl̃ cũ aq̃ cineris q̃ dicit̃ distillata· AVIC· li·ij·cap·de spongia·Spongia est corpos marinum larum ratũ et dicit̃ q̃ habet animal in eo cui adheret et nõ seperatur ab eo·Et illa que est recens est forcior et vehementioris exiccatiõis ꝑter fortitudinem nature maris·et est ca·i primo et sic·in secundo gradu. Et ipius lapis ẽ ꝑpinquus et minus calidus·et est fortis exiccationis ꝑprie quod ex ea est recens quãdo aduritur cum oleo et similiter eius cinis· DYAS· ca· de spongia·spõgie sunt duo genera·masculꝰ et femina masculus habet foramina minuta q spissa et alba·femina vero habet foramina rotunda et magna· Et additur tercium genꝰ habẽs intra se lapides duros et plurimas cauernas· POSSE· SERA·auc·Gal·virtutem habet exiccatiuã manifeste· et ideo virtus eius ẽ que cõsolidat vlcera recentia cuz suo sanguine cũ made fit in aceto mixto aqua vel vino secunduz diuersitatem corporum· Et abscindit fluxum sanguinis qui ex micione accidit· vel cõbustione·quando accipitur sicca nõ habens humiditatez in se et in bibit̃ in aspalto iudaico· aut in pice liq̃da et ponit̃ super locum fluxus et ignis in ea accẽditur·et valet ut cauterium·Sed spongie cõbuste virtus est resolutiua·Et lapis qui inuenitur in spongia habet virtutem que deficcat et frangit lapidẽ qui ẽ in renibus causat9·Et idẽ auct· ꝑYAS·que ex spongia est noua et sicca nõ cuz sua pinguedine cõfert vlceribus et resoluit apãta flantica·Et cõluctinant vlcera recentia q̃ndo superponit̃ cũ aceto vel aqua icarnat vlcera antiqua quãdo apponit̃ eis cum melle cocto et apponitur cum aqua sola·Sed ex spongiis illa que est subtilis leuis nõ habet iuua mẽtũ·Et vtimur spongia noua sicca in pãno lineo ligata q̃ sola facta forma licinij et intromissa apit orificia vulnerum quãdo sunt cla[illegible]·Et quãdo ponitur sicca in vlceribꝰ antiquis humidis ad q̃ fluũt hũiditates ab aliis membris exiccat ea q diminuit humiditates eorum· Et [illegible]ponitur cum aceto et abstinet menstrua·Et q[illegible]ido conburitur sicut o buritur spuma maris cõfert obtalmie· et abstergit oculum· Et quãdo lau[illegible]ur post obusti õem eius est magis iuuatiã in medicinis oculorum·

Et quādo cōburitur cum pice confert fluxui matricis· Et lapis qui inuenitur in ſpōgia frāgit lapidem vefice quādobibiē cum vino· AVIC· quādo ſpongia aduritur cnm oleo et ſimiliter eius cinis cōfert diſruptioni ſanguinis ꝓpter incisionem et apationē· Inflāmatur etiā ex ea ignis ſuper locum et cauterizat cum hoc q ipſa ē ſubſtancia retinens ſāguinem· Et ex ea fiūt licinia q̄ in orificijs venarum ponunē q rerinēt ſanguinem et fluxum ſanguinis· Et eius lapis ſubtiliat abſq calefactione· et exiccat· et abſtergit· et exiccat apāta flātica· Et infunditur in aceto et ponitur ſuper plagas et cōſolidat eas· Et decoquiē cū melle et cōſolidat vlcera ꝓfunda· Et ſimiliter ponitur ficca ſuper ipſa· Et in fuſa i aq̄ aut vino de ficcat vlcera humida antiqua· Et quādo ſpongia aduriē cū oleo eſt cōueniēs curationi ſputi ſanguinis· Et lapis in ea inuentus frangit lapidē in uefica apud aliquos· ꝑz GAL ait q frangit lapidem renū tantū quia nō tranſit vſq ad veſicam·

Affebeleza ·i·mandragora
Affichimon ·i·epithimum
Affichimie ·i·ſpecies exiture oculi vleus·ſ·aduſtinum
Affid ·i·ſemē ſinapis albū
Afilonum ·i·opium
Afinis eſt lapis ſuper quem naſcit ſal cuiꝰ flos nominatur afius
Afis ·i·vipera ſerpens
Affidhegi ·i·ceruſa
Affion ·i·opium

CAP. xix·

Affidhegi·arabice· vel Alunfiregalirozam grece vero et latine ceruſa· Ceruſa fit in hunc modū acetū acerrimuz funditur in amfora vſq ad dimidium deinde plumbum decolatū et extenuatum ſuper acetum ſuſpendiē et ſic vi aceti ipſa remiſſa in anforam veluti fex ſubſedit quaz fecem delimpidato aceto leuigamꝰ et in ſole ficcatam terimus· ꝞERA· li·agre·ca· effidhegi· Ceruſa fit ſecundū hunc modū accipe lammaſ plumbeas quadratas in quātitate·lb·i·et pōe in vaſe terreo ſuperius mediocriter anguſto in latitudine pedis vnius q dimidij vaſe tamē ꝑꝰ impleto aceto fortiſſimo· pone baculos ſup orificia vaſorū ab vna extremitate ad aliā et ſuſpende lamınas plumbeas ꝓforatas per ſpaciū quatuor digitorū· ab aceto cū filio et pꝰea cohopi orificia vaſoruz et pone in obſcuro loco et dimitte per quatuor menſes· in fine quarti menſis apios vaſis vt forcius vi aceti exalet· et in vemes quaſdā tuborоſitates mucillagines circa plūbuz quod inuemē mundatū· illas primo cultello abrade et pone in vas magnū et appoſita aqua manibus vel pedibus malara poſtea aquā abijce et pone ſubſtanciā que remanet in vas aliquā tulum concauū· appoſita aq̄ ſoli exponaē· Aq̄ aūt illa cōſumpta aliā appone· et ita facies quouſq fiat albiſſima· poſtea depone a vaſe illo et pone in mimus concauū· Vnde ceruſa rotonda fiat· Sed ſciendū q hij qui ceruſam faciūt ſepius incurrunt paleſim apopliaz· et arteticā ꝓpter frigiditatē acet· diſſoluentē· Virtꝰ eius eſt fri· et ſic ſecundo gradu· Aſſaē ceruſa in hūc modū Accipe teſtā nouā ex terra archibi et ponatur ſuper pruna s· et puluerizeē ſuper ipam ceruſa poſtquā fuerit tuta et moueaē ſine intermiſſiōe et quādo fuerit cōuerſa in colorem cineris auferatur ab igne et infrentē et adminiſtreē· Et aduratur iterum in hunc modū ponaē in vaſe cōcauo poſtq̄ teriē et moueaē donec fiat ſicut auripigmentum rubeū· deinde auferatur ab igne et adminiſtretur que ſic preparata ab aliquibus dicitur ſandirich· ꝺYAS· cap·de ceruſa· Ceruſa fit in hūc modū· Mitte i vaſe fictili acetū acerrimū et cohoperi plumbo in tenuitate deducto et mumi argilla· vt ſpiramen nō admittat· donec plūbum ipſum vi aceti liqueſcat· et euaneſcat· poſt ea vero quod ſupernatauerit aceto et qđ reſiđrit ſubdus liqua et infunde et ſic in vaſe nouo refū de· et ficca in ſole q poſtea tere q cribella· facieſ q̄ hoc ter aut quater· Primū vero quod exit pcribrum virtuti colliciuz ſeruatur· Secundum vero ſecundā virtutem habet· et ordo iſte ſeruatur hodie· Alij vero vas implēt aceto vehemēē acerrimo· et ſuperpoſito flabro calami tritu deſſuper plumbū in tenuitatē deductū cōponūt addito coopculo q mūto argilla ſinūt ſic eē donec ſolutum in amforā veluti fex reſideat qđ limpidato aceto leuigatur· q in ſole ſiccāt et terūt ex aqua tā diu lauātes quouſq nil hēat aſpuz et ſic leuigata aq̄ in ſole ſiccāt qui vero addito aceto voluerit trociſtos facere et in ſole ſiccare melius facit· Fit aūt hoc melius in eſtate vt maneat limpida exeat· Multi etiam in hyeme cōficiūt ſimili modo ſupra et ponūt ſupra baineū vt calore eius ficcetur· vtilis eſt vero que in Rhodo cōficiē et in chorynthо· Aſſatur vero ſic pone teſtā mundā et nouā et magis actica ingneis carbonibus· et ſuper aſperge tritam ceruſaz q moue frequēter q̄ diu colorem mutauerit fringēs colorē ſandaracе hec ſecūdū aliques vocat ſandix Lauaē vt chachimia vel tucia· Alij vero in caccabo nouo mittūt et ſuper focum ponunt et frequenter agitāt q̄ diu colorem ruffum faciat· et hoc multi dicūt ſandicū eſſe· Alij vero vas medium implent aceto deinde plumbū delatū et extenuatū ſuper aetuū ſuſpēdunt· et ſic qđ remanet in plumbo· vel ſubſederit in fundo lauāt q ficcāt in ſole· Eſt aūt optima ceruſa cādidiſſima et nō grauiſſima et que imguā mundatā nō denigrat Virtus eſt illi malactica· et ſtiptica q lentintica et pterotica· et leuiter cataſtaltica· et cathiotica cerotis pinguibus miſceē· et medicaminibus· et trociſcis· AVIC· li·ij·ca·de ceruſa· Ceauſa eſt cinis plumbi aut Alannoch et in ea qne fit ex alā noch vehementer elaboraē et adurendo fit et aſreg· acquirit ſuperfluā ſubtilitatem· quādoq

vero fiunt omnes ceruse cum aceto et quãdoq; fiunt cum salibus. et quãdoque fiunt pluribus modis secundũ q̃ scitur in libris huius artis fri. est et sic in secũdo gra. Et que fit cum aceto est vehementis subtiliationis. et magis ꝓfundans et in alia non est vehimẽs subtiliatio q̃ est gluc tinatiua. q̃ proprie ãsreg. POSSE Ceruſa mũ dificat et abstergit superfluitates. et ideo vtũ tur ea mulieres ad decorãdum facie quã ꝓparãt in hunc moduz. Accipiunt ceruſaz cuz aquo ra. et exponũt eã soli et maxime in estate qua aq̃ cõ sumpta aliã apponũt et hoc faciunt donec albis sima fiat q̃ aliquãtulũ aromatica p9ea imformãt pillãs et faciei apponũt limendo. Alij autez cũ ea puluerem apponunt boracis vel cãfore vel belliculi marini vel ommium et melius opatur Sed que longo tempe ceruſa vtuntur ad deco rem. dolorem denciuz incurrũt. et putrefactionẽ oris hz fetorẽ. SERA. Ceruſa replet vlcera car ne subtili. et aufert carnem superfluã ab vlceri bus et incarnat ea quãdo pomẽ in cerotis et in vngentis. Est aũt cum hoc ex medicinis interfi cientibus. DYAS. Ceruſa sola accepta homici dium perpetrat. AVIC. Iemficat apanta fri. et dura et ponitur in emplastris. q̃ replet vlcera q̃ corrodit et ꝓpe asreg. carnem malã et est forci or in generacione carnis. Et cõfert bothor oculi et est ex medicinis q̃ cõueniunt fissuris ani et est ex venenis.

Afrinus .i. lupinus
Afriza .i. horror
Aforocb .i. a morte liberans
Affor .i. crocus ortulanus
Affodillus albutium. lappa. astula regia idem.

CAP. xx.

Affodillus herba est folia hñs sicut porrus. virgã lenez hñs. qnã multi albutium dicunt supra quã virgã semẽ habet q̃ semen antericõ dicunt. radices hz longas et obrotundas balão similes. Cui radici virtus est calida et viscida. Vrinã ꝓuocat. menstruis impat. dolorez lateris tollit ex cõ quassatio mb9. tuscientes medicatur bibita vsq; ad .ʒ. i. cum tepida. letã diem ducit. morsibus venenatis occurrit folia et radix eius cathaplasmatibus adhibita flores eius similiẽ cum vino pascencia vulnera et sordida saluber rime curãt. tumorez testium et mammarum im posita spargit. pustulas et ordiolos adhibita stringit maxime si cum fece vim̃ cocta et impo sita fuerit. addito vino q̃ dulcore q̃ mirra q̃ cro co. et cocta simul. Oculis maxime prestat effec tum. dolores auriuz et sanies vino addita et liba noti et melle et mixta detergit. auribus tepid9 infusus sucus eius si dextre patris dens doluerit sinistre auri infusus medeẽ. cimis radicis eius al opicias emẽdat. radix excauata. et cũ oleo cale/facta. permenonibus. ea doloꝛib9 aurium singu lare presidium est. Radix ei9 maculas albas in sole factas emẽdat. Radix eius bibita cũ aq̃ vẽ trem mollit. semen eius et flos serpentibus con trarium est. si cum vino bibit fuerit.

Afforalbum .i. vsnen
Affosmi .i. tapsus barbassus
Afros .i. spuma
Afro .i. sinapi album
Afrosi .i. venus Inde descendit
Afrosia .i. etas venera vel pubescendi
Afrostrodon .i. vlpicum et est lapago
Afrodisia .i. acor9 vnde dy. acorus herba venerea vt afrodisia. Et afrodisia dicitur q̃ est quedam species satirionis que ab eo dem Dy. sic vocatur in ꝓprio cap.
Afrodisium idem q8 supra

Afromitum grece descẽdit ab afros q8 est spuma et mitrum inde afromitũ. i. spuma mitri et q̃d est. l. l. baurach.

CAP. xxi.

ffrosolinum. gre. latine lapis lune DYAS. cap. 8 afroselino. Afroselinũ est illud q8 apud AVIC. in secundo cãu. dicit lapis lune. vt examborũ concordia apparet. Et ideo dicit Afroselinum in egipto tãtũmõ inuemẽ quod ita creat Ros celestis ad lune claritatem positus in speciem lapidis quem specularem vocam9 coagulatus cõstringit. Optimũ est autem q8 est colore cerulio et lucido. Hoc enim fit simile gipso li pido et specularis lapis dicitur. PLINIVS. cap. de afroselion Afroseliniuz ta creat. Ros celestis cõgelatur ad lune claritatem in modũ lapidis specularis. vnde nomẽ sompsisse videtur. POSSE. DIAS. afroselinum omnia vicia capitis emendare põt potatũ et cephalargicis q̃ epilenticis creditur prodesse.

Afudius .i. serpens magnus qui egredi facit sanguinem ex porus omnibus
Afuruncum nnoem est cuiusdam electuarij.
Affugilla .i. rauanus
Affugi idem q8 supra
Affusdecha .i. ozimum
Affursumgi .i. sparagus
Affum .i. crocus ortulanus
Affue idem q8 supra
Affruiton .i. sceba
Agalgium .i. lignum aloes
Agalam idem q̃ supra
Agalictinon .i. lac acetosum
Agapis lapis quid est. l. l. agapis lapis

CAP. xxij

Garicus gre. et latine ara. vero garicus Agaricus est quasi fungus crescens [illegible] ca radicẽ arboris maxime ĩ babi[illegible]nia vt lombardia. duo eius sunt genera. s. masculus. et femina. q̃ melior est. et habet formam rotundãde siccat et fit albissimus. Masculus habet substanciam longã et non est adeo albus. ffemina vero est alb9 leuis q̃ frangibilis hñs quasi turbositates int9 et frustula quasi porosa. SERA. li. agre. cap.

Garicus auctoritate·DYAS·Garicus est simi=
lis radici aniudē sed est minus durus q̄ ipsa et
spongiosus·et putāt quidā q̄ sit radix herbe·
Et quidā dicūt q̄ generat̄ ex putrefactione ar
borum sicut fungus·Et iaz repert9 est super ar
bores scerbim·misi quia est facile frangibilis et
debilis fortiter·ꝯ est radix spōgiosa mollis sub
stancie et est duatū specierū masculi9·et femina·
sed femina habet gra datim in se sicut tunicas·
Masculi9 vero nō habz tunicas·sed est tota sub
stancia eius cōtinua et femina est maior·GAL·
vj·simpl·far·cap·de agarico·Agaric9 est sicut
radix aut est planta q̄ nasciē sup arbores aliq̄s
et est substācie subtilis in sua cōpositiōe et sub
stancia eius est conposita ex substancia aerea et
terza quam subtiliauit calor nec in eo est aliquid
aquositatis omnino·Et in sapore ei9 dulcedo ali
qua in primis cū obuiat gustui secūdario vero
est subamarus·Et in eo apparet aliquantulū acu
itatis cum stiptitate et virt9 eius est ca·et sic
ex quibus oībus cōpositū est farmacū ex substan
cia aerea et terrestri a colore subdiliata·Nequa/
q̄ vero pticeps est aquose·et ꝓpterea diafore=
ticus est secūdum virtutē et grossicie mei suus
DYAS·cap·de agarico·Agaricus est sicut ra=
dix similis filio·sed nō sic dura·cui9 genera sūt
duo masculus·et femina·Masculus rotūdus est·
in se collectus et maior·Femina vero pectini est
similis quo capilli discernūt̄·Radios mittit·cuz
albedine glauca videt̄·Ambob9 gustus ē vn9
primo dulcis·et p9ea amaricās·Nascit̄ in arabia
et in samaria·et in pōto qui ommbus melior ē
Est ei virtus ca·et stiptica et diaforetica·IO·
MES·cap·de agarico·Agaricus est ex medici=
nis magn iuuamēti·cuius ortus est secus arbo=
res q̄b9 accidit corosio ꝯ putrefactio·Et ei9 ge=
neracio est sicut generacio fungoꝝ ꝓpter quod
quidā extimauerūt q8 fit fungus·et videt̄ q8 fit
Et quidā dixerūt q̄ fit sicut aꝑa factum ex pu=
trefactione·Eius aūt duo sunt genera·s·mascu=
lus et femina·Masculus vero est malus ꝯ ē ille
qui est longus et grauis et habet in fracturis
suis sicut ꝓductiones neruoruz et est durus ꝯ dē
sus·Agaricus autem quē sapientes laudauerūt
ē feminas habens ꝑtates quinq̄ bonas ꝯ ꝑ=
prie ut sit alb9·et leuis·et velociter frāgibil' ꝯ
porosus et tarus valde· et vt appareat in princi
pio dulcis gustus eius·deinde succedit ei ama=
ritudo et stipticitas· Et melior pars tocius cor
poris est superior pars ipsius·et stipes eius est
non bonus habens quasi semitaz ligni putrefac
ti et corosum ex eo est m[illegible]uz·Est ca· in primo fic
in secundo·Est aūt cōp[illegible]atū ex substancia aerea
ꝯposita in superficie ipi[illegible]a qua primo sentit̄ dul
cedo i gustu ꝯ ex partibus terreis subdilibus dā
tibus ei stipticitatem·et ex partibus igneis q̄b9
sentit̄ in eo de amaritudine· Et ideo est inciſiu9
subdilitatiuus et sol· tiuus nature et carmiātiu9
vento fitatū grossā[illegible]· et apit iu9 opilonū omniū
Est pauci nocumenti secūduz sapientes in si quia
primit lesionē visceribus debilitans ea·q8 q̄dē
cum permixt ione abstergenciū cū ipso vt nō ꝑ
fundet̄ virtus eius in ipsis tollit̄· Et est debilis
tardās operationē suā i quit·Dyas·tarda ē ꝯ 8
bilis operatio eius sed in columis ꝓpterea q̄ i eo
ex dulcedine et stipticitate aggregātur partes
cōuenientes·veruz vigorat̄ operacio eius si ad
datur ei terciū ipsius salis gemme et fiant ex eis
trocisci cum secamabin· Et dicit humay melli=
cratū iuuctū ei vigorat operationem eius·Et dicit
haly·si ex eo et sexta parte ex kesim aut daci et
quarta ipsius salis gēme fiant trocisci cū visco
sitate pollipodij recentis fit mirabilis effectio
operacionis eius ad ea q̄ oportet·Et dixit Jus
us cum oxi melle squillitico magnificāt̄ operacō
eius·Et dicit ad huc haly·aliq̄d cū virtute acu
ta admixtū ei est ex addētibus virtuti ipsius·et
dicit Gal·fiant trocisci ex eo cum vino infuso zm
zibere in quo puluis ipsius sepe submergat̄ usq;
et operacio ipsius cōpleta·Et ex rebus vigorā
tibus ipsum est spica·et aqua casei et ꝓpte sūp
ti ex capris·Et cito q̄ de decoctione et triturati
one substinet rem mediocrē·POSSE· ad men=
strua ꝓuocanda·accipe subtilissimuz puluerem
agarici·et cōfice cū succo ciclaminis et oleo et
calefac ad ignē·ꝯ cū bombice intincta suppona
tur·Contra fistulam accipe salē costum·tarta=
rum·et agaricum et facto subtilissimo puluere·
cum melle confice et tentā munge et impone·os
sa fracta extrahit·carnez malā corrodit·et fistu
lam sanat· Cōtra morfeam albam puluerē salis
costi·tartari·et agarici pone super morfeā ꝑus
facta scarificatione·Dyas·torciombus·z·i· aga
rici fert opem per ventrem humores crudos de
ponit·De alto cadentibus vtiliter adhibet̄ bibi
tis obolis duobus cum vino si non febriunt·si fe
briunt cum aqua ca·Epaticis· asmaticis·ꝯ dissu
tijs·et nefreticis et hicteticis maximuz prestat
effectum·Accepta de eo·z·i·Maluz colorē emē
dat·ptisim medicatur·splenetics cum oximelle
auxiliatur·Agaricus comestus reicientib9 sang
uinem abstinet·digestionē celebrat·obul9 vn9
cum aqua acceptus dolorem arteticū cōpescit·
Epilenticijs cuz pusca vtiliter dat̄·mēstruis im
perat sfericas inflaciones ꝓhibet·Morsibus ve
nenatis tribus obulis cum vino acceptis subue
nit·Et omnes causas intraneoꝝ doloruz curat
secundum virtutē hominis vel etatis datus·sā
alijs cum aqua dandus est· Alijs cum vino·alijs
cū oximelle·alijs cum mulsa·SERA auctorita=
te Gal·agaricus resoluit partes grossas et ap=
perit opilationes que sunt in epate et in remb9
et curat hystericiam que accidit ab opilatione
epatis et confert epilie et curat rigores fe·que
contingunt ab humorositatibus grossis·et con=
fert morsibus tyri·vel alterius animalis veneno
si quando ponitur exterius loco emplastri·et bi
bitur de eo quantitas aurei·i·cū vino mixta aq̄
et est medicina laxatiua·et idem auc·bedigoras
proprietas eius est contra flegma et melācoliaz

et idem auc· ualis muem vniuersaliter ab omni
bus hominibus q̄ purgat humores nociuos et
idē auc· humay· in li· de tiriaca· expellit humo=
res a neruis et cerebro cuz ꝓprietate mirabili q̄
est in eo· et idem auc· aben· mesuay de eius ꝓpe=
tate est laxare flegma et est contrariū venenis
et idem auc· abix· agaricus purgat colerā et flā
simul· et fortificat medicinas magnas quando
miscetur cum eis et facit eas penetrare ad extre
ma corporis et est contrarius medicinis mortife
ris quādo bibit̄ aut miscetur cuz alijs medicinis
GAL· agaricus expurgat opilationes q̄ inuise
ribus et ideo hicterircos sanat qui fit ex opiliōe
laborant epis· Confert etiā epilenticis ob ean=
dem virtutem· Rigores etiam qui secundum p=
podum quicūq; ex grossis aut viscosis nascūtur
humoribus ipe sanat· Confert etiā eis qui mor=
si sunt vel percussi ab inferentibus frantem· de
fous quidem appositum· Intra corpus etiā sūp
tum pondere· i·ʒ· cum vino limphato· Et ē etiā
purgatiuū· IO· MES· Agaric9 solutione edu
cit flegma grossum et colāz ru· Et idem aucto·
gal· solutione educit vtramq; coleraz a flegma
et humores viscosos et putridos et eius ꝓprie
tas est mundificare cerebrum· et neruos et mē=
bra sensuuz· et lacertos· et educere materias que
sunt in nucha et fimbus eius· et mūdificat pul=
monez a pectus ab humoribus grossus viscosi
et putridis· et mundificat stomachum· epar· re=
nes et splenem· et matrices mulierum· et educit
materias ajuncturis ꝓpter q8 vocauit eam de
mocritus medicinam familie· et valet ad omnes
dolores intrinsecarum parcium corporis· et ad
sodā antiquā et epiliam· vertigine et ꝓpe con=
fert mamie· et melie et aposteatib9 cerebri· et ē
bona medicina asmati· et difficultati anhelit9 a
vlceribus pulmonis et pectoris· et sanat dolo=
rem stomachi et viscerum· Et est medicina mag
na omnium opilationū· Et cōfert dolori epatis·
et splenis· et renum· et curat apāta eoruz· Et ꝓ
uocat urinā et menstrua et mūdificat matricem
et vsus eius acq̄rit corpori bonū colorem· Et o
fert febribus antiquis diuersarum materieruz et
typo illarum· Et est ex medicinis cōfortantibus
neruos et cōfert sciatice et dolori iuncturaz et
est medicamē magnū et proprie cū eo q8 cōue=
nit ex potibus· Quātitas aūt que potest cōuenī
enter dari et est cōtriti pocio a·ʒ·i· vsq; ad duas
et in decoctionibus a·ʒ·ii· vsq; ad· v· Cōseruā=
tur per quatuor annos·

Agarab ·i· apā fistulosum in lacrimali
Agasti sunt cancri marini
Agma ·i· fractio
Agedeguil ·i· vene que ꝓtendun
tur in ꝓfundo abintestinis ad epar p quas trās
mittitur sucositas ad epar·
Agefos ·i· peonia
Agelmin ·i· ericius
Ager ·i· petra
Agestim ·i· serpens

Agi ·i· ebur
Agilopa idem q8 supra
Agilopa dicit̄ ab agi q̄ est caro et lepo q̄ ē ocu
lus· Inde agilopa· i· carnes molles in oculis
Agilops ·i· auena
Agiolagia est modus cirurgie qui adhibet̄ in
epiforis oculorum
Agirum ·i· confortatiuum
Agiratos est medicina restringens vulnera
Agiros est populus arbor cuius gummi est ka=
rabe· l· i· electrum
Agimum ·i· de terra mecha
Agmulatum ·i· git
Agriostaphilon ·i· daucus credicus
Agrimoma quid est· l· i· argemoma
Agriostifibum ·i· pastinaca
Agriaca ·i· hypericia viridis
Agriartimaum ·i· cannabum siluem
et est cāna varia
Arimomu ·i· lapa inuersa
Agriontaphilon ·i· pastinaca siluestris
Agrimolatum ·i· git
Agrielea ·i· oliua siluestris pro
qua· l· i· capt ayton
Agrippma ·i· vigilie cum solicitudine
Agrippine ·i· apā capitis cōposi
tum ex colera et flegmate
Agriophiros ·i· porcus siluestris
Agriocanna ·i· cātabrum
Agriolochāna ·i· olus rusticum et est
caulis siluestris· l· i· Conobm
Agriomena ·i· serpillum
Agrippa est quoddā vngentum in antidotario
Gal positum

CAP· xxiij·

Agafolium grece· vel lotos vel mel
al vel loer9 vel sidra ara· sadar vl̄
nabach· latine vo ciceraso· SERA
li· aggre· cap· Sadar ē arbor cui9
fructus vocatur nabach· cuius due sunt species
vna est asri et alia est dabal sed asri non habet
spinas sed acuta folia· et folia alterius speciei sci
licet· Dabal sunt lata et rotonda et eius arbor
habet spinas· Et nabach ex asri sunt parui a me
liores ex eis sunt illi qui sunt ex illa regiōe a fūt
dulciores omnibus alijs et mediocris odoris· et
aromatizāt os comedentis sicut alia aromatica·
et nabach ex dabal sunt maiores· et idem auc·
ysaac eben aragi nabach est sicut sorba in frigi
ditate et plus ea in siccitate· GAL· vii· sim· far·
cap· lotos· lotos arbor stiptica quidem nō mul=
tum participat qualit[illegible]e est autem et subtilium
parcium· et siccatiuus· DOSSE· SERA· auc·
di quādo coquitur agrifolium vel sadar cū aq̄
aut cum vino· secundum necessitatem cōfert fluxu
ui matricis· et fluxui ventris· quando fit cristere
cum ea· et stringit radices capillorum a ꝓhibz
causum eoruz· Decoctio seruature ligni eius quā
do bibitur et fit cristere cum eo ofert vlceribus
et cursui humiditatū matricis antiq̄· a rubifica=

capillos ·et constringit radices eorum ne cadāt Et idē auctoritate habenguefit nabach dulcis lapat coleram q̄ est in stomacho et intestinis et reprimit caliditatem et iō auc·albasari nabach stringit ventrem et reprimit coleram et est gra uis digestionim ·et quādo non bene est matur9 est stipticus et retinet ventrem fortiter·et matu rus dulcis est minus stipticus omnib9 alijs et ci ius defendit ab ore stomachi ꝓpter dulcedinez que est in eo·stringit·et reprimit colerā et vsu ei9 minius inducit fastidium·Et idem auc·ysa ac eben arā quādo nabach cōmeditur ante cibuz est melior et ꝓuocat appetitum· Et huiusmodi tes q̄ sunt nimis ficce quando inueniunt humidi tatem in stomacho aut in intestinis premūt eas et in ducunt fluxum ventris· et folia eius cū te runtur et ponunt̄ super apāta calida mollificāt· et resoluunt ea·GAL· serature lignoꝝ eius ad fluxum muliebrē cōpetūt et ad hyliacas di spositiones coquit autez et quandoq̄ quidē in aqua quādoq̄ aūt in vino sicut necessitas iubet·et nō inmittit̄ solum sed bibitur·Aut vero ꝓ eo q̄ de fluentes·capillos detinet non modicu signum ē quomā stipice qnidem cum eo q̄ siccat modera te est virtutis·Dictuz est enim in sermone qui ō laudano·talis esse oportet virtutis q8 debet de tinere capillos defluentes·

Agogodie ·i·nodi qui sunt in col lo et in gula et subasselis et in gumibus

Agonoctum ·i·agnos castus maxie semen

Agonisticum ·i·forte

Aglofores ·i·peonia

Agnolachanon ·i·olus rusticum et est caulis siluester pro quo·l·t·Combin

Agnospimos ·i·semen salicis

Agrofion idem q8 supra

Agroli ·i·senation

CAP· ·xxiiij·

Grostis grece ara·negē·vel thel·vel ne·il·latine vero gramen. Gra men est herba satis nota· habens ramos rotōdos nodosos super ter ram sē expandentes· et a nodis ramoꝝ exeūt ra dices terrā ingredientes dulces cum ab homi natione cuius folia parua sunt ad similitudinem canne minoris Est fri. a fic in principio p̄mi gra d9·SERA·libro agre·cap negen·ssegē ē her ba habens ramos habentes nodos qui expādū/ tur super faciem terre· et ex ramis eius generan tur radices exeūtes a n[illegible]is ipsius figentis sē in terra et radices eius habent nodos·Folia ei9 sūt oblōga acute extremitatis sic foliuz canne par ue Est alia species cuius folia rami et radices sunt maiores q̄ supradicte·primo sūt folia simi lia edere que quādo cōmedūt animalia ea occi/ dit· et maxime illi[illegible] quod nascit̄ in babilonia in vnis·et quod nascitur in sicilia quādo cōmeditur a bouibus apantur· et istā speciem inueniesī lit tera hasap·sed illud q8 nascitur in cosos habet plures ramos q̄ alia species· et habet folia simi lia foliis lebleb et florem albū bonī odoris et se men minutū in quo est iuuamētum et radices q̄n q8 aut ser in grossitudine digiti albas· molles · dulces·et fetētes·GAL·vi·sim·far·cap· agro stis·substancia eius est subtilis et sapor eius est dulcis et est in eo paruz acuitas cuz stipticitate pauca· Et radix eius habet saporē abhominabi lem·et virtus eius est fri·et sic·cum tēperamēto DYAS·cap·de agrostis. Agrostis virgas ha bet nodosas et spansas sup terrā supra quas v̄- gas volia sunt acuta·et lata·et dura sicut cāne minoris. Radix est illi nodosa et dulcis quā bo- ues·et alia animalia pascunt̄·POSSE· aq̄ de/ coctionis eius valet cōtra dissuriaz si bibatur et frangit lapidem·et curat vulnera vesice et pro uocat vrinam·et est conglucttinatiua radix eius et curat reuma ventris·SERA· auc·gal·virt9 eius est que cōglucttinat·et ideo cōglucttiat·vul nera recencia dum sunt sanguinolenta et coqui tur·et bibit̄ eius aqua et frangit lapidē·Sed se men eius quod est in cosos ꝓuocat vrinā et de- siccat q8 curzit ad stomachū et intestina ex hu- miditatibus quia virtus eius est deiccatiua sub illis sine stipticitate·GAL·radix eius sanguino lentorum vlcerum est cōsolidatiua·ipsa quidem herba cataplāta infrigidat quidē non vehemē ter·cōsistit autem in medio hu·et sic· Mordica- cio aūt que in radice est et subdilitas parciū qui dez est pauca·Consueuit aūt vt et lapides frā gat si quis decoquat eā et bibat·Semē eius de- bile est et tamē diureticū q deiccat reumata vē tris et stomachi virt9 enim est ipsius deiecatī- tiua subtilium parciuz·DYAS·herba ipa catha plasmatibus adhibita vulneri b9 parecolesiz fa cit·Elixatura eius bibita tortionibus et dissu- rie medicat̄ vulnera vesice optime curat·et cal culos frangit et vrinam ꝓuocat· Canes quādo volunt purgare se hāc herbā māducāt·In spl mis dolore coque eam·et cū eius flore tere et in panno lineo ipone·naz mox sentiet beneficiū·ad epiforas oculoꝝ gramē q8 i se trifurcatū habet ssam in plura diuidit̄ descrescente luna sublatuz quātum volueris et repositū habeto diligenter ex his lippis incipiētibus ad collū ligatū cele riter epiforas discutit Agrostis manducabiles habz radices dulces et aquosas in gustu a sub stipticas·vulnera faucium gluctinantes· Radix fri·et sic·est a ꝓpter hoc gluctinatoria est recen cium vulnerum et leptomeris est modice· Ipsa autem herba perfecte est aquosa et catha plas- ma infrant non tamen fortiter· Semen autē ei9 imbecille est·et tñ diureticū·Reuma ventris de- siccat vel stomachi·virtus est ei ca·deiccatiua et leptomeris extenuāt partes GAVIC·li·ij· cap·de gramine·Gramen facit coherere plagas sanguineas·Et decoctio eius extrahit lapidem Et semen eius ꝓuocat et cōstringit·et idem auc· Gal·decoctio radicum ei9 facit id q8 herba ipa

Et eius semē ꝓuocat vrinam ꝓuocatione fortī et abscindit vomitū et fluxum.

Aguaston — i. herba amphibinerma et est centumnodia
Aguardiana — .i. celidonia maior
Agumenos — .i. gaudium
Agurion — .i. fortuna
Agustrim — .i. landitus
Aguus — .i. lenticula
Agnus castus quid est — .l. l. amarikest
Abal — est species agrifolij
Abaoban est herba que vocaē pes corui
Abauen SERa. auc. dy. li. agre. ca. abauen
Abauen habet folia similia foliis coriandri et florem ab vna quaq; parte et in medio citrinuz et habet grauem odorem. et in sapore eius est amaritudo. et virtus eius est que calefacit in tercio gradu et desiccat in secūdo a purgat. flegma. et melancoliam sicut ꝓbibimus
Abayal — .i. agrifolium
Aboho — .i. lac acetosum
Abohoc — idem qđ supra
Abu — .i. bonitas
Abumich — .i. agnus castus
Abiabi — .i. papauer palustre et est nenufar
Aioderab — .i. finopida
Aiume — .i. mumia
Akacia — .i. accacia

ACAP. .rrv.

Akanedi vel alsabota ara. gre. persicuz vel. milea perficca latine vo persicum. dyAS. cap. de persicis
Perfica eustomaca sunt. SERA. li. agre. capit. akanedi in sapore arboris perfici et ramoz et Folioz est amaritudo et abstergit et resoluit. GAL. libro secundo do cibis cap. de persicis. Vidi et hanc arborez in allexandria magnā natriāt aūt fructum eius sic prauu existere in perside ut perimat cōmedentes in egiptum autem delatuz ebibilem fieri. consimiliter q; comedi vt pira et poma et quorum secunduz magnitudinē est que siue poma vocare volueris. siue milia siue persica fructum istum. siue simpliciter ꝓsica eodez nō modernis grecis siue aliquid aliud antiquū vel quereremus ipsis. licebit tibi hoc agere in multo studio. Jā aūt scias vtilius nominū q; et horū sucus velud caro facile corruptibilis est et omz quilibet prius. quare non oportet sicut quidam post aliud alimentū offerre corrumpūtur enim supernatancia. Meminisse autem oportet huius q; est cōmune in omnibus q̄cumq; cachochimia humidaq; et lubrica et facilit er subire potencia et ꝓpterea hoc commedere ipsa priora aliis. sic enim ipsa celeriter subeunt. et aliis viam faciūt Vltimo autem assumpta simul corrūpunt et alia virtus eorum est fri. et hu. Et idez li. vii. 8 fim. medicinis cap. de perfico. Milea perfica. i. persicum que vocaē assuete ab omnibus iam persicū solum dicentibus hoc similia. AVIC. li. ii. cap 8 perficis. perfica sunt fri. in fine secundi gradu hu. in primo in fine tamen eius. POSSE DyAS. persica molliūt ventrem maxime si matura fuerint Jnmatura vero abstinēt ventrem maxime si siccata fuerint. Elixatura eoz; reuma stomaci et ventris cōpescit. folia eius constrictiue sunt virtutis. que siccata atq; locis pacientibus aspersa fluorem sanguinis cohibent. Micrototera .i. mmora perfica eustomatica sunt et fastidium tollunt melius q̄ supradicta pro quibus .l. l. Celsmes. SERA. i foliis et ramis perfici ē amaritudo q; ideo quādo teruntur occidūt lumbricos etponūtur supra vmbilicuz. Matura ex eis sūtn aona stomaco et molliunt ventrem. Jnmatura vero strīgunt. et quando desiccantur strīgūt Forcius. et decoctio perficorum quando bibitur confert humiditatum cursui ad stomacuz et quādo siccata puluerizantur super locum. vnde fluit sanguinis abscindunt eum. Et idem auc. Abenmensuay quādo teruntur folia eius et flos eius q exprimitur et bibitur expressura illa eicit ascarides cum fluxu et quando sucus foliorum eiq; inicitur in aurem occidit vermes qui sunt in ea. a quando linitur super pectinem abscindit ardorem philotri. et oleum nucleorum perficorum confert dolori aurium et sabaphati quādo linitē cū eo. Et idem auctoritate meseeche perfica remouent sitim factam a caliditate et fetorem oris et confortant stomachum. GAL. arbor ipsa perficorum in pullulationibus et frondibus dominatem habet amaram qualitatem. et ꝓpterea eius folia lumbricos interficiunt cum teruntē et vmbilico apponūtur. et aliquādo diaforeticū ē pharmacum fructus vero eius qui est ebibilis vocaē persicum. hu. est et fri. cōplexionis. AVIC. persica que hu. sunt velocis sunt putrefactionis letificatiua et in ipsis est stiptitas aliquātula. sed ex eis stiptica sunt ea que sunt incisa et siccata. et in ipsis est ꝓhibitio cursus. et in sua natura sunt stiptica. Et folia eius quando ex eis fit linimentum abscindūt ardorem philotri. et distillatē sucus foliorum eius in aurem et interficit vermes. Et cōfert oleum nucleorum eorum emigraneе et doloribus auris calidis et frigidis et persica sunt bona stomacho. Et in eis est virtus faciendi appetitum cibi. et oportet quidem vt nō cōmedantē post alium cibum quoniaz corrumpūtur. Post eum et corrumpūt ipsum sed precedāt ante cibum omnez. Et ea que sicca sunt. tarde digestionis sunt. et non sunt boni nutrimenti quāuis sint plurimi nutrimenti. Et idez in quarto capitulo de quartana ait q; valent contra q̄rtanā decoleta adustra.

Akec — .i. rothab
Akefemati — .i. species vt piper
Aket — .i. rannus
Akestis — .i. locusta piscis
Akris — idem q; supra
Akrimia — .i. fructus ligni aelos

Akris ·i·sambucus
Alaambar ·i·ambra
Alaaffar ·i·crocus ortulanus
Alaagen ·i·herba violaria
Alaagep idem quod supra
Alabastrum genus est lucidi marmoris·et albi quod visui est peruium
Vbi notandū q̄ al·per se nichil significat nisi articulum.s·hoc nam vbi nos dicimus hoc arabes dicunt al·et ideo quādo al· miscet̄ cum aliq̄ dictione significat articulum in illa dictione vt albasce·i·loasce
Alababar ·i·plumbū nigrum in quo est substancia aquosa multa q̄d cōgelauit frigus
Alabear idem q̄d supra
Alabachar idem q̄d supra
Alabacre idem q̄d supra
Alabaelfafa ·i·diptamus
Alabaelfafer idem q̄d supra
Alabomisi ·i·locus trium ossium laterum que sunt inferius in cauda
Alabel ·i·iumpetus
Alabachal est quedam passio que hoc modo cōtingit a cerebro p̄ aliquā fissuraȝ distillat fleg ma ad tracheaȝ artariam·et fit in nocte tussis et artetica passio et dicit̄ stilla vl' stillicidium
Alabit ·i·species inda similis hermodactilo
Alabablet ·i·species volubilis q̄ habet lac
Alabati ·i·plumbum
Alaban ·i·idem q̄d supra
Alach ·i·glucten
Alachich ·i·lapis cornelius
Alachisat ·i·mice panis frixe deinde posite in melle et frixe cum eo
Alacati ·i·prunella vnde fit acatia
Alacatas ·i·reptile
Alachoen ·i·herba simil' cotule fetid·et q̄dā dicūt q̄ ē pollicaria maior · ȝ̄ dm v̄itatē ē herba q̄ vocatur pes coruinus
Alac ·i·sanguissuga
Alacectemilba ·i·cortula
Alacasemen ·i·fule
Alacamaris quid est·i·l·alga marina
Alacoder ·i·cotula
Alactemilla ·i·idem quod supra
Alacobri ·i·ceterac
Alachoe ·i·granata
Aladion ·i·squinantū
Alada ·i·polium
Aladurocho ·i·spūa q̄ generat̄ i circuitu cāne
Aladeatamon ·i·pulegium ceruinum
Alafanca ·i·mentastrum
Alafegueat ē species que sunt vt pip̄ et similia
Alafit ·i·trociscus
Alafos ·i·ceruus
Alafunge est nomen cuiusdā lapidis
Alaffe est galla non perforata
Alafscasceem ·i·galla de sceni
Alafegmati ·i·species que sunt vt piper et cinamomum

Alagil ·i·diabetes
Alagatim ·i·parua animalia vt aranea
Alagil est cadumil grece circuitus arabice et est rota molendini
Alabarbar ·i·plumbū nigrum in quo ē substancia aq̄sa multa q̄d congelauit frigus
Alabanoech idem q̄d supra
Alababaar ·i·idem quod supra
Alabaumach ·i·rub⁹ qui facit mora
Alabura ·i·pulegium
Alaburim idem quod supra
Alabacap est ligamentū quod ad musculū nō extendit̄ sed tantum quod est inter duo ossa cōtinuat aut inter alia membra et vnam rem alij firmiter anectit
Alabacul ·i·alabacal
Alabuch est de magnis arboribus et vocat̄ lilialis qua caremus
Alabasech ·i·tribulus
Alabacal ·i·distillacio
Alabacoan ·i·pes coruinus
Alabacolen idem quod supra
Alabari ·i·plumbum
Alaiabi ·i·papauer palustre
Alalablet ·i·species volubilis habēs lac
Alamlag ·i·mirabolani emblici
Alanaria ·i·languena
Alamiden ·i·siseleos
Alan ·i·anisum
Alapsa ·i·galla
Alapis ·i·axungia porcina
Alaphur ·i·sorbitiones et pultes
Alarmech ·i·plumbum
Alar ·i·edera
Alarar ē quoddā genus ligni
Alarthanithe ·i·radix dragontee
Alarum ·i·vir ignarus
Alarac ·i·sudor hominis
Alarisni ·i·enula
Alarnabe·i·baccarine·i·lepus marinus
Alasorícton·i·sal qui funditur ex montibus
Alasten ·i·tribulus
Albasce ·i·tymus
Alaseck idem q̄d supra
Alaȝ ·i·sal
Alaschetén ·i·cameleonta que idem est secundum quosdam quod spina alba vel bedeguar sed falso ·nam bedeguar non est idem quod cameleonta sed est illud quod scribitur in littera bedeguar
Alasalabeosedar ·i·diptamus
Alaseiem ·i·armoniacum
Alaseaiem idem quod supra
Alasue ·i·species exiture oculi expansa occupans locum magnum et fortasse nominatur catamen
Alasseorom ·i·galla
Alasef ·i·puncta rubea que fiunt vt pulicis morsus·et fiunt in omnibus m ē bris et precipue in oculis

Alasap ·i·desudacio
Alastarni ·i·exercitualis
Alascasti idem qđ supra
Alasir est quoddam lacticinium mortiferum
Alasche ·i·ficus bothor in matrice q̄ sic dicūt q̄ fūt fil'ia capitibus alabasce
Alasabeoaar ·i·diptamus
Alas ·i·lactuca
Alasor ·i·yscopus ortulanus
Alasamin ·i·armoniacum
Alasachel maiꝰ ·i pica celtica
Alasiet ·i·pulmar
Alaset ·i·tribulus
Alascem ·i·armoniacum
Alassure ·i·radix vitis albe
Alachiche ·i·vetus
Alathabag reptile
Alatuot ·i·ille qui cū coit stercus suum descendit cum spermate et non regit anum suum
Alatime ·i·ameos
Alatamon ·i·pulegium cerumuz
Alaubak ·i.rubꝰ q̄ facit mora
Alaubabic idem quod supra
Alaunoch ·i·plumbum
Alausegi idem qđ supra
Alaui ·i·planta q̄ eleuat̄ sup̄ stipitem circiter cubiti vnius mensuram in cuiꝰ extremitatibꝰ sunt ranūsculi sicut flores coriandri qui terunt̄ et miscent̄ cū alkanna et tingunt vt alkanna p se vo tingūt colore citrio et inde tinguntur panni·
Alauda ·i·vpupa auis
Alauisma ·i·fimis ossis et vetula que ad finem tendit
Alauis idem qđ supra
Alaurid ·i·meseraice
Alaurant ·i melancolie
Alayris ·i·oculus
Alazabat ·i·dilatacio pupille
Alazisen ·i·febire
Albaras est species morfee albe et differt ab alguada quoniam pili qui nascunt̄ in ea fūt albi
Albac ·i·mare
Albages ·i·cretanus marinus
Albadib ·i·rannus
Albagla ·i·portulaca
Albeguis ·i etas a nouē ānis vsq̄ ad quinquaginta
Albasal ·i·cepe
Albasille idem quod supra
Albanozim ·i·quedā medicina imbadicitur a loco
Albarabahon ·i·apes
Albasale ·i·albasal et est eedē species
Albarangi digitorꝫ ·i· extremitates ossiuz q̄ iungunt̄ cum digitis et apparent cum stringuntur manus in dorso manus
Albagla achamia ·i·portulaca
Albada alchorasena ·i·rapa caulis q ē rapa habens folia similia cauli
Albaurac ·i·nitrū ꝫ falso primo est afronitū
Albareg ·i·melon
Albahabar ·i·plumbum
Albasef ·i·puncta rubea ō fūt vt pulicis morsus et fiunt in omnibus membris et precipue in oculis et cito recedunt
Albatham ·i.batham
Albausegi ·i·feretrum
Albaudach ·i·auellana
Albathegi ·i·citrulli
Albalaaros ·i·grana sponsi
Albaccare ·i·vacca
Albasicet ·i·puluinar
Albaiat ·i·cerusa
Albalubiati ·i·herbe que nascuntur in aq̄ q in lapidibꝰ et faciūt labi p q̄·l·l·muscꝰ
Albaluati est vicus cum bothor et crustis et est similis sahaphati malis
Alcabat ·i.terbentina
Alcadar est priuacio sensus et motus
Alcale ·i·mulgali
Alcarapse ·i·apium
Alcabel est quādo quis incipiens loqui in principio impeditur
Alcarine ·i·edera
Alcaratir est instrumentū ad extrahendum lapidem vesice
Alcanna quid est·l.l·henne
Alcarabsi ·i·opium album
Alcabad ·i·canilla
Alcaia simu ·i·strictura narium
Alcarabab ·i.species cuiusdā piscis
Alcababi ·i·calcanei
Alcaguamich ·i·ea que cōdita sunt cū salimoria et aceto·vt oliua·capparis q filia
Alcalābar ·i·terbentina
Alcagera mora salebere ·i·petra lactea q̄ cuz fricat q̄si lac emanat virtus eiꝰ ē vt ematicis
Alcannub ·i·annabatien
Alcageralchaia ·i·petra serpentina quam igroto
Alcaseralasa auard i.lapis lazuli
Alcacerleudi ·i·lapis indus
Alcacerfrange ·i·lapis spongie
Alcaritbi ·i·altarti
Alcābabe ·i·cabalef et est pannus in facie
Alcagoerziurbedigi ·i·mitra
Alcaufigi est quoddam genus piscis
Alcalae est quedam species fungi interficientis ex qua accidit colica
Alcarad ·i·cimices
Alcasi ·i·renum
Alcaiasima ·i·strictura narium
Alcaizardan ·i·pediculus qui nascit̄ inguine et subalellis et est placidus
Alcamula est bestiola habens multos pedes acuti venem
Alcaffra illabus ·i·colofonia
Alcarisim ·i.saturegia

Alcafin ·i·enula
Alcafar ·i·cappar is
Alcarmefir ·i·fructus tamariſci
Alcali eſt q̄ fit de ſilice illo modo. Concubure ſi
licem et poſtea dimitte frigeſcere et q̄ fiet ac
cipe illud et vtere hoc eſt alcali
Alcaraſcon ·i·calſtaris
Alcarub ·i·arbor carube
Alcanſus ·i·camfora
Alcanerie ·i·tribuli
Alcaſſialim ·i·ſuperior pars narīū
Alcanſud ·i·camfora
Alcamfor idem q̄s ſupra
Alcadis ·i·roſe
Alcatim ·i·incubus
Acatm ·i·renum
Alcanabatis ·i·altumbar
Alcaſma ·i·granum
Alcatan ·i·picula
Alcarumbas ·i·caulis
Alcamita ·i·rumes
Alcaurt ·i·meſeraice
Alcazem ·i·alcozodie
Alcardoſ ·i·ſinapis
Alcahabi ·i·calcanti
Alcanabes eſt mica panis prius frixa īm oleo ⁊
poſtea poſita īm melle et frixa cum eo
Alcalai ·i·ſtagnum
Alcalcalis ·i·calcadis
Alcantum ·i·calcantum
Alcarith ·i·ypericon
Alcaſt ·i·coſtus
Alcatures ·i·ſtorax
Alcacia ·i·morbus
Alcaſeen ·i·meu
Alcanducon medicamen
Alcaguamich ſunt ea que condiunt̄ cum muri·
vt oliua et cetera
Alcaſab ſunt dactili non carnoſi
Alcafar ·i·cappars
Alcarifar ·i·camfora
Alcabalſe ·i·vrtica
Alchaſech ·i·tribul
Alchaiſerum ·i·bruſſi
Alchauū ·i·locꝰ q̄ eſt ſub quīq̄ ſpōdilibꝰ
Alchachi ·i·calcanei poſt aluum
Alchan ·i·planta īm q̄ creſcit epithimum
et eſt thimus
Alchacherabates ·i·lapis gagates
Alchalai ·i·ſtagnum
Alchaesi ·i·alchabes
Alchachei ·idem quod ſupra
Alchanar ·i·tornaſolis
Alchali ·i·alumen
Alchamu ·i·albedo vincens·vt quādo
ali quis aſpicit colores et ymaginat̄ q̄ ſup eos
fit albedo
Alchage eſt quedam ſpecies fungi
Alcharis ·i·ficut caput et pedes porcorum
vel agni q̄ndo coquīt̄ cū aceto et fit gallerma

Alcheda ·i·locus vbi coniūgitur
collum capiti poſteriorīs
Alcharibāazech·i·nux tarmaridi vl̄ dactilꝰ ei⁹
Alchahal ·i·acetum
Alchanſut anagit alzeid·iſte ſūt ſpēs camfore
Alchalaie ·i·ſpecies fungi inter
ficientis. et aduenit ex eis collica paſſio
Alchamita ·i·fermentum
Alchaga ·i·vtens tha cum loquitur
Alchachoan ·i·herba q̄ dicitur pes corui
Alchanealon ·i·virtuoſa
Alchanchamich ·i·medicina manſua
Alchate ·i·lactuca
Alchaugi ·i·ficedula auis
Alchalafim ·i·fautium
Alchahaba ·i·herba que naſcitur
ſuper aquas et vocatur lenticula aque
Alchatra ·i·ſciſſa
Alchatfar ·i·thamariſcus
Alchandaro ·i·thus
Alchafas ·i·apium
Alchathir ·i·firmga
Alchatathir idem q̄s ſupra
Alchartuli ·i·fructus thamariſc
Alchar·i·vngula aromatica ⁊ ē blaccebiſancia
callarim
Alchaſſacon ·i·lacerationes q̄ fīūt
Alchadas
Am facie cum vngui bus
Alchachat ·i·firmga
Alcharmochoch ·i·nux thamariſci
Alchab ·i·cauſia
Alchanna quid eſt·l·l·henne
Alchamari ·i·turdus auis
Alchaugamich ·i·illa que ſale condiun
tur·ut oliue·et capparis
Alcharmich quid eſt·l·l·b'uthormarien
Alcharaticb eſt quoddam vngentum ruptoriū
ſic nominatum·propter alcharatich quod reci
pit·et ponit̄ a damaſceno īm antidotario
Alchalel ·i·alchel
Alchas ·i·culcaſia
Alchanaab eſt nomen cuiuſdam piſcis
Alchadamir eſt locꝰ ubi coniungit̄ collū capiti
Alchamena vel alchamemia inuenitur in triti ⁊
com campis. virtus eius eſt ſicut virtꝰ ſumach
magis deſiccat·et pinis digerit
Alchaſar ·i·alchar
Aldachatamin ·i·thuctamenis
Aldam quid eſt·l·l·darſiſaham
Aldahac ·i·viſcus
Aldabach ·i·glucten
Aldacum ·i·gumi cedri
Alfachi ē qui docꝫ matrimonia cōtrahere ara
bes et qualiter debeant orare et eſt doctor le⸗
gis qui non probat quidq̄ ſſam p̄ceptis legis
credere oportet ſine argumentione. Mutali ē phūs
qui p̄bat qđ docet neceſſariis argumentis
Alfagakat eſt quoddā animal ex quo extrahit̄
ſeta
Alfacan cordis ·i·motus cum ſaltu vel tremor

cordis
Alfarfadat] ·i· mota
Alfarcaron ·i· almarach
Alfacit ·i· medulla panis
Alfararati ·i· eximach
Alfasitricon ·i· fasuricon
Alfasat ·i· cot
Alfasure ·i· radix vitis albe
Alfanea ·i· mentum
Alfagidi ·i· agnus castus
Alfaginati ·i· que sunt vt piper ⁊ cinamomū
Alfase ·i· cuz caro interior ẽ corrupta ·et fit nigra ⁊ est ibi solutio cōtinuitatis et fit q̃ndoq; ex pcussiõe q̃ndoq; ex vulnere
Alfagd ·i· agnus castus
Alfarsas ·i· napellus
Alfarac ·i· manna
Alfaton ·i· bitumen
Alfatis ·i· veccia
Alfabar ·i· tyrus
Alfaal ·i· cepe
Alfarma ·i· cibus de agresta
Alfamami ·i· dies caniculares
Alfadagij est quoddā genus cibarij sic vocatuz
Alfanta ·i· mentum
Alfarfungi ·i· sparagus
Alfacatam ·i· cordis motus vel saltus
Alfargi ·i· portulaca habẽs lac que est laxatiua ·et vocat̃ latine fellichiū et grepelium de qua herba dicit Gal· in de fim· pharcap· pelium ·Pelium opium habet· et hic fructi cuius est ficut et tittimallus ·et nascitur vt pluri/mum secus littus maris ·radicem quidem mutilẽ habens sicut peplus opium vero forte non aũt valde vtile ·sed semen vtile et viscosum simile semi pepli purgans
Alzastac ·i· est species trifolij
Alfrafrangi ·i· sparagus

CAP· xxvj·

Alga marina grece vł alosachne arabice alf· latine alaca ·Alaca est herba maris habens folia longa veluti corrigie et nostro pdeomate vocat̃ alga ·que a mari electa in littoribus inuenitur· Plinius· cap· de alga ·Alga nascit̃ in aquis stantibus ita dicit̃ nomen sumpsit ab algore aque vel q̃ alli get pedes que crassa ẽ foliis aquã ex parte supantibus ·DYAS· Alosachne incidens quidẽ est veluti spuma maris que petris inhidet et remanet q̃ nos algam vocamus ·POSSE· Dyas vtus eius est similis sali· micitur et p cristere in paralisi ·seu ex putredine victatis itestinis ·alie mtarẽ circi scribit ·virtutẽ habet similẽ sali ⁊ mtro· stipticã simicticã et leptmticã ·disintericis· et sciaticis antiqs cõfert cristere eiꝰ fomento simili er vtilis est·
Algagodie ·i· nodi vel glãdule q̃ fiunt in collo et gula et sub aſſellis et inguinibus et circa ea loca·
Alga palustris ·i· nymphea et ẽ nemu far· alio nomine vocat̃ caccabus veneris vel papauer palustre
Algallia est instrumentum quo liquores in vesicam mittuntur
Algar albagilopa ·i· fistula lacrimalis
Algara ·i· salicis frondes
Algardaione ·i· planta quã quãdo excecat̃ pullus prũdinis affert et mater et redit ad ipm visus ·et addit̃ virtꝰ eius· ꝓpter hoc vocatur prunda a Dy· cap· de celidonia et est vna ex speciebus celidonie·
Algari ·i· malus appetitꝰ vt quãdo aliqs appetit carbones vel lutũ ⁊ similia
Algaria ẽ medicina odorifera et vocat̃ seneta·
Algalaic ·i· plumbum
Algafit ·i· eupatorium
Algasalmata ·i· caro panniculosa in palato sub vuea pendens cohopiẽs caput cãne
Algairam ·i· pecora
Algabam ·i· malus appetitꝰ cuz aliquis lutum vel similia appetit cõmedere
Algassegusti ·i· tenebrositas

CAP· xxvij·

Algascen vel alguascen· Alguascen est herba lilialis· et vocat̃ lilialis ꝙa eius flos est ad figuram floris lilij· licet satis paruus minor flore sambuci· sed stipes ⁊ folia simulantur rubee· AVIC· est herba similis lilio· et ꝓpter hoc dicit̃ lilialis et cetera in arabico vero scribitur alusen· et etiam apud Gal· in greco de sim· medicinis vbi dicit ꝙ sic vocat̃ ꝓpter iuuamentum ꝙ efficit in morsu canis rabidi· Alison eam plinius vocat et dicit ipam similem rubee· POSSE· lilias valz satis apposita ⁊ comestia cõtra morsũ canis rabidi
Algabogim ·i· arbor guinabar et ẽ cocogmidiũ
Alcartob ·i· kartubia
Alguafit ·i· eupatorium
Alguada est species morfee albe ficut apparet i 1· albaras
Alguafedi ·i· paxillus
Alguasem ·i· guasem
Albarafa ·i· orilluz ⁊ est os qđ est coram alanum in parte anteriori
Albafar ·i· passio inguinis ꝙnq̃ do minuit̃ caro vel concauitas
Albasce ·i· psorus
Albabaar ·i· alarmoch ⁊ ẽ nigrũ plumbum in quo est substãcia aquosa multa quã congelauit frigus
Alchacdanai ·i· loca que sunt post aures
Albãlaic ·i· absinthium
Albadacbati ·i· pãm
Albatib ·i· ppericon
Albabatis ·i· centaurea minor
Albasef ·i· puncta rubea q̃ fũt vt pulicis morsus ·et fiunt in omnibus mẽbris et percipue in oculo ·et cito recedunt

Albasabac •i·tribulus
Albaderck •i·spuma que generat̃ in carne mortua
Albacatir •i·sambucus vel ebulꝰ
Albaurib •i·ypericon
Albauri •i·vua demonis
Albaner •i·pulimar
Albasafa •i·sudatio fetida
Albabazis •i·centaurea mmor
Albabazim idem quod supra
Albabaisca •i·sentrix
Alb arbe est quedam auis que in nostra lingua vocatur arpa que facta est vt miluus
Albase •i·tymus
Albailion •i·sparagus
Albabac •i·basilicon
Albami est quida liber sic vocatus
Albatal •i·catarrus
Albaedam •i·laris vbi iungitur collum capiti posterius
Albarib quid est.l·i·dumisacaris
Albasegi •i·rubus
Albacarasen •i·vitis alba
Albabeab •i·alphesehis
Albabebal idem qꝫ supra
Albaba •i· decollacio q ideo ẽ apã inquo videtur homin̄ qꝫ decolletur
Albaedanagi •i·loca que sunt post aures
Albabazac •i·centaurea
Albatoran •i·herba q̃ vocatur pes cozui
Alkares •i·kair frigida
Alkarapse •i·apium
Alkachie •i·spuma in specie spongie
Alkas •i·lactuca
Alkafor •i·camfora
Alkaphor idem quod supra
Alkaschar •i·papauer
Alkandindizen •i·medicamen acutuz
Alkatengi •i·pamis siccus
Alkali •i·sal alklali
Alkar •i·infectū vel turbidū
Alkarsin •i·destructio olfactus
Alkale •i·alcale
Alkalabel •i·semen lumbricorum
Alkabrit •i·sulfur
Alkabach •i·terbentina
Alkadans •i·lacerationes qne fiũt cũ vnguib9
Alkamefic •i·fructus thamarisci
Alkasab •i·dactili nõ carnosi scilicz albi et ficci
Alkabra •i·botim
Alkakil •i·alchichil
Alkassum •i·cibus factus de lenticula
Alkalzal •i·quoddã gen9 lapidis
Alkarcen •i·strictura natium
Alkasanum est nomẽ salientis ad duas partes
Alkalzalata •i·granata silvestria
Alkilzilita idem quod supra
Allati •i·rapa
Allarum •i·seminum vue
Allalzaliszi •i·aues nocticule

Allastrico •i·armoniacum
Allaietiem idem qꝫ supra
Allabada •i·cibus quidam qui sic vocatur
Almalte •i·almius
Almaride •i·rotunditas in qua continetur oculus
Almastche •i·mastix
Almathema •i·duobus angulis oculi interiori et exteriori
Almabucase •i·exercitiuz in quo cõtinetur serpens
Almasis est cibus de lacte et farina ordei
Almallus •i·cuius sapor non comprehenditur sicut aqua
Almalud •i·pira
Alma •i·aqua
Almaius •i·spica celtica
Almazar •i·cibus de lacte acetoso et farina ordei
Almasus •i·cassia
Almaseami •i·hospitale
Almargen •i·corallus
Almargeu idem quod supra
Almata •i·litargirum
Almagra i·magra
Almami •i·medicina similis cinamomo
Almarac •i·lac femineum
Almaru •i·marubium
Almaroch •i·radix alchit
Almabesem •i·iunctura que est inter brachium et manum
Almahalep •i·cerasum silvestre cuius arbor vocatur vere
Almargel •i·corallus
Almasire •i·apã calidum
Almamacur •i·marubium
Almacharoch •i·herba asse fedide
Almasa •i·cibus de lacte et farina ordei
Almasal idem qꝫ supra
Almarmeur •i·almalud silvestre
Almarasian hospitale
Almamut •i·costbar est
Almarij •i·caro trita cum vuis acerbis
Almacidati est nomen instrumenti
Almada est quoddam genus piscis
Almadi idem quod supra
Almarij •i·centrum galli·et est herba
Almasticis •i·mastix
Almartar •i·litargirum
Almahasemi •i·iunctura q̃ est inter brachium et manum
Almanustariti •i·hospitale
Alnazit •i·sarcocolla
Alnathim •i·vlcera melancolica et apparent in crure ex eadem materia ex qua fiunt varices
Alphasap •i·desudatio
Alphas •i·morfea inde alphas melancollica·i·morfea nigra
Alphas leucus •i·alba morfea

Alphandarigi ·i·medicina ad memoriã vulen
Alphaic ·i·caput canne meri
Alphar ·i·cot
Altalzenefati ·i·palma agrestis
Altamed ·i·cineritius
Altachachi ·i·habens alas
Altasenesac ·i·palma agrestis
Altatati ·i·cacefan
Altausasiagi ·i·vua
Alsabatalabam ·i·almozene aleba mo-
timi·alcanacab ꝙ alcul·ꝫ noia fũt genera piscium
Alsabage est species fungi
Alsatbel et ẽ almai·i·spica celtica trita fine luto
Alsabrachen est species dactilozuz
Alsair ·i·pultes multũ spis-
se ex aqua et farina
Alsaliet ·i·epatica
Alsatratati est nomen ponderis granorum
M·ccccccc·
Alsabora ·i·arbor que est in pa-
sia venenosi fructus et quãdo plantatur in egip
to est fructus eius de his que cõmeduntur·et ẽ
perficum secundum ꝙ recitat Gal·ii· de cibis vt
apparet in·l·alkanedi
Alsarica ·i·epilensia
Alsaguassora ·i·agnus castus
Altasin ·i·enula
Altaton ·i·est apã cõmũe quod
oritur in carne glandulosa
Altarapse ·i·apium
Altas ·i·inflatio
Altarsati ·i·punctus sanguinis ꝙ
fit in coniunctiua oculi
Altarti ·i·sucus fructus vnde fit acatia
Altararacon ·i·endiuia egrestis q ẽ cicorea
Altaib ·i·odorifera
Altasefati ·i·patella geniculi
Altaritz ·i·locus dorũ vbi sunt
superiores anchatum extremitates
Alta ·i·vulua
Altades ·i·rosa
Altatum ·i·incubus
Altarmezit ·i·fruct9 thamarisci
Altanum ·i·calamentum
Altanabotes idem q8 supra
Altbaul ·i·rana i aquis degẽs
Altai ·i·calcaneus vel talo
Altamegi ·i·fasiam
Altabiegi idem quod supra
Altage est species fungi
Altamuga ·i·porcus luti q est be
stiola habens multos pedes acuti venem
Altartilz est quedã herba que nascitur in locis
desertis sine foliis et eius stipes est rubeus·et
assimulatur veretro cams
Altbal ·i·distillacio
Altbabato ·i·lentiscus
Altalij ·i·melones yndi
Altbaga ·i·vtens altba cum loquitur
Altbalalub est quedaz herba q nascitur supra
aquas et vocatur lenticula aque
Alzanarai ·i·gumi edere
Alzachanan ·i·edera
Alzas ·i·amigdale
Alzampfer ·i·camfora
Ale sunt ossa posita in spondilibus ade-
tris et a sinistris
Aleatm ·i·renes
Aleafar ·i·cappatis
Alebregi ·i·albederigi
Alebincum ·i·vas dicti latorium
in quo fit aquarosa·
Alebet ·i·fructus sorbe
Alebret idem quod supra
Aleba est nomen cuiusdam piscis
Alectoros lepos ·i·gallitricũ vel cen-
turum galli cuius semen caligmẽ trahit ad se
Alecect ·i·gallus gallinaceus
Alechaidos ·i·rose
Aleca ·i·sanguisuga
Alectati ·i·apoplexia
Alecenula est herba que dicitur cotula
Alefangium ·i·species odorifere vt
piper·cinamomum et similia
Alefeueati sunt species quib9 cõdiũtur cibaria
vt piper zinziber et similia
Alefegeati idem quod supra
Alefangime ·i·alefangium
Alefidabezi ·i·mirabilis cibus in quo est caro
Alficabegi idem q8 supra
Alegen ·i·nux
Alegibas est illud de quo fiunt vasa et ẽ alemu
Alebacatur ·i·siringa
Alebaisat ·i·mice panis frixe pri-
us in oleo de ide posite cum melle et frixe cũ eo
Aleblebil ·i·guma napelli
Alebebeb ·i·thamariscus masculus
Alebaris ·i·genus cibarij fac-
tum cum aceto vel sumach vel agresta vel suco
limonum vel suco granatorũ acetosorum
Aleibe ·i·antarme
Aleis ·i·nasturcium babilo-
nicum et est nasturcium orientale
Alekes ·i·pparationes coriorum
Alekil ·i·tripoda
Alekifi ·i·pparatores tuniarum
Alekati ·i·caro narium
Alelica ·i·sanguisuga
Allelio scalara ·i·gumi edere
Alema capitis ·i·acumen capitis
Alemu est species argille de qua fiunt vasa
Alemasimu ·i·structura narium
Alemi ·i·alemu
Aleordia ·i·tutia
Aleotis ·i·gentiana
Aleptefilon ·i·buglossa
Alepturos ·i·cauda vulpina
Alereze ·i·perdix masculini sexus
Alesanthos ·i·flos salicis
Ales ·i·salicis arbor

Aleſſius ·i·phillium
Aleſſius idem quod ſupra
Aleſcius idem qđ ſupra
Aleſſa ·i·galla
Aleſebzan quid eſt·l·l·heraalalem
Aleſſit ·i·harmel
Aleſſiſide idem quod ſupra
Aleſſide idem quod ſupra
Aleſſud idem qđ ſupra
Aleſreng ·i·afreng
Aleſim ·i·medicamen penetratiuum
Aleſtu ·i·piſillij
Aleſeretkauria ·i·qnādo erit cāfora permixta cū ſubſtancia ligni per ſublimatiōem
Aleſis ·i·naſturciū babilomicū et eſt orientale
Aleſigmati ·i·ſpecies q̄ ſunt vt pip q ſimilia
Aleſtudion ·i·ſcordeon
Aleſcendon idem quod ſupra
Aleſcudrion idem quod ſupra
Alefirati ·i·rime
Aleſſudabegi ·i·iura in quibus ſunt carties
Aleſalati ·i·herpeſtiomenus
Aletiati ·i·apoplexia
Aletheli ·i·thamuriſcus
Aletha ·i·ſanguiſſuga
Aleuſt ·i·coſtus
Alexambi ·i·flos ſalicis
Alexandrina ·i·agnus caſtus
Alexandrum ·i·petroſelinum macedonicum ſed falſo ſed quid eſt·l·l·apium
Alezeid ·i·camfora
Alezereaſcen ·i·vitis alba
Albeſcen ·i·calx viua
Albelach ē ſpecies dactilorum et ſunt dactilli immaturi
Albeladhor ·i·anacardus
Albellatorium idem quod ſupra
Albellultimo ·i·terbentina
Albengne ·i· iuſquiamus
Albedezhabar eſt lapis qui omni reſiſtit veneno ideo vocaē veneno reſiſtēs q ē lapis bezaar
Albelengeſif ·i·ozimū cum foliis migris
Alben ·i·flores palmarum
Albeſet dixit quidan q̄ eſt alkaleſti et rubei floris·i·almea quidaz dicunt q̄ eſt arnogloſſa naz ambe multum ſimilātur
Albezard ·i·galbanum
Albezadus idem quod ſupra
Albedeſenanen ·i·rubedo extranea ſimilis rubedini eius in quo incipit lepra q̄ appareret ſuper faciem eius
Albet caſeus
Albel ·i·lac
Albeſadaru ·i·virga paſtoris
Albenza ·i·iuſquiamus
Albelmepes ·i·vua
Albes ·i·ſpecies iuſquiami
Albene ·i·lac
Albeduceſter ·i·caſtoreum
Albedarac ·i·malua

Alberdi ·i·papirus
Alberegi ·i·ciprеſſus
Albelengi ·i·fidza
Albegiatu ·i·allues et fūt dulcia ſicut confectio de melle
Alberadul ·i·cōfectio anacardina
Albezahard ·i·veneno reſiſtens
Albelladorium ·i·anacardi
Albeterechengi ·i·ſpecies ſolatri et latine vocatur alkekengi
Albedidi ·i·ſumach cū quo paranē coria
Albelladoch ·i·anacardi
Albebikil vel alibiful·i·ſemen cuiuſdaz arboris qua caremus
Albegele ·i·mons
Albethomoda ·i·baſilicon cum latis foliis
Alben ·i·piper album
Alberifif ·i·ozinū cum foliis migris
Albeſtum ·i· calx viua nō extincta
Albetarus ·i·galbanum
Albered ·i·pforta vel ypericō
Albederegi ·i·baſilicon cum foliis latis
Albetarogi idem quod ſupra
Albetarag idem quod ſupra
Albela ·i·dactuli immaturi
Alberbutimo ·i·terbentina
Albelladore ·i·anacardi
Albedilen ·i·incubus
Albezarin ·i·diaforetica
Albem ·i·gumi pini
Albedarogi ·i·ozimum fluuiale
Albearmezael ·i·nux thamariſci
Alcerbutino ·i·terbentina
Alce ·i·tymus
Alcemati ·i·pus generatū itumicis oculi
Alceloch ·i·auis quedam que ſic vocatur
Alcena contractio
Alchea ·i·herbena
Alchech vel alchel·i·locus inter duas ſpatulas
Alchartharatha ·i·piretrum
Alchaib ·i·locꝰ vbi cōiungūtur furcule dorſo
Alcheil ·i·locus vbi cōiungit̄ collum dorſo
Alchetnoas ·i·caldaria
Alcheel ·i·inter duas ſpatulas locus ſub collo
Alchel ·i·cohilium marinum
Alchema ·i·herba acetoſa
Alcheiri eſt herba triplicis coloris que quandoq̄ facit florem album·quādoq̄ violaceum·quandoq̄ citrinum et vocatur cheri
Alchates ·i·citrulli
Alchebeligi ·i·auis quedā q̄ ſic vocatur
Alcheb ·i·ariel
Alcheratid ·i·herba ircina
Alchelialamethha ·i·melilotum
Aldelep ·i·caſtanea
Aldememil ·i·furunculi
Aldeguaurich ·i·decem libre de baldach
Aldehemeſt ·i·laurus
Alderum ·i·gumi lentiſci et eſt maſtix

Alfelengia .i.basilicon
Alfegi sunt species quibus condiuntur cibaria vt piper zimziber et similia
Alfel .i.vitis nigra
Alferise idem quod supra
Afesitisten idem quod supra
Alfes .i.macule albe
Alfesis .i.cimices rubee et tenere dicuntur alphesisis
Alfemicati .i.species que sunt vt piper et similia boni odoris
Alfemati idem qꝫ supra
Alfenzatia .i.fortes species vt pip ⁊ alia
Alfese .i.cum aliquis vult loqui et dicit femur
Alferuzegi .i.smaraldus
Alfelemgemise .i.ozimum gariofilatū
Alfesur .i.radix vitis albe
Alferutem .i.smaraldꝰ
Alfel .i.cameactis
Alfed idem qꝫ supra
Alfegilifil .i.abrotanum
Alfelengesis idem quod supra
Alfenglinar .i.coagulum leporis
Alfeludegi .i.cibus factus cū amilo et zuccaro confectus sicut pemdie
Alferud .i.pemdie
Al red .i.murechion
Alfezekest .i.agnus castus
Alfemid .i.pemdie
Alfelmgemischich .i.spica celtica
Alfer .i.alumen
Alfelud sunt lamine de ferro subtiles facte per malleationem
Alfecati .i.digitale quo vtuntur sutores
Alfeickest .i.agnus castus
Algenars .i.milium
Algemur .i.caro continens radicē dentium
Algera .i.flos salis
Algerile est emplastrum sic vocatum qꝫ valet contra concussionē fracturam et dislocationem et aliquando accipitur pegritudinibus dictis
Algeleniabin .i.geleniabin
Algera .i.alaca maris
Algere est confectio quedam posita in antidotario·AVIC·m quinto
Algemare .i.carbones
Algefaralabiat .i.ben album
Algere almas .i.lapis gito
Algelid .i.melon indus
Algararat .i.paruarum scorpionum post se trahencium caudā·i.castellatorum
Algetarat sunt scorpiones hñtes corpꝰ gibbosum caudas acutas et eorum venenū est ca.et est idem quod algerarat
Alge .i.atramentum
Algedeguil sunt vene quas inuenies in.l.gedeguil
Algema .i.species almezereon
Albestes .i.cortex radicis caparis
Albatsandalum .i.virga pastoris ⁊ ē herba
Albetili .i.thamariſci masculi
Albemie .i.alcanna
Alberchi .i.rannus
Albema .i.vrtice
Albelh .i.cotula maris ⁊ ē ex speciebꝰ cochilij
Albeceraſen .i.rafanus
Alberizati .i.Frumētum depilatum et coctum cum aqua
Albereis .i.pultes que de frumento fiunt
Albebear .i.semina
Albel .i.cotula maior et est cotola fetida
Albebel .i.ius cibi cuz aceto fis conditū et dicūt quidā cum agresta vel succo limonum vel granatorū acetosorum vel aceto et croco vel sumach
Albeaben idem quod supra
Alkiri est species florum qui de nocte satis redolent et est viola de romania que vocaī chiri
Alker .i.mastix
Alkeidedi secundum Sera.cap.de hermia ē sumach pparatorium corij
Alkeo .i.ipeteno vel vitreo
vnde alkeo vasa terrea .i.ipeteno vasa terrea vel vitreo cum petano
Alkeder .i.citrullus
Alkederi .i.cucumer longus
Alketed .i.citrulli
Alkekengi est species solani et latine vocaī solatrum ventaticū et est hñs fructnu rubeū ad modū cerasi i tunica iuolutū ⁊ vocaī alkekēgi
Alkesamdatu .i.virga pastoris et est herba sic vocata
Alkedra .i.impregnationes
Alkeilm .i.rannus
Alkek idem quod supra
Alkestri .i.almes
Alkeilkem idem quod supra
Alkebidi .i.citrulli
Alkeketecomie idem quod supra
Alkesmes .i.passule sine granis
Alkelel .i.semen alaagep
Alkelest .i.almes
Alkeret .i.citrullus
Alketela idem quod supra
Alkefir .i.fisamum
Alkest idem quod supra
Alkeher .i.medium colli
Alkered .i.semina critulli
Alkebedt .i.napi
Alkeam .i.ben
Alkemi .i.corallus
Alkel .i.medium colli
Alkher .i.squmantum
Alkre .i.cardus
Alleluia quid est.l.i.bathaelh
Allefos .i.peonia
Allefianti sunt species vt vip et zinziber ⁊ filia
Allesemmiati idem quod supra
Allesu .i.vt liget lingua

Allexiteriis ·i·medicinis otra venenum vt tiriaca
Allelenǧ ·i·loleng
Alleum quid est·l·l·taum
Alleum serpentis ·i·alleum siluestre·l·l·taũ
Allearia ·i·rima marina
Allelab ·i·albelach
Alledana ·i·laudanum
Allector ·i·gallus gallinaceus
Alleprem ·i·inguina

CAP· ·XXVIij·

Almea latine vel arnoglossa maior· grece damasimon vel damassomuz vel altissima ara· Carzumbzũ·vel fistula pastoris·DYAS·cap·almea Alma habz folia similia arnoglosse sed angusta et sup terram spansa hastem tenuẽ solam umǧ cubiti et super ipsuz capitellũ florez viridẽ proferens·radices tenues habet sicut elleborǧ odoratas·et viscidas·et pingues nascit̃ in aquosis locis POSSE·Dyas·radicis eius cũ vino bibita·ʒ·i·et mellis·ʒ·ii·bibẽtibus leporem marinũ et micomum et opium medicat̃. tortiombǧ subuenit diinterie maxime ꝓdest sola cum dauco bibita equo pondere singulare presidiũ est·dolorem lateris conpescit· stericas cãs soluit ipsa herba bibita ventrem abstinet·menstruis impat·pustulas cathapasmatibǧ adhibita purgat gal·vi·sim·pha·cap·damassomũ seu altissima de hac herba narrat· Dyas·ꝙ eius radix si bibitur sanare diinterias·ventrẽq; stringere et tumores sedare põt. nos tamẽ hoc non experti sumus·Palam autẽ ꝙ habet quãdam absterciuaz virtutem·AVIC·li·ij·cap· de fistula pastoris Virtǧ est absterciua resoluit apãta fluxa ⁊ gra uia in uiscribus cõfert lapidi renum et frangit ipsum decoctio eius·Et radix ipsius cõfert visceribus intestinorum
Almealessis ·i·nasturtium
Almefemur ·i·clauí
Almebimegi ·i· mustum coctum vsq; admedietatem
Almelea ·i·pira vel robilie
Almes ·i·passi vuarum
Almeabceilab ·i·storax liquida
Almestad ·i·caro salita
Almeu est quedã species lacticinij famosi et est portulaca habens lac
Almeirim ·i·sandaraca
Almezereon ·i· mezereon
Almeiusis ·i·nasturtium
Almenesim ·i·calamentum fluuiale
Almenesi idem quod supra
Almeisus ·i·portulaca siluestris laxatiua
Almescenus idem quod supra
Almesindum ·i·nasturtij semen
Almegibucregi ·i·rob
Almethemur vocãtur medicine composite
Almethon ·i·papauer cornutum
Almele ·i· quodlibet sal
Almelich ·i·orobus
Almelina ·i·fauina
Almesu ·i·lapis smirillus
Almea afilla ·i·storax liquida
Almea alleuita ·i·storax calamita
Almen ·i·cinoglossa maior
Almezereon est species lacticinij famosi ⁊ ẽ mortiferum
Almeleti ·i·aia absq; corpore
Almegabem ·i·fauces
Almezen ·i·locǧ qui est a centura inferius
Almebe ·i·sal lucidum
Almezezeb ·i·res habens acetositatem cum dulcedine vt malagranata
Almezeret idem quod supra
Almemie ·i·almeos
Almela ·i·almes
Almesis ·i·nasturtium
Almemis idem quod supra
Almenea ·i·partes que sunt sup anchas vsq; ad renes
Almesire ·i·apã calidum
Almeibuthegi ·i·rob de musco·ſ·carenuz
Almeremie est nomen cuiusdam piscis
Almeuicte ·i·herba lacticinosa mortifera et est fellichinum
Almecenon idem quod supra
Almea aseglia ·i·storax liquida
Almeysus ·i·genus cibarij et est factus de lacte et farina ordei
Almeri est quoddam genus piscis
Almeialandi ·i·sal yndum

CAP· ·XXIX·

Alsmen grece· aut partenion aut pdition·aut fideritis aut Erachia· aut quiastri agreste· aut libatina· aut poliamimõ·ara·tugegraria latine paritaria Paritaria siue vt latine aliqui vitriola· Viridis habet virtutem et non ficca· folia eius sunt ca· et fic in tercio gradu· Virtutem habet diaforeticam·semen eius est fri·et humi· DYAS·cap· Alsmen siue paritaria herba est q̃ nascit̃ in tectis·aut pietibus haste sunt ille minute·et ruffe folia similia allinos asp a et circa ipiǧ hastas semen asperuz habens rebus adherens· Virtus est eius semmi stiptica et frigida· Gal·vj· sim· phar· cap· elixirmen quidã enim perditũ noiant Alij autem ptbericũ· alij aũt fidiritem· sunt aũt alij qui nominãt hanc eracleã· nest autem semi eius virtus expurgatiua leuiter· et stiptica fricũ hu· POSSE·paritaria intesta calefacta sine liquore loco dolenti superpomẽ vel etiam decocta in vino qđ melius est· et cum furfure in vino albo aliquãtulũ acido multum cõfert· Curat etiaz sic ꝑparata paritaria frigiditatẽ stomaci et intestinorz et dolorem eorz· Contra stranguiriam et dissuriam paritaria in aqua salsa co-

quaē et oleo et cataplasmeē. Ipsa similiter cocta et comesta valet cōtra dolorē stomachi q̄ intestinoꝝ ex frigiditate et ventositate. Et crispelle ex ea facte et comeste valēt cōtra predicta. Adeos qui sanguinem reiciūt paritariā rere. et extrahe sucum et bibant. DYAS. semē eiꝰ ca/taplasmatibꝰ adhibitū ignē sacrū extinguit o dilomata spargit cōbustiombꝰ medicaē. tumores oēs cōpescit. pustulas emēdat. Sucus eius cum ceruſa mixtus ignē sacrū extinguit et herpetas. ſi vnctus fuerit. et podagricis medicaē cuꝫ ceroco ciprino. aut cū axungia aprina. Sucus foliorꝝ eius in quātitate ciati vnius acceptus tussientibꝰ antiquis opitulaē. tumores fautium gargarismo aut supunctus cōpescit. dolorem aurium cū oleo roseo mixtus mitigat. Galsemē eius sanat vniuersos flegmones in principio et augmēto vsq̄ ad statū. et precipue cōbustionibus supplasmatus. Sed et sucꝰ eiꝰ igni sacro et doloribus aurium flegmonosis cōuenit. sucus eius foliorꝝ tumores fautū gargarismo compescit. Et quidā medicoꝝ his q̄ longo tempore tussierūt propinauerūt eum. q̄ aūt abstergat euidentē prebet experientiā in vitreis aasis

Alnesti	.i. amili
Alnei mieroscemi	.i. loca in q̄bꝰ sunt scole
Alnedesmon	.i. est genus draconuꝫ
Alneregil	.i. nux muscata
Alnemo	.i. ameos
Alneme	idem quod supra
Alphes melancolica	.i. morfea nigra

Alphebesis sunt species cimicū, rubearū sanguineazꝝ debiles hōtum cutes quos forsan destruit tactus

Alphematus	.i. confectio
Alphes leucus	.i. morfea alba
Alpheme	.i. pemdie
Alkeididi	.i. sumach
Alrefium	.i. capitale
Alsed	.i. caisir
Alseis	.i. nasturciū babilonicum
Alsebran	.i. esula
Alsefur	.i. radix vitis albe
Alselep	.i. ruta

CAP. .xxx.

Altea malua. hispanica. malua agrestis maluauiscus ybisceꝰ euisceꝰ latine ara. eristostos thobozetituꝫ rosasamen. grece vero molochia agria Malua uiscus folia habet rotonda sicut pams porcinꝰ flos eiꝰ rose similis. radix eius est muscillagino sa. Est complō eius ca. cuꝫ equalitate. Dyas. ca. altea. Altea folia sunt ei totōda similia ciclamini. florem habet rosis similez. hastam duobus cubitis longā. radix est illi muscillagmosa et mutus alba. et dicē altea eo q̄ surgat in altū. euiscus quia glutinat. SERA. li. agrie. cap. 8 malauauisco. Radix maluauisci habz virtutē stipti/cam et tocius herbe volo dicere radicis ramoꝝ flozum et foliozum et seminuū. Vnde virtꝰ eiꝰ est q̄ deficcat. verum radix et semen sunt magis deficcatiua et plus subtiliatiua. GAL. vj. simpliar. cap. euiscus. Euiscus siue altea q̄ est malua siluestris diaphoretica est et laxatiua. nō vtilis absterhiua mitigatiua digestiua vero difficile digestibilium. GAL. vi. sim. phar. cap. de malua. Altea siue maluauiscus magis diaphoretica et ea est q̄ malua. AVIC. li. ij. cap. de altea. Altea ca. est cū equalitate vnde in ipsa est lētificatio et resolutio. et semē. et radix ipsius sunt in vtute eius fortiora plurimum. et plurimū exiccatiua. et resolutiua. POSSE. folia eius trita cum axungia et aliquātulum calefcā et superposita apāta maturāt duriciem relaxāt et mollificant Irez herba cū ipsa radice de coquaē fere ad consumptionē et sic apparebit quedā viscositas q̄ superponatur et apāta maturat. duricies remollita relaxat. Ex aqua ecia eiꝰ addita cera q̄ oleo fit cōpetēs vngentum ad predicta. Aqua decoctionis semmū ipsius et malue valet cōtra tussiz ficcā. et cōfert ethicis semina etiam euiscerata et in oleo decocta duriciē soluūt. Dyas. cap. molochia. Altea siue molochia cum adipe anseris genitali parti supposita abortum facit. Inutilis est stomacho ventrem mollit. Item vulnera recētia foliis eius curātur folia eius trita et imposita scorpiombꝰ creditur afferre torporē. Eadē femori alligata stimulat in venerē. Eadē migrane obuoluta et alligata māmarum vicia conpescit. Et idem cap. altea flos eius in mulsa coctus aut vino et tunsus et impositus vulnera curat scrofas spargit. Am dolorem mitigat. con quassatiombus pstolatur tumores spargit. tensiones neruoꝝ relaxat. apāta rumpit aut spargit. cicatrices. Vulnerum curare facit. Elixa vero et trita addita axungia porcina aut anserina et resina. et terbentina tumores stericos et offocationes apposita medeē. Elixatura eiꝰ hec omnia facere nouit. et secundinas excludit. sola in aq̄ cocta et fomentata intestinoꝝ dolorem recio die sanabit. Sosipsi cepti sumus q̄ trita cuꝫ axungia veteri et imposita podagrā tercia die sanat. Et multi dicunt auctores collectiones omnes vel duricies que in corpore nascuntur decocta cum fenugreco et limi semine polline iposita aufert. Elixa in aq̄ et cum axungia sine sale trita et imtheolo mūdo imposita pāmculos apperit et recludit et sanat. Radix eius et semen extenuādi. et ficcādi possident virtutem vt alfos tollant. huius radicis elixatura cuꝫ vino bibita ad difintiriā in presen. iuuat. sanguinem reicientibus propter quādā suā stiptica vim multū conguit. dissuriis medicatur calculosis opitulatur sciaticis et dinsitericis et tremoticis q̄ de alto cadentibus subuenit. dolori dentium cū aceto elixa et gargarismo adhibita opitulatur. semen eius viride et ficcum cum ace et oleo tritum et perunctum maculas tollit et morfibus venenatis

ecrurit elixatura semenis eius disintericis et sa
niem reicientibus et in solutione ventris accep=
ta subuenit·Contra omnia venena cum pusca bi
bita opitulatur·cicarizata caua vulnera cum
melle trita horum qui molles carnes habent vt
sunt pueri femine et eunuchi·Omnē etiam duri=
ciem mollit et rigorem relaxat· Folea eius cum
oleo cocta et cataplasmatib9 adhibita morbib9
venenatis occurrunt· et cōbustionibus prestāt
effectū·Et ipsa radix similiter facit trita ⁊ mix
ta ī aqua que coagulatē muscillagine sua· Altea
agrestis cum vino bibita·aut aqua disintericis
et conquassatiombꝫ subuenit·ℨERA·Altea ꝓ
hibet appanta et sedat dolorem et maturat eri
turas dum est recens·Et radix quidem eius et se
men quia in eis est virtus abstersiua curat·mor
feam·Et semen eius frangit lapidem renū ⁊ aq̄
in qua decoquit̄ radix eius ꝓpter stipticitatem
que est in ea vlceribus intestinorꝫ·et fluxui vē
tris et sputo sanguinis confert·et quādo coqui
tur sola et terit̄ cōfert exituris et appantib9 q̄
appent post aurem·et scrofulis et cōfert apāti
bus ab calidis·et similiter tensiom neruorum et
resolvit·et maturat·et apperit apāta quādo co
quitur·sicut diximus cū mellicrato aut cū vino
et teritur cum sepo anatis et glutine albotim·⁊
fiunt inde nascalia et conferunt concussionibus
matricis·Radix eius quādo coquit̄ et bibit̄ cum
vino confert strangurie et lapidi et superflui=
tatibus crudis·et sciatice·et vlceribus intestino
rum et tumoribus et cōquassatiombꝫ neruorum
quando coquit̄ cum aceto et fit cuz eo collutio
oris et sedat dolorem dentium. Et semen eiꝰ re
cens aut siccum quādo terit̄ et coquit̄ cū aceto
et fit cum eo linitio in sole eradicat morfeam·Et
quando miscetur cum oleo et aceto eradicat si=
militer·Et pomū sup locum et cōfert morbibus
venenosis et cōfert vlceribꝫ intestinorꝫ et spu=
to sanguinis et fluxui ventris·Et quādo decoc
tio eius bibit̄ cum aceto mixto cum aqua confert
punturis apum·et fit emplastruz cū foliis eiꝰ
mixto parum olei morbibus venenatis et cōfert
cōbustionibus ignis Et quādo terit̄ radix eius
et miscet̄ cuz aqua et vino et gramine congelat
aquā·Et idem auctor·Mesarugie gumi maluaui
sci est fri·et sedat sitim·GAL· radix maluauisci
et semen maluauisci viridia intensius quidē ope
rant̄ ꝙ herba et magis absterssiuam ostendūt vir
tutem vt morfeam abstergant·et semē diuidat
lapidos in renibus ofistentes·Radix aūt ⁊ disin
terie et diarie necnō emissionibus sanguinis est
vtilis·et habens quandam stipticā virtutem·
AVIC·Radix althee [illegible]nē cū aceto super mor
feam et siccat̄ in sole·Et semen eius est forcis9 in
illo et mollificat apāta et ꝓhibet ea et resoluit
sanguinea et maturat vulnera·et cōfert apāti=
bus inflatis et scrofulis·et suppomitur cum gu=
mi albotim ad duriciem matricis·Et pomū cum
caulibus super scrofulas·et sedat dolorem iunc
turarum cum adipe anseris·Et cōfert sciatice et
tremori·et attritiom lacertorum et extensiom ner
uorum· Et quādo fit emplastrum cum ea cōfert
apātibꝫ que sunt in gula et in glādulis auriū
et resoluit tumorem et inflationē q̄ sunt in pal=
pebris·Et semen eius cōfert tussi calide· facile
efficit sputum·Et cōfert sputo sanguinis cū vir
tute sue stipticitatis que est in ipso· et cōferunt
folia eius apātibus mamillarꝫ·Et pomū in em=
plastris pleuresis ⁊ piplōme·Et guma eiꝰ se=
dat sitim·Et decoctio radicis eius cōfert quan
do qibꝫ ardori vrine ardori intestinorꝫ ⁊ apā
tibus am·Et similiter folia eius et similiter solu
tioni male et suppomitur semen eius cum guma
albotim ad duriciem matricis·et cohartationez
eiꝰ et similiter decoctio eiꝰ mundificat superflu
itates fetarum·Et decoctio radicis eiꝰ quando
dat̄ in potu cū vino cōfert difficultati vrine et
lapidi et ꝓprie semen eiꝰ· Et guma eiꝰ tetinz vē
trem·Et quādo linit̄ cum aceto et oleo ꝓhibet
nocumentū venenosorum vermium·Et cōfert ⁊
coctio eiꝰ cum aceto cōmixto·aut cum vino pūc
ture apis·et illud fit liniendo·

Altertꝰ ·i·iusquianus
Altetemi ·i·maluauiscus
Altei ·i·pardix masculini sexus
Alteidedi ·i·sumach q̄ cortarij operantur
Alteel ·i·locus inter duas spa=
tulas sub collo
Alternale ·i·vlcera nigra melanco
lica que sunt ad sanādū difficilia vt empetigo·
Altetem ·i·perdix masculini sexus
Alteria ·i·aromaticum
Althesen ·i·cibus factꝰ ex ordeo
Althefir ·i·althefir
Alue ·i·palpitacio
Alzena ·i·contractio
Alzederach ·i·quedam arbor et est
cedrus
Alzema ·i·species merzereon
Alyab ·i·balaustia
Alyar ·i·vt nō videat in die
Alyari ·i·genus piscis
Alyare idem quod supra
Alyada ·i·polium
Alyana ·i·enula
Alybia ·i·apam omne qđ orit̄
in carne glandosa
Alybfillide ·i·alkekengi
Alybfillidos idem quod supra
Alybien ·i·pringio
Alyblep ·i·mercurialis
Alycadanos ·i·alkekengi

Alyca quidam dicunt q̄ est spelta et est veruz
similiter quoddam genus frumenti quod spelte
simulat̄ vocat̄ alyca ⁊ quando muemē alyca sim
plr de spelea intelligitur ꝓ qua·i·l·hals
Alices sunt extensiones omnium membrorum que
voluntarie fiunt post sompnum maxime vt qui
busdam placet ex grauí fumositate flegmatis
ad membra ꝓuemente
Alictinos ·i·verax et perfectus
Alicacabon ·i·fisallida

Alixanti ·i·flos ſalicis
Alychiſe ·i·abzotanū femineus
Alycta eſt quedā confectio que muſtum recipit Jnde dicit̄ alypta vl' alicta muſcata vl' alipta
Alidicen ·i· giana ſolis
Alidicium ·i·crocus romanus
Alidzion ·i·affodillus
Alidice ·i·git
Aliembut ·i·pilocaracta
Alientum ·i·taphia
Alieduar ·i·ſpecies quedam volubilis
Alieguanfet ·i·electuarium
Aliefos ·i·peonia
Alietifos idem quod ſupra
Aliemen eſt nomen cuiuſdam fluminis
Aliefenou ·i·ſpecies ſecūda aconiti
Alifen ·i·pānus quo opilanē vaſa vt non poſſit inde exire qđ in eis cōtinetur
Alife idem quod ſupra
Aligos ·i·agnus caſtus
Aligaplauſtris ·i·papauer paluſtre
Alibiful ·i·ſemen cuiuſdam arboris qua caremus
Alibātalnon ·i·polegium ceruinum
Alilimen ·i·acualibus vel acupectalis et clipealis et eſt quedam cartillaga que peruenit ad conpoſitionem epigloti
Alilee ·i·mirabolani

ℂAP· ·xxxj·

Lilelmelike ara·vel alcheli alamech vel Alchilelmelich grece melilotum·latine vero corona regia ſic dicitur·quia vagine ſeminum eius formate ſūt ad modum ſemicirculi que cum ſuis ſeminibus ponunt̄ in medicinis· herba ipe habet folia rotunda virida·et rami eius ſunt ſubtiles multum et folia eius rara et ſemina eiꝰ habent vaginas ſubtiles rotondas ſicut virge puerorꝝ paruulorū in quibꝰ continent̄· Et ſunt illa ſemina pauca glauci coloris rotōda minora granis ſinapis Et qđ de ipſa adminiſtrat̄ ſunt ille vagine cuz eo qđ eſt in eis ex ſeminibꝰ vel granis·Flos eiꝰ eſt citrinꝰ boni odoris· ē ca· et ſic in primo gradu· Virtutem habet cōfortandi ex ſua aromaticitate et eſt diureticū ex ſubtilitate ſubſtancie· hec habent̄ a· ℌERA· cap·alcheli alamech· ĐYAℌ· cap·de meliloto· Melilotum dyaforeticum eſt et modicum digeſtorium eſt cum nimi etate caloris·GAL·vi·ſim·phar·cap·de meliloto. Melilotum mixte eſt virtutis habet enim quid ſtipticum et dyaforat· dirigitqꝫ plus emz in eo eſt calide ſubſtancie q̄ frigide· AVJC· ij·li·cap·de meliloto. Melilotum eſt flos plante coloris palee in quo eſt figura lunaris cum raritate ſua quādam habens duritiem· Et ex eo q̄ dem aliud eſt albuz et aliud eſt citrinū· Et ex eo melius eſt qđ eſt durius· et cuius color ad albedinem parumper declinat· Et ſapor eius amaror ſentit̄· et cuius odor eſt manifeſtior· Et idē

quc· Đp· melior ex eo eſt· in quo eſt croceus color et eſt acutioris odoris quamuis eius odoꝝ principio ſpeciei ipſius ſit parvus et debilis et ſit in colore eiꝰ coloꝛ fenugreci· Eſt ca· in primo ſic in eodem· Et ad vltimū eſt cōpoſitum et eſt ipſius caliditas dominantior frigiditate eius· Et idem auct· Đp· eſt equale in ca· et fri· et ē in eo ſtipticitas pauca cum reſolutione et propter illud digerit· Et idem auct· Đpas· eſt liquefactiuum ſuperfluitatum· Et alij dixerunt quod ſucꝰ eius cum careno remouet dolores et eſt reſolutiuum ſubtiliatiuum et confortatiuum membrorum· POSSE· vinum decoctionis eius cōfortat· et ventoſitatem inclusaz expellit opilationē venum et veſice aperit· ſemen eius in brodio poſitum· Jpſū facit bonī ſaporis et boni odoris· Jtem ſi manus alicuius vngātur ſuco melioti audacter et ſine leſione poterit portare ferrum candens intra manus· Et potiſſimū eſt melilotum ad emoroidas cancrum·et fiſtulaz Sciendū q̄ eius operatio eſt contraria operationi canomille· quia ſuffumigatio eius facit ad impregnationem et retenſionē fetus· ſed ſuffumigatio camomille operat̄ contrariū q̄ phibet impregnationem et facit aborſum· ℌERA· auct· dyas Melilotum eſt ſtipticum et mollificatiuū apantum calidioꝝ et maxime apātum oculoꝝ et anī et teſticulorum· Et quando coquit̄ cum robb fit cum eo emplaſtrum et forſitan miſcet̄ cum vitello oui aut varina fenugreci· aut ſeminis· lini aut pulueris molendini· aut cum papauere ſolū cum aqua· cōfert vlceribus que nominātur faul· et quando miſcet̄ cum bolis qui aſportātur & terra que dicitur bolaz aut miſcet̄ cum eo gallet· et diſſoluūtur cum vino et limunt̄ cum ea vlcera humida q̄ fiunt in capite curat ea· Et pom̄ coctum et crudum in vino et cum aliquo illoruz que diximus ſuper ſtomacum et ſedat dolorem eius· Et quando exprimit̄ ab eo ſucus coctus et miſcetur cum rob et ſtillatur in aurem ſedat dolorem eius et quādoqꝫ fundit̄ ſuper caput cuz aceto et oleo ro· et ſedat dolorem capitis· ĐYAℌ· Melilotum decoctum cum vino dulci vl' limi ſemine· aut cum ouoꝝ albumine vitellis cōmixtum cat haplaſmatibus facit tumentibus oculis atqꝫ matrici et teſtibus· mitigat etiam auricule dolorem diſtillatum aut perfuſum cuz vino dulci ſpargit ſimiliter omnes tumores mixtum medio oui albi et polline fenugreci aut ſeminis lini aut tritici aut careni omnia ſupradicta ad ſanitatem perducit dolorem ſtomachi cum vino adhibitum mitigat· ſucus ipſius dolorē auriū tollit dulcore addito· dolorem capitis mixtum oleo ro· et aceto et fomēto adhibitum cōpeſcit· ſaſcitur in campanea ſimilis fenugreco crocinum habens colorem· ſaſcitur in calcedonea· ſꝫ vtilius eſt omnibus actricū· AVJC· Melilotū confert apātibus claudis et duris et ꝓprie cum careno et etiam permixtum cū vitello oui a farina fenugreci ſemine lini· aut papaueris ſecundum

locuz·Et confert vlceribus humidis et ꝑtie limitū cum aqua et cum aliquo deficcatiuoꝝ apposito cum eo quod sit sicut galle et lutum lene et lētes·Et cōfert apātibus aurium et doloribus anchatum suppositio emplastro ex eo cum careno et reliquis que dicta sunt·Et distillatione facta in eis ex suco·et eius iuuamētum in doloribꝰ est velocius·ex ipso quoq; fiunt embroce et sedant sodam·Et cōfert apātibus oculi facto emplastro ex eo cum careno et eū eis que dicta sunt vel decocta cum vino·Et cōfert apātibus anteticuloꝝ facto emplastro cum eis q̄ dicta sunt loco eius pomē quātum est pondus ipsius de camomilla aut eius medium de foliis fici·

Alima ·i·vnguentum
Alimgath ·i·radix granati silueſtris
Alimiaari ·i·argentum
Alimizum ·i·aqua de rafon
Almon ·i·acer arbor
Alimtfac ·i·apa in palpebra cuz pruritu quod fit sen o culi nominatur
Alimzisar ·i· vt fiat foramen vt foramen vuee
Almarat ·i·litargirum
Almmati ·i·turbatio in aere
Alioeb idem quod supra
Aliobene ·i·caseus

Alipias dos mezereon herba catholica laureola idem cuius semen cocognidium dicit secundum quosdam sed falso sed quid est cocognidiū·l·l· Cocognidium

Alipta est quedā cōfectio que quia muscum recipit dicitur alippa muscata·

Aliptidemente ·i·rape
Alipremi ·i.inguma
Alipodus ·i·camelea
Alptis ·i·alipta
Alippta idem qꝫ supra
Aliqua ·i·alica

Alisꝰ est instrumentū medicoꝝ et est illud quo iniciunt liquores in aurem

Alison tantū distat a rubea tinctorum quantum ramis et foliis minoribus nomē accepit qꝫ a cane morsis rabiem sentire non patitur ab auic·dicit alguascen et q̄d fit·l·l·alguascen

Alsina ·i·fistula pastoris
Alisticos ·i·cristere

Alistimbre est cum quis bene digerit

Alismen aut perdition aut perebemon aut fideritis aut eraclea aut conuesten agreste aut liba notida aut poliommon ·i·paritaria secūdum DYAS·Vbi notandū o dyas consueuit adducere omnia nomina quib nominā alique plante apud diuersos q̄uis non sint eiusdē nature ut facilꝰ cognoscātur vbiq; p qua·l·l·alsmen

Alistista ·i·hydropidis
Alistirgar ·i·istirgar
Alisticat ·i·cot
Alistodilidos ·i·alkekengi
Alismi ·i·auricula muris
Alisomitus ·i·sal coctus de monte
Alistos ·i·milium solis
Alistica ·i·hydropisis
Alistis est species trifolij
Alistum ·i·alison
Alitimsar ·i·dilatacio pupille
Alitmo ·i·veritas
Alircho ·i·oportunus
Alithimum quid est·l·l·Johabium
Alitisca ·i·hydropisis
Alitheas ·i·cibus congelatus
Alina hoc fit de zucario sicut lisamū de melle
Albiad ·i·album

Albitidum abugilisse·i·secunda species anthuse

Albit ·i·oua
Albida ·i·perna
Albisbesach ·i·macis
Albin ·i·marubium

Alciomum secundum· Allexandrū idem est qꝫ artis qꝫ idezest quod caro marina sed secundū Dyas· est spuma maris et q̄d ē·l·l·zebꝰ albach

Alciomion ·i·firicon
Alcima gumi cedri
Alcibiadon lacca
Alcila ·i·parua pustula in ore et vocatur alcola
Alcia ·i·spelta
Alcionetus ·i·vespertilio auis
Alcidi ·i·ceterac
Alchichan ·i·cibus congelatus
Alchuran quid est·l·l·hiocan
Alchisab ·i·canna

Alchinda vel alchanna·i·puluis vnde tingunt vngule et q̄d est·l·l·alcāna·

Alchisac ·i·mice panis prius frixe in oleo deinde posite in melle et frixe cum eo
Alchir ·i·furnus
Alchichij ·i·argille subteraanee
Alchirastarum ·i·carbones
Alcilolata ·i·granata silueſtria
Alchimar ·i·pix liquida

Alchilac est pondꝰ ponderās grana tria ordi

Alchisira ·i·tragantum
Alchimeta ·i·asma
Alchimthar ·i·gumi taplie
Alchit ·i·afa fetida

Alchirimabe ·i·vlcera nigra melācolica que sunt ad sanādum difficilima et ē empetigo

Aldic ·i·febris actica
Aldibic glucten

Alficam ·i·granum viride qꝫ inuenitur apud nurbiā·l·l·granum viride

Alfita ·i·samic et si dicas samick non peccas et est secundum Gal·in li·dinamidiarum quod fit sic·ordeum cū cepetit habere q̄si lac mitte in furno et cum deficcatū fuerit a palleis munda et fac farinam· Et quidā loco eius ponunt farinam ordei

Alfirsadu ·i·arbor celsi
Alfirsedij ·i·species more que est dulcis

Alfi ·i·morfea vel albaras
Alfius ·i·pfillium
Alfia ·i·merulus auis
Alidon ·i·cardiaca vel dolor cordis
Algifedi ·i·panniculus
Algia ·i·dolor cordis vel stomachi
Algingiati ·i·cassialignea
Algir ·i·calx
Algibar est species argille de qua fiunt vasa
Algit bira ·i·dragantum
Algistros ꝑpoleos
Albuzema ·i·lauanda
Albiati ·i·genus lacticiniorum
Albigati idem quod supra
Albimia ·i·alcanna
Albilmera ·i·accualibꝰ vel acupec talis vel clupealis ·i·cartillago q̃ peruenit ad compositionem epigloti·
Alkilkil ·i·granatum siluestre
Alkimia ·i·alactis vel alactem faciens quoniã de futura speleticiam infert
Alkiomon ·i·spuma maris
Alkistus ·i·papauer
Alkidan ·i·pix liquida ꝑ q̃·l·l·hictan
Alkismum est nomen cuiusdam serpentis
Alkidach ·i·in quo involuuntur capilli vel manus vel aliquod membrum
Alkimistarum ·i·carbones
Aikilare ·i·semina vue
Alkibat ·i·terbentina
Alkilibat idem quod supra
Alkindi ·i·vitrum
Alkir ·i·hermia
Alkisin est superior pars narium·s·vbi est destructio olfactꝰ
Alkil ·i·kilkil
Alkilat est pondus trium granoꝝ ordei
Alkien ·i·belua et est animal quoddam
Alkit ·i·carbones
Alkikil ·i·mirabolani citrini
Alkilil ·i·kimbil
Alkimamatar ·i·marubium
Alkisme ·i·passe sine nucleis
Alkitimi ·i·altea
Alkit ·i·radix altee
Alkiba ·i·iuscolatum de aceto et dicit̃ q̃ ẽ cibꝰ factus de aceto et croco
Alkibrit ·i·sulfur
Allianum est quedã species calament
Aliada ·i·polium
Allium quid est·l·l·taum
Allium agreste quid est·l·l·vt supra
Allium serpentis quid est·l·l·vt supra
Allium porrinum quid est·l·l·vt supra et litet tamturacb
Alliatum ·i·edera
Aliotica ·i·retentiua
Alli ·i·acetum
Almiastiche ·i·mastix
Almiachastf ·i·tercia species ectice

finqua apparet forma que est in decrepitis
Almirogarus dicit̃ a garo qꝺ est liquor q almiron qꝺ est salsum inde liquor salsus
Almiremie ·i·res salse
Almiron ·i·salsus
Almismar ·i·nodus rotõdos simil capelle
Almismor ·i·claui
Almina ·i·folia mirti
Almise ·i·muscus
Almitasa ·i·eminentia vlceris vl oculi
Almisar ·i·dilatatio pupille
Almissafaca ·i·oblõgum multuꝫ vt cumq; planum
Almimiram ·i·celidonia
Almimiran idem quod supra
Almizadir ·i·sal armoniacum
Almilis ·i·grana solis
Almifeti ·i·vinum coctum vsq; ad terciam partem
Alphita ·i·alfita
Alfine ·i·auricula muris
Alfiracost ·i·manna
Alfigibar est species argille de qua fiunt vasa
Alficelios ·i·fiseleos
Altit est medicina inda similis hermodactilo
Altimategi sunt quedã vene
Altica montina ·i·lasar
Altich dulcis ·i·asa dulcis est emꝫ asa fetida et est dulcis
Altib idem quod supra
Altisma ·i·almea
Altinagi ·i·perdix
Altibic ·i·squnantum
Altili ·i·fructus thamarisci
Altiomium ·i·spuma maris·ꝫ falso quoniam debet dicere altionium vt supra in litera altionium
Altimat ·i·anthimonium
Aluindo badester ·i·leuisticum
Aluia ·i·de zucaro sicut sisamũ de melle
Aluifidabegit ·i·genus cibarij
Alzmglati ·i·cassialignea
Alzil ·i·calx
Alzima est flos eris vel es vstum
Alzim ·i·indicus
Alzemgiati ·i·cassialignea nigra

CAP· ·XXXij·

Loa vel agalaym ·i·arbor suauissimi odoris vnde grece sic nominãtur· ara vero hoad· latine lignuꝫ aloes vel ziloaloes·Aloa dicitur eo q̃ lignũ tale altaribus adoletur reperitur aũt in magno flumine superioris babilonie cui coniungit̃ fluuꝰ padisi·Vnde quidaꝫ dicũt q̃ ipulsione fluuij ab arboribus terrestris padisi cõducit̃ nullꝰ tamẽ huius arboris fertur vidisse originem·alij dicũt q̃ in acuminibus montium suprascriptoꝝ locorum circa predicta loca existentiũ oriat̃ hoc lignum et in pulsu venti·aut t[illegible]mporis vetustate

cadit in fluuium. Est ca. et sic in .ii. gradu. Sed sciendum q̄ sunt aliqui deceptores qui accipiūt radices camelee m mōtibus amalfie et quoniaz videntur assimulari vt cumq̄ in colore ponder et sapore cum lignoaloe sophisticant ipsas ponendo in vino ebulitionis pulueris ligmaloes per aliquos dies q8 deo et hominib9 ab homi nabile est quoniam camelea multuz laxatiua est lignumaloes vero est stipticum. Et camelea de se nullum habet odorez sed lignūaloes ē suauissimi odoris. Cassi9 felix cap. 8 lignoaloes. Lignumaloes tribus modis est. Vno modo fit in q̄dam regione et dicitur caume. Est aliud q8 fit in insula indie maioris et vocatur cumar. Terciuz oritur in quadam regione indie. et dicitur fales Lignum tamen aloes videtur ca. q̄ sic in .ii. gradu. Eligendum autē est lignum aloes q8 nō est coctum in aqua nam arabes faciunt ipsum bulire in aqua et illa aqua vtuntur ad multa comoda tale ergo lignum amisit spiritum et paucam aut nullaz habet operationē. SERA. li. agre. cap. de lignoaloes auc. dpas. lignumaloes ē lignum quod fertur ab india et terris arabū q̄ habet corticem velud corium cuius odor est bonus et in cuius sapore est amaritudo. et stipticitas. et masticat̄ ut bonū mferat odorez ori. Et in arabia non nascitur ex plantis eius aliquid. verum lignum q8 ibi nascitur ꝓpinquat aliquib9 speciebus eius. Et quāuis eius plures species sint in india vna tamen ex speciebus ei9 habet cōmunitatem cum eis in hoc nomiē adeo q̄ non dignoscitur ꝑ hoc nomē sicut si nomines mirabolanos nigros pndos. et repitur ex lignoaloes etz in insula q̄ dicitur furinda in india q̄ meli9 ex eo est nigrum trahens ad variū colorem habens multam aqueitatem durum graue et grossum. in quo nulla est albedo. et quod remanet multū super ignem. et post ipsum est indoli et est ipsuz nominatuz a terra indie q̄ dicitur mimdel. q̄ p9 ipsum est scissi . Et est de bonis speciebus ligmaloes. et submergitur in aqua ꝓpter suam grauitatem et humiditatē. Et ex isto eodē melius est grossuz in quo est aqueitas multa. Et post est abione et ē minoris bonitatis q̄ scissi. Sed cum hoc melius ex lignoaloes est mdum et post in ꝑm est sufere et signum in hoc ē q̄ in ipo est aliquātuluz luti quia sepellitur in terris siri et post sufere est tuti. et sunt eius due species q̄rum vna dicit̄ cachile. et est melior altera. q̄ alia est suferi et est minoris bonitatis. Et post ipsuz est seni. et in eo est superfluitas humida. et ipz est minus bonum q̄ sufere. Et post est albe q8 defertur ex terris sufere. et est similis speciebus ligmaloes ꝑter illud d[illegible]iri. Et post ipsum ē alcholeb et est in maioribꝰ frustris q̄ aliq̄d aliud ex lignoaloe. ssam ex ipso fiunt postines q̄ tabule. Et dicunt q̄ lignumaloes meritur ex arbor sua et sepellitur per annum vnum corodit̄ ergo a terra quod non est lignūaloes purum quia de puro non minui[illegible]erra aliquid. Et dicunt q̄ ramuli ex arboribus lignialoes indi franguntur i terris illis. et cadunt in flumimbus q̄ curriūt cū eis. et deferunt̄ per regiones. Et dicūt q̄ ad ki/rina est fructus ei9 arboris et figura eius est si/cut piper minutū nisi quia est coloris rubei. nominatur piperella. Et melius ex indo est nigrū trahens ad varium colorem habēs multā aquositatem. graue durū grossum in quo nulla est albedo. Et quod remanet multum sup ignē et submergitur in aqua ꝓpter sui bonitatē et grauitatem. Et ex isto eodem melius est grossum in quo ē aqueitas multa. Et cognoscitur indum q̄a in ipso est aliquantulum luti q̄ hoc ideo quia sepelliunt ipsum in terris suis. Et idē auc. atabari ē ca. et sic. et stipticum. Et idē auc. Rasis. est ca. et sic. Et idez auc. Ysaac aben arā est ca. et sic. in .ii. gradu. AVIC. li. ii. cap. xiloaloes. Xiloaloes ca. est et sic. in .ii. grado et est subtile aperitiuū opilationū. frangitiuū ventositatū. POSSE. lignūaloes valet cōtra debilitatem cordis stomachi. epatis. et cerebri. cōtra cardiacā. contra retensionē menstruoꝝ. et cōtra oēs passiones et debilitates cordis potissime ex frigiditate. vinum decoctionis eius digestionē cōfortat et stomachum infrigiditatuz calefacit. et si abhominabile fuerit ponat̄ parū ligmaloes integrū in vino per noctem mane vnuz exhibeatur suffumigiū ex eo factum. et receptuz inferius a muliere per embotū ꝓuocat menstrua. et suffocationes matricis medet̄ similiter trifera magna sumpta cum decoctione ligmaloes menstrua prouocat. fumus eius per nares recept9 cerebrum cōfortat. similit̄ si accipitur puluis ligmaloes et gariofiloꝝ et ossis decorde cerui. et o ficiantur cuz oleo et mūgatur caput galli i die illa et nocte nō cessabit cātare. Castius felix lignumaloes cōfortat stomachum et omnia membra interiora superfluā corporis humiditatem expellit maxime de stomacho ventositatem dissoluit opilationem aperit ventrem constipat. fluxui vrine repugnat. SERA. lignumaloes ē cōpetēs multū habentibus egritudines in epate et ad difinteriam. et sedat dolorē lateris. q̄ ē ex fumigiis bonis et dat̄ ex eo aureus .i. q̄ remouet putredinē a stomacho. Et fortificat ipm et quādo bibitur cum aqua cōfert dolori lateris et epatis. et vlceribus intestinoꝝ. et tortionib9 ventris. Et idem auc. Atabari lignūaloes stringit ventrem. et coroborat viscera ꝓpter virtutem stiptic̄ que est in eo cū aromaticitate. q̄ eicit superfluitatem humiditatum corruptarum a corpore. Et idem auc. Ras. lignūaloes est bonum stomacho humido. Et idem auc. Ysaac abē aram. lignumaloes est bonū cerebro. q̄ fortificat viscera et expellit superfluitates humidas. q̄ facit descendere flegma a cerebro quādo fit suffumigatio cum eo et maxime illud flegma q8 generatur ex vaporibus ascē dētibus a stomacho. q̄ expelli t ventositates. et aperit opilationes. et stringit ventrem et ꝓhibet fluxum vrine q̄ fit

a frigore et debilitate vehce · et habet bonum odorez et aromatizat os .Et quando bibitur ex eo·z·ij·expellit humiditatē corruptā q̄ ē in sto macho et corroborat stomachū a confert habē ti egritudinē in epate suo· et ad disinteriam· et sedat dolorem membroz·AVIC·lignūaloes remouet supfluitates humiditatis·et cōfortat viscera·et ꝓhibet iraz· Et masticatio eius facit oris odorem bonum.et cōfortat neruos et acq̄rit eis vnctuositatē subtilem et confert cerebro valde·et cōfortat coz et letificat ipsum· Et sibi batur ℥ eo·z·ij·remouet humiditatē putrefactiuā stomachi statim et cōfortat ipsum·a cōfortat epar·Et in ipso est virtus cōstringens naturam et cōfert disinterie melancolice·Et idem in de vitibus cordis dicit q̄ cōfortat coz·

Aloarar	·i·iumperus
Aloban	·i·est genus piscis
Alob	·i·gentiana
Alocroca	est mutacio colouis oculi
Alocaceralcastioz	·i·pumex
Alocolobzi	·i·cicoria
Alodoch	idem quod supza
Alocuen	·i·herba cotule fetide

CAp· ·xxxiij·

Loe grece et latine arabice vero habet vel cantarcamar·Aloe fit ex succo herbe que aloen dicit̄ q̄ herba non solum in india·persia· et grecia reperit̄ verum etiam in apulia·Aloes tria sunt genera· epaticum sucotrinum·et cabalinum· Mod⁹ aūt factionis eius diuersimode credit̄ quidā dicunt q̄ herba ipa teritur et sucus extrahit̄ et ad ignem ponitur quousq̄ buliat et postea soli exponitur et siccatur· illud enim quod super⁹ colligitur prius·apellat̄ sucotrinum· quod in medio minus purum est epaticum dicitur quod in fundo feculētum vocat̄ caballinū · Aliqui asserūt aloes diuersas maneries fieri ex herbis diuersis non genere · Sed bonitate ex quibus iste tres maneries fiunt aloes· Alij dixerunt q̄ aloes tribus modis est vnum rubeum de quadam insula indie que dicit̄ scotra aliud ē migz q̄ est de persia·aliud citrinum .et fit in arabia quibus omnibus laudabilius est scotrense precipue si fuerit prelucidum et rubeum quasi coloz epatis ·citoq̄ frangibile·et odoriferū· et amarissimum·Sed prima opinio melioz · Discernit̄ autem q̄ est optimū sucotrinum ex citrino colore seu rufo et precipue cum frangitur eius puluis appet quasi puluis croci· et quod leuit̄ frāgit̄ nec fit fetidum nec ualde amarum·Epaticū aūt coloz epatis filātur·s·q̄ ē subnigzū a hic· inde habet foramina vt ora venarum et obtusam habet substanciam et non clarā·Caballinuz aūt est nigzum et obscuram et feculentam habet substanciam amarissimā et horribilem protendit odorem quia valde fetidus est·Sed attē de q̄ illud q̄ de natura sua est aromaticū quāto est aromaticius tanto melius· Et quod est fetidū quanto fetidius tanto meli⁹ excepto aloe Similiter omne q̄ debet habere aliquez sapozez quāto in suo sapore est intensius tāto meli⁹ excepto aloe·sam cum sit de natura rerū amaritudinem habētium quāto minus amarū tanto laudabilius·Et est sciendum q̄ quādo aloe simpliciter ponitur prosucotrino intelligit̄ licz secundum allexandrum intelligat̄ pro epatico.

SERA.li·agre·cap·fabet auct· Dyas·aloe fit ex planta que habet folia similia foliis squille in quibus est humiditas viscosa multa tenax adherens manui·Et sunt laciora foliis squille parum et quasi rotonda·et indurātur et inclināt̄ ad posteriora et sunt in eis spine q̄ egrediūtur ab eis breues et rare et habet stipitem similez stipiti affodilloz et tota herba habet odorem grauem et saporem amaruz multū· Et radix ei⁹ est vna similis cannicule lignee·nascit̄ multum in india et in terris arabū et in terris dictis atima et in maritimis et ripis et insulis que dicūt̄ ancatos et non solum eius gumi est iuuamenti magni·sed etiam flos ei⁹ nam quando terūtur et ponūtur super vulnera faciunt ipsa adherere· Et aloes sunt due species quarum vna ē arenosa et est fex et alia est epatica · Illud autem aloe quod est melius est illud q̄ est gluctinosū non habens in se lapides.splendidū ad rubedinem declinās cito frangibile·et fortiter amaz et quādo super ipsum anhelatur cito humectatur habens odorem bonum et velud aromaticū sed illud q̄ est nigzum durū ad frangendū est adulteratū cum gumi sed ipsum discernit̄ p saporem amaritudinis et per odorem fortem q̄ non frangit̄ digitis neq̄ seperat̄ in partes minutas·et q̄ manibus retētum non coheret · Et quidam sunt qui adnascent ei acatiam· Et idem auct·Ras· Radix huiusmōi plante vulnerat̄ et egredit̄ inde lacrimus qui colligit̄· et folia ei⁹ cōterunt̄ cū tota planta·et exprimitur suc⁹ qui deficcatur et reponitur· Et idem auct· Gal·sapoz eius est amarus amaritudine forti cum stipticitate· Et virtus eius est que calefacit in principio secundi gradus et siccat in·iij· et incarnat a absterget absterbione forti·Et idē auct·Ras· Aloe ablutum ē pl⁹ laxatiuū q̄ non ablutū· In ablutione enim āmitit̄ de laxatiua virtute satis et elongat ipsum ablutio adeo a virtute medicinarum quousq̄ non calefaciat·GAL·vi·simpliar·cap·de aloe· Aloe hec quidē herba nō minimum oritur aput nos que autem in magna firie nascitur a quo fioz et debilioz virtute ē vsq̄ adeo in tanta siccitate nata est vt cōsolidet vulnera In calidioribus vero regionibus quarum est profunda siria et arabia multo melioz ē optima autem ea que in india cuius hic liquoz est· Vnde quidez affertur hoc pharmacū q̄ aloe appellat̄ vtilitatē multis prebēs ex eo q̄ sine mediocritate siccat·Est autem non simplicis nature sicut gust⁹ testat̄ stipticat nul et amaricat

stipticat quidez mediocriter· Est aūt vehemē=
ter amarū soluuntur etiam ventres ex pharma=
ciis eius que vocātur effocalia vnde palā ex dic
tis si quidem meminim⁹ de mōstrationū in ḡr=
co sermone q tercie quidē abstātie est siccātiuz
pharmacoꝝ· calefacientium vero vel prime in
tense vel secūde remisse· Mirtioni aūt siue huius
modi virtuti attestātur et particulares operati
ones· Est enim eustomachū pharmacum sicut q
aliquid aliud et vlceribus solidatiuū· ⁊O· ſſES
cap· de aloe Aloe est ꝺ sublimioribꝰ medicinis
et melioribus habēs prerogatiuam super alias
medicinas· ſſam q̄quā intencio vniuscuiusq; so
lutiui fit secūdū plurimum debilitate virtutes q
membra q̄ sunt minerie virtutū hec tamē intēs=
tio cadit ab aloe· quia nō soluz nō nocet· ymo in
uenitur ad cōfortationē membroꝝ debilium ad
dere· Est tamē ad vnū nociuum quia aperit ori=
fitia venaꝝ apertione sanguinem manare facie
te et ipsum est aliaꝝ medicinaꝝ solutiuaꝝ rec
tificatoꝝ bonus· Et ꝑtie cum eis omixtuz· Tria
sunt in eo in quibus cadit correctio quomā ē de
tarde solutionē fatientibus quare oportet q su=
mens ipsum cibari deferat· Et secūdum est quia
sua operatio non multū extenditur in corpoꝛeꝛ
vir pertrāsiens est epar nisi in quātitate erube
ret· et tercium est quia venarum aperit orifitia
aptione sanguinem manare faciente· Et nos ob
uiam⁹ hiis triplicitē rectificādo ipz· Vñ aquiri=
mus ei citā et facilez opationē cū speciebus· ale
fangie subtilibus et acumē habentibus· sicut cū
mace· nuce muscata· cinamomo· spica· calamo a=
romatico· cubebis· squinanto· asaro· mastice· et
gariofolis· de quib⁹ sint partes equales· q croci pars· ʒ q̄ buliant in sextuplo earuz aq̄ vsq; ad
tercium eius cum facilitate· Et accipe ꝑ quali=
bet libra illius aque aloes· ʒ· vi· et permitte sic=
cari in vmbra prius et perfice exiccationē eius
in sole. Acquirimus autē ei vt extendat ad ptes
remotas cum rebus que addūt in vigorē ei⁹ hic
coloquintida· turbit et similia· Remouemus aūt
ab eo necumētum q8 ipzimit in venis rectificā/
do ipsum cū admixtione bdelii draganti· masti=
cis· et similiū· Et aliqi ⁻do sunt in eo partes im=
munde· quare ē cōturbās· faciēs dolorē vētris
et nocens stomaco et epati · Et soluēdo labo=
rem imprimit in stomaco et viscribus et aliqn
do facit solutione exire sanguinē· et maxime no=
cens est emoroidib⁹· et ano· Et nos rectificam⁹
huiusmōi lauando lauatione qua partium immū
darū fiat absterfio· et infundendo in aquis spe/
cierum supradictaꝝ· et adiungēdo ei q8 cito lu
bricare faciat· Et nihil es tam magnificum ex
rectificātibus sicut bdelium· et dragātum· et si
super ipsum bibat aqua ordei cuz oleo nucū aut
aqua decoctionis passulaꝝ cum aqua tepida· et
mel transmittit audatiā eius a corpoꝛe· Eligen=
dum est aūt aloe q8 laudat in quinq; proprieta
tibus· in colore· odore· sapore· pondere· et sub=
stancia· In colore · fit coloris citrini declinās
ad rubedinem in quo fit claritas et sit in eo dē
sitas· Et si fit in colore sicut est color epatis de=
cimauit eius bonitas ab illo qui est clar⁹· Et oz
vt sit odoris bon ꝓprijnō extranei aquisiti p
aduleriuz· Et sapor eius sit in primo gustu dul
cis declinās ad amaritudinem· et sit ponderes le=
uis· Et quanto leuior tanto melior· Et sit in sub
stancia sua abilis ad frāgendū· Sophistice eni
lauāt eum lauatione qua partes eius immunde
et grosse separentur· deinde lauāt in aqua maris
et pauci croci lauationibus plurib⁹ aquirentes
ei per hoc luciditatem et colorē citrinū· et odorē
bonū· verum odor deoccultat falatiam· Est eni
ca· conplexioms in· ii· sic· in tercio· POSSE·
purgat coleram et flegma visum clarificat opi
lationē splenis et epatis aperit· menstrua pro
uocat· superfluitates circa pudēda si sint ex fri
gida cā extergit· et scabiē curat· Corp⁹ discolo
ratū coloratūt̄ddit cōt̄ scabiē et putredinē pu=
dendoꝝ et pruritum digitoꝝ qui fit ex serio
nibus Aloe cum aceto cōfectum et sic inunctuz
valet· Cōtra arteticam· detur cū succo bardane
Cōtra alopiciam et causum capilloꝝ in fortissi
mo buliat aceto radix oliue vetuste q postea co
letur et in colatura ponantur due partes fari=
ne lupinoꝝ amaroꝝ et tres aloes q̄ simul cōfi=
ciantur et addatur puluis stafisagrie et inun=
gatur caput p discriminalia· Aloes puluis opti
me disperatus cum vino albo et aqua ro· inul
tum valet ad pruritum oculoꝝ· Suppositoriū
factuz ex trifera magna cū puluere aloes q ma
stice prouocat menstrua· Puluis eius cum melle
dat⁹ lumbricos interficit· Et cū succo perficarie
auribus instillatus vermes necat· DYAS· cap·
de aloe· Virtus est ei stiptica et mediocrit̄ ca·
et fic· nimis· ventrem mollit· purgat putredinē
coleram et flegma deducit· stomaticis et epati=
cis maximū adiutoriū est· et sanguinem reici=
tibus subuenit· hystericis medetur mixt⁹ catar
ticis stomacum reparat et cōfortat· vulnera na
turaliter ficca adhibitum curat· vulneribꝰ post
suturā opitulatur· et cōdilomatibus· Fluxū sang
uinis vulnerum fiēt· frigia fmiendo detergit·
melle addito omnes liuores tollit· pruriginem
oculis amputat· dolorem capitis solutus cū ace
to et oleo ro· et fronte limit⁹ longius arcz vino
addito capilli s fluentib⁹ occurrit fauces et gin
giuas et omnia vulnera oris saluberime curat·
Aliqui post cenā bina vel trina grana ad cice=
ris magnitudinem deuorant· quoniaz corp⁹ ꝑ
curat· et escam non corrumpit · et si fitis aderit
extinguitur extrinsec⁹ illimitū efficaciter strin
git stomaco super omnia valet vulnera q̄ diffi
cile gluctinātur sanat· et maxime circa anum et
veretrum· Juuat et ad inflationes ibidem factas
cū q̄ solut⁹ gluctinat plagas ad oris vl̄ narium
vel oculoꝝ inflationes fic facit· omnia repri=
mit digerit et ꝓficit· GAL· Aloe sanat difficile
cicatrizabilia vlcera· et presertim que in anoꝝ
pudendis· Confert etiā flegmoni eoꝝ collectū.

euz aqua·eodē quoq; mō vulnera ſollidat·Cō fert aūt vtenti ſimiliter in flegmonibus qui m ore et naribus et oculis· etenim repercutere ſi mul a cōſumere natus eſt neenō expurgare pa latim inquātum nō eſt moleſtū mundis vlceri bus·JO·MES· Aloe ſolutione educit coleram et flegma et mūdificat caput ab eis et ſtoma cū et cōfert iuuamētum magnū doloribus eoruz et confert etiam inflationi ſtomaci et ſiti et dolori eius ex colera factis·et qui aſſiduat acceptionē eius diebus cōtinuis nō videbit in corpore ſuo et in inſtrumētis ſenſuū eius egritudinē q̄ non ſit abilis ſanatiā preſeruat a putrefactione·ita q̄ etiam cadauera et proprie mixtum cū mirra Et mixtum cū ſanguine draconis et mirra ſanat vlcera putrida et mala·exiccat enim ſine mor dicatione·Et ablutio infuſionis eius in vino cū aq̄ ro·aut ſuco feniculi depurato abſtergit ocu los et addit in viſu et ſtringit lacrimas et ipm quidē acuit ſenſum· et racionē et cōfert epati a aufert hyteriam·nocet tñ emoroidibus et ano qua ꝓpter caueāt ab eius acceptione paciētes le ſionem in ipſis·Caue id dare tēporib9 frigo ris excoriat enim et ſolutione educit ſanguinez Quantitas que poteſt adminiſtrari ex eo eſt ab aureo·ʒ vſq; ad·ʒ·ij·et in infuſionib9 ab aureo ·i·vſq; ad·ʒ·ij·SERA·autē li·agre·cap·ꝓpo multa dicit de aloe que omnia ſunt de mēte Dy/ as·gal·aut alioꝝ hic implicite vel explicite tac ta quare ꝓpter breuitatē ea·hic ponere omitto

Aloes ſigem	·i·aloes epaticum
Aloes ſegem	idem quod ſupra
Aloes ſcotorenſe	·i·ſucotrinum
Aloetis	·i·gentiana
Alogallice	idem quod ſupra
A lohocar	·i·electuaria que lambuntur
Alohariſ	·i·alehariſ
Alohoſos	·i·cauda vel os caude
Alohocac	·i·alohocar
Aloac	·i·ſpina alba
Alonomie	·i·aaron
Alobachia	·i·morbus cōtagioſus
Alopoturos	·i·herba q̄ dicit̄ cauda vulpina
Alopis	·i·vulpis inde alopitia
Alopotia	·i·timea capitis alba cum caſu capillorum
Aloraz	·i·amigdale
Alorom	·i·riſi
Aloſos	·i·locus qui eſt poſteri us pueniens vſq; ad finem dorſi et oſſilij et oſſi lium eſt os q̄ coram alanū in parte anteriori
Alosin	·i·triſticia de ꝓterito et facit dormire·
Aloſui	idem q̄ ſupra

CAP· ·XXXiiij·

Losantus ·i·Flos ſalis et inuenitur ſuper petras·mili fluminis et in ſtag nis veluti pinguamen aquis ſupernatās·Eligē dus vero eſt colore croceus·odore grauis vnū habens colorem·et pinguem cū guſtu mordaci ſed qui colorem rubeū habet aut glomeroſus ē inutilis· vtilis autē qui miſſus in oleo ſtatim ſe diſſoluit·Inutilis vero qui non facile ſoluitur· Hec dyas·cap·aloſantus· Plinius cap·aloſan tus·Aloſantus eſt quodda pinguamē q̄ aq̄s ſtantibus ſupernatat porro extat colore croceo to· Optimum eſt q̄m nilo fluuio colligit̄ hoc enim et coloratiſſimū eſt et cū aliqua pingue di ne aquoſum·et pene putridum poteſt ergo acu ter et viſcide calefacere et quaſi ſal aliena cōſu mere·Caſſius·felix cap·de aloſachne· Aloſach ne eſt velut ſpuma que in petris inſidet et ꝑma net· vires habet ſicut ſal et nitrum· POS = SE·Dyas.Aloſantus facit vulneribus fraudu lentis et paſcentibus vulneribꝰ veretri·pus au rium purgat caligiens oculi et glaucomata et albedines cicatricum detergit emplaſtris et cō fectionibus oculoꝝ miſcetur cum oleo ro· ſudo res cōmouet· ventrem purgat cū vino et aqua potatus·ſed ſtomacum verat·acopis neceſſario miſcetur·Capillos tenuat maxime virtus eſt ei t corporatiua viſcida et pirotica vt ſal·Adultera tur aūt teſta cōfricata et aliis rebꝰ ſed diſcerni tur ſolutꝰ aqua·ſincerꝰ eniz oleo ſolo ſoluit̄ q̄ ē probabilioꝝ pinguis guſtū remordēs·

Aloſanti	idem quod ſupra
Aloſagne	eſt ſpecies altionij
Aloſanchne	idem quod ſupra
Aloſte	·i·ypopus ortulanus
Aloud	·i·lignum aloes
Alozat	·i·amigdale
Aloſuen	·i·herba que vocatur cotula fetida
Albrati	·i vmbilicꝰ
Alborencafron	·i·alumen bonum
Albouene	·i·caſu
Albotin	·i·terbentina
Albolesten	·i·carpobalſamū
Albolam	·i·bedegelif
Albobulibe	·i·grana pini
Albochoen	·i·herba fetida

Alboege eſt herba que oriē in vere in locis ma rinis et eſt ſimilis andacuche plurimos habens ſtipites q̄ eiꝰ ſemē eſt ſicut ſemen baucie cōfert ſplen valide·

Albolongue	·i·aſpaltum
Alcoben	·i·terbentina

Alcorat eſt animal factum vt cimex lecti quod exiſtit in lectis et vocat̄ ſimiliē igil et ē rubeum

Alconoc	·i·plumbum
Alcohatha	·i·vulneracio q̄ fit a ſel la cū quis male equitat et aliis ſimilibus
Alcos	·i·tedium vel triſticia et facit dormire

Alcocol non eſt bene ſcriptum ſed debet dicere alcohol et idem ſignificat

Alcocoſus	·i·capita cardinuz que cōmedūtur et eſt bedeguar
Alcoroſos	idem quod ſupra
Alcoroſof	idem quod ſupra
Alcorde	·i·lucie inde

vocabulum ponitur per hyppocratem primo regimins acutorum.

CAP. ·XXXVj.

Lguascen grece·ara. aluscen a latine lilialis. Lilialis est q̄ daz herba habens folia sicut rubea tinctorum nisi quia sūt minora et vt cumq̄ asstera expandens se per terram sicut herba granorum vel rubus· eius flos est paruus sicut flos solatri habens recte figuram lilij·AVIC· li.ij· cap·Alguascen vel aluscen· Alguascen ē herba cui⁹ flos ē similis lilio et propter hoc dicitur lilialis·Est calida et ficca in primo gradu·Vnde deficcat cum equalitate· et abstergit et confert panaritio·et resoluit totum illud cum equalitate·GAL·vi·de simplici medicina cap·alissum· Alissuz siue amplositō dicta est quidem alissum herba quia mirabiliter confert morsis a cane rabido pmo et iam occupato rabie propinata sepe sola sanauit· Potest autem hoc ex similitudine que secundum totam substantiam vt dictum est prius q̄ huiusmodi potencia sola experiencia percipitur·Et ideo caret arte si quis autem vtatur in pluribus congnoscet q̄ diaforeticū est me/dioctiter·et siccatiuum cum eo q̄ aliquid abstersionis habet·hinc autem alfos et esilinas mundificat·Plinius cap·alison· Alison simil est rubee tinctorum et non distat ab ipsa nisi quia rami et folia sunt minora· Vnde alison nomen accepit eo q̄ a cane morsis rabiez sentire non patitur·

Algumur ·i·carnes que sunt in gingiuis

Alguefion ·i·genus colūbarum generantium semel in anno

Alguarisen idem quod supra

Alguata ·i·edera

Alguasath ·i·armoniacum

Alguardeniti ·i·infirmitas que oritur in palpebris intus q̄ non dimittit oculum aperire et rubet

Alguasagnati ·i·tenebrositas

Algur adalans ·i·celidonia magna

Algubere ·i·sorbe vel nespilla

Alguesit ·i·eupatorium

Alguarda ·i·rosa

Algumar ·i·carnes que sunt in gingiuis

Algue ·i·iquietudines

Algueben ·i·sorba vel nespilla

Alguada vel algueda ·i·morfea alba

Alguarsegues ·i· inquietudo quando·s·homo loquitur secum et non pōt dormire

Alguascenes ·i·alienacio

Alguaham ·i.malus appetitus cum aliquis appetit carbones vel lutuz et hys similia

Algumiut ·i· carnes que sunt in gingiuis

Alhulub et ellub ·i·mercurialis et aliqui dicunt q̄ est species baucie agrestis fetentis de qua fit galbanum

Alhulaic ·i·cretam marim

Alhumor ·i·caro que est inter dentes rubea

Alku ·i·furnus

Alkuomon ·i· spuma maris

Alkuabe ·i·empetigo

Allufa ·i·poma mandragore

Allusie idem quod supra

Alsuthit ·i·fructus thamariscī

Allutbium ·i·sparagus

Alluf ·i·dragonthea

Allues ·i·dulcia ficut confectio de melle

Allusul ·i· quando apparent radices pilorum albe cum extremitates sunt nigre

Almuri ·i·salsamentum et vocatur garus·l·l·garus et litterā muri

Almutil ·i· species melancolie

Almuten ·i·herba ꝫ qua Fit asa

Almubaciem ·i·intestinum rectum

Almubescemati ·i·oculus adhesrens suo intuitu vni loco

Almugati ·i·cibus factus ex almes

Almusatagi ·i·rotura corree quando illud quod apparet de ea est res modica et vocatur formicalis

Almugath ·i·testiculus vulpis et est satirion

Almugat ·i·mugat

Almuria ·i·garus

Almusosat ·i· brodium cibabile quod latine vocatur amorusa

Almuchafisa .i. in quo appa
ret forma q̄ est ad modum epatis quantū ad
colorem et siccitatem
Almumcan .i. celidonia
Almurmar .i. claui
Almusca .i. macer
Almuet est nomē instru
menti cuiusdam
Almusaragi .i. vuce egres=
sio aliqui dicunt q̄ est dilatacio pupille
Almusafata .i. caput oblon
gum multum. et vtriq; lateruz planū vt cho
opertura domus
Almumuch .i. costbarcost
Almubathar .i. intestinum
rectum
Almiorati .i. mediū cor /
poris et vtriusq; lateris mensura .ix. digito
rum delaborati
Altimiden .i. herba ꝙ qua
fit asa fetida
Alsuul .i. oculi q̄ sunt
inter varium et nigrum medij
Alsucaram .i. rannus
Alsulafeu .i. vinum coctū
ad terciam
Alsul .i. faba
Alsurogem .i. partes que
sunt in circuitu ani
Althuoth .i. ille qui cum
coiit stercus suum cum spermate descendit a
non regit anum suum
Altula .i. flores dac
tilorum
Alturſuma .i. herbilia
Alturola .i. ampulla
Altuabe .i. empetigo
Altumeli .i. aqua de ra=
fon
Alturat fūt frustra subtilia que in disinteria
egrediuntur
Alzumet .i. vnctuosus
Alzufex est genus el=
lebori
Almacus .i. ansucus
Almacasaruel .i. gumi cipressi
Amanis .i. spica
celtica
Amais idem quod supra
Amantilla .i. fu
Amanasueti .i. nigella
Amanaram .i. acomitum
Amantina .i. arthemisia
Amaracus .i. sansucus vel
maiorana
Amaric idem quod supra
Amarola .i. camedrea
Amarantium .i. archemisia
Amarion .i. sansucus
Amaritum idem qꝫ supra
Amaracti .i. sarcocolla
Amanthina .i. arthemisia
Amaritu .i. maiorana
Amaris idem quod supra
Amarantum .i. herba crassula
Amaratus .i. maiorana
Amaracus .i. saturegia

CAP. ·XXXVij·

Marikest ara. vel pentafilem
grece aligos vel ligos. latine
agnus castus vel salix mariā
vel allexandrina. vel arbor abrahe · Agnus
castus frutex est sarmentosa cuius stipites
sunt recti. et duri ad frangendum folia eius
similia foliis oliue. nisi quia sunt maiora mol
liora et longiora. Flos eius est purpureus et
aliquando albus. Et semen eius simile piperi
folia eius medicine competunt et non radices
a flores magis. Et vbicūq; agn9 castus sim
pliciter inuenitur florem intelligas · Agnus
castus enim omni tempore inuenitur viridis
et in aquosis locis magis q̄ in siccis qui viri
dis maioris est efficacie. q̄ exsiccatus dicitur
enim quia libidinem reprimendo castum red=
dit. vt agnus ca. est et sic. in. ii. gradu. SE=
RA. li. agre. ca. amarikest siuea marichest
auct. DYAS. Amarikest .i. agnus castus a
est arbor abrahe semen eius dicitur semen ag
ni casti. et nominatur piperella et ē piper eu
nuchorum. Et sunt ei due species et dicitur hi
stos eo q̄ religiosi sternunt hanc plātā sub
lectis ad refrenandum libidinem et nominā
longi propter duriciem virgarum eius. Et
est planta in magnitudine arborum. nascitur
prope aquas et locis questribus habet virg
gas duras ad frangendum et folia eius sunt
similia folijs oliuarum nisi quia sunt longiora
maiora et molliora. et quedam species huius
plante habet florem purpureum. et quedam
habet florem album et habet semen simile pi
peri. Et idem auct. Gal. quod administratur
ex illa arbore est semen folia a flores. Et semi
nis quidem et florū substancia est subtilis val
de et est calida ficca in .iij. gradu. DYAS.
cap. agnus secundum translationem nostram.
Agnus siue aligos latine allexandrina appel

lata est. Agnus dicitur propter castitatem nomine greco si quidem substrata corporibus potenciam venereaz tollit id et semen eius potui datum idem operatur. Aligos autem dicta est propter suauitatem. Et ē fruter arboris et nascitur circa flumina. vel in campis aquosis longas mittens virgulas que difficile frāguntur. Folia oliuis maiora atq; molliora habet. Eius species sunt due altera est cum flore purpureo. altera cum albo. Semen quoq; habet tamquaz piper et virtutis feruentis. AVIC. li. ii. cap. de agno casto. Agnus castus calida in primo ḡdu ficca in secundo. Et est resolutiuus. subtiliatiuus. disgregatiuus ventositatum. et in ipso est apectio cum stipticitate. Et est remotiuus doloris. GAL. vi. sim. phar. cap. de agno casto. Id quod administratur ex illa arbore in medicina sunt semen et flos. Et seminis quidem eius et floris substancia est subtilissima. Et in sapore eius est acauitas siue acredon stipticitas. a virt9 ei9 ē calida et ficca in tercio gradu. POSSE. lectus ex eo factus reprimit libidinem fomententur et genitalia ex aqua decoctionis ipsi9 et succus etiam potetur. Contra gomoream Flores eius vel folia decoquantur in aceto et addito castoreo cataplasmētur genitalia ualet emz agnus castus mirabiliter ad libidinis extinctionem imaiendo spiritus. et consumendo sperma. Hoc similiter facit ruta. maiorana ciminum. calamentum et anetuz sed in hoc potencior est agnus castus. sunt enim ista capi. aperitiua et extenuatiua. Sunt etiam alia que extigunt libidinem inspissando sperma et congelando vt psillium semen lactuce. citrulli. melonis. et cucumeris portulace scariolatum. acetum. agresta. sumach et camfora et similia. In suco agni casti seminum feniculi. z. iij. Et esule. z. ii. coquantur et mane colatura detur leuco flegmatico vinum etiam decoctionis agni casti multum confert. Agnus castus dimittatur in amurca olei vt putre fiat et addito vino fortiori fiat decoctio. letur et addita cera a oleo fiat vngentum. cuius munctio splenis duriciem vel ventris remollit. fomentum factuz ex aqua decoctionis agni casti matricem erficat. et eius consumit superfluitatem et ipsius orificium angustat. ad menstrua prouocanda fiat fomentum ex aqua decoctionis ipsius et centrum galli. Contra litargiaz fiat decoctio cum agno casto. Apio et saluia in aqua salsa a fortiter fricetur ex ea poster[illegible] pars capitis. SERA. auct. gal. agnus abscindit libidinē coitus et maxime quando conmeditur semē eius. et prouocat menstrua et resoluit apanta dura que fiūt in membris corporis. DYAS. Agnus castus perhibetur mederi serpentum morsum. Item semem eius bibitum hydropisis et splenecticis medicatur. morbis venenatis occurrit lac mulieribus prouocat. menstruis imperat bibitum. z. i. cum vino veteri extinguit venerem. dolorem capitis conmouet. adhibens sompnum. Elixatura seminum et foliorum eius tumores stericos dissoluit fomento vel dispergit. pulegio mixto vel bibito aut fomentacione adhibitum menstrua prouocat. et dolorem capitis tollit. et cathaplasmatibus mixto oleo et aceto litargicis et freneticis prestolatur. vtilem fomentacionem capiti prestat sub lecto posit9 serpentes longius arcet. et fumigatione sua id prestare nouit. duricies testium tollit conbustus. et pampino addito ragadias sanat am semen eius cathaplasmatibus recte miscetur. Folia eius papulas corporis lemunt coctura itineris sanant. semen Flores et folia ca. sunt et fic. virtutis. et in ipsa substancia subtiliandi habet facultatem. etenim vtentibus ea. In gustu videntur acria et stiptica. Nam si manducantur calefaciunt mimis et capitis dolorem excitant. Reprimunt ergo folia flores et semma. quia stiptica sūt venereos act9. Et si folia et flores in lecto substernentur eadem faciunt. non solum viris sed etiam mulieribus sic etiam manducata et bibita faciunt. Inde ergo arbor dicitur agn9 castus. quia id facit. Nam et semen eius ad epatis et splenis sclirosim vel constipata humoribus loca iuuat. indurata digerit loca. Et ḳa virtus eius leptomeris est non solum non conmouet libidinem sed etiam reprimit sicut etiam ruta sed calidior et ficcior est agnus castus et virtute habundancior. sed non dissimilis qualitate. Est autem specialis virtus eius. GAL. agnus castus abscindit libidinem coit9 q̄ maxime quando comeditur semen eius. Et agnus castus a mulieribus atenienfibus in lecto sternitur et reprimit libidinem. Agnus castus ꝓuocat menstrua. et resoluit apanta dura que fiunt in membris corporis. q̄ autem caput tāgat non est propter multitudinem spiritus vaporosi orti ex eo magis q̄ propt̄ caliditatem racionabilem et partium subtilitatem. si enim generatiuus inflatiui spirit9 esset inflaret vtiq; ventrem. et augmentaret impetum coitus velut. Eruca sed neduz q̄ prouocat sed sedare aptus natus est coitum. Est autem cōmestibilis eius fructus palamq; califaciens cum eo q̄ dolorem capitis faciens est minus tamen si

assetur·ssam sic cum tragemat ibus manducatur·et minus dolorem capitis facit non est aũt inflatiuus ventris etiam qui non est torrefectus·conpescit libidinis impetuz tam torrefactus q̃ non torrefactus fructus·AVIC·Fit ex agno casto emplastrum cum foliis suis torhonibus neruorum·et removet laxitudinem et facit sodaz·et bibitus subet facit·Et quando ex eo fit emplastrum facit sodam·Et est ex eis que multiplicant lac mmorando sperma fit q̃ eius potio duarum·z·vsq; ad·z·ij·et aperit opilationem epatis et splenis et valde iuuat ad removendum eorum duriciem et cum bibitur ex eo cum oximelle quantitas duaruz·z·confert hydropisi·Et sedetur in eius decoctione propter dolorem matricis et apanta eius· Et bibitus cum mentastro et euaporatus desiccat sperma·Et quando ex stipitib9 eius stermitur sub dorso prohibet pollutionem·et uirge erectionem·Et fuffumigantur mulieres cuz uehemẽs de siderium adest coitus et removet illud· Et confert precipue semen eius fissuris am Et fit ex eo emplastrum cum butiro duricies testiculi precipue cum semine eius·Et confert morsui serpentis cum bibitur ex eo·z·i· Et similiter morsui canis et lupi superpositro emplastro ꝛ fumigatione facta ex eo· Et eius foli a fugant venenosa·Et idem·SERA·Auic·Dyas· Semen ipsius q̃ndo sumitur m potu confert morsibus venenosis· Et confert ad hydropisim q̃ndo ex eo sumuntur·z·ij·cum vino·Et prouocat vrinam et menstrua et debilitat virtutem spmatis·et inducit sodam· Et quando semẽ eius bibitur cum pulegio aut fit fumigatio cum eo aut nascale prouocat menstrua et quando fit emplastrum cum eo curat sodam· Et quando fit cum semine eius et aqua emplastrum sedat dolorem ragadiarum ani et ipsum semen cum foliis curat exturas et torhones neruorum et vulnera·Et putant aliqui q̃ si viator faciat ex lingno eius baculum quem deferat secuz initinere custodit eã ab offensione lapidis ꝛ aliaꝝrerum et ab excoriatione que fit per confricationem membrorum·

Amasates ·i·ebulus
Amatrum ·i·sansucus
Amamosis ·i·perfectum videndi impedimentum sine maxima passione
Ambagum vel vagum ·i· trufariuz
Ambat ·i·sambucus
Ambar ·i·ambra

Ambra mela ·i·nigra

CAP· ·XXXVIIJ·

Mbra grece et latine·ara bice vo hambar· Ambra secundum quosdã ẽ sperma ceti piscis et secunduz quosdam est fructus arboris sub mari crescentis·vel gumi vel manacor fontis in mari·Et secundum quosdam est iecur piscis·Et secundum quosdam spuma maris·Et secundum alios est sterc9 animalis maris sed falso quomã ambra generatur sub mari in speciem fungorum qui generantur in terra Calida est in secundo gradu sicca in primo circa finem·Sophisticatur autem ambra cuz lignoaloes·storace calamita·et laudano resolutis addito musco resoluto in aqua rosa· Et apposita aqua in parua quantitate·Sed cognoscitur quia sophisticata potest malaxari sicut cera vera autem ambra non. SERA· li· agre·ca·hambar· Vambar·i· ambra nascitur in mari et generatur in speciem fungorum q̃ generantur in terra· Et quando mare turbatur eicit a fundo eius lapides magnos et cum eis eicit frustra ambre· et plurimum ex ea egreditur in mari quod est in terris gingios et in occidente·Et illa defertur almaca die deferũt eniz illuc homines qui nominantur mihere id est veloces quando nouerunt q̃ mare eorum eiecit ambram·Melior autem ex ea est illa que inuenitur in insulis illarum regionũ et in litoribus ipsius cum figura rotonda coloris ceilestis· Illa vero que est alba sicut ouũ structonis est mala·et est illa quã deuorant quidam pisces magni qui dicunt̃ azel qui cum deglutiunt eam occidunt̃ ab ea et natant sup aquas mortui quos vidẽtes homĩes de zingios pjciunt super eos vncos ferreos et extrahunt ipsos de mari et extrahũt ambram de ventre eorũ et est ambra nõ bona maxime que in ventre reperitur·et nomĩnat eam apotecarij persie maioris madi·verum illa que reperit̃ iuxta spinã dorsi est pura et mũda multum et bona valde·Est ca·et fic·et hoc secundũ quantitatẽ more quã facit in ventre piscis· DYAS· ambra ca·est et fic· AVIC·li·ij·cap·de ambra· Ambra calida est et ficca·et dicitur q̃ fit caliditas eius in·ij·et fic in primo gradu· POSSE·Contra fincopim accipe·z·j·ambre·et·ʒ ij ligmaloes· et·ʒ·ij· ossis de corde cerui que

Alcomahe •i·rumex
Alcozdu •iammal quod no
minatur feſefis
Acodat •i·litium
Alcobiſſe •i·panis
Alcobeis •i· malua
Alcozſe •i·ſpata
Alcozombos •i·caulis
Alcoſobar •i·coziandzum
Alcolad •i·portus
Alcoton •i·bombix
Alcozfa •i·cardamum
Alcoz idem quod ſupra
Alcozodie •i·nodi qui ſunt
in collo et gula et ſub aſſellis et inguimbus
et ſunt glandule
Alcozem idem quo dſupza
Alcozza •i·ſtannum
Alcoap •i·cauilla
Alcot •i·cot
Alcola •i·puſtule albe
que in ore fiunt et potiſſime in ore infan=
cium
Alcozat ſunt fruſtra ſub
tilia que in diſinteria egrediuntur que fūt
facta ad modum cuiuſdam animalis quod
dicitur feſefis·
Alchozrat •i·portus
Alchobol •i·puluis ſubti
liſſimus ad oculos
Alchoboma •i·rumex
Alchoel •i·locus inter
ſpatulas ſub collo
Alchochat •i· electuaria que
lambuntur·
Alchon •i·palma ſilueſtris
Alchoti idem qđ ſupza
Alchome •i·lignum de quo
fiunt laterne vt os
Alchochil •i·locus ſub collo
vbi iunguntur furcule dorſo·
Alchoſſos •i·cauda vel os
caude
Alfofat •i·rapa
Alfoz •i· crocus ortulanꝰ
Alfos ſerpens •i· corſone foz=
tiſſimus
Alfos •i·morfea
Algom •i·vitriolum
Alhofar •i·paſſio iguinis
Alhozos i·amomum
Alhoſos •i·cauda
Alhozf •i·naſturtium
Alhoiſ idem quod
ſupza

Alhofal •i·deſudatio
Alhocer •i·excoziationes
que fiunt in coſſis ſub aſſellis et alijs partı=
bus in infantibus cum faſſiantur
Alhotozum •i·cotula fetida
Alholue •i·fenugzecum et
quidam dicunt quod eſt maioz policaria
Alhotoen idem qđ ſupza
Alhoſmi •i·inflatio
Alhohocat •i· electuaria que
lambuntur
Alhonoc •i·plumbum
Alhohuoc idem quod ſupza
Alhohonch idem quod ſupza
Alhoſelengi •i·ſquilla
Alhozf •i·naſturtium
Alkolil grece •i· zimiar arabice
latine vua
Allogallica •i·gentiana
Allolac •i·ſpima alba
Allohleng •i·lohenꝯ
Alloleng •i·loleng
Alloiſol •i·ſquilla
Almodo •i·bdellium
Almoz •i·mirra
Almoſus eſt genuscibarij·
et eſt almoſo
Almodius •i·iunctura cuius
vnumquodq̄ os habet vacuitates et dē
tes ſicut ſerza et dentes vnius taliter ſunt
parati quod alteriꝰ oſſis vacuitates ingze
diuntur. Et hec iunctura vocatur ſenen et
dercen
Almonda •i·rotunditas
Almozofirin •i·ſanſucus
Almothо •i·medulla
Almoguadir •i·illa que ſale cō
diuntur vt oliua·capparis et ſimilia
Almoſos hoc eſt ſicut columba cum coqui
tur i aceto vel ſumach vel agreſta vel ſuco
limonum vel granatozum acetoſozum in cu
ius ventre ponitur menta
Almoſoſat •i·thamarindi
Almoſaſat idem quod ſupza
Alnocati •i·poſtrema pars
capitis
Alſodaira eſt ſpecies lepze
Alſodi dicuntur cibi qui
ventrem inflant
Alcoſtan •i·lilium album
Alſto •i·ſinapi
album
Altorfili •i·cauri
Altozebuze •i·herba cuius gu
mi eſt armoniacum et eſt ſpecies ferule

Aluam .i. pulegium ag
greste
Auaſet .i. deſiderium
amoris
Aluenteg .i. quedam vene
Aluamſtus .i. altea
Aluad .i. flos rubi
Alubari .i. de plumbo
adhuſto
Alubuati .i. egritudo ac
ridens ei qui aſſueſcit vt ſuper eum iaceant
homines
Alubtra .i. ſulfur
Alucubren .i. ſcolopendria
Aluccuben idem quod ſupra
Aluden .i. herba de qua
fit aſa fetida
Aludem .i. in quo pomũ
fiſamus
Aluegen .i. pulegium ag
greſte
Aluem .i. palpitatio
Alue idem quod ſupra
Alueſen .i. ſulſurata
Alues .i. dulcia
Alueme .i. ameos
Alueſkalle leguarium .i. dulcia ſicut cõ
fectiones de melle.
Alubumeta .i. variole que
noſtro ideomate vocatur coccule
Aluenhimar .i. balauſtie
Aluiſac .i. armoniacum
Aluiſe .i. abrotanum
ſemina
Aluiahe .i. apam calidũ
Alui tamis yamen .i. alumimis ya
memi
Alulbub .i. mercurialis
Alumpnati eſt diſpoſitio cũ qua fit homo
peſſime effeminatus
Alumfac .i. apam impal
pebra cum pruritu
Alumati .i. cibi cum
aceto
Alumus fructus eſt circa
ortus naſcens ſicut ramus ſine ſpmis folia
habens ſicut oliua et laciora. Naſcitur ma
rimis locis et circa ortos. Eius folia elixa
manducantur. Radices eius cum mulſa bi
bite ſpaſmatis reſtituunt ſanitatem. Reu
ma prohibent. Et lac mulieribus prouoc
ant. Hec. DyAS.
Alumaic .i. alumen

Lumen latine. Gre. ſtip
tera ara. Vero ſebel
vel alfar. Alumen eſt
vena terre que per mi
nium calorem in albug
colorem tranſducitur. Et fit alumen in re
gionibus valde calidis. Et precipue in lo
cis ſulfureis et ignitis. Quod album eſt.
illud melius q acutum q ſalſugini admixtũ
quod autem terreum eſt q feculentũ. impurũ
et non bonum. diu abſq corruptione ſerua
tur. Cuius tres ſũt ſpecies medicine apte
ſcilicet ſtiptereũ ide ſtiptereatiſtis q illud
eſt quod dicitur alumen iamenũ. et iſta eſt
ſpecies que dicitẽ alumen ſciſſum. quod de
pluma vel ſcallola vulgo dicitẽ. Et eſt ſecun
da ſpecies que dicitur alumen rotondum.
quod zucarinũ vocatur ob ſimilitudinẽ zu
cari. Et eſt tertia ſpecies que dicitẽ alumen
liquidũ quod vocatur alumẽ de rocha vel
liparinum vt Caſſius felix. capi. de ſtoma
chi morbis. Sciendum q quando alumen
ſimpliciter ponitur de ſciſſo intelligitẽ. In
uenitur etiam aliud alumen quod vocatur
alumen aſſor quod inuenies ſi leges litte
ram vſnen. Eſt alumen ca. et fic. in .iiij. gra
du hz vtutẽ exſiccãdi vehement et conſu
mendi. Plinius cap. de alumine. Alumen ẽ
ſalſugo terre. plura eius genera ſunt in ci
pro. candidum. et nigrum. exigua coloris
differentia. fit autẽ omnino ex aqua limoq
hoc eſt terre exudantis natura corrinatum
hyeme eſtiuis ſolibus maturatũ. quod fue
rit ex eo precox candidum fit. Gingnitẽ in
hiſpania egipto. armenia. macedonia. põ
to. africa iſulis ſardinia. melolippara. ſtrõ
gile. laudatiſſimũ qđ in egipto huic pri
mum in melo. Huius quoq due ſunt ſpe
cies liquidum ſpiſſumq. Liquidi probatio
eſt vt ſit limpidum lacteumq ſine offenſis
fricantium cum quodam igniculo caloris
hoc phorimon vocant. Alterũ genus pal
lide ſcabreq nature. Et quod inficitur gal
la. Ideoq hoc vocant paraphoron qẽ.
Et infra aliud vnũ genus ſchiſton vocant
areci. in capillamenta quedam caneſcẽtia
debiſcens. Vnde quidam trichitin potius
appellauere. hocq fit ex lapide ex quo et
id calcitis vocatur vt ſit ſudor quidẽ eius
lapidis in ſpumã coagulatus. et eſt alterũ

genus quod ſtrigilim vocant. Due ſunt ſpecies eius fungoſum atq; ommū ore diſui facile· qđ in totū dampnaē· Melius eſt punicoſuz et fora/minū viſtulis ſpongie ſimile rotondū· ſtā candidiori ꝑtius cū quadā ꝓinguedine inberēs fricabile nec inficiens nigricia· optimū ex omnib9 qđ melinū vocatur a melo inſula vt dixim9 aē. DYAS·cap·de alumine· Aluminis ſpecies ſunt multe ſed medicine tres neceſſarie·rotondū· ſciſſum· et liquidū. Rotōdi aluminis ꝓbabilius eſt quod naturali fuerit rotondītate formatū ſubalbidū et non lapidoſum fricabile q aliqua ex parte pallidū· pingue et vehemēter redarguens· et nō lapidoſum albos capillos veluti pectinatos ſimilans et nō in glebas cōpreſſum· deinde liquidi aluminis melius eſt qđ ē leue p lucidū in fūmo aliquid in modū floris quaſi lac habens. SERA·li·agre·cap·ſeben·Seben·i·alumē hz ſpecies multas ſed ille q̄ adminiſtrātur immedicinis ſunt tres·Vra earū eſt illud qđ dicit̄ lamenum et eſt meli9·Et melius eſt illud qđ eſt nouum albū fortis albedinis facile ſe diuidēs·hñs ī ſe uelut capillos albiſſimos q̄s vent9 rapit et eſt acre multū·et ſtipticū·non habēs lapides· Defertur hoc tale exbabiloma· Et ſecūdum eſt rotondū et eſt ſecūdum in bonitate· et meli9 ex eo eſt illud qđ ē ſimile tucie et rotōdum natnraliter q nō artificialiter factū rotōdū cui9 color eſt albus·et ſtipticū valde et ē m eo paꝝ citrinitatis et cito frangibile eſt aūt hoc exbabiloia Et terciu m eſt humidū et melius ex eo eſt clarū habens ſuper ſe velud florez ſimilez lacti equalium ptiuz et eſt totū humidū nō·habēs lapidem et odoratē ex eo odor velud igneus. Et idē auct· Gal·ſubſtātia ommium ſpecieꝝ aluminis eſt groſſa·et ſubtili9 ex eis ē pa menuz· Et poſt ipſum eſt rotōdum· Alie vero ſpecies oēs ſunt groſſe multuz·et in ſapore eius ē ſtipticitas multa·AVIC·li·ii·cap·de alumie· Alumē ca·ē et ſic·in·iij·gradu·POSSE·puluis alumis q̄ carnis mariē ofect9 cū vermib9 muētis i pinguiterra impoſitus·valet ad cancrū licinium in tali cōfectione intinctū et orificiū fiſtule in miſſum cōfert·Balneū aque alumioſe cōfert hydropicis·ſcabioſis·et arteticis·ſi tñ nō naturaliē inueniturFiat artificioſe hoc modo ſal et alumen buliant in aqua et feruētibus lapidib9 fundo immiſſis ſuperaſpergat̄ aqua calida et paciēs in medio vaſis ſedeat·et poſtea ex aqua laueē·licinium inunctū melle et ſuper aſpſo puluere aluminis immittat̄ orificio fiſtule·et cōfert ſed prius lauetur loc9 cū aceto· Alumen ſanat inflationes gingiuarū abluto ore aceto q̄ alumine fiat ablucio p̄cedēte tū appoſitione ventoſaꝝ cuz ſcarificatione circa collū et ſpatulas· vel fic ſcarifices pri9 poſteriorē partē capitis· tercia die poſt ſcarificationē appoſitis ſanguiſſugis i ipſis gingiuis· deinde laueē os bis vel ter in die ex illo aceto et ita laues q̄z ad quatuor dies quia multuz valet· Item fit puluis ſatis expert9 ad leuāduz vueam. Recipe aluminis ꝑ pameni balauſtie corticum granatoꝝ acetoſorum ·roſaruz et ſemmum eius·gallarum·cinamomi groſſi cureme·piperis·piretri·ſalis aromoniaci ana equaliter· Item alumen bulitum in vino ſi ex eo tepido abluatur os mire curat vlcerationes palati p̄cedente appoſitione muſcillaginis gumi draganti in aq̄ro· diſſoluti·DYAS·omne alumen virtutem habet cōſtrictiuā medeē dem q̄z putredines et ſanguinis fluores· gingiuas hueē tas·et dentes mobiles cum aceto vel melle·Itē aurium fluores admixto ſuco poligonie herbe curat putredines vero cuz ſale duplici mō fagedenica quoq̄z vlcera admixtū gallis ſimili pōdere carnes ſuperfluas et ſudores alarum ſeu inguinū ſanat·SERA·auct·dyas·virt9 ommiuz ſpecierum aluminis eſt ca·et ſtiptica et abſtergit obſcuritatē viſus·et aufert bothor q̄ fiunt in facie et corrodit carnem ſuperfluam in ſcabie et aliis vlceribus et prohibet vlcera fraudulenta ne augeantur in corpore· et abſcindit fluxum menſtruorum et reſtringit gingiuas a quibus fluit ſaliua nimia·et quādo miſcetur cum aceto et melle·cōfirmat dentes cōmotos·et quādo miſcetur cum melle cōfert alcole et quando miſceē cum ſuco virge paſtoris cōfert bothor et curſui humiditatis ex auris9 quādo coquit̄ cuz foliis vinee cum melle cōfert ſcabiei vlcerate·et quādo coquitur cum aqua et linitur ſuper pruritus aut ſuper vngues leproſas·aut ſuper panaritium aut ſuper excoriationes que fiunt a frigore confert·Et quādo miſcetur cū fece acceti et cuz quātitate ſui ex galla cōfert vlceribus corroſiuis fraudulentis· Et quando lauaē caput cū aq̄ eius occidit pediculos et lendines·Et naſcale ex eo cōfert fluxui menſtruorū et ꝓhibet impregnationē et eſt bonū apātibus gingiuaꝝ vuule et cōfert dolori aurium et doloribus qui fiūt in collo matricis et ſciſſuris ei9 et dolori teſticulorum·et cōfert cōbuſtionibus et linitur eum eo apanta flegmatica·et ofert et quādo linitur ex eo pecten et ſubaſſelle aufert fetorē eoꝝ·Et iđ auct·eiuſdem aduritur omne alumen et aſſat̄ ſic aduritē·et aſſatur colcotar vel calcitis·AVIC· decoctio aluminis cōfert quando ex eo coluitur os dolori dencium·Bulcaſim li·qui dicit̄ ſeruitor·Aduritur alumen ſicut calcātum niſi quia nō fit rubeum ſicut illud·DYAS·vritur autē omne alumē ſiue aſſatur vt calcitheos·

Aluncurac ſunt fruſtra ſubtilia q̄ interdum in diſinteria emittūtur et ſunt ſubſtancia ipſorum inteſtinorum

Alundobadeſte	·i·coſtus
Alupum	·i·turbit
Alupſulide vel aliſſediles	·i·alkekengi
Alupiſon	·i·alupta
Aluruitaram quid eſt· l·l·carebas	
Aluſme	·i·vſnee
Aluſue	idem quod ſupra
Aluſen	·i· alguaſcen

Aluſnen ·i· ſulfurata et ſecundū quoſdam eſt herba de qua fit alcali
Aluſmes ·i·paſſule ſine granis
Aluſtas ·i·papauer
Alutrica ·i·galla
Alupta ·i·lenticula aque
Aluta eſt corium ſuper qđ cerotaria extendunt
Alutdobandeſt ·i·coſtus
Aluthilia ·i·fructꝰ thamariſci
Aluum ·i·venter
Aluthili idem qđ ſupra
Aluthi meroſcē ·i·nomē loci in quo ſunt ſcole
Aluthan ·i·oleaſtrum
Alutut ·i·lenticula aquatica
Aluxufētu ·i·aqua de caſon
Aluzumet ·i·vnctuoſa q pinguia
Albutium ·i·affodillus
Albug idem quod ſupra
Albuſe ·i·auellana aſſata
Albugiliſſe ·i·lactuca aſini
Albundicati ·i·auellana
Albule ·i·macule oculi albe
Alburna eſt quedam ſpecies calamenti
Albutega ·i·cucumer
Albudeghe idem quod ſupra
Albundec indi ·i·nux indica
Albucon ·i·herba de qua fit aſa
Albudaca timi ·i auellana
Albulbub ·i·bulbud
Albuzaram ·i·zedoaria
Albufac ·i·ſulfur
Albaudari ·i· vena tranſiens per minus foramen velaminis
Albzungi ·i·ſemen
Albzulabic ·i·rubꝰ qui facit mora
Alcunadamaſionliton ·i·almea
Alcula vel alcola ·i·puſtule vlceroſe que in ore et lingua fiunt
Alcuet ·i·fricatio cum manibus
Alcunefic ·i·fructus thamariſci
Alcurati vel alcorati ſunt fruſtra ſubtilia intestinorꝫ que interdū in diſſinteria emittūtur
Alcutub et cutubub ſunt ſpecies melancolie
Alcumini ·i·cibarium
Alcufen·aliari almargi·emeigi·ſekinſon aſira limada ſucatō·turefule·caufigi thebeul·eutaras hec nomina ſunt·xij·genera piſcium
Alcurmeſit ·i·fructus thamarindi
Alcundar ·i·thus
Alcumbar idem quod ſupra
Alcundes ·i·radix elleborꝰ
Alcubeb ·i·caro ſuper prunas aſſata
Alcubet idem quod ſupra
Alcuſcur ·i·furfur groſſi panis
Alcubula ·i·lauda capitis
Alcuſur eſt ſpecies cuiuſdā piſcis
Alculeſet ·i·pondus filique
Alcuſugi idem quod ſupra
Alcubi ·i·perdix aliqui dicunt q eſt faxianus
Alcul eſt nomē cuiuſdam piſcis

Alcurub ·i·lampas
Alcuzem ·i·alcozodie
Alcuſem idem quod ſupra
Alkuefric nomen eſt cuiuſdā medicine
Alcubd ·i·butirū crudū
Alcuſt ·i·coſtus
Alcurſuma ·i·herbilia
Alculba ·i·fenugrecū
Alcuiaſati ·i·ſtrictura nariū
Aſtuia ·i·parue paſtule
Alcunati ·i·pus generatuz in oculorū tunicis
Alcurat ·i·vrtica
Alcuis tria dicit·eſt enim fons·os et vetula q̄ tendit ad finem
Alcuabe ·i·empetigo
Aldulach ·i·arbor dactili
Alſued ·i·os ſtomachi
Alfumimis vel alfius ·i·pſillium
Alfudengi ·i·decoctio mentaſtri
Alfulafeti ·i·vinū coctum ad tertiā
Alfui ·i·faba
Alfus leuce ·i·morfea alba
Alfulfulen ·i·ozimum
Alfulfumen idem qđ ſupra
Alguaemi eſt quādo facta eſt concuſſio in ligamento oſſium ſed non eſt perfecta diſlocatio
Alguesgues ·i·alienatio mentis
Alguaſegues idem quod ſupra
Alguelenati ·i·etas in qua egredit ſperma
Alguimū vel auguimū ·i·lacualis
Alguedi ·i·humor ille qui egredit cū aliqs tangit mulierem
Alguafit ·i·eupatorīū
Alguaair ·i·quando homo loqt̄ plane et q̄ſi cū terrore
Alguada eſt ſpecies morfee albe hic apparet in littera albaras
Alguafet eſt illa egritudo q̄ multiplicat in hora vna et in regione vna et eſt pernecabilis et nos vocam9 eam peſtilentiam hoc veloces quā do nouerūt q̄ mare eoꝝ eiecit ambram. Melior aūt ex ea eſt illa q̄ inuenit in inſulis illaꝝ regionū et in littoribꝰ ipſi9 cū figura rotonda coloris celeſtis. Illa vero que eſt alba ſicut ouum, ſtructionis eſt mala et eſt illa quam deuorant q̄dam piſces magni q̄ dicūt azel q̄ cū deglutiūt eam occidūt ab ea et natant ſuper aquas mortui quos videntes homines de zingios proiciūt ſuper eos vncos ferreos et extrahūt ipſos de mari et extrahūt ambram de ventre eoꝝ et eſt ambra non bona maxime q̄ in ventre reperitur et nominant eam apocarij perfie maiorꝰ madi· verum illa q̄ reperitur iuxta ſpinam dorſi eſt pura et mūda multū et bona valde·Eſt ca· et ſicc· et hoc ſecūdū quantitatem more quam facit in ventre piſcis Dyas·ambra ca·eſt a ſic.AVIC· li·ii·cap·de ambra·Ambra eſt ca·eſt et ſi·a dicitur q̄ ſit caliditas ei9 in·ii·et ſic·in primo gradu·POSSE·cōtra finem pim accipe·ʒi·ambre et·ʒ ſſ ligni aloes a·ʒ·ii·oſſis de corde cerui que

omnia resoluãtur in aqua ro· et fiant pillule et propinẽtur· Contra epilentiaz· pone ambram ⁊ cornu cerui in vase vitreo super carbones et patiens suscipiat p os et nares fumũ et multũ valet· Contra suffocationẽ matricis que opprimit spiritualia ponatur similiter in vase vitreo cum aliis aromaticis et recipiat fumus per os vulue SERA· ambra cõfortat cerebrũ et corroborat ipsum et sensus oẽs et cor et cõfert sẽibus ⁊ frigidis cõplexione· DYAS· ambra virtutem cerebro prestat et ceteris sensibus seu cordi· adiuuat quoq; senes et illos qui a frigidis humoribus possidẽtur· AVIC· ambra cõfert decrepitis subtilitate sua et cõfert cerebro et sensib9 et cõfert pectori· Et idẽ de viribus cordis ait q cõfortat cor· Almansor tractatu tercio cap· de ambra· ambra ca· est cerebrũ quoq; atq; cor robusta efficit·

Amfaricon ·i· hypericon
Amga ilem ·i· arbor gumi arabici spinosa cuius lanugo est sicut cotũ ex cui9 fructus suco fit acatia·
Amelbacarim ·i· lepus marinus
Almechim ·i· ozimũ citrarium
Almeis ·i· extremitas vitis
Anellentum ·i· sine inguine
Almemel ·i· carbunculi
Amenonis ·i· folia papaueris ꝫ melius amenonis ·i· papauer nigrum
Amensus est genus cibarij
Amene ·i· sisimbrium
Amentum ·i· vitrum coctum
Ameos emithet imis· i· alumẽ scissum vl' stiptica
Ameos quid est· l· i· nauchana
Americ ·i· maiorana
Ametina arbor est non multũ a salice distans
Amesates ·i· ebulus
Ames ·i· serpens quidã diuersorum colorũ
Amese ·i· amedio
Ametiscus ·i· gẽma quedã preciosa coloris violacei p qua· l· i· ametiscus
Amelonfis silueſtre ·i· nasturcium
Ameus ·i· reddidomum vel morula vel semen morule rubi
Ameu idem quod supra
Amblem radix viua interpretatur
Amfesibeena ·i· quoddã genus serpentis

CAP. ·XXXIX·

Mleg ·i· mirabolani embilici· belliget· i· mirabolãi bellirici· Vbi sciendũ q mirabolani emblici ⁊ bellirici sunt ex alia arbore producti q alie species mirabolanorũ fic apparet i littera halilig· et iõ hic determinatur de istis· in· littera halilig vo determinatur de alijs speciebꝰ mirabolanorum SERA· li· agre· cap· 8 amleg belliget· Amleg belliget· i· mirabolani embilici et bellirici sunt fri· et fic· in fine tercij gradus et extingunt acuitatem sanguinis et caliditatez colere· et auferũt fletim· sua frigiditate et preparant stomacũ prouocant appetitũ et stringũt ventrẽ ꝓpter eorũ stipticitatem· IO· MES· cap· de mirabolanis· Mirabolani· Emblici sunt ex medicinis cõfortatiuis stomacũ et cor et epar· et viscera· Et meliores ex eis sunt habẽtes fructus grossa et densa et grauia que minus crescunt in ossibus et plus in carne rari quoq; non habent spiritũ· Et sunt frigide cõplexionis parũ ⁊ sic· in primo gradu Et ipsi sunt cõfortatiui membrorũ ipsorũ et coadunatiui partium eorũ· Et sunt de extinguẽtib9 inflamationẽ in stomaco ⁊ epate· ⁊ ipsi nutriti maioris sunt operationis· et minoris corrugationis· Modus nutriendi emblicos· Accipe ex eis quantitatem quã volueris et submerge in aqua et expone soli vsq; dum tumefiant et humectẽ post exprime et pone i aqua mellis et dimitte per dies duos et deinde coq̃ cum facilitate ⁊ p9 q̃ cocti fuerint dimitte parũ refrigerari· et add cum eis mellis tabarzet sicut quartã partez tocius et reconde· et quidã supercõdiũt cum specie b9 aromaticis cofortatiuis fic cũ cinamomo xilo aloe· gallia· cardanomo et croco et similibus· Bellirici sunt ex medicinis benedictis expectat eniz per os cõfortacio· meliores sunt grossi põderosi et densi corticis. fri sunt in primo et fic· in secũdo· In posse et proprietatibus alijs sunt sicut emblici· POSSE· SERA· auct· gal· emblici et bellirici habẽt ꝓpetatẽ denigrãdi capillos· ⁊ prohibẽt casum ipsorum· Et conferunt emorroydibus· et ipsi tumescunt in aqua· Et cõditi ex eis faciunt operationes mirabolanorum nõ conditorũ· nisi quia sunt debiliores eis et in bellirici maior est ꝓpietas in acumine q̃ in emblicis· Et idem auct· bedigaras emblicorũ ꝓpetas cõfortat stomacum et ꝓhibẽt corruptionẽ ab eo· fortificãt stomacũ et augẽt appetitũ cibi et incitant coitum et abscindũt sputũ et vomitum· et sedant sitim· et augent operationẽ sensus· et bellirici sunt ꝓpinqui in operacione citrinis Mirabolãi emblici bellirici et kebuli mixti cũ oleo amigdalarum dulciũ et cum melle tingunt capillos colore nigro· IO· MES· Mirabolani emblici educũt solutione flegma· Et fũt ex reb9 valde cõfortantib9 cerebrũ· et neruos ⁊ augẽt intellectum et confortant cor· Et cõferunt tremori eius· et mũdificãt stomacũ a putrefactione et cõfortãt ipm· et sedant feruorẽ in eo ⁊ auferũt siti et addunt in appetitum et sedant vomitum

Ampeleos melana ·i· vitis nigra ⁊ ẽ viticella
Ampelos leuce ·i· vitis alba et est bryonia
Ampeleos agria ·i· vitis agrestis que alio nomine dicitur lambrusca cuius flos vocat̃ pnãtus vel pnãtũ et ei9 fũt due species· l· i· harim
Ampeleos agrestis idem quod supra
Ampeleos pnoferos vel vinoferos· i· vitis vinifera pro qua· l· i· harim
Ampelopraſſon ·i· aratillus
Ampleopia est obscuritas videndi que fit ab

aliqua non manifesta causa
Amplemon ·i· scolopendria
Amplenon idem quod supra
Amzen quid est ·l·l· bet
Ami ·i· fructus iuniperi
Amiantum ·i· teste ouoꝝ quibus pulli excludūtur in mdum
Amiaci ·i· medicina inda q̄ ē filis cinamomo
Amicroceum ·i· facile ad cognoscendum vt in alexandro de tussi
Amicrotero idem quod supra
Amicas ·i· scarificationes
Amictica virtus ·i· lacessitoria irritetoria aperitiua
Amictas ·i· lumbrici ventris
Amictricum ·i· mitigatorium
Amiceticum ·i· recorporatiuum
Amifructus ·i· iuniperus
Amigdalem ·i· arbor spinosa vnde emanat gumi arabicum
Amigdale pro morbo sunt due eminencie iuxta radicez lingue in faucibus similes capitibꝰ mamillarum et dicunt̄ branci
Amigdaleon ·i· oleum amigdalarum
Amigdalus ·i· arbor faciens amigdalas pro qua ·l·l· lauet
Amigdala quid est ·l·l· quam supra
Amilnus ·i· camomilla:

CAP· ·XXXX·

Milū vel apopops gre· ara· visce· latine vero amidum· Amidum vel amilum est sucus frumenti et dicit̄ amilum ab a qđ est sine et melos grece ·i· mola eo qꝺ sine mola fit· Vnde amilū est medulla frumenti qđ infunditur et tonditur donec furfur suum dimittat· deinde cum aqua mittit̄ in sportulaz et cū pressura colatur et cū in vno vase velud fex resederit aqua effusa in sole siccat̄ ꝓ ꝺ leuiter stringatur· Cassius felix cap· de amilo· Amilum temperate caliditatis est· et hu· qđ sic fit frumentū in aqua frigida ponat̄ per diem a noctem· et de die in diem aqua remoueatur quo usqz frumentū videat̄ putrefieri· deinde aqua ꝛ mota optime terat̄· et cum eadem aqua optime cōfectū ꝓ pannuz exprimatur et soli exponat̄ vt exiccetur vsqz ad aq̄ cōsumptionē et frequēter remoueatur aqua frigida donec dealbetur qđ ꝛ fidet deficcat̄ a indurat· SERA· li· agre· cap· de amilo· Amilum infrigidat et deficcat plusqꝫ frumentū· Et melius ex eo est illud qđ fit mesta te· et modus operationis eius est vt accipias ꝺ frumēto et ipsuz bene purges et infundes in aqua dulci· et laues ipsuz cum ea · et post proice aquam illā cum qna ipsū lauasti· et funde super ipam aquā aliā et facies ita ąnquies in die et si potes in nocte similiter eta quādo mollificat̄ oportet qꝫ eicias aquā eius cū facilitate sine agitacione aliqua ne cum aqua egrediatur aliquid de lacte· Et postqꝫ hoc feceris calca cū pedibus et proice ipsam aquā· et qđ supernatauerit super aquā ex furfure collige cū caccia ꝓforata et abice residuū postqꝫ vero purgatū fuerit a furfure et collatū pone super lateres nouos et expone soli calido et si remanserit in eo aliqua humiditas pone super ignez· Et sapor eius est acetosus et virtus eius est pauce caliditatis· sed est compositū ex virtutibus cōtrariis· Naz vna est frigida ꝓpter acetositatē q̄ est in eo et alia calida a caliditate eius q̄ est a farina que est in eo a calore putrefaciente· GAL· primo de cibis· Amilū habet virtutē lenitiuam exasperatoꝝ existit aūt cōmune huiusmōi opus omnibus substanciis quecūqz ficce secundū ꝺ sistentiā existētes neqz stipticitatē habēt neqz aliquā aliā qualitatem manifestā· vel virtutē et vocant ipz apopops ·i· sine qualitate merito existentē talē vt ad sensum est et in humidis substanciis aliqua talis· ꝺ simile autē est virtute ablutis pambus min9 tñ alimentū dās corpori· DYAS· ca· de amilo· Amilum appellatū est a eo qꝫ greci milos molā vocant· i· qꝫ sine mola fiat· Est aūt vtili9 amilū qđ ex tritico fit cretico aut egipceo· Accipe triticū et laua in aqua bona infunde et muta ei aquam limpidā quinquies in die vt diligentius fiat· et nocte mutabis ei aquā· et liqua quādo molle fit et manibus cōfrica et adde aquā postqꝫ cōfricaueris et liquaueris· pone ad solē colatū sed non multā habeat aquā cū liquas· Est aūt optimuz amilū recens et candidū et lene sine vlla acrore et inquinoso odore· POSSE· DYAS· amilum facit ad abstinēdū reuma oculoꝝ· alta vulnera oculis replz· aspredinē oculoꝝ tollit sanguinē recicientibus bibitū singulare presidium est· Aspredines arteriarum dissemit· Jussello lactis misceat̄· et ꝓfluum ventris stringit valde· pōt aūt leuiter stringere ꝓpter qđ in collirijs lacrimas stringētibus miscetur valet similiter otra apāta spiritualiū et tussim· coctū in aqua ordei cū lacte amigdalaz additis pendijs· SERA· Amilū cōfert humoribus curētibꝰ ad oculos a vlceribus que dicūtur felfeoles et quando bibitur abscindit sanguinem qui venit a pectore et lenit asperitatē gutturis et quādo misceat̄ cum lacte in aliquo cibo hoc idem facit·
Amimut ·i· cost barcost
Amineum ·i· sine tubore vnde amineū vinū secundū dyas· i· sine mmio et sine rubore tendens ad album·
Amiplius est genus cimini et inuenit̄ i egypto
Amiron est species scariole
Amirifim ·i· superpositio carnis que fit in cōsolidatione· Vnꝺ fit ibi tumefactio carnis quia nō est aliud consolidatio nisi appositio carnis superius que illas partes sic tenet· et vocatur agal · aporismum· Et ab auic· dicit̄ mat sanguinis·

CAP· ·XXXXi·

Miberberis ara· grece ratach vel oxiacantum·latine vero berberi·
SERA·auct ·dyas·li·agre capi· amiberberis ·i· berberi et est rubus·Achissā et est dictum acutum a acsa et ē dictū spīna·ergo vult dici spīna acuta·et est illa que facit fructum qui dicitur zachuch siue zaitah et est amiberberis et defertur a coraſceni et est arbor ſimilis arbori pirorū ſilueſtrium· q̄ dicitur abbinus siue abaras mīſi quia est minor et habet multas ſpinas et habet fructum ſimilem grāō mirti·mīſi quia est maior a rubeus facile frangibilis·et habet interius grana·et habet radicem habentē multas radiculas infixas terre·GAL·viij·ſim·phar·cap· oxiacātum·hec arbor est ſimilis virtute et ſpecie arbori archandi·i·pirorum ſilueſtrium·mīſi q̄a arbor pirorum est ſtiptica ſtipticitate fortī·ꝫ in fructu eius cū ſtipticitate est res incidens ſubtiliter AVIC·li·ii·cap·de berberis·Amiberberis est azaraſch et ex eo est rotondū rubeū campeſtre et aliud est nigrum longuz arenoſum aut mōtanum et est fortius fri·est et ſic·in fine tercij gradus et est vincens colorem valde· POSSE·
SERA·fructus eius quando bibīt aut etiā cōmedīt abſcindit fluxum antiquū et humiditates antiquas que fluūt a matrice· Et quādo fit emplaſtrum cum eo trito attrahit ſagittas que fūt infixe carni·Et aſtellas et ſpinas et alia ſimilia· et quādo percutitur venter mulieris pregnātis cuz radice huius ter aut fit inunctio cū ea expellit fetum·et est fri·ſic·in·ii·gradu· p̄hibet a incidit ſitim calidā·et fortificat ſtomacū et epar Et p̄rietas eius est q̄ cōfert apātibus calidis a hec auc·abenmeſuap·Et idē auct·armaſios fructus eius retinet et p̄hibet omnes egritudines q̄ fiunt a fluxu ventris·AVIC·Fructus amiberberis cōfert apātib9 calidis ex eis emplaſtrū ſuppoſitū·a cōfortat ſtomacū et epar a abſcindit ſitim valde et cōfert raſure et fluxui ſanguinis interius·

Amiſul ·i· quando apparent radices capillor albe et extremitates fūt nigre
Amitrocena ·i·tenēs menſuram
Amitrocera ·i·debilitas epatis
Amitrocita ·i·obſcuritas
Amitaſap ·i·eminētia vlceris vel oculi
Amizen quid est·l·i·hec
Ambidexter ·i·q̄ vtraq̄ manu p̄ dextra vtī ē
Ambliops ·i·amliops ·i·luſcus qui in die parum videt a cauſa non manifeſta
Ambliopia idem quod ſupra
Ambuſubet ·i·ſene
Amfemerina ·i·lilialis et est alguescen
Amfima ·i·caſtoreum vel quod cumq̄ animal degens in aquis et in terra
Amfitraros ·i·ſparagus
Amguilanauū ·i·ſpina egiptiaca
Ammiſemie ·i·fiellach
Ampirepiſecon balanon ·i·mirabolani indi
Ampliopia ·i·obſcuritas viſus et ē luſcus qui in die paruz videt a cā non manifeſta vt oribaſius in alexandro de oculis
Amocua ·i·armoniacum
Amolach est ſpecies bubonis
Amoi ·i·radix quecūq̄
Amola est quoddā potagium medicinale ſatis expertū cōtra vomitū infācium et puerorū cauſatū ex frigiditate cuius receptio est hec·Recipe cinamomi ſpice·croci ligni aloes maſticis nuciſmuſcate gariofili·terre figillate· calami aromatici zinziberis roſarū macis cardamomi maioris et etiā minoris ana·ʒ·i·buliant cuz aqua ro·in vna fiala vitrea in cinere calido poſtea coleē et paulatim cum cocleari potui ꝓpinetur
Amolella idem q̄ ſupra
Amolenten ·i· ſine inquinatione vt in alexandro

CAP· ·XXXXij·

Momū grece latine pes columbinus·ara·vero hameſē· DYAS· cap·de amomo· Amomū genus ē odoratiſſime herbe cuius frutex ē ſimilis botruo in circuitu cuius libz arboris naſcēs ramulos habet ſiccos et duros virgulis ſimiles coloris ſubruſſi·circa quos foliola iuncta et copioſa ex tirſo botruoſum ſemen reddēs et ſibi cōnexū·Florem albū veluti viole foliis ſimilibus bryonie·Cuius triplex datur ſpecies·Est eniz quod appellatur armenū ceteris melius auroſi coloris vel flaui·odoris boni·Aliud est q̄ appellatē medicon primo inferius·naſcitur in locis humectis Et ꝓterea forma maius atq̄ viride et lenetactu ſapore origani habens·Terciū vero q̄ appellatē pōticū rufum est·et non longū nec difficile frangibile botruoſo ſemine plenū a odore percuſſibile·i·ſtipticū·Eligēdum est autē recens et albū virgas purpureas habēs exp̄ſum et ſemine plenū ſimile botruo et pōderoſuz ſuaue quod maſticatū linguā remordz·vnū colorem habens nō varium·vires habet calefacientes et ſtringentes et ſiccas·Plinius cap·de amomo·Amomum vocatē eo q̄ veluti odorez cinamomi inferat·naſcitur in ſiria et armenia·frutex est botruoſū ſemen reddens ſibi cōnexū flore albo veluti viole figura foliis ſimilibus bryonie odore etiaz bono ſompnū incitat·et est ca·et ſic·in tercio gradu· SERA·li·agre·cap·hameme· Hameme·i·pes columbi·a est amomū·et est plāta ſicut raſem9 ſemen ſibi habens cōnexū·habēs florem puum ſimilez flori plante dicte loctidā quoꝝ colorem trahit ad rubedinez·et circūquaq̄ ſunt folia multa cōglobata et ſemē eius in racemis·a habz florē albū ſimilem flori viole in figura· Et melius ē armenum cuius color est valde aureus·et color ligni eius est ad rubozem vergēs et habet odorem bonuz valde·Sed illud quod est aquaticū naſcitur in locis petroſis et humidis·et est debilius altero et est magnum cuius colorē ad viriditatē

tendens ac molle tactu et lingnum eiꝰ ẽ valde ſquamoſum et in odore ſuo eſt ſimilis odori rute et in ſapore ſuo eſt ſimilis ſapori origani. ꝯ illꝰ quod ẽ ex terra que dicit̃ pontꝰ lignū eſt habēſ ad rubedinem decliue nō longū nec difficile frā gibile. et eſt ortꝰ eius ſicut racemi et eſt plenuz ſemine et odor eius ẽ purus ſtipticꝰ et illud qꝫ eſt potencioris odoris eſt nouū albū et eſt optimum et habet ramulos coloris ſanguinis ⁊ qñ nō eſt maturꝫ eſt expanſum ⁊ plenū ſemine racemis paruis ſimile grauẽ habẽs odorem bonum multū mordicās linguam. et color eius eſt vnicus non diuerſus. Et quidā adulterant amomuz cuz planta que dicit̃ amomides eo qꝫ ſimilatur amomo niſi quia non habz odorē eius nec tale ſemen et naſcitur in armenia et flos eius eſt ſimiliſ flori origani. Si vis non decipi ab hac vel ſimilibꝰ caue a plāta q̃ eſt nimis iuuenis. Et elige illā cuius rami egrediūtur ab vna radice. virtꝰ eius eſt calefactiua. GAL. vi. ſim. phar. cap. de amomo. Amomū hoc quidẽ videt̃ ſecūdum virtutẽ aſſimulari acoro niſi qꝫ ſicus plus eſt acorus digeſtibiliꝰ vero amomū. Et dixit Gal. in quinta amphoriſmorū qꝫ omnia alia calida forti caliditate ſunt ſimilia. ſ. in hoc amomo hꝫ fūt caſſialignea tapſus amomū cinamomū ⁊ faciūt ſodāet fiū faciūt pluzes alie ex ſpecieb9 q̃ ſunt ſubtiles et calide. AVIC. li. ii. ca. de amomo. Amomū eſt arbor ſicut botrus ligni ſicut rethi inuoluti et habet florem ſimilē emathiti in colore. et eius folia ſunt ſicut folia vitis albe quoꝝ color eſt ſicut aurū. Et color ligni eſt ſicut ia cinti boni odoris. Eſt ſpecies eius alia viridis groſſa naſcens in locis humidis. et eius odor eſt ſicut odor rute. Et eſt ſpecies alia egiptiaca que nō eſt longa neqꝫ lata neqꝫ debilis neqꝫ grauis ad frangẽdum ymo ſimilis vue. Et odor eiꝰ exuberat ſuper tranſitū vue Ca. eſt et hic. m. ii. gradu ſubtiliat et maturat. et in ipſo eſt ſtipticitas. et virtus eius eſt ſicut acori virtus ymo eſt vehemẽcioris digeſtionis et maturationis. ſed acoꝰ eſt vehemẽtius exſiccatiuꝰ q̃ ipſuz. POSSE. DYAS. Amomū eſt preſtās ſompnū. tumores etiā cathaplaſmatibꝰ admixtū ſedat ictibꝰ ſcorpionum cū ozimo tritū et vt cathaplaſma impoſitū occurrit. ex aqua eius oculi tumẽtes releuāt̃ tumores viſcerū vuepaſſe cōmixtū et vt cathaplaſma ipoſitū ſedat. mulierbria feminaꝝ fomento cōpeſcit. et huiꝰ aqua calida potata nefreticis et epaticis et podagricis pdeſt miſceꝫ diuerſis antidotis et miris et varijs odoribus grate miſcetur. SERA. Amomū inducit ſompnū et ſedat ſodā quādo emplaſtrū cū eo fit ſuper frontem. Et maturat apāta calida. et cōfert punc-ture ſcorpionis quādo fit emplaſtruz cum eo et bedarogi. i. ozimo et pomit̃ ſuper locū punctute et cōfert apātibꝰ oculoꝝ tumidis quādo fomētātur ex decoctione eiꝰ et cōfert apātibꝰ intrin ſecis quādo cū eo exteriꝰ ſuperpomẽ facto emplaſtro cum paſſulis. et cōfert dolori matricis quādo fit naſcale cū eo ⁊ quādo fit encatiſma ex decoctione eius. Et quādo bibit̃ decoctio eius ẽ conueniens illi cuiꝰ epar eſt infirmū. et confert egritudinibus renū et podagre. Et ipſuz ingredit̃ in cōfectionibꝰ multis et magnis et odoriferis. Et idẽ auct. humaym filij yſaac. Amomū eſt res que inebriat. etenim de ꝓprietate eiꝰ eſt qꝫ inebriat et facit dormire. AVIC. Amomū maturat apāta ca. Et eius decoctio bibit̃ ad podagrā et ſedetur in ea etiā ad illud grauat caput et facit ſodā et facit ſompnū. et eſt ex inebriantibꝰ ⁊ dormire facientibꝰ. Et fit embroca ex decoctione eiꝰ obtalmie calide. ⁊ cōfert pleureſi frigide. ⁊ aperit opilationes epatis et eſt plurime digeſtionis ꝙ acorus. Et cōfert doloribꝰ matricis. et intrat impeſſarijs matricis et ſedet̃ in decoctiōe eiꝰ ad dolorem renū. Et bibit̃ ex eo ad dolorem matricis omnē. Emplaſtrū ex eo factum cuz bedarogi valz punctureſcorpionis. Almāſor tractatu tercio cap. de amomo. Amomū ca. eſt et hic qꝫ opilacionē epatis ex frigiditate eſt ꝓficiens. dolorem aufert matricis. m capite tamē grauedinem et dolorem atqꝫ ſcotomiā generat.

Amematum tumamathos .i. confectio ſubtilis ꝙ qua. l. i. timiana

Amomides eſt planta ſatis ſimilis amomo qua caremus in partibus noſtris

Amoma	.i. armoniacum
Amemen	.i. papauer agreſte
Amomim	.i. ſine rubore vt in Alexandro

Amomī ꝓpium nomen eſt

Amonados	.i. arthemiſia
Amoneabiel	.i. ciminum album
Amomiſi	.i. calamentū fluuiale

Amorellum: frutex eſt ſarmentoſa habens folia Flores ſicut oliua et ſemina nigra curans cācros ſcabiem et lepꝛā et ponitur in ſyrupo magiſtri urſonis poſito in antidotario gal. minori

Amoroſia eſt quedā confectio quā ponit auic. in antidotario ſuo. Et amoroſia ẽ quidā ſapor aromaticus ſic vocatus

Amoriſubet	.i. ſene
Amotua	.i. armoniacum
Amor	.i. ſerpillum
Amboloſagine	.i. vitis agreſtis
Amboloꝑaſſum	.i. porrum agreſte

CAP. .xxxxiij.

Mbroſia eſt ſpecies arthemiſie. et latine dicit̃ athanaſia ſed ſecūdum. DYAS. Ambroſia ẽ apſinthe quere Dyas. in ꝓprio ca. q̃ vocat apſinthe. Ambroſiaz. et eſt apſinthon ambroſia maior. Vbi ſciendum qꝫ ambroſia eſt duplex. ſ. maior et minor. maior eſt apſinthe. minor vero ambroſia quaz nominat. DYAS. cap. de ambroſia eſt ſpecies arthemiſie q̃ vocatur thanacetū. ⁊ ideo dicit. Ambroſia quam multi botrum vocant aut arthemiſiā frutex eſt multas virgas hꝫ lōg-

fruter ẽ multas virgas hñs longas palmis·iij· et folia mmitio minuta similia rute virge sunt plene semine quasi acimis odorem vim habens que non florescit radix eius tenuis est et longa duoqus palmis·Nascit m capadocia q̃ circa se ĩ uenerit cõplectit virt9 est illi stiptica et castal tica et cathaplasmatib9 adhibita omẽ reuma ꝓ hibet corporis·GAL·vj·sim phar·cap. de am= brosia·Ambrosia siue apiũ siluaticuz siue apium tusticũ·siue botrus siue temidis et est thanace tũ·cathaplasmata vero habet vim stipticantez et repercutientem·

Amdroplusus ·i·imbecillis
Amfodilus albutiũ idem quod supra
Ambrotostonus ·i·cutuacio anterior
Amuberis ·i·berberis
Amuden ·i·amiden
Amuletum ·i·ciclamen
Amum idem quod supra
Amulumet ·i·pondus duarum vn= ciarum minus·ʒ·iij·
Amurca ·i· Fex olei inferior sed murca est fex olei su perior sed quid est·l·l. capt
Amuri ·i·genus condimenti et est almuri
Ampurias ·i·cauda equina
Amruditis ·i·serpens cui9 longi= tudo est vsq; adcubitũ et color ei9 est color are ne et super corpus ipi9 sunt vestigia
Ana sursum vel equale interpretat̃ vel rectum vel pariter
Anabasis ·i·ippuris et est cauda equina
Anabrosis vel diabsosis vel rotrosio idẽ naz ro= sis meiio vel ruptura ita dicit allexander
Anabulla ·i·spẽs citrimalli
Anabacie ·i·carrubie
Anabach idem quod supra
Anacardus pediculus elefantis ab imperitis me dicis dicit̃·qđ est falsum· sed est fruct9 cui9 dã arboris que vocat̃ pediculus elephãtis
Anachochi ·i·bacce lauri
Anacollima ·i·medicamẽ strictoriũ
Anactisis ·i·perforationes et scarificationes
Anacatoes ·i·murorꝫ pforacio
Anadosis ·i·reditio vel eq̃lis distributio
Anadrome ·i·recursus
Anadromes ·i·capparis
Anada ·i·liquor vel humiditas cordis
Anadach ·i·frad
Anafriagos ·i·sparagus
Anagoge ·i·eductio sanguinis per os
Anagogen idem quod supra
Anagalion ·i·consolida minor
Anagodan ·i·sumach
Anagogum ·i·spuere faciens
Anago ·i·deductio
Anagarza quid est·l·l·bothoen
Anagir ·i·camfora
Anagallidos ·i·semen mirice
Anagallitis ·i·simphitum vel cons firmatum vel consolida maior et minor

Anaguid ·i·nouiter de furno egredientium

CAP· ·xxxxiiij· Sagall9 gre·vel myoscheps vl rã tala·ara·ippia latine vero auricula muris dicit̃ secũdũ aliqs· Anagalli due sũt species·vna est auricula mu ris q est maior·et alia ẽ morsus galline siue mor gellina et ẽ minor·Et maioris sunt due species Vna q̃ facit florẽ celestis coloris·Et ẽ alia q̃ fa/ cit florem rubeũ et habent folia parua rotõda et ramos quadratos et semẽ rotondũ· Minor ue ro facit florẽ albuz cui9 folia sunt similia supra dicte. DYAS cap·8 anagallo ·Anagalli·s·ma ioris sunt due species vna est q̃ florem iacinc= cũ ꝓfert que femina ẽ· Altera est que et florem dactili colorẽ habentẽ profert que et masculus est·Ambarũ vero fructices sunt minores· Et su per terrã spanse sub q̃dratas habẽtes virgulas semen habẽtes desuper obrotondũ. SERA·li· agre·ca· de anagallo. Anagallus est plãta que habet folia subtilia parua·et ramos quadratos et semen simile semini cotiãdri· et masculꝰ ex ea noiatur m greco pantala·Et femma cardabella· et est herba de hauleic·Idẽ auct·dyas·est her= ba cuius due sunt species·vna ipsarũ habet flo= rem celestini coloris et est femina· Altera vero habet florem rubeũ et est masculus· et sunt due plantule expãse sup faciẽ terre habentes folia parua et rotõda similia folijs herbe que dicitur lactin et habz ramulos quadrãgulatos·q semẽ rotondũ subtilẽ radicẽ·Et idẽ anct·gal· Virt9 eius est que calefacit parũ·et deficcat sine mor dicatione·et abstergit absterſione fortis attra hit·GAL·vi·sim·phar·cap·anagallus· Ana= gallus vtraq; tã q̃ fuscum habet colorẽ q̃ q̃ tu bicũ dũ absterſiue satis virtutis sunt hñtes quã daz occultã caliditatẽ attractiuã· Et idẽ m·vj· cap·myoscbais siue mysothis·Anagall9 siccat secundũ gradũ secundũ caliditatẽ autez nullam manifestaz habet· POSSE· emplastrũ ex ana gallo factũ curat tumorez ani· Et sucus ei9 cu= rat oculoꝝ caligines cõfert hydropicis et cal= culosis·et epaticis·Et herba ipsa cõtusa et sup vuln9 ipposita attrahit infixa corpori· DYAS· ambe species anagalli vulneribus prestãt effec tum·tumorẽ nõ admittũt et infixa corporis euo= cant. pascentia vulnera abstinẽt suc9 eaꝝ do= lorẽ dentiũ ꝓhibet·si ꝓ dextro dente in sinistra nare fuerit immissus hic suc9 cũ melle actico coc tus et adhibitus oẽs caligines oculoꝝ siue vi= cium eoꝝ qđ vocat̃ argemõ siue argema ẽter= git morbis venenatis bibit9 medicat· nefreti cis·hydropicis·et epaticis·et renali passione ẽ fectis prestat auxilium·ano tumenti impositus medicat̃·Itez sucus naribus infusus putredinẽ capitis purgat·Habet enim deficcatiuã virtutẽ absq; mordicatione·Vnde et vulnera glutinat ventrem quoq; deducit mulse admixt9 a potui datus herba contusa et impposita stipites educ

de corpore. SERA. ſpecies anagalli cuiꝰ floꝛ eſt celeſtis cõfert exitui aĩ. et illa cuius flos ẽ rubeus facit anũ egredi ſi fit cum ea emplaſtrũ GAL. ambe ſpecies anagalli hñt occultã calidi-tatẽ attractiuã vt et ſtimulos infixos euellant Earum vero ſucꝰ a natibꝰ purgat ꝓpter eãdẽ cauſuz. ꝯmuerſaliter loquẽdo ficcatiuã habẽt virtutẽ qua ꝓpter etiã vulnera ſolidãt et pu-treſcẽtibus cõferunt.

Anagiros .i. malua terratica
Anabada .i. cibus ſicut pheludẽ niſi quia cum eo pomũ zizamum
Analenſia eſt ſpecies epilentie vicio ſtomaci
Analbaram .i. moꝛfea alba
Anantia pes lepoꝛis gaꝛiofilata ſanamũda id eſt .i. gaꝛiofilata
Amandal .i. coloquintida rectificata
Analipſis .i. refectio
Ananſi .i. aꝛundo
Anaꝛſatha .i. hydropiſis carnoſa
Anapopletica .i. que replẽt vulnꝰ carne
Anapetica .i. bona digeſtio
Anapleuretica ſunt que alta vulnera complent et limpidant
Anaſiticatos .i. ſparagus
Anaſtomaſis eſt cum oꝛa venaꝝ aptioꝛa effec ta ſanguiꝰ ẽ emittũt vel eſt ſuperflua elaꝛgatio
Anaſaꝛcha eſt ſpecies hydropiſis et fit quãdo ſuperfluitates gr oſſe non expellunt ad cutim ſꝫ iuxta carnem. Vnde dicit ab ana qđ eſt iuxta et ſaꝛcos qđ eſt caro ideo dicit hydropiſis carnoſa et vocatur ſimiliꝫ hyposaꝛcha
Anatropha .i. ouerſio ſtomaci ſurſũ ẽ vomitꝰ
Anathimaſis .i. delacio fumi ſurſum a ſtomaco ad caput
Anathimiaſis idem qđ ſupꝛa
Anatif vel ananſi .i. aꝛundo
Anathomia .i. equalis ſectio
Anatrepſis .i. nutrimentum
Anaꝛrelie .i. neꝛuoꝝ pforatio
Anexilis .i. conſolida minoꝛ
Anax quid eſt .i. . . har
Anazet .i. iuiube
Anacaros eſt nomẽ cuiuſdã inſule.
Anacaſa .i. muſa
Anacanati .i. auis mouens capnt
Andachocha .i. andacucha
Andaꝛante .i. ſal lucidus
Andaracaron eſt tercia ſpecies trociſcoꝛum tyꝛiace. nã mea ſunt trociſſi ſquillitici trociſſi tyꝛi et eſt tercia ſpẽs ſ. trociſci dyacoꝛalli
Andalaꝛtos .i. calcutecaumen on
Andaꝛan .i. alumen
Andale .i. coloquintida
Andacote .i. ſuffuꝛate
Andꝛago .i. poꝛtulaca
Andꝛagne idem quod ſupꝛa
Andꝛagne agreſte .i. ſoldana et eſt poꝛtu laca ſilueſtris que eſt lacticinoſa et eſt laxatiua pro qua .i. chachille

Andꝛacacara quid eſt .i. hera alalem
Andꝛaſemon eſt ſpẽs yperici
Andꝛaginos .i. nenufar
Andꝛaginas .i. capparis
Andꝛaꝛane .i. andꝛaracaron

CAP. .xxxv.

ſſndꝛafaſis grece. aꝛa . aꝛaf . latine vero atriplex. SERA. li. agꝛe. ca. aꝛaf. Auct. Dyas. Araf. i. andꝛafa-ſis olus eſt de genere duplici oꝛtiuuz et agreſte fꝛi. eſt ſed domeſtica multo frigidioꝛ eſt agreſti GAL. vi. ſim. phaꝛ. ca. andꝛafaſis. Andꝛafaſis ſiue atriplex. ſiue criſolocãna fꝛi. et hu. virtutiſ humida quidẽ in. ij. gradu a mediis fꝛi. in pri-mo quã quidẽ tepidã dicebamꝰ eẽ qualitatem. qualis et roſis noſtris damꝰ niſi quia nõ eſt p-ticeps ſtipticitatis. ſed eſt aquoſa. q minime ter reſtris ſicut malua ſed ſecundũ vẽtrẽ facile trã ſit ſicut illa ꝓpter viſcoſitatẽ omnino autẽ mo-dicum quid diaforeticũ eſt ei. ſunt etiã et oꝛtula ne tam malua q̃ andꝛafaſis multo humidioꝛes et frigidioꝛes agreſtibus. POSSE. DYAS. andꝛafaſis cathaplaſmatibꝰ adhibita cruda et cocta papulis impoſita medeꝛ. ſemen eoꝝ cuz mulſa bibitũ ictericos curat. eiꝰ virtus eſt lepti tica cũ polenta cathaplaſmatibus adhibita et i poſita doloꝛem capitis tollit. tumoꝛibꝰ oculoꝛũ neceſſarie adhibeꝛ. et fatigationẽ ſtomaci impo ſita tollit ſemen eiuſ nefreticis medetur et folia eius otuſa et impoſita ignẽ ſacrũ compeſcũt fo lia eius cõmeſta doloꝛes veſice amputãt. ſimiliꝫ et reuma ſtomaci et ventris ꝓhibẽt. Comeſtũ febꝛes acutas extinguit. et lumbꝛicos rotondos educit ſanguiꝰ ẽ reicientibus pꝛodeſt. diſinteri-cis comeſtũ auxiliatur. cathaplaſmatibus oculo rum vtiliter adhibetur. reumatiſmũ inteſtinoꝛũ ſi adhibetur compeſcit. doloꝛes matꝛicis ſuppo ſitũ mitigat. Eſt enĩ andꝛafaſis humida abun-danter. fꝛi. mediocriter nil habens ſtipticum. ſed aquoſa eſt vt malua. domeſtica autẽ multo frigidioꝛ eſt et ideo inflãmatiõibus in inicio ex pedit. In ſtatu vero et declinatione ſilueſtris. ſemen vero earum pꝛoi[illegible]coꝛiã habet virtutem. Vnde hyꝑtericis epaticis ſi ẽ ex epatis emfraſi vtilis eſt. Cruda ſiue cocta duricies oñes et fu-runculos ſanat. permombus quidẽ antequã in vulnus erumpãt vtiliter impoꝛ. Scabias vn-gues ſine iniuria vlceris detrahit. podagre fer uoꝛem cũ mtro et aceto et melle extinguit ſolus toꝛia eſt. Et SERA. auct. raſis ſemẽ eius facit vomere foꝛtiter. Et vidi hominẽ qui bibit ex eo .z. ij. et aſſellauit vſq; ad debilitatem magnam. GAL. Andꝛafaſis domeſtica multo frigidioꝛ ẽ agreſti qua ꝓptera flegmonibus etiã frigidis incipientibus quidẽ et creſcentibus ac mollibus adhuc et quaſi feruentibus oꝛtulana. eis vero q̃ in ſtatu et declinatione et indureſcẽtibus. et fri-geſcentibus agreſtes ſunt cõueniẽtioꝛes. fructꝰ autẽ eius abſterſiue virtutis eſt. vñ et ad hyꝑte

ricos ex opilatione epatis vtilis existit. Alman
sor tractatu tercio cap. de atriplice. atriplices
fri. unt et hu. q̄ vētrē mollificātes bene nutri
unt. hyctericis quoq; et calidum hn̄tibus epar
beneficiū prestant.

Ansastas .i. tegula
Angastus .i. hartacum
Angailem .i. arbor nascens in in
dia in locis rusticoꝝ et est fri. et fic. et est satis
stiptica
Anguascen .i. herba lilialis et ē anfimerina
Anhar .i. locus qui est in infe
riori parte gule. latine sanat vulneratio cū lan
cea eo q̄ camellus ibi cum lancea p̄cutit et fic
moritur aliter non
Annababe ē fructus arboris q̄ vocat agrifoliū
Annata .i. testa ouoꝝ vnde pulli excludūtur
Anphaa .i. cobagulum
Antali sunt ossa facta sicut dētali vtcūq; maio
ra sed nō habēt supficiē lenem sicut dentali. sed
virgulatā et totā albā oriunt̄ sicut et illi et ean
dem hn̄t virtutē ponūtur in antidotario. Gal. i
vngēto citrino q̄s interpretat̄ vngētū de citro
Anthora est herba sic dicta quasi cōtra thoram
que thora ē satis vēnosa et dicit̄ anthora ab an/
thi q̄s est cōtra et thora. vnde anthora. i. con
tra thoram. vnde nōndū q̄ anthora ⁊ thora sūt
due herbe que oriunt̄ in vna parte simul et hn̄t
folia q̄si folia viole sed magis rotōda et mo
dicū incisa et flores sunt eis sicut flores pan
porcini nisi quia thora facit eos hn̄ violaceos.
sed anthora facit eos subrubeos. vna eaꝝ ē m
tetficiens. s. thora alia aūt est sanans. s. anthо
ra pro quibus. l. l. thora
Anthali .i. coloquintida
Antrakes .i. carbones incensi
Anthrax .i. carbūculus vel apaz
vēnosum quod etiam dicitur benum malanū vel
malum malanum
Anthrakion .i. gēma carbunculꝰ
Anthrataos .i. febris flegmatica ypodica
Antraphapheos .i. mandragora
Anzarut vel anzaro .i. sarcocolla
Aazharatha est instrumētum de vitro factum
per quod pueri attrahūt aquā et violent̄ cū vo
lunt expellūt per foramē
Anzadarabec est arbor folia hn̄s lucida vt pen
na pauonis semper virens
Anzarot .i. anzarut
Anzarola quid est. l. l. carot
Anech .i. vsnee
Anegibus .i. camellus

CAP. .XLVj.

Sseisim ara. gre. vero et latine Ami
suz. DYAS. ca. de amso. Amsū fer
uentis est vtutis. s. ca. et fic. et na
ture mictualis ⁊ sirotice. i. incensiue. SERA.
li. agre. cap. aneisim. Auct. Dyas. Aneisiz quod
de eo est recēs est bonū hn̄s grossa grana plena
et nō excoriat̄ quādo fricat̄ ex coriationib⁹ fili
bus furfuri et habz odorē bonū fortez. Et illud
quod est ex insula cretēsi est melius. Et post il
lud est babiloniceū hyspanceū vero est deterius
Et qs ex plāta eius est magis iuuatiuū est semē
eius. GAL. vj. sim. phar. cap. de amso. Sapor
eius est acutus amarus modicū. et virtus eiꝰ est
que calefacit et deficcat in tercio gradu p̄terea
ergo et diureticū est ventositates aūt que secū/
dū vētrem sistit. AVIC. li. ii. cap. de amso.
Amsuz ē semē feniculi romani acuitatis maioris
q̄ nabati et ex eo melius est qs est pōderosum.
et ē ca. et fic. in. iij. gradu. POSSE. DYAS.
Amsum q̄a mictualis est virtutis hyctericis me
det̄. sitim tollit. bibitū venenis occurrit inflatio
nes amputat. ventrē stringit. menstruis impe
rat. lac mulieribus p̄uocat. et auget. bibitū ve
nerez stimulat. fumigatione naribus adhibitū
dolorem capitis tollit. Auriū dolorē cū oleo ros.
adhibitū mittigat. ventositatē ventris tollit ⁊
dolorē. Optimū aūt est creticū vnde egiptium
galli cū vero mertissimū. Paulꝰ ca. de amso. Cō
tra liuorē expcussione oterat̄ cinimū et amsum
et incorporētur. cū cera et calidū supponatur.
Amsum similiter auget lac et sperma aperiēdo
meatus et mundat humiditatē matricis. Aimā
sor tractatu tercio cap. de amso. Amsum ca. est
qs ventositatis dissolutiuū existēs epatis aperit
opilationē. cohibendi p̄terea volūtatē stimulat
SERA. li. agre. auct. Dyas. virtꝰ eius ē dene
cativa. et calefactiua et expellit ventositates a
corpore et sedat dolorem. et p̄uocat vrinā. ⁊ su
dorē. et ofert hydropisi. et absendit sitim q̄ fit
abhumoribus salsis. qn̄ sumit̄ impotu. et est con
ueniens venenis et inflationibus et stringit uē
trez. et absendit huiditates albas a matrice flu
entes. et p̄uocat lac. et excitat libidinē. et quan
do attrahit̄ odoratu fumigacio vaporis eius se
dat sodā et quādo terit̄ et misc̄ cū oleo ro. et
distillat̄ in aurē curat qs intra ipsam accidit ex
casu aut p̄cussione. et sedat dolorē eius. Et idem
auct. abugeri apit opilationez epatis. splenis.
renū. et matricis. et mūdificat vias que ab hu
moribꝰ opilātur et p̄ter hs ofert felibus an
tiquis. ⁊ habet in se acuitatē p̄pmquā adustio m
qua resoluit vētositates maxime cū ipsum assatur
AVIC. Amsum est aperitiuū cū stipticitate p
ua et est sedatiuū doloꝝ et resolutiuū ventosita
tum. et p̄ter hoc assetur. et in ipso quidē est acui
tas q̄ medicinis adhurētibꝰ fit vicinū. Cōfert
inflationem in facie et apātibus extremitatuz. Si
ex eo fiat vaporatio. et naribus eiꝰ vapor attra
hat̄ sedat sodā et vertiginē. Et si terat̄ ⁊ misce
atur cū oleo ro. et distillet̄ in aurē. sanat qs ac
cidit in interiori parte eius ex soda a cōpressione
aut p̄cussione et dolores eiꝰ etiā. Et cōfert sebel
antiq̄ et p̄uocat lac et absendit sitim factam ex
humiditatibus bauracbijs et cōfert opilationi
epatis et splenis generate ex humiditatibus. ⁊
p̄uocat vrinā et menstrua. et mundat matricez

a fluxu humiditatū albaꝝ et est motiuū coptus et q̄ndoq; ostringit ventrē·a adiuuat ipsuꝫ ad illud eius ꝓuocatio· et aperit opilaciones renū et vesice· et matricis· Et cōfert antiq̄ febriū expellit nocumētum venenoꝝ et venenosoꝝ· loco ipsiꝰ pomē carui quātū est ipsum

Aneisum — idem quod supra
Aneide — ·i·anetum
Anemo anemonis — ·i·papauer
Anemul sunt ossa subtilia que sunt in extremitatibus digitoꝝ
Anemora — ·i·fisimbrium
Anergil — ·i·nux indica
Anesis — ·i·requies ab a quod ē sine et nesos qꝫ est labor vel morbus inde anestica·i·mutigatiua vel quieta
Anesme — ·i·thit
Anes — ·i·robi i: et ē ligumen
Anesi — ·i·rose
Anetica — ·i·quieta vel mitigatiua
Anetum — ·i·absinthium dulce et quid est·l·l·vebet
Anetum agreste — ·i·meu
Anethosasis — ·i·apercio
Aneusa — ·i·lacca
Anceto — ·i·sarcocolla
Andecocha — ·i·saturegia
Anfeacalferas — ·i·coagulum caballinū
Anfeagidi — ·i·coagulū ceruinum
Ange — ·i·cardus
Angeris — ·i·electuaria stomaco oueniencia
Angedis — ·i· terrestris
Annemula — ·i·matrifiluia
Annestin — ·i·flos prati
Anse — ·i·modus ligationis a nodationis qui vulgariter dicit asola quasi nodus qui immediate cū quis vult soluit
Ansea — ·i·lilium
Antera — ·i·semē rose et est illꝫ qꝫ remanet de rosa et rubet et maturescit· qꝫ aūt est intus·s· semē lanuginosum est antera licet cōmuniter teneaī ꝙ antera sint pipuli rosarum·
Anteflozum quid est·l·l·enancium
Antericon — ·i·flos affodilli
Anterion — idem qꝫ supra
Antereon est pars gutturis sub mento
Anichmos — ·i·sucus
Angalien — ·i·arbor gumi arabici
Anil — ·i·indicum
Ammeos — ·i·gumi arabicum
Ammon vel anemoa — ·i·papauer
Amoros — ·i·incurabilis
Anissi — ·i·serpens
Amsum cimmum dulce semen feniculi romani idem ꝙ quo·l·i·anei fin
Antilops — ·i·apā lacrimalis
Anchiani — ·i·castoreum
Anchili — ·i·flos
Angitis est quedā spēs spice nardi

Angina est apā qꝫ nascit sub faucibus et dicit ab ango gis·qui morbus maxime porcis accidit quādoq; et hominibus

Angimonia — ·i·sarcocolla
Anlicetati — ·i·amisum
Anmitos — ·i·febris flantica
Annia — ·i·priuacio anhelitus
Anquinopa — ·i·feror
Anzioch — ·i·plumbum
Anzicꝰ herba falios falcios· flos sambuci idē
Anfioma — ·i·sinopida
Antimonium quid est·l·l·attruad
Antille — est quidam lapis
Antipasis — ·i·cōtraria detractio methafinthosis linearis
Antias — ·i·tumor durus
Antiloble Farus — ·i·cum palpebre simul casu cōglutinatur
Antistrum est instrumentum cyrurgici sicut vncinus
Antimonis — ·i·antimonium
Antiqui — ·i·ostrea
Anti grece prepositio — ·i·contra vt anxps·i·cōtra xpm antipapā·i·cōtra papā antidotū·i·cōtra datum eo ꝙ cōtra passiones datur
Antichisis — ·i·limacia
Antidotum quid est·l·l·anti
Antifaate — ·i·corallus
Antim algim — ·i·testiculus castorei
Antimion — ·i·mandragora
Antimon — idem quod supra
Antimus — ·i·camomilla vel gamilla vel cameleon·l·l·bebonig
Antinops — ·i·egilops et est collectio circa angulum maiorem oculi
Antidasis — ·i·emach
Antion est planta vnde colligit laudanum q est spēs rose camine vt dyas·cap·cissos
Antipasis — ·i· ad diuersa attractio
Antiparia dicit id qꝫ obtondit violētiam medicine alterius
Antira — ·i·antera
Antifarmacum — ·i· omcitoricum et est extra toricum herba est cuius folia sunt quasi folia perfici et stipes subtilis tendēs ad colorē violaceum ꝙ qua·l·l·vincitoricum
Antirina — ·i·sauma vel bratheos
Antispasis — ·i·cōtraria euersio humorum
Anticar — ·i·borax
Anticrocum — ·i·flos albutij
Antiocum — ·i·flos sambuci

CAP· ·XLVij·

Stifilos vel antillis grece ara· vsnē latine salsola et est herba ꝙ qua fit sal alkali· DYAS·duo sunt eiꝰ genera vnum habet folia letticulis similia· Alia habet folia similia camepithi· prima habet hastaꝫ altam duobus palmis erectam cum foliis mollibus radix est illi minor et tenuis· nascitur locis

herbosis·q solamis·gustu salsa.sed̄a est q̄ folia et hastas similes camepeti habet sed aspiora et minora·flores purpureū et odorē graue·radix cicoree simili. GAL·vj·sim·phar·cap. antillis Antillis duplex quidē est ambe tamē mediocriter ficcāt·vt vlcera solident. Altera vero que camepiteos assimulatur plus vtiq̄ ꝙ alia subtilium p cium est vt epilenticis cōferat·hec autē et absterhuiet ꝙ altera est· Almansor tractatu tercio cap. vsnen ca·est et sic·q̄ purgat aperit opilationē·carnēq̄ corrodit superfluam vniuersaliter aūt ommū istarum herbaꝝ bonū habencium odorem ꝙ plures calide sunt mñ ille ex quibus sentiē illud qđ diximus.s.frigiditas manifesta sicut sentiē in aqua rosata et camphora atq̄ sandalis·

Antispodia est cinis factus ex foljs stipticis·s·mirre oliuaꝝ et similium et dicit̄ sic eo q̄ pomit̄ loco spodij·DYAS· cap·de antispodia dicit̄ eo q̄ ꝓ spodio mittat̄ quia similis est virtutis·Et cōficitur sic. Accipe mirram immaturā cū floribus et baccis immaturis·et mitte in cacabū nouū crudū et cooperi ptusum cooperculo et mitte infornacē cacabū et assā q̄ diu cacabus ipse pcoquat̄ et iterꝝ cacabo crudo refunde et similiter coque et eice et laua cinerez disciplina spodij·Et similiter de foljs oliue antispodiā facere potes sed melius fit de oleastro cum flore suo· Multi vero citonia minutis ptibus incisa semie proiecto similiter cōficiunt· Siccamina multi in sole siccata sic cōficiūt·Multi vero bussi folia et stimci et semi cū flore suo aut caprifici folia ficca in sole similiter cōficiūt. Alij vero taurocollam· aut lanas sucidas mtinctas in pice liquida aut melle cōburunt simili disciplina·

Anocazna ·i·cantabrum aliq̄ dicunt ꝙ est fimbrium sed prima melior
Anoch ·i·arthamite
Anodinum ·i·mitigatiuum
Anodormon matricis ·i·ascensus matricis ad superiora
Anodosis ·i·distributio nutrimēti i mēbra
Anodromum ·i·recursor
Anoen est ꝓprium nomē loci
Anolosoch ē nomē ponderis et est obulus
Anorexia ·i·fastidiū vel puacio appetitus
Anora ·i·calx
Anore ·i·medicamē pilos auferens
Anozi est q̄dam species dactili
Anostomasis ·i·ascensus matricis ad superioea
Anostris ·i·lupus
Anostomizare ·i·aperire venas que sunt in ano
Antropa ·i·conuersio ventris sursum per vomitum
Ancora ·i·spelta
Ancoria ·i·vicus excoriatiuum
Andocce ·i·sulfurata
Andoture ·i·mandragora

Androgines ·i·nimphea
Androstica·GAL·vi·sim·phar·cap·androstica.Androstica q̄ et pitaris et leuki et challasia vocat̄ vt actis est herba· pōt aūt deficcata et bibita ipsa vero non fructus ipsius vrinas prouocare sufficienter palam quoq̄ ꝙ etiam diaforare et ficcare
Androsemon vel asquiron vel androsemi·Plinius cap·androsemō est herba similis ypericon caulicul is mollioribus et densioribꝰ q magis rubentibus folia alba rute figuram habet semen papaueris magis simile· Come eiustrite sanguineum emittūt sucum gignitur in vineis· medio autumpno·fodiē et suspenditur·GAL·vi sim· phar·cap·antrosemi· Antrosemi fructicosa plāta duplex est natura· Alterum quidē alkita seu alkitaydes vocatū· alterum autem quod a quibusdam diomisia nūcupatur·POSSE· GAL· fructus quidem eoꝝ purgatiuus frondiū vero virtus siccatiua et absterhua mediocriter quam obrem et q̄ sunt vsta igne sanāt· cocta vero in austero vmo solidant·Plimꝰ fruaꝰ eiꝰ ē vtil ad purgandum aluum magnoꝝ vlcerum quod eius vmum indicat·
Androfasis ·i·atriplex
Angolus ·i·citrullus
Annoticum ·i·recorporatiuum
Annosader ·i·sal armoniacum
Annomen ·i·rosa camina
Anstolocida ·i·cappinus arbor
Antofali sunt gariofili grossi et tuberosi et dicūtur antofali·i·ante nati sicut columbria ante fidus
Anthora quid est.l·l·thora
Antopirus panis ·i·fermentatꝰ et est cōtrarius opiro
Anthos idem quod supra et est flos omnis sed ponitur communiter pro flore torismarim
Anthorismata ·i·tumores
Andropomorfon ·i·mandragora
Antrofia est quedā egritudo q̄ dicitur atrofia
Antromata ·i·alba apanta
Anubel ·i·iuiube
Anuen ·i·color qui fit ex sanguine cochilij sed falso quoniam est color qui fit ex cocco

CAP· ·XLVIij·

Sciuiden ara·vel heltif·gre·lasar·vel silfium·vel silfafilfiū latine vocant genus ferule cuius gumi est assa fetida·Sciendum quod asa est gumi quoddam quod vocatur asa et huius quedam est odorifera quedam fetida·Et dicitur odorifera quia parum habet fetorem vel paruum odorem·Et dicitur fetida quia per excelenciam habet fetorem et est gumi herbe anuiden. et habens vehemētem igneitatez·sed asa odorifera fit ex suco ipiꝰ herbe habens aliqualem odorez herbe p̄dicte·

SERA·li·agre·cap·anuidē. Anuiden·ī· plāta cuius gumi est althit·i·asa fetida· radix ei⁹ dicitur maharoth planta eius habet stipidem qui dicitur mastates· et ē similis ferule. et folia ei⁹ sunt similia foliis apij· et semen eius latum simile semini nigen mengita gas· GALI·viij· simphar·cap·de filio·substancia eius est aera·q̄ virtus gumi eius qđ est asa et viri⁹ ramoꝝ et radicum et floris ei⁹ est que calefacit calefactione forti·et est ca·et fic·in·iii·gradu et illud qđ est de ipso maioris saporis est gumi et ipa plāta est calidior et subtilior aliarū plārumꝝ ommū Et ꝓpter hoc est magis resolutiua et ita lac aliarum arboꝝ ommū· et est infime caliditatis et est substancie venenose nisi quia est plus in ea substācea ignea aerea· Et idē secūdū aliā translationē filij calidissimus q̄dē opos q̄n primo folia et stipes et radix calefacit generose· sunt autem ventosioris substācie omnia etsecm hoc difficile digestibilia extrorsū tn corpori apposita operaciora sunt et maxime omniuz opos attractiue sufficienter existens virtutis·et cōsumere carnē et destruere habet ꝓpter predictā ei⁹ cōplexionem· DYAS·cap·filfiū· Silfium omnib⁹ ē notum cuius lacrimū lasar nominaē acriter calefaciens et vesicā ledēs· sed ventrē purgās ꝫ aūt herba calefacit fortiter· inflamatiua est ei⁹ virtus ommino·Nascit in siria· et armenia et libia cuius virga spcon siue spleten vocaē que similis est ferule·folia habens similia apio et semē latum·Et idē cap·lasar·Lasar·i·asa fetida lacrimum·herbe ē que silfer appellaē que in multis locis insimilitudinē ferule crescit folia hns circa se maiora q̄ apiū sed semē simile ē ei·Est aūt optimū lasar qđ cirmaicū dicitē subrufum et pallicidum et int⁹ ex albidum odore viscido· et q̄ humore cito resoluitē·et in gustu statim humorem ꝓuocat·vires habet acerrimas·Vnde cū magis vexationibns calefacit et relaxat· Adulteraē aūt dū viridis est suc⁹ cū serapino fabe farina qđ facile cōprehēditē gustu odore et visu·Solutione in ommib⁹ medicinis visui sucus necessarius est·virtus est illi viscida inflans stomacuz·AVIC·li·ii·cap·de asa·Asa est duarū specierum quaꝝ vna est fetida et altera odoris fera·non fortē habens odorē sed calidior earuz est fetida·et est herba vehemētis igneitatis in se tota et plurimū quidē huius specici est cimrē se et est guma almaroch·Est ca·in primo sic in ij· POSSE· DYAS cap·silfium vitus ei⁹ radicis est termātica q̄ exarantica·stomacū inflat ructuationē ꝓuocat·indigestibilis est.et vesice contraria accepta·cerotis mixta et impsita pustulas et scrofas spergit·oleo addito liuores corporis limpidat·oleo cipruno vel prino addita sciaticis frigidum hnmorem siccat·in aceto cocta et cathaplasmatibus impsita ami causas cōpescit bibita venenis occurrit·customaca est mixta semimb⁹ q̄ nobilib⁹ origaris sale addito cōmeditur·virga eius diuisa lacrimū quod ex se dimiserit necessarie colligitē quod lasar dicitur ·i·asa fetida·Et idē cap·lasar vino additū alopicias emēdat·melius id agens si piper et aceti⁹ acceperit·suffusiones oculoꝝ in inicio sreegit·melle caligines oculoꝝ limpidat percussum dencium dolorē mitigat cum thure mixtū et ore retētum similiter prestat·positum super morsum rabidi canis curat venenū acceptis facit·mitrotute et melli additū carbunculi singulare psidium est duricies vulnerū soluitē· clauos tollit·caricis additis et cerotis omnia superiora facere pōt aceto mixtuz zernas tollit. Et polippum et crescentes in naribus carnes·floris aut erugini campane additū omnia similitē facere nouit·Sarcocolle additū et impsitū oculchata curat·aspredines faucīū et uocis limpidat maxime cū aqua et melle perpendētē vueaz suspendit·gargarismo cū mulsa frequēter sūptum colorem limpidū facit·in ouo sorbili tussientibus prodest pleureticis et hydropisis cū caricis ficcis auxiliaē· Cum pipere et ruta bibitur addito vino et typicos frigores excludit·tetanicis et spleneticis q̄ opistotonicis pondere vnius additum cere et gluctituz medēē sanguisugas bibitas aceto mixtū excludit·Cohagulatū lac stomaco soluit.Asperitatē artarie per catarū longi temporis vel vocem amputatā curat·Epilenticis cū pusca bibitū medicatur cuz mirra et pipere bibitū menstruis imperat·ventrem mollit·et de alto cadentibus opitulaē·ori⁹gariis miscetur.amigdalis amaris q̄ rute mixtū in ommbus causis necessarie comeditē· cum ficu atq̄ psopo decoctū et collutioni oris adhibitum exosos dentes medeē· AVIC·Asa disrūpit vē tositates·et effugat eas ꝓpter resolutionē suaz et est cū hoc inflatiua e incidit et resoluit sanguinē cōgelatū in ventre cōfert alopicie illinita cū aceto et pipere· Et quādo admnistratur in cibaris facit bonū colorē et abscindit verucas que sunt vt clauī· Et cū incidūē apāta fraudulenta mortificātia mēbrū si ponaē asa sup ea confert·Et est bona in cura dubellet apperenciū et occuloꝝ· cōfert erisipetigini quādo bibitē cum aqua granatoꝝ· cōfert cōtricioni lacertorum·et cōfert dolori neruoꝝ sicut tetano et paralisi si accipiatur ex ea aure⁹· et misceaē secundum q̄ diciē cū cera et deglutiaē· aut si bibaē cū vino pipere et menta·Et implentē ea mole in ore et cōmisceē cum thure·et ponē super dentem·et efficit operationē peome in epilensia·et cū ex ea fit gargarismus eradicat sanguisugas gutturi annexa·Et [illegible]t bona in inicio aque alcohol facto ex ea et cum melle·et cū dissoluitur in aqua et fit ex eo gargarizatio et sorbeē claraficat vocem statim et cōfert asperitati guttu ris·Et si sorbeatur cum ouis cōfert tussi antique et pluresi frigide et efficit operationē senugreci in apante vuule·Et si ad⁹ministraē cum ficubus ficcis cōfert hyctericis· et ipsa quidē est ex eis que nocent stomaco et epati·Et cōfert emo⁹

roſibus·et in ceptu fortitudinē prebz·et ꝓuocat menſtrua et vrinam. et confert doloꝛi vētriſ pungitiuo et vlceribus inteſtinoꝝ·Et Gal·quidem extimaut in ipſa eſſe virtutem ſolutiuā patumper cum ſtipticitate ſua ſed ſcitum eſt apud omnes ꝙ ipſa confert ſolutioni antique frigide Et eſt bona febꝛi quartane· Et pomū ſup moꝛſum canis rabioſi et vermiū venenoſoꝝ·et rute le et confert ommibus illis bibita et limita cum oleo·et expellit nocumētuz ſagitte venenoſe·ſz loco fetide equale pondus ipſius de odoꝛifera ⁊ pondus ſemis de ſerapino tantūdē de anaroch et medietas ponderis eiꝰ 8 guma rute· SERA· Auct·dyas· Radix huiꝰ arboꝛis eſt deſiccatiua difficilis digeſtionis et ē nociua veſice·quando miſcetū cum ceroto reſoluit ſcrophulas·et expituras·Et quādo fit ex ea emplaſtaum cum oleo auſert liuoꝛem qui fit ſub oculo et quando coquitū in aceto et coꝛtice granatia fit inde emplaſtruz curat emoꝛroydes ani·Et quādo bibitur cum tꝛiaca eſt medicamē moꝛtiferoꝝ et uenenoꝝ Et ipſa preparatū et cōmeditur·ſ·cum ſemimbꝰ et ſale et eſt bona ſtomaco ſine hꝫs aūt eſt inflatiua et facit ructuare· Et hommes ſcindūt ſtipitem et radicem et egreditū inde lacrimus q̄ colligitur et ſiccatur et eſt illud quod dicitū aſa. Et melioꝛ ex aſa eſt illa que vergit ad rubedinez et eſt clara ſimilis mirꝛe habens bonū odoꝛem non ſimilem odoꝛi poꝛri nec odoꝛem hoꝛribilem ſubito et quando teꝛitur et infunditur cito reſoluitū et quādo tenetur in oꝛe ꝓuocat ſaliuā cito·foꝛciꝰ aūt qꝫ in tota hac ꝓlāta eſt·Eſt gumi et pꝰ illud eſt folium et poſt illud eſt ſtipes·gumi aūt eſt acutum inflatiuū qꝫ quādo miſcetur cū aceto vino et pipere et pomtur ſuper alopiciā curat eam. Alia aūt que dicit ſerapio ſunt hic poſita ſecūduz mentē Dyas· gal·et auic· quare pꝛo nunc tranſeo·

Anuiden romanum	·i·ſiſeleos
Archuſal	·i·aec
Anchuſa	·i·lactuca aſmi
Anguarte	·i·ſarcocolla
Anguſus	·i·citrullus
Apalos	·i·mollis vel ſine pelle

inde dicunt oua apala·i·ſine teſta inde et apala ſarcos·i.mollis caro ab a quod eſt ſine et ſarcoſ quod eſt caro·

Apartias	·i·ſerpens
Apaꝛme	·i·lapago
Aparcias	·i·ventus ſeptentrio
Apaloſarton	·i·hōs glaucos oculos
Apta	·i·ulcꝛedo vel vlcera mala vel alcola
Aptha	ſidem quod ſupra
Appella	·i·ſine pelle
Apentiſemenon	·i·inteſtinum
Apepſia	·i·indigeſtio vl' moꝛdicatio

Apetrificis eſt ſpecies titimalli

Plenon vel aplinuz gꝛe·ſplemon aut ſcolopendꝛion ara·vero et latine ceteraeh·DYAS·cap·aplenon Aplenon folia habet ſcolopendꝛie vēnoſe ſimilia·ſnaſcitū locis ſaxoſis vel parietibus ex lapide fabꝛicatis. Folia eiꝰ fūt multa ex vna radice aſcendēcia diuiſa ſicut polipodium·ſubtus tuſa et aſpera et ſuper viridia ē vero ſine haſta ſine floꝛe ⁊ ſine ſemine·GAL· vj·ſim·phar·cap·aplinum ſubtilium parcium quidem non tū ca·virtutis ē herba·POSSE· DYAS·folia eius elixa cuz aceto et bibita·xxx· diebus ſplenem ſiccant·Jtē folia ipſius vino addito vt cathapla ſma impoſita· ſplem ſingulare preſidium eſt ꝓpi folia cum aplenō folijs trita cum leuiſſima vini bibitione ſplenem cōſumunt franguitꝛijs et ſubgluctionibus et hydꝛericis ꝙ deſt bibita calculos frangit·dicitū q̄ ſola cū ſpine mule collo ſuſpenſa mulierem generare non ſinit·ſane nocte ſuſpendēda eſt et obſeruandum ne luceat luna aut de die ſuſpende ⁊ ſi homo ꝙ muliere eandem foderit·et aſſit alius qui dicat inde fodi te vt illa nō generet et iam hoc dicitū prodeſſe·GAL·Aplinuz lapidē frangit⁊ ſplenem ſubtiliat vel attenuat·

Apia	·i·mala valde dulcia
Apiaſter	·i·apium riſus
Apinalfac	·i·laieralmanam
Apiretios	·i·ſine febre vel ſine feruoꝛe
Apiſcon	·i·ariſtologia
Apiumtanum	·i·zizania

CAP· ·L·

Pium latine·gꝛece ſelinum arabi·vero kaſpar·vel karfi·Apij pluꝛeſ ſunt ſpecies·ſnam eſt apium domeſticum vel oꝛtmum·Et eſt apiū raminū ſiue apiū riſus·Et eſt apium emoꝛroydarū et eſt apiuz qꝫ dicitur cerofolium·Et eſt apium campeſtre· et eſt apium hyſpanum. Et eſt apium perſicū·neſt apium agꝛeſte·Et eſt apium montanum· et eſt apium aquaticū·Et eſt apium ruſticū·et ē apiū quod dicitur regalea·Apium domeſticū ommibus uetum quod dyas·vocat oꝛtmum quod caeſt in pꝛincipio·iij·gꝛadus ſic·in medio eiuſdez cuius ſemen eſt maioꝛis efficacie ſecundatio radix tercio herba·Cum aūt in medicina recepcio apij ſimpliciter muemtur ſemen apponendum eſt qꝫ a multis ſelinuz appellatur licet tota herba ſic vocetur·Apium raminum ſiue apiuz riſus vocatur a dyas·botrachion vel natrachiō·Et dicitur apium raminum quoniā naſcitur in gurgitibus in quibus degunt rane· et ideo vocatū natrachion·ſnam natragos gꝛece·i·rana. et vocatur ſimiliter herba ſelerata vl' paromichia ul' vnguis lepꝛoſus·Et dicitur apiuz riſus quoniā moꝛitur ex eo hō ridēdo·GAL·viij·ſim·phar· cap·paromichia·vocat apium riſus paromichiā dicens·paromichia·i·vnguis lepꝛoſus nomināta eſt ſic ab actu ſanat emm paromichias ſic ait

Dyas·virtus aũt eius ſubtilium parcium eſt et
ficcatiua·et non mordax·tala enim eſſe oportet
paromichia ꝛ pharmaca·palam autem eſt quo-
niam hoc tale diafotare ſufficiens ẽ omnes paſ
ſiones quecũq; diafotari egent·talia omnia enĩ
ſunt quecumq; tercij gradus exiſtunt in calefaci
endo et ficcando ſicut et in ſubtilis partis ſub-
ſtancia·huiuſmõi apij ſunt quatuor ſpecies vt
inquit dyas. Vna eſt que folia habet coriãdro
ſimilia ſed laciora et alba et pinguiora·et flore
mellinum et aliquãtulum purpureum·virgam
nõ longam·ſed breuẽ·radicẽ albam et nõ ama-
tam firam ſicut elebori·Virtus eſt eius viſcida
vulneratica·locis aquoſis naſciẽ· Secunda eſt
lõgioris tyrſi et foliis prtis multis locis inciſis
guſtu acerrimis hec multuz in ſardinia naſcitur
quã ſardi apium agreſte dicunt·huic virtus ẽ
viſcida valde·Tercia ſpecies eſt folia habẽs p
uiſſima vel breuiſſima tetri odoris atq; incẽdi
oſa cum floribus auroſis·Quarta ſpecies botra
chion qđ ſtaticem diciẽ naſciẽ locis ſabuloſis et
campis arenoſis florem hñs lacteum·radix ei9
eſt articulo ſimilis que radiculas paucas et te-
nuiſſimas habz·GAL·vi·fim·phar·cap·botra
chion· Botrachion ſiue apiũ riſus vel herba ſe
lerata quatuor quidem habet ſcđm ſpeciẽ diffe
rencias· omnes tamẽ acres vehementis poten
cie ſunt vt vlcerent cum dolore·Ca·q; ſic·eſt ve
hementer radix et ſimiliter tota herba· Apium
emorroidarum eſt cũ foliis guttaticis guttis q̃ſi
ſanguinis melancollici· Apiuz quod diciẽ cero
foliuz habet folia minuta ſicut folia fumi terre
ſed minutiora vnde cerofolium eſt ſpẽs apij vt
yſaac in dictis particularib9 ca·de apio·GAL·
vi·fim·phar·cap·de cero folio gingidium vel
cerofoliũ ſicut in guſtu particeps eſt amaritu-
dinis et ſtipticitatis ſic in cõplexione calidi-
tatis et ficcitatis eſt particeps·Eſt aũt ficcati-
tiuum ſcđm vtraſq; qualitates nec cacoſtoma-
ticũ eſt eo q; nõ paucam ſtipticitatẽ ſortitũ ẽ·
caliditatẽ quidẽ nõ minus manifeſtam poſſidet
ficcat aũt ſcđm ſecũdaz abſtanciã·Apiũ campe
ſtre·i·agreſte vel peroſellinũ et eſt olirantum
vel alexandrũ radix eſt illi groſſa et alba ꝛ mol
lis·et odorata folia habẽs rotõda et viridia in
capite plenũ eſt flore que capita clauſa fũt in q̃-
bus ſemẽ eſt viride et oblõgum et viſcidũ aro-
matis hñs odorẽ euſtomaca ẽ·Naſciẽ locis vm-
broſis et in ortis et humidis locis hec herba ẽ
cibis apta cruda et cocta comediẽ ſicut apium
GAL·viij·fim·phar·cap·ſimirinũ· Smirinũ alij
ſelinum equiuũ vel ſilueſtre·Alij vero alexandri
num. nominãt ex eodẽ genere eſt·et hoc cũ ſe-
lino et petroſellino macedonico ꝛ erit quidẽ ſeli
no fortius petroſellino vero debilius menſtruo
rum vtiq; ductiuũ eſt·et vrinatiuuz et eſt ca·et
ſic·in·ij·gradu·qđ vero in ſicilia petroſelinuz
nominãt et in amano fiens eſt equidẽ et id ſimi
num·minus vero eſt acre petroſellino et ſimiri-
no et ꝓterea in vulneribus apponi põt in eo q;
ſiccat et incarnat ac per hoc diaforeticũ eſt in-
duratorum· Alia vero virtus eſt ſimilis ſelino ꝛ
petroſellino quo circa et ſemine eius vtimur ad
menſtrua et vrinas et aſmata· DYAS· cap·ſimi
rinon·Simirinon·i·alexandrum herba eſt apio
ſimilis ſed folia habet laciora et ſubrufa· et qua
ſi pinguia et ſuauiter olencia· Et ramulos et ca-
pitellum vt aneti ſemen rotondũ et nigrum et
radicem lenem et mollem et ſucoſam·odorẽ ſua-
uem cum cortice nigro intus viridis aut exal-
bida·ſapz herba guſtu amariſſima eſt·vires ha
bet acres et ſudorem ꝓuocantes·eſt enim ſal
ca·et ſic·Apium hyſpanum idez ẽ quod campe
ſtre·Apium perſicum idez ẽ ſimiliter qđ campe
ſtre·Apium agreſte id eſt apium campeſtre·
Apium mõtanum·i·petroſelinũ agreſte et ẽ pe
troſelinũ macedonicum vel ſynonũ·quod naſci
tur in macedonia in criptis ꝛ in ſpeluncis·ſemẽ
eius eſt minutum ſimile apio et ameos odoratuz
et viſcidum et aromaticum·virtus eſt illi diure-
tica·Plinius ca·de petroſelino macedonico·pe
troſelinum macedonicum naſciẽ circa petras·et
eſt optimum macedonicum quod eſt odoratum·
ſubdulce eſt autem diureticum valde·Caſſi9 fe
lix cap·8 macedonico·petroſellinũ macedonicũ
ſic eſt vocatum eo q; fit ſimile apio·naſcitur in
petris montibus et rupibus qđ nos petrapium
dicere cõſueuimus et in lingua latina vocaẽ pe
troſelinum agreſte et alio nomine dicitur ſino-
num·Vnde aliqui ponũt alexandrinum ꝓ mace
donico ipſo carentes quoniam ſunt eiſdem vir
tutis·Sed notandum q; quando ponitur in de-
ſcripcionibus apium ſiluaticum debet intelligi
illud quod fortius operatur huiuſmodi ẽ apiuz
riſus·GAL·viij·fim phar·cap·de ſinono vel de
petroſelino macedonicũ ſinonum ca· et ſubama
euz eſt guſtu·Apium aquaticũ eſt ſenaciũ quẽ
multi criſſonem vocant naſcitur in aqua fruẽti-
cez habens pinguem et ramulos longos et fo
lia minuta ſimilia ꝑpoſelmo que cum maſticata
fuerint odorem ſuauem habent·Apium ruſticũ
·i·ambroſia pro quo·l·l·ambroſia·Apiũ quod
dicitur regalea habet virgam ſimilem apij cuz
multis ramulis et folia laciora que declinãt ad
ſus terram et ſunt declinãcia ad rubedinez ꝛ ha
bet coronam ſimilem corone aneti et folia ei9 ſi-
mulantur foliis alexandrini et oritur in locis hu
midis·SERA·li·agre·cap·kaſpar ſiue karſs
·i·apium. ſunt eius quinq; ſpecies·eſt enim do-
meſticum·et eſt notum omnibus·Eſt alia ſpeci-
es. q̃ dicitur aſalis et eſt apium quod naſciẽ in
aquis et in locis h nidis·et eſt maius apio do-
meſtico·ſed virtus eius eſt ſicut virtus illi9·Eſt
alia ſpecies apij que dicitur ſalis et eſt apium
orientale·vel montanum·nam eſt maius dome-
ſtico apio·et color eius vergit ad albedinem ha
bet virgam concauam et longam in qua ſunt ue
lut littere et folia laciora foliis domeſtici cũ vi-
riditate declinante ad albedinem·et habet co-
mas ſimiles comis herbe que dicitur limaſtis·

vel linogitis et habet multa capitula a quibus egredit flos et semē nigrū lōgum acuti saporis et odoriferū et habet radicē albā et odoriferaz qñ gustat nō grossam. nascitur in locis vmbrosis et humidis. ista planta administrat in cibo sicut apium domesticum cruda et cocta et radix comedit. et coquūt folia eius et summitates ramorū eorū et comedūtur. Et aliquādo comedunt cum piscibus et cōdiunt cruda cū sale et administrātur sicut alia olera. Et alia spēs est que vocatur ataselmū. Et alia que vocat yposelinū. et sunt species simile apio cōmuni in vtute nisi q illud quod dicit ataselmū ē debilis eo et operat ad illud quod dicit yposelmū. quod ē fortis eo. Et yposelmi semē quādo bibit cū oximelle aut cum vino pruocat vrinā et mēstrua. Et qñ sumit per os aut fit ex eo iunctio calefacit infrigidatos et ofert distillationi vrine. Et radix eius similiter facit hoc. et quādo semē eius dat in potu cū vino cōfert punctureſcorpionis et morsui canis. et quādo radix eius coquit in vino et sumit in potu frangit lapidē et expellit cū vrina et ofert dolori laterū et lumboz. Et qñ terit et extrahitur sucus eius et sumit in potu aut linitur ex eo corpus calefacit ipsum et expellit etiam frigus. Et montanū etiam facit hoc. Cuius tres sunt species. Et vna spēs ex eis ē que vocat oreoselinuz et est plāta hīs virgā longā vnius palmi aut circa hoc q̄ egredit a radice vna subtili a qua plures parue virge egrediūt et a virga ramuli plures super quos sūt capitella similia comemisi qz sunt minora satis et rotōda et est semen longū aliquādo subtile est acuti saporis et boni odoris similis odori cimini. et nascitur in locis montuosis. Virtus eius est similis virtuti apij domestici nisi quia est fortior et virtus seminis et radicis eius est ca. et non oportet q̄ putet quamuis nominetur oreoselinum q̄ non nascatur nisi in montibus similiter etiam illud quod dicitur petroselinum cum nominetur hoc nomine quia nō oportet q̄ putetur q̄ non nascatur nisi in petris sed istud petroselinum nascitur in petrosis locis cum rupibus et habet semen sicut ameos nisi qz habet meliorem odorem et acuciorem saporem et est aromaticum aliquantuluz. Et melius quod est ex eo est semē et est acutū amaruz. Est et alia species apij que dicitur sarmocidon et habet vgam similem apij cum ramulis multis et folia laciora foliis apij et quod est ex foliis declinat versus terram cum vertitur ad exteriora et sunt declinancia ad rubedinē quia eis ē humiditas pauca q̄ adheret manui hñcia odorē cū acuitate et sapor eoz ē sicut saper alterius speciei et super summitates ramoz eorum est corona similis corone aneti et habet semen rotundū simile semini cauliuz nigri coloris et acuti saporis odoris eius est sicut odor mirre. Et radix est mollis saporis et odoris boni cuius cortex est niger interius vo viridis ad albedinem vergens nascitur in locis petrosis. Et idez auct. gal. hec planta est media inter plantam apij domestici et plantā apij montani. Virtus eius est fortior virtute apij domestici et debilior virtute apij montani calefacit et deficcat in tercio gradu. Ista est plāta que vocatur latine regalia. POSSE. Apium domesticum pruocat vrinā et menstrua et resoluit vētositates. et ppter semē eius sucus eius in quo sarifragia decocta fuerit franguriosis et dissuriosis subuenit vel sanifragia grana solis filipendula et lapis lincis coquātur in suco apij et in colatura addito zuccaro fiat syrupus qui mane detur cum calida. Sucus apij agrestis vel acetū et oleū violatū vel rosatum misceant et buliant in vase vitreo ad ignem et cū tali oleo calido caput patientis mungat. valet contra litargiam et frenesim prius capite raso. Sucus decoctionis apij et thamarisci splenis et epatis opilationem soluit et duriciem sed ppter splenis. Aliud sumatur decoctio radicis apij feniculi petroselini fiat syrupus cōtra hidericiam ex suco apij et scariolaz et detur cū calida contra hydropisim radix apij et feniculi buliat in suco fumi terre et in aqua decoctionis addito zucaro fiat syrupus miro modo cōsumit flegma fiant etiā isti leucoflegmatici et hypos artica laboratibus. Recipe suci apij lib. i. suci scariolaz librā. ȝ. masticis. ȝ. i. facta decoctione coletur et postmodum addito zucaro fiat syrupus in fine decoctionis addantur pulueris esule. z. ij. et pulueris reubarbari. ȝ. ȝ. mane cum calida exhibeatur cōtra amphimerinam precedat purgacio deinde coquatur agaricus cum suco apij i pomo coloquintide vel in malo terē vacuato seu cauato et decoctio talis detur cotidie patienti. Nota q̄ apium nocet pregnantibus qz virtute sua dissoluit retinacula fetus. Epilēticis similiter obest quia dissoluit et confortat materiam ad actionem. et mouet ad superiora. Nocet similiter pueris ppter humiditatum habundanciā et virtutum debilitacionem. Et meatuum con/ strictionem. DYAS. Apium risus vulneribus cum arungia sine sale impositum putredines vel sordes expurgat sed non diuci in loco stet ne carnem sanam vlceret hec est q̄ scelerata dicitur que cum fimo porcino trita et imposita furunculos vel apāta infra paucas horas aperit. Apium risus faciens florem lacteuz vngues leprosos extollit acoras expurgat stigmata tollit. alopicijs medetur. elixatura eius adhibita fomēto pmomb opitulat. radix eius stē nutamēta pruocat. ficca vero adhibita dencium dolorē sensū auferēdo tollit. Sā dens dolens ex ipsa tactus nō alit et eū frāgit q̄si cauterū adhibitū esset. folia vo eius cruda cataplasmati imposita pustulacionē faciunt absqz escera. Item mirmiceas et acrocordinas cōcisa atqz ipposita excidēdo radicitus auferi ut nō renascantur. mutat etiā alopiciā sed detrahatur prius q̄ vlcerz. GAL. vi. sim. phar. cap. botrachiū moderate vtentibus scabies et lepras excoriat que mouet et vngues leprosos. sed stigmata diafo[illegible]ata mir

miceas tollit quinecīā allopicijs confert modico
tempore ſuppoſitū. ſſā ſi diuertiterit nedū exco
riatur eoīū ymo aduritur hec ergo oīa cime et
foliorum viridium ipſaꝝ plātaꝝ opera. Radix
vero ſiccata ſternutatiuū ē pharmacū ſimiliter
ceteris omnibus q̄ violenť ſiccāt ſed etiam do-
lorem denciū adiuuat cōſtrīgēdo ipſos vehe-
menter. ſ. exſiccando. Apiū emoroidarum in vi-
no coctū cathaplaſmetur natibus emoroidas in
flatas et flegmaticas excitat. Cauēdum tñ eſt
ne eis fluētib9 hoc fiat. ſi fine fluxu cū tumore
et dolore et extenſione illaꝝ venarum fuerit do
lor mitigať et tumorem ſiccat. Et ob hoc apiuz
emoroidarum dicitur. Apium quod dicīť cerofo
lium vires habet igneas valde. curat cancros
cum melle poſitū bibitum cū vino ſedat dolorē
lateris. Et cū muſſa bibitū ſoluit noxia pituite
coctum in oleo q̄ inunctū valet cōtra frigora fe
brientium. tritum et ſucus eius cum aceto mixt9
et potatus lumbricos expellit. Jtē cū vino ſūp
tum ꝓuocat vrinā et purgat menſtrua. Et ſi 8
elixatura caput eius laueē vel cum aceto mun-
gatur valet contra tineam et cum cera virginea
mixtū vel cū axungia veteri potidas ſanat elix
atura eius vrinā prouocat. yſaac in dietis pti-
cularibus in ca. 8 apio. Cerofolium ca. eſt i. iij.
gradu ſic. in. ij. quod potui datum cū mellicra
to vrinam et menſtrua ꝓuocat laterū dolorem
renum atq̄ vefice placat ventris tortionem de
groſſa vētoſitate mitigat ſtomaci etiam vento
ſitatem et omnium viſcerum diſſoluit. et opilaci
onem aperit. Apium campeſtre virtutē habz in
ſemine eius talē q̄ cum vino bibitum menſtruis
imperat. frigoribus acceptū medetur. et punc
tum ſtranguirys vtilis eſt. Radix eius ſimiliter
omnia curat ſcorpionū ictibus et morſui °cānis
ſemen eius cum vino datum occurrit. in muſsa 8
coctum atq̄ potatum difficultatibus vrine me-
detur. tormenta ventris et ceteras inteſtinorū
querelas eodēmō ſanat. Radix in vino 8 cocta
calculos pellit lateris et lumborū doloribꝰ eiſ-
dem poſitionibus ſuccurrit. Apium montanum
.i. petroſelinum macedonicuz menſtruis impe-
rat inflationes ſtomaci et colli cōpeſcit calefaci
endo. et mimis ſiccando. tortionib9 ſubuenit do
lorem lateris mitigat. nefreticis et vefice dolo
ri ſubuenit. ꝓuocat habundanter vrinam mar-
cum vino datum vnde diureticis antidotis m-
ſcetur GAL. viij. ſim. pbar. cap. de ſinono vl' pe
troſelmo macedonico. Sinonum vrinatiuū eſt
digeſtiuum et menſtruoꝝ ꝓuocatiuū. et 8ſtruc
tiuū ommū q̄ ſecun duz viſcera obſtructionum.
Apium aquaticum valet ad multa ꝓ q̄. l. l. he/
rochaltayn. Apium ruſticum valet ſimiliter ad
multa ꝓ qua. l. l. ambroſia. Apium q̄ dī regas
lia eſt herba cuius ſucus ingreditur in quadam
confectione ad ſcabioſa vlcera in antidotario vi
rili. ſucus eius radicis cum aceto fricatus valet
contra ſcabiez. DyAS cap. de apio omnes ſpe
cies apij mictualis ſunt virtutis. domeſticum ve
ro vel ortinum pam mixtum et impoſitus tumo
rem oculorum ſpargit ſimiliter id facere poteſt
ſi polente mixtum cum cathaplaſmatib9 addiť.
coctum in aqua et bibitum extuationem ſtomaci
conpeſcit tumētib9 mammis vtiliter apponitur
vrinam ꝓuocat eliratura eius radicis bibita ve
nenis occurrit vomitum ꝓhibet ventrē ſtrin-
git. ſemen eius plus diureticum eſt morſib9 ve
nenatis occurrit. et eos qui bibunt ſpumam ar
genti medicatur ventum et inflaciones ſtomaci
tollit. Antidotis anodinis neceſſarie miſcetur a
tiriacis. tuſſientib9 preſtat effectū. Et idē auc.
gal. in li. de agricultura. Apiū excitat libidinez
in viris et mulierib9 et ꝓpter hāc cauſam ꝓhi-
betur nutricibus quia ꝓuocat libidinēq̄ abſcin
dit lac eaꝝ. Et ipz facit oris odorē bonū q̄ ꝓ
ter ſumūt ipm in cibo hñtes fetorē oris maxime
qñ volūt loq̄ cū ꝓcipib9. Et id auct. bachim in
gemoh medicine ponūt apiū ca. et ſic. Et idem
auct. hi āy in li. de tiriaca ꝓpetas apij eſt mōta
in q̄ laxat uētrē in colica. Et idē auct. abē. meſ
uay ofert inflationib9 ventris. a q̄ei9 fac nau
ſeā et ei9 radix eſt fortior ſemine a ſemē fortiꝰ
ē q̄ folia et ipm eſt malum epilenticis. Radices
ommum conferunt ſtomaco.

Apiumtanum .i. zizania

CAP. l. Lj.

Ppios .i. camebalanos. Et ym q̄ſ-
dā dē rafanꝰ agreſtis. et dico ſecz
quoſdā quoniā ym veritatē rafa-
nꝰ agreſtis ē ille qui deſcribitur in littera finel
DyAS. cap. appios. Appios haſtas habz duas
vel tres viſcoſas et teneras et rufas folia ſunt
ei rute ſimilia oblonga et viridia et parua ſemen
paruū cuiꝰ radix eſt affodillo ſimilis ſed obro-
tōda ſimilis pile lacrimo plena de foris nigra m
tus alba. Radices eiꝰ due ſūt ſnp terrā q̄ accep
te vomitū faciūt. colerā et flegma excludūt. ra-
dices eiꝰ 8 ſubtꝰ id faciunt. omnis vero tuſſa q̄
accepta omnia ſimiliter facere nouit. lacrimum
eius ſic colliges. incide radices et in aqua mitte
q8 ſupnatauerit cū pēna ollige ſicca. et repone
poſſe. DyAS. ſi obulozꝝ ſemitriū mō datū
potui p vētrē purgacioēz faē herbe aūt ipius
ſuperiora fomitum faciunt q̄ inferiora ventrem
purgāt.

Appia .i. petra
Appida idem quod ſupra
Apocruſteca .i. repercuſſiua vel
redarguencia
Apochimatos .i. ordimen de naui imꝰ raſū
Apocapa .i. quedā figura q̄
tollit finem
Apocraon .i. repercuſſiuum
Apokon idem quod ſupra

Apodhia vocantur aues. ſimiles prundinibus
maiores tamen plurimum volantes ſic dicte q̄
vſu pedum carent apud plures. Dardam vocā-
tur vulgo.

Apotiſmon ·i·ambulatio retrograda
Apodelon ·i·medulla ferule
Apoſereſi ·i·larga ſanguinis detractio
Apoflematiſmus ·i·gargariſmus vel deductio flegmatis larga
Apogeus ·i·locus ſubterraneus
Apopia ·i·ſine q̃litate ſenſibili
Apokinum ·i·cinocraulia
Apolinaris ·i·mandragora
Apolinarus ·i·iuſquiamus
Apolaxamon ·i· durā carnez hũtes

CAP. ·Lij·

Pomel ſecundū dyas. cap· apomeli

Apomeli vel apomel quādo fauuz mellis m aqua frigida abluiē. Ille mellituz dicitur apomel. Sed nōndū eſt ſecūdū dyas· q̄ fauū mellis non aſperum eſſe debet ſed mellitum et non aquoſum. multi vero et illud totum reponūt verum omnibus erogantibus inutile eſt quia cerā mixtā habz quā notū eſt ombus cōtrariaz eſſe intraneis maxime eſt eligē dum mundū et dulcem in odore nō habens fetorē nec cere mixturam et qđ nō inflat ypocondria. nec turbat vrinam hec oia ſi ſanus eſſe voluerit obſeruanda ſunt ydromel habet ipſum mel compoſitum cum aqua frigida ſine omni decoctione nec habet certaz ꝓportionem mellis ad aquam muſſa vero fit ex·viij· partibus aque et nouem mellis deſpumati a coquit ad conſumptionē tertie partis illius tocius· ſi plus autem habet aque et mellis mimus dicitur muſſa aquoſa. et iſta vocatur aqua mellita que ſecundum maiorem minorem quantitatem mellis dicit aqua plus vel mmus mellita· ſi aūt fiat equacio dicitur muſſa mellita. Mellicratum idem eſt qđ muſſa aquoſa q̄a in eo eſt plus aqua q̄ mellis vt in allexandro de oculis ſed in ſecūda particula amphoriſmorum pro mellicrato accipit ydromel. Quidā cōponunt mellicratum cū vino et melle· ſam cromon vinum interpretatur· Vt Jo· meſue in antidotario ſuo vbi loquit de ſyrupis circa finem a ſecundū illum modū fiet cōditum· Differunt tñ quia in condito ponunt ſpecies et illud eſt nectar ſed in mellicrato non· Et ſunt quidā qui vocant vtrūq; vtroq; mō ſed ꝓ cōdito·i·i·oditū

Apoma ·i·priuacio anhelitus
Aponſina ·i·amorofia
Apoplexia ·i· collectio quedaz capitis et eſt opilacio ventriculorum cerebri cum priuacione ſenſus et motus
Apoperarecara ·i· curbita
Apoquiſtidos ſucus eſt limi ſed ſcōm quoſoā eſt ſordes manuum·
Apoquimatus ·i·ſordimen intus de naui vel raſura partis exterioris
Aporia ·i·dubitacio
Aporior ·i·dubito vel quero
Apoziſmum ·i·amariſma
Apoziſma idem quod ſupra

Aporrema ·i·quādo oculi fiunt ꝓminentes ex vomitu vel alia cā·
Aporrenſis ·i·erupcio anguli oculi
Apoſiaticus eſt omne qđ per os vel nares flegma deponit a capite ſiue gargariſmus ſiue maſticacio ſiue fricacio interioris oris ſiue ſternutatium· ſiue quodcūq; caput ꝓpurgat et dicitur ab opo quod ē de a ſelē quod eſt deponēs flegma
Apoſtema apoſtaſis idem et interpretatur collectio
Apoſtema multorum pedū. i·polippus a iſtud vocabulum ponitur in litera luf
Apocruſtica ·i· repercuſſiua vel rederguencia
Apopayſ ·i·ſine qualitate ſenſibili
Apoſgias ·i·deferueſcens
Apozio ·i·deferueſco
Apozimia ·i·apozima
Apozima ·i·deferueſcens ab apo quod eſt de·et zeo zees quod eſt ferueo ues·noſ autem intelligimus decoctionem
Aproximeron ·i·impotencia act9 venerei·

CAP. ·Liij·

Proſtilla Plinius ca·aproſtilla iuncos duos ſiue tres ſpargit in terra rubentes·folia habz rute ſimilia radices vt cepe ſed ampliores quam quidam ranum agreſtē vel ſilueſtrem vocant·intus habet medullaz candidam extra cortices nigros. naſcitur in montibus et aſperis aliquādo et vmbroſis locis. POSSE· Plinius purgat inferi9 ſuperi9·

CAP. ·Liiij·

Proparme ſiue aparme vel aporina gre·Filoantropos arabice·latine vero purpurea vel lapago·

DYAS·cap·aproparme. Adroparme eſt herba virgas multas habens longas et quadratas et aſperas·folia rara et in ordine poſtea· ſemē eſt ei albū a rotōdū et paruū in medio p tuſatū ſicut vmbilicus. fforē habet albū folia eius veſtibus tranſeunciū inherēt·naſcitur circa muros et ortos hec herba paſtores ꝓ liquatorio vtuntur lac liquātes·GAL·vi·ſim·phar· cap·aporina·Aporina Filonatropos vel filotropi dicūt dicitur etiā lappula minuta et purpurea medio criter abſtergit et deſiccat·habet aūt et aliqđ ſubtiliū parcium·POSSE·DYAS. ſucus h9 herbe et virgarū et ſeminis ei9 morſū mittigat ſpalangionis cū vino bibitus·et venenis occurrit· hic ſucus auri9 infuſus earū dolorē mitigat· hec herba cū axungia mixta ſcrofas ſpargit·folia aūt eius cōſtringentis ſunt virtutis et ꝓterea fluorē ſanguinis cathaplaſmatib9 appoſita medētur·et rei coherenti miſcētur·

Aprotanum ·i·obrotanum
Aproximon ·i· agregacio membri

ita q̄ nec mēbꝝ erigīt nec ſemē emittitur.
Aprouicus .i. vicꝰ agreſtis
Aprulonos .i. mentaſtrum
Aprupimentarum .i. gentiana
Apruna .i. ceraſa
Aquarelup .i. lenticula aque
Aquatilis .i. pluuialis
Aqua mellita quid eſt. l. l. apomel
Aqua aliquando pomīt pro ſuco vt aqua abſinthij. i. ſucꝰ abſinthij vel aqua albederogi. i. ſucus fluuialis.
Aqua cōmunis quid eſt. l. l. ydros
Aqua termarum .i. aqua balnei naturaliter calidi
Aqua lactis .i. ſerum
Aqua caſei idem quod ſupra
Aqua roſata ℥ mucarzo quid ē. l. l. mulachlach
Aqua roſata ommbꝰ ē nota eiꝰ vtꝰ. l. l. hard
Aqua caris ſecūdum auic. in de viribus cordis eſt ſucus per decoctionē extractꝰ a carnibꝰ cōminutis ꝓ eo q̄ deſudādo ab eis fluat vel conteritur caro cuius colatura potui miſtrat.
Aqua ſalmacina .i. aqua facta ſalſa artificialiter. ſ. cū mixtione ſalis loco cuiꝰ ponitur aqua maris
Aqua ordei ſcōm auic. quarto canonis fen. pri ma de cura febrium in generali ſic fit nā debēt eſſe. ꝓꝓ. ſatiriati aque et ordei ſatiriati vnum et coquat vſq; quo rubeſcat et reducatur ad ſatiriati quinq;.
Ara albactara .i. ſtercus vacinum
Ara amata .i. panis de ſimila
Arachinde eſt arbor habens radices ramoſas ac multiplices non folium nec herbam habet q̄ manducantur
Aracos idem quod ſupra
Arachib .i. inſtrumēto poſito a poſterioribus tendente interius et poſt ea recedente retro
Aracano .i. folia perſici
Aradabri .i. tenta et ſimiliter eſt quoddam inſtrumētum cirurgicorum
Araficua .i. cibus
Araf .i. atriplex
Aragne .i. aranea
Arach .i. aqua lactis

CAP .LV.

Rakos. GAL. primo de cibis ca. 8 arakis ait vltimam ſillabā huiꝰ nominis arakos per. k. ſcriptam. inuenimꝰ molkaſibꝰ ariſtophanis. vbi ait arakos frumēta ptiſanam kondrum. cenam. loliuꝫ cōſimile autē eſt ſemen ei quod lachiroꝫ. i. cicercule. q̄ alij dicunt non eſſe alterū genꝰ ab illo ſſam vſus eiꝰ ſimilis et virtus ſimiliter cōſimil' lachirorum niſi quātum duriores et difficiliꝰ 8 coquibiles. q̄ ꝓpter hoc indigeſtibiliores lachiris ſunt araki. apud nos autē ē quoddā ſilueſtr̄ et durum et rotōdū orobo minus in domeſticis fructibus inuentum quod nominat arachō nō per. k. vltimā ſillabam ſed ꝑ. h. aſpiratā proferētes. Et abiciunt ipſū colligētes ſic pellichinū
Aranud .i. acanug
Arameum .i. ſine rubore
Aranu .i. ſida
Arandilon .i. ſpecies ſiſeleos
Aranzilis .i. ariſtologia rotonda
Aranza idem quod ſupra
Aranea quid eſt. l. l. hamoebur
Araraaic .i. galiamuſcata
Arar .i. ſauma
Ararmzalon .i. ariſtologia lōga
Araſtion .i. naſturcium
Araſtade idem quod ſupra
Arafin .i. enura
Araſed .i. naſturcium
Araſaracoti .i. ſcariola
Aratano .i. folia perſici
Aratillus .i. cepe canis
Arachi .i. flos ſalicis quo tinctores vtuntur
Aratrifagi .i. canicularia
Arathamati .i. frangens oſſa
Aram .i. ſpecies pini
Arazhati .i. formica hīs alas
Arazarati .i. fruſtra ſubtilia
Archagelica .i. vrtica mortua
Archandi .i. pira ſilueſtria
Arafafam .i. gumi alcumar
Arf idem quod ſupra
Argalia .i. inſtrumentū quo liquores miciuntur in veſicam quod etiaz hrmga dicitur
Argafin eſt ſpēs mirre
Argamen .i. vlcus corneę oculi
Armala eſt ruta agreſtis ſecundum dyas. cap. de ruta q̄ vocat eam molli
Armarmacur .i. marubium
Armaraths .i. herba cuius gumi eſt aſa fetida
Armarij .i. medicina inda ſimilis cinamomo
Arnaberzl .i. lepus
Arnabum .i. arbor magna nō fructificans et eſt vimus.
Arnabati .i. ſemen ſpatarelli

CAP. .LVj.

Rnaben ara. gre. leges. latine vo lepus ſilueſtris. Almanſor tractatu tercio ca. de virtute carnium. Leporina caro pre pue melancolicum generat ſanguinem et ipſa emz plus alijs melancolie generatiua exiſtit. POSSE. SERA. li. agre. cap. arnaben auct. dyas. quādo aſſatur a comeditur cerebrum eius ofert tremori qui accidit ꝓ egritudines. et quādo liniūtur gingiue infancium cōfert dolori qui accidit eis quādo oriuntur dentes. Et facit facilem natiuitatem eoꝝ et cōburitur caput eiꝰ et ofticitur cū apide vrſi

aut aceto et curat alopiciã·Et quãdo bibiẽ co=
hagulum eius trib9 diebus post mundificacio=
nem matricis ꝓhibet impregnacionẽ ⁊ stringit
cursum huiditatũ menstruorũ et stringit vẽtrẽ
Et qñ bibitur cũ aceto cõfert epilensie·et ẽ be=
zoar omnibus medicinis mortiferis ⁊ ꝓprie lac
ti cohagulato i stomaco et morsui vipere·Et qñ
fit linicio cum sanguine ipius calido mundificat
morfeam et empetigmẽ et bothor lacteam·
AVIC·li·ii·cap·de lepore sanguis eius mun=
dificat pannũ·et cinis capitis eius est medica=
men bonum hñti alopitiã et ꝓprie marini lepo=
ris et venter leporis si sumiẽ sicut est cum visce
ribus et frigẽdo sub sartagine aduritur est me=
dicamẽ ozigmis pilorũ super caput cũ confici
tur et administratur cuz oleo ro·Et ei9 cerebrũ
assatum confert tremori accidenti insuccessione
egreditudinis·Et cum mungũtur gingiue infã
cium ex cerebro ipius ex ꝓprietate que in ipõ ẽ
velociter oriuntur dentes·et facile exeunt sine
dolore·Et similiter cum soluiẽ butiro veteri aut
recenti aut melle·Et cũ bibiẽ eius cohagulum
cum aceto cõfert epilencie·Et cohagulum eius
mundificat stomacũ·Et cũ bibitur tribus dieb9
cum aceto post purgacionem menstruorũ ꝓhi=
bet in pregnat icionẽ·et mundificat humidita
tem ex matrice curiẽtem·Et cohagulũ quidem
leporis cũ aceto est tyriaca et bezoar venenis·
et sanguis leporis frixus cõfert veneno sagitte
armene·Et sanguis quidẽ leporis frixus ofert
dissinterie et apãti intestinorũ et solutiõi antiq·
Arpa auis latine sic vocaẽ·grece herba auis ẽ
facta vt miluus eius virtutes inuenies m·l·la
tamie·

Arimagon	·i·arsenicum
Arsafam	·i·gumi acumbar
Arsa	·i·spina
Arsanum	·i·calamentum
Arthanita	·i·buthormarien
Arthanertiden	·i·seperare
Arthagena	·i·coturnix
Arrantus	·i·calamentum

CAp· ·LVij·

Rz ara grece aroza·latine vero ri=
zi·GAL·primo de cibis cap·de ri
so·In sapore eius est stipticitas·et
fõ retinet ventrem retencione temperata·et in
cortice ei9 est rubedo magis manifesta q̃ in ipõ
met aut in reliquo corporis eius et minus nutrit
q̃ frumẽtũ·Et idẽ·viij·de sim·phar·ca·oroza·
Oroza·i·risum habet quidẽ stipticum quo circa
ventrem moderate detinet·Et idẽ li·p̃dicto de
cibis hoc semine oẽs adrestrictionẽ vẽtris vtun
tur delectacionom ipi9 similẽ faciẽtes chondro
Est aũt indigestibilius chõdro et nutriens mi=
nus sicut et ad delectacionem edullij deficiẽs ab
ipo plurimũ·SERA·li·agre·cap·arz·hũt ca·
et hc·complexionis in primo gradu·Almansor
tractatu tercio ca·arz·de riso riñ tempies que ẽ

inter ca·et fri vicinum exist et vẽtrẽ stringit·
Solitis aũt collicã pati nocet eo q̃ licet nutri=
at de vẽtre tñ nõ facile descendit mñ coquaẽ cũ
alique multũ vnctuositatis hñte q8 qñ cuz lacte
coquiẽ ⁊ cũ zucaro ꝯ mediẽ plurimũ nutrit atq̃
sanguinem augmẽtat· POSSE·SERA· quã
do sani egent pultibus eius ꝓpter punctioẽs q̃s
habent in ventae aut ꝓpter fluxum multoz hu
moz sup quos vincit colera aut aliqua alia de
cã simili huic coque tñ quousq̃ desoluantur et
fiant sicut aqua kist et da in potu·hora cõueni=
encior vsus eius tẽpus est humidũ et qñ stoma=
c9 est fortis virtutis ad cibos·Et idẽ auct· dyas·
est pauci nutrimẽti stringit vẽtrem auget sper
ma·et minorat feces et vrinam·et ventositates
Est enim cõpletũ in stipticitate et ideo est bouũ
vlceribus intestinoz et punctionib9 eoz quã=
do bibitur aut fit cum eo cristere·et rubeuz est
cõstrictiuum plus·

Area	·i·carta
Arectica	·i·virtuosa
Arefasa	·i·oliũ de filiquis
Areffatum	·i·rotula genu
Areges	·i·scothomie
Aregion	·i·tercia species vlcerum cornee
Arelas archiam	·i·serpillum
Arelea	·i·pira
Araiedum	·i·antimonium
Arenza	·i·aristologia rotonda
Arenat	·i·bolum vel lutum armenum
Arenostus	·i·thus masculum

Arena arinde est quedam arena rubea que inue=
nitur in hyspania que valet ad faciẽdũ miniuz·
Arena maris que in lictor est sole calefacta car
nes humidas deficcat hec dyas·

Aren	·i·draco marinus
Areoptica	·i·rarefactiua
Areopagita	·i·virtuosa
Ares	·i·virtus
Arbemi	·i·lapis armenus
Arbei	·i·planta fructifera
Arcelon	·i·argemonia
Arcela	idem quod supra
Arceotidas cum sunt perfecti	·i·iumperi fructus
Arceotides	idem quod supra

Arcreatris quid est·l·l·chameacti

Ardenquearde	·i·rosa
Arfet	·i·piscis magnus salitus

CAp· ·LViij·

Rgemonia vel volucrum minus
grece·ara·scelen·latine vero·agri
monia vl' fertaria minor·DYAS·
cap·argemonia herba est omnib9 nota que fer
taria minor dicitur similis est in omnibus agre
sti papaueri vel ammon herbe sed discernitur
q̃ caput superius lacius habet· et serius flore=
scit et neq̃ ita feniceum facit florem·sed croceũ
Radix est illi desursum rotonda ex qua dimittit

croceum sucū aeris virtutis qui cōueiūt nebul oculoz et argimoni in oculis nominate passiōi Nascitur in campis vel circa sepes cuius radix greco nomine eupatoriū dicit·Plinius cap·argemonia·Argemonia folia habet equalia diuisa apti eo mō caput in cauliculo papaueris fil uestris radicem habet cuius sucus est croceī coloris acris et acutus nascit in aeris apud nos·

POSSE·DYAS·est diuretica valt q viridis trita a potata antraces·i·pustulas malas sanat et ad serpēcium morsum et canis et hominis rabidi et cōtra venena valet·Facit et ad ventris dolorem sic potata·Item vulnera cācero mata viridis trita et impoīta sanat·Itē serpencium morsum·ʒ·ɳ·cū vini ciatis duob9 data discutit mirifice ad venenū pcussum ferzo cū aceto impoīta facit·verucas tollit sic similiter·Ad splenis dolorem in cibo sumpta splenē cōsumit·Radix eius in vino cocta et potata paraliticis ꝓdest·GAL·li·dinamidiaz cap·de cancro dicit ipām valere cōtra cancrū per os sumpta·Paulus cap·de agzimonia ca·est et sic·

Argentum viuum quid est·l·l·aiba chest
Argentum quid est·l·l·fesch
Argemon ·i·vicus in circulo oculi ocupans de pupilla et coniunctiua
Argemata idem quod supra
Arkeutros ·i·arboz iuniperi
Arkeotidas ·i· fructus iuniperi vt gal·m li·de cibis
Armenum quid est·l·l·canarmenum
Armentum ·i· vitrum coctum
Armelo ·i·grana amara
Armentalis ·i·quedam species policarie

CAP· LIX·

Armel·i·terciū genus rute·et vocatur a dyas·armola cap·de ruta·et vocat eam sic similiter galien9 vt appareat in littera ruta que species inuemē apud toletū et in macedonia et in gallacea·cui9 flos est albus et semen obrufū et trigonum et gustu amarū ca·cōplexionis et magnum vt piper in autumo colligitur·SERA·in·agre·cap·armel

Armel nominat moli et nominat eā multi rutaz silvestrem et est planta que egreditur ex vna radice cum multis ramulis et habet folia similia foliis rute alteri9 molliora habencia grauē odorem·et habet florez album habet capitella maiora satis q capitella rute domestice diuisa tribus diuisionibus in quib9 est semen cuius color est ad rubedinē declinis hns tres angulos amarum et est illud qs de ipsa planta venit in vsuz medicine et ipm maturat et colligitur in autumno et ē ca·et sic·in·i·gra·POSSE·DYAS·

semen eius addito melle vino et velle capomis et croco et suco maratri caliginem oculis ostergit·SERA·mcidit humores grossos et expellit eos p vrinā·Et idē auct·albugerig facit fomere et mebriat potantem se et per istam virtutez cōfert pacientibus amorē qui dicit hereos nas facit eos dormire·Et dixit quidā experimentator q sumebat de eo in potu a·ʒ·ỿ vsqz ad·i·et faciebat eū dormire·Et idē auct·habix·Armel facit euomere et mebriat sicut vinum vel propze et est bonū melancolie et purificat sanguinē·Sed sciendum q harmel per·h·est cicuta vt apparet in littera harmel·sed armel·per·a·est illud genus rute de quo dictum est nunc·

Armefios ·i·dragantum
Arnegil ·i·nuces indice
Arnebus ·i·lepus
Arzec ·i·carta
Arsenicum ·i·auripigmentum et est ex eo citrinom et rubeū et auripigmentū quando per se p mitur citrinum intelligitur et quid est·l·l·harnech
Arsef ·i·cardus
Arsen ·i·semen mandragore
Artefides ·i·bacce iuniperi

Artetica et premula veris idem et est herba sicut consolida minor nisi quia habet folia quasi nigra et pinguia cū flosculo celesti medet dolozibus articulorz et ē ca·et sic·

Artelam ·i·agzimonia

CAP· ·LX·

Arthemisia vel mater herbaruz vel matricaria latine·grece tagetes·ara·vero·leptafillos·Arthemisia herba est fructuosa similis absinthio vel abrotano sed vastior est a foliis laciorz·sed aspectu fere talis non est albi coloris vt absinthium·ē habens gravez odorem gustu amara hastas habz longas florescit estatis tempore·floribus similibus floribus camomille graue olentib9 q amaris·Nascitur maxime locis maritimis est ca·et sic·in·ij·gradu·et dicitur arthemisia quoniā sic vocabatur vxor regis mausoli qui voluit eā sic vocari que antea vt inquit plinus·partheuis vocabat·et sunt qui ab artheuide artheuisiaz congnominatā putāt·quoniam priuat im medicatur feminarum malis·DYAS cap·de artheuisia·Artheuisie tria sunt genera vnū est quod vocat artheuisia monodos id est mater herbarū que est fructuosa et similis absinthio folia maiora et pinguiora habens et hastas longas·nascitur in maritimis locis lapidosis et sabulosis·florescit aūt estatis tempore floribus albis paruulis graue olētibus amaris·Altera artheuisia tagetes nominatur que tenera est semē hns minutum et vnam hastā foliis plenā·Nascit in locis mediterraneis et alcioribus florē mellinum atq tenuē et iocundiorem cōperacione priozis ferēs·Is a grecis vocat tagetes vel thanacetū Et nos in lingua latina vocamus eam tanasiam vel secundū quosdam attanasiā·Est et tercia artheuisia q leptafillos dicitur nascitur circa fossas et agros·flosculum eius si obtrueris sanguci

odorē habet·et ipsa amara· has species artheMisie dianā dicūt inuenisse et virtutes earum q medicamina chironi centhauro tradidisse hec herba ex nomine diani q artemisi dicitur accepit nomen artheMisia· que calefacit q siccat· GAL· vi· sim· phar·capi· de artheMisia· ArtheMisia duplex quidē est herba ambe tm calefaciūt mediocriter et siccāt et ponātur incalefaciendo q̄dem secūde abstancie in siccādo vero prime intense uel secūde incipiētis· sunt quoq mediocriter subtilium·parciū· POSSE· artheMisia valet cōtra sterilitatē factā ex humiditate· ssam si esset ex siccitate obesset q̄ pōt perpēdi ex complexione mulieris si sit pmguis aut macilenta· Vnde debz puluerizari artheMisia cū bistorta nuce muscata in eadē quātitate similiter conficiatur puluis cum melle vel sprupo simplici et detur in modū electuarij mane et sero cum vino & coctionis artheMisie ꝓdest tm si balneeē magis in aqua vbi cocta sit artheMisia et lauri folia· uł fomēteē vulua· ex tali aqua valet etiā artheMisia cocta in oleo oliue vel nucis ad mēstrua prouocanda si fiat pessarium ex ea· Contra tenasmonez ex frigiditate recipiat pacies per anū fumū colophoie posite super carbones deinde calefiat artheMisia super testam et calefacta ponatur super lapidē molarez et desup sedat pacies ꝓbatum est· Cōtra glādulas q̄ dicunt attrici q̄ nascuntur circa anum fiat prius scarificacio circa eas postea supponat puluis artheMisie q rubii· Contra emigraneam et cephaleam detur opiata cū vino & coctionis artheMisie· DYAS· ArtheMisia virtutē habet acerrimā purgatiuā attenuantem calidam et leptmticā· Elixatura eius causas mulieris mitigat menstruis imperat· secundinas excludit· mortuos infantes in vtero & pomit cōstrictiones matricis resoluit· omnes tumores spargit· accepta calculos frangit vrinaz prouocat· herba ipsa tonsa et in vmbilico posita menstruis imperat· Sucus eius mirre mixtus et matrici suppositus omnia similiter facere nouit· Coma eius ficca bibita· z· iij· stericas causas componit· Si quis iter faciens eam secum portauerit non sentiet itineris laborem· fugat etiam demonia in domo posita· ꝓhibet etiam maledicamēta· et auertit oculos malorū· Item ipsa tēsa cū axungia et suppositā pedū dolorē ex itinere tollit· In puluere redacta et cum aqua vel mulsa potui data intestinorū dolorem tollit· ArtheMisia que tagetes nommātur facit ad vefice dolorem et stranguriā suco dato ex vino· z· ij· Febricitāti ex aqua ca·ciatis· ij· potui dat̄ hic sucꝰ tonsa cum axungia et aceto torarum dolori medicatur ligata vsq in tercium diem· Vt infantē hylarē facias incende et suffumigabis et omnes incursiones malorū auertet· et hylariorez faciet infantem· neruorū dolorū et tumorem trita cum oleo bene subacta mirifice sanat dolorem pedum grauiter veratis radicem eius da cum melle mā ducare et ita sanabiē vt vix credi posset eā tantam virtutem habere· suco eꝰ cuz oleo ro· febrē ens perunctus curatur ea· hāc herbā si cōfricaueris lasaris odorem habet· Tercia que dicitur leptōfillos tonsa et cum oleo amigdalaruz bene subacta et more malagmatis panno inducta et imposita stomaci dolorem infra quinq dies sauat· Huius radix super ımē edificii suspēsa facit vt nullus domui nocere valeat· sucus eiꝰ cū oleo ro· mixtus et perunctus neruoꝝ tremorez et omne vicium tollit· GAL· ambe species artheMisie ouemūt lapidibus in renibus existētibus et ad calefactiones et extractiones secundinarū

Arthemon ·i· ciclamen
Arthemita idem quod supra
Aripu ·i· res odorifere
Arip ·i· boni mores
Ariccabo ·i· ferula
Aridal ·i· coloquintida

Arilli sunt arida vuarum grana dicta ab aridite qui grece vocantur gargata

Arimel ·i· grana solis
Arimech est herba q̄ nascit in partibus iamē hīs odorem cinamomi quare consolidat et desiccat vlcera· et prohibet putrefactionem membrorum

Aringus debz dicere pringus ꝓ quo· l· l· astaruticon·

Ariotbides ·i· semen iuniperi
Arocindin ·i· beladhor
Arion est quedam species dactili
Arostoligia quid est· l· l· acamug
Ariston ·i· aristologia
Aristolocia ·i· zappmꝰ arbor
Aristellus ·i· scordeon
Arcis ·i· adarce

Araatidos sunt grana cedrini vel iuniperi

Arciabia dicon ·i· lacca
Archia ·i· merulus auis
Archirocha ·i· infusio q̄ fit duobus modis vel cum aqua vel liquor aliquis ab aliquo funditur super membruz in quo est necessaria· vel pannꝰ infusus in eis superponitur iterando sepe·

Archimom ·i· malum terraneū
Archimeron ·i· hermodactillus
Archiseta ·i· fructꝰ mādragore
Archiritica ·i· artetica
Ardifigi ·i· arbor similis cappari in foliis qua caremus
Ardifigai idem quod supra
Ardillus ·i· porrum siluaticū vel vinee
Ardrias ·i· miluus auis

Argiphora gemma margaritha· pna alba albica idem· quādo simpliciter ponitur pro non perforata intelligitur

Argimomina ·i· agrimonia
Argiora ·i· vrtica
Argilites ·i· mercurialis
Argimonis ·i· lappa inuersa
Argimona idem quod supra

Argitos ·i· argentū inde li
tar girum·i·ſpuma argenti
Argirofora ·i· confectio que=
dam in antidotario maiori dicta ab argento
Argilla terra munda terra figuli· vnde vaſa fi=
unt dicta ab argis·i· primo vaſe qđ ex ipo fac
tum fuit quod ſic vocabaē argillos dicit grecꝰ
Armich ·i·herba iamena bo
m odoris ſimilis cinamomo groſſo
Arpinas ·i·cauda equina
Arſinago grece ·i·arſenicum
Arſimegum quidā dicunt q̄ eſt laurus quidā
q̄ eſt cepe quidam q̄ eſt amigdala quidā q̄ eſt
oliua ſed prima melior
Arttriza ·i·ariſtologita rotonda
Artis ·i·adarce
Arti ·i·cipreſſus
Artion ſimilis eſt foliis verbaſco niſi quia irſti
ciora ſunt· caule longo molli· ſemine cimin· naſ=
citur in petroſis locis radice tenera alba dul=
ciq̄ decoquiē in vino ad dencium dolorem
Articulationes ·i·iuncture
Artimtonia ·i·arterie inciſo
Artiatides ·i· grana iuniperi
Arzilla ·i·bedagati
Arzolla ·i·agrimonia
Arobonari ·i·egritudo in qua
homo ſemper ridet·
Aromoraphion ·i·rafanꝰ agreſtis
et eſt rapeſta
Aromaticum ·i·calamus aroma
ticus
Aromata ſunt omnia odoriſera· vnde dicuntur
aromata eo q̄ aris impoſita diuinis inuocacio=
nibus apta videnē vel q̄ aeri miſceri ꝓbātur·
Aromach ·i· quedā cōfectio
Aroma idem quod ſupra
Aromati idem quod ſupra
Aromorchion quid eſt·l·l·fmel
Aromis vel aaromis barba·parus·pes vituli
Aaron·ſerpentaria minor·cantarica idem·l·
Aaron
Aronarmeni ·i·bolum vel lutum armeunm
Aron ·i·vſnen
Arphagia ·i·ficca eſca
Aror ·i·yris
Aroſachie ·i·ſpuma maris hic
cata in petra reſidens
Aroſticis ·i·egrotatiuus
Aroſtos ·i·eger
Arotion ·i·artbion
Aroch ·i·tiri
Arbor iachne quid eſt·l·l·batinꝯ
Arbor marie ſecūdum auic·eſt buthormarien ſꝫ
falſo quoniā buthormarien eſt herba et nō ar=
bor ſicut pat et in·l·buthormarien·ſed arbor ma
rie eſt ros marinus pro qua·l·l·laiera limarien·
Arbor mella ·i·piliqua
Arbor cornuta idem quod ſupra
Arbor grani viridis eſt arbor terbentine et eſt
zappinus vt apparet in·l·bothin·
Arbor maſticis eſt lentiſcus
Arbor dactili ·i·palma
Arbor vulpis ·i·liquiricia
Arbor granati ſilueſtris quid eſt·l·l·darhſahā
Arbor abrahe ·i·agnus caſtus
Arbor cimicum ·i· fraſſinus
Arbor tremula ·i·arbor granati ſilueſtris
Arbor gumi arabici quid eſt·l·l·amgailem
Arbor cuminum ·i·vinus
Arbor glandifera quid eſt·l·l·bulſos
Arbor huris quid eſt· l·l·ronder
Arbor q̄ dicitur populus quid eſt·l·l·haur
Arbor ſebeſten quid eſt·l·l·ſebeſten
Arcos ·i·princeps inſ̄ po
liarchion ·i· plures principatus optimens
Archotica· ·i·diſtractoria
Arcos ·i·podes anus
Arcondos ·i·iumperi fructꝰ
Argomela ·i·valentina alij
ſerpillum maiorem ·i·valeriana
Armoriaca ·i·ſemen rapeſte
Armoratia ·i·rapeſta ſilueſtris
lapſane et eſt rafanus agreſtis
Armoniacum ·i· genus mali granati
Armola ·i· armel et ē ſpēs
rute que dicitur moli ſecundum dyas·ca·8 ruta
Armoniacum quid eſt·l·l·naſach
Armom ·i·ficus lupi

Arnogloſſa·i·plantago vl̄ quinq̄
neruia vel lingua arieti s latine·
grece arnogloſſos·ara· liſen alha
mel· Arnogloſſa·i· plantago cuius tres ſunt
ſpecies·vna eſt femina cuius folia ſunt lata ha
bencia quaſi fila in fractura ſua. Alia eſt habēs
folia ſtricta q̄ lanceola vocaē·et eſt maſculus·et
habet fila vel neruos in fractura ſua vt ſupra
ob id quinq̄ neruia vocantur· et habet ſtipitez
medium ſemibus plenum fri·eſt et fic. in ſecūdo
gradu·Eſt alia ſpecies q̄ vocaē plantago aqua
tica ꝑ qua·l·l· barba ſiluana. SERA. li· agre·
cap·liſen·i·lingua arietis q eſt plantago·q ſub
iungit auct·dyas·dicitē autem arnogloſſa·q eiꝰ
expoſicio eſt lingua angni ideo q̄ greci arnon
agnum vocant et gloſſos linguam·Et dicitē etiā
eptapleuros·i·vij· coſtas habens nam in foliis
eis ſunt ſeptem coſte ab epta in greco·i·vij· et
pleuros coſta quia habet· vij· neruoſitates ma
niſeſtas in ſimilitudinem coſtaꝝ latezꝝ animali
um·cuius due ſunt ſpecies·ſ· maior et minor ſꝫ
minor habet folia ſubtiliora et minora et leni=
ora q̄ folia maioris et habet virgam que incli
natur verſus terram multos ramulos habentē
et flos eius eſt croceus q ſemen eius eſt in radi
ce lingue·i·folij. Maior vero habet virgas aſpe
riores et folia lata ſimilia oleribus que comedūē
tur et virga eius eſt angulosa ad rubedinē des

clinans cuius longitudo est vnius brachii sup
quã est semen in figura sua a medietate ipsi⁹ su=
pra et habet radices molles et plures supra q̃s
sunt pili asbi vt grossitudo digiti et repitur in
locis lapidosis et humidis et vallibus et ortis
et in pratis. Et illa quidem maior est maioris v
tutis q̃ minor. DYAS cap. arnoglossos. Arno
glossos siue eptapleuros nomẽ sumpsit a simili=
tudine agnine lingue. Nam greci arnon agnum
appellant et glossos linguam siue rursus q̃ sepe
adnata habeat germina in longitudiẽ septẽ la
teribus similia ideo eptapleron uocat. Ei⁹ ge
nera sunt duo vnum dicitur polipleuron. ẽ etiã
aliud sed minus. Min⁹ vero habet minuta folia
et angusta et lema. virga eius multos habz an=
gulos inclinata ad terram florẽ viridez habẽs
et semẽ super ipsam virgã. Nascitur vero in car
diariis locis. Alterum genus plantaginis folia
habet lata et ornaciora et neruosa. huius virge
anguleesse sunt a rufe habentes lõgitudinẽ vn⁹
cubiti et a media virga vsq; sursum semine est
plenum. Radices multas et teneras habeta asp
as et albas in grossitudine vnius digiti. in locis
aquosis nascit̃ et in valib⁹ et in ortis et in pra
tis melior est tamen q̃ est maior. GAL. vi. sim.
phar. cap. de arnoglossa. Arnoglossa siue plan=
tago maior. hec planta mixte cõplexionis ẽ ha
bet enim quio aquosum frigidũ habet aũt quid
et austerum qđ est terrestre frigidum et siccum
quare infrigidat et desiccat et secundum ambo
secunde est abstancie quecunq; aũt cum stipticita
te farmaca desiccant omnibus malis veteribus vl
ceribus et reumatibus et putrefactionibus con
ueniunt et ideo etiam disinteriis. nã fluxus san
guinis fiunt. et si quod perustũ est refrigerant a
consolidatiua simul sunt malor̃ vlcerum tam re=
centum q̃ veterum. In omnibus autẽ hui⁹mõi
pharmacis vel priã vel nullo vltima arnoglos=
sa ẽ. ppt̃ proportionẽ cõplexionis. nã a siccitatis
participat et frigiditatis nõ stupefactiue sed et
fructus eius et radices consimilis virtutis sũt ni
si q̃ siciores et minus frigide sed fruct⁹ quidẽ
plus subtilium partium est. Radices vero plus
grossarum. ipsa autez folia herbe desiccate pl⁹
subtilium partium et minus frigide sunt virtu=
tis eius exalata et euaporata superfluitate aquo=
sa ipsorum propterea quidem ergo radicib⁹ q̃
dam ad dencium dolorem vtuntur mastic̃do a
lotionibus ipsarum decoctar̃ ad opilaciones et
epatis et renum vtũtur eis. sed et foliis et multo
magis adhuc fructu participãt enim hec omnia
abstersiue virtutis quãtũ d et ea secundũ esse
et in ipsa herba putat̃ superari tñ a multitudi=
ne humiditatis. POSSE. arnoglossa vtilis est
ad siccãdum vulnera et mundificandũ putredi
nem eorum epar cõfortat. repugnat sacro ig=
mi ne corpus ambiat. valet etiã emorroidibus.
omnem dolorẽ qui est ex igmis adustione refri=
gerat. Sucus ei⁹ cũ albumine oui sumptus libe=
rat hyctericũ. vtilis est emoptoicis et dissinte=
ricis. et quibus fluunt menstrua vel emorroide.
vulnera pulmonis curat. Radix eius in aqua coc
ta dolorem dencium mitigat si os ex illa aqua la
uetur. Sucus ei⁹ valet contra opilacionẽ renũ
delet maculas nigras. et stringit sanguinẽ. her
ba ipsa mastica dolorem dencium tollit vulneri
circa oculum vel nasum sucus eius cum lana per
nouem dies apponitur. sucus ei⁹ dat⁹ quarta=
nario ante duas horas accessiones cõfert valz
etiam ad vulnera recẽtia cũ axungia. SERA.
auct. gal. virtus ei⁹ est que incarnat et confert
vlceribus corrosiuis omnib⁹ et putredini eorũ
Et ppter hoc cõfert vlceribus intestinor̃ et in=
carnat fistulas et alia vlcera antiqua. Et semen
eius et radix sunt ppinqua huic virtuti. nisi qa
sunt ficciora et forciora. Et semen eius est mul=
tum subtile. et radix eius est grosse substancie.
et ipsa confert dolori denciũ quãdo masticatur
quãdo fit collucio oris cum aqua eius. Et semi
na quidem et folia et radix sunt aperitiua opi=
lacionis epatis et renum ppter absterssionẽ que
est in eis nisi quia semẽ ei⁹ est forcius in hoc sa
tis quia in omnibus istis est virtus que absters=
git satis. Et fortasse est virtus in hac herba dũ
est recens nisi quia vincit̃ ab humiditate que ẽ
in ea vnde nõ est manifesta sua operacio ppter
suam victoriam humiditatis. Et quãdo desicc̃a=
tur folia ei⁹ fit virtus ei subtilior et minus fri=
gida quoniam aquosa superfluitas que est in ea
resoluit̃ et destruit̃. Et idẽ auct. alex. arnoglos=
sa retinet ventrẽ quãdo bibitur et fit cristet̃ cũ
ea. Et cõfert febribus terciane et quartane quã
do bibitur sucus eius. DYAS. cap. de arnoglos=
sa. arnoglossa cathaplasmatibus abhibita sor=
dida vulnera purgat et reumata siccat profluẽ
tib⁹ sanguinẽ occurrit. maculas nigras et epi
titas curat. et cicatrices vulnerum facile duc it
semen eius tensum et in puluerem redactum et
vulneri aspersum sanat. chiromib⁹ vulneribus
medicat̃ vstionib⁹ singulare presidium ẽ. Mor
sib⁹ canis auxilium prestat et tumorib⁹ et scro=
fis maxime si cuz sale imponat̃. Cocta vero folia
ipsi⁹ cum aceto et sale disinteriis et ciliacis opi=
tulant̃ maxime si cum lenticula adhibeant̃. hy=
dropicis cocta succurrit. epilenticis et asmatic is
prodest accepta. sucus ei⁹ sordida vulnera oris
purgat gargarismo. cum cimolea et absinthio
suc⁹ mixt⁹ ignem sacrũ extinguit fistulas p cri
stere si adhibet̃ medet̃ dolori aurium infusus ita
prestat dolorem oculorum munct⁹ tollit. sucus
ipse colicis necessarie miscetur gingiuis sang=
uinem abstinet ptificis et sanguinem reicienti=
b⁹ necessarie adhibet̃ disintericis p cristere ad
hibit⁹ maximũ presidium est offocaciones ste=
ricas cum lanis adhibit⁹ soluet et matricis reu
matismum similiter suspendit semen vero ei⁹ cũ
vino bibitum solucionem ventris stringit et re
icientib⁹ sanguinem mire prodest. herba ipa cũ
vino vel aceto cocta id prestat. Elixatura radi=
cis ei⁹ omnia fit̃ facere potest cruda cõmasticata

dentibus dolorem tollit renum dolorē et vesice mittigat·dicunt alij ꝙ tres radices eius in vi ciatis tribus et aque ciatis tribus elixe et come ste et bibite fe·tercianas curat· simili mō et q̄ tuor radices eius quartanis mederi·multi dicūt radicem eius collo suspensam scrophas nasci nō dimittere·Minoris vero plantaginis sucus col lucioni dat̄ oris et foliis·et sangumātes gingi uas curat·Item sucus tepefactus fomento vētris dolorem tollit·sucus bibendꝰ est eis qui purulē ta reiciunt cū sanguine·in serpentis morsu plā tago trita cum vino sumit̄·Comesta aūt sola vel cū lenticula cocta et oleo viridi cū aceto di sintericos et stomaticos curat·Si cui vulnus se cus oculum vel nasum natum fuerit sucus eius cum lana molli impositus per dies nouem curat Item suci eius cochleariū vnū bibitū lumbricos excludit similiter facit pistatura in vmbilico po sita·si qua duricies in corpoꝛ nasciť herbā ipaz pistatam cum axungia sine sale quasi malagma impone·sucum eiꝰ in aqua mulsa ante duas ho ras accessionis potui da quartanariis et mira beris eius effectum·ad podagram et omnē ner uorum dolorem vel tumorem folia eius pistata cum modico sale optimum est. vulnera recentia cū axungia veteri curat sic et parotidas·Si cui pedes doluerint ex itinere cū aceto imposita tu morem et dolorez tollit Fistulas tonsa et impo sita facilime sanat·omnes difficultates vesice fo lia et radix eius potata fortiter medētur quia habundanter infrigidāt et deiccāt q reprimūt ꝓpter qꝰ ad vlcera maligna et reumatica et pu trida iuuāt·herba ipsa dissintericos iunata emo roidas reprimit· vsta infrigidiat et gluctinat deiccat enim absq; morsicacione semen autem eius et radix simili a sunt virtute ꝓpter qꝰ ficci ora sunt et minus frigida· semen preterea habz subtiliandi virtutem·folia extenuandi·radix in pinguādi·que masticatur in dolore denciū ad oris etiam lauationem facit et epatis et renum emfrasim·Hec predicta etiam sera·refert auc·
dpas.licet per alia verba·

Arnos ·i·agnꝰ
Arnocerkhtaga ·i·es vstum
Arsonegon ·i·Folium
Arsof ·i·cardus vel species eius
Arthomeli ·i·panis cum melle
Factus·
Artomam ·i·granum cuius
Vtꝰ ē ordei pmo ē mediū intra cirricūq ordeuz·
Arthomata ·i·articuli
Artomen ·i·actomus
Artododons ·i·iumperus
Arros ·i·species cardi
Aruab ·i·philotrum
Arucusu faraton ·i·herba vnde tinc
gitur reubarbarum qua caremus
Aruiatum ·i·instrumentum
quo suspenduntur homines
Arui ·i·masculus
Aruncus ·i·eitrum
Arculabum ·i·ferreum instru=
mentum cirurgicorum
Arcuscula ·i·nomen demonis
Arcution est similis foliis aracion.
Arcuatus morbus ·i·hpateritica
Argumen ·i·pris
Arnunas quid est·l·l·nendana
Arsuc ·i·gallia muscata·
Arstum ·i·lappa
Artumen ·i·yrus illirica
Artus ·i·anus poder
Arzul ·i·bedeguar
Arf ·i·semen altanabotis
Arz ·i·cedrus arbor
Asa ·i·quoddā gumi
Iam ex ea est quedam odorifera· quedā fetida
quedam est odorifera licet paruū habet odorez
sed calidior earū est fetida et est ex herba vehe
mentis igneitatis· vnde gumi istius plante est
satis fetidum et ideo vocatur asa fetida· ꝙ asa
odorifera est sucus predicte herbe expressus et
soli coagulatꝰ habens aliqualem odorem sic
herba predicta·quando vero simpliciter pomē
in receptis asa de asa fetida intelligiť ·asa feti·
da est ergo gumi ꝓ excellenciam fetidū et voca
tur lasar et gumi quirinaceū et herba eiꝰ vo=
cať filfiū vt i all exādro & dētibꝰ alij vocāt hāc
herbam anuden vel anuiden·l·l·anuiden
Asagen idem quod supra
Asa dulcis ·i·gumi riquilicie
Asabota ·i·arbor que est in
persia uenoſi fructus et quando plantatur in
egipto est fructꝰ eiꝰ de hijs que comediťur
et est perficū
Asabit ·i·asait
Asach ·i·arbor thuris
Asactios ·i·kabāsalamodica
Asachasara ·i·radix porri
Asadar ·i·lactuca asmi
Asadan idem quod supra
Asaer ·i·aerona
Asafati ·i·rubor pustulosus
qui apparet in facie
Asas ·i·morbillus vel epi
tura sicut empetigo
Asagas ·i·sanguis draconis
Asabic ·i·pultes multum
spissi ex aqua et farina
Asaic idem quod supra
Asakel ·i·spica celtica
Assaka ·i·radix lilij
Asame ·i·sanies
Asamanur ·i·molesti dies· f·
calidissimi et frigidissimi
Asange ·i·sanguis draconis
A amentum ·i·piscis q̄dā magnꝰ salit9
Asarabach ara·vultigo gariofilata agrestis cē
tū neruia centucerzia vulgagens idem est et ē
aerina

Asaraēs idem quod supra
Asarum idem quod supra
Asarugi .i. virga pastoris
Asarai idem quod supra
Asarica .i. epilensia
Asaruai .i. cipressus
Asar .i. armoniacum
Asaron .i. asarus vel baccara. vnde alia herba est bachar. vel bacharis et ideo dyas. facit aliud capitulū de asaro et aliud de bacharas.
Asarten .i. piscis magnus salitus
Asarmanux .i. molesti dies vel calidissimi et frigidissimi
Asathar .i. origanum
Asatherai .i. virga pastoris,

CAP. .LXij.

Sathartē siue asathartar ara. grece glio. latine vero sordicies semicupei balnei. SERA. li. agre. capit. asathartar. asathartar est sordicies nigra q̄ reperitur in balneis et in fundo semicuperi balnei. Et idem auct. gal. virtus eius est que calefacit in principio tercii gradus et abstergit absterfione non multa et attrahit fortiter. DYAS. caglio. Sordicies q̄ in balneo colligitē que nominatur glio. Virtutem habet ca. et malacticam diaforeticam. POSSE. SERA. auct. gal. extrahit sagitas in fixas corporis curat tussim antiquam quādo fit fumigium cū ea et qñ ponitur super empetigenem aufert eam. DYAS. vtilis est ficubus et ragadijs ani vngendo et si ei addatur cinis condilomata dissoluet pro alijs sordiciebus. l. l. vasachi
Asaūgi .i. puluis qui cadit de palea
Asauregi .i. puluis qui cadit de parietibus salis
Ascala .i. lactuca agrestis
Ascak .i. tribulus herba
Ascam est arbor qua caremus
Ascabalos .i. cancer cūvenit membrum ꝓpter ipsum ad insensibilitatem
Ascarides .i. lumbrici lati
Ascatacios .i. tepidum tenens medium inter ca. et fri.
Ascalanonti .i. stincus animal valens ad coytum
Aschabades .i. atrala
Assatis .i. vectia
Assaltos .i. aspaltum
Assarie .i. aramentum
Assarfasa .i. rothaba
Assa .i. aer
Asgaragum .i. afarum
Ascakabos .i. vbi destruitur caro sic q̄ ipsa sequitur vsq; ad os siue sit incipiens aut succedens ipsi
Asma .i. offensio anhelitꝰ cum sonitu. Vnde asma. i. cantus et asma et orthomia et disma idem
Asmatum .i. absinthium
Asmarhoe .i. herba cuiꝰ gumi est asa fetida.
Asmach .i. addicio materie pinguis contingens in palpebra superiorem grauat palpebrā in apercione et facit ipsam quasi molifactam et est coniuncta non mota sicut nodus
Aspaltum .i. bitumē iudaicuz quod inuenitur natans in fontibus et est species napte et vocatur stercus demanis. ista napta ē petroleum vnus generis. l. l. brafalendi
Aspalatrum .i. genestrella
Aspalarus idem quod supra
Aspamata .i. tensiones
Aspalatus .i. tapsus
Aspalium arbor est et est granatum siluestre ꝑ quo. l. l. darfihahan
Asparagus secundum gal. in li. de cibis vocatē omnis sūmitas plante dum est in teneritate sua sicut et sparagi sūmitas quando comeditē ꝛc. sm̄ modernos est vere sparagus

CAP. .LXiij.

Spergula id ē herba minuta hñs folia vt libanotides sed strictiora habens stipitem nodosum a in quo libet nodo folia in giro posita quinq; vl̄ sex vl̄ septem ordinata ad modum stelle. sicut herba q̄ dicitur rubea vel sicut alguascen. et ab eis dē nodis procedunt alij rami simili modo facti cuz nodis et foliis vt supra cum floribus paruis albis sicut Flores oliuarum. Est enim calida et ficca. complexionis. POSSE. omnem duriciez a apāta dura resoluens est.
Aspratiles dicuntur quidam pisces sic nominati ab asperitate squamarū vel alocis in quibus degunt vnde aspiratilis. i. asper et ideo dyas. vocat sparagum aspiratilem.
Aspraeh est species pperci
Astamia .i. cibarium factum cum carne cocta cum aqua cui admiscetur sucus agreste
Assafir .i. aurum
Assarie .i. atramentum
Assagen .i. sanguis draconis
Assabota .i. persicum
Assalgem .i. napus
Assara .i. virga pastoris vel secundū. Auic. est pustula parua lata sic vesice ad aliquantulam tendens rubedinem a pruritum faciens et angustiam veniens subito secūdum plurimū accidit quādoq; vt curat ab ea humiditas et fortasse est sanguinea. et ꝑm plurimum fit vehemens in nocte. et causa eiꝰ est vapor calidus eleuatus in corpore subito aut a sanguine colerico aut a flegmate baurachio.
Assa affa .i. tubor pustulaꝝ que in facie apparent

Assabot est nomen cuiusdam piscis
Assanregi ·i· puluis qui cadit de parietib9 sal'
Assamim ·i· dies camculares
in estate molesti et dies alu in hyeme molesti
Assaguassora ·i· agnus castus
Assanati ·i· fassale
Astateta ·i· cucumer
Astacbii ·i· os locuste marine

CAp· ·LXiiij·

Staruticon ara· vel secacul grece· bicmon. latine vero centum capita vel yringus· ſſō est aūt affodill9 vt quidam dixerunt· sed vocanē due plante q̄rum vna est yringus vt patet p sera· ca ꝓprio et alia ē vna alia herba que sibi satis simulatur· Item Plinus post sermonē de yringo ex his iquit·ſ. yringum candidū quē centū capita nominant omnes effectus eosdem causat et radices in cibis grecorū recipiūt̄ siue crudis siue coctis vt dyas·cap·de yringis preterea in antidotario virili in quodā antidoto qđ incipit antidotum quod facit epilenticis recipiunt̄ et centūcapita·et affodilli quare non sunt idez· SERA·li. agre·cap·astaruticon·astaruticon·i·centūcapita·alia est celestis coloris·et alia albi coloris·ſz q̄ est celestis coloris est herba hñs stipitē duz et asperum et in summitatib9 ei9 est flos glaucus similis flori camomille·q aliquis ex floribꝰ habet colorem purpureū· et habet folia scissa et capitella similia stellis·sed folia q̄ sunt in ramis tendūt ad longitudinē et habz velut pilos. Et idem auct· gal· traxit nomen ab eo q curat apāta·quādo fit emplastruz de foris cū ea·aut suspenditur super ipa·virtus eius infrigidat q deficcat nō fortiter et maxime dum est recens· Sed centūcapita albi coloris est yringus et est species spine et sumit̄ folium eius cū sale cōditum in principio sui augmenti· Et folia eius sūt folia aspera aromatica in summitate quādo gustantur·et in summitatibus eius sunt capitella rotonda sicut sunt stelle·et in circuitu eoꝝ sunt spine et stipes eius durus·et color eius capitelloꝝ est similis coloris oliandri·et fortasse aliq̄ndo sicut color iacinti·Et habet radices longas nigras deforis intus albas in grossitudine pollicis boni odoris·nascitur in locis arenosis asperis Et idē auct·gal·virtus eius est cōposita q̄ infrigidat et resoluit resolutione pauca· Paulus cap·de yringo yringus secacul aut yringiō herba est spinosa radix eius cū aliqua li aromaticitate comedit̄ et confician̄tur cum melle et zucaro· radices predicte et comedunt̄·DYAS·cap·de yringo· Yringus aut yringion aut nux agrestis herba est spinosa·Folia eius in inicio comedunt̄ et in sale conponūtur que folia lata q asperа sūt gustū aromatis habencia·que cū creuerint obrufum colorem habent cū multis virgis in quibus sunt capitella rotonda spinosa hastā habēt duram in giro et q̄ndoq̄ albam et viridem cum

colore iacinti·et radix est illi oblonga et nigra de foris·demtus alba·aromate plena·nascitur in locis lapidosis et campis et littoribus habz radix eius virtutē calefactiuam· AVIC·li·ii· cap·secacul·secacul est ca·in sebo ad humiditatem quādam tendens et in ipso est leuitas· Et virtus eius est sicut virtus baucie·POSSE· yringꝰ amaxime radix ei9 cruda comesta curat gomoreā· SERA·auct·dyas·folia hui9 plante cōferunt inflamacioni stomaci et apātib9 oculi et aliis apātib9 calidis·Et quidaz dicūt q flos huius herbe cui9 color est purpureus si bibat cum aqua cōfert squīāci e et epilencie que accidit infantib9·quādo fit emplastrum cum ea humida cōfert apātib9 ca·lumborū·Et dicūt q si ille qui habet apāta in lumbis suis acceperit florem eius siccum cū manu eius sinistra et posuerit sup apāta sedat pulsacionem eorum·Et idez auct·dyas· quādo bibit̄ sucus eius radicis qui est albi coloris prouocat vrina et menstrua dissoluit torciones et inflaciones stomaci·et quādo bibit̄ cum vino cōfert dolori epatis et morsib9 venenatis·Etq̄n emplastrū fit cum eis resoluit exteriora apāta aut quādo suspendit̄ super ipa sicut quidā putauerūt·AVIC· secacul si habet virtutem baucie·et excitat appetitum copt9· et loco eius ponitur buziden·

Astatos ·i· cenfara Fabis
Astas ·i· inflacionibus
Astati ·i· lagusta vel locusta piscis
Astacia idem quod supra
Asta alexandrina ·i· camedapnes
Astafida ·i· vuapassa
Astafis idem quod supra
Astacodum ·i· sticados
Astacosithitis ·i· locusta piscis
Astaraticon ·i· astaruticon
Astragallos ·i· cardellus auis
Astra ·i· rubea
Astragabos ·i· pes p̄zemus
Astragalinos ·i· cardus albus
Astratum ·i· pauimentum
Astrafactus ·i· atriplex
Astragolos ·i· calcaneꝰ vel talꝰ

CAp· ·LXV·

Stragulus vel astragallos herba est que folia habet longa cū incisuris multis obliqua circa radices caules tres aut quatuor florem iacinti·radices villosas implicata rubeas p̄duras habet·nascitur in petrosis et asperis locis ·GAL·vi· simphar·cap·astragallus· Astragallus siue ficus terze siue glādula fructiculosos est·habens radices stipticas qua ꝓpter ex deficcantibus est· POSSE·GAL·nō debiliter cicatrizat vulnera vetera·et ventrem fluentem stringit si quis radicem eius coquens in vino bibat·Nascitur aūt plurima hec herba in neuete arabie
Astrauticos ·i· yringus

Aſtraktis idem quod ſupra
Aſe .i. yſopus
Aſeac .i. cobaguluin
Aſebzan .i. eſula
Aſeb .i. alumen
Aſectemia .i. comeſtio que fit de acatia
Aſech .i. ſandico
Aſedenigi .i. ſemen cānabi
Aſedenlati .i. lapis ematites
Aſedenagi idem quod ſupra
Aſed .i. leo
Aſebet .i. abſinthium
Aſefara .i. candarides
Aſeieth .i. fricatio denciuz et gingiuarū et labiorz interius
Aſeid .i. brachium
Aſeck .i. tribuli et ē herba
Aſelech .i. filigo
Aſemen .i. butirū coctum
Aſemcula .i. herba paraliſis
Aſenor .i. altea
Aſenablum .i. ſatureia
Aſeneku .i. abſinthium
Aſenbendegi .i. lapis quo alij lapides meiduntur
Aſenetu .i. quidam piſces magnus ſalitus
Aſenaekne .i. viſcus quercinꝰ
Aſeras .i. affodillus
Aſerengi .i. plumbum vſtum
Aſeſab .i. pecola et eſt guma abietis
Aſet .i. argentū viuum
Aſeraragi .i. tapſia
Aſeth. ſafen .i. calx viua vel lapis archadie qui accēſus nō extinguit̄ q verig
Aſbeton .i. calx viua
Aſbedarugi .i. baſilicon
Aſbeſtus .i. calx
Aſcera .i. canis ſydus
Aſcet .i. baulaſtia
Aſceth .i. ſandico
Aſce .i. tymus
Aſceleth .i. filigo
Aſceidit ē id qđ a cubito vſq; ad raſetā exiſtit
Aſceracoct .i. termenabit
Aſcebetere .i. vna de .xx. viij. manſionibꝰ lune
Aſcebete .i. anetum
Aſclepias .i. dragontea
Aſdepias idem quod ſupra
Aſſear .i. viſcus quercinus
Aſſengi .i. ſpongia marina
Aſſeng idem quod ſupra
Aſmelegen .i. napus
Aſmen .i. alſmen
Aſnee eſt lanugo vetuſtaruz arborū et ē vſnee
Aſne .i. puluis abſterſiuus q̄ ſarracenꝰ vtunt̄ ad mūdificacionē manꝰ
Aſperos .i. aſparagus
Aſplenu .i. aſplemon
Aſplemon .i. ſcolopendrie venenoſe et eſt aplenon
Aſplemiridon herba eſt in forma et virtute ſimilis ſcolopendrie .i. lingue ceruine et eſt idem qđ ſupra
Aſpleos leuci .i. vitis alba
Aſreos quid eſt .i. cannabit
Aſſeiſe .i. ſpata
Aſſendetindi .i. nux indica
Aſſebelezi .i. mandragora
Aſſebeci idem quod ſupra
Aſſebaza idem quod ſupra
Aſſenedonegi .i. ſemina granati ſilueſtris
Aſſeigi .i. caput
Aſſemen .i. butirum
Aſſeid .i. brachium et potiſſime pars poſterior eius vbi eſt coniunctio duorum focilium.
Aſſena .i. vſnee
Aſſemine .i. lubee
Aſſenar .i. aloes
Aſſeteragi .i. tapſia
Aſſeth .i. emplaſtrum
Aſſebedenigi .i. ſemen canapis
Aſtena .i. vſnee
Aſſegeten .i. miraculum
Aſſerebum .i. ſtannum
Aſterno .i. artbemiſia
Aſterplacodes .i. geſſamia
Aſter .i. ſtella
Aſter acticus .i. aſterion
Aſterice .i. diaſcodion et eſt electuarium de papauere poſitum in antidotario gal. mineri

CAP. .LXVj.

Sterion gre. vel aſter acticus vel bubonis. latine inguinalis vl ſtellaria. Plinius ca. aſterion. aſterion naſcitur intra petras et loca aſpera hec herba nocte tanq̄ ſtella in celo lucet adeo vt eam videntes ignorantes putent ſe fantaſma videre a paſtoribus maxime videtur. Paulus cap. aſter aſter vel aſtereon eſt quedā herba radiata vt ſtella foliis oblongis duabus aut tribus in cacumine capitella ſtelle mō radiata. POSSE. GAL. vi. fim. phar. cap. aſter acticus. aſter acticus alij vero bubonium nominant. qđ non ſolū ſuperplaſmatum ſed etiam ꝓpinatū credit̄ bubones ſanare. habet aūt quid diafoꝛeticum. habet etiam non minus refrigeratiuū quid et repcuſſiuū. vt mixte ſit potencie ſicut roſa nō tamē ſic ſtipticat Et idē eodem libro magis infra capitulo bubonium ſiue aſter acticus nominatus eſt ex eo q̄ creditur cōferre bubonibus tam cataplaſmatum q̄ aſſumptum. Eſt autem mediocriter diafoꝛeticum eo q̄ mediocriter eſt calidū et neq; vehementer neq; intenſe deſiccat maxime cum adhuc tenerum eſt et recens dictum ē aūt prius de ipſo. hec gal.
Aſicia .i. ieiunia
Aſitios .i. ieiunus

Afitonis ·i·armoniacum
Afilus ·i·tabanus
Afil ·i·squilla
Afimar ·i·amigdala
Assimab ·i·additio materie
pinguis contingens in palpebra superiori gra
uat palpebram in apertione et facit ipsam qua-
si mollificatam
Afinthesis ·i·sine cōsumptione
Afinamon ·i· vinum victiti-
um et fit qñ viginti sextaria musti cum dimidio
aque feruēt et postea datur infirmis· Afintesim
grece secundum alexandrum cap· de sigmis hu
mide distempancie epatis est dictum non exte-
nuatis ab a quod est sine et finthesis extenuatio
quasi sine extenuacione·
Afinthiaca ·i·decoctio herba
rum in aqua calida
Afios ·i·herba armoniaci
Afira ·i·farina ordei
Afireg ·i·ptes que sunt in circuitu ani
Afir est quoddā genus
pisces parui et sunt melle marine
Afir est quedam species ciceris
Afires ·i·affodillus
Afifigafit ·i·eupatorium
Afit est species nenufaris
Afithemon ·i· epithimum
Afius est quedā species lapidis vt apparet in
·i·lapis afius·
Asciſum ·i·quedam medicina inda
Asciigaset ·i·eupatorium
Asciadigni vel asciadegni ·i·canabum
Asciibran ·i·ascebran
Asciti ·i·crista galli
Assiregi ·i·ptes que sunt in circuitu ani
Afimibal ·i·spica inda
Assisa dicuntur que ventrem non inflant vt cis
minum leuisticum
Asciil ·i·squilla
Alkmeor ·i·stincus
Assicon ·i·bitumen
Aspistica ·i· serpens q̄ stat
in aqua ꝓpter vehemenciam siccitatis sue
Aspialas ·i·talpa
Asplimium ·i·ceterac
Asquiron vel androsomon ·i·ypericon
Assurer ·i·piomia
Assiradix ·i·gladiolus
Assideg ·i·ceruſa
Assindi ·i·finapis albi
Assinach ·i·spinachia
Astina ·i·anbelitus
Astitus ·i·lapaciolon
Astirgar ·i·filfium
Asobran ·i·esula
Asofol ·i·aurum
Asogiros ·i·ruta agrestis
Asokir ·i·species lepre
Asolatorse ·i·radix affodilli

Asolasonalchame ·i·plantago
Asoma ·i·cantus
Asorretus ·i·flos salicis montani
Asormac ·i·atriplex
Asoton ·i·capillus veneris
Asoth ·i·argentum viuum
Ascoli ·i·fuligo
Ascos ·i·vter mde ascli
tes ab ascos quod est vter
Ascolotondrion ·i· scolopendria
Ascocodos ·i·sticados
Asfro ·i·finapis alba
Aspros ·i·albus similiter et lenis
Assonticon est nomen cuiusdam electuarij
Astocodos ·i·sticados
Astercos quid est·i.i·culb
Astorach ·i·storax
Astobatea ·i·anetum
Astomatha ·i·oris pharmaca
Astrodilibe ·i·grana pini
Astrocullibe idem quod supra
Astrobilie idem quod supra
Astrolinos ·i· auis cardella
Astrodimie sunt pisces degentes in cochijs et
habent durum coreum
Asuae ·i·gumi alcumdar
Asubet ·i·gram regis arbor
Asuc ·i·gallia muscata
Asurie ·i·atramentum rubeum
Asuestim ·i·calx
Asuestas ·i·calx viua
Asuges ·i·vitrum
Asui ·i·crocus ortulanus
Asum ·i·mirtus
Asumar ·i·lactuca agrī
Asuoli ·i·atramentum
Asurticum est nomen cuiusdam electuarij
Asuchelbar ·i·castoreum
Asus ·i·planta vel herba sup
qua nascitur sal cuius flos nominatur asius
Asueum ·i·lilium
Asutibendegi ·i· lapis cū quo
alij lapides inciduntur et in lingua nostra vo-
catur smirillo
Ascuded ē arbor cuiꝰ gumi ē gumi dragantum

CAP. ·LXVij·

Scukodos ara·grece sahadis·lati
ne vero sticados· Sticados ē quod
dam arabicum et est illud qđ ara·
nominatur ascukodos et est quoddā citrinū·et
est illud quod nominaē latine barba iouis·vel
sticados citrinum arabice sceba· Vnde sera·li·
agre· facit de sticados duo capitula vnū de sti-
cados arabico qđ incipit ascukodos siue askoco
dos·et aliud đ sticados citrino quod incipit sce
ba·Est aūt sticados arabicum ca·et sic·in tercio
gradu· SERA·li·agre·cap·ascucados· ascuca
dos·i·sticados arabicū· nasciē et in insula que
grece dicitur sahadis· in regiōe galatie ē her

ba ſubtilium ramorum habens comam ſatureie ſimilem niſi qui folia eius ſūt longiora foliis ſa tureie. et eſt acutū ſaporis cum pauca amaritu dine. DYAS. cap. de ſticados. Sticados naſcit in inſulis galatie circa maſſiliam que inſula ſti cados nominatur. Vnde et nomē accepit. ē aūt herba tenuis ſemen minutū habēs cum foliis ſi milibus thimo. ſed oblonga et guſtu acriora ſubamara. GAL. viij. ſim. phar. cap. ſticados. ſticados eius quidem ad guſtū amarus ſapor ē et ſubſtipticans moderate cōplexio eius cōpo ſita eſt ex frigida terreſtri ſubſtancia pauca a q̄ ſtipticat. et alia ſubtili ignea ampliora q̄ ama ricat. et ꝓpter vtrumq; vero de obſtrueret ſub tiliare dicit ē et abſtergere et fortifica re nata ē viſcera omnia. et totius corporis ambitū mon ſtratum enim eſt et in anteriorib⁹ quo mā que cūq; pharmaca cōpoſita ſunt ex talibus ſubſtā cijs p̄dictis energias operant ē. IO. MES. cap. de ſticados. Sticados q8 medici laudāt eſt ara bicum. et eſt planta folioꝝ ſubtilium et longo rum habens ſtipitem ſubtilem cinericiū cui⁹ ele uatio ſuper terrā eſt in menſura cubiti. et habz flores aſſimulatos ſpicis ſiliginū. ſed ſunt breui ores ſine ſemine. q eſt ca. in primo gradu ſic. in ſecō. Et eſt cōpoſitū ex partibus terreis fri gidis dantibus ei ſtipticitatem ꝓpter cā. q ex par tibus igneis ſubtilibus a quibus inſunt ei acui tas et amaritudo. ſed acuitas plus eſt amaritudi ne ſua. et amaritudo plus eſt ſtipticitate ipſius ꝓpter q8 eſt ſubtiliatiuū reſolutiuū aperitiuum opilationum abſterſiuū. et ſolutiuū nature et eſt preſeruatiuū ꝓhibens a putrefactione et eſt ex parte ſtipticitatis pauce in eo cōfortatiuū cor dis et cerebri et neruoꝝ. et viſcerum. et hoc ē eē et ꝓprietas eius prohibendum eſt habētib⁹ co leram in ſtomaco conturbat enim eos inducens ſitim et vomitū et extuacionē laboriosam. ſtocet etiam calidam habētibus et ficcaz cōplexionē et que ſunt in poteſtate colere. Ipſum quoq; eſt ex debiliter ſoluentibus ꝓpter q8 miſcendū eſt ei ſalgēma et mirabolani mīgri cum eo aut kebu li. magnificāt enim op[illegible]ationem eius. et ſimilit ſquilla et ꝓprie in egritudinibus capitis. Et in fuſum quidem in aqua caſei meliorat ur in con diciombus ſuis. Et paſſule ſine interioribus ſimi liter ſunt ex bijs que emēdant ſimiliter et ſalgē ma rectificat illud et ꝓprie ad omnes partes ei⁹ ſextuplum ipſius. et ſucus pomoꝝ dulciū in de coctiombus eius verificat illud. AVIC. li. ij. cap. ſticados. ſticados eſt planta habens ſpicā ſicut eſt ſpica grani ordei. ſed eius folia ſūt bre uiora et in ipſo ſtipites ſunt cinericei. ſicut i epi thimo. et eſt ſine ſemine acutus cum amaritudi ne pauca. cōpoſitus ex ſubſtancia terrea frigida et ignea ſubtili ca. in primo gradu ſic. in ſecūdo SERA. li. agre. cap. ſceba. Sceba. i. ſticados citrinum et eſt abſinthium marinum habens mi nutum ſemen ſimile ſemini plante q̄ dicit ē abro tanum q non eſt ita amara herba ſicut ab ſinthiū et habet odorem grauem. figura eius ē in appa rencia ſicut planta abſinthij. et ſapor eius eſt ſi cut ſapor abſinthij niſi quia non eſt tante ſtiptici tatis et calefacit pluſ q̄ abſinthium. et in ea pl⁹ de amaritudine eſt q̄ in abſinthio cū pauca ſal ſedine. et calefacit et deſiccat in tercio gradu ſed virtus eius eſt diuerſa a virtute illius nam nocet ſtomaco. Vnde occidit vermes inuentre pluſ q̄ abſinthium quādo apponitur extra ant intus et idem auct. dyas. ſapor eius eſt amarus et habet grauem odorē et eſt herba ſtiptica. et idem auct. gal. viij. epidimiarū ſceba aſſimulat ē abſinthio in figura et ſapore. ſed differencia in ter ea eſt q̄ nō eſt ſtipticū ſicut abſinthiū. et q̄ calefacit plus eo. et amaritudo ei⁹ē pl⁹ cuz pau ca ſalſedine. Et idem auct. viij. ſim. phar. capit. ſceba. Sceba ſimilis eſt abſinthio ſecūdum ſpe ciem et ſm guſtum. tamē differūt in guſtu et vir tute in guſtu quidez in eo q̄ cū ſtipticitate ma gis calefacit et amaricat cuz quadam ſalſedine. In virtute vero in eo q̄ cōmenſuratum eſt q̄ ma gis abſinthio interficit lumbricos extrorſuz ap poſitū et intra corpus aſſumptum. et quidē ca lefacere in ſecō gradu intenſe ponēdū eſt id ſic care vero in tercio. GAL. viij. ſim. phar. capi. chruſicos. Chruſicos ſiue barbaiouis vocatur. chruſicos acrem ſimul et ſtipticam prevalentez habet virtutem. POSSE. SERA. auc. gal. decoctio ſticados arabici cōfert dolori pectoris ſicut yſopus. et in cōfectionibus medicinaꝝ hz vires acriter relaxantes cum odore ſuaui. vnde et menſtrua ꝓuocat. IO. MES. fit ex ſticados arabico et ſpica et oleo veteri oleum bonū iuua tiuū voci flores quidem eius de decoctione ſub ſtinent plus quoq; folia. ſolutiōe educit colerā migram et flegma. et mundificat neruos et ce rebrum et membra ſenſuū et confortat ea et con fert iuuamētum magnū egritudinibus frigidis et hoc ſecundū omnem modū vſus ei⁹ ſiue in po tibus. ſiue in fomētis et lauacris. Et oleū ipſius cōfortat cerebrum et neruos et caleracit eos et viuificat. In medicinis autem ſticados ſi iunga tur ſquilla aut eius acetū eſt medicina bona epi lencie et vertigini. et cum lapide lazuli. aut ſale yndo. aut alijs valentib⁹ ad ea cōfert melācolie et egritudinibus timoris. et miſcetur cibugloſ ſa aut ſucus ei⁹ aut ſuc⁹ pomoꝝ dulciū ad egri tudines cordis et melancoliā. Et euaporacio de coctionis eius aperit opilationes narium et eſt medicina bona opilatiombus epatis et ſplenis et viſcerum et eſt ſedatiuū doloꝝ qui ſunt in neruis et m inſtrumentis iuncturarū q̄ in lateri bus ſecundum omnem modum admiſtrationiſ eius. et cōfortat interiora omnia q̄ a frigiditate leſa ſunt et ꝓprie materiali. et prohibet a pu trefactione. Et ipſius ſyrupus et alij modi admi niſtracionis eius ſunt medicina bona quartane febribus longi temporis. et ꝓprie flegmaticis. Doſis decoctionis ei⁹ eſt pocio a. z. iij. vſq; ad vj. et pulueris eius a. ij. z. vſq; ad. v. AVIC.

sticadus arabicum resoluit et subtiliat amaritu
dinē sua·et similiter eius syrupus apit opilatio-
nes et abstergit et in ipso quidem est stipticitas
pauca et cōfortat cor et viscera q̄ phibet putre
factionē·et eius decoctio sedat dolores neruoz
et iunctu arum et laterum·Et ipsius syrupus est
res magis iuuatiua egritudinū frigidarū q̄ ner
uis quare oportet vt eo cotidie vtatur qui ner-
uos habet debiles et qui ex frigiditate in ipsis
patiē·Et cōfert melancolie et epilēcie· et nocet
habentibus calidā cōplexionē et facit eū vome-
re et est ex eis que faciūt sitim·q̄ cōfortat instru
menta vrine et soluēdo educit flegma et melan
coliam·gal·vero nō dixit hoc esse eius et vltia
quidam pocio ipsi⁹ est·xij·kesumen cū vino pu
ro et oximelle et modico sale· Sticados citrinuz
q̄s arabice vocaē sceba·virtutē habet diureti/
cam·vnde vinū decoctionis eius et dragāti spi
ritualia calefacit et ad pliacā passionem valet et
cōtra stranguriā et disuriaz et opilationē splē
nis et epatis·Et infirmus surgit ab infirmitate
ad neruoz cōfortacionē·abluātur extrema in aq̄
decoctionis eius·Item ad duriciē neruorū deco-
quātur sticados citrinum et caules in aqua·qab
lue et suffumiga mēbrum q̄ multū mollificat et
cōfortet· SERA·cap·sceba. Sceba vel stica-
dos citrinū coquiē sola et bibiē et interficit ver
mes et expellit eos cum laxatione leui·Et quan
do coquiē cum lentibus et bibitur facit hoc·Et
pecudes impinguātur quādo comedūt eam· Et
idem auct·gal·virtus scebe diuersa est a virtu
te absinthij·Nam sceba nocet stomaco et occidit
vermes plusq̄ absinthium quādo ponitur exte-
rius vel sumiē mtus et est ca·m·ij· gradu fic·in
tercio·

Assur ·i·crocus ortulanus
Assusoba ·i·vngula oculi
Assulbasch ·i·testudo marina

Asquiron dyas·cap·asquiron species est yperi-
ci vel dicitur androsemon sed virgis maior est
yperico sarmētosa femineum habens colorem et
florem mellinū semen simile yperico ꝫ maius qđ
cum fricatum fuerit odorē retine emittit sangui
nem etiam facit colorem fricatum. Vnde et an-
drosemon dictum est·POSSE·dyas·semē eiꝰ
cum ydromelle bibitū ad modū duaz cottila-
rum coleram sciaticis deponit·

Assursumigi ·i·sparagus
Assugila ·i·radices que vo-
cantur radices et comeduntur et est rafanus
Assus ·i·lapis
Assuum ·i·pondus
Assulsul ·i·oculi qui sūt me
dij inter varium et nigrum
Assum ·i·galla
Assur ·i·flos fraxini
Assurbalatib ·i·spica nardi
Assuc ·i·gallia muscata
Astufo ·i·ypericon
Astula regia ·i·affodillus
As ·i·mirtus
Ass ·i·radix q̄ comediē et est rafanus
Atabasir ·i·spodium
Atab ·i·arbor yndie cuius
fructus multum nutrit
Atabitum est arbor toxica
Atacuigi ·i·attago
Atasisagria ·i·stafisagria
Atafacan ·i·cardiaca
Atagham ·i·rugbe
Atage ·i·attago
Atala ·i· flores dactilorum
Atamanticum ·i·meu
Atamatitium idem quod supra
Atamaticon idem quod supra
Atanasia ·i·immortalis et ē
quedam confectio optima que sic vocatur et si-
militer quedam herba et alio nomine vocaē ta-
cetum et est vna ex speciebus artbemisie
Atamita ·i·ciclamen
Ataml ·i·carbunculi
Atarsam ·i·punctus sanguis
recentis rubei currentis a quibus dā vemis rup-
tis in oculo ꝓpter percussionem·
Atarafa idem quod supra
Atarcoza montana est herba cuius radix est pi-
retrum
Atarmus ·i·lupinus
Atararic est herba cuius stipes nascitur sine fo-
liis in locis desertis et assimulaē veretro cuius
hec latine vocatur cancellaria
Athangamium ·i·sinthomaticum
Athadar ·i·viride
Athab ·i·lacertus
Athala ·i· saltus facies qui
si multum pseuerat denunciat torturam oris
Athatie ·i·acatia
Atharurie est quedam medicina acutissima que
non bibiē ꝓpter sui acuitatez sed epithimata cō
fert lentiginibus et panno et scabiei ulcerose q̄
empetigini et emplastrum ex ea cōfert sciatice·
Atharo ·i·lentiscus
Atharica ·i·vngula caballina
Athadros secundū gal·vj·sim·phar·cap· atha
dros est piraster stipticans plꝰ aliis et siccans
et ideo solidat magna vulnera reumata imouēs
Athanagia ·i·tanaceti confectio
Athabasir ·i·spodium
Atharal ·i·distillacie·
Athamara ·i·antimonium sed
auic·li·ij·cap·at. amara videē dicere q̄ sit her
ba nascens in yndia habens operationez peonie
Naz ex foliis eius fit epithima et ad cuius caput
eleuatur vapor et ꝓhibetur epilensia·
Athare ·i·lentiscus
Athafar ·i·vngula
Athimat ·i·anthimonium
Atra ·i·color niger
Atrala sunt flores dactillorum
Atralis idem quod supra

Tramentū. i· ʒeg sed attendēdum q ʒeg sicut apparet in littera ʒeg· Habet tres spēs. Vna eaꝝ ē ʒeg migrum et ista est marcasita q̄ dissoluta fit encaustrum que vocatur a serapione ʒeg migrum quoniā cum vino vel aceto dissolvitur in migrū colorē· Et ab auic· li. ij· cap· de atramento vocatur atramētum albū quia non dissoluta videtur albi coloris· Est alia species q̄ vocatur colcotar vel calcitis et illa secundū dyas· est citrini coloris vt apparet in litera calcitis· Et est tercia species que dicit ʒeg viride et est calcantū· i· vitriolum· verum est q̄ secūdū auic· cap· predicto auct· gal· additur quarta spēs q̄ dicitur ʒeg rubeum vel atramētum rubeū quod vocatur asurie et illud generat ex colcotar vel calcitis· Vnde illa atramēta sunt substancie recipientis solutionē pmixte lapidibus nō suscipientibus solutionē et ille recipientes solutionem sunt substancie que fuerunt liquide et congelauerunt se et soluūtur in aqua et decoctione preter asurie· ipsum enim est vehemētis corporeitatis et cōgelationis· et viride est vehemētius cōgelatū q̄ citrinum et vehemētiores habet tu meas· Vbi notādum q̄ atramentū cū simplicit̄ ponitur debet intelligi de migro ab atro colorē qui grece color miger dicitur· Et huius atramēti migri quoddā est atramentū sutorum et tmetura sutorū et est calcantum· Et quoddā est atramentū scriptoꝝ et est encaustrum omma autez hec diffusius habentur in literis ꝓpriis·

Atragabulidos	·i· tragaliduntes
Atratili	·i· medion agreste

fruter est spine similis minora habēs folia q̄ minuta supra ipsas virgas et oīs virga munda ē qua mulieres ꝓ fasiis vtūtur super quā virgaz coma est spmosa super quā flos est viridis razdix est ei tenuis et mutilis·

Atratisus	·i· pīngus
Atebi	·i· bonī mores
Atefitia	·i· ruta
Atenegisis	·i· enula
Atenal armen	·i· bolū armenum
Ateromata	·i· alba apāta
Aterela	·i· pīngus
Ateregum	·i· citrum
Atefisia	·i· ruta silvestris
Atedemim	·i· fasianus
Atebemigi	·i· actago
Ather	·i· squinantum

CAP. ·LXIX·

Thel vel tarmezit arabice· grece nadabar· latine vero thamariscus domestica sicut inuenies ī litera casa· SERA· li· agre· cap· athel· i· abaomfa q̄ est arbor longa vsq̄ ad celum dura rectilignea folia eius longa subtilia stricta et nō habet spīnas et ex ligno eius fiunt parafides et meisoria et vasa alia et ipsa est magna athel· et grece vocatur nadabar· Et omnes arbores ex quib9 fiūt vasa huiusmōi nominātur nachal sed est athel aliquantulū arbor rubea quasi coloris scorpiōis Et idez auct· dyas· athel est similis thamarisco et est in babilonia· Et aq̄ infusionis eius potātur in fief q̄ administrātur habentibus debilitatez visus. Et idē auct· gal· athel est species thamarisci et est arbor q̄ magis vento agitat̄ q̄ arbor thamarisci et habet lignum· et ramos viridēs maculatos rubore· et folia plurima habz similia foliis thamarisci· in sapore eius et stipticitas· et nō habet florem· et habet fructum totū dum sicut cicer habentē colorem cinericium ad glaucedinem tendētē intra que sunt grana pauca inuicem conglobata et iuncta q̄ nominantur grana dulcia· Colligunt̄ in mense februarij est ca· et sic· in primo gradu virtutes eius inuenies in litera casa·

Athelia	·i· thamariscus
Athelíaquea	idem quod supra

CAP. ·LXX·

Themon ara· grece· epithimon latine vero epithimū· Epithimū cē et sic· in ·ij· gradu· Est quasi flos thimi qui precipue in calidis locis crescit· herba aūt ipsa repitur circa thimum· vnde dicitur epithimū quasi super crescēs flos thimi et flos ipse et non herba in medicinis ponit̄ ꝓ quo quādoq̄ ponitur cuscute· cū producit flores colligitur· SERA· li· agre· ca· athemon· Athemō· i· epithimum est flos cuiusdam herbe que est similis timbre et habet capitella parua leuia rotōda habencia caudas similes capillis· DYAS· cap· de epithimo· Epithimū flos ē thimi simil timbre· sunt vero capitella leuia et rotonda caudas habencia· GAL· vi· sim· phar· ca· de ephitimo vtus epithimi ē que calefacit et siccat in tercio gradu et est similis virtute asce· i· thimi in omnibus vero ē forcior virtute eiꝰ· IO· MES· cap· de epithimo· Epithimum nascitur simile vt cuscute plante aūt quibus super excrescit sūt alkal et alasce· Et quedam species origani· Eius autem aliud est cretense aliud siricum· Melius ē quod est cretense acuti odoris· et quod nascitur in siria est post illud sed est melius rufum q̄ melius est adhuc quod est cōpletum ponderosius Et melior pars eius sunt extremitates grosse q̄ sunt sicut flores subcitrinum aūt et pallidez est minus bonū ca· complexionis est et sic· in secundo· Et est cōpositum ex partibus igneis a q̄bus inest ei acuitas et ex terreis subtilibus a quibus inest ei stipticitas pauca· et ipm quidem ē subtiliativū· resolutivū· aperitivū· opilationū· et confortativū viscerum facit sitim et generat extuationē in corporibus calidis· et est ex debiliter a tarde soluentibus ꝓpter quod prohibendū ē sub dominio caliditatis et siccitatis positis· Cōfortatur autem operacio eius in multitudinem quā

titatis ipſius· et in aſſociatione rei cum eo magnificantis effectū eius ſicut ſūt mirabolani nigri e yndi aut eilebori nigri quātitas parua· aq̄ aūt mellis cū pauco ſale aut aqua decoctionis paſſularū cū ſale filiter aut aqua lactis excapris ſumpti iuger. t operationē eiꝰ Salgēma vo aut ſal yndi aut ſal napti ſunt ex rebus que ſibi addita addūt vtuti ipſius citā autē et facilē facit operationem eius ſi ei aliq̄d uirtute acutū miſcetur ſicut pip et piper lōgū zizıber et filia· Et non ptermittas quin cadat in potibus eius oleū de amigdalis dulcibus in quo muoluatur et i decoctione ipſius paſſule ſine interioribꝰ quoniaz addūt ei ad bonitatē leniendi qꝫ timet ex nitro ſitate ipſius· Et ne ignores quomā epithimuz de decoctione modicum ſubſtinet quare oportz vt fiat illud ſecūdum legem· Prerogatiuā autez habet ſuper omnibus ſolutione educentibus me/lancoliam educit enim eam facile ſine moleſtia· AVIC· li·ij·de epithimo· Epithimū ē ſemen a flos et ſunt ſtipites parui cōfracti· a eſt acutū calidū pungitiui ſaporis ſemina habens rubea cuius plante virtus eſt ſicut virtus albaſce verum tamē albaſce eſt debilioz eo· Et quod ex eo bonum eſt· ē cretenſe et peroſolimitanū· a eſt decliue ad rubedinem· et qꝫ eſt vehemencius rubeum et acutioris odoris eſt etiā melius· Et melius eſt illud quod affertur de inſula crete· aqꝫ affertur ex locis domus ſancte et alijs vicinis ſibi· ſed rubedo primi eſt fortioz· et ſimulatē ſemi/m cuſcute· Eſt ca· et ſic· in tercio gradu ſecundū gal· Et dixit humai q eſt ca· in· iij· gradu ſicca in fine primi· POSSE· epithimū habet virtutem purgādi flegma et melancoliam et per ſe et cum adiuncto· ſ· cum medicinis purgātibus melancoliam· Contra quartanā fiet decoctio in aq̄ ·ʒ· i· epithimi buliat et in tali aqua ponātur· ʒ· ·ij· lapidis lazuli vel armenici a digeſta materia detur pacienti multi enim liberantē· valet ſimiliter talis decoctio pacientibus emoroidas ex melancollico ſanguine· DYAS· epithimum viride acceptum ſtomacū vexat et vomitum mouet vētrem prouocat et nauſeaz facit ac deducit Flegma et coleram et maxime migrā· daē ad purgandum thoracem cū melle et yrifillirica more electuarij accipitur· Alterius autē thimi flos albꝰ eſt atqz aſper ſed ambo equalem habent virtutem· ſſam per os purgāt flegma et per ventrē coleram migrā· datur in quibꝰ precordia p̄uocātur et epaticis et ſuſpitioſis· SERA· auc· dyaſ· quādo bibuntur de eo· ʒ· iij· cū melle et modico ſale et aceto purgat colerā et melancoliam· et conuenit ꝑprie melancolie et inflationibus et vertigini· ſed ipſum facit nauſeam et maxime viride Et quādo miſcetur cum radice preos et melle a datur ſic admodū electuarij educit humiditates a pectore et idem auct· abix virtus epithimi eſt fortis in educendo melancoliam a corporibꝰ et quādo datur ꝺ eo coleticis ingroſſat epar cor et accidit eis diſpoſitio cum anxietate· a fortaſſe facit eos vomere· Et ipſum quidē multū confert ſembus· et multi curati ſunt cum eo a melancolia qñ miſcet cum eo abſinthiū· Et quādo bibit ſimpler oportet q mungatur cum oleo violarū aut amigdalarū· Et doſis eius eſt a· ʒ· j· vſqz ad ·ij· ſed cum alijs eſt· ʒ· j· ſolum· IO· MES· quidam dicunt epithimū educit de flegmate aliq̄d et dixit paulus q ſolutione educit humores aduſtos et declinauit ab eo qꝫ cōprehendit vnuositas· Et ego non inuem q ficret illud poteſtas aūt eius ſuper humore melancollico et egritudinibus eius magna eſt et proprie in egritudinibus capitis ſicut eſt melancolia· Epilenſia algueſgues· et timor· et vertigo· et dolor capitis quarum materia eſt melancolia valet etiam ad tremorem cordis et ſincopiz et egritudines melancolicas in eo a eſt medicina magna opilatiōi ſplenis et egritudinibus in eo et confert egritudini ypocundriorum et opilationi renuz· Et frequens vſus pocionis eius eſt medicina ſolemniſ cancro· lepre et viceribus migris et ſoluit quartanam· Doſis potio eius ē in decoctione a· ʒ· v· vſqz ad· xx· et puluer is eius a· ʒ· iij· vſqz ad· vij· illi autem qui ſumunt ipſum vitent acceptionē eius in eſtate· AVIC· ſedat inflationē et conuenit conſiſtentibus et ſembus· et remouet egritudines opilationis· et confert ſpaſmo· et confert melancolie et epilencie· et facit cōturbationem et nauſeam in quoruz complexionibus colera rubea vincit· Et eſt ex eis que ſitire faciunt Potio epithimi eſt quatuor aureoꝝ· et bibit cū melle et ſale et ſoluendo educit melancoliā fortiter et educit etiam flegma· quidam vero dixerunt q ex eo bibit ſic vſqz ad· ij· ʒ· et ſi decoctuz ſit vſqz ad· iiij· et oportet vt voluatur quod ex eo bibit m oleo amigdalino· et non oportet vt in decoquendo ipſum multū elaboretur·

Atib ·i· bonī mores
Atibu ·i· res odorifere ꝗbꝰ fit fumigatio
Atimas eſt ſpecies quedaz vlmi excellencioz alijs
Atime ·i· ficus ficce
Atincar ·i· borax
Atumi ·i· inſtrumētū ſup ignē poſitum cum que diſtillatur
Atinſa ·i· cocodrillus
Atirimana ·i· ſauma vel bracthe os pro qua· l· l· abbel
Adgiros ·i· populus arbor
Atbir ·i· ſquamantum
Atbiada ·i· cibus ſicut phe/ludes in quo ponitur ſamum
Atbitum ·i· confuſum
Atbigath· i· ramus arboris mortue quā ignoro
Atbimet ·i· antimonium
Atria ·i· tri de paſta azima
Atrici ·i· condilomata
Attriplex quid eſt· l· l· andraſis
Attriplex agreſtis quid eſt· l· l quam ſupra
Atomon ·i· individuum

Atoma ·i·debilitas
Athomus ·i·fagille folis
Athozis ·i·affodilli radix
Atropa ·i·extenuacio
Atrofales ·i·attriplices
Attogenis naſcitur in crete tantū inſulis mariti
mis iumpero ſimilis et ſemine et foliis et ramis
et ſucus eius lacteus
Atrofia ·i·extenuatio cor=
poris vel ſine conuerſione quando nutrimentuz
non conuertitur in ſubſtanciam membri et dici
tur ſinthefis
Atrofia oculi fit ex nimio dolore capitis in acu=
tis febribus et eſt quando fit totius oculi dimi=
nucio cum obtuſione viſus et ipſius pupille bre
uitate
Atropomeros ·i·mandragora
Atronc ·i·citrum
Atroba ·i·cum conuerſione
·ſ·qñ aliquid ꝓmutaē et poſtea conuertitur
Atubom ·i·apoſtemata exi=
ſtens in membris
Atuchion ·i·antrax
Atuhlub ·i·lentigo aque
Atumone ·i·papauer
Atumeli ·i·aqua de fauis mellis
Aturdilon ·i·fiſeleos
Aturmus ·i·lupinus
Atuſa aron ·i·aaron
Aturchar ·i·zucarum
Arburchar atabarzed ·i·zucarum album
Auafa ·i·ebulus vel ſambucuſ
Auanna munda ·i·pes leporis vl
garlofilata
Auaſac ·i·armoniacum
Auellana fructus quidam eſt iege ieū aligueuz
Auellana eſt nomen ponderis et ē aureus vn9
qui eſt·3·i·et dimidia
Auellana ꝓdica ·i·faufel
Auena ſemen ·i·egilops
Auiden ·i·herba de qua fit
aſa fetida
Auilimar ·i·flos mali granati
Auis regia eſt auis quā nos vocamus regillum
Auis tarda ·i·auis que degit ī
aqua que biſtarda vocatur
Auis ſpine ·i·auis tragunliti
des pro qua·l·l·tragumlitides
Auis cauda tremula idem quod ſupra
Auis pelargie ·i·cicoria auis
Auis arba eſt auis que in lin=
gua noſtra vocatur arpa que facta eſt ſicut mil
uus et eſt vtcumq; maior
Auocticon ·i·eupatorium
Auofil ·i·elleborus
Auotian ·i·filiqua
Auutuli eſt nomen ponderis et eſt pondus gra
natorum ordei nouem
Atuuſg ·i·rannus
Atuuſgi idem quod ſupra

Aſanthea eſt herba cuius flos eſt aurei coloris
et eſt ſpecies nenufaris· et latine vocatur vn=
gula caballina
Axebian ·i·eſula
Axetareon ·i·ordeum
Axleon ·i·lilium
Aximo ·i·mordicatio
Axican ·i·rafanus
Axion eſt noctuarum ge=
nus maxime cuius pluma aurea videtur
Axungia omnib9 eſt nota pro qua·l·l·queru=
muxbaion
Ayra ·i·lolium

CAP. ·LXXi·

Ynech ara· vel aluſue·grece brion
vel brium vel licena·latine vero uſ
nee vel muſcus arborum· Vſnee vl
brion quoddam oritur in arboribꝰ ſicut lanugo
et quoddam eſt vſnee vel brion maris et eſt la=
nugo que oriē ſupra petras maris ·SERA·li·
agre·cap·aynech·Aynech·i· muſcus quercus·
et eſt res que reperitur naſcens ſuper arborem
ſerbim et nucis et glandium·et ſuper lapides·
Et melius ex eo eſt quod repiē ſupra ſerbim mō
tanū·et poſt illud quod reperiē ſuper arborem
nucis et melius horꝝ eſt qꝫ ē magis odoriferū
et albidioris coloris·Et peius ex eo eſt quod eſt
ad nigredinem tendens ſapor eius eſt ſtipticuſ
temperate·Et virtus eiꝰ eſt q̄ non ē frigida fri
giditate forti ſed ꝑpe tepiditatem et virtus eiꝰ
alia eſt que reſoluit et mollificat·et ꝑpie illud
quod repitur ſuper arborem ſerbim· GAL·vi·
ſim·phar·cap·bruum vel brion marinum com=
poſitum eſt terreſtri et aquoſa ſimul ſubſtancia
vtriſq; frigidis ſtipticat enim comeſtū et quot
quot calida ſunt cataplaſmatū manifeſte infri=
gidat et adiuuat·Et eſt aliud brion vel briū qꝫ
a quibuſdam vocaē ſpelticum repitur quidē in
quercubꝰ et pinis·et lenkis· habet autē ſtipti
cativam virtutem non vehementem neq; eni ſuf
ficienter frigida eſt ſed quodāmō medius appro
pinquat quare et diaforetica m et mollificativā
poſſidet vim maxime quod in cedrinis ligmis in=
ueintur·DYAS·cap·de licena·Licena q̄ ſuper
petram marinaz naſciē brion eſt·AVIC·li·ii·
cap·vſnee·Vſnee ſunt cortices ſubtiles circum
uolute ſuper arborem ferentem glandes et pi=
num vel nucem·et habet odorem bonum q̄ ex ea
bona eſt eſt alba·et nigra eſt mala·In ipſa ē fri
giditas pauca ad debilitatem declinans et ſtip
ticitas equalis· Et extimauerūt quidam q̄ ē ca·
in primo gradu ſic·in ſecundo·Inquit Alcuſi ē
frigida vehemētis ſiccitatis·inſunt ei virtꝰ ſtip
tica et reſolucio ſimul ⁊ lenificacio precipue que
eſt de pino et eius ſtipticitas eſt equalis·
POSSE·SERA·auct·dyas·Aynech eſt mu=
ſcus quercus et cōfert doloribꝰ matricis·et quā
doq; coquiē ⁊ ſedent mulieres in decoctione eiꝰ
et cōfert multum quādo admiſceē in fumigatio

omnibus et vnguētis q̄ fiunt ad resoluendā laxitudinem. Et ingreditur in confectione olei de ben. et in aliis vngentis propter stipticitatem que est in eo. et infundit̄ in vino dieb9 aliquot et illud vinum facit dormire dormitione forti. et quando infunditur in vino stiptico confert stomaco et curat excussionē ventris et aromatizat stomacū et abscindit vomitū. DYAS. licena est muscus maris que cataplasmatibus adhibita fluxum sanguinis abstinet. tumores cōpescit zernas emēdat hyctericis opitulatur. melle addito aspredinem oris et lingue dissemit reumatissimum compescit quia stiptice ē virtutis et siccantis. Almansor tractatu tercio cap. vsnee. VSnee vel mustus quercus parū existit ca. quod et vomitum abstinendo stomacū efficit rigidum. AVIC. vsnee aromaticum est aperit opilationes et stringit carnes mollificatas. et limē sup apāta calida. et sedat ea. et resoluit duricies. et sedat apāta carnosa fluxa cadit in vnctionibus laxitudinis. et resoluit duriciem iuncturarū. Et similiter eius decoctio cū infunditur in vino fac̄ dormire potātem ipsum et abstergit visum. et confert tremori cordis. retinet vomitū. et confortat stomacū. removet inflāmationē ei9 p̄cipue eius infuño in vino stiptico. et cōfert dolori epatis debilis. aperit opilationem matricis. quando sedetur in aqua eius confert dolori matricis et ꝓuocat menstrua. Et loco eius ponitur pondus ipsius cordumen. Et idem in de viribꝰ cordis ayt vsnee ca. est in. i. gradu fic. m. ij. et habet cōfortare cor.

Aysdo .i. semperuiua
Aysron .i. peonia
Ayzon .i. semperuiua et dicitur ab ay q8 ē semp et zoe q8 est vita
Azabac .i. oleum
Azadarach .i. magna arbor et est cedrus
Azadachi .i. acetosa
Azaffa .i. timea
Azahaser .i. meu
Azam .i. lilium
Azame .i. pince
Azambor .i. vespa
Azarnech .i. auripigmētum
Azamet idem quod supra
Azaruech idem quod supra
Azarum .i. vulgago. et est asara bacara vel asarum
Azardach .i. acetola montana et est acetosella
Azaran est nomen cuiusdam insule
Azaron .i. mmium
Azarenum .i. viola
Azarasen .i. brionia
Azareasen idem quod supra
Azaracades .i. piretrum
Azaruc .i. auripigmētum
Azarnab .i. philotrum
Azarot .i. sarcocolla
Azaratha .i. instrumentuz de vitro factum simile canne per quod pueri attrahunt aquam et violenter cum volunt expellunt per foramen
Azarasch .i. arbor berberi
Azaster .i. genus elleboꝛi
Azaz quid est. l. chackille
Azzarach .i. berberi
Azedarach .i. arbor habēs fructū similem nabach. et nominant eum iudei mirabolanum et est arbor magna fructus eius ca. in secūdo et siccus. in fine primi fructus eius secundum plurimū est malus stomaco q̄ fortasse intellicit. Flos eius aperit opilationē cerebri. Radix eius cum vino interficit pediculos et auget capillos
Azedarab .i. locus quidam
Azegi .i. atramentum
Azegeras .i. cantarides
Azeberech est species vitrioli
Azel est nomen piscis magni
Azelen .i. indicium

CAP. .LXXij.

Zemalsaker siue azezalsaker arabice latine epatica. Epatica ē herba q̄ oritur in lapidibus humidis. et est similis lenticule aque. SERA. li. agze. auctor. gal. cap. azezalsaker. azezalsaker nascitur in lapidibus humidis et cadit super eā ros vel gutta aque et est similis lenticule aque et quanto maiora habet folia tanto melioꝛ est. fri. ē q̄ sic. in primo gradu. POSSE. epatica valet cōtra opilationem splenis. et epatis ex ca. materia. et contra omnem egritudinē epatis ca. Et contra apāta ca. superposita trita. est enim repercussiua. SERA. auct. dyas. virtus eius est que i frigidat frigiditate pauca. et deficcat q̄ abstergit et emplastrum cum ea factū abscindit mēstrua et posita aut cataplasmata etiam sedat apāta ca. et curat empetiginem. Et confert hyctericis et cōficitur vel miscetur cum melle. aspredinez oris et lingue dissemt. et prohibet fluxum humiditatum ad mēbra ē emm fri. et sic. et stiptica.

Azerabasen .i. virtis alba
Azibum .i. vuapassa
Aziffa .i. timea
Azimdar .i. viride eris
Azimithe .i. memithe
Azim .i. indicus
Azimiar .i. es vstum vel fex eius
Azirnab .i. philotrum
Azirim .i. indicus
Azubd .i. butirum crudum
Azubdi idem quod supra.
Azuc .i. fricacio cum corticibus
Azufere .i. genꝰ elleboꝛi
Azul .i. lapis lazuli
Azulet .i. fricacio cum corticibꝰ
Azuti .i. nabab

Azuren ·i· vitrum

Sequitur de ·B·

CAP. ·LXXiij·

Aadh ara·gre·albid vel cephafican vel albair· et latine ouū· SERA· li·agre·ca·baadh· auc· gal· que eligimus sunt oua gallinarū nō ergo oportet q narremus aliorum ouorū virtutē q eoz natura est eadem cum natura illoz·et complexio quidē oui ē frigidior corpore temperato· ſſaz infrigidat infrigidacione tempata et deficcat sine mordicacione·Et oz vt admiſtrētur ex eis illa que sunt necēcia quia vetera nō sunt bona· Albugo q̄dē oui admiſtratur in doloribus oibus in quibus est necessaria medicina que nō mordicet sic sūt dolores oculoz·et apāta ani et pectinis·q oia vicera fraudulenta mala·et cū medicinis q̄ abscidunt sanguinez qui fluit a mirmgis cerebri·et quando imbibit in eo lana et ponitur super cōbustionē igms aut aque bulientis cōfert multū·et est bonū in emplastris que ponuntur sup frontē·et facit adherere pilos quoz ortus nō est directus in palpebris postq̄ miscet ei medicina cōueniens ad hoc sicut olibanum et maxime pingue ex eo qđ nō est antiquū neq̄ nimis siccum·Et iuuamētum est in hoc nō ꝓpter cōplexionem que est in eo sed ꝓpter viscositatē vitelli vero ouoz substancia similis est substancie albumis·Et ꝓpter hanc causam miscet cū cerotis que non habet mordicationē postq̄ fuerit elixatum·aut assatum·parū enim assatū deficcat sup fluitates paucas· Et nos quidē estimauimus q̄ hoc qđ acquirit ex hac virtute egressum ē a sua cōplexione·Et miscetur similiter in emplastris q̄ prohibent apāta ca·totum vero ouū administratur post q̄ miscetur cum oleo rosato in incurhone apātum que fiunt in mamillis et palpebris auribus qñ apāta fiūt ex pcussione aut alia q̄cūq̄ cā·Et vtilit etiā eo i medicatiōe mēbrorum neruosoz sicut sūt iuncture et corde·q si decoq̄tur ouū sicut est et comedat cū aceto sedat humores fluentes ad stomacū et intestina·Et si cum eo miscueris aliq̄ ex medicinis que cōferunt ad ventris fluxum et dolorē eius et des in potu aut coquis sup ignem sine fumo et dederis infirmo in cibo cōfert et iuuamēto nō pauco· Et meliores medicine que ei in hoc casu cōmiscentē ē succus vue acerbe et sumach·et quādo assatur ouū aut coquitur aliter acquirit per decoctionē aut assationē diuersitatem nō paucā·Et idem auc· dyas·Ouum semicoctū sorbile est magis nutritiuū q̄ alio modo cōfectum·Et vitellū oui elixatum quādo miscetur cū croco et oleo ro· cōfert pulsationi oculi et admiscetur ei melilotū·q cō fert apātibus ani et apātioni emoroidaruz· Et quādo linitur albumē eius sup cōbustionē igmis in principio eius non finit locū vesicari·Et quādo linitur cum eo facies ꝓhibet solis cōbustionem et quādo cōficitur cum eo solum thus et pomē super frontem prohibet cursum humoz ad oculos·Et sorbet tepidū ouū et cōfert ardori vesice et vlceribus renum et aspitati pectoris·et ex puētibus sanguinem·et catarro descendenti ad pectus et apātibus amigdalarū·Et quando distillatur modicū ex albumine eius in oculum sedat dolorez eius·Et quādo frigitur cū sumacha gal la stringit ventrem·et quādo comedit solū facit hoc assatura eius·et albumē eius qñ distillatur in aurē apātā calido apāte infrigidat et sedat dolorem eius·et similiter quādo ponitur sup apāta calida oculi cōfert·Et quādo sorbentē oua cōfert morsui animalis quod dicit amulos·et quādo sorbet ouū crudum cōfert apātibus amigdalarum·DYAS·secundum translationē nostram cap·de ouis habet enim ouū effectum duplicem si enim semicoctū bibat virtutē stomaco prebet et lenit quia lene est· Crudum aūt potatū branchos emēdat·lacrimū eius tepidū in oculis dolētibus iniectū salutē restituet·Vitellus aūt extrinsecus illinit9 in aliqua parte corporis stiptic9 inuenitur·Coctum vero in aceto vt sit durū distinteticis prodest virtute autē sua ouuz sorbile cibi et potus virtutem prestat·Crudū bibitū fistim prohibet·facit et non solum ad oculos verū etiā vbi sine mordicatione necessariū est medicamentum·vt in ano et veretro vlceratro aut ad omnia malicioſa vulnera·vnde cū oleo ro·mixtū adhibetur ad palpebras et mamillas inflatas et ad omnia percussa loca in corpore aut alio quolibet modo factas inflationes in neruosis locis·s. cubitis vel digitis et genubus q articulis pedū et manuum·Ad busturas crudi oui vitellū vltimum medicamē est cum lana vel etiā albumen·i Frigidat enim mediocriter et siccat sine mordicacione·Almansor tractatu tercio capi·de ouis· Oua pl9 aliis cōuenīecia galline sunt et perdicis post q̄ oua anatis inbonitate existunt q̄uis malum efficiāt nutrimētuz·Alia vero oua sicut oua que sunt paruarū auium aut magnarū cōmedenda non sunt nisi medicine causa duo vero ouorum prius dicta genera galline videlicz atq̄ perdicis sperma valde augmentāt atq̄ ad coytum stimulādo incitant·Anserū autem oua fastidium faciunt·grauem habencia odorem·Sed galline et perdicis oua temperata sunt et cōuenīencia·Vitellus quoq̄ cui in caliditate temperatus existens bene nutrit·Albumen vero frigidum est et viscosum dureq̄ digeritur sanguis etiam ex eo generatus non est bon9·Oua cū elixantur et dura fiunt plus nutriunt ad digerēduz tamen sunt duriora tardiusq̄ de stomacho descendunt·mollia vero ad descendendū velociora a quibus sanguis fluxus est multum aut vires fuerunt inminute conferunt·Tremula vero

que neq; dura fiunt neq; mollia inter illa duo media existunt·oua preterea gutturis et pulmonis cōferunt asperitati ex quibus sanguis temperatus ac multarum virtū generatur·ipsa quoq; aliquādo vicem carnis tenent quibus valde pingues vti nō debent·AVIC·li·ij·ca· 8 ouis Meliora ex eis sunt oua galline recencia·Et melius quod est in eis est vitellus·Et melius eorū artificium est vt nō cum alio cōgelentur· post oua autem galline sunt oua auium que cursu earum proceduut sicut atederam odoram et alcubugi et attheb emigi· Oua vero anatis et similiuz sunt mali humoris·oua sunt ad equalitatē tendencia·sed ipsorum albumen ad frigiditatez·et vitellus ad caliditatē et ambo sunt humida precipue albumē·Et ex eis ficciora sunt oua anseris et struthij· In ouis est stipticitas et ꝓprie in vitello eorum assato·Eorum aūt albumen sedat dolores mordicatiues propter sui gluctinationē quomam ipsum tenet et remanet quia non remouet velociter sicut lac·Coagulata vero sunt tardioris digestionis plurimi aūt nutrimenti· Et meliora eorum sunt sorbilia cocta in aqua et fūt velocioris penetracionis· fit epithima ex albumine eorum et tunc prohibet corrupcionē colouris a sole et remouet eam et cum vitellus assatur et teritur eius epithima est vtile panno et migredini· Oua aūt auis turde sunt tinctura bona secundū q̄ dicitur et experiē hora qua preparata fūt ad illud cum vilo lane penetrante in eis et dimitti tur donec cōsideret an migrescat· Et similiter oua alodoch secundum q̄ dicitur·et ponunt oua in emplastris apātum et in cristeribus propter ulcera et apāta et liniuntur super heri spillā cum oleo. Et cōferūt erituris ani a pectinis et adusti oni ignis· et cōferunt ad vlcera· et similiter in adustione aque·et lemunt neruos et conferunt omnibus doloribus iunctura rū· Et ponuntur in medicamētis abscindēdi fluxū sanguinis pāniculi cerebri et cōferūt corize·Et vitellus oui gallme cōfert apātibus ca·in aure· Et dicit q̄ oua testudinis silueſtris cōferūt epilencie· Album oui sedat dolorem oculi et vitellus cum croco et oleo ro·confert percussioni oculi·et cū ex eo fiem plastrum cum farina ordei prohibet fluxū ab oculo·et similiter linit cū thure super frontem ꝓpter fluxum ad oculū·et conferūt oua sorbilia asperitati pectoris et pulmonis a gutturis a tussi et pleurisi et ectbicis et raucedini vocis ex caliditate et stricture anhelit9·et sputo sanguinis propie cum sorbeē vitellus ipsoz tepidus Et oua quidem testudinis silueſtris experta fūt tussi mfancū· Et oua cocta in aceto prohibent fluxū ventris·et diſinteriam et ipsorum vitellus cōfert vlceri renū et vesice precipue si sorbeat crud9· Et que ex eis sunt assata super emerē sine fumo cōferūt solutioni ventris·et disinterie quādo comedūtur cū aliquib9 stipticis a aqua agreste· Et cōferunt asperitati intestinorum et vesice·Et ex albumine quidem ipsorum fit cristere cū meliloto propter vlcera intestinoz et putrefactionem eoz et cōferūt erituris ani a pectinis·Et superponē licinū infusum in eis et in oleo ro·ꝓpter apāta ani et percussione ei9· Ex albumine preterea ouoz fit pessarius cū oleo de ascanna et cōfert vlceri b9 matricis et lenit matricem·Et quando sorbetur sicut est crudū confert fluxui sanguinis· Ampli9 omnia oua precipue oua passerū augmentū faciunt in coytu. Et dicitur q̄ cū oua anseris miscentur cū oleo·q̄ distillantur tepida in matricem prouocāt mēstrua post quatuor dies·Et idem in·li·de virib9 cordis dicit q̄ confortant cor. Rabimoises cap. de ouis·Oua in se recencia sunt cib9 propinquior sanguini·sed oua dura assa sunt ex cibis grossis viscosis·Et oua iuuant ad coytū et maxime cuz cepis a rapis· GAL·super illo āphorismo eoz que nutriunt oua nutriūt parū et tarde et maxime in aqua cocta·et oua sunt grossus cibus sicut ius tritici et pisces·vitella eorum cū oleo rosa·et croco remouēt dolorē podagricoz·et si multuz doluerint misceatur modicū opij et inungantur Contra incendiū ignis fiat vngentum satis probatum ex vitellis ouoz recenciū oleo rosato cera alba et sepo arietino· Ad idem valz sucus plātaginis cum albumine ouoz recenciū et suco cucurbite·Albumen oui cum vitello in vrinali positū alicui9 suspecti q̄ quismō sumpāt venenum interi9 infra certas horas illud patefacit vbi sit quomam si sit vitra gibbum epatis·s·in venis vel vijs vrinalib9 migrescit et fetet. Si vero sit citra concauū ei9 vt in orobo vel intestinis aliis fugatur et citrinescit sed nō fetet·hoc reperim margine cui9dam serapionis apud capitulū 8 vrina ideo hoc etiam hic addo·

Baarac othon	·i·psillium
Baam	·i·cum multe placēte ponuntur in patella vna super aliam locādo melle inter omnes duas posito atq; sic simul coquuntur·
Baidh	·i·baadh
Baucia	·i·pastinaca
Baucia ortensis	·i.pastinaca domestica pro qua·l·l·lezar
Baucia agrestis	·i·pastinaca agrestis et est daucus
Baurtania	·i·vitis agrestis

CAp· ·LXXiiij·

Aul arabice vel hirne·grece·locū latine vero vrina· SERA·li·agre· cap·baul auct·gal·Virtus vrine calida acuta et est in ea absterſio magna·et ꝓpē hanc causam vtuntur ea lauatores pannorū lauantes cum ea pannos et auferunt ab eis maculas et sordes·et que ex ea est ex animalibus fortis caliditatis maiorus est caliditatis et econtra Et vrina hominis debilior est omnibus alijs preter vrinam porci castrati·Ipsa enim est in debilitate sicut hominis vrina·Vrina autē veri for-

cior est vrina hominis et vrina apri fortior est
hijs et signum in hoc est acuitas odoris postꝙ
nō pōt temptari per saporē vel potū propte=
rea vero q̄ viderunt medici q̄ vrina multuz ab
stergit curant cū ea vlcera profunda et scabiem
et vlcera multe sordis q̄ ꝓterea administratur
in vlceribꝰ testiculoꝝ circa loca illa existētibus
que sunt multū humida et in vlceribus aurium
et abluunt cū ea caput et mundificat furfures q̄
sunt in eo et lentigines faciei et curat empetigi
nem et serpiginem et sahaphati capitis et quā
doq̄ admīstrāt eam coacti non potentes ha=
bere medicinā aliam in rusticisq̄ curat egritudi
dines eoꝝ et accipitur etiam petia et ligat̄ sup
exituram aut super vlcera que generātur in ma
nibus et pedibus ligacione forti precipiēdo in
firmo q̄ cōtinue mingat super loco illo non diss=
soluendo donec curetur et cōfert q̄ curātur. Sz
medicina que sumitur ex vrina infanciū et ē dic
ta crisocolla eo q̄ aurifices vtūtur ea ad aurū so
lidandum est multū iuuat tua in vlceribꝰ fraudu
lentis et difficilis cōsolidacionis. qui ergo vult
facere hanc medicinā. accipiat mortariū ex cu=
pro capistellum ex eodē et mingat in eo puer nō
pollutus et pistetur cōtinue in sole aut i loco ca
lido donec dissoluatur ex substancia eris et erit
magni iuuamēti in vlceribus dictis. Fex aūt vri
ne alba residens in fundo eius secundum q̄ dici
tur confert herisipille. Et vrinam puerorum et
etiam virorꝝ iaz biberunt quidā in passionib9
ꝓuementibus ex corrupcione aeris et estimaue
runt se ꝓter hoc fuisse curatos. DYAS. capit.
lotiuz quisquis biberit lotium percussum vipere
sanat. venenis bibitis ꝓdest. hydropes in mi
cio curat punctiones ecbimi et scorpioms mari
timi similiter et dracoms maritimi punctū curat.
Camā vrina nitro admixta et inūctum medicamētuz
factum lepras et prurigines tollit. Et vrina ho
minis quando cum nitro miscetur confert si po
natur super morsum canis rabidi et scabiem vl
ceratam et supra pruritū. Et vrina hominis se=
nis que non recens est. est melior in vlceribꝰ hu
midis et in furfuribus capitis et empetigmi et
serpigini ipsa quidē furfures et acoras et scabi
es et panaticia vulnera medicanda curat putre=
dines veteri. et pustulas aurium sanat vermes
aurium excludit et curat cum corio mali grana=
ti si fuerit decocta. Pueri vrina ortopnoicos cu
rat cum melle in vase ereo cocta et perūcta. vul
nera gingiuarū cōpescit. caligines oculoꝝ tol
let in eramine missa. et cocta vt ipsum coagulat̄
faciat et pulvis eius in oculis aspergatur. quod
in vase ex vrina resederit ignem sacrum cōpescit
Caprinum locium in vase coctum et cū lamis pes
sarijs adhibitum dolores stercos curat vulnera
oculorum tollit. prurigines palpebrarū cōpe=
scit. vrina taurina cum mirra adhibita dolores
aurium mitigat. Vrina caprina hec omma facit
bibita vero calculos frangit et expellit. Lepori
num locium bibitum cū spicanardi et aqua ciatis

duobus hydropes curat. Infantibus vrinam ꝓ=
uocat. ventrem mollit. dolorem aurium compe=
scit. lincis vrina quem multi ligurū vocant mor
vbi miserit lapis fit quem multi elecoꝝ uocāt
dolores stomaci cōpescit. ventris abstinet reu
matismum. Afimmum vero locium bibituz nefre
ticos curat. hec sententialiter dicit sera. aucto.
dyas. cap. ꝓmo licet sub alijs verbis.

Baulutus gemel	.i. vrina camelli
Baulieb	.i. vrina canis
Baulumsen	.i. vrina hominis
Baulasabil	.i. vrina puerorum
Baulcebul	idem quod supra
Baualmais	.i. vrina capre
Baulbaccara	.i. vrina vacce
Baulbulis	.i. vrina bouis
Bauma	.i. pix
Baurach babasur	est quedā spēs baurach
Bauratus	.i. deficcatus et induratus
Baurati	.i. medium ventris

CAP. LXXV.

Aurach ara. gre. afronitꝝ latine vero spuma nitri. Baurach aliud minerale. aliud artificiale. Minera
le aliud armenum aliud affricanum. aliud roma=
num. aliud egipcium. Armenum est tamin osuz
album habens permixtionē rubedinis. et aliqd
purpureitatis. et est mordicatiuum salsuz. Alie
vero species in hijs ꝓprietatibus erunt remissio=
res et debiliores. Vnde baurach. i. afronitrum
quod est spuma nitri armeni que est alba leuis
et salsa mordicatiua. Et est aliud fic artificiale si
cut flos parietis qui est sicut flos salis ex eo ar
tificialit̄ fit sal nitꝝ. q̄ ē sūt baurach artificiale
qđ fit secūdū galienū libro dinamidiarū. ca. de a
fronitro. sic accipe partes nitri duas saponis p
tem vnam distempera cum capitello. et fac tro
ciscos. Illud vero quod est minerale secundum
dyas. cap. de afronitro dicit̄ afronitrum verius
et est ca. et sic in .ij. gradu. SERA. li. agre. ca.
de nitro. sūtrum et baurach. i. nitrum et spuma
nitri. species baurach a minere ipsius sunt sicut
minere salis. sūt am ex eo est aqua fluens deide pe
trificat̄. et ex eo est quod in minera sua est sicut
lapis. et ex eo est rubeum. et ex eo est albū. q̄ pu
rulentum. et multorum colorum. Vnde nitrū hz
species multas. vna earum dicit̄ baurach arme
num. et defert̄ ab armenia. Et est alia que dicit̄
nitrum et defert̄ ex rabath et sunt eius due spe
cies album et nigrum et est simile salibus mine=
ralum et sapor eius est inter salsedinem et ace=
sitatem. Et dixit quidaz medicus q̄ baurach sūt
due species. s. artificialis et naturalis. Et naturas
lis est illa que nascit̄ in minerijs et sunt eiꝰ due
species. s. armenicum et babilonicum. q̄ armeni
cum ē melius et est illud quod vidimꝰ apud nos
sed babilonicum. est illud qđ defertur ad nos et
sunt eius due species vna nominat̄ nitrum et ē
sal petrosum cuius color est ad rubedinem ten

dens· et sapor ad salsedinẽ cuz ãmaritudine pau
ca significans superflutam adustionem· Et spe
cies alia dicitur baurach panis qa in massa vtũ
tur eo in pane· et hoc quia homines ipsius terre
dissoluunt ipsum in aqua et liniunt ex eo panẽ an
teq̃ coquãt· recipit enim ab ipso claritatẽ quã
daz· sed baurach artificiale generatur ex mate
ria nitri· Et humiditate plumbi et hec con mi
scentur admuicẽ· et ponunt̃ ad ignẽ et istud no
minatur nitrum et est sal petrosum inciuum et
absterciuũ existens· vnde vna ex speciebus bau
rach artificialis est baurach album· Et est aliud
artificiale qđ est spumosum a est melius omnib9
et color eius est terreus purulent9 trahẽs pl9
versus rubedinem et ex eo sumitur quod fit ex si
gillacione· DYAS· cap· de nitro· ¶Nitrum eligi
oportet quod est lene et color eiꝰ sit sicut color
rose· aut album et sit plenum foraminibus sicut
spongia· sed medicina que dicitur afronitrũ et
est eius expoficio spuma nitri et est illud qđ pu
tant quidam esse baurach armenuz et melior ex
ea est que est lenis multum et existens in lami
nibus cito frangibilis· et in colore suo est pur
pureitas· et est ñmilis spume mordicans linguã
quẽadmodũ est illa que defert̃ a filia vel delfia
et ab candiam post hanc in bonitate est illa que
defert̃ a babilonia vel ex egipto· Et idem sera·
auct· gal· differencia est inter baurach affrice·
quod dicit̃ spumosum a nitrum vel nitri spumã
q̃ spuma baurach est medicina deficcatiua a co
lor eius est similis farine frumenti· et est alba et
non est sicut flos lapidis alii· neque talis co
loris sed baurach spumosum non est sicut farina
sed est coagulatum et aggregatum· et est illud
quo vtunt̃ homines cotidie ad lauandũ sordes
et ad auferendum pruritũ· et postq̃ res est sicut
diximus inuemunt ipsi nec eci esse vnam ex medi
cinis resolutiuis sed spume baurach virtus et
natura est eadem quã habet baurach· nisi quia
est subtilior· et p9q̃ dixim9 q̃ natura baurach
est media inter naturã baurach affrice et natu
ram salis et hoc quia in baurach affrice est vir
tus que absterg it solum· et in sale ẽ virtus stip
tica· et in baurach sunt iste due virtutes simul·
nisi q: vt9 eius est stiptica pauca sed vtus ab
sterciua est multa· Et dixit q̃ vtus baurach est
media inter vtutem baurach affrice et salis· et
quando c õburit̃ est ꝑpinquius illi affrice ꝙ hoc
ideo quia subtiliat et propt̃ hanc causam desic
cat et resoluit· Et si sumit̃ de eo aliquid per os in
cidit· et subtiliat humores grossos plusq̃ sal· ¶
baurach affrice non vtim̃ interius nisi indigea
mus medicina forti quia ipsum cõmouet nauseã
et vomitum· et nisi esset propt̃ hoc darem9 ipz
in humoribus grossis· Quidam vero vtunt̃ isto
baurach affrice in medicinis que dant̃ illis qui
sumpserunt fungos strangulantes· et curat eos
statim· sed et nos administramus baurach adu
stum et non adustũ et maxime spumam eius in
ista strangulacione· et ista spuma nomine greco
et composito afronitrum dicit̃ et est magis ab
stersiuum q̃ sal quia non stipticat̃ a sunt amara
multum· Et post hoc dixit q̃ sal amarus medi9
est inter salem durum et afronitrum bonũ eo q̃
afronitri sunt species quia ex eo est durum gros
sum quod non dissoluit̃ ni aqua cito· et non ẽ ser
mo medius hic in speciebus illis ex eo· sed ḃmo
ille est medius in hoc q̃ significat nomen suum
volo dicere spumam substancie eius que est sic̃
spuma quia nitruz est sicut petra et ista spuma
est sicut spuma in superficie existens· et ideo ni
trum est minus calidum q̃ afronitrum a propt̃
hanc causam aufert carnem que crescit in vlce
ribus et destruit eam absq; nocumento aliquo
¶ flos nitri et fit ipm nitrum vlcerum mordi
cat carnes· Et dicit consideratoꝛ horum sermo
num quãdo diligent̃ consideras sermonẽ gali·
in· iiij· cap· de nitro et afronitro et cõperas ipz
cum sermone suo in· xj· cap· baurach· affrice qđ
est spumosũ et baurach sit̃ et aggregas ope
raciones inuenies pro certo q̃ intellexit p bau
rach affrice nitꝛ et p baurach afronitꝛ spu
ma nitri a dixit q̃ afronitꝛ est spuma nitri et ẽ
baurach armenũ sumit̃ ergo p hoc q̃ baurach
secundum gal· est baurach armenum· Et ꝑcer
to scias q̃ intellexit p baurach armenum afroni
tꝛ· Comburit̃ nitꝛ sic ponat̃ in olla terrea ase
peliat̃ in ꝓunis et dimittatur donec calescat·
et postea auferatur ab igne a repõatur et illud
est quod vocatur amentum· Buscasim libro qui
dicitur seruitoꝛ sal nitrum comburitur sicut sal·
POSSE· SERA· auct· dyas· virtus omnis
nitri est deficcatiua et quãdo bibitur ex eo mei
dit et subtiliat humores grossos viscosos plus
q̃ afronitrum et datur adustum et non adustũ
ad suffocacionem fungoꝛum perniciosoꝛum· ¶
virtus spume nitri que dicitur afronitrũ est si
milis virtuti salis adusti· a adustio eius est sicut
adustio illius nisi q̃ afronitrum valet plus sale
in hoc q̃ sedat torsiones ventris et miscetur cũ
aliquibus vnguẽ tis et mungitur ex eis paciẽs
febres pyodicas et aufert rigoꝛem earuz si fiat
unctio ante paroxismũ apud ignem· et mgre
ditur etiam vngenta que sunt ad scabiẽ vlcero
sam et pruritum et morpheam· Et quãdo afroni
trum et spuma nitri quod est baurach armenuz
dissoluitur in aqua aut vino et distillatur in au
rem sedat dolorem eius et ventositates que sunt
in ea et sibillum· et confert humoribus fluenti
bus ad ea et quãdo dissoluitur in aceto mundifi
cat sordes q̃ sunt in ea· et quãdo miscetur cum
adipe anserino aut ungia porcina curat mor
sus canis et quando miscetur cuz terbentina cu
rat oꝛificia furunculoꝛ· Et fit emplastrũ cuz ea
et vicubus super ventrem hydropici et fit cũ eo
et melle cohol acuens visum· Et quando bibit̃
cum aceto et aqua confert suffocacioni fungoꝛ
perniciosoꝛum· Et quando bibitur cum aqua cõ
fert nocumento specierum cantaridarum· q̃ di
citur buffranitis et sumitur cũ amuiden et oxer

nocumento ſanguinis natiū· et ofert ad extenuandum· Et fit emplaſtrū paraliſi et facit caput declinare ad poſteriora et torſiombus; neruꝝ cōfert et miſcetur cū puſca et aqua et fit panis habenti paraliſim lingue·

Bautia ·i·vitis alba
Bautamia ·i·viticella et eſt idē quod ſupra
Babalanus mepſico ·i·balanus repſico
Babathematicon ·i·ſucus cauliculi agreſtis
Babebot ē quedam auis calidior oībus auibus quā nō cognoſco facies augmētum in coytu·
Bablericum ·i·bellirici
Babunagium ·i·yſopus
Babunegum ·i·camomilla
Bacanum ·i·rafanus
Baca ·i·fructus lauri
Bacat ·i·pondus
Bacath idem quod ſupra
Bacca ·i·bacha
Bachantis quid eſt·l·l·hec
Bacha ·i·fructus oliue vl lauri vel edere et ſunt fructꝰ vel grana rotōda
Bachar ſunt ꝓprie bacce lauri
Bachara ·i·aſarum

CAp· ·LXXVj·

Achaelh gre·latine lupula vel pais cuculi·lupula herba eſt acetoſa ſaporis folium eius eſt paruū et tripliciter diuiſum·et in cacumine cuiuſlibet partis eſt alia meſura·ſemina eius ſunt in vaginuliſ ſimilibus cornuculis que cum tangunt̄ tempore maturacionis euolant ab eis ſemina ſimilia andachuce tendēcia ad rubedinem et vocat̄ trifoliuz acetoſum ſicut apparet in·l·andachucha et talis eſt trifolium quod pomē a damaſceno mungento diafinicon et vocat ip̄m trifoliū· Plinius cap·bachael folia cime flores et fructꝰ ſūt fri· et ſic· folia tamen ſunt humidiora predictis fructus vel ſemina eius matura aliqualē habēt dulcedinem· POSSE· lupula medetur vlceribꝰ oris et fiſtulis fiūatur in vtute acetoſe ſilueſtri eſt ſtiptica·cōſolidat vulnera et vlcera·ſucꝰ eius valz vlceribus oris ātiquis·et alcole·et rob eius cōfert alcole· Plinus cap·bachaelh propt̄ acetoſitatem exiſtentem in ipſo valet ad alcolam a alias egritudines oris·

Bacia ·i·baucia
Bachitura ſeu ſquama metallorum grece dicitur lepidos
Bacora catona ·i·pſillium
Bacora citona idem quod ſupra.
Bacula ·i·bacca
Bacuch marina ·i·buthormarien
Badahas eſt regio quedam
Badrahara ·i·reſiſtēcia veneno
Badhar ·i· ſtercus aialium
Bahacha ·i·cibus qui fit ex tritico lacte et zucaro·

CAp· ·LXXVij·

Akadeara· vel adria ochara· vel ſcede· gre·polion·latine vero polium montanū· Polij diuerſa ſūt genera ſed mōtanum optimum vſui medicine· Vnde cū ſimpliciter poliū inuenitur montanū debet intelligi cū flores ꝓducit colligatur·per ānū ſeruat̄ virtutem habet diſſoluendi et conſumendi habet virtutem diureticam ex ſubtili ſubſtācia SERA·li·agre·cap·bakade auc·dyas·due ſūt ſpecies·ſ·magnū et paruū·paruū eſt quo vtunt̄ medici et eſt planta ſubtilis paruū cuius longitudo eſt circa palmū et eſt plena ſemine· Magnum vero eſt ſuper cuiꝰ ſummitatem eſt· capitellum paruū rotondū ſimile capitello ſpine albe odorē habet grauem cū pauca aromaticitate et magnū eſt debilioris odoris·DYAS·cap· polion·Polion eſt montuoſum et eſt alterū·Mōtuoſum vero eſt qꝺ nobis venit in vſum·frutex eſt alba et tenera folia habens longa vnius cubiti ſuper quas virge ſunt cuz capitellis ſemine plenis a quo lanicies exit alba a longa velut capilli odorem habens cum ſuauitate· GAL· vij· ſim·phar·cap·de polio·Polium amarꝝ guſtantibꝰ eſt et moderate acre·magis aūt virtuoſum quod minꝰ eſt·hoc in antidotis vtimur et enī acriusq amarius eſt q̄ illud qꝺ maiꝰ ſic vt ex tercio gradu ſit ſiccatiuū ex ſecundo vero iam completo calefacientiū·POSSE·vinum decoctionis eius et paſſulaꝝ valet contra frigiditatem pectoris·et vinū decoctionis eiꝰ valet cōtra dolorē ex ventoſitate et oſtilacione ſplenis et epatis et renuz ·et cōtra ſtranguiriam·et diſſuriam et dolorem ſtomaci ex ventoſitate·SERA. virtꝰ eiꝰ ſcilicet polij eſt que abſtergit et ꝓprie illud qꝺ eſt minoris ſpeciei quando deſiccatur et incarnat et aperit opilaciones membroꝝ intrinſecoꝝ et prouocat vrinam et menſtrua. et curat vulnera et vlcera maligna quando puluerizat̄ ſuper ea·et proprie qꝺ eſt minoris ſpeciei quādo eſt ſiccum ſed maioris ſpeciei quando eſt recens incarnat vulnera magna et vlcera. Et quādo decoctio amborū bibitur confert morſibꝰ venenoſis et hydropiſi et hyſterice et quādo bibitur cū aceto cōfert apātibꝰ ſplems verū facit ſodam et eſt malū ſtomaco et relaxat ventrem a prouocat menſtrua· Et quādo ſternitur ſub lecto fugat animalia venenoſa·Et quando fit emplaſtrum cū eo conglutinat vulnera humida·a ip̄m mūdificat caput·et prouocat vrinā et refrenat libidinem. DYAS· elixatura eiꝰ morſibꝰ venenatis occurrit· hydropicis magnum ·preſidiū eſt aceto mixtū ſplenī vtiliter adhibetur dolorem capitis commouet et cacoſtomaticū ē· vētrē mollit· menſtruis imperat· res venereas extinguit·caput purgat et vrinam mouet· a ſtrato ſuppoſita longius arcet ſerpentes cathaplaſmatibus adhibita vulneribus paracoleſim facit arcuato morbo ſuccurrit· GAL·poliuz qꝺ amarꝝ

et moderate acre deobstruit oia viscera et vri-
nas et menstrua prouocat. Et viride quidē ad-
huc existens asolidat magnas plagas. et max
ime fructicosa species eius siccū vero factū sa-
nat male mozigerata vulnera quando appomē
magis aūt hoc efficit qđ minus est.

Bakcha .i. vacca
Bakche aliendi .i. olus iudaicū
Baklens idem quod supra
Bakim .i. brasil et ē bachaz
Bakinon idem quod supra

CAp. .LXXVIIII.

Alaustia latīe gre. balaustion ara-
lulitiar. balaustia ē flos mali gra-
nati caducus quem dyas. vocat q-
tinū cap. de malo granato fri. est et sicca. in. ij.
gradu. SERA. li. agre. ca. lulitiar. i. balaustia
et est flos mali granati et ex malis granatis q̄
daz sunt domestica quedā siluestria. sed flos sil
uestris dicit̄ balaustia quarū quedaz inuenitur
alba quedam purpurea et quedam rosacea.
AVIC. li. ij. cap. de balaustia. Balaustia flos
est granati siluestris perfici. aut egiptij. et ipsa
quidē quādoqz est rubea quādoqz alba q quā
doqz rosea. Et suci eius natura est sicut suci bar-
be preine fri. est in fine primi gradus sic. m. ij.
GAL. vj. sim. phar. cap. balaustium. Balausti
um est flos mali granati siluestris qualis dome
stico vicinus vehemēter aūt stipticat gustum
necnō deseccatiue et stiptice virtutis est. palam
quoqz q est grossaruz parcium si recolamus dic
ta in quarto hoz monumentoz cum ostendeba
mus omē stipticum terrestre esse et frigidū. sul
lius autē alterius saporis habet indiciū et ideo
ponet vtiqz hoc aliquis siccare et infrigidare
non debiliter si quidem non male ostendebatur
a nobis in quarto hoz monumētoz inesse stip
ticitatem terrestribus q frigidis corporib9 de
inde et apparencia testantur. Etenim si paratri-
ciombus et alijs vlceribus id apponas cici9 qui
dem videbis ad cicatricem procedere. Dome est
enim q in emittentibus sanguinem et difinterijs
adhuc in fluxibus qui in ventre et matrice non
est aliquis medicorum scribencium curatiuū ne
gociuz qui nō vtaī hoc pharmaco. POSSE.
SERA. balaustia incarnat et strīgit et curat
tenasmonem. et consolidat vlcera intestinorum
et cōfert sputo sanguinis et fluxui menstruoz
q confert ad omnia ad que confert ypoquistidos
AVIC. Balaustia est gluctinatiua. et retinet
oēm fluxum sanguinis et generat melancoliam
et est bona gingiue sanguinolente. et cōsolidat
plagas et vlcera antiqua, et albocoz et percus-
sionez. puluerizata desuper et firmos efficit dē
tes motos. et prohibet fluxum sanguinis. q stri
git fluxum intestinoz et fluxū matricis sangui
neū. loco eius ponatur cortex glandis. q caput
granati.

Balanon .i. glans
Balantha squama piscis quedam que inuenitur
in fronte piscis degentis in concha rotonda et
tortuosa concaua ꝫ nos vtimur blaccebisancia
que fertur a sancto.

Balath .i. glans
Bala .i. sucus palme in
qua dactili nascuntur
Balas est cuz multe placente in oleo frixe ponū
tur in patella vnam super aliam locando
Balaustum .i. quercus
Balanos .i. glans. et ē etiā castanea

CAp. .LXXIX.

Alanus repsico. vel balanus mop
sica. vel pigmentaria gre. ara. ha
ben. latine vero ben. Ben ē semen
arboris mirice. fructus eiꝰ sicut auellane habē
tes intus medullam que exprimitur q egreditur
humiditas que ingreditur in nobilibus confec
tiombꝰ pro oleo. Nascit̄ in ethiopia et in egip
to et in yndia et palestina. Est autem ben aliud
quod est granum triangulatū album paruū simi
le cartamo. sed maius vtcumqz. nec ita oblōgū
quo multi visi sunt pro pipere albo. licet decī-
piantur. a quibus exprimitur oleum dictū mus
cellinum vel balaninum. Nā arabes vocant illud
semen muscellinum. DYAS. sēm translationez
nostram cap. balanus repsico. i. ben est semē ar
boris similis arbori mirice nuces habens ab in
tus quas cum digitis confricaueris. humorem
eiciunt qui confectiombus miris et nobilibus
multis miscetur pro oleo. Nascitur vero in ethi
opia et in arabia et in locis indie. Ipse sucꝰ me
lior est qui est recens et odore plenus et albꝰ
SERA. li. agre. ca. haben. auct. dyas. haben
. i. granum ben et est fructus arboris similis tha
marisco. et est fructus auellanis. medulla eiꝰ ex
primitur sicut amigdale et egreditur aliquid lo
co olei. et nascitur ꝫ arbor in terris habrebes. et
in babilonia. et in locis arabum. et in terris pa
lestine que nominantur mirā. et melior ex eo est
nouus plenus albus facilis excoriacionis. Et ꝫ
auct. gal. hec medicina defertur ad nos ex ter
ris arabum. et pigmentarij vtuntur suco medul
le eius loco olei. et complexio eius est cali. IO.
MES. ca. ben. Ben est granum almahasus. Et
eius aliud magnum aliud paruum. Magnū autē
est in magnitudine fructus auellane triāgula-
tum. paruum autem est sicut cicer. et vtrūqz ha
bet medullā vnctuosam lenem et albā sed maiꝰ
incolumius est paruo. paruū vero est malignū
magnum autem delius cuius albus est corter
planus. tenuis. et cuius medulla est alba lenis.
multe vnctuositatis. Et quod est ātiquum meliꝰ
est recenti et parum melius est subnigrum de-
clinās ad albedinem et cuius medulla est vnctu
osa alba et lenis et antiquū melius est recenti
acuto. Magnum ca. est in principio tercij. sic. in
. ij. et in ipso est humiditas superflua cum acre
dine et est inciſiuū et mundificatiuū abstersiuū

aperitiuũ opilacionũ·q viscerũ cõturbatiz ꝑ humiditatem ſuperfluam preparãs ad vomitũ et mimus eſt fortius in omni re faciens operaciones difficiles laboriosas perducentes ad caſum virtutis et ſudorem fri. Et ideo parui prohibẽdas ẽ adminiſtracio niſi in emplaſtris et fricaconibus·et olei ipſius et in vngentis. Magni autem malicia corrigibilis eſt·Et hec ſunt corrigibilia in ipſo·Nocet enim ſtomaco faciẽs ſubuerſionem in eo·et eſt laborioſe ſolucionis et tarde Et nos quidem diximus in canone q̃ aſſacio eius ab eo reſoluit et maturat ſuperfluã humiditatem aptam et ſubuerſionem et nauſeã et vomitum et dimittit ei vt fit per ventrem ſolutiuum tantum·Semen aũt feniculi et amiſi cum eo rectificant nocumentum primum et proprie mixta coctioni ipſius·q fiũt ex medullis eius p9 coctionem ipſius et medio pondere eius ex amigdalis dul. et melle paſſularum forme ficut auellane q̃ ſunt iuuamenti magni vbi oportet·Operacio decoctionis eius eſt· Accipe ex eis integris quantitatem quam volueris· Et inuolue eos in paſta et coque in cinere calido et tere contricione multa·et pone ex ſeminibus et ſpecieb9 aliquas·et inuolue in panno et deſuper inuolue paſtam et fac ſicut ſuperius·Oleum aũt eius extrahitur ſicut oleum de amigdalis·ꝓOSSE. DyAS·ex eo·ʒ·j·bibita cum puſca ſplen ſiccat·cuz yris illirica mixtus et in cathaplaſmatibus poſitus et mulſa adhibita dolores podagricos mitigat·aceto autem mixtus lepras et maculas et puſtulas corporis tollit·Acceptus ſolucionẽ vẽtris facilem preſtat mulſe mixtus nauſeam prouocat cacoſtomaticus eſt·oleum q8 ex ipſo ſemine exit acceptũ ventrez mollit·corũ radicis ei9 ſtipticũ eſt expreſſus ſuc9 eius vtilis ẽ vt aſpredinem et prurigiñ corporis mirifice purget·
SERA. Ben ofert empetigini et lentiginibus que ſunt in facie et ſcabiei et pruritui q egritudini cum qua eleuaẽ cutis cũ aceto·Et attenuat duriciem epatis et ſplenis ſi eis ſuperponatur cum aliqua pharancia ex deſiccantibus ſz in ſuco eius eſt parum ſtipticitatis·Mouet vomitũ quando bibitur ex eo cum melle et laxat ventrẽ laxacione forcioni·et aufert cicatrices multũ oleũ eius inunctuz·Corter exterior ipſius gram adminiſtratur quando indigemus ſtipticacione multa·
IO·MES Ben per vomitũ et per ventrẽ educit flegma crudum groſſum et eſt medicina mirabilis ad colicã flegmaticã et ventoſam·Et etiam criſterizatur et ſuppomitur. et fit ex medullis eius emplaſtrum et farina cydei et melle·et ſoluit apãta dura et ſcrofulas valz ad egritudines nerucum frigidas ſicut eſt cõtractio et ſpaſm9 calefacit enim eos et lenit duriciem eoruz et nodoſitatem et emplaſtratur ſuper epar·et ſplenem et proprie cum varina lupinorum. et ſpica et confert duricici et opilacioni eorum·Ben aũt paruum emplaſtrũ in egritudinibus predictis et eſt virtuoſius·et ſimiliter eius oleũ· Oleũ aũt de ben notũ confert veſtigijs vlcerum et lentiginibus et feditati cutis et morfee. q diſtillatur in aurẽ et confert dolori eius. et ſomitui in ipſa et ſurditati· Doſis eius eſt a ʒ ſ vſqz ad ʒ·j·q ſ AVIC·li·ij·ca·de ben· Ben eſt mundificatiuũ et proprie eius medulla·et inciſiuum humiditatum groſſarum. et aperit cũ aceto et aqua opilaciones viſcerum·Et in arbore ipſius eſt amaritudo et ſtipticitas et propter hoc eſt in ipſa vtus cauterizatiua·et eius corter eſt ſtipticus plus· Et oleum ipſius non euacuatur a ſtipticitate. Et in ipſo toto eſt abſterſio et inciſio· Semen eius confert lentiginibus magnis et paruis et panno et morfee et veſtigijs vlcerum. Et ſimiliter eius oleum et confert apãtibus duris omnibus cũ ponitur in emplaſtris et vnguentis· et confert cũ aceto excoriacioni et ſcabiei vlcerate· et confert bothor lactee et aſahafati· et calefacit neruos· et lenificat ſpaſmum·et duriciez neruorũ q ꝑ oleũ eius·et confert dolori auris et tinnitui qui eſt in ipſa cum adipe anatis· Et decoctio radicis eius cõfert dolori dencium ſi cum ea os coluitur Et confert duriciei ſplenis quando bibitur cum aceto mixtũ ex eo in pondere duarũ·ʒ·quãdoqz etiam coniungitur cũ fermento aut farina loliq a aqua alkaratin aut farina ordei aut farina lupini et fit ex eo emplaſtruz ſplen·Et ipſum quidẽ eſt malũ ſtomaco faciens nauſeã· Et ſi bibaẽ ex ſuco eius aureus·i·cũ melle facit vomere fortiter et ſoluendo educit flegma crudum cũ bibiẽ ex melle·Et ſimiliter eius oleum et ſimiliter cuz ſuppomitur licniũ infuſum in ipſo loco eius pomitur quantum ipſum eſt de rubea et medietas ſui de cortice caſſie lignee·Et decima ponderis eius macis·

Balanomiris — idem quod ſupra
Balanus — ·i·ſuppoſitorum
Balam tephus — ·i·elleborus
Balah — ·i·dactili imaturi
Balch — ·i·glans
Balanus ſordianes — ·i·caſtanea
Balabaiati eſt genus apãtis corroſiui
Baikati — eſt genus apãtis
Bailariana — ·i·fu
Ballanos — ·i·glans
Balſamum quid eſt·l·l·ieleſſem
Balſamita menta aquatica ſiſimbriũ idem
Balſamita aquatica — ·i·melliſſa
Balſaton ſunt capilli qui inueniuntur in arbore balſami vt apparet in·l·ieleſſem
Balſales — ·i·bulbus belbeſũ et eſt balſalalzi
Baltat — ·i·anax auis
Baleccara eſt animal ſimile lacerte ſed ventricoſius ſatis quod inuenitur in barbarie·et ſardinie et eſt colorus lacerte·l·l·dab
Bellecara — idem quod ſupra
Balfel — ſnut quidam fructꝰ vt apparet in·l·bule
Balifen — ·i portium greci

dicunt q̄ est herba fructicosa angulosis caulib9 nigris.

Balialmon .i. colen et est fel
Baloch .i. glans
Balanoch est species camfore
Ballot .i. glans
Baltonica .i. camomilla
Baluam .i. faciēs mordicatiōez stercoris
Balusti .i. quercus
Baluum est cibarium quod fit ex tritico lacte et zuccaro
Banaich .i. ebulus
Barasican .i. bdellium
Baras est quasi morfea alba .s. que inficit carnē et cutim et in hoc differt a morfea in qua tantū inficitur cutis. vnde cum pungitur morfea emanat ab ea sanguis in baras nunq̄ exit et est in eo caro infecta vsq; ad os et est quasi incurabil
Barasen .i. lentigo aque
Barasein idem quod supra
Baaral vel bafirac .i. semen lucarie
Barati .i. vermx
Baratis .i. bara
Barachion .i. apostema
Barasmas quid est. l. l. renoia
Barach kebuli est quodd̄ semen yndū et sunt eius due species quarū vna est parua absq; rugis et alia magna cū rugis. Et earum melior ē parua eradicat flegma ex iunc turis soluit flegma ex intestinis et vermes et ascarides et ib ē valde bona et est catapucia
Barar .i. anax auis

CAP. .LXXX.

Araricbichene siue bazarichichen ara. gre. et latine semen lini GAL. vij. fim. phar. cap. de semine lini.

Semen lini ca. in. j. gradu in humiditate et siccitate est mediū. Et si comeditur inflat et cū toto hoc q̄ assatur inflat quia ipsum est plenū humiditate superflua. SERA. li. agre. auct. gal. vtus eius est que subtiliat et prouocat vrinā et menstruat quando bibitur aut fit cū ea emplastrum cōfert apātibus epatis et orificio stomaci ipi stomaco. sed radicis eius stipticitas est amplior stipticitate floris. et caliditas eius est minor caliditate ipsius et propter eius stipticitatē acquirit q̄ admiscetur cum medicinis que adminis trātur ad sputū sanguinis. Et auct. dyas. SERA flos eius est stiptic9 stipticitate pauca calefactiuus maturatiuus. et ē ca. q̄si in p̄mo gradu et est mediū in humiditate et siccitate et secunda eius virtus est q̄ est mollificatiuū.

SERA. li. agre. cap. barariche bene. Barariche bene est mollificatiuū sedatiuū doloz et cōfert egritudinibus interioribus mi quia est minus in hoc q̄ camomilla et est mediū inter laxatiuū et stipticū et āmiscetur in eo patū virtutis prouocatiue vrine. et hoc quidē apparet in eo manifeste quādo comedit assatum et tunc est magis conuenies ad stringendū ventrem Et dixit in libro de conseruacione sanitatis q̄ quādo semen lini decoquit in aqua eius decoctio ē infrigidita tua. Et idē auct. dyas. virtus semimis lini est similis virtuti semimis fenugreci. q quando admiscet cum aqua melle et oleo et cōficit resoluit apāta calida et mollificat ea siue sint interius siue exteri9. Et quando fit ex eo emplastrum cum vicubus et nitro delet pannum pustulas albas faciei. i. papulas secundū translacionem nostrā dyas. et quando conficitur cū aqua resoluit apāta que sunt in radice auris et apāta dura et quando coquit cū vino eradicat formicā et species vlcerum que dicunt faui. Et quando miscet cū melle et pipere et vtit quis eo mouet coytū et quando miscetur cū nasturcō quantitate equali confert scissuris vnguiū et excoriacioni. Et fit cū decoctione eius cristet ad mordicacionem intestinoz et matricis et mollit ventrē quando mulieres sedēt in decoctiōe ei9 cōfert apātibus matricis sicut fenugrecū. Et is auct. Aben mesuay p̄prietas eius et est virtus vt quando fit ex eo emplastrū mixta cera et melle confert ardoribus vnguium. Et idem auct. atabari si ponit super vngues equat inequalitates earū Et idē auct. abugerig confert vlceribus vesice et renū et maturat apāta quādo fit cum eo emplastrum. Et quando bibit torrefactum confert tussi fri. et hu. Et idem auct. mesarugie expellit fetum cito. Et idē auct. alcauzi non est ei par ad expellēdū cito fetū nec expellēdū aquā. Et is auctoritas sedat dolores et ofert p̄fectionib9 intestinoz. Paul9 ca. de limo limū q̄n obturit fum9 ei9 est subtilis. Et confert coxize. et suffocatōi matricis. AVIC. li. ij. cap. de semine lini vtus est eius proxima virtuti fenugreci ca. in primo cō mensuratum in humiditate et siccitate. Et dicit q̄dem q̄ decoctio lini est decoctio recētis eius in ipso enim est humiditas superflua. est maturativum et abstergit et inflat p̄pter humiditatem suam superfluā ita q̄ illud quod ex eo frixū ē is agit cū stipticitate que in frixo manifesta cōmensurata etiam non frixo manifesta permixta cum le mificatōe et est sedatiuum doloz minus q̄ camomilla. Ex ipso fit emplastrum cum nitro et bolo et lenit pannum. et confert contractōi vnguiū et scissuris et fracturis earum. Et quando permiscet cum equali mensura nasturcij et confricitur cum melle lenit apāta calida exteriora interiora apā quod est post aures cum aqua cineris et apāta dura et prohibet spasmum et proprie contractionem vnguiū cuz permiscetur cum cera et melle. Eius suffumigacio cōfert coxize et similiter fumigacio ipsius lini confert tussi flegmatice et proprie quod ex eo assatū. et est malū stomaco et est difficilis digestionis. et pauci nutrimenti quod aūt ex eo frixum est constrem git ventrem. et non frixū est cōmensuratū et ei9 prouocacio est debilis. sed confortatur cū assacōe. et quādo iungit cū melle et pipere mouet

coptum. Et cū decoctione ipſius fit peſſariū matrici et ſedetur in ea q̄ iuuat ꝫ amordicacioē que eſt i ipſa et apātibus et ſimilit̄ ¦ inteſtinis q̄ ex ea fit iuuamentum aduleraveſice et renū. Et cū ex decoctione quidem ſemims lini fit criſtere cū oleo. ro. magnificatur iuuamentum eius in vlceribus inteſtinoꝝ.

CAP. ·LXXXj·

Ara vel bara·arab·gre·cucurbita genella vel coloquintida latine cucurbita. Cucurbita fri·eſt et humida i cibis medicinis cōpetit et precipue ſemina eius que ante maturitatē colligunt̄. Semina aūt ipſa diuretica ſunt propter ſubtilitatem ſubſtancie eoꝝ et precipue medicine competūt Cōtra calefactionē epatis raſura cucurbitaꝝ coteratur et ſucus exprimatur et addito aceto vel agreſta pannus intinctus ſuperponatur Cucurbita cocta cum carnibus maxime confert coleris ſanis·et eſtate acutiſſime febuentibus. Elixe cucurbite ſine aliquo cōdimento vel cū lacte amigdalaꝝ·et etiā aſſate cū agreſta ſunt cibus medicina. Similit̄ coque cucurbitā in paſta et benedilſoluat̄ in aqua et ex illa aqua et zucaro fiat ſyrupus·optimꝰ eſt acutiſſime febrīētibus. epaticis q̄ ecticis et poteſt daria principio ꝗa materiā digerit et purgat per vrinā aliquantulum etiam lapat. Contra opilacioūē epatis et renum et veſice· et cōtra apāta pectoris valēt ſemina eius mundata ſi cōterant̄ et in aqua ordei coquant̄ q̄ aliquātulum ablactentur et aq̄ ipſa colata cum zucaro mixta paciētibus detur· vel ex aqua illa fiat ſyrupus. Et nota q̄ maiorē vtutem habēt ſi ablactentur ſemma qua ſi coquātur valent ſimilit̄ predictis ſyrupus in febrib⁹ acutis·ſimilit̄ nōndum q̄ poſt maturitatem debet cucurbita colligi et ſuſpendi cū ſemimb⁹ vt ſubſtācia deficcetur propter conglucti mofitatem eius deinde cum aqua lauetur et ſoli exſiccetur in loco ſicco conſeruetur ne propt̄ humiditatem multam corrumpatur. SERA. li·agr̄· cap·bara·Bara·i·cucurbita virtus eius eſt fri· et hu·in·ij·gradu et ſucus abſtinentis eiꝰ confert doloti aurium qui accidit ab apātibus quando adminiſtratur cū oleo ro. fiūt autē caro ipſiꝰ cucurbite quādo fit emplaſtꝝ cum ea extinguit et infrigidat apāta calida·infrigidacionem extinctione cum temperamento. Et dixit cucurbita eſt minoris malicie q̄ fructus eſtiui oēs q̄n bene digeritur·ſi ſi corrumpatur et nō bene digeratur et nō deſcendat a ſtomaco cito corrupcio eiꝰ eſt mala valde. GAL·vij·ſim·pbar·ca· coloquintida·Coloquintida·i·cucurbita fri· et hu·eſt cōplexionis ſecūdum terciū in ambobuſ gradum. Vnde et raſure eius ſucꝰ ad auriū dolorem qui ſeꝯ flegmonē cōfertta vtentibus cū rodimento ita vo et tota cataplaſmata calidos flegmones infrigidat moderate. Eſt aūt et cū cōmeditur mollificatiua et ſiticuloſa. DYAS·¦ca· 8 cucurbita·Cucurbita cruda trita q̄ cataplaſmati bꝰ adhibita papulas corpis āputat. apāti calido maximū preſidiū eſt·ſucus raſure eius doloꝛem calidū aurium mitigat cum oleo ro· mixtus et auribus inſtillatꝰ·et cerebro appoſitus eſtuaciones infancium mitigat et cōfert apātibꝰ calidis que fiunt in cerebro eoꝝ·tumoribus oculorum opitulatur·podagricis maximū preſidiū ē. Elixa quoq̄ et expreſſa melle et mitro additaꝫ bibita ventrem mollit·Cruda et excauata et vino impleta ſi ſic manſerit vna die et nocte q̄ poſtea bibatur ſimiliter ventrē mollit·crude et trite leniunt omnem tumorē·ſucus eius doloꝛē dē ciū mitigat ſi diucius in ore teneatur. ſꝫ et oleo ro·mixtus ex vnctione corporis ad motus febrium reſtringit ardoꝛez·Et quādo fit emplaſtꝝ cum raſura eius et medulla panis ſup podagrā ca·aut ſup herifipillam confert·cinis aridi corticis efficaciter pōt combuſta ſanare·Eundē cinerem dicimus ab expertis vulnera in veretro iam in putredinem verſa purgare. et ad cicatricem perducere podagre eſtuanti et ignibus ſacris cortices virides ſubueniunt·ſemim ſicco illa vis traditur vt in puluerem tunſum et inſperſum impleat vulnera que cauata ſunt in cibo ſūpta ſtomacum relaxat·bibendi deſideria nō excitat· ſucus tepefactus doloti aurium qui ex iflāmacione caloris fit infunditur·humectat autem et infrigidat habundant̄ et ptiriaſim infancium raſura depellit·cū polēta·Hec eadem dicit ſera auct·dyas·licet ſub alijs verbis. Et idem ſera· auct·abē meſuay·ſamch cucurbite confert tuſſi et doloti pectoris qui prouenit a caliditate·et abſcendit fitiꝫ· Et idem auct·meſarugie quando cucurbita inuoluitur in paſta et aſſatur et deinꝺ exprimitur eius aqua et datur in potu confert fe·acutis et tuſſi et ſedat ſitim·Et quādo ſumit̄ cum zucaro mollit ventrem mollicioē lem· Almā ſo· tractatu tercio cap·de cucurbita· cucurbita eſt fri·et hu·que ſtomaco mala exiſtens appetitum deſtruit·ſitiꝫ quoq̄ ſedat·et epatis et ſtomaci ardoꝛem extinguit quando in eis habūdat calor·

Bar	·i·anapauis
Barba ircina quid eſt·l·l·lutbec	
Bara alguf	·i·elleborus
Barbachi	·i·meatus mguiniſ
Barbatus	·i·elleborus
Barbaſcus	·i·tapſus barbaſſus

Barba nomen eſt emplaſtri ſcripti in antidotario virili

Barba iouis herba herculis vel bonades·i·ſtecados citrinum	
Barba aaron	·i·aaron
Barbaki	·i·barbachi

CAP. ·LXXXij·

Arba ſiluana eſt plantago aquatica que iuxta aq̄s naſcitur·cuiꝰ folia ſunt oblonga in acutum tendencia erecta ſup er

aquã fimilia folijs plantaginis nisi quia nõ sũt ei coste apparentes sicut plantagini· vnde ī dinamidijs scribit galie·cap.de cutis gemtalium valere ad impregnãdum·Et idẽ dicit eodem libro de epilensia q barba siluana est centũnervia aquatica et pomtur fimilit barba siluana in antidotario gal·mimori in quodam medicamine quod incipit medicamẽ ad accipiendum·

Barcartartaba ·i·pire trum
Barch ·i·oua
Bardana quid est·l·l.lappa
Barsa auersere ·i·capillus veneris
Bare ·i·sirico
Barce idem quod supra
Barceosan ·i·capillus veneris
Barseosen idem quod supra
Barmium ·i·affodillus
Barchim ·i·lippari et est nomen loci
Barzi ·i·dulb
Barocho ·i·melissa
Barochion ·i·butracion
Barcora quid est·l·l·ostracorum
Bargol ·i.adiantum siue pollitricon
Baruli ·i·barulios·et sũt macule que fiunt in facie et maxime infancũ ꝑter comestionem panis comesti a mure
Batulos idem quod supra
Baruc ·i·psimithium
Basale ·i·cepulla
Basara ·i·semen
Basaraguira ·i·semen vrtice
Basarachete ·i·semen melonis
Basara gergir ·i.semen eruce
Basara afisigemti ·i·semen maratri
Basara catona ·i.semen psillij
Basara thethimi ·i·semen malue maioris et est bismalua
Basara alcobeth ·i·semen malue ortulane vel minoris
Basara achiro ·i·semen vrtice
Basara curcuneti ·i·semen carui siluestris
Basara ataba ·i·semen trifolij
Basara alcoraf ·i·semen folij
Basara albangi ·i·semen tusquiami
Basara alcas ·i·semen lactuce
Basara fasagenchese ·i·trifolium
Basara sadal ·i·semen sinapis
Basara alcomaeb ·i·semen lapatij
Basara lisen ·i·lingua agni
Basara arasien ·i·semen nasturcij
Basara sebez ·i·semen aneti
Basara albasal ·i·semen sepulle
Basara alchiten ·i·semen limi
Basara neriges ·i·narcisseus
Basac ·i·saliua hominis ieiuni
Balalas ·i·gentiana

Asal ara·gre·bulbus·latine vero cepe· DYAS·cap· bulbus. Eius species sunt due·vna est que habz ruffum bulbũ qui bonus est ex terra pinguj est et collestus euctomaticus·Alia est spẽs bulbi plus isto eustomaticus Oẽs enim bulbi calidi a viscidi sunt comesti eri gunt linguã et fauces exasperãt stomacum inflãt·cathaplasmatib9 adhibiti laxacionib9 et doloribus iunctuaꝝ et podagricis maximũ ꝓstãt effectũ·corpori infixa euocant soli et melle addito id facere possunt tũores hydropicis bubus impositus spergit·canis morsibus subuenit addito melle stomaci dolorẽ compescit·et furfures et acoras nitro addito purgat·liuores maculas tollit medio oui addito·et aceto melle lẽtigines corporis emendat· cõquassacionib9 aurium et vnguium cũ polẽta bene adhibeẽ coctus in cinere calido et polenta addita et capitibus minorum piscium nigris cicatricibus reddũt colorem·et maculas nigras aceto et altio io mixto neuelin tollent·cocti et comesti dolorem lateris cõpescunt·sed nõ multum comedendi sunt·quia neruis contrarij sunt et siccatiue virtutis. GAL· vij·fim·phar·ca·de cepa·Cepe ex quarto gradu est calefactiuũ·substãcia vero eius grossarũ parciũ est magis·vnde emorroydas aperit apposita aut cum aceto illinita in sole alfos abstergit·et fricata in allopitijs citius ꝙ altionũ ꝓuocat capillos·si vero seperaueris quis sucũ eius totum quãtum est residuum sufficiens est terrestris substãcie· Ipse aũt sucus aquose et aeree est caliditatis ita aũt et suffosos et abliopmatos ꝓ grossicie humorum iuuat vnc9·Ex huiusmodi aũt cõplexione tota cepa inflatiua ẽ comesta·et ꝓterea q̃cumq; siccitora sunt cõplexione minus ventosa·Hoc idem dicit dyas.in·vj· cap·bulbus·Bulbus comestiuus frigidior ẽ bulbo vomitiuo et grossi necnõ viscosi humoris est generatiuus·ſã difficile digestibilis est et iflatiuus et libidinosus superplasmatus autem eo q̃ amaritudinis atq; stipticitatis particeps est absterſiuus et solidatiuus efficitur et siccatiuus Ostensum est enimq; amarus quidem sapori absterſiuis substancijs est·stipticitas vero in solidatiuis siccitas vero est in vtraq;·Et idẽ in libris·Cepa calefacit corpus et subtiliat ipo grossos humores et incidit viscosos· Cruda et cocta pauciſſimũ dat corpori nutrimentum· nocet colericis·sed hijs qui flegmaticum humorem aut crudum grossum et viscosum collectum habuerit ꝓdonea tamen eduliorum sunt· SERAli·agre·auct.dyas·capitulo basal longe ex cepis sunt acuciores q̃ rotonde et plus stiptice· Et ille que sunt rubei coloris sunt acuciores q̃ albe·et ficce q̃ recentes·et crude q̃ assate a q̃ preparate cum sale et aceto et cepe quidẽ mordicat et generat ventositatem a subtiliat humiditatem·facit fetim·mollit ventrem· quãdo aũt volumus administrare cepe auferimus cortices

exteriores et interiora eius et fit ex eis suppositorium. Et quãdo ex suco eiꝰ fit cobol cũ melle confert debilitati visus et vlceribꝰ que fiũt i oculo et principio descensus aque ad ipsum. et admiscẽt in caput purgns et mũdificat caput ꝛ ponitur in medicinis squinancie. et administratur emplastrũ et eius aqua sale et tuta ad morfiuz canis rabidi. Et quando miscetur cũ tuthia sedat pruritũ oculi qui fit a flegmate salso. Et qñ miscetur cũ sale aufert verrucas. Et mixtuz cũ adipe gallinie aufert callos qui fiunt in pedibus ꝓpter calciamenta. Et quando distillatur ex suco eius in aurem confert debilitati auditus et tynnitui eius et aque que descendit ad eam. Et quando miscetur cum eo spuma maris et fricatur cuz eis alopicia multiplicat et auget capillos. vsus quidem eius in cibo inducit sodam minius ꝙ vsus eius inducit egritudinez galargas ,i. litargiam et facit dormire quando comeditur aperiunt etiam orificia venarum que sunt in ano quando applicatur in loco et prouocat menstrua et quãdo dissoluitur in aceto ꝛ limẽ in morfea m sole aufert eam. Et quando limitur cuz eo alopicia facit in ea oriri pilos cicius ꝙ spuma maris. Et quando comeditur generat ventositatem propter humiditatem que est in ea. Plinꝰ cap. cepe. Cepe virtutem habet incisiuam et oblonga plus est stiptica ꝙ rotonda et que colorem rufum habent ꝙ ille que album. Sicce autẽ viscidiores. sunt ꝙ virides. et crude plus viscide ꝙ cocte. Comeste inflationes prestant. fastidium tollunt. sitim ꝓuocant. et tollunt oris fetorem. eustomatice sunt emorroydas impolite prohibent. sucus eius immissus naribus caput purgat. morbis canis occurrit melle et ruta et sale addito. cum sepo gallinaceo aurium dolorem et superfluos sonos compescit. et ad vlceraciones etiam aurium prodest. Cruda vero fricata alopicias emendat cum altioio fricata crementa capillorum prestat. puluis eius comestus dolorẽ capitis remouet sucus eius optime caput purgat. naribus attractus colericis contrarie flegmaticis vtiles sunt.

CAP. ·LXXXiiij·

Asal alzir ara. vel varies gre. bulbus ematicus. vel bulbꝰ vomiferꝰ latine vero narcissus vel cepe sine tunicis vel cepe marinum. DYAS. cap. narcissus bulbus ematicus vel bulbus vomitus folia habet porro similia sed minora. Hastas habet duorum palmorum que manes et concaue sunt a fine foliis. Flos est illi albꝰ in giro in medio croceus et est quedam species cuius illud medium purpureum est. radicem habet albam rotondaz sicut bulbus. et semen nigrum et oblongũ vt in membranulis. Nascitur ille qui est melior in locis montuosis cuius flos suauẽ longe iactat odorem. in reliquis autem porri habet similitudinẽ et viridis est. virtus eius est que abstergit et incarnat et deficcat. Et illud quod de eo administratur est radix. SERA. li. agre. cap. basal alzir. Basal alzir. i. narcissus et est bulbus sine tunicis et in sapore eius est amaritudo cum stipticitate. Et idem auct. aben mesuay. Narcissus ẽ ca. et fic. cõplexionis in secundo gradu. GAL. viij. sim. phar. cap. bulbus vomitiuus. Bulbus vomitiuus siue cepe marinum calidus est multo plus complexione bulbi predicti. s. cepe cõmunis. POSSE. DYAS. radix eius bibita comesta et cocta vomitum prouocat trita cum melle combustiombus medicatur neruos incisos consolidat laxatos componit antiquis doloribꝰ articulorum prestolatur melle mixtus effelidas et omnes maculas vultibus tollit. mixtus semimvrtice aceto et melli et herbo mixtus vulnera sordida purgat apãta dura rumpit. infixa corpori impolita euocat cum yris illirica melle mixto. Item collectiones erumpit atq; stipites euocat et si qua sunt aliena cum farina et oleo admixto melle. SERA. auct. gal. virtus eius est que deficcat et abstergit extrahit et incarnat vlcera magna. et incarnat incisiones in lacertis factas et mixtus cum orobo mundificat sordes corporis et aperit apãta. et quando comeditur ex radice narcisci aut bibitur cõmouet vomitũ ꝛ trita cum melle confert combustiombus ignisaqñ fit ex ea emplastrum conglutinat vulnera neruorum. Et idem sera. auct. aben mesuay. Narcissus facit operationem iesimi misi quia est debilior eo et confert doloribus qui fiunt a flegmate. Et oleum eius est bonũ ad hoc. et radix eius incarnat vlcera neruoꝝ et habet virtutem lauaticam. GAL. viij. sim. phar. cap. narcissus. Narcisci radix siccatiue est virtutis m tantũ vt cõsolidet plagas maximas vsq; ad abcisionẽ q̃ circa tenantos. habet autẽ quid abstersiuum et attractiuum.

CAP. ·LXXXV·

Assat ara. grece lichodendon latine vero corallus. Corallus est quedã terrea substancia que reperitur in locis marinis et montibus maxime cauernosis locis. et in mari existentibus quedam emz. humorosa gluctinositas lapidibꝰ adherens ex siccitate condensata in substanciam lapideam trãsmutatur et qui maiorem siccitatem habet fit rubeus. qui maiorem aquositatem fit albus. fri. est ꝛ sic. in. ij. gradu sed albus frigidior est rubeo. ꝫ rubeus minus frigidus siccior magis albo ꝫ tã rubeus quam albus vsui medicine competit sed nunq̃ albus poni debet in medicinis misi cũ determinacione. vnde cum inuenitur simplicit corallus rubeus debet poni. Est ergo eligendus ru. qui grossus est et planus et clarus et quãto plus accedit ad rubedinem tanto melior et qui nulla foramina habet aut pauca. Albus eligendus ẽ grossus qui est planus et quanto magis intenditur ad albedinẽ tanto melior. et qui etiã

non est perforatus paruis foraminibus. virtutem habet constringendi et confortāti cōsumēdi et depurandi. SERA. li. agge. capi. bassad

Bassad quidē est quod est nigen siue mergenna. nigen est radix ipsius arboris et bassad est rami eius et nascunē sicut rami aliaꝝ arborum terze nascenciū et fit nodosus ab aqua marina in fundo maris et quādo exit a mari ⁊ occurrit ei aer stringit ipsum. et indurat. et reperitur in aliquibus littoribus et melior ex eo est rube⁹ q̄ similatur assarig aut cinabrio bene colorato, cito frangibilis et in partibus suis equalis et in odore suo simulatē odori lenticule marine et in figura sua est similis arbori cassielignee habēs multos ramos qui autem est petrificatus ē malus. Et sunt ex eo species alie nigri coloris habentes plures ramos q̄ rubeus et odor eorum est fortior q̄ illius. virtus rubei fri. cum temperamento et deficcat deficcatione forti. DYAS. cap. corallus. Corallus vel lithodendrō arbor est in fundo maris nascens que dum velli ceperit accepto aere grauescit. ⁊ nascit vero multum in sicilia. Eligend⁹ est autē colore coccineo aut sandicino vnum habens colorez et fragilis odoris gratifici. Et quasi cinamomi et qui hoc non habuerit inutilis est. Virtus est ei stiptica fri. Reprobandus est aūt scabrosus vel lapidosus. aut fistulatim perforat⁹ vel diffusus. molliq̄dem est corallus natura. sed post extractionē ex marinis aquis durescit siue lapidescit. AVIC. li. ij. cap. de corallo. Corallus nascitur in maribus que sunt in affrica. et ex eo alius est rube⁹ alius niger. alius albus. fri. est in primo gradu et sic. in sebo. POSSE. corallus habet virtutē occultaz cōtra epilenciam et conseruat domum a fulgore. contra fluxum sanguinis narīū imponatur puluis ei⁹ cū suco sanguinarie et pillule inde facte narib⁹ apponātur contra fluxū menstruoꝝ. puluis eius cum athanasia et suco plantagīnis. et puluis ei⁹ sol⁹ cum bombice cici⁹ constringit contra corrosionem gingiuaꝝ et oris precedente ablutione cuz aqua salmacia vel aluminosa cōficiatur puluis de duab⁹ partib⁹ corralli et tercia rosarum. et ponat̄ super gingiuas contra fluxū sanguinis gingiuaꝝ puluis corralli. et antere superponatur vel cum meile cōficiatur. et illimant̄ gingiue puluis corralli imponitur vlcerib⁹ et ea conglutinat ⁊tra emoptoicam passionem. i. sputū vel vomitum sanguinis si fiat vitiuo spiritualiū ex duab⁹ partibus corralli subtilissime puluerizati fiat confectio cū aqua or. infusionis draganti et fiant inde pillule quas teneat paciens sub lingua singulas diu in ore resolutas transglutiat si vicio nutritiuoꝝ detur puluis ei⁹ cuz suco plantaginis eodē mō valet contra diſinteriam vicio superioꝝ. Ad iō detur puluis ei⁹ cū ouo sorbilli si fiat vicio inferiorum inciatur per cristere cū suco plantaginis. SERA. Corall⁹ deficcat deficcacione forti. vnde abstergit pect⁹ et ofert dissurie et sputentibus sanguinem abstergit visuz. et est bon⁹ lacrimis et deficcat eas deficcatione forti. DYAS. Corallus carnes superflue crescentes depascit. cicatrices oculis curat. Alta vulnera replet. emoptoicis mire subuenit. dissurijs medicatur cum aqua bibit⁹. splenem ficcat stomaci et ventris dolorem sedat cum a qua pluuiali bibit⁹. nam hoc probatum est profluum mulieris sistit si cū cornu cerumo vsto et aqua tepida bibatur cōtra ict⁹ fulminis ⁊ grādinis facit. Et idem cap. lapis corallus. oīa ludibria sompnorum repellit. Et est maximū tutamē aduersus iras demoniorum scripto nomine noctiluci. hoc est echare vel gorgone persona. ⁊ Nam eum portans nunq̄ capietur abvllo medicamine nec a fulminea vmbra. In bellis maximum adiutorium est victoriam prebens et facilitatem impetracionis et introitum loci. Preterea contritus et semīatus cum frumento vel etiam puluerizatus et cum aqua in arboribus aspersus fructus multiplicat et amouet de terra grandiēs. sic etiam vineis et oliuetis in domo aūt positus ab omni maleficio et vmbris demonū et manibus sompnijs custodit habit ātes. et fulmīnib⁹ in naui vētis et tempestatibus resistit. AVIC. li. ij. cap. de corallo. Corallus si teritur et impleantur ex eo concauitates dencium infirmoꝝ eradicat eos et confortat gingiuas et est summus in confortacione gingiue. Et gal. quidē extimauit q̄ cū corallo adusto et abluto si assumatur pondus. j. cum quo teratur damich gumi ara. et cōficitur cum albumine oui et bibitur cum aqua frigida confert sputo sanguinis. Et corall⁹ ꝑe tu. confert omnibus egritudinibus stomaci ita vt suspendatur super ipsum direct⁹. Et dixit galego expertus fui ipsum. et suspendi ipsum i collo eius qui habebat dolorem stomaci ita vt eēt corallus super os stomaci et remotus fuit dolor cum ergo accepi ipsum redijt sicut expertus fui lignum crucis m habente epilenciam. Et qui suspenderit in collo suo in dieb⁹ sanitatis sue corallum ru. secutus erit a dolore stomaci et ꝑ hoc appenduntur in collis pueroꝝ. corallus q̄ q̄ prohibet fluxum sanguinis et abscindit carnem additam. et confortat oculum abstergēdo et ficcando humiditas infirates in eo ⁊ppue q̄ est adustum ex eo et quod est ablutuz abstergit vestigia vlcerum. et est conueniens lacrimis retinet sputum sanguinis et adiuuat ad spuē duz Et similiter niger et quod ex eo precipue ablutū est et adustu m. Et est ex medicinis confortātibus cor et confert̄ bus tremori cordis. et bibitur cum melle ꝑter apāta splenis et ē iuuamētū eius. et cōfert apātib⁹ intestinoꝝ.

CAP. LXXXVj.

Astarem ara. vel castaron. grece vectonicon. latine vero bectonica

Bectonica ca. est et ficca. in primo gradu cuius folia precipue viridia competunt

vsui medicine efficeata etiã multe fũt efficacie-
vñ cũ inuemẽ in recepcionib9 folia ponẽda fũt
SERA·li·agre·ca·bastarẽ auc·dyas·Bastarẽ
·i·bectonica herba ẽ q̃ nascit oĩ anno habẽs v̂
gã subtilẽ cui9 lõgitudo ẽ vm brachij aut pl9
et ẽ q̃drãgulata·et hz folia mollia ⁊ longa simi
lia im sua figura folijs arboris glandiũ in scissu
ris suis odorem bonnm habencia· Et folia q̃ fũt
propinqua terre sunt maiora alijs· et in summi
tate uirge ẽ semen collectum mse ꝑpe collecti-
onez·spice frumenti et assimulatur saturegie·
Folia eius colliguntur et deiccanẽ et sic seruan-
tur·ssã q̃s ex ea plurimũ administrate fũt folia·
et hz radices subtiles sic radix ellebori·Dyas·
ca·uectonicõ scõm trãslationẽ nostrã vectonica
herba ẽ oib9 nõ·v̂gas hñs tenues et lõgas vnꝰ
us cubiti ⁊ q̃drata folia lõga ⁊ tenuia fissa duo
obrotõda et diuisa et odorata. Radices et folia
sunt ei infinita semẽ eius ẽ vt spica fixe timbre·
Folia eius collecta siccanẽ et vsui necessaria sunt·
Radices habet tenues sicut elleborꝰ. GAL·vij·
fim·phar·cap·cestrum siue cestron·Cestrũ gre
ce·latine dictũ bectonica·virtutem habet mesi
uam sicut ostendit gustus. amara est et subacris
hec herba sicut indicat et qui secundus partem
actus·POSSE·ad dolorem capitis factũ ex fri
gida causa fiat gargarisma ex colatura decocti
onis bectonice cũ stafisagria in aceto· si fiat vi-
cio stomaci detur vinum decoctionis bectonice
contra dolorem stomaci detur decoctio ipsi9 cũ
suco absinthij cum calida si adsit vehemẽs consti
pacio vt in yliaca passione· precedente cristeri
Fiat idem remedium ad matricem mundificãdus
ad conceptũ adiuuãdum fiat fomentũ ex decoc
tione eius fiat etiam suppositoriũ detur etiam
electuariũ cõfectum ex puluere eius et melle·
SERA·auct·gal·bectonica incidit et absterg-
it et incidit hu·grossos frangit lapidem renũ
et mundificat·et abstergit pulmonez·et prouo
cat menstrua et confert epilencie et curat cica-
trices neruoꝝ et lacertoriũ·Et qñ ponit̃ sup mor
sũ alicui9 aiat̃ venenosi fraudulẽti offert ⁊ qñ su-
mit̃ in potu offert sciatice ⁊ eructuat iõi acetose
DYAS radices ei9 acc pte ĩ potu cũ hydromel
le nauseã ꝓuocãt folia ei9 dãtur ad dyssenteriones
et de alto cadẽtib9 medẽtur et offocatiões steri
cas soluũt ℥·i·cũ mulsa accepta morsus venena
tos cũ vino bibita salubertime curat· q̃sq̃s aũt
hãc herbã biberit vim venem nõ admittit vri-
nã ꝓuocat·Epilẽticis cũ aq̃ bibita maximũ ꝑfi
diũ ẽ·epaticis et splẽ·cũ optimelle·℥·i·accepta
effectũ sanitatis exhibet·digestionẽ celebrat·si
aũt in modũ grãi fabe accipiat̃ indigestioĩbus
ꝓdest stomaticis dentibus dyssãta et gluctita
medicat̃ vino p9ea gluctito· emoptoicis vule
dat̃·ʒ·i·cũ vino tẽpata vel lacte recẽti caprino
sciaticis nefreticis obulos duos accepta cũ aqua
medicat̃·et velice dolorẽ opescit hydropicis fe
brictib9·ʒ·ij·cũ mulsa dãt̃ nõ febrictibus vero
cũ vino et melle hystericis subuenit mẽstruis ipe
rat olca vna cũ vino bibita vẽtrẽ mollit ⁊ olcis
q̃tuor cũ vinoq̃ mulsa ciatis·x· exhibita cũ melle
vo opoita sic electuariũ accepta ptificis emop
toicis maxime subuenit in itmeris dolor ex her-
ba ista·ʒ·ij·cũ aq̃ ca·ciatis q̃tuor dãtur cũ vio
decocta·et potui data splenecticis ꝓdest·ʒ·ij·ex
ea cũ mulsa ciatis duob9 bibite lubozꝝ vel cora
rũ renũq̃ dolorẽ curãt·ʒ·ij·cũ vino veteri ciatis
·ij·et grana pipis·xvij· ottrita et calefactaq ac
cepta lateris doloribus subuemũt· in fractura ca
pitis herba otusa ⁊ sup caput vbi pcussio ẽ ipo
sita vulnꝰ mira celeritate gluctinata id melꝰ
fit si trita recẽs iponat̃·ẽ aũt sibi data vis vt os
sa fracta exẽbat radices quoq ei9 cũ aq̃ bcoc
te vsq ad terciã ex illa aq̃ oculos foue·ꝑsi9 aũt
folia trita sup frõtẽ ipone et sanabit̃ dolor ocu
lorꝝ dolorẽ dẽcũ aufert cũ aq̃ calide ciatis qua
tuor·ʒ·i·accepta a ieiuno oẽ oculorꝝ caliginem
extenuat et claritatẽ fac̃ reumaticis·ʒ·ij·cũ aq̃
ca·dãtur·mulieribus q̃ ꝑtu laborãta febricitãt
dat̃ vt sup nõ febricitãtib9 cũ mulsa·ad neruos i
cisos ipomẽ trita et in locis q̃ frigore vexãtur·
ebri9 ne fias ꝑus ipaz accipe cũ aq̃·ad carbũ u
los pomẽ cũ aq̃ et axungia trita vice emplastri
da t̃ et etiã hijs q̃ de via lassi fũt dat̃ cũ aq̃ ca·ad
eos q̃ cibũ tetinere nõ possũta eiciũt·ad vẽtris
dolorẽ vel tumorẽ cũ vino trita ipomẽ in canis
rabidi morsu otusa alligata expurgat venenũ
febricẽtib9 cũ aq̃ ca· dat̃ ipa etiã herba trita et
ipoita podagricis mire dolorẽ lenit podagricoꝝ
℔ dic̃ sera·ca·ꝑpo auct·dyas·licz ꝑ alia vba·

Basedion ·i·rosa asini Based ·i·coralius
Basilica ·i·serpentarina
Basiliscus ·i·regulus et ẽ serpẽs quidã
Basilisca ·i·regia vel gẽtiana secũdũ quos-
dam sed secundum veritatẽ est palma xpi.
Basileus ·i·imperator
Basilicon·i·crimũ et gre·dicit̃ regale seu ipera
le nã basileꝰ regẽ vel ipatorẽ dicũt nos dicimus
ozimum
Basilicon entaticon quid est·l·l·medion
Basilicon vngẽtũ·i·vngẽtũ regale ⁊ est tetris
pharmacum
Basiemei ·i·maratrum
Basis ·i·plãta pedis vel radix
Bastiridion ·i·rusti acri et est rubus caninus
Batanum ·i·rafanum Batale ·i·faba
Batalme ·i·femculus
Bataz·i. eminẽcia q̃dã in vulua q̃rũdã mul ex
q̃ aliq̃n ĩ tm magnificat̃ vt fit velut v̂ga virozꝝ
Batan ·i·vẽtus et stomacus
Bat ·i·anax auis
Bathanglioston ·i·milium solis
Bathar cium metallicum ·i·ciprum
Bathala benedicta est oleum benedictum
Bathala iamema est blitis et olus iamenum
Bathara ·i·buselium et est rubicun
dũ lignũ q̃ tingitur·et latine vocatur barzi
Bathanon ·i·rafanus Bathal ·i·olus
Bathara ·i·asarum
Batangliscos quid est·l·l·culb·
Batrachitos ·i·lapis fissus teste laminis scissilij
Batachion vel batrachium·i·apium raninum·
Batra ·i·apium rusticum

Batheta ·i·melones maturi
Batheka·i·qđdã qđ opoñ ex lacte ci· ⁊ zucaro
Bather ·i·pustula vel eminẽcia carnis fetida
Bathetha·i·melõ magn⁹ viridis ⁊ ẽ melõ ynd⁹
Bathle·i·mirtilli Bathiridõ·i·rub⁹ rustic⁹
Batillus ·i·gabata testea vbi autũ purgat
Batin ·i·diptamus Bati ·i·more rubi
Baton ·i.rubus testinus
Batofilla ·i·cima rubi Bathrocos ·i·rana
Batus ·i·rubeus ferens mora q̃ ban dicuntur
Bathus ·i·bussus arbor vel ipsum lignum
Bazadarab·i·galbanũ·Bazarachitẽ·i·semẽ limi
Bazaredum scripsit stephan⁹ pro bazarat et ẽ
galbanum Bazhei ·i·thimus
Bazhe ·i.pslop⁹ Blaca terena ·i·tra rubea
Blactaria ẽ fitꝰ vbasco q̃ sepe fallit ꝑ ea capta=
foljs min⁹ cãdidis cauliculis plurimis flor̃luteo
ꝫ abiectas ablactas i se otrahit iõ blactaria dr̃
Blanca est quedã confectio posita in antidota=
rio minori galieni·et dicitur blanca per antifra
sim eo q̃ est nigra vel dicitur blanca·i·alba nõ
q̃ sit alba ꝫ qr purgat hu·albos·s·flegmaticos
Balacte bisãtia ł blactebizãtia q̃d ẽ·i.l·achafar
Blactini ·i·purpurea maritima
Blactinõ idẽ qꝺ supꝰ Brateos ·i·sauina
Bratheos idem quod supra
Brachi idẽ qꝺ supꝰ et est secunda species eius
Bratreos iꝺ qꝺ supꝰ Bratea ·i·aurea lamia
Branca leõis ·i.herba flaura
Bram·i·corroboratiuũ Bragia ·i·omissura duaꝝ
cellasarũ in fũmo capitis vbi ẽ virtus fãtastica

CAP· ·LXXXVij·

Rãca vrsina herba ẽ cui⁹ folia fũt magna
sic̃ folia caulis·ꝫ incisa sic̃ brãca vrsi in me
dio eoꝝ orit̃ stipes in cui⁹capite fũt multi flores
spinosi occlusi ca.ẽ et hu.m.ij.gradu. Virtutẽ hz
mollificãdi·et maturãdi·alemẽdi·Posse·dr̃ aridi
tatẽ mẽbroꝝ et vicii̇ ꝓplemis fiat vnguẽtũ ex brã
ca vrsina dr̃ta et macerata diu in oleo et collature
addat̃ cera ⁊ fiat vnguẽtũ dr̃ vicii̇ matricis ex fri
giditatea vẽtositate. Re suci brãce vrsine ℥·iij·her
be saume saluie maluaꝝ maiorane rorismarini·pu
legij artbemisie abfinthij abrotãi·ana·i·ij·gariofi
lorꝝ·ℨ·iij·ciãomi·z·ij·spice·z·iij·cimini·ℨ·i·picis
gre·z·i·galãge·z·iij thuris mastici s ana·z·iiij·bo
li·ℨ·i·cet̃ albe·ℨ·iiij·umi gre.iiß·ij·lardi screfe ro
tulũ·i·p̃dce herbe pistent̃ cũ lardo p̃dco deinꝺ
ponãt̃ sup ignẽ cũ vmo et suco p̃dco donec coq̃t̃
vsqꝫ ad ablũptiõem vini deinde colet̃ait eaꝝ reso lua
t̃ in igne ⁊ addita cera eliq̃ta ponãtur spẽs p̃dce
et dimittitur cohagularia vngatur vẽter·
Brasuca rustica ·i·apokinũ
Brancos ·i·apãta fauciũ et sunt amigdale
Brãcatarij⁹ idẽ qꝺ supꝰ Bracatos ·i.rana
Bratia cobrãia·i·ruta agrestis Bramia iꝺ qꝺ supꝰ
Brasauestẽ·i·capilli⁹ veneris Brasil·i.brathã
Brameatis ·i·simile iane
Brachium aseid idem·et est omnibus notum
Bramia ·i·semẽ vitis Brassia idẽ qꝺ supra
Braca ·i·bacca Braon ·i·viscus
Bradipora ·i·grauãcia et ad
egestionẽ tardãciã istovocabulo vtitur·GAL·
li·dinamidiaꝝ particula ꝑma ca·ꝺ bradipporis·
Brata scꝺm plinium est arbor in bellineos nascens
espresso similis exalbidis ramis. iocundi odoris ut
odor cedri accẽso ligno et illa ẽ ꝑma spẽs sauine
Brassica ẽ caulis·vñ mat̃ caulis romana grecorũ
brassica lingua ꝫ q̃d ẽ caul⁹ uel brassica·l·l·conbi

CAP. ·LXXXVIij·

Rafalẽdi ara·gre·aspaltũ lati·vo bitumẽ
iudaicũ·bitumẽ iudaicũ dr̃ eo q̃ in iudea i
uenit̃·s·in stagno qꝺ mat̃ mõtuũ dr̃ in q̃ ingredit̃
Flumẽ iordãe·et ipꝫ ẽ spẽs napte ꝫ nõ napta qm̃
napta ẽ petroleũ vel sterc⁹ demonũ qꝺ iꝺ ẽ ⁊ ẽ fic̃ ol
eũ liqdũ·ꝫ bitumẽ iudaicũ vel aspaltũ vel brafalẽ
di q̃ iꝺ fũt ẽ duꝝ vtcũq̃ qꝺ põt puluerisari·ꝫ non
resoluit̃a hz vtcũq̃ fetorẽ napte·et pz ꝑ sera·et ꝑ
cõcordiã·auic·ca·ꝺ petroleo q̃ iꝺ ẽ qꝺ napta·ad
huc sciẽdũ q̃ aspaltũ et napta bitumẽ iudaicũ pe
troleũ.sterc⁹demonis et brafalẽdi fũt iꝺ· et ẽ oleũ
petroleũ vel napta et sterc⁹ demonis antiq̃tũa in
duratũ qr qm̃ petroleũ ẽ recẽs ẽ liqdũ fic̃ oleũ ꝫ cũ
antiq̃tur i durat̃·Eligendũ ẽ petroleũ qꝺ ẽ albuz
vel citrinũ vel clarissime subst̃acie et qꝺ ẽ fetidissi
mũ hz aũt vtut ẽ i gneã·s·dissoluẽdi et ꝺsumẽdia at
tra hẽdia ẽ ca·m fine·iij·gra·sic·in quarto Sera·
li.agre·ca·brafalẽdi·Brafalendi ẽ aspaltũ vel bi
tumẽ iudaicũ rubeũ·Est aut̃ in sicilia huiditas q̃dã
natans sup aq̃s fontiũ quã ponũt boies illius re
gionis i lãpadib⁹ loco oleia vocãt ipꝫ oleũ sicilinũ
et ipi q̃dã errãt in ꝺ q̃ ipsa ẽ spẽs aspalti humi
dia napte· Aspaltũ vero babilonicũ q̃ddã ẽ clari
ficatũ ⁊ colorei⁹ ẽ alb⁹ quoddã ex eo ẽ nigrũ·Et
idẽ auc·gal·q̃dã ei⁹ spẽs gñat̃ in flumibus·et iõ
repit̃ hoc marie natans sup chama albollõgue et
in aflos et i alijs locis ꝓbus natãs sic̃ buti⁊adũ
permanz sup aquã ẽ huidiũ liqdũ p⁹ ea deficcat̃
et fit durũ et gnãtur ex eo in mari mortuo et ẽ mat̃
salsũ vlt̃ frã sem·et nõ ẽ in eo aĩal aliqꝺ venit
ad ipꝫ fluui⁹ iordãe·cassi⁹ felix·c·ꝺ petroleo·pet
oliũ ẽ oleũ pet̃ inuenit̃ aũt in locis fulfuriis·fit·n·
cũ pinguedo terre ⁊ aq̃ actiõe caloris ad igneas o
ꝑtit̃ptes iuẽit̃ ecia sup lapides qꝺ q̃dẽ ꝑ eos resu
dat et in eis ẽ ⁊ sup mare inuenit̃ ꝫ id ẽ nigrũ·p⁹
ea vo ꝑ excoctionẽ fit albi coloris q̃nq̃ eẽ citrini
in grecia ⁊ in marmis ptib⁹ ista opãtur·dyas·ca·
aspaltũ·aspaltũ ẽ bitumẽ iudaicũ ⁊ ei⁹ aliud ẽ arti
dũ et aliud liqdũ vt̃ bitumẽ iudaicũ qꝺ fit in lacu
iudee q̃ dr̃ affaltite cohagulacõ ei⁹ ꝑ ripã ipi⁹ la
c⁹ inuenit̃·et naute vadũt cũ stafa et sic eaz colli
gũt·et siccãt et vẽdũt·aliꝺ gen⁹ ẽ qꝺ neq̃ ferũ
neq̃ aq̃ rũpet̃ põt·nisi tm̃ mẽstrua mulierꝝ aut sã
guis vrcoꝝ·et si volueris rũpet̃ sic rũpe tolle filũ
ꝺ lana et intinge ipꝫ in sãguiẽ et sic incide·ẽ aũt bi
tumẽ fũmũ purpureũ odoris gratiosi·re ꝑbabile
aũt migꝝ ẽ·a[illegible]ulterat̃ aũt pice admixta·reperitur
aũt babilonicu bitumẽ albũ seu migꝝ longo inter
uallo rapiẽs ad se ignẽ·oẽ vo bitumẽ hz vtutem
malacticã et dyaforeticã et hz vires viscidea ecia
efficacit̃ relaxãtes·ẽ ecia acrisa stiptice qualitatis
et ꝑ ꝺ q̃ acre ẽ calefac̃· et q̃ austerum infrigidat
deficcat vo in vtroq̃ ideo ad putredinẽ ad reu
ma vtile ẽ liqdũ vo bitumẽ in babilonia gñatur
et alopinia et sicilia repit̃ etia natãs sepe in fon=
tib⁹ recorporatiuã hñs vtutẽ·auic·petroleum al=
bum note spei ẽ et migꝝ ẽ calomẽtũ picis babilo
nie·ca· est et hic·vsqꝫ ad·iij·ẽ et subtile et ꝑe al
bũ t̃ solutiuũ·liq̃factiuum· apititiuũ· opilationum·

POSSE· contra arteticam podagraz citogrā paralesim·pliacam passionem stranguriā ꝯ dis suriam fiat parcium dolencium inunctio· Cōtra pliacam passionem quidam dant in quantitate ·ʒ·i·et ad plus·ʒ·ij·ꝯ multociens curātur·sed nō debet dari in estate nec colerico· nec debili nisi fit materia frigida· Contra fortem podagram et pliacam buliat in suco ebuli petroleuz et colatura detur pacienti·contra vicium lapidis summum remediū est puluis lapidis lincis· buliat in petroleo et colatura per siringam iniciatur lapis enim confirmaᵗ frangitur· prius tamen debet fomentari virga ex aqua decoctionis malue et olei vt extendantur et aperiantur meatus·Contra suffocacionem matricis fumus eius ponitᵗ super carbones per nares recipiatur contra casum matricis fiat superpositorium ex bombace intincta in petroleo contra asmaꝯ tussim antiquam pectus priꝰ inungatur bene· vt bene digerat medicinam et detur·ʒ·i·vel·ij·cō tra vehementē frigiditatē stomaci inungatur ex eo stomacus·Sed notandum ꝙ quādo datur petroleum debet postea dari aliquid frigidium et hu·quia petroleum excoreat frigidum verꝯ hu·lemt·DYAS·aspaltuz tumores reprimit of focacionibus sterilis occurrit·cadentes matricessubleuat fumigādo epilenticos fumus eius prouocat cum castoreo·menstruis imperat tussiz sedat·asmaticos et disnoycos ad samtatē perducit·morsibus venenatis occurrit·sciaticis prestolatur·ciliacis datur in modum catapucie et maximū pstat effectū·cohagulatū sanguinem cum aceto resoluit·difinterici cum suco ptisane suppositus curat·Catarrum suffumigacione cō pescit dencium dolorē appositū mitigat·podagricos et arteticos cum mitro et cera vt malagma impositum curate·AVIC·confert doloribꝰ anchārū et doloribus iuncturarum·et proprie album et confert doloribus aurium frigidis· Et confert albugini oculi et aque descendenti· Et nigrum ex eo etiam confert asmati et tussi antiq̄ bibitur enim parum ex eo cū aqua ca· Et sedat dolorem ventris pungit[illegible]ū et ventositates·Et quando fit ex eo licimum interficit vermes ꝯ ꝓ prie nigrum·Et comeditur pondus·ʒ·i·de eoꝝ frangit ventositatem vesice et frigus matricis Et cōfert punture epithimatum.

Bear	·i·citrulli
Beal	·i·dactili immaturi
Beem quid est·l·l·bebemen	
Beelliligi	·i·[illegible]llirici et emblici
Benden	·i·radix alkean
Beberis	·i·semimis endiuie
Bebilis	·i·papauer otusuz
Bebili	idem quod supra
Bebonici	·i·camomilla
Beborugi	idem quod supra
Bebbomig	idem quod supra
Beboch est proprium nomen loci	

CAP· ·LXXXIX·

EBonig·ara·gre·arthemis·vl' antimus vel leucantimos vel gamilla vel heranthemidē vel camelō vel melātemō vel crisocomō latine vero camomilla·SERAli agre·cap·bebonig· Bebonig sunt eius tres species et discernuntur secundum colores flox solum et ipsa est herba habens virgas longas circiter palmum vnum fructicosos habentes ramulos et folia parua minuta gracilia et capitella rotōda parua in aliquibus quox flores albi et in aliquibus aurei coloris et flos qui apparet sub capitello est rotondus habens circūquaqz flosculos similes floribus rute et color ipsorum est aut citrinus·aut purpureus et nascitur i locis asperis et super mare colligitur in vere et oportet ꝙ reponantur folia et flores postꝙ teritur quodlibet de per se et fiant inde trosciscidYAS·cap·antimus secundum translacionē nostram huius herbe tria sunt genera habencia flore distanciam haste sunt illi duarum palmax Fructicose ramulos multos cum viminibus plurimis ac tenuibus·folia generāt citrina parua atqz angusta·et tēra superius capitellum rubicundum cum quadā rotonditate habens deintus aureum florem qui exterius foliox abiectione tegitur albox·aut mellini aut purpurei coloris magnitudine rute similancium·ꝓascit vero locis asperis·vel circa vias et semitas. colligitur maxime vere virtus eiꝰ calefacit et deficcat in primo gradu· Et genus quod habet flores albos vocatur latine camomilla que omnibus ē nota·Aliud genꝰ quod habet florez purpureū vocatur exantimon et est efficacior omnibus· Aliud genus quod est mellini coloris vocatur leucantimon vel crisocomon·GALIE·vi·simphar·cap·antimus·Antimus seu camomilla dictuz quidem est in·ij·tractatu de hac herba lacidicatur autem et nunc summarie ꝙ calefacit et deficcat secūdūprimū gradū·Est autē et subtilium parcium·et propterea diaforetica necnō et rarefactiua et lababilis vtutis· AVIC·li·ij· capitulo decamomilla·Camomilla ex ea alia est cuius flos est citrinꝰ· Et alia est cuius flos est purpureus et alia est alba cuius est albusꝯ hec est nota·Et folia quidem ipsius et flos reseruātur si fiant ex eis trociscī·et ipsius radix deficcatur. Et ipsa quidem est secūdum gal·propiqua virtuti rose in subtiliacioe sua·sed est ca·et ipiꝰ caliditas est ficut caliditas olei cōueniens caest et sic·in primo· est aperitiua et subtiliatiua spissitudinis·mollificatiua·resolutiua cum pauca attractione vmo absqz attractione et hec est proprietas eius inter medicinas·POSSE. DYAS virtus est radici et flori eius ꝯ oi fructi citermantica et leptintica bibita et suppositā fomento menstruis imperat aborsum celebrat calculos frangit·vrinam prouocat torciombus et inflacionibus auxiliatur hyctericis subuenit

epaticis maximū p̄sidium est· Elixatura vero eius fomento adhibita hec omnia facere pōt· vnde calefacit et deiccat mediocriter· Est aūt et leptomeris·i·extenuatoria et ꝓterea diure tica et calastica est·i·relaxatiua. condēsat et are facit et ideo in doloribus iuuat igitur relaxat q̄ tensa sunt·a mollit mediocrit̄ que dura sunt re laxandom febribus viserum inflamacionem tol lit. Et maxime hjs quibus ex colerico humor et spissata cute consistit·Est et ypocundrijs aptissi ma super omnia· Exantimata autem in febr bus in cute facta ex ebulicione humorꝝ in corpore ipso·Camomilla si quidem viridis aut ficca in oleo cocta reprimit· et digerit ea q̄ accidūt a in surgunt in capite dolorem oculorꝝ curat epati cis febricitantibus sucus eius potui datus cum aqua ca·mirifice prodest ad venenū etiam cum camadasne· et camedreos et camepitheos eqs p̄deribꝰ tunsa et mollissime cribrata et ieiuno bibita cum vino cochlearia·v·optime facit· Mi rifice etiam omnem aquām de corpore pervrinā extrahit· Item mouet purgacionē menstrualē siue vrinam et excludit fetum mortuū in vtero decocta atq; vaporibus admota·plia cam etiam passionem releuat· Aliud genus quod vocatur exantimon egilopas cataplasmata eadem die cu rat et calculosis opitulatur· Aliud genus quod vocatur leucantemon vel crisocomo vrine dif ficultatem soluit. lapides in vesica gēratos ex cludit in cataplasmatibꝰ egilopas curat squa mas in vultibus natas limpidat· Multi oleo mix to terunt et perungūt medicantes febres pery odicas· Seruanda est radix siccata seperatim a flores folia vero tondenda sunt et in trociscis redigenda datur emm plurimis in vino tempe rato·z·i·vnde si florem non habueris folia et radix eius virtutem implent· Nam tu partes fo liorꝝ implent virtutem florꝝ· Est autem tetri sa poris· AVIC· Camomilla sedat apāta ca· mol lificando et resoluendo ipsa et lemficat dura q̄ nō sunt stricta valde· Et bibitur propter apāta viscerum spissa· mollificat tetanuz et confortat membra neruosa omnia· Et est ex medicinis plꝰ conferentibus laxitudim q̄ reliqua quoniam ca liditas eius est similis caliditati animalis· Est aōfortatiua cerebri conferens sode frigidequad cuacuandum materias capitis quoniam resol uit absq; attractione et hec est eius proprietas et confert pustul' oris sanat algarab distempe rata et more emplastri suppositа· Alleuiat spu tum aufert hyctericiam prouocat vrinaz· egre di facit lapidem et proprie q̄ ex ea est purpurei coloris·et cum camomilla quidem euaporatur vesica ꝓpter dolores frigidos·et prouocat men strua bibita et sedendo in aqua ipsiꝰ·et educ em bricionem et secūdinam·et confert pliace et fit inunctio ex oleis eius in febribus perpodicis et bibit̄ propter febres antiquas in fine eaz·a fert omm̄ febri absq; forti acuitate cum non est apā ca·m viscerib9 et quandoq; confert apāti cū non est ca·et est eiꝰ maturacio loco ipsiꝰ po nitur in confortacione cerebri et iuuamento qs confert in soda berengesif et est abrotanum·

SERA·auct·gal·virtꝰ camomille est que resol uit et flura membra confortat et lassitudim con fert pꝰ omi alia medicina sedat dolores·a mol lificat membra dura et lenit spissitudinem cutis paucam et expellit fe·que fiuut ab hu·colericis et propter spissitudinem cutis quādo in viscer bus non est apā ca·et iam facta est digestio· ſ et febres que fiunt a flegmate et mīa aut prop ter apāta que in visceribus sunt quando exhibe tur iuuat iuuamento manifesto multū· Et ideo contingit q̄ ipsa est vna de forcionibus medici nis insedando dolores et de melioribus mollifi catiuis ex medicinis conuenientibꝰ membris inte rioribus que sunt post myrach et ipsa a oleum eius conferunt sode frigide nā curat hu· q̄ fūt in capite per resolucionem sine attractione· Et hec operacio est sibi magis propria q̄ alicui al teri medicine· Et quando fit emplastruz cum ea curat scabiem oculi et palpebrarum et confortat cerebrum·

Bebunegum	·i·camomilla
Bebuneos	·i·acorus
Becaca	·i·lingua canina
Bacarog	·i·ozimum omunt
Becta ca	·i·lin zua canina
Beci	·i·tussis
Bechi	idem quod supra
Bechion	·i·diptamꝰ
Becon	·i·cassilago
Bedon	idem quod supra

Betonica quid est·i·i·bastarem

Bedaragi	·i·ozimum fluuiale
Bedangi	·i·origanum fluuiale
Bedazahar	·i·bezaar
Bedarogi	·i·bedaragi

CAP· ·XC·

EDarungie ara· vel cirūgie mil vl marulmahor. grece mellisophilos vel mellisofillum latine vero citra cia vel melissa· Melissa similis est praſſio habēs tamen citri odorem ca·et sic· in secundo gradu SERA.li·agre·cap. bedarungie aucto· dyas· Bedarungie vel melisophillos quod sic dicitur eo q̄ libenter eam apes manducent herba est tirsos habens q̄dratos. petos plurimos ex vna radice et folia similia bublote·maiora tamen et tenera et non sic aspera vt citrū in odore in alio sera habetur sic m lisophilos herba est super quam apes delectātur stare et virge ipsiꝰ a fo lia simulantur virgis et foliis marubij silueſtris et virge eius et stipites sunt angulosi quadran guli et folia eius sunt maiora foliis marubij sil uestris et non sunt pilosa sicut folia ipsiꝰ a odor eius est sicut odor citri. GAL·vii·sim· pha· ca· mellisofillum·Mellisofillum praſſio quidem est simile·deficit quidem ab eo multum in virtute·

et ꝓter ea neq; vtitur aliquis eo· ſuperfluū cū eſt ꝓaſſio exiſtente ita copioſo vbiq; terrarum melliſofillo vti ſi vo aliquādo non affuerit ꝓaſſum licet hoc vtim ommbus in quibus vtimur illo ſcientes q; ab actu deficit· POSSE· SERA· folia eius cum vmo bibita et in cataplaſmatibus vim ſcorpionis et ſpalangionis optime curat· Caninos morſus ad ſamtatē perducit Elixatura eius id facere pōt cui9 elixatura fomēto adhibita menſtruis longiſſimi temporis imperatori retēta dolorē denciū mitigat diſintericis opitulatur· et qui a micetis ſuffocati ſūt ſubuenit mitto addito folia ipſa omnia ſimiliter facere poſſunt· torciombus recte adhibetur· et vt electuarium orthonoicis prodeſt ſale addito et anhelosis et qui nō poſſunt iacere et in cataplaſmatibus adhibita ſcrofas ſpargit vulnera purgat· atricis opitulatur· Et quando fit emplaſtrū cum ea ſedat dolorem iunctura q;· Et idem auct· aben meſuay proprietas ei9 eſt letificare aniāq; Et idem auct· yſaac quādo comeditur bedarungie in ieiunio confert ſtomaco fri· et hu· et facit digeri cibuq; groſſum et aperit opilaciones cerebri· et de ꝓprietate eius eſt conferre debilitati cordis· et aufert cardiacā· et remouet afflictiōes ſollicitudines et timores qui accidunt a melancolia et humore aduſto quibus non poſſunt dormire· AVIC· de vitib9 cordis dic̄ q; ꝙortat cor·

Bedenar	·i· odor roſe
Bedenuti	·i· camomilla
Bedembue	·i· melliſſa
Bederambona	idem quod ſupra
Bederambina	·i· origanū fluuiale
Bederabina	·i· baſilicon minutum
Bedenac	·i· ſemīa granatoq;

ſilueſtrium q̄ ſunt genera kilkil

Beramien	idem quod ſupra
Bedezahar	·i· medicina contra venenum
Bederentegium	·i· ozimū Fluuiale
Bederamue	idem quod ſupra
Bederet	·i· panis de ſimula
Bedeguard qnid eſt· l· l· bemedato	
Bedegati	·i· ſemina alba quibus caremus ſz quidā cūt q; ſūt genera ſolis
Bedenerambula	·i· baſilicon cum folijs paruis·

CAp· ·XCij·

Edereg vel budereg i arabi· greciſmon· latine vero eruca geratina vel tortella SERA· li· agre· ca· bedereg auct· dyas· Bedereg naſcitur in locis hītatis et iuxta muros et ſemina ur in ortis· habet folia ſimilia foliorum eruce agreſtis et habz virgas ſubtiles ſimiles virgis eruce agreſtis et in ſummitate virgaq; eſt flos citrinus et ſunt ei vagine ſimiles cornibus et ſimiles vaginib9 fenugreci in quibus eſt ſemen paruū ſimile ſemini naſturcij mordicans linguam· GAL· vi· ſimpha· ca· eriſmon ſeminis huius herbe ſapor ē ſimilis ſapori naſturcij et virtus eius eſt ſimilis uirtuti illi9 miſi quia eſt ca· inflatiua· POSSE· SERA· auct· gal· confert quando ponitur in loho hoc tuſſi et ad excreādū humores groſſos viſcoſos qui aſcendūt a pulmone· et confert apātibus duris que fiunt in radice auris et duricieb9 antiquis que fiunt in mamillis et teſticulis· et quādo oportet eam adminiſtrari in lohoc opotz q; ponatur in aqua et buliat cataplaſmatibus cancros optime curat·

Bediat coronas	·i· tuſſis humida antiqua
Bedikies	·i· herba
Bedon	·i· caſſilago alba
Bedom	idem quod ſupra
Beduſter	eſt herba quam noſtris partibus caremus
Befa	·i· ferrum
Baſtarcoton	·i· phillium
Behemurem	·i· radix que ab armenia defertur et eſt de ea alba nigra et rubea quam ignoro

CAp ·XCiij·

Ebemen vel lienten ara· gre· vero et latine behem· SERA· li· agre· cap· behem· Behem ſpecies eius ſūt due· ſ· rubea et alba· et ſūt ambe vene i magnitudine radicis paſtinace paruē· quarum q̄ dam ſunt tortuoſe deferuntur ab armenia· odor earum eſt bonus et eſt in eis viſcoſitas quedaq; Ambe ſpecies ſunt ca· et hu· AVIC· li· ij· cap· bebeq· Behem ſunt fruſtra aſperſa que ſunt radices exſiccate contracte et ſunt duarum ſpecierum quaq; vna eſt alba et altera rubea eſt ca· et hu· in ſcō gradu· POSS· SERA· ambe augmētum faciunt in ſpermate· AVIC· behem eſt impīguatiuū et confortat cor valde· et confert tremori cordis· et manifeſte augmētat ſperma loco eius ponitur quantum ipſum eſt de tuderi et medietas ponderis lingue auis·

Bederengi eſt ſpecies ierſimini et eſt ex aromatibus reſoluit inflationē in omni loco embrocata·

Beladur	·i· anacardus
Belabor	idem qđ ſupra
Balachim	·i· ceruus
Belgam	·i· flegma
Bella	·i· ſanguiſſuga

Bellaria latine genicularis quam greci linchis vel linchitis vocant ꝓ qua· l· l· linchis

Beleſſen vel ducumbelſen· i·	balſami lignum·
Beleſen	idem quod ſupra
Beleon	·i· Flos cartami
Beleſſis	·i· lapis conferens ad dolorem ſtomaci cum ſuſpenditur ſuper ſtomacum et eſt coralius·

Belfel ſunt quidam fructus ꝓ quibus· l· l· bule

Belledarium	·i· anacardus
Belledhar	idem quod ſupra
Belleſem	·i· balſamum
Belſel	·i· bel

Belseri ·i·balsamum
Bellisebendium est qdam colliri
um armenicū quod ignoro
Beliget quid est·l·l·amleg
Belliget idem quod supra
Bellericus genus est mirabolani
Bellirici marini ·i·belliculi marini

CAp ·xCiij·

Elliculi marini latine arab. astor·
Bellirici marini sunt quasi umbeli
ci hominis, secundū figurā· et sunt
lapides parui et albi· qui muscuntur in ripis
marinis coherētes sicut dentales· sunt fri· et fic
ca sed eorū excessus ab auctoribus nō determi
natur ponūtur in unguētis ad faciē clarifican
dam· POSSE· puluis eorū subtilissimus resolua
tur cum axungia gallinacea prius resoluta ut fi
at unguentum ꝑ facie abstergenda· ponūtur i
antidotario galieni in unguēto citrino qđ inter
pretatur unguētum de citro·
Belbus idem quod supra
Belbulidus ·i·alkekengi

CAp· ·xCiiij·

El vel sel· SERA·li·agre·capit·
bel auct·ysaac benarā. Bel est cito
nium yndum et est fructus rotōdus
sicut auellana et non habens corticem super se
in quo est semen simile dorze· et est illud quod ꝺ
ipso administratur· et virtus eius ē sicut virtus
zinziberis ca·m·in·gradu et humectat in prio
POSSE· SERA· subtiliat chimōs grossos et di
fert duricies neruorū· et valet ventositati emo
roydarum· et augmentum facit in spermate· et
valet sient fel· arbor eius vocatur darhsahā· ut
apparet in littera darhsaham·
Bemebaracha ·i·sanguis vaccinus
Bemesfegi ·i·viola

CAp· xCv.

Emedato· vel bedeguar ara· gre·
a cantisleuce· latine vo spina alba·
SERA·li·agre·capit· bemedato
auct·dyas·bemedato nominatē in greco acan
tisleuce· q est in latino spina alba. nascitē in mō
tibus zagial habet folia similia foliis cameleō
te albe mā qz sunt strictiora et albiora cū fumi
tatibus spinosis. et sup ea est simile borze et sūt
spinosa habētia stipitem unius brachij vel duo
rum in grossitudine digiti policis vel plus color
eius est vergēs ad albedinē in sūmitate eius sunt
capitella sūa ericio marino nisi qz sunt minora
et oblonga et flos eius est coloris purpurei q se
men eius simile grano cartami· nisi quia est rotō
dus ec· DYAS· secm trāslationē nrāz ca' acan
tisleuce. Acantisleuce siue vt latini spina alba·
nascitur in montibus atq; siluestribus locis ví
scidis folia habz vt cameleōta· sed angustiora
et albiora et spinosa· virgā cubitis duobus lon
gam in grossitudine maioris digiti· interius in
anem habens in summitate capitellū spinosū sic
echinus marinus et oblongum· florem habz pur
pureū in quo semen gineo simile sed rotondius·
GAL· vj·sim·phar·cap·acanthaleuci· Achan
taleuchisiua spina alba hanc quidā leucadā ap
pellāt· est aūt huius radix siccatiua et mediocri
ter stiptica ns secunduz saporē· et est abstersiua
et confortatiua· Plinius cap· de acantisleuce.
Acantisleuce·i·bedeguard et est cardus cū aculeis in foliis albis sicut apparet si·l·l·cardus si
uestris est fri· in primo gradu et medius inter
humiditatē et siccitatem· AVIC· li·ij·cap· de
bedeguard· Bedeguard est spina alba et est si
milis alesahachati. Verum tamē est vehemēcius
alba et habet longiores spinas· simulanturq;
eius spine foliis amonij uerūtñ sunt subtiliores
et vehemēcius est alba· et eius quidez stipes p
uenit usq; ad duos cubitos· et eius flos ē pur
pureus· et semē eius est sicut semen cartami· ve
rum tamen est vehemēcioris rotōditatis· Et in
radice ipsius est mfrigidacio· et exiccacio cum
resolucione quadā semen vero eius est ca· et sub
tile· Et direrunt quidā ꝙ tota est ca· valde· Et
in ipsa est virtus resolutiua et aperitiua· et ꝑ
in semine eius· Et in ea ē retencio fluxus sangui
nis· Et eius retencio est equalis· POSSE·
SERA· bemedato cōfert fluxui ventris· et debi
litati stomaci et absendit fluxum sanguinis· Et
apponitur exterius sicut emplastrum· et destruit
apāta mollia· Et qñ fit collucio oris cum aqua
eius in qua coquitē confert dolori denciū· sed se
minis eius substancia est subtilis et confert hñ
tibus spasmū· qñ ipsū bibitē· et confert sputo sā
guinis et dolori stomaci· et fluxui antiquo et ꝑ
uocat urinam et delet apāta flegmatica· Et qñ
bibitē semē eius cōfert pueris habentibus spasmū
et illi qui est morsus a cane rabido· Et quando
suspēditē super animalia venenosa admittūt tos
icum· DYAS· radix eius bibita emoptoicis pro
dest sciaticis et stomaticis fert opē· urinā ꝑuo
cat tumores omnes in cataplasmatibus spargit
Elixatura eius dencīū cōpescit dolores semen eius
bibituz contractos infantes saluberrime curat·
morbis venenatis occurrit· et qui eam in collo
portauerit in cursum serpenciū nō timet· Radix
deficcat mediocriter et stiptica ē et ideo iliacos
et stomatic⁹ iuuat· sanguinis eductionē repri
mit et tumores vice cataplasmatis spargit· se
men eius leptomeris et calide ē virtutis et pu
trefactis membris iuuat potatū et fluorē sangu
inis medetē et sic intraneorum reumatismū· Trē
sessionibus quas greci encatisma vocant fluxes
matricis abstringit cataplasmatibus miscetē cō
stricciue medēti⁹· GAL· acbanthaleuchi ofert
iliacis et stomaticis emissionē quoq; sanguinis
cohibet· tumores etiam cataplasmata contrahit
Juuat ēt dētes dolētes si gargaizat ꝺ decoctī
one· semē vo subtilium parcium et calide virtu
tis est quare et spasmantes bibitum iuuat·

AVIC. bedeguard cõfert apãtibus flegmaticis. ꝓpter id qđ est in ipsa da resolucione et cõtractione quãdo ex eo fit emplastrũ. et ex radice eius ꝓpue. Et cõfert spasmo ꝓpter id qđ est in ipso de cõtractione equali cũ resolucione. Et semen eius cõfert infantibus quãdo bibũt propt̃ corrupcionẽ i motibꝰ lacertorꝫ. Et collucio oris facta ex suco eius sedat dolorem denciũ. Et confert sputo sanguinis. et ꝓpue radix eius confert debilitati stomaci. et aperit opilaciones. Et cõfert solucionẽ antique. et p̃cipue stomatice. et p̃cipue radix eius. et est prouocatiua. Et valet febribus flegmaticis longis cuiꝰ cã est debilitas stomaci et omnibus febribꝰ antiquis. Et confert si masticat̃. et si pomũ super puncturam scorpionis attrahit venenũ. Et si bibat̃ semen eiꝰ cõfert morsure venenosorꝫ ꝓptiliũ. loco eiꝰ in febribus pomũ fumus terre.

Benangefif ·i. cepe qđ comeditur paruũ simile cepe narciſci
Benedicta herba ·i. fu
Beneran ·i. peristerion
Benebsete ·i. granum album vnde oleum fit et est ben
Benapsis idem quod supra
Benezim ·i. sambucus
Benezimum idem quod supra
Beneffegi ·i. viola

CAP ·XCVj.

Enet guariden arabice. latine scarabei qui nascunt̃ in balneis

AVIC. li. ij. cap. de scarabeis. Scarabei confe runt doloribꝰ matricũ. et prouocãt vrinã et mẽstrua et faciunt abortũ et cũ cordumem valẽt emorroidibꝰ et cõferunt rigori. Et conferũt venenis ex venenosis animalibꝰ. et oleũ in q̃ frangitur valet ad dolorem aurium.

Benegum ·i. iusquiamꝰ
Benedeguar ·i. bedeguar
Bende ·i. radix keiri
Bengenebest ·i. agnus castus
Benge ·i. spelta
Bemastrum ·i. artbemisia
Bengi ·i. iusquianus albꝰ
Benmigi ·i. pamcum
Benus citrina herba est cuius duo sunt genera celestis et citrina quã ignoro
Beng ·i. perforata

CAP. ·XCVij.

Eng. ara. vel elfozium. greece. simphonica. latine vero iusquiamus vel cassillago vel cauliculatia. SERA. li. agre. cap. beng. auct. dyas. beng est arbustũ paruuꝫ habens stipitem grossum. et folia lata et longa spissa in sũmitate quoꝫ color vergit ad ignem et super ipsũ est de bozra. et super ramos eius in laterib⁹ est similis fructui balaustie in figura sua sortitus super ramos ipsos equidistantes p ordines super quem fructũ est cohoperculũ sicut scuto et iste fructus est plen⁹ semie simili semi papaueris. Et sũt eiꝰ tres species. vna eaꝫ habet flores purpureos. et folia similia folijs plante dicte sanctnalchos et semen nigrũ et fructus in quo est semen habet corticem duꝫ spinosum. et simile balaustie. Alia vero spẽs est habẽs flores mellini coloris et folia et flores sunt molles et habet semen cuius color tendit ad rubedinem simile semini plante dicte amsmat. Et iste ambe species inflãt et tumere faciũt. et inducũt fubet et non sũt conuenientes medicine. sed est tercia et illa est in qua est iuuamẽtũ in medicina. et ẽ rei ssiozis virtutis. et molliozis tactu. et habꝫ folia pinguia. et plena humiditatem super ea est borra. Flores eiꝰ sũt albi et habꝫ semẽ albũ. Et nascitur prope arbores et sterquilinia q̃ prope mare q̃ in rupibꝰ. semen vero huiꝰ melius est magis album. Si aũt haberi non potest pone loco eius illam cuiꝰ flos est rubeꝰ. species vero cuiꝰ semẽ est nigrũ est fugiẽda. DYAS. secũdum translacionem nostram cap. de iusquiamo. Iusquiamꝰ frutex est paruus hastam grossiozẽ habens et folia lata q̃ oblonga diuisa nigra q̃ aspa iuxta cuiꝰ hastas sunt capita plena semine sic miconos. sed iusquiami tria sunt genera. vnũ purpureum florem habens. q̃ semẽ nigrũ folliculos duros et spinosos. Alterꝫ vero flores mellinos habꝫ. Et folliculos molles. semẽ obtusuꝫ sic ertsmon. Ambe vero iste maniam prestant q̃ narcotice sunt et minus vsuales. Tercũ vero genus est cuiꝰ vsus frequẽtat̃. folia habꝫ pinguia et mollia q̃ chili. i. suci plena. flores albos q̃ semẽ album profetẽs. ꝓpter locis maritimis q̃ in ripis semẽ vero vtile ẽ albũ quod minus si inuentum fuerit rufum secundat̃. Nigrum vero inutile est. semẽ eiꝰ et folia exiccant̃ hasta ipsius tunsa et expressa hic fucꝰ in sole siccandus est quia vtilis est vsui post annũ semen eius siccum i calida missum tundit̃. q̃ exprimit̃. est vero sucꝰ melior viridis q̃ succus. Multi vero farine tritice sucum eius admixtum factis trocischis reponunt GAL. viij. sim. phar. cap. de iusquiamo secundum translacionem arabicã iusquiamꝰ cuius semen nigrum est et signum super hoc q̃ fit semẽ nigrum est et flos eius vergit ad rubedinẽ. Fac̃ manina q̃ subet. Ille vero cuius semen subrufum est cognoscitur in hoc q̃ flos eius est citrinꝰ et est propinquus primo in virtute et propter hoc oportet q̃ caueat̃ ab hijs ambabus speciebus. et non vtatur eis quis quia non est iuuamentuꝫ in eis sed occidunt iusquiamꝰ vero habẽs semen album et florẽ album est conueniens vsui medicine q̃ ẽ i tercio gradu fri. q̃ sic. in. ij. POSSE. DYAS. vtilis est sucus semini viri inuoluntario. Confectionibus collirioꝝ mixtꝰ reuma ui scidum et calidum compescit. dolores aurũ mitigat stericas causas medendo compescit. mixtꝰ

polente vel vt cataplasma adhibitus tumores podagricos spargit. semen eius omnia similiter facere nouit. maxime tussiētibus subuenit et catarrum soluit reuma oculoꝝ et doloꝛē compescit. ebulo. i. cū semine micons et mulsa mixtus adhibitus fluxui matricis et sanguinē reiciētibꝰ capitulatur. Semen eius solum podagricis auxiliū est. vino mixtum et cataplasmatibus adhibituꝛ tumoꝛē testium et māmarū soluet. Multis alijs cataplasmatibus necessario miscetur. folia eius maxime cum polenta mixta. et in cataplasmatibus adhibita doloꝛez tollunt. cū uino bibita ter aut quater febꝛes empiales pꝛohibent. Cocta sicut olus et comesta statim mamam faciūt. Radix eius cocta in aceto doloꝛem dencium ouꝛetenta mitigat.

Ben quid est. i. l. ballanus repsico.

Berandaru	.i. virga pastoris
Berchamichi	.i. origanū fluuiale
Berdarugi	idem quod supra
Bernamich	.i. bectonica
Berſanda-u	.i. virga pastoris
Berthamchi	.i. alleluia
Bertal	.i. passer
Berzad	.i. galbanū ꝓpter excellentem eius virtutē berzad similiter dicitē kenne et est quidam lapis multum carus regibus pꝛo quo. l. i. kenne.
Berenetia	.i. peristereon
Berengesif.	.i. abꝛotanum
Bero vel biſſion	.i. flos cardi vnde cohagulatur lac
Berengi	.i. serapinum
Beregil	.i. petroselinum
Beremaſetum	.i. artbemisia
Berengemisch	.i. ozimū gariofilatū

CAp .xcviij.

Berengemisch arabi. gꝛe. ozimū latine vero basilicō gariofilatū. Ozimū quoddā ē gariofilatū quoddam ē cōmune et quoddā est latum plus alijs quod citrarium vocatur. Ozimū gariofilatū est illud qđ ab auctoꝛibus laudat. Ozimū citratū et cōmune vituperant ab ommbus. Est em ozimū gariofilatum competens medicine et herba et semen. cuz autem simpliciter ponitur in medicina semē debet intelligi. et potissime in electuarijs. sed in unguētis et in emplastris herba intelligitē est calet sicca et semen habet virtutē constringendi et ogluctmādi qđ patet ex eo quia si ponatur in aqua statim mgꝛossatur. et fit quedā congluctinositas herba ipsa ex aꝛomaticitate habet virtutē confoꝛtandi ex qualitatibus suis dissoluendi consumēdi et abstergendi et mundificandi. SERA. li. agꝛe. cap. berengemisch auc. ysaac Berengemisch est ozimū gariofilatum. et folia eius sunt paꝛua quoꝝ colꝛ est mediꝰ inteꝛ ruboꝛem et glaucedinē huiꝰ heꝛbe est odoꝛ similis gariofilozꝝ. et stipes eius est quadꝛangulatus. cuiꝰ coloꝛ est sicut coloꝛ foliozꝝ ipsiꝰ et semen est minutū migꝛū et colligitē in mense iulij et est ca. et sic. in fine secundi gꝛadꝰ. DYAS. capit. ozimū. Ozimū cuiꝰ virtutis sit pemtꝰ inteꝛ medicos opinio est incerta. sed quidā auctoꝛ crisipo criminanē hij eiꝰ vicia pꝛecensent qꝫ fit stomaco inutilis qꝫ oculos ebetat qꝫ insaniā faciat iecoꝛi obsistat. addunt pꝛeterea si tritū lapide cōtegatur scoꝛpiones gigni cōmāducatūq in sole positū vermes cꝛeare. pediculos enutꝛire. Affui ecput ātē hoc esse persuasū qꝫ si quis eo die qꝫ ozimū sūpserit a scoꝛpiōe feriatē nō posse saluari ꝯ quis in diuersa et vera opinione sūt hec omnia falsa asseuerant quīpmmo stomaco ꝓdest eo qꝫ inflaciones eiꝰ dissoluit. et facit alia iuuamenta q̄ secūdum ipsū inferiꝰ dicentē. POSSE. cōtra syncopim et cardiacā passionē deē aqua ro. decoctio mis heꝛbe ipsius ad idē valet vinū decoctionis in quo heꝛba ipsa stetit peꝛ noctē. Ipsa heꝛba valet cōtra fꝛigiditatē stomaci hoc mō decoqitur in multa quantitate in vino sed melius est in musto et post decoctionē addaē vinū album in multa quantitate tale vinū est ꝛoꝛtatiuū multū et aꝛomaticū et valet contꝛa pꝛedicta et cōtꝛa indigestionē ex fꝛigiditate. vinū etiā decoctionis ipsius heꝛbe cōfoꝛtat digestionē. cōtꝛa fluxū ventꝛis ex fꝛigiditate semē ozimi cū modico puluere acatie decoquatē in aqua pluuiali q deē paciēti. Ad matꝛice mundificandā. et menstꝛua pꝛouocanda fiat decoctio eius in aqua et fiat fomentū et suppositoꝛiū ex tenuitate ipsius heꝛbe. sucus ipsiꝰ heꝛbe puluexizatꝰ matꝛicem mundificat cōceptū adiuuat et mēstꝛua ꝓuocat heꝛba ipsa decocta in vino et oleo et natibus et anchis cataplasmata valz cōtꝛa tenasmonem. DYAS. ozimū stomaco ꝓdest qđ inflaciones eius dissoluit et coctū in aceto et sumptū aluum fluentē ꝛepꝛimit semen eius tritū et haustū naꝛibus sternutamēta inducit. veꝛzucas tollit atramento sutoꝛio temperatū. Ozimū vero multū comestū caliginē oculis infert vētrē mollit inflaciones vētꝛis cōmouet et diuꝛeticū ē. lac mulieꝛibus pꝛouocat cū polēta et oleo ꝛo. vt cataplasma adhibitū. cū aceto modico tumoꝛibꝰ opitulatuꝛ peꝛcussuz sꝛopij mitigat. cū vino bibituz doloꝛes oculoꝝ tollit. sucꝰ eius munctus caligines detergit ꝛeuma pꝛohibet. semē eius bibitum melancolicis maxime ꝓdest. dissuꝛie medicatuꝛ inflaciombus pꝛodest naꝛibus applicata. sternutamēta ꝓuocat. et heꝛba ipsa id facere potest. SERA. ozimū gariofilatum cōfert stomaco et facit digeꝛere cibum gꝛossum et ofert epati et coꝛdi. et aufert tꝛisticiā et sollicitudine et odoꝛiferas facit eructuaciones. et aperit opilacionem cerebꝛi. et confert cardiace que a flegmate et melancolia fit. Et quādo comeditur aut odoratur. cōfert opilacioni naꝛiū. Et idē auctoꝛ sandarag auget coleram et est. bonum emoꝛoidibus. et est magis temperata ꝙ maioranam ꝙ

ſſimbrum nec eſt in eo de ſiccitate quantum in
illis·Et idem ſera·ozimū non gariofilatum nō
eſt alicuius iuuamēti interius ſumptū·ymmo eſt
grauis digeſtionis et eſt de cibis q̄ nimiū ge=
nerant coleram Et idem auct·aben·meſuay·ozi
mum gariofilatū acuit viſum multum ſubtiliter
et de eo comeditur cum bedarog et rafano et ē
bonum flegmaticis et aperit opilacionem cere
bri et capitis q̄ fiunt a flegmate· et confert ca
tarro humido·Et idem auct·hyppo·ozimū non
gariofilatum eſt ſiccum in natura ſua q̄ retinet
ventrem·Et dixit ruffus q̄ eſt ſiccum in natura
ſua·et cōuertitur ad coleram velociter· et mūdi
ficat humiditates pectoris cum fit emplaſtrum
cum eo q̄ reſoluit et maturat·et non eſt alicui9
iuuamenti interius ſumptū.et dixit in libro de ci
bis q̄ eſt malum in cibo ſumptū et graue dige
ſtioni·Et idem auct·dyas· quando fumitur & eo
multum in cibo inducit obſcuritatē viſus q̄ mol
lit ventrem et generat ventoſitatem et prouo=
cat vrinam et lac et eſt difficilis digeſtionis·
Et quando fit emplaſtrum cum eo et alzarton et
cum oleo ro·et aceto confert apāti ca·Et empla
ſtrum ex eo cōfert morſui ſcorpionis et eius ſuc9
quando aufertur eius ſpuma abſtergit viſum·
Et ſemen eius quando bibitur cōfert illi in cui9
corpore generatur melancolia· et confert ſtran
guirie·Et quando odoratur facit ſternutare· et
hoc eciā facit bedarogi·ſ. herba ipſa et oportz
q̄ ſtringātur oculi eius qui ſternutat hora ſter
nutacionis· Et multi quidē abſtinent ab eis co=
meſtione propterea quia quādo maſticat et po
nitur in ſole generantur ex eo vermes·et homi=
nes regionis lyonoy dicunt·q̄ ſi quis comederit
bedarogi et punctatus eadē die a ſcorpione nō
euadit mortem ex punctura illa· Et idem auct·
humayn quando repimus aliquos ex antiquis
philoſophis dicentes q̄ ſtringit ventrē et ali
quos dicentes q̄ laxat videt hoc eſſe ex hoc q̄
habeat in ſe duas virtutes contrarias ſicut cau/
les·quando ergo inuenit virtutē expulſiuā fortz
tem in corpore adiuuat ad fluxum et quādo inue
nit virtutem retentiuā fortē adiuuat ad retenci
onem ideo quia ſunt in eo due virtutes·ſ. laxati
ua·et virtus retentiua· Et dixit bedarog quādo
nō bene coquit eius vapores nocēt ſtomaro p̄p
ter mordicationē que eſt in eis·Et dixit q̄ cale=
facit ſanguinē et deficat deſiccatione fortī· Et
idem auc·aben meſuap de ſatureia dixit q̄ acuit
viſum ſubtiliter·et ideo comedit cum bedarog
et rafano·et eſt bonū flegmaticis q̄ apit opila
ciones cerebri et capitis que ſunt a flegmate·
et confert catarro hu·Et idem auct·alkalamen·
Eſt magis temperatum q̄ maiorana. et q̄ zinzi=
ber·nec in eo eſt tantū de ſiccitate q̄ tu in illis
GAL·in li·de cibis cap·de ozimo·ozimuz·ſ.nō
gariofilatum peſſimi quidem chimi eſt·et p̄p
hoc infamant quidam ipſū dicētes· ſi tritū imi=
tatur olle vacue celerrie generat in paucis die=
bus ſcorpiones et maxime q̄n in ſole quis quoli
bet die calefecerit ollā·ſed hoc quidē cacochi=
mum eſt q̄ malū ſtomaco et indigeſtibile·hoc9
vero ita dicemus ipſum eſt ca·in·ij·gradu·q̄ hz
humiditatē non naturalem· Et idem viij· ſim.
phar·cap·penultimo ozimū·ſ. nō gariofilatum
ex ſecūdo eſt gradu calefacienciū· habet autē
humiditatem ſuꝑfluā·vnde nec vtile mtra cor
pus aſſumptū·cataplaſmatū vero exterius vtile
ad conſumēdum·Almanſor tractatu tercio cap·
albetharogi quod expomē ozimū non gariofi=
latū ca·eſt quod et dolorē efficit capitis·et ma
le nutrit cui9 comeſtio vtentis viſum turbat q̄n
eo multo vtiē ſperma quoq̄ ac lac deſiccat ori tñ
ſtomaci confert·corroborat emm ipſū aq̄ cordi
auxiliaē·

Berberie ·i·berberi pro qui
bus·l·l·amiberberi

Berbena ·i·gerebotanum q̄
gerobotanū·i·ſacra herba que ſaogmina vel ſa
gimen antiquitus dicebaē eo q̄ pagani in ſacri
ficijs ea vtebanē·Plinius cap·de berbena hanc
legati ad hoſtes ferre ſolebant hac iouis arab.
veriē·domus purgaē.luſtraēq̄ ſed ſciendum q̄
dyas·facit capi· de gerebotano et ſemotī facit
capitulū de periſterion·ideo diuerſa fūt·et licz
dicat q̄ prima ſpecies eius dicaē periſteriō nō
loquit ſecūdū p̄priam opinionē·ſed voce multo
rum vt in cap·periſterion apparet·l·l·gerebo=
tanū et laci9 mucmes de berbena·

Berſeiedum ·i·virga paſtoris

CAp· ·xCix·

Erſcegaſten perſice·ſed ara·capil
lus algel·vel capillus agil·latine
coriandrum putei vel capillus porcinus·vel ca=
pillus veneris gre.vero adianton·SERA.lib·
agre·cap·berſcegaſten auct.dyas· berſcegaſtē
ideſt capillus veneris eſt herba cui9 folia ſimi=
lia ſunt foliis coriandri.q̄ habet ſtipites duros
ſubtiles longitudine palmi vnius et non habet
eius neq̄ florem·neq̄ fructū ſiue ſemē et habz
radicem in qua nō eſt vtilitas·Naſcit locis vm
broſis et parietibus ſpelunca humidarum.Et
idem auct·gal.virtus eſt ei deſiccatiua·ſed non
habet frigiditatem neq̄ caliditatē·et nō eſt in
eo caliditas apparens ſed eſt inter duas qualita
tes oppoſitas exiſtens in gradu medio inter eas
vnde ſubtiliat et diſſoluit· Stephanus de capil
lo veneris·Capillus veneris ab antiquis voca=
batur adiāton ſiue pollitricon vt patet p dyas·
et per allexeandrum·Vnde omnia iſta·ſ.capil=
lus veneris adianton politricon accipiunt pro
eodem quoniam omnia hec nomina que in tricō
definūt capillum ſonant·Nam tris grece capil=
lus·trica capilli·Vnde gallitricon·politricon·
adianton omnia illa ab effectu idem ſunt· ſtrin=
gunt enim capillos et multiplicāt·cauſūq̄ eor
prohibent·IO·MES·cap·de capillo veneris
Capillus veneris dicit apud quoſdam capillus

foetium et capillus hominis nemoralis. Et ab
alijs coriandrum putei. et est herba cuius folia
sunt similia foliis coriandri viridia et tenuia cuius
stipites sunt in ⁊gitudine circiter medium cubitū
et sunt sicut pili porcini et sunt in colore inter ru-
bedinem et nigredinē sed magis declināt ad ni
gredinem. et ꝑprie iuxta radicem eorū et quāto
magis ꝓcedūt declināt ad nigredinem et sunt
sine floribus et eorū ortus est in puteis fontibus
et locis aquarū. Meliores sunt viridiora habē
tes folia et que uberiores sunt secundū omnes p
tes plante ipsorū. subtiles vero et graciles ad
climantes ad extremitatē non habent spiritum.
GAL. mixta est eorū complexio. fūt autem com
positi ex partibus terreis subtilibus mediocrit̄
aqueis a quibus inest ei stipticitas. et exparti-
bus calidis subtilibus valde propter q̄ virtus
eorū cito resoluit̄ debilis. virtus enim in debili
stomaco cito tollit̄. sed partes ca. posite sunt in
superficie quarum vehemēcius fit illud et hoc
est illud quod videt̄ ostendere complexionē ip
sorū declinare ad latus caliditatis q̄uis dicat
gal. ipsos esse equales et inest eis ex partib⁹ ca
lidis in ipsis vt sint resolutiua subtiliatiui et ap
itiui opilationū. et solutiui nature. et proprie q̄
ex eis sunt recentes. sicci vero sunt constrictiui
prohibitiui cursuū non est in eis malicia debili
ter tamen purgāt. sed confortāt operationem
eorū viole et cassiafistula. et tamarindi. et infusio
eorum in aqua casei vigorat eos in soluendo.
De decoctione autem modicum substinet. POS
SE. SERA. auct. gal. Capillus veneris facit
oriri capillos in alopicia. et dissoluit scrofulas.
Et quando bibitur frangit lapidem. et iuuat ad
educendū screatum humorū grossorum qui sunt
in pectore et pulmone. et stringit ventrem. Et
idem auct. dyas. Elixatura eius quando bibitur
confert disnopcis et hyctericis et dolori splenis
et stranguirie. et frangit lapidem et stringit vē
trem et quando bibit̄ cuz vino confert morsib⁹
venenosorū. Et fluxui superfluitatum ad stoma-
cum. et prouocat menstrua. et mundificat puer
peras. et abscindit fluxum sanguinis et fit em-
plastrum cū eo vlceribus fraudulētis pessimis
et facit oriri pilos in alopicia et dissoluit scro-
phulas. GAL. vj. sim. phar. cap. adiantū. Ad-
iantum siccat subtiliat et diaforat. nam alopicias
curat et scrophulas. et apāta dyaforat. lapi
dem bibitum frangit nocnō emissionibus viscō-
sorum et grossorū que ex torace et pulmone con
fert. stringit fluxum ventris nō tamen calidi-
tatem aliquam infert. DYAS. Virtus eius est
in foliis ipsius que elixa in aqua et bibita ipsa
aqua asmaticis et disnoicis hyctericis et dissu-
erijs medicat̄. calculos frangit ventrem stringit
morsus caninos ad sanitatem perducit. reuma
stomaci compescit. cum vino bibitus mēstruis
imperat obortum facit. sanguinem reicientib⁹
subueint morsibus venenatis opitulat̄. et alopi
cias et vlcera q̄ acoras vocant greci expitimis
purgat. scrophas spargit imposita trita ⁊ mix
ta lixiuio addito cinere et laudano et oleo mirti
no. et fusino et vino. capillorū flores cohercet
si caput inde lauetur. Elixatura eius addito cine
re et vino id prestat. Apullis co mesta cōfortat
ipsos adpugnam. vtiliter etiam comeditur a
pecoribus. sparsit̄ locis umbrosis et aquosis et
parietibus humidis et circa fontes. alij tāq̄ re-
corporatiuam decoctionē in tardis passiomb⁹
laborantes potant. s. anhelosis stomaticis ven
tris fluori et in difficultate mictus. deficcat enim
et extenuat et ideo chiradas digerit apā et lapi
des rumpit in vesica potatus Ad humores eciā
gluctinosos. et pingues ascendentes eciam de
torace et pulmone bene iuuat et reuma ventris
constringit medius autem est inter ea. et frigi.
complexionē in colli dolore folia eius ⁊trita cuz
piperis grams nouē et de semine coriandri gra
mis nouem cum vino optimo datur ad bibendum
introeunti balneum facit eciam ad capillos muli
erum nutriendos si in oleo decoquatur. 70.
MES. solucione educunt colerā a flegma ⁊ hu
mores grossos et imbibitos et mundificant pec
tus et pulmonem et educunt materias contētas
in eis et mundificant sanguinem ⁊ clarificāt eū
et clarificant colorem et faciunt acquirere boni
tatem anhelitus. et mundificāt stomacum ⁊ vē
trem et epar et conferunt dolori eorū et sunt me
dicina bona opilationi epatis splenis et hyste-
ricie proprie et omnium egritudinū opilationū
et ꝑprie infusio eorū in aqua aprij et endiuie aut
in aqua cicerum nigrorum. aut in aqua seminuz
quatuor aut in aqua lactis ꝑprie. et delet cū oleo
camomille scrophulas. eciaz valet syrupus eorū
pleureti et peripleumonie et est prouocatiuum
vrine. Et vsus decoctionis eorū frangit lapidē
et purgat matrices fetarum. Et hoc est de pos
se eorum de eo quod pertinet ad eos ex partib⁹
ca. Sz ex parte stipticitatis eorū prohibēt cur-
sum materierum et abscindunt sanguinem et cō
fortant stomacum et ventrem ne recipiant sup
fluitates et prohibent casum capillorū et cōfor
tant radicem eorū ymmo faciūt eos crescere et
multiplicant eos in locis vbi oportet et proprie
cum oleo mirtino aut eo laudani et vino stip
tico et puluis eorum adustorum facit similiter.
et abluitur ex decoctione ipsorum in vino caput
⁊ abscindit furfures. Et simile fit ex cinere ipsorū
et cinis eorum sanat fistulas lacrimales. Dosis
pocio decocti onis ipsorū quādo queritē p ipos
solucio per ventrem est circiter liū. i.

Berilie .i. pisa legumē

Beriteron .i. secundus pāni-
culus super ventrem interior et nominat̄ roton
dus quia quasi singulat⁹ ab eo quod tāgit ipsū
est sicut spera super quem sunt sumē et addicio-
nes molles et foramina.

Berilion .i. herba paralisis

Berillus lapis est de genere cristalli sed obscu
rior eo pro quo. l. l. lapis berillus.

Beringi •i•iuſquiamus albus
Berchidies •i•paritaria•Auic• cap de gluctinacione lactis ſic vocat eam quia valet cōtra lactis congelationem
Berilis •i•corallus
Berma •i•pix
Berms quid eſt•l•l•ſandaros•
Berbillum •i•ſerpillum
Berſiendarij •i•virga paſtoris
Berziadarm idem quod ſupra
Berziticon •i•piſcis dictus turdꝰ
Berziabar •i•a morte liberans
Beroz •i•ſemen magnum
Beromice •i•bermix vel vermix
Beromten •i•capillus veneris
Berules •i•apā gingueca lioum et ꝓfundum
Berulie •i•piſcis ſtupefaciens qui vocatur terpigo
Bers •i•virga paſtoris
Berz •i•berzad
Beſagum •i•polipodium
Beſſagum idem quod ſupra
Beſſaguum idem quod ſupra
Beſer •i•ſemen
Beſercaraſtis •i•ſemen apij
Beſer raſina •i•ſemen maratri
Beſer coſtum vel cotum •i•ſemen phillj
Beſer batan •i•ſemen malue maioris
Beſer aſtorech •i•ſemen vrtice
Beſer roſat •i•tandachoa ideſt ſemen naſturcij
Beſer ſchar •i•ſemen aneti
Beſer thaſas •i•ſemen papaueris
Beſer albaſar •i•ſemen cepulle
Beſer alkite vel alchite •i•ſemen limi
Beſer chulbe •i•ſemen fenugreci
Beſer cheſiti vel theſi montani •i•ſemen fileris
Beſer liuar •i•ſemen roſe
Beſer algoſarel buſtar •i•ſemen dauci
Beſer albada •i•ſemen portulace
Beſer ſedef •i•ſemen rute
Beſer chulbar •i•ſemen coriandri
Beſer andebe •i•ſemen ſcariole
Beſer arſimach •i•ſemen atriplicis
Beſer afulgel •i•ſemen raſani
Beſer albachat alij alongeſne vel albedamigi •i•baſilicon
Beſer garſi •i•ſemen eruce
Beſer archengi •i•ſemen citri
Beſer cucumeri •i•ſemen carui ſilueſtris
Beſer artabul •i•ſemē trifolij acuti et eſt trifolium ſilueſtre•l•i•bandachuca
Beſer gheteſt •i•ſemen cuiuſlibz ſpeciei trifolij
Beſer aldel •i•ſemen ſinapis
Beſer altomat •i•ſemen lapatij
Beſer ſeth •i•ſemen aneti
Beſed •i•corallus

Beſeld idem quod ſupra
Beſera luchelula •i•galbanum
Beſel •i•lapis
Beſteſe •i•macer
Beſteguaſten •i•capilli veneris
Beſteſem •i•virga paſtoris
Beſte •i•polipodium
Beſicalis •i•ſiſalida vel ſiſalidoſ
Beſſicalis idem quod ſupra
Beſpillus •i•ſerpillum
Befuſtidos •i•nenufar
Beſulidus •i•alkekengi
Betadozem •i•ozimū magnuz
Betas •i•tuſſis ficca a ari
da mde pillule betholie •i•que fiunt ad tuſſim

CAp• •C•

Eta vel bleta latine•grece ſiellonara• vero helk vel ſeſer• Beta vel bleta alia candida alia nigra alia ſilueſtris. Item greci duo genera faciunt nigram et candidam•quam proferunt parciſſimi ſeminis appellantqz ſirlon et eſt beta agreſtis que eſt beta iata q̄ facta eſt ſicut elleborus albus vt appareat per dyas•ca•de elleboro albo• et iſta vocatur blitis ꝑ quo•l•l•ſachiliememe• alicz dyas• faciat ſemotim ca•de bleta et ſ beta errozſcriptoris fuit vel tranſlatoris. ſam idem dicunt et debēt otinuari illa capitula•POSS SERALi•agre•cap•de bleta•Et ea eſt alba et nigra et in ſapore eius eſt mitroſitas• Et virtus eius eſt que abſtergit et reſoluit et expellit ſuperfluitates caliditatis quando cum ea fit ſternutatoriū Et quando bleta coquiē egre ditur ex ea viſcoſitas• et acuitas et fit virtus eius que prohibet generacionem apoſtematis et reſoluit reſoluctione pauca• in alba vero eſt de virtute abſterſiua et reſolutiua in nigra eſt res ſtiptica et ꝑe in eius radice• Et idem auct•gal•m•li•de cibis in ea exiſtit humiditas abſterſiua abſterſione temperata•et cum illa humiditate lauat ventrē et mollificat inteſtina• et ſtomacum et maxime cum fuerit bom ſenſus•Et ideo accidit qꝺ bleta eſt mala ſtomaco et proprie illi qui ē ſicut dixi quando vſus eius eſt nimiꝰ et nutrimentum eiꝰ eſt paucum ſicut nutrimentum aliaꝝ herbarum ſz bleta quidē eſt magis iuuatiua q̄ melochia in aperiendo opilaciones epatis• ſtigra autem ſtringit ventrem ſicut lens• et maxime quando coquitur radix eius eſt plus ſtiptica conſtriſtiua ventris•et alia ſpēs eiuſ ſoluit vētrē Et ambe quidez ſpecies eius ſunt mali chimi propter nitroſitatem que eſt in eis •Et ideo quando fit ſternutatorium cum ſuco eius et melle mundificat cerebrum et confert doloꝛi auriū•Et quando ex decoctione blete et radicis eius abluitur caput aufert lēdines a mūdificat ipuz a furfuribus et quando proicitur ſuper ſciſſuras q̄ fiunt

afrigore confert eis. et quando coquit cū folijs eius curat bothor. et valet ad cōbustionē igmis et hersipillam. Et idem auct. aben. mesuay qñ coquitur et comeditur cum fabis digerit cito.
GAL. vj. fim. phar. cap. bletum. Bletum ē ol9 comestibile frī. et hu. cōplexionis in secūda mā fione a temperata abstancia. Et idem li. ij. de cibis cap. de beta. sucus bete ē mediocriter abstersiuus qui et ventrem ad egestionē excitat et stomacum aliqñ mordicat. et maxime illoz quicū qz facile passibilem et sensibilem habent ipsum et propter hoc ipsum est edulium malum stomaco. amplius comestū. Alimentū autē ab ipsa modicū magis idoneum est q̄ malua. ad opilaciones q̄ secundū epar. adhuc aūt magis quando cum finapi aut oio cum aceto comeditur et splenecticis eodem modo comesta sunt bona medicina magis q̄ alimentum. DYAS. cap. de beta. Beta iecore laborātibus et splenecticis cum finapi vtilissime esui datur ignes sacros et q̄ adusta sunt cum albumine illimita restringit. vlceribus in capite manantibus facit. item allopicijs cruda trita optime illmitē. aqua in qua est cocta furfures capitis elimmat. pmonib9 aūt in fomento adhibet. iniecta cuz melle onera vētris depomt. item elixe et cocte maxime cū lenitiua abscindunt ventrē. et fine ipsa molliunt vētrem. sed ambe cacohostomatice fūt humores nutriunt malos. sucus earū naribus infusus caput purgat et infusus in auriculas mitigat dolorez cum radicibus suis elixe lendines mundant fomento zermis prosunt alopicijs antecedēte sacrificacione imposita capillos restituent. pascencia vulnera cōpescunt. itē folia cruda cataplasmata cicatricibus migris reddūt colorem.

Bethadore	.i. ozimū magnum
Betharog	.i. ozimū cōmune
Betharogi	idem quod supra
Bethetha	.i. omne genus melonis
Betelth	idem quod supra
Bethem quid est. l. l. hauud	
Beteta	.i. herba q̄ vocatur lingua camina et est cinoglossa
Bethera	.i. melon
Bethion	.i. saluia secunduz plinium eo quod tussi confert
Bechion	idem qđ supra
Bethonia	.i. polum
Bethlen	.i. saluia
Bezar	.i. bautia
Bezaard	.i. galbanum
Bezararat	idem qđ supra
Bezadarad	idem qđ supra
Bezaar	.i. lapis viridis qui valet contra venenum in quo est tanta virt9 vt expellat omē venenum. l. l. lapis bezaar
Bezathar	.i. ommis medicina simplex contra venenum
Bezetra catime	.i. psillium
Bezel	.i. peruozacio ventris hydropicozum.
Bezearicum	.i. bezāar
Bezeart	idem qđ supra
Bezel	.i. instrumentum

CAP .Cj.

Bellium latine. grece bdellas vel bidellium. ara. vero melealyend.
Vnde sciendum q̄ bdellium quoddā est iudaicū et est gumi cuiusdam arboris q̄ vocatur melealyend et illud est bdellium iudaicum et arabicum quod nascitur in iudea et arabia. Et ē alijs bdellium secundū sera. li. agre. cap. melk quod dicitur bdellium de melka quod est ex arbore nominata melk que oritur in meka que arbor ē satis stiptica. cuius fructus maturatur in meka et comedit̄ dulcis sed in hyspania nō maturat̄ sed ē fortiter punticus pauce aquositatis. et asp et talis arbor et eius gumi vocatur de meka et est bdelliuz quod scribitur in principio genesis cap. ij. qđ est in paradiso voluptatis cui9 fructus est satis dulcis et de isto bdellio facit Auic. suffuf contra fluxum in ectica circa finez vbi ponit curas otra sint homata superuenīēcia ectice et istud bdellium est frī. et sic. et constringit vētrem. sed bdellium iudaicum est ca. im. ij. hu. in primo. Vnde quia in receptis inuenitur bdelliū constringere et relaxare et calefacere et infrigidare et cetera. quādo volumus apire mollificare resoluere et cetera. ponatur bdelliuz iudaicū quando vero volum9 constringere et infrigi / dare ponatur bdellium de meka. et tale bdelliū est celestinum. i. colozis celestini sed bdellium iudaicum est subnigrum siue subalbidum veruz antiqui nostri carētes bdellio de meka loco ei9 ponebant quandam aquositatē cōglobatā que inuenitur in vesiculis vlmi. SERA. li. agre. cap. meleal. yend. melealyend idest bdelliū iudaicum et est gumi arboris que nascit̄ in terris arabuz. Et melius ex eo est illud quod est odoris bonī tenax interius cite dissolucionis ad albedinem declinās non hūs in se ligna nec sordicies aliquas et quando fit fumigium cū eo est proferens odorez bon.. similem odori blaccebissancie. Repitur aūt quoddā sordidū cui9 odor est sicut darfisahan aut odor corticis caparis quod defertur ex regione q̄ dicitur batonomis simile refine pini. cuius color est propinqu9 colori melongiane. et ē scōm a bono in virtute. Adulteratur autez bdellium cum gumi arboris quando admiscet̄ ei et non habet talem amaritudinem qualē habet non adulteratū. et cum fit fumigium cum eo non habet odorem bonū. Et idem auct. gal. bdellij iudaici sunt due species. s. siculum et est subnigrum et mollius alio et vt9 ei9 ē vt9 mollificatiua et opacio in hac virtute ē operacio fortissima. Et alijs ē arabicū qđ est lucidius. et est ficci9 illo sed virtus illius qđ est recens humidum quod quando malaxat̄ dis

ſoluitur totum. eſt virtus fortiſſima in mollifi=
cando. et quando plus veteraſcit fit ſapor ama
rior. et calidior et acucior. et virtus eius eſt ca.
deficatiua. AVIC. li. ij. cap. de bdellio. Bdel
lium iudaicū aliud eſt ficulum et aliud eſt arabi
cum. et ambo ſunt expalmis ſilueſtrib9. mechū
autem eſt ex fructu arboris. et non palmarū ſil
ueſtrium. Melior gumarū duaꝝ eſt illa que ē
varia clara et amari ſaporis. et munda a lignis
et eſt facilis reſolucionis et ē bonī odoris cuiꝰ
fumus habet odorem picis. Et cuz antiquatur
bdellium iudaicū egreditur a lenificacioē. q tē
dit ad exficaccionē. Mechū ē fri. et ſic. Et aliud
eſt ca. in fine primi lenitiuū et propie ficulum.
DYAS. cap. bdellium lacrima eſt arboris que ī
arabia naſcitur et quem modū refine manat. et
eſt probabilis que fuerit lucida ſubalbida lenīſ
equaliter. cerea. et que facile mollitur. pinguiſ
vt criſocolla ſine ligno et ſordibus in fumiga=
cione ſimilis nigelle. eſt guſtu amara et odoris
bonī. et eſt arabica. Expndia autem deferē ſor
dida nigra et maiori gleba odorem aſpalti ha
bens. Adulteraē aūt gumi admixto ſed nō ita.
amaricat in guſtu ſed eſt glutinoſa et non bonī
odoris molliē aūt contuſa q ſuperfuſa vīno aut
aqua imbuli. Plinius cap. de bdellio. Bdelliuz
eſt ca. in. ij. gradu hu. in primo. Almāſor trac
tatu tercio cap. de bdellio. Bdellium iudaicū
ca. eſt bdellium tamē de meka fri. eſt et ficcū.
POSS. SERA. auct. gal. bdellium ſtrngit
ventrem et fortificat ſtomacū diſſoluit apāta q
fiunt in canna pulmonis et tumorem qui fit m
crepatura inteſtinali quando diſſoluiē cū ſaliua
hominis ieiuni donec fiat ſicut vnguentum vel
emplaſtrum. frangit lapidem renum quādo ſu
mitur in potu. prouocat vrinā et diſſoluit apā
ta cruda groſſa et ventoſitates neruorum.
DYAS. bdellium ſoluit neruorum cōnodaciōes
duricies mollit. ſudorem mouet. materiam men
ſtrualem atq vrinam prouocat. ſingultus atq
ventoſitates ſoluit. et lapides in veſica frangit
miſcetur in tyriacis medicaminib9. tumores ſol
uit. duricies hytrocellicis medicatur anoſtoma
tica eſt ſaliua ſoluta in digeſtionem compeſcit.
matrices ſuffumigādo ſuccurrit eis aborſū ſup
poſita facit humores exiccat veſice calculos
frangit. tuſſim mitigat. morſibus venenatis oc
curit. doloribus lateris fert auxilium inflacio=
nibus neceſſario miſcetur. neruoꝝ indigeſtionē
mixto vino aut aqua depellit. hec omnia opera
tur quia malactice et aperitiue virtutis eſt. q iō
poteſt inſtanter calefacere et ſtricturam relaxa
re et ea que ſinus vlceruz et collectiones habēt
euaporare. GAL. vi. ſim. pbar cap. de bdellio
quidam aūt eo vtunē et maxime arabico in brō
tōlelis. i. bet nijs inteſtinalib9 ieiuna ſaliua ma
defacientes donec peruenīat ad cōſiſtenciā em
plaſtri. Arabicum vero et lapides qui ſunt ī re
nibus infringere bibitum necnō vrinas prouo=
care et diſcurſus indigeſtibiliū ſpirituū ſanare
necnō laterum dolores et rupturas. Almanſor
bdellium iudaicum dura diſſoluens apāta eme=
roydibus vtile iudicaē bdellium de meka vētrē
ſtringit. AVIC. Bdellium reſoluit ſanguinez
congelatū et eſt lenitiuū et maturatiuū diſtrum
pit ventoſitates. Et ficulum eſt vehementis le=
nificacionis. Et arabicū eſt ficcius eo miſi recēs
et reſoluit apāta dura et proprie diſſolutū cum
ſaliua ieiuni et ſimiliter reſoluit reliqua frigi=
da. Et mechū quod nō eſt ex fructu palmarū ſil
ueſtriuz eſt ſtipticū. bdellium iudaicū reſoluit.
ſcrophulas. et bibitur decoctū ad apāta dura
que ſunt intrinſecus. et linitur cū aceto ſuper ſa
hafati confert contuſioni lacertoꝝ et ſpaſmo q
duricie neruoꝝ et congelacioni ipſoꝝ. et con=
fert doloribus canne pulmonis q apātib9 eius
et tuſſi antique et doloribus matricis. et apāti
bus epigloti. et gutturis. et emoroidibus bibi=
tum et ſuppoſitū et ſuffumigatū et retinet ſāg
uinem earum. et confert lapidi renum et quādo
ponitur inſolutiuis prohibet abraſionem inteſti
norum. et prouocat vrinaz et mēſtrua. Et ſ me
ko eciam exiſtimauerūt q ipſum prouocet ſed
non dubitatur quin ipſum ſtringit et frangit la
pidem. Bdellium vero arabum rubeū quan
do teritur ex eo quantitas duoꝝ aureoꝝ et bi=
bitur cū aqua melli s minuit flegma. Et bdelliū
vtruq reſoluit ramicem aque et aperit os ma=
tricis clauſū. et educit fetū et mūdificat matri=
cem et reſoluit apāta ani et teſticuloꝝ. et ofert
morſui vermiū venenoſoꝝ.

Bdella .i. ſanguiſſuga

Bleta ficla ſed blitꝰ olus coxilides idem et quid
eſt blitus. l. l. ſachilie menie et quid ē bleta vel
blitum. l. l. beta.

Bleta acrion .i. ficla ſilueſtris

Bletus .i. blitus

Blefaricon .i. raniculꝰ viridiſ

Bledium .i. pulegiū

Blefaronpiſta .i. inſtrumentū ad
ſcalpendū palpebras

Blefara .i. tinctura oculꝰ tingens

Bleſſi .i. habētes crura re
torta verſus intus.

Breſillum .i. batam

Bretrachium .i. ſiler creticū

Bertacium idem quod ſupra

Bretima capitis quidam dicunt q eſt occipiti
um capitis. quidam q eſt cōmiſſura quidam q
eſt mediū capitis

Brequequion .i. anteperfica

Bregma, .i. mucus naſi di=
geſtus

Bibach .i. virga paſtoris

Bibach. SERA. li. agre. ca. bibach. auc. dyas.
bibach affert de pndia et eſt ſimil cortici ſicut
corter mori et odoris boni et habet virtutē ca
lefacientem et fiūt cū eo fumigaciones et pon
tur in confectionibꝰ vnguentoꝝ et in alijs cō=
fectionibꝰ calefactoris et habet vtutē ſimilez

virtuti calami aromatici· Et quãdo fit fumiga
cio cum eo valet torciom matricis quando eſt
ficcum·

Biblakium ·i·oleander
Biblatim idem qȝ ſupra
Biblas eſt ſpecies canne·l.l·haſap
Bibech ·i·tuſſis
Bibemum ·i·almea
Bibimon ·i·portulaca habẽs
lac q̃ vocatur alfarfac et eſt lapatiua ſatis
Bibiliſſa ·i·papauer otuſſuz
Biblimon ·i·bibimon
Biblion ·i·papirus
Bibone ·i·lapatiũ a greſte
Bibon ·i·camomilla
Biblos ·i·papirus
Bibu ·i·cepe paruum
Biblos ·i·papirus vnde
carte fiunt
Bica ·i·affodillus

CAp ·Cij·

Jchar vel bibar ara·gre·butal-
mos·latine vero oculus bouis vel
vacce vel cotula· SERA·li· agre·cap·bichar
auct·dyas· Bichar habet ſtipitem mollem et fo
lia ſimilia foliis maratri et flos eius eſt citrin9
plus flore camomille ſimilis flori cotule et ideo
nominant eam hoc nomine. Et idem auct·gal·
acuitas q mordicacio ſunt in ea plus q̃ in camo
milla et reſolucio eius eſt ampliot reſolucione
ipſius·DYAS·cap·butalmos ſecundũ tranſla
cionem noſtram butalmos herba eſt mollis c9
folia fũt tenuiter ſciſſa maratro ſimilia et caulis
eius mollis naſcens circa muros ciuitatis flore
citrinos habens·et vehementer ſplendẽtes ac
in oculoz ſimilitudinem rotondos. Vnde et no
men traxit floribus camomille ſimiles et illa ẽ
herba que vocaẽ lingua noſtra pucida vel cotu
la fetida·Eſt alia butalmos habens folia coriã
dro ſimilia naſcẽs iuxta muros ciuitatis cui9 flo
res ſunt ex toto citrini et iſta eſt herba que vo
catur in lingua noſtra ocul9 bouis vel cotula
·l·l·botalmos et inuenies controuerſiam i dic-
tis dyas·de illa herba propter corruptã tranſ
lacionez· GAL·vj·ſim·phar·cap·butalmũ ſiue
ſemen incorruptũ vel capocoronia vel oculus
bouinus nominatum quidẽ eſt ita a floruꝫ q̃
uidentur ſecundũ figuram ſimulari oculo bouis
ſecũdum colorẽ vero ſimilis eſt arthemidi· ma
gis aũt multo et acri9 eſt ob hoc magis diafo
reticum vt et ſanet duricies admixtum ceroto·
Plinius cap·butalmo· Butalmũ florem habet
croceum oculo bouis ſimilẽ vnde et a grecis no
men accepit·et eſt huius caule molli foliis cori
andri ſimile naſcitur iuxta muros ciuitatis·
AVIC·li·ŋ·cap·bihar·Bihar eſt q̃ nominaẽ
keuſen·i·oculus vacce·roſa eius eſt citrini co-
loris rubea in medio groſſior roſa camomille·
ea·eſt in ſecõ gradu ſic·in primo·POSSE.
DYAS·folia eius trita et cerotis addita puſtu
las et duricies apãtũ ſpargit a ſi flores eius te
runtur cum croco·Affirmãt aliqui q̃ ſi poſt la-
uacrũ et balneũ eundem quis biberit bonũ colo
rem reſtituet·et facit ipſuz vomere·et maxime
arcuato morbo infectos·acris eſt et ideo diafo
retica et propterea ſchetemata ſoluit cũ ceroto
tyrſi eius in cibum ſumũtur·AVIC· odor eius
confert ventoſitatibus groſſis in capite·

Biacon ·i·confectio ad tuſſim
Bichicon idem qȝ ſupra
Bida ·i·virga paſtoris
Bidal idem qȝ ſupra
Bidellium ·i·bdellium
Bidelie ·i·balſamum
Bidella ·i·ſanguiſſuga
Bidema ·i· albucij radices
Bifare dicunt̃ arbores q̃ bis m ãno fructificãt
Bifere idem quod ſupra
Bifer ·i·cardamomum
Bihar ·i·oculus bouis q
eſt herba
Bihaar idem quod ſupra·
Bilaue ·i·cardamomum mim9
Bilauue idem qȝ ſupra
Bileue idem quod ſupra
Bilbeue idem quod ſupra
Bilis ·i·triſticia
Bilimen ·i·portulaca habẽs
lac et vocatur alfarfagi
Biliofiſſima ·i.colericiſſima
Bilibus i·coleris
Bilguim ·i·herba que voca
tur vngula caballina·
Bilomon ·i·bilimon
Biloman idem quod ſupra
Bilue ·i·cardamomum minus
Biblue idem quod ſupra
Bimion eſt ſpecies napi
Bimimio idem quod ſupra
Bimo ·i·affodillus
Bimamflore ·i·de arbore
Bimablon ·i·cotula
Bimemi ·i·lapis barchim
Bimenij idem quod ſupra
Bimchum mirti puto q̃ ſit ſupuirgultum mirti
habens formam plante manus
Bimz ·i·iuſquiam9 albus
Biremi ·i·lapis de barchion
Birenum uas ·i·de lapide et eſt
lebes ſubſtimens. gnem
Birſen eſt dictio perſica bir·i. pectus et ſen·i·
apã inde birſen·i·apã pectoris·l·l.bir· et litte-
ram ſen
Birziden ·i·herba que voca
tur teſticul9 uulpis
Biruach ·i·affodillus
Birutar idem quod ſupra
Biſaxi ·i·hermodactilli

Bisasa •i• ruta agrestis q̄ secundū dyas•cap• de ruta molli dicitur
Bisace idem quod supra
Bisalon •i•tegula
Bisara •i•armel q̄ est spēs agrestis quam dyas•vocat molli
Bisancia •i•sucus herbarum diuretica
Bisbase •i•bifare
Bismalua quid est•l•l•altea
Bisrigi •i•polium
Bisberici •i•polipodium
Bisbese •i•macis
Bisbeig quid est•l•l•dipteris
Bisbeigi •i•polipodium
Bision •i•flos cardi vnde tingitur et est flos catarmi
Bismius •i•napellus
Bission •i•flos cardi vnde coagulatur
Bisori •i•hermodactilli

CAP• •Cij•

Bistorta vel consolida rubea latine gre•cataphilon vel tormentilla• vel porentilla•ara•buseke•Bistorta est herba similis pentaphilon•nisi quia habz vij•folia vtrumq; pilosa•et ideo uocat•ept aphilon•cuius radix est rubea•et tortuosa similis galange sed nō habet acumen flos eius aurosus• et ipsa iudicatur fri•et sicc•in tercio gradu•Sz notanduz q̄ est species bistorte habens folia similia lapacio acuto•nisi quia color foliorum exuno latere est celestis et ex alio viridis• Flos eius ruheus et radix rubea que ab aliquibus vocat̄ bardana minor et ab aliquibus lappa minor•Virtus eius in ommibus sicut virtus prime speciei• ꝛre missior• POSSE•Bistorta habet virtutē consolidandi et confortandi conceptū cōtra diffluriam detur puluis bistorte cum suco plantaginis ad constringendū menstrua fiat fomentū ex aq̄ pluuiali decoctionis pulueris eius•vel ex duabus partibus eius•et vna spice•fiat puluis qui aspergatur supra ventrē ipso prius melle calido emplastrato•et iuuat conceptū•Ad conceptū iuuandum fiat emplastrum ex puluere eius et alij speciebus aromaticis•puluis eius vulnera consolidat contra vomitū ex debilitate et furore cole re puluis eius conficiatur cum albumine ouī et coquatur super tegulam et detur pacienti•
Bisus •i•pinus magna que sic dicitur
Bissum •i•napellus
Bitat •i•virga pastoris
Bithat idem qđ supra
Bitich •i•herba saponaria vel herba Fullonum vel herba borich
Bitrias quid est•l•l•zeg
Biatumē iudaicum dictum est secunduz dyas•q̄ in iudea inuenitur•s•in stagno quod dicitur mare mortuum•l•l•brasalendi
Bizyden •i•satirion
Bicidien idem̄ quod supra
Birris •i•tora
Bix •i•napellus
Blisaton •i•corroboratiuum
Bilisconе •i•pulegium
Blitus •i•sachilie menie
Bliton idem quod supra
Brisara •i•mons quidam
Brictonica ē radix peristereon

CAP• •Ciij•

Rictanica•DYAS•cap•brictanica herba est habens folia similia lappacio agresti• sed paulo minora lanosa gustu stiptica• Hastam vero habet longam et radicem paruam et tenuem•folia eius siccantur sucus eius collectus in sole ponitur et siccatur et est illi virtus stiptica•POSSE• DYAS•sucus eius siccatus in sole prodest vulneribus vel cancris oris et faucium cum vino et hijs qui prisim incurrunt quidam dicunt q̄ ē lapatiuū acutum•Brio dyas•cap•brio•herba ē duoꝝ cubitoꝝ longa virgas multas et tenues habens in quibus folia nascuntur lepide similia mollia et alba•Et in fimo virgarum profert semen florem album habens POSSE DYAS• virtus eius est que cū suco prisane cocta et a cappadocijs comeditur propter frigiditatem stomaci et semine eius pro pipere vtuntur•miscentes in coctura ea reliqs escis•alsi memorant hāc empetigines mederi•Brioctoris•dyas•cap brioctoris herba est cuius radix aspera et stricta et sibi coherens gustu dulcis•facit hastas duorum cubitorum spinosas•nascitur in locis algosis q̄ cataplasmatibus adhibita ommibus vulneribus imposita et cotidie mutata medetur•
Briber men •i•fifac qđ ē sup zirbum et super ipsum est mirac et lacertus vētris
Brion •i•vsnee
Brion maritimum vel brium•i•herba que nascitur super saxa in mari secundū q̄ dicit dyas• in cap•de licena quam licenam vocat brion et est facta sicut vsnee•vnde brion•i•vsnee maris nō est alga vt quidam dicunt quoniā dyas•fac̄ capitulum aliud semotim de alga a ca•de licena• ssam ponit cap•de alosachne•i•de alga sicut apparet si leges in dyas•litteraz alosachne sed ꝓ brion•l•l•aynech•
Brium idem quod supra
Brionia •i•vitis nigra que grece dicitur ampeleos melena et est idem qđ ficida vel cucurbitinus vel cucurbita silueſtris•
Brizia •i•liquiricia
Boaran •i•crisis
Boaberech •i•cristallus
Boachis •i•bedeguar
Boatum •i•ydria• siue lodra
Boenzauguen •i•lingua bouis

CAP •Cv.

Oecboengi. AVIC. li. ij. cap. boecboengi. Boecboengi ē guma horribilis saporis. apportatur de regione occidentis. q extimauerunt quidam q est sandaraca sed nō est fumum. POSSE. AVIC. confert asmati et vtūtur ea luctantes. extenuat splenem q puocat mē strua.

Boetesum est arbor cuius gumi est dragantum

CAP. CVj.

Oeise aromaticum. AVIC. lib. ij. cap. boeise. Boeise est cortex grossus habens colorem purpureum. habens saporem gariofili absq; dulcedine cinamomi q̄uis sit dulcior q̄ gariofilus et est debilior in operacionibus suis q̄ gariofilus est calida et sicca in secundo.

Bobas .i. bulbus berbesum et est balsale
Bobos .i. balsales
Boblos idem q8 supra
Boblos ematicus .i. bulbus vomific9 et est narcisscus.
Bocaron .i. pars gutturis vel canna pulmonis.
Bocation idem q8 supra
Bociron .i. canna pulmonis
Bochiron idem quod supra
Bolena .i. quercus nouella
Boletus .i. species fungi

Bolismus est magnus appetitus causatus ex immissione membrorum cum replecione stomaci. propter quam mansionem multum appetūt. et propter replecionem stomaci parum accipiunt ymmo mm9 q̄ appetant et ideo dicitur bolism9 .i. minus bolus q3 mm9 sumūt bolū q̄ appetūt

Bōlices .i. bobletus fung9 latine dicitur boletus.

Bolos est species fungi et est boletus

Bolbos grecus dicit volucis. et ē bulbus species cepe.

Bolum quedam vena terre est. que precipue in armenia reperitur et ideo dicitur boluz armenū pro quo. l. l. cannamenum.

Bolus romanus idem quod supra
Bolus .i. lomorso del cibo vnde bolismus. i. minor bolus
Boma .i. bombix
Bom .i. bubo
Bonades .i. barba iouis
Bonaides .i. semen apij
Bondata .i. quantitas auellane
Bondacaten .i. genus ponderis quantum auellana
Bonion .i. perdix auis
Bonich .i. botim

Bonbis quid est. l. l. gorgon et bonis similiter vocatur vermis qui facit sericum.

Bonoch .i. auellana
Bondoch idem q8 supra

Bondachatem est genus ponderis.
Borada alforza vel affella .i. limatura argenti
Boras quid est. l. l. crisocolla
Borach idem est quod baurach et est spuma nitri.
Borabasis .i. bonbis
Borathum .i. baurach armenum
Borras .i. capistrum auri

CAP. CVij.

Orrago herba est satis nota cahu. est in medio .i. gradus habet enim virtutē generandi bonos humores. POSSE. valet secundum dyas. comalescentibus et syncopantibus cardiacis melancolicis comesta cum carnibus. Contra syncopim fiat syrupus ex suco eius et zucaro. fiat similiter cōtra cardiacam passionem addito puluere ossis 8 corde cerui. valet similiter contra melancoliam

Borra est quedam albedo cum aliquali pilosita te vt apparet in foliis calamēti q iuscq; minor alijs

Borcas .i. ventus aquilonis
Borcetra .i. afronitrum
Borea armini .i. baurach armenuz
Boria idem quod borea

CAP. CVIij.

Orich vel osatis gre. ara. agrestis latine saponaria vel herba fullonum. et est saponaria de qua parūculos faciunt quos herbaticos vocant. et siccātos et pro sapone vtuntur. Jeremias si laueris te nitro et multiplicaueris tibi herbam borich maculata es miqtate tua. Plinius ca. de borich

Borich est herba satis nota que satis congruit ad abstergendum pannos q ideo ipsa multū fullones vtuntur. POSSE. plinius ex foliis eius factum cataplasma vulnera magna glucmat q cruorem illorum sistit et reprimit tumores. que trita cum melle purgat vulnera sordida et mundat maculas. Et mixta cum albumine oui subuenit igni sacro.

Borimgi vel borang' est quoddam semen quod venit de sceni et est amarum et latine vocatur tortella pro quo. l. l. bedereg

Berongi idem quod supra
Borobos .i. armoniacum
Bolascos .i. anetum
Bosas .i. feniculus
Boses idem quod supra
Bostetedarij .i. virga pastoris
Bostes .i. feniculus
Botafilla .i. rubicunda
Botani .i. planta qua caremus
Botracium .i. apium risus
Botracion idem quod supra
Botrachion idem quod supra

CAP. CIX.

Otim ara·gre·terebintuz vel albo
tin. latine vero arbor gram viri=
dis·et est arbor vnde emanat ter=
bentina·SERA·li·agre. cap·boti
Botim est duaruz specierum dome
stica et siluestris domestica·s·arbor terbentine
est botim secundum veritatem vel terebintum q
est caprimus cuius lactrimꝰ est terbentina·et ab
eo oritur pix et rasa vt apparet in littera test. q
fructus eius est granum viride·Et siluestris est
lentiscus arbor in montibus nascens Et dixit mi
quidaz arabs lentisci arbor est sicut arbor glā
dium magnaꝫ misi quia ē pulcrior sūmitate·s·
quia sūmitates eius sunt ad rubedinem decliues
et sunt folia lenia·et Fructum facit in racemis. si
cut botrus magnitudinis granoꝝ granatoruz
siluestrium·et quando maturatur fructus et sūt
rubei et folia eius similiter erubescunt et quando
fructus perfecte maturātur sunt vt plurimuz ni
gri·sicut apparet in·l·mahalep·Sciendū q̄ ista
arbor lentisci est arbor que grece vocatur scinꝰ
cuius gumi est mastix sicut apparz in·l·mesce be
folia eius sunt sic̄ folia sorbi et odor eius ē odor
stinci·ssaz stincus vocat planta q̄ nos regnico
le vocamꝰ lentiscū incongrue tamē ex cuiꝰ fruc
tu extrahitur oleum de stinco·sed scimus ē vere
lentiscus et est botim siluestris. GAL·viij·sim
phar·cap·de lentisco·Echinus·i·lentiscus fruc
ter hic ex aquosa substancia remisse calida virtu
te et terrestri fri·non multa composita propte=
rea etiam stipticat moderate·ficcat ergo in·ij·
gradu iam completo vel tercio incipiēte·In ea
vero que secundum caliditatem et frigiditatem
differencia medius aliqualiter est cōmoderatꝰ
similem autem in omnibus habet eius stipticita
tem in radicibus et ramis in extremis in pullu=
lacionibus in frōdibus·adhuc autem in fructu
et cortice·Et sucus in foliis eius viridibus expſ
sus similis erit gradus·stipticans moderate·vñ
bibitur per se et cum alijs pharmacis quascūq
disinterias sanās·Et subdit et schymelias·i·stin
ci montani alia quidem echinus·alia vero oli=
goschinus nominatur·maior quidem et durior
est echinos·grossior vero et laxior oligoschi=
nos fructus autem oligoschoni sompniferꝰ est
echinos vero due sunt species·Vna quidē nō
Fructuosa cuius nullus vsus est ad curas·Alia ve
ro fructicosa est sompnifera et eius fructus se
minus quam oligoschinos complexio eorum ē
composita ex terrestri substancia remisse fri·et
aquosa remisse ca·DYAS·c p·terebinthi·s·do
mestici folia semen et cortium·stiptica sunt simi
li diligencia colliguntur sicut scinus semen eiꝰ
cacostomaticum est·Est enim ca·et diureticum
POSSE·GAL·lentiscus quando bibitur per
se vel cum alijs pharmacijs quascunq; disinte=
rias et ventrales dispoficiones curat ac eciā ad
sanguinis spuiciones et emoroſagias que ex ma
trice et procidencias ani et matricis ydoneus q
prope ipochistidos sed et schymelias·i·stincus
montanus cum suis speciebus si fuerint torrefac
ti cum vino et bibantur Fluxum qui secundū vē
trem deficcant·et fluxum rubeum detinent exq̄=
bus manifestum est quoniam complexio eorum
est composita ex substancia terrestri remisse fri
gidū et substancia aquosa remisse ca·ad ficcan=
dum redolent et ad caput vapores mittunt·re=
misse fri.quibus et sompnolentos operantur·
DYAS·terebinthum domesticum ventrem sti=
mulat vino mixto morbibus occurrit·eius resina
eligenda est alba et limpida vitreum habēs co
lorem et odorem terebinthi retinens·vtilior est
omnibus resinis secunda post istam resinam vti
lis est resina scini sicut apparz in littera hating
licet aliter dicatur·in littera mescebe·tussi q pti
sicis medicatur·more electuarij melle addito to=
racis vicia compescit·ventrem mollit erugine
campane et ere vsto et calcāto vel nitro adiunc
to lepras corporis purgat·pus aurium melle et
oleo mixto detergit·prurigīnem nature non ad
mittit·profundas plagas et vulnera replet et
purgat malaxantibus medicaminibus necessa=
rie miscetur dolorez lateris prohibet resina mol
li·i·picuita et colofonia que ex loco nomen ac
cepit hec vt electuarium data tussim medentur
omnes resine non sunt vnius coloris·sam aut al
be sunt aut mellinum habent colorem fit enim
resina liquida de cipresso·duriores vero resine
sunt strobilina·pescilina·picuina·et elatina·
Eligenda est que fuerit odorata vel limpida et
non liquida valde sed vt cera fit et nō valde fra
gilis Melior est omnibus picuina et elatina q̄
odorate sunt et thuris habent odorem pesema
vero et strobilina et cipressina minimam in se ha
bent virtutem·nam scimina est similis terbenti=
ne lētisci semen et folia et corium et ramuli vnā
habent virtutem cum radice·i·stipticam & cuiꝰ
corio sucus fit de foliis et de radice sic·folia ci=
me et radices et cortex in aqua vehementer de
coquātur ad spissitudinez mellis·est enim aqua
ipsa stiptica res·datur enim cuz pusca frigida
emoptoicis disintericis et solucioni ventris et ē
illis singulare presidium fluxum matricis strin=
git causas sterice curat et propendencia ani·
elixatura foliorum eius diuretica est de q̄ si frac
tura frequenter fomentetur celerius solidaē su=
cus foliorum eius dentes confirmat si sepius in
ore teneatur qui virtutis est stiptice·et simili=
bus causis prodest·ligno eius viridi dentes fri
cati candidantur fit quoq; oleum de semine eiꝰ
similibus causis necessarium et capillis cadenti=
bus inunctum prodest·eo q̄ calidam et stipticaz
habeant vim hanc resinam mastice vocant emo
ptoicis vetustis cum aqua fri·seu pusca presto=
latur tussim sedat cuz mulsa ca·stomaco vtilissima
est et ructuationibus fetosis prodest masticata·
dentifrigijs vtiliter adhibetur candidum vul=
tum facit fetidum odorē oris longius arcet gin

giuas ofirmat pilos qui in oculis nascuntur cō trarios acu vel stilo calefacto optime colligit

CAP· ·CX·

Otris dyas·cap·botris· Est herba fructicosa tota spansa sup terram colorem mellinū habens per interualla furcata·virge eius in omnibus ramis semine plene folia habet similia intybo agresti cum maximo odore et bono non inueniūtur in partibus nostris·multi pro suauitate odoris rebus aliis eā adiungunt·Nascitur in locis cultis et pascuosis cappadocij vero eam ambrosiam dicunt·alij artbemisiam·POSSE·DYAS·cum vino bibita orthonoicis ꝓdest sucus eius bibitus in balneo hyatericis colorem reddit· Sed notandū q̄ plures herbe non inueniuntur in partibus nostris et ideo nostro ydeomate non possunt nominari·

Botrim	idem qđ supra
Botricio	·i·apiū raminum
Botrichis	idem quod supra

Botrion est prima species vlcerum oculi et est vlcus in cornea cauum strictum et mundum·secunda vocatur lama lacius superiori minus profundum·tercia species vocatur argemon in circulo oculi vlcus occupans de pupilla et coniunctiua·quarta dicitur epicamia et est vlcus sordidum et rabidum·

Botria	·i·centaurea maior
Botormarien	·i·quid est·l·i· buthormarien
Bothor	·i· eminencie in cute non naturales et sunt pustule albe parue et alterius coloris vel sunt pustule parue que fūt in pueris propter quas iuuat gal. infantem sale trito saliri et fasciari et resoluuntur in aqua citrina·et variole sunt huius generis sicut apparet in·l·kibet
Bothor barber	·i·eminencia carnis vel pustula
Botrus	·i·forma vue cōposita ex racemis
Bouis cornu	·i·fenugrecum q̄ dicitur bouis cornu ad similitudinem baccarū eius ad cornua bouum
Bouis costa	·i·dupleuron et est dulbub
Bissārim	·i·ruta siluestris
Bissarum	idem qđ supra
Brotus artemidis	·i·botris
Bromis	·i· auena
Bromus	idem quod supra
Broncos	·i·brancos

Brocata est quoddam cataplasma quod recipit absinthium rutam artbemesiam ana equaliter pistātur subtiliter et miscentur cum melle oleo cimino et buliunt aliq̄liter et tepidum cataplasmatur super membrum contusum et mirabiliter ab eo remouet dolorem

Bromum	·i·spuma maris quo niam dicitur esse plena bromo·Alexander cap· de disinteria quando inquit cum ea febris eadē vlcera imbromidantur et sordidantur·Et secundum dyas·est secunda species altionij que est spuma maris
Brococelon	·i·tumor crescens intra ceruicem et traceam arteriam
Buatim	·i·panicum
Buetim	idem quod supra
Buimclia	est quedam species fraxini
Buum	·i·ypericon
Bubanum	·i·olibanum
Bubas	·i·napo
Bubezs	·i·adarcis
Bublestis	·i· animal rarū qđ est in italia similimū scarabeo longipedum de uoratū tactofelle ita in flāmat vt rūpat·plinius
Bubue	·i·fenugrecum
Bubiquinon	·i·mandragora
Buboquinon	idem quod supra

Bubonocelent vocant greci quando tibie varicibus implicantur

Bobomon	·i·acthimus
Bubon	·i·inguen
Bubo	·i· apā inguinis
Bubonium	·i·inguinale
Bubo auis	·i·lo bufo
Bubona	·i·carbunculus durus vel diuturnus

Bubonocilli dicunt hñtes rupturam inguinis

Buboquinuz	·i·mandragora
Bublote	·i·marubium nigrū vel siluestre et mārubiastrum
Bubul	·i·cepe siluestre
Bubugi	·i·radix capparis
Buburismus	·i·rugit9 intestinoruz
Bucada	·i· parue eminēcie ficut pustule
Buceron	·i·fenugrecum
Bucie	·i·vitis albe
Buchida	·i·bucada

Buctida planta est qua caremus satis stiptica et vulnerum solidatiua cortex eius laxat ventrem·

Buthichim	·i·panicum
Bucolide	·i·herba similis camomille et est cotula fetidā·
Bucholide	idem quod supra
Buchonlies	idem quod supra
Bucum	·i·manthet habon
Buchum	idem quod supra
Buchurfudel	·i·fumigacio nigra
Buchuch	·i·cimex vel lecti
Budaregi	·i·ozimum
Budacogi	idem quod supra
Budericis	·i·erismon

Budberegi est similis eruce quam dyas·erismō vocat et est bedereg

Buberegi est similis zedoarie qua caremus

Bugamis ·i·amomum
Bugamum ·i·asara
Bugemis ·i·peucedanum
Bugee ·i·herba de bugea
Bugerigi vel begerigis habet cepas paruas similes cepis croci·folia similia folijs porroruz flores similes floribus viole etcetera et dicitur q̄ est species hermodactilli
Bugi ·i·alcubigi
Bugiemisum ·i·cerefolium
Bugossos ·i·bugloſſa
Buglossos idem quod supra
Bugloſſa ·i·lingua bouis
Buglosson ·i·piscis dictus solea
Bugu iridis sunt ea q̄ fiunt campestribus armis
Bulatriron ·i·polium
Bulat ·i·quercus
Bule ·i·cucumeres indi et sunt similes fruct9 caparis et fūt amari cali· fūt et fic·in sc̄o gradu et vocātur belfel et fel
Bulbe ·i·fenugrecum
Bulceis ·i·adarcis
Bulge ·i·citonia
Bulmos ·i·bolismus vel fames vaccina
Bugiliſſe ·i·lactuca asmi
Bulgiñ afrac ·i·lappago
Bulogos ·i·lippum
Bullos ·i·bullos
Bulusar ·i. nenufar
Bulbus est omnis radix tunicata
Bulbus ematicus ·i·radix narcisci fic vocat eam dyas·cap·de narcisco et vocatur ab eodem bulbus ematicus similiter quedam q̄ nominatur hermocales
Bulbus studium ·i·flos lupuli
Bulbus fisticus ·i·scilla vel squilla
Bulbus rufus idem q8 supra
Bulbus vomitorius ·i·narcisscus
Bulbus vomicus idem quod supra
Bulbus merepsicus quē dyas·nauseatilē vocat folia eius sunt similia bulbi nostri in quo fructi· ce est bulbus niger
Bulbus benetario ·i· alumen scissum
Bulbub ·i·cepe ..luestre vel cepe cams
Bulbul idem quod supra
Bulb ·i·milium solis
Bulcus ·i·flos
Bulzuzemet ·i·vrina catuli
Bumas ·i·rapa agrestis
Bumdata ·i·auellana
Bumeliam ·furunculum
Bumelianos ·i·tapsia
Bumodes ·i·pix marina et est pix naualis
Bumonides ·i·policaria
Bunadata ·i·auellana
Bundata idem quod supra
Bumgi ·i·borongi
Bumas ·inapus
Bumedes ·i· marinus piscis
Bunos ·i·flos

Buntos idem quod supra
Bunum ·i·polium
Bumchum mitti ·i· illud quod est sup vgultū mitti hīs formē plāte manus
Bunduch ·i·auellana
Bunc ·i·affodillus
Bubestin dicit plinius q̄ est planta que quāuis a greco in cibis laudetur·bonum tamen est venenum et est herba coriandri
Bupreſtim idem quod supra
Bupuſtim ·i· bubestim
Bupuſdes idem quod supra
Bupuron ·i·buplicron
Bupluron plinius cap·de herbis sponte nascē tibus·bupluron in numero herbarum sponte nascencium hanc greci habent cubitali caule folijs multis longisq̄·capite aneti laudatum in cibis a..ypo. in medicina a glaucone et in condito et cetera sonat i greco bouis costa vel costa bouis
Burachet ·i·anax
Burame ·i·alfesire et est vitis alba
Burmati ·i·vas terreū muitreatū
Burida est semen nigrū simile piperi q̄ carem9

CAP· ·CXj·

Vrchidi vel burchdi ara·gre·papirus·latine vero cartafilago vel papirus·SERA·li·agre.cap·burchdi·Burchdi·i·papirus vnde fiūt carte·et alio nomine vocatur carta. vnde carta sic scribitur a paulo q̄ ē quedā planta iuncosa palustris quaz arabes burchdi vocant et est papirus ex q̄ fiūt carte ad scribendum et subdit·Est alius papir9 qui dicitur butabi et est herba nascens in locis humidis habens folia longa vt gladiol9 ꝫ nō sunt acuta·Et est ali9 a papiro superiori·Et est ali9 papir9 quem latini vocant papiruz vel cartafilago quo vtūtur sacerdotes pro viuificādo lumina in ecclesijs·plinius cap·de papiro· papir9·i·herba de qua fiūt carte vel est planta aquatica de qua fiūt carte velut iūct9 latus q̄ faciūt arabes cartas a sexteriola parua vbi species inuoluūtur que sextariola dicūtur kirtas et longū inde sermonem facit in alam· POSSE· SERA·auc·dyas.burchdi·i·papir9 vnde fiūt carte et est notum q̄ ex eo fiūt carte et vocatur fistula q̄ vtūtur ea medici quando volūt dilatare orificia fistularum et quando volūt eo vti i fūdūt eū primo in aqua et postea ligāt super eū lignū et dimittūt donec deficcaē·et postea dissoluūt et ponūt in fistulis quoniam quādo manet int9 impleē humiditate et tūc humect a dilataē·et radix ei9 nutrit nutrimento pauco·et ꝺ secant eam babilonici et proiiciunt substanciā eius et vtūtur ea in partib9 illis·DYAS·sc̄m translationem nostram cap·papir9·papir9 vñ carta alexandrina fit vtilis est·ſiam cineres eius vulnera sordida oris a toci9 corporis limpidat hec carta cōbusta facere nouit·GAL·vij· simphar·cap·papir9·papir9 hec herba non admi

ministrat in medicina sola sed postq infunditur q
comburit et hec infundit in aceto et vino vl cū
vino solo incarnat vulnera recentia et maxime
in circuitu appositā sed hec quidez materia est
velut quedam susceptiua sanatiuoz pharmaco
rum. AVIC. li. ij. cap. papirus. papirus cōfert
fluxui sanguinis et prohibet eum ipsius cinis. et
puluerizat̄ super vulnera recencia et consolidat
ea. quandoq vero infundit̄ in aceto et exiccat̄
et intromittitur fistulis et omnib9 vulneribus
ambulatiuis et vlceribus eius cinis confert cor
rosiōi oris. et retinet sputum sanguinis. Suma
tur et inuoluatur lino et dimittat̄ donec exicce
tur deinde sup emoroidas ponat̄ et tūc ofert eis
Burma est vas terreum inuitreatuz
Burot .i. glans et secūdū
grecos castanea est species eius
Burdo .i. miluus
Burungi .i. bozongi
Burucb .i. affodillus
Buruma .i. medicina ynda
sic vocata
Busamis .i. peucedanū
Busadum .i. corallus

CAP. .CXij.

Vsacb .i. sputū. SERA. auc. gal.
li. fim. phar. cap. busacb. Busacb
.i. sputum habentis stomacū repletū cibo ē val
de debilis virtutis sputū vero famelici est fortē
te et est resolutiuū. abstersiuum. POSSE.
SERA. curat vmbilicū infantis qñ limē cum
eo omni die et quādo masticat̄ frumentū et po
nitur supra apāta corpoz rusticoz maturat et
resoluit ea. et abstergit maculas corporis a fa
cie et lentigines et empetigines. et pannum. et
sanguinem mortuū sub cute. Et sputū quidē ho
minis est contrariū omnib9 animalib9 habenti
bus venenū occidens ipsū hominem et occidit
ipsum scorpionem.
Bustalmum agnon .i. arthemisia
Busfarsaris sūt species cantaridarum
Busirum sunt dactilli immaturi
Busur .i. busuri
Busius .i. cepa siluestris
Bussi .i. raffan9
Busuri .i. flogmos qđ la
tim tapsū barbassum vocant de quo dicit auic.
q flos ie9 est bene apparens et in alio dicitur
aure9. i. flogmos
Buscuascen quid est. i. azaster
Bussus .i. arbor bussi a ē
faciens folia sicut villago et lignū eius est citri
mi coloris
Bustuascen .i. buscuascen

CAP. .CXiij.

Vtalmos herba est cuius flos dici
tur oculus bouis vel vacce et hac
bet flores migros secūdū antiquam translacio
nem. DYAS. cap. butalmos que translacio cor
rupta est quoniam sera ex verbis dyas. secun
dū aliam translacionē dyas. dicit q habet flores
citrinos similes floribus camomille. et hoc verum
est. Iam dicit translacio quam allegat sera. bu
talmos hastam educit mollem. folia matatri filia
florem mellinum habens sicut anthemis et ma
iorem. oculo bouis similem vnde et nomen acce
pit. Iascit̄ in ciuitatibus etceteca. sed secūdum
translacionē nostraz dyas. butalmos habet duas
species. vna est que habet folia similia maratro
et flores similes floribus camomille. et ista voca
tur cotula fetida. et latine dicit̄ pucida. et dyas.
vocat eam partemon. i. l. partemon. Alia ē que
habet folia similia coriandro et flores citrinos.
nascens iuxta muros ciuitatis et vocat̄ cotula nō
fetida et latine dicit̄ oculus bouis et grece simili
ter ita sonat butalmos. sed arabice vocat̄ bibar
.i. oculus vacce. et ideo dicit ad litteram butal
mos est herba mollis antimo similis lenes emit
tens tyrsos. et folia tenuiter scissa. et mollia simi
lia maratro flores citrinos similes floribus camo
mille. et ista secundū veritatem est cotula fetida
que alio nomine vocat̄ pucida et subdit est alia
butalmos caulis mollis folia coriādro similia flo
res citrinos habens. Iascens iuxta muros ciui
tatis. et ista vocatur oculus bouis vel cotula nō
fetida et de ista herba est hec veritas clare in
tuentibus quam lacius inuenies si. l. bicbar
Butalmon idem quod supra
Butalmeo .i. aisdo maius
Butalmuagiron .i. arthemisia
Butartum .i. baurach
Butirum quid est. i. lelen
Butiracum .i. ova churchi
Butor .i. vapor vel fumi giuz
Buthor idem qđ supra

CAP. .CXiiij.

Vthormarien vel alcharicha vel
artamita ara. gre. lentopodion vel
ciclaminus. latine vero panis porcinus. Vbi sci
endum q auic. li. ij. cap. de artamita dicit q al
charincha vel artamita est ciclamen. SERA.
li. agre. cap. buthormarien dicit buthormarie
.i. ciclamen. Almansor cap. de apoplexia in cri
steri namq qđ facit ponit artamitā et buthor
marie credo q sit error in scribendo quoniā bu
thormarien secūdū sera. est ciclamen. et arthami
ta scdm auic. est ciclamen. Vnde SERA. libro
agre. auct. dyas. buthormarie. i. ciclamen a hz
folia similia plante que dicit̄ scissus. i. edera mi
quia sunt maculata maculis albedini trabētib9
et habet virgam ad nigredinem tendentē sine
foliis cuius longitudo est qua tuor digitoruz. et
amplius supra quam est flos similis rose rube9
aut purpureus et habet radicem nigrā grossam
rotondam latam et prestam similem rape nascen

tur in locis vmbrosis maxime ad vmbrã arborũ
Et inciditur hec radix et siccatur sicut squilla.
DYAS.cap.de ciclamine scm translationẽ no
stram ciclamen folia habet similia scissos et va
rio colore picta inter que sunt et alba folia.tyr
sus ei est nudus sine foliis vnus palme habens
in summo flores roseos vel purpureos cuius ra
dix nigra est intus vero alba et grossa et lata sic
rapa GAL.vij.sim.phar.cap.de ciclamine.
Ciclaminus varius virtute est.Et enim absterg
it et incidit et attrahit et diaforat. Palã enim
est ex actibus qui secundũ partẽ.Et subdit ali9
vero ciclaminus quẽ quidam cissanchominz no
minãt eo q odore et flore assimilatẽ radicem in
utilem hñs.fructum vero habet operatiuũ suf
ficienter.plinius cap.de ciclamine.Ciclamẽ in
foliis est simile scissos in figura et sunt colore va
ria.radix nigra et rotonda in medio depressa ẽ
ei tyrsus nudus cũ flore purpureo.Est aliud ge
nus ciclaminis qđ appellant ciclatemon folia ha
bet scisso fitia sed minora hastam grossam et no
dosam que hasta si arborem proximã habuerit
adheret illi.florem habet albũ et odoratum se
men butruosum et simile vuis et velut scissos.
gustum habens mucilaginosũ.et viscidũ sed in
utile locis asperis aridis nascitur.Ciclamẽ ca.
est et sic.in tercio gradu qui et cassamus.panis
porcinus.et malũ terre appellatur.Radix ẽ ei9
tuberosa que quando maiores tãto meliores sic
q ipsa radix recens et exiccata magnã habet
efficaciam.sed recens maiorem habet.debet aũt
circa finem autũpni colligi et in quatuor ptes
scindi et cum filo suspendi.et parum ad solem
ponatur.et in vmbroso loco exiccetur.habz aũt
virtutem dissolutiuam et consumptiuam.
POSSE.ad emorroidas inflatas et non fluẽtes
sed exterius apparentes supaspergatur puluis
eius vl illiniat ex suco eius si interius latitãt in
iciatur in modica quãtitate per cristere.Ad mẽ
strua prouocanda et matricem mundificandam
triferam magnam resolue in oleo muscellino vel
comuni et buliat ad ignem in ciclamine.et de bõ
bace in hoc intincta fiat suppositoriũ.Conf te
nasmonem ex flegmate vitreo sucus radicis ei9
cum oleo cõmuni in ipso [illegible]omo buliat et bombix
intincta superponatur.contra viciuz splenis ma
lum terze in multa quantitate mundatũ et cõtri
tũ.per sex dies in vino et oleo moref vt ibi mar
cescat cuius colature addatur cera.et parũ ace
ti et decoquatur ad spissitudinem precedentib9
aliis mollificatiuis hoc efficax est si postea in
ungatur vel ex suco eius vel [illegible] puluere si deest
sucus.confice cũ oleo et cera in modum vnguẽ
ti et munge egrum sepe. Contra apãta ex cau
sa frigida que nõ possunt rumpi prespissitudi
ne cutis pomũ ipsũ conterat et in oleo buliat et
calidum superponat aut per exteriora purgabi
tur.Contra fistulam tenta de radice eius facta
si imponat os amplificat et os aliquod si interi9
fuerit attrahit vt melius cum tenaculis attrahi
poterit.puluis eius carnem superfluam corro
dit.Contra polipum puluis ei9 superaspergatur super stuellũ qui in naribz ponat. SERA.
Virtus hui9 plante est que abstergit aperit et
resoluit.vnde si bibit de suco ei9 pluribz diebz
cũ ʒ.iij.vim curat splenem durum et prouocat
vrinam et mollit ventrẽ.et expellit secundinam
et confert asmaticis.DYAS.radix ei9 cũ aq bi
bita flegma et tumores per ventrem depomit.
menstruis imperat suppositа et bibita.Et dicit
si super radices ei9 mulier pregnans tranfierit
aborsũ facit diu perturientibus sub femore posi
ta cicius parere facit cũ vino bibita venenis cõ
traria est ꝯmaxime bibentib9 lepore marinum.
cataplasmatib9 adhibita morsus venenatos sa
lubertime curat vino mixta aut bibita cũ passo
aut cũ mulsa aqta in modũ.ʒ.iij hystericos pur
gat et splenet icos et si in loco calido coboperti
fuerint vt sudare possint bonũ est quo sudore in
uenies coleram rufam deponere suc9 eius melli
mixtus et naribus immissus caput purgat.tunsa
et ano suppositа humores deponit trita et vmbe
lico imposita.et super pectinem ventrem mollit
aborsũ facit.suc9 suffusiones et caligines oculo
rum inunct9 detergit.maxime si melli fuerit ad
ditus.medicaminibus recte additur ad aborsum
preparatis puluis eius sparsus anum propendẽ
tem reuocat.Id facere potest suc9 ei9 qui tũsus
et expressus necessarie seruatur quo liuores iunc
ti curantur.pustulas curat vulneribus cũ aceto
medicatur sola radix cũ melle hoc facere potest
cataplasmatibus adhibita tumentem splenẽ at
tenuat.et suci eius.ʒ.ij.accepte cum modico vi
no hec potissime facit.ipsa etiam radix cũ melle
cataplasmata allopicias emendat.maculas sor
didas limpidat.podagricis subuenit.et pmoi
bus et veretro et effelidis et vulneribus sordi
dis necessarie adhibet.vulnera capitis sanat.
sed oportet eius decoctionẽ fomento prius adhi
bee et sic oleum in quo precocta sit illinire cir
cumcidit enim interius donec concauetur et sic
oleo impleta cineri imponitur calido donec oleũ
stertere temptz mittit aliquãdo etiã cere parũ
et ita illinitur.Elixatura eius fomento adhibi
ta permoib9 salutat est maxime si fuerit cũ oleo
cocta et peruncta.Radix ipsa collecta et ficca
ta necessarie seruat. GAL.fucus ciclaminis emorro
idas aperit et prouocat violenter ad egest.onẽ
in licinio appositus ita autem et cum hys que in
scitrata et scrofulas et omnes alias duricies eua
porant.et suffusis conuenit cum melle vnctus et
vltra hoc etiam nares purgat.fortis autem est
ei virtus vt emplastro vnctus ventrez subducat
et embrionem interficiat.etenim et aliter est cor
ruptiuũ embrionum forte in pessario appositus
tota uero radix suco quidem est debilior fortis
tutem est et ipsa enim menstrua mouet bibita a
appositа et hystericos iuuat.non solum expur
gans hoc visus, sed eam que in toto corpore est
coleram extrahens per sudorem.vnde in pora-

tione cohoperiri oportet eũz ad ſudoris generacionẽ oportet autem vt puto eſſe bibendũ aquã eius vſqz ad tres.z. vel cũ vino dulci vel cũ mellicrato abſtergit autem cutim et in alopicijs et ephelidibus et omnes exfloraciones curat. Juuat aũt et induratos ſplenes emplaſmata tecẽs et ficca. dant aũt quidam hanc radicem ficcam aſmaticis. Et ſubdit eſt alia ſpecies ciclaminis cuius radix eſt mutilis. fructus vero eſt operatiuus ſufficienter. quocirca et cum vini albi ciatis duobus bibitus pluribus diebus ſanat ſplẽs mouens et vrinas et ventrem ſubducens extrahit autem et ſecundinas et aſmaticos iuuat qualitaſ vero eius cum guſtatur acris et ſubuiſcoſa eſt.

AVIC. li. ij. ca. de artanita. Artanita illud qđ de ea adminiſtratẽ eſt radix eius que eſt inciſiua reſolutiua et eſt bona doloribus iuncturarum et vtriuſqz anche et facit ſternutacionem et vehementer aperit opilacionem. et conſtrictionẽ narium et collatorij. et cõfert ſingultui et eicit ſemẽ Et eius decoctio valet puncturis venenoſis. Et ſimiliter ſyrupus eius loco eius ponitur in iuuamento quod efficit in venenis pondus equale ꝫ ariſtologia longa et ſemine citri et mentaſtro.

IO. MES. cap. de arthanita. Arthanita ẽ panis alcuruit vel panis porcinꝰ et ab alijs paniſſatum dicitur et inuenit̃ ex eo paruũ et magnum Magni aũt radix eſt in modum rape tot ode cuiꝰ pars exterior eſt terra nigra interior autẽ alba Et eleuãt radices ſuper frondes et flores ſecundum ſemitam violarũ ſubalbidarũ ſine eleuacione ſtipitis ſupra radicem. paruũ autẽ habz radices ſubterraneas plurimas in modum auellane et cicerum. ca. et ſic. complexionis eſt in principio tercij gradus. Et eſt inciſiuũ ſubtiliatiuum calefactiuũ reſolutiuũ abſterſiuũ mundificatiuũ et aperitiuũ opilacionum. et eſt ex rebus ſudorem exuberare facientibus. et ex maxime mũdificantibus cutim et reſoluentibus feditatem eiꝰ de rectificacione recipit hoc quod dicitur in ca. de luf. et in capit. de alfeſera. Et dixit ſera. accipe ſuci eius. z. iiij. et diſſolue cum zucaro et coque vſqz ad terciam partem et propinet̃ in mane Eſt enim medicina certa ad hyſtericiam. Et dixit grecus ſucus eius cuz mellicrato aut ſecani abin et proprie de quolibet partes equales cocte et ſumpte ſecundum ſuperiorem decoctionem ſunt medicina experta ad hyſtericiam citrinam ponit quoqz meſ. in eodem cap. duas deſcripciones vnguenti de arthanita quas ibi require.

POSSE. idem ſolucione educit flegma muſcillaginoſum ſumptum et ſuppoſitum et etiam liniſtum ſuper femur plia et partes adiacentes eis aperit opilaciones viſceruz et ſpleni s et proprie ſumptũ cum oximelle et ſimiliter emplaſtrum. Et confert colice flegmatice et ei q̃ fit ex retencione fecis. Et eſt ex rebus mundificantibus caput et oculos et proprie purgat caputpurgio ex eo facto et abſcindit emigraneam frigidam et ſodam et confert tremori et paraliſi et ad egritudines corporis flegmaticas. et ꝓpe ſi fiat caputpurgium ex eo poſt aſſumpcionem yere aut theodoricũ aut pillularum fetidarum aut ſimilium. Et confert caputpurgium ex eo factum debilitati viſus et aque que deſcendit ad oculũ et eſt res experta ad hyſtericiam conuertens imporem fumum et ſudorem materiam eius et propue ſucus eius cum ſecanjabin aut mellicrato. Et oportet vt ſumens ipſum cooperiatur multũ et ſudet ſudore vehementi citrino. Et ſecundũ omnem modum adminiſtracionis ipſius cõfert duriciei ſplenis et maiorũ apoſtematũ et ſcropulis. et prouocat bibitum et ſuppoſitum menſtrua Et ex maxime aperientibus orificia emorroydarũ exiſtit. Et dicitur qꝫ ſi ſuſpendatur in collo muleris radix eius ipſa non concipit. Et linitur ex eo anus et confert egreſſui eius. doſis aꝰ eſt ab aureis. iij. vſqz ad. iiij. et proprie ſuci eius.

Butcuas	.i. bitumen iudaicũ
Buthur	.i. lapis viridis cõtra venenum
Buxarion	.i. ſatirion
Buxade	idem quod ſupra
Buxida	.i. almea
Buxide	.i. ſatirion
Buzaharam	.i. zedoaria
Buznaram	idem qđ ſupra

Buzemma eſt proprie herba que vocatur ꝓprio nomine guzema

Buzeidem dicebat iudeus qꝫ eſt biſtorta extimacione pocius q̃ꝫ qꝫ ſciret. In gloſis vero almanſoris libro tercio ſuper ſatirion ſcribit̃ qꝫ ẽ ſpecies ſatirionis cuius radix eſt velut digitus que vocatur in lingua noſtra palma xpi. ſſã fine dubio palma xpi eſt ſpecies ſatirionis ſicut apparet in. j. kaſi ſed prima expoſicio melior.

CAP. CXV.

Vzeiden ara. ſunt radices albe.

SERA. li. agre. cap. buzeidẽ eſt ſimile beem albo. neſt medicina yndie q̃ nos paucum vtimur. Et quidam vero detulerunt ipſã ad nos et vidimus eam ſepe. et melius eſt ex eo qđ eſt album habens lignum groſſum et multas vgas. Illud vero quod eſt ſubtile lignum habẽs ſuperficiem lenem parue albedinis eſt non bonum et nullius iuuamenti. POSSE. SERA. auct. habix. Habix dixit qꝫ eius iuuamentũ eſt ſicut iuuamentum hermodactillorꝫ ad remouẽdum dolorem iuncturarum et podagre laxat aq̃ citrinam.

Buzimen et eſt ſatirion	.i. teſticulꝰ vulpis
Buziden	idem quod ſupra
Buzuaria	.i. abrotanum
Buzuariam	.i. zedoaria
Bzuncus podagra	linit̃ aſta lini cuſcute idem.
Bzueria	.i. thamariſcus
Bzuca	idem qđ ſupra

Bruca erecta — idem quod supra
Brumaria — ·i· lentopodion q̃
ciclamen vel bothotmarien
Brunete — idem quod supra
Bruneria — idem qđ supra
Bruon talasumi — ·i· muscus maris
Bruach — ·i·affodillus
Butria — ·i·planta que vo=
catur olece
Brucus — ·i·rannus

CAP· ·CXVj·

Ruculus est species locustarū que aliquādo in tantū habundāt in ter ris arabum q terram tegunt et fruges come = dunt et herbam quare contra eos congregātur sicut in exercitum ipsos q colliguntur et come dunt insalsos et salsos· Et ego vidi eos salerni anno dñice incarnacionis· M· CC·xcvj· Almā= sor tractatu tercio cap·de bruculis· Bruculi qui saliti non fūt parū calefaciunt et inflatiui existē tes sperma augmentāt·saliti vero plus calefaci unt et fitim efficiunt· et sunt mali nutrimenti sā= gumem quoq̃ adurunt·

CAP· ·CXVij·

Ruscus omnibus notus· Paul9 ca· de brusco folia eius sunt folia mirti cum extremitatibus spinosis faciens plures sti= pites cum fructu rubeo· sicut fructus cerasi· et ẽ temperati caloris vt ypo·et gal· testantur· POSSE· Paulus suc9 folioꝝ ei9 expressus in ore tentus oris vicia emendat· prodest stomaco et dolori ventris a colera temperatus cuz lacte et munct9 vicia oculoꝝ emendat· potatus cum zucaro emoptoicos sanat·et petram frangit fu cus eius coct9 et bibitus coleraz et menstrua ex pellit·puluis radicis eius vulnera bene sanat·
Brulius — idem quod supra

SEQVITVR· DE C·

Aazaben — ·i·diptamus
Caazaen — idem qđ supra
Caeos — ·i·malum
Caezaben — ·i·diptamus
Caesaben — iđ quod supra
Caiban — ·i· mentastruz
Caina secundum dyas·est sic̃
triticū nc̃·apud sera·vocatur cartamum
Cairion — ·i· piscis habens
oculum in capite
Caifese — ·i· vespertiliones
Cailen — ·i· semperuiua
Caisarbarum — ·i·cassiafistula
Caocule — ·i· cardamomum
Caokale — idem quod supra
Cauledon — ·i· caulis quo vti=
mur ad edendum
Cauganae sunt ea que sunt simplicia et compos ta et comedunt p9 cibum sic̃ capparis et oliue
Caugilen — ·i·ostrea
Cauculus — ·i·strignum
Cauda vulpis quid est·l·l· dipseus et literam harsayarbu
Caustica — ·i·acuta
Caucon — ·i·celidonia
Caulis aque — ·i·nenufar
Caulis eraticus — ·i· caulis agrestis
Caulis — ·i·caulis qui come
ditur eo q̃ caule·i· tirso magis conualescit vel caulis·i·tyrsus caulis·i·veretrum vel prepuciū paulus cap·de vlcerib9 virge si vero secundū caulon interius pudendi vlcus fiat nc̃·i·secundū virgam virilem pro caulibus·l·l·cambin
Cauliculus agrestis putatur condi sivel fructiū licet videatur aliter dicere dyas·
Caulis agrestis — idem quod supra
Caulia — ·i·brassica
Cauben — ·i·caulis
Caulis stridolus — ·i·scrofularia
Causem — ·i·bibar
Cauguamium — ·i·sale condita vt
oliue et capparis
Cauguamich — ·i· ea que nascūtur
in gula et prefocant vt squinancia
Caubez fit sicut mice panis in oleo frixe et melle despumato posite parum percoquūtur postea vero super setatiū ponunt̃ vt per foramina mel ereundo seperetur
Cauguamac — ·i·cauguamium
Cautalides — ·i·cantarides et ẽ
species pim
Caulidaris — ·i·species pim
Caudo est confectio fumigij aromatica
Caulicularis — ·i·iusquiamus
Cauda tremula quid est·l·l·tragulidunte s
Cauguamichi sunt aliqua quoꝝ quedam condi untur cum sale quedam sine sale
Caurupestias est nomen lacticinij quod assimula tur citrullo
Caufigi est quoddam genus piscis
Caucalis est vua lupina
Cauda porcina — ·i·peucedanum
Cauda equina quid est·l·l·dhebenebachil
Causon — ·i· febris incensiua
Caustica dicuntur incensiua medicamina adurē cia putrefactiua
Cauterismus — ·i·cauterizacio
Cautin — ·i·celidonia
Cautin — ·i·celidonia minor
Cauda pecorina — ·i·milium solis
Caulis herba — ·i·vua lupina
Caubarus — ·i·amrudicis

Caupomia ·i·cellarium vim
Cauſis ·i·incenſio
Caucollidem ·i·flores lilij albi
Caballus marinus inuenitur in ypotamo·Ypota mꝰ eſt fluuius in eſopatamia que eſt regio me dia inter duo flumina·ſ·citrim et eufratem
Cabalicis ·i·ſpecies ſtoracis dyas·cap·de ſtorace vtitur iſto vocabulo
Cabar ·i·capparis
Cabdatim ·i·thamarindi
Cabeth ·i·ſquama ferri
Cabis ·i·cabez
Cabria ·i·braſſica
Cabroſi ·i·ciperum
Cabrufium ·i·medicina de inſula cipri·vnde arabice cabros ciprenſe·Vñ auic· quando dicit de aliqua medicina qꝫ eſt cabruſia intelligendum eſt de cipro
Cacabre ſiue karabe gumi eſt quod vocatur electrum·
Cacaballus eſt nomẽ lacticinij quod aſſimilatur mirto et eſt fortius lacticiniorum
Cacabus veneris ·i· papauer paluſtre et eſt nenufar
Cacaſen ·i·ferrugo ferri
Cacabum rupis quid eſt·l·i·calaris
Caccabum ·i·ſpecies ſtringi que vocatur kekengi·et cacabum aliter appellatur quedam planta venenoſa que a dyas· dorignum vocatur et eſt landrus
Cacharich eſt ſpecies teſticuli canis
Cactam omdas ·i·elleborus niger
Cacetica ·i· mala habitudo vel cacetica·i·ſordida·vnde caceña aceteta·Et dyas·cap·de aloſamios vlcera cacetica·
Cacetos ſecundum dyaſcoriden vocatur ſemen cuiuſdam ſpeciei libanotidis in cap·de libanoti de·et dicitur kaketios
Cacera ·i·mala veracio
Cacetium ·i·ſordidum
Cahetis ·i·mala habitudo et ẽ cachochia
Cacreos ·i·galbanum
Cacrelegus ·i·acetum ſecũdum aliabatem cap·de fucis·ſed in tercio eiuſdem S effimera ab oriſacionem dicti vngatur cuꝫ oleo cacreligi quare non videtur eſſe acetum·Itẽ in cap·de apãtibus cum pane inquit cacrelegi et farma ordei
Cacreos ·i·ſpecies ferule cuius ſemen dicitur cacreos et ſucus eiꝰ eſt galbanum·greci vocant hanc ferulam narthecos
Cacunacule ·i·cancri
Caci ·i·cancrum
Cacille eſt habens inſe ſalſedinez et aſſimilatur vſnen et purgat aquã citrinam
Cachbita ·i·dragantum
Cacrios ·i·ros marinꝰ vel ſemen cuiuſdam ſpeciei eius·
Cacocica ·i·cancer

Acolla ara·vel heil vel hibae gre· et latine cardamomũ·Cardamomũ ca·et ſic·in primo gradu ſemen qꝫ producitur ex quadam arbore faciente quaſdam tuborositates ſicut ſemen rute in quibus ſemina ipſa concluduntur·SERA.li·agre.cap·cacol la·et heil·i·cardamomum minus et melius dicitur hilbane et eſt maſculus·Et idẽ auct· yſaac, benaram·ſunt eius due ſpecies maiꝰ et minus. Maius habet cortices et capita ſicut roſa·et ha grana magna fer ſicut nabacha aut maiora parum et circa ipſa ſunt granula parua angulosa boni odoris pinguia puluerulenta et ipſũ ẽ me lioris odoris atqꝫ delectabilioris ꝙ minus et in ſapore eius eſt ſtipticitas et acuitas·verũ quando comperantẽ minori eſt acuitas eius minor et ſtipticitas maior·Et cortex et capita ſunt ſtipticiora ꝙ ipſum·et virtus eius eſt ca·et ſic·in ꝑmo gradu·Minus vero vocat hilbane·et nõ habet capita nec corticem et habet grana habencia corticem cuius color eſt ſicut color cardamomi maioris·q eius ſubſtancia eſt ſubtilior ꝙ ſubſtancia maioris·Et virtus eius eſt ſicut virtus ipſius·niſi quia propter eius ſubtilitatem cõfert plus digeſtioni et eſt magis deſiccatiuum·
AVIC·li·ij·cap·de cardamomo· Cardamomũ aliud eſt magnum ſicut cicer nigrum qꝫ cũ frãgitur interius habꝫ granũ albũ mordicans linguam ſicut cucube in quo eſt aromaticitas· Et aliud eſt paruũ ſicut lens aromaticum eſt ca· et ſic·in tercio gradu·DYAS·ca.de cardamomo· Cardamomũ ſemen eſt quod naſcitur in arabia et in alijs locis·ſed eligendum eſt frangibile et flauum plenum·graue·et durum· et quaſi lẽtuꝫ ſed non rugoſũ et ſi frangat puluerosũ eſt·q guſtu ſubamarum·calefaciens odore ſuaui·GAL· viij·fim·phar·ca·de cardamomo· Cardamomuꝫ eſt quippe et hoc calide ſubſiſtẽtis virtutis·nõ tamẽ adeo fortis ſicut naſturcium· ſed quãtum delectabiliꝰ et aromaticiꝰ exiſtit naſturcio i tãtum et calida virtute imbecilliori participat·nõ tamen vlcerare ſufficiens eſt ipm ꝑſe cataplaſmatũ· habet aũt et qꝫ amaritudinis illatũ in ſe propter quã et lumbricos interficit et pruritum ſufficienter abſtergit cum aceto·Sed attendendũ ẽ qꝫ preſens capitulum dyas·quia videt eſſe de cardamomo nõ eſt ſed ẽ de cordumem et non de cardamomo quoniaꝫ ſi tu legas illud capitulum cũ cap· de cordumem in auic·li·ſecũdo et cũ capi·ſerap·li·agre·qꝫ incipit hardamem videbis qꝫ idem dicũt·veritas eſt qꝫ greci cordumem vocant cardamomũ proferentes·da· ſillabam accentu acuto ſeu producto mo·vero corrupto cardamomũ vero pro cardumem·da accẽtu graui mo·vero corrupto vt nos comunit ꝑferimus quare dyas·pro cardamomo cordumenum vel fuit error tranſlatoris vel ſcriptoris·

POSSE. SERA. virtus. ſ. maioris est q̄ resoluit et fortificat et confortat stomacum et valet digestioni et confert syncopi et vomitui. et maxime quando bibitur cum suco cortice et suis capitibus cum mastice et lignoaloe et cū suco mēte aut cum vino granoꝝ et cum menta. Contra syncopm et cardiacā passionem ex frigida causa fiat decoctio eiꝰ in vino odorifero addita aqua ro. et detur pacienti. ad debilitatem stomaci et digestionem confortandum puluis cardamomi cum semine amsi deē in cibo vel potu ad appetitum prouocandum vel confortandum et contra vomitū ex frigida causa puluis eius cū suco mēte conficiaē et efferatur. Item puluis cardamomi cum mēta viridi vel ficca in aceto et aqua salmacina coquaē et spongia intincta ori stomaci superponaē. Contra debilitatem cerebri puluis eius naribus apponaē si fiat reuma puluis eiꝰ cū oleo muscellino i testa oui super cineres calidos ponatur vsqꝫ quo buliat postea inungaē caput.

AVIC. in ipso cum calefactione est stipticitas et aperiēs eo quod habet caput et proprie i capite ipso et confert vomitui et nausee cū aq̄ malicis et aqua vtriusqꝫ granati.

Cachochimus .i. malus chimus .i. humor malus. nam chacos grece malus chimus. i. humor. Vnde cachochimus. i. hūs malos humores inde cachochimia

Cachostomacum .i. debilitatiuū stoāci

Cacoetes .i. quoddam vicꝰ oculi

Cacos .i. malum

Cacron plinius de hijs que ferunt querc9 preter glandes ferunt inquit robora et cacron ita vocant pillulā in medicina vrēdi videlicet habentem gingmtur et in abiete larice tilia platano postq̄ folia ceciderunt hyeme dura sunt. cōtinet nucleum pineis similem is crescit in hyeme aperitur vt pillā tota. caditqꝫ cum ceperit crescere nē.

Cacule .i. cardamomū

Cacul idem qđ supra

Cacuma .i. adustio

Cadarmaezin .i. placentis cū oleo frixis et in melle despumato positis et ibidem parūp coctis post super setatiū ponunē vt melper foramina exeat et sic comeditur calidum vt de pane

Cadaka quid est. i. sandarum

Cadra .i. viride

CAP. .CXIX.

Adimia vel cahimia grē. ara. cadimia. vel kalimia. latine vero climia Simon de ianua omnia illa nomina cadunt sup tres medicinas. Vna quatū est fumꝰ qui eleuatur a quolibet metallo quando purificatur i fornace siue sit aurum et tunc est climia auri siue argentū et tunc est climia argēti siue es vt patet per dyas. cap. de cadimia et per auic. cap. 8 climia. Alia est lapis calammaris qui vulgo marchasita dicitur quo tingitur es ficqꝫ auricalcum cuius fumus sublimatus est sicut patet p libruꝫ secundū azarauij qui est de preparatione medicinarū simplicium. Alia inuenitur in mineris metalloꝝ maxime eris sicut patet per dyas. ca. de cadimia in quo eciam cadimiā vocat tuciā soli dā que fit per sublimationē quādo fit auricalcū quā alexandrinā dicimus et hoc tangit eciā infra cū dicit multi vero ponūt ferreas hastas nē dicit ergo cadimia bona est cipria et botridesq̄ que spissa fuerit et grauis mediocriter. fit autē vel generaē in metallo eris vel parietibus ex argento fit leuior atqꝫ albidior et inferior virtute habet aūt cadimia partem superiorem sicut botros demtus tamen cū fracta fuerit cinerosa ē. deforis colorem cinericiū habens. et ex vna pte colorē habens lapidis onochitis talis vero est cadimia q̄ in veteri metallo effoditur. Est et alia cadimia que et placodes dicta est que quasi picturas habet sicut zonas quā multi zomcen dicūt. Est eciā alia que dicitur obstractis tenuis et nigra colorē terreū et teste habens oēs iste nigre sunt. est et alba sed nugax vtilis est autē botrix et que onochites dicitur confectionibus oculoꝝ. Relique vero ad medicamina et ad vlcera siccanda proficiunt nē. Nascitur eciam cadimia ex combustione eris vsti mtelligo auricalchi vsti cuius fumꝰ parietibus inheret. hic fumus collectꝰ cadimia appellatur. Multi vero ponunt ferreas hastas longas in quibꝰ sumꝰ ipe coheret. Alij conficiunt illam de monte qui dictus picterides in quo sunt lapides qui comburuntur in quo eciā monte inueniunē multa metalla in diuersis locis sicut est calciten et missios et psori et malanteria qui anū crisocolla. calcantum et de frigis. Inuenitur preterea quidā lapis i metallis cadimie similis aprehensim sed discernitur q̄ sic leuior cadimia et masticacionem dencium non cedit. deinde fractus atqꝫ igni impositus rubeat et fumū similē igni faciat. Cadimia dum perseuerat igni varij coloris intorem facit atqꝫ in sole cum aceto trita in eruginem vertit qualitatē in hoc sermone videntur tangi omēs species cadimie si bene intelligaē. tam vere q̄ falsē. Est eciam ex climia in mineris vnde effoditur argentū quando purgaē et affinatur generatur climia. et quando dissoluit lapis qui dicitur marcasita fit climia et qui nominauit hāc climiā lapidem bene dixit. Ego vero tempore quando ascendi in insulā. ſ. cipri non erat in domibus fornacis ex illa climia misi res modica in fornacibus et ego reperi ab homine fideli ex illis mineris lapidem qui reperitur in montibus vel in curribus aquarum et quando postea dedi hunc lapidem cuidā medico italie qui erat amicus meꝰ extimauit q̄ dederim sibi magnū donū quia illa species climie est nobilior et melior oibus alijs speciebꝰ. POSSE. SERA. li. agre-

cap. de cadimia auct. dyas. virtus omnis climie ē stiptica replet viceraq; purgat sordes vlcerū putridoz. et siccat carnē superfluā q̄ fit i eis et osolidat ea. Aduriē aūt climia i hūc modū po miē sup prunas et dimittiē donec inflāmaē q cā descat et appareant in ea vefice ebulientes sicut sunt in scoria ferri deinde extrahiē ab ignea ex tinguiē in vino et si indigeretur ea p scabie ocu loz extinguitur in aceto. Quidā vero accipiunt ipsam adustam et terunt cū vino et ponunt i va se terreo et adurunt eam donec fiat cinis et ad= minstrant eam sic preparatā loco tutie.

Cadia	.i. flos papaueris
Cadimiace	.i. corū mali granati
Cadymia	.i. cadimia
Cadmialis tortoria	.i. metallū vbi cu= prum et argentū coquiē et conflatur
Cadog	.i. lac acetosum si ne butiro
Cadocon	.i. flos mali grana tiq ē ille qui vocatur ba austia licet falso
Caduca mali	idem quod supra
Caducum	idem qđ supra
Cafagati	.i. tremor
Cafacan	.i. tremor stoāc al'
Cafatalus	.i. lasar
Cafarum	.i. aspaltum

CAP. .CXX.

Afa ara. gre. mirica vel bruca vel mirchi. latine vero thamariscꝰ. Vbi sciendum q thamariscus quedā est masculus et est athel. et vocatur similiter thamariscꝰ dome stica. Et quedā est femina et est illa arbor quam cōmuniter nos vocamꝰ thamariscū et ista vo= catur similiter thamariscꝰ agrestis. SERA. li. agre. cap. casa. Casa. i. thamariscus agrestis q est arbor erecta que nascitur in aquis. et habet fructū qui assimilat floribus et est similis i fluxi bilitate sua vsnee. et illa species vocatur ab aliq bus bruca. Est in babilonia q m semi alia thama riscus que est domestica que nominatur ter me zit et athel. et assilātur agresti in oībus preter q̄ in fructibus in longitudine quia fructus eiꝰ ē rotondus similis gallis. dentatis. et est stipticꝰ et ponitur loco gallaz in medicinis. Et sciēduz q ista est arbor quā nominat ipse in littera at= hel de qua dicitur q est arbor magna vsq; ad celum que vocatur athel pro qua. l. athel.

GAL. vij. fim. phar. cap. de thamariscо. s. agre sti in sapore eius est stipticitas et est virtus eius que incidit et abstergit. sed foliaz eius et radi cum et ramoz subtiliacio est plus subtiliactone fructus eius. AVIC. li. ij. cap. de thamariscо in ipsa est stipticitas et absterfio et mundifica= cio absq; exiccatione vehemēti et eius aqua est absterfiua deiccatiua. cuius absterfio plus ē S iccacione eius et ipsius exiccatio est cum stipti= citate ꝫ eius fructus est vehementioris stiptic

tatis. Et in thamariscо quidē est subtilitas pau ca et in reliquis rebus alijs administraē loco gal le vridis. Plinus cap. de thamariscо. Thama riscus ca. est et sic. in. ij gradu. POSSE. SE= RA. auct. dyas. radix thamariscі ponitur pro gallis in medicinis oculoz et oris et est conue mens sputo sanguinis et potatur in fluxu anti quo. et confert hyctericis illis quos momordit tutela. Et quando fit emplastrum cū ea diminu it apāta flegmatica. et cortex eius operatur siē fructus eius nec plus nec minus et folia eiꝰ co cta cum aqua et bibita ipsa aqua extenuat sple= nem. Et quando fit cum ea collucio oris cōfert doloribus dencium et est conuenens mulieribꝰ habentibus fluxū humiditatum antiquum quā do fit sessio in decoctione eius. et precipitur deco ctio eius super illos in quibus generātur pedi= culi et lendines et iuuat multuz. Cinis ligni tha mariscі quando ponitur confert habentibus humiditates matricis et fiunt ex stipite arboris thamariscі scyphi cū quibus bibunt splenetici. et vinum est iuuatiuū eis. Et idem auct. mesaru gie cinis eius deiccat omnia vlcera et propue illa que fiunt ab adustione ignis. q confert apā tibus frigidis quando fumigatur cum eo. Dixit michi homo fidelis q fuit quedaz mulier super quā apparuit lepra et datum fuit ei de decocti= one radicis thamariscі cum passulis sepe et cu= rata est. Et nos quidem experti fuimus illud in muliere alia et curata est. et hoc fuit quia egū tudo eius prima fuit apostema in splene et p= ter opilacionem eius que quidē fuit causa nō at trahendi melancoliam et non mundificandi vl' clarificandi sanguinem et fuit causa apparicionis lepre super eaz quādo ergo resolutum fuit apā et opilacio propter operacionem istius medici nem eo q fuit de natura sua incidere et abster= gere reuertse sunt ad earū sanitatē. Et idē auct. gal. in li. suo ad glauconem quādo scripsit ei si= gna apātis duri in splene q melioz medicīa eiꝰ est cortex radicis capparis. et scolopēdria q cor tex thamariscі et sūmitates eius si coquanturi aceto et squinginbin. GAL. vij. fim. phar. quādo cortex thamariscі coquitur cum vino offert sple ni duro. et confert et expellit dolorem dencium sed in fructu eius et in cortice est stipticitas non pauca quousq; virtus eius est propinqua virtū ti gallarum viridiū nisi quia in gallis viridibus manifestatur stipticitas solum complexio fructꝰ thamariscі est complexio inequalis et possumus eis uti pro gallis et cinis thamariscі quando o buritur habet virtutem deiccatiuā deiccatiōe fortі et est in eo absterfio et incisio. Et idē eo= dem li. cap. de mirica. Mirica et thamariscꝰ ab sterfiue et incisiue ē virtutis absq; q siccet ma nifeste habet aūt aliquā stipticitatē propter hu iusmodi qualitates et virtutes splenes quidē suf ficienter iuuat sclíratos aceto et vino radicibꝰ vel ramis vel foliis coctis. sanat autem et den cium dolorem fructus vero eius et cortex non

paucam stipticitatē habent vt prope gallā om
mfatiā accedat accepto q stipticitas euidēs m
gallam fructu vero bruce complexio est mequa
lis permixta emm est natura eius cum absterfi=
uitate quod nō mest galle vti tamen poterit qs
eo non presente gallam omnibus in quib9 vti=
mur illa·Et cims cōbuste bruce siccatiue est vr=
tutis habēs multum quid absterſiuū et incisiuū
paucum vero stipticū·DYAS·secundū transla=
cionem nostrā cap·mirice·Mirice·i·thamarisc9
foliū elirū et ipsa elixatura bibita cū vino sple
nis tumorē cōpescit dolori denciū subuenit·ei9
elixatura pessarijs adhibita humores matricis
prohibendo constringit pediculos et lendines
pernecat·cimis eius similiter menstrua stringit
Conficitur ex ligno eius calix in quo vtiliter bi
bitur·AVIC·eius decoctio admmistratur i em
broca ad pediculos et mterficit eos et ex eius
folijs fit emplastrum super apāta Flura·q ei9 fu
mus exsiccat vlcera humida et variolas·et spe
gitur quidem quod ex eo tritū est et cimis eius
super adustionem igmis et vlcera humida·q ci=
mis eius exsiccat vlcera humida difficilia·et co
rodit carnem additam·Et decoctio eius foliorū
confert cuz vino dolori denciū colluto ore ex ea·
et prohibet corrosionem eoz et proprie fruct9
eius·Eius fructus stat loco litij et galle ī egri=
tudimbus oculi et confert sputo sanguimis anti
quo et proprie fructus eius·Et eius rami disso=
luti m aceto emplastro ex eis facto· et ad splenē
bibitur vinum m quo decocta sunt folia ei9· Et
ipsius virgulta·Et facīūt splenetici ex ligno ei9
vasa·et conferunt solucioni antiq̄ et sedenti de
coctione eius ad cursum matricis·Et supponitur
gumi eius·et bibitur fructus eius eciam et con
fert fructus eius morsui vipere·Plinius cap·8
thamarisco. Thamarisscus domesticā habz vir=
tutem eandem sicut siluestris mſiq̄ est magis
stiptica et minus incisiua et absterſiua.

Cafel resel ·i·scolopendria
Cafeti manibus est species exercicij
Cafitrum ·i·fimus colūbin9
Cafandar ·i·galanga
Cagalla ·i·cardamomum
Cagulla idemq8 supra
Cahaam est qnidam locus
Cahaphham ·i· oleum indum q
et oleum nucis mde·
Cahalef ·i· pān9 faciei
Cahai ·i·cuscute
Cahatutum ·i· triplex
Cahaduc ·i·occiput
Cahab est locus m crure vel pede

CAP· ·CXXj·

Abarliub ara·gre·silocaracta vel
siliqua vel keratiuū vel keraca vel
faba siliqua latine vaginella vel carumba·
SERA·li·agre·cap·cabarliub. Cabarliub sa=
por eius est stipticus cum pauca dulcedine·q v̄
tus earum que non sunt recentes est siccatiua·nā
que deficcanē strmgunt sicut faciūt cerasa quia
humiditas earuz resoluiē et remanet substācia
terrestris que deficcat·sed arboris earū est v̄tus
deficcatiua et stiptica·GAL·sco de cibis cap·
de siliquis ·de siliquis pessime sensi q̄uis dige=
rantē et ventrem strmgant et humores noxios
nutriant·Et idem m li·de chimis est kerachiū
edulium pauci nutrimenti et ligneum ex neces=
sitate et mdigestibile nullū emm ligneū bene di
gestibile sed et non egeri celeriter nō parū ipsi
existit malum·quare melius esset ipsa neq̄ defer
ri ad nos ex orientalibus locis m quibus nascūē
Est enim cibus mulierū et puerorū effrenatorum
michil vtile ad sanitatis conseruacionē neq̄ eu=
stomacus est·Alimentū autem palam q̄ q ipsū
dat paucum corpori·Et idem in li·de sim·pha·
cap·de silocaracta·Arbor silocaracte que voca
tur centenicen est siccatiue et stiptice virtutis
sicut et fructus eius qui vocatur silocaracta par
ticipans videlicet de dulcedine quadam·patiun
tur autē et hec simile cerasi humide enī magis
subducunt ventrem·sicce autem sistunt magis
expirata quidem humiditate terrestri autē sub
stancia remanente·Paulus cap·de siliquis·Est
quoddam genus silique que vocat siliqua cap=
na cuius fructus est sicut mirt9 et folia sicut tra
cion·fructus eius est m vaginis sicut lupinus
habens formā faseoli·POSSE·DYAS. cap·
de siliquis·silique recentes stomacuz euertūt he
edem siccate m contrarium possunt cibus earum
ad vrmā proficit cōmouendū traditur ad stoma
ci dolorem non leue presidium esse si m sextario
aque ad dimidium coquantur· hijs q̄ siuc9 per
dies quinq̄ continu9 hauriatur·Paulus siliqua
caprina sufficienter cancros medetur·

Cabeaug ·i·senacioli
Caber ·i·lmgua canis
Cabber idem quod supra

CAP· ·CXXij·

Abit aiton ara·gre·eleon vel ela=
dm·latine vero oleum oliuarum·
Vnde cabit·i·oleum aiton vel zaiton vel zarcō
ara·gre·olea·latine oliue·SERA li·agre·ca·
cabit aiton·i·oleum oliuarum·Et oliuarū quedā
est domestica quedam siluestris que grece vo=
catur agrielea·Et idez auct·gal·vi·sim·phar·
oliuaz domesticarum folia et cime quando sūt
humida habent saporem stipticū· et virt9 eaz
prima est que mfrigidat ea quantitate qua sūt
stiptice·Et idem auct·DYAS·uirtus folioruz
domestice assimulatur virtuti foliorum agre=
stis mſiquia virtus foliorum domestice est sbi=
lior·et sunt conuenciora oculo q̄ agrestis qsūt
securiora et leuiora ei q̄ agrestis·Et idem sera·
agrestium oliuaruz folia sunt stiptica quādo pi
stantur·et fit mde emplastrum super herisipilā

et ofert neq; finit ipsā augere q ofert formice
et vlceribus que nominātur antrax et vlcerib9
fraudulentis et panaricio q quādo fit ex eis em
plastrum cū melle occidit ascarides· et confert
apāti quod nominatur duo vlcera et apātibus
calidis et facit adherere cutim capitis quādo se
peratur ab osse et quando masticaē confert vlce
tibus oris et alcole· et quando ex eis fit empla-
strum cum farina ordei confert fluxui ventris an
tiquo et humiditatibus antiquis que a matrice
emanāt· et fluxui sanguinis et sanat eminenciā
oculi et confert vlceribus eius que nominantur
calcatalia et alijs vlceribus· et confert fluxui hu
miditatum antiquaꝝ ad oculum· et ideo ponun
tur in rob que adminístrantur corrosiom palpe
brarum et confert auribus ex quibus fluit sani-
es et auribus vlceratis. Et quando volueris ex
trahere sucū ipsoꝝ tere ea et in pistacione asp-
ge super ea vinum vel aquā et postea exprime
et desicca expreisuram in sole et fac trociscos· q
quando fit cū vino est fortior q̄ cū aqua· et me
lior ad reponendū et confert saniei auriuz· Et iā
quidem comburunē folia ipsa cuz flore et pom
tur cinis eius loco tucie· et fit in hunc modum
ponuntur in olla terrea cruda et obturaē os ei9
et dimittitur in fornace donec illa coquaē dem9
proice super ea vinum quousq; infrigidetur· et
conficie simul· Et itez combure sicut pri9· q p9
ea laua sicut lauatur cerusa q fac trociscos q cre
ditur q̄ quando cōburūtur in hunc modū nō est
eius virt9 minor virtute tucie in iuuamēto ocu
li et ideo conceditur q̄ virtus huius sit sicut v̄
tus illius· Et idez auct· gal· vi· fin· phar· fruct9
eius quando est maturus complete est calid9 ca
liditate temperata· et qui ex eo est immatur9 ē
frigidior et stipticior· Et idem sera· quando fit
ex fructu eius emplastrum curat furfures capi
tis et vlcera fraudulenta· sed oliue aquatice quā
do pistantur nō permittūt in combustione ig-
nis pustulas fieri· et mundificant vlcera sordi-
da· Et oliue noue quarum color est smaraldinus
stringit ventrem et sunt bone stomaco· Sz oli-
ue nigre mature sunt parate corruptioni et sūt
male stomaco mcōuementes oculo q quando fit
ex eis emplastrum prohibent vlcera quoꝝ no-
men est antrax· Et medulla que est intra ipsaz
quando miscetur cū sepo et farina eradicat alba
tas vrguiū et aqua salsa in qua cōdiuntur oliue
quādo fit ex ea colluctio oris restringit gingiuas
et dentes cōmotos· Et idem auct· habē mesuay
virides ex oliuis sunt fri· et sic· stringunt ven-
trez et preparant stomacū· Et oliue aquatice ex
coriant stomacū propter eorū punticitatem· et
quādo ponūt̄ in aceto sunt pl9 excoriatiue sto
maci et nigre ex eis sunt ca· cum pauca stiptici-
tate indigestibiles plus alijs· Et humor qui ge
neratur ex oliuis vituperatur et que comedun-
tur in medio prandij acuunt appetitū et magne
ex eis sunt maioris operacionis· GAL· ij· de ci-
bis cap· de oliuis· oliue paucū omnino alimentū
dant corpori et maxime que sunt mature· come-
dunt autem homines has cū pane quidē magis
sine aūt pane almadas et kolimiadas sic voca-
tas gracia subductioms ventris· cū garo autez
ante cibum· sic autem que sunt mature in arbore
plurimū vnctuosum· ficce stipticū cibimū habēt
propter quod et roborant stomacū excitant ap-
petitū idoneissime aūt ad hec sunt que cū aceto
reposite· Multipliciter aūt ipa preparāt qui stu
duerunt circa fulmentariaz experiencia· Alia
for tractatu tercio cap· de oliuis· Oliue de aqua
ca· sunt et sic· que si ante cibum comedanē ven-
trem mouēt· et os stomaci robustū reddunt· Oli
ue autem de oleo calidiores sunt que et os stoma
ci minus corroborant· ac ventrem minus fluere
faciunt· SERA. gumi oliuarū confert obscuri-
tati visus quando fit ex eo cohol q abstergit sor
des vlcerum que sordes nominanē lacoma· i· li
pitudo que est in oculis· et prouocat menstrua·
et prouocat vrinam· et quando ponitur in locis
corrosis dencīū sedat dolorem et excludit ebria
cionem· et curat empetigmem et scabiem vlcera
tam· et nominatur inter medicinas mortiferas
Et idem auct· pauli· gumi oliuarū ponitur ad ci
catrices vlcerum cornee et delet eas· et delet al
bedinem oculi et telam· et valet dolori dencium
corrosorum quādo ponitur in corrosione· Et idē
sera· gumi oliuarū agrestiū similaē scamonee et
in colore suo simulaē iacinto rubeo et est cōpo-
situm ex lacrimis minutis· et pungit linguā· sed
illud quod assimulaē gumi in magnitudine lacr
me lenit sine punctione· et oliue silvestres et do
mestice sunt ex quib9 colligiē gumi· Et idē auc·
gal· oleū quod fumitur ex oliuis maturis quod
dam est nouū quoddam est vet9· Eius vero q8
est nouū calefacit calefactione temperata q hu
mectat· sed vetus ex eo calidius est et magis re
solutiuū sed illud quod accipiē ex oliuis recenti
b9 immaturis dicē oleū expensarū et est oleū on
facinū· Et in nouo aliqua existit ex eo de frigi-
ditate quantitas que est in eo de stipticitate· Et
vetus ex eo dū in ipso perseverat stipticitas est
virtutis deiccatiue donec ṙcedat ab
eo quia tūc fit simil oleo quod accipitur ab oli
uis dulcib9· Et oleū q8 accipiē ab oliuis in fū-
mitatib9 simile est et propinquū in virtute oleo
expensarū et vniuersaliter pone consideracionē
tuam in omni oleo q8 gustabis quia eadē quan
titas quam in eo inuenies de stipticitate est ibi8
frigiditate et si non inuenies in eo stipticitatem
omino sed inuenies ipsū delectabile vere dez
lectacionis dic ipsum calidum cum temperamē
to· et si tu inuenies cum hoc ipsum subtile et il-
lud quod est clarum de quo si accipias parum
et ponis ipsum supra membrum vel corpus ex
tenditur supra corpus et dilatat multum absq;
eo q̄ imbibitur in eo q abscinditur· scias q̄ illō
est bonum valde et bonitas que conuenit oleo
est in ipso et quando abluitur oleum non mordi
cat· Et idem auct· dyas· Oleū quod fit ex oliuis

non bene maturis est oleum expensarū et ē con uemens fames et precipue illud quod est nouum ex eis sine putrefactione boni odoris. Et ex illo quod est huiusmodi fiunt olea aromatica q ē bonū stomaco ꝓpter stipticitatem que est in eo et restringit gingiuas. et ꝯfortat dentes quando tenetur in ore. et prohibet fudorē. Et oleum vetus olinarū maturatum cōuenit in medicinis et omnes species olei sunt lenientes corpus. q ꝓhibēt aduentum frigoris corpori. et faciūt ipm habilem ad motū et molliunt ventrē. et debilitant virtutem medicinarum vulnerātiū. Et datur in potu contra medicinas mortiferas vt euomatur cum eis et fit cum hoc assidue. et quādo bibuntur ex eo. ℥. ix. cū tantundem aque ordei. vel aque calide laxant ventrem et quādo decoquūtur cum ruta et bibuntur ex eo calido. ℥. ix. ꝯfert torcionē ventris et expellit lumbricos q qñ fit cuꝫ eo cristere confert colice que fit ab apāte intestinī et opilacione que fit a stercore duro q antiquum ex eo est calidius. et plus resolutiuuꝫ et fit cum eo cobol ad acuendū visum. et si non habes et necessario idiges eo coque ipsū donec fiat sicut mel et vtere et virtus eius est sicut virtus veteris. Et oleum oliuarū siluestriū est stipticum et iuuamentum eius est in medicina minꝰ iuuamento suprādicti olei et iuuamentū eiꝰ est sicut iuuamentum olei ro. et stringit fudorē et prohibet casum pilorū et purgat furfures capitis et confert scabiei et porris et prohibet canos. quādo ex eo fit collucio oris valet ad apāta gingiuarū et confert dentibus cōmotis et iam prepatātur ex eo epithimata ad gingiuas quando humores currunt ad eas. et oportet q̄ accipiatur lana et inuoluat̄ supra stilum et madefiat in oleo feruenti et ponat̄ super gingiuas sepe donec albescant. Et idē sera. auct. gal. Amurce olei substancia est terrea. et calefacit et desiccat in. ij. gradu et resoluit et curat vlcera q̄ sunt in corporibus siccis et vlcera facit in humidis furere et quando coquitur est grossius. et magis desiccatiuū. Et quando coquitur in vase eris q̄usq; in grossetur et fiat sicut mel est stipticum et confert ad ea ad que confert litiū et superat litium in bonitate in hoc q̄ quādo miscetur cū aceto aut vino simplici aut cum oximelle et limē cū eo confert doloribus dentiū et apātibus et miscetur in medicinis oculorū. Et quādo fit ex eo cristere confert ano apāto. et collo matricis a apātibus matricis. Et quando coquitur cū aq̄ agreste donec fiat sicut mel et limi dentes corrosi cum eo eradicat eos. et miscetur cum cameleonta et cum aqua in qua lupim steterunt ad dulcorandū et limūtur ex ea animalia aufert scabiem eorꝫ. Et illa que est noua absq; decoctione quādo calefit et proicitur supra podagrā et dolorē iunctuarū cōfert et quando extēditur supra corium et supra ventrem ponitur hydropicorum minuit tumorem ipsorꝫ. GAL. vj. sim. phar. ca. amurca secundum translationem nostraꝫ. Amurca olei terrestris est substancie nō tamē adeo caliditatis participat vt mordicet euidenter. q̄ si decoquatur multomagis adhuc erit grossaru pcium et ficca erit vtiq; secundi gradus calefactē cium. et desiccantiū intensi magis. sic itaq; vlcera ficcarum complexionum corporū curat. que vero in ceteris omnibus exacerbat siccatiua nā q̄ est vt resina. et pix liquida et aspaltū ipsē cē corporum quidem valde ficcorꝫ siue vulnus habencium siue scinum solidatiue sunt cetera vero cuncta tendit et exacerbat.

Charos .i. subet quod stupore virilem possumus dicere. alexander cap. de litargia. paulus inquit fit de eadem materia cum litargia. differunt autem quia hanc febris precedit litargiam vero sequitur.

Cakele .i. herba similis verminculari acetosum habens saporem et salsum

Cakiar .i. cucumer

Cakirosion .i. cucumer agrestis

Cakur .i. cucumer

Calatium in oculo .i. grando in oculo

Calamus quando est simpliciter prolatus cāna vocatur pro qua. l. i. hasap et quidam est agrias vel agrestis qui secundum dyas. est species gramis sicut patet per sera. cap. de gramine et etiam nomen sonat. ſſā agrostis grece est ḡmen et secundū dyas. est venenosa planta ammalibus et maxime quod nascitur in egipto ꝓ qua. l. i. agrostis et litteram hasap. Est alꝰ calamus qui vocatur calamus aromaticus pro q̄ . l. i. hasab defice.

Calausac .i. litium

CAP. CXXiij.

Alamentum ara. gre. calamitis latine vero nepita vel menta nō odorifera. Sciendum est q̄ in secundo canone auic. cap. de calamento confunditur sermo de calamēto pulegio mentastro. et origano .i. calamento greci. capitulum vero quod de origano apud eūdem exponitur nō est de origano sed de satureggia de pulegio vero nunq̄ apud eum cap. inuenies hec omnia patebunt scrutanti diligenter verba dyas. et sera. cum verbis auic. in omnibus istis plantis non multum curāt arabes quare vnum pro alio ponunt ex quo iudicant habere eandem virtutem. ℈ERA li. agre. capit. de calamento auct. dyas. Calamentum ex eo est q̄ dicitur calamentum montanum. q̄ dicitur ab aliquibus pulegium agreste sed falso debet dici calamentum esse pulegium vsuale et est aliud calamentum quod dicitur fluuiale et illud est pulegium agreste. Et sunt ei tres species. Vna habz folia similia folijs bederog id est ozimi quorum color vergit ad albedinem et habet ramos cum multis nodis quadrangulatos q flores purpureos. et ex eo est aliud simile pulegio in odore suo et in folijs suis nisi quia sunt maiora folijs pu-

legij a nominant illud aliqui pulegium agreste et romani vocant illud nepitam ex folijs suis mi si quia sunt maiora folijs pulegij Et est secun= da species que proprie nominatur nepita. Et ē tercia species que est similis mente agresti mi si quia folia sunt longiora folijs mēte et virge ip sius et ramuli sūt maiores virgis a ramulis alia rum specierum. Et virtus eius est debilior vir tute aliarum specierum. Radix vero eius nulli9 est iuuamenti. nascitur in campis et in locis as peris et aquosis. DYAS. scōm translationē no= stram ca. de calamēto calamiten quod multi pu legium agreste dicunt et illud est calamētū flu uiale. et est aliud calamentū quod dicit̄ montuo sum et illud est pulegium vsuale. Sed calamen ti fluuialis tres sunt species. Est enim silueſtris cum folijs ozimo similibus atq; subalbidis et ra mis geniculatis vel angulosis cum flore purpu reo folia eius odore pulegij similia tamen sunt in forma maiora. Item secūda species appellat̄ pulegiū agreste quā specialiter latini nepitā vo cant. et illud supple est calamentū fluuiale. i. cō mune vt patet si legatur confectio dia calamen ti in antidotario virili cum eo quod scribitur in antidotario ioannis serapionis. et auic. et ē ma ius et minus. maius est quo vtimur. minus est q̄ purgantur gatte. Tercia est ediosmo agresti si milis cum folijs oblongis cuius virga et rami maiores sunt. sed virtute inferiores. nascitur in cāpis et asperis locis et aquosis. GAL. vij. sim= phar. cap de calamento. substancia calamenti ē subtilis et in sapore eius est acuitas et caliditas manifesta et breue quid amaritudinis habet et est ca. et sic. in tercio gradu. Experiētibus vero illud et corpus offerentes primo quidē exteri9 appositū calefacit et mordicat valde scalpit etiā corpus et tandē vlcus efficit. Intra vero corp9 per se ipm et per mellicratū calefacit manifeste POS SE. SERA. auct. gal. quando bibit̄ su= cus ei9 cū aqua mellis diafoniat totū corpus. et prouocat sudorem et teritur cū oleo et coquitur et inungitur corpus et confert rigoribus perpo dicis. Et quando fit emplastrum super sciā ha= bentibus sciaticū dolorē confert valde. trahit enim fundit9 ab extrinseca superficiē et calefa cit totū articulū superincēdit autē manifeste cu= tim. Et sumptus in potu vel appositū prouocat menstrua efficaciter et est ex medicinis quādo sumitur magis conferentibus leprosis resoluē= do humores resolucione forti. et aufert liuorem qui fit sub oculo et ypopia diafoniat et tu debes scire q̄ omnes medicine que teruntur et habent acuitatem attrahunt cito ex profundo corporis humiditates quas recipiunt in locis illis a me lius quidē in hijs est vino decoquētes cataplas mare ipsū viride magis q̄ siccū vehemenci9 p9 q̄ deficcatū et promptius ad vrendū sicut q̄ caustica et quecūq; pharmacor̄ calida sunt et acria et subtilium partiū facile attrahencia fun ditus ad se totā adiacentē humiditatē. Amari= tudo autē que inest ei breuis quidem oio ē. op atur autē in quibus dā sicut que violenciaſ et q cohesistit vehementi caliditati cū substācia sub tiliū partiū et ideo quando sumitur in potu eius sucus aut fit cristere cū eo occidit ascarides et lū bricos. et valet ad morsus ferarū et occidit simi liter vermes que generātur in auribus et in vl ceribus profundis et quando fit nascale cum eo aut sumitur i potu occidit et expellit fetū. Ingē= mi sua quidē virtus inest ei. propter caliditat̄ ē eius a subtilitat̄ parciū et amaritudinē. solā ita q; propter omnia predicta confert omnibus as matricis et hyctericis propter amaritudinē max ime sicut et pene oia cetera purgando et mundi ficando epatis opilaciones. est autē ad omnia predicta efficacius quod monstratum est.

DYAS. virtus omnū speciē eius viscida ē et ficca nimis. et calidā partē habens extenuato= riam. Vude bibita et imposita morsibus venena tis occurrit vrinā prouocat. conquassationibus vtiliter adhibetur. lacertis dolorē tollit ortho noicis et torciombus subuenit. venenū cū vino āputat hyctericis vtilis est lumbricos et ascari= des cū melle et sale accepta cruda et cocta subue nit comesta et bibita stomaticis prestat effectuz menstruis imperat et appositā in ore matricis ex trahit fetus et aborsum facit fumigio suo serpē tes de domibus fugat. viridis in vino cocta et cataplasmatibus ipposita migras cicatrices cla= ras et sui coloris reddit liuores detergit sciatis cis vtiliter adhibetur carnē cōburens sucus ei9 auribus immissus vermes occidit. vñ nepita mag ne virtutis et vehemētis in calore est vnde etiā nobilissimus antidotis meruit ascribi ex quibus vnū putandū putauī quod vsq; hodie a medicis diacalamentū predicat̄. Recipe nepite. petrose lini. piperis pulegij ana. ℥. vi seminis apij. ʒ. iij. leuistici. ℥. ij. oia tonsa et trita melli optimo mix ta diutissime coquantur. digestionē facit et sto maco et precordijs vtile est pituitas torācis ac capitis dissoluit. aut purgat iecori medet̄ calcu los expellit vrinam concitat. cōmouet menstrua nepita sicca et potata in mulsa calefacit valde et sudorē mouet per totū corpus. qua propter ali= qui vtuntur ea ad frigus et rigorē coquētes eā in oleo et extrinsecus vngentes totū corpus fri cacione forti. Intrinsecus autē potui data vt su pra et per totam cossam cataplasmata vt supra sciaticis magnū fit adiutoriū. quia de profundo extrahit humores non solū subtiles digerit ve rum etiā pigues et spissos extenuat et proicit su cus eius regiū morbū emendat. Item sucus ipsi9 per cristere iniectus ascarides et lumbricos oc cidit et in vlcere etiaz putrido et in omni membro vbi vermes sunt occidit propter amaritudinem et ideo enfrasim epatis purgat stomaticis a hy cthericis sicut alia amara iuuat. et potissime quā do est cū epatis enfrasi. Calamiton vocāt greci ranulā quādam eo q; inter arundines fructices viuat minā. omnū et viridissima. Et calamiton

erã est species calamenti vt dyas · in proprio et est pulegiũ agreste et aliqui vocant eum calamentũ montanũ sed falso quia calamentũ mõtanum non est pulegium agreste · Sed pulegium vsuale·

Calamon melan ·i·cassia fistula
Calamas grece ·i·calamus
Calamus offe ·i·calamus agrestis
Calaris est quedam species strigmi qui rpnoticus dicitur a dyas·i·sompni ferus quẽ latim vocant rupis cacabũ vel rupis concauũ quia in rupis oriẽ est herba vel frutex habens hastas spilias et multas sarmentosas q non frangibiles·et folia pinguia et cũ flore rufo et maiori·nascitur locis asperis q petrosis cortiũ radicis eius cũ vino bibitũ somnũ prestat
Calasion ·i· consistencia humoris circa palpebras
Calasma ·i·extensio superioris palpebre q̃ sepe inuersio fit ad interiora naturalium capillorũ q nõ nisi digito subleuari possit palpebra. differt a paralisi quia paralisis ẽ cũ continuo motu
Calata ·i·relaxata
Calap ·i·almes indi
Calab idem quod supra
Calastica ·i·resolutiua relaxatiua et cetera
Calagie ·i·kalangie
Calaza est excrescencia in palpebris rotõda albida perspicua similis lapidi grandineo
Calathus est canistrũ in fundo strictum et in orificio latum
Calathi idem q8 supra
Calahi ·i·nux vomica
Calah idem q8 supra
Calamus ·i·canna
Calamus agros ·i·calamus agrestis
Calamitan ·i·nepita
Calasticum ·i·mollitiuũ
Calbabamir ·i·capilli veneris
Calcabria est genus caulis albe
Calcalia ·i·mercurialis
Calcadi ·i·calcantũ cuius color est viridis q quãdo antiquatur fit colchotar vel calcitis·l·i·calcitis
Calcandi ·i· medicina ynda qua caremus
Calcanil ·i·orimũ montanũ
Calca ·i·butalmos
Calcalla est semen quoddam margaritis simile dependens inter folia grandia in montibus semper fere inuenitur·
Calcantum ·i· vitriolum
Calcadis quid est·l·i·calcitis
Calcatis idem quod supra
Calcataren ·i. quando est sani es in fifac et corroditur cũ ca pars·
Calcafit ·i· orimũ mõtanum
Calcala ·i·cardamomũ
Cacarerem ·i·calcataren
Calda ·i·calida inde caldarium quando simpliciter ponitur pro calida aqua intelligitur
Calsa duor genera est vna similis aarõ·nascitur in araciombꝰ colligitur anteq̃ crescat vsus eosdẽ habet quos arsa. Alterũ genus est quod anchusam quidã vocãt alij ricidmosiã folia lactuce lõgiora plumosa radice rubea·
Calsam est spẽs cochili·l·i·sadet
Calsamũ ·i· vinũ q8 fit i cauunculis que simulatur papillis
Calsamus ·i·ciclamen
Calemabin ·i·gelemabin
Caleiebmum idem quod supra
Calebi ·i·grana solis
Calef ·i·pannus facies
Calepb idem quod supra
Calengi ·i·collica passio
Calebum ·i·miliũ solis
Cale ·i·herba similis vermiculari acetosum hñs saporẽ et salsum
Calea ·i· cardus maior
Calchei ·i· vena terre qua caremus
Calcede ·i·saluia
Calmentis malũ terre
Calcheos ·i· zimar vel iarin
Calitricon ·i·pollitricon
Caliculatis ·i·iusquiamus
Calib ·i·miliũ solis
Calidicon est medicamen de arsenico cuiꝰ diuerse sunt descripciones vt m·vij·sera·in trociscis de arsenico·
Caliptelo ·i·pentafilon
Caliamm ·i·tranquilitatẽ
Cali ·i. cinis qui fit de quadã herba salsa et vtuntur eo tinctores et est vsitẽ herba ipsa de qua fit salalcali
Calibet ·i· lingua canis que est herba
Calibi ·i·instrumentũ
Calimon ·i· mentastrum
Calculi maioris ·i· cardamomũ
Califer ·i·nux muscata
Calcitheos ·i·calcitis
Calcithei ·i·bactitura eris
Calitrosa apãta sunt duricies iunctaturarũ·s· lapidationes que continent in se sicut calcẽ vel gipsũ vt alexander cap·de pozris iuncturarũ
Calcitheum ·i· quedam gleba et est calcis flos
Calchit ·i·calcitis
Cachei idem quod supra

CAP· ·CXXiiij·

Alcitis est species vitrioli·et vocatur colchotar tenens mediuz inter calcitis et vitriolũ·vt apparet in littera zeg in

qua omnia ista auidi9 manifestanē 8 quo dyas· cap·calcitis dicit q̄ est gleba·q̄ in cipro in metallis inuenitur aē·vt in fine huius littere patebit vnde calcitis est species vitrioli vt patet apud sera·cap·de zeg· et ipsum est colcotar et calcitis·Jam vidi apud dyas·cap·de alumīevbi habetur·aduruntur spēs alumi nis sicut calcitis vel calcidis in sera·eodē loco habet calcadis· vel colcotar·Item Jo·me·in trociscis de croco ponit colcotar et calcadis·DYAS·cap· calcitis· Calcitis est gleba naturalis que in cipri insula in metallis inuenit̄ colore subaureo fragilis intus habens venas diffusas vt alumen scissum in modum stellarū fulgentes cuius est optimū quod est recens noua mundissima et equaliter fragilis·virtus est ei stiptica termātica scarotica·POSSE·DYAS· purgat palpebras a oculos·est et submordax·i gnē sacrū extinguit· et herpetes curat·fluxū sanguinis matricis abstinet·micetis cū suco marubij occurrit gingiuarum reuma et faucium impposita abstinet·pascē cia vulnera ad sanitatem perducit·coctuz vero oculis medetur trita melle addito et iuncta palpebris grossis et asperis seu callosis aptat̄ quia arescere eas facit·fistulis collirij more in iecta medicatur·Paulus cap· calcitis est ca·et fic·o plexionis in·inj·gradu·

Calos ·i·bonū inde storax calamita·i·bona gutta non a calamo vt quidam dicunt michos enim gutta inde caloverbū neutrum·i·depono inde caloticū·i·mitigatiuū doloris quia deponit dolorem

Calostrum ·i·lac nouum

Caleos ·i·es

Calufar ·i·oleū de nuce indica

Caluf ue casus idem ē q̄s sumenet duo et sumenet idem est quod obolus ista vocabula ponūtur in littera caxebax et in littera tadeb

Calcule vocatur anche quod mundat vitruz a nascitur in mari iuxta fibilium·

Calculus ·i·cardamomū minus et calculus·i·paruus lapis

Calcutecaumenon ·i·es vstum

Calb ·i·cor

Calmana ·i·muscus querc9

Camaregum ·i·fruct9 thamarisci

Cama cropem ·i·came ropoa

Camakach ·i·illa que seruātur in salmoria·

Cambaduci ·i·omnia que aceto et sale condita sunt vt capparis oliue et reliqua ex quibus fiunt salse vt sinapis et eruca aē·

Cameos ·i·gumi arabicum

Cameactis ·i·ebulus· actis id est sambucus·vnde versus·Sambuc9 est actis sed ebulus est cameactis

Cameleonta quid est·l·l·cameleombāte

Cameis ·i·semen ferule

Camepita ·i·camepitheos

Camepitas ·i·cipressus·

Came grece infimū vel depressum vel terrenuz latine vt cameactis·i·infima actis·i·infima sambucus et est ebulus·

Camebalanos ·i·appios

CAP· ·CXXV.

Amecissos sonat ex vocabulo infi=ma vel terrena edera·vnde camecissos vocant greci ederā non extollentē se a terra DYAS·cap·camecissos·Camecissos folia habz similia tritico sed oblonga et tenera a multas v̄gas duarū palmaz folia ex vna virga habens·v·vel·vj·et florem similē ozimo· sed minorē gustu est amara valde·radices sunt ei tenues a m utiles·nascitur in locis cultis·POSSE·DYAS Folia ipsius cū aqua sciatis tribus bibit̄ diebus sexaginta hyctericis prestat effectū et sciaticis medicatur dieb9·vj·aut·vij·bibita·GAL·viij· fim·phar· cap·camecissos·Camecissos flos eius amarus sufficienter existit·et destruit ea q̄ scōz epar·quidā vero et sciaticis eam dant·

Cameciparison est quedam planta ad similitudinem foliorz cipressi·

Camelon scribitur pro planta et pro aīali p aīali est camellus pro plāta est camomilla

Camadasnes ·i·parua laurus dasnes enim laurus

Camedapni idem quod supra

CAP· ·CXXVI·

Ameleombante arabice vel fuchaa grece·cameleōta alba vel spina iudaica vel scoltea·vel acātabamqui· vel acātis egiptia·vel spina arabica·latine cardus vel species eius et est cardus albus vel suchaa·sciendum q̄ cameleō est species cardonis siluestris q̄ cardus habet plures species inter se differentes sicut apparet in littera illa cardus siluestris vnde bedeguar·i· spina alba differt a cameleon quia in foliis non habet aculeos sed bedeguar habz in foliis aculeos sicut apparet in littera sup̄ dicta·Cardus siluestris est vna ex speciebus cameleon sed cameleonta alba est suchaa de qua prosequitur in ista littera·SERA.li.agre·cap· cameleonbāte·Cameleōbante est duplex s. nigra et alba·Alba dicitur cameleonbāte·i· cameleonta alba·Nigra dicitur cameleon·i·cameleōta nigra·Cameleombāte·i·cameleōta alba nominātam homines ac[illegible]et primo propter id quod inuenit̄ solet maxime in radice eius q̄ mulieres maxime pro mastice vtūtur et est viscositas que inuenitur in radice eius et folia eius sunt similia foliis spine quem homines orientis nomināt acufh et foliis speciei spine q̄ dicitur scolimas vel scolopias·et folia eius sunt asperiora et acutaz sūmitatū magis q̄ cameleonta nigra sed nō habz virgam·nascitur in medio eius spina similis erecto marino aut spine que dicitur alkresan in q̄

est flos coloris purpurei·spissus p uus siue sub-
tilis sicut capilli· et semen eius est simile grano
cartami et radix eius quãdo oritur in bona ter-
ra pinguj est grossa et quando oritur in locis a
speris est subtilis et color eius est interius albus
et in odore suo est odor grauis·et aromatic9 si-
milis sicut cera et dulcis saporis et ista species
supple dicit̃ arabice fuchaa·Cameleõ·i· came
leonta nigra nomin̄at eam homines propter pp
etat̃ flor eius q̃ de eis reperiuntur virides mul
tum et flores aliqui ad album declinantes·q alij
ad celestem colorem et quidam ad rubedinẽ san
guinis et est planta cuius folia sunt similia folsj
spine que dicitur scolamas nisi quia sunt minora
eis et subtiliora et est rubedo trahens ad rube
dinem sanguinis et habet stipitẽ in grossitudi
ne digiti et longitudinem vnus cubiti in qua ẽ
flos subtilis similis in colore flori herbe que di-
citur boachis et sunt in eo macule et radix ei9 ẽ
grossa et nigra et veluti tortuosa·color eius est
interior decliues ad rubedinem et quãdo mastis
catur mordicat linguam·sascitur in locis petro
sis.Et idem auc·gal·calefacit supple cameleõta
alba et est fuchaa in fine secundi gradus et si-
cat in tercio·DYAS·cap·cameleonta·Camele-
onta alia nigra alia alba·Cameleonta nigra q̃p
multi fon aut xion aut ozimũ dixerunt folia ha-
bet scolimo similia sed tenuiora q rufa·virga est
eius digiti vnius mensura grossa et vnus cubi
ti longa et obrufa florem habet spinosũ simile
iacinto et varium·i·quia viridem album q rufũ
iacinto similem. Radix est illi grossa et nigra et
spissa et diuisa et subrufa gustu mordaci q ser̄a
tico·nascitur locis montuosis et maritis· Came
leonta alba quã maxime multi ixion dixerũt quia
quod memori solet maxime in radice eius mulie-
res pro mastice vtuntur.folia circa radicẽ suaz
in terra similia habz filino aut scolimo aspera et
acuta et fortia sed nõ habet virgam est ei in me
dio velud spina similis ericio marino aut cardo
cum flore purpureo denso et minuto sicut capil
li semen est ei simile ginco et radicez habet i ter
ra pinguj albã et grossam et tenerã odoris gra
uis et aromatizantis.g[illegible]tum dulcem. Sapor ca
meleonte albe est amarus et pluris amaritudinis
q̃p nigra et ipsa calefacit in·ij·gradu prope finẽ
et deficcat in tercio supple et illa est quã arabes
vocant fuchaa·In radice nigre cameleonte est
res occidens q propter hoc adminstratur exte
rius tantum virtus eius est que calefacit m.iij·
gradu proprie et deficcat in primo·GAL·viij·
lim·phar·ca.8 cameleonta· Cameleonta nigra
ca·virtute est in tercio gradu et sic.in primo.
Cameleonta alba est sic·in tercio gradu in cale
faciendo vero est in secundo completo· Plinius
cap·de cameleonta·Cameleonta herba est non
vna specie·Inuenitur enim nigra et alba.sã al
bida habet folia circa radicem suam diffusa in
terram varia et densa aspera et quasi spinosa i
medio habens encanũ acutum· cardo similem et
florem purpureũ densuz minutũ subalbidũ sa-
mine ginco simile radicem vastã et mollẽ vt ma-
ua grauiter redolentem gustu subdulci·saz illa
que nigra est folia habet tenuiora pauca et rubi
cunda tirsum oblongum grossitudinẽ digiti ru
sum in sũmitate habens florẽ spinose iacintũ co
lorẽ radicẽ vastã nigrãvl̃ varian̄ gustũ submor
dens· Oriba sius cap·cameleon·Cameleon aliq
yxion dicunt duo genera candidiora aspa habz
folia serpit i terra eschimi modo spinas erigẽs
radice dulci·odore grauissimo quibusdaz locis
viscũ gignit albũ subfolijs maxime circa cams
orticũ quã thyri nasci dicuntur nã·Et infra ex
nigris aliqui marẽ dixerunt cui flos purpure9
esset et feminã cui violaceus nã·Paulus cap·su
chaa·Suchaa est herba dulcis que extendit̃ p
terr̄ã et facit capita grossa prope radicẽ et exe
unt ex illis capitibus flores sanguinei.vnde su
chaa dicitur arabice·SERA.li·agre·capit·su
chaa auct·gal·fuchaa·i.spina arabi cavel herba
est similis plante bedeguaris nisi quia virt9 ei9
est virtus q̃ deficcat et stipticat pl9 eo et fruct9
et radix eius est fortior res que fit in ea·
POSSE·DYAS.cameleonte albe.i.suchaa bi
bita oxifabo vno et maxime cũ vino austero aut
cũ origano lumbricos latos excludit · Elixatura
ecia eius ex his vtilit̃ datur hydropicis cũ vino
medetur vel cũ passo sic et vrinã mouet dissuri
am bibita siccat.Elixatura eciaz maxime ꝓdest
venenis et cũ polẽta accepta canes q porcos oc
cidit in aqua et oleo cocta sorices necat·sascit̃
locis montuosis.Radix cameleonte nigre admix
ta calcanto et cedria et axungia scabijs medet̃
zernas purgat maxime si additũ fuerit sulfur q
aspaltũ.Elixa cũ aceto id prestat·elixatura ei9
ore retenta dolorẽ denciũ compescit cũ piperẽ q
cera·dentes cõmotos cõfirmat et calefacit q si
cũ aceto cocta et ore retenta fuerit cõbusta car-
bonibus sanat dentes imposita stringit.macu-
las emẽdat cũ sulfure vino·medicamib9 stipti-
cis adhibetur fagedenica et sordida vulnera im
posita curat·dicit̃ autẽ cameleon pro varietate
florũ eius quia virides albos iacinto similes aut
rufos facit eciam ad vulnera maligna que greci
cacoctca dicũt·lentigines tollit et deuorat alijs
rebus mixta·Plinius cap·cameleonte albe·i·su
chaa cũ passo mixta vrinam mouet ydropicum
deficcat lumbricos occidit· saz illa que nigra ẽ
facit ad maligna vulnera que greci vocant cacia
culas et lentigines aufert. GAL·cameleõte ni
gre radix habet quid delicteriosũ·vnde extrinse
cus est vsus eius ad scabiẽ et empetigmẽ et al
fos et omnino oia q̃ abstersione egent et molli-
tiuis et diaforeticis miscetur pharmacis·q fage
denica vlcera sanat cataplasmata·Albe vero ca
meleonte radix ad lumbricos rotondos datur in
quantitate oxifali cũ vino austero afferunt autẽ
eã et hyctericis similẽ existentẽ radici magis at
tan ẽ amariorilla est·SERA·radix eius cõfert
fluxui mimo matricis et confert omnibus egri-

rudimibus im quibus confert bedeguard et fructus eius et radix cōferūt apātiom vulue·q apāti am et radix eius imcarnat vlcera·quia im ipsa est virtus consolidatiua cū tēperamēto. Et idē auct·dyas· huiusmōi herba secundū q extimo est prope naturā bedeguar et est stiptica et semen eius est forcius satis et confert relaxatiom vulue et fluxibilitati am et gluctiatvlcera quo mā stipticitas eius est pauca fine superfluitate et radix eius conuenit cursui humiditatū antiq rū matricū et fluxui nimio menstruoz·

CAP· ·CXXVij·

Amedreos vel cameb gre·vel cameropa·ara·hamedreos·latine vero quercula mmor·Vbi sciendū q camedreos est dictū imfima quercus· ſmā came·i·īfima et dris dria grece quercus inde camedreos ·i·imfima vel parua quercus·Vnde folia eiꝰ fūt filia foliis quercus et ideo latini ipsam quercula vocant·Plinius cap·camedreos·Camedreos ē herba que latine quercula dicitur et ab alii quibus trizaoga· folia habet magne mente fimilia et diuisa quercus·flore pene purpureo alii qui ipsam serratā dicunt et ab ipsa serrā inuentam esse·SERA.li.agre·cap·hamedreos auc·dyas.Hamedreos.i·camedreos nominaē quercus terre·ſnascitur im locis petrosis et asperis q ē herba parua longitudine vnius palmi habēs folia parua similia im figura in ortu suo foliis q rcus·flos eius est coloris purpurei paruus·Et tēpus colligendi est quando semen est maturū·q colligenda est cum suo semine. DYAS·cap·camedreos secundū translationē nostrā·Camedreos nasciē locis saxosis et asperis frutex ē bipalmis cū foliis minutis et mente similibus vel drio et amaris florem habet purpureū et minutuz ſz colligenda est cū semen maturū est· GAL·viij·fim·phar·cap·camedreos· Camedreos poit eā quis i tercio gradu ficcitatis et caliditatisq plꝰ im eo im ficcitate q̄ im caliditate· POSSE· SERA· auct· albugerig fit syrupus ex ea ad tussim antiquā et ad corrupcionē digestioms q im principio pdropisis et ad spasmū q q̄to syrupus eius erit vetustior tanto erit maioris virtutis ad ea que diximus· Et herba ipsa contrita offert fistulis lacrimaliū·Et eius decoctio confert hydericie mgre·GAL· camedreos predominātē habet amarū saporem· est aūt et acre quodā modo ex quibus videlicet splenem liquefacit et vrinas et menstrua mouet·et grossicie humorū incidit et easque inuiscerib9 obstructiones expurgat·DYAS·cap·cameropa secundū translationē nostrā·Cameropa·i·camedreos viridis et ficca bibita cū aqua conquassacionibus et tussientibus valet et splenis diricies soluendo medicatur·In icio hydropicis iuuat menstruis imperat aborsum excludit cū aceto bibita splenem siccat morsibus venenatis occurrit cū vino bibita et cataplasmatibus adhibita omnia similiter facere potest·melle addito antiqua vulnera purgat trita et oleo mixta caligines oculorum detergit·omni corpori trita et peruncta calefactionem prestat·

CAP· ·CXXVIij·

Amepithis vel camepitis vel camepiteos gre·arabice hamepitheos latine quercula minor·Camepitheos grece interpretatur imfima pinus a came·et pitheos q est pinus eo q secundum omnes fuſ species odorem habet pini· Sed sciendum q camepitheos et camedreos vnam et eandem habent virtutē cōplexionē et sunt ca·et fic·i tercio gradu·Colligenda est quando semen eius ē maturū et ē colligenda cū suo semine·SERA. li.agre·ca.hamepithis auct·dyas·hamepithis est herba que nascitur omni anno et dilatat eiꝰ origo super faciē terre vndiq·Et sunt eiꝰ tres species vna earū est forcior alijs·et habet folia similia foliis helabes.i.semperuiue mi quia fūt mmora eis·et habet super se humiditatē tenacem et sunt pilosa· et sunt folia illa circa ramos spissa·et odor eius est sicut odor resine pini· Et habet flores minutos glaucos·et radices similes radicibus herbe dicte picorion et semen eiꝰ est nigrum cuius odor ē sicut odor resine pini· et rami eius sunt aliquantulū longi et curuati sic rami herbe q̄ dr hancasa·secūda spēs ē que hz virgas lōgitudme vniꝰ brachij·et ramulos subtiles.Folia vero·et flores im odore filia supdicte et semē eiꝰ ē nigrū·Tercia vo spēs q̄ dr masculus hz folia subtilia minuta albida pilosa et hz vgā aspā albā·et florē albū minutū sup ramulos·et odor eiꝰ ē sic odor prime.GAL·viij·simphar·ca·camephiteos·Camephiteos est imficcādo tercij gradus im calefaciēdo vo secūdi· DYAS.scdz trāslationē nām ca·camephithis eius spēs fūt tres vna q̄rū ē spansa sup terram hns folia aizo minori filia·ſz tenera et pinguiam aspa et spissa circa virgas odorē hncia pini ramulos emittit oblongas et curuos in sitūtudinez anchuse et fructiculū (uē vel semē cū tenui coma flores minutos et mellinos pfert et semē nigrū odorē pictuime hns·Radix est illi sicuti corio·Et alterū genꝰ camepithis q̄ masculꝰ appellatur vgas hns cubitivmꝰ lōgas tenerasq obtortas ſz comā similē supiori hns.et florem migrū·et semē filit migrū odorē hz resine· et folia tenuiora et q̄si pi a tertiū genꝰ q̄si terrā respit otimuo tractu·Hec hdericis dr.folia hz filia cardis.ſz q̄si piguiora et veluti pilosa cū Flossello aurosо resini pictuie hns odorē·vtꝰ ē ei eq̄lis vt sup·POSSE·otra opilationē epatis q splenis et renū herba ipa i vino et oleo decocta sup locū cataplasmet·oē vicū lapidis det electuariū q8 ofici ex melle et tribꝰ ptibus pulueris eiꝰ·avna pte lapidis licis·q alia pte sarifragie et erit mirabilis·similiter contra strangurianm

et · diſſuriam et contra duriciem ſplenis et epatis fiat decoctio pulueris eius in oleo et locis infirmis ſuperponatur · cōtra ſtrangurlam et diſſuriā et ylliacā paſſionē et opilacionem epatis · et ſplenis ipſa herba in aqua ſalmacina coq̄ pudē dis pectim et rembus cataplaſmetur · detur eciā vinū decoctionis eiꝰ · cōtra yliacā paſſionē · Pulvis eius cū aqua ſalmacina melle et oleo inicia tur per criſtere · Jtē hec herba ponatur in vino p decē dies vt ibi cōputreſcat poſtea buliāt ad conſumpcionē ſubſtancie poſtea exprimantur per pannū laneū ſolidū et fortē vt tota humoroſitas exeat ex illa humoroſitate et oleo a cera fiat vn guētū ad ſplenē et epar. probatū eſt contra vomitū factū ex anatropa vel alia frigida cauſa coquat herba ipſa vel puluis in aqua ſalmacina vel aqua naturaliter ſalſa. et oleo addito et modico aceto fiat cataplaſma · ſup ſtomacum · maximū remediū eſt · puluis eius eciā cū melle datus · lumbricos occidit · contra catarrū ponatur talis puluis in ſacello et capiti ſuperponat optimum eſt contra furfures capitis vel barbe farina lupinorū amarorū coquat in aqua ſalſa addito aceto et in colatura ponatur puluis ipſius herbe a caput lauetur · extra paralesim herba ipſa cocta in vino loco dolēti ſuperponatur · vlcera et vulnera conſolidat puluis eius ſuperaſperſus · Ad matricē mundificandā et menſtrua prouocanda et ad matricē infrigiditatē ex ſuperfluitatibus flegmaticis calefaciendū coquatur herba ipſa diu in aqua et fomētet inde mulier et herba ipa cataplaſmetur ſuper pudēda pulueis eciā in oleo decoquatur et bombax intincta ſuperponat vel puluis conficiatur cū ſuco mali terreni ſuperponatur · SERA · auc · gal · camepitheos · ſi ſumatur in potu mundificat apit et abſtergit membra interiora quādo eſt herba ſicca et incarnat quādo eſt recens et confert ſuper omnē medicinaz habentibus hyſtericiā · Et vniverſaliter omnibus habentibus opilacionē epatis et prouocat menſtrua quādo bibitur cū melle et qñ fit naſcale et prouocat vrinā et coquit cū mellicrato et bibitur et confert ſtrangurie · et quādo eſt recens habet virtutē mun[illegible] cōglutinādi et incarnādi vulnera magna · et curat plagas et ſoluit duricies mamillarū · DIAS · radix eius bibitur diebus · vij · hyſtericis medetur diebus · trigita bibita ſciaticis fert opē maxime cū mulſa epatis et diſſurijs et nefreticis preſtat effectū torcionibus ſubuenit hec enim maxime vtuntur in ponto · Elixatura eius datur co[illegible]travim atemiti cataplaſmatibus adhibita cū polenta · et elixatura eius mixta omnia ſimiliter facere pōt trita cū caricis et dura in modū catapucie ventrē mollit · cū reſina tepida impoſita ſordida vulnera purgat melle addito cās matricis cōponet · duricies vulnerū ſoluet · et paracoleſim preſtat. GAL. camepitheos in guſtu quidē forcioꝛē habet ſapozem q̄ acrem menergia vero abſtergit vicera plus q̄ calefaciat · propterea et arteticis et omnino quibus obſtruuntur facilit er epata bonum eſt pharmacū · ducit autē et menſtrua bibi tū et cum melle appoſitū · eſt vero et diureticum pharmacā · quidā vero dant ſciaticis coquētes in mellicrato · virtus vero huius herbe magna vlcera ſanare poteſt et putridoſa vlcera ſanat. duricies q̄ in mamillis diafozat ·
Cameropa quid eſt · l · camedreos

CAP. CXXIX

Amelea gre · vel chamelea arabi · mezereon · latine vero cocogmdiū et eſt planta q̄ vocatur oliuella · Camelia grece quaſi infima oliua dicta eo q̄ folia ſimilia olive habet hec eſt que dicitur mezereon et cocogmidium · Vnde cocogmdiū mezereon a camelea fūt idem vt apparet per dyas · et ſera · DYAS · camelea ſecundū tranſlacionē noſtrā · Camelea aut cocogmdion haſtas habet ſuper terrā ſpāſas palmis duobus longas · Frutex eſt ipſiꝰ ſarmentoſa · folia habet ſimilia olive ſed tenuiora a ſpiſſa guſtu mordācia et gulā exaſperancia · SERA · li · agre · cap · mezereon auct · dyas · Mezereon · i · camelea eſt arbuſtum paruū cuius rami ſunt apti ad ignem accendendū et ſunt ipſi rami extenſi ſuper terrā longitudine duoꝝ palmoꝝ habentes folia olive ſilia niſi q̄ fūt ſubtiliora eis mordicancia et exaſperancia liguam a ſunt ſuper ramos dēſa · GAL · vij · ſim · phar · ca · camelea · Camelea predominātē habet q̄litatem quo circa vlcera et quecūq̄ mariār eſcaras habet cuz melle a purgare poteſt · ſimon de ianua in ſinonimis ſuis · Cocogmdiū non eſt laureola vt quidā putāt · quomā cocogmdiū vt iā dicit dyas · in preſenti · l · idē eſt quod camelea et camelea idem eſt quod mezereon ſecundū ſera · in preſenti littera et eſt plātula que vocatur oliuella vt iā dictū eſt · vnde q̄ hoc ſit verū ſecundū ipz quomā dyas · facit ad cap · de mezereon et cocogmdio vel camelea que idem dicunt et aliud ſ laureola · ſſā ca · de camelea que eſt mezereō vel cocogmdiū incipit · Camelea ſecundū ca · de laureola incipit daſnoides · i · laureola et ideo ſunt diuerſa laureola et mezereon ſecundū ipſū p̄terea dicit ipſe camelea · i · mezereon vel · herba catholica vel alipiadoſ et licz dyas · dicat i oleo catholicon tolle herbe catholice alipiados a ſequitur in aliquibus exemplaribus que et laureola vocatur non eſt de ſuo · ſſā non eſt vera expoſicio · ſſā alipiados ul' herba catholica arabice eſt mezereō quā ponit dyas · cap · de camelea ſed in alio cap · dyaſcoꝛides vocat laureolā daſnoides · et ſic ſ laureola et mezereon facit diuerſa ca · ſed falſa eſt illa oppinio ſimonis · quoniam laureola eſt mezereou cuius racio eſt quoniā JO · MES · cap · de mezereon dicit q̄ mezereō eſt planta cuius ſtipites eleuant ſuper terram · circiter cubitos duos · folia eius ſunt ſimilia foliis olive nē · propter quod ſciendū q̄ ſecundum

verba meſue cocognidiū et laureola ſunt ſpeci
es mezereon. ſñā dicit q vna ſpecies mezereon
eſt habens magna folia et iſta eſt laureola. q̄
ſcies ſi. l. l. daſnoides. Alia ſpecies eſt habens
folia parua ſimilia folijs oliue et illa ē camelea
vel cocognidium que noſtro ydeomate vocatur
oliuella. et ideo dyas. fac̄ de eis capitula diuer
ſa quoniaz ſunt diuerſarū ſpecierū licet ſint oēs
ſpecies mezereon. et laureola ſimiliter eſt meze
reon et licet cocognidiū et laureola differant ſe
cundū ſpeciē conuenīūt tamē ſecundū genus q
ambe ſunt mezereon. ſed quādo pomitur meze
reō ſimpliciter intelligitur laureola quoniā me
zereon habens folia magna et viridia eſt meli
us alio ſecundū meſue. Et ꝓpter hoc quando ſi
mon dicit q laureola nō eſt mezereon falſū dic
quoniā vt oſtenſum eſt. eſt ſpecies eius. Veruz
eſt q nō ē mezereon habens folia parua ſed ē
mezereon habēs folia magna. Credo q paruuz
aduertit generis predicacionē. ℣O. MES. ca.
de mezereon eſt planta vocata apud plures ra
piens vitam et a quibuſdam faciens viduas et
a pluribus leo terre vocatur et eſt planta cuiꝰ
ſtipes eleuatur ſuper terrā circiter cubitos du
os. Et eius folia ſunt ſimilia folijs oliue ſed maio
ra et producit grana magna in magnitudine
fructus mirti et eſt planta lacticinioꝝ mater cu
ius ſpecies plures ſunt. Eſt enīz quedā magna
habens folia ſubtilia. et eſt parua habens folia
ſicut folia oliue et ſpiſſā nimis. Et eſt habēs criſ
pa folia et aſpera. Et ex eis eſt habens aut colo
rē viridē aut colorē ſubnigrū ꝓducēs colorem
pauonis. Et meliꝰ ē magna habēs folia tenuia
et viridia. Et que oritur in locis liberis et in vi
cinitate plantarū ſpecierū eius et quādo oritur
planta vna in toto ambitu eius eſt mortalis. Et
quando oritur in locis termarū eſt ſicut vene
nū. Et habens parua folia et ſpiſſa eſt malū q ſi
militer habens criſpa et aſpera et quod eſt ſub
nigrum ſimiliter ca. eſt et ſic. in quarto. Et dix
it filius zezar eſt in fine. iij. ſed non verificat̄ il
lud eſt enim in ea virtus acuta ignea q acrimo
nia vehemens et eſt excoriatiuū vlceratiuū fero
ſum inflāmabile et eſt conſumptiuū et diſſoluti
uum virtutis. et eſt ꝓmū veneno nocens mē
bris que ſunt minere virtutū et debilitans ea et
diſſoluens. Conamur ergo frangere acuitatē q
maliciam eius et hec faciemus cū auxilio rerum
eam frāgenciū et permutāciū inflāmacionē q
ſerositatē ſicut ſunt olea frigida ꝓprie. et res
extinctiue ſicut eſt muſcillago pſilij et ſucꝰ por
tulace et ſucus endiuie ꝓprie eſt enim mirabilis
et aqua alkekengi et aqua ſolatri humidi q alka
kaſacon. et aqua berberis. Et frangunt adhuc
acuitatem eius res inſpiſſantes et ponticitatē
habentes ſicut mirabolani. ſunt enim ſublimes
ad illud. Et dixit filius zezar duplum ipſiꝰ ex ab
ſinthio iunctum cum eo emendat maliciam eius
Et dixit dyas. infunduntur folia eius die vna in
aceto et fricantur et frangitur cuz hoc virtꝰ fua
.ſ. ſerosa et inflāmabilis. Et dico q ſi in aceto co
quātur aut infundātur citonia aut mala aut
berberi erit melius figillatur almezereon bom/
tas ad ea que oportet et ſi ex aceto infuſionis eiꝰ
aut decoctionis ipſius fiat ſyrupus acetoſus in
uenitur expertorum inuamentoꝝ vbi oportet
et ex rebus adhuc emendantibus et remouenti
bus maliciam eius eſt vt infundatur eius folium
in lacte dulci aut acetoſo et proprie ſumpto ex
afina et capris. Et quandoq; ponuntur folia me
zereon in aqua lactis et buliunt cū facilitate et
aufertur ſpuma eius et colatur et propinatur
cū ſecuritate. Et dicit gal. infundant̄ folia eius
in ſyrupo roſato parum anteq; terminet̄ deco
ctio ipſius et propinet̄ vbi oportet ſyrupus nō
enim in eo eſt timor. Et dicit iterū coquatur i
iure gallorum antiquoꝝ et eſt ſine nocumento.
Et quandoq; oleū mezereon adminiſtrat̄ cū per
mixtione aliarū medicinarū habēciū virtutē eiꝰ
fractiuā. et eius operacio ē talis. accipe folioꝝ
eius. z. xl. et proice ſuper ea aq̄ dulcis lb. iij. et
dimitte die ac nocte deinꝺ fac bulire lento igne
donec redeat ad lb. j. ſ. et colature eiꝰ miſce olei
ſumpti ex amigdalis dulcibus. z. viij. et buliant
cum facilitate vſq; ad aque conſumptionez. et ſi
ponatur oleū cū folijs et aqua et buliant ſimul
vſq; ad aque conſumptionē erit in virtute forci
us. Et dixit ruf9 ſubmergat̄ ex folijs eiꝰ quan
titas circa ℥. iij. in cardo magno muſti q dimit
tatur menſibus tribus et erit res mirabilis ad
hydropiſim. expellit enim aquā citrinaz ſine no
cumento. Confectio almezereon ex inuencione
noſtra. Accipe foliorum almezereon prepara
toꝝ partes. x. carnium citomorum elixatorūm
aceto vini et zucari tabarzet ana partes. lxx. te
remabin partes. xl. aque caſei infuſionis agari
ci partes. xxx. olei almezereon partes. xij. diſſol
uatur zucarum a tere mabin in aqua predicti ca
ſei et miſceatur cum carne citomoruz et coquat̄
cum facilitate eius vſq; ad mellis ſpiſſitudinē
et inuoluatur puluis foliorū almezereon cū oleo
predicto et conficiatur cū eis. Eſt enim bonum
medicamen benedictū ad hydropiſiz. Confectio
pillularum almezereon valencii ſimiliter et ex
pellencium a quam cū fortitudine ſine timore.
Accipe foliorum eius preparatoꝝ. z. ij. mirabo
lanorum citrinoꝝ. z. iij. kebuloꝝ. z. iij. confice
cū tere mabin vel tamarindis diſſolutis in aqua
endiuie. Et ſcire debes q almezeron de decocti
one parū ſubſtinet et contricio laborioſa deſtru
it eius virtutem. expellit aūt nocumenta eius a
corpore aqua ordei. et aqua endiuie et altaraxō
aufert inflamacionē relictam ab eo in corpore.
Et ſciunſti q medicine compreſſiue a corpore ex
pellunt audaciam medicinarum. ℣OSSE.
DYAS. Camelea accepta coleram et flegma
ponit debent vero fieri troc. ex hijs admixto ab
ſinthio duplici menſura et vna parte camelee
catapucie iuncto melle vel aqua folia eius impo
ſita vulnera ſordida curat. ℣O. MES. mezereō

solucione educit aquā citrinam cū fortitudine vehementi. Et dixit alexander mixtū cū rebus educentibus melancoliam educit ipsam. et cū rebꝰ educētibus flegma educit ipm et absinthiū duplicatū ei cū mirabolanis addunt ei bonitates notas. et faciūt educere colerā. Maius aūt iuuamentū quod ex eo expectatur est ad hydropisim educit enim aquā cōgregatā in ventre nocet tamen epati ymmo oibus membris nutritionis. q interficit lumbricos et vermes. et solucione educēs. et serpentes viscerū. Et si fiat vnguentum ex eo et melle curat fistulā et vlcera fraudulēta Et fit ex aceto decoctionis ipsius ablucio et cōfert dolori dentiū et eoꝝ corrosioni et gingiue sanguinee et mollificationi. et fit ex eo vnguētū et aceto et oleo et cera ad scabiē bonuz. et fit ex eo linimentū ex sulfure et melle et aceto forti ad morfeā. et lentigines. et baras. et delet eas. et quandoqz fit confricacio super morfeā et baras cū folijs eius et aceto forti. et est vltimū. et dixit iohannicius valet ad quartanaz. Dosis eius ē a. ʒj. vsqz ad. j. et hoc in confectionibus pulueris eius a karatis. ij. vsqz ad. v.

Camedrea ſm dyas. est quedā planta que nominatur cimolea et est camedreos.

Cameleucen est vngula caballina nascitē sec u fluuios. cuiꝰ radix per infudibulū bibitur ad veterē tussim. et alio nomine vocatur pbartanum siue farfugium vel tussillago et est species nenufaris vt apparet in. l. nenufar.

Cameleuce est quedam spēs tassi

Camelezeon .i. pentaflion

Camemilon .i. antimus vel bembonig

Camemur fine .i. mirtus

Camedurus .i. camedreos

Camelarum vue .i. rob

Camepitheos quid est. l. l. hamepitheos

Camedreos quid est. l. l. hamedreos.

Camedris idem quod supra

Camebalanes .i. rafanū agreste et est apios

Cameropia .i. camedreos

Camerops .i. est spēs palmaꝝ maioribus et mollioribus folijs

Camer est herba cuius folia sunt similia folijs lentis quā ignoro

Camezillum .i. poligonia

Camezelas .i. calandrus auis

Cameth .i. illa que seruantur in salmuria vt olive capparis et fica.

Camefich .i fructus thamarisci domestice

Camefic idem quod supra

Camenilem .i. camiblem

Camereon .i. cardus siluestris

Camepida .i. camedreos

Camelon .i. citraria

Camepito .i. cipressus

Cameos .i. gumi arabicum

Caninella .i. ameos

Camidria .i. camedreos

Camicalcapar .i. salmuria capparis condita

Camimden .i. amidum sale conditum

Camithcarcapa .i. camicalpar

Camich .i. capparis que cōditur salmuria

Camich idem quod supra

CAP. .CXXX.

Amímata. gre. et latine ciminum.

Cimmum quoddā est quod dicitur cimīnū carmenū. quoddā quod dicitur cimmuz regale. quoddā quod dicitur cimīnū albū quod dā quod dicitur cimmū rusticoꝝ. quoddā quod dicitur cimmū ethiopū. quoddā quod ciminum basilicū dicitur. quoddā quod dicitur cimmum egiptiū. quoddā quod dicitur cimīnū dulce qđdā quod dicitur cimmū agreste. et quoddaz qđ dr platocimīnum. Ciminū carmenū. i. siseleos. Cimmū albū idem quod supra. Ciminū dulce idē quod supra. Ciminū rusticoꝝ idē quod supꝰ. Ciminū ethiopiū est quoddaz semen simile ameos et est git sicut apparet si. l. l. naucana. Cimmum basileū idē quod supra. Cimmū egiptiū est ciminū vsuale. Ciminū agreste est illud qđ ꝓ dyas. infra in cap. isto describitur platocimīnū. i. siseleos. Cimmum vsuale est semen herbe in multa quantitate nascens virtutē habet diureticaz. et subtiliandi fumositates ē ca. et sic. m tercio gradu. et quidā dicūt ꝙ est sic. in secūdo. SERAli. agre. cap. camm. auct. dyas. Camin. i. cimīnū nostrū quod vocatur egiptū. et est aliud ciminū. quod dicitur carmenū et est aliud quod dicitur agreste et est quoddā ex eo bonī saporis et est proprie carmenū et ipsiꝰ expositio est regale. Et post ipsuz est babilonicū. Et idē auc. gal. ex eo est domesticū et agreste domesticū vero ē quod magis administratur et maxime semen sic̄ administratur semen amsi et leuisticī et carui et apij mōtani virtus eius est ca. in tercio gradu. DYAS. cap. de cimino secūdū translationē nostrā. Cimīnū quoddā est vsuale quoddā egiptiū. et quoddā oritur in alijsipartibus et istud ē cimmū nostrū quod communiter habemus in vsū et eustomacū est. sed plus illud quod oritur in egipto qđ ypo. basilicū vocat. Vnde tale ciminu vsuale in ommibus proumcijs inuenitur. ſz ciminū agreste nascitur in calcedonia et hyspania. virgā habet duobus palmis longā in qua folia nascuntur quatuor aut quinqz et tenuissima et diuisa sicut gingibiū in qua virga fūt capitella quinqz aut sex rotonda et mollia in quibus est semē quod si gustui applicueris viscidor est nostro nascitur locis humectis. Ciminū nostrū vsuale habet virtutē serānticā et feruentem et mictualē et stipticā. GAL. vij. sim. pha. cap. de cimino. Cimīnū semine maxime vtiꝫ sic̄ et amsi et leuistici et carui et petrosellini. ē aūt calefactiue virtutis sicut illoꝝ singulū et diure

tice et destructiue ventositatis de tercio gradu existens calefacienciū. POSSE. Ciminū sūptū in cibis et potibus et salsamentis virtutē habz confortandi digestionē. vmū decoctionis ei9 a semimū fenugreci dolorē stomaci et torsionē in testinoz et ventositate mitigat. Cōtra sangui nē oculoz post principiū dum nō est fluxus pul uis cimini cū vitello oui super testā calidā pōatur et diuisū in duas medietates superponat̄ se pe. Item puluis eius conficiatur cū camfora et calidum superponatur. Item teneat̄ cimimū int̄ dentes ter masticacū a insufflet̄ur aer in oculū Contra liuorē et percussione vel alio modo fa actum dū recens est puluis eius subtilis cuz cera ad ignem bene confectus et sepe appositus ē cer tū remediū. Vsus frequēs eius inducit discolo racionem. cōtra frigidā tussim detur vmū deco ctionis ficuū siccarū a cimini. Ad idē electuariū confectū ex cimino et semine fenugreci brussi et melle vtile est contra frigidā tussim contra tu moreē fauciū et dolorē cimimum et ficus deco quātur bene trita in vino et inde emplastrū fa actuz in loco dolenti ponatur contra frigidū reu ma puluis eius et baccarum lauri simul trita et i testa calefacta in saccello ponatur et capiti sup ponatur contra stranguriaz et dissuriaz et alios dolores ex frāte. Cimimum in vino coctum sup ponatur. DYAS. ciminū nostrum torciomib9 a inflaciombus in oleo coctū et suppositum me detur. cataplasmatibus miscetur ortonoicis cū pu sca necessarie datur morbibus venenatis cum vi no opitulatur. tumorē testiuz admixta pollma fabe et vuepasse et cerotis impositum medicatur aceto mixtum menstrua abstinet et sanguinem narium profluentē sic stringit potui datum siue i unctū pallorē facit et quia calidissimū est dolo rē vefice placat. et calculos iuuat. Semē cimini agrestis torciones et inflaciones aque mixtū sa luberrime curat cum aceto vero subgluctientib9 opitulatur venenis occurrit dolorem stomaci cō pescit masticatum et impositus liuores detergit melle addito et vuapassa omnia similiter facere nouit. In hoc flos nascitur niger veluti semen qui bibitus filis est melācio. morbibus venenatis occurrit stranguriis et doloribus vefice prestat effectum et coagulatum sanguinem per vrimam mingi facit maxime singulare pre sidiuz est si bi bitum fuerit cū elixatura apij. AVIC. li. ij. ca. de cimino. Ciminum. s. nostrum vel vsuale expel lit ventositates et resoluit. et in ipso est mcisio et excicacio et in ipso est stipticitas. cum lauatur facies ex aqua ipsius clarificat eā a similiter ei9 accepcio et vsus ipsius cum mensura. eius nāqz mimi9 vsus facie ē citrinat. et admimistratur cum ceroto aut oleo et melle consolidat vulnera pro prie silueste cuius semen est simile semini limi cum ex eo implent̄ vulnera cū teritur ciminū cuz acetoe t fit odoramentū ex eo abscindit fluxuz sā guinis narium. et similiter cum ex eo intromitti tur licmiuz i naribius et quādoqz masticatur et miscetur cū oleo et distillatur super vngulam et super coagulatum sanguinē super oculo et con fert. Et quandoqz masticatur cū sale et distilla tur sputū super scabiē et sebel et vngulā absci sazā prohibet adherenciā. et fūcus silueste ris ab stergit visuz et attrahit lacrimas et nomin atur grece fum9. Et ipsū eciaz ponitur in cauteriis euulsionis pilorū in oculo et non nascitur. Et qñ bibitur cū aceto mixto cuz aqua et confert diffi cultati anhelit9 et tremori cordis frigido et ad ministratur cuz oleo super apāta testiculi a qñ qz admīstratur cuz aceto et quandoqz admini stratur cuz oleo et varina fabaruz et frāgit lapi dē et proprie silueste. et cōfert distillacioni vri ne et mictui sanguinis et dolori pungitiuo ven tris et inflacion et fucus silueste triti cuz aqua mellis soluit ventrē. Inquit Rufus. Ciminū na batium soluit ventrē karmenuz vero non soluit. immo stringit et herba silueste prouocat co lerā in vrina et dat̄ in potu cum vino ad morsū vermium venenosoz. et proprie silueste cui9 se men est simile semini lim. SERA. auc. dpas. uir tus cimini est ca. deficcatiua et stiptica et puo cat vrinā quando coquitur cum oleo aut fit cri stere cum ipso aut emplastrum cuz farina ordei torsionib9 et inflacionib9. et dat̄ de eo in potu cū aceto temperato cū aqua asmaticis et cōfert et dat̄ similiter in potu cum vino ad morsus ve nenosorū. a confert apācionibus testiculoz qñ admisceē cum oleo et farina fabaruz et passulis et cera et superponitur. et quando misce etur cuz aceto abscindit menstrua et fluxū sanguinis na riū tritū cū aceto. et quando linitur cum eo cor pus aut sumitur de ipso nimis in potu facit cro ceuz colorē cutisa confert dolori uefice ꝓpter su am caliditatē et ofert lapidi renum.

Camiliben •i. dispoficio cui ad misceē caliditas non perueniens ad hoc vt sit fe bris et sociatur ei laxitudo et pigricia et alices et salt9 et cōmocio somni et vigilia et constri ctio anhelit9 et tensio venarum ypocundrioruz et dolor capitis.

Camitamudē •i. anuiden sale conditus
Camici •i. ebulus
Cambris •i. braffica
Cambri idem qđ supra

Cambil est semen arenosū quod cohoperit rube do que est minor rubedine. lapidis i feile bouis reperti pro quo. l. l. kabel

Cambria est species caulis

Cambil est terra rubea minuta que affertur de mecha aut arena qu cum fricatur super manum ingreditur cito de qua fit vnguētum penetrati uum et mundificat satis

CAP. •Cxxxj.

Amfice aut ficen. DYAS. cap. cam phice hastas habet longas digito rum quatuor in terra proiectas lacrimo plenas

folia sunt ei lenticule similia et pepio ꝫ minora et tenuiora· semen habz sub foliis rotondū sicut peplum et est sine flore. radix est illi tenera et inutilis· POSSE· DYAS· hasta eiꝰ trita cū vio et vt pessarium suppositā dolorē matricis mitigat· cataplasmatibus adhibita tumores spargit· clauos corporis tollit mirmicea smundat· cōcte et comeste vēntrem soluunt· Idez sucus ipiꝰ facere pōt· sucus ipe perunctꝰ pctus scorpionū mitigat· suffusiones et caligines oculoꝝ detergit cicatrices oculorum addito melle curat· Nascitur vero saxosis locis et asperis·
Camemilla quid est· l· l· bebomig

CAP· ·CXXXij·

Amfora gre· et latine arabi· vero camfor· Camfora est frī· et sic· i· iij· gradu et est quoddā gumi arboris semm auic· et sera· dicitur camfor quod nisi cuz efficacia seruetur facile perditur· pōt aūt seruari in vase marmoreo cū psillio aut semine lini aut milio p· xl· annos sed procerto nescio herbā in qua sit tale miraculū· Nam cū in tercio frī· et sic· iudicetur nichil est odoracius igniqz amicabiliꝰ cito emmittā matura preclarā flāmā per se emittit que nisi psillio lini· semine aut milio obruatur euanescit· Nam sublimata defertur ad nos et ꝓterea est saporis acuti cum amaritudine· SERA· li· agre· cap· camfor· i· camfora almazodi terre pāzor sunt insule que sūt propinque regionibꝰ sarandini· et ideo dicitur camfora de panzor et i animis ꝗbus fiunt multa fulgura et tomtrua et multi terre motus generatur ibi multa camfora· In illis vero annis in quibus nō fiunt hec non fit multa camfora· Vnū defertur ex regione fafela et ex regione dedahab et arig· et plurimum quod defertur ex ea est abarig et est minor sui· et ipsa est gumi arboris in illis partibus nascētis· et est gumi colōris rubei maculati et lignuz eius est album tenerū quasi velit fieri nigrū· ꝫ et repitur camfora in colore ligni arboris i pecijs ligni que sunt ibi intꝰ extense sed melior ex ea est nach· et est illa que nascitur et egrediē ex ligno per se in sua arbore· et color eius est rubeꝰ maculatus que postea sublimatur ibi et fit camfora alba et dicitur nachim eo ꝙ primus ꝙ regnauit ibi nominatus est nach· et nomē loci in ꝙ repitur dicitur panzor et ideo nominatur camphora de panzor· camphora in illus loci· et ē melior et subtilior maioris durabilitatis et albioris maius frustrū quod ex ea reperitur est sicut dorna vna· post ipsaz vero in bontate est illa que dicitur fauzen· et est grossa hīs aureuz colorem nec est clara sicut nach· Et post ipsam ē cāphora quedicitur cansab et est fusca et est minoris precij ꝙ nach· Et post hanc est illa que dicitur baloich in qua sunt admixta fragmenta ligni cāfore et est vnctuosa gumosa et reperitur in frustris quantitatis vnꝰ amigdale aut ciceris aut lentis aut fabis et est bona ad aromatizandum cum aromatizatur cū fumigacione ex costo mirra et omnes iste species clarificantur per sublimacionē et egreditur ex eis camfora alba in laminis albis similibus in figura sua parasidibus ad quas ascendit· Vnde camfora sublimata vocatur camfora operata· Et idem auct· gal· complexio eius est frī· et sic· in tercio gradu et ideo confert calefactis· AVIC· li· ij· cap· de camfora· Camfore species sunt alcamfori et ariage· et inde alezior et alefazer varia et est illa que est permixta ex ligno suo et ex eo· quod sublimatuz est ex ligno eius· Quidā autem dixerunt ꝙ ē arbor magna faciens vmbram hominibus cui leopardi adherent nō ergo peruenitur ad eaz in noto tempore anni· neq; spongiosa marmora· hoc est secundum ꝙ extimauerūt quidam. lignū vero eius iam multociens vidimus et est lignū albū frangibile leue in cuius ramis quandoqz cōtinet aliqd de vestigijs cāfore· Est frī· et sic· in tercio gradu· POSSE· cōtra calefactionē epatis puluis eius cum sucho solatri confectus in q plagelle intincte sepius epati superponāt· contra fluxum sanguinis et naribꝰ fiāt magdaleones ex puluere eiꝰ et puluere seminis vrtice vsti confecto cū suco sanguinarie naribꝰ imponatur Si autem fiat sanguinis fluxus ex ipsius ebulitione vel ex epate cum aqua frigida conficiatur puluis camfore et plagelle infuse fronti et temporibus et gule superponāt contra gomoream puluis camfore distēperetur cum muscillagine psillij vel cum agresta vel cū suco solatri et intīctis plagellis ponatur super pectinē et renes a pudēda· contra diabetem idē facias· postea supponatur lamina plūbea contra maculā oculoruz conficiatur puluis eius cum aqua ros· et addito suco feniculi ponat in vase eneo cōtra pannum faciei et ad faciem clarificandam et depurandā conficiatur camfora cum aqua ro· et addito melle albo et mundissimo facies lauetur cōtra libidinem odoretur camfora· similiter satis competenter ponitur in syrupis contra acutas egritudies· similiter prouocat sternutamenta valet similit ad tuborem oculoꝝ· habet enim virtutem infrigidandi et restringendi· SERA· auctor· ysaac· camfora confert calefactis habentibus sodam colericam quando odoratur simpliciter aut cuz aqua ro· aut cum sandalis· Et odor eius abscidit desiderū coytus· sed pocio eius in hoc est fortior operacionis et stringit fluxum colericū qñ ex ea parua quantitas miscetur cum medicinis vsus eius facit accelerare canos· et facit dormire et reprimit caliditatez cerebri et abscindit fluxum sanguinis natium quando miscetur cū suco vue acerbe et imponitur naribꝰ et stringit ipz vndecūqz fluat Et camfora ingreditur confectiones suffumigationum et vnguentoꝝ preter. ꝙ in gallia et dyambra· Et idem auct· rasis est frigida subtilis et confert ad sedandum egritudines calidas que fiunt in capite et toto corpo

re·et qui mimis vtitur ea perdit vigilias et si su
matur in potu infrigidat renes. et vesicam et
coagulat sperma et generat egritudines frigi-
das precipue in regionib9 frigidis·Et idē auc·
mesatugie sūpsit ex ea quidaz·vi·aureos tribus
vicibus et destruxit ei9 stomacū adeo q' nō po
tuit digerere cibū q abscindit spma·Et idē auc·
aben mesuay stringit ventrem et potus eius fa
cit accelerare canos q confert apostematib9 ca
lidis·Et idem auct·ysaac benaram camforā fri·
est et sic·in tercio gradu et cōfert calefactis cū
aqua ro·et fortificat sensus et membra eorum et
quando miscetur ex ea quantitas parua cū me-
dicinis que fiunt ad stringendū fluxum ventris
qui fit a colera confert·AVIC·Vsus camfore
facit camicē·et prohibz apāta calida· et cū ace
to prohibet fluxum sanguinis narium·aut cum
expressione dactilorz immaturorz aut cuz aqua
mirti aut cū aqua albedaroz·et confert sode ca
lide et remouet vigilias et confortat sensus cale
factorz et confert alcole vehementer·et ofert
in medicinis obtalmie calide et abscindit coytū
et generat lapidē renū et vesice·et stringit flux
um ventris colericū·

Camforata est planta quedā q̄ ingredit in vn-
guento martiaton habens colorez camfore cui9
folia facta sūt sicut vna ex speciebus abrotani·
sed albidiora simpliciter facta est sicut tanacetū
medetur doloribus.

Camfor ·i·planta cuius gu-
mi est camfora et est lignū album frangibile le
ue in cuius ramis contmeē aliquid de uestigiis
camfore sic q̄ inde exit camfora per sublimacio
nem·vnde quando sine permixtione substancie
ligni exit vocatur camfora quādo vero exit per
mixta vocatur alescret triuaria·l·l·alescret·i·lit
teram camfora·

Camum ·i·potus qui fit de
ordeo et aliis frugibus secundū dyas·vocaē fur
ca arabes vero vocant ipm potū foca et ē cer-
usia vel species eius

Cambum ·i·terra rubea minu-
ta que affertur de mecha vt arena et cuz fricaē
super manum ingreditur cutem de qua fit vn-
guentū quod penetrat manū·

Canabum ·i·cannabum

Canabuen idem q8 supra

Canabs idem quod supra

Canapion ·i·cortex medianꝰ
sambuci vt in alexandro de podagra

Canauit ·i· caulis imperial
et est caulis vsualis et est alba habens folia col
lecta in globum

Canabit idem quod supra

Canabil ·i·cambil

Canacella ·i·cauda equina vel
arpinus vel hyppuris.

CAP· ·Cxxxiij·

Anarmenū ara·latine lutū armenū
vel bolum armenū et est quedā ve
na terre que precipue in armenia i
uenitur·vnde habet virtutem con
stringendi· Est autē eligēdū quod
subrubeum est secundū omnes partes non bñs
colores distinctos aliquantulū fragile fri· est q
sic·in secundo gradu·SERA·li·agre·capi·ca-
narmenū·Canarmenū·i·lutū armenū et ē imgim
bar·color eius est vltra croceitatē ad rubedi-
nem tendens et teritur cito sicut teritur calx q̄ ē
lene sine lapide· virtus eius est que deficcat & fic
catione forti·AVIC·li·ij·cap· de luto armēo
Lutum armenū est rubeum declinans ad citrini
tatem notū·et alemu est ei propinquū in opera
cione fri·est in primo gradu sic·in secundo·
POSSE·pillule facte ex bolo et gumi arabi-
co et pemidijs cum aqua or· infusioms dragāti
valent contra emoptoicam passionē· vicio mem
brorz nutritiuorz misceatur ei9 puluis cū gumi
draganto exusto et confecto cū suco plantagis
et potui detur·Et valet bolum oē diffinteriā et
fluxum ventris sanguinis cū ouo vel per cristē
vel in emplastris contra fluxuz menstruorz fiat
ex eo puluis cōmixtus cum suco plantaginis et
bombice et suppositorium inde factum suppo-
natur contra sanguinem narium confice bolum
cum suo sanguinatie et fac stuellū et impone na
ribus vel puluis solus cum bombice naribꝰ im
mittatur·Boluz tritū et distemperatum cū vino
mixto aqua ro·et acceptum valet contra febres
pestilenciales. SERA·auct·gal·Bolum vel lu
tuz armenū ciliacis et diffintericis prestolat̄ sple
neticis et colericis et stomaticis medetur et solu
tum stomacū reficit·et valet contra sputū san-
guinis·Et confert fluxui menstruoso et catarro
descendenti a capite et vlceribus putridis q̄ fūt
in ore et deficcat exituras que indigent deficca
tione et confert illi cui a capite humor descēdit
ad pectus iuuamentū magnum et cohartacioni
anhelitꝰ·et ideo confert ptificis et hoc ideo q̄
deficcat vlcera pulmonis in tantum q' non tussi
unt nisi erzent in dieta sua errore magno aut p-
mutet̄ aer subito ad complexionem malam et ꝯ
pacium̄ cohartacionē anhelitus antiquam cum
bibunt ex eo curanē cito et qui non iuuabit̄ per
hanc medicinam nūq̄ iuuabit̄ p aliquā aliā·Et
sumat̄ de eo in potu cum vino subtilissimo medi
ocriter limfato quando eger non febrit vel pa-
febrit sed si fuerit fe multa detur cum vino mix
to multa aqua ne febris augeat̄·et quando bi-
bit̄ in hunc modum confert febribus pestilenci-
alibus valde et qui assuescit potui eius tempore
pestilenciali preseruat̄ a nocumento pestilēciali
Et iam vidi multos euadere tempore pestilenci
ali per ipsum·Et iam sunt multi qui sumunt ipꝫ
cum vino mixto a qua ro·confert quando febris
adest·AVIC·lutum armenum retinet sangui-
nem·quoniam exiccacio eius est in vltimo et cō
fert apātibus pestilencialibus bibitū et limitū

et prohibet ambulationem putredinis membrorum. et mirabile est in re vulnerum. Et prohibet catarrū et confert colericis. et est bonū sputo sanguinis ptifici ꝓterea quia deficcat vlc9 pulmonis et est cura stristure anhelitus ex catarris et est bonū vlceribus intestinoꝝ et solutioni fluxui sanguinis matricis et confert fe. ectis. et pestilencialibus proprie. Et plures quidē iā sanati sunt ex pestilencia magna propter consuetudinem bibendi ipsū cum vino subtili. et si bibitur in fe. pestilencie necessariū est vt vinum perducat ipsum ad cor et misceatur vinū illud cum aqua ro. Et idem primo can. fen. quarta ca. v. odor boli corascem ꝓhibet nauseaz. Bulca fimli. qui dicitur seruitor. Cōburitur sic bolū. frāge ipm in frustra ad quantitatē fabe et pone super testā et sup lamīnā ferreā et misce sicut erit tibi voluntas cōburendi vel assandi.

Canar .i. aloes
Canaanda est cibus factus sicut pheluden mīs quia in eo ponitur fisamum
Canchar .i. cardo asininus
Cancamon lacrim9 est arboris similis mirte gustu bruōso hoc maxime timiamatib9 admisce tur mirra et storace admixtum vt ḡci9 fumiget
Candarū .i. olibanum
Candar est genus cardi
Candaros arabice vel candarusum gre. cādros vel condros. latine vero triticum romanum vel ordeum romanū et est ordeū cui non est cortex SERA. li. age. ca. cādaros. Cādaros. i. cādarusum. Et gal. primo de cibis cap. de candaruso. Candārusus est cibus bonus sicut triticum ꝓpter suam viscositatem est maioris nutrimenti eo sed secundum viam medicine virtus eius est virtus tritici mīs quia est maioris viscositatis eo ꝓ quo .l. l. candros.
Candarusum idem quod supra
Candarel est species scariole pro qua. l. l. bun debe.
Cannabum quid est. l. l. sechedenci
Canna perfidis quid est. l. l. hasap.
Canna varia est herba ḡdā alba et mīca vt cannabum cuius semina lumb..os occidunt q extra hunt de corpore.
Cansab est spēcies camfore
Cantarica .l. saron

CAp. .CXXXiiij.

Antabrum gre. a. a. nochale latine vero furfur tritici. Furfur tritici calidū est q temperate siccum. Est autem diaforeticum in aqua ca. dissolutum reddit eam mitigatiuā et humidam. vnde aqua illa mimū humida iudicatur. POSSE. valet contra illiacā passionem stranguriā et dissuriam. talis eius vsus cōficiatur cum vino subtili albo mediocriter accido post decoquatur diu et panno impposito loco dolenti superponatur. Itē valet hoc contra doloꝛez stomaci ex frigida causa vel ventositate. cōtra illiacam passionē miciatur per cristere collatura eius. mollificat emm satis contra tussim siccam et ecliā frigidā et perplemomiā et pleuresim fiat hoc in aqua decoctionis ordei bene mundati et triti et collata dissoluitur cantabrū et iterꝫ super ignē aliquantulū buliat et talis aqua tepida detur pacienti.
Cantaron .i. centaurea
Cantarium idem q8 supra
Cantarzet est cardus vel species eius
Cantabries .i. furfures capitis que grece ptiriasis dicitur
Cantabricium idem quod supra
Cantarum .i. folium nil
Canthar .i. libanus
Cantaram .i. nux vomica
Contalides est collirium factū ad glaucoma oculorum. Et fit ex planta simili femculo breui caule flore candido. et cetera.
Ego autem semen istud feci deferri de grecia seminaui et collegi.
Cantauron .i. cantaron
Cantabricies .i. ptiriasis

CAp. .CXXXV.

Antarides latine et gre. ara. dera riel vel drane. Cantaritides sūt animalicule quarū sunt efficacissime que in spicis frumenti adhuc florentis muemuntur. sunt hee varie et quasi circa pēnulas suas stricte et oblōge hee enim vapore aceti suffocantur et in vase non picato reponuntur. sunt ca. et acutissime q licet scabiei vesice conferant. vesicam tamē si ex eis multa sumatur quantitas vulnerant atq sāguinem mingere faciunt et interficiunt ex quib9 parua acceptavrinam ꝓuocāt vehemētēr atq cum aceto epithimate remedium conferunt vehementer morfee albe et albaras et lepre.
SERA. li. agre. cap. derarie auct. gal. experti sumus experiencia non medica in vnguibus leprosis et inuenimus q quando ponitur sup eas cum ceroto confert multum aut cum vnguento. auferunt enim vnguem et faciunt eaz cadere totam. Et cantarides ingrediuntur in cōmixtione vnguentoꝝ et medicinaꝝ que fiunt ad scabiem et ad egritudinem cum qua eleuatur cutis etiam medicinis q euellunt verrucas que dicitur capita clauoꝝ. Et sunt quidam ex magistris nostris qui dabant ex eis in potu miscentes parū ex eis ad prouocandum vrinam. Et quidaz accipiebāt alas et pedes ipsarum solum dicentes q ꝫ cōferunt illis qui sumpserunt corpora ipsarū q erat eis bezoar. Et alij dicebant contrarium hui9. videlicet q corpora ipsarum sola iuuabant eos q sumpserunt alas et pedes earum. Ego vero miscui omnia simul corpora cum pedibus et alis et dedi. Ille autem due sunt magis iuuatiue ex eis sunt ille que reperiuntur in tritico in quarū alis

sunt limie citrine in latitudine protense. et proprie quādo picis eas in olla terrea noua et claudis orificium olle cum panno lineo super vas in quo fit acetum feruens donec suffocetur et moriantur. Et similiter oportet q fiat ex animali quod dicitur rofostis quando volumus ipsū reponere. Et similiter est species animalis similis cantaridibus in figura et virtute. et similit vermis viridis qui reperitur sup arborem pini. virtus eius est sicut virtus earum. postq vero sūt cantarides mortue inserantur in lino et reponātur. DYAS. cap. cantarides meliores ex eis sunt que sunt diuersorum colorūz et in alijs earū sunt linee transuerse citrine et sunt grosse et oblōge operacio aūt illaz que sunt vnius coloris ē debilis. Et virtus cantaridarum est putrefactiua calefactiua. vlceratiua. et pter hoc miscenē cū medicinis cōuenientibns apātibus cancrosis et ad scabiem vlceratā. et empetigmem et quādo ponuntur in nascalibus prouocāt mēstrua. Et extimauerūt quidam q quando miscentur cum alīquibus confectionibus ad propinquum conferunt propter virtutē earū quam habent in prouocando vrinam. AVIC. li. ij. capi. cantarides dixerunt quidam q sunt superflue caliditatis. et dixerunt alij sunt ca. et hic. in tercio gradu. sed primum est verius et cantaris ē acris acuta putrefactiua adustiua et eradicat verrucas limita fit ex ea cerotum. et limtur ex eo albedo vnguis a confert ei et eradicat vnguem mollificatū velociter quando fit ex ea emplastrū et remouet morfeam et albaras limta cum aceto. et quādo ex ea trita cum sinapi fit limmentū facit nasci capillos. et similiter quando coquitur cū oleo donec inspissetur et limtur super apāta canceros a resoluit ea et limtur super scabiem et empetigmem. Inquit filius mesatugie q sa incidit vngulam valde et parū de ea prouocat vrinā valde et parum de ea adiuuat medicinas prouocatiuas ad prouocandum absq nocumento. et prouocat menstrua et facit abortum. dixerunt quidaz datur in potu vna earum ei qui cōqueritur de vesica sua et confert et dantur in potu tres tasana gi de ea et exulcerat vesicam. Inquit gal. ipsa exulcerat vesicam. et est propterea quia facē materias acutas declinare ad eam a quibus corp9 non euacuatur cum proprietate que est in ipsa.

Canefis .i. scarabeus
Cansebu idem quod supra
Canetum .i. qñ bō videtur
Canem .i. lauda
Cancrena .i. caro premortua
Cancer quid est. l. l. sarcan
Candelabra .i. testudo
Canderas .i. siricum
Canderos idem q8 supra
Canbeang .i. senaciones
Cannella .i. darsen
Cantarmus .i. lapatiū acutuz
Camfis .i. osteta
Canirti .i. ebulus
Cauibalnemar gal. vj. sim. pharmacoz ē iquit strangulator leopardi et est spēs acomti
Camiculata .i. iusquiamus
Camiosa tussis .i. camina
Camicularis idem quod supra
Cams caput herba est que cinocefalon Grece et antimon dicitur
Camicula est stella que dominatur diebus. xl. secundum gal. in li. de cibis cap. primo de fructibus horarijs
Canbitus .i. apā calidum in uelamine cerebri subtili et grosso absq corruptione ipsius
Canbu .i. caulis
Cancrimomata nariū .i. polip9 narium
Canchi est species mirre
Cancipontici .i. daucus
Cancil .i. rapa
Candimsior est species quedā vim
Canci .i. affodillus
Cancitan .i. aaron
Cancida .i. mstrumentū ocularibus morbis ydoneum
Canon .i. norma vel regula
Canopis est cortex medianus sambuci
Canopum .i. sambucus
Canoba filicon .i. auellana
Cancolon .i. cantarides
Cancrocossa .i. salsamenta incisiua vt in alexandro de siti
Cancrocella idem quod supra
Canu .i. siseleos
Canzu .i. aper
Can .i. lutum
Capadocius sal .i. afronitrum
Capalagia .i. inductiua stupozis
Caphalagia idem quod supra

CAP. CLXXVj.

Apparis vel cappārus latine arahapar Grece. vero kmosbaton. Capparis vel cappārus frutex ē qui in multis partibus reperitur. Cortex radix flos et folia cōpetunt vsui medicine precipue tamē cortices radicis qui debent colligi in principio veris et vmbra siccari. Est autē eligendus cortex eius q cuz frangitur non puluerizatur et qui aliquantulum subrufus est et subamarus flores autē eiq cū adhuc sunt tubero[illegible]et non dilatantur debēt colligi q2 cuz dilatati sunt non valent condiunē cum sale et aceto. capparis ca. et sic. in secundo gradu DYAS. cap. de capparo. Capparus est frutex sarmentosa spansa super terraz revolutionis rotonde sicut senter. folia similia cidonio habēs semen sicut oliua quod apertum florem habet intus album q si ceciderit vt balanus inuenitē oblongus. q si aperiatur inuenitur in illo semē sic malirganati purpureuz et immutū. radices habz

malores et multas. ſcitur locis aridis aviſci
dis et maxime in muris. SERA. li. egre. capit.
bappar. cappar⁹ eſt plāta ſarmētoſa que ex
tenditur arcualiter vel circulariter ſupra facie
terre cuius ſpine revoluūtur verſus ſemen ſicut
ſpine rubi. et habet folia ſimilia cidonii in figu
ra ſua et fructum ſimilem olive q̄ ſi aptatur in
arbore ſua emittit florem albū ſed ſi exciderit ex
arbore ſicut eſt inuenitur clauſus ad longitudi
nem decliuis et tunc ſi aperiatur inuenūtur i eo
ſemina minuta ſimilia granulis balauſtie coloriſ
tubei verſus purpureū. Et radices ei⁹ ſunt plu
res magne et lignoſe. ſcitur in locis ſiccis et
propie muris. GAL. vij. ſim. phar. ca. de cap
paro. Capparis radicis quidem cortex amarum
habet qualitatē. Secundo vero acrem qualita
tem. deinceps huic pontica velut ex diuerſis re
pugnantibus conpoſita eſt virtutibus. abſter
gere enim poteſt et expurgare et incidere cū in
exiſtente amaritudine. calefacere vero et incide
re et diaforare cum acredine. colligere autem a
dempſare et conſtringere cū ponticitate. Et ſi
li. ij. de cibis cap. de capparis. Capparis ē ſubti
lium parcium ſufficienter et propter hoc nutri
mentū minime tribuit in corpus aſſumptū ipſuz
ſicut alia ommū ſubtilium parciū. ſed fruct⁹ ei⁹
ſalſus q̄do comeditur abſq; q̄ abluatur laxat vē
trem. et poſtq̄ abluitur nutrit paz ſic alia ſub
tiliū parciū et excitat appetitum cibi. AVIC.
li. ij. cap. de capparibus. Capparis eſt fruter et
habet radicem et habet fructum aliū qui eſt ſic
cucumer et eſt acris calida que ponitur in mu
ſto et ſeruat ipſū ab ebulitione ſicut ſinapis. Et
eius radix eſt amara acris. a quedā ſpēs ei⁹ ē
cuzumia faciens in ore botbor vſq; ad terminū
quo veſicetur et apāt gingiuā. Et iuuatiu⁹ q8
in ipſa eſt fūt cortices radicis eius. Et generata
in tertia ca. eſt calidior et eius caliditas eſt in ſe
cundo. Et eſt reſolutiua. aperitiua. abſterſiua. a
ipſius radix eſt meſiua. ſubtiliatiua. mundifica
tiua. aperitiua. in cuius radicis cortice eſt ſicut
amaritudo et acrimonia et ſtipticitas. et nutrim
tum fructus eius eſt paz precipue cū ſaliē. Et
q̄ ex ea humidū eſt magis nutritiuū eſt q̄ quod
ſiccum eſt. POSSE. ſucus foliorz capparis au
ribus inſtillatus vermes necat et puluis corticū
in oleo decoquatur et collatura auribus inſtille
tur nō ſolum vermes necat ſed eciā ſurditatem
remouet. Ad lumbricos puluis eius confect⁹ cū
melle detur pacienti flores ei⁹ [illegible]ndit virtutem
habent meitandi appeticū a digerendi humorē
exiſtentem in ore ſtomaci ſtomacū confortāt a i
frigidatum calefaciunt cibus ſunt et medicina li
cet parum nutriant. contra vicium ſplenis a epa
tis duriciem valet vinum decoctionis capparis.
vnguentū ad idem puluis eius in magna quāti
tate conficiat cū ſuco maratri poſtmodū addito
vino et oleo fiat decoctio vſque adſpiſſitudinez
et addito aliquantulo cere fiat vnguentū. Item
electuariū ad idem. Recipe pulueris corticis ra
dicis capparis ʒ. ij. et corticis tamariſci. ʒ. ij. con
ficiātur cum melle et decoctione tamariſci. Con
tra ſcrofulas nouellas det aqua decoctionis cor
ticū capparis bruſci et ſparagi et hoc vnguen
to vngat. Accipe rufum ſerpentē et mitte ca
put per ſpacium quatuor digitorz poſtea in
la inferius minutati perforata impone et pone
ſuper orificium alterius olle ſane. poſtmodū ita
ponat in caldario aqua pleno. ebuliat diu vt fic
ex calore aque reſoluatur ſerpens ex cuius pin
guedine et puluere elleborz nigri a puluere cor
ticis radicis capparis fiat vnguentū quo vngā
tur ſcrofule nouelle. Contra illiacā paſſionem
et arteticā accipe lb. i. pulueris corticis cappa
ris et coq̄t in ſuco radicis ebuli a addat zucarū
et fiat ſyrup⁹. detur autē bis in ſeptimana ſero
et mane cum calida. ſed attendendū cū reperiē
eius receptio in medicina cortex radicis eius de
bet poni. DYAS. capparus ex iuuātibus cōpo
nē virtutibus proicere enim et purgare et exte
nuare et euentare acredines et ſimul adducere a
conſtringere. et propterea ſcliroſi ſplenis ſup
omnia medicamina iuuat ſemen eius ſi in ſale cō
ponatur eſcis aptum eſt. ventrem mollit come
ſtum cacheſtomaticū eſt. Radix eius et ſemē bi
bita cum vino ʒ. ij. diebus. xxx. ſplenē attenuat.
vrinam prouocat. ſanguinem depomit. et educ
egeſtiones ſanguinolentas. ſciaticis et paraliti
cis bibita mirifice prodeſt. et attriciomb⁹ ner
uorum. menſtruis imperat apoſleumatiſmis bñ
miſceē. ſemen eius vel fructus cum aceto coctuz
et ore retentum dolorem dencium mitigat. ſimi
liter et corium radicis iſta omnia facere poteſt.
folia eius cruda recencia ſi terantur et miſceanē
cum farina ordei et fiat emplaſtrū cōfert apāti
ſplenis maxime puluis adhibitus. flegmaticis
vulneribus ſordidis antiquis et duris opitulaē
cataplaſmatibus adhibitus ſpleneticis portat
auxilium. dolorem denciū compeſcit ſi radix eiuſ
ipſa maſticeē. maculas albas cum aceto emen
dat. folia et radix eius trita et impoſita duricies
et ſcrofas ſpargit. ſucus eius auri infuſus ver
mes occidit. et quando radix ei⁹ coquitē cū aceto
ciradas et tumores duros digerit. aut oximelle.
vel ficca trita et admixto oximelle aut aceto et in
potōe accepta euacuat glutinoſos a pingues
humores. i. flegmaticos non ſolū per ventrem
ſed eciam per vrinam verum cum vrina educit
multociens egeſtionem ſanguinolentam vt dixi
mus et ſic ſedat dolorē ſciatice. et extenuat ſple
nem. GAL. vij. ſim. phar. loquens de capparo
ait ſplen quidem ſcliratoſ ſuper aliquid aliud li
pharmacum confert extrinſecus cum aptis cata
plaſmatibus mixtū. et intra corp⁹ aſſumptū co
ctum in aceto et oximelle et talibus vel ficcatuz
abſciſſum et mixtū cū eis. eteni euacuat manife
ſte viſcoſos et groſſos humores ita ſumptū non
per vrinas ſolum ſed per ventrem multociens
autem et ſanguinoſa egerunt in quibus ſplēs
iuuant et dolores qui ſecundū vertebrū ac eciaz

menstrua mouet · vnde cataplasmatus malemo-
rigeratis vlceribus cortex radicis bonum pha-
macum ceu abstergere potens et etiam siccare
fortiter · et dencium etiam dolorem secnndū pdi-
ctas qualitates iuuat aliquando in aceto coctus
aliquando aūt in vino · Palam ergo ex dictis q
incisiua quedam in ea est virtus · et abstersiua
et diaforetica · et inde alfos tollit a scrofula sa
tumores duros · Diaforat aūt quando cū idoneis
ad hec pharmacis permiscet · Fructus vero eiꝰ
apocionabiliter se habet in virtute cuꝫ cortice
radicis · excepto q debilior est ad omnia · at ve
ro frondes et stipites eius similes sunt virtutis
Et ego vidi quandoqꝫ cum frondibus diaforare
in paucis scirosas duricies · miscemus aūt cum
eis aliquid obtondētium vehemenciaꝫ virtutis
Nullum aūt mirabile est si et vermes qui auribꝰ
sucus interficit propter amaritudinem que ēin
eis quia in valde calidis regionibus generantē
cappares sicut ē que in arabia multū ea q̄ apud
nos est acrior · vnde et stiptica plm participat
virtute · Et idem secundo de cibis capparis ab-
stergit qđ est in stomaco ex flegmate et expel-
lit ipm per secessum et aperit opilacionem epa
tis et splenis · Et sūmitates et fructus eius ꝓpa-
rantur cum sale et adminstrantur cū cibo · a qn̄
comeduntur laxant ventrem et nocent stomaco
et faciunt sitim · Et quando comedunt̄ cocti fūt
melioris saporis q̄ crudi · Et bibitur sucus eius
et mollit ventrem · Almansor tractatu tercio ca-
de capparibus · Capparis salmuria condita cali
da est et ficca que stomaco mala existens siti in-
ducit atqꝫ corpus macrescere facit · Et subdit fa
rum infra · Capparis cum aceto conditus min9
cali · est ea que in salmuria ponitur opilacionē q̄
epatis et splenis congruit · AVIC · radix eius
resoluit scrofulas et duricies a admiscetur ei qđ
frangit virtutem eius · Et folia eius iam experta
sunt ad illud · Cortices radicis eius ponunt̄ sup
fraudulenta et sordida vlcera · Cortices radicis
eius conferunt sciatice et dolori anche · et quan-
doqꝫ fit · cristere ex sucu eius et confert ei valde
et conferunt paralisi et stupori · a cōstringit mē
bra ꝓpter stipticitatez q̄ est in ipsa · Et similiter
conferunt contricioni accidenti in capitibus la-
certoꝝ et in medio eoꝝ · Cortices eius mastica
te extrahunt humiditatē ex capite et sedant dolo
rem frigidum in eo · Et eius sucus distillat̄ in au
rem propter vermes · et quādoqꝫ stringit̄ cor-
tex radicis eius cuꝫ dente l. so et confert et ꝓpe
cum est humida aut folia eius · Et similiter collu
cio oris cum aceto cū quo coquitur aut vino · aut
quandoqꝫ aceto confert quod ex eo salitū ēpa-
cientibꝰ asma · ipsa est res magis conferēs sple
ni et duricieī eius bibita et mote emplastri sup-
posita cuꝫ farina ordei et similibus et ꝓprie cor
tex radicis eius · et multociens euacuat ex splene
materiam grossam inicaꝫ et succedit ei sanitas ·
solucione educit humores crudos grossos et ꝓuo
cat mēstrua et interficit serpentes · i · lumbricos
latos et longos et vermes in intestinis · et con-
fert emoroidibus et augmētat coytū et qđ ex eo
salitum est ante cibum sumptum soluit et est tiri
aca contra venena · SERA · auct · gal · in corti-
ce radicis eius vincit sapor amarus demđ stip
ticus · et calefacit a deficcat et abstergit et mun
dificat et incidit et aperit sua amaritudine a re
soluit sua acuitate et aggregat sua stipticitate
et confert splen plus omni alia medicina quan
do ponitur in emplastris et quādo sumit̄ cū ace
to et melle interius postq̄ deficcatur et teritur
et hoc qr incidit humores grossos viscosos quā
do bibitur in hunc modū et expellit eos per vri-
nam et per secessum egestiones sanguineas a fic
euacuat egritudines splenis et simile facit in do
lore scie · et cum toto hoc prouocat menstrua · Et
idem auct · aben mesuay illi qui comedunt̄ cū sa-
le faciunt istas operaciones dictas sed sunt mali
stomaco malicia pauca · Et illi qui condiunt̄ cuꝫ
aceto fortificant stomacū et prouocāt appetituꝫ
quoniam acetum prohibet nocumentū coꝝ a sto
maco · Et idem auct · tasis attulit michi q̄dā ami
cus medicꝰ confectionē quandā capparoꝝ recē
tium et cum comedissem ex ea induxit tenasmonē
Et consueui facere cristere ad sciaticam cū suco
capparorum et iuuit multum · Alia quedaꝫ dicit
sera · cap · proprio que dicta sunt hic de mente ·
duas · et gal · licet sub alijs verbis

Capparuella	· i · lapacium acutum
Caperum	· i · radix plāte silis

porro sucus eius est croceus quam ignoro

Capsece	· i · ebulus
Capitellum lixiuium idem	
Capitulum quid est · l · l · fen ·	
Capios	· i · stercus inđ egi
ops · i · fex confecte	
Capirpedicon	· i · epilencia
Capitulum farcos	· i · febris adustiua
· s · causon	

CAP· ·CLXXVij·

Capilli hominis qui ara · vocatē sca
bare omnibꝰ sunt noti · POSSE ·
SERA · li · agre · ca[illegible]e capill' auc · gal · scabare
vl' scabar · i · capilli qn̄ adurūtur fit virtꝰ eoꝝ
similis virtuti lane aduste volo dicere q̄ calefa
ciūt a siccāt calefactōe a siccatōe fortiauc'
li · ij · ca · 8 capillis · Capilli adusti fūt calefactiui
et siccatiui fortiter · et adusti abstergunt dentes
et aqua eoꝝ nasū facit capillos · Exiccant capil
li adusti vulnera humida sordida et mollia for-
titer · Et capilli hominis cum aceto in modū em
plastri ponuntur super morsum canis rabiosi a
conferunt · Eadem dicit sera ·

Capillus veneris quid est · l · l · berstegasten	
Capillus porcinus	idem quod supra
Capillus alcol	idem quod supra
Capillus algul	idem qđ supra
Capillus foncium	idem qđ supra

Capillus bois remotabilis idem quod supra
Capistrum arboris .i.genestra
Capmosa .i.fumosa acuta

CAp. .CXXXVIij.

Aprifolium et mater siluarū latine ara.grimath.gre.vero peridemon vel liceos vel eracanton.DYAS.cap.liceos.Liceos vel eracanton.folia sunt busso sila atq; spinosa.grana eius viridia et cum maturauerit cerasis similia.nascit in siluosis locis cuius folia et grana et radix in vnū contundunt et cum aq̄ dulci coquūtur vsq; ad grossitudinem.hec aqua est deiectiue virtutis et ex contrarijs composita quia.s.est extenuatoria digestoria ca.et frisiptycam habens vim.Et ideo dyaforetiq; facit facit aūt ad herpetas et ad vlcera epatis q ad parotidas et putrida vlcera.ex fico fructꝰ eius fit litium pro quo.l.l.hadhadh.

Caprificus .i.ficus agrestis
Caprion .i.capparis
Capsitis .i.ebulus
Capiti est vna ex speciebus masticis.
Captilus .i.auis quaz venat draco cum debilitatur in venando edos et arietes et comedit epar earum et redit virtus eius et excitatur appetitus eius
Capocareos .i.semen ferule
Caploiunga .i.gumi pim
Capnos quid est.l.l.stertig
Caput quid est.l.l.ras
Caputpurgium .i.liquores qui per nares mittuntur vel q̄dquid masticatur vel gargarizatur q apoflegmatissimum facit i.a capite flegma deducit
Caputpurgiuz idem quod supra
Caput puluis .i.stafisagria
Carabitum .i.frenesis
Carastes .i.cornutum achetos qꝫ est cornu et rastos et multa similia
Carabus .i.locusta piscis
Caranus idem quod supra
Carastes .i.serpens cornutꝰ
Carax quid est.l.l.can[illegible]
Caratim .i.calamꝰ aromaticus
Caratie idem quod supra
Carascon .i.calcaris
Carafie .i.cerasum
Caras .i.surditas
Carabites .i.frenesis
Carabintum idem quod supra
Caras est cum quis vult loqui et non potest nisi multociens mouendo os et linguam.
Caratini .i.lumbrici terre q̄ vocantur istulā
Carathith .i.ypoquistidos
Carambe est tercia spēs brassice
Carasex grece latine scarificare carassare
Carabadum .i.carui

Caracem .i.carsites
Carasii .i.apium
Carabis .i.cum multe placente & pasta parue im oleo frixe ponūt in patella vnā super aliam locando mel inter oēs duas ponēdo atq; sic simul coquendo.
Caratus .i.pupilli oculi
Caratir .i.ypoquistidos
Caratu idem quod supra
Carab .i.fistula veniens in angulis oculi
Caranodi .i.carenum
Carates est pondus pro quo .l.l.chirates.
Caraba .i.carabe
Carbatum .i.elleborus
Carbaum .i.euforbium
Cardamomum quid est.l.l.catolla
Cardamen .i.fisimbrium
Cardamides .i.senation
Cardar .i.morbus in quo est priuacio motus
Cardabem .i.sapor factus ex careno et dabem illud vocabulum ponit auic. p̄mo can.fen.quarta cap.xi.Et etiam auic.capit.galline libro sedo et nominant ipsum effidebeg quod idem est.

CAp. .CXXXIX.

Ardamus gre.ara .iorsalbathefe vel madiera.latine vero nasturciū nota herba est.Est enim nasturcium ca.q fic.in tercio gradu semen precipue competit medicie herba eius viridis multe est efficacie.ficca vero modice.DYAS.cap.cardamus.Cardamꝰ.i.nasturcium qdam est domesticuz.et quoddam est agreste.et ideo facit duo cap.de eis vnū quod incipit.Cardamus et est nasturcium domesticū aliud quod incipit.Cardamus agrestis et ē nasturcium agreste.Et ideo dicit cardamus.i.nasturcium domesticum vtilior dicitur babilonicꝰ omnibus semen eius calidissimuz est caustica participans virtute viscidum et cacostomacum ventrem turbans.Cardamus agrestis quem multi senation vel crission vocant vel nasturciū aquaticum nascitur vbiq; et plurimum locis aquosis cuius frutex longitudinem cubiti vnus habēs folia minuta yposelino similia sed minora cuiꝰ virtutes inuenies in littera herochalchaiti.
SERA.li.agre.cap.iorsalbathefe.i.nasturciū et ex eo est nasturciū tectoꝝ.et ex eo est nasturcium orientale et ex eo ē nasturciū cōmune notū Nasturcium tectoꝝ est planta habens folia stricta et longa duobus digitis in fūmitate acuta q scissa et pinguia et extendunt super terrā et hz in medio virgam subtilem duobus palmis longam paucos habens ramulos super quos sunt pile habentes densam summitatē in quibus est semen simile seminī nasturcij cuius est figura sicut figura rutele ita est depressum nascit in vij

et parietibus domorum. ſNaſturcium orientale ẽ planta duoꝝ brachioꝝ longa habẽs ramos ſubtiles et multos in quib⁹ ſunt folia ſimilia foliis feitaragi niſi quia ſunt albiora et molliora et i ſũmitatibus ea morũ ſunt capitella ſimilia plãte actis. et habet flores albos. ſemen huius pomẽ in cibis loco piperis. Sed naſturcium commune notum eſt melius illud quod defertur a babiloia Almanſor tractatu tercio cap. de naſturcio. ſNaſturcium ca. eſt et ſic. appetitũ adiuuat. licet in flacionem et capitis efficiat dolorem digeſtiuã preterea retardat. POSSE. SERA. auc. gal. Semen naſturcij eſt ca. et ſic. ſicut ſemen ſinapis et incidit inciſione forti. et adurit et fedat dolores ſciaticos et dolorem capitis et quãlibꝫ egritudinem in qua oportet calefacere et miſceẽ ſemen eius in medicinis aſmatis quia ipm incidit inciſione forti et adurit humores groſſos. et dicitur q quando naſturciuꝫ deficcatur fit ei⁹ virtus ſicut ſeminis eius et dum eſt recens ꝑ humiditatẽ aquoſam que eſt in eo habet virtutem debiliorem virtute ſeminis eius. Contra ſtranguiram herba ipſa decocta in vino et oleo ſuppoſita valet ottra tenaſmonẽ ex humiditate puluis naſturcij ſuperponatur ano renes eciã vngantur et ſuperaſpgatur puluis ſeminis eius a cimini et colofonie contra paraliſim lingue cum opilanẽ nerui ex humore vt ſolet contingere in acutis febribus ſemen naſturcij maſticeẽ. et lingue ſupponatur. contra paraliſim alioꝝ mẽbrorum ſemen eius in ſaccello ponatur in vino decoctum et membro doleti ſuperponaẽ. Ipſa eẽ herba cruda et cocta valet eciam cõtra frigiditatem et humiditatẽ cerebri. et eciã litargicis. pro ſternutacione puluere eius naribus appoſito ad eleuacionẽ vuee gargariſmus factus ex aceto decoctionis ſemmũ eius et ficuum ficaꝝ cõtra illiacam paſſionem ex frigida cauſa ſeia eius in ſaccello poſita et vino decocta mẽbro doleti ſuperponantur. DIAS. ſNaſturcium lumbricos expellit et ventrem turbat. ſplenẽ attenuat cuz aceto et aborſum facit. venerem ſtimulat ſimile eſt ſinapi et eruce et impoſitum lepras et zernas emendat melle addito duricies ſplenis cõpeſcit ſordida vulnera purgat ſi ſucus adhibeaẽ morſibus venenatis bibitũ occurrit. fumigacio eius ſerpentes fugere facit vel fluentibus profluis ſuco limito occurrit. Carbunculos rumpit cũ polenta et aceto coctũ. ſciaticis vtiliſſime cũ aceto et polenta auxiliatur tumores et duricies ſpargit. remouet ordeola matura cum ſalſa aqua impoſitum. In dolore cordis coquit in lacte caprino et datur ad bibendũ dolorem omnis loci tollit puluere ſeminum aſperſo. ſed prius melle vncto loco ſcabiem cum aceto ſanat. ſNam cardami virtus cauſtica eſt. et tamẽ vſus eius venerẽ videtur imbibere. nõ ea fortaſſe racione qua eciam tuta que mmia vi caloris ſemen genitale cõfumit. fermento mixtũ et appoſitum furunculos q carbunculos prouocata ſuppuracione diſrumpit ſucus eius inſuſus auribus dolorem deneciũ mitigat ſemen partus necat. quod cum vino auſtero bibitũ animalia ventris extinguit. pruriginem cum anſerina adipe tergit. Aluũ purgat ſordici ombus mixtum. pituitã pectoris ſoluit. dolores pectoris cum lacte caprino coctum mitigat. a ſeium s cũ melle ſumptũ tuſſientibus ſalutare eſt. Corpus rubere facit et ideo cefalicis et ad ea q̃ calefieri opus eſt congruit. herba ei⁹ omnia ſ facere nouit. ſed paulo minus efficaciaꝫ habet. GAL. vij. ſim. phar. cap. de naſturcio. ſemen naſturcij habet virtutem que calefacit et deficcat ſicut ſinapis. ec propterea ſciaticos et dolores capitis et quodcũqꝫ alioꝝ indigenciũ rubificacione calefacit cum eo ſicut eſt ſinapis. miſcetur aũt cũ eis qui ecũqꝫ aſmaticis danẽ pharmacis. ce videlicꝫ meidere fortiter groſſos humores potens ſicut et ſinapis. Aſſimilatẽ enim illi per omnia herba vero ficca eſt ſimilis in virtute ſemini. humida aũt dum eſt viridis propter p mixtionem aquoſe humiditatis deficit plurimũ et ita eſt moderata in hoc ſcõm mordicationẽ vt cũ pane poſſibile ſit ea vti ſicut opſon. AVIC. primo can. fen. quarta cap. vij. ſNaſturtij ſemina torrefacta mixta cũ adog cõſtringũt fluxuz ſup fluum ꝓuementẽ ex catartico.

Carfa	.i. ſanguis in oculo
Carmata	.i. antrax
Carchibaduti	.i. omnia que aceto et ſale condita ſunt vt capparis et olive et reliqua ex quibus fiũt ſalſe vt ſinapis et eruca.
Carnaradbi	.i. carui
Carnabadi	idemqꝫ ſupra
Carnanadimi	.i. cannapum
Carnabum	.i. carenum
Cartar	.i. nepita
Cartamu vel cartamũ	.i. babel mi

Cartamen vel drarbal. dyas cap. cartamen Cartamen eſt herba que habet folia a calamum ſimilia frumenti et calamus habet nodos in ſummitate calami eius eſt granũ ſimile antora a cũ cortice ſuo diuiſum in duo a grana duo inuicem iuncta hoc autẽ granũ adminiſtratẽ in medicina et eſt ſicut ordeũ in virtute ſua niſi quia in ſapore ſuo eſt ſtipticitas virtus eius eſt frigiditate pauca et ficca.

Cartata	.i. appetitus comedendi lutũ et filia.
Cartamia	.i. crocus ortulanus
Carta quid eſt. l. l. burchdi	
Cartafilago quid eſt. l. l. quã ſupra	
Carta inda	.i. carta ſ papiro
Cartaldus	eſt ſpecies mirre

CAp. .CXL.

Artamus ara. gre. gincus vel cincu. latine vero crocus ortulanus. SERA. li. agre. ca. de cartamo auc. dyas. Cartamus eſt ex eo domeſticus et ſilueſtris. Domeſ

sticus habet folia longa aspera alta spinosa et diuisa·et habet stipites longos duoꝝ cubitoꝝ spinosos·et super eos sunt capitella in magnitudine oliue maioris in quibus est flos.croceus filus croco·et hz semen albū q subrubeū et oblōgū angulosū·et quod ꝺ ipso administratur ad ventrem soluendum est semen eius solum. Et idē auct·gal. virtus eius est que calefacit in secundo gradu quando administratur interius·Et ꝺ sera·Cartamus siluestris stipes eiꝰ ē similis cartami domestici nisi quia foliū eius ē longius folio cartami satis·et folia eius nascuntur in sūmitate ipsius et hec virga est sine folijs·et mulieres vtuntur virga eius pro fuso. et super sūmitatem virge est capillositas spinosa·et flos croceus. radix eius ē subtilis in qua nullum est iuuamētū virtus eius ē que deficcat et calefacit tēperate ꝺyAS·cap·cmcu·secundū translationē nostrā Cmcu i.cartamus folia hz oblonga et diuisa et aspera et spinosa·typū habet longū et spinosū in quo sunt capitella obrotonda cū flore croceo semen albū hñs obrusū et oblongū et angulosū flores eius multi in coctura comedūt decoctos. semen eius multi exiccāt·JO·MES· capit·de cartamo·Cartamus duoꝝ modoꝝ ē· est enī domesticus q siluestris·et dixerunt quidā q mel est de speciebus cartami et elongati sunt·Cartamꝰ de quo hic loquimur ē domesticus et melior ps plāte ipsiꝰ est semen et post illud flos eiꝰ·et melius semen eius est quod est albū planū plenum et grossum cuius medulla est vnctuosa pinguis et cortex tenuis·Et melior flos eius est q est sīc pili croci·Et est ca·in primo gradu sic· in secundo·et flos eius est minus calidꝰ et siluestris est calidior et fictior et ē in eo virtus lactis minorum remissa·Est aūt cartamus aperitiuꝰ·abstersiuꝰ conturbatiuꝰ·faciens nauseam·et in ēe virtus educendi per vomitū et per ventrē et eius nutrimentū paruū est et malū et multū nocz stomaco faciens fastidiū et est tarde et debilis soluci oms et dimittit vestigia lenitatis in visceribꝰ. Et emēdatur nocumentū primū permiscēdo ei aliquid aliud ex medicinis stomaticis· sicut amsum proprie et gallagan macis·et similia·Et cōfortatur eius solucio et emendaē nocumentū qꝺ imprimit intestinis permiscendo ei aliqꝺ ex medicinis acutis sicut cordumenū sal pams zinziber sal gemma et filia·AVJC·li·ij·ca. de cartamo Cartamus aliꝰ est domesticus et alius est siluestris qui siluestris ca·est in secundo gradu siccꝰ in tercio·et domesticus ca·in primo sic. in secundo·Et sciendū est q cartamus ius est cartamꝰ pndus quē scies si·l·l·habel ml·POSSE.ꝺyAS·semen eius datū cū mulsa ventrem purgat cacostomaticū est et dulce multū et ipsum ventrem deponit amigdalis q nitro mixtū et amso cū melle cocto accepte ante cenam due vel tres velut nuces ventrem mollit digestionē prestat Confectio eius talis est cinci albi assi et purgati riatos·iij· amsi·ʒ·j·afromitri·ʒ·i·mellis qꝺ sufficit carnes carticū·xxx·hec cōfectio accepta oia supradicta facere nouit·sucꝰ semmis eius lacco hagulat·Alii cū suco miscent mel vel amsū vel amigdalas et dant in ptisana aut in iure pulli q faciunt difinterricis magnum adiutorium·ʒ·vj· SERA.auct.dyascoridis quādo terūtur capilli cartami siluestris aut flos et bibunt cuz pipere et vino conferunt punctureꝭ scorpionis· Et q dam putauerunt qꝺ si quis percussus a scorpione tenuerit radicē eius in manu sua nō senciet dolorem eius et quādo proicit eā tunc sentiet· Et idem auct·mesarugie flos cartami est crocꝰ ortulanus et est stipticus et ca· cū temperamento qui si teratur cū aceto et limiaē super empetiginem aufert eam ommino et quando cū eo et melle limiē super cula q̄ fit in ore infanciū curat ea. Et idē auct·attabari·In croco ortulano est quātitas stipticitatis pauca· Et agrestis ē calidior et ficcior·Et idem auc·aben·mesuay·agrestis q̄ꝺ doterīē cū aceto et limiē super linguā puerorum expellit cula·SERA.auct·messeha·Cartamus lac cohagulatū dissoluit q dissolutū cohagulat et laxat humores adustos·et est malus stomaco et eius aqua laxat humores adustos. et est mala stomaco·et eius aqua laxat flegma et similiter facit medulla·Et dosis eius est·ʒ·xxx·cū·ibj aque calide et·ʒ·x· penidiarū et sic agrestis est calidior et ficcior domestico plus absterges flegma viscosum·mundificans stomacū et pectus·JO· MES·auct·pauli·Accipe medulle eius·ʒ·x·cordumeni·ʒ·j·Fac ex eis grana sicut cicer da·ʒ·v· soluit emm sufficienter·Et dicit eciā liga ex medulla quantitatē sufficientem in panno et suspē de in oximelle quando coquitur et erit solutiuum q proprie si fuerit oximel squillitici·Et idē auc· Algaselis·Accipe eius medulle aureos·xij·penidie aureos·iiij·cordumeni zinziberis ana aureum·i·aggregentē omnia cū melle et fiant forme sicut nuces et da vbi oportet vnam vel duas·Et idem auct·gal·coquatē medulla eius in iure galli vel galline cū speciebus et propmetē vbi oportet·Et dixit eciaz fiat ex medullis eius et ponderis tercia ipsius ex amigdalis et sexta ex pineis et aggregentē omnia cum melle et decoquantē cū suco squille et fiet hec mirabilis iuuamēti ad ea que dicemus·Extrahitē enim ab ea oleū iuuamē toꝝ multoꝝ et eius operacio est sicut olei de bē et olei de amigdalis·et solucione educit flegma per vomitū similiq̄ aquositatē·et valz ad egritudines ex eis sicut est collica et cristerizatur· et valet similiter et mundificat pectus·et pulmonem et proprie loboc predictū q alij modi administracionis eius et clarificat vocem et similiter eleum ipsius et vsus eius in spermate augmentum facit flos vero eius cum aqua mellis removet hyctericiā·Dosis eius est a·ʒ·iij·vsqz ad aureos·v·et floris a·ʒ·j· vsqz ad aureos·ij· AVJC·oleum eius est propmquū oleo vetice· verum tamē debilioꝰ q est ex eis que caseant lac et nutrimentū eius est multe paruitatis. et mū-

dificat pectus·et clarificat vocem·et est malus stomaco et caseat lac in stomaco et confert collice·Et solucione educit flegma adustū quādo miscetur cū ficubus aut melle· et confert vomitui· et oleum eius qui est domesticus soluit ventrem et quandoq; fit solucio per ipm si ponat medulla granoꝝ eius in iure aut fiant ex eo et amigdalis pillule sic q; de eis in potu sumāt aurei·iij· et quandoq; sumūtur de medulla eius cū costo cū amigdalis amaris tres amulusēt et amisi et mitrei cuiusq; eoꝝ aureus·i·cum ficubus siccis et mel le et recipitur de ea nux aut nuces due·et soluē do educit a quositatem et quandoq; fit ex eo natif aliud et eius effectio est vt sumatur cū amigdalis excorticatis et amiso et melle decocto nat sen et sumāt de eo sparsiz·et quandoq; bibunt de medulla eius recēti·xx·z·infusa in lb·aque cacū·z·x·pemdij albi triti et solucione educit flegma·Et conferunt folia silueſtris aut fructus eiꝰ aut amborum cōmixtoꝝ quando in potu tribuūtur ad punctura scorpionis· Quidā aūt homines dixerunt q; si morsus tenuerit in ore suo folia silueſtris et fructum eius non senciet dolorē et quando a se ea proiecerit redibit dolor.

Careon ·i· nux inde lepta

careon·i·nux minuta et est auellana·sam lepta ·i·minutū et dyacareon·i·rob de nucibus vt in alexandro de squiuācia·

Carea idemqꝫ supra

Carea basillica ·i·nux auellana

Carea miristica ·i·nux muscata

Carex est herba que in extremitatibus est multum similis sparago et est planta in extremitatibus sicut acus pungens vnde ouidius·Et carex pastus amari inde caretum·i.locꝰ vbi nascitur carex

Careti ·i·bombacis obusti

Carenum est mustū quod coquendo terciā ptez amittit vnde yidorus

Carenum dicitur eo q; feruendo pte careat tercia·Tercia enim parte musti amissa quod remanet carenum est. Sapa est eo q; feruendo ad ꝯr tam partē redacta sapa dicitur·sed idem est qꝫ carenum quia eiꝰ consumitur tercia pars· Sed rob est mustum coctū ad terciā sic q; consumpte sunt due partes·sed pusca est vinū secundū quia secundario emittitur avinacia et est pucceolum sed sm gal·in li·dinamidiaz pusca fit ex duabus partibus aqueet tribus vini et coquitur et hoc est verius·

Careos ·i·carui et careos

·i·cortices virides nucum

Carbeste ·i·calcis viue

Carbella ·i·caprifolium

Carcetum ·i·bombix

Cardellum ·i·napo

Carmezich ·i.fructus thamarisci domestice

Carmefir idem quod supra

Camefic idem quod supra

Carmezich idem quod supra

Carmet est pondus kirat·vj·et alibi reperit qꝫ est aureus·i·q grana·iiij·aliqñ karmet scribit·

Carmesonde ·i·vitis nigra

Carneb ·i·solatrum

Carpelmos dicit oribasius cōmento anfortsmorum illos qui multum comedunt et tenues sunt semper

Carice ·i·ficus ficce

Cariola ·i·pastināca agrestis

Cariotas idem quod supra

Cariote semen ·i·pastinace agrestis

Cariadendra ·i·nux carea

Carion ·i· semen laureole

Caristemiristica ·i·nux muscata

Caris miristica idem quod supra

Carme ·i·rasura panni

Carien ·i· draco marinus

Caritamon ·i·turbit

Carisomas quid est·l·i·peuqua·

Carios̄ ·i·tarolatus vel corruptꝰ

Caridia ·i·nuces

Caries ·i·puluis ligni corrosi seu a putredine seu a vermibus pro quo·l·i· dohabareth

Cariota planta est cuiꝰ radix est velut pastinaca sed plus odorifera esui apta sed secundū theodorꝫ priscianum semen eius est carcos·quidā dicunt q; ē pastinaca agrestis

Caricias ē vna ex speciebꝰ titimalli

Caritarzed ·i·granū alcorsof

Carissima ·i·armoniacum

Caria basillica ·i·auellana

Carion ·i·dragontee semē

Cariote ·i·carui

Carcios ·i·cacreos

Cardi pontici ·i·dauci silueſtris

Cardia ·i·cor

Cadialgia ·i·dolor oris stoāc

Carunli ·i·xilocaracta

Carpinus ē magna arbor satis nota

Carpisia ·i·cucube

Carpision idem quod supra

Carstes ·i·nux vomica

Cartimon ·i·cancer morbus

Cartim ·i·lumbrici terrestris

Carzdir ·i·stagnum

Caros ·i·congelaciones

Carotides ·i·vene subtiles vadē de post aures et dicuntur capillares et sūtalie vene capillares in epate·

Caros ·i·semen yperici

Carotica ·i·stupefactiua vī dormitatiua·s·narcotica

Caro marma quid ē·l·i·adarce

Caro quid est·l·i·latamie

Caro tyri quid est·l·i·latamie halfax

Carot ·i·nespulum

Carbo est pustula corrosiua aduren

Cardo fullonū ·i·virga pastoris
p qua·l·l·dipseus
Cardo benedictus quid est·l·l·carduncellus·
Carmoleon ·i·cardo bñdictus
Carpos ·i· fructꝰ vel semē
Carpogisti ·i.fructus edere
Carpos mirice ·i·fructꝰ genestre
Carpocareos est cortex nucis regalis et nō fru-
ctus nucis predicte qꝫ semp in antidotis inue-
nitur in antidotario virili nō enim inuenīt fru-
ctus nucū ibi conuenire·ſam dicitur dyacareos
qꝫ est rob·corticū nucū qꝫ docet alexander ca·
de squinācia sed carion est fructꝰ eiusdem nucis
Capocācreos ·i·semen ferule
Carpocisti ·i.bacce edere
Carpos mirice ·i·semen genestre
Carpodarsanum ·i· fructꝰ vel semē
darseni·
Caruricinuz ·i·finopida
Carui agreste cimimella piper dinarchos q cor-
dumem idem p quo·l·l·hardameni
Caruption est species quedam lacticimi · et est
quarta spēs titimalli
Carutigati toralis ·i.de lacubus vel
paludibus
Carui pontici ·i·dauci
Carui romanum idem qꝫ supra
Carui quid est·l·l·harunci
Carua ·i·karua
Carulli ·i·cardamomum

CAP· ·CXLj·

Aruum ara·et stamꝫ·grece melan
chium vel git melanchiū latine ve
ro nigella·ſnigella est semen cuiꝰ
dam herbe rotondū subnigrum habens colorez
subamaz saporem·virtutem habet diureticam
ex amaritudine dissolutiuā· consumptiuā ex qua
litatibꝰ suis·folia eius sunt parua minuta q mol
lia similia cotule·et flos eius est figure stelle co-
loris celestis·et habet in sūmitatibus capitella
sicut papauer·et in medio' ex intrinseca pte sūt
aliqua ordinatim diuidenda semma est ca·et fic·
in tercio gradu·SER/ li·agre·cap· caruuz·i·
nigella est planta parua habens virgas puas
circiter duos palmos aut plus·et habet folia p
ua minuta et mollia similia folijs plante que di-
citur carnabaon siue ranochaon nisi quia sunt
minora satis et in summitate sunt capitella subti
lia similia capitibus papau[illegible]is oblonga.et i me
dio eius sunt parietes seperantes semma quod q
dem semen est nigrum acutum boni odoris·
DYAS.cap·melanchium secundum translacio-
nem nostram melanchiū herba ē minor folia mi
nuta et tenera et semen minutum habens·cuius
frutex longus est duorum palmorum et desuper
habens capitellum simile micomo·sed oblōgū
in medio veluti parietes habens quibus disser
nuntur semina que semina sunt nigra q odorata
et viscida que multi panni aspergūt·GAL·vj·
fim·phar·cap.melanchium.Melanchium id est
nigella calefacit et siccat secundum tercium gra
dum·POSSE·ſnigelle farina cum suco absin-
thij emplastrum factum circa vmbilicum et pre
cipue pueris lumbricos necat· Alijs conficiatur
ad scabiem cum melle et detur per os·vnguen-
tum ad scabiem pulueris nigelle in multa quan
titate fiat decoctio in forti aceto vsqꝫ ad aliquā
tulam spissitudinem.et tunc addito oleo fiat in
de vnguentum bonum ad scabiem et empetigi-
nem et lentiginez faciei tollit farina nigelle cō
fecta cum aceto tepido infusus auribus vermes
necat·contra stranguriam dissuriam et illiacā
passionem detur vinum infusionis nigelle p noc
tem sed ante coquatur quia nimium fieret violē
tum.Constat enim q si in multa quantitate fue
rit occidit.si autem in multa quantitate habeē
pone in sacello et fiat decoctio eiꝰ in vino oleo
et supra renes et pectus fiat saccellacio contra
predicta valet similiter et est satis experta odo
rata contra catarrum et coryzam et hoc habz ni
gella a sui cōplexione vt gal·vj·fim·phar· ca·
de peonia hec inuenies in littera gisskisde·
DYAS·melanchium in cataplasmatibus capi-
tis dolorem mitigat in micio suffusiones tritum
et naribus immissum medicatur addita vissiliti-
ca lentigines·et lepras impositum et verrucas
saluberrime curat tumores veteres et duricies
cum aceto soluit· Carbunculos cum vrina curat
et ad sanitatem perducit · cum aceto coctum et
ore retentum dolorem dencium non admittit·in
aqua coctum et vt cataplasma in vmbilico posi
tum lumbricos excludit·puluis ex eo in linteo
ligatus·et frequenter odori applicatus catarrū
compescit et inflaciones dolorem facientes q
calide est virtutis.ideo diebus multis potatum
menstruis imperat vrinam prouocat·lac depo-
nit·et eciam deficcat nimis et leptomere est· et
ideo callos appositum tollit. pingues et glucti
nosos humores et cōstipatos digerit·cum nitro
bibitum disnoicis singulare preſidiuz est q mor
sibus venenatis occurrit bibitum·z·i· cum aqua
fumigio suo serpentes de domibus excludit.
GAL·videtur autem melanchium subtilium po-
cium existere ita autem et catarros sanat calidū
in panno ligatum vt odoretur frequenter at ve
ro et in ventosissima est intra corpus assumpta
quo et manifestum est quoniam subtilium par-
cium est et certitudinaliter a calidissima supera
ta substancia propterea vero et amara est mon-
strabatur autem in quarto q ad summam subti
litatem et ellaboracionez ducta ex terrestri sub
stācia amara generat ꝗlitas· ſnullū ergo mira-
bile est si lumbricos interficere nata est non so-
lum comesta sed in ventre extrorsum apposita·
monstratum enim fuit quoniam et hec natus est
efficere amarus sapor·at vero quoniam lepras

et formicas eicit et orogoniaz iuuat et mẽstrua prouocat. Que propter grossiciem humorum vel viscositatem sunt detenta. et vniuersaliter eis que icidere et abstergere et siccare et calefacere indigent vtilissimum existit hoc pharmacũ SERA. auct. dyas. cap. de nigella quidem admiscent hoc semen in massa paste et faciunt inde panem. et quando fit emplastrum frontí cum eo confert sode. Et quando fit caput purgium cum eo trito et preos confert aque que descendit ad oculum. Et quando fit emplastrum cũ eo et aceto aufert bothoz malas et curat scabiem vlcera tam et resoluit apostemata flegmatica antiqua et melancolica dura. Et teritur et miscetur cum urina antiqua et ponitur super verrucas a carbũculos et aufert eos et curat. Et quando teritur et coquitur cum aceto et ligno pini et teneẽ decoctio eorum in ore aufert dolorem dencium et quando fit emplastrum cum eo super vmbilico puerorum occidit lumbricos et quando teritur et ligatur in petia et odoratẽ sepe restrigit fluxum corize et est cali. virtutis propterea quãdo assidue potatur diebus pluribus prouocat vrinam et menstrua et deficcat lac. Et quando sumitur in potu. ʒ. j. cum aqua confert morsui rutele. et quando fit fumigium cum ea fugat venena et fit emplastrum cum ea super duricies que fiunt in iuncturis pedũ que dicũtur calli et aufert eas. Et quando sumitur interius incidit et digerit humores viscosos et tenaces et aperit opilaciones interius. verumtamen putant quidam ꝙ si fumatur inmis de eo occidat. Et idem auc. aben mesuay proprietas eiꝰ est que aufert febrẽ flegmaticam et melancolicam et interficit ascarides et cõfert morsui rutele.

Carbunculus .i. caro ignita et ẽ apã calidissimum.
Cardus .i. virga pastoris
Carduncellus .i. carduncellus benedictus qui ponitur in antidotario viridi in vngento martiaton et quid est. l. l. ericion

CAP. CXLij.

Ardus siluestris. Plinius capit. de cardo siluestri. Cardorum siluestrium duo sunt genera vnum fructuosius altero. Alterum vnicaule crassius vtriq; folia spinosa muricatis cacumimbus sed alterum florem purpureum mittit inter medios aculeos celeriter canescentem et abeuntem cui aura scolimon grece vocatur. et cetera. Item alibi cardus et folia et caules spinosas lanugines habet. Item in anchora leucantos est dictum spina alba et cademi eros policantos est dictum spinarum plurimum amopigos helisenes scolimas Camelon in foliis nõ habet aculeos sed leucantos sic. Est autem alia differencia ꝙ quidam in hijs multicaulia ramosaq; fiunt vt cardus. vno autem caule nec ramoso nec enetos quedam cacumine tantum spinosa sunt vt tringil quedam estate florent vt ter-

ralis et elixenes scolimos et cetera. GAL. vij. sim. phar. cap. scolimi. Scolimos id est cardus siluestris cuius radix multitudinem vrinarũ educit fetidarum. si quis in vino coquens eam bibat et propter hoc fetitudines sanat assellarum et tocius corporis purgacio hoc pharmaco talis humoris ex tota substancia existente. que vero secũdum qualitatem energia quidem cali. in tercio graduvel tercio incipiente indicat hoc pharmacũ sic. aũt in sebo.

Carduo quid est. l. l. cameleombante
Cardumen .i. carui siluestre
est cordumem
Carguet .i. carui
Carnub .i. carrubia vel ri-
liqua
Carnuli idem qꝫ supra
Carpusia .i. arbor berberis
Carrubia .i. riliqua
Casac .i. stagnum
Casabeld berire .i. calamꝰ aromaticꝰ
Castagum .i. papauer
Cassadimure .i. prassium
Cassamum .i. malum terre
Cassabderire .i. calamꝰ aromaticꝰ
Castran .i. bectonica
Castaltica .i. mundificatiua
Castalticũ .i. repressorium vel
stipticum

Castanea quid est. l. l. sardamos balanos.
Castarano .i. bectonica
Castrangula .i. scrofularia
Caseus quid est. l. l. lelem
Caserbarum .i. cassia fistula

CAP. CXLiij.

Asefara. gre. later. latine vero tegula. SERA. li. agre. cap. casef. auct. dyas. tegule atanor quando sunt bñ aduste bñt virtutẽ cauterizatiuã. et ꝓpt hanc causam qñ miscetur et linitur cũ ea confert pruritui et bothor. et confert podagre. et quãdo misceẽ cũ ceroris resoluit apãta duras scrofulas. Et idem auct. gal. tegule laterum virtus est absterciua. et maxime tegula atanor et vtus eius est que abstergit deficcat et ꝓpe illa qẽ ex atanor qẽ ficcior alꝰ a ponẽ ꝓpt hãc causã in vnguẽtis qꝫ dicũt mãfastas et ẽ vnguentũ mqꝫ ingredit huiusmõi testa medicina bona ad vlcera ꝺsolidandũ et incarnãdum ea.

Casekso .i. vespertilione
Casken .i. medium
Canssen .i. amissio odoratus
Cassemum .i. leuisticum
Cassebat .i. coriandrum
Casia .i. limaces
Casi .i. ossium qꝫ fũt in pectore
Casoir .i. stangnum
Cassia sirinqa .i. cassia fistula
Cassia .i. cassia lignea

Sciendū qñ inuenīt cassia fine determinacōe debet intelligi cassia lignea sed quādo inuenīt cū determinacione dz intelligi & illa cassia ad quam cadit determinacio pro cassia lignea·lege litteram melochia

Cassia rubea idem q8 supra
Cassilago iusquiamus dens caballinus idem est et est beng·
Cassia fistula quid est·l·l·chiat samber.
Cassi ·i·ossiuz que sūt in pectore
Casola ·i·sigillū salomois
Casoias est species lilij pro qua·l·l·ansea
Castoron ·i.bectonica
Castrot ·i·coriandrum

CAp· ·CXLiiij·

Astoreum latine gre·castor vl' anfimia·ara·vero anchian vel anguidebelductor·SERA.li·agre·ca. anchian auc. dyas. anchian·i·anguidebelductor·i. testiculi castorei et sunt testiculi animalis quod grece dicitur castor et est animal q8 viuit extra aquaz et in aqua sed in aqua plus quia nutritur ex pisciculis et cancris et ex hijs eligendi sunt testiculi gemi pendentes ex vna radice interius habētes sicut mel et ipsi sunt similes cere in colore sāguinis cohagulati·et qui sunt in pelliculis suis grauis odoris pingues·et quādo seperant inuenīuntur ibi iumce multe a quibus facile seperantur debēt ergo mundari ab ipsis pelliculis & sic ponī in medicinis·Adulterat cū armoniaco et gumi confectis cū sangume ipsius animalis· DIAS·cap·de castoreo secundū translationez nostram castoreū testiculi sunt animalis bme viuentis·siam greci amfimiā vocauerūt sepius nāqz aquaticā sepe eciā terrenā substinet vitā Est nāqz hoc animal compactū vt porcus·et appellatur castor·falso vero opināt aliqui q per secutione hominū sibimet auferat testes non enī valet eos attingere·verum optimū est punticuz quod sit interius cereū et obtusum naturalibus mēbranulis et graui odore· bituminosum ac remordens quod quidā adulterantes adulterāt ipsum cū armoniacovel gumi confecto sanguine dicti animalis vnde oportz nos eligere testes qui ex vno inicio vncionē sumpserunt· est enim impossibile duas vesicas vno membranulo vnitas inuenīri vnde eligendi sunt illi qui iuncti sunt ex vna radice demtus similes cere·bromo pleni viscidi et fragiles quācicius seperantes ab ipsis folliculis·debent enīz purgari et medium ipsum medicaminibus misceri·Et idem sera·auct·gal· virtus eius est q̄ calefacit in·iij·gradu et desic. in sco·AVIC·li·ij·cap· de castoreo ē testiculus animalis marim et terrenī· et submergit et inuenitur per suspensum ex radice vna sicut duo Fella vaccina exsiccata et habet corticem subtilē qui quolibet actu frangitur· et sunt duo testiculi simul adherentes·Et eius quidē adulteracio fit ex opoponaco et gumi confectis cū oleo & pauco castoreo et desiccat in vesica·qui aūt laborat accipere hoc membrum huius animalis oportz vt quando scindit cutim que est super ipsum extrahat humiditatē cū ea que in ipso cōtinet et est humiditas sicut mel. et exsiccet eam simul·subtilius et fortius est omni quod calefacit et desiccat et oport et q̄ sit calidū in fine tertii gradus vsqz ad quartū et sic·in sco·POSSE·Contra litargiam prouocetur sternutacio ex castoreo nam cerebrū confortat et cōmouet· vel fiat confectio eius cū suco rute et modico aceti et abraso occipicio fricetur a manibus cataplasmet puluis ē eius per nares recipiatur·Contra epilenfiam et alias frigidas passiones capitis detur castoreuz in quantitate·zj·dentur eciam·ℨ·iij·vel·iiij·cū suco rute in potu vel vinum decoctionis eius·Cōtra paralisim lingue·puluis eius sub lingua ponatur donec per se consumat·Cōtra paralisiz totius corporis detur vinū decoctionis eius et rute et saluie·Contra paralisim virge fiat fomentū circa pectinem ex vino decoctionis eius·Contra gomoreā fiat decoctio eius in suco agni casti addito modico aceto et cataplasmet super renes vēgam et pectinem·SERA.auct·gal· Castoreū sui caliditate et siccitate resoluit et iō curat spasmū de repletione·et confert pacientibus tremorem·et habentibus singultū preterea q̄ euacuat et purgat neruos ab eo quod in eis continet & re extra naturā· et quādo sumitur in potu cum pipere et aqua mellis prouocat menstrua et expellit fetū·et quando sumitur in potu cum aceto confert habentibus inflaciones in intestinis et stomaco et habentibus tortiones et singultū prē humorem frigidum et grossum aut ventositatem Et ommibus egritudinibus quibus confert bibituz confert eciaz unctū cū oleo veteri·Ad subitū et obliuionē cū febre oportet admisceatur cum oleo ro· et fiat inicio super caput et quādo ponitur super prunas et suffumigatur cū eo cōfert ad hoc· Et dixit q̄ ipsum comparatū opio ē contrarium ei·Et idem sera·castoreū confert morsibus venatorū et cōmouet sternutacionē et quando bibuntur ex eo auri·iij· cū faderug prouocat menstrua·et expellit fetū et secundinā et datē in potu cum aceto ad inflaciōes stomaci et intestinorum et tortiones et singultuz et ad medicinas mortiferas et miscetur cū oleo rosarum et aceto et inungitur cuz eo caput·et attrahitur odor per nares a confert litargie· Et quādo fit fumigiū cum eo aut fit unctio cum eo cōfert tremori et terano·et doloribus neruorum et iuncturarum· DYAS·castoreum calefacit et desiccat nimiaz extenuandi habens partē· Illis autez qui ex plenitudine spasmū patiuntur aut tremorez neruorum vtilissimum est· quibus autem siccitate is cōtigerit contrariū est datur in mulsa.z.j. aut coclearium·ad predicta eciaz multū iuuat si corpus extrinsecus perungatur cum oleo cicino aut veteri·quod aūt nimis calefieri opus habet ex frica

cione castorei cum predicto oleo vtantur· vicia eciam pulmonis emẽdat at cerebri frigidũ ꝫ humidum humorẽ si super carbones positum fumꝰ ipsius aperto ore attrahatur curat litargicis ꝫ cataforeticis que accidit cum febre melius est cũ oleo rosato capiti et ceruici adhiberi q̃ cum ci cimo longinqua eciam vicia neruorum quãtum cũꝙ eciam nimis doloribus affligunt̃ eliminat castoreum sternutamenta prouocat bibitꝫ cuꝫ pulegio·ʒ·ij· menstruis imperat· aborsum facit secundinam excludit·cũ vino bibitũ inflacionẽ tollit tortõibus et subgluctiombus medet̃·pociões venenatas non finit nocere litargicis singulare presidium est cũ aceto et oleo ro·capiti iunctus cataforeticis congruit hoc naribus mi ectũ et fumigatum facit tremori et contractionibus et omnibus causis neruoꝝ bibitum et vnctum medicatur quia virtus est ei termantica et recorporatiua mixtum malagmatibꝰ et acopis paraliticis seu sciaticis et his similibus presidium est. AVIC· Castoreũ resoluit inflacionez et quando ex eo illinitur calefacit corpꝰ et res gumosa que est in medio eius mordicatiua est vehementis calefactionis confert apãtibus frigidis et vlceribus perniciosis et confert neruis et calefacit. et confert tremori et spasmo humido ꝫ alcuz et humido et stupori et paralisi·et confert obliuiom et litargie cum aceto et oleo ro·et subbeth eciam et si fit cum febre tunc si bibatur cũ melle et pipere confert et non nocet ꝫ fit eiꝰ pocio cochearium et resoluit species sode frigide et ventose more emplastri superpositũ et vaporatum. et confert surditati frigide et neꝙ est aliquid magis tuatiuũ ventositati matricis q̃ ipm cum ex castoreo accipitur quantum est lens vna et dissoluitur in oleo nardino et distillatur et attractio per nares ex fumigacione eiꝰ offert apãtibus pulmonis et infirmitatibꝰ eius· et bibitur cũ aceto ꝓpter singultũ et facit fitiz et delet dolorem ventris pungitiuũ bibitum cum aceto· et resoluit ventositatem et prouocat menstrua· et extrahit secundinam cum bibunt̃ ex eo·ʒ·ij·cum mẽt astro et melle post flomiã saphene quomã tunc prouocat sine nocumento et extrahit fetum et remouet frigus matricis et eius ventositatem et frigus testiculi·et conuenit morsui venenatorum pauoꝝ et est tiriaca prefocationi elleborꝰ et quod ex eo est varium declinans ad nigredinem est venenum· et quandoꝙ interficit in die vna·et cadit qui ab eo euadit in birsen·eiꝰ vero bezoar est acetositas citri et est acetum de vino et eciam lac asine·ponitur loco eius quantũ ipꝰ est de acoro et quantũ medietas ipsiꝰ de pipere

Casaf idem est qꝫ sumenet duo et sumenet idem est quod obulus·

Casumidar ·i.galanga
Casuluda idem quod supra
Cassuridar idem quod supra
Cass ·i.galla

Cassus ara·est quedam planta quam cuz capre pascunt abherent pilis et barbis earum humiditates que sunt laudanũ·dyas· vocat eã cissos pro qua·l·l·cistos

Cassum ·i.cotilidon vel cũbalaria vel vmbilicus veneris·
Cascubas ·i.castoreum
Cas ·i.storax

Catapsia herba est sicut ferula habens folia ꝫ ẽ sat.s calida cuius acre et cõtactu tumescit facies et manus tangencium ipsam et est tapsia

Catara ·i.salsum vt in alexandro de epatica disinteria ꝙ calida cã piscesm eucataro mari degentes id est salso mari

Catarrus ·i. fluor reumatis vel fluxus·indẽ catartic9 ·i·medicina laxatiua faciens fluxum·

Cataracta est morbus oculi et interpretat̃ fluxus quia fit de fluxu humoꝝ

Catare ·i·catapucie
Catalensia ·i·epilensia vicio extremitatũ corporis·ſ·manuũ et pedũ·
Catata est appetitꝰ comedendi dissimilia
Catarticum ·i.purgatiuũ
Cataf ·i· cũ multe placẽte parue de pasta facte que frixe in oleo ponũt̃ impatella vnam super aliam locãdo melle inter omnes duas positoꝝ sic simul comedunt̃
Cataf ·i.atriplex
Cataplasma ·i.leue emplastruz et est malagma·

Catanance secũdũ dyas·folia habet minuta similia coriandro et radices tenues sicut iuncus et capita sex aut septez in quibus semen est herbo simileque capita cũ se siccauerint tercie declinantur et fũt similia vnguibus ancipitrũ. Est alterũ genꝰ catanance sic̃ mala matiana similẽ radicem habens sed minorem et longam folia habz similia oliue sed molliora·semen minutũ ꝫ pertusũ sic̃ est cicer rufũ ambe vero date amore mulierũ faciũt quibꝰ maxime in pessariis mulieres vtunt̃·

Catamen ·i.pulus
Catacticen ·i.virtꝰ retentiua q̃ vocat̃ cataltica virtus·
Cataceph alis ·i·inclinatio capitis
Catbach ·i.atriplex
Catafam idem qꝫ supra

Catafora vel cataforetica passio est quãdo epilensia vel litargia fiunt a membris inferioribus vocatur similit̃ catalensia et secundum oribasiuz cataforetici sunt i. qui sunt somno nimis grauati·

Catalepton est planta que a dyas.dicit̃ hermodactilꝰ ꝫ est planta similis narciso differẽs ab eo in flore et in bullo ꝓ quo·l·l·furrugen

Catamoditũ ·i. iuxta modicum
Catapodia ·i·q̃ modica potetur vel inglutiatur et est pillula
Catacus ·i·cõgelacio capitis
Catarrata est aqua in oculo confirmata prohi-

dens visum
Catanfilim ·i·generacio mea
nacio adherencia·
Catasim belicon ·i·scõm accidens
Catastrofa ·i· conuersio stoma
ci quando non digerit sed per secessum emittitur
cibus sicut sumitur
Catatrapus ·i·per rectam lime
am diriuacio
Catalipsim ·i·cathocus
Catapielos idem qđ supra
Cataron ·i· brancus
Catafrefis ·i·sanguis putredo
Catafen ·i·ferugo ferri quã
fabri ferrarii de fornacibus eiciũt globatim
Catates ·i·male habitudines
Catatich ·i·ypoquistidos
Catatropa ·i· fluxus stomaci
deorsum
Catamimeres est species canne pro q·l·l· hasap
Cata ·i· iuxta
Cataloticum ·i·cicatricium

CAp· ·CXLV·

Ataputia ex ea est maior et minor
Maior vocatur ara· herma vel chatua vel cha
dia vel pentadactilus· grece· vero cici vel cicei
vel fisamus agrestis vel fiselicipsion· latine vero
cataputia maior· vel custos orti· vel gira solis·
Minor arabice vocatur vendana grece lecteris
vel arminas latine vero cataputia minor· Cata
pucie due sunt species nam est maior et minor·
Maior est sicut arbor ficus· licet minor folia ei9
sicut folia platani semina eius stant in arbore sic
vue· Minor habet hastam duoꝝ palmoꝝ et ma
nem· folia similia amigdalis sed longiora· semẽ
eius in cacumĩe virge rotondum deforis nigrũ
deintus album· sunt enim ambe quasi eius dẽ cõ
plexionis· et virtutis· sunt enim ca· in tercio· et
hu· in p̃mo· virtutem habent purgãdi flegma
principaliter secundario coleram et melancoliã
SERA· li· agre· cap· cathua auct· dyas· Cata
pucia maior que vocatur cathua vel chadia·
Est arbor in magnitudine ficus· habens folia si
milia dulb· nisi quia sunt maiora lenora et nigri
ora· stipites et rami eius sunt cõcaue sicut et can
na· et habet semen velut in ramis asperũ et qñ
excoriatur semen eius est simile kirat et ex eo ex
primitur oleum de kerua· Mira est planta quaꝫ
multi computant inter lacticinoꝝ spẽs habꝫ sti
pitem vnius brachij longitudinẽ ħñtem et cõ
cauũ in grossitudine vnius digiti et in fũmitate
stipitis ramoꝝ sunt ramuli pui· et ex folijs qđã
sunt sũper stipitem et quedam sũper illos ramu
los sed folia que sunt sũper stipitem sunt longi
ora similia folijs amigdale· nisi quia fũt lactiora
et leniora sed folia que sunt sũper ramulos sũp
iores sunt minora folijs stipitis· et sunt similia fo
lijs aristologie longe approximancia similitu
dini foliorꝝ edere· et habet fructũ in summitati
bus ramuloꝝ triangulatũ et velut rotondum sẽ
grana capparis et inter ipm sunt semina que diui
dunt̃ per pietes que sunt in eo que semina sunt
in magnitudine orobi exterius subnigrũ habẽ
cia colorem· sed quando excoriantur sunt alba et
habent saporem dulcem et habent radicẽ subti
lem in qua nullũ est iuuamentũ· Et idem auct·
habix habet folia longa sicut digitus per ramos
ordinata ita q̃ qñ accipiuntur assimilantur pisci
bus paruis ꝓpter hoc nominãt ipm armeni pi
sces· et quando vulneratur in aliquo egreditur
de scissura eius lac· Et idem auct· albugerig mẽ
dane due sunt species et habet folia sicut digit9
et laxat sicut lacticinia et est in sapore eius dul
cedo· Et idem auct· gal· catapucie minoris vir
tus est similis virtuti omniũ specieꝝ lacticinio
rum et non differt ab eis nisi in vno quod est quia
in semine eius est dulcedo· q̃ hoc semen est illud
quod habet proprietatem laxandi et est ħ plã
ta tota plena lacte sicut alia lacticinia· sed virt9
catapucie maioris est ca· et abstergit̃ resoluit
et virtus foliorꝝ est debilior virtute granorum·
oleum vero ex fructu eius calidi9 est et subtili9
partibus olei cõmunis· et ꝓterea est dyaforetꝫ
cum· DYAS· secundũ translacionem nostrã ca·
cici· i· catapucia maior semẽ habet simile acmis
fruter est illi arboresa sicut ficꝰ sed minor· folia
habꝫ similia platano sed maiora leniora et nigri
ora et hastas vallosas canne similes semẽ vt bo
trum compositum sed asperum quod purgatuꝫ
simile est cretonis animalis vnde exprimit oleũ
cicinum· Sed catapucia minor hastam habet in
cubiti longitudine ꝛ manẽ in grossitudine vni9
digiti in q̃ ẽ capitellũ rotõdũ folia i hasta hꝫ q̃
sunt oblõga sic amigdale ꝛ oblõgiora et in sum
mo haste sic̃ aristologia aut edera oblonga· se
mẽ ẽ in cacumĩe virge ei9 obrotondũ sic̃ cappa
r9 q̃ capita sunt seperata a se· semen deforis ni
grum et est intus album· et gustu dulce· radix
eius tenuis est et inutilis· omnis vero frutex ei9
lacrimo et suco plena est sicut titimallus· GAL·
vij· sim· phar· cap· cicer· Cicer fructus· i· catapu
cie fructus qui purgat absterſuam et diaforeti
cam habet virtutem ita autem et flos sed omnio
debiliorem oleum vero quod ex fructu est· ẽ calꝰ
dius subtilius et diaforeticum· POSSE· Conẽ
arteticaꝫ et paralisim· dosis· ℈ß benedicte simpli
cis cũ vno hermodactilato et parte tercia· ℈· ca
tapucie datur· Ad perseueracionẽ sanitatis· fru
ctus catapucie viridis bene mundati et triti cũ
ouo mixti in viscello ponantur nam sine molestia
purgant vel catapucia bene mundata et trita cũ
esula ponatur in vino et deẽ addito cinamomo
et alijs speciebus aromaticis· Ad vomitũ ꝓno
candum si materia fuerit in ore stomaci frigida
et in sanis et in egris catapucia bene trita cum
oleo cicino conficiatur· si super os stomaci pona
tur vomitum prouocat· Contra quotidiana de
flegmate salso et scabiem conterant̃ catapucie

multe in quantitate et postea in folijs cauliū in uolute sub cinere ponantur diu vt bene coquantur. postea extracte exprimat oleū et cū necesse fuerit detur pacīti in cibis vel alio modo. q ita possunt multi decipi. Ad idem fiat claretuz hoc mō catapucie bene trite cū melle decoquātur et cū tali melle et vino fiat claretū. Sed nōndū q̄ in .xx. lb. vini sufficit libra vna catapaciarū. Cōtra quotidianā ex flegmate salso semina atriplicis q radicis rape ablactent in aqua feruēti ad dita tercia parte. ʒ. catapucie det cū syrupo acetoso. Ad quotidianā dē flegmate vitreo precedentibus diuisuis buliat. ʒ. j. in vino fortissimo et addatur tercia pars catapuciaz mundatarū a cortice post colaturā cū oximelle detur. Cōtra pliacā passionē buliant in aqua radices feniculi et cassielignee illi aque addat tercia pars. ʒ. catapucie et miciat per clistere mollificatiuum.

SERA. catapucia maioz. habet virtutem q̄ abstergit et resoluit. et virtus foliorz debilioz ē virtute granorz. sed oleū eius est calidius et subtilius oleo oliuarz et ꝓpter hoc resoluit plus eo. Ex semine eius fit oleum quod nō administratur in cibis. sed in lucernis. et ponitur in vnguētis et quādo excoriant ex gramis eius. xx. et terunt et bibunt purgāt coleram et flegma et humiditates aquosas et cōmouēt vomitum et fluxū vētris. et grana quidem eiꝰ sunt grana dura laxant stomacū laxacione forti. et prouocāt nauseā et vomitū et quādo grana eius terunt et fit emplastrum cū eis mundificāt empetiginē. Et quādo fit limicio cū oleo eius solo aut cū aceto sedat apāta mamillarz. Et tempꝰ qñ debet fieri illud oleum est quando grana cadunt a cortice suo qꝫ oleum confert scabiei et vlceribus humidis que sunt in capite et a pātibus eorum et coartacio oris matricis et cicatricibus sedis que remanēt post solidacionē clauorz. et dolori aurium quando miscentur cū aliquo vnguēto fortificāte operacionē eius et quandoq̄ laxat ventrē et expellit lumbricos. Et idem auct. bedigoras proprietas granorz eius est q̄ dissoluūt subtiliant et fortificāt membra et mciunt superfluitatem et conferunt lepre et similiter oleum eorum.

DYAS. virtus catapucie mmoris est catartica vij. grana accepta aut. ix. sicut catapodia comesta et similiter ea. aqua accepta flegma et coleram deponit. sucus ex eo factus sicut de titimallo omnia similiter facere pōt. folia eiꝰ cū gallia aut iuscello accepta vētrē soluūt. sed catapucie maioris si. xxx. grana purgata fuerint accepta coleram et flegma ventris deponūt vomitū ꝓuocant gustu nō bono hec purgacio stomacum ledit contritū et impositū maculas limpidat folia eius trita cū polenta tumores oculorz spargunt duricies omnes māmarz q tumores compescunt ignē sacrum sola extinguūt ipsa cuz aceto mixta.

Cathamodicum	.i. paulatim
Catzimazegi	.i. fructus thama
riscī vel thamariscus domestica	
Catenuea est species exiture oculi submersaz ha	
bēs ꝓfunditatē que est vicus profundū	
Catenua	.i. altea
Catemerimas	.i. typus amphimerinus
Catetirizim	.i. vesice crisperiza
cio seu per viam virge medicacio.	
Catelebum	.i. flos lupuli
Cateltica virtus	.i. contentiua
Catellica virtus	idem qđ supra
Catera	.i. salimonia vel eri
solocanna	
Catheunea	.i. catenuea
Catifalon quid est. i. i. hermerocales.	
Catim	.i. annulus
Catimia	.i. cadimia
Catim	.i. renes
Catilotica	.i. cicatricē inducēs
Catilabich	est dictum strāgu
latoz patris sui	
Catilabket	.i. strangulatoz ca
mis et sunt due plāte de quibꝰ auic. facit duo ca.	
et scōm dyas. sunt due species aconiti	
Catimia de ipsa dictum est supra de cadia. Plinius fit auricalum ex lapide eroso quem vocāt cadimiā. celebritas eius est in achaia et quondam in campania nūc in pergamatico agro extrema parte italie ferunt nunc in germania ꝓuicia reptum. Stefanus catimia est acalimia	
Catim scōm dyas. cap. de agrielia quidam olea	
strum vocāt.	
Catiscleo	.i. tritura eris
Catimchatim	.i. renes
Cathim est spacium quod est a renibus vsqz ad	
caudam	
Cathim est oleaster et est oliua siluestris.	
Cathica	.i. dragantum
Catostaria	.i. nixa
Catones	.i. atriplices
Catrapocia	.i. catapodia
Catostomacum	.i. defensoriū stoāci
Catelobich	.i. comarus
Cathocꝰ	.i. cōgelacio capitis
et est egritudo facta ex frigida et sicca materia et est quando eg[illegible] in figura qua est cōprehē sus manet immobilis siue sedēs siue stās vel oculis apertis vel clausis ideo inde cathocos vl cathēmos eos appellabāt veteres.	
Cathocim	idem quod supra
Catholica	.i. herba allippia
dos et est herba [illegible]e vocatur herba catholica. vnde dyas. cap. de oleo catholicō tolle herbe catholice et sequitur in aliquibus exemplisque q laureola vocat̄ q nō ē ꝺ suco nā nō ē va expositio allippia dos eni ē camela que ara. mezereō q lippium dicitur quam ponit dyas. cap. de camelea sed laureolam vocat dasnoides et similiter interpretatur catholica. i. perfecta et catholicū. i. pfectum vt in antidotario gal. mmori ponit̄ electuariū catholicō. i. electuariū perfectum.	

Cathon ·i. milium
Catrostaria ·i·mya
Catropia ·i· malignitas pas
fioms alicuius.
Catul ·i. cardamomum
Catulu idem qđ supra
Cathfimbebicon ·i. compassio
Casax ·i· papauer
Caxex idem quod supra

CAP· ·CXLVj·

Archax arab. vel chachili vel caschafi grece arimone vel micomium latine vero papauer· GAL. vij· fim· phar· cap· micon· i· papauer· vnum quidem est ixias· i· fluidum nomiatū eo q̄ cito ab eo defluunt semina eius vel quia ab eo cito defluit flos· Aliud vero est domesticū quod est ortense et excolitur. At vero et alia duo sunt papauera silueſtria vltra ꝯ vnū quidem quasi depressam habēs codiā aliud aūt oblongiorem hoc totū autem est oblongius et aridius huius papaueris opos· i· lacticimium defluit· vnde et quidam nominant id fluidū virtus autem omnium papauerū est infrigidatiua· sed ortensis quidem quod et chalachitidam noīant modecate est sommferum semen aptum esui propterea quidem et m pambus miscet̄ id· et cum melle permiscentes cōmedunt primi vo cuius cito florem deluere diximus semen fortius infrigidat quocirca nequaq̄ quis eo vtet̄ interstanter ficut eo quod est ortense· attamē ponūt id in cibis qui cum melle fiunt et mitro et m pambus· tercio vero dicti semen nigrum existēs iā pharmacosus est sufficienter infrigidans. quarto aūt dicti pharmacosius omnib⁹ est· et sc̄m semen et sc̄m codiam et m folia a secundū opium· i· lacticimiū· vehementer infrigidat vsq; ad torporem ducens et mortificationem vnde medici est vti eo bene miscendo cum pharmacis obtondentib⁹ frigiditatis fortitudinē est enim ex quarto et vltimo infrigidāciū· SERA· li· agre· cap· carchax auct· dyas· papaueris multe sunt species· nam ex eo est dor[illegible]sti et illud est papauer albus qđ seminat̄ in ortis· cui⁹ capita sūt oblonga et semen ei⁹ est albū et ex eo est agreste et sunt ei⁹ due species. vna est habēs caput depressum et semen ei⁹ est nigr̄ supple et istud vocat̄ papauer rubeū et alia habz caput longū mm⁹ tñ altero et nominat̄ sei[illegible] et ex eo est papauer concussiuz eo q̄ semina ei⁹ eo cōcusso cito cadunt· supple et illud est papauer nigrū· Et ex eo est almucaran quod nascit̄ iuxta mare in littoribus. et illud est papauer cornutū· quod habz folia alba similia folijs plante que dicitur flomos scissa tamen a fūmitates altas sicut folia papaueris agrestis· et stipitem similem illius stipiti et habet florē glaucū· et habz semen minutū in vaginis subtilibus et longis· et curuis fic̄ cornua et sicut habz fenugrecū· et propter hanc causā nominat̄ kiratidos et almicon a ei⁹ expoficio est cornutū papauer· et semen quod est inclusuz in illis vaginis est minutū nigr̄ et aspez· nascit̄ in locis marmis et asperis· et latine vocatur memit licet falso vt patebit infra in littera celidonium et in littera glauciū· GAL· vij· fim· phar· cap· micon chirantes· i· papauer cornutū nominatū est quidem fic a fructu breuē cōnexionē habente sicut et fenugreci. et assimulat̄ cornu bouino· vocat̄ aūt ab aliquib⁹ papauer marinuz quoniā vt plurimū ꝓpe mare nascit̄ virtutē autē habz incisiuā et absterſiuam· Opiū aūt quod ex suco ipsius fit fri· est in q̄rto sic· in tercio papauer cōponit̄ ab aperio et vento inde papauer q̄ vento magis aperit florē· omnia papauera in figura foliorz conuenūt· licet aliqua ex eis sint alijs minora differunt tamen capitib⁹ et floribus nā aliqua habent capita maiora vt papauer albūm et aliqua minora differūt in floribus quoniaz papauer albū habet florē albū· papauer nigr̄ habz florē nigr̄· papauer rubeū habz florē subrubeū papauer cornutū habet florē glaucū· Jt̄ē omnia papauera hūt semen nigr̄ preter papauer albū qđ habet semen albū· Sed sciendum q̄ gumi cuius libz specieī papaueris preterq̄ papaueris cornuti ē opiū· sed gumi papaueris nigri est opium nigr̄ forte et plus in frigidat et ꝺsiccat q̄ semen et ingrossat quando sumit̄ de ipo in parua quantitate sicut granū orobi sedat dolorē et facit dormire· Est enim opiū gumi papaueris et fit in hūc modū mane pri⁹q̄ sol deficcauerit rorem qui cadit super plantas fiant scissure in capitibus papaueris subtiles cū cultello non ꝓfūde nec transfigatur cortex ei⁹ sed superficies cutis solūmō incidatur· Demde cū gumi siue lac egressum fuerit a scissuris illic radat̄ directa scissura quelibet tamen exprimatur abstractiōe nec radatur cū eo cortex papaueris· Accipiatur ergo hoc gumi a coadunetur in codea et quando colligis ab omnibus papaueribus per ordinem reuertere ad prima papauera et collige qđ iterum aggregatū mueniēs super scissuras· et itez̄ tercio reuertere et vide si adhuc aliquid egreditur accipe ergo hoc gumi et aggrega in vase mūdo et tere simul bene et fac inde trociscos· et repone Fit autem opiū alio mō nā accipiunt folia et capita papaueris et teruntur bene deinde exprimuntur et fiunt inde trociſci qui reponuntur et virt⁹ eoz̄ est debilior virtute alioz̄· Sz sciē dū q̄ tres sunt species opij· s· tranense. tebaicuz et opiū miconis. tranense dicitur a loco q̄ sic nominatur tebaicum dicitur illud qđ fit ꝺ lacte papaueris nigri· et dicitur tebaicū quia tebis non fit aliud papauer nisi istud vnde vidoz⁹ a regib⁹ egipti dicitur thebaic⁹ ꝯ a thebis cadmi dicitur theban⁹ et istud est forci⁹ narcoticū unꝺ qñ simpliciter ponitur narcoticū forte vel opiū illud debet intelligi sed opium miconis est illud quod fit de lacte papaueris albi vel de suco foliorū et capitū ei⁹ qđ papauer grece vocatur mi

coniũ. Est aũt aliud opiũ quirinacium. vel citri-
natiuũ et est lasar. i. gumi qđ dicitur asa fetida.
et non habet illud complexionẽ et virtutẽ alia-
rum supradictaꝝ speciꝝ opij ymmo est calide
complexionis sicut inueni es in littera lasar.
DIAS. cap. de opio opiũ sucꝰ est et lac extra-
ci papaueris qđ sic colligit capitella acuta scal
pello incidunt ita tamen vt non intrinsecꝰ ledã
tur et sic lac quod emanat digito tegit et in co
tulis reponitur et siccatur. micomũ autem fit cõ
tritis in vnũ foliis et capitellis albi papaueris
uel fit delacte eius. verꝝ optimũ est opiũ odoris
grauis coloꝛe subruffum gustu amarissimum. et
qđ humoꝛe cito resoluit. AVIC. li. ij. capi. de
papauere. Papaueris plures sunt species ortu
lam et campestris et similiter est migꝝ et ẽ spe
cies cornuti qđ est marinũ cuꝰ fructꝰ eius est citri
nus et est ista species papauer cornutũ et meli
us et samus est albũ et oportet quidẽ vt teran
tur capita cuiuscunq; speciei recentia et fiant ex
eis trociſci et reseruẽtur et admmistrentẽ ortula
num est fri. et sic. in. ij. et migrũ in. iij. et dicitur
vsq; ad quartũ. Et papauer maximum cornutuz
est cuius frutex est curuatꝰ sicut cornua tauri ẽ
absterciuũ et incisiuũ et est vehemẽtis absterci
onis. Opium scdm oribasiũ cap. de opio ẽ sucus
papaueris migri egiptij et eius quidẽ potionõ
additur supra damich duos quandoq; vero fit
opium eciaz ex semine lactuce agrestis. et est stu
pefactiuũ debile subtile opium preterea assatur
sup lamĩnã ferreã ignitã et fit rubeũ quod ex eo
est electũ est gratius acuti odoris frangibile fa
cile resoluitur in aqua ꝛ cõgelatur in liquefacti
one et resoluitur in sole et non extinguit cãdelaz
cum ex eo inflãmatur citrinuz autẽ figẽs aquã
asperũ debilis odoris clari coloris hoc tale ẽ fal
sificatum cum memithe. Et quandoq; adulteratẽ
cũ lacte lactuce siluestris et ẽ debilis odoris et
adulteratẽ cũ gumi et est splendidũ et clarũ val
de fri. est et sic. in quarto gradu. POSSE. uir
tus papaueris domestici dicte speciei est que in
frigidat frigiditate forti et illud papauer ẽ qđ
plus ingreditur in medicinis. vnde quando pa
pauer simpliciter ponitur in medicinis illud de-
bet intelligi vnde valet in medicinis semẽ eius
folia capita et lac. Virtꝰ eius est fri. in. iij. gra
du. DYAS. cap. animonis secundum translacio
nem nostram virtus est omnibus papaueribꝰ fri
gida quoꝝ folia et capitella cocta in aqua et fa
cile fomentata somnuz prestant. Similiter elix
atura eoꝝ bibita facere põt et folia eius cata-
plasmatibus adhibita tumoꝛẽ tollit et ignem sa
crum extinguũt. multi vero terunt capitella ipa
viridia et trociscos faciunt et sic vtuntur. Capi
tella sola elixa in aqua mixto melle et inspissata i
coctura vt electuarium detur. facit vero ad tus
sim et reumatissimũ ciliacis maxime prodest ad
dito suco ypoquistidos et acacie semen vero ni-
gri miconis tritum cum vino bibitum reumatis-
mum ventris et fluxum mulierum abstinet tritũ
in aqua et impositum in cataplasmatibus sup.
frontem et tempoꝛa somnum inducit semen ve-
ro eius tangẽ herba acceptum anodinuz ẽ ꝛ som
num prestat. tussim mitigat. Fluxum ventris ab
stinet. et si plus bibitum fuerit litargicos facit
et occidit. doloꝛem capitis cum oleo roꝛ. medicã-
do compescit doloꝛem aurium cum oleo amigda
lino aut croco aut mirra infusum curat doloꝛem
oculoꝝ et tumoꝛẽ vitello oui medio et croco mix
to compescit. ignem sacrum eciam extinguit vul
nera ad sanitatem perducit podagricis cum lac
te mulieris et croco subuenit ano suppositum col
liꝛium ex eo somnum facit. SERA. libꝛo. agre-
auc. dyas. domestici papaueris semẽ inducit som
num temperate quando puluerizatur cum pane
aut miscetur cum melle et comeditur sed contusũ
semen eius infrigidat frigiditate forti. Et gumi
eius papaueris et sucus eius est opium. Sed se
il. i. liquidum ingreditur plus in medicinis va-
let semen eius et folia et lac ipsius. Et vnus eoꝝ
est que infrigidat in quarto gradu. et illa ẽ vir
tus narcotica et mortificatiua. Et idez auc. gal.
virtus domestici et agrestis est infrigidatiua et
propterea si coquãtur folia eius cum capitibus
in aqua et fundetur eius decoctio super caput fa
cit doꝛmire et quando teruntur eius folia cõtri-
tione forti et miscẽtur cum sanich et fit inde em
plastrum apostematibus ca. et erisipille et dat
ex eo in potu nõ potentibus doꝛmire. Et terunt
capita papaueris recentia et fiant trociſci q̃ de-
siccantur et reponũtur et admmistrantẽ. Et quã
do coquuntur capita papaueris in aqua donec
consumatur aque medietas deinde admiscet illi
decoctioni mel et iterum coquitur donec coagu
letur et fit inde lohoch est valde bonum tussi q̃
superfluitatibus que descendunt ad cannã pul
monis et fluxui antiquo menstruoꝝ. qñ autez
admiscemus ei acatiam et ypoquistidos fit forti
us ad hoc. Semẽ vero migri papaueris teritur
fortiter et datur in potu cum vino in fluxu ven-
tris et in cursu humoꝝ antiquo ex matrice. Ca
uendum tamen est a nimietate vsus eius ne indu
cat subeth aut litargiam aut eciam mortem. Et
teritur et cum aquã rosat aqua roꝛ. fit emplastrũ
fronti et temporibus ad nimias vigilias et ad do
loꝛem capitis. Et quãdo sumitur de ipso opio p
ua quantitas sicut est granum oꝛobi facit doꝛmi
re et sedat doloꝛem et confert tussi et fluxui an
tiquo et decoctio papaueris albi quando abluit
cum ea caput facit doꝛmire temperate et si aliqs
vtitur eo nimis inducit subeth et si sumatur in
potu confert morbis qui fiunt ab humoribus q̃
descendunt a cerebꝛo quia repellit eos et matie
quando sumitur cum aqua pluuie et vino et quã
do ex eo sumitur quantitas magna facit subeth
et postea occidit et miscetur cũ mirra oleo roꝛ.
et croco et distillatur in aurem et confert apãti-
bus calidis oculoꝝ et quando dissoluitur in a
ceto confert herisipille et quando miscetur cuz
lacte mulieris et croco confert podagre et fit ex

eo ſuppoſitoriuz paruum et ponitur in ano·ꝫ fa
cit dormire·Eſt autem vſus opij in colirijs vt di
cit idem ſera·Dyagoras autem prohibuit vſum
eius in egritudinibus oculoium et aurium quoni
am debilitabat ſua frigiditate membra illa·An
derados dixit ꝙ niſi adulteratur inducit cecita=
tem quibus intromitteretur et dixit ꝙ iuuamē=
tum eius ſolum eſt in odorando faciens dormire
alijs vero omnibus modis vſus eius eſt malus
et periculoſus valde. ſed hij omnes erranerunt
quoniam operacio eius verificatur per experiē=
ciam·Et idem ſera·auc. gal. papauer cornutum
laxat ventrem ax acione leui vnde abſtergit in
cidit et diſſoluit et diminuit et quādo decoquit̄
in aqua vſqz ad conſumpcionē medietatis ofert
egritudinibus epatis·et flos eius et folia confe
runt multum apātibus. ſordidis et oportet ꝙ ca
ueatur poſtq̄ mundificata fuerint quia abſter=
git abſterſione forti quouſqz diſſoluit ꝫ dimmu
it carnem et ipſa quidem auferunt eſcaras adu=
ſtas que ſunt in eis et quādo coquitur radix hꝰ
plante cum aqua vſqz ad cōſumpcionē medieta
tis et datur in potu decoctio eius confert ſciati=
ce et doloribus epatis et confert illis qui habēt
in vrinis ſuis velut telam araneaz quorum vīa
eſt groſſa·et ſemen eius quādo ſumitur in potu
in quantitate duarum caſuf cum mellicrato lax=
at ventrem laxacione leui·et flos eius et folia qñ
fit emplaſtrum cuz eis addito oleo auferūt frau
dulenciam vlcerū·et quādo cuz eis fit cobol ocu
lis ammaliū auferūt vlcera que fiūt in cornea
q̄ dicūtur argamen et illa q̄ dicūtur facalia et
quidam errant in hac planta putātes ꝙ ex ea ex
primatur ſucꝰ ex quo fiat fief memithe·et error
contingit propter ſimilitudinem quā habet m
foliis ſuis cū memithe·ſed ſtipitis ipſius papa=
ueris longitudo eſt vnius palmi et folia eiꝰ fūt
parua multū ſimilia foliis ſtorobion iuxta folia
eiꝰ eſt ſemen album et virga eiꝰ et flos et ſemē
aſſimulatur virge et foliis et ſemini turbit i ſua
albedine. et habet radicem ſubtilem·naſcentem
in multis locis·et colligit̄ ſemen eius poſtq̄ fue
rit bene maturum·et hoc fit in eſtate et deficca
tur et reponitur de quo accipitur fondus.ʒ.ij.
et bibitur cū mellicrato m[illegible]at ſtomacū per
vomitum et purgat et confert empilenticis pro
prie et ſemen eius purgat flegma·Et idez auc.
aben·meſuay decoctio papaueris albi quando la
uatur cū ea caput facit dormire dormitione tēp
ata ſed ſi aliquis vtatur ea minus inducit ſubeth
Et ſi ſumatur in potu confert t[illegible]ſſi que fit ab hu
ea·qui deſcendunt a cerebro quia repellit eos
maxime quando ſumitur cum aqua pluuiali·
GAL·vij· ſim.phar·cap. micon·cataputicos
radix huiꝰ herbe cocta m aqua vſqz ad medie=
tatem epaticos iuuat et flores et folia valde ſor
dida et male morigerata vlcera iuuāt·Abcede=
re autem ab eis oportet cum iam facta fuerint vl
cera munda in tantū enim abſtergere nata ſunt
vt et ipſius munde carnis nō derelinquatur q̄d
propter nāq̄ fortitudinem nedū ſordes ſz eciaz
eſcaras vlceris auferunt·AVIC·ſpecies papa
ueris ſunt infrigidatiue et non eſt in ipſo cōglu
tinacio de qua fit curandū·et illud quidez quod
eſt nigrum eſt ingroſſatiuū exiccatiuū·et flos
quidem campeſtris mundificat vlcera in oculis
animalium et limitur ſpecies eius preter marimū
ſuper eriſipillā·et ex campeſtri fit emplaſtruz
cū oleo ſuper vlcera et eradicat ea·et limit̄ eciaz
campeſtre cum lacte ſuper podagram et cōfert
et quando coquit̄ radix eius in aqua donec cōſū=
mat̄ eius medietas in potu dat̄ ſciatice·et facit
ſomnum et proprie illud qđ nigrū eſt et eſt ſtu=
pefactiuū et cū licinio ſuppomit̄·et facit dormire
et prohibet catarr et cum habenti vigilias frō
ti ex eo emplaſtr fūperpomit̄ iuuat̄ inde ꝫ ſimi
liter quādo embrocat̄ decoctio eiꝰ ꝫ adminiſtra
tur illud quod frigidū eſt in dolore oculi vehe=
menti·ſ.apud neceſſitatē ſed in ipſo eſt cautela
obſeruanda ſicut diximꝰ et confert tuſſi calidez
fluxibꝰ ad pectꝰ et ſputo ſanguinis et ſumitur
ex ʒ loboc oferēs tuſſi calide valđ·ꝫ ꝑprie quā
do miſcetur cum acatia et ſuco barbe hircine. Fi
lius vero meſazugie inquit ſemen nigri mundifi
cat pectꝰ·corticū aūt manifeſtior diſpoſicio eſt
ꝙ adiuuat ad ſpuendū et in toto ſemine eiꝰ mū
dificacio eſt·albū et nigrū quādo multū terunt̄
et dant̄ in potu cū vino nigro et pōtico dicunt̄
ſedare fluxū antiquū·et natura quidē eiꝰ nō eſt
vacua a virtute ſolutiua et cum hoc reſolutiua
reſoluitur in aqua et ex decoctione eius vehemē
ti quando fit cliſtere cōfert diſinterie· et quādo
bibitur ſemen eiꝰ cum ſyrupo karat·iij· lenit na
turam et ſemen eius qđ domeſticū eſt cum melle
augmentat ſperma et quando datur đ ſpumoſo
vel marino quantitas eſchute vnius in mellicra
to facit vomere·et ſoluit ſpumoſū flegma et hu
morē crudum folia eius valent ad vlcera ſordi=
da et corrodunt carnem additam propter ſuam
abſterſionem·et eradicāt eſcaras·et ſimilit̄ flos
eius et non eſt conueniens vlceribus manifeſtis
ꝑpter ſuperfluitatem ſue abſterſionis·et cuz ex
eo fit vomitus bibito ſecundū quantitatē eſchu
te in mellicrato iuuant̄ ipſo epilentici et oleū eiꝰ
cū oleo ro.eſt conueniens ſode quādo mūgitur
ex eo caput tamen ab eo abſtinere quāto plꝰ poſ
ſibile eſt melius eſt quando eius decoctio eciam
diſtillatur in aurem fortis doloris ſedat dolorē
eius·et confert humiditatibꝰ ſtomaci·et quādo
radix decoquit̄ in aqua donec medietur aqua cō
fert egritudinibꝰ epatis et ille in cuiꝰ ventre ē
humor groſſus cū ſemine ſpumoſi vomat·
SERA·auc·rafis opiū confert fluxui ventris
et vlceribus inteſtinoꝝ·et doſis eſt ab vno da=
mich vſqz ad duos. Et quantitas occidens ex eo
eſt.ʒ.ij.Et dixit opium ſi detur illis quoꝝ virtꝰ
diſſoluitur propter vigilias curat eos eo ꝙ fac
dormire et ſic facit reuerti virtutē eoꝝ. Et dix
it gal·in li·de ingenio ſanitatis ꝙ opiū mādra
gora·et iuſquiamꝰ deficcant vlcera. DIAS.

cap·de opio·pōt autem opiū lacrimas restrin-
gere collirijs admixtum et circum limitum refri
gerare·et aurium dolorez et tocius corporis mi
tigare illa videlicet racione qua somnuz facere
dicitur·AVIC·li·ij·cap·de opio· Opiū est nar
coticum sedatiuū omnis doloris siue sit bibitum
siue limitum et pocio ipsius sit quantitas lenticu
le magne·et confert apātibus magnis et precī-
pue calidis et in ipso exiccatio vlcez est et per
miscetur cū vitello oui assato et limitur ex eo po
dagra et tunc sedatur dolor et proprie cū lacte
et facit dormire etiam si supponatur cuz licinio
aut absqz licinio et sedat etiam cū distillatā tritū
cū oleo ro·in aurem infirmā cū mirra et croco
sedat sodam antiquā et sanatur ex ea et ipz est
ex eis que destruūt sensum et intellectū et sedat
dolorem obtalmie et apāta eius cū lacte mulieris
plures autem antiquoz fuerūt qui nō fuerūt eo
vsi in obtalmia ꝓpter nocumentū quod vsui in-
fert·et sedat tussim continuā·et plurimū sedat
ex eo illa que ex ea clamosa est stomaticos quoqz
iuuat eo q aggregat et illud cū est lassus ex ca-
lore et humiditate et in plurib9 dispositionib9
cum bibitur soluit absqz castoreo destruit digesti
onem atqz diminuit eam valde·et retinet soluci
onem et confert disinterie et vlceribꝰ intestino-
rum et interficit congelando virtutes·et extin-
guendo calorem innatū·et eius quidez tiriaca ē
castoreum·et loco eius ponitur triplum semmis
iusquiami et duplum eius de semīe mādragore·

Caros	·i·cedria
Carobos	idem quod supra
Carros	idem quod supra
Caru	·i·cardamomū
Carui	idem quod supra
Carru	idem quod supra
Cayros	·i. cedria
Caysus	ē spēs spume maris
Cayt	·i·oleum
Caytaiton	·i. oleū oliuarum
Cazazzegi	·i·fructꝰ tamariſci

vel tamariscus domestica

Cazima	idem qꝫ supra
Cazimzegi	idem qꝫ supra

Cazefati sunt serpentes breues parui qui quan
doqz occultantur in arboribus vt proiciāt se ad
illum qui transit ꝓpeeos

Cazes	·i·testa figuli
Cazir	·i·stagnum
Cazedir	idem quod supra
Cazedirir	idem quod supra
Cazola	est quoddam vas

vitreꝫ in quo decoquīt cibus infirmoꝫ

Chacus	·i·elleborus
Carmel	·i·cicuta
Charmel	·i·cicuta
Chamelea	·i·cardus maior et

est camelea

Chamirti	·i·ebulus
Chameleuci	·i·figillū salomōis
Cam	·i. basilicon et chā

est quoddā flumē in quo inuenit aspaltum

Chanuchalcapar	·i·capparus
Chanuchanuidem	·i·anuidem
Chanuchsebech	·i·anetum
Chassacon	·i·calaris
Charatin	est granum paruū

simile cardamomo

Chabat	·i·malua
Chautin	·i·memithe
Chauchati	·i·soda fortis com

prehendens totum caput

Chaua	·i·vinum album

debile

Chadia	·i·catapucia
Chabel	·i·vulpis
Chalbanum	·i·galbanum
Chamelea	·i·camelea
Chamus	·i·fermentum
Chameleon	·i·cameleon
Chas	·i·lactuca
Charis	·i·alcaris
Chali	·i·alcali
Chaiasum	·i·superiora foramina nasi
Chananc	·i·celidonia
Chamebalanos	·i·rafanꝰ agrestis
Chaurum	·i·celidonia

Chagameth sunt ea que sunt salita et composi
ta et comeduntur post cibum sicut capparis et
oliue

Chatua quid est·i·catapucia	
Chadia	idem quod supra
Chabat	·i·ozimum
Chabati	·i·malua
Chatum	·i·incubus
Chameb	·i·vua
Chach	·i·citrullꝰ
Char	·i·manus

CAP· ·CXLVij·

Chachille arabice gre·azaz· latine
vero soldana· vel soldanella·
[illegible]ERA ·i·agre·capi·chachille ē
herba similis vi[illegible]nsi quia est maior et homi-
nes quidē comedūt eam cū ficub9 sicut comedū-
tur alia olera·et folia eius assimulanē foliis na-
sturcij·et ipsa est ampliozis humiditatis q̄ cice
ra·et magis aquosa·Et idem auct·habix·cha-
chille orit in fle[illegible]uillijs et est herba similis vi-
nen et non est vsnen·et est in ea aliqua caliditas
propter suam salsedinem et eius salsedo ē salse
dinis baurachahabet proprietatē laxādi aquā
citrinam cū bibitur ex ea aqua eius et non opor-
tet q̄ buliat super ignem quia amitteret virtutē
sed detur in potu de eiꝰ suco sine ebulicione· et
quantitas que datur de ea est ab vna tercia lib·
vsqz ad duas ptes lib· cū·z·ꝫ·zucchari albi aut
rubei fortis rubedinis quod est quia rubeum cū
lebleb et cū fumo terre et cū chachille fortioris

virtutis est ꝙ album. Et idem auct. ysaac benaram. Cachille est herba similis cicute in operacione sua et ē ca. et sic. cuiꝰ proprietas est q; aufert eruᵹuaciones corruptas. et aqua eius purgat aquā citrinā et confert tumoribꝰ ventris. et debilitati epatis et est conuenīēs nutrimento et habet operacionem in stomaco propter viscositatē paucam que est in ea. Et idem auct. abē mesuaꝫ. ꝓprietas eius est laxare aquā citrinā subito. et dosis eiꝰ est a quatuor partibꝰ lib vsqz ad partes duas absqz ꝙ buliat. Et idem auctor. Rasis. purgat aquā citrinam et prouocat vrinā

CAp. ·CXLviij·

Hardel ara. gre. vero et latine sinapis. Sinapis duplex est species vna est cuius semina exterius sunt subrufa interiꝰ vero alba. Alia cuius semina interius et exteriꝰ sunt alba. et habent vnā virtutem. sed prima spēs est acutior secūda et comportur sinapis a semi q napꝰ. vnde sinapis. i. semi napus q; tenet mediū inter sinapim et napum est ca. et sic. in medio quarti gradus. SERA. li. agre. cap. chardel. auc. dyas. chardel. i. sinapis et est illud eligendū quod non est nimis siccū nec extenuatū et habet granū grossum et si frangit̄ est albū interiꝰ et est humiduz nam istud tale est nouū bonū. Idem auct. gal. est ca. et sic. in. iiij. gradu. AVIC. li. ij. cap. de sinapi. Sinapis est ca. et sic. in quarto gradu. POSSE. SERA. virtꝰ folioꝝ est calida vlceratiua et ꝓpter hoc pungit multū quando teritꝰ et miscet̄ cū radice enule et dimittit̄ super locū per spacium horе et confert sciatice vlcerose et splem et linitur cū eo scabies vlcerosa q; aufert eam et aufert maculas vnguiū et confert quādo radix eius suspendit̄ in collo habenciū dolorem dencium nā sedat eū. Idem auct. dyas. sinapis v̄tus eius est ca. et subtiliat et attrahit quādo masticatur et qñ teritꝰ et miscetur cum aqua et temperat̄ cum ydromelle et fit inde gargarismꝰ cō fert apātibus radicis ligue. et antique aspitati plumonis facta cum eo gargarizate. et quādo fit cū eo emplastꝝ cū re[illegible]nuemētibꝰ adꝰ resoluit scrofulas et quando teritꝰ et applicat̄ naribus cōmouet sternutacionē et confert epilenticis excitās eos et mulieri que patit̄ suffocacionez matricis et confert litargie quādo fit emplastrū cū eo sup caput postq̄ f[illegible]isti capillos eius abradi. et quādo admiscet̄ c[illegible] caricis q ponitur super cutim donec rubeat confert sciatice. et duricie splemis et est conuenīēs proprie doloribus antiquis quādo volumus attrahere aliquē humorem ad exteriora et quādo fit emplastrū cum eo cura[illegible] alopiciam et quando miscetur cū melle et adipe aut cū cera q oleo dissoluta mundificat faciem. et aufert maculam seu liuorez qui fit sub oculo. et coquitur cū aceto et linitur cū eo scabies vicerata et empetigo. Et quādo teritur grossе et datur in potu confert febribus perpodicis q confert grauitati audituꝰ et tinnitui auriū q qñ teritur et miscet̄ cum aqua q melle et fit inde collirium confert obscuritati visus et pruritui palpebrum. AVIC. sinapis incidit flegma et oleū eius ē calidius oleo rafani et fugiūt ex fumo eiꝰ vermes venenosi. et illa que est silvestris generat humorem malū et in ipa sunt abstersio et resolucio. Et homines quidaz comedunt folia eiꝰ et radicem eius elixatam et mūdificat faciem et aufert occultacionē et vestigia sanguinis mortui. Et silvestris est bonū emplastꝝ sordicici et exiccat linguam et confert allopicie. et resoluit apāta calida et omne apā antiquū et ponit̄ cum caulibꝰ super scrofulas et confert scabiei et ēpetigini et cōfert ad dolorem iuncturaꝝ et sciatice et mundificat humiditates que sunt in capite et fit ex ea emplastrum capiti eius qui patit̄ litargiam. Et aqua eius distillatur ad omnē dolorem aurium et molaris. et similiter eius oleum et ꝓprie quando decoquitur in ipsa assa et est ex medicinis aperientibꝰ colatoriꝫ opilacionem. Et dixerunt quidā ꝙ si bibatur a ieiuno intellectū efficit bonū et administratur in alcoholoculi ad pannū et asperitatem si teratur et bibatur cū aqua mellis aufert asperitatem antiquaz in canna pulmonis. et extenuat splenē. et facit sitī et confert prouocacionī matricis et facit desiderium coytus.

CAp. ·CXLix·

Hauraf ara. gre. et latine prundo.
SERA. li. agre. ca. chauraf. auc. gal. multi faciunt cinerem illū cū melle et linūt squinantiam et omnia gutturis apāta et vuule et multi sunt quivtuntur hoc cinere in cohol ad acuendum visum et alii deficcant prundines et terunt et dant in potu de puluere illo aureuz. i. ad has infirmitates. DYAS. cap. de prundinibus quādo accipitur pullus prūdinis in augmēto lune et fit primꝰ quem habuit mater in mdo eius et scinditur inueniunt̄ in ventre eius duo lapides vnus quoꝝ est vnius coloris. q aliꝰ habz colores diuersos qui strimgantur in corio vituli aut cerui anteq̄ tangant terram et suspendunt̄ in collo aut in brachio epilentici et confert ci. q multi fecerunt hoc et curati sunt curacione perfecta. Et quando prundo comeditur habet saporem sicut auis que dicitur sofadas. i. facetola q fit ex eo cohol et acuit visum. et quando conburuntur magne irundines. et miscetur cinis earū cum melle et fit inde cohol caligines oculoꝝ detergit. hoc eciaz squinācie prodest et vuule. Faucium tumorem cōpescit. et saliuntur et siccātur et fit inde puluis et accipitur. ʒ. j. cū aqua et confert squinācie et apātibꝰ gurturis et vuule et similiter facit cinis pulloꝝ eiꝰ qñ adurūtur cerebrum eiꝰ quando miscetur cū melle et fit inde cohol in principio descēsus aq ad oculū confert.

Chafialkel ara·gre·orchis vl' afrodisia vel priapismon latine vero testiculus vulpis· vel satirion vel lepozina. SERA·li·agre· capi· chafialkel siue chafialtheb. Sunt ei9 duo genera vnū habz radicem seu testiculos albos et vocatur chafialkel Aliud vero habet testiculos rubeos defozis imtus vero albos et vocatur chafiaalbel· Primuz genus satirionis vocatur testiculus camsq gre ce kinosorchis·et est planta que habet folia extensa super terrā prope ipsam et ortus est ex radice vni9 stipitis·et folia ei9 sunt similia folijs oliue nisi qa sunt subtiliora eis· et longiora sup terram extensa·et longitudo eius est fere in lōgitudine vnius palmi et florē habet colozis purpurei·radix eius est similis radici bulbi nisi quia est tendens ad longitudinē et subtilitatem· Et est duplex sicut sunt due oliue in figura vna in feri9 et alia superi9 et vna plena et alia vacua rugosa et comeditur radix ei9 elixata sic̄ bulb9 et iste dicitur satirion quo omnes cōmuniter vtūtur et subdit·Secundū vero gen9 satirionis habet duas species vna est que vocatur ara·chafi alhabel siue cafialthaleb·i· testiculus vulpis q vocatur similiter catharich et nominatur ꝫ in greco trifolium quia plurimū quod de eo nascitur est habens tria folia declinācia versus terrā et similantur folijs acetose maiozis aut folijs lilij nisi quia sunt minora eis et in testiculo suo est rubedo declinās rubedini sanguinis et habz stipitem subtilem longitudine vnus brachij·q habet florem similem flozib9 lilij albi in figura et radix eius assimulatur cepe bulbi in figura·q ē in magnitudine mali ·exterius rubei colozis interius albi sicut ouū et quod de ipsa administratē est radix·GAL·viij· fin.phar·cap·de testiculo camis secundum translacionē arabicam est dulcis radix eius et virtus est eius ca·et humi·nisi quia in humiditate eius est in flacio superflua q incitat libidinem·GAL·viij·fin· phar· ca·satirion secūdum translacionem gre· satirion uel trifolium humide est et calide complexionis·quocirca et gustantibus ipsum videtur dulce et vētosam humiditatē possidet et ꝓpterea prouocat ad venera hoc aūt et radix hui9 herbe efficere nata est vt quidā scribunt eciam episcotonum sanat cū vino nigro austero bibitum. Et iō scdm translacionē arabicā de testiculo camis radix eius est duplex similis radici bulbi vna plena·et sapor illius radicis que est plena est dulcis multe humiditatis q superfluitatis inflatiue que quādo bibitur incitat libidinez· et alia mollior siue vacua que habet complexionē que sol nat ad caliditatem et siccitatē et est in ea humiditas digesta digestione completa et ideo contingit q cū hoc q nō incitat coytū facit cōtrarium et abscindit eum et iste ambe radices comedūtur assate sicut comeditur radix bulbi·

DIAS·cap·orchis·secūdum translationē nostram· Orchis·i·satirion dicitur de radice eius q̄ si vir comedit partem maiorem eius generat masculos et si minorem comedit generat feminam·Et q̄ mulieres parcium italie dant tritam cum lacte capratum ad incitandum libidinē·et quelibet ipsarū habet operationē contrariā alterius qñ bibitē·nascitur in locis petrosis et arenosis·Et idem auct·archisalie·alia est species quam nominat quidā sandachias·ꝓpter suū inuamentū magnū et est herba habens folia similia folijs porroꝝ nisi quia sunt laciora et est humiditas in ea que adheret manui habēs hastā longam circa longitudinem vnius palmi et habet florem purpureum et radicem similē testiculis·GAL·viij·fin·phar·cap·orchis quā et serapicidam vocāt secundum translationē grecaz in sapore istius speciei supple vltime dicte auct. archisalie est stipticitas et virtus eius est ficticia ꝑtute radicis que dicta est prius et ꝓpter hoc nō ita confert in coytu sicut predicta·et desiccatur et est adhuc fictior virtus eius est eciam quere soluit apāta inflata quando ponitur super eas et mundificat exituras sordidas et curat herisipillam·et quando est ficca curat apāta fraudulenta putrida·et quia in ipsa est stipticitas retinet ventrem·quando bibitur·DYAS· quando de ista specie fit emplastꝝ ipsis testiculis resoluit apāta flegmatica eoꝝ·et mundificat vlcera et formicā et aperit emoroidas·Et quādo fit emplastrum cum ea sedat apāta calida et si administratur ficca prohibet dilatationē vlceꝝ et abscindit putredinem eoꝝ·et curat vlcera fraudulenta que sunt in ore·Sed sciēdum q̄ satirion est ca·et hu·in primo·Sed est alia species satirionis que vocatur herba basilica gre·ara· digiti citrini vel buzeiden latine vero palma xp̄i cuius folia sunt similia primespeciei satirionis ꝫ graciliora cū nigris punctis·radix eius brancemanus vel palme man9 habet similitudinē floris crocei·cum vino vel aqua tritū crocatū efficitur·Oribasius cap·de palma xp̄i vēnis resistit quā qui habuerit a maleficijs et venenis securus erit·AVIC·h· ca· digiti citrini eius figura est sicut vola manus cōmixta ex citrinitate q albedine et est dura in qua est paruū dulcedinis et ex ea est citrina cū parua alteracione atq̄ albedine est ca·et sic·in secundo resoluit superfluitates grossas valde·et est ei proprietas valde· mundificandi cu[illegible] et confert membris neruosis·et impedimentis suis· et confert matrie proprie·et loco ei9 in iuua amēto matrie ponitur quātum est medietas eius ex bederagsen cuz duab9 terciis·ipsius de sep·

Classa	·i· guma iuniperi
Clas	·i·turdus auis
Clalagelasen	·i·caulis
Clasekedia	est species syrige

qua mictur medicina in veticam ꝓpter impulsionem instrumenti solidi in ocauū instrumentum

Clacora trigdana est quoddam ge
nus obstracorum marmorum magnorum
Clasmofimon .i. almea
Claui dicuntur apostemata nō magna de mate
ria sanguinea vel ꝑ parte colerice q̄ q̄ furuncu
li a quibusdam vocant̄ vel carbunculi . et dicit̄
similiter clauus que dā spēs verruce.
Clauis vocatur exitus vuee tumice oculi
Clasmitis est prima species
cassielingnee
Clatus est pondus .ʒ. ij. minus tercia.
Clatem .i. germen molle palme
Crama siue croma est vinum herbarum siue ne
ctar vt in alexandro
Creſca .i. crocus
Cranima .i. claretum
Cranum .i. confectio colozis
Cramu quid est. l. i. cranea
Craſeleos .i. ebrietas a cra.
qđ est craneum et feleos qđ est iectigacio.
Crachi .i. ordeum
Craſcum .i. crocus
Crapula .i. immoderata vo
tacitas quasi cruda epula.

CAp. ·CLj·

Ranea gre. latine cornium vel cor
nicellum. et est cornea arbor. DY
AS. cap. cornea. semen et fructum
habet similem olive. sed paulo oblōgius et vi
ride. Et vocatur grece carmu qđ cū maturatus
fuerit obrufum habet colorem bonum in se hns
saporem stipticum est et ideo dissolucionem vē
tris et disintericos curat et cum in dulcore posi
tum fuerit manducari potest quomodo olive cō
diuntur cū sale fri. est a fic. POSSE. DYAS.
hui9 folia cū ligno suo in foco missa fudacionē
reddunt que illimita zernas optime sanat. GAL.
.ij. 8 cibis. c. 8 cibis siluestrib9. Cornuvo a bati
ng lādes et ceteri fructus siluestres modicū nu
tricionis habēt cacochimi fūt et mali stomace
et mdelectabilissimi. porcorum vo esca existētes
nō domesticorum sed in montib9 morancium
ab ipis emm plurimū h[illegible]imentum. Et i8
.vij. sim. phar. cap. cranea. Cranee arboris fru
ctus stipticus est sufficienter efibilis existens.
quo circa nullum mirabile attrahere et fortit̄
detinere eū ventrē sicut et mespila. folia vero
et germiā pontica gustu fūt et siccant fortiter
vt et maxima vulnera cōsoli[illegible]re possint. q̄ maxi
me durorum corporum. paruis vero vulneribus
vel mollibus corporibus contraria magis sunt
tendunt enim hec siccatiua plus decente.
Cran idem quod supra
Craton .i. piretrum
Craneum gre. est testa vel os capitis inde pe
ricramenon. i. pellicula ipsum os circutemgens
et distinguens a cute in qua aliquando contine
tur materia que est causa doloris pessimi capitis
et est emigranee species.
Crassiuemū est arbor q̄ vocat̄ acer
Crasis .i. complexio inde
eucrasia. i. bona cōplexio et dicrasia. i. mala cō
plexio et eucraton. i. bene cōplexionatū.
Crassa .i. briomia
Cracula .i. codea marina
Crasmaceras vocant greci neruos quibus testi
culi suspensi sunt latine dicunt̄ didimi.
Crassaticum .i. aurei colozis
Ceabrofagium .i. vsnee
Cealas .i. polium
Cearion .i. acetosa
Ceebrion .i. filix
Ceelbron idem quod supra
Ceellium .i. ellemum
Ceisen .i. camephiteos
Ceiraſtotium .i. herba q̄ vocat̄
gauzem ara. sed in ideomate nostro vocatur her
ba erma.
Ceofolium .i. cerefolium
Ceofozbon .i. eufozbium
Ceofozbion idem quod supra
Ceufud .i. eritius terren9
Ceufund idem quod supra
Ceugadisium .i. berbena
Cebaiton .i. mentaſtrum
Cebaticon idem quod supra
Cebalargicum .i. abzotanum
Cebeiton .i. cebaiton
Cebesois .i. polium mōtanū
Ceberamum .i. pulegium
Cibatimum .i. sticados citrinum
Cebian .i. vsnee
Cebifugium .i. herba siluana
Cebotarengi cassia
Cebofar .i. tassus barbassus
Cebodarion .i. assara
Ceburan .i. anacardus
Cebusozium .i. kalendula
Cebugaton .i. scozdeon
Cecabon .i. camfora
Cecabion idem quod supra
Cecafasis .i. vue demoms
Cecelia .i. celidonia
Cecebrasson .i. quinq folia
Cecebron idem quod supra
Cecides galla
Cecidios idem quod supra
Cecillargium .i. antimonium
Cecolalabron .i. cretam marmi
Cecodron .i. sticados citrinū
Cecolides .i. pucida et ē vna
ex speciebus oculi bouis
Ceculium .i. abzotanum
Ceculibium idem quod supra
Cecufalion .i. cefalionum
Cedera .i. sucus niger cuz
quo falsificatur muscus et algalia. et dicūt qui
dā q̄ sit gumi glandiū sed falso sed est gumi i

radicibus xilocaracte inuentum.

Cedebron •i•eruca
Cedegafico idem quod supra
Cedegafid •i•pteos
Cediballium •i•palma xpi
Cedifalium idem quod supra
Cedigallium idem quod supra
Cedria •i•pix liquida
Cedodides •i•arbor cedrus
Cedrides •i•semen arboris cedri
Cedorodes idem quod supra
Cedodapnes •i•dapnoides
Cedrolenten •i•semen cuiusdaz
speciei cedri
Cedusilfon •i•silfium

CAP• •CLij

Edrus ara• et latine et gre•serbin Serbin est arbor cuius gumi ē gumi cedri• et ab ista arbore emanat pix cedria vel cedrina et est pix liquida que ara•vocatur bictan et est genus abietis•Plinius cap•de cedro• est inquit cedrus maior a minor•Minoris duo sunt genera scilicet ilicea et femicea•Differunt folia namq derogatuz habent spinosum oxicedros vocatur ramosa et mitore infesta•altera odorem prestat• fructū ferunt mirti in magnitudine dulcem saporē habentem•Et maioris duo sunt genera vnū quod floret et nō fert fructum• Aliud fructiferuz non floret et in eo antecedentem fructū occupat novus•semen eius cipresso simile sed quod cedrolentem vocant ex hac resina lauda tissima fit•
Item alibi inter arbores quibus pix fit cedrus grossior quidā putant q fit iuniperus licet falso DYAS•cap•cedrus•Cedrus arbor est vnde pix cedria fit cuius semina sunt parua atq spinosa fructui iuniperi similia vel mirte• Alia ē maior que ab aliquibus cedrus lata appellatur fructui cipressi simulans•sed paruior est que tamē ē vehemabilis stomaco atq feruentem habet virtutē de qua fit cedria•Est autē cedria probabilis et vtilis que est spissa et limpida et in odore fortissima in qua cum digitū intingeris pinguedine fluarius defluit• POSSE• DYAS•virtus est ei siccatiua et recorporatiua quapropter mixta te coloris fui pellibus munda vrit et siccat•caligines oculorum detergit glaucomata et cicatrices munda limpidat•cū aceto missa q infusa vermes auriuz occidit cū isopi suco mixta sonos aurium tollit si missa in foramine dentiū vbi dolor eos crepare facit et si diu in ore retinet dolorem dentiū amittit•ex hac ad coytum veniens si inde veretrū vxoris genitalia stringit in tantum vt filios facere non possis squinanticorum causas curat fauces si vxoris demtus tumores tollit•et pediculos et lendines peruncta necat morbibus serpentū cū sale et dulcore bibita occurrit percussum leporis maritimi ad sanitatē p ducit•Stomaticis vncta medetur• vulnera pulmonis optime curat vermes et ascarides cisteri addita occidit•multi vero oleum ex cedria duz coquitur desuper cū penna colligunt sicut oleū picis et scabiei et pediculis animalium prodest• vulneribus vtiliter adhibet•huius fumus tantū prodest quantū et picis dure• Item potui data in ciati quantitate vlcus fluidū pulmonis sanat fit autē oleū ex arbore vt de pice•Est autē oleum nimiū leptomere molles carnes absq dolore cō seruans•duras aūt longo tempore et nigra corpora deficcat lacrimū vero arboris eius dē visci de et efficaciter et cū vesicatione refrigerat•et stringit•nā mortuoz corpora recondita in arbore eadem a tabe defendit vnde et vita mortuorum vocatur•
Cedrus dicit semen arboris cedri tussim sedat• spasmata prohibet•reuma stringit• stāguriis medetur•menstruis imperat cum pipere bibituz et si cum adipe ceruina mixtum fuerit omnes bestias arcet•antidotis necessarie miscetur lege litteram bictan•

Cefalicos •i•posterior pars capitis
Cefalicon est quedaz confectio
sic vocata•
Cefalionis quid est•l•l•nakala
Cefalapida quid est•l•l•cefa
Cefalea a kefali quod est caput•et est dolor capitis cronicus et pessimus peracutus et paratus inuitari a qualibet causa•
Ceferens •i•iusquiamus
Cefereos idem quod supra
Cefelargicos •i•qui curat morbos capitis
Cefim filius est ferule hns semen album
Cefmion idem quod supra
Ceforios •i•dens caballinus
et est iusquiamus•
Cefolargios •i•anetum
Cefa •i•ebulus
Cefal •i•sambucus
Cefugaria •i•palma xpi
Cegagi •i•quiqz folium
Cegaot •i•vsnee
Cega •i•mel acticum
Cege •i•acorus
Cegegi •i•polium
Cegelagion •i•serpillum
Cegi •i•acorus
Cegigi •i•affodillus
Cegilogos •i•sticados
Cegebrancos •i•ypoquistidos
Cegofrancos idem quod supra
Cegolias •i•ceterac
Cegurior •i•polipodium
Cegurium •i•amomum
Cegucaron •i•nux vsualis
Ceugarion idem quod supra
Celatium •i•celidonia
Celaterium •i•electerium
Celatice •i•epatica

Celsa ·i· mora celsi
Celea ·i· potio ex suco tritici mebrians
Celes ·i· stragulus auis
Celestinus color quid est·l.l. celestinus color
Celena ·i· cicuta
Celematis ·i· clematis vel clematides et est secunda species trifolij quã dyas· describit·

CAp· ·CLiij·

Elidonia latine· gre· chilidonion· arabi· vero hauroch· SERA· li· agre· cap· hauroch ·i· carcuma radix minoris speciei huius est carcuma· Nam sunt celidonie due spẽs maior et minor· et dicit auct· dyas· celidonion maior dicunt quidã q nominat hoc nomĩe eo q incipit apparere quando apparent prundines et deficcatur qñ recedunt et putãt aliq eciã q sic nominat quoniã qñ excecantur pulli vrũdinum deferat eis mater in ore hanc herbaz et dat eis in cibũ et reuertit ad eos visus· Est planta habens hastã subtilem cuiꝰ lõgitudo ẽ vniꝰ palmi et plus ex qua egrediuntur ramuli nõ duri in quibus sũt folia similia folijs barachion vl bottration· nisi quia sunt firmiora et molliora et albiora· et color eorum vergit ad colorem celestẽ· et flores habet glaucos similes floribꝰ herbe que dicit herbion et sucum coloris crocei· et sapor eius est acutus mordicans linguã mordicatione fortis cũ amaritudine et fortitudine odoris et radix eius desuper est vnica singularis et desubtus plures et habet semen simile papaueri dicti ceratices existens in cornicellis subtilibus longis in quibus est ipsum semen simile papaueri parum tamẽ maius· et quod administratur ex hac planta est sucus et radix eius· sed minor chilidoniõ est meithe vel memith· et ẽ plãta habens altos ramos graciles quos habet super virgã· et folia habet similia folijs herbe dicte papauer ceratices· i· cornutũ nisi qz sunt rotondiora et minora et propinquiora albedini et pinguia habencia viscositatem· et mollia· et habet radicẽ cũ radiculis egredientibus ab ea pluribus minutis et disparibꝰ longis annexis adinuicem sicut spice frumenti nõ tetis sup terrã nascitur prope aquas· Plinius ca· de celidonia Minor celidonia est memith· et est herba similis in folijs suis herbe papaueris dicti ceratices misi quia in ea est humiditas adherens manui· et est propinqua terre et habet grauem odorẽ et multũ sucũ cuius color est similis colori croci· GAL· viij· fim· phar· ca· celidonia ꝫ herba ãrti gradus est calefaciencii incboantis maius aũt ipso celidonium· iij· gradus est iã completi i calefaciẽdo et siccãdo· POSSE· GAL· viij· fim· phar· ca· de celidonia· abstersiue fortis est et calide virtutis quimo et sucus eius ad augmentacionẽ visus est vtilis in quibus cernatur grossum quid secundũ pupillã et diafforare indigẽt vñ vero fuerunt quidã radice et ad· eos qui obstructionẽ epatis et hyctericiã patiunt̃ in vino albo dãtes bibere similiter aũt masticata vtilis est in doloribus denciũ· paruũ vero celidonium acrius existens magna vlcera citissime cuti cataplasmatũ· et vngues leprosos eicit expurgat vero sucus eius p nares sufficiẽter acris existẽs DYAS· cap· de celidonia sucus celidonie maioris melle addito in eramine coctus super carbones oculoꝝ detergit· Folia et radix et virga in vmbra estate siccant̃ q sicut crocus cõponũtur radix eius amso mixta et vino albo bibita hyctericis opitulatur folia eius cũ vino vt cataplasma adhibita maculas detergunt masticata dolorem denciũ prohibẽt·

Celidonie minoris virtus est viscida similis amenom impolita vulnerat cutim· scabiẽ detrahit vngues leprosos excludit sucus eius radicis melle addito naribꝰ infusꝰ caput purgat· Eadẽ dicit sera· cap· proprio auct· dyas· licet per alia verba·

Celidonius dicitur lapis qui est in ventre pullorꝝ prundinum multi interdum in vno ventre i uenimunt̃ alij albi alij nigri aliquid rubedinis habentes·

Cellia ·i· ceruisia sic dicta a calefaciendo·

CAp· ·CLiiij·

Eltica gre· ara· simbel romana latine vero spica celtica· DYAS· ca· celtica nascit̃ in illirico nomen habens apud eos hoc· et in syria nascitur et in ytalia habens fructus super terrã breues et spissos· colligit̃ aũt a ciuibus cũ radicibus qui fasces faciunt quantum plena manu continere possunt et ab alijs fasces gallice appellant̃ hec habet folia oblonga et nõ lata mellitũ florem· odorez circa se suauẽ continens vtilior est recens odore suauis radicibus plena vel spissa· q nõ fragilis que si talis fuerit similis in virtute poterit esse syriace· ẽ cali· et sic· habens naturã spice inde· sed debilior sic ca· est alia nardus· i· celtica montuosa q̃ nascitur in sicilia· similitudinem habens in folijs q ramis pringo· sed spica breuior est et spinosas radices mittens duas aut tres odore suaues et nigrio ris coloris similis affodilli radicibus· hec nec florem nec semen habet· sed virtus est illi similis prime· POSSE· DYAS· puma eius virtus diuretica est· et prodest iecoris tumori et hicteritis cum morbo regio inflaciones stomaci cum aqua vbi absint hium decoctum est discutit· splem medetur vesice q rembus vtilis est sed et morsibus venenatis cum vino data opitulatur malaganti bus calidis et vnctionibus misceẽ·

Celogias ·i· berbena
Celoprassos ·i· prassium
Celtos ·i· stragulus auis
Celutrion ·i· ciperus

Celutitrion	idem quod supra
Celubria	·i·saturegia
Celudipion	·i·matrissilua
Cemac	·i·sanguinaria
Cemabran	·i· rubea tinctorum
Cemascates	·i·fragaria
Cemedrion codium mocodium	idem
Cemedium	idem quod supra
Cemebron	·i·palma xpi
Cemion harmem	·i·cimimū carmenū
Cemilation	·i· atriplices
Cemoboletus	·i·laudabilissimꝰ

et est indeclinabile vtriusq; numeri generis neutri·

Cemobrasis	·i·vsnee
Cemubat	·i·laudanum
Cemurion	·i·ceterac
Cembrimsat	·i·lupula
Cenatasab	·i·faba lupi

CAP· ·CLV·

Enfatafab ara·gre·astratos latine vero ysopum humidū· SERA. li· agre·cap·cenfatafab et est pin= guedo que est in lana que fit in hūc modū· Ac cipe lanam succidā vel mollem et laua eā cū aqua calida et in sole calido et exprime totum quod i ea est ex sorde et pone sordicie illā in vase habē te orificium latū et proice super eam aquā im fū dens ab alto cum impetu vt spumā faciat· Sim de agita agitacione forti vt multā faciat spumā super quam asperge aquam marinaz cū impetu donec spuma sedetur ommino et tunc tolle pin= guedinē supernatantē et pone in vase terreo·S mde pice in vase iterū aquā aliā· et agita sicut feciſti primo et proice super spumā eius aquaz marinam et dimitte sedari spumā et collige eā et facies hoc quocies spumā videris demde ac cipe pinguedinē quā aggregasti et malaxa eā cum manibus et si aliquā in eis inuenias sordē extrahe ipsam aquā agitando et facias hoc to= ciens donec videas ipsam albam et puram pin= guedinem sine admixtione alicuius rei et cū hoc feceris pone in vase terreo et serua·DYAS.ca· de ysopo humido secundum translationē nostrā ysopi cerotū est quasi sordes et succꝰ lanarū suc cidarum q̄ hoc modo colligit· lane succis et sor didissime mox detense mittunt in vas aquā ca lidam habens et sic accenditur ignis vt aliquid ferueat deinde refrigeratur et quod supernata uerit in modū pinguedinis abraditur manu et vas stagneum absterget et sic ipsum vas reple tur pluuiali aqua et coopertuz tenui linthEo ad solem biduo ponitur et sic tercio die aqua clim pidatur et reponitur·Adulteratur cuz pingue dine et cera sed intelligitur q̄ sincerum odorez lane succide seruat·POSSE· SERA. melior ex ysopo humido est illud quod est molle quādo tangitur sine asperitate habēs odorē lane succi de·et quando dissoluit nō apparet ibi aliq̄ gros ficies sicut in adulterata·et virtꝰ huiꝰ est cale= factiua mollificatiua vlcez indurator et pri vlcerum matricis qñ miscet cū melle et butiro et quādo fit suppositoriū cū eo puocat mēstrua et expellit fetū et secundinam et quando misceē cū sepo anatis confert vlceribus ani et vlceribꝰ virge et testiculoz et existentibus circa loca illa et confert pruritui lacrimaliū oculi et grossicie palpebrarū·et ponitur in vase nouo supra leuē ignē et dimittitur donec fiat pinguedo eiꝰ et fiat cinis et est conuenies cinis in collirijs et medicinis oculoz et confert morsibus veneno= sis et fluxui ventris antiquo et vlceribus intesti noz et abscindit fluxū mēstruoz·et dissoluit sa gumem congelatū in stomaco et quando sumit in potu mundificat vlcera pectoris et pulmonis et quando miscetur cum butiro et fit nascale cuz eo post mundificationē matricis et prohibz im pregnationē·et quando datur in potu mulieri bus post partum facit eas adhibere ad impreg nationem·

Centanudra	·i·semina caricarum

CAP· ·CLVi·

Entaurea latine gre·anuticen ara· vero anturion auc·dyas·SERA. li·agre· cap·anturiō auct·dyas·Centaurea ma= ior habet folia similia nuci regali longa et viri dia sicut folia caulīū·in summitate gradati inci sa·habet virgam simile virge acetose. Cuiꝰ lō gitudo est duoz aut triū brachioz habens ra= mulos plures egredientes ab vna radice super quos sūt capitella similia capitibus papaueris nigri rotonda tendencia ad lōgitudinē et habz florē·cuius color est similis kalb et semen simile cartamo intra florē eiꝰ et flos eiꝰ est similis la= ne et habet radicem grauē cuius longitudo est duoz brachioz et est plēna humiditate et acu ti saporis cum stipticitate et pauca dulcedine· cuius color est ad rubedinem tendēs et color su ci eius est sicut color sanguinis et nascitur in ter ris soli expoh[illegible] in montibus arborosis·et in ter ra pingui·Min[illegible]ver centaurea que vocatur hanturion segeseg[illegible] nascit in aquosis locis· et est similis herbe ypericon aut pulegio montano habet virgam vnius palmi quadratā· florē ru beum vergentē ad purpureitatē similē flori plā te que dicitur hambes et hz folia parua oblon ga sicut folia rute et semē sicut granū frumenti et habet radicem paruā in qua nullū est inuamē= tum· et in sapore eius vincit amaritudo plusq; aliud et est in eo stipticitas pauca·et virtus eius est que deficcat sine mordicatione·DYAS·cap· centaurea secundū translationē nostrā·cētaurea maior quā multi narcan aut gentianā dicūt nē· sed falso quomā in littera gentiana dicit q̄ sucꝰ centauree efficitur sicut sucus gentiane· ergo centaurea nō est gentiana vt multi dicunt· Simi

liter dyas· facit ſemotum capitulū de centaurea ca· ⁊ gētiana ergo nō fūt idē· dicit aūt dyaſ· cētaurea habūdat in licia et archadia folia habet fi'ia nuci regali viridia et oblonga ſic̄ cauliculi et totōda et ſerratim exteri⁹ inciſa ſic̄ tres digiti et v̄gā ſike3 lapacio duoz ꝑ trū cubitoz longā· radix eſt illi multas virgas habens in q̄ b⁹ capita ſunt ſimilia micomio· et lōga cū flore purpuraſtro et rufo ſemē profert gīneo ſike in ipis floribꝰ poſitū· Radix eſt groſſa et gratiſſa fortis acerime ſucculēta qui ſucꝰ ſtipticꝰ a viſcidus rubei coloris locis naſcit̄ pinguioribus et ſolamis habūdās i peloponeſſo et elida cuiꝰ ſucus exiccat̄ et coquit̄ ſicut gētiana· Centaurea minor quā multi limoſiā dicūt fortiter deſiccat abſq3 alīq̄ mordicatiōe· noīat̄ etiā ab alijs ellebortis ſiue amaratrū vel febrifugia· naſcit̄ locis aq̄ſis ypericoni atq3 origano ſilis virgā habēs plongā angulosā· Florē purpureū folia minuta et oblōga ſic̄ ruta ſemē ſicut triticū ſic oblōgū· radix ē ei oblōga et mutilis guſtu amara· GAL· vij· ſim· phar· cap· de centaurea· magne radix ſicut in guſtu q̄litates otrarias h3 ita i vtilitate operationis· ſ3 ſc̄m guſtū acris ſimul et ſtiptica apparet cū q̄dā breui dulcedine· ſecūdū operaciones v̄o acredo q̄dā caliditatis opaōndit· Cētauree pue radix quidē oīfariā in opatiua eſt· rami v̄o eiꝰ et maxie frōdes q̄ in eis et flores vtiliſſimi dn̄atur aūt in eis amara q̄litas modica ſtipticitate pticipās· et ꝓpter hāc complexionē fortiter multū eſt hoc pharmacū abſq3 mordicatiōe quomā aūt omnia talia vtilima fūt multocies dictū ē et tunc mihi mirū rememorari tēpꝰ ē vniuerſis que ſecundū ptes energias eiꝰ ptrāſeūdo· Plinius cap· de cētaurea· Alia maior alia minor ſunt ambe calide et ſicce oplexiōis i ſc̄o g̃du· ꝓOSSE· GAL· Centaurea magna· ꝓuocat mēſtrua et ē embriones mortuos euellēs et viuos corrūpēs et educēs ſtipticitas v̄o ea q̄ ſunt groſſe ptis et terreſtris frigiditatis i gluūtīnādo vulnera et iuuādo eos q̄ ſpuūt ſanguinē dātur āutē et de ea· ʒ· ij· eis quidē q̄ febriunt cū aqua eis q̄ fūt ſine febre cū vino ſecūdū autez v̄t utē q̄ ex ommb⁹ q̄litatib⁹ in ſeſſ- nib⁹ et vulſionibus et diſme et antiquatis c- et tuſſibus· nō enim euacuare ſolū oz i hi- q8 ē ꝑter naturā ſ3 et roborare et vigorare· e expurgata ſunt ad eūdē igit̄ vtilis ē que acerrima quādo nō ſola nec ſincera exiſtat ſ3 vel dulc·dini alicui p miſceā· vel nō ommino amaritudinī fortitudinē v̄o et violētiā nō habebit p mixt- i aliqua ſubſtācia eucrata· talis enim ē que dulcis ad ofortādū aūt et cōgregādū ſtipticitas eſt neceſſaria· Ea dē aūt radicis ficus eiꝰ opat̄· et quidam ꝓlicio vtūtur hoc pharmaco· Ex cētaurea igitur minori magna vulnera cōglutīmātur cū cataplaſmatur ipſa herba adhuc recēti et eciam difficile conglutīmabilia vlcera cōſolidat eo modo vētibus exiccat autē cum cōglutīmatiuis et ficcatiuis p miſcetur virtutibus quecunq3 enim et fiſtulas curare nate ſunt· et duricies ātiquas mollificat et male mongerata vlcera ſanat p miſcetur aūt cū ſanātibus reumatica s diſpoſiciones in q̄bus optima pharmaca ſunt quecūq3 deſiccatiua fortiter ſimul cū aliqua ſtipticitate nullam habēt mordicationē· decoctionē autē hui⁹ herbe imittūt quidā ſciaticis vt educēt colerica et groſſa· etenim purgat talia· At vero et quādo operatū fuerit fortiter ſanguinea euacuās prodeſt magis· ſucus aūt eius ſiſ̄ exiſtens virtutis ſiccatiue et abſterſiue p̄dicta operari bene natꝰ eſt· et cū mellevngīt̄ oculis et mēſtrua appositꝰ educit et embriones dant autē de eo bibere quidā et paſſis in neruis ſeu mouēte et deſiccante īreſpectu ſtāt ea q̄ emplaſtrata fūt· at vero earū que iuxta epar obſtructionū ē optimū pharmacū· bonū aūt ē et ſplen ſclirato extrorſū apoſitū et nō minus ſi quis bibere voluerit.

DYAS· Centaurea maior vires habet cū aliq̄ exaſperatione relaxantes. vnde totū vētrē purgat· radix aūt eiꝰ ē cādēs ſicut ignis mollis fragilis cū ſuco ſubrufo et acro cū magna amaritudine hec radix conquaſſaciombꝰ vtilis ē pleureticis et diſnoicis maxime ꝓdeſt tuſſim antiquaz opeſcit aſmaticis et emoptoicis ſingulare p̄ſidium ē nō febrīētibꝰ cū vino· ʒ· ij· de radice eiꝰ datur febrientibꝰ cū aq̄ torciombꝰ et cauſis ſteri cis ſiſ̄ data ꝓdeſt mēſtruis impat aborſū facē in modū collirij ſuppoſita nā acredine ſua p̄dictum facit et fetū mortuum expellit· et vimū corrūpit et extrahit· m hoc aūt q̄ ſtiptica ē plagas glutīmat ad reumata iuuat· ſucuſ oīa facere illa nouit· maxime vulneribꝰ cicatricē inducit· pacoleſim facit carnibꝰ inciſis et in foco poſitis addita memorant q̄ carnē in ſe coagulare facē litij v̄o exiccāt et ꝓ litio illā vendūt· Centaurea minor tūſa et impoſita viridis vulnera purgat· pacoleſim p̄ſtat cicatrices vulneribꝰ recētibꝰ et veteribꝰ inducit elixatura eiꝰ bibita colerā et humores pinguis deponit· ſciaticis ano ſuppoſita ſanguinē ꝓuocata dolorē illiꝰ mitigat ſucꝰ eiꝰ melle addito caliginem oculis detergit· aborſū facit neruis dolentibꝰ fomēto p̄ſtat auxilium· SERA· li· agre· ca· ꝓpo de cētaurea maiori et minori ea dē dicit auct· dyas· et gal· que hic dicta ſunt licet ꝑ alia v̄ba· Et is auc· aben meſuay ꝓpietas radicis cētauree maioris eſt q̄ laxat flegma viſcoſū et colerā ſimilē facib⁹ et ofert ſciatice q̄ ſumit̄ in potu aut fit cliſtere cū ea· Et is auc· alcauzi laxat flegma laxatione forti et aquā citrinā cū fortitudine· Et doſis eiꝰ ē in pocione· ·ʒ· ij· et in cliſteri· ʒ· iij· cū oleo liſamino· dicūt p̄terea magi ſi centaurea p̄mixta fuerit cū ſāguine vpupe et melle et ponat̄ in lucerna credēt aſtātes ſe maximos fore· Et ſi fuerit hec in nocte in ſereno poſita videbūtur vbiq3 ſtelle diſcurrere Hec p̄terea in cataplaſmate naribꝰ alicuiꝰ appoſita fugiet is p̄ nimio timore fine cā· hec repiri in margine cuiuſ dā ſerapionis antiquiſſimi q̄re hic placuit ea addere·

Cenebrafion ·i·polium
Cenefis ·i·cinoglossa
Centefis ·i·forame rotonduz
Cenion ·i·cinimum
Centiuerlia ·i·asara
Centimen ·i·centaurea
Centrias e quedã species serpiginis
Centris ·i·consolida minor
Centrofagia ·i·pulegium
Centonica est plãta magnitudinis absinthij hns folia minuta sicut poliũ mõtanum et alba facies flores citrinos ad fuscũ rudinem foliorũ cotule fetide· amari saporis· virtus eius e interficiens vermes mirabiliter aliqui ex grecis vocãt arborẽ xilocarac te cetonicã·
Censargia ·i· valeriana
Centumgrana est herba cancri
Centuserea ·i·asara
Cẽtrũ galli gallicũ galli crista·i·gerebotamũ
Centum capita quid est·l·l·astaruticon
Centumnodia sanguinaria proserpinata poligonia geniculata lingua passerina corrigiola lentacãtu poligõatũ isfiadã is p q·l·l· harsiarbay
Centumneruia quid est·l·l·arnoglossa
Capazir est similis squillen pro ea ponitur sed debilior e ea·
Cepha ·i·caput inde cephalea·i·dolor capitis et microphalea·i·caput musce a misus qs est musca siue vnum et cepha qs e caput· Item a cepha dicitur cephalipida·i· pena vel dolor capitis
Cephalicon ·i·quedã ofectio sic vocata
Cephalicam ·i·ouum gallime
Cephalipida quid est·l·l·cepha
Cephalargia ·i·dolor capitis et differt a cephalea·nã cephalea e capitis dolor qui multo tẽpore tenz cephalargia e recẽs dolor capitis causatus estu aut vino qc·et cito resoluitur
Cephaloci ·i·porr9 q vocat aratillus
Cepe vsuale quid est·l·l·basal
Cepe sine tunicis quid est·l·l·basalalzir·
Cepe siluestre ·i·cepe canis
Cepe azit idem quod supra
Cepe marinum ·i·narcissus
Cepe muris ·i· squilla pterea qr interficit mures
Cepe canis vel aratillus vel cepe siluestre latine grece azit et est cepe cuius bulbus est paruꝰ et terius quasi rubeus intus vero albus cuius folia sunt sicut folia croci· et dicitur de eo q est venenosum sed quia nullã efficaciã habz in medicina auctores de eo nõ loquũtur·
Cepea dyas·cap cepea similis est andragne sed nigriora folia habet radix est illi tenera·POSSE·DYAS·folia eius cũ vino bibita stranguriis et vesice scabiose medentur maxime si cum dulcore radices eius fuerint cocte et cum radicibus sparagi
Cepiccia ·i·scalongia
Cepia ·i·alleluia
Cepizir ·i·psillium
Cepofarson ·i·mentastrum
Cepor ·i·cartamus
Cepior idem quod supra
Cepulgu ·i·cefaleonus
Cepustor ·i·ceterac
Cepugarot ·i·gariofilata
Cerapentem interpretatur curacio inde cerapẽticum negociũ·i·liber curacionis aliqui dicunt terapenticum·
Ceraftis ·i·serpẽs cornutus
Ceraftes idem quod supra
Cerasum siluestre quid est·l·l·mahalep
Cerade arcoconda ·i·tunica cornea
Ceracoridei ·i·coniunctiue que sũt sup corneã vel est ipa cornea tunica
Cera cleacoridas idem quod supra

CAP· ·CLvij·

Erasum est fructꝰ·cerasus est arbor·et e fructꝰ qui ara·vocat cera fie·gre· et latine cerasa et aliq vocãt eã grana regum. SERA. li·agge· cap·cera fie. i.cerasa ·et dicũt q sunt grana magna fua primis·et sunt in oriente et e granũ regũ · et e illud qs e apud nos.et auct.gal.sunt ex eis dulcia põtica et acetosa fic inuenũtur mala granata et poma q ipor dulciũ cerasor quecũqz nedũ maturata sunt quedã qdẽ sufficiẽter pontica sunt quedã aũt accida fua sunt moris· sed i moris quidẽ nõ maturis accida qlitas dominat põtica in cerasis vo nõ semp. POSSE. SERA. dulcia descẽdũt a stomaco cito·et iuuamẽtũ qs inferũt stomaco paucũ e q põtica faciũt oẽrũ eiꝰ. Acetosa vo deficcãt flegma et superfluitates stomaci plus q põtica et cã huiꝰ e qr in eis est res incidẽs·et oferũt stomaco flegmatico pleno superfluitatibꝰ. In arboris vo gumi e cõmunis vtus cũ omnibꝰ viscosis et in mordacibus pharmaciis pterea in ea e vtus medicina in uiscãtiũ fine mordicacione et ideo oferunt asperitati cane vulmonis· et e in eo vtus subtiliãs. et iõ oferunt lapidi qñ bibunt. DYAS. cap· de cerasis· Cerasa pir[illegible] pomum vẽtrẽ humectat et quocat· arid[illegible]cat et detinet stomaco viti de otrariũ · ficcuz nq vtile accipit· hoc quidaz extimãt vrimã mouere a nõ paucis auctoribus traditũ si manere ẽcia cum suis nucleis deuorata sunt aluũ tã copiose fluere vt ex eadẽ cã etiam morbo pedes inflicati liberẽtur fit ex eis diacerasconqs omnibꝰ e notũ· Galieno placet non vnã in omnibꝰ cerasis pomis esse vtutẽ· nã in quibus dã auster saporꝰ et in qbus dã calidꝰ et i quibus dã dulcis apparet et vult austera ad hoc valere vẽtrẽ restringãt stomacũ vo ofirment accidat iudica flegmate habundãtibꝰ stomacis eptiã· nã magis siccãt et grassitudinẽ dẽ fluxus humoris incidunt· dulcia stomaco aduersa pronunciant cicius tamen per intestina defluere·

Gumi quod truncus illacrimat exaſpatas arteri as optime lemt·ſi in vmo veteri detur in ſoluci one reſolutū ſimili modo datū faſtidiū ſtomaci nauſeantis auertit·et de facie feditatē palloriſ excludit cū mero hauſtū calculos quibus etiam ve fice cānalis obſtruiē in arene puluerē ſoluit·
Cera quid eſt·i·l·nachama

CAP. ·CLViij·

Era propoleos gre·ara.mum·lati= ne vero fex alueariſapum. GAL. viij.ſim·phar·cap·propolis·i· propoleos ab= ſterſiue eſt nō aūt valde fortisvirtutis attracti ue autē ſufficienter fortis eſt enim ſubtilis par= tis in ſubſtancia·calefacit autem in ſebo iam cō= plete et in tercio incipiente·DYAS·ca· de cera propoleos vtilis eſt ruffa et odorata ſic ſtorax et mollis nō valde quā manibus ſi volueris du= ces vt ſtoracem· virtus eſt ei calida et epiſpa= ſtica·i·adiutoria recorporatiua et emollitiua·
POSSE·DYAS·infixos corpori ſtipites eicit fumigacione ori aperto ruſſibus veteribus me= detur zernas emendat·hec in vaſis apum inue= nitur vbi apes corpora fricant· vires habet ſi mi les cere ſed efficaciores nā calefacit nimis et proiectoriā et extenuatoriā hz ſubſtāciā·
Ceratium ·i.kirat et eſt no= men ponderis et eſt ſiliqua vt patet ſi·l·litterā kirat.
Ceras ·i.cornu
Cerafces eſt quidā ſerpēs cornutus
Cerauma ·i.arbor ſiliquarum
Cerbaten ·i·galanga
Cerafquia ·i.berbena
Cerebrum pro eo·l·l·dunag
Cerefolium quid eſt·l·l·apium
Cereas ·i·paſtinaca
Cerfe ·i·corter arboris
Cerſeus ·i·tribulus
Cericia ·i·berbena
Cerithia idem quod ſupra
Cerifigia ·i·amom[illegible]m
Cerotum dicitur a cera quia omn[illegible]rotum reci pit ceram vel aliquid loco [illegible]t quoddā me dium inter vnguentum et em[illegible]ſtrū ſpiſſius vn guento et liquidio emplaſtro.
Ceroneum dictū eſt a cera quā [illegible]cipit
Cerotum iſopi ·i.iſo[illegible]um humidum
Ceropica eſt ſordicies que eg[illegible]diē de auribus ·l·i·vaſach
Ceroferos ·i·dens caballino et eſt iuſquiamus
Cerona ·i·affodillus
Cerotas vocāt neruos cetuicis ad caput ſuſtē= tandū appoſitos·
Ceruſa quid eſt·l·l·affidegi·
Ceruta ·i.pulicaris et ceru ta eſt quoddam vnguentum factum ex cera et aliis rebus·

Ceruda ·i·radix affacis vel ipſum ſemen·
Ceruiſia ·i.foca
Ceruſt eſt ſerpēs cornutus
Ceruus animal eſt omnibus notum cuius com= plexionē muenies in·l·latamie
Ceruleus color ·i·azuelino celeſtiſ
Ceſas ·i·gladiolus
Ceſaſtis idem quod ſupra
Ceſtras idem quod ſupra
Ceſecū ·i·bectonica
Ceſta aruina ·i·lardum

CAP. ·CLix·

Eſmes vel heſmes vel criſomula ara.gre·microteca vel mela perſi ca·latine vero cozula vel bariocha fructus iſte eſt omnibus notus. SERA·li·agre. cap·heſ/ mes virtus corum eſt fri·et hu·in·ij· gradu naz proporcionanē perfectis·Et idē auc· alcauzi la rant colerā et generāt humores groſſos·Et id auc·Raſis quidā patiebatur fumoſitates ab ali quo humore exiſtente in ſtomaco ſuo et dedi ſi= bi aliquibus vicibus de criſomolis recentibus et ſedatus eſt ille fumus et ego nō credo q' repe= riatur cibus aliquis frigidior et magis iuuati= uus ſtomaco calido q̄ ipſa et ideo faſtidiū tol lunt. AVIC·li·ij·capit· de criſomolis meliora ſunt armena nō enim cito aduenit eis corrupcio et acceroſitas et cum fumūtur criſomola oportet vt accipiatur maſticis amſi equaliter.z·i·uſqz ad·ij·cum vino puro aut vino de paſſis parum et nellis ſunt fri·et hu·in·ij·et oleū nucleorum corr eſt ca·et ſic·in·ij·corr humor eſt facit' pu trefactionis et corum infuſio ſedat ſitim·et criſo mola quidē ſunt conuenienciora ſtomaco q̄ per ſica·q armena nō corrumpūtur in ſtomaco neq; aceſcunt velociter ex eis vero que expellunt corr nocumentū eſt vt primo ſumatur amſum q ma ſtix cum miua aut vino de paſſis et conficiantur cum melle puro oleum nuclei ipſorum etiā cōfert emoroidibus grauant criſomula propter veloci tatē fiē putrefactionis verum infuſio ſiccorum confert febrib9 antiquis·IO.MES·in antido tario ſuo oleum de criſomolis ſedat dolorē ani. et emoroidarū·et reſolvit tumores vlcerum et impedimentum lingue et dolorem auriuz Raby moſes·
Ceſini ſimilis eſt ferule habens ſemen album ſi mile lenticule·
Ceſtris ·i·gladiolus
Ceſoros ·i·iuſquiamus
Ceſtronales ·i·bectonica
Ceſtron idem quod ſupra
a dyas·piſotrifon dicitur quia in frigidis locis naſcitur
Ceſus ·i·ypericon
Ceſtrus ·i·ſemperuiua
Ceſtrum ruſtici ·i·tabanus

Ceterac ·i·cirac
Cetarobin ·i·vnee
Cetaurus ·i·fifimbrium
Cetherach est herba que i mu
ris humidis nascitur quā quidā putant esse ve=
ram scolopendriam licet falso quomā dicit q; af
fimulatur scolopendrie venenose pro qua lege
litterā aplenon·
Cetibrion ·i·agnus castus
Cetifas ·i·sticados
Cetidros ·i·melissa
Cetbie ·i·kakabre
Cetri ·i·folium
Cetos ·i·citrum
Cetros idem quod supra
Cetroscaria ·i·mya
Cetron ·i·milium
Cetura ·i·timiana
Cethrus ·i·milium
Cetkumieree ·i·pruna arbor et
est arbor prumi·
Cechabre ·i·vermix
Celon ·i·testudo
Cema ·i·mira solis
Cerfimus ·i·egritudo que ē
magnitudo virge·
Cerfialthebel ·i·chafialkel
Cheifistidos debet dicere herfistidos et ē ypo
quistidos
Chefice ·i·orobus
Chefim ·i· planta fimilis
ferule semē hns albū fimile lenticule
Cherua ·i·kerua q ē catapucia
Cheudamum est fucus niger ex
quo falsificatur muscus et algalia et dicunt qui
dā q; fit gumi glandium sed in radice xilocora
te muemtur·
Chetis ·i·alfefefis
Chefice ·i·orobus
Chebeth est proprium nomen loci
Chefmet ·i·antimonum

CAP· ·CLX·

Cheiri. SERA. li· agre· ca· cheir
auct· dyas· est planta nota habēs
diuersitatē in specie sua a diuersitate florum con
gnoscitur· nam quedā habet florem albū quedā
purpureū. et quedā citrinū et que habet citri=
num melior est et aptior in medicina· sed quidā
dicunt q; cheiri sunt flores fimiles violarū non
in die sed in nocte redolentium quoz odor ē vt
odor violarum· et verū dicunt· Et idē auct· gal·
eius floris substancia est subtilis aquosa et pro=
prie ficca ex ea· et sapor eius est amarus et virt9
eius est q; calefacit et deficcat q; abstergit et sub
tiliat· POSSE· SERA. subtiliat maculas
grossas que fūt in oculis et aqua decoctionis ei9
prouocat menstrua et expellit secundinā et fetū
mortuū quādo sedetur in ea et quando bibitur
cū aqua aut alia re corrumpit fetū. et curat apā
ta matricis quando supponitur eis et proprie an
tiqua dura virtus seminis eius est sicut ipsi9 cō
fert fistulis quando deficcatur et puluerizat in
eis et confert omni apāti duro petrificato q; ha
bens colorem citrinū ad omnia est fortior· chei=
ri flores sunt fimiles violis in odore quorum alij
sunt albi alij sunt glauci in nocte potissime redo
lentes et eoz herba alio nomine vocat herba
gallica vel flores cipri· Et alij sunt coloris pura
purei que herba a romanis vocat consolida lica
mcongrue· prime aūt due species· s· citrina et al
ba sunt species viole secundū dyas. vt apparet
in· l· feneflig·
Clematis ·i· aristologia et
est tercia species eius
Clendrios ·i·galla
Creta argenti ·i·gessamia
Crecessemius ·i·stella
Cretum ·i· cibratū a cerno
Creticum ·i·ꝫ insula cretensi
ficut apparet in littera ancisim
Cretamus marinus quid est· l· l· crithimon
Cias ·i·mmoratio anguli oculi
Ciamdes ·i·Fauaria vl' fabaria
Ciamon ·i·culcasia
Ciatus est nomen mēsure
ponderans· ℥· j ʃ ſtam vbi in sera· capi· de pmo
habetur ex verbo dyas· ℥· iiij· m· libro dyas· se=
cundum transiacionē nostrā habentur ciati tres
Cianeus ·i· color kianus et
est intra viridem et nigrum
Ciatiscus ·i·pars instrumen
ti qua fricantur palpebre scabiose
Ciefig ·i·polipodium
Cieria ·i·faba lupi
Cienotica ·i·alba
Cieblas ·i·garioffilata
Cieuolas ·i·arnoglossa
Cyblefios ·i·acorus
Cygaspe ·i·antimonium
Cyroma citriona mala citonia idem
Ciofotus ·i·beta
Ciodion ·i·papauer agreste
Cionauos ·i·pix que ex pmi
guioribus ligni in colligitur·
Cioma ·i·psofagus
Ciofragria ·i·artetica
Ciogratus ·i·acorus
Ciorium ·i·ciuorium
Ciorium ·i·vngula caballina
et ciuorium eciam vocatur flos fabe egiptiace
licet nō vere sed per quandā fimilitudinē quom
am folia huius herbe facientis istam fabā assi=
milātur in figura ciuorio licet nō in magnitudi
ne quoniam sunt minora satis·
Cibarariū in antidotario virili vnguentū chi
narium a catulo cams dictum est quod sic vocat
grece per· k· scribi debet·
Cibariaticon est potus qui loco vini sit vt cerui

ſia medo et huiuſmodi qui ẽ quaſi cibus a pot 9

Ciberium ·i·cotilidon
Ciberiatum idem quod ſupra
Cibegrafon ·i·mentaſtruz
Cibibi ·i·iuiube
Cibiſar ·i·fizamus
Cibigradion ·i·cicuta
Ciboſar ·i·flammula
Cibocia ·i·catapucia
Cibologas ·i·iuſquiamus
Ciboſagria ·i·almea
Cibugir ·i·morſus galline
Ciburium ·i·altea
Cibuſalion ·i·ellenium
Cicara ·i· lacenzala vtus eius eſt que frangit lapidem hoc animal cantat vſqz ad crepitũ vt dicit̃
Ciclamen ·i·malum terre
Ciclaminus eſt quedam ſpecies ciclaminis pro qua.l.l.buthormarien
Ciclantemos idem quod ſupra
Cicla ·i·turdus auis
Ciclas eſt piſcis quidam carnes molles habens et humidas natura dige ſtibilis quem aliqui ptiſanum marinã vocãt vt alexander cap·de cibis pleuretico
Cicercula qui·d eſt·l·l·lachiri
Cicer ruſticum ·i·cocogmidium
Cicer cõmune quid eſt·l·l·oemps
Cicer erios ·i·cicer rubeum ꝑ quo·l·l.quam ſupra
Cicer aretmum ·i·cicer nigrum ꝑ quo·l·l·vt ſupra
Cicer peregrinum ·i·orobus pro quo ·l·l·ſet ſenne
Cicer imperatoris ·i· tribulus marinus
Cicer erraticum ſecundũ dyas·vocatur a quib9 dam ſerpillum in proprio cap·licet aliqui dicãt ꝙ ſit cardamomum ſed falſo
Cicei ·i·catapucia
Cicidos ·i·gallia aſiana
Cicida idem quod ſupra
Ciciſa idem quod ſupra
Cicis idem quod ſupra
Cicionfatis idem quod ſupra
Cicion ·i·cicuta
Ciciri ·i· rannus
Cici ·i· catapucia
Cicoria ·i· nagallus

CAP. ·CLXj·

Cicorea latine vel ſponſa ſolis vel ſoliſſequia arabice hundebe. greſeris vel intuba vel geguciſi.

SERA·li·agre. cap·hundebe auct· dyas·i·cicorea et eſt endiuia et habet duas ſpecies nam vna eſt domeſtica a alia ſilueſtris· domeſtica vocatur ſcariola. ſilueſtris vocatur taraxacon· Et eſt alia ſpecies q̃ vocatur candarel. Sed ſcariole ſunt due ſpecies vna aſſilãtur lactuce habens folia lata·et ſecũda habet folia ſtricta et ẽ amara·et tararacon habz folia laciora ꝙ domeſtica ſed canderel plãta et ſtipes aſſimulatur endiuie ſilueſtri·et ideo dicitur ꝙ eſt ſilueſtris ſpecies. folia vero eius et ſtipes et radix eius ſubtiliora ſunt endiuie ſilueſtris. et reperitur ſuper ramos eius gumi ſimile maſtici aliquãdo in quantitate fabe. Et eſt alia ſpecies ex candarel habẽs folia veluti meſa extenſa ſuper terrã·et ſtipites plenos molles radices habentes ſubtiles ſummitates·folia eius rara ad rubedinem tendencia plana·naſcitur plurimũ in locis cultis. GAL·viij·ſim·phar·cap·condzule ſecundũ tranſlacionem grecam condzule ſpecies cicoree vel lactuce eſt· hanc ecia quidam ſerapium cicoreũ nominãt·eſt quidem eius dẽ virtutis cũ illa mſi quia plus habet ſubamaritudinem in guſtu ideoq ficcior eſt. DYAS. capi· ſeris ſecundũ tranſlacionẽ noſtrã ſeris·i·cicorea· eius ſunt due ſpecies vna agreſtis et alia ortiua·agreſtis vero pigris aut cicorion appellatur que lata folia nõ habet·Alterũ vero·i·ortium duas habet ſpecies· Vna habet folia lactuce· altera vero amara eſt et habet Folia anguſta·ſed agreſtis eſt vna ſpecies que vocatur ſerralia eo ꝙ tirſum habet in modum ſerre·et eſt alia ſpecies que latine vocatur ſponſa ſolis vel ſoliſſe quia vel intuba que eſt ommib9 manifeſta· GAL·viij·fim·phar·c.ſeris ſecũ dum tranſlacionẽ arabicã. Cicoree domeſtice ſapor eſt ſtipticus cum amaritudine et virt9 eius eſt que plus infrigidat ꝙ ſilueſtris ſed quia i ea eſt admixta humiditas extranea multa ablata ẽ ab ea ficcitas·ſed in ſapore agreſtis eſt ſtipticitas cũ amaritudine·ſed amaritudo eius eſt fortior ꝙ endiuie·et eius virtus ſimilis eſt virtuti endiuie mſi quia plus eſt virtus deſiccatiua in ea Et idem ſecundum tranſlacionẽ grecã ſeris·i·endiuia ſubamarũ eſt olus et magis ſilueſtris quapter hoc putridã·i·amarã nuncupãt quidam vero cicorea m nominãt·eſt aũt fri·et ſic·cõpexionis vtraq ſecundũ primũ acceſſum domeſtica vero magis m frigidat ſilueſtri q̃ ex admixtione multe humiditatis perdit ficcitatem ambe vero ſtiptica participant qualitate ſicut et codiliavl candarel etemm et ipa endiuie eſt ſpẽs·

POSSE. SERA. auct· dyas·endiuie ſpecies agreſtis ſcilicet et domeſtica ſunt ſtiptice et infrigidatiue et bone ſtomaco quãdo eniz coquũt̃ et comedunt̃ cõferunt debilitati ſtomaci· et fit ex eis emplaſtrũ ad cardiacã·et ofert podagre et apãtibus ca·oculoz·et quãdo fit emplaſtrũ cũ ea et cum radicibus ei9 cõfert punctur e ſcorpionis·Et quãdo cũ ea fit emplaſtrũ cuz ſamich confert herniſpille·et quando eius aqua miſcet̃ cum ceruſa et aceto fit inde vngnentũ vtile vbi oportet m frigidare. Et dixit cãdarel gumi ei9 quãdo miſcetur cũ mirra et fit inde naſcale pro uocat menſtrua·et teritur herba cum radice et miſcetur et fiunt inde trociſci qui quãdo diſſol-

uſitur cum aqua et mitro et linitur cū eis morfea curat eam·et gumi eiꝰ facit adherere pilos palpebrarum·et quādo in radice eius que est recēs infigitur acuſ et illa humiditas que adheret acui linitur ſuper oculum pili palpebre facit eum adherere et quādo bibitur cum vino confert morſui tiri·Et quando aqua eius coquit cum vino et bibitur ſtringit ventrē·et lac eius aufert albedinem oculi·Et differunt in ſpecie quia que hēt folia velut corosa virtus ſtipitis ipſius et folio tum est maturatiua·et facit pilos adherē in palpebris·Et idē auc·alcauſi tarapacō ofert pūctu reſcorpiōis·Et idē auc·pauli. et idē auc. abenmeſuai in eſtate aūt amaritudinē habet ampliꝰ et tunc declinat ad caliditatē aliquam tempore eſtiuo·Et idem auct·almege quod vincit in complexione ſua eſt frigiditas et ficcitas· et in ea ē amaritudo et cum hijs ambobus eſt ſtiptica ſtipticitate temperata et ideo eſt vna ex medicinis bonis diſtemperācie caliditatis epatis. Et idē auct·gal·in dietis·Endiuie virtus est ſicut virtus lactuce niſi quia nō in omnibus proprietatibus eius eſt ſimilis illi·Et idē auc·anama endiuia eſt fri·et hu·et paulus eſt fri·et hu·in ꝑmo gradu·DYAS·ommū virtus eſt ſtiptica et euſtomaca·ventrē abſtinet cocta cum aceto ꝯ marie agreſtis veratū ſtomacū confirmat·et eſtuaciones ſtomaci mitigat·ſola cū polenta poſita cardiacis blanditur·in tumore oculoꝝ ſubuenit·folia vero eius impoſita et cataplaſmata pcuſſum ſcorpionis mittigat polentis addita et impoſita ignē ſacrum compeſcit·mixta cū aceto et ceruſa ommibus rebus calidis opitulatur·

AVIC·de viribus cordis ait q confortat cor·

Cicoma est magna auis oībus nota que ara·vocat pelargia cuiꝰ fimꝰ cū aqua datus epilenticos curat

Ciclos ·i·firicon
Cicuta quid eſt.l.l·ſuccatam
Ciclus ·i· exercicium vel reuolucio temporis
Cicluſus idem quod ſupra
Ciclamon ·i·pentafilon
Ciclamus ·i·elleborus
Ciclafolium ·i·polium
Cidacada ·i·almea
Cidegaron ·i.marubium
Cidelium ·i·folium
Cidagarac ·i.elacterium
Cidear ·i.pſillium
Cidiblon ·i·cimbalaria
Cidilium ·i·cartafilago
Cidibafal ·i.acomitum
Cidonemel ·i·citonia cum mel le condita
Cidofium ·i·aſpaltum
Cidobabar ·i·nenufar
Cidublium ·i·fermentum
Cidufarium ·i·cepucia
Cidur ·i·cicercula
Cifaliones ·i·cifiliones
Cifa ·i·apium
Cifagoron ·i·vſnee
Cifozium ·i·amomum
Cifebarat ·i·trifolium
Cifelot idem quod ſupra
Cifegat ·i·anagallus
Cifiliones quid eſt·l.l.nackala
Cifi eſt quedam confectio electuarij
Cifilium ·i·erucā
Cifolarac ·i·lacca
Cifo ·i·electrum
Cifoboſac ·i·mentaſtrum
Cifolio vel cifoliones ·i·cifiliones
Cifulium ·i.cimbalaria
Cifubilium idem quod ſupra
Ciphugalio ·i·aſpaltum
Cifu ·i·litargirum
Cigamus ·i·prmgus
Cigamius idem quod ſupra
Ciglablon ·i·vmbilicus veneris
Cgiebanum ·i·ebenum
Cigenarium ·i·barba ſiluana
Cigeblon ·i·almea
Cigebion idem quod ſupra
Cigilium ·i·ſigillum ſalomonis
Cigibion ·i·ceterac
Cigibrium idem quod ſupra
Cigrifium ·i·nenufar
Cigis ·i·ſerapillum
Cigolapium ·i·eupatorium
Cignos ·i·cicmos auis
Cignoſi idem quod ſupra
Ciguzium ·i·vua demonis
Cigubrium idem quod ſupra
Cigufabrium ·i·polium
Cigudemon ·i·ariſtologia
Cila ·i·ſquilla
Cilla idem quod ſupra
Cillapium ·i·apium riſus
Cilif ·i.lateribus
Cilijs idem quod ſupra
Ciliantria ·i.aſſodillus
Ciliamparia idem quod ſupra
Ciliarium ·i·raſura panni
Cimaria ·i·lapiana
Cimbatetum ·i·edera
Cimbalaria vmbilicꝰ veneris idē et eſt cotilidō
Cimeos elefantis ·i·anacardi
Cimetis elefantis idem quod ſupra
Cime ·i·ormínium
Cimeos ·i·guma ormi
Cimenu ·i·ſiſeleos carmenum
Cimmella ·i.ypericon
Cimmum cum ommibus ſuis ſpeciebus quid ē ·l.l·chamm
Cimices latine ara·alcarad et eſt cimex quoddā animal paruū ſatis fetidum ommibus notum·
DYAS.cap·cimices ſi miſſē fuerint in focamīa

bus fabarum et gluctiantur quartane meden=
tur offocacionibus fi naribus applicentur ferūt
auxiliuz. diffurie aūt fi in cauernā nature fracte
et miſſe fuerint fingularē effectumpreſtāt.

CAP. ·CLXij.

Jmolea latine gre. giſcimolea ara
bice vero thēchimolea et eſt terra
ſarda vel hyſpanie. DYAS. ca. giſcimolea alia i
quit alba et denſa. alia purpurea et q̄ſi pinguis
que ꝓbabilior valde enim fri. eſt tactu. Plin9
cap. de chimolea in creta naſcitur duo eius ge=
nera candidum et ad purpuriſſimum inclinās. q
ita eſt q thēſalica et ſarda que de ſardinia ꝺfer
tur vtilis eſt cuius color veſtibus probatur. cā
dida mutilis q̄ē. quedā finonima antiqua dicūt
q̄ eſt terra alba. Gerodius vero ca. de cimolea
dicit q̄ eſt terra argentaria quam ego vidi ſar=
dine et rubei coloris inficiēs pānos ſine qua ve
na argentaria diſſolui non pōt. et inuenitur i ve
na p̄dicti argenti. et ex hoc gerodi9 terrā i pāz
argentariam vocat. SERA. de tumore pedum
Pregnācium eſt inquit marmor inuentum in lu=
to viridi. Cornelius celſus cap. de cimolea. cimo
leam laudat ſubcerulei coloris. Quidā putauerūt
ipſam terram hyſpanie. Alij dixerūt ſubrota acu
endi gladios inuentā que ex ferro et ipo lapide
rote conficitur et quāuis nō ſit verū tamē ꝓ ipa
poſſe pom videtur. Plinius vero limum aquati
cum in tumore pedum pro cimolea ponit.
SERA. li. agre. cap. thenchimolea auct. dyaſ.
ſunt eius due ſpecies vna eſt alba ſolida. alia pur
purea velud vnctuoſa que quādo tangitur adhe
ret digitis. et eſt melior alijs et ex ea eſt ſpeci=
es alia que dicitur lutum hanē cuius color ē ni
ger et eſt fortis cōgluctinacionis adeo q̄ ſi ap=
plicetur in igne adheret ꝓpter viſcoſitatem. et
melior ex ea eſt illa que eſt nigrior leuis tactu.
que cito diſſoluitur in aqua et ſic eſt ſimilis chi=
molee in operacionibus niſi quia tingit adeo q̄
ex ipſa tingunt ligna et cannas quando volunt
facere nigras ꝓpterea adminiſtratur in cohol.
ad denigrandum oculum. POSSE. SERA.
auct. gal. virtus eius eſt q[illegible]uit et confert
aduſtioni ignis et miſcetur [illegible] aceto aqua mix
to et ꝓhibet locum vehicari et [illegible]bluitur hec ter=
ra et recedit alia pars reſoluti[illegible] et ſi nō abluiē
remanet cum ſuis virtutibus a[illegible]babuſ. DYAS.
cimolea medeē illimita igni[illegible] ſac[illegible] et vſtiones pu
ſtulare non finit quia virtutis eſt ſtiptice et ſic=
catiue. JO. SERA. ca. de tumore pedum pre=
gnanciū chimolea valet cōtra tumorem peduz
pregnanciuz.

Cimoſi ·i. magna obtalmia
Cimulanta ·i. retina
Cimurat ·i. edera
Cimbalios ·i. balanus repfico
Cimbatrū vel ataplaſtrum terra quedā eſt que
ſolet a piſis afferri

Cimareria ·i. cordis caro
Cimbalarion ·i. cimbalaria
Cimnation ·i. elampū q̄ tinctores vtūtur
Cimnalis ·i. atrimea
Cimnarius ·i. cardus

CAP. ·CLXiij.

Jnnabar latine. grece ſercog. ara
bice afreg vel zemziſar.

Cimnabar. i. cimabarum fit ex fulfure et argento
viuo et eſt rubei coloris. verum eſt aliud cinna=
bar quod ſecundū dyas. effoditur ex minera in
libia coloris ſanguinei vnde multi ſanguinē dra
conis putauerūt et illud eſt minū et eſt coloris
rubicundiſſimi. Vbi ſciendū q̄ eſt quoddā cina=
barū qđ fit artificialiter et iſtud nō eſt minū et
eſt aliud quod effoditur et iſtud eſt minū et ꝓ
ter hoc dixit dyas. cap. cinnabar. multi putaue=
runt minū eſſe q alij ſanguinē draconis ſed fal
luntur quia minuz naſcitur in hyſpania ex lapi
de qui miſcetur arene agirit idi qui ſi tritus fue
rit tempore mutat colorem ſed odor ſuus in mi
neris offocat hominē vnđ hij qui in mineris cō
uerſātur veſicā ſibi in faciem ponūt ad liberan
dos oculos ne mimo corrumpantur. Cinnabar
vero in libia efficitur. color eſt illi ſanguineus
et ideo a multis putatur ſanguis draconis. Bul
caſim eben aben azarin in libro qui dicitur ſerui
tor zenzifur. i. cinnabarū ſic fit. Accipe argenti
uiui partes. vj. et fulfuris citrini tantūdē. verū
tamē ſunt qui ponūt de fulfure minus miſce ea
ſimul in vaſe vitreato de terra qđ poſſit ſubſtine
re ignē et imple terciam partem ex medicina et
duas eiꝰ partes relinque vacuas. deinde coopi
vas cum parapſide vitrea ta et luta ſapienter cū
terra et pilo confectis ſimul deinde edifica ſibi
furnum quadratum et pone vas in medio eiꝰ ta
li modo q̄ due partes vaſis q̄ ſunt vacue ſuper
medicinam ſint ſeperātes extra furnum et ſit fū
dus vaſis diſtans a ſolio fornacis menſura du=
arum parciū palmi deinde accende ignē ſub eo
·xij· horis et deinde permitte furnū frigeſcere et
frange vas quia inuenies cinnabarum. SERA.
li. aggre. cap. aſreg. ſiue aſrengi. i. cinnabaruz
fit ex plūbo quādo ponitur in igne et inflāma
tur et fit rubeum. ſimiliter fit ex ceruſa combuſta
in hunc modū accipitur et ponitur in concauo
vaſe mundo. et ponitur ſuper ignem et mouetur
donec rubeſcat. et fit velud auripigmētum ru=
beum. et quidam nominat hoc ſandix et eſt aza=
ron. Idem auct. gal. quando comburitur plum=
bum vel ceruſa mutatur et fit aſrengi et eſt res
ſubtilior eo ſed nō ita ſedatiua. Idem auc. alchi
di et accidit bibenti aſreg ſicut illi qui bibit li=
targirum omnes iſte ſunt ſpecies cinnabarii.
POSSE. DYAS. virtus eſt illi ſimilis lapidi
ematitis. Demq̄ conſtringit vehementer q ideo
ſanguinis fluorem abſtinet combuſtionibus et
puſtulis opitulatur. cerotis additur. vtiliter eē

ofectionibus colliriox miſcetur·

Cinnabarios	idem quod ſupra
Cinnabs	·i·adrimias
Cinnamum quid eſt·l·l·darſen	
Cinamomum	idem quod ſupra
Cinnabin	·i·cannabum ſilua ticum et eſt cannauaria
Cinnaria	·i·cinnus auis loco cuius ponitur anſer·
Cinnabis	·i·attrimea
Cinneleon	·i·oleū de lētiſco
Cinelebon	idem quod ſupra
Cinde	·i·orminium
Cinicir	·i·viride eris
Cinis	quid eſt·l·l·mamad
Cinica	eſt nomen ponderiſ et eſt acceptabilium pondus
Cineinalis	·i·capill⁹ veneris
Cinion	·i·alba
Cinnobin	·i·cannauaria
Cinnoglossa minor	·i·almea·l·l·cinoglossa
Cinos	·i·ſatirion
Cinoroco	·i·priapiſmus
Cinodatos	·i·groſſum

CAP· ·CLxiiij·

Jnobar ara·gre. calidaris cochia vel aiz·latine vero pin⁹. SERA. li·aggre·capi·cinobar·i·pinus arbor et eſt maſculus et femina·maſculus nominat aiz vel cinobar·et nō facit fructum magnū ſed de ſudore extrahitur pixvt patet in ītra teſt et in ea inuenies eius virtutē·et cū ligno fit lumē et eſt illud q8 vocatur teda vel zappinus et femina eſt illa que facit fructū magnū et de ea eſt magna et parua Et idez auc· gal·minor eſt in ſapore ſicut ſapor maioris· et eſt in ea aliquantulū amaritudinis a acuitatis·et virtus eſt eius ca·cum acuitate·Et idem auct·aben·meſuay magne ex pinis ſunt ca·in·ij·gradu ſic·in·j·que cuz bibuntur cū rob mū dificāt hu·groſſos et viſcoſos qui fūt in renib⁹ et veſica·Et idem auct.dyas· Calidaris vel calicaris eſt fructus. pinus maior nominatur cochia et eſt in camerulis· POSSE·SERA· pinus maior cōfert ſanei in pectore· et ommbus quibuſ cōuenit educi ſaniem a pectore et facit expuere ſaniem·et quando infundit̄ in aqua recedit acuitas et pūctio que ſunt in eo et elongatur a mordicatione et tunc eſt congluctiu⁹ et medius inter qualitatem ca·et fri·et inter ſubſtāciaz aqueā et terream·et ſubſtancia aquea in eo eſt pauca·ſed fructus eius quantum ad nutrimentū eſt dure digeſtionis. et nutrit corpus nutrimento forti· Jdem auct·dyas. quādo comeditur aut bibitur cum ſemine cucumeris a cum rob prouocat vrinam et cōfert ardori renū et veſice·et qñ bibitur cū ſuco portulace ſedat mordicationez ſtomaci· et reddit debilibus fortitudinē et confert deſtructioni humiditatis·Et quādo accipi tur ex fructu pini ſicut recens et teritur et coquitur cum rob et accipiūtur de ipſi⁹ de coctiōe ·ʒ· ·iiij·qualibet die cōfert tuſſi antique et vlceribus pulmonis· Jdem auct· gal·minor ex eis nominatur calidaris·virtus eius eſt ca· et abſtergit ſapor eſt ſtipticus amarus acutus et confert ſputo venienti a pectore et pulmone et eſt ſtipticaq confert tuſſi et doloribus pectoris quādo ſumit̄ ſola aut cum melle·Et idem auct· aben meſuay magne ex pinis fūt ca.in·ij·gradu ſic·in·j·que quādo bibunt̄ cū rob mundificāt humores groſſos et viſcoſos qui ſunt in renibus et veſica· et confert ſanei eorum et lapidi. Reſina eius deſiccat et calefacit·et eſt dyaforetica pro qua ·l· ·l·batromg·Et idē auct·gal·cortex·et folia pini minoris que eſt nominata calidaris habēt in ſe virtutē ſtipticā que curat tenaſmonē quādo apponitur ſicut emplaſtrum.et nō eſt medicamē melius in hoc· et quādo bibitur ſtringit vētrez et eſt oferens combuſtioni aque bulientis· et ſimiliter cortex illius ſpeciei que dicitur cochia q eſt maſculus cōſimilis ei in virtute niſi quia virtus eſt ei debilior virtute illius ſed folia iſtaruz arborz que quia fūt magis humida cortice ipſarum habēt in ſe virtutē qua incarnāt percuſſiones· ſed pini magne virtus foliorz et corticis ē fortis in omnibus iſtis· ſed fumus qui eleuatur a ligno pini cōfert multum fluxui pilorz palpebrarum et corruptioni lacrimarum et curſui lacrimarum ab eo. Cortex arboris pini minoris et cortex cochie et eſt arz omnes ſunt ſtipticeq cōferunt pacientibus tenaſmonez quando teritē et puluerizatur ſuprā locū et quādo de ipſis miſcetur cū litargizo et puluere olibani confert vlceribusque apparent in corpore et combuſtionibus ignis·et quādo cōficit̄ cū cera diſſoluta cuz oleo mirtino conſolidat vlcera que ſunt in corporibus delicatis·et quādo teritur et miſcetur cum calcanto prohibet vlcera que dicuntur formice ne augeantur in corpore·et fit cum eo fumigiuz matrici et expellit fetum mortuū et ſecundinā et quando bibitur ſtringit ventrem·et mouet vriuam·Et quādo teritur Folium huius arboris et fit emplaſtrum cum eo ſedat apāta dura et prohibet vlcera hu[illegible] ne fluat ab eis ſanguis et quādo teritur et coquitur cū aceto et fit inde oriſ collucio cōfert [illegible]ori dencium·et quādo bibitur ex eo pondus al[illegible] cum aqua a melle cōfert egritudinibus epati[illegible] Et ſimiliter facit cortex pini et folium eius·et q[illegible]ādo inciditur lignū eius minute et coquitur in aceto et tenetur in ore confert dolori dēcium et miſcetur in vnguētis cōferētibus laſſitudini·et comburitur et colligitur fumus eius et fit inde atramentū·et eciam cohol· ·ſ·ex oleo eius et cōfert caſui palpebrarū et lacrimali ſi deo placuerit. GAL. vij. ſim. phar·ca· de pinea ſecundum tranſlacionem grecam·comi fructus·i·pinea quam ſcrobiliā nominant totā quidem viridis habet q̄d amaritudinis et acredinis et ꝓpterea ēpicis et alijs quicūq; idigēt

ea que ſecundū pulmonē ex torace Faciliter ex=
tuſſire et expurgare ydonea eſt eſibilis vero fru
ctus eius eſt quidē cibus difficile digeſtibilisq
fortis. eſt aūt et vt pharmacū et ad lemendū aſ
peritates ydoneū et maxime quādo in aqua in=
fuſus diſpoſuerit in eo totā quādaz habet acre
dinē reliquū enī oē imordacissimuz Fit in medio
emim ca. et frī. equaliter cōſistēs ex aquoſaq ter
reſtri ſubſtancia habet craſim acroſa autē mini
me participat. Et idem in li. de cibis cap. de pi=
nea magne ex eis euchimie et groſſe chimi gene
ratiue et ideo nutriunt corpus nutrimento forti
nō tamē bene digeſtibili. AVIC. li. ij. capi. de
pino virtus corticis maioris forcioz eſt et cor=
tex eius que nominatur ſufme eſt ꝺbilioz. in cor
tice eius eſt ſtipticitas plurima. et vermis qui
exiſtit in ipſa eſt in vtute cantaridis. cortex ei9
confert vlceribus corticalibus. et in ipſo eſt vir
tus conſolidatiua in cortice ipſius eſt de ſtipti
citate quod peruenit ad hoc vt ſanet abraſionē
quādo ſuper ea ponitur vt emplaſtruz et pulue
rizatio corticis cōfert aduſtioni aque calide. et
folia eius faciunt adherere vulnera puluerizata
et cortex eius eſt cōuenies locis percuſſioms. et
cōſolidat. ſed folia eius ſunt cōuencioza ad illud
quom ſunt humidioza. et gargariſmus factus
ex decoctione eius cum aceto ē cōuenies quādo
linitur cū eo os ad dolorem dentium et qñ in ea
ponitur acetū et ex eo fit gargariſmus attra=
hit flegma plurimū fumus ei9 cōfert caſui pal
pebraruz et corrupcioni anguli lacrimalis. gra
num eius confert tuſſi antique. cortices folioz
eius qñ bibūtur oferūt dolori epatis granū ei9
retinet menſtrua et cōfert vlceribus in veſica q
renibus et cortex eius retinet ventrē. et vermis
viridis qui eſt in pomo eſt in natura cātaridis.

Cinodoſeos — eſt caninus appetitus
Cinomia — .i. pſillium
Cinoſbatus quid eſt. l. ſet
Cinouaces — .i. rubus caninus
Cinoſorkis — eſt dictū teſticul9 canis et eſt ſpecies ſatiriomis
Cinoforiſius — eſt eg[illegible] do in cute capitis in qua ſunt foramina [illegible]ncia ſimilia melli
Cincoleucoidon — affodillus
Cinto — anetum
Cignus — .i. cinnus auis
Cinus — .i. entiſci9 mō olei um cinium cinno odore multū ꝺmulatur et eſt arboz cuius gumi eſt maſtix. vnde cinus tantum valet quātum cinus et dicitur a ſchio inſula vbi lentiſcus habundat in qua fit maſtix et oleū eius dicitur kinelium ſed ſcimus ſecundū plinium ē arboz in gallia ferens gallas.

Cipariſſus — .i. cipreſſus
Ciparifias — eſt vna ex ſpecieb9 citimalli quam dyas. deſcribit
Cipariſſimas — idem quod ſupra
Ciperus quid eſt. l. l. ſabade
Ciperus babilonicus quid eſt. l. l. galanga
Cipes — .i. vultur auis
Ciperiſſon — eſt quedā ſpecies berbene ſecūdū dyas. cap. de gerebotano

CAP. CLXV.

Cipreſſus gre. ara. et latine plinius cap. de cipreſſo arboz eſt ommb9 nota que a grecis nomen ſumpſit eo q habet in ſūmitatibus rotonda ſeminum capita que dicū tur galle cipreſſi pro quibus l. l. ſi. ſſo. DYAS. cap. de cipreſſo eſt arboz ommbus nota corū ſe men et folia cū dulcore bibita cuz mirra modica vefice reumatiſſimū cōpeſcit. diſſuriis medet. h9 ſemē viride vel pira eius bibita emoptoicis me, dētur. diſintericis et ciliacis maxime ꝓdeſt tuſſi et ortonoicis ꝓſtolatur eius elixatura tātum ꝓ deſt quātum ſuꝑple ſemē eius quod in aceto co=ctum id facere nouit. cū puluere lupini admix=tum enterocellicos ficcat vt cataplaſma appoſitū folia eius ſimilem habēt virtutē. ramus ei9 cū ſemine in domo poſitus conopes vel zinzalas fu gat. hec folia vt cataplaſma adhibita recēcia vulnera curāt in aceto cocta et inſi ſa capillos i ficiunt. polente trita et admixta ignē ſacrū cō=peſcunt vulneribus medētur carbunculis opitu lantur tumores oculoz deprimūt ceroti nobili=bus miſcenē q ofortāt ſtomacū et ſanguinē ſtrī gunt. GAL. vij. ſim. phar. ca. de cipreſſo ſecū=dum tranſlationē grecam. cipreſſi germina q fo=lia et bacce que iuuenes et molles magnoz vul=nerum in corporibus duris ſunt conglutinatiē ex quibus manifeſtum eſt quoniam ficcatiue fūt virtutis nō habentes apparentem acredinem. et caliditatē ſicut et guſtus teſtatur. apparet emz in ea modica quidē acredo. plurima autē amari tudo q multo plurima eſt ponticitas que in tota planta tantavero ē in ea acredo et caliditas quā ta ducit quidem ponticitatē ad profundum nul lā aūt ipſa caliditatem et mordicationē in corpo ribus et ꝓpter eas que in profundo ſunt humidi tates ex mollibus et putredinalibus diſpoſicioni bus intriſtāter ſimul et infallaciter depaſcit eis que calefaciunt et exſiccant. cōſumere quidē hu miditates cōtentas potentibus. alias aūt attra hentes ſua caliditate et acredine. ita aūt et in=teſt inales hernias iuuat etenim exſiccat et ro=bur prepont mollibus ꝓpter humiditatē corpo ribus ſeu ſtipticitatem ad profundum tranſeun=tem deducta et permixta ei caliditate in tantam peruenīente menſuram vt deducere quidem poſ ſit mordere autem nōdum poſſit. vtuntur autem quidam ea et in carbunculis et herpetibus alfi tis permiſcentes ſeu cōſumentes abſqz q calefa ciat humiditates operantes huiuſmodi egritudi nes quidam autem et ad herniſipillata vtunt mi=ſcentes alfitis cum aqua. SERA. li. agre. cap. ſaſſo. auct. gal. quod et cipreſſo adminiſtrat fūt folia extremitates q nuces eius et in ſapore ei9

est acuitas et punctio parua et amaritudo ſatis et punctio eſt fortior amaritudine ſed de amaritudine et acuitate meſt quantitas tanta q̄ facit eam penetrare ad p̄fundum corporis ſine calefactione et mordicacione. et virtus eius eſt que deſiccat in qua nō eſt acuitas. et mordicatio apparenter et quantitas ſue caliditatis eſt quantitas que eſt ſufficiens ad penetrandū et eſt cali. et ſic. complexionis. Et incarnat vlcera et diſſoluit et incarnat vlcera magna que ſunt in corporibus duris et aufert de putredine in corporibus et expellit eam manifeſte et ſecurat a nocumento in fine operationis. et hoc cum alie medicine que calefaciunt et deſiccant non proſunt quāuis poſſint ꝟſtruere humiditates alias. Incarnatio vero eius eſt proprie cum eſt humida recens. et confert crepature quia deſiccat. Et ex hoc acquiritur membris conſtrictio propter deſiccationem humiditatū que ſunt in eis et cum hoc ſtipticitas ſua peruenit vſq; ad profundum mēbrorum quia habet in ſe caliditatem per quam portatur illa ſtipticitas. et ponitur cipreſſus in medicinis formice et herifipille quia miſceē cuz ordeo et aceto mixto cum aqua. Et idem auct. dyaſco. et in gumi q̄dem eſt punctio et adminiſtratur in opere medicine ſicut alie gume. Et idem auct. dyas. Cipreſſus eſt ſtiptica et infrigidat. Et quando bibunē folia eius trita cū rob et pauco mirre cōferunt veſicis ad quas curunt ſuperfluitates. et conferunt diſſurie. Et nux cipreſſi teritur recens et potatur cum vino confert ſputo ſanguinis et vlceribus inteſtinoꝝ et curſui humiditatum ad matricē et aſmati et tuſſi. Et decoctio foliorum cipreſſe et ſimiliter nux eius hoc faciunt. et quando teritur eius nux cum ficub⁹ mollit duricies et curat polipum. Et quando teritur cum aceto et coquiē et miſcetur cum lupinis aufert albaras vnguium. Et quando fit cū eo emplaſtrum eſt bonū hermoſis et crepatis et folia eius operantur ſicut nux eius. Et eſtimauerunt quidam q̄ nux cipreſſi expellit cimices quā do fit fumigacio aut cum ſummitatib⁹ aut cum foliis. Et nux cipreſſi quando teritur ⁊ fit emplaſtrum cum ea conglutinat vulnera. et abſcindit fluxum ſanguinis. Et quando teritur et miſceē cuz aceto denigrat capillos. et quādo fit emplaſtrum cum ea ſola aut cum ſamich ad herifipillam et formicam et apāta ca. oculorum confert. Et quādo miſcetur cum mirra et oleo dulci ⁊ ponitur ſuper ſtomacum fortificat ipſum. Et idez auct. aben meſuay. ſuffumigacio nucum cipreſſi expellit cimices. AVIC. lib. ij. cap. de cipreſſo ca. eſt complexionis in primo ſic. m. ij. et quidā dicunt q̄ eſt fri. valde. et quidam iudicauerunt q̄ eſt virtus eius compoſita et caliditas eius ē ſecundum quātitatem que facit penetrare ſtipticitatem ſtipticitas ei⁹ profundatur et peruenit ad membra folia et nux ei⁹ ſunt ſtiptica et i ipa eſt reſolucio et reſoluit humiditates et nux quide m eius fortior eſt in omni re quā folia ipſius et in ipſa eſt vis faciendi adherere ſanguinem ita q̄ remouet putredinem quādo decequiē cuz aceto et lupinis. et linitur ſuper vnguem et remouet eius veſtigia. et eius folia delent morfeā folia eius recencia et nux ipſius conſolidat vulnera que ſunt in membris duris cum fuerint recenter collecta. et conferunt formice et herifipille. et proprie cum farina ordei. nux et folia eius bona ſunt collo cum ex eis fit emplaſtrum confe runt et cum farina ordei ſuperpoſita herifipille et ſimilibus et confortat neruos. ⁊ extinguit tamicem more emplaſtri ſuperpoſita et roborant molificacionē et ſtringunt eciaz quādo teritur nux cipreſſi multū cum ficubus et ponitur de eis licinium in narem et ſanat carnem additam et ſococtio eius cū aceto ſedat dolorem dencium. et datur ad bibendum nux eius cum vino ad ſputū ſanguinis et ad difficultatez anhelitus. ⁊ ad tuſſim antiquā. et ſimiliter ei⁹ decoctio et bibūtur folia ei⁹ cum vino et conferunt difficultati mingendi. et curſui ſuperfluitatū ad veſicam. et conferunt eciam vlceri b⁹ que ſūt in inteſtinis loco ei⁹ pomī medietas ponderis ei⁹ de ſarcocolla rubea.

Cipreſſus ſilueſtris	.i. iuniperus
Cipiron	.i. gladiolus
Cipiccia	.i. ſcalongia
Cipicianos	idem quod ſupra
Cipocbodon	.i. balauſtia
Cipociſca	.i. lapſana
Cipobalanos	.i. almea
Cipuliagar	.i. polium
Cipugarioz	.i. vſnee

Cipr̄us arbuſtum eſt quod folia habet oliue ſimilia ſed viridiora et paulo groſſiora et ſemē nigrum ſimile actis. vnde fit oleum ciprinū et florem albū ſimilem vſnee cū odore bono. vt dyas. cap. de cipro. et vocatur ab aliquibus ſcotanum et eſt arbuſtum alcanne ſicut muenies ſi. l. litteram henne

Cirachra que dicit̄ a chir q̄ eſt man⁹ inde cirachra arteticа occupans manū quidam dicunt q̄ dicitur [illegible]iros q̄ eſt man⁹ ſed prima melioz. vnde gal. [illegible]vtitur iſto vocabulo ſcilicet cirachra ſed voca[illegible]rata arteticam vt in aſſoriſmo eunuchi et [illegible]lieres nō podagrizāt neq; calui fiunt. et in [illegible]uribus alijs locis ita dicit verum eſt q̄ gal. in [illegible]ono librorum ſuoꝝ ū nominat cirachram et vt[illegible]r iſto vocabulo. ſ. in libro ad glauconem gau[illegible]ponti quem librum allegat. Damaſcenus ca. de catarzo. et non eſt ille liber qui vocatur epla ad glauconem ſed eſt alius. ſi dyas. vocat cirachram. arteticā manus vt appa ret in littera berſtegaſten et in. l. capparis.

Cirarizo	.ſ. lacca
Cira	.ſ. mandragora

Circea secundum dyas·cap·de circea·Circea nascitur in petrosis locis et solanis·folia habet strigno similia vel lupinis et ramulos infimitos·flores nigros et minores et multos habet virgam centro similem et radices tres vel quatuor albas teneras et odoratas et termanticas bipalmi longitudine porrectas fructus siue semen est enim folliculis veluti cornículatis milio simile. POSSE·DYAS. huius radicis ·3·iiij·quassati et in vinum fusi cotilas·vj· ad ac cepti stericas purgant semen eius bibitum lac mulieribꝰ ꝓuocat·

Circeon ·i·mandragora vt dyas. de mandragora·
Ciriceos ·i·buccini maximi et est spes piscis
Cirifolium est spes apij vel cerefolium
Cirlongon ·i·gira solis
Cirichion ·i·cachimia
Cirinaicum est nomen loci vel regionis vnde gumi cirinaicum vel opium cirinaicū·i·gumi laser quod est asa fetida que herba optima in locis illis inuenitur· similiter dicitur opium quirinaicum vel cirinaicum·i.de illa regione sicut dicimus opiū thebaicuz a regione thebis quia in ea optimū opiū papaueris inuenitur credo q quiria et thebis sit vna regio·
Istud vocabulum ponitur a dyas·cap·laser et cap·elleborus et ꝓpter hoc opiū quirinaicū vel cirinaicū ē gumi laser·Vnde gal·opiū·i·sucus vel lacrimū sed cirinaicū quidem ommū est calidissimū et subtilium pciū et ꝓptera diafforetissimum quimymmo et alia calida talia sunt sufficiēter et spumosa plurimū emm eoꝝ ex aerea et ignea substancia est·sunt aūt plurima opia radice autem quecunq vel germine incisso quod fluit ex incisione et grossum et viscosum opiū est speciali9 vero secundum excellenciam cirinaicū ita nominant·

Cirmense idem quod supra
Ciriari est acceptabulum pondus
Cirinabareos ·i·cinnabar
Cirices vocat oribasius cocleas q[uas] paulus siricas vocat·nos vero siliquas·
Cirridia caro marina
Cirigzillion ·i·spinosus porc9 maior ericio que latini voca[n]t strice
Cirigilon [i]dem quod supra
Cisantemon est quedaz [s]pecies ciclamini[s]
Cisantemos [i]dem quod supra
Cisa ·i·edera vel cisa·i·pica auis
Cissa idem quod supra
Ciseleon ·i·oleum de edera
Ciselos ·i·semen cariote

CAp· ·CLXVij·

Istos vel cisteron est quedā species edere et est rosa canina vel rosago ad cuius pedem nascitur ꝓpoquistidos·vnde q fit species edere patet per dyas·capi·cissos c9 due sunt spes vna flore albo alia roseo. et ē tercia spes cui9 fruter maior folia longiora colore obscuro odorem iactans habens quādaz tenacē humiditatem vt policaria·hanc dicūt laudanū colligere in creta·Plini9 cap·ciston greci appellāt fruticē maiorē thimo folijs otici· duo ei9 genera masculus et femina·flos masculi rosaceus· femine albus hic videtur rosa canina sub q nascitur ypoquistidos·Vbi notandū q dyas· vocat illam speciem rose camine ederam quam prei capraru m libenter edūt lege ꝓ rose camine viritutibus·i·cissos·

Cisia ·i·pica auis
Cissia idem quod supra
Cissicidos idem quod supra
Cissiros ·i·pumex lapis
Cisos eratrano vocatur herba similis edere q ē dictum edera rusa

CAp· ·CLXViij·

Istos gre·latine edera·et dicit̄ edera quomā libenter a capris editur Et ideo sicut patebit infra·aliqua sūt edere genera que nō habent cuz ea similitudinem nisi qa sic dicūtur vt barba preinaet rosa canina vnde vera edera dicta est eo q ab arboribus secanda adhereat·Alij dicūt ederam vocatam eo q edis lactis habundāciā in escā teneris prebeat cuius proprie genera sunt plura. sed veri generis edere secūduz dyas·cap·cissos species sūt tres alba nigra et elix·Alba vero semen affert album nigra nigrum aut croceū quā multi diomēā vocāt Elix vero nō habet semen sed folia minuta et angulosa et grossā·nigra vero vocat̄ diomisia a bacho qui diomisius vocabatur quem potatū edera coronatum aliqui fingebant sunt enim edere fri·et terre indices·vnde sunt frigidū antipharmacum ebriantis si quis potatus edera coronatū nam coronat9 edera nō inebriatur·vnde illo tempore nō incoronabant̄ edera nisi ad summuz potati vt fugerent ebrietatem. Theodorus prisscianus vocat fructū edere corimbū a corono as. qđ est verbum actiuū et inde derivat̄ correlatim et est premiū alicuius certaminis·et inde vemt corimbus·i·edere fructus·quia inde coronabantur antiqui et potissime poete in signū virtutes replecionis capitis·Vnde ouidius metha·quarto et grad9 distinguit vele corimbus· Est alia edera que vocatur terrena et alio nomine vocatur camecissos ꝓ quo·l·l·camecissos· Est aliud genus cissos nō verꝝ secūdum dyas·cap·cissos sic per quādam similitudinem vocatur quā multi vocāt cisterō·i·rosa caninam·Est aliud gen9 edere secūdum eundez quam multi antion vocāt alij barbam preinam quia pinguedo ei9 adherz barbis preoꝝ frutex est similis cistereon sed longiora folia habet hec et integra· et nescio quā pinguedinem habet super folia·ētus est illi sti

ptica in folijs similis superiorib ex ea colligitur laudanum· huiꝰ enim edere folia preb captarum libenter manducant quam cuz depascere ceperit pinguedo illa que super folijs erat barbis et humeris precor adheret· et a diligentibꝰ ex ipsis collecta et in se redacta laudanum faciunt· Alij vero super ramos ipsius funes trahunt extendentes inter se et si quid ex ipsa pinguedine fumi adheserit colligũt· et sic vtuntur tali disciplina et manibus fricata malaxãt a pastillos ex ipa faciũt quod laudanũ vocant· Est autem vtile qꝫ odore plenũ est et viride et facile ad malaxãdũ et pingue nõ habẽs arenam cõmixtam a mime fragile et simile resine cuiꝰ virtus ca· est et hu· in fine primi gradus prope secundum substancia eius est subtilis multum et in sapore eius est stipticitas pauca. SERA· li· aggre· capi· lebleb· ·i· volubilis minor plures sunt eius spẽs et vna earum dicitur cussus· et dicẽ fumis pauperor· Et est maior et agrestis et est herba similis minori volubili nisi quia ipsa est durior ea· et sũt eiꝰ tres species quarum vna est alba propter albedinem sui fructus· et secunda est nigra et nominaẽ sic propter sui nigredinem et habet semẽ nigrum vel coloris crocei et tercia dicẽ elix et nõ habet fructũ siue semẽ et est illa que adheret rebus· et habet ramos minutos a folia minuta viridia angulosa amara et grossa· Et alia species ex ea est que dicitur achim et est herba cuius folia sunt sicut cussus nisi quia sunt minora eis· et habet ramos lõgos qui adherẽt omni rei cui appropinquant ex arboribus· Et nascitẽ in vineis et triticis et in campis· a dicitur esse species que dicitur achim et est volubilis minora assimulatur in folijs cussus nisi quia sũt minora eis et plus rotonda et super ipsa sunt pili et habet ramos minutos longitudinis· v· aut· vj· palmorꝫ exeuntes ab vna radice et sunt plena folijs et folia sunt ei pontica et nascitur inter triticum et in locis domesticis· Et idem auct· gal· substancia cussus est composita ex duabus substancijs terreis quarũ vna est fri· et alia ca· acuta· et est in ea dum est recens substãcia terrea aquosa que quãdo deficatur resoluitur et remanent due substancie terree· et in sapore eius est stipticitas et acuitas et virtus eius secunda est que resoluit et adunat· Et idem sera· cap· ledent· i· laudanum et colligitur ex vna specie cisson et est arbustũ quod assimulatur cistereon nisi quia folia eius sũt longiora et nigriora et habet humiditatẽ que adheret manui tangentis eam in vere et est stipticam confert ad omnia ad que cõfert cussus· et ex hac specie accipitur laudanũ quod disciplina superiori cõficitur· POSSE· DYAS· Omnis edera habet virtutem viscidam et stipticam vnde nerui cicius eam sencĩũt cõtraria mvnde ex cõtrarijs cõponitur virtutibus· stiptica enim est et fri· a acris ca· et aquosa participãs substancia· cuius folia viridia in vino cocta magnas plagas conglutinãt· et maliciosa cicatrizãt vlcera ex igne facta· flores eius digitis tribus sublati et bibiti disintericis medicãtur si bis in die bibere dãtur folia eis mixta cũ cerotis combustionibus maxime profũt· Item folia eiꝰ cum aceto cocta et imposita splenẽ tumentem attenuant sucus eiꝰ naribꝰ infusus purgat caput et dolores capitis mitigat cum oleo puro decocta doloribus aurium opitulãtur· nigre edere sucus aut summitas eius si bibitur amẽtes homines prestat· quiqz grana seminis eius cocta cum oleo ro· in cortio mali granati· et auri dextre infusa sinistro denti doloẽti medẽtur aut cataplasma imposita capillos nigrescit· similiter et vlceribꝰ vtilia sunt· Folia eiꝰ cũ vino cocta combustionibus medicantur maculas imposita emẽdant summitates ipsius bibite vel suppositę menstruis imperãt· post purgationẽ vero mulierum· z· j· bibita generare nõ finit· Cacumia ipiꝰ trita et melle addito et suppositа aborsum prestant· Sucus eius naribus immissus putredinem narium tollit lacrimuz eiꝰ pediculos occidit et capillos euellit quibꝰ euulsis impositus nõ renasci finit· et in dentem cauũ missum dolorem tollit· et ipsum corrumpit· sucus radicis eius cum aceto bibitus morbiꝰ splangionis occurrit· Plinius cap· de edera nascitur in diuersis arboribus et parietibus et petris et terris huius folia trita disinterico remediat et frumento mixto ad combusturaz et vulnera cãcerosa prodest· GAL· vij· fin· phar· cap· cissos vel edera excontrarijs componiẽ virtutibus hz enim quid et stiptice substancie quam quidẽ terrestrem frigidam monstrauimus existere habet autem quid et acris quam ostendimus calidã esse vt gustꝰ testatur tercia autem cũ hijs aquosa substancia participat tepida cum viridis ẽ cũ enim siccatur hoc quidem diafforari· Primum necesse est reliqui vero terrestrem frigidam stipticam et calidam que acris est sed viridis quidem coctis frondibus cum vino magnarum plagarum est cõglutinatiuus cicatrizat aũt et easque ab igne vlcerationes cum aceto vero frondes cocte splenetico iuuat flegmones vnde sanat reumata vlcera antiqua secundũ aures et nares· si vero aꝰ apareat cum oleo dulci miscetur gumi vero extupedes interficit et capillos destruit· cal[illegible]e in tantum existens virtutis vt cõburat· [illegible]dem gal· vij· fin· phar· cap· cithacus siue cyst[illegible]arus et est rosa camina stiptica est frutex m[illegible]stu et in ommibꝰ que secũdũ partem actibus fr[illegible]ides attamen et germina pua trita in tantum siccãt et stipticãt vt conglutinent vulnera· flores vero super omnia sũt operatiuiores vt si cum vino bibantur et dissinterias et ventris imbecillitates et reumata et humiditates sanent· Cum vero cataplasmãtur putridos humores vlcerum iuuant· est enim eorum virtus non generose siccatiua in· ij· gradu et a cõmensuratis complete· est autẽ frigidꝰ in tantũ hic frutex vt tepida participet calidítate ypoquistidos vero nonmata multo plusqꝫ folia est sti-

pticior et efficar sufficienter pharmacū ad oēs fluxibiles passiones puta sanguinis eductiones fluxus muliebres vomitus q disinterica s dispo ficiones· et eciam si solutam aliquā particulā ro borare volueris humiditate habundantē quo= circa i stomaticis epithimatibus et epaticis per miscetur· DYAS·laudanū capilliſ fluentibus oc curit·mixto vino mirra et oleo mirtino cicatri ces nigras integro reddit colori·oleo ro·mixto dolorem aurium tollit fumus eius excludit secū/ dinas·duricies matricis dissoluit malagātibus necessarie miscetur tussientibus medicatē cū vino mixtum vētrem strngit·est eciam illi virtꝰ di uretica· GAL· vij·sim·phar·cithus siue cistus ·i·laudanū est aūt subtilium parciū in substācia et calide virtutis secūdum primū accessum com plete vt et secundū tangat·ꝓpterea virtus eius est que maturat aggregat et fortificat·et simi liter diaforetice est virtutis et digestiue· Et vl tra predicta habet quādam stipticitatē breuem ꝓpter quod cōfert egritudinibus matricis et for tificat eam·et facit oriri capillos qui cadunt ꝓ terea quia destruit quod est in radicibus eorū ex humiditatibus eoꝝ malis q strngit sua stip= ticitate poros per quos egrediuntur pili fiunt emm hec passiones ꝓpter prauos humores vi= scosos q grossos quos icisiua q diaforetica phar maca maxime educunt et euacuant subtiliumve= ro parcium oportet esse virtutis ca·et nō multū stiptice·nō tamē in tantū subtilium parcium et siccatiuū vt siccent et depascent cum humoribꝰ preter naturā aceruatis ibi naturalem humidi = tatem que auget capillos ita enim nō alopicias sanabūt magis q̄ caluiciem operabūtur necnō et laudanū incarnat vlcera difficilis consolidaci oms et miscet in medicinis sedantibus tussim·et qñ bibitur cum vino veteri strngit vētrem·q fit ex eo fumigium ad expellendum secundinā et po nitur in nascalibus valentibus cōtra duriciē ma tricis·Paulus cap.de laudano est eligendū qꝫ ē pōdero sius et nigrum·et qꝫ malaxari pōt et va let eciam sic electum cōtra epilenciā si inungat spina pacientis et valet ad frigidit[illegible] matricis et suffocationē·si muli er ex eo re[illegible]t fumū q su= per inferiora valet eciam [illegible]r[illegible]elaxationē den tium si laudanū et mastix cō[illegible]ātur et circa gin giuas extra et intus ponant [illegible]·SERA.auct· dyas·cap·.ledent virtus laud[illegible]i est ca·mollifi= catiua aperitiua orificiorum v[illegible]enarum quādo miscetur cum vino et mirra·et [illegible]um oleo mirtino super cicatrices vlcerum meliorat eas.Et quan= do mittit in aurem cuz vino quod dicit ydromel aut cum oleo ro·curat dolorem earum· Et fit in de fumigium ad expellendū secūdinam·et ponit in cōfectione nascalium vel collitiorum matricuz et offert duricibus earum·et miscetur in medici nis sedantibus dolorem et in medicinis tussis q in vnguentis·Et quādo bibitur cum vino veteri strngit ventrē et ꝓuocat vrinam· AVIC· Laudanum est subtile·et est in eo pauca stipti tas·et est maturatiuū humiditatum grossarum viscosarum quas cum equalitate resoluit in quo est virtus attractiua·et est calefactiuū aperitiuū orificiorum venarum et in gredit in sedaciōe do loris·et facit nasci pilos·inspissat eos·et prolō gat eos·et cōseruat proprie cum oleo mirtino q cum vino et nō facit hoc nisi quia ipm est subti le·et profundat et est resolutiuū et mundificat corrupcionē corrodentē carnē· et est attractiuū et attrahit materiam bona ad pilos·verū tamē nō videtur conferre caluitiei cum incipit· et ca sui pilorum cuz apparet cutis et fluxui capillorꝫ et nō peruenit ad hoc vt sanet allopiciam quo= niam materia allopicie nō resoluit nisi virtute q̄ est supra virtutem resolucionis eius et laudanuz cōsolidat vlcera dure cōsolidacionis·et distilla= tur cum oleo ro·in aurem doloroſam·et ingredi tur in medicinis sode et pulsacionis et offert tus si·et resoluit apāta matricis suppositum in pessā rio·et attrahit fetum mortuum et secundinā suf fumigacione facta ex eo in traiectorio·et quādo bibit cum vino antiquo constringit ventrem et prouocat vrinam.

Cissos eritrano — est herba similis edere et vocat edera rufa·
Cissomelas vel melanos — ·i·ederā nigra
Citan — est medicamen qꝫ dam ad splenem
Citran — idem quod supra
Citrago vel citraria — ·i·melissa
Citra — ·i·cimolea
Citraria — ·i·melissa et gre= ce dicitur mellifilon
Citrangulum quid est·l·l·citromolen
Citison — ·i·galla asiana
Citmoruatis — ·i·caduca malipunici
Citici — ·i·rannus
Ction — ·i·cicuta
Citinus plinius sic vocatur primus pomi par= tus malipunici dyascorides vo dicit q̄tinu·s
Citima — ·i·flos mali granati
Citisum — ·i·folium
Citrima — ·i·melissa
Citriomia — ·i·citomia mala
Citomium quid est·l·l·cufa
Citon — ·i·lac diuisum a sero
Citroc — ·i·citrum

Citromulum gre·latine citrangulum·Vnde sci endum est q citrangulum est cuius acetositas et semina i vsum veniunt· de citrangulo vero nunq̄ mencionem repezi nec vidi mihi quinto· Auic·cap.de syrupo alkedze ex compositōe sua et in damasceno i antidotario vbi facit oleum de citrangulo et oleum de citrangulorum seminibus

Citula — est herba quasi ci= cer et est cicer erraticum
Cithus — ·i· laudanum

Citrum legumen est quo caremus vel citrum·i· pomum citrinū pro quo·l·l·batros

CAP. ·CLXIX.

Citrullus latine ara·hake SERA·
li·agre. cap. rabera auct·gal·citru
lus frigidior est cucumere· et gene
rat chimum viscosum et humores crudos in ve=
nis et accidunt ex esu eius febres antique male
neq; prouocat vrinam sicut melō et nocet stoma
co quare oportet qui vult vti eis vt vtatur a me
os mīi stomacus eius sit valde calidus· Et idem
auct·habix aque citrulli et cucumeris cōfert in=
flammacionibus febrium et sedat sitim et laxat
ventrem laxacione bona sine nocumento aliquo
et debz buliri cum zucaro albo et non oportet q
detur habentibus naturam duram ad mouendū
minis quia illa aqua nō habet tantam virtutem
q laxat naturam duram. et si ipsa faceret morā
in stomaco fortitan induceret laborem et nocum
tum et inflaciones· Rabi moyses citrullus cum
eius digestio tardatur generat humores vene=
nosos· Ysaac in dietis particularibus lib·tercio
cap. de citrullis sūt frigidiores et grauiores cu
cumeribus frigiditas enim eoz est in fine tercij
gradus ꝓinde grossuz generant flegma et ner
uositati stomaci magis nocent cucumeribus·
Rursus ꝓter suam duriciez et frigiditatē sunt
grossoruz humoz generatiui quod certificatur
quia citrulli in stomaco moram facientes vene=
nosorum corrupcionem subeunt humoz citrulli
magis stomaco nocent·medulla tamē eoz per=
fectiorem generat chimū·

Cyamus ·i·Faba
Cyrinaicum quid est·l.l·cirinaicū
Cynus ·i·lentiscus
Chylus ·i·sucus diachilon
·i·de sucis vt syrupus diachilon·i·de sucis m:
de chysma·i· cristere et dicitur chilus cibus in
stomaco digestus·
Cymosis secundum oribasium appellatur cum in
cornea tunice oculi vel cōiunctiua apparuerit cat
nosus humor et est vngula· sed michi videt q
sit obtalmia quoniam gal·quarto de accidentiū
morbo ca·vj·loquēs de obtalmia et vngula po=
nit chymosim et pterigiam et vngulā sic q chy
nosus nō videtur vngula sed obtalmia·
Chimosum idem quod supra
Chibesi ·i·malua
Chilum ·i· sucus liquiricie
Chilos ·i·ueruca similis ca
pitibus clauorum
Chimus est massa humorum
Facta in epate ex suco tracto a stomaco
Cirurgia ·i·manualis inciso
Chimon ·i·manus
Chias ·i·mastix
Chirtim ·i·altea
Chili ·i·labium
Chimerus ·i·edus
Chimera ·i·caput
Chirates est pondus quatuor ḡnoz ordei
Chimenon ·i·chibane
Chimelta cassius felix sūt permiciones latine di=
cte rosulea permicie quoniam sunt a frigore hye
mis tempore·et oriuntur in calcaneis et digitis
pedum·
Chimonaces idem quod supra
Chimutea idem quod supra
Chimobar ·i·cimobar
Chilidomon quid est·l·l·hauroch
Chindes quid est·le·litteram lapis liberans a
venenis
Chibane est species carda=
momi subtilior cardamomo quo vtimur et alio
nomine vocatur chimenon
Chitim ·i·altea
Citrouolia quid est·l·l·hatromg

CAP. ·CLXX.

Chibur ara·vel albusa c·latine vero
et gre·sulfur ca·est et sic·in quar=
to gradu terra est actione caloris excocta in es
senciaz sulfuream cōmutata aquosis et terrestri
bus et igneis transeuntibus· Est autez aliud sul
fur viuum quod tale est quale a terra ꝓducitur
aliud est extinctum siue mortuum quod artifici
aliter paratur·et in calamis ferreis funditur·
AVIC·li·ij·ca·de sulfure· Sulfur est ommib9
notum est ca·et sic·ad quartū ꝓuenies et subti
liatiuum et attractiuum· DYAS· cap·sulfur oi=
bus est notum eligendū est viuū et colore limpi
dum·et resplendens·et perlucidum sine lapide
quod missum in focum viridem facit colorem et
pinguem· nascitur in meloyda et lippara·
POSSE·DYAS·uirtz est ei que resoluit et ab
stergit·et que resistit venenis maritimis·et alijs
similibus eis quādo teritur a puluerizatur super
locum morsure et cōficitur cum sputo aut vrina
aut cum oleo veteri aut cum melle aut gluctine
albotī curat scabiem et egritudinem in qua ele=
uatur cutis et hoc quia ipm aufert ipsas egri=
tudines et hoc q impellat materiam ipsoruū
ad miterio· corporis et educit samē ex pectore
et quādo tra· ducitur cum ouo sorbili aut fit
fumigium cum · nfert asmati· Et qñ fumiga
tur mulier cum · educit fetum·et miscetur cuz
gluctine albotin aut resina pini· et aceto con=
fert scabiei vlce se· Et empetigini et maculis
albis que fiunt vnguibus et aufert morfeam
et curat elefancia·n et similiter cum resina et ace
to curat punctura scorpionis et quādo misce=
tur cū nitro et fricatur inde corpus aufert pru
ritum·et sumitur in potu cum aqua aut ouo sor=
bili et curat hyctericiam. et est bonum corize·et
quando puluerizatur super corpus aufert sudo=
rem·et quādo limitur super podagram cum mi=
tro et aqua confert ei·et confert quādo fit fumi
gium cum eo surditati et obliuiom et miscet cū
melle et vino et curat attriciones auriū quando
limitur cum eo· AVIC·li·ij·cap·de sulfure ca·ē

et ficca ad quartum peruemens est subtiliatiuū attractiuū et est ex medicinis ad albaras ꝑprie dū nō tangit ipsum igmis. Et quando miscet cū gumi albotm. eradicat vestigia que sunt tm vnguib9 et cū aceto ponitur sup morfeā et pomē sup adustionē et vlceracionē et abstergit impetigmem. et ꝑprie cū visco alimbat et proprie ec cum aceto et cū mitro ꝑter pruritū lauat. ex eo corpus et ipz est cum mitro et aqua super podagram limitū cōuenēs et stringit corizā suffumigatū. et administrat cū aceto et melle sup cōtrictionē aurīū

Chictanda quid est. l. l. batromig

Chimorcia . i. cimimum

Chimara est card9 qui corredit

Chinos batin est secunda species bati que vocatur idea

Chium . i. lentiscus

Chirades . i. scrofule

Chirin . i. porcelliones pisces

Chiros . i. porcus

Chirogrillus vel cirogrillus idē dicūt sed verius dicit chirogrillus quid est. l. l. chirogrilli.

Chiros effectinos . i. manuū opacio

Chimunde . i. fluxus mēstruoꝝ

Chitran quid est. l. l. alchitran

Chiroma . i. armoniacū nō purum pro quo. l. l. vasach

Chicamini . i. bolus armenus

Chimolea . i. cimolea

CAP. CLXXj.

Chiarzamber ara. gre. et latine cassia fistula. SERA. li. aggre. cap. chiarzamber. i. cassia fistula et sunt carne concaue quarū color est rubeus ad nigredinē decliuis et inter ipsas sunt lamine ex carne nigra et parietes diuidētes inter eas et intra laminā fūt grana sicut grana xilocaracte et eius dē magnitudinis sapor ei9 est dulcis. et color ei9 ē inter glaucedinē et ruborē. et affertur a babil[illegible] a ex terra aliemē. et virtus eius est q ipa[illegible] equalis cōplexionis et electa ex illa[illegible]ē in canna sua interius nigra grauis et lu[illegible]a. et quod de ipsa vtimur plurimū est caro. licet[illegible]ciā cortice aliqñ Et idem auct. aben. mesuay vi[illegible]9 eius est que resoluit et extinguit acuitatē sāguinis. JO. MES. Cassia fistula est ex medicinis quib9 est fiducia iuuamētoꝝ et est sine nocumento carens acuitate et mordicacione et omni excessu ledente que pōt exhiberi in omni etate ita q pueris et pregnātibus cōstat aūt ei9 electio in. vj. ꝑprietatib9 vt q ei9 arundo sit grossa plena splēdēs multi ponderis. et sit pulpa ei9 splēdens et pinguis et hausta ex arundie et cōseruata in vasis vitreatis est equalis cōplexionis ad lat9 caliditatis declinās et est hu. in primo et est lenitiua et resolutiua clarificatiua sanguinis sedatiua ei9 acuitatis et colere rubee nocet debilibus habē tibus viscera lubrica remouet ab ea hoc nocūtum in permixtione mirabolanoꝝ et reubarbari. et aqua masticis et spica et qñq necessariū est ei addere lubricitatē et ꝑprie in deficacione viscerꝝ quare miscet ei oleum de amigdalis dulcibus. et diuretica faciunt eā declinare ad vias vrine quare necessaria est eoꝝ permixtio qñ oportet mēbris secunde expulsionis conferre et ipa est ℥ tarde et debiliter solucionē facientib9 ꝑter quod permiscenda sunt cū ea ex rebus habē tib9 acuitatē sicut albasce et ysopus etenim vigorāt ei9 opacionē et magis adhuc si cum quibusdā ex ventrē soluētibus misceat et ipa cum aqua casei est nobilis operacionis . POSSESERA. auct. aben mesuay. Cassia fistula extinguit acuitatē sanguinis et sedat apāta dura q fiunt ex eo. et resoluit apāta dura que fiūt in gīgiuis et gutture qñ fiūt cū ea gargarismata cū aqua arboris vulpis et passulis. et cōfert hyātericie et dolori epatis et purgat colerā adustam et mollificat vētrē mediocri mollificatiōe et mūdificat neruos. JO. MES. Cassia fistula mūdificat sanguinem. et remouet acuitatē ei9 et sedat sitim. et ꝑprie cū suco endiuie aut saltē depurato secundū artē. et ipa quidē mūdificat stomacū et educit colerā et flegma. et illud operat sine nocumēto et caret mordicacione et ipsa quidem lenit guttur et pectus. et resoluit apāta acuta in eis et ofert calefactiom renū sumpta cū diureticis et infusione liquoris. et prohibet generacionē lapidis in eis. et cōfert febrib9 colericis. Et dosis ei9 secundū serapionē auct. aben mesuay. est a. ʒ. vj. vsqꝝ ad. ʒ. x. AVIC. li. ij. cap. de cassia fistula. Cassia fistula est equalis in caliditate et frigiditate et humiditate. et est resolutiua et lenitiua. et cōfert apātibus calidis et viscerib9 proprie et gutturi qñ ex ea fit gargarismus cuz aqua solatri. et linitur sup apāta dura et cōfert eis et liniunt ex ea podagra et iuncture dolorose qñ dissoluitur mambus in aqua coziandri hūidi cū spuma pilij et deinde fit ex ea gargarissimus cōfert ꝓfocacioī et mundificat epar. et ofert hyātericie. et dolori epatis et est lenitiua ventris et educit coleram adustā et flegma et soluit sine nocumento et absqꝝ mordicacione adeo q ipa ē cōuenēs pregnātibus et soluit eas. loco eius ponitur mediū ipsius de teremabin. et triplum pōderis ei9 de carne passulatum. octauū pōderis ipsius de turbit. et quandoqꝝ ponitur loco passulatum liquiricia.

Chironus . i. chrion

Chiles . i. ueruce similes capitibus clauorum

Chion vocatur vlcus mellinum malum ꝑ Foramma velut mel pus emittens

Crisitis litos vocatur aure9 lapis et aliquando litargirum sic vocatur

Chrisolitos . i. crisolitus lapis

Chrisura est semen in antidotario virili in mitridato more rudi exponitur

Chrite ·i·ordeum
Chrites ·i·paruissima q pu
rulenta collectio latino vero nomine vocat or =
deolum in capillis palpebrarum aut paulo sup
ius nascens
Chricomichia ·i·radix vnguium
Chrimon ·i·cepe
Chritas ·i·glandula
Ckiras idem quod supra
Ckiratica ·i·percussiua
Ckirabalios ·i·armoniacum
Clisina ·i·cristere
Clitiriza ·i·liquiricia
Cliendepon ·i·soldago
Clipsis ·i·defectio vel angustia
Clisteos est semē cariote
Climia ·i·cadimia
Clion ·i·pulegium
Climastecha ·i·litargirum
Clibit ·i·gir
Climasmartica ·i·litargirum
Climiafelde ·i·fuligo
Clidonas greci vocant quādo agitatur aqua i
ventre sicut in vtero
Climaticos est spēs aristo logie
Climatis ·i·vitis alba
Clipealis quid est·l·l·albimenum·

CAp· ·CLXXij·

Limopodium vel climopodum gre·
latine vero pes corumus. DYAS·
cap·de climopodion fruter est sarmentosa duo =
bus palmis ascendēs & terra·nascitur locis sax
osis·folia habet similia herpillo et florē pras =
sio simulantē·et alio nomine vocatur pes corui
nus pro quo·l·l·coronopodion. GAL· vij·sim·
phar·cap·climopodum ca·est virtutis nondum
caustice·est aūt et subtilium parciū secūdū sub
stanciā ponet vtiq; quis tercij gradus in calefa
ciendo et siccando· POSSE·DYAS herba
ipsa bibita et cocta morsibus venenatis occurrit
De alto cadentibus opitulatur stranguriis pre=
stat effectum. menstruis imperat abortum facit
potui data acrocordinas multis diebus tollit.
vrine difficultati tardissime tēporis medet·flos
eius lectipedi similatur vnde et nomē sumpsit·
AVIC. li·ij·cap·de pede corumo cōfert soluci
oni antique et cōfert colice et efficit operacio=
nem hermodactilorū absq; nocumēto· Paulus
cap·de pede corumo medet dolorē iuncturatū
confortando membrum et materiam resoluendo
Clice ·i·turdi
Climabile ·i·mirtinum

CAp· ·CLXXiij·

Limenum·DYAS·capi· climenum
habet hastā quadram similez fabe
viridi·Et folia simulla arnoglosse folliculos ha=
bens duos super virgas sibi coherentes similes
iridi et polipodio. POSSE. DYAS. sucus eius
cū radice sua emoptoicis prodest·ciliacis singu
lare presidium est·Fluxum mulierum stringit·vi
tus est illi stiptica et frigida naribus pfluentes
sanguinem sistit·Folliculi ipsius vulneribus im=
positi paracolesim faciunt·
Clitenus est herba quā dyas·
vocat periclimeon et est caprifolium
Cnicus agri ·i·cicer rusticum
Cnicos ·i·anticrocum
Cnicapeos ·i·peucedanum
Crimia sunt grossiores ptes tritici mola molisi
Crimon leucon ·i·lilium album
Crisocantes ·i·edera arborea
Crimon ·i·lilium rubeum
Crimon idem quod supra
Crichi ·i·ordeum
Crithanum idem quod supra
Crisson ·i·ydrogagus vel
serisson vel senation vel herochalchā idē·
Crista gallinatia est herbene species dyas·ca·
8 gerebotano et nō est centrum galli sed centrū
galline et est secunda species gerebotani·le·l·
gerebotanum
Crinos leucos ·i·lilium album
Crinoti ·i·lilium vnde sa=
posit et est preos
Crisma vnctio
Criso ·i.aurum
Crisanticum ·i·elapmū quo pi=
ctores vtuntur vel est lithos lapis
Cristis ·i·litargirū rubeū
Crisocolla est arbor non alta
mellinum habens lignuz interius et est illa que
vocatur scotanum
Cristis ·i·plumbata

CAp· ·CLXXiiij·

Rithimon gre· vel crithimū latie
·etanus. GAL·vij·sim·phar·ca·
de cretano· Cr·imum sal ysum quodāmō est cū
gustatur simul cū ·i qualitate quocirca et vir
tus eius absterfiv·est simul et exiccatiua debi=
lior autem est sec·dū vtraq; amari longitudie
DYAS·cap·cri·imon· fruter est herbe duos
ramos habētis ·vimus cubiti longitudine· na
scit locis saxosis et maritimis cū folijs albis et pi
guib9 similibus andragne sed latioribus et oblō
gis·florem habet album et semen libanotido si
mile magis rotondum et odoratum quod desic=
catur vt triticum·Radices tres aut quatuor ha=
bet digiti grossitudine odoris suauissimi plenū
POSSE·DYAS·Folia et semen eius et radices
cocte cum vino et bibite vrinam puocāt hyste
ricis medicantur mēstruis imperāt·crude et e/
lixe comedi possunt et in sale cōposite manducā
tur·Folia eius in gustu salmacida sunt. Paul9 ca·
de cretauo ·Cretamus ca·est et sic·in·iij·gradu

herba est que in locis maritimis reperit̃ vtutez habet valde diureticā ex subtili substancia· Cō tra dissuriā strangurią et viciū lapidis et plia z cā passionē herba ipsa in multa quātitate buli liat in aqua salsa vino et oleo et in ea sedeat pa ciēs vsqz ad vmbilicū· Item cōtra pliacā passi onem ponat̃ in cristeri·

Crithmum	idem quod supra
Critimon	idem quod supra
Crifilon clematices	ē quedā species trifolij
Crimum	·i· lilij flos
Crimum	idem quod supra
Criori	·i· aries
Crios apud dyas. est qdā gen9 ciceris arietini	
Crisantemo	·i· aure9 flos et ē aurigia
Crisanticum vinū	·i· aureum
Criseos	·i· aureus
Crison	·i· aurum
Crisma	·i· vnguentum
Crisocaltos	·i· auricalcum

CAP· ·CLXXV·

Risocolla gre· vel viscolles arabi· tincbar· latine vero borax vel auri glucten· SERA· li· aggre· cap· tincbar· i· borax· et est ex speciebus saliū. et in sapore suo reperitur de sapore baurach q hz cū hoc parū amaritudinis· et ē minerale· et mine z ra ei9 ē in ripis maris· et est artificiale qđ fit cū vrina infanciū· Plini9 ca· de crisocolla ē humor in puteis per venā aureā defluēs crescēte humo re rigoribus hybernis in duricie pumicis lauda cior ē cādē in auratis metallis et primā in ar gētatis cōpertū est fieri· Inuem̃ et in plūba tris· viliortū oib9 hijs metallis· faciūt aūt aliq multū mnaturalē illā immissis in venā aquis leui ter hyeme tota vsqz in estatis mēsem deinde fic cutis in iunio et iulio· sed vt plene intelligatur nihil aliud crisocolla q̃ vena in puteis nativa du ricie maxime dist· tvnā vocāt qđ· Alia crisocol la fit artificialiť· DYAS· ca· uisc[illegible]s· i· viscolla aliđ artificiale· aliud naturale [illegible]tificiale fit in hūc modū mortariū fit [illegible]ello suo in q̃ alu z mē liq̃dū nitrū q sal equ[illegible]bere cū aceto mu mantur sub sole feruēte d[illegible] spissum fiat et co lorē ceruleum faciat· poste[illegible]igitur vt colliriuz Aliqui vero cū vrina infan[illegible] masculi hoc faci/ unt et ydoneū fit ad aurū g[illegible]ctinādum· Et simi liter aliud naturale est qđ foditur in terra· Eli z genda vero est crisocolla que praſſinum habet colorem melior est armena· secūdo macedonica et cipria eligēda est sine lapide et sine terra· la uanda vero est sic mitte in mortario cū aqua cri socollam et manibus cōfrica fortiter et cū reside tie liqua et iterum mitte aquam cōfricans hoc faciens q̃ diu limpida et mūda exeat et sic eici z ens in sole sicca et utere quam si comburere vo luerit mitte eaz tritā in sartagine et carbonib9 impone et coque· POSSE· DYAS· vires ha / bet stringentes valde cum magna exasperatione est similiter illi virtus incisiua et cōstrictiua· de z tergit namq; laceſcendo et attenuādo cicatrices et cutim· reuma gingiuarū compescit· vulnera purgat carnē superflue vulneribus crescere nō finit· termantica ē et stiptica et putredinem fa ciens et mortificosa· vomitum prouocat plus sola accepta homicidiū facit collirijs miscetur ad la z crimas facientibus· SERA· tincbar· i· borax q est ex speciebus salium ca et fic· complexionis in quarto· et confert corrosiom dēcium· et occidit vermes qui fiunt in eis· et sedat pulsacionem eorum et habet in hoc proprietatē mirabilē· et est glucten auri·

CAP· ·CLXXVi·

Risocolla aristim que dicitur virga est herba secundū dyas· cap· criso colla aristim in qua est capitellus simile ysopo ra dix ē illi aspera et tenuis similis elleboro nigro gustum habens cipressi subdulcem et austerum nascitur locis umbrosis et saxosis· POSSE· DYAS· virtus est et termātica et stiptica· radix eius peripleumoniacis apta est· accipitur vero in mulsa cocta in purgaciomb9 sterilis maximū effectum habet

Crisocomon	·i· camomilla et est dictum aurea coma· i· bona coma
Crisosis grece latine aurata piscis	

CAP· ·CLXXVij·

Risogonum est dictum semen aure um vel coma aurea· Est enim criso z gonum secundum dyas· herba cuius virga ē re cta et alba· folia habens angusta in circuitu fic̃ abrotanū et comā in summo et in giro aurosam in qua est capitellum obrotondū radix eius tenu is est· nascit̃ locis asperis· POSSE· DYAS· coma eius bibita cum vino diuturnis et morbis venenatis salutare presidium est sciaticis et cō quassationibus medetur· menstruis imperat co z hagulatum sanguinē ventris et vesice soluit vi no aut oximelle bibita catarrum abstinet· ʒ· j· cū vino albo· appohta rebus tutas eas a tinea ser uat·

Crisolaria	est edera cuius se z men est aureum
Crisolocanna	est grecum corrup tum nam grecus crisolocana dicit· et est dictū aureum olus a bonitate sua nam locana dicūt o z omni olere· et est attriplex·
Crisomula	est species fructus declinans ad colorem aureum et nostro ydeoma te vocatur cozula vel beracoche pro quo· l· lit· teſmes·
Crosomola	idem quod supra

CAP· ·CLXXViij·

Rision secundū dyas·capi· crision est herba cuius virga est mollis et lōga duobus cubitis· trium angulorum et spinosa est cum tyrsulis purpureis at q̄ senescentib9·circa quos folia sunt mollia et similia bugloſſe·sed asperiora et minora et subalbida et spinosa·que virga in capite est rotonda et aspera super quā capitella sunt purpurea in quibus velut canapi semen multi perhibēt q̄ si quis ex ea herba se ligauerit eodem loco vbi fuerit frutex nominans dolorē suū et ligans ibi omnē dolorem tollit·

Cristere est q̄dā instrumētū medicorum ommibus notum·et secundū aliquos debet dicere clistere per·l·a clepo as·q̄ ē furor aris et stercus. Inde hoc clistere huius clisteris vel clisterium est instrumentuz quod stercus infirmi in ventre induratū facit exire sic dictum clistere quasi clipeus·i. furans stercus vel dicitur clistere quasi colus stercoris quia p ipſ collat stercꝰ extrinsecꝰ. vel dicit̄ clistere a cleocles q̄ ē inclinari q̄ stercꝰ facit inclinari· ista habent in catholicō m littera cli vel dicit̄ cristet per. r·secundū quosdā et opponit̄ a crisi et tergo is ere nā crisis hēt tria significare·s·autū iudaicum et secretū vñ clistere opponit̄ a crisi q̄ ē secretū et tergo inde cristere·i·secreta terno·

Crinoides ·i.simulaginee ptes

Crisopleuros ·i·piscis dict9 salpa

Crinocraula vel apokinum grece latine brassica rustica·GAL·vi.sim·phar·vocāt eciā aliq̄ licomoz q̄ citissime canes occidit sicut licomoz lupos ē eciā delicterū hominib9 satis fetida herba qua ꝓpter et calida omino est nō debilit nō tñ ꝓporcionabilit ficca ꝓptera ergo et cataplasmata sufficient et diaforetice virtutis est·

Cristallus quid est·l·l·lapis cristallus

Cripnum est panis vel cib9 qui fit ex tribus partib9 farine ordei grossis et vna subtili pro qua·l·l·habaet·

Crisago ·i·camedreos

Crispula dicit̄ herba cancri in vnguēto martiato ponitur in antidotario galieni minori est herba alba minuta hās folia crispa virt9 eiꝰ ē ca·et fic·medet̄ dolores et egritudines frigidas

Cristalion ·i·pfillium

Crisomon ·i·lingua yrcina q̄ est centumneruia uel plura

Coareos ·i·folium

Coamos idem quod supra

Coameos idem quod supra

Coagulatum ·i·rob

Coe est nomē ponderis lb·ix·ex concordia dyas·cap·de terbentina cū sera·cap·de resina

Coercens virtus ·i· stiptica·et ipsa met repercussiua potest dici

Coen ·i·herba que vocatur pestorim

Coillium est animal marinū cuiꝰ vtus ē ꝓpinqua virtuti animalis castorei.

Coabam sunt quedā grana similia cardamomo et est nux parch·i·melegetta eo q̄ grana eiꝰ simulantur gramis milice

Cobzbagne idem quod supra

Cobzbagae idem quod supra

Cobori est lapis liberās a venenis

Cobouri idem quod supra

Cobbori idem quod supra

Cocamos ·i·ciclamen

CAp· ·CLxxix·

Ocham ara·gre·capnor·latine fumus. SERA. li. aggre·cap·cocham auc·gal·substācia eiꝰ ē terrea subtilis et in eo cū hoc ē residuū paucū ex igne et omnis quidē fumus deficcat sed diuersificat spēs eiꝰ secūdū diuersitatē corpoꝝ a quibꝰ resoluitur nā a materia que est calidior et acucior generat̄ fumꝰ qui est scdm naturā ipsiꝰ et ex materia que declinat ad dulcedinē que ē parū morificatiua generat̄ fumus similiter. Et idē auc·gal·fumus olibani administrat̄ aliq̄n cū pluribus medicinis oculoꝝ habēcīū apāta calida. nā mūdificat ea a carne et administrat̄ i cohol que fiūt ad restaurandū pilos palpebrarum. Et fumꝰ mirre et terbētine fūt lōgiq̄ a nocumēto ſ fumꝰ storacis est forcior istis·et fumus picis adhuc forcior·et fumꝰ alkitrā forcior fumo picis·et medici administrāt illos q̄ fūt ex forcioribus spēbus in medicacōe palpebraꝝ q̄n eis est egritudo que dr̄ fulach· et ē egritudo cuz qua cadūt pili cū duricie palpebraꝝ et rubore·q̄ medicacione corrosionis·et pruritꝰ q̄ fūt in lacrimali oculi et medicaciōe oculoꝝ humoris in quibꝰ nō est apā·et administrātur alie spēs q̄ sunt magis mollificatiue in alijs egritudinibꝰ in quibus administrat̄ fumus olibani· sed modū colligendi fumum inuenies in·l·tonder

Coctana ·i.citonia

Cocecozeo ·i·cicorea

Coclea pere[illegible]a ·i·maruza q̄ cochleas hz·l·l·halzum.

Coclea terzena et [illegible]na quid est·l·l·halzum· verū ē q̄ bm dya[illegible]oclea terzena ē limacia·Si scīēdū q̄ coclea in[illegible]ēdū accipit̄ ꝓ toto aīali aliq̄n ꝓ sola testa se[illegible]dū exigēciā·

Cochleariū ē pōdꝰ [illegible]uatuor aureoꝝ et ē·z·vj·et cochleariū est similiter spatula cū q̄ accipit̄ medicina de pixide

Cocleas est antimoniū et cocleas·i·vga virilis

Cocirion ·i·incubꝰ Cicirio idē q̄ supra

Coccilium quid est·l·l·ostracorum

Coccimidos ·i·lipparidum

Coccimella ·i·coccineo colore dicta et fūt apud dyas·q̄ a moderns cozula vocāt vñ cap·de coccimella ē ca·& crisomulis siue cozul'·ſ dyas· fac aliud ca·& prunis et dic̄ q̄ coccimella a q̄busdā pruna vocātur nō tñ asserit hoc scdm veritatem sed voce aliquoz·

Cochium est quoddā animal marimum quod vulgo dicitur vitulus marinus pilosum habens quatuor pedes similes pedib9 catuli et parit catulos. et erit interdum ad terrā ad pascua

Cocogmdium est semen plante di cte a dyas. camelea et ē mezereon vt supra vbi ponitur & camelea. vnde qui dicunt cocogmdi um semen esse laureole nō mouerunt veritatē pro quo. l. l. camelea

Cochia .i. papauer

Cochilium .i. coccilium

Cochima antepertica crisomela idē quod inter pretatur mala aurea vulgari ꝓuinciali dicitur a moria et nos dicimus comula

Cochia .i. pillule cochie

Cochia .i. fuffumigacio quedā sic nominata

Cochiras est spēs canne ꝑ qua. l. l. basap

Cochile herba est nomine saladra similis vermi culari habens saporē acetosū et fiter ea alkali

Cocodrillus .i. animal quod mo uet mandibulam superiorem cum ceteta animalia moueant mandibulam inferiorem pro quo. .l. l. cocodrillus

Cocodasm .i. bacca lauri

Cocodasmis idem quod supra

Cocodrilla .i. serpentaria

Cocogmdium quid est. l. l. camelea

Cocon .i. coccus

Coculus .i. strignum

CAP. .CLXXX.

Occus vel kermes gre. ara. karmas vel neruas vel hermen latine vero grana tinctorꝝ vnde tingitur scarlatum vnd dicitur de xp̄o q̄ fuit vestitus veste coccinea. i. tincta cocco. s. grams de scarlato vocatur autē kermes. et est frutex secundum dyas. cap. de cocco sarmentosa habens in ipsis virgis bacculas rotondas sicut lenticula que colligūtur et conficiūtur. Est autem bonus coccus gallicus et armenus. et secundus asianus et licius hyspan9 vero ommū nouissimus et virtus est stiptica.

SERA. li. aggre. auct. cap. harmen vel karmen. i. grana tinctorꝝ arbustuz quod administratur ad ignē accendendum et est mediū inter arborem et herbam cui rami sunt multū subtiles super quos sunt grana rotonda similia lenticulis. que colliguntur et reponunt et teruantur q̄ conficiuntur ad tingendū et melior ex illa est que defertur ex terris q̄ dicuntur gallates et andabasia armenia. et secūda est illa de syria et licia. et deterior omnib9 est illa que defertur ab hyspania. et reperitur in arbore parua satis simili in foliis arbori glandium in terris calcabie. et in ea multiplicatur animal testosū parvum simile limacijs et colligunt ipsam mulieres illius terre cum rore eorum. Et idem auct. gali. sapor eius est stipticus cum amaritudine et virtus eius deficcat sine mordicacione et abstergit et incarnat. POSSE. DYAS. coccus aceto tritus et impositus vulneribus paracolesim facit et neruis icisis maximū presidium est. SERA. auct. gal. karmen cōfert magnis vlceribus veruorum et aliorum membrorum quando teritur fortiter et miscetur cum aceto et melle et etiam decoctionem eorum dant illis qui paciuntur in neruis. Plinius cap. de cocco valet vlceribus magnis et maxime veruorum vlceribus. et valet cōtra tremorem cordis et eius debilitatem. hoc asserit similiter damascenus in antidotario suo in quadam confectione que incipit confectio alkermes.

Coccus infectiuus idem quod supra

Coccus gentus .i. cartamum

Cochum est terra iuxta locū vbi clausit alexander gog et magog

Codia .i. semen papaueris albi

Codium idem quod supra

Codilion .i. semen fiseleos

Cofendir .i. sciatica passio

Cofendision idem quod supra

Cofeactis est quedam species tirimalli

Cofeateos idem quod supra

Cogatan est sacietas nauseatiua

Cogmatan idem quod supra

Cogmitio .i. solidacio

Cogmas .i. vsnee

Cogmfitim .i. millefolium

Cohabbagne .i. granum paruū simile cardamomo q8 affertur de selauonia et ē melechetta

Cohzbagne idem quod supra

Cohim .i. cochum

Cohisi idem quod supra

Cohim .i. antrax et potissime nascens in membris glandose carnis.

Cohol duo significat nam est omnis medicina ocularis. et est similiter antimonium propter excellentem virtutē quā habet in causis oculorum

Cohopetralis .i. cibalaris q̄ est q̄dam cartillago componens epiglotim

Cohot .i. cot

Coloquintida cucurbita alexandrina vel cucurbita deserti idem et est pomum vel fructus in trās marinis partibus inuent9 pro qua. l. l. haudeb

Cola .i. parue pustule que nascuntur in ore puerorum et sunt alcole vel cola. i. extremitas

Colagogum .i. colere eductiuum. l. l. emac

Colastion .i. purgatorium

Colastrum est prima post partū dēpta lactis

Colath .i. pustule in ore

Colcacorob .i. ciclamen

Colcandefam .i. calcantum

Cola quid est. l. l. glucten et cola pro morbo ē opilacio in epate et splene

Coleos .i. graculus auis

Colen .i. fel

Colera passio siue colirica est fellis effusio p sur-
perius et inferius
Colena ·i·origanum
Colesis appellatur congluctinacio inde paraco
lesis·i·parcium congluctinacio inde sarcocolla
·i·ad carnem congluctinandam a sarcocollagi
um·i·carnis cōgluctinatiuū
Collectica ·i·gluctinatoria
Collectiua idem quod supra
Colligon vulgari appellacione dicit cimbalaria
Colidis ·i·Ficedula aliis
Colitidum ·i·rafanum
Colistario ·i·fel thauri
Colisartias ·i·fel vrsi
Colim ·i·planta que dicit
asacirat et est planta habens folia similia mir-
te et in medio sui habet anulam similem oculo et
simulatur semperuiue
Colimo ·i·mentastrum
Colides ·i·intestinū exteri⁹ inde colica passio
Colis ·i·virga virilis
Coliris ·i·limacia
Coli ·i·fel vel colera
Coliandrum pro coriandro interdū scribitur
Coliade ·i·flegma gluctinosum
Colirida ·i·crusta panis

CAP· ·CLXXXj·

Oliticō siue colicō gre· latine her
modactil⁹·DYAS·cap·coliticon
et est bulbus agrestis qui dicitur ephemeros q̄
nascitur in fine autumpni florem habens albuz
similē in figura floris croci·et folia affert bulbo
similia et pinguiora hastam habet duobus pal
mis longā et rufam·radicē subnigrā que si de
corticata fuerit alba inuenitur mollis et dulcis
suco plena·lactei coloris·bulbus ipē habet i me
dio incisurā ex qua egredit stipes vnū flos exit
nascitur multū in messenia et i colchis·radix ei⁹
accepta offocacionē prestat secundū dyasco·vt
micete·sed ideo hoc in noticiam ꝓtulim⁹ ne ꝓ
bulbo comedatur quia vis inest illi veneni quā
uis suauis gustu sit·sed qui euz comederit sic ei
subueniendum est sicut comedentibus micetas
vnde singulare presidium est huic rei lac bubu-
linum sumptum·vnde coliticon est suruam anū
pro surumine quod est hermodactilus et iauide
tur esse secundum sera·ꝓ q̄·l·l·sturagen·
Collirium est medicina ocula-
ris forma oblonga que fricatur super cotem cū
aliquo liquore quādo in oculis poni debet et di
citur sief similiter collirū eciā in multis libris ꝺ
greco translatis vocatur suppositorium propter
cōuenīeciā i forma·est enim forma eius sicut nu
cleus dactili·sed grece per·k·scribit·et potest
esse humidum et siccum·humidū·s·quādo fit cū
lardo nē·siccū qñ fit cum sale gemma·
Collirium alimbar antecessio vocatur
Collirium rasategi ·i·eris rusti
Colliquatis ·i·excreatis
Collirion ·i·gessamia

CAP· ·CLXXXij·

Olofonia pix erica gre·ara·ratiem
gi·latine pix greca et resina fusa·
Plinius cap·de colofonia pix erica sic dicta ab
erice filio veneris qui victus ab hercule muta-
tus est in montem sui nominis in quo monte cre
scunt arbores quoruz gumi dicitur colofonia in
de eritica carpos fructus illius arboris et dicit
pix greca quia de ea in grecia in multa quantita
te inuenitur sed quomō fit·l·l·hatmog· Paul⁹
cap·de colofonia ca·est in·ij·fic·in primo·
POSSE·Paulus contra disinteriā fit fumiga
cio ex puluere ipsius·ytra tenasmonē ex frigida
causa ex puluere ipsi⁹ et nasturcij equaliter mix
tus fiat aspersio super tenes melle calido perū-
ctos·Ad pilos de facie remouendos et faciē de
albandam·Accipe·ij·ʒ·colofonie masticis·ʒ·j·
modicū armoniaci purissimi et dissolue in vase
terreo nouo et mundo et ad vltimū tres guttas
armoniaci et misce et cola super aquā frigidaz
et misce et malaxa cū aūt volueris pilos tollere
resolue paucum ad ignē et aliquantulū tepefa
ctum pone super faciem per vnā horam vel duas
postea remoue·pilos remouet et faciē depurat
et fit locus siccatus cū pannis et parum cū digi
to madefacto preme vt melius adhereat·potest
illud emplastrum decies apponi et pōt seruari
per duos dies·cōtra asma ex frigida causa mate
ria existente digesta et dissoluta accipiat pacies
fumum per os
Colon ·i·humor·ſ·colera
rubea et vniuersaliter pro quolibet humore po-
nitur aliquādo eciā ponitur pro quodaz intesti
no quod est vltimum de tribus grossis
Colomestin ·i·acontum
Colopendria ·i·saxifragia
Color mdus est quasi celestis tē
dens ad ni[illegible]redinem

C[illegible]D· ·CLXXXiij·

Olo[illegible]itida agrestis secūdū dyas·
ca[illegible] de coloquintida agresti ha-
stas et folia hab[illegible] super terram similes cucume
ri nostro que fol[illegible]incisa sunt et gustu amara·se
men eius rotondum vt pila quod colligendū est
cum in maturitate colorē variauerit· POSSE·
DYAS·virtus est in medio ipsius purgatoria
obulovno accepto cum mulsa mixto nitro et mel
le cocto et mirra in modū catapucie bene pur-
gat·Ipse vero pile ficce tunse et mixte et cliste
ri adhibite sciaticis medent paraliticis similit
prestolātur flegma et coleram deponunt·men-
struis imperāt aborsum faciunt· dolorē dencsū
tollunt·cacostomatice sunt collyria exinde fiunt
que suppositа ventrē deponūt viridis aūt sucus

superunctus sciaticos curat· vires habet humectandi et infrigidādi habūdanter vnde fuc9 rasure ipsius auriuz dolores qui ex inflammacioe caloris fiunt sanat cum oleo ro·instillatus·rasura autem eius febrientibus in stomaco posita minuit febrem·

Coloquintida domestica quid est·l·l· haudeb·

Colocantum ·i·calcantum

Colonia est quoddā vlcus oculi

Color celestis secundū auctores est color qui est inter migredmē et albedinem quasi color subalbidus et iste color celestinus nominat̄ in·l·ambra et in·l·bidellium

Color iacintinus ·i·color celestis

Color dactili ·i·color femineus

Color purulentus ·i·color sanguinis putridi

Color femineus quid est·l·l·femichia

Color punicus ·i·color subcitrinus inde vocātur poma punica·i·subcitrina·

Colbo ·i·grana solis

Colcodea ·i·dator vite

Colcotar est species vitrioli vt apparet in·l·calcitis et in·l·zeg

Coloquintida ·i· cucurbita vsualis pro qua·l·l·bara

Collocasia ·i·culcasia

Columbapastron ·i·pentadactilus

Colum ·i· extremum vel colum·i·membrum

Columbina ·i·berbena

Colubaria ·i·serpentaria

Colubrina idem quod supra

Coluber est species serpētis que dicitur ceruū fugare et leonē interficere

Columi ·i·colita

Columum ·i·herba que dicitur muscellina

Collus ·i·vrceus bibēdi vel nappus

Colpus ·i· sinus vulneris vel colpus·i·empetigo

Comacis ·i·citonia

Coma ·i·gut et coma ē stupor vel sompnus longus vel [illegible] cerebri et coma·i·lixuium

Comatra ·pirum

CAP· ·CLXXXiiij·

Omarus gre·ar ·catilabinch vel haruanchieth·latine fic9 lupi vel suborbito. DYAS·cap· comarus et est arbor similis citonie sed folia minuta habet·et fructus coccimelle similes·est enim sine ossibus quā multi memequilon dicunt cui si maturitas fuerit rufum facit colorem·sed cuz editur remanet in ore substancia quedam similis ei que remanet ex ficubus vocat̄ ara·catilabinch·i· interfector patris sui·et ficus lupi.et est arbustuz quod vocat̄ nostro ideomate armoni·fructus eius est in superficie asper et habet saporem mixtū ex dulcedine et acetositate aliqua·Stefanus cap·comarus catbilabinch·i·catelabum quidam gombaris dicunt·SERA·li·aggre·cap·harunachieth·i·Ficus lupi arboris huius folia sunt similia foliis citonez·sed sunt minora·et fructus eius est similis prunis in quantitate non habēs nucleum et quādo maturatur declinat color eius ad rubedinē·et quādo comeditur remanet in ore substancia similis ei que remanet ex Ficubus. GAL. vij·sim·phar·cap·8 comaro arbor a fruct9 eius sunt stiptici.est autem cacostomatica et capita largica memidum vero quidam nominant·

POSSE·DYAS. est malus stomaco et opilat cito et inducit stuporem

Comara ·i· cardus

Comato agreos ·i semē rubee ferule

Comeos est omne gumi ꝯ potissime dicitur g̃ est gumi arabicum

Cometes est prima species titimalli

Comena ·i·priuacio gressus

Comiciale ·i·gentiana

Comitialis quid est·l·l·epilensia

Comidioms est semē papaueris albi

Comices est spēs titimalli

Comitio idem quod supra

Comia idem quod supra

Comocriates ·i·prassium

Compton ·i·maiuauiscus

Conale scrontale ·i·rapa

Concale idem quod supra

Condari ·i·thus

Consa ·i·cicuta

Conci ·i·hermofodriti

Conche idem quod supra

CAP· ·CLXXXV·

Ondes vel condesi ara·grece structium·latine vero condisi · vnde a dyas· vocatur structum a macro obstruciū quod quidā radicem elleborī albi putant eo ꝙ sternutamenta mouet vt ipsum.licet falso pro quo macer sternutamentū puluis per se mouet eius naribus iniectus veretro nō segmus albo·i·elleboro·Item dyas· facit semotum capitulū de elleboro a condisinā cōdisi vocat structium ayens cap·de strutio lauatrij vtuntur ad fumigiū lane quod limpidat lanam. Radices sunt rotonde et oblonge que sibibite fuerint diuretice sunta calide· SERA. li·aggre·cap·condes auct. gali· illud quod ex eo administratur est radix ipsi9.ꝙ tus est ca·et fic·in quarto gradu· vnde ista medicina vtuntur lauatores lane ad faciendū lanā lenem et pulchram quādo fumigant ipam cum ea et est nota· radix eius est acuta et in forma sua longa q rotōda. GAL·vij·sim·phar·cap· de structio secundum translationē grecaz structij radice maxime vtuntur acri quidem existente secundum gustum ca·et sic·secundū complexionē

ex·iij·fere gradu· POSSE·DYAS·epaticis tussiẽtibus et ortonoicis medenẽ· morbo regio vtiliter adhibẽtur·cũ lacte naribus infuse cum melle cochlearium vnũ acceptum ventrez mollit cũ panacis et capparis radicibus accepte a bibite calculos vesice frangũt et excludũt scliro sim splenis spargũt·Struciũ matrici appositum mẽstruis imperat·aborsum facit·cũ polenta a aceto positum lepras tollit·pustulas cũ farina or· impositũ limpidat·collirijs mixtũ caligines oculis detergit medicaminib9 necessarie misceẽ tritum sternutamenta ꝓuocat cũ melle tritum et in naribus missum caput purgat·SERA·de ꝓprietate radicis eius est si accipiaẽ q abscindit Flegma et melancoliam grossam et resoluit ventosi tates·GAL·radix eius est absterciua et vrinati ua mouet sternutaciones similiter alijs quecũq amara sunt gustu et calide cõplexionis.

Comuestio pro pruritu inuenitur apud alexandrum libro primo

Comium	·i·cicuta
Comizuli	idem quod supra
Comium sucaranum	idem
Comios	idem
Comisum	idem
Comisa	idem
Comia	idem
Comicu	·i·cartamus

Com sunt fructus cedri et est pinus masculus· et vocatur scerbin vel cedrus et est zappinus

Congelacio est quãdo aliquis vt dormiẽs iacet oculis apertis et nõ sentit et est subeth siue catalensia et istud vocabulum ponitur a gali· in illo amphorismo secũde particule somn9 et vigilia

Conisperma	·i·cicute semen
Coniza	·i·policaria

CAP· ·CLXXXVj·

Ombin vel corumb ara·gre·caubẽ vel brassica vel lacana·latine vero caulis.SERA.li.aggre·cap·combin auc·gal· Combin ex eis sunt domestici in suo sapore non habẽtes amaritudinẽ et acuitatẽ in semine eoz est hoc magis manifestum· Et caules agrestes plurimũ nascunẽ in locis maritimis vel in alijs locis desertis et sunt similes domesticis nisi qz sunt albiores eis et asperiores et sunt amari saporis·Et idem auct·gal·sapor eorum est amarior sapore domesticoz·et sunt calidiores cõplexionis q ipsi et sunt fictiores sicut et alia vmuersa fere siluestria et nõ euacuaẽ qui comedit eos a malicia eorum quia sunt remoti a complexione hominis et virtus eoz est quia abstergũt et resoluũt plus q domestici·GAL.vij·sim.pha·cap·de caulibus secundũ translationẽ grecã· virtus quidem caulis domestici prima est que sic cat quãdo comeditur et qnãdo apponitur extra et nõ est manifesta in ea amaritudo nec acuitas DYAS·cap.de brassica caules marini sũt lõgiquores a similitudine domesticoz folia eis sũt similia foliis aristologie rotũde et cruda quidẽ folia que adherent tirso sunt tuffa parua·et locus eoz qui est a stipite est calidior q locus herbe qui dicitur tirsus et lac nõ multũ tamen·

GAL·vij·sim·phar.capit·de caulibus·Sapor caulis marini est declinãs salsedini et amaritudini.erit vtiq et ad eas q extra corporis vtilitates ad quecũq huius qualitatis cõgruũt ydoneus.AVIC·li·ij·cap.de caulibus corpus est humidius foliis et siluestris calidior est et ficcior a ipse caulis domesticus est ca·in·j·gradu et sic. in·ij·Et caulis quidẽ alius est domesticus alius siluestris·et alius est marinus·et alius est caul' aque·siluestris vero est amarior et acucior a remocior ab hocvt sit cibus. POSSE.DYAS. brassica·i·caulis si in cibo assiduatur caligines facit·femmis purgacionẽ excitat copiaz lactis infundit·semicocta et cruda aluũ resoluit·bis cocta constringit·partus eciã mortuos expellit cocta cõtrita et stomaco cum axungia veteri et oleo ro·superposita ardores febrium mitigat· lepras et sporas cũ alumine rotũdo ex aceto limita emendat·sic et fluentes capillos retinet testium et genitaliũ viciis et tumoribus vtiliter imponitur et efficacius si fabe trite misceat·Stipites eius aridi combusti vim causticam prestant·quoz cinere si quis philotris cum aceto et liriuio coniunxerit detracti capilli nõ renascent Semen brassice a maxime egiptiace in potu datum lumbricos et omnia int9 animalia extinguit Cinis radicis eius iacentẽ vuea subiectus attollit·GAL·secundo de cibis medici quidẽ ipso vt medicina exiccãte vtuntur·sed sucus caulis habet aliquid expurgatiuũ·ipsum autem corp9 secundũ exiccandi racionẽ restringeẽ magis q prouocare ad secessum·quãdo quidẽ egere volum9 que secundũ ventrẽ ponimus cũ eo oleũ cũ garo differt autẽ nihil neq si cum salibus pro garo sumatur volẽtes aũt exiccare humidum ventri quando iam mediocriter videtur coctus priorez aquã eff[illegible]tes immittimus mox alteri calide· & inde iterum [illegible]lla excoquimus multum sed tandẽ cũ decoquim[illegible] vt teneres fiant· nõ excoctus quãdo gracia sub[illegible]tionis sumiẽ· volum9 emiz nõ deponere pr[illegible]tum ipsius succũ in tali oportunitate sed qua[illegible]ũ possibile est reseruare.

SERA·auct·g[illegible]·caulis congluctinat apãta et vlcera fraudule[illegible]a et apãta mdurata que deuemunt ad hoc vt nõ possint resolui·et herisipilas et formicã·et semen eius occidit vermes quãdo bibitur et tirsi cauliũ quãdo comburũtur virtus eoz est deiecatiua adeo q peruemũt ad is q habẽt virtutẽ comburendi et resoluũt resolucione forti et oferũt dolori laterũ antiquo quando miscetur cũ eo adeps antiqua. et administratur et secundũ hũc modũ cõferũt aliis egritudinibus que assimilãtur huic dolori caules eni deiccãt sicut lentes et ꝓpter hoc inducũt tenebrositatem visus·nisi quãdo cocti sũt humidi vltra

temperamentū· caules enim ſunt deſiccatiui et ſtringunt ſed quādo volum⁹ q; lenīūt ventrem ponimus eos in almuri et oleo poſt eoꝝ elixacionē· Et dixit m li· de dieta q; medici exhibent caules eo q; ſunt medicina deſiccatiua eoꝝ tamē humiditas lenit ventrē aliqua lenificacione et eoꝝ ſubſtancia ſiccat a ſtrīgit· Et idē ſera· aucdyas· quādo caules bulierint bulicīōe leui prouocant vrinā et laxant vētrē· et ſi bulierint multa bulicione maxime ſi elixentur bis cū aqua retiment ventrē· Et caules qui oriūtur in eſtate fūt mali ſtomaco et acucioris ſaporis quam alij domeſtici· Et caules qui naſcūtur in babilonia non comedunt ꝓpter eoꝝ amaritudinē et ſi comedū tur conferūt obſcuritati viſus et tremori et ſi q; ebrius comederit eos ſedant ebrietatē et fūmitates cauliū ſunt meliores ſtomaco et magis ꝓuocatiue vrine q; alie eius partes et ſi coquātur cū aqua et ſale ſunt mali ſtomaco et mollīūt vētrem et ſucus eius quādo miſcet cuz radice lilij quod dicitur preos et mitro et bibitur ſoluit vētrem· et quādo vino miſcet cōuenit morſui tyri et quādo cum farina fenugreci et aceto et fit inde emplaſtrum cōfert podagre et doloꝛi iunctuarum et vlceribus ſordidis antiquis. Et quando fit ex ſuco ei⁹ naſcale et farina lolij prouocat mēſtrua et q̄n folia caulium bene piſtantur et fit ex eis ſolis emplaſtrū aut cū ſamich cōfert apātiticis flegmaticis et herifipille et curat ſcabiem vlceroſam et q̄n miſcetur cū ſale ignē ſacrū curat et capillos cadentes detinet et q̄n comedunt folia caulium cruda cōferūt ſpleneticis et maſticātur et tranſglutitur ſucus eoꝝ et reſtaurat vocem amiſſam et quādo bibitur decoctio eorū laxat ventrem et ꝓuocat vrinā et menſtrua· et quādo fit cum ſemine eius naſcale et retinet ipſa mulier poſt impregnacionē interficit fetuz· Et ſemen cauliū maxime eoꝝ qui naſcūtur in babilonia quādo bibitur occidit lumbricos et ipſū quidem ingreditur compoſicionē tyriace et mūdificat faciem et aufert borboꝛ· Et ſummitates recenciū quādo cōburūtur cū radicibus ſuis et miſcetur cum cmere ipſorum axungia porcina cōfert doloꝛi lateris antiquo· Et idē auct· dyaſc· Caules domeſtici cōferūt tuſſi atque et podagre quādo linitur ſucus eorum ſuper iuncturas ipſas· Et ſi caules dātur ad medendum pueris faciunt eos cicius ambulare· quādo ſuc⁹ eius coquitur cū vino et adminiſtretur aliquib⁹ diebus aufert dolorem ſplenis· q̄n eius cinis miſcetur cū albumine ouī· curat combuſtionē ignis ſucus eius aufert pruritū et ſcabiem· Et quando miſcetur cum vitriolo et aceto et linitur ſuper baras cōfert eis· Et quādo caules comedūt clarificant vocem· et cōfert morſui canis rabidi· et idem auct· aben meſuay· Caules deſiccāt linguā et eorum proprietas eſt q; expellūt humiditates capitis a alleuiant linguam grauatā a flegmate a ideo clarificant vocē et ſemen eoꝝ deſtruit ſperma quando mulier facit ſibi ſuppoſitorium· Paulus cap· de caulibus clarificāt vocē et· ſemina cauliū alboꝛuz cū zucaro curāt gomoꝛream· AVIC· decoctio radicis caulis cū aqua granatoꝝ bona canabit preterea cauliſ ē groſſi nutrimēti ingroſſans ſanguinē cū nō diſſoluit et inflat vſq; ad partes furcule et lateris· et facit doloroſum coꝛpus· et nō eſt mutabilis ſic vē toſus eſt maturatiu⁹ lenificatiu⁹ deſiccatiu⁹ ꝓ prie q̄n decoquit et effundit ab eo aqua prima et cinis quidē ſtipitū ei⁹ eſt fortis exſiccacionis et habet ꝓprietatē in ſedando doloꝛē et ei⁹ nutrimētū eſt paruū et humidius nutrimēto lencīū et ſanguis qui ex eo generatur eſt mal⁹· cū ergo decoquit cum carne pinguī et gallinis fit bonus parū· Siluestris et marinus et domeſticus maturāt flegmones et duricies vulnera conſolidant et ꝓhibent ambulacionē fraudulentis et ponitur cū albumine ouī ſuper aduſtionē confert tremori· et quandoq; ponit cuz fenugreco ſuper podagram· et embrocatur decoctio ei⁹ ſuper doloꝛes iuncturarū eius decoctio et ſemē ipſius retardāt ebrietatē et cōferunt furfuribus· et quādo cū ſuco eius fit caputpurgiū purgat caput· et ex proprietatib⁹ eius eſt exſiccacio lingue· et facit ſomnum obtenebrat viſum· cū hoc tamē q; ponitur in alcohol a fit gargariſm⁹ cū ſuco ei⁹ aut decoctione ipſi⁹ cū oleo roſamino et ofert preuocationi et comeſtio eius clarificat vocem· eſt mal⁹ ſtomaco et ſuc⁹ ei⁹ cū vino & paſſis cōfert ſpleni et hyſtericie et ei⁹ canna eſt tarde digeſtionis ꝓuocat vrinā et mēſtrua· et ei⁹ ſemē cū aqua lupinoꝝ interficit vermes et ei⁹ flos prouocat mēſtrua· Cū ergo ſupponit ipſe et ſuc⁹ ei⁹ cū farina ſceſtem aut flos ei⁹ interficit fetū· Et q̄n ſupponitur ei⁹ ſemē poſt coytuz corrūpit ſperma· et cinis radicis ei⁹ frangit lapidem· Et caulis qui eſt marin⁹ declinat ad ſalſedinem et amaritudinē et ꝓpter illud ergo lenit naturā et ſoluit ꝓprie cū carne pinguī et folia ei⁹ fūt ꝓprie ſicut folia ariſtologie que eyna radice oriuntur· Ei⁹ ſuc⁹ cū vino cōuenit morſui b⁹ venenatis et eſt cōferens morſui canis rabioſi· pſaac in dietis particularib⁹ capitulo de caulib⁹ domeſtici duob⁹ modis ſunt eſtiui et yemales· Eſtiui vſtionē generāt et colerā nigrā quod monſtrat eoꝝ acumē· vnde ſunt colatiui et mūdificatiui yemales vero nō tanti acuminis fūt ꝛ ius eoꝝ ventrem humectat· et vrinā prouocat eoꝝ vero corpus eſt ſiccum· vnde eſt cōſtipatiuū quoꝛūvero ius ſoluit et ſine iure comeſti cōſtipant ideoq; vt ab eorum nocumento temperentur ꝛelixentur et aqua prima proiectam alia coquātur· et cum pinguiſſima carne cōdiantur

Conada ·i·coclea marina
Concilia ·i·rapa
Concilius ·i·breuius

Condiſi ſecundū quoſdam eſt elleboꝛus ſecundū alios eſt alia herba quitq̄d ſit pro ea vtimur elleboꝛo et condiſi a dyaſ· vocatur ſtructum· et facit de eo ſemotum capitulum ab elleboꝛo pro q̄

·l·condisi et·l·condesa·l·condosa .l. strutium
Condisilla ·i·simula
Condidi est herba q̄ assimi
lat̄ spatule flores valent duricie iunctur avū et
quidā sunt similes violis quidaz sunt glauci in
nocte et in die lucentes
Comicialis morbus ·i·epilensia
Contricio ·i·compressio
Contritus assensus ·i·impedit9 vnde
pulsus contritus. i· debilis et velox vt in prin=
cipiis paroxismoz
Confecta ·i·fex stomacis liq̄
de et rubee et vocat̄ ab aliquib9 confūbrū vt ap
paret in.l·melacha
Confecta muscata idem quod supra
Conopis ·i·zinzala et ē ani
mal paruū pungens homines et animalia et est
satis tediosum
Conote ·i.hermofrodit us
Conos ·i·ciatus et est ap
prehendens.¶·j¶vt in·l.ciatus
Cobourula est iuncus nona/
cute summitatis·

CAp· ·CLXXXVij·

Oondros apud grecos duo sig=
ficat nā signficat risuz vnde respō
des michi grecus interrogāti quid esset odros
dixit furfur farine· Ite condros exponit̄ quod
est aliqua cartilago· similiter condros est gen9
frumenti de quo dyas· cōdros sunt ei9 due spec
es in vna inuenitur vnū granū et in alio duo ḡ=
na et quodlibet ipsorum est stamerula et maio=
ris nutrimēti q̄ ordeū bonī saporis et panis qui
fit ex eo minus est nutritiu9 q̄ qui fit ex frumen
to·Et spēs in qua reperiūtur duo grana ē pl9
nutritiua q̄ risum et magis cōstrictiua ventris
et melior stomaco quādo ipsum coquit̄ cū ace=
to· et fit limicio cum eoq erradicat scabiē vlcero
sam et erradicat vngues scissos. et curat fistu las
que sunt in lacrimali· et quādo administratur in
principio earum a fit ex decctione eius clistere
et est iuuatiuum vlceribus intestinoz · GAL·
li·primo de alimentis cap·de condro·gen9 fru
menti est condros sufficienter nutritiuū viscosuz
habens chimū nē·hoc vocat̄ in libris 8 arabico
translatis candarusium et apud auic · candaros
et candarusio nē·de quo supra in·l·candarus·
GAL·viij·fim·phar·cap·condros est quidem
optimus cibus sicut et triticū·sed nō est presen
tis negocij de cibo determinare· vt pharmacū
uero emplastice est virtutis·complexionis vero
similis est frumento plus illo viscosioz·et nutri
cioz·est plus illo siccatiuū ꝓpter cōmixtionē sic=
canticū pharmacoz
Consolida minor rostrum corumī idē sed falso
nā cūsolida minor est sicut herba que vocat̄ ar=
tetica·l·l·simphitum pro maiori et minori con
solida rubea pro qua·l·l·bistorta

Connusion ·i·vua demonis
Commision idem quod supra
Concussosa ·i·vmbrosa
Con ·i· spica fetida et
est cicuta
Conu idem
Conni idem
Copalion ·i·vmbilic9 veneris
Copa rosea ·i· marchasita vel
lapis luminis quomā ad hoc valet pro quo·l.i·
calcitis
Copon ·i.amputatiuū
Copton idem
Coperon idem
Copros ·i·stercus
Corax ·i·coruus auis
Corascem est proprium nomē
loci vel regionis·
Corari est spēs ypericon
Corax idem quod supra
Corallus quid est·l·l·basat
Coratum ·i·porrum
Corad ·i·pustula oculi
Coratici sunt Frustra ite stinoz subtilia que cuz
pinguedine exeunt in disinteria
Corat ·i·corrodens
Corosos ·i·cōmociones
Coratari ·i·coratici
Coratrai ·i·lactuca
Coramsin ·i·elixatura
Corasex ·i·brancos
Corda est que dicitur tenantos
Cordapsum ·i·pleos
Cormia ·i·color
Cornale ·i·cranea
Corat ·i·planta fontis et est senatiō
Corsanda ·i.cauda equina
Cort ·i· gūmi arabicum
Corella ·i·prun9 arbor vt in palladio
Cornella idem
Cortex eris ·i·bactitura eris
Coristum ·i· lac statim post
partum m[illegible]m
Coriza ·i· opillacio narīū
vel influsio de flux[illegible]erebro descendente et est
coriza nomen mor[illegible] et membri·s·caruncule que
sunt in extremita[illegible]9 neruoz odorabiliū
Coriata ·i·stupores
Coriden ·i·ypericon
Corium animal quid est·l·l·gelolacheb
Coriandrum quid est·l·l·dyabora·
Coriandrum putei ·i·capillus veneris
Corimbi calefis chundij est cocogmidij semen ij
corimbi simpliciter prolati sunt fructo9 edere vt
apparet in·l·cissos et secundum quosdam sunt an
nuli vitis·
Colirion sm dyas· vocat̄ gessamia
Coriti ·i·rapa rustica
Corion ·i·coriandrum
Corium herba est quarta species ypericon

secundū sera·cap·de ypericon
Cordiator interpretatur aliquādo pro ore stomaci sed sepius pro corde inde cardiaca p cardialgia vt in dictis vniuersalibus

CAP· ·CLXXXVIIJ·

Ordilion gre·latine vero caruia greste·vel filer creticū vel corduleni. DYAS·cap·cordilion herba est que nascitur in cilicia et q9 frutex est sarmentosa semē hns totōdū et duplex sicut sunt fabe viscidū et odoratum· POSSE·DYAS·semen eius si bibituz fuerit prouocat vrinā. et menstrua sucus et q9 vge et semmis tribus obulis bibitus cū dulcore diebus·x·ncfreticis medicātur radix eius tunsa et vt electuariū composita toracis causas mirifice curat

Corbida est meat9 vesice ad vgaz
Cornucellum fructus ·i·cornea
Corti ·i·humor croci
Corch idem
Corona bubula ·i·pigamum
Coronis ·i·corinx auis
Corona ·i·saturegia
Corotrum ·i·frumentum
Corода ·i·cimex
Corrotari ·i·corrodes
Corona regia ·i·melilotum
Corona montis ·i·rosmarinq9 auicetamē capitulum nullū de eo facit
Coronopodion ·i·herba que pes dicitur corninus
Corotrai ·i·lingua bouis
Corcbai idem
Corcos ·i·fenum
Corrodes sunt frustra subtilia que in dissinteria de ventre egrediuntur·
Cornub ·i·cornubia
Coru est mēsura·xxx·modiorz
Cornus arbor quid est·l·l·cranea
Corruda ·i·filuestre et est asperū gumi qđ greci ermīniū vocant
Cor album abietis ·i·agaricus
Cosa perimaton ·i·cicute semen
Cosma spermaton idem
Cochasi papauer
Costa bouis ·i·plantago
Cossessio ·i·quando res adunant partes foraminum
Cosen sūt copule glādiū
Cosefos ·i·merulus auis
Cosmice ·i·bectonica
Cossifos ·i·cosifos
Cosure ·i·spuma maris
CosFure idem
Cosguaria ·i·cimbalaria
Costus ·i·radix amara et inuenitur in multis locis custud dulcis scriptuz in confectionibus sed nec vidi nec audiui ab aliquo vidisse sed pro costo·l·l·hosta
Cost barcost ·i·cot
Cost est quidā lapis viridis in quo acuuntur instrumenta ferrea et vocatur cos ocularis quia in eo fricantur fief oculorum·et dicitur cos olearia quia acuūtur in ea instrumenta ferrea et aspergitur super ipm oleuz et ob hoc romam vocant eam olearolam
Cotadrios ·i·vsnee
Cotalibes ·i·amomum
Cotalides idem
Cotilidones sūt fet9 ligamēta

CAP· ·CLXXXIX·

Ordilidō gre·latine cimbalaria vel vmbelicus veneris·DYAS· cotilidon habet folia sicut acetabulū obrotonda et alta·et latenter concaua· et hastā breuē in qua est semen positum·radix est ei obrotonda vt oliua·Est alia cotilidon que folia habet pinguia et lactosa q spissa sicut lingellas folia que sūt circa radicem sunt sicut oculus picta habz in medio sicut maior aisdo gustu stiptica·hastam habz tenuem cuius flos et semen simili ypericō radix est illi maior predicte cuius virtus est simil aysdo·GAL.vij·sim.pha.cap· cotilidon mixte est virtutis scilicet humide si bfrigide et cuiusdam obtuse stipticitatis parue a mare vnde infrigidat·et repercutit et absterget q diafozat·Plinius cap·cotilidon herba est ommbus nota cuius natura ex humido frigido et parum calido refrigeratoria· POSSE· DYAS· virtus prime speciei est q9 sucus radicis eius et foliez peruncto9 aut fomento adhibitus tumorē nature spargit ignem sacrū extinguit·et pmones curat scrofis impositus eas sparget·stomaci estuacionē tollit·radix comesta cum folijs calculos frangit·urinā prouocat·hydropicis in oximelle dat9 singulare presidium est et multi ad amorē eam colligunt·hec mixtā habet virtutem infrigidandi et humectandi. habet eciā nō aperte stipticā vi cum amaritudine modica. vnde infrigidat et reprimit q proicit et digerit inflammacionē ergo flegmonū curat· et in stomaco causon habētib9 utilissima est cataplasmata tunsa et impositā vulnera que sunt cum tubore et rosulas sanat. suc9 eius iniectus ad veretri excitacionē quā greci fimosim vocant valet· GAL· cotilidon curat flegmones herisipillatos q herisipillas. flegmonosas· et maxime stomaci ardentis vtilis et sufficiēter epiplasmata· credita autem sunt folia cū radice comesta lapides frangere et vrinas mouē Plinius hec tunsa et impositā vulnera curat et resoluit que sunt cum tubore·i·rosulas sanat. tūsa et stomaco impositā ardorē et iflammacionē sedat·radix vero ei9 potata lapides frāgit greci vero dicunt q leniter fit humida frigida et stiptica·
Coticorion ·i·intuba agrestis

Cotidanclearis ·i·vena
Cotia ·i·limaces
Cotila est pondus· ix·ℨ·
gal·uero·r·de ınge·ſanitatis videtur dicere q̄
due ſunt·ix·ℨ·error ſcriptoris fuit·et eſt medie=
tas kiſt ſecundū auic·hoc ecīā videt̄ dicere yſi=
dorus·nam cotilla ſecundū yſidorū eſt menſura
ponderis ciatoꝝ·vj·a ciatus ſecundū ipſuꝫ pō
derat·ℨ·j·ʒ·ſicut apparet in·l·ciatus.
Cothia eſt ſpecies pini
Cototonopedem eſt pes milui et eſt
pepanus
Coton ·i·bombax p q̄·l·l·gorō
Cotona bubula ·i·pigamum
Coturnices quedā ſunt magne q̄ ſimilantur co
lumbis et iſte ſunt attagmes et quedā ſūt par
ue et iſte ſunt que vocātur qualee
Cotula alia Fetida alia non fetida· ffetida ē plā
ta ſimilis camomille foliis et flore q̄ latine voca
tur pucida·et grece pertemon . Eſt alia cotula
nō fetida que vocatur ara·bichar et ſecundum
auic. vocatur oculus vacce·gre·vero butalmoſ
·i.oculus bouis·et iſta eſt que a quibuſdam vo
catur cotula mmor et eſt duplicis ſpeciei ſicut i
uenies ſi·l·l·bichar.
Cotularia idem quod ſupra

CAP· ·CLXXXX·

Ot grece ara·alphabar vel alfaſſa
ſat·latine vero medica vel pratum
DYAS·cap.cot·cot eſt herba ſimilis trifolio·
que infra Fenum naſcitur folia habet anguſta a
virgulā ſimilem trifolio in qua virgella ſemen
eſt vt lenticula·illud ſemen miſcet̄ pani p odo
re quod cū ſalibus elixum in Fomento adhibitū
calidum eſt·hanc herbā equi et aſini comedūt
de quo auic·li·ij·cap· cot ayt oleum cot eſt res
magis conferens tremori
Coxaros ·i.millefolium
Coxablos ·i·almea
Coxalos idem
Coxioſos ·i· ille cui debent
humores per vrinam purgari et nō purgat̄ et
fit ſciaticus
Coxilide ·i·attriplex et ēblitus
Cozumbrum ·i· almea ſecūduz
quoſdam ſed falſo ſed quid eſt·l·l·infra chozū
brum·
Cozula quid eſt·l·l·ceſmes·
Chomicha chonus comźuli cicuta idem
Chorus ·i· vulturnꝰ vētꝰ
Chorona regia ·i·pratellum
Choſore ·i·ſpuma maris
Choa ·i.malum granatū
Choen idem
Cotheon armenitinum a loco dictum
Cothonas bedias ·i·tuſſis humida ātiqua
Comoſis eſt vehemēs tumor
oculorum vt mimime claudere valeant egrotan=
tes adeo vt albe partes prime tunice ſanguino=
lente atq; extantes appareant pupillam ſuperā
tes et eſt obtalmia
Cochachemen idem
Cezbezbata eſt nux ſerca i deſt
melecheta eo q̄ grana eius ſimilanē melice ſmiſ
Chonoſſonobarum magnū ·i·pinus
Chomile ſecundum dyas·vocatur quedā ſpecies
origani
Chonus ·i·comiza
Chos alchalip ·i·teſticuli vulpis
et ſunt ſatirion
Choſalkeb ·i·teſticuli camisa
eſt ſpecies ſatiriomis·
Chop ·i·ſuper calcaneū retro
Choroſus eſt nomē cuiuſdā lapidis
Chobzaleoroth ·i.ciclamē vel malū terre
Colcodeia ·i·dacio vite
Chomos ·i·cromicus
Chromion ·i·cepe
Chromicon tēpora annualia et cronica
Chromonos ·i·annus et ē tem=
pus menſurans ſpacium vnius anni
Chrotoſion gre·latine tardus vel ātiquꝰ dolor
capitis vel temporꝝ ac frontis.
Crocodileon ·i·cameleōta nigra
Cloron ·i·viride
Clobaſis ·i·anc gallus
Clogias ·i.lanceola et ē ſpēs plātaginis
Crommeon ·i·cepa camina
Cronopos ·i.mala citonia
Crodia ·i· capita papaueris
Crotu ·i·ſemen
Cromon ·i·cepa
Crocus affricanus ·i·cartamus
Crocus ortulanus ·i·cartamus
Crocus ortenſis idem
Crocus ſimpliciter prolatus quid eſt·l.litteraꝝ
iamFaram
Crocus romanus idem
Crocus orientalis idem
Crocoma ·i.fex olei decro=
co·l·l·ol. n de croco
Crotona ·i·ſiſamus agreſtis
et eſt catapucia maior
Crocodillus gre atine ara·tinſa et eſt a co=
lore croceo dict animal degens in nylo flumi=
ne degens ſimil Figura lacerte niſi quia ſecū
dum ſe eſt breui aliquādo in terra paſcit̄ vitu
lum rapit matri reperit·portatq; ipſum in flu
mine·ſolum inter animalia mandubulā ſuperio=
rem mouet inferiore fixa manente ab auicēna vo
catur tinſa ſecundo canone
Crom quid ſunt·l·l·habelzelim
Cromanos ·i·pix arboris pini

CAP· ·CXCj·

Rocus Ferri ſic fit ſecundum bulca=
ſim libro qui dicitur ſeruitor tranſ

lato a ſymone de ianua. Accipe de elimatura ferri quātum vis. et pone in lamina ferrea et ſufla cū folle quouſq; calefiat lamina et limaturā pone in mortario ferreo ita calidā. et tere bene et iterum repone in lamina et pone ſuper ignez et exſufla ſecundo donec calefiat vt prius feciſti. et facias ita decies vel amplius quia quādo pl9 feceris tanto melius. quādo ergo cōuerſum fuerit i colore croci ſi adherebit alicui rei colorem ei9 nō ſeparabitur et iuuamētum eius eſt q; qui depilauerit pilum ſuperfluū vel male generatū in palpebra et poſuerit ſuper locū a quo euulſus ē delimatura ſic preparata ſepe prohibebit ortū eius et ſunt quidā qui ponūt in vnguentis quādo volunt exiccacionē eoz fortē q ſunt qui vtūtur ea ſola et qui proiciūt eam ſuper vlcus humidum cuius ſanacio eſt difficilis. et exiccat ipſum.

Crocus permixtus .i. crocomagna

CAP. .CLxxxxiij.

Rocomagna eſt fex olei de croco ſecundum quoſdam ſed aliter dyaſ. et ſera. dicunt. eſt nāq; cōfectio in antidotario ſcripta que recipitur in diarū dyme et in alijs cōfectionibus et ſunt ei diuerſe cōpoſiciones quas deſcribit ſera. cap. de diarundme dicens q; quādo inuenitur crocus permixtus eſt intelligendū de hac cōfectione dyas. ſimiliter deſcribit ipſū vt patet in proprio cap. dicens crocomagna fit expreciois aromatibus crocinis vnguēti et eſt quaſi glebalata et oblōga cuius eſt optimū atq; probabile quod croci habet colorem mediocriter mixte referens qualitatem. Eſt autē lene et amarum dentes atq; linguā vehemēter in ficiēs vires quoq; ipſas quas crocus habet repreſentat. nam hic leuiter ſtringit. plures enim in cōpoſicione propter precij diſtanciā pro crocomagna crocum mittunt.

Crocema idem quod ſupra
Cuaſab .i. q; in fleuris ꝑter ſudorem fiunt
Cuas .i. prima
Cuaſi idem
Cuelia valeriana
Cue capella
Cueſos .i. olium
Cuiclichion .i. erclichion et ē paritaria.

CAP. .CLXXXXiij.

Vi arabi. grece. ſica latine Ficus. SERA. li. aggre. ca. cui auc. gal. ſunt ex eis ſilueſtres domeſtice q montane. Et ex domeſticis quedā ſunt recentes quedam nō. ſed ſunt ficce. et recenciū virtus eſt debilis propter hoc quod admiſcetur eis de humiditate. et ficce fūt meliores et maxime carnoſe. Et ille in quib9 eſt acuitas et punctio abſtergunt magis et reſoluūt et habent in ſe humiditatez ſubtilem. Et virtus ficuū eſt ca. m fme primi gradus et ficca in principio ſecundi gradus. et ſecunda ei9 virtus eſt que maturat et reſoluit. Et alia eſt que reſoluit aſpāta quādo miſceē cuz farina ordei aut cum medulla panis frumenti. et aqua in qua coquūtur ficus decoctione multa eſt ſimilis melli in virtute ſua. et recentes quidē et ficce laxāt vētrem. Et virtus ſilueſtriū eſt attractiua et reſolutiua. et ita ē in domeſticis anteq; maturātur quoniam eſt in eis aliquid lactis ex arbore. et arboris ficuū domeſticarū virtus eſt ca. et ſubtilis. et lac eius et ſucus foliox ipſius cale faciūt calefactione forti et mordicāt et vlcerāt corp9 et aperiunt orificia venenarū que ſunt in ano. et euellunt verrucas et laxant ventrez. Sed in arbore ficuū ſilueſtriū eſt de caliditate et ſubtilitate tātum q; ſi coquātur cū carne bouina dura faciunt illam de coqui et eſt forcior in omnib9 predictis q; domeſtica. Sed montanarū ficuū arboris ſapor eſt acutus et pungens et abſtergens et qñ fit emplaſtrum cū ramis eius ſuper verrucas q dicunt capita clauox aperit eas. et ita eſt ꝺ lacte ei9. ſ. qñ fit vnguētū ex eo q qñ fit medicamētū ex eo et melle abſtergit maculā oculi groſſā q ē cōuemēs obſcuritati viſus et deſcenſui aq; ad oculum que fit ab humoribus groſſis multū. Et cineres quidem ficuū et glandium q lacticinioz ſunt meliores cineres ad abſtergendū Et idem auct. dyas. q; ex ficubus ſunt recentes et mature ſunt male ſtomaco et laxant ventrē et quādo inducunt fluxum ventris eſt leuis abſtertionis q ꝓuocant ſudorem et abſcindūt ſitim et ſedant caliditatem. ſed ficce ſunt cibus et inducunt ſitim q molliunt ventrē. et nō ſunt nocumētes cutſui humoz ad inteſtina et anum. et ipē ſunt nocumentes gutturi et canne pulmonis et veſice et renibus et aſmaticis et diſcoloratis ꝓpter aliquas egritudines antiquas et epilenticis et ipſi coquūtur cum yſopo et bibitur earum decoctio et purgat pectus a ſuperfluitatibus et confert tuſſi antique et dolori antiquo pulmonis q quādo terūtur cum cartamo laxant ventrē et conficiuntur cū mirro et farina cum aceto et ſale q fit inꝺ emplaſtrum replet vlcera humida que ſunt in capite et cōfert ſpre et imiuntur eciam cum eo ſciſſuras palpebraruz et ofert et quādo coquūtur in aqua mellis et fit cum illa decoctione gargariſma confert apātibus gutturis et amigdalaruz et ſquancie. Eſt enim valde vtilis medicina q ſunt nocumentes emplaſtris et quādo coquūtur cum fenugreco in aqua or. et fūt in ea ſeſſiones cōfert duricziebus matricis. et quando teruntur cum ruta et fit inde cliſtere cōfert torcionibus. Emplaſtrum enim qnod fit ex eis eſt mollificatiuum et reſolutiuū et quādo fit emplaſtrū cū eis et preos mirro et aloe poſtq; fuerint decocte et trite cum eis maturant apāta dura et clauos et apāta que fiunt in radice auriū. et quādo terūtē

crude et miſcentur cum calce et mitro et fit inde emplaſtrum reſoluit apāta dura et humores qui fluxerunt a membris et quando teruntur et miſcentur cum calcāto cōferunt ſciſſuris auriū. et quādo coquūtur cum vino et teruntur et miſcētur cū farina ordei et abſinthio et fit inde emplaſtrum ſuper ventrem hydropicoꝝ facit illuz detumeſcere et qñ terūt et miſcēt i ceroto cōferūt obuſtionibꝰ igmis. et excoriationibꝰ calcaneoꝝ. et qñ coquūt cū ſynapi et picē decoctioeaꝝ in aurē offert tinnitui ipſius et pruritui eius et quando coquūtur cum fenugreco et miſcentur cū eadē decoctione a limiunt ſuper empetigmē et alias maculas que fiunt in cute cōfert. Et ficus ſunt difficilis digeſtionis et molliunt ventrem et habent virtutez mollificandi omnes duricies. et folia arborum cuius fructus eſt niger quādo fit emplaſtrum cum eis cōfert morſee. ficus autem imature cum melle conferunt morſibus canis rabidi et vlceribus a quibus emanat ſanies ſimilis melli et quādo miſcentur cum eis folia papaueris extrahunt oſſa fracta et quādo miſcetur cum eis uinum reſoluit clauos. et quādo fit emplaſtrum cum eis et orobo et vino confert morſui mugali. ſed agreſtis ficus folia quādo fit cum eis emplaſtruz et ſale et aceto aufert furfures capitis et apāta q̄ fiunt in cute capitis et que dicuntur acoras et quādo fricātur palpebre cum foliis ipſis auferunt aſperitates et pruritum et ſcabiez ipſoꝝ. et lac qđ emanat ex arbore eius quando limitur ſuper morſum ſerpentuz et vermium venenoſorum cōfert multū et confert formice et nō ſinit eam dilatari in carne qñ limitur ea circūquaq; et maxime ſi admiſceē ei pīguedo porci. Et quādo ponitur in emplaſtris cōuenientibus offert ſcabiei vlceroſe empetigmis maculis que fiunt ab humoribꝰ et podagre. Et extrahitur ſucus ex ſūmitatibus eius quādo accipiūtur in principio verum dum apparēt molles et plene humiditate a ātēq̄ incipiāt emittere germina et teruntur et exprimitur ſucus ab eis et ficcatur et reponitur. Et facit ea que ꝺ lacte diximus et virtus eius ē que coagulat lac qñ eſt liquidū et diſſoluit coagulatū ſummitates eius quādo incipūt dare lac laxant ventrē ſimiliter lac eorum et cinis ramorum eius quādo fit lixiuium cum eo valet diſinterie facto cum eo criſteri. et qñ lauātur ſepe vlcera cū eo diſſoluit et corrodit duricies ipſorum et abſtergit cōcauitates eorum. et quādo infunditur ſpongia et ipſa imponitur ſuper vlcera cācroſa ſanat ea. Et qñ datur in potu illi qui ſumpſit medicinā veneno ſam vel pocionē cōfert et quādo miſceē cū oleo et limitur cū eo corpus prouocat ſudorē. Et hoc idem faciūt alij cineres et maxime arboris glandium. ſed ficus imature ſcilicet qñ cadūt de arbore ſi fiat ex eis emplaſtrum crudis cum farina frumenti et mitro cōfert formice. et quando fit emplaſtrum cū eis decoctis ſup nodaciones neruorum et ſuper ſcrofulas diſſoluit eas et quādo fit ſuper morſurā venenoſam attrahit venenū ad ſuperficiem cutis. GAL. viij. ſim. phar. cap. fica ſecundū tranſlationē grecā. Sica. i. ficꝰ fice quidem calide ſunt virtute in primo gradu iā cōpleto vel ſecundo incipiente. habent autē q̄d ſubtile in partibus. Ex ambobus igitur hijs fuficiunt duros tumores digerere mox autē dyaforant. Et ipſe quidē proprie per ſe cataplaſmate talis ſunt virtutis oportet aūt vbi magis digerē vis triticeā farinā miſcere. Si vero diaforare ordeaceam. panis autem in medio eorum eſt ſed q̄ talia methodi que de cōpoſitiōe pharmacoꝝ et terapentice ſunt magis propria. Ad pōſens vero ſufficit et hoc noſcere de ficubꝰ. ficece eciam quādo pinguiores magis digerere. acriores vero in guſtu abſtergere et diaforare nate ſunt quod vero fit multū eis coctis in aqua ſimile eſt non ea conſiſtencia ſolum. ſed et virtute mellis. Recentes vero comeſte p̄ter admixtionē humiditatis imbecillioris virtutis ſunt vētrem tamē ſubducunt ſcilicet humide et ficce. Ficulnearum vero ſilueſtrium ficus acris eſt et diaforetice virtutis. ita autez et domeſticarū ficulnearum. Olinthi. i. ficus parue nō mature pticipant ad huc opos. i. lacticinio ficulnee. Sikī. i. ficulnea ca. et ſubtilium parciū cōplexionis ē ficut et opos eius indicat et folioꝝ. Siccus fortiter enim alterutrum eoꝝ eſt calidum. vnde nō mordet ſolum vel abſtergit vehemēter ſed eciā vlcerat vel anoſtomizat et verrucas extrahit. Eſt eciā purgatiuū. Silueſtris autem ficulnee palā ita ſunt calide et ſubtilium parciū complexiōe vt bouinis carnibus duris ſi miſceantur liquabiles eas faciant. GAL. ij. de cibis cap. de ficubus domeſticis. Adſunt autē ipſis ſecundū ventrē fluxibiles eſſe et pertranſire de facili p totum corpus et eciam abſtergiuū habere. et eciam ſecundum q̄ arenoſa quedam multa nefreticis in eſu ipſarum ſecernuntur paucum q̄ dant corpori nutrimentum et non forte ſed ſpongioſam faciunt carnem ficut faba. implent quoq; ventrē ventoſitate. et eſſ[illegible]vtiq; ſatis grauantes ſi non ſecederent velociter vnde bene matura ficus venit p̄pe ad nō totaliter ledere ꝺ ſideratur exiſtens iā ficcis ficubus. ſ[illegible] ficus ficce virtutē habēt ſubtiliatiuam et in[illegible]am propter quā ventrē ad egeſtionem exc[illegible]nt. Et renes expurgant epati autem et ſplen[illegible]legmonātibus nociue cōmuni racione omniu[illegible] dulcium virides autem non valde generant ſanguinem bonum habundātibuſ autem ipſis ſequitur ipſos pediculorum multitudo. ficus quoq; et vue opere quaſi capitales ſunt. Etenim nutriunt magis fructibuſ omnibꝰ horarijs et minime fūt cachochimi et maxime quādo fuerint fructus hij bene maturi q̄ autem multum nutriant oſtendunt cuſtodientes vineas qui in duobus menſibuſ impinguātur non tamē fortis et compaſta eſt eis caro generata ſicque ex carnibus ſed laxa et rara propter quod celeriter cōtrahitur ceſſante edulio minus autē ficus

bus vue nutriunt et maxime bonum ē ce=
leriter secedere propter qđ q si retimeātur aliqñ
satis ledunt non existentibus maturis ficubus.
Si enim nō secedant ficus notabiliter. Dige=
rantur autem in ventre bene non nociuum dant
corpori alimentum vuis autē neutrū hoꝝ existit
neqꝫ cum digeruntur bene neqꝫ si retineantur q
secundum eam que ad ventrem et epar distribu
cionē crudū generant chimū nō facile conuerti
bilem in sanguinē. et racemoꝝ quidē substācia
cōposita est ex eo q̄ continet secundū ipsaꝫ hu
miditatē ex qua viuum fit. Et cuꝫ hijs adhuc ex
actis et ex eo quod cōtinet hec extrinsec9 yme
nodea cute que nihil secundū suiipsi9 sensibilitē
alterata cōsiderat hijs que in ficubus et ideo ali
quidq̄ inutile remonent ipsum sumentes totum
quod intus kenkramitib9 proporcionabile enim
est vtrorūqꝫ fructuū q̄ semen penetrans est in
transmutatū. Almansor tractatu tercio cap. 8 fi=
cubus ficus ca. sunt que cum sunt recētes. vētrē
inflant et leniunt humorē creantes nō malum
Sicce vero non multū nutriūt et calefaciūt qua
re multus vsus earum pruritum et pediculos ge
nerant ventrem quoqꝫ leniunt quādo ante cibū
sumūtur. AVIC. li. ij. cap. de ficub9. ex ficub9
melior est alba deinde rubea deinde migra. Et
que vehementer est matura et melior ē proxīa
adhoc vt nō noceat. et ficca quidē in suis ope=
racionibus est laudabilis verū tamē sanguis ex
ea generatus nō est bonus et ꝓpter hoc facē pe
diculos. verum si sumatur cū nuce eius chimus
fit bonus et cum amigdala. q leuior omnib9 est
alba illa que est humida est ca. parump et que
est humida est plurime aqueitatis et parum est
medicinalis q̄ vero immatura est abstersiua ad
frigiditatem parum declinans nisi lac eius et q̄
ficca est ca. in primo et in fine ipsius et subtilis
et que ficca est et proprie acris fortis est abster
sionis maturatiua resolutiua et carnosa est plu
rime maturacionis. et in ipsa sunt gluctinacio et
incisio et subtiliacio. et siluestris ē acutior et for
cior in hoc et fructus quidem ei9 nutribilior est
reliquis fructibus. et que vehemen[illegible] est matu
racionis propinqua est ad hoc vt nō noceat. et
in ipsa est inflacio et expellit superfluitates ad
cutim et facit sudare. et secu[illegible] q̄ estimo ficca si
militer expellit ad exteriora e[illegible]facit sudare et il
la quidē que est humida velo[illegible] est nutrimenti
et penetracionis in stomaco q[illegible] corpore. nutri
mentum vero fic9 licet nō exhibeat in robore nu
trimenti carnis et granoꝫ tamē vehemēcioris
est roboris q̄ nutrimentū omniuꝫ fructuū. ysaac
indietis particularibus cap. de ficub9. fic9 ce=
teris fructibus laudabilior ac nutribilior humi
ditatis tamē sue cā grossos creat humores. na=
tura eius ca. est et sic. qualitates aūt caliditate et
ficcitate diuerse sunt et secundū suiipsi9 diuersi=
tates. Est enim ficus domestica et siluatica. Do
mestica eciam in viridem diuidit ē et siccā. viridis
quoqꝫ duplex est modus quoniā quedā est per/
fecte matura et non perfecte matura. nō perfe=
cte matura minus ca. et magis grossa ꝓpter do=
minacionē terrestris partis. hēt tamen humidi
tates latentes que acuitatē ei prestant et ficcita
tem in secundo. Vnde vpocis9 quando longius
quior est a maturitate tanto minus ca. et magis
grossa. valet hec secundū medicinā cocta et cata=
plasmate facto scrofulas glandulas qꝫ dissoluit
nitro et aceto cōmixta pustulis in capite valet.
mixta cū melle ad morsum canis et pustulas que
viscosos habēt humores papaueris agrestis
frondib9 mixta ossa fracta ex vulneribus proicit
Item cera adhibita et apposita dissoluit. Si pi=
sta in vulneribus apponat sanat perfecte matu=
rata viridis autē fic9 ficca est minus cali. Calor
enim eius est in medio primi gradus humiditas
vero et ficcitas in ipsa temperata sunt. Ex trium
itaqꝫ rerum compositione cōsistit corticis videli
cet seminis et carnis seminis nutrimentū est nul
lum et est de natura arene vel lapidis. Cortex
vero ficus vt cutis est propterea durissimus est
ad digerēdum. Caro autem eius nutribilior di=
gestibilior qꝫ existit. Super hoc dyas. dolorem
inquit extinguit. sitim aufert et sudorem prouo
cat. Sicca vero est ca. minicio secūdi gradꝰ fic=
ca in medio primi quādoqꝫ calefacit et sitim cre=
at et incolericos mutat humores. Ceteris vero
fructibus nutribilior. minus qꝫ inflacionis ha=
bet sed si superfluos in stomaco humores inueni
at dura fit ad digerendū et in corrupcionē mu=
tat et inflacionem et ventositatē generat et pes=
simum sanguinem. In superficie autem corporis
pediculos creat. si autem mundificatis humori=
bus stomacus vacuus ab hijs reperiat bene di=
geritur et sanguinem laudabilem facit corpus
mundificat a malis humorib9. vrinam prouocat
pect9 qꝫ purificat et pulmonem renes atqꝫ vesi
cam ab humorib9 grossis non tamen inflacionis
ventositatis qꝫ liba. est. Qui vero eius nocumē
ta ommno deuitare vult ieiun9 accipiat et post
illam calamentuꝫ mādducet aut ameos aut ysopū
piper vel zinziber et similia. Et coleric9 post il
lam oxizacaraꝫ accipiat qui maioris etiam nutri
menti causa velit accipere et vt sanguinē lauda=
bilicrem generet nuces vel amigdalas mandu
cet. Item valet si cum ysopo coquat. pect9 emiꝫ
q pulmonē mūdificat tussim diuturnā curat gar
garismate facto cū apozimate in cannalib9 pul
monis appositā dissoluit et in lacertis que sūt in
latere in gue et cocta cum vino. Si cristere fi=
at valet ad dolorem ventris qui ex grossis ē hu
moribus. Rursus cocta cū ordeo et fenugreco et
cataplasmate facto apāta dissoluit pistate ac sy=
napi cōmixte apozima ad tymitū aurīū valet.
DYAS. cap. 8 ficubus. ficus lacrima siue suc9
ficus mistillat9 vexacionibus vel percussurijs ꝫ
pentum aptissimus approbatur q mirmiceis cir
cumlimitus medetur. Empetigines et lepras et
lacrimas effelidas et podagram admixtus ca=
taplasmatibus curat nō autem aliter sucus fit q̄

concussis atq; expressis mollioribus ramis tempore quo fecunditate infusa grauidi videnē sed nec dum in oculos germinū erumpentes·hic fucus in vmbra siccandus est et sic reponend9·Ex ipso autem lac·limpidum coagulatur·et coagulatum resoluitur·Cimis aūt exustoq; admixtus aq; fuscepto liquamine dissintericis iniectione medetur et calosos vlcerum sinus spōgiosq; ex ipso madefactis et appositis cancrene medentur·Itē veneno temptatis potui datur cū oleo mixt9 et vnctus fudores mouet hoc et ceteri prestāt cineres sed magis quercinus caduci autē fructus crudi medentur mirmiceis cataplasmate impositi cum farina atq; mitro·cocti autē muer siōes neruoq; atq; scrofas emolliunt venena eciā ad superficiem corporis effocant ficus vero matures si cōmeste fuerint spiritum cōturbāt·ventrez deponunt feruorē nutriūt·sitim prohibent· vñ ficus molles cacostomatice sunt q; si ventrē solu erint difficile abstinere poterūt sudorem prouocant expantimata compescunt·Sicce vero que carice vocantur stomaco vtiles sunt· et termantice· sitim excitant·reumatismo stomaci et ventris cōtrarie sūt arteriis et gule et vesice et remibus prosunt·cū aqua mulse decocte et gargarismate adhibite arteriarū et fauciū tumorē cōpescunt·vnde optimum gargarisma est et asmaticis cōfert et eis qui ex macronoia colorē pallidum habent·Epilenticis et hydropicis succurrunt cocte cum ysopo et careno ieiuno potui date thoraci ferūt auxiliū·tussientibus antiquitus subuemunt q pulmonis causas temporales opitulantur et remouent·

Cuulb	·i·culb
Cuulbi	idem
Cuuliffon	·i·centaurea
Cuufar	·i·abrotanum
Cubeze	est spēs malue filuestris et ē altea
Cubeizon	·i·palma xpi
Cubebe quid est·l·l·kubebe·	
Cubigi	·i·perdix
Cubzuñc	est nomen loci
Cubzusaiden	·i·pentafilon
Cuckammos	·i·ciclamen
Cuclammos	idem
Cuclanaria	·i·cimbalaria
Cucomiones	·i·ramūculi virides
Cucurbita agrestis	·i·bryonia
Cucurbitinus	idem
Cucumer asininus quid est·l·l·tefo	
Cucules	·i·stagnum
Cucurbita	·i·cocoza et est bara

CAp· ·CLXXXXiiij·

Vcumeres latine ara·cakiar·Vbi sciendū q; cucumeres sunt melones indi secundū quosdā·sed mesue cap. de cucumere asimino videtur dicere q; sunt citrulli·Sed alii qui dicunt q; cucumeres sunt fructus sicut citrulli oblongi tamē nunq; citrinescūt·et habent folias ita distinctas sicut melones et cum maturantur habent parū dulcedinis et sunt insipidi qs et ego cōcedo·Vnde cucumeres nō sunt melōes indi quia auic· quarto canone cap·de cura tertiane pure ponit melonem indum et cucumerē ergo nō sunt idem· SERA·sic dicit sicut apparet m·l·dulasa·similiter cucumeres nō fūt citrulli sicut apparet in·l·citrullus·Et ecia sera·dic auc· gal·q; citrull9 frigidior est cucumer ergo cucumeres nō fūt citrulli preterea i predicta·l· sera· auc·abix aqua cucumeris et citrulli cōfert inflammacioni aē·ergo nō sunt idez·SERA·li· aggre·cap·rachera auc·gal·Cucumeris substancia ē grossa dura digestioni et generat chimum malū paratum corrupcioni quāuis melon sit cicius corruptibilis·Et virtus ei9 est q; infrigidat et humectat in·ij·gradu et mollit ventrē et proiecat vrinā·Et qñ sumitur cum rob aut cū lacte cōfert vlceribus vesice et sedat inflāmacionē stomaci et sitim quādo comedit et sedat fumositatem ex caliditate et ofert ei ex pprietate quā habet·Et idem auc·abix· aqua citrulli ofert inflammacioni fe·et sedat sitim et laxat ventrē laxacione bona sine nocumento aliquo et debet bulliri cum zucaro albo·Et nō oportet q; detur habentib9 naturā durā nimis ad mouendū quia illa nō habet virtutem tantā q; laxet naturā durā Et si ipa fecerit moram in stomaco fortitā indu cit laborem et nocumētum et inflaciones·Raby moyses auc·gal·Cucumeres et pepones si cito nō digerantur sunt venena mortifera GAL· vij·sim·phar·cap·fikimis videtur dicere q; cucumer dicatur de popone et cucumere ia dicto nā dicit fikimis·i·cucumer esibilis qui quidē pepō est subtilioris substācie qui vero nō ē talis grossioris est substancie ac eciam abstersiua et incisiua participat virtute· vnde diuretica fūt et splē didum reddunt corp9 et maxime si siccauerit qs semen deinde incidens et cribrans lenire faciūt dominat· autē in eis frigida et humida cōplexio nō tamē fortiter sed in·ij·gradu locatur·Si vero quis semē siccauerit vel radicem nō adhuc humide nature ex[illegible] sed iam siccācium in primo quasi gradu vel·i· incipiente·Est autē et abstersio in hijs plus c[illegible] in carne fruct9

Cucumer agrest[illegible]	·i·cucumer siluestris vnde fit elaterium et est cucumer asininus·
Cucumer eraticus	idem
Cucumer indus	idem
Cucurbita alexandrina	·i·coloquintida
Cucurbita deserti	idem
Cucurbitinus	·i·cucurbita agrestis
Cudibion	·i·buglossa
Cudilion	idem
Cudiblos	·i·lingue canis

CAp· ·CLxxxxv·

Vſa ara. latie vero citonia. GAL. .ij. de cibis. Mala ipſa nō ſunt habencia vnā naturā qȝ eſt quia q̄dā ex eis ſunt dulcia quedā pontica et quedā ſtiptica et quedam acetoſa quedā inſipida et in dulcibus eſt ſubſtācia aquoſa temperata et pontica vincit in eis frigidum terreum ſed in ſtipticis hec eſt eadem ſubſtantia cuz aquoſa ſubſtancia dulci. In acetoſis aūt eſt ſubſtancia frigida. et virtus ponticorum et ſtipticorū et acetoſoꝝ eſt virtus que incarnat et que ogluctinat vulnera et prohibet illud qȝ currit ad apātā in principio eoꝝ et fortificat os ſtomaci et ſtomacū laxum et fluxum. maxime vero q̄ ſunt ſtipticiora ex eis et acetoſiora ſed illud quod vincit ſuper naturā inſipidoꝝ eſt aqua et complexio eorū eſt humidior et frigidior a ipā adminiſtrantur in medicinis apātū in principio eoꝝ et in augmēto et vniuerſaliē in malis ē humiditas multa. et ſupfluitas frigida a iō deſtruiē fuerȝ eoꝝ et arefcit. Seruāt tamē qñ coquūt cū melle a fit iȝ rob. et ſuāt eodē mō citonia ipſa cum melle ſicut et fuci eorum. Citonia maiora uocantur ſatutiora et ſunt maioris iuuamēti q̄ alia. Rememorans ergo illoꝝ quecūq̄ poma ſtipticāt ſcias frigidū et terreſtrem chimū habere. quecūq̄ aūt acetoſa videnē frigidum quidē ſed ſubtiliuz pciū medie vero complexionis eſſe q̄ dulcia ad caſidius declinare videnē ſicut que pfecte apoya. i. ſine qualitate et valȝ aquoſa ad frigidius melinata. vtaris ergo ipſis ſecundum predominanciū humoꝝ virtutes. Auſteris autē pomis quidē quādo ꝓpter diſcraſiam ca. aut ꝓpter humiditatē multā atonus. i. ſine figore venter extiterit. ponticitas autē quando ſufficiēter excreuerit huiuſmodi acetoſis vero quādo eſtimaueris in ipo groſſum humorē collectū eſſe nō valde aliquid frigidum tanquā frigidius quidē nō acetoſis ſed dulcibus indiget. Siccāt aūt ambo groſſiciem humoꝝ acetoſa et dulcea. Differunt autē hec in hoc q̄ hec quidē cū infrigidacione illa vero cū caliditate operantur. palā autē ex iam dictis ſepe q̄ ſtiptica quidē ꝑfluoſſeceſſus reſtringunt acetoſa humoꝝ quidē groſſum inuencia in ventre diuidunt hūc. ſubducunt q̄ ſtercus. et ꝓpter hec humectat egeſtiones. purū autē inuencia ventrē reſtringūt ipſum magis. eſt quidē et aliud quoddaz genus chimi nō in pomis ſolū ſed ā in omnib⁹ aliis fructibus quod aquoſum vocant et apoion minime quidē bonū ſtomaco ſicut a aqua. Malicia aūt eſt in pomo q̄ talis his qui ad eſum ipſius venunt aut ꝓpter delectacionē hoc agentib⁹ aut propter ſtipticum quādo ergo neq̄ delectabilia ſunt comedere talia neq̄ robur imponūt vētri ſicut ſtiptica neq̄ ſunt cōiuncta roborantib⁹ merito ſpernēda fūt ſicut apud nos in aſia i multis locis porcis ipa prohibem⁹ platamiſtica vocantes quomā guſtantib⁹ ſunt aliqualiter ſimili teneris foliis platanoꝝ. Cauere autē opor-

tet pulcherrima poma anteq̄ ſuper arborē fūt matura. Indigeſtibilia enim ſunt et frigida et tardi receſſus et mali chimi cū ꝫ frigidum groſſum meſibiliter chimum habent. Quecunq̄z aūt bene matura ſeruantur ad yemem. et ad ver qȝ poſt ipm proficuiſſima fiunt. Sepe etenim a megritudinibus in calido cimere aſſata mediocriter aut in aqua feruentiſſima bene decocta. dare autē oportet ipa poſt cibum ſtatim et quādoq̄z ante et cum pane roboris ventris gracia et ſtomaci hijs qui ſine appetitu ſunt et tarde digerē tibus vomitiuis q̄z et diariceis et diſintericis pdonea autem ad talem oportunitatē ſunt et q̄ pōtica mediocritatē autem habent ſtipticitatis vt dixi ſic preperata deponentib⁹ eoꝝ ſtipticitatem in tali preparacione ꝓpter quā ſtipticorum pomorum aut piroꝝ eſus laxat ventrē quoniam audiui quoſdam dicentes ſubduci ventrem ipſis poſt ſtipticancium eſum melius putaui propter racionem et experiencia nobis ſepe notā quoniam primo quodam rectore noſtro cōtinuo dicente poſt auſterorum pomorum et piroꝝ eſuz laxari ventrem intelexi factum adducens q̄z experiencia diſcuſſionē ipſius poſt hanc vtiq̄ fiducialius in alijs ad eandem experienciam veni volui cōdietalē fieri michi virum ſaltem vno die quatenus viderem quādo et quot offeruntur ſtiptica et ſecundū primam moꝝ quō conſuet⁹ erat dietari rogaui ipſum michil ommino permutare eoꝝ que ſecundū dietam. Ille autem poſt balneum aque nō multum prohibens deinde fenugrecum et rafanida et quecūq̄z talia multis conſueta ſunt offerri aliquid aliud ante illud guſtare. et ſimiliter cum ipſe comediſſet ſuperbibens aliquid vini dulcis cōſequenter comedit maluas cum oleo et garo modicum habentibus vim et poſt aliquid piſcis et porcine carnis et auis deinde bibens ſemel aut ſecundo modicū intercipiens comedebat pira auſtera et poſt hoc ꝓcipientibus nobis ad deambulandū cum parū deambulaſſent ſubmotus eſt venter ipſius notabiliter. Conſiderans ergo hoc ordinauī cum amico proſequēte die q̄ ego ipſum procurarē ſecundum dietā. primo enim poſt balneū dedi malua pira comedere. deinde alia deinceps vt conſueuerat et in hijs ſic factis nō autez notabiliter ſed neq̄z mediocriter receſſit eius venter. Admirat⁹ eſt ergo multo quod factum eſt Requiſiuit q̄z a me cauſam ipſius. at ego illi reſpondi hec nunc dicenda. Garo quidem dixi cum hijs que ſimul cum ipſo ſumebant apto nato ſubducere ventrē et hoc iā preoperante ſtipticitate vltime ſumpta maxime nō vigoroſis ſecundū ſtomacū cauſā fieri ſubductionis. Roborando ventrē et prouocando ad expellendum deorſum contenta in ipſo magis autem dixi vtiq̄z credens hoc ſumens in ſequenti die omnium quidez primo ſtiptica ſecūdo autem poſt ipſa carnes et ommū vltimo que cum oleo et garo offerebātur nequaquā inquit mouere vtiq̄z mox maluas comedens cum oleo

garo optime dixi iudicasti· euertunt enim ꝫ vẽ
trem a maxime ipsi⁹ os quod ab omnibus iã cõ
suetum est stomac⁹ vocari· Confortãt autem et
roborant stiptica propter quod et si aliquis ali
us humor ipsum euertat sicut contingit aliqui-
bus colens ru· amplior aggregata hec facere
q̃ gustauerit stiptica mox aggregat deorsuz ta
lem humorem· deinde ostendi ipsi quẽdã iuue-
nez qui ante paucos dies sumpserat gracia pur
gacionis scamonee sueũ iamqz transactis horis
quinqz post oblacionẽ et nulla assellacione con
secuta anxiari quidem dicentem stomacũ· Intu-
mescere autem et grauari ventrem· et ꝓpter hoc
pallescere et deficere et michi cõmunicasse fin-
thõata ipsuz detimencia· Qualiter igitur homi
nem curauerim audi· dixi ipsum iuuenez eiqz p̃-
sentaui presentem et narrantem quomodo quis-
dem ego preceperam comedere aliqui id modi-
cum pomi stiptici aut granati aut piri et ille q̃
comederat mox alleuiat⁹ fuit a molestijs segre
gata mox ab ipso multa materia valde ex vẽtre
Scias igitur dixi rectori et cui hoc accidens est
quandoqz supcomedis stiptica ꝓpter debilita-
tem stomaci et ventris ille et magis hoc inquit
verum dixisti· Est enim michi natura talis q̃
stomacus meus auertitur de facili a quibuscũqz
Cõponitur autem ex ipsis pomis cibariũ manifi
uum stipticitatis oportunũ ad roborationẽ vẽ
tris debilitati· In syria autem est vocatũ melo
placenta· cõponũt autẽ edulium manifiuũ sic et
ad romã deferuntur plene ipso olle noue· Et cõ
ponitur dictum edulium ex melle et carne pomo
rum cõminuta et elixa simul cum melle adhuc
autem et piperis habet aliquid albi et zinzibe-
ris sed nõ est nunc tempus doctrie ipsi⁹ alibi p
fecte dicte· Et flos arboris citoniorum duz est hu-
midus vel siccus est conuenies emplastris in q̃
bus est necessaria stipticitas· Et quãdo bibit̃ cũ
vino cõfert sputo sanguinis et fluxui ventris et
menstruorum et vinum citoniorum simplex quod est
sine melle cõfert et abscindit fluxum colericũ et
sitim et que ex citonijs sumũtur cum melle sunt
bona vomitui flegmatico et confortant epar· et
muscillago granorum eorum cũ zucaro lenit cannã
pulmonis et humectat siccitatem ei⁹· AVIC.
li· ij· cap· de citonijs quãdo abluitur cinis ramo
rum et foliorum eius fũt sicut tuthia et rob pomo
rum eius acescit propter illud quod est in ipso
de humiditate aqua frã et assatum est melius
et magis conferens et eius quidez assacio fit q̃
cũqz cauat̃ et extiuntur grana eius et pomũ in
ipso mel et linitur luto eius corpus et postea po
nitur in cinere· Frigida est in primo et in fi-
ne et sic· in principio secundi· Et est stipticũ cõ
fortatiuũ fortiter· et flos eius est stipticior· si
militer oleum ipsius et dulce est minus stipticuz
et semen eius est lenitiuũ sine stipticitate· Et ꝓ
hibet cursum superfluitatũ ad viscera· et reti-
net fudorem et oleum eius cõfert scissuris frigo
ris et formice et est vtile vlceribus scabiosis· et
multitudo eius generat dolorem nephritici et assa
tum ponitur sup aposthemata oculi ca· et ei⁹ fu-
cus confert dilatacioni anhelit⁹ et asmati et ꝓ
hibet sputum sanguinis· et semen eius confert a
speritati gutturis et lenit cannam pulmonis et
mucillago eius ecia humectat ipsaz cannã et cõ
fert vomitui et ebrietati et sedat sitim et cõfor-
tat stomacum recipientem superfluitates· Spu
pus eius et ipsius infusio et quod de eo elixatuz
est ex ipo vtunt̃ multi in secunda mensa supra vi
num et ꝓhibet ebrietatem et fit ex eo sirup⁹ cõ
fortans appetitum deiectum valde et mortuuz et
confortat stomacũ et prohibet vomituz flegma
ticum et est prouocatiuuz· Et iam dictum est q̃
illud est per accidens a illud quod cũ melle elix
atuz est est maxime ꝓuocatiuũ verum tamẽ q̃n
qz soluit ventrem et non stringit et generat co
licam et dolorem ventris pungitiuũ et confert
dissurie et retinet fluxum menstruorum et cõfert
arsure vrie quãdo distillatur suc⁹ ei⁹ aut oleũ
ipsius in virga· et cõfert oleum ei⁹ renib⁹ et ve
sice· a quando sumit̃ post cibũ soluit adeo ꝓ q̃n
plurimum ex eo sumitur extrahit cibum ante di
gestionẽ et clisterizatur decoctio eius ad eminẽ
ciam ani et matricis· Raby moyses· Citonia a
pregnãtibus comesta generant filios hylares
et comestio ipsorum assorum post cibum generat
gaudium· SERA· li· aggre· cap· cafa· auctori·
dyas· Arbor citoniorum et malorum folia similiter et
flos et sũmitates sunt stiptice et proprie arbo-
ris citoniorum· et fructus eius immatur⁹ est stip
ticus· Mala autẽ illa que colliguntur in vere ge
nerant coleram citrinam et inducunt inflamma-
cionem et nocent neruis et iuncturis et membris
que sunt de genere neruorum· Sed citonia fũt bo
na stomaco et prouocant vrinã et si assantur fũt
meliora habentibus fluxum antiquũ et vlcera in
testinorum et sputum sanguinis et colliricã passio
nem et quãdo bibitur in fusione citoniorum cõfert
stomaco et intestinis ad que currunt superfluita
tes· et quãdo sucus eorum sumit̃ confert asmati
et fit ex decoctione ipsorum cristere ad exitũ matri
cis· Et quando ipsa cõdiuntur cum melle prouo
cant vrinam et mel cum quo cõdiuntur idẽ facit
quoniam acquiritur ab eis virt⁹ q̃ abstergit vẽ
trem et illa que condiũtur cum melle conferunt
stomaco et habent saporem bonũ verũtamẽ de
biliorum sunt operationis in constringendo quã
illa que nõ coquũtur et citonia ipsa coquũtur et
ponuntur in emplastris ad cõstringendũ ventrẽ
et ad inflaciones stomaci et ad aposthemata cali
da mamillarum et ad duriciem splenis et emoro
ydas et fit ex eis vinum quando teruut̃ et fit ex
eis suc⁹ et proiciunt̃ desuper kist· xvj· mellis
vt cõseruet̃ quia si non apponeret̃ mel acesceret
istud vinum conuenit omnibus egritudinib⁹ q̃-
b⁹ dixim⁹ citonia cõferre· et fit ex citonijs oleũ
et dicitur citoniorum· Et vtimur eo q̃n volum⁹ vẽ
trẽ alicui⁹ stipticũ reddere· et oportet ꝓ eligã
tur citonia que dicũtur licinia et sũt parua rotũ-

ba boni odoris·illa vero que vocant̃ saturnion et sunt maiora sunt minoris inuamenti q̃ illa et flos citonior̃ dum est siccus nō humidus ē cō= uenies in emplastris in quib9 ē necessaria stip ticitas et ouemt apātibus calidis oculor̃ et q̃n bibitur cum vino cōfert sputo sāguinis et flu xui ventris et intestinor̃ et eciā mēstruor̃· Sz illa que dicuntur mellomella molliunt ventrem et expellunt lumbricos et sunt mala stomaco et i flatiua ipsius· Sed illa que nominātur in latino amicata sunt bona stomaco et stringūt vētrem et ꝓuocant vrinam nisi quia sunt debilioris vir tutis q̃ citonia et ista sunt illa que vocant̃ aty rotppa·Et siluestria ex eis sunt similia malis i ve re nascentibus in stipticitate. Et oportet q̃ ad ministrētur citonia megritudinib9 in quib9 o= portet stipticare anteq̃ ad maturacionē peruemāt. Et idē sera. auc. humay· Citonia prouocāt vrinam per accidens et stringunt ventrē. Et id auc. abē mesuay pōticitas eor̃ ē pl pōticitate malorum·et qui fugūt ea post potū vini prohi bent fumositates vini ascendere ad caput. et nō oportet q̃ aliquis vtatur eis nimis quia faciūt accelerare defensum cibi ante eius digestionez et nimius vsus eor̃ generat colicam et dolorē neruor̃·Et rob eor̃ simplex cōfert colere q̃ ge neratur in stomaco et eius quidē miua fortificat stomacū et incoriat euz et abscindit vomitū qui accidit ex flegmate·et vinum citonior̃ simplex q8 est sine melle cōfert colere et abstcindit flux um colericū et fitim et que ex citonis sumuntur cum melle sunt bona vomitui flegmatico et ca lefaciunt stomacū et condita ex eis incoriant sto macum et fortificant epar et muscilago grano= rum eor̃ cū zucaro lenit cannā pulmonis et hu= mectat siccitatem.

CAp· ·CLXXXXVj·

Vgeg ara·gre· hpalon siue hpaon latine vero vitrum· Vitrum fit ex cinere herbe spinose nascētis in littor̃ maris· di cūt quidā q̃ sunt tribuli marini sed falso primo vocatur herba vitri·SERA·libr·aggre·cap. cugeg· Cugeg est vitrum ex eo est lapidosū et ex eo est arenosum et quādo accenditur et misce= tur cum eo lapis magnes coagulat̃ corpus suuz ꝓter plumbeitatē que est in eo·Virt9 eius est ca·in primo gradu ficc· in tertio et ingredit̃ in multis cohol et aufert furfures capitis et lenifi cat capillos et barbam et quādo teritē et bibit̃ cum vino albo et subtili frangit lapidem in vesi ca·et idē auc·aben mesuay est ca·et fic. et est bo nū pulmoni et casui capillor̃·et vitri sūt plures colores nā ex eo est alb9 fortis albedinis sicut cristallus·et est melius alijs et ex eo est rubeus. et est citrinum·et viride et azulinum·et dicit̃ q̃ vitrum est lapis stulcior alijs lapidib9 et est in lapides sicut stultus inter homines·nā ipm in= stimatur ad omnē tinctura·et est facilis disso= lucionis in igne a quo extractū cito petrificatur et coagulatur·

Cristallus autem est species vitri nisi quia in= uenitur in minera sua vbi coagulatur et lege ꝓ ipso litteram lapis cristallus. Bulcasiz li·qui di citur seruitor vitrum sic aduritur teratur et po= natur in crucibulo q̃ suffletur fortiter donec adu ratur·q̃ si nō bene aduratur·iterū suffleē donec aduraē quātū oportet·

Cubapsap ·i·que in iuncturis vel flexuris iunctur arum ꝓpter sudorem fiūt·

Cubarion ·i· prassium

Culabra ·i·arnoglossa

Culcas est herba habens in se salsedinez et pur gat a quam citrinam

Culcam idem

CAp· C·LXXXXVij·

Vlcasia vel collocasia gre·ara·bul cas·latine vero caso· Plinius capi· de culcasia·Culcasia quam aliqui ciamon vocāt nobilissimam hanc in egipto emilo metunt caule cum coctus est arenoso in madendo bulbo autez qui intra folia emicat spectabili foliis latissimis eciam si arbores comparentur ad similitudinem eorum que personacia·i·lappago maior dicun= tur secundum dyas·in nostris partibus vocam9 aque mili suis dotibus gaudent vt impressis col locasie foliis in fartam speciem vasorum porta= re gratissimum habeant etcetera· Hec her= ba est quam dyas· vocat fabam egiptiacaz cui9 proprietates et virtutes secundū ipsum inuemi= es in·l·faba egiptiaca·et istaz fabam egiptia= cam vocat auic·bulcas de qua capi. facit in se= cundo canone· Est enim culcasia satis nota in egypto apud mercatores practicantes et in sy= ria. et ego ipsam habeo salerni in viridario meo secus spectabilem fontem que culcasia vulgari nostro vocatur caso·cuius folia aquis more va sorum plena egrorum et conualescenciū mentez delectant necnō eorum animum excitant ad bi= bendum·SERA·li·aggre· cap·bulcas auctor· gal·bulcas·i·culcasia·In sapore huius plante ē acuitas et mordicacio multa et stipticitas pau ca·et virtus eius est ca· in secundo et quādo co quitur confert stomaco·Et idem auct·ab en me suay·Culcasia est ca·et hu·et auget sperma·et radix coquitur et habet bonum saporem et est bona stomaco et appetitum prouocat et vrinam Est cali·et humi·et auget in spermate hec her/ ba est multum egipceis nota· Et nascitur iuxta aquas·et habet folia magna et lata·et radix co= cta et comesta auget corpus·Paulus cap·8 cul casia·Culcasia est herba ommibus nota et nasci tur iuxta aquas cuius radix comesta et cocta sto maco est vtilis. Ysaac in dietis par ticularibus cap. de culcasia·Culcasia est herba plurimū in

egipto naſcens aliquantulum|pontica cū acuitate. vnde monſtratur ca. et hu. Cuius radix ſi elixetur acumen emittit. et viſcoſitas quā prius latenter habuerat mea aperta fiet. Ideoq; durioſſi q; nutrimenti eſt generatiua. ſed cum ſui ponticitate ſtomacum confortat et ventrem cō ſtipat. Si tamē moderate comedatur bonū generat nutrimētum valet q; diſinthericis cū viſcoſitate et ponticitate quam habet. AVIC. li. ij. cap. hulcas vel culcaſia eſt planta in qua eſt aſſimulacio de aliſnen ca. eſt, et ſic. in primo. et in ipa eſt ſalſedo cuz ſtipticitate et partes eiꝰ nō ſunt ſimileſ et eſt cum inflacione pauca. Fit ex ea gargariſmus cum lacte ipſius et ſale et in egipto decoquitur cum eo caro. et frigitur cum oleo et eſt illis cibus ſolucione educit aquam citrinaz et proprie ſemen eius et ficus ipſius et minoratur ex ea vt debilitet prouocat vrinam et generat ſperma et expellit coleram et aquoſitatem cum facilitate et potus eius ſit ab vna tercia libre vſq; ad duas tercias libre.

Culſura · i. ſpecies luti que dicitur magra.

Culx culicis lazenzala et eſt quoddam genus muſce

Culeſ · i. ſalix

Cule · i. venter. ſ. ſtomacꝰ

Culi · i. ſolis grana

Culbi idem

Cublion · i. cimbalaria

Culoidon · i. ſida vel bleta ſilueſtris

Culobria · i. brionia

Culoſartios · i. mentaſtrum

Culopartios idem

Culules · i. fiſimbrium

Cululex idem

Culuigen · i. galanga

Culubrios · i. anetum

CAP · CLxxxviij.

Vlb. vel culibi vel calibi ara. grelitoſpermon eraclion vel baliſtos vel bathāgliſcos vel aſtorchos latine vero milium ſolis. SERA. li. aggre. cap. culb. auctor dyas. Culb. eſt herba cuius folia ſimilantur foliis oliue. niſi quia ſunt maiora eis et molliora laciora et ſunt eis inferiora declināt verſus terram velut ſtent ſupra ipſam et hēt virgas eleuatas ſubtiles ſicut ſquinantū et in ſūmitate virge eſt ſimile ramulo diuiſum in duas partes in quo ſunt folia minuta et iuxta quodlibet folium eſt ſemen album durum fere vt lapis retondum in magnitudine orobi parui naſcitur in locis aſperis et altis. DYAS. cap. litoſpermon eracliō vocatur propter fortitudinē ſeminis. eius folia ſunt ſimilia foliis oliue ſed laciora et oblongiora. et virgas tenues in groſſitudine iunci ligno ſas. et in ſūmo virga diuiſa eſt. in qua folia minuta ſunt vbi et ſemen rotondū et lapidoſū eſt et albuz piſe ſimile. naſcitur locis aſperis et altis. POSSE. DYAS. virtus eſt ei mictualis. et ſemen eius bibitum cū vino albo calculos frāgit et vrinam prouocat. Plinius cap. bathāgliſcos eſt ſemen eius herbe q̄ dicitur aſtorcoſ qđ ſi quis biberit frangit lapidem et prouocat vrinam. Paulus cap. calebi. Calebi. i. granuz ſolis prouocat vrinam et menſtrua et eſt ca. et ſic. in tercio gradu et vinum decoctionis eius et puluis ipſius in cibis ſumptus ſoluit ſtranguriā et diſſuriam et yliacam paſſionem.

CAP · CLxxxix.

Vmechbre ara. grece cumetiran latine vero pira. SERA. li. aggre. cap. cumechbre auct. gal. Subſtancia eius eſt cōpoſita ex ſubſtancia terrea et aquoſa. Et ſi vis poteſt aliter dici q; vna. ſ. eius pars eſt frigida et alia temperata. et ſapor piri eſt ſtipticus cuz dulcedine aquoſa. et virtus pirorum eſt deſiccatiua. et cōglutinat vulnera ſine aliquo medicamine. et quādo comeditur fortificat ſtomacum et ſedat ſitim. Silueſtre vero eſt magis ſtipticū et plus incorat et corrugat ſtomacū q; ideo plꝰ conglutinat vulnera et prohibet fluxuz humorum. Et idem auc. aben meſuay quādo quodcūq; eorum coquitur vel domeſticum vel ſilueſtre cū fungis aufert maliciam eorum et maiora ex eiſ fūt fortioris virtutis q̄ parua. parua autez ſunt nutribiliora q̄ citonia et tob pirorum abſcindit fluxum colericum et incorat ſtomacum et pira proprie generant colicaz. et oportet q; fumatur poſt ipſum vinum mellis factum cum ſpeciebuſ DYAS. cap. de piris. Piri multe ſunt ſpecies ſ; ſtiptice omnes vnde ad reumaticas paſſiones cataplaſmatibus adhibita faciunt. et reuma cōpeſcunt. Elixatura eorum ad omnia prefata iuuāt et ſi ipſa pira a ieiuno comeſta fuerunt abſtinent ventrem et piri ſiluatici ſpecies ſunt q̄ tarde matur[illegible]re poſſunt plus ſtiptice q̄ ſupradicte ſed ſimilibus cauſis proſunt perhibēt quoq; aliqui fūgos venenum amittere ſi cum piris fuerint cocti. AVIC. li. ij. ca. de piris in ipſis fūt terreitas et aquo[illegible]as et in noſtra quidem terra eſt ſpecies que d[illegible]itur ſenabruda habet magnā capacitatem et e[illegible] vehementis rotondítatis et ſubtilis corticis et boni coloris quaſi peruium quaſi ipſum ſit aqua zuccari coagulata plurimū ſed nō propter ſpiſſitudinē ſubſtancie boni odoris valde quod cum ab arbore ſua cadit ſup terram deſtruitur. et iſti ſunt in quibus non ē nocumentum de ſpeciebus pirorum. pira que nominantur ſemia ſunt frigida in primo et ſic. in ſecundo. ſerebrud vero ſunt temperata humida. et omnes ſpecies eius ſunt ſtiptice intrantes in emplaſtris retenciones materierum et quādoq; abſtergunt parum. et eoruz humor eſt plurimꝰ n laudabilior humoꝝ pomoꝝ ſm q; dixit rufus.

Ea aūt que dicta sunt scenabrud in terra corascemi absq; alijs dicta sunt lenitiua nature et bonichymi valde cōsolidāt vulnera et proprie filustria exiccata et sunt preparatiua stomaci q absendunt tussim et sedant coleram et stringūt vētrem et ꝓprie que sunt exiccata et in piris quidē est ꝓprietas faciēdi euenire colicā quare oportet vt bibatur post ipsa de pdro melle cū speciebꝰ que sunt vt piper cinamomū et hijs similia et eoꝝ rob·confert fluxui ventris colerico· Cimis spēi eoꝝ vehementis stipticitatis et tarde maturacionis est et cura fungoꝝ mortificāciuz et quando isti fungi coquunt̄ cum piris minorat̄ nocumētum eoꝝ·

Cumeos	·i·gumi
Cumethre	idem
Cumecre	idem
Cumetiran	idem
Cumimum	·i·cimimum
Cumi	·i·gumi
Cummi	idem
Cuneasor	·i·barba siluana
Cundos	·i·condisia dyas·

vero vocatur strucium et est inducens sternutamenta sicut elleborus·et plinius vocat ipm radiculam paulus vero ayt· Condisū et radix interius citrina exterius nigra et planta eius assimilatur plantę dicte canatia et ipaverius est in radice similis pirethro nē·l·l·odes

Curafie	·i· blaccebissancie
Curata	·i· muscilago que

egredit̄ in tenasmonē et in fluxu vētris

Curati	·i· frustra subtilia
Curaci	idem
Curaf	·i·apium
Curach	·i·corrodens

CAp· ·CC·

Vrat ara·latine porrum·SERA. li·aggre·cap·curat·Curat·i·porrum·Ex eo est domesticum et est hyspanicuz et est ex eo nabati et est montanū. Et ex eo est porrum vinee et porruz agreste et mediū inter porrum et alium·Et reperit̄ virtus huiꝰ inter virtutem porri et allij sicut in[illegible]mis in·l·taū· Et ꝓpter hoc est magis deiccatiu et acutū q̄ porruz domesticum·nē·cuncta agrestia acriora sūt domesticis·et medicine que calefaciunt illa calefactione sunt in fine graduū et ob hoc est malum stomaco et est acutū incisiuū grossoꝝ humoruz magis aperitiuū opilatoꝝ organoꝝ et eiꝰ opacio est plus q̄ domestici et propter hoc prouocat vrinam et menstrua et potissime quādo retinētur propter humores frigidos grossos et hz tantū de calefactione q̄ uleeret quādo applicatur corpori exterius et nos iam diximꝰ q̄ omnes medicine que calefaciūt illa calefactione et vlcerant sunt in fine graduum. POSSE·SERA. auct.dyas·porrum domesticū incitat libidinem et quādo misceē cū melle et fit inde loboc et cōfert dolori pectoris et vlceribus pulmonis·et q̄n comeduntur eciam mundificāt cannā pulmonis et quādo quis assuefacit cibum eius inducit obscuritatē visus et est maluz stomaco et q̄n aqua eius miscetur cum mellicrato et exhibet̄ confert morsibus venenosis·et quādo fit emplastrū cum porris ipsis et ponitur supra locum morsus facit hoc·Et quādo miscetur cum olibano et aceto q̄ lacte et oleo ro·et distillat̄ in aurem et confert dolori eius et tynnitui qui fit in ea et quādo fit emplastrum cum eis et sumach aufert verrucas et quādo fit emplastrum cū eis et sale mundificat vlcera sordida·et quando bibitur ex semine porri et gramis mirtiana·z·ij·simul tritis abscindunt sputū sanguinis antiquū a pectore·et idez auct. rufi porrum prouocat menstrua et fetus q̄ aufert eructacionis acetosas et mollit ventrem· Et idē auct·iudei proprietas autē est q̄ destruit dentes et gingiuas·Et idem auct· abenmesu ay·ꝓcet vesice et renibus quando sunt in ipsis vlcera et folia porri de semi cōferunt matrici ex ꝓprietate que est in eis quoniā est in eis humiditas que facit lubricare fetū et semen porri quando fumigatur ex eo anus deiccat fistulas q̄ sunt in eo· Sed porrum vince est deteriꝰ stomaco et est calidiuꝰ et magis ꝓuocat menstrua et quādo comeditur cōfert morsui venenoso· Paulus cap· de porro·porrum adustum mixtum cuz melle et iunctum curat ragadias seu fissuras que fiunt in labijs.

Curinaballe	·i·antrax
Curema	est radix crocei co

loris et est celidonie minoris

Curcuma	idem
Curelia	·i·corrigiola
Curich	·i·iuncus de milo
Curic	idem
Curiati	·i·mellilotum
Curegi	·i·citrum
Curosian	·i·scordeon
Curoblasi	·i·napta
Curugen	·i·melissa
Curbur	·i·coriandrum
Curt	·i·arbor acacie vꝰ

gumi arabicum quod est eius gumi

Curch	idem
Cusamon	·i·peucedanum
Cusamion	idem
Cusbaralbel	·i·capillus veneris
Cusoaria	·i·almea

Custos orti pentadactilus gira solis columba pasteon paramistrion idem et ē catapucia

Cusus	·i·edera
Cussus	idem

Cuscute rasca limi podagra limbruncus draascꝰ idem et quid est·l·l·chasuch.

Cuscute romanum	·i·absinthium
Custu	·i·costus
Cute	·i·eupatorium

Cutre idem
Cutrelion ·i·antera
Cutmoroſtās ·i·caduc⁹ flos mali punici
Cutis arietis quid eſt·l·l·geldalcheth
Cutim ·i·balauſtia
Cutub eſt quedā ſpecies melācolie
Cutubuth idem
Cuturac ·i·ſaturēgia
Culeganus ·i·galanga
Churice ·i·affodillus
Chulem ·i·herba capillacia

CAP· ·CCj·

Vlefara·gre·itee·latine vero ſalix SERA. li·aggre·cap·culef. Culef·i·ſalix folia et flos et roſa eius habent in ſapore ponticitatē et virtus ſalicis eſt deficcatiua ſine punctione. Cortex vero ipſius ficcioris ē complexionis ſicut ſunt omnes ſpecies corticis vnde adminiſtrāt in gluctimacione vlcerum. Sed flos et roſa eius adminiſtrantur et admiſcētur in omnibus medicinis et vnguentis deficcatiuis. Et ſunt ex hommibus qui accipiūt flores et roſam et ſucuz ipſius et cōponūt ex eis deficcatiuā medicinā que cōfert in multis quia ſiccat ſine mordicacione et proprie quia in ipſa ē ſtipticitas pauca et quādo cōburuntur ei⁹ cortices et conficiuntur cum aceto adminiſtrantur in omnibus egritudinibus in quibus neceſſaria eſt deficcacio ſicut in verrucis et proprie in rotondis et in verrucis ſimilibus capitib⁹ clauorum et in verrucis infixis in cute eradicat enim eas quādo fit ſuper eas limicio et quando euellitur cortex eius tempore quo emanant flores et colligitur gumi eius hēt hoc gumi virtutē abſterſiuā ſubtiliatiuā et ideo adminiſtrāt in omnibus egritudinibuſque accidūt pupille et faciūt impedimentū viſus. Et idem auct·pauli virtus foliorum et corticū et fruct⁹ ſalicis et ſuci eius eſt ſtiptica et eſt fri·et ſic·cōplexionis in·i· gradu Et idem auct·bedigor quādo bibunē folia eius trita cum pipere et vino pauco cōferunt colicis et quādo ſumitur cū aqua prohibet impregnacionē·et fruct⁹ ei⁹ cōfert ſputo ſanguinis quādo bibitur et cortex eius ſimiliter facit hoc et ſucus foliorum et cortex eius trit⁹ cū oleo ro· ſi bulierint in cortice granati cōferūt dolori aurium et eius decoctio adminiſtrata ſup pedes podagricos cōfert eis multum et mūdificat furfures capitis·et colligitur humiditas ab ea defluens quādo excoriatur a cortice ſuo quādo incipit apparere flos eius quoniā reperitur intra corticem humiditas congregata q̄ abſtergit oculum et aufert tenebroſitatē ei⁹ ꝓprietas ſalicis eſt que extrahit ſanguiſſugas adherentes gutturi et gluctimat vulnera recencia·et idē auctor ab en meſuap folia ſalicis bibita prohibēt impgnacionē et conferūt fluxui ſanguinis et lac quod egreditur ex eis acuit viſum et abradit pilos et

et idem auc·pauli in foliis ſalicis et ſalice nō dixit gal·aliud· GAL·vij·ſim·phar·capitu·ytee. Ytee ſiue ſalix vtetur quidez aliquis et foliis·ad ſanguinolentoꝝ vulnerum cō ſolidacionē ꝙ maxime flore eius fere omnes vtunē medici ad confectionē ficcatiui emplaſtri eſt enim vis eoꝝ ſuauis ficcatiua·habet autē et quiddā ſtipticitatis·quidam vero et ficcū faciētes ex eis īmordax et ficcatiuū habet pharmacum ad multa vtile nichil enim magis occurrit viſui quam pharma cum immordatius ficcans patū ſed ſtipticans· ſicut in tractatu de compoſicione pharmacoruz plenius dicetur· Cortex eciam hui⁹ arboris ſiſ eſt tam frondium q̄ floꝝ virtuti preterq̄ q̄ eſt ficcior ſecundū complexionē ſed hunc quidā accendunt et vtuntur cinere in omnib⁹ hijs q̄ violenter indigent deficcari ſicut figiles et chiles ·i·mirmiceas auferunt ipm madefaciētes aceto acri·quidam vero tempore florendi incidentes corticem liquorem quidē colligunt et eo vtunē in offuſcātib⁹ pupillis cum fit pharmacum abſterſiuum ſimul et ſubtiliatiuū cūq̄ ſit huiuſmodi poterit eo aliquis vti et ad alia multa·

Churcar ·i·cardamen
Cruſca ·i·puluis
Cruſca cymolea ·i·puluis cymolee
Cruſca fymolea ·i·puluis ceruſē
Crub ·i·caulis
Crumil ·i·rubus

SEQVITVR DĒ ·D·

Aaren·i·cubebe
Daariſion·i·riſi
Daablectos id eſt blacce biſancie
Daidil·i·ariſtologia lōga
Daicolios gre· latine digitus nam dactilus eſt vnus ex· v· digitis
Dauracb ·i·pondus
Dauſir ·i·bauena
Daac eſt ſemen baucie ſilueſtris
Dauguan eſt menſura liquidorum ponderan libras·xxxiij·
Daumaram ·i·ozimum
Daucus grece ·i·baucia vel paſtinaca latine·vnde daucus alius eſt aſinin⁹ alius domeſticus quādo per ſe ponitur dauc⁹ debet intelligi paſtinaca ſilueſtris·i·daucus aſinus vt io. ſera. cap. de tyriaca et gal. ſecundo 8 edulijs circa finem vt patet in·l·leſas licet caſſius fe·cap·de empicis dicat quādo per ſe ponitur q̄ eſt ſemen baucie ortenſis et eſt daucus ſilueſtris vel aſininus melioꝝ cretico et dicit̄ creticus quia in creta inſula inuentus eſt prius·a dicitur aſininus quia eſt cibus aſinoꝝ· Creticus autē eſt maioris efficacie et hoc propter terre

dispoficionē meliorem proqua·l·l·lesa·

CAp· ·CCij·

Abalch ara·vel helevel hisos grece et latine viscus·SERA·li·aggre·cap·dabalch auct·dyas·melior ex eo ē nouus qui similis est in colore suo colori porri·exterius vero est subruf9 sine asperitate et sine furfuritate q fit ex fructu rotondo paruo qui nascitur in arbore glandiū·et eius folia sunt sicut folia arboris bussi·fructus ergo iste contō ditur et abluitur deinō coquit in aqua·Sunt aūt quidā qui masticando fructū ipsum faciūt viscū·reperitur ecrā in arbore pirorū et malorū et in multis alijs arboribus et aliquādo in radice arborū aliquarum paruarū·et latine vocatur hec planta vissago·vidi aūt ego in monte nabasat homines qui faciunt ex arbore magna q̄ nascit apud eos et apud ipsos vocatur tarabella et latine vocatur capilfolium·Accipiūt quidē ramos ipsius et excoriāt eos facientes fasciculos et in fundūt in aqua et dimittūt sic aliquo ex menfib9 deinde cōtōdunt otusione forti·et fit inde viscus bonus et virtus eius est similiter q̄ subtiliat attrahit et dissoluit quia habet virtutē resolutiuam DYAS·cap·viscus secūdū translationē nostrā viscus in ramulis nascens a quodā animali volatili·s·turdella viscat nam illud si moratur in ramulis arborum gluctinatur et inde nascunt virgule plurime et fit viscus qui semper viridis inuenitur·Est autē optimus qui in arbore querc9 crescit et qui est mundus subuiridis et si extēdatur nō corrumpit sed vt mēbrana extenuatur·GAL·vj·sim·pha·cap·de visco·Substancia visci est composita ex aquosa substancia et aerea de hijs ambabus ē in eo multū et ex terrea pauca et in sapore ei9 est acuitas plusq̄ amaritudo et virtus eius est q̄ calefacit nō tamē cito quādo apponitur corpori sed postq̄ facit morā in corpore sicut facit tapsia·et nos quidem diximus in hijs que precesserunt q̄ hec res inuenitur in medicinis quarum virtus est q̄ calefaciūa quarum calefactione est humiditas superflua indigesta·virtutes habz acres duricies mollire potest·nā de profundo extrahit humorem cū vehemencia et nō subtiles tātū sed et pingues digerit mox quidem nō calefacit sed tempore diuturno impositus calefacit vt tapsia·AVC·L·li·ij·cap·de visco·Viscus est notus ommib9 et eius quidē fructus similis est ciceri nigro nō sincere rotondus virgulatus frangibilis ex quo manus inuiscantur eius aūt minera est arbor ferens glandes et pira et mala in quibus sunt virtus aquea et aerea multiplicate valde qui ex eo bonus est·est rec ēs planus colorīs porri interius viridis exterius·teritur et lauatur deinde coquit et nō calefacit nisi post morā longā sicut gumi tute agrestis et est debilior ea in hoc·et in ipso quidem est humiditas superflua indigesta et est ca·et fic·in tercio et est resolutiuus resoluit eni humiditates grossas ex profundo corporis propter fortitudinem virtutis attractiue et lenit et dixerunt quidā q nō inest ei operacio in humiditatib9 nisi tenuibus. POSSE·SERA·auct·dyas·quando viscus miscetur cum resina pini maturat apāta q fiunt in radice auris et alia apāta et quādo miscetur cum olibano curat vlcera antiqua et quādo miscetur cum calce et cū lapide gagatis aut lapide asio et coquitur cum eis et ponitur super apāta fraudulēta aut super duriciem splenis curat·et resoluit apāta et duricies q quādo miscetur cū auripigmento citrino aut ru·et ponit supra maculas aufert eas·et qñ cum calce miscetur et rob excludit vngues·AVIC·visc9 eradicat vngues malas cum super eas ponitur cū arsenico et resoluit a pāta frigida et proprie confortat cum calce et lenit vlcera antiqua et vulnera mala et lenit iuncturas cum tanta cera quantum est ipsum et cū equali pondere sui de resina pini et confert apātib9 frigidis post aures et mixt9 cū gumi pini et cera extenuat splenem cū sup ipsū ponitur cū aliquibus rebus ipm cōfortantibus sicut est calx et huiusmodi·

Dabath — est animal magnū rapax maius leopardo et aliquādo leono q8 qñq claudicat et ideo vocatur claudicans q̄·et in 8 regali dispoficiōe vocatur papilio claud9 in terra nostra vulgo dicitur in syria dicit cabace9 ad formā lupi vergit·

Dablan — est spēs palmarū

Dabac — ·i·viscus

Dabeden — est nomē cuiusdā flumīis

Dabendime — idem q8 sucus acetosus

Dabem — idem sucus vt sup

Dabeget — est nomē cuiusdā insule

Dab — est quoddam animal vt lacerta magna ventricosum et latine vocatur ballecola stercus eius limit super pannum et lentigines et confert albugini oculi et descēsioni aque ad eum·Auic·

Dacalios — ·i·preos

Dacafios — idem

Dacanto — ·i·stercus bouinū

Dacaustics — ·i·balaustia

Dacefion — ·i·daucus

Dacrecessaan — ·i·alkikil

Daciafis — ·i·siseleos

Dacrin — ·i·gumi

Dactilorum — ·i·alkasbis·i·ficci

Dactilus indus — ·i·tamarindus

Dactili epatici — ·i·rube9 pinguis vt epar

Dactilitis — ·i·aristologia

Dadarich — ·i·cantarides

Dadarus — ·i·opoponacum

Dadafilion — ·i·filius ante patrē

Dadi dicit auic·q̄ est granum simile ordeo longius et strictius et solidius amarumq̄ scribitur autē dechui sed corrupte·SERA·liib·aggre·cap·dadi·Dadi est fructus in balde q̄ est granū

simile ordeo amari saporis teritur et conficitur cum varijs in bada et fortificat odores et corroborat ad inebriandum.

Dadion .i. deda et ē lignū omnib9 notū
Dadis idem
Dadion masculus est id quod9 grece vocatur androsomon
Dafarbachali .i. blaccebisancia
Daferion .i. ferula
Dafintes .i. russi
Dafimidis .i. muscillago
Dafrie .i. ypoglossos
Dafulsum .i. piper longum
Dafuide .i. laureola
Dafrus .i. laurus inde dia
freuleon .i. laurinū oleum
Dafrutis est secundū diasc. quedam species cassielignee.
Dafrues est medicamē metallicum et est defrigis.
Daga est mordicacio facta a stercore
Dagabaot .i. acomitum
Dahag .i. tora
Dahamethe .i. lapis adamas
Dahasion .i. rapa
Dahasioni idem
Dalac est fera similis urso
Dalmaram .i. ascebram
Dalpa est arbor dactilorum
Daledon est nomē cuius dā flumīis
Dalmedoma idem
Dalin .i. structio
Dalimus .i. rapella
Dalidos .i. pistacia
Dalx .i. cortex
Damathan vel mulco dracomis .i. sāguis dracomis.
Damarach .i. panis
Damasisimon .i. fistula pastoris
Damasomion siue altisma. Gal. vi. sim. phar. cadamasomion siue altisma de hac herba narrat dyas. tāq9 ei9 radix si bibat̄ sanare dissuria s vē tremcz stringere et tumores sedare. Nos tamē hoc nō experti sumus palam autē q9 quādā hz abstersiuā virtutē.
Damilla .i. animal simile capriolo de hā
Damisligon .i. vinee
Damiseum .i. ellenum
Damurta .i. cubebe
Damurion .i. balsamita
Damul .i. polium
Damula .i. aial sile capriolo
Danich est nomen ponderis .viij. granoz ordei secundum aliquos .vj. granorum et aliqui dicūt q9 est aureus .i. et aliqui dicūt q9 est pond9 triū granoz ordei et verius.
Danic idem
Danici est pondus quod ē medietas trium granorum ordei
Dapeleon .i. oleū de laureola
Dapneleon idem
Dapnelion idem
Dapte .i. leborac
Daptene .i. ypoglo
Dapium .i. manipulum
Dauphius .i. laurus
Dapides .i. victoriola et ē fel
Dapidos idem
Daptilus quid est .l. l. ponthab
Daranus .i. bardan9 .l. l. lappa rob
Dardanus idem
Darsanum scripsit stephanus ꝑ darsem et idē sunt et est cinamomum et est prima species ei9 .l. l. darsen
Daren est nomē ponderis et ponderat nonā partem .ʒ. et sic accipiebatur antiquitus et est dragma vna vt infra patebit in .l. dragma. moderni vero octauū .ʒ. pro .ʒ. et pro daren accipiunt.
Darcesaban .i. filsium

CAP. CCiij.

Arsen ara. gre. a latine cinamomū SERA. li. aggre. cap. de cinamomo. Cinamomū dicitur in lingua persica arbor sceni et est darsen. et darsen quidez sunt multe species et denominatur pluribus nominibus et diuersis secundū diuersitatē locoꝝ sed ex speciebus eius melior spēs est illa que dicitur massolites quia habet similitudinē cū cassia lignea q9 etiam dicitur massolites et melius cinamomum ex ipa spē est illud q8 est nouū nigrū cinericiuz cum rubore et est subtile lene a rami ei9 sūt spissi plenī nodis habentes odorem bonum et melius ex hoc etiam est quod cum optimo odore suo est acre et sicut odor rute. et pertinet ad odorem cardamomi et est in eo acuitas ymmo mordicacio lingue et parum salsedinis. et quādo frāgūtur rami eius eleuantur pulueres odoriferi cuius odor superat omnia que sunt circa se et de experiencia b itatis ei9 est ꝙ quādo rami ei9 euelluntur a terra radix ei9 euellitur facile cum eis. et melius quidem est illud q8 replet subito fauces suo vapore in primis quādo gustatur. et est species alia cuius odor est similis odori cassie q9 habet bonū odor m et coloris subrufi cui9 cortex est similis cort ci cassielignee et tale est durū tactui et habet radicem grossaz et odor est filis odori mirti aut odori cassie. et odor ei9 est cū q9 dam pinguedine. et est minus in bonitate et melius ex hoc est habens alba ligna rugosa. Illud uero quod est lene grossum nō est alicuius iuuamenti. et muemitur alia species cinamomi que dicitur nasor et est grossa planta nō habēs fortē odorem et est debilius alio et est ex planta cinamomi quod nominatur cirumquimoz siue zimarim q9 habet similitudinem cum cinamomo m apparencia. sed differencia que est in eis est pinguedo illius odoris sed illud quod dicit̄ kerse

est simile cinamomo in radice sua et multitudie nodorum et est cinamomū lignosum et est ligna forcia et longa et bonitas odoris eius minor est q̄ cinamomi. Quidā putant q̄ kerse est alia spēs a cinamomo que sit alterius nature ab eo.

DYAS. secundū translationē nostrā cap. de cinamomo. Cinamomi genera multa sunt sed melior est omnibus que est similis cassie massolites qui recens fuerit et niger colore et qui missus in vino soluat se. virgulas habens teneras et lenes et nodis plenas et cum odore pleno veluti rute acer atq̄ mordax gustu in similitudine nasturcij seminis cū q̄daz salsitudine et feruore et parua viscositudine cuiꝰ haste cum fregeris emittunt puleres odore omnia vincētes. has hastas cum terra euulseris radices earundē sequūtur hec est probacio optimi cinamomi. Est eciā alterum genus cinamomi montanū tactu asperius hoc grossius est et subrufum colore. terciuz genus est simile cassie maselliotice subnigellū colore tactu lene et nō multos nodos habēs. quartum genus est colore albo tactu molle simile cassie in robore grossum et fragile a radicibꝰ maiꝰ quintū genus est odore simile cassie colore subrufū et cortio cassie simile. hastā in se habens fortiorē cū radicibus grossioribus similibꝰ libanotido et multas hastas retinens similes mirte a cassie sed nō tantū odore plenū. Eligendū ē aūt cinamomū primi generis colore subnigrū scabrosum et semē habens simile piperi et lene lignum cuius radix mutilis est. sextū genus est cinamomi quod appellatur lotos et motos sed nec virtutem nec odorem habet. septimū genus est qđ a grecis nominat̄ xilocinamomum. i. lignū cinamomi radicē habens maiorem cuz hastis nodosis similibus cinamomo a in odore nō suaue hoc dicūt aliqui melioꝰ esse cinamomo. GAL. vij. simpliar. cap. de cinamomo. Cinamomū sumime est subtilium parciū nō tamen sūme ca. sed in tercio gradu et deiccacio eius est sicut calefactio ipsius propter subtilitatē substancie sue. sed canela cinamomū est quasi cinamomū debile et quidam eciā calciō vocant cinamomū et quidā sūt qui nominant cinamomum azet. POSSE.

DYAS. Virtus autē omni cinamomo est cali. a diuretica et malactica et leytintica et potatum cū aqua secundinas mulierū excludit et mēstrua prouocat melius hjs rebus opitulatur si mirre fuerit mixtum. venenatis morsibus occurrit vel veneno potato. caligines oculoꝝ detergit cuz melle tritū. maculas vel lentigines de facie purgat. tussim sedat catarrum mitigat hydropicis medetur. nefreticis vtiliter datur miscetur eciā cōfectionibus ocularijs et in omnibus vtiliores inueniuntur vires habens et gustum acrē extēsa stringit et in antidotis preciosum ē. SERA. auct. gal. substancia eius est subtilis et virtus eiꝰ est ca. in tercio et nō est aliqua medicina ca. cꝰ deiccacio est sicut deiccacio eius propter subtilitatez sue substancie. sed illa species que dicitur keise est cinamomū quasi debile et sunt quidā q̄ nominant cinamomum zor. Et dixit gal. in ij. de cibis q̄ cinamomum aromatizat stomacū et confert frigiditati eius et frigiditati epatis et facit euenire somnum et aperit opilaciones et ꝓuocat menstrua et abstergit obscuritatē visus et ꝺ siccat humores qui sunt in capite et in stomaco Et de proprietate vsus eius est q̄ vsus comestioms est cōferens obscuritati visus q̄ accidit ab humoribus. Et idē auct. dyas. cinamomū ingredit̄ cōfectionē medicinarū odoriferarū bonarum et est maximi iuuamenti et teritur et cōficit̄ cum vino bono et fiunt inde trociscī qui deiccā tur et reponūtur in vmbra et sic virtus eiꝰ diu eius seruari potest. AVIC. li. ij. cap. de cinamomo. vltimū est in subtiliacione att tractiuū aperitiuū rectificans omnē putrefactionē. et omnem virtutem corruptā et omnē samositatē humoralem. Et idem in li. de vitibus cordis ayt. q̄ confortat cor.

Darsem	idem quod supra
Darion	est quedā tunica minoris intestimi
Darin	.i. manipuli
Darisir	.i. auena
Dardias ceracd	.i. fex vini
Darkimi	.i. ż. ij.

CAP. .CCiiij.

Arfisahan vel mahat vel michad vel kilkil ara. gre. aspalium. latine vero arbor granati siluestris. Darfisahan est arbor quā dyas vocat aspaliū. IO. SERA. in. ij. cap. de trifera dicit q̄ est beteramen et apud sera. auct. cuiusdam vocatur airac et est arbor granati siluestris et fructus eius vocatur bel. et est arbor spinosa cuius lignū est rubeum vel purpureum secundū almāsorem. habz florē citrinū. in barbaria vocatur aldam ingreditur in trociscis andromaci tiriace maioris cuiꝰ loco ponit auic. fructum aliēbut. SERA. libr. aggre. cap. mahat. Mahat sunt vene arboris granati siluestris q̄ nascitur in semivitra mare. et in corascen et sūt vene grosse albe colligunt in hazmen et eius mala granata sunt sicut mala granata domestica i principio ortus eoꝝ et color est inter rubedinē et viriditatē et intra malum eius sunt grana tubea retonda in magnitudine seminis lentisci et dimittūt eam in cortice suo quādo egent eis extrahunt a cortice mahat et est ca. a hu. DYAS. cap. de aspalio. Aspalium sive aspaltos nascitur in insula rodo cuius species duplex est. Est enim vna spinosam fruticem et tirsum grauē habens et depositū cū cortice purpureo vel rubeo et dē so odoris summi et amari. altera est alba ligno/sa et imbecillis supple et ista est quā sera. vocat mahat. POSSE. aspalium auget sperma et corroborat coytum et est bonum podagre quādo teritur et cōficitur cum aceto et linitur super ipsum et confert spasmo et mollit duriciē iuncture

rarum· DYAS· Virtus autem eius est ca· stip= tica quod cum vino si fuerit elixatum vulneribꝰ oris medetur· et putredines quas greci nomas appellant et putredines nature curat et valet cō tra vlcera ventris quādo fit ex eo cristere et bo thor nasi et expellit fetum quādo fit cum eo na scale et fomento vulneribus prodest· pessāriis addītum muliebria deponit cuius elixatura ven trez strīgit· sanguinē reiciētibus subuenit aq̄ eius bibita inflationes et dissurias opescit·

Dars	·i· dens
Dasatigmi	·i· acetū acetosū satis
Dasagar	·i· amizi den
Dasafagi	·i· plantago
Dasephur	·i· alleluia
Dasne	·i· laurus
Dasnes alexander	·i· laureola
Dasium	·i· lauristaciū
Dasmudes	·i· mucillago
Dasin	·i· dasion
Dastincos	·i· dasnoides
Dasocoita	·i· lauri bacca
Dasocotta	idem

CAP ·CCV.

Asnoides gre· ara· spēs gare alex= andrie vel mezereō latine vero lau reola· Vbi sciendū q̄ aliqui putant laureolā nō esse mezereon quoꝝ error dignoscitur in· l· ca= mela· SERA. li· aggre· capit· gara alexandrie ·i· laurus alexandrie et est planta habens folia similia foliis mirti agrestis· nisi quia sunt maiora et molliora et albiora eis· et habet fructum inꝰ folia in magnitudine ciceris coloris rubei ad ru bedinem sanguis tendentē· et habet ramos lon gitudine duoꝝ palmoꝝ aut plus et radices si= miles radici mirti agrestis nisi quia sunt mollio res et odorifere ad rubedinem tendētes. nascit in locis montuosis et illud quod de ipsa admini stratur est radix· Et idē sera· cap· de lauro vbi tractat eē de laureola· GAL· vj· sim · phar· ca· dasnois alexandrie sapor eius est acutus et i ea est amaritudo· et virtus eiꝰ est que incidit et ab stergit· Et idem sera· et ex gara est que dicitur camedapne gre· vel daphnides alexandrie· ꝛ la time figillum salomonis cuius altitudo est vnius brachij et habet virgas multas rectas subtiles lenes habet folia similia foliis lauri· sed minora et subtiliora et leniora quoꝝ color est viridis · et habet grana rotōda rubea q̄ adherent foliis rami eius. comedunt dum sunt recentes et vtꝰ eius est similis lauri alexandrie supradicte· sed specie gare alexandrie q̄ vocatur dasnoides· i· laureola nō tangit hic sera· Plinius autē capi· de camedapne· Camedapne· i· infima laurus· Dapnis enim grece laurus came· i· infima et est secunda species lauri a dyas· posita in ꝓprio cap· licet nō nominet ipsam sic que secundū plinium ramos spargit a radice folio acuciore q̄ mirte et molliore cādidiore et maiore semine intra fo lia rubeo nō nisi in montuosis nascitur locis·

DYAS· cap· dasnoides· i· laureola· habet vir gas longas duobus cubitis tenues rectas et le nes· et folia lauri similia sed tenuiora et viridio ra semen in medijs foliis habens et idem secun= duz aliā translationē dasnoides· i· laureola cubi ti vnius habet longitudinem et virgas multas et nō fragiles sed mucilaginosas · folia sunt illi lauro similia sed molliora· i· flexibiliora et durio= ra et nō frangibiliora gustu ca· et asperācia· flo res albos habet semen vero nigrum cū maturū erit· Radix est illi mutilis· nascitur locis montu osis· POSSE· DYAS· dasnoides folia eius fic ca et viridia bibita flegma vētris deponūt vo mitum prouocat menstruis imperat apoflegma tismis masticata prestant auxilium sternutamē= ta prouocant· seminis eius grana· x· bibita ven= trem molliunt· GAL· camedapne· i· figillū salo monis prouocat vrinam et menstrua et cōfert di stillationi vrine· et mingentibus sanguinem·

Cassius felix· cap· camedapne· Camedapne ē di uretica valde· folia eius cataplātibus adhibita dolorem capitis tollunt. egestiones stomachi im posita cōpescūt et torciones anteriores cū vino bibita potissime que semina habēt anteriꝰ po= steriores vero q̄ sunt posterius medicant. sucus eius cum vino bibitus menstruis imperat· pro= uocat vrinā pessario adhibitus hec omnia facit mictualis est virtutis cum foliis suis sine floribꝰ incendiose se laborātes qui dā cataplasmauerūt Nue vero dicit mes· vide ca· de camellea supra

Datifium	·i· amurca olei
Datrion	·i· lacrima inde da trion dandodes· i· lacrima oculi·
Daximalios	·i· vrtica
Daximium	·i· rubea tinctoriꝫ
Daxilon	·i· ciprum

CAP· ·CCVj·

Ayboza· ara· vel cumbera gre· cori on vel coriamium· latine vero cori= andrum· DYAS· cap· corion· Cori on· i· coriandrum omnibus ē notuz· Virtus eius est fri· tritum et in cataplasmatibus redactū cuz polenta et pane triticeo mixtū et impositū ignē sacrū extinguit· tumores igneos tollit melle ad dito et vua passa imposituz epimetidas et tumo rem testium et carbunculos curat et collectiones compescit· cum faba frixa mixtū scrofulis et pu stulis prestat effectum semen eius bibituz cū dul core lumbricos extinguit· genitalia· i· semia viri decrescere facit· nā si multum acceptuz fuerit se men sensus hominis hebetescit aut cicius infert necem· vnde nō debet quisq̄ vsum eius frequen tare sucus eius aceto mixtus aut spume argenti et cerusse et vino omnes pustulas caligines ebu lientes extinguet· hic sucus viscide est virtutis restringit et refrigerat et ideo proprie ad ignē

ſacrum facit ſicut et folia eius cū ſuco mali gra=
nati et oleo im pocione permixtū animalia intra
neis permixta igmita persequitur·semen eius ex
aqua potatum solucionē ventris abstringit mi
rum est qđ xenocrates tradit si vnum semis ꝑ=
num femina biberit vno die ei menstrua cōtine=
ri ſi duo et totidez iam diebus quot grana sump
serit·SERA·li·aggre·auc·gal·cap· dayboza
Dayboza·i·coriandrū·substancia eius est terrea
subtilis et est cū hoc in eo aquositas tepide vir=
tutis nō pauce quātitatis et in sapore eius secū
dum plurimū est amaritudo et virtꝰ eius ē que
abstergit et resoluit et sumitur ꝛ distillatꝫ i ocu
lum et ofert dolori eius magno cum lacte mulie
ris et fit emplastrū cum eo et abscindit humo=
res descendētes ad oculum. Et idem auc·aben
mesuaȳ quādo torrescit semen coriādri stringit
ventrē et abscindit fluxum sanguinis·qui est ab
interiorib9 et bibūtur de eo duo aurei cū· iij·ʒ·
et dimidia fuci plantaginis sine eo qꝺ buliat et si
est fluxus sanguinis ab interiorib9 membris cu=
ratur si ponaꝫ supra locū fluxus· Et idem aucto·
abugeric·coriandrū est frigidū narcoticū indu=
cens sincopim et stupore·et est toxicū quoniam
odoratū cōgelat·ꝛ ꝓhibet fumositates ascende
re ad caput·Et ideo ofert sode et ebrietati et ab
scindit fluxū sanguinis et stringit ventrem· Et
idem auc·alexandri·Coriandrū prohibet fumo
sitates ascendere ad caput et ꝓpter hoc ponitur
incibis epilenticoꝝ quando cause epilensie sunt
vapores ascendētes a stomaco·Et idē auc·acau
zi qñ coriandrū siccū infundiꝫ in aqua eiꝰ cū zu/
caro abscindit virge erectionē et deficcat sper=
ma·Et idē auc·rasis si bibantꝫ ʒ·iiij·de suco eius
recēti occidit et abscindit fluxū sanguinis a na
tibus qñ odoratur·Et idem auc·humaȳ in lib·
permutacionis dixit qꝺ pillule gal·sunt ei cōtra
rie·dyas·vero cōtradixit ei cū·ſ·gal·dixit qꝺ co
riandrū declinat ad caliditatē quoniā manife=
stum est ipm eē virtutis frigide· et ex dicto suo
quādo sumiꝫ sucꝰ eiꝰ occidit· Et idem auctorit·
abiꝝ·Coriandꝝ recens est mortificatiuū cōgela
tiuū·et si homo vtitur eo multū v.. potu aque
eius est toxicū· et si ponatur aqua eius cū aliqua
ex aliis·herbis·et quādo cū aqua eius liniūtur
apāta sanguiea aut colerica cōfert et extinguit
eoꝝ inflammaciones··Gal·vii·fim·phar·cap·8
coriandro virtus eius prima est virtus ca·vnꝰ
dyas·infrigidatiuam dicit hanc herbam nō re=
cte·cōposita autē est ex cōtrariis virtutib9·mul
tum quidem habens amare substancie que indi=
cat qꝺ subtilium parcium est et terrestris· nō mo
dicum autē habens et aquose humiditatis vꝫ te
pide secundū virtutē·habet aūt stipticitatē nō
modicā in quibus omnib9 operatꝫ quidem varie
omnia quecūqꝫ dyas·scripsit sed puto sic existe=
re sicut si mox secundū principia plagatis vel ꝙ
litercūqꝫ percussis in aliqua particula tumor li=
uidus vel mger fieret frigida putaretur passio
esse et egere dyaforatib9 et calefaciētib9 phar
macijs secundū eundē puto modū si transcēderit
aliquādo calida disposicio ad frigida obliuiscē
dum est prioris nominādū vero alio secundo no
mine vel si nomen nolueris permutare. sed face
re sicut quidā qui alia quidē principij·alia vero
declimacionis scribūt auxilia non autem oportet
frigida extimare esse declinacionis phatmaca·
cōcedēdum enim est herisipillā nominare si quis
voluerit huiusmodi disposicionē nō tamē ca·vo=
care eam permittēdum quādo depressa est et re
missa nequa quā ergo tūc qđ auxiliatur ei infri=
gidatiuū esse putemus sicut dyas·vt coriandrum
quoniā cataplasmatū vt ipse aꝑt cū pane vel cū
alfitis sanat eteſipillam·certum est herisipillaꝫ
q̄ vticꝫ inflammatiua est nunq̄ sanabit cū pane
coriandrū sed per id quod infrigidat iam ꝓpte=
rea et nos in anteriorib9 sermonib9 quādo cū
determinata experiēcia ꝓbare cuiuslibet phar=
maci virtutē postulabam9 simplicē enim vt pos
sibile est maxime poctionē eligere cōsulebamus
plurimi autē medicorū neqꝫ quecūqꝫ plurime e=
gritudinū mox a principio inuadūt cōposita no
scunt neqꝫ quoniā alia passio est herisipila certa
alia vero vocatur ab omnib9 nobis iā consuete
et ab antiquis flegmon alia autē in medio quā
multe hec quidē et vt vticꝫ dicat quis erisipil/
la flegmōsa. hec autem velut flegmones quidā
erisipillatos inuenies aut velut flegmones ali=
quādo et neutruꝫ ꝑdominās. At vero et vdema
scosus quando apparet sicut et erisipillas sicut et
aliusscliroſus vnde de cōpositis omnib9 nō mo
dica haberet multitudo·laci9 vero in quibusdā
alijs dictum est de hijs et in libris terapētice me
thodi dicetur·et nunc est de eis necessarium me=
morari qꝺ certā herisipillā nūq̄ predictū sana=
bit cataplasma·voco autē certā quādo a coleri
ca humiditate repleta fuerit particula. quoniaꝫ
autē longe ab infrigidādo est coriandrum licet
tibi ex hijs que scripsit dyas·addiscere·Scrofu=
las enim aꝑt dissoluere·quoniā autem nullum in
frigidantiū phatmacoruꝫ sufficit dissoluere scro
fulas.neqꝫ enim puto dyas·dubitare multa q̄=
dem scribentē scrofularum sanatiua omnia vero
concordancia et calida complexiomb9 et dyafo=
retica operaciombus existere. AVIC·li·ij·ca·
de coriādro·Coriandrum aliud est humidum·et
aliud est siccū· et dixit gal· virtus eius est cōpo
sita et quod in eo dominatꝫ est terreitas quādo
qꝫ et aqueitas tepida et in ipso est ponticitas p
ua a stipticitate· apud me vero aqueitas in ipso
frigida nō tepida omnino misi sit ꝓpter substan=
ciā subtilem cal·permixtā ei cuius seperacio ab
eo fit velox·et humaȳ quidem dixit eciā qꝺ gal·
remouit frigidū a coriādro cōtradicendo dyas·
ego autem dico qꝺ iam testificati sunt frigidita
tem eius. Rufus et archigenes et alij ab eis fri=
gidū est in fine primi vsqꝫ ad secundū sic in·ij·a
apud filium viregi in·iij· apud me vero siccum ē
declinās ad caliditatem paruā et fortitā illud ē
ꝓpter substāciā in ipso subtilem que resolutura

nō rem̃aet cum bibitur·et ſi nō propter qđ oportet vt ſit multitudo ſuci eius interficiēs cū infrigidacione·in ipſo eſt ſtipticitas et ſtupor·et ſucus eiꝰ cū lacte ſedat omnē fortē pulſacionem a ofert apātibus ca·cū ceruſa et aceto et oleo roet cū melle et oleo ſcore et veſtigijs ignis perſici·et cum farina fabarū aut ſamich·aut farina ceris ſcrofulis quādo ꝓmiſceē cū eis ſucus·Inquit gal·cum reſoluit ſcrofulas quomō ergo eſt frigidū·et poſſibile quidem eſt vt dicatur ei ꝓter ipſius proprietatē·a quomā in ipſo eſt ſubſtancia ſubtilis profundās penetrās et profundatur et non ꝓfundatur ſubſtancia frigida ſed quādo bibitur reſoluitur calidū velocit er remanens frigidū agens·Et dixit nō ſanatur ex heri ſipilla miſi quod infrigidatū eſt aut permixtum humori melācolico et flegmatico·cōfert vertigini facte a vapore calido aut flegmatico et epilenſie facte ex hoc et ꝓpietas eiꝰ eſt ꝓhibere vaporem a capite et propter hoc ponitur in cibo pacientis epilenſiā ex vapore ſtomaci et inde multitudo eiꝰ humidi et ſicci permiſceet ſenſū et qđ humidū eſt facit ſomnum et prohibet fluxum ſanguinis narīū et puluerizacio ſicci et collucio oris ex ſuco humidi cōfert alkole·generat tenebroſitatem viſus·et ſucus eius diſtillatus ſedat pulſacionē in oculo et proprie cum lacte mulieris·et quādo ex foljs eius fit emplaſtrū prohibet curſum materie ꝓ ad oculū cōfert tremor cordis calido a potātur ex eo due·ʒ·cū aqua lingue arietis et retinet ſputū ſanguinis·Eſt tarđ digeſtionis et cōfortat ſtomacū calefactū et qđ de eo torrefactū eſt prohibet vomitū dicit̃ qꝫ ipꝫ ſedat eructuacionē poſt cibū et ſi eſt ita tūc facit id ꝓterea quia ꝓhibet vaporē et motū eiuſ Cōſtringit ſemen eius torrefactū et dicit̃ qꝫ ſemen eius cuꝫ rob ſolucione educit ſerpentes· et coriandrū quidē cum melle et oleo ofert apoſtematibꝰ teſticulorꝫ calidis·et quod de eo humidum eſt et quod ſiccū frangit virtutē coytus et erectionē virge deſiccādo ſperma· Cum ex ſuco eius bibitur circiter·iiij·ʒ·interficit quoniā facit hominē poſſidere triſticiaꝫ et ſincopim et nō oportet vniuerſāliter vt de eo multū fumatur·

Dragatum ·i· vitriolum vel calcantum·l·l·ʒeg

Draganum eſt plātá q̄ a dyaſcap·dragos vocatur tragos·nam dicit tragos aut ſcropion aut draganū naſcit̃ in locis maritimis frutex eſt ſuper terrā lōgitudinē palmi vnius habens aut amplius haſta eſt illi ſine foljs in qua in ſummo habet azimos minutos ſiē triti cum acutum multum in guſtu ſtipticitatis·

POSSE·DYAS·ſemen eius cū vino bibitum Fluxum matricis et ventris abſtinet quod ſemē plurimū colligitur tere et fac trociſcos quibus ſiccis vtuntur

Drane ·i·cantarides

Dragos ·i·mampulus

Dragma eſt nomē pōderis et ponderat nonam partē·ʒ· et ſic accipiebatur antiquitus et illa eſt dragma vera· Modernivo octauā partē·ʒ·pro·ʒ·accipiunt ſed cōmuniter nunc accipit̃ ꝓ tribus ſcrofulis et dragma grece· ſimiliter interpretatur manipulus vel faſciculꝰ vt feni et ſpinarum et huiuſmōi·

Dragantum quid eſt·l·l·acantos·

Dragontea ſerpentaria ſerpētina columbrina vipera baſilica aſclepias luſ cocodrillus idē proquibus·l·l·luſ·

Dragontium idem

Dragona interpretatur aſperitas palpebrarum inde collirium dragonaticum vt in alexandro8 oculis·

Drarie ·i·cantarides

Dracon ·i·draco

Dracon marinus ē quidam piſcis paruus venenoſe punctionis que in lingua noſtra vocatur doracena

Deafati ·i· roſa in facie id eſt puſtule paruiſſime in corpore hominis tempore caloris et dicuntur deſudaciones

Deafatiei idem

Deemptanium ·i·peucedanum

Deeb ·i·aurum

Deen ·i·lignum indum et ē deda

Dechin ·i·omē oleū ꝓter oliuarū

Deiramie ·i·cantarides

Deilix ·i·locus de quo fit tranſitus de vno loco ad alium et proprie quando eſt ſub terra

Deilis ·i·ſpecus

Deiberane ·i·veſpa

Deiſparia dicuntur que difficile corrumpunt in cibis

CAP ·CCVij·

Eob arabice grece·et latine aurum SERA·libr·aggre·cap·deob·

Deob·i·aurum omnibus notū limatura eius confert cardaice melancolice et debilitati cordis et qñ cauterizatur cū eo nō facit veſicas cauterizacio eius et eſt melioris et velocioris curacionis·Et dixerunt quidā qꝫ quādo accipitur aureus anulus vel argenteus et ponitur in igne et cauterizantur cū eo ale columbarū vemiunt cito ad domum ſuam ab ea et nō ſeperant̃ Alcauzi vtrum ſit in anulo aut aliter natura eius eſt talis ſi cauterizetur cum eo·Aurum eſt tēperatius omni metallo·vnde valet cōtra elefāciā cardiacā paſſionē et ſincopim limatura auri cōtra elefanciā data in potu valet depurādo ſuperfluitatē hu· et extergēdo poteſt eciam dari cōtra hanc paſſionē cum peralogodion vel theodoricō in potu bis in ſeptimana vel ſemel et vniuerſaliter valet ad preſeruacionē timentibus lepram auri limatura data cum ſuco borag mis vl cum puluere oſſis de corde cerui et zucaro ſincopizātibus auxiliatur vel fiat ſyrupus ex ſuco bo

ragimis et zucaro et appoſito puluere oſſis 8 cor de cerui cū tali ſyrupo deē limatura auri q ſi hūc nō habueris detur cum alio ſyrupo vinum in quo fuerit limatura auri candēs extincta ſpleneticos iuuat cōtra frigiditatē ſtomaci detur ſimiliter li matura eius in vino vel cibo. Aduſturas magis valet aurum q̄p cetera metalla puluis caterie au ri more collitij vel ſimpliciter oculis impoſitus maculas oculorum corrodit. Sed inde queſtio ē quomodo aurū ofortat cū non incorporetur nec membrū nutriat. ad q8 dicēdum q̄ eoꝝ que cō fortāt alia cōfortant membra reparendo ſpirit9 tantū vt aromatica alia reſtaurādo mēbra ſicut cibus et potus. alia cōſtringendo partes laxas ſicut emplaſtrum ex maſtice factum. alia alteran do qualitatē diſtemperatiuā debilitantē mem bra ſicut dyacaſtoreū ſtomaco debilitato vl̄ diſ= tēperato ex frigiditate apponit alia confortāt 8 purato ſuperfluitatē que cōprimendo debilitat ſicut fūt medicine laxatiue et multa alia depurā cia ſicut eſt aurum q8 cōfortat dum aſperitate ſua ſuperflua detergit. AVIC. li. ij. cap. de au ro. Aurum eſt equale ſubtile. limatura eius in= greditur in medicinis melancolice. Et meli9 cau terium et velocius ſanabile eſt quod fit cum cau terio auri. Retēcio eius in ore remouet fetorē ei9 Et ingredit limatura eius in medicinis allopicie et ſerpiginis liniendis et in eis que bibunt.

Cōfortat oculum in alcohol poſitū. Cōfert do loribꝰ cordis et tremori ipſi9 et malicie anime et ei qui ſolus loquitur. Et idē in li. de viribus cordis dicit q̄ cōfortat cor. Bulca ſim li. qui di= citur ſeruitor modus limature auri et argenti q̄= bus vtimur in medicinis. Accipe de bono auro puro fruſtrum et habeas corā te parapſidē cuz aqua munda dulci et habeas cotem aſperā mun dam cuius vnū caput teneas in manu tua aliud ſtet in fundo parapſidis in aqua et tūc frica au rum in cote ſepe ma defaciendo cotez cū aqua qz limatura deſcendet ad fundū vaſis ſubtilis. fac ergo tam diu q̄ limetur de auro quātū volue/ ris deinde dimitte per horā et proice aquā cum facilitate et ablue ter et ficca et ſerua. Eodē mō facias de argento et ſunt qui limant cuz lima ſub tili et ſic vtuntur.

Deuteria .i. vinum pucciolū catoloram dicunt maceratis aqua vinaceis ſz tñ intra vina operaria reponūtur.

Deumofan .i. manis

Deuſen .i. herba cuius Fo lia ſunt ſimilia foliſ tritici. ſed ſunt lemoraa fru ctus eius habet velamina duo aut tria et ſup ip ſa ſunt quedā ſimilia pilis et quādo ſumit̄ ſucuſ et cōſeruatur eſt ca. m. j. ſic. m. ii. p q̄. l. l. ſcelle

Deuraz eſt nomen cuiuſdā animalis quo caremus

Deuſar .i. auena

Deud quid eſt. l. l. daud

Debacul .i. acomitum

Debalium .i. polium

Debe .i. aurum

Deben .i. oleum q8 fit de fructu ben et quid eſt. l. l. ben

Deble .i. animalia

Debotin .i. terbentina

Debotim idem

Deboliar .i. cimex

Debuſor .i. platanus

Debulnationes .i. limimenta

Decaſor .i. auena

Decaſior idem

Decban .i. virga paſtoris

Deciſton .i. cotum

Deciſis .i. ſpelta

Declm .i. pediculꝰ vulturis

Declios idem

Decola .i. bothor vel puſtule in ore

Decolai idem

Decoſio .i. pentafilon

Deda .i. zappinus

Dedablet .i. faba lupi

Dedalion .i. mentaſtrum

Dede .i. pediculus vulturis

Dedey idem

Dedefon .i. rupis concauuz

Dedichiſa dicit auic. q̄ eſt cortex indus ſtiptic9 in arabico ſcribitur darchefe iudeus dicebat ſic vocari mellicam

Dedoſe .i. macer vel foliū

Dedos idem

Dedogaos .i. auena

Deduriſa indus .i. ſtipticus valde

Deduſion .i. matriſiluia

Defle .i. oleander plāta ve nenoſa q̄ grece nerion vel neredēdion dicitur

Defictum vinum .i. ſapa

Defrictum vinum idem

Defrigis .i. difrigis

Degalea eſt arbor cuiꝰ ſucꝰ ingreditur in quandā cōfectionē ad ſcabioſa vl cera in antidotario virili et latine dicitur tega lea habet folia ad modum alexandri et naſcit̄ in locis humidis.

Dego .i. lac ex quo extractū eſt butirum

Degoa idem

Degoiſon .i. apium riſus

Debeb .i. aurum

Deben eſt omne oleū p̄ter oliuaz.

Debedi .i. been

Dekiceſchene .i. farina ordei

Dechie .i. farina

Dechil idem

Delet hereon .i. letalis cibus vl̄ potus vt fungi venenoſi

Delefiolios .i. vſnee

Delicterie .i. medicine venenoſe

Deliſion .i. cimbalaria

Elion ara·gre·egelida vel gengili
da vel noypda· latine vero rapa ·
·SERA·li·aggre·capit·delien·i·
rapa ex ea ē domestica et agrestis
Domestica omnibus est nota·sed a
grestis supple q̄ latine vocatur rapolla est plan
ta habēs ramos multos quoꝝ longitudo ē vniꝰ
brachij·Nascitur locis siccis et habet summitates
lenes et folia mollia et grossa in modū digiti pol
licis et amplius parum et lata· Et habet semen
paruū et nigrum quod cū frangit̄ est albū inte
rius·DYAS·cap· rapa secundū tranflacionē no
stram. Rapa quedē est domestica et quedā agre
stis·Domestica omnibus est nota·sed rapa agre
stis nascitur in locis siccis fructum collectū faci
ens cubiti habens longitudinē et multas virgu
las folia habens leniora et grossā in modum di
giti et satis lata semen eius in folliculꝰ conclusum
est nigrum et fragile quod fractum deintꝰ ha
bet album colorem miscetur ad albamētū faciei
vel tocius corporis et vultus farina lupini et fa
be et ciceris vel orobi admixta. Sed radix rape
domestice bona est sed ventrē inflat et sucū cor
pori addit ventrez stimulat. elixatura eius fo
mento podagricis et pernionibus presidium ē et
ipsa trita et imposita hec omnia facere nouit ex
cauata et oleo ro·et cera missa et in cineribꝰ ca
lefacta pernionibꝰ opitulat̄·Cima eius elixa et
comesta diuretica est semen eius antidotis tiria
cis miscetur venenosis pocionibus occurrit cū vi
no datū vel ex mulsa bibitum vētrem stimulat.
Radix incisa in partibus et in aqua salsa et ace
to cōposita digestionē et orexim facit· Rapam
democritus tanq̄ contrariā corpori dampnat· pu
tat enim ex ea inflacionē stomaci excitari cōtra
Diocles·Itemq̄ dionisius eā necessariā extimāt
propter eas virtutes que subiecte sunt antidotuz
representant cū ex oleo et vino trite sumuntur·
ventrē stimulāt eo validius si cum eruca cōdian
tur cocte et cū adipe contuse oculoꝝ dolori medē
tur· feruentes imposite mitigant perniones fri
gus ex pedibus tollunt·cuicūq3 vicio pedū maxi
me trituris succurrūt semē eiꝰ vino vulneribꝰ
venenatis illinitū prodest· cōt̄ serpētis morsū et to
xica dat̄ semē ex vino bibēdū·Sz si semē in rapis
pōt ca·et feruēs videri ipē paulo soluciores cre
duntur sed q minus possident caloris moliendi
potestatē cōtinēt·Item radix inflat et semē ge
nerat in homine·Et idē sera·ē alia species par
ue rape q̄ quādo comedit̄ generant̄ inde infla
ciones et nutrimentū eius est minus nutrimento
alterius speciei·et quādo bibitur ex semine eius
prohibet nocumentū medicinaꝝ mortiferarum
et radix eius preparat̄ sicut de rapa diximꝰ sup
ple et illa vocatur napus caulen vel napo caulē
Plinius ca·de napo·Napus caulen vel napo cau
len ex duobus oleribus compositū nomē habet
quia sapore rapa in radice napo propter qd discer
nitur que sane minor est rapa vnde napo ad si
militudinē rape vocatus quia folijs lacior et ra
diculis gustu subacrior est nominis affinitas in
vtrisq3 inde pene cōmunis quia vtrumq3 semen
in alterum vicissim mutatur nam rapa in alizo so
lo vt emilianus ait per bienniū in napum alias
vero napus trāsit in rapā·domestica rapa dic
ta est a rapiendo·i·comprehendēdo terrā omni
bus nota est·Est autem radix eius amplior napo
sapore dulcior et folio tenui·Cuius radix come
sta inflacionē facit·ex aqua vero vbi decocta fu
erit podagricis optima est fomētacio eciā ipa
cō trita et imposita idem operatur q si excuetur
et accipiat̄ oleum ro·et cere modicum et sic ī ci
nere calido coquatur et vt cerotū fiat ad idē va
let·Almansor cap·de napo tractatu tercio napi
aceto conditi frigidi existunt·qui licet inflacionez
faciāt colerā tamē extinguūt rubeā·Sed scien
dum q rapa agrestis vocatur rapolla cuiꝰ sucꝰ
mirabiliter herpetibus et fistulis impositus me
detur·Et ipsa comesta similiter et semen eiꝰ est
tiriaca venenis·GAL·ij·de cibis capit· de rapa
multiformiter autē et hanc homines preparant
vsq3 ad hoc q cōponūt eā cuz garo et aceto vt
habeāt pro vsu per totū annū·Chimū aūt red
dit in corpore grossiorē cōmensurato· propter qd
si habundauerit qs in vsu ipsiꝰ et maxime si quis
deficienter in ventre digerens ipsā congrega
bit vocatum crudū chimū ad secessum autē ven
tris neq3 cōtrariari vtiq3 neq3 conferre dicat quis
ipsam et maxime quādo decoquit̄ bene enim in
diget ipsa et ampliori decoctione fit aūt opti
ma bis elixata sicut dictum est prius de caulis p̄
paracione si aūt crudior sumatur indigestibilis
est et inflatiua et mala stomaco· quādoq3 autem
et mordicaciones operatur secundū ventrē per
aquā aūt elixatam admirabor vtiq3 si minꝰ ali
qua homo genearū plantarū nutrit· Et idem in
vj·de sim·medicinis cap·de gengilidis· Gengi
lidis siue rapa ipsa et semen ad libidinē incitati
flatiui spiritus generatiua existens·

Delitron ·i· venenum
Delticheſche ·i·farina ordei
Delon ·i·fructus melonis
Delofaria ·i·almea
Delofarria idem
Demandarcotri ·i·sanguis draconis
Demessen sunt cortices virides quibus acuuntur fleubotimi
Demafilon ·i·barba siluana
Demafur ·i·aaron
Demenchame ·i·sanguis colūbe
Demenbachara ·i·sanguis vacce
Demest ·i·arbor lauri
Demelandrum ·i·sanguis draconis
Demisurion ·i·virga pastoris
Demifasurion idem
Demulipax ·i·vsnee
Demoniaca herba ·i·iusquiamus
Demoniarca idem
Demolion ·i·barba iouis
Demoracon ē proprium nomē loci

Em ara·gre·aemezam·latine vero sanguis SERA·libr·aggre·cap·dem auct·gal·sanguis porci ē caet hu·ficut hominis·sed sanguis columbe admiſtrat̄ a q̄ plurib⁹ medicꝯ in capite quādo fuerit ciſſura in craneo·ſtam proicīt in loco illo ſanguinem columbe et diſtillatur ſanguis colūbe dū ē calid⁹ i oculo qñ i oculo fiūt tarFatiq quidam extrahunt pennam ab ala eius q exprimunt ſanguinem qui eſt in ea aut ſcindunt ſub eius ala et accipiūt ſanguinem qui egredit̄ ponūt eum ca·et nō facīt hoc miſi qui nolūt occidere columbum·Et quādo loco ſanguis diſtillatur in oculum oleum ro·facit idem miſi q⁹ oportet q diſtillet̄ oleum ca·nam iuuamētum eius in hoc nō eſt miſi ꝓpter actualem caliditatem cum temperamēto et nō ꝓpter aliam vtutem·et manifeſtat̄ ec̄ hoc q⁹ oleum ro·cum hoc q⁹ eſt temp ate complexionis habet eciam vtutem quādam ſtipticam·et ſanguis caprin⁹ et prein⁹ dātur i potu cum melle ydropicis·Et quidam aſſant hūc ſanguinem et dāt in potu habētibus Fluxum vētris mucillaginoſum in quibus eſt admixtus sā/guis et hoc ꝓpter groſſiciem terream que eſt in eo·et ꝓpter ſiccitatem que eſt admixta ſue caliditati·Sanguis agni quādo bibitur ofert epilenſie et ād hoc valet ſimilit̄ edi et ofert expuētibus ſanguinē·vidi opificem quēdam diſcretum et veracem·et bone memorie qui dixit michi q hoc expertus fuerat in duob⁹ qui ſpuebāt ſanguinem dare·ſ·eis de ſanguine illo et otulit eis iuuamento magno· Et ego credidi dicto eius et eſtimaui q⁹ iſti nō emittebāt ſanguinē a pulmone nec a palato ſed potius ꝓpter aperctonē alicui⁹ vene et eſt magis iuuatiu⁹ fluxui ſāguinis q⁹ ſanguis alius et oportet q⁹ ſit coagulatus et ex eo accipiat̄ ℔.j·et miſceat̄ cum aceto fortiet̄ ℔.vm⁹ et buliāt ſimul trib⁹ ebulicionibus aut parum plus·deinde diuidat̄ in tres partes q detur in potu qualibet die pars·j·in ieiuno q maxime quādo fuerimus diſtantes a locis vbi ſunt alie medicine et ſanguis prei et vri quādo ponitur ſuper apāta calidus maturat ea cito·et ſanguis porci ſedat dolorem et curat vlcera auriū et ſanguis edi et anſeris et anatis ingrediuntur in multis cōfectionibus et antidotis q⁹ oferunt apātibus·ſanguis vero ſerſenid eſt cuniculi et columbi et ſi in cibo accipiatur ca·q fit cum aliq⁹ iſtorum cohol ofert apātibus ſ ca·oculi et ſanguini qui eſt in eo et obſcuritati viſus·Et ſanguis columbe valet obſcuritati viſus et abſcindit fluxū ſanguinis narium ꝓpe qui fluit a miringis cerebri·Sanguis prei et capre et leporis q cerui q⁹ aſſanē et adminiſtratur quicūq⁹ iſtorum cōfert vlceribus inteſtinorum·et fluxui ventris antiquo et quādo bibitur cum vino cōfert veneno leporis vero ſanguis quādo linitur empetigo cū eo cum ſuum retinet colorem curat eā· Sanguis ca·

camis quādo ſumit̄ in potu curat morſum camis rabidi·Sanguis nemoralis teſtudis curat epilenſiam quād⁹ ſumit̄ in potu·ſi ſanguis teſtudinis marine quādo bibitur cum vino et cum cohagulo leporis et cimino cōfert morſibus venenatis et cōfert bibētibus ramunculas ſupple hoc lacius inuenies in ītā latamie·ſed ſanguis tauri q⁹ fit emplaſtrum cum eo et ſamech mollificat et reſoluit apāta dura·ſanguis rane viridis quando ponitur in radicibus capillorum euulſorum non ſinit eos renaſci· Sanguis menſtru⁹ quādo cum eo mungit̄ virga in hora coytus ꝓhibet mulierem aliaz ipregnari et ſi liniunt̄ cum eo podagrici curat dolorem eius cum habuerit. AVIC·li·ij·cap·de ſanguine·Sāguis bubonis cōfert aſmati valde·et ſimiliter caro ipſius· ſanguis prei exſiccatus frangit lapidem renum ſanguis prei camele et leporis frixus competūt nocumēto ſagitte armene quādo bibitur cum vino et ſimiliter ſanguis camis·Caſſius felix cap.de ſanguine ſanguis prei q⁹ per aliquem diem ante vinū biberit et petroſellinos vel piſcleos montanos comederit ſoluit adamātem et frangit eciam lapidē in vefica ſicut inuenies in littera lapidis ſubedbigi·

Emalachoem arab·gre·findrichis egilos·latine vero ſanguis draconis·SERA·li·aggre·cap·demalachoem auc·dyas·demalachoez vel findrichis egilos·i·ſanguis draconis qui fit ex arbore que eodem nomine nūcupatur et eſt planta habēs virgas vnius palmi longas aut plus ſimiles fuſis in quib⁹ filatur·ſuper quas ſunt folia parua ſiīa foliis coriandri·quoꝝ color vergit ad rubedinē et habent viſcoſitatē et odorem fortem nō tamē malum ſed proprium odorem medicinarum et in ſūmitatibus ramoruz ſunt corone totō de et flores albi in principio natiuitatis eorum in fine vero fiunt aurei·naſcitur in terra culta·Et idem auc·gal·findrichis eſt in planta iſta res que abſtergit et eſt in ea humiditas multa·et ipſa infrigidat parum et cuz hoc eſt in ea patua ſtipticitas et propter hāc cauſam ꝓhibet generationem apātum·Et quidā nomināt plātam que dicitur egileps nomine huius plāte et eſt planta ſimil huic plante in ommibus niſi quia iſta planta eſt ſuperior in ſtipticitate ab ipſa·et propter hanc cauſam cōfert fluxui ſanguinis et vlceribus inteſtinorum et fluxui menſtruorum ſuperfluo ·Idez auct· Cōſtantinus ſucus huius plante eſt ſanguis draconis dictus et eſt rubeus fortis rubedinis et ſapor eius eſt ſtipticus·Et virtus eiꝰ eſt que infrigidat et deſiccat in tercio gradu vnde conglutinat vulnera que fiunt a percuſſione·et cōfert fluxui ſanguinis et vlceribus inteſtinoꝝ et imoderato menſtruoꝝ·Et idem auct·dyas·iſta plāta quādo teritur bene et ponitur ſup vlcera.

cum sanguine suo cōglutinat ea et ꝓhibet apā tionē eoꝝ et scindit fluxū sanguinis mēstrui et fit encatisma ex decoctione eius in qua sedēt mu lieres et abscindit fluxum humiditatū antiquaꝝ matricis et bibitur de decoctione eius advlcera intestinoꝝ et confert incisionib9 carnis et icar nat ea. Et quādo fit suppositoriū cum eo stringit ventrem et cōfortat stomacum interius sumpt9 et exterius positus. Sāguis draconis fri. et fic. cōplexionis est in tercio gradu. Est aūt eligen dus qui interius est clarus sicut minīū. Sophisti catur quādoq; cū puluere minij et cuz alio suco indurato. Contra fluxū sanguinis q narib9 im ponaē puluis ex eo q fricentē nares vt puluis ad hereat rupture venarū fiat ecia finapisma ex eo et albumine oui et aqua ro. circa frontē et tem pora. Contra emoptoicā passionē vicio spiritu alium teneatur puluis eius et gumi arabici con fectus ex aqua ro. infusionis draganti et pacies postea transglutinat. Si vero fiat vicio nutri tiuoꝝ detur cū suco plātaginis. Idem fit vsus cōtra disinteriā si fiat vicio superioꝝ si vicio in ferioꝝ inicia ē per cristere cum suco plantagi nis et aqua or. suppositoriū factum ex eo et suco sanguinarie valet cōtra fluxū matricis.

Denaphia calcail •i. caudavulpis et est herba que alio nomine centumnodia femina dicitur

Dentaria •i. piretrum

Dentales sunt ossa satis alba et sunt sicut camīi dentes sed lōgiores et intus perforati et manef oriuntur in cauernis lapidū existenciū in profun do maris fri. sunt et sic. virtutē habet absterfi uam ponūtur in antidotario gal. in vnguēto ci/ trino quod interpretat vnguētū de citro

Denebalcheil •i. cauda equina

Deneriden •i. oleum nardinū

Dende est species resine fi milis est et alia de india alia de sem et dēde quā doq; vocātur catapucie

Dendeceleon •i. hernia

Denneumaticos •i. debilitatem

Densa •i. herba cuius fo/ lia sunt filia foliis tritici et est denser.

Dentes molares canis quid sunt. l. l. afir

Demitapulus •i. qui per diē videt et nocte nō

Dentibus muris •i. macule que fiūt in facie et maxime infanciū ꝓpter comestionē pa nis comesti a muribus.

Denoron •i. vsnee

Dendro •i. arbor per .o. ꝫ dendron vel dendros vel dendre. i. magnū ar bustum. i. magna arbor et est arbor faciens glā des que vocat̄ quercus ꝓ qua. l. l. bullos

Dendrodes est species quinta titimalli earum que in. l. reucua describūtur.

Denich est qdā granū simile ordeo

Dens derbendium •i. collirium abla/ tum de armenia

Dens caballinus vel equinus. i. cassillago et est iusquiamus

Depon •i. arbor

Depton idem

Deptolium vel deptelium •i. vlmus

Deps •i. pulegiū agreste

Deras •i. pellis vl̄ corium

Derafium •i. gariofilata

Deraplios •i. apium risus

CAP. •CCxj.

Ermata gre. latine solea calciam torum. DYAS. cap. dermata. Der mata sunt solee que remanserunt de calciamēto veteri rupto. POSSE. DYAS. vsta putrida vlcera post inflacionē transacta mirabiliter sa/ nat vel ea vlcera q̄ sine inflacione sunt deficcati uus est enim cinis earum vlcera vsta vel ea que uocantur paratrimata vel furfuras de sudor ex cernunt et siccant.

Dererigum •i. cantarides

Derep •i. corrupcio stomaci

Deremon •i. sonus in gutture quando moritur hom o

Deriden •i. spica romana

Deril •i. almea

Derifar •i. abrotanum

Derima •i. cutis mde astro dima. i. pisces degentes in cochijs et habēt du rum corium

Deromicon quid est. l. l. varonig

Derobub •i. bub

Derolifar •i. mentastrum

Derumegum •i. dorominGi

Derunagati •i. esula

Derufan. •i. rupis cōcauum

Desatagin •i. acetosa

Desarion •i. satirion

Desāfos •i. sarcocolla

Desebel •i. vene rubee coo/ perientes colum.

Desenem •i. adeps zirbi cameli

Desem idem

Deseful •i. Fungus

Deseran •i. cretani marini

Deses •i. desisum

Des domestica •i. dex domestica

Desisum •i. atria grece et addit̄ ꝙ est polenta

Desidie •i. delectaciones

Desilac •i. rubedo in palpe bris cū grossitudine et asperitate.

Desuppon •i. barba prima

Desudacio •i. passio q̄ vocat̄ sterzigolico in estate ꝓpter multū sudorē quē al manzor tractatu quinto vocat albasaph

Desuplon idem

Destructum •i. rostrū corui q ē quoddam additamentum.

Detei •i. dethu

Dethei — idem
Dethel — .i. faba lupi
Dethis — .i. lac crudum
Deti — .i. cruda
Detifar — .i. amomū
Dethui — .i. granum simile ordeo et longius et strictius magis solidum et amarum in india inuenitur. Plinius cap. de thui et est farzum declinans ad cal. et fic. in tercio et est stipticum valde et offert doloribꝰ am̄ a mollificacionē eius sedando in eius decoctione
Detui — idem
Demia dyas. panax dicitur quod est efula apud auic. scebzam
Demder vel demdar est species sauiē vel abelexeris.

CAP. CCxij.

Exeris grece latine gladiolus. vbi sciendū q̄ due sunt sp̄ecies gladioli vna quā inuenies in littera gaspatella et alia q̄ ponitur hic illa prouocat ventrē et ista strigit DYAS. ca. de exeris. Exeris hꝫ folia similia yridi sed lactoza et acuciora et hastā in medio foliorum cubiti vnius longā et grossam in cuiꝰ virgis fūt capitella trigona sub ipsis flores habēs purpureos et in medio femineū colorē semē eiꝰ in folliculis est simile cucumeris sem̄i rotondum et migrū gustu viscidū. Radix est illi nodosa longa et tufa. Plinius cap. 8 gladiolo gladiolum omnes nouerūt. gladiolꝰ dicitur q̄ sit foliis similibꝰ tirso cubitali floribus purpureis.
POSSE. DYAS. vulnera capitis optime curat fracturis medet̄ ossa cōfracta excludit oīa in fira corpoꝛi euocat impositā si vero partes tres flozꝛ ei addāt̄ et radicis centauree partes quinq̄ et mel sufficiens et acetum et vt cataplasma imponatur tumores et duricies spargēt. bibitū oquassaciones reformat. lateris dolorem tollet stranguriis et sciaticis optime opitulat. Radix eius fluxū ventris stringit cum dulcore et aqua maritima accepta. semen eiꝰ diureticū est quod valet obulo vno accepto aut .ʒ. j. cum vino omīa vt supza facere potest cū aceto bibitū splen ficat. Item radix ex vino potata venena destruit et menstrua ꝓuocat trita vero in modū fomenti ipposita furūculos et spinas de corpore extrahit et omnē duriciem dissoluit et euaporat. Plinius radix eius potata cū vino ad venenū proficit. fetum et mēstrua prouocat. Item trita et imposita furunculos et spinas ex corpore extrahit et omnē duriciē dissoluit et euaporat.

CAP. CCxiij.

Ex domestica vel hesara. grē. q̄ latine mirtꝰ. SERA. li. aggre. ca. dex domistica et est de ea fortis viriditatis declinans migredini. et de ea alia est que declinat ad rubedinē et illa que declinat ad migredinē confert magis in medicinis et similiter grana eius ꝑtie que ex ea est montana et substancia eius ē composita ex virtutibus cōtrarijs et illud q8vincit plus in ea est substācia terrea frigida et est i ea cū hoc res ca. subtilis. et sapoz eius est stipticus et nabach est minus stiptic9 q̄ flos mirti et q̄ fūmitates et q̄ fructꝰ et q̄ succꝰ. Et virtꝰ oiz ꝑciū est plus deliccatiua q̄ nabach et folia ficca sunt in hoc plus q̄ humida. quia humidis admiscetur aliquid aquositatis alancet habon ē res que nascitur in stipite arboris mirti et est res 8 siccatiua cuiꝰ colоz est sicut colоz arboris mirti. Et idē auc. aben mesuay. succꝰ eius confert dolori pectoris et pulmonis et stringit fluxū vētris colericū. et cōfortat stomacū et est bonꝰ vlceribus mēbroꝛ interioꝛ fortificat viscera retinet fluxū menstruoꝛ et grana eius conferunt sputo sanguinis a pectore et pulmone et offerūt stomaco sue ponticitate et alancet habon valet sicut mirtus et fozciꝰ q̄ folia mirti. DYAS. cap. de mirto. Mirtus frigidā in se habet virtutem et extenuatoziā substanciā. calefacit et fortiter 8 siccat vna est alba et alia est migra vtraq̄ tamen omnibus est nota. folia eoꝛ et semen et cime et succus stiptica sunt. migra vero plus stringit. GAL. vij. sim. phar. cap. de mirto secundū trās lacionē grecā. Mirtꝰ ex cōtrarijs substancijs et hec plāta cōponitur. dominat autē in ea terze/stre frigidū habet et quid subtiliter ca. vn8 fortiter 8 siccat. Sunt aūt folia et ꝓullulaciones et fructꝰ et succꝰ nō multum differentes secundū stipticitatē. In plātis que in stipite et ramis eius fit cumolosa quam quidā mirtā denominant inquātū est ficcioz predictis in tātum siccat et stiptic at vehemēcius cōseruāt autē eā quidā incendētes deinde assumētes vino et trociscos formātes sunt aūt et ficca folia fictioza viridibus mixta est enim a liqua humiditas viridibꝰ succꝰ aūt nō ex folijs solū exprimit̄ sed ex fructu. Cōstipatiua vero sunt omma talia extra corpꝰ apposita et interius sumpta eo q̄ nullā habent mixtā substāciā purgatiuā. Et idem in li. de cibis oleū q8 comeditur nullū noui habēs tantā stipticitatē quātā mortella merito igit̄ vt alimēto quidem ipso raro vt medicina aūt continue vtimur efficax quidē est ad quecūq̄ est oportunitas infrigidacionis et stipticitatis alimētum aūt pauciſ simū habet. AVIC. li. ij. ca. de mirto mirtus in ipsa est amaritudo cū punticitate et dulcedine et frigiditate ꝓpter ponticitatē suā et ipsiꝰ buchū est fozcius et fiunt ex ipso trociſci cū ſyrupo stiptico. et in ipsa quidē est substancia terrea et substancia subtilis pauca. et ipsiꝰ quidē buchū est quidē super virgultū eius in colore virgulti ipsius habens formā plante manus et figurā eius et in oleo ipsius sunt omma iuuamenta que dicūtur et est fozcioz que ad migredinē declinat et ꝓprie alkastreaui totōda habēs folia precipue montana ex ea tota. et flos eius melioz est et eiꝰ qui

dem ſucc⁹ cū vetera ſcit debilitatur et fit cortex ideo oportet vt ex eo trociſci fiant. Jn ipo ē caliditas ſubtilis et magis dominans et in ipſa ē frigiditas. et eius quidē ſtipticitas eſt maior frigiditate eius. Et videt̄ q⁹ eius frigiditas ſit in ipſo et ficcitas ipſius in termino ſecundi. POS/SE. SERA. auct. aben meſuay. ſucus eius confert doloꝛi pectoꝛis et pulmonis et ſtrmgit fluxum ventris colericū. et ꝺfoꝛtat ſtomacū et eſt bon⁹ vlceribus membꝛoꝝ interioꝝ foꝛtificat viſcera. retinet fluxū menſtruoꝝ et grana eius cōferunt ſputo ſanguinis a pectoꝛe et pulmone q cōferunt ſtomaco ſua ꝓnticitate et mācet ha bon valet ſicut et mirtus et foꝛcius q̄ folia mirti. DYAS. ſanguinē excreantib⁹ dat̄ bene ſtomaticis ꝺuemēs eſt vrinā mouet ſcoꝛpionis moꝛſui impoſita atq; potui data ꝓꝺeſt folia ei⁹ virencia vt cataplaſma appoſita medentur vlcera fluencia arida vero cōtrita aſpꝛeꝺine ꝺiafoꝛeſis faciūt. Jtem baccaꝝ viridiū ſucus aptat̄ ſanguinē ſpuētibus. ipſe quoq; comeſte eadē faciunt. Ex vino decocta et in modū cataplaſmatis impoſita extrēa vulnera ſanat coctura migre vino mixta capillos ſtringit cum pollina vero tritici mixta impoſita tumoꝛes oculoꝝ compeſcit et egilopis vtiliter facit grana eius cōtuſa et expreſſa vinū faciūt quod decoqui expedit ne aceſcat et vaſe picato ſeruari. facit aūt cōtra ebrietatē quia coherentis virtutis eſt. Et ad furfureſ capitis et caua vulnera ſi frequēter inde lauent̄ expedit et capillis fluentib⁹ ꝓꝺeſt. fit eciam oleum de foliis eius cōtuſis et in oleo diu decoctis q⁹ encatiſmis ꝓꝺeſt. et articulis vel fracturis vtiliter imponitur. ſed et maculas ꝑfricatuꝝ emendat. Aures pus eſcientes curat ſi tepefactū immittatur. Folia trita cū aqua et impoſita reumatiſmū vulnerū ſanat vel loca fluencia fluxum ventris emēdat ignē factū et tumoꝛē teſtium cōpeſcit ficca et cribellata panariciis et verendis ꝓſunt locis. Jtem folia eius et medio piperis adiuncto maculis ꝓſunt. SERA. ſup̄ dicta ponit de mente dyaſ. et vltra addit̄ eciam de mēte eius ſē quādo in decoctione eius fit ſeſſio cōfert exitui matricis et inteſtini inferioris. et fluxui menſtruoꝝ et humiditatib⁹ antiquis a matrice manātibus et abſtergit furfures capitis et vlcera hu. eius et retinet fluxuꝝ capilloꝝ et miſcetur in vnguentis que iuuat ad hoc. et S coctio foliorꝝ eius cōfert multū in feſſionibus et cōfert relaxacioni iunctuꝝaꝝ. et quādo ipſa ꝓiicitur ſuper oſſa fracta q̄ nondū ſunt cōſolidata ipſa accelerātur ad cōſolidacionē et diſtillata i aurē a qua emanat ſanies ex vlceribus confert et denigrat capillos. et ſuccus foliorꝝ ei⁹ eciaꝝ facit hoc et quādo eius folia terūtur et proiiciūtur ſuper eis aqua et parum olei onfācini aut roaut vini et fit inde emplaſtrū cōfert vlceribus hu. et membris ad que fluūt hu. Et cōfert fluxui antiquo et formice et herniſipille. et apātib⁹ meſtinoꝝ et fiſtulis eoꝝ. Et quādo terunt̄ ſicca et ponūtur ſupra panariciū ſuuāt. Et ponuntur in ſubaſcellis q inguinib⁹ et auferūt fetorē eoꝝ et abſcindunt ſudorem eoꝝ qui habēt cardiacaꝝ diaforeticā q cōfortāt ipſū et miſcentur cū oleo et curant cōbuſtionē ignis et panariciū et exprimitur ſucc⁹ foliorꝝ ipſius proiiciendo ſuper ea vinum vetus aut aquā pluuia lē et poſtea exprimūtur et oportet vt ille ſuccus fiat dum fūt retēcia quia poſtq̄ deficcātur debilitat̄ virt⁹ eorum.

AVIC. mirtus retinet ſolucionē et ſudoꝛeꝫ et omnē fluxū ſanguinis et omnē fluxū ad mēbꝛuꝫ et quādo cū eo fit fricacio in balneo confortatur coꝛpus et deficcātur humiditates q̄ ſunt in cute et embꝛoce quidē decoctionis eius cū ſuper oſſa effundunt̄ velocius fit ipſoꝝ reſtauracio. et q8 ex ea vſtū eſt loco tucie ponit̄ ad hoc vt bon⁹ fiat odoꝛ coꝛporis et cōfert omni fluxui ſanguinis limitū et loco emplaſtri ſuperpoſitū et bibitum et ſimiliter eius rob. et rob fructus eius et ipſius quidē nutrimētum eſt paruū. Et in ſyrupis quidē nō eſt qui cōſtrigat et prohibeat doloꝛē pulmonis et tuſſim preter ſyrupū eius. et eius oleuꝫ et ſuccus et decoctio ipſius cōfortāt radices capilloꝝ et prohibēt caſum. et prolōgant eos et denigrāt et ꝓprie ipſius ſemina. Et decoctio ſeminū eius in butiro ꝓhibet ſudoꝛē. et rectificat raſurā venatū et folia eius ficca prohibēt fetoꝛem aſcelle et inguinū. et ipſius cinis loco tucie ponitur et cōfert pāno. ſedat apāta ca. et eriſipillā et formicā et bothoꝛ et vlcera. et q8 ē ſup ambas volas et aduſtionē ignis cum oleo. Et ſimiliter eius ſyrupus et emplaſtrū factum ex foliis ipſius cum oleo et vino et poſt ipſius cōmixtionem cum eis. et ſimiliter eius oleum et vnguētum factum ex ipſius oleo et ſimiliter cōfert ipſius ſuc⁹ ſi ꝓiiciatur ſuper panariciū. et ſimiliter cerotum factum ex eo et cum decoquitur eciā ei⁹ fruct⁹ cum vino et fit ex eo emplaſtrū ſanat vlcera que fiunt in ambabus volis manuū et in pedibus et aduſtionē ignis et ꝓhibet eos a veſicacione e[illegible]militer eius cinis cū ceroto emplaſtrum factum ex fructibus decoctis in vino eſt ꝺuemēs mollificacioni iuncturarū. retinet fluxū ſanguinis ex naribus. et abſtergit furfures et exiccat vlcera capitis. et vlcera auris et ipſi⁹ puſ cum ex ipſius aqua in ipſam diſtillatur. Et confert ipſius ſyrup⁹ mollificacioni gingiue. et ei⁹ folia cuꝫ vino decoquūtur et fit inde emplaſtrū ſedens ſodam et obtalmiam et cum decoquit̄ cū ordeo ſanat eorum apāta et ipſius cinis ingreditur in medicinis vngule. cōfortat coꝛ et aufert tremoꝛē coꝛdis et cōfert fructus ei⁹ tuſſi propter dulcedinē ſuam. et retinet ventrē vtentis eo ſi eſt ſolut⁹ ſua ſtipticitate. Et cōfert fruct⁹ ipſius ſputo ſanguinis et eciā eius rob ſimiliter cōfortat ſtomacum ꝓprie. Rob eius. et eius ſemina prohibent curſum ſuperfluitatū ad ſtomacuꝫ ſuccus fructuū eius eſt prouocatiu⁹ et ipſemet cōfert ardoꝛi vrine et ardoꝛi veſice et eſt bonus in prohibendo mēſtruoꝝ prouocationeꝫ et eius

aqua stringit naturā et retinet solucionē colericam et melancoliā limta et ipa cuz oleo fisamio expellit flegma et solucione emittit ipfū et 8coctio fructuū eiꝰ cōfert fluxui humiditatū matricis et ofert ēplastracio mde facta emoꝛoidibus et cōfert apāti testiculi et eius decoctio cōfert morsui rutele et similit fructus eius cū potatur cū vino et fit puncture scorpionis

Dex domestica	idem qđ supra
Devos	·i·sorbe
Deyson	·i·almea
Deyson	idem
Dhnebathil	·i·cauda equina
Dhnebachil	idem
Dheneb	·i·cauda
Dheeb	·i·aurum

CAP· ·CCXiiij·

Henebhachil ara· vel dhenephachali·gre·hyparis vel equisecō latine vero cauda equina·SERA·lib.aggre·cap·dhenebhachil·Dhenebhachil·i·cauda eqna est planta habens concauas virgas quarum color vergit ad rubedinē multaz et sunt aspere multum et plene multis nodis·que virge inuoluunt se vicinis arboꝛibus vel alijs circūstantibꝰ rebus et habent folia similia iuncis et in sūmitate acuta nō dura et plurima densa secūdum capita sursum eleuata aliquando egredit a muris in quibꝰ nascitur et declinat inferius ꝓpter multitudinē foliorꝫ que sunt sicut coma et videt sicut cauda pendēs in muro et ꝓpter hoc sic nominatur et nodi eius sic egrediuntur vnus ab alio et habet radicem duram lignosam·nascitur multū prope aquas et in locis humidis·Plinius capi·hypuris·Hypuris a grecis dicta est· et ē dictū equine sete similis grecoꝫ varia circa hoc opinio alia pini foljs similitudinē migritātem eodē nomine appellāt·Alij ypuriū alij ephedeon alij anabasom vocant tradunt qꝫ iuxta arboꝛes nasci et aliquocies de pariete dependet comis vel iuncis migris vt equoꝛuz cauda geniculatis tamis·folia habet acuta i sūmitate tenera exi gua semē rotondū simile coriādꝛo radice lignosa et nascit in arbustis maxime·DYAS·capi·hypuris siue anabasis Hypuris·i. cauda equina aut anabasis nascitur locis humidis et in monumentis habet hastas rufas et asperas et nodosas que haste ꝗt quid vicinū habent alligāt in quibus folia sūt in summitate acuta et tenera et iunco similia et spissa sursum ascendēcia hec etiā aliquociēs de pariete pendet comis plena habūdantibꝰ et migris sicut caude. Radices sunt ei lignose et dure virtus est ei stiptica·GAL·vj·sim·phar.ca·de cauda equina· virtus huius plante est stiptica cum amaritudine pauca et ꝓpter hoc desiccat violenter cuz mordicatione est frigi·in·primo·m secūdo·Paulus cap·de cauda equina·est qꝺam cauda minoꝛ que grece vocatur corsanda habēs stipitem subrufum·et folia superiora minoꝛa·AVIC·li·ij·cap·8 cauda equina· Cauda equina est planta nascens in locis cōcauis et in vallibus habens stipites cōcauos ad rubedinē declinantes asperos duros nodosa cum nodis intrantibus·et apud nodos sunt sicut folia squinā ti minuta spissa et adheret arboꝛi cui appropinquat deinde generantur ex ea extremitates plures sicut cauda equina et habet radicē duraz est fri.in primo fic:m secundo est stiptica et prope succus eius est vehemētis exiccacionis sine moꝛdicacione. POSSE·DYAS. succus eiꝰ naribꝰ sanguinē profluētem abstinet disintericis cū vino bibita medicatur· vrinam prouocat·Folia eiꝰ impoſita vulneribus recentibus paracolesim facē et radix et herba eius tussientibus et ortonoicis medicātur· cōquassaciembus opitulātur dicitur vero incisiones vesice et intestinoꝝ solidare interocellicis folia eius cum aqua bibita prestant effectum·GAL·vulnera maxima quinymmo et cōtra emissionē sanguinis et fluxū muliebreꝫ et cōtra disinteria s etiam et ceteros ventris fluxꝰ hec herba pharmacū validum est cum aqua vel vino·scribit aūt quidā hanc vesice necnō subtilium intestinoꝝ vulnus sanare. succus aūt eius emoroſagijs qꝫ ex naribus cōfert et fluidis passionibus vētris cū aliquo vino pontico bibita vl cū aqua si otingant febrientes· SERA·auc·dyas·qū folia eius pistātur et fit cum eis emplastrum ogluctinat vlcera recentia et si sint nerui incisi osolidat eos·Et decoctio radicis et foliorꝫ eius quando datur in potu ofert tussi antique et coartationi anhelitus et si potetur trita et sicca idem facit·et quādo fit emplastrum cum eis recentibus ofert attritionī lacertoꝝ·Paulꝰ cauda equina minoꝝ curat et delet antracem sumpta et emplastrata·AVIC. cauda equina ē valde iuuatiua ad fluxum sanguinis· osolidat vulnera et vlcera mirabiliter et si in eis sunt nerui incisi osolidat etiam· Confert quando linitur aut fit ex ea emplastrum inteſtinis·ofert etiam apostematibus calidis stomaci et epatis et hydropisi et cetera·.

Dia gre·quādo ēvna pars pars per se debz scribi per·i·iota et non p·y·vt diamargariton nē· vnde per i iota figmificat sirupum vel electuariū vel figmificat prepositionē. De dya vero quādo figmificat duo per y debet scribi secundum qꝺ latim vtuntur secūdum vero veritatē dya grece· per y idem est·quod duo vnde dyalogos idem duoꝝ sermo dialetica vero per i iota debet scribi et est dictum rationalis disciplina dyalektika scribitur per y vt dic̄ grecus vnde dia per i electuarium vel ofectio vel sirupus vt diamoꝛō.i·sirupꝰ 8motis et diacalamētū·i·electuariū 8 calamento·et diaciminum·i·electuariū de cimio a multa alia electuaria q̄ infra nominabunt·Similiter dia per i iota figmificat 8 prepositio vt trociſci dialectri.i·trociſci de electro.i·karabe.Sz attendendum qꝫ quādo dia prepomitur figmifi-

cat sirupum vel electuarium vt diamoron vel dia calamentū quādo vero postponitur significat de prepositio vt trocisci dialectri .i. trocisci de electro et trocisci diasisolidon .i. trocisci de alke kengi aē. sed illa regula videtur habere excep tionē in vno electuario posito a. gal. in antido tario suo et etiā in damasceno quod vocatur dia curcuma et tamē nō est emplastruz de curcuma quia nō recipit aliquid de curcuma. Vbi sciēdū est q illud nomē fuit impositum predicto electu ario ꝓpter quādā similitudinē quā habet ipsuz in colore cum curcuma quomā recipit crocū cuius causa tingitur electuariū tamē si reciperet cur cuma. et ob hoc diacurcuma vocaē quia recipit crocum qui tingit colore curcume.

Dialon .i. de sale vnō em plastrum seu cerotum dialon .i. emplastrum seu cerotum de sale dictum a sale quod recipit nam alox gre. sal.

Diabachanum a baccis lauri dictum.

Diaquilon est male scriptum nā debet scribi dia chilon .i. compositio facta cum sucis vel mucil laginibus q̄ sunt sicut succus nam chilus .i. suc cus. et sirupus diarodon damascen est similit male scriptus quia rodon .i. rosa et ipse sirupus nō recipit rosas sed debet dicere sirupus diachi lon quia fit de sucis.

Diarodon dicitur a rosis q̄ rodon vocantur quia maior pars rerum ingredientium in eo sūt rose.

Diabetes gre.jo. sera. inquit est eius intencio pe netracio ex eo q penetrat in ea id quod bibitur et currit et non tingitur et nominatur dipsacos et eius intentio est sitire faciens quomā accidit in ea sitis vehemens

Diaforare .i. resoluere et con sumere inde diaforetica .i. resolutiua et cōsump tiua inde diaforesis .i. resolucio vel sudoris pro uocacio et porozum rarificatio.

Diabibas .i. penetrare

Diabissara est confectio diarun dinis a bissara quā recipit et est almel.

Diabrosis grece qñ p corrosionē vel comestionē venarum fit emoptoica passio

Diacartum a carta dicitur que herba est super us sic vocata in propria littera.

Diacareos dicitur eo q de fuco corticum nucum rerentium fit que sic vocatur lege litteram car pocareos

Diacelidonion vel diadelidon .i. diarundinum

Diamarta .i. oleum quo vte batur marta

Diaroma .i. electuarium de aromatibus.

Diaciminon .i. electuariū de cimino

Diaclisma .i. ous collucio

Diacodion dicitur a codio quod est papauer et est dia papauer

Diafricon dicitur a lauro vel a baccis eius q̄ sic vocatur

Diadascalia .i. magistralis cōfectio. nam diadascalus gre .i. magister.

Diaelectri et sunt trocisci diaelectri id est de ca rabe nā electrū .i. karabe

Dialipides .i. defectio cordis vel sincopis

Dialipon idem

Diafinicon vocaē vnguētū palme qđ diacalca dis dr nā fenis vel finicō gre. palma est a illud vnguētū pomē in antidotario damascen. Et sūt duo vnguēta sic vocata et fiūt ponūē ibi duo em plastra q̄ dicunē emplastra diafinicō. fiūt diafi nicō dr electuariū laxatiuū ab eodē positū in an tidotario suo qđ fit de carnib9 dactilez q̄ affi nebia vocātur quos multi antiquoz palmulas vocabāt

Diaforesis .i. resolucio vel porozū apcio ide diaforeticū idē porozū aperitiuū sudoz di aforetic9 .i. qui fit porozum apercione

Diaflagma est mēbrum distin guens spiritualia a nutritiuis

Diaiteteon ab itea quod est grece salis

Dialac est dialacha a lac cea dictum et ponitur in viatico

Dialecanon demostenes cum lenitiuū fuerit pas sioms qđ greci dialmia vocant mulio etiā capi. de prefocatione matricis.

Dialimateos theodozus priscianus cap. de dolo recapitis ē tēpus in quo est anelis .i. quies in terpolacio

Diamachir a mace quē recipit

Diamilon cidonion a cidonijs.

Diamellicos a melle quod recipit

Diafisalidos dicūtur trocisci de alkekengi a fi salidos quod est kekengi

Diafidelicon .i. emplastrū fidele

Diacrefis .i. emplastrū faciēs crisim

Diamilon a malis q̄ grece milia dicuntur

Diamolibdina a plumbo qđ molibdo dicitur

Diamoron .i. amoris

Diapitikin i in e in latinum vertitur diapeteken grece dicta. Cornelius celsus illis temporib9 in tres partes medicina diuiditur vna ē de dieta al tera de medicamētis quā farmakeitiken vocant terciā que manu medeē cyrugiā vocant.

Diaplasmata grece vocāē odorifere affectiones que ex ficcis odoribus cōponuntur

Diaui trocisci a violis dicti vnde trocisci diaui. .i. de violis.

Diapsis grece saniositas vel cum sanguis excre atur vel exit

Diaostreo .i. de cocleis ostre orum

Diaffongos comon .i. de spongia

Diametrum .i. rectum directum

Diatron .i. vlcus vetustum

Diaces grece reumatica passio quā do. s. sangui nis tumor membro superuenit maxime in iunctu ris et in facie

Diacoriasis est cum due pupille sunt in eodem oculo constitute

Diacopa ·i·mediocris solucio ossis capitis
Diagridium ·i·scamonea
Diabrosis ·i·corrosio
Diatesi ·i·diuisio
Diatritum ·i·spaciū trium dierum
Diamsia ·i·flos cicoree
Diascus ·i·cuscute
Diacolumba ·i· vertebrum vt
in alexandro de auribus
Diamontos ·i·saxifragia
Diacume ·i·resina nō frixa
Diascoles ·i·dilatacio
Diantos folia habet os mundi similia sed paruiora·nascit̄ in locis humidis cuius cōplexio et vtus secūdum plinium est sicut capillorum veneris ꝑ qua·l·i·adianton·
Diacopregia ·i·sterc9 caprinū
Diacopia ·i· elitropia et est
sponsa solis vel solissequia
Diamorosi cōbustum ·i·bleta
Diaffrumidis ·i·mucillago
Diascopion ·i·stercus
Diacopoia ·i·effectio lactis
Diaxilon ·i· ciperum
Diacilon ·i·succ9 fenugreci
Diasacon ·i·venenosum
Diabrosis ·i·resudacio
Dialipon ·i·deficiens
Diadapniodon glozion ·i· epithima ex lauro viridi
Diatuiras ·i·diarundinum
Diaria ·i·simplex fluxus ventris
Diapnes est muoluntaria e
ductio vrine
Diamas est lapis quidaz
Diarodomel fit de melle et rosis vt alexāder·c·
de fastidio stomaci
Diaspermaton ·i·de seīb9 herbarum
Diacurcuma est quedā cōfectio
pro qua·l·i·dia grece
Diamarte est quedā effectio sic dicta
Diaiacur ·i·diacodion
Diafron ·i·vicus vetustum
Dieta grece vita vel regula
Dietiki ·i·clerici regulares
Diexatum ·i·amissum
Dietamium ·i·diptamum
Dierisis ·i·diuisio
Diochiteri ·i·polipodium
Diocheri idem
Diofanos ·i·gariofilata
Diureticus ·i·habens vias e-
patis opilatas et vrine et ideo dicitur medicia diuretica quia curat diureticum·vnde diuretic9 est nomē morbi vt apparet in littera hasap desi te licet cōmuniter dicatur diureticum·i·aperitiuum et dici potest ex quo curat morbum diureticum·
Dibie ·i·viscus quercin9
Dibial ·i·visnea
Dibifarison ·i·ellenium
Dicaplon ·i·folium

CAP· ·CCXV·

Ichanacha ara·gre·ediosmō latine vero menta · Menta est herba cuius plura sunt genera·Est enim quedā domestica que proprie ortulana dicitur vel cōmunis vel odorifera et hec calefacit in·ij·gradu et cō fortat·Et est alia siluatica q̄ mentastrum dicitur et habet maiorem virtutem calefaciēdi·Est alia menta que longiora et acuciora et laciora habet folia et hec menta romana vel saracenica dicit̄ hec magis diuretica est quā alie·Est alia menta que dicitur aquatica et vocatur sisimbrium vel balsaita·Et est alia menta que dicitur mēta non odorifera secundū gal·et ista est calamentum· SERA·li.aggre·ca·dichanacha · Dicanacha siue dahanacha·i.menta.et ex ea est domestica et siluestris et ramuli domestice quādo maturātur habent colorem celestem et sunt interi9 concaui et in sūmitatibus ramoꝝ sunt quasi licima et viret et augetur estate a hyeme.et habz odorem bonuz·Est autē alia species mente siluestris cui9 folia sunt aspera et pilosa paruis pilis maiora folijs sisimbrij parū·et in odore suo est pinguedo et est minus iuuatiua in medicina q̄ spēs alia.Et dicit gal·q̄ in substancia eius est pl9 de subtilitate q̄ in alio olere et in sapore eius ē parua caliditas et pōticitas·et virtus eius est ca·in tercio gradu·DYAS·cap·ediosmō·i·menta q̄dam nominat eam·Hachanacha est herba ombus nota que virtutem habet termāticā astipticam et serrantică·Gal·vj· sim·phar· cap·ediosmum·Ediosmum vel menta quidam autē mentam odoriferā nominat.Est autez quedā nō odorifera menta et calamentū vocant· acres autem sunt gustantibus vtreqz et calide virtutis ex tercio gradu calefactioms debilior tamē est q̄ odorifera calamento et minus calefactiua vniuersaliter enim loquēdo hec q̄dez quasi agrestis q̄dā est·illa vero domestica que propter acquisitā extensi cultura humiditatē ad libidinē moderate cōcitat·mest autē hoc ommbus quibus adest semidigesta humiditas et ventosa·propter h9 autē herbe cōplexionē quidā circa apāta cū farina ordeacea supponūt eam quod calamentum facere nequit eo q̄ vehemēcius q̄ illa calefacit et exsiccat·habet aūt quid et acerbitatis a amaritudinis in se amaritudine qua lumbricos interimit·et acerbitate exsiccādo bibita recens excreacionē sanguinis prohibet·Est aūt secunduz substancia subtilium parcium sicut a aliqua alia herba.AVIC·li·ij·cap·de menta·Menta ē calet sic·in·ij·a in ipsa ē humiditas superflua·In ipsa est virtus calefactiua stiptica prohibēs·et est subtilioris substancie olerum que comedunt̄ POSSE· contra sincopim ex debilitate cū febre uel sine fe·siue ex medicia vel quacūqz causa

cōteratur menta et distemperetur cum aceto et frustrum panis assi in igne ponatur cū aceto et dimittat̄ tādiu q̄ bene humectetur et naribus applicet̄ et exinde fricentur labia gingiue et dē tes et ligetur in temporibus super venas pulsa tiles temporū et brachior̄ et paciens masticet̄ humiditatē transglutiat ad matricē mūdifican dā teneritates mēte coquātur in vino et fiat exin de suppositoriū cōtra colicā passionē fasciculi mē te coquātur in vino et oleo et super renes et pe ctinē cataplasmet̄ ·cōtra fetorem oris et putre dinem gingiuarum et denciū ex decoctione eiꝰ cum aceto os abluatur ·Ad appetitum prouocan dum cum impeditur ex frigidis humoribus exi stentibus in ore stomaci fiat salsamentū ex men ta et aceto q̄ modico cinamomo seu pipere ctra vomitum Factum ex debilitate virtutis cōtenti ue vel ex frigida causa fiat decoctio mente in aq̄ salmacina et aceto q̄ spongia mtincta ori stoma ci superponat̄ · ctra coagulationē lactis in mā millis predicti fasciculi mente in vino et oleo ꝙ coqti et superligati mā millis soluit ·hēt enim si militer vim attrahendi venenū ·et ideo quando datur cum aliqua medicina cōtra venenū datur cum succo eius vel cum aqua decoctionis eius · Sed succus mente romane vel saracenice vel vi num decoctionis cum melle mixtus valet contra opilationē splenis stomaci et epatis et naturali um viarum ex frigido humore ·Et eciā ex calidi tate sine fe· Succus aūt eius datus lumbricos oc cidit auribus instillatus vermes necat· decocta herba in vino et oleo cataplasmata soluit scliro sim ·i ·duriciem apātum superioꝝ · Mentastrum vel menta siluatica vel agrestis cū caricis coq̄ tur in vino et detur pacienti frigidā tussim · vinū decoctionis eius q̄ puluis eius in cibis datus di gestionē cōfortat· fomētum factū ex aqua ꝙco ctionis eiꝰ matrici in frigidatā calefacit· Saccel lacio facta ex puluere eius reuma frigidū capi tis cōstringit· sed pro menta aquatica ·l·l· fisim brium et pro menta ·nō odorifera ·l·l· calamētū DYAS· succus mente bibitus cuꝫ aceto sangui nē reicientibꝰ subuenit lumbricos extinguet vē trem stimulat subgluctiones tollit colerā et nau seam cōpescit duobus aut tribus cochearijs cuꝫ succo malegranati acidi accepta· et impolita cuꝫ polenta apāta spargit· In frōte impolita dolorē capitis mitigat tumorē māmarū ꝓpter coagula cionē lactis tollit sale addito morsibus canis opitulatur· succus cum mulsa dolorem auriū de pellit· ante coitum mulieri suppolita iter ꝑstru it genitale. Aspredinem lingue dissemit lac dis cohagulat· Caseū a putredine tutum seruat· cō dituris bene miscetur quia customaca est. laben te mānimū odoris efficacia recreat stomaco ni chil cōcubiscenti Fastidium detrahit· in sorbici one ptisane optime ꝓpinatur. sanguinē excreā tibus aride herbe puluis tribus digitis apprehē sus et cum aqua ca·m pocione datus omnē iniu riam stomaci detergit eadē res eciā ventris ani malia interficit cōtusa temporibus illinitur in dolore capitis sanguinis habundanciā stringit et nimios vomitus · Ortulana aūt humidior est et ad libidinē excitandā mediocris habet autez quid amaritudinis per quaz potata lumbricos occidit· Est etiam stiptica ideo cum pusca bibi ta recēs sputū sanguinis reprimit et leptome ris est pre alijs substancia eiꝰ est et agrestis ed dsmus folia habens aspera et maiora et in omni bus est brunosa et nō vtilis homini · AVYC· cū frustra mente in lacte dimittūtur nō caseat̄ cū bibitur eius succus cum aceto abscindit fluxum sanguinis ab interioribus fit ex ea cuꝫ samich em plastrū ad dubel licet et ipsa quidē nō est simil mentastro quoniā in mentastro nō est pōticitas et sunt in ipso resolucio et calefactio et exiccacio superflua impediens· q̄ ex ea fit emplastrū ad so dam et ꝓprie cum samich de ordeo· et fricatus cū illo asperitas lingue removet̄· et succus eiꝰ mi scetur cū mellicrato et instillatur in aurē dolore sam ꝓhibet Fluxum sanguinis et sputum eiꝰ et coagulationē lactis in mamillis more emplastri superposita et sedat earum apāta et ꝙfortat sto macū et calefac̄ ipsum et sedat singultū et dige rit· et ꝓhibet vomitum flegmaticum· et sangui neum et ꝙfert hysterice et ꝓprie syrupus ipsius adiuuat ad coytum propter inflationē que est i ipsa et humiditatē ortulanā que nō est in mēta stro· et opilat vasa spermatis· et interficit ver mes· et quādo supponitur ante horā coytus pro hibet impregnationez· et quādo bibuntur de ea frustra cum granis granati sedat colericā passio nem· Confert morsui canis rabiosi· et ē propria ad illud·

Dicea s	·i· asarus
Diccea	·i· appollinaris
Dicefon	·i· volubilis
Didalis	·i· ciperus
Didalision	idem
Didascalis	·i· magister
Difasul	·i· elacterium
Difalon	·i· mentastrum
Difdab	·i· rana
Difasan	·i· bdellium

CAP· ·CCXVj·

Frigis uel defrigis ·i· frigiꝰ apis SERA· li· aggre· cap· difrigis auct· dyas· sunt eius tres species vna nascit̄ solū ex substancia et gleba terre· et nascit̄ sub petris et in aq̄ et in illa insula q̄ postq̄ extrahit̄ de sub aqua deficcatur in sole et postq̄ deficcatus est aduritur super terrā circūpositis lignis · Spēs vero alia fer est eris que colligit̄ quādo purga tur es. et hoc quādo refusum est es et proicitur aqua super ipsū donec infrigidat̄ et extrahitur ab eti et est formula in qua proicitur et reperit̄ sub eo hec spēs et habet stipticitatē eris in sa pore suo· Tercia vero spēs fit ex marcasita quā

do pluribus diebus coquitur vt calx ·Et fit co/
lor eius ficut color magne a extrahitur a forna
ce et reponitur·et quidā putāt q̄ fit spēs quar
ta ex eo quod est ex lapidibus ex quibus extra=
hitur es·nam quādo mittuntur in crucibulo in q̄
cōflatur es·et extrahuntur postea lapides·repe=
ritur ex eo postea satis melius aūt et electi⁹ de
frigis est ille in cui⁹ sapor reperitur sapor eris
et zmiar et est stipticū deiccās fortiter linguā
ficut alumen. Idem auct·gal·virtus huius prie
in sapore est cōposita·nam est ibi res stiptica a
res parū calida·et virtus eius secūda incarnat
et cōsolidat bene·et terciū cōfert vlceribus cor
rosiuis·et intrat in medicinis vlcerum oris·simi
liter hic lapis solus administratus·aut cū melle a
cōfert specieb⁹ squimācie postq̄ remotus est et
prohibitus fluxus humor· qui fluebant ad hoc
mēbrum et ego quidā iam dedi statim post inci
sionē vuule et fui visus eo in ipsa donec fuit con
solidata et curata·et cōfert vlceribus factis in pe=
ctine et ano et modus administracionis ei⁹ ad is
est ficut modus administrationis eius in vlceri
bus oris et hoc quia hec membra curant cū eis=
dem medicinis·

Digegi ·i. gallina
Digestoria virtus ·i·digestiua
Digelicaron ·i. amomum
Digiti hermetis ·i·hermodactili nā
dicuntur ab hermes et dactilis quod digit⁹ est
sed ūm auic·est flos hermodactili·
Digiti citrini ·i·palma xp̄i
Diafomon ·i·faba lupi
Diahimahad ·i. cataplasma
Dihmadit idem
Diligi ·i·digiti citrini
Dilifon ·i·polium
Dilikasor ·i·cretam
Dilusiar ·i·rapella
Dilufar idem
Dilutum vinum ·i·aquatū nō purū
Dimag ·i·cerebrum
Dimalos ·i·ceterac
Dimafon ·i·anacardus
Dimisinterion ·i·reumatica disin
teria et est inter epar et ventrē et exinde per ve
nas refundunt ad intestina ea q̄ de cibis effun
duntur·succ⁹ enim eor⁹ dum nō permutat in sā
guine refūditur in intestinū et sic secernitur cuz
coleribus mixtum.
Dimisragia ·i·agrimonia
Dimlia ·i. pulegium mar
tis et est diptamum.
Dimilea idem
Dinamis ·i·virtus inde li=
ber dinamidiarū·i·liber virtutum·
Dinari ·i·diureticos curās
Dinazcangina est arbor simil' ru
te qua caremus
Dipa ·i. ellemum
Dipsa ·i. sitis
Dipsacos a io·sera·vocat diabetica passio·i·si=
tire faciens·Item paulus de eadē passione fici=
unt mquit immoderate vnde et dipsacos est ap
pellata.
Dipsas ·i. serpens cuius
morsus sitibundū facit hominē vsq̄ ad mortem
Dipsades idem

Cap. ·CCXVij·

Iptamuz latine. gre·batin vel dip
tamon·ata·sandenig·Vbi sciēdū
q̄ diptamon pulegium serpillū et cetera omnia
ista sunt species diptami et ideo omnes iste tan
guntur·SERA·li. aggre·cap·sadenig aucto.
dyas·Sandenig est triū specierum vna dicit ori
ganum eradhio titri· folia habens similia isopi
et capita nō rotonda sed velut diuisa in fūmita
tibus virgarum et est semen durum·Gal·vj·sim=
phar·cap·de diptamo secundum translationem
grecam·virtus eius est calefactiua deiccatiua in
tercio gradu·et est subtiliū parciū·Et idē sera·
in supradicto cap·ex eo est aliud quod dicitur emi
this cuius folia sunt albiora foliis predicti et ē
magis similis ysopo et semen eius quasi in coro
nula pendēs durum et virtus est in via virtutis
supradicti et nō est minoris virtutis q̄ ipsuz. Et
idem auct·gal·virtus eius est sicut virtus pri=
me speciei mīi quia est debilioz ea · Et idem ex
isto est quod dicitur origanū azaba cuius folia
sunt similia foliis origani·et habet virgas sub=
tiles quarum longitudo est vnius palmi et plus
et sup ipsa est corona similis corone aneti i qua
sunt flores albi et habet radices subtiles in qui
bus non est iuuamentū·et folia eius et flores q̄ñ
sumuntē cū vino i potu valēt morsib⁹ venenosis
Et idem auct·gal·virtus eius est calefactiua et
deiccatiua in tercio gradu·Et idez Tragoriga
num secundū dyas·est planta breuis m quātita
te sua similis serpillo agresti mīi quia sunt folia
lacioza et forcioza·et reperitur ex eo m aliqbus
locis habens subtiles ramos et folia subtilia·q
quidam nominat eam praffiū et in aliqbus locis
reperitur aliud habens folia maioza et lacioza a
maius semen. Et idem auct. gal. in sapore ei⁹ ē
stipticitas et amborum virtus est ca·et idē ex eo
est quod dicitur alnan vel alnegen·i·pulegium
GAL·vi·sim·phar·cap. de pulegio secūdū trās=
lationē grecaz glicon siue pulegium secundum
translationē grecā glichon siue pulegium hec ē
herba velut acris et subamara eius virtus cale
facit et subtiliat vehementer·Sufficiens autem
signum q̄ calefacit est q̄ cataplasmata calefa=
cit et si q̄dem amplius permāserit vlcerat qve
ro subtiliat q̄ humida viscosa et grossa que ex
torace a pulmone facile facit expuere necnō mē
strua prouocat et est aliud quod dicit diptamuz
secūm sera·et est illud quod quidā nominat alne
gen et est mescheranrefir siue mesentremefir·
Nascit multū in cretensi insula et ē acuti saporis

multum ⁊ est simil' alnegen nisi q; folia eius sūt maiora et fūa foliis plante dicte artidam et artidan quidem est alba et mollis et implentur ex ea cultre sicut ex lana et super alnam et eac hiemi est res similis lane et nō habet florem nec semen. ⁊ idem est ex eo quod dicitur casudiptamū quod nascitur in pluribus locis et est simile diptamo nisi quia est minus eo et non est ita acuti saporis et facit ea que facit diptamū nisi quia est minoris virtutis. defertur aūt excretensi msula. Est et spēs alia diptami habens folia sisimbrij ⁊ virgas maiores virgis sisimbrij. et in sūmitatibus eius sūt folia similia foliis origani. agrestis nigri coloris et odor eius est saluie. Et idē virtus prime speciei est calefactiua et desiccatiua i tercio gradu et incisiua. vnde sicut dyas. qñ sumitur decoctio eius in potu cōfert morsibꝰ venenosis. et quādo bibitur cū rob succurrit illi q̄ bibit opiū. et quādo bibitur cū sechamabin succurrit illi qui bibit gipsum et illi qui bibit venenum qđ dicitur amanarā. i. acomitum et est strāgulator. et quādo bibitur cum vino est cōueniens attricioni lacertoꝝ et restaurat capita eorū Et quādo bibitur ex eo cum aqua ⁊ melle prouocat menstrua. et ofert hydropisi et quādo cū eo et melle fit lohoc curat tussim et quādo fricatur cum eo corpus cum decoctione eius in balneo curat hyctericiaz et sucus eius curat apāta gule et vuule et quādo miscetur sucus eius cū oleo & ptes et ejcitur in nares mundificat caput et quando miscetur cum lacte et distillatē in aurē sedat dolorez eius et quādo stermitur hec planta i domo fugat animalia venenosa. aliud quod dicitur omthis habet virtutez vt prima et valet ad ea ad que prima spēs. Est alia species q̄ dicit origanum azaba qua nō vtimur est alia spēs que dicitur tragoriganum habens folia maiora vt in principio dictum est amboꝝ virtus est capuocat vrinā et quādo bibitur decoctio eoꝝ laxant ventrem et faciunt descēdere superfluitates colericas et quādo sumitur in potu cum aceto confert splenecticis et quādo sumitur cum vino confert potui venenoso q̄ dicitur alchisa. et ꝓuocat menstrua et administratur cū melle in lohoc ad tussim et apāta pulmonis. et pocio eius ē cōferens fastidio et debilitati stomaci et eructuacioni in acetose et nausee et datur de eo in potu illis qui eructuāt et fit emplastruz cū eo et sanich ordei et soluit apāta flegmatica et ofert hydropisi. et ex eo quod dicit alnam vl' alnegen. i. pulegium quādo ponitur supra corpus exterius generat he resipillā et si dimittatur longo tempore vlcerat et prouocat mēstrua et expellit humores grossos per excreacionē a pectore et pulmone et est calefactiuū subtiliatiuū et maturatiuū. quādo sumitur prouocat menstrua et expellit secundinā et extrahit fetum. et quādo bibit cū vino et sale et melle expellit superfluitates stomaci. et cōfert habenti asma et quādo bibit cum aceto aqua mixto sedat nausēa et mordicacionem stomaci et purgat supfluitates melancolicas. Et quādo bibitur cum vino cōfert morsui venenosoꝝ et quādo applicatur naribus cū aceto excitat sincopizantem et quādo deiccatē conburitur et administratur stringit gingiuas fluxas. et quādo fit emplastrū cuz eo solo et assiduatur donec fiat rubea cutis cōfert podagre. et quādo administratur cū aceto aufert verrucas que dicūtur ancona et quādo fit emplastrū cum aceto ofert splenecticis et quādo fricatur corpꝰ cum decoctione eius in balneo sedat pruritum. et quādo sedent mulieres in decoctione eius confert ventositatibus matricis et duricieb⁹ et ascensui eiꝰ ad superiora et inuenitur ex hac plāta vna spēs cuius flos est albus et dicit̄ masculus et alia cuiꝰ flos est purpureꝰ et dicitur femina. et ambe nominātur ab aliquibꝰ baluaz. et nominātur propt̄ sterc⁹ pastoꝝ quia quādo ipsi comedūt augetur eoꝝ daga. speciei que dicitur diptamꝰ virtus est sicut pulegij domestici nisi quia est fortioris virtutis quia nō solum bibitū sed ex eo factum nascale seu fumigiū extrahit fetum mortuū et extrahit sagittas de corpore statim de eo accepto cibo. Alie species diptami valent ad ea ad q̄ supra sed minus.

Diptamon idem quod supra

Diptamicen secundū dyas. herba est habēs fruticen minorē multas hastas habens tenuesca rotondas similes abrotano in quibus virgis sūt folia oblonga similia oliue et multa sicut amidor i cuius cacumine est caput viscido odore. vnde si odor fuerit applicatus sternutamenta prouocat vnde et nomē ipsū a grecis accepit eo ꝙ sternutacio pontamos dicitur.

Diptamum .i. leporis auricula

Dipeson .i. lolium

Dipseon .i. fitiens

CAP. CCXVIij.

Ipseus gre. ara. periendavel dipsacos vel barbarbai vel aibsacos. latine vero virga pastoris vel cardo fullonum. Sciendum q; due sunt species virge pastoris. s. masculus et femina. Masculus est quē dyas. in translacionē nostrā cap dipseus vocat dipseus. et est secundū ipsum frutex spinosa virgam habens longā spinis plenā et folia circuitu similia lactucis in singulis nodis bina habens folia et ipsa oblonga et spinosa intus. et deforis spinis plena et habet eciā cōtracta folia que pluuiam et aurā in se retinent. vnde et nomē accepit dipseus. i. siciens in virgis suis capita surgūt singula spinosa similia echimo maritimo. sed oblōgiora q̄ siccata album faciūt colorem et in virga deintus vermes nascunē. SERA. li. aggre. cap. barbarbai auct. dyas. barbarbai vel dipsaceꝰ est spina qua pannos abgūt et latine dicitur virga pastoris et cardo fullonum et est species spinarum habens stipitem longum spinosum et

folia eius sunt similia lactucis et super quēlibet nodū stipitis sunt duo folia amplectēcia stipitē longa spinosa in medio eorum interius et exteri us habēt similitudinē vesicarū aque et sunt spinosa eciam et habet iuxta stipitem cōcauitatem in qua colligitur pluuia et ros ꝙ ideo nominatur dipseus·i·ficiens super quēlibet ramum ei⁹ est capitellū simile echmio marino aliquantulū m longitudine tendēs spinosum quod cū desicca tur fit album et quādo scindit reperiūtur in me dio eius vermiculi parui et ista est virga pasto ris masculus·Et idē sera·loco allegato·sunt ei⁹ due species masculus et femina·Masculus ē her ba que nascitur omni anno et habet ramulos seu virgas tenues molles subtiles nodosos et dila tatur super faciem terre sicut gramen et habz fo lia similia foliis rute nisi quia sunt lōgiora ꝙ mol liora et habet iuxta vnūquodq; folium semen et ꝓpter hoc dicitur masculus et habet florē rube um sed fe·est quā sera·uocat in lingua persica p sersanū et dyas·vocat eā poligonos et est centū nodia femina que arabice vocatur harsyarbay·latine vero cauda vulpis et est secundū sera·ha bens plantā ꝓ paruam et virgam vnicam tenerā similē canne et habet nodos in radice canne et in nodis ipsius sunt folia egrediencia ab ipa vir ga similia foliis pini·et habet radicē in qua nul lum est iuuamentū·nascitur iuxta aquas. GAL· vj·sim·phar.cap·dipsac⁹. Dipsac⁹ est virga pastoris plurimū quod est in ipsa est frigiditas et in sapore eius est stipticitas·et virtus ei⁹ est ꝙ if rigidat et desiccat in principio tercij grad⁹ ꝙ radix huius plante desiccat in secundo gradu AVIC·li·ij·cap·de virga pastoris·Virga pa storis est masculus et femina·sed masculꝰ e forcior i ipsa est stipticitas sed pars aquea in ipsa est plurima et ꝓpter multitudinem repulsionis materierum effusarū estimat ꝙ est exiccatiua· POSSE·DYAS· est vga pastoris mas·radix eius desiccat in·ij·gradu et abstergit que cocta in vino et tunsa et sicut cerotū iposita vel si em plastratur cum ea anus curat scissuras ani et ra gadias et fistulas et emoroidas interiores quod medicamē in pixide enea cōseruandū est clauos corporis mundat et formicas et vermes ꝙ in ca pite huius plante inueniuntur in corio suo ligati et collo suspensi aut in brachio dicunt febrē ꝙr tanā penitus curare·et medetur mirmiceis et a crocordinis·SERA· virga pastoris fe·ē cui⁹ virtus repercutit et incarnat et cōfert inflāma cion oris stomaci quādo apponitur extra sicut ē post ꝙ trita fuerit·et confert apostemati quod dicit herisipilla et apostematibus antiquis ꝙ re percutit et prohibet humores qui fluūt ad mē bra et est ex meliorib⁹ medicinis herisipille quā do dilatat et extendit ambulans de membro ad membrum et cōfert vlceribus alijs et vlceribus manifestis ad que humores fluūt·et cōglutinat vulnera recencia cuz suo sanguine·Et ofert vlceribus auris·et si est in ea sanies desiccat eā et abscindit fluxum menstruoꝝ immoderatuz et curat vlcera intestinoꝝ et sputū sanguinis ꝙ si stit fluxū eius vndecūq; fluat et in omnib⁹ hijs masculꝰ est forcior ꝙ femma·vnde habet masculus virtutē stipticam frigidam quādo sumit̄ in potu ex suco eius cōfert sputo sanguinis et fluxui sanguinis antiquo et egritudim que dicit̄ colirica et distillacioni vrine quia ꝓuocat vrinam ꝓuocacioē forti et quādo sumitur in potu cū vi no cōfert morsibus venenosis et quādo bibit̄ in febrib⁹ periodicis ante accessionē peroxisini p horam cofert multum et quando fit nascale cum ea mulieri habenti fistulā et vlcera in matrice cō fert iuuamētū magnū et abscindit fluxum humi ditatum antiquarum ab ea et distillat̄ ex ea i au rem et cōfert dolori eius et sanie ꝙ fluit ab ea ꝙ quando coquitur cū vino et miscetur ei mel cō fert iuuamentū vlcerib⁹ matricis·et fit empla strum cū foliis eius et inflammacioni stomaci et sputo sanguinis et formice et herisipille et apāti bus calidis et fri·in principio eoꝝ·Et quādo co quitur cum vino et terit̄ bene donec fiat vt cero tum et emplastrat̄ cum ea anus curat scissuras ꝙ sunt in ano et emoroidas interiores et oportet ꝙ hec medicina reponatur in pixide enea et curat specie formice que dicitur patagodes ꝙ dicunt quidam ꝙ vermes qui reperiunt̄ in capitib⁹ hꝰ plante quando ligatur in corio suo et suspendit̄ in collo et humero habentis quartanā curat eaz si deus voluerit·AVIC· virga pastoris ꝓhi bet fluxum et fit ex ea emplastrū flegmoni et he risipille et formice·et est valde cōferens apāti bus vlceratiuis·et cōsolidat vulnera recencia· succus eius interficit vermes auris et exiccat vl cera eius aqua eius cōfert sputo sanguinis et fit ex ea emplastrum inflammacioni stomaci·et ꝓ hibet fluxum sanguinis et matricis et sanat vl cera intestinoꝝ·Et dyas. quidem existimauit ꝙ ipsa ꝓuocat vrinam et sanat illum qui retinet eā et nō potest eam emittere·

Dipsecus	idem qđ supra
Dipseus	·i·ficiens

CAP· ·CCXIX·

Ipteris gre.arabi·bisbeig vel bi ste.latine vo polipodiū l' filicica l' filix arbor·SERA·li.aggre·cap·bisbeig auc·dias.bisbeig ē plāta nascēs in rupib⁹ et in sax is et in muris humidis antiquis et sup stipites et iuxta radices antiquarum arborum maxime quer cus cuius longitudo est vm⁹ palmi et est similis herbe dicte baracos et super ipm sunt pili et ē alta sed nō est exaltacio eius subtilis sicut bara cog·et habet radices super quas sūt pili a qua egrediuntur rami·et radix est simil' animali qua tuordecim pedū quod nominatur scolaca·i·sco lopendria et grossitudo eius est sicut digit⁹·et color eius interior est viridis ad albedinē decli uis et dulcis saporis et est illa que cedit in vsum

medicine·DYAS·ca. de polipodio. Polipodū nascitur in parietib⁹ humectis et circa radices arbor vetustarū in quercubus·Radices sūt illi aspere et illigate sicut polipus grossitudinē digiti habētes·Rosa vero demtus viridis et sub albida apparet·Plini⁹ cap·driopteris vel dipteris in arboribus nascit filici similis tenui foliorum subdulcū incisura radice irsuta qē·hoc nomē videtur cōpositū ex trio quod est querc⁹ et pteris que ē filix driopteris scripsit stephan⁹. et aliqui dicūt q vocatur Filix mascul⁹ sed filicē feminā iuenies in·l. sarax. GAL·viij·sim·phar· cap. de polipodio in sapore eius est dulcedo et stipticitas. virtus eius est que deficcat deficacione forti sine mordicacione·et est laxatiua· et habet vim putrefactiuā vnde et pilos nu dat· IO·MES. cap·de polipodio Polipodiū est radix plante cuius ortus est super arbores et sup lapides. Et vocauit eā grecus Filicem arboris· Et illud quod nascitur in lapidibus humiditatē habet superfluam indigestā facies ventositatez subuersionē et nauseam·verū melius ex eo est arboreuz et ꝑtie quando nascitur super arborem portantē glādes et qđ est cū ꝑtietatib⁹ bonis et ꝑtie qđ est grossum solidū et nodosū cui⁹ color participat aliqd nigredinis et rubedinis sed parū et cuius cōfractū est sicut color fistici et in quo est aliquid ex aromaticitate aliud est in cuius sapore est dulcedo cum inspiditate derelinquens in gustu aliquid ex amaritudine vltimo et quod est recens. Et idem auc·dyas·ca· est in·iij. fic·in·ij· Et idem auct. haly·cal· et fic. in scdo resolutiuū humiditatū grossaꝝ et viscosarum et exiccatiuū et abstersiuū et solutiuum· est ex maxime deficcantib⁹ et extenuātibus corpus et facit subuersionē et nauseā et est ei⁹ opacio debilis et tarda et tollitur ab eo nocumentū primū administrādo illud cum aqua mellis q aq̄ passularum et aqua or. Et idē auct. humaꝝ coq̄tur cum iure gallorꝝ et gallinaꝝ et fit solutiuum bonū et similiter cū aqua casei et fit solutiuū conuenies et auferūt ei nocumētum secūduz si admisceatur ei aliquid de cōfortātibus sicut sunt seia redolencia et species sicut sunt daucus propriet amsi et semen feniculi zinziber et similia decoctionē aūt sufficientē substinet· ·POSSE· SERA·auct·dyas·habet virtutē soluentē dat̄ vero cocta cū iure gallinaꝝ et olerib⁹ aut cum piscib⁹ et cum mulsa aut sicla aut similib⁹ q melancoliam et flegma depomit cataplasmatibus adhibita cōdilomata ami soluit et quādo deficcatur et teritur et datur in potu cum mellicrato purgat flegma et melācoliā·et quādo fit ēplastrum cuz eo cōfert attriciomb⁹ neruoꝝ et scissuris digitoꝝ et emorroydib⁹. Et idem auctori· aben mesuay ꝑtietas eius est purgare melācoliam et flegma sine punctione et malicia·et melius ex eo est citrinū cuius sapor vergit ad punctionē et grassitudinē et dulcedinē·et grossitudo eius est sicut digitus et qui vult ipm sumere decoquat in aqua sicle &cocte et postea bibat qm aūt vis ponere in decoctione nō oportet vt rectifices ipsū aliter misi q teratur et misceatur cuz eis· Dosis eius decocti aut infusi est a·z·ij·vsqz ad·v. et sine decoctione aut sine infusione a·z·j· vsqz ad·ij·Et idem auc·meseha proprietas polipodij est purgare leuiter melancoliaz et bibit simpliciter cum zucaro aut mixtū cū aliquib⁹ decoctionib⁹ aut cōfectionib⁹·et ingemati sūt alii qui medicoꝝ ad illos qui nō poterāt aliqs medicinas accipere ꝓpicere ipm tritum in aliquib⁹ cibis ipsoꝝ et purgat leuiter melācoliam dosis eius simplicit cum zucaro est·z·ij·decocti autez cum medicinis·z·iij. IO·MES· solucione educit coleram nigrā cū facilitate et grossum flegma et mucillagmosū et materias iuncturarum et cōfert colice secundū omnē modū administracionis ei⁹ et duricier splenis et ꝑtie cū epithimo et sale imdo et cōfert ad febres melācolicas et ꝑ ptie cū aqua mellis et sanat scissuras que sunt in manibus. dosis eius est ab·ij· aureis vsqz ad aureos·iij·AVIC·in·lib·de virib⁹ cordis dic̄ q cōfortat cor·

Diralios	·i·ferula
Diranagal	·i·alacha

CAP· ·CCXX.

Irdan gre·ara. luzach. latine vero fraxinus·SERA·li·aggre·cap. dirdan·i·fraxinus ita nominatur grece morientes arabes nominā eam arborem cimicū et in ꝑsia nominant eā luzach. et est arbor habens i ramulis camerulas in quibus est humiditas q̄ quādo siccat̄ generāt̄ ex ea alia animalia similia cimicibus·Et idē auct. gal. sapor eius est stiptic⁹ virtus eius est que infrigidat et deficcat. Paulus·cap·de fraxino·fraxin⁹ fri. est et fic·in·ij· gradu·POSSE·SERA·virtus eius est q̄ consolidat dum est recens et cōsolidat in vulnera recencia et radix eius ad hoc valet similit q̄ proicitur aqua in qua decoquit̄ super ossa cui⁹ cōsolidacio est necessaria·sed cortex eius dum recens est ꝑtie si ligetur super locum vulneruz cōsolidat eū. decoctio corticis ei⁹ cōsumit flegma et quādo cortex exiccatur curat egritudinē cū qua eleuatur cutis·GAL·li·dimidiarū ca. de passionib⁹ splenis corticē fraxini coque i vino et da bibere et infallibiliter splenē attenuat nā res probata est q si detur porcello bibere aliquibus diebus et interficiatur paruissimū inuenies splenem·Paulus cōtra fluxū ventris et liē tariam et disinteriā valet fomētum ex aqua pluuiali decoctionis corticum eius·cōtra vomitum ex debilitate virtutis cōtentiue cortices ei⁹ buliāt et spōgia intincta super stomacuz ponatur et ex cinere eius et argento viuo fit optimū vnguentū cōtra scabiem

Diridar	·i·dirdan
Dirizdar	idem

Dirizdar idem
Dirdal .i. vulnus
Diris .i. rubeus
Dironici fūt radices pârue cuiusdam herbe similiter nominate habens folia pua vtcūq; rotonda. et flores uiolaceos nascitur in muris et criptis. l. l. varonig
Dironici idem
Dispolita .i. difficulter in eicatricem deuemēcia.
Dispachia est valida virtus substinendi
Dissapolita idem
Distracta dicunt que nō leuiter in ventrē corrumpūtur illo vocabulo vtitur gal. li. dinamidiarum particula prima capi. distracta
Difelon .i. mentastrum
Diffrigis vel defrigis est medicina metallica. absterhua et deficcatiua. et est duoz modorum una naturalis a fossa cū metallis q̄ ex frigio lapide fit vt apparet in littera diffrigis alia artificialis composita ex quatuor mineralibus cuiꝰ cōfectionē docet Oribasius capitulo de vulneribus oris
Distepapentos .i. difficile curabil'
Disinteria .i. dissipatō interiorum inteſtinorum
Dissitis .i. camedreos
Discripta .i. male terminabilia
Discritos idem
Dismia .i. difficultas respirandi inde disnoici. i. habentes disinā. Orthomia vero siquidē recto scemate prefocantur iacētes egroti. Cassius fe. cap. de asmate inde orthomici. i. hīs orthomiā.
Disintria .i. disinteria
Dissole .i. difficilia
Discola idem
Diffozo .i. difficile

CAP. CCXXij.

Jsfoa arabice. gre. et latine rana SERA. li. aggre. capi. disfoa auct. gali. cinis ranarum cōbustarum abscindit fluxum sanguinis quādo puluerizatur sup loca et linitur cum eo mixto cum pice humida supra alopiciam et eam aufert. Et idem auct. dyas. rane que sunt in paludibus quādo coquūtur cū sale et oleo et admmistrantur in cibo sunt bezaar venenis et lepre. et ius earum quādo elixantur est cōueniens apātibus antiquis quādo proicit̄ super ea et quādo cōburuntur rane et puluerizatur cinis earum super locuz vnde fluit sanguis abscindit eum et miscetur cum pice humida et linitur alopicia et cōfert et quādo sanguis ranarum viridiuz ponitur in loco pili palpebre euul si prohibet ortum eius. et quādo rana coquitur in aqua et aceto et fit colluclo oris cum lixatura illa cōfert dolori dencium. AVIC. li. ij. cap. de rana. Cinis rane quando ponitur super locū sanguinis retinet eum. et ipsa quando coquitur cuz sale et oleo est scōm q̄ dicitur bezaar lepre a venenosoz vermium comesta. eius ius cōfert apātibus cordarum quādo super ea effunditur dicitur q̄ de suco vel decoctione rane fluuialis colluitur os ad dolorem dencium et sedatur quod est in ea. Et corpus rane et proprie pinguedo eius est ex eis que facilem dencū eradicationez faciūt. Et estimo q̄ est hoc ex petrosa et nō domestica. hec enim spēs est ex eis que testanē medici et experimētatores cōmunitatis eicere dentes animaliū quādo ipsam fumunt in cibo et pastu si quis comedit sanguinē eius aut corpus ipsius apātur corpus eius et fit color eius plūbeus et expellit sperma donec moritur et dicit̄ q̄ quādo coquitur cum sale et oleo et comeditur ē bezaar lepre et vermibus venenosis. Jo. MES. in antidotario suo tractatu de oleis. oleuz de ranis cōfert dolori arretico et podagre calide et mungitur super tempus in febribus inflammacionū et facit somnum. et adeps ranevirdis que habitat in arboribus similiatur super ipsum frangit ipsum.
Dissoresia .i. diminucio appetitus
Disutis .i. pruritus
Dissutis idem
Dissuria .i. malicia urinacionis quando fit sepissima emissio eius cum dolore.

CAP. CCXXij.

Js ara. gre. ion. latine. iuncus SERA. li. aggre. capi. dis auct. dras. Dis. i. iuncus est herba cuius due sunt species vna ipsarum habet acutas summitates et ista etiam spēs similiter diuiditur in duas quia ex ea est que non habet fructum et alia que habet fructū nigruz et rotondū et canna huius speciei est grossior q̄ canna alterius et est tercia spēs que habet cannam grossiorē ad huc et magis cannosam quam supradicte due species et huius speciei fructꝰ q̄ est in sūmitatibus eius est similis fructui iunci supradictarum specieruz. Et idem auct. gal. huiꝰ herbe sunt due species. vna earū est subtilior et durior et alia grossior et molliot fructus huius secunde speciei facit dormire. sed species prima est similiter duarum specierum vna quarum nō facit fructum et nō est in ea iuuamentū aliquod in medicina. et alia facit fructum et facit somnū nisi quia est debilior q̄ prima et ista species facit sodam. et substancia istarum duarum specieruz est cōpositа ex tertea pauca frigida pauce frigiditatis et suba aquosa calida pauce caliditatis. deficcat et infrigidat q̄ est narcotica. et due species quādo assantur in igne et sumūtur in potu stringūt ventrem et abscindunt superfluitatem mēstruoz et deficcāt qđ descēdit ex humoribꝰ

ad partes inferiores.

Diss .i.tapsia
Ditolus .i.gariofilata
Ditros .i. quod intro in palma nascitur
Ditros idem
Drimia .i.acredo vel acuitas vnde drimios ycores vt in quarto regiminis acutorum Gal.i.acutos humores et acres
Drimifacia .i.acuta cibaria
Drimis .i.acer vel acutum
Drimios idem
Driofagus secundum dyas.cap.discrerot et est species quercus quidē ceruū dixerunt
Drisberot idem
Drioballanos .i.glans
Driobetade .i.tussis humida
Drion secundū plinium et secundum dyas.cap. de strigno est strignum mamicon et est species solatri vltima a dyas.posita.
Driopistri dicitur polipodium maxime quod in quercu nascitur vt in libro antiquo de simplici medicina et gal.ad paternianum.
Driopistri inquit est filix que in arbore crescit quercus quā greci vocant et cetera melius tamen driopteris et aliter vocatur filitica vel polipodium
Drimum .i.pungitiuum
Driopteris .i.dipteris
Drios .i.quercus
Dria idem
Dris grece quercus accipitur interdum pro fago et pro omni arbore glādifera
Driusma .i.sumach et est dictum quercus siriacum
Drisis .i.camedreos
Driofagus .i.ceruus
Drix .i.spēs ferularum et est tapsia
Drirupas .i.oliua bone etatis ad cōdiendum.s.incipiente bacca crescere greci petas vocant.
Docamen .i.propoleos
Docan .i.fumus
Docani idem
Domamatos .i.celidonia

CAP. .CCXXiii.

Ochen vel piuers arabice gre.geguers vel cechias.latine vo miliuz SERA.li.aggre.ca.dochen auct.dyas dochē siue dochon.i.milium et habet duas species una earum est aspera et est illud quod potest teri et a quo aufertur cortex sicut fit a rizi quod arabi. uocatur piuers grece ieuers vel elime.latine vo panicuz.Est alia species fortissimi et asperrimi grani et nō pōt ab eo auferri cortex et vocatur milium.GAL.vij.sim.phar.cap.de milio secundum translationē nostraz grecam. Cechias.i. milium infrigidat quidē sm primū gradū.siccat autē vel secundum terciū absolutū vel secundū vm incensū.est autem et aliqualiter subtiliū parciuz modicum.Ex hac ergo cōsistencia et cōplexione eum comeditur vt cibus omnino paucioris nutrimenti est omnibus fere corticalib9 cibarijs quimymmo et ventrem siccat.Extorsū vero appositum per sacculos ydonea pira est eis qui immoderaciter egent siccari.cataplasmatuz autem ecia siccare natum est. sufficiēter tamē ē fragile et apterea inutile fit eius cataplasma.
GAL.vij.sim.phar.cap.de milio secundū trās lationē arabicā est granū ex specieb9 granoruz .s.milium quod assimilat in figura sua ieuers.q virtus eius est deiccatiua.ideo retinet ventrez sed quādo ponitur exterius infrigidat in primo gradu et deiccat i fine tercij.vnde modicū dat nutrimentū et stringit ventrē et quādo ponitur extra in saccellis sicut cum emplastro ex eo confert iuuamento magno cōtra fluxuz.et prouocat vrinam et calefactoriū me ex eo factum cōfert doloribus pungitiuis et torciombus et alijs doloribus.GAL.vj.sim.phar.cap.clime siue panicū vocatur autem et mellima.Est quidem ex leguminibus simile milio tā specie q̄ virtute pauci vero nutrimenti et siccatiuuz.stringit enim eos qui sm ventrem fluxus sicut et milium si vero superplasmetur deforis deiccat et infrigidat.

Docion .i.ordeum
Dochion idem
Doctrina quid est.l.l.fen
Docon .i.milium
Dochon idem
Doctomos .i.asara
Doda .i.papauer
Dodra idem
Dodralion .i.barba siluana
Dodechateon est quedam planta habens.vij.folia similia lactuce radice lutea
Dodera .i.papauer orientale
Dogum .i.lac ex quo extrahit butirum
Dogumi idem
Doguaful .i.almea

CAP. .CCXXiiij.

Obabarech vel basab arabice grece saprotis.latine caries ligni corrosi.SERA.li.aggre.cap.dobabarech auc. dyas.quādo fit emplastrū cum ea mundificat vlcera corrosiua.GAL.viij.sim.phar.cap.saprotis.caries ligni corrosiet apte ligni habentis stipticitatem et virtutem abstergendi sic sicut species quedā lignoz habencium spinas mundificat vlcera humida et abstergit ea.

CAp. .CCXXV.

Olaka latine grece lakirus.arabice fasilum vel dolikos. GAL.prime

de cibis cap. de dolaka auct. hippo. pisa autem inflat quidē minus. secedūt aūt magis. dolaki aūt magis hijs secessiui. minꝰ aūt inflatiuū nō nutritiui. et alibi dolaki aūt nutriūt nō minꝰ pisis sine inflacione aūt fūt cōsimiliter ad delectacionē aūt et secessum deteriores. Quidā aūt amicoꝝ in roma cōuersans dicebat dolakas rome in agris habētes figurā magis oblōgam lachiris Et idem li. dinamidiarū cap. de cancro sucꝰ dolake cum pinguedine porcina cōmixtus et ipsa herba pistata et posita cum suco eius cancrum interficit

Dolara •i. auena
Dolika •i. dolaka
Dolifon •i. cimbalaria
Donax est quedā species carui que nō nisi in aquaticis nascitur
Donaum •i. mellilotum
Donafon •i. alaca
Dora •i. mellica qꝰ videtur per almansórez li. tercio cap de gramis qui post cap. de milio et de panico scribit sermonē de dora. verum apud sera. cap. de panico exponitur q est milium. JO. SERA. cap. de disinteria loquēs de sorbicionibus eis aptis videtur velle similiter q sit species milij. Jsta tamē grana satis cōuenunt in operacionibꝰ quare pro q cūq accipiatur nō est periculum quādo tamen expedit vt magis stipticis melica melior est.
Dorati idem
Doracene est quidā piscicul9 venenosus qui vocatur scorpio marinus
Dorcas •i. capriolus
Dorcax idem
Dorcatis idem
Dorna •i. auena
Dortadion •i. valeriana
Dorim •i. milium
Dorma •i. endiuia
Dorignum est species landri secundum dyas. Folia habens similia oliue ꝫ paulo longiora et aspera et florem album et semen velut orobi vatiū in folliculis suis quas veteres memorant amorificum verum fructꝰ eius interfectiue est virtutis
Dormicum quid est. l. l. varonig.
Doronec radix est similis brance pulpi et aportatur de india sed quia raro ibi habetur pomē ꝓ ea vertꝫ.
Dosis •i. dacio vel tribucio
Dosialos •i. vsnee
Dosiafos idem
Dotium •i. filigo vel germanū
Dotrifilon •i. pentadactilus
Doxiamon •i. amomum
Doxiamion idem
Dorim •i. scaurea vel scaroba
Dropax •i. ruptorium
Dropodismus idem
Drosumi •i. scoria
Drosus •i. quercus
Duelion •i. caries ligm corrupti
Duefosit •i. polium
Duelli •i. dilatari
Dubellati •i. apostema cū iā collectionē fecerit et est sanies faciens de quo magis speratur q fiat vicus q̄ q resoluatur
Dublet •i. dubellet
Dubella •i. dubellati
Duburen •i. secūdꝰ gradꝰ ethice
Dubusare •i. asara
Duburion •i. filago
Duciomum •i. carpobalsamum
Duciamfon •i. regalia
Duchmbelse •i. balsamum
Ducuram •i. anacardus
Ducuram idem
Ducumbelsen •i. balsamum
Dulac •i. dactilus

CAP. •CCXXVj.

Vllafia ara. latine melon indus. SERA. libr. aggre. cap. dullafia

Dullafia siue dulaba •i. melon magnus viridis. et secundum Rasim est fortis humectacionis et extinctionis. et cōfert febribus adurētibꝰ et est frigidior alijs speciebꝰ melonum et tardioris immutacionis i stomaco. et longinquior a corruptione. et ꝓpter hoc est cōuenes febrientibus et habentibus coleram in stomaco suo ꝓpter suam grossiciem et ꝓpter suam elongationē a conuersione et cōuenens caliditati febrili quia extinguit caliditatem et sedat inflāmacionē eius. Et cucumer quidem facit operacionē propinquaz huic mīn quia plus prouocat vrinam q̄ dullafia. Vbi sciendū q melon magnus est melon indꝰ quod per auic. patet de cura tertiane pure vbi laudat in terciana predicta melonē indum et subdit et fortasse nō nocet melon paruus ergo melon magnus est melon magnus. Est enim melon paruus habens virgulatū colorem exteriꝰ est albus et dulcis et ē paruꝰ ꝓ alia specie melonis. l. l. tohera

Dularotim •i. agrifolium

Dulcor apud dyas. est mustum coctū vsq ad terciam partem sic q cōsumpta est tantū eius tercia pars quod sapa triplicatū dicitur et carenuz dicitur similiter et defrictum vnum apud auic. dyas. capitulo de coriandro dicit cum dulcore •i. passo. l. l. Carenum

Dulufron •i. titimallus
Dulutim •i. cimbalaria

Dulbul herba est que nascitur in mari et dicit egaga.

CAP. •CCXXVij.

Vlbara. vel baccam grece suffire. vel platanus arbor latine vero sco

tanum. Vbi sciendū q̄ scotānuz est illa arbor cū qua in hyspania tingūtur panni et nos vocam⁹ eam barzi et est platanus arbor vt patet per cō cordiā auicenne eius cap. cū dyas. cap. de platano et ꝓfert velut nuces paruas vt io. sera. cap. de dentifrigijs. Item in dyas. secundū translationem ara. cap. de platano arbitror platanū esse dulb. Item stefanus cap. de platano. Platan⁹ ē dulb. SERA. li. aggre. capit. dulb. auct. ysaac dulb est arbor magna extensa habens folia magna similia palme manus hominis similia folijs kerue mīsi quia sūt minora quoꝝ sapor est amarus punticus et cortex ligni eius est grossus rubeus color vero ligni eius quādo scinditur ē medius inter glaucedinē et rubedinē. et habz florem paruū lenem glauci coloris in cui⁹ loco q̄n cadit. nascitur granū asperum glaucum vergēs ad ruborem puluerulētuz in superficie sicut granum catapucie hec in hyspania vocatur palma xp̄i cum qua ibidem tinguntur pānī. similit folia eius similantur folijs ellebori nigri vt apparz in littera elleborus. Gal. vij. sim. phar. capi. de platano substancia eius est frigida et humida nō longe a rebus temperate complexionis. DYAS. cap. de platano platanus hz virtutem fri. et hu. POSSE. GAL. folia eius recencia quādo teruntur et ponunt̄ sicut emplastruz sup apāta que fiunt in genículis sedat ea sedacione manifesta. sed corticis eius virtus est q̄ deficcat adeo q̄ cortex ipse coquitur cum aceto et cō fert dolori dencium. nux vero eius quādo administratur cum axungia cōfert apātibus q̄ accidunt a cōbustione ignis. Cortex eius quādo cōburitur est medicina deficcatiua abstersiua. Cōfert egritudini cum qua eleuat̄ cutis. et cinis ei⁹ curat vulnera in quibus est sordes et putredo ꝓpter minimam humiditatē existentē in eius loco et oportet q̄ caueatur multum a puluere qui est in folijs eius et in fructu quia est nociu⁹ valde cāne pulmonis ideo quia deficcat multum et inducit asperitatem et nocet voci et locutioni et eciā visui et auditui si cadit in auribus vel in oculis DYAS. emplastrum cum eis sedat apāta caliq̄ fiunt in genu. Et quando cortex eius et nux eius cōburūtur et fit emplastrum cū eis et adipe porcina aut arietina cōfert vlceribus putridis similiter et cinis eius facit solus hoc. Et q̄n coquūtur folia eius recencia cum vino et fit emplastrum cum eis prohibet cursum humoruz ad oculum et resoluit apāta flegmatica. et q̄n cortex coquitur cum aceto et fit collucio cū eo confert dolori dencium et quādo fructus eius recēs bibitur cum vino cōfert morsibus venenosis. et quando administratur cum axungia curat combustionē ignis. Et puluis foliorū ei⁹ quādo cadit in oculum aut aures nocet multū fit et puluis qui est super fructum eius.

Dumufon	.i. allīū porrinum
Dumul	.i. ocra
Dumus	.i. rubus caminus
Dumcugi	.i. herba

CAP. CCXXVIij.

Vna ara. latine cerebruz. SERA. li. aggre. ca. duna auct. Gal. Cerebrum leporis quādo limunt̄ cū eo gingiue puerorum tempore ortus dencium eorum facit eos facile nasci et sine dolore et hoc est notorium apud omnes et administracio eius postq̄ decoquitur nō habet hoc et nō solum cerebrum habet hanc ꝓpietatem ymmo butirum et mel et alia multa habent virtutē faciendi nasci dentes infancium. Et quando cerebrum leporis comeditur cōfert epilenticis. et quādo assatur et comedit̄ cerebrum eius cōfert tremori qui accidit post egritudinē et cōburitur caput eius et oficitur cū adipe vrsi curat alopiciā. sed cerebrum galline stringit sāguinē miringarū cerebri. q cerebrū anatis est cōuenies apātibus que fiunt in ano. et cerebra oiz aialium valēt cōtra fumentes venenum. de cerebro in via cibi. l. i. latamie

Dumlabos	.i. barba siluana
Dumablos	idem
Dumos	est serpens quidā qui habitat in litijs
Duram	.i. turtur auis
Duragi aculem	.i. auis quedā sic vocata
Duragi	.i. durungi
Durusataris	.i. res que volit super arborem antiquā que fert glandes et vocatur ara. albarub. et sirice vua demonis et est lanugo q̄ pendet et inuoluitur in magnis arboribus sicut vua
Durungi quid est. l. i. dorongi	
Dusatan	.i. vlnee
Dusafosol	.i. ceterac
Dusarum	.i. auena
Duspactum vel duspectū	.i. nocēs digestioni
Du bene	.i. musca
Dhulabat	.i. aspido
Dhulabam	idem
Dhusabzon	.i. cicuta
Dhusafron	idem

Ace	.i. thimum
Earsen	.i. cinamomum

CAP. CCXXIX.

Afuch ara. grece haborafa latine vero cuscuta. SERA. li. aggre. capi. ea fuch est res q̄ adheret hes

bis inuoluens eas sic fila sed in sumitatib9 ha=
bet fructū subtilem et ipsa crescit in arboribus
et in sumitate eius muoluitur simul·Reperit de
ipsa multum in uineis et destruit multū herbas
et multi vtūtur ad curacionē tussis et in ipsa est
amaritudo et ponitur in vino et fortificat ipsū
et inebriat·Et idē auc·aben mesuay est herba q̄
reperitur intra limū et suspendit ei in cuius sa=
pore est amaritudo et punticitas plus amaritu=
dine. Et virtus eius est ca. in primo gradu sicc.
in secundo·Et idem auct·mesarugie est frigi·et
hu. Et idem auct·alahati est composita cōtra=
rijs virtutibus·et est in ea amaritudo et stiptici=
tas·et est ca·in·j·et sic·in·ij. Et idem aucto·Sa=
bor eben eius caliditas aut frigiditas eius est se
cundum cōplexionē arboris cui adheret quomā
fit ca. per adherenciā calide arboris·et est fri.
per adherenciam fri·POSSE·SERA·auct·
gal·abstergit et fortificat et aperit opilaciones
epatis et renū et fellis·et mundificat venas sub
tiles et grossas ab humoribus grossis et coleri=
cis et fortificat stomacum et epar et ofert hyde
ricie facte ab opilacione epatis et febri et pro=
prie febri infancium et purgat colerā. Et idem
auct·mesarugie cōfert hydericie et opilacioni
epatis et splenis·Et idem auct· alahati confert
stomaco et epati et eorum opilacionib9 et expel=
lit superfluitates neruor9 et venarū et mollit vē
trez et cōfert febribus·et de proprietate ei9 est
expellere superfluitates antiquas a venis. Et
idem auct·sabor eben est bona stomaco et maxi
me quando miscetur cum ea amsum et semina si=
milia·

Easuch	idem
Eerbathen	·i·elleborus
Eensentium	·i·semen oleastri
Eerabron	·i·mentastrum
Eilbaugue	·i·cardamomū minus
Eimis	·i·vinum
Einfestidos	·i·ypoquistidos
Eirat	·i·rosa
Eira	·i· rubea tinctorum
Eitrago	·i·citraria
Eosmari	·i·tyrus serpens
Eotagon	·i·faba lupi
Eotasaron	·i·pulegium
Eubontici	·i·reupontici
Eubakaros	·i·leuisticum
Euchinus	·i· eructius
Eucinus	·i·lappa
Euchimum	·i·bonos cibos ge

nerans vel euchimus·i· bonus humor ab eu q̄s
ē bonū·et chimus q̄s est humor
Eucrista dicūtur liquida que illiniunt quale ē
q̄s fit ad vicera purganda et implenda·

Eucrion	·i·brassium
Eucrita	·i·bene terrabilia

contrarium discrita

CAP· ·CCXXX·

Vfragia latine·arabi·herba adhil
Paulus cap·8 eufragia est herba
que similatur in stipitibus ysopo nī
si quia stipites sui habent colorem
violaceum et nō habent ramos q̄ folia sūt in sti
pitibus a medietate superi9 et sunt parua incisa
sicut galliculi crista et habet flores tendentes
ad albedinē satis paruos·POSSE·medet egri
tudinibus oculorum et confortat visum·
Eufistides ·i·ypoquistidos

CAP. ·CCXXXj·

Vforbium latine gre·euforuion·
ara·afarbion·Euforbium est gumi
notum et videtur sonare apud gre
cos bonum formidari, ssam dicunt euforuion q̄
fouon grece quod est timor et eu·i·bonum quasi
bonum sit ipsum timere propter sui violenciam
DYAS·cap·de euforbio secundū translationē
nostraz· Euforbium arbor est similis ferule albe
nascitur in mauritania cesariensi que arbor plu=
rimum lacrimum facit viscidum valde·quem la
crimum multi colligunt sic pro viscitudine pri=
mo arbori pellem veruecinā illigant et sic delō=
ge astillibus iaculatur in radice·et cum percus=
sa fuerit radix vnum flumen statim profluet la /
crimis et cum cohagulatus fuerit sic eundē col
ligunt de pellib9 subtractis· Est aūt optimum
quod est recens subalbidum et glutinosum ex lē
to linguam vehementer submordēs et calefaci
ens. Eius genera sunt duo vnum quod colligit
subtractis pellibus quod melius est·alterum q̄s
cadit in terra nē·Plinius·rex iuba inuenit her=
bam euforbiaz medici sui temporis nomine cui9
regis volumen extat·inuenit eam in monte ath
lante·spectatur foliis achantinis· vis ei9 tanta
est vt succ9 eius e longinquo recipiatur inciso
trunco subscipitur ventriculo edimo locato·hu=
mor lactis videtur effluere·SERA·li. aggre·
cap·afarbion auct. dyas· Afarbion est euforz=
bium et est arbustum simile ferule in figura sua
nascit in mauritania cesariensi et in regione ta
bex·est plen9 multo gumi acuto· Caueāt sibi ho
mines ab eo qui colligunt ipsuz gumi propter suā
nimiam acuitatem. et ideo accipiunt ventres ani
lium et lauant eos et alligant stipiti ipsius arbo
ris deinde pungunt arboris stipitem a lōge stā
tes cum lancea effundit namq̄ in ventrib9 exi
ens a stipite multū copiosum subito ac si fūde=
ret evase aliquo ita q̄ aliquando effūditur in
terram eciaz ex eo subito propter impetū sui exi
tus et egrediunt de eo ex arbore due species vna
earum est similis sarcocolle in quantitate orobi
et est in frustra et alia assimulat feci· Adulterat
autem cū sarcocolla et gumi arabico sibi admix
tis·Meli9 ex eo est clarum acutum·Experimētū
aūt ei9 per gustū est difficile quoniam ipsū mor
dicat linguam subito cū violencia multa et durat
mordicatio ei9 diu. Et propter hoc omne q̄s gu

ſtatur ex eo poſtea videtur bonum. primꝰ autez ad cuiꝰ cognicionem peruenit hec medicina fuit limeas rex liop. Et idem auct. gal. vj. fim. pha. cap. de euforbio virtus eius eſt ſubtilis acuta ſicut virtus aliarum gumarū ſimilium. Almanſor tractatu tercio cap. de euforbio. Euforbium nouum eſt calidius ſatis ꝙ aſa quamuis aſa ſit calidior omni lacte arboris. Doſis a duobꝰ kiſt vſqz ad tres. JO. MESꝰ. ca. de euforbio. Euforbium eſt gumi excedens omnia genera gumorum in calefaciendo et ſubtiliando. Eſt enim ex rubificantibus et eſt ex arbore deſertorum locorum et hyſpidorum. cuius folia cum eleuantꝫ in primis ſūt ſicut languines deinde cadunt et naſcūtur folia ſimilia polio marino. Et meliꝰ ẽ qꝫ lene eſt frangibile habens colorem palearẽ clarum. et quod eſt vehementis acredinis et odoris valde acuti et quod eſt recens ſuper quod iã preterijt annus. Recens vero ſui anni eſt ſic venenum et ignis et eſt ex gūmis que reſoluūtur in oleo et ꝓprie quod eſt recens. antiquū fortaſſis nō diſſoluitur. Eſt ca. et ſic. in quarto. Et ẽ calidius et ſubtilius omni eo quod calefacit ex gumis. et eſt in eo virtus adustionẽ faciens et rubificationem. et eſt penetratiuū. abſterſiuū mundificatiuū excoriatiuū. q eſt ex facientibꝰ operacionem cū labore et anguſtia vehementi perducentem ad ſincopim et ad ſudorem frigidum. Eſt inimicum cordi epati. et ſtomaco propter vehemenciam virtutis ſue. Eſt enim acutum vehemẽter ſeorſum inflammabile oportet ergo frangere virtutem eius et proprie cum rebus obtūdentibus acumen eius et extinguentibꝰ inflāmacionem et acquirentibꝰ ei lubricitatem et oportet vt ſit quātitas multa earum veſtiens et tegens ſuperficiem eius. Et oportet vt nō multum teratur dixit alcanzi accipiantur fruſtra citri q ſepeliantꝫ prius grana eius inuoluta oleo amigdalio in acetoſitate ipſiꝰ. deinde inuoluatur in paſta q decoquatur. Rectificatur enim ex arte hac et removeẽ acumẽ eius. modus alius frangẽs virtutem eius. ſicut narrauit hamec inuoluaẽ in oleo amigdalino. deinde ſepeliatur in ſuco liquiricie aut terminabi diſſoluta autī aliquo ex rob ſtipticis et ſit earuz quātitas multa. Et fiant ex eis pillule et ꝓpimēturvbi oportet. et dixit humay ꝓpimentur cū aqua mellis et aliquibus ſpecibꝰ alefangie maſtix aūt et ſpica ſunt ex rectificantibus quecūqz ex acuitatibꝰ medicinarum timētur audaciam eius expellūt medicine lubrificative extinctiue ſic̄ aqua ordei ꝓprie cū oleo amigdalino. POSSE. SERA. auc. dyaſ. hoc gumi quādo fit cobol cum eo habet virtutem abſtergendi aquam que eſt in oculo miſi qr eiꝰ mordicacio durat tota die et propter hoc miſcet̄ cum aliquibus pociombus que fiunt cum ſpecibꝰ q bibitur et ofert ſciaticis. Et ipſū excoriat oſſa in vna die et ſeperat ab eis fragmenta eoꝝ oportet autem vt premuniatur caro circumſtans oſſi cum ceroto aliquo vel cum pannis limeis et ipz habet virtutem laxandi et calefaciẽdi humores aquoſos ſicut ſinapis. Et ideo cō fert laxacio eiꝰ ydropicis et colice et alijs frigidis egritudmibus ſimilibus iſtis. ſed ipſum acuit coleram et inducit ſitim mimiam quia deſiccat. oportet autem vt admiſceatur ei ſemen petroſelini aut amſi. Et dicunt quidam ꝙ quādo aliquod animal remorderit aliquē ſcindatur cutis capitis eiꝰ et ponatur in illa ſciſſura ex hoc gumi trito non nocet ei venenuz et pondus. z. iij. ex eo occidit quomā vulnerat ſtomacū et inteſtina. Et idem auct. alcauzi ſtringit orificium matricis multuz adeo ꝙ prohibet exire fetum. Et idem auct. aben meſuay proprietas eius eſt laxare flegma viſcoſum qꝫ eſt in lumbis. et in inteſtinis mſi quia infert anxietatem et deſiccacionē aduſtionem et tenaſmonē Et rectificacio eius eſt ꝙ non teratur multum et miſceatur cuz bdellio aut cum ſuco liquiricie aut cū ſpeciebus aliquibus ſicut eſt ſpica et cinamomum et caſſialignea et liniatur cū oleo ro. et oleo amigdalino. Et melius ex eo eſt clarum nouum quod tranſierit ab vno anno vſqz ad tres. Et color eius eſt citrinus calidi odoris amarum acutuz Et doſis eius eſt a duabus kirat vſqz ad tres.

JO. MESꝰ. ſolucione educit flegma viſcoſum q groſſum a locis ꝓfundis corporis mundificans iunctura rum vacuitatem ab humoribus groſſis difficilis eradicacionis nec ẽ ei res ſimilis ad iſ et eſt ex rebus mundificantibus neruos et conſumentibus humiditates imbibitas in eis. diſſoluitur in oleo keiri et inungitur cum eo et confert egritudmibꝰ neruoꝝ frigidis ſicut eſt paraliſis ſtupor et tortura et tremor et ſpaſmus. et ẽ mirabilis res ad id et inungitur ſup epar et ſplenem et confert doloribus eoꝝ frigidis et vētoſis. et fricatur pului eius ſuper morſeaz fricacione forti et delet eam. q ſumptum in potu ſecūdum modoſemendacionis eſt medicina magna doloribus nodoſis qui vadunt et veniūt p iuncturas et eſt ex rebus que faciūt ſternutacionem cum fortitudine et eſt medicina bona litargie et obliuioni et proprie inunctio ex eo cum oleo de ſpica in occipitio. q eſt ex medicinis educentibꝰ aquam citrinam. Et dixit dyas. aureꝰ. i. ex eo interficit. Doſis eius eſt a kirat. i. vſqz ad. iij. Cō ſeruatur autem quadriēmo recens aūt anni fui ẽ perniciosum. Vij aūt qui ſumūt ipſum timeant frigus. Conſeruatur autem ne cito ſeneſcit in millio vel fabis vel lentibus.

Eufroſimū grece •i. bugloſſa et ẽ eiꝰ expoſicio bone letice nā Froſis grece leticia
Eugenia •i. bone generacionis
Eugefraſis •i. vſnee
Eugefraſios idem

CAP. •CCXXXij•

Vpatorium latine gre. eupatoriuz vel voluerum maius ara. vero gafit

SERA. li. aggre. auct. dyas. cap. gafit. Gafit

.i. eupatoriuz herba est que nascitur omni anno et est apta ad accendendum ignem sicut sarmenta et habet virgam rectam subtilem nigram dura m et asperam habens in sūmitate pilos et lō gitudo eius est fere vnus palmi. et habet folia diuisa ab inuicem circa hastā et sunt scissa scissōmbus paruis .v. aut .vj. et in sūmitate incisa sic̄ serra. et sunt folia eius similia foliis pentafilon aut foliis zedemgi .i. canapis. et color eorum est tendēs ad nigredinem et in hasta eius a medio supra est semen et super ipsum sunt pili. et ē ꝯ cliuis ad inferiora pendens in herbam ipsam.

DYAS. capi. de eupatorio secundum translacionem nostraz. Eupatorium fruter est sarmentosa hastam habens rectam et lignosam tenuem nigram et asperaz in cubitivmus lōgitudine porrectam aut amplius. folia sunt ei in giro diuisa sicut pentafilon aut canapis. cuius folia in capite incisa sunt vt serra. semen a media hasta asperum et subtus decliuū est ei. AVIC. li .ij. capi. de eupatorio. Eupatorium est ex herbis aromaticis et habet folia que sunt sicut folia canapis. Et flos eius est sicut nenufar et est illud qđ administratur et succꝰ eiꝰ. Est ca. in .j. fic. in .ij. et subtiliatiuū incisiuū valde abstersiuū sine attractiōe et sine caliditate manifesta. et in ipso est stipticitas pauca et pūticitas et amaritudo fortis sic̄ ē amaritudo aloes. Plinius ca. ꝯ eupatorio. Eupatoriū regiā hz actem caulis lignosi nigritantis pressuti cubitalis ali qñ et āplioribus foliis p̄ interualla quinq; vt canapis per margines incisis nigris et ipis plumosis q; radice superuacua nāt. IO. MES. cap. de eupatorio. Eupatoriū ē herba lōgitudinis cubitivmus. amaritudinis multe cuius folia sunt viridia sicut folia centauree minoris sed sūt aspera et incisa et stipes eius ē subtilis. et quando exiccatur citrinescit et eleuanē super eum flores qui sunt sicut subcitrini longitudinis pauce. Et sunt quidam q̄ dixerūt q̄ eupatorium sit herba pulicum qua sit viscositas adhe rens. Melius tempus collectionis eius est finis veris et suci eius similiter ca. in .j. fic. in .ij. Et ē cōpositum ex substancia ca. q̄ subtili quare ē subtiliatiuū incisiuū mundificatiuū absterssiuum preseruatiuū a putredine. et resolutiuū cōueniens sine attractione et ex partibus terreis quare i ipō est destipticitate aliquid p̄ter quod est confortatiuū et coaduātiuū est debilis solucionis. Confortatur virtus eius cum aqua casei et modꝰ operacionis suci eius est sicut diximus de absinthio. GAL. vi. sim. phar. cap. de eupatorio. Eupatoriuz est herba q̄ vocatur volucrū maius vl̄ agrimonia cuius substancia est subtilis. sapor eiꝰ est stipticus. Et virtꝰ eiꝰ est ca. caliditate modica et deficcat. Sed sciendum q̄ eupatorium similit̄ secm dyas. cap. de agrimonia vocauerunt antiq̄ radicem agrimonie eo q̄ est diuretica valde.

Item secundū eūdem cap. de marubio. Marubiū eciam quidam eupatorium vocauerūt quoniā valet contra vicia epatis. et pro tanto nō est verum eupatorium quoniam dyas. facit sēmotim capi. de eupatorio et semotim de marubio et agrimonia. hoc similiter voluit Io. mes. cap. de eupatorio cum dicit q̄ dicunt aliqui q̄ est herba pulicum noluit secm verū q̄ sit herba illa quam latini vocant pulicariam eupatorium quoniā dyas. facit semotim ca. de eupatorio quod incipit eupatoriū et semotim cap. ꝯ pulicaria vel herba pulicum quod incipit coniza sed sicut dictum ē debet intelligi mesue. ssam dicit q̄ eupatoriū secundum quosdam est herba pulicum quoniā alii vocabant herbam pulicum eupatoriuz et bene quoniam est diuretica valde. et valet cōtra vicia epatis vt inuenies li. l. coniza. Miror qualiter medici nostri temporis non aduertentes verba dyas. auic. et sera. plinij. et gal. q̄ damasceni credunt herbularijs saluiā agrestem eupatoriū dicentibus que nec in sapore nec in odore cū eo cōuenit. Si autem in ipsa forsan virtutes eupatorij inuenerunt et pro eo ponere voluerunt cuius gracia ipsū eupatoriū vocauerūt nō licebat dicere q̄ idem esset quoniam eupatoriū potest dici omne id qđ valet contra vicia epatis ab eu quod est bonū et pacor qđ est epar. vnde eupatorium .i. bonū epati sed verū eupatoriū est illud qđ antonomatice est bonū epati sicut illud qđ verū ē eupatorium. POSSE. DYAS. secundū translacionem nostram. Eupatoriū valet contra vicia epatis et folia eiꝰ sicca et axungia porcina veteri addita trita et imposita dura vulnera ad cicatricez ducunt. Semen vero eiꝰ et folia cū vino bibita dissintericis et morbis venenatis occurrūt medicando. Eadem dicit sera. cap. proprio de mente dyas. et addit et sunt multi qui putant q̄ illa herba sit agrimonia et erant quia est alia ab ea et nos quidem manifestauimꝰ iam de eiꝰ esse in eo quod diximus de eo. Et idem auct. gal. m. tyriaca chesar eupatorium aperit opilacioēs epatis et fortificat ipsum. IO. MES. eupatoriū solucione educit coleram et flegma facile et est p̄ seruatiuum a putredine et confortat stomacum epar et viscera. et cōfert doloribꝰ eorꝝ. et ē medicina splenis et opilacionū ommū et egritudinum ab ea factarum. Et febribus longi temporis mire subuenit. Dosis decoctionis eiꝰ pocio est a .z. iij. vsqz ad .vj. et pulueris eius a .z. ij. vsqz ad .iij. loco eiꝰ ponitur in defectu eiꝰ absinthij et asari ana medium ponderis ipsius. AVIC. eupatorium est bonū in inicio allopicie et tinie. et linitur cū adipe veteri super vlcera difficilis consolidacionis et eiꝰ succus confert scabiei et pruritui quando bibitur cum aqua fumi terre et oximello. Et similiter flos eius et succꝰ ipsius est fortior. cōfert doloribus epatis et opilacionibus eius et confortat ipsum. Et cōfert duricie splenis et apātibus epatis et apātibus stomaci et eius herba et succꝰ oferunt maliciei forme et accidentibus hydropisis datū in potu cū vino. et cōfert vlceribus intestinorꝝ. Confert fe. croicis q̄ antiquis p̄pe succꝰ eiꝰ et proprie cuz suco

abſinthij·loco eius ponitur pondus eius de aſa
ro et medietas ponderis ipſius de abſinthio·
Eupetron ·i·ſene
Euperiſton ·i·bona inuencio
Eupotriſton idem
Euperon ſtomaccium ·i·porrus apiens
Eupectum ·i· aptum digeſti
oni et diſpectum eſt oppoſitū
Euresim ·i·malua
Euretica virtus ·i·rarefactiua
Euretan ·i·aaron
Eurion tiparon ·i·lana ſucida euri
on·i·lana et tiparon·i·ſucida
Eurimbena ·i·citraria
Eurizicon quid eſt·l·l·obrizum
Euricomō a grecis dicta qvere primo ſeneſcat
vnde eam aliqui ſemition vocant latini vero vo-
cant ipſam herbam cardoncellum benedictū na
ſcitur per macerias·l·l·erigion·
Euſapor ·i·ſapor bonus
Euſtracta dicuntur que in ventre facile corrū
puntur vt perſica et cetera iſto vocabulo vtitur
gal·lib. dimamidiaruz particula prima capitulo
euſtracta·
Euſidos ·i·cimbalaria
Euſtiſtides ·i·ypoquiſtidos
Euſtifilon ·i·polium
Euſora ·i·almea
Euſtomatica ·i·bona ſtomaco
Euſtobron ·i·marzubium
Euzomum ·i·eruca
Euzonomia ·i·ſalſamētū eruce
Euzomon ·i·bonū ſalſamen-
tum nā zomon ſalſamētū et eu·i·bonū

CAP. ·CCXXXiij·

Banus latine ara·ebus vel ebizus·
grece ebenum·SERA·li.aggre-
cap·ebus auct·dyas· Eius due fūt
ſpecies. ſ·abſi et inda· Et abſi eſt lignuz migruz
non habēs lineaciones ſed in ſolidate et ſubtili-
tate ſua eſt ſimilis cornu. et quādo frangitur hz
fractiones ſuas duras ſolidas mordicat linguā
et eſt ſtipticis ſaporis q quādo ponitur ſup pru
nas profert odorem bonū in indo vero fūt line
aciones albe et eſt coloris ſubrufi. Et omnes eiꝰ
ſpecies quādo frangunt̄ ſunt dure in fractura·
DYAS·cap·de ebano ſecundū tranſlacionē no
ſtram. Ebanum liguū eſt quod de ethiopia ve-
nit colorem vnū habens duplicagiū tactu lene
et durum·et guſtu ſtipticum et mordax et car-
bonibus impoſitū cicius inſerpit ignem in cot
zula cōfricatū oſtendit rufum colorē. ē alterū de
india vario colore ſed melius eſt ſupradictum
multi ligna aſſamina et acantica vendūt q̄ ſimi
lia ſunt ebano ſed inde agneſcitur quia mollia
ſunt et nō ḡuia et cuz fracta fuerit haſtule eoꝝ
ſubrufi coloris apparent nō odorem nec guſtuz
talem habent. Eſt autem optimū quod eſt migrū
et equaliter lene · vires habens in guſtu acres
et aliq̄liter ſubſtipticas vnde in collirijs miſce
tur·POSSE·GAL·vj·fim·phar·capi·de eba
no·virtus ebani eſt abſterſiua calefactiua. vnꝰ
iſtud lignū eſt ex rebꝰ que ſi cōfricētur cū aqua
reſoluitur in ſuccū ſicut quidā lapides·et ſubſtā
cia eius eſt ſubtilis et calefacit et abſtergit et au
fert et quod eſt coraz pupilla impediens viſum
et ipſū ingreditur in medicinis oculoꝝ cōferen
tibus vlceribus antiquis eorum et humoribus
fluentibꝰ ad eos antiquo curſu·DYAS·ebanū
vlceribꝰ oculoꝝ vtilitatē facit·uirtus eſt ei ecia
purgatoria·et ideo caligines oculoꝝ et reuma-
tiſmum detergit ac prohibet·Multi cotulas me
dicinales ex eo faciunt·Aliqui vero trituram et
raſuram eius et limaturam infundūt in vino die
ac nocte et poſt terunt facientes collyria. Alij p
vino aquam mittūt·cōburit̄ ecia in caccabo cru
do bene minuto q̄ diu cinerem faciat et lauatur
vt molibdo qui puluis facit ad ficcitatē oculoꝝ
Eberem ·i·granum ben
Ebenars ·i·camelus
Ebenum ·i·ebanus
Ebel ·i.ſauma
Ebheel ·i·ſemen iunipeti
Eburmeum ·i·oleaſtrum
Ebulus quid eſt.l.l.cameacti
Ebur eſt dens elefantis et inde eburneus ia ap
tum eſt medicinis in multis cōfectionibꝰ ingre
diens arabice vocatur aagi ſicut inuenies in·l·
hafir·
Ecalcidos eſt nomen menſis
octobris hoc vocabulum ponit auic· quarto ca
none cap· de fe·peſtilenciali·grece ē fuligo pē
dens trabibus et parietibus ex fumo facta
Echatrion interpretatur cētū habēs poteſtates
Echalodes ·i.fumoſum
Ectaces plinius herba eſt que in ſicilia tātū na
ſcitur quam ignoro·
Ectelice melic ·i·corona regia
Echeon vocatur medicamen ad viſum quod fit
ex cinere vipre et melle
Ectebo ·i·ſcribere
Ecimdebel ·i·ameos
Ecioſactis ·i·ebulus
Ecipi radix ·i·marubii radix
Echinos ·i·eritius aut ter-
renus aut marinus pro quo·l·l·cenſud
Echidua ·i.vipra ſerpens
Echinus dicitur a plinio vocari piſcis quidam
qui cum naui adheſerit ipſam immobilē reddit
cuius formā ſecundum diuerſas opiniones addu
cit·ſed nō eſt ericius echinus ſimiliter ſecunduz
librum antiquum de fim. medicina dicitur ſpina
alba q̄ puto ſic dici eo quia capitelluz habet ſicē
echino marino
Echidrus eſt ſerpens in aqua degēs
Echis·hec pſeudo ancuſa dicitur lanuginoſior
q̄ ancuſa et minus pinguis denſioribus foliis q̄
largioribus et tenuioribus·radix in oleuz miſſa

non fundit rubore ex hoc ab ancusa discernitur
Eclie ·i·apoplexia
Ectica febris vel ab ectismos qđ est cōsuetudo· vel ab ekteko quod est tabefactus sed pocị̄ primum credo quia tabes est marasmus et est ectica cōfirmata·
Ecolpitare ·i·medicamen in matricẽ mittere
Ecoteascen ·i·vitis alba
Ecopa ·i· parua solucio ossis capitis
Echoen ·i·alba
Ecrotacomis ·i·stuppe
Ectropion grece demostenes est inquit reflexị̄ inferioris palpebre ad exteriora propendẽs nec oculum solido velamine tegens
Ecus ·i·aquila
Ecbus ·i·merulus
Eckutubue est bestiola existens i superficie aque que super eam moueẽ diuersis motibus sine ordine et quacũqz hora aliquid accidit ei fugit ex eo quod ipsi accidit deinde appetet et dicitur bestiola aliter nõ quiescens et dicitur esse vulpis ab amaru verum tamẽ magis similia nostro loco sunt duo prius dicta
Eda lignum est aptum ad incendium
Edra ·i·fortis solucio capitis
Edrafon ·i. anacardus
Edera dicitur quoniã libenter a capris ediẽ· et ideo secundũ dyas· alique sunt earũ species que nõ habent cum ea similitudinẽ nisi quia dicũtur edere quia libenter prei caprarum eas edunt sicut est barba prcina et rosa camina vt apparet i ·l· cissos
Edemul ·i·feniculus
Edegarad ·i·rosa
Edioſmon ·i menta
Edioſmum idem
Edioſmus idem
Edíantos ·i·viola
Edímus britanus ·i· gagatis lapis
Edisie ·i·apoplexia
Edisemelic ·i·corona regia
Edipnea ·i·spin a
Edon ·i·philomena auis
Edonia ·i·almea
Edoratia ·i·cicorea
Edudimum ·i·vipra serpens
Edulcus ·i·merulus auis
Educien ·i·marubium
Efrention ·i·frifille
Effelide vel ephelide ·i·macule que fiũt in vultibus mulierum ex sole vel aborsu dyas· cap·de lothos et cap· de amigdalis et cap·de ficubus·

Effemereon est apud dyas·cap·effemereon quem multi prim agrestem vocant·folia et hastam similia lilio habet·sed tenera et flores albos et minores·et semen molle· radix ẽ ei grossa vt digitus· virtus est illi stiptica et odoris boni nascitur locis vmbrosis et in siluis·
POSSE·DYAS·radix eius decocta in ore tenta dolorem dencium mitigat folia vero eius in vino decocta et cataplasmatibus imposita tumores et duricies spargunt·
Effemon est apud dyas· quidam bulbus quem vocat colticon et est species hermodactili venenosa
Effebeuros ·i· habens septem costas et est plantago quoniã in folijs suis sũt septem coste·
Effialte ·i·incubus
Effilis paulus ca·de maculis faciei est nomẽ vnius ipsarum
Effimera febris que a gal·im eplã ad glauconez exponitur simplex vnius diei s· nã effimeris grece vnius diei operacio est quod dianum vel diurnum dicere possumus vt effimeron cibus vnị̄ diei vel aliud tale dianum·s·vnius diei·vnde effimerides vocant annalia que dietim scribuntur id est acta cuiusqz diei affimerinos vero quotidianus ſt et hec oia ab imera qđ ẽ dies venit
Egarion ·i·cimbalaria
Egabael ·i·psillium
Egagios ·i·verruca
Egeoreseni ·i·acorus
Egena ·i·locus apud extremitatem oculorum·
Egelidam gelidam ·i·tepidã quasi nõ
Egregorsis ·i·vigilia
Egilopa est apostema intra magnum angulum oculi et nasum·s·fistula q̃ ante eq̃ disrumpatur antilops vocatur sed demostenes antilops inquit est egileps·i·collectio circa angulum maiorẽ oculi q̃ si propter humorẽ tenuerit clausum proprio nomine antinops a pluribus vocatur si autem inflacione euacuata digitis impressa puo recedẽs reuertit̃ egilops a pluribus appellatur sed antinops a vicinitate oculi nomẽ accepit· egilops vero a similitudine capraru̇m que secundũ angulos oculoz naturales videntur habere inflaciones·

CAp· ·CCXXXV·

Gilops grece vel egilopa·arabi· qusir vel dausir vel dolara latine vero auena de qua dyas·duo facit cap·Capitulum qđ incipit egilops herba inquit est que folia similia habet triticeis foljs·sed mollia et superiq̄ capitellum est·seminis eius grana sunt obrufa duo vel tria tunicis vestita flos est ei sicut capi-

tellus albus qui cum farina mixt⁹ omnes tumo
res curat et egilopas et ob hoc nomẽ accepit·
aliud capituluz incipit auena siue vt greci dicũt
egilops aẽ·et ideꝛ dicũt ambo illa cap·errorꝛ fu
it translatoris·Plin⁹ cap·de auena siue vt gre
ci egilops herba est que crescit in segetib⁹ cuꝛ
foliis tritico similibus simplicibus quidem ꝫ ir=
futis cum tenui calamo habenti in sũmitate tri
bus tegminibus ambitum ex quibus ariste simi
les capillis extãt·SERA·li.aggre·cap.qusir
auct·dyas·qusir siue causir vel dolara·i·auena
est herba folia cuius sunt similia foliis frumenti
nisi quia sunt molliora ⁊ in sũmitate calami ei⁹
est semẽ duab⁹ vel trib⁹ cumeis vestitũ a q̃bus
exeũt ariste similes capillis in subtilitate·
POSSE·GAL·vj·sim·phar·capi·de egilops
sapor ei⁹ est acut⁹ parũ et acris. et vtus ei⁹ ẽ
diaforetica sic q̃ resoluit apãta dura·et cõfert
fistulis q̃ fiũt iuxta oculũ que egilope vocantur
Et quãdo fit cũ ea emplastrũ cũ faria curat sca
biẽ·et resoluit apãta dura·Est aũt vtcũq̃ stipti
citatẽ hñs vt et diarys que secundũ vẽtrẽ cõfe
rat·Et idẽ li·primo de cibis cap·de auena·Aue=
na ẽ cib⁹ subrugaliũ nõ hommũ nisi forte alicu
bi famescẽtes extreme cogantur ex hoc semine
panẽ facere·Extra famẽ autẽ p aquã elixũ come
ditur cũ vino dulci aut melle ofik typfe·calidita=
te aũt sufficiente pticipat cõimiliẽ illi quamuis
nõ fik illi durum existens ꝓter qđ alimentũ mi
nus exhibet corpori·Et aliter aũt indelectabilis
ẽ qui ex ipo fit panis nõ tñ retẽtiu⁹ ventris aut
ꝓuocatiu⁹ vt pri⁹·sed m medio scđm hoc ordi=
nat⁹ est.SERA·mollit duricies·et iõ ad egilo
pas farina ei⁹ cataplasmatib⁹ omixta ogrue fa
cit·Itẽ ei⁹ succ⁹ huat⁹ admixt⁹ farine setarij i
pãisculos redigiẽ et iterũ resoluiẽ aqua in suci q̃
litatẽ quomã vsus ei⁹ ẽ necessari⁹ vires aũt hꝫ
leuiẽ et efficaciẽ relaxantes et ad omnes tumo=
res facientes·

Egilo ·i·populus arboꝛ
Egineus ·i·caprificus
Egikeras ·i·capꝛicoꝛnu
Egios ·i·Fimus caprinus
Eggi ·i·acoꝛus
Eglianchis ·i·augmentacio anguli oculi
Egritudo in qua eleuatur cutis·i·lepra
Egritudo diuretica est opilãs vias epatis ⁊ vri
ne·vñ diureticum·i·diu in rembus recẽtũ. hoc
vocabulũ ponitur m littera hasab defice·
Egritudo murachia ·i·ypocundrij
Egoceron scđm dyas·vocãt quidã farinã fenu
greci cap·de fenugreco. Et egocerõ ẽ spẽs tri
folij q⁸ vocaẽ trifolĩ egoceronvt appet i·l·hã
dachuca·
Egron ẽ fau⁹ et accidit ĩ cute capitis
Egurion ẽ spẽs citrulli hñs formã longam
Egusei[illegible] ·i·mellilotum
Egufarion ·i·fragraria
Ehafuc quid est·l·l·eafuc
Ehabria ·i·almea
Ehafilos ·i·millefolium
Ehua ·i·trifolium
Ehualidos ·i·semen genestre
Ehuarida ·i·peuceda num
Ekkaufis ·i arboꝛ
Ekauma ·i·incendium
Ekkalfea est herba camforata
Ekeletrum ·i·katabe
Ekelethrum ·i·electuarium
Ekteticuos ·i·tabefactus
Ekilios ·i·lilium siluestre
Eklisis ·i·dissolucio vel defectus
Ekpis idem qđ supra
Ekptusis ·i.sanies catefrefis·i·sãguis putredo
Ekptidicos ·i·famem faciens
Ekopos ·i·vermicularis
Ekhopis ·i·defectus
Ekpton ·i·expuo
Elacterium succus cucumeris
agrestis·vnde elecheriũ inverbo exẽplari dyas·
ẽ succus fruct⁹ cucumeris agrestis·sed maturi
eligendi siũt vt puncti possint humoꝛẽ emittere
qui cucumeres collecti vna nocte siũt dimittẽdi
et alia die cribꝛum super vas ponere in quo cu=
cumeres supradictos pons singulos acu pũgis
et panno pressi exsuccãtur·et expressi in alio vase
mittendi sunt et hũc vocam⁹ elacterũ virtutes
eius quere in·l·repo·
Elacterides siũt cucũeres agrestes tã i ipe fruct⁹
q̃ ei⁹ herba·Itẽ elactarides vocãt capucie
Eladinrodinum ·i·oleum roseum
Elamep ·i·vua
Elasac ·i·armoniacum
Elarna ·i·granum
Elafion ·i·ceruaria et est elafos boscos
Elapinum ·i·crisantenum
Elacia est excrescentia in palpe=
bris rotõda albida pspicua filis lapida grãdineo
Elafos boscos ·i·herba quã dyas·
vocat ceruariam vel ceruicelliũ·et·gal·vj·sim·
pha·cap·elafos boscos·Elafos boscos calide et
subtilium ptiũ est virtutis et ideo eciã exsiccati=
uũ secundũ secundam abstanciam
Elafon idem
Elafos ·i·ceruus

CAP. ·CCXXXVj·

Latinus. DYAS·cap.elatin⁹. Ela
tinus habet folia rotonda et aspa
hastas tenues similia elixine sed minoꝛa et rotõ=
da et aspera hastas tenues duobus palmis lon=
gas quinq̃ aut sex ex vna radice habẽs folia pla
na gustu stiptica·nascit locis cultis et in agris
Plinius cap·elatin·elatin ramulos habet quin
q̃ aut sex tenues et oblongas·folia quasi pilo=
sa et stiptica ·GAL·vj·sim·phar. elatin me
diocriter ẽ infrigidatiua et stiptica ·POSSE·

DYAS folia eius in cataplasmatibus adhibita polenta reuma oculoꝝ et tumorem prohibz et elixatura eius bibita disintericis mirifice medicatur. Plinius folia eius in fomento lacrimas stringunt.

Elatis. Alexander ca. de paralisi et a giro et elatis acopum. i. mitigatiuū ex agyro mixtū et confortatiuo et elatis. i. stipticis infrigidatiuis cuz temperamento.

Elangeranda	.i. terrestria
Elbair	.i. oua
Elcalmibat	.i. terbentina
Elcibai	.i. satirion
Elbanachid	.i. racemus
Elbanakid	idem
Elkalibac	.i. terbentina
Elkamac	.i. granum
Elkabutim	.i. gumi albotin et ē terbētina
Elkalibakia	.i. auena
Elkra	.i. vlcera
Elua	.i. enula
Eleo	.i. trabo inde catelica virtus. s. subtractiua. i. virtus retētiua que statim sequitur post appetiuam sed aliatica dicitur digestiua et interpretatur immutās et eleo similiter dicitur oliua vt apparet in. l. ꝓpria
Eleos paleon	.i. oleum vetus
Elea	.i. oliua
Eleas dracin	.i. gumi oliue
Elcon	.i. oleum
Eleborites	.i. centūneruia
Elevalan	.i. galanga
Elermas	.i. auripigmentuz
Eleps	.i. cicer
Elemabin	.i. conditum
Eleodin rodeum	.i. oleum roseum
Elili casmoboro	.i. gumi zappim
Elelica alburimo	.i. gumi terebintbi

Elel. ffagus quid est. l. l. eliffagus

Electuarium	.i. mollis sorbicio
Elegne	.i. elatin vl' elatinus
Elezuzi	.i. passio qñ aliquis impetuose caput mouet quādo loquitē vel quando filet aut facit strepitum ore cum loquitur repetendo idem verbum ipropric vel ci. aliqs loquitur secum vt recolligatur.
Elem	.i. tedi ūvl' tristicia de futuro et facit vigilare
Elesser	.i. vitis
Elesen	idem
Elegia	est species calami aromatici
Elenea	est secūda species lauri que dicitur sigillum salomonis
Eleas darchi	.i. gumi oliuarum
Eleborits	.i. centaurea minor
Elecorum	.i. lapis limcis

Elefion secundū dyas. dicitur tercia species semperuiue que aizon dicitur vel aisoon

CAP. .CCXXXVij.

Leboscos. i. ceruicelluz et ceruaria DYAS. capi. eleboscos herba est quam alij alafion dicunt. latini vero ceruicellum. i. ceruariam. virgā habet feniculo similem q̄ virga nodis est plena. folia eius duobus digitis sunt lata et oblonga sicut therebintbi aspera et fragilia. virga eius multos ex se emittit ramulos in q̄bus capitella sūt aneto similia. radix est illi duobus digitis lōga et lata et alba et odorata apta escis virga predicta a multis comeditur.

POSSE. DYAS. hanc herbam cum cerui comederit cornua deponere dicuntur quare et ipsa cornua venenis occurrunt. semen eius cum vino bibitū serpentū vexaciones curat

Elenpropicoron	.i. centaurea
Elefas	est ordeum infusū et est quidam potus

CAP. .CCXXXViij.

Lectrum ara. gre. gagates latine vero karabe. karabe est gumi arboris vt gemma vnde anuli fiunt Vnde electrū succinum karabe sub eodem ponuntur quia electrū ē karabe et succinū est karabe. Vnde habem⁹ ab alexandro cap. de disinteria trocisos dialectrum. Item Serui⁹ super bucolicon virgilij in egloga pastoris dicit q̄ electrum est post succinum. Item Cassius felix tractatu de trocisis dicit. Trocisos de succino et est electrū. et describit trocisos de karabe. Est autem gumi arboris dicte a dyas. agiros et est species populi arboris vt patet in illo cap. agiros. verum aliud facit ea. de populo diuerse speciei ab illo sicut eciam. auic. vt infra in alia littera saf patebit duo facit cap. de haur. quod idē est quod agiros sed in arabico est haur q̄ capi. idem sunt cū bijs. dyas. quod aūt dyas. dixit agiros auic. dicit achiroſa corrupte vel achirosvt in arabico et dicit q̄ est haur romanum in alio autem cap. dicit q̄ gumi illi⁹ arboris que dicit̄ haur romanum dicit karabe. DYAS. cap. de agiros circa finem aliqui perhibent hui⁹ arboris lacrimū in rodanū distillatū et cohagulatū succinum facere. i. karabe. Ouidi⁹ tamē li. ij. metha morphoseos in eridanum electruz ex populis manare dixit. sed plinius post longā improbationē fabularum ouidij et aliorum. Certū est ei electrū gḡmi in insulis septemtrionalib⁹ occeani et a germanis appellari glessum. Itaq̄ a nr̄is vnaz insulazum ob id glesariam appellatam germanico cesare ibi classibus rem gerente austrauiā a barbaris dictaz. Nascit̄ autem medulla pinei generis arboꝝ. vt gumi in cerasis resina pinei erumpit humoris habundancia densatur rigore vel tempore aut mari cuz vero intumescēs est⁹ rapuerit ex insulis certe in littore expellit̄ itavo lubile vt pendere videat̄. Quod arboris succum esse eciam nostri credidere ob id succinum appel

lantes pmee autem arboris esse indicio ēpmeꝰ in attritu odor· et quod accensum tede modo ac mdore fragrat ita nasci eciā et in india certū est archelaus qui regnauit in capadocia illinc pi= neo cortice mberēte tradit aduehi rus· Et parū infra distillante argumento quoddā intꝰ transl= lucem aut formicas aut culices laceratos adhe= sisse musceo nō est dubium et indurescentē nē· et infra ceterū attritu digitoꝝ accepta vi caloris attrahunt in se paleas et folia arida et leuia fiē et magnes lapis ferrum nē· arbor huius gumi quod est karabe grece vocatur agiros et est po puli species per dyas· ara· vero secunduz sera· vocat laurcuma secūdū auic· vocat haur roma= num vel hauz latine quod secundum arabes so nat haur· AVIC· li· ij· 8 eo duo facit ca· Vnū 8 hauro cui cōsonat capi· de populo arbore aliud de haur romanum cui consonat cap· de augiros quod eciam exponit dyas· q; est populꝰ arbor auic· dicit q; est achiros volens dicere agiros sed in arabico est achiros cuius gumi vt dicit auic· ē karabe et dyas· dicit q; ex hac arbore fue cinum nascit secundū quosdā et in rodanum di= stillat et ipsum est electrum vt ostensū est supra in electro et in karabe· Due ergo videnē esse spe cies huius arboris· vna ca· cōplexionis alia fri· ficut p vtrūq; textū colligit quāq; apud dyas· cap· de agiros fit permixtū cum alio cap· cuius error vel a translatore vel a scriptore processisse perhibetur per testimoniū sera· ex dicto dyas· i vtroq; cap· Aliud preterea ca· Facit auic· 8 hac ea dez quod incipit nux romana dicit acrufex· s· in arabico et ē achiros nē· Ibidez ficut 8 haur romano et error contigit ob similitudinē litterā rum huius nominis haur· io· et leuz· io· quia nō differunt nisi in punctis· Item error fuit et ab eodem tam in cap· de karabe vbi dicit q; ē gu= mi arboris dicte nux romana· et 8buit esse haur Item error inuenitur in quibusdam finonimis a giros inquit esse leū romi· i· nux gallica vbi erat leum debuit esse haur· DYAS· capit· de agiros· i· populus arbor quā alij leum dicunt· calefacit fortiter humectat autē mediocriter et leptome ris est· GAL· vj· fim· phar· cap· de populo ar= gira siue populi flores ca· sunt virtute ex tercia abstancia a temperatis in ea vero q̄ exficcando et humectando differencia breui ab eucratis et medijs accesserunt versus fictius est autem subti lium parcium magis quā grossarū sed et frōdes eius similes sunt floribus nisi quia per omnia de biliores et minus efficaces· et resina eius eiusdē virtutis est cum floribus et adhuc calidior· Se minum vero subtilium parcium magis necnō de siccatiuum magis qua resina et flores nō valde nota aliquod calidum· SERA· li· aggre· cap· haur· romi aucto· gal· vj· fim phar· haurcuma vel haur romi· i· arbor karabe complexio eius est composita ex substācia aquea tepida et ter= rea subtili et ꝓpter hoc accidit q; substancia eiꝰ est composita et in rosis huius arboris est subti litas plus quā grossicies· Et virtus eius est cal· in· iij· gradu sed deficcacio n humectacio nō fit in ea multum verum declinat ad siccitatem pau lulum sed gumi eius est karabe· virtus eius est similis flori eius nisi quia est calidior parum· se= men eius seu fructus est subtilioris substācie q̄ gumi et maioris deficcationis· et est hoc plꝰ q̄ flos eius· nisi quia nō est multe caliditatis ꝙ flo ris virtꝰ est sicut rose eius nisi quia operacio eiꝰ est debilior operacione ipsius· Et dicit̄ q; guma haur que nascitur iuxta fluuium nisi cōgelatur ibi et est illud quod dicitur alapton· et quidam nominat ipsū arsopodon et est karabe· Et hoc gumi quādo frangitur procedit ex eo odor bo= nus et color eius est sicut color auri· AVIC· li· de viribus cordis· karabe ca· est in primo fic· in scdo aliqui volunt q; sit frigi· Paulus 8 karabe karabe est gumi arboris haur romi et calefac̄ ca liditate temperata cum pauca frigiditate· Bul= casim eben aben azarin li· qui dicitur seruitor ka rabe sic assatur et cōburitur oportet q; frangas karabe in fracturis parui et assa vna vice vel du abus et serua· sed combustio eius est in hūc mo= dum· Accipe ollam fictilem et pone karabe intus et claude os eius cum luto et pone in igne vna nocte deinde extrahe et vtere et tere·

POSSE· DYAS· corij eius· ʒ· j· bibita sciati= cis medetur stranguriis subuenit· multi dicunt q; bibita cum vrina burdonis generare nō per mittit folia eius bibita post purgacionem men= struoꝝ similimodo ceptū minime amittit· Itē succus foliorꝝ eius dolori aurium subuenit· succꝰ eius semimis melle mixtus caligines oculorꝝ de tergit· Item folia eius cum aceto vt cataplasma adhibita podagricis medentur resina vero eiꝰ malagmatibus necessarie miscetur· Semen eius cum aceto bibitum epilenticos curat gumi eius quod dicitur karabe tritum et bibitum solucio= nes ventris cōstringit et stomacum reficit ꝙ flu orem sanguinis reprimit· AVIC· habet ꝓpre= tatem confortandi cor et letificandi et repellen= di cardiacam et fortificādi spiritus· SERA· ca karabe· karabe sumitur in potu et prohibz cursū humiditatum ad stomacum et abstringit ventrē et stomacum et cōfortat eum· et abscindit fluxū sanguinis et quādo cortex huius arboris incidi tur minutim et semimatur in letamie oriunt̄ ibi toto anno fungi ad comedendum· Paulus kara= be est gumi arboris haur romi qđ quādo bibit̄ retinet fluxum ventris et stomaci et sanguinem vndecūq; fluit· Et putāt quidā q; sit sandaraca et dicunt q; karabe sodoma huius est gumi ꝙ ē gumi funeris eo q; latini ponebant ipsum sup corpora defunctorum· Et idem auct· albugerig Caliditas eius est temperata cum pauca frigidi tate et habet proprietatem retinendi sanguinē et proprie in tenasmone et confert cardiace et stringit ventrem· Et idem auct· bedge· karabe ca· est et retinet sanguinem vndecūq; fluentem Et idem auct· alcauzi suspenditur super apāta

et cõfert et eſt frigiduz et ofert cardiace q ſputo ſanguinis et fluxui eius a naribus. Alias virtutes inuenies in littera lapis gagatis.

Elecemium .i. lilium
Eleodes eſt ſpecies ſanie
Eleomeli et aumeli eſt oleũ dulce ſpiſſum valde ficut mel et extrahitur de quadã arboze qẽ. l. i. aumeli
Eleon .i. oleum oliuarũ
Elepeon .i. mezereon
Elepnium idem
Elefim .i. paritaria
Elefmi idem
Elepeon idem
Elepim idem
Eleti .i gazati et ẽ eupatoriũ
Eleuantia .i. inflacio cruris et pedũ
Elemum .i. ellemum
Elbelum .i. butirum
Elcheil .i. locus vbi ceruix dorſo coniungitur
Elkemac .i. granum
Elleborum mellimum .i. migrum
Elleborus melan idem
Elleboutes .i. centaurea
Elleborelentum .i. velatrum et ẽ elleborus
Elleben .i. lac

CAP. CCXXXIX.

Llemium gre. ara. rafin vel ilſaran latine vero enula cãpana. SERA. ſi. aggre. cap. rafin auct. dyaſ. Rafin. i. enula nominant eam quidã zinziber et habet folia ſimilia foliis plãte q dicit flomoſ miſi quia ſũt aſperiora et longiora eis. et habet ſtipitem magnũ et folia eius nõ leuantur a terra ſed extenduntur ſuper faciem terre et habet radicem magnam. Bom odoris cuius ſapor habet acuitatem et eſt rubei coloris. Inuenitur autem planta que oritur ficut preos et eſt ficut ſerpentaria. q naſcitur in locis montuoſis et humidis et in ortis. Euellitur autem radix enule in tempore eſtiuo et deſiccatur. et eſt illud quod ex ea adminiſtratur et eſt in babilonia alia ſpẽs enule et eſt planta habẽs ramulos longitudine vnius brachij qui extenduntur ſuper terrã ſicut ſerpillum et habet folia ſimilia foliis lenticule miſi q ſũt longiora et plurima ſup ramos ipſos. et habet radices paruas citrinas quarũ groſſitudo eſt ſic digitus medij. et ſubtilior pars radicis eſt ſubtilior ſuperiori parte eius. et ſuper ipſa eſt cortex niger. naſcitur vero in locis maritimis. virtus eſt ei ca. et hu. et eſt in ea caliditas ſuperflua indigeſta. DYAS. cap. de ellemio ſcdz trãſlationẽ noſtrã ellemium multi ſimphitũ vocant Alij vero batũ alij vero flomũ latini vero enulã vocãt Folia habet flomo ſimilia anguſta et mollia et oblonga nõ creſcentia in altũ et ſup terrã late diſcendunt. radix eſt illi ingens et odorabilis et tuſa et viſcida guſtu nõ ſuauis. frutex eſt ſimilis lilio tirſum habet album in cuius ſummo flos eſt aureus et montuoſis et umbroſis naſcit locis et humidis et in ortis. Cratebras etiam phibet egiptum habere alterum ellemium quod habet virgas lõgitudine vni cubiti ſuper terram porrectas herpillo ſimiles. folia vt lenticula ſed plura et longiora circa eaſdem virgultas et radices ſunt illi minores et viridiores in ſoliditate vnius digiti minoris quarũ ſuperior pars groſſior eſt ad vnum deducta in tenuitate cum cortio nigro. naſcitur in maritimis et in ficcioribus locis morbis venenatis radix eius bibita medetur. GAL. vi. ſim. phar. cap. ellemium ſiue timmallium ſiue enula campana hec planta radix maxime vtilis eſt adſtatim in primo agreſſu calefaciendum et ideo dicendũ eſt eam non certitudinaliter ca. et ſiccam ficut nigrum piper q albũ primo cum humiditate ſuperflua. Et ideo electuarijs que fiunt ad educendum viſcoſos et groſſos humores exiſtentes in torace et pulmone cõuenienter miſcetur et cetera. POSSE. SERA. virtus eius eſt que adiuuat ad excreandum groſſos humores et viſcoſos a pectore et pulmone et calefacit mẽbra egra egritudine frigida ſciatica emigranea. et confert fluxibilitati membrorum que fit ab humiditate. Et quãdo bibitur decoctio eius prouocat vrinam et menſtrua et cõfert cohartacionem am et attricionem neruorum et tumoribus q morbis venenoſis propter ſui calorem. folia vero eius quãdo coquũtur cũ vino et fit inde emplaſtrum cõfert ſciatice. et quando radix eius conficitur cum rob eſt bona ſtomaco et qui conficiũt eam deſiccant prius deinde infundunt in aqua et terũt et ponunt in rob et reponũt humayn ex verbo hypo. Enula aufert iram et triſticiam et fortificat os ſtomaci et mũdificat pectus et prouocat ſuperfluitates que ſunt in venis p vrinam et menſtrua et proprie vinuz quod fit cũ ea GAL. ellemum miſcetur cum electuarijs que fiunt ad educendũ viſcoſos et groſſos humores exiſtens in torace et pulmone et caleFaciũt eas particulas que frigidis et diuturnis paſſionibus moleſtantur ſicut ſunt quidam ſciatice et emigranee et cõtinue paſſiones articulorum propter frigiditatem. DYAS ellemium eſt virtutis ferventis et mictualis. Radix eius eſtate foſſa ſiccatur aqua elixature eius vinã prouocat. menſtruis imperat ſolucione. Radix eius contuſa addito mel levt electuarium tuſſim ſedat et ortonoicos curat. morbis venenatis occurrit et medetur. Folia vero eius tuſa et cataplaſmatibus adhibita ſciaticos ſanãt. Item folia ex vino cocta et renibus impoſita coxioſos emendant. Multi vero eadem folia ficca ſale addito et dulcore ꝓcurant cibum pro ſtomaci ſalubritate que quidem cum ſale ficanda ſunt vt ex cappato cibi fieri ſolent. Succus eius cũ ruta tuſſientibus prodeſt. vinã quoq; et menſtrua et ptũ, expellit.

Lleborus vel polirizon grece arabi. cherbacben. latine vero velatrum SERA. li. aggre. cap. cherbacē auct. dyas. Cherbacben. i. elleborus. Due sūt eius species albus et niger. sed albus est planta cuius folia sunt similia foliis plantaginis seu foliis plāte dicte blete agrion. i. sicle agrestis nisi q sūt breuiora eis et declinancia ad migredinem plus eis et versus rubedinē aliquātulum tendencia habet stipitem quatuor digitorum longū rugosum a quando incipit excoriari deficcat et putrescit cito et apparent circa stipitem velut capilli subnigri habet radicula s multas subtiles egredientes abvna radice similes radicib9 cepe et quod de ipso administrat sunt ille radicule nascit in locis asperis siccis nemorosis. Et melior ex eo est plen9 nō consumptus nec extenuatus cui9 interi9 est subtile acuti saporis et pungens linguam. DYAS. cap. de elleboro secūdum traslationem nostrā elleborus albus folia habet silia arnoglosse aut blete agrestis. sed breuiora et migriora et modicum obrufa. hasta est ei longa duobus palmis a rugosa et cici9 solet marcescere quādo siccari incipit et sicut capilli multi ex vna radice procedūt sicut virgule. nascitur locis montuosis. Radix fodi tempore arearum debēt. vtilis est autē alba et tensa et fragil' et plena et iuncosa quam cum fregeris velut fumum iactat et albidior & intus cū gustu ca. non valde saliuam prouocans plus accepta hominem suffocat melius est quirinaicum et italicū capadociū bijs albi9 est et tenue. Elleborus niger est pollirizon aut melampolion dicitur q melampus filias suas amētes ex eodem curauit a mania herba hec folia habz silia platanovirida sed minora vt affodillus sed diuisa multis locis sed migriora a aspera. virga est ei breuis et flores albi et purpurei in semate botruoso similes ginco hec in antiquis temporib9. Scamonoides dicebatur q multi ea vtebātur impurgacionib9 hui9 radices tenues sūt et migre sicut cepulle quarum radicū maxime vsus ē. nascitur in locis asperis et siccis et agrestibus Eligenda vero est carne plena que intra se habet albū colorē et gustu viscidū et calidū. talis vero in parnasomōte nascit. Gal. vj. sim. phar. cap. de elleboro. Elleb9i species ponātur i tercio gradu calefacienciū et deficcanciū. Est aūt secundū gustū calidior qui niger subamar9 aūt albus. AVIC. li. ij. cap. de elleboro. Elleborus ille qui niger est. est frustra mensa et ei9 acuitas fortior est acuitate albi et illi qui ipm colligunt preseruantur ab eius nocumēto comedēdo alia et bibendo vinum et folia quidez plante ei9 sūt silia foliis adulb. sed sunt vehementioris migredinis q ipsa et habet crus breue ad purpureitatem declinās. et ei9 figura est sicut figura racemi. et in ipsa est fruct9 et habet venas subtiles migras ex cuiuscūq quarū radice sicut duo capita ceparum egrediunt et quod de eo administratur sunt vene iste et oritur in siccis locis. melior est ille qui est medius inter veterē et nouuz et grossum et extenuatū habens colorem cinericeum et qui est velociter fragibil' et nō ponderosus in cui9 vacuitate est quoddam silē tele aranee saporem habens acutū et mordicas linguaz Et bonū quidem q8 administrat ēvt assumatur lignū puū q8 ē apud radicē ei9 et infūdat pua aqua et excoriet. Et assumāt cortices illi9 et exsiccētur in vmbra et administrētur triti et cribellati. Et pocio ei9 sunt tres carimet. Et meli9 est vt in potu det cū petroselīo et dauco. Et q̄nq dātur ex eo vsq ad duos aureos cali. est et ficvsq ad sc̄m. Est solutiu9 et subtiliatiuus et est fortis absterfionis adeo q corrodit carnē mortuā. a q̄n nascit apud radicē vitis fit virtus eius solutiua. et de ꝓpietatib9 q̄dē elleb9i ē q ipe permutat corp9 a sua oplexione et fac q̄nq acq̄rere oplexionē bonā iuuenilē et multi sūt q albuz elleborū sumūt ad vomendū et nō facit fomeren nō soluit sed fac illud q8 fac vomitus et solucio et quenīēcia ei9 ad viros viragines mulieres et ad forciores et adolescētes et ad eos q̄ hūt carnes teneras in corpore et multitudo sanguis ē ꝑma et nō ē eu emēs castratis neq̄ mollibus. Et ipe q̄dē ē q̄uenīēs in martio deinde in septēbrio vero tarnē oportet ut añ ipm precedāt tres dies penitus in q̄b9 abstineat a comestiōe et potacione grossoz et vt administrētur ea q̄ gaudeat facilitat et delectari et vt euomat et eicijat post cenā duab9 vicib9 aut trib9 deinde assumat limit9 sup morsellā nē. IO. MES. capi. de elleboro. Elleb9 ē arbor algur et sūt ei9 due spēs. sā alius est albus. alius ē niger. Niger meliorior ē albo. Vnd mirat albus accidēcia timoris et tremoris. Niger vero acq̄rit ei iuuenescen-

etam et incolumitatem et ex eo q8 magis eligē et proprie est cui9 sapor est acutus mordicans gustū et hns saporez sicut assarū ꝓprie et quod est frāgibile et mediū inter subtile et grossuz et mediū inter recēs et antiquū et mediū inter pō derosum et leue· ymmo plus leue q̄ ponderosuz et q8 est leue carens asperitate· Et melior pars ipsius plāte est radix ipsius et melior ps radi/ cis sunt fustes ipsi9 et melior pars eoꝝ sūt cutes ipsoꝝ· Et meli9 tempus collectionis ipoꝝ sūt ver et estas· Albus aūt minoris est acuitatis et mordacitatis et est eius mordacitas nō apparēs subito· et est maioris amaritudinis q̄ niger· In alijs autem ꝓprietatib9 vt niger habet sed pl9 d antiquitate q̄ niger patit· ſNiger est calida et sic· in tercio et est subtiliatiu9 et solutiu9 corro/ siuus carnium que sūt in vlceribus et dicitur q̄ nō nascitur apud radicē arboris sunt fructꝰ illi us solutiui· Albus vero ca· et sic· est ī medio ter cij et est similit abstersiuus mordicatiuus multi plicās vomitū et facies sternutationē cū fortis tudine· Albus corporibus nostri temporis mole stus est· ymmo est eis sicut venenū ꝓprie prefo ceans· ſNigri autē vsqz ad tempora nostra virtꝰ ē tollerabilis licet ad huc difficile· Inquit ypocr· molestus elleborus hijs quoꝝ corpora sūt sana ers autē q sollicitudo in rectificando et ꝓpinā do quādo z cū oportet facere eius operationem incolumen· Inquit filiꝰ zezar fit termabin sicut mel et submergetur in eo tepidum et subtile q ex folliculis nigri partes cōuenientes circiter octo horas et extrahuntur ab eo et propinatur ter/ mabin habēs virtutē elleborī· et cōfit fit de mel le passularuz et q̄z submergitur in iure gallina rum aut carnū et fit fict· Et aliqui perforāt ra/ dicē rafani et intromittūt fulsum elleborī et p9 diem auferūt et propinant rafanū habentē vir tutē elleborī· Et quādoqz infundūtur in oximel/ le et fit fict· et q̄z in vino dulci et quandoqz i cō dito aut in alio ex sirupis aut robub quādoqz in fundītur in iure gallorum aut carnū et coquūt in iure postmodum autem kist aut ordeum et q̄/ qz sorbetur ius solum per se· Daucus aut et ꝑsi longum amsum et petroselinum et calamentuz et ysopus ficca et origanum et asce et bonificāt eius operationem· bene aūt permiscetur cum epi thimo et polipodio et fale imdo et fīūbus cōfor tant enim sese expellunt aūt virtutem vtriusqz a corpore aqua mellis aqua passularuz et aqua or dei et ius gallorum et gallinarum cum oleis nu/ cum et amigdalarum et fīūm pulueren autē el leborī sumere nō est tutuz· POSSE· Cōtra ver mes aurium conficiatur modicum puluerīs eius cum suco persicarie et in auribus imponatur sta tim exeunt pulueis eius superpositus carnem sup/ fluam corrodit cōtra furfures capitis et pedicu los buliat puluis lupinorum amarorum in aceto postmoduz coletur et colature admisceatur pul uis elleborī vngatur caput per diſcriminalia p9 modū lauetur· Cōtra scabiem fiat puluis ex elle/ boro albo bene trito ·ʒ·j· et litargiro bene trito· ʒ·ij· et oleum cōmune vel nucum in patella bene coquatur et litargirum bene cōficiatur cū ace/ to et ponatur in oleo illo ad vltimum puluis q in ungatur patiens in balneo nam valet multū cō/ tra litargiam et epiam prouocatur sternuta/ cio ex puluere naribus immisso vel panno impos to ad nares· DYAS· elleborus albus flegma et omnes humores vomitu purgat· collirijs nobili bus miscetur caligmem oculorum purgat suppo situs abortsum facit mfantem invtero occidit ster nutamenta prouocat polente mixtus molli sori/ ces necat elixus cum carnibus cicius eas madi/ das facit· nam mīs mixtus fuerit polēte aut sisa mo aut fuco ptisāe aut suco taphe aut mulse aut suco lenticule aut mīs in pane coquatur dari nō potest quia sic ab antiquis inuentum est filon medicus doctissimus et perfectissimus diligēcia longa et racione scripsit q̄ disciplina elleborus detur· Multi vero m suco mulsē mixtum dant po/ stea dantes manducare illis qui hoc acceperint qui sunt fortissimi corpore vnde datum disciplia superiori nullam offocacionez facere potest cū aceto mixtus et collirium factum et ano supposi/ tum nauseaz prohibet· Elleborī vero nigri radix accepta coleram et flegma per ventrez purgat Alij scamoneam et sal miscent ·ʒ·j· multi cum vi/ scellis eam coquūt multi cum lenticula nā sic ac cepta ventrē purgat purgacio illa melancolicis epilēticis arteticis et paraliticis medicatur sup posita menstruis imperat abortsum facit fistulas purgat imposita et post triduū tollat surdis au ri imposita reddit auditū post biduū aut triduū eiecta scabiem purgat mixta libanotidi cerea pi ci liquide et oleo citrino aceto addito sola vt ca taplasma imposita maculas omnes corporis tol let lepras omnes et zernas limpidat scabies cu/ rat in aceto cocta et gargarismo accepta seu ad hibita dolorē dēciū mitigat miscetur et stipti/ cis medicaminibus mixta vino et polline ordei et vt cataplasma adhibita hydropicis prestat ef/ fectum et si lino fuerit inserta et vino mersa vinū catarticum reddet aqua in qua fusa fuerit si do mui aspergatur muscas et pulices necat hoc cū foditur celeriter fodi oportet qr tarditate fodiē tis visum ebetat aut dolorem capitis commouet· mā plurimi fossores eiꝰ alleo sumpto et vino po/ tato secure fodiebant· GAL· elleborus vterqz tā albus q̄ niger absterſiue similiter et ca· vir/ tutis sunt quare et morfeis et empetigimbus et scabiebus et lepris ouemūt quin etiam fistulas mortificāt duabus aut tribus diebꝰ sed dencium doloribus cum aceto oferūt· SERA· auc· gal· virtus eoꝝ ē que abstergit et ofert scabiem q̄ em/ petigim et morfee et egritudim cuz qua eleua/ tur cutis· Et quādo ponitur elleborus niger in fistula dura aufert duriciem illam in duobus die bus aut tribꝰ· Et q̄n fit cū eo collucio oris cū ace to cōfert dolori dencium et occidūt colūbos quā do intus fūdūtur fabe aut frumentū m aq̄ in qua

infusus ē et ꝑparatur eis in cibo· hyꝑpo ellebor⁹ niger euacuat melancoliā per secessum et al· p vomitū. AVTC· cōfert limeus super morfeam cū aceto et similiter super loca in quib⁹ sunt sordes et similiter super albā morfeam et eradicat verrucas et euacuacio que fit cum eo cōfert albaras et similiter albus· et limitur niger et albus cū lacte super scabiē et empetiginē cum aceto et ad excoriacionē limitus valet et fit cum eo euacuacio et ad fistulas dura et cōfert duricie et aruz fiunt ex ea sicut licinia et immittūtur eis et adiscant corpora earum et cōfert paralisi et doloribus iuncturarū et euacuacio facta per ipsum ē medicamen eoꝝ omniū forte· Et quādo decoq̄t cū aceto et distillatur in aurem sedat somitū. Et quando os colluit ex illo aceto sedat dolorē dentiū· Et qñ distillat decoctio eius in aurem debilis audit⁹ confortat ipm et confert melancolie que est cum aliquis solus aliena loquit et emigranee antique et egritudinibus capitis epilensie melancolie et confortat visum quando ponitur in alcohol· Et soluendo educit ex toto corpore absq; horribilitate et extrahit flegma et colerā et extrahit omnē superfluitatē admixtā sanguini ita q; ab extremitatib⁹ corporis q oportet q; fiat velocis solucionis cum scamonea et misceātur ei petrosellinum et daucus et quandoq; datur in potu hoc modo infunditur in oximelle aut vino dulci et dimittitur in ipso aliquo spacio & inde coquitur vinum illud cum lentibus aut cum ordeo aut gallina et ad sorbiendū datur iusei⁹ Et quādoq; admiscetur duob⁹ aureis & eo quātitas trium anolosat de scamonea. Et quandoq; decoquitur cum lentibus et iam quidem dictum est in tabulis proprietatum de regimine eius q& oportet fieri in hoc loco eciam. Et ipse valde cōfert aposte matib⁹ intestinorum et vefice et ꝑuocat urinā et mēstrua loco nigri ponē mediuz pondus ipsius de mezereon et due tercie ponderis eius de agarico· filius aūt mesague dicit q; loco ei⁹ ponē cundes. IO. MES· dicit albū & bere vitari· Est enim prefocatiu⁹ super nigrum autem debere presumere concordant omnes et proprie rectificando secundū artem et legez et nō cōuenit mihi robustis corporibus et aiosis et tempore veris et ꝑprie datus quidē quando et cui cōuenit et qualiter acquirere facit iuuenescēciā et incolumitatē et mores laudabiles et complexionē bonam hoc enim est proprietas hic hippo dicit et ꝑpe quidē mūdificat corpus totuz a superfluitatib⁹ materierū corruptarū et solucione educ cū facilitate colerā pmixtā q grossuz flegma et colerā nigrā cū virtute et sine molestia et mūdificat sanguinē et attrahit a venis superfluitates admixtas sāguini· pmmo a toto corpore et a cōcauitatibus membrorum et partib⁹ remotis a cute. Et ex rebus solemnib⁹ in mūdificādo cerebrum et caput totum et instrumenta sensuum et neruos et vesicā· Et confert iuuamētum magnum egritudinibus earum sicut est sorda ꝑpe et emigranea et mania et melācolia et tigo et epilēpsia et palisis et aque q̄ descendit ad oculū et ofert egritudinib⁹ iūcturaꝝ q duriciei et apātib⁹ earū et scrofulis et ē sic̄ tiriaca et medicina antonomatice ad lepr̄ā et cancrū et spēs herpetis q botbor q̄ se comedūt· apomē q̄dē elleborus niger in alcohol et cōfortat visum· Et si distillatur acetum decoctionis eius in aurez cōfert tinnitui et sibillo et corroborat auditum et colluitur os ex aceto decoctionis eius et corroborat et confert dolori dencium q confert egritudinibus splenis et febrib⁹ longi temporis et quartane colerice et melācolice et egritudinib⁹ difficilis eradicacionis et prouocat vrinam et mēstrua· Vsus aūt eius colorē efficit bonū et odorem similiter oris et remouet egritudines cutis sicut est morfea et baras secundū omnē modum administracionis ei⁹ et fricatus cum aceto similiter et remouet feditatē cutis q pānū· alb⁹ aūt fortiter et difficulter vomere facit cum accidentib⁹ timoris et ofricat⁹ ex eo ad egritudies cutis cōfert cū virtute et carat scabiē et empetigines et lentigines et cōfert vterq; ellebor⁹ fistule et vlceribus fraudulētis· Dosis nigri est a kirat· vj· vsq; ad· z· j· Cōfectio pillularū q̄s descripsit haly q̄rū iuuamtū ē vltimū ad melancolicas egritudies et cācrū q lepr̄ā et morfeā nigrā difficilē q̄rū ē ls ꝑmixtio· Rē. verepigre· z· rij· ellebori nigri pollipodij ana· z· v· agarici lapidis lazuli salis yndi colloq̄ntide ana· z· iij· dosis a· z· ij· vsq; ad aureos· ij· fūt sane experte·

Elmelich ·i· mellilotum
Elmetos ·i· cicer
Elmele ·i· sal
Elioſparag⁹ teneritas ramoꝝ sparagi q̄ i sūmitatib⁹ nascunt dict⁹ ab eleos q& ē sol q; hic̄ solmutat radios suos sita sparag⁹ teneritates suas
Eliga ·i· anuli vitis
Elixiones vitragena vel echime seu ꝑdicalis vel paritaria idem·
Eliostropos quid est. l. l· rencua
Elicomalic ·i· mellilotum
Elidrus ·i· serpēs magnus
Elitroda... ·i· rubea
Eliquisma ·i· rasura nauis
Elixio ·i· vitrago vel ꝑdicalis et ē pitaria
Elimos ·i· eraclea
Elixime idem
Elixim idem
Elixfiatum ·i· lenticula
Elissagnie ·i· lapsana
Elima ·i· cozumbrum
Elimben ·i· caseus
Elitis ·i· lepida· elitis migare
·i· lepida teneri eramimis et est squama vl' scoria
Eligma ·i· electrum
Eliguati ·i· mollis ofectio
Eliforion ·i· aconitum
Eliabatis est species braſſie

CAP. ·CCXXXXj·

Eliotropiuz.i.cataputia maioz ſed falſo quomam dyaſ.facit ſemotim cap.de eliotropia a cap.de catapucia maiozi qnā vocat eici vnde eliotropia grece eſt dictū ſolis cōuerſiua ab elios quod eſt ſol et tropos cōuerſio. hoc nomen multis plantis attribuuz ē eo quod plures flores ſuos ad ſolez conuertant quidam pentadactilum ſic vocauerunt quidam cicoream et alij alias.DIAS.cap.de eliotropio duo facit cap.de primo ſic.Eliotropium.maius multi ſcorpioron dicūt eo q flores ſimiles ſunt figure ſcorpij folia habet ozimo ſimilia et aſperiora et migriora et haſtas ex vna radice quinq aut ſex cū ramulis quāplurimis in quibus flores ſūt coloris albi et ſubpurpurei et ſubcitrini ſic cauda ſcorpij aliud cap.de elitropio dicit. Eliotropium minus naſcit locis cultis et in pratis et ſimile ſupradicto ſemen rotondum habet pendens. Plinius cap.de elitropio.

Eliotropiuz nomē accepit q primo ſolſtitio eſtiuo floreat vel q ſolis motibus circumacta conuertat vnde a latinis ſolſequia vocatur.nam ſole oriente flores ſuos aperit.Item recludit cum ſol recubuerit ipſa eſt quam latini intubam ac verucariā vocant ex eo quod extingat verucas ex aqua potata vel cataplaſmatis vice impoſita verucas abſterzit. POSSE.DIAS.huius herbe manipulus vnus elixus et bibitus flegma et coleram deponit cū vino bibitus ictib9 ſcorpionum occurrit.Cataplātibus adhibit9 eadez facere poteſt. Multi etiam radicez ei9 collo ſuſpendūt contra vim ſcorpionum ſemis eius grana q̄tuor cuz vino bibita ante acceſſionē q̄rtana tris maximū remediuz eſt terciane vero tria grana vtiliter dantur folia eius in cataplaſmatibus adhibita tumores ſpgunt mirmiceas corporis purgant clauos corpis limpidāt. ficca vero folia eius impoſita podagricis maximū preſtant effectum trita et matrici ſuppoſita mēſtruis imperant abozſum faciūt.Eliotropij minoriſ herba cum eius ſemine decocta ⁊ cū mitro ⁊ yſopo et cardamomo bibita rotondos et latos lumbricos excludit clauos impoſita cū ſaleto''t maxime ſi fuerit elixa et impoſita

Elimon .i.enula
Elia eſt ſpēs braſſice
Elicmū quod in petris naſcitur et eſt vſnee
Elicon .i.caprioli vitis

CAp. .CCXXXXij.

Licriſi.Paulus cap. de ſanguine cum vrina ad coagulatum inquit ſanguinē in vetica da apozima artemiſie bibere et elicriſi et comize et cetera. Plinius cap.de elicriſio Elicriſiuz alij criſantum vocant Ramulos habet candidos Folia ſubalbida abzotano ſiūa ad ſolis repcuſſum auree lucis in orbem veluti corimbis dependen tibus qui nunq̄ marceſcit naſcitur in fructice et cetera et inter eius vtutes inquit ad ſanguinē concretū ventris et vetice aſſumi cum muſſa
Elidariū putant q fit electrum ab alijs Sz q eſt vermix que prima habent vtutem
Elifon apud dyaſ.eſt ſpēs q̄daz acoriti q apud auic.interfector leopardi vocatur
Eligmata ſunt medicine vel potiones
Elimgria idem

CAP. .CCXXXXiij.

Liſſagus grece ara.geliſſagus. latine vero ſaluia.SERA.li.aggre.cap.geliſſagos aucto.dyaſ. geliſſagos.i.ſaluia q eſt arbuſtū longum habens plures ramos et lignū eius et folia ſimilia folijs citonioz mſi quia ſunt longioza et ſtrictioza ⁊ rugoſa pauca rugoſitate ſicut eſt rugoſitas panni poſtq̄ abluitur anteq̄ extē datur et reponatur.et color eius declinat ad albedinem et habet odorem bonū et habet in ſūmitatibus ramoz semē ſimile ſemini herbe ſilueſtris que dicitur ormen.naſcitur autē in locis aſperis.DYAS.cap.eliſſagus ſiue eliliſſagus ſecundum tranſlatōnem noſtram Eliſſagus.i.ſaluia fruter eius eſt oblonga et multas habens vgas quadras ⁊ albas et folia ſimilia malicidonijſ ſed oblonga minoza et aſpera et albidioza et odorata ſubrugoſa ſemen ſup virgas eſt ſimile ormino a greſti.naſcitur locis aſperis. Plinius cap.eliſſagus Eliſſagus herba eſt ex albida haſta eſt ei vaſta et quadra folia aliquatenus aſpra poteſt em̄ acriter reſtrīgere. GAL.vj.ſimphar.cap.eliſſagus cōplexio huiuſ herbe ē calidita te manifeſta et ſufficiēti et paz ſtiptica POSSE.Plinius herba ipſa facit ad diſſintericos ⁊ ſucus folioz eius capillos gñat et vrinā prouocat.SERA.decoctio folioz ⁊ ramorum ipſius qñ bibitur puocat vrinam et mēſtrua ⁊ expellit fetum et ofert morſui venenoſo ſtrigomis marini et denigrat capillos et ofert apoſtematibus et abſcindit fluxū ſanguinis et mūdifi/cat vlcera fraudulēta. Et cum decoctōne ramuloz et folioz ipſius fit ablutio et ſedat pruritū genitalium vioz et mulierum.DYAS. virtus eius eſt diuretica menſtruis imperat abozſū faē pcuſſum ſtrigomis marini mitigat.capillos migreſcit eſt etiā termantica.et ſanguinē fluentez ex vulneribus ſtrīgit ſordida vulnera purgat. Eliqatura folioz et vgarum ipſius pruriginez nature cōpeſcit.eſt etiā vtutis redarguētis cū acrimonia vnde ad diſinteriā atq̄ muliebrē fluxum quē greci rigeon vocant facit ſuccus folioz̄ eius capillos denigrat et vrinā prouocat Paul9 vinū decoctōis eius ofert paraliticis bibitū et cataplātum ſup ptem paraliticantē. Et dicunt magi ꝺ ſaluia q ipſa putrefacta ſub fimo gñatur auis q̄dam hñs caudam ſerpentinam et alb̄ merule ſiūs de cuius cinere ſi ponatur in lā

pade apparet q̄ domus sit plena serpentibus
Elimea ·i· vnguentū
Elima ·i· panicum
Elimaticum ·i· mel acticum
Elioscopos scd̄m dyas· est spēs titimalli
Elitis d̄m dyas· vocat̄ melior ps squame eris
Eliratura pro sapa accipitur et sic debet accipi
qñ fine determmatōne repitur
Elinx ·i· lumbricus
Elica ·i· spelta
Elismis ·i· paritaria
Elismen idem
Elimos durkia ·i· milium
Elime ·i· panicum
Elix apud dyas· vocatur q̄dam spēs edere cap·
cissos q̄ semibus caret folia hñs minuta q̄ angu
losa
Elios paragus ·i· sparagus
Elismum ·i· plumbū vstum
Elcismatos vel elcisma grece Paulus ca·de rup
tura inguinū muem in antiquissimo li· alkimie
de greco translato tractura auri que grece elcis
ma dr· Item m eodē li·alibi elcismatis·i· mol·
libdie et q̄d est molibdia ·l·m ꝓpria·l· Itē in an
tiquis sinonimis muem elcisma·i·plumbū vstū
Plinius cap·de scoria scoriā in argento vocant
greci elcisma elkismos grece tractio datio
Elchidme ·i· paritaria
Eldidel melie ·i· corona regis
Elgil ·i· calx
Elchil ·i· mellilotum
Elkisma ·i· rasura nauis
Elkirika·i·radix gladioli vel gladiolus
Elmia ·i· cozumbrum
Elmis ·i· lumbricus
Elmiraffitas ·i· colera nigra
Elmiraffari ·i· colera rubea
Elmites ·i· lumbrici rotondi
Elmichi·i·Ficus parue et mature
Elpis ·i· scoria argenti
Eltica ·i· Vtus attractiua
Eltisma·i·tractura argēti vel molida
Elzimerach ·i· balaustia
Elobrothon·i·ypoquistidos et ab aliquibus dr
balaustia
Elon est spēs sambuci
Elcospaltum ·i· oleum vetus
Elcon ·i· oleum
Elcos ·i· vlcus
Elkosis ·i· vlceratio
Elsocium ·i· iusquiamus
Eltor ·i· succimum
Elubie ·i· fasiolus
Eluffestedix ·i· barba yrcina
Elumaria d̄m dyas· vocatur latme spēs illa stri
gni q̄ ypnoticus dormitatiuus dr
Elus. i· tumce oculi exitus ab vlcare que clauis
dicitur·l·l·clauis.
Elumbre est q̄dam sapor factus ex succo grana-
tor acetosor lacte amigdalar et zucaro
Elbub·i·mercurialis et aliqui dicūt q̄ est spēs
baucie agrestis fetentis de qua fit galbanū
Elbue exposita ab Auic· q̄ est iuzbue·sed in ara
bico est scriptū chibaue et ipsum est elbaue et ē
spēs cardamomi·dicit em̄ ibi q̄ est subtilior q̄
cacula quod est cardamomū et sic elbue est spēs
cardamomi subtilior cardamomo vsuali
Elchuchegi·i·cum aliqs caput impetuose ver-
tit retro vel ante cum loquitur et mouet ipsum
aut facit crepitum ore quādo loquitur et ꝓfert
verbum et nescit q̄d dicat vel cum loquitur so-
num facit vt non recordetur vel aliq̄d facit qs
extraneum videtur
Elbul ·i· fructus iuniperi
Ellumie ·i· alcanna
Elluben ·i· caseus
Emac inter ptatur sanguis·inde emagoguz q̄si
sanguinē educens ab emac quod est sanguis et
gois quod est fluxus. Et ob hoc dr emorogias
vel emorosagia et dr emathites quod est potens
·i· sistens sanguinē·timos em̄ potens vel filtēs
dicit·inde emadosis·i·secūda digestio ab emac
quod est sanguis q̄ dosis qs ē quātitas qr in se
cunda digestione fit q̄ptitas sanguis conueniens
ad nutritōnem corporis antidosis·i·tercia dige
stio·et emothoica passio dr ab emac quod ē san
guis et thois qnod est eductio a pectore inde ea
mothoica passio·i· passio in qua expuitur san-
guis a pectore per os sed ab agō agis cōpomē
emac·et dr educens sanguinem inde emagoguz
·i·ducens sanguinē vel agens et illud vocabu-
lum ponitur in antidotario Gal. minori in quo
dr antidotum emagogum·i·adiutorium sanguī
nem mēstrualem educēs Et quod educit flegma
dr flegmagogum q̄si agens vel ducens flegma
et colagogum·i·agens vel ducens coleram Et
melagogū·i·agens vel ducens melācoliam
Emathites q̄nq̄ inuenitur in mineris et quādo
qz subtiliantur aliqui in adurendo magnetem q
quod ꝓuenit inde est emathites in opationib9
suis emathites mineris inuentus est sanguine9
lapis cuius tritura est cōfricatura sanguis colo-
rem rep̄sentat et que fluxui cuiuscunqz sanguis
apta est a quocūqz horr nomē accepisse potest
·l·lapis emathites
Emacaron ·i· sanguis draconis
Ema ·i· emac
Emagogum q̄d est·l·l·emac
Emathisia ·i· sanguis effusio
Emasum ·i· prunum
Ematica sunt d̄m Alexandrū cap·de medicis ad
frigidum stomacū inunctiones seu salsamēta in
q̄bus morselli intinguntur
Embasmata·i·salsamēta vel inunctiones
Emfralis ·i· opilatio inde em-
fraticum·i·opilatiuū et confraticum·i· opilatio
nem soluens
Emplagia ·i· paralisis
Emplastrum diazimia·i·de fermento

Emplastrum diamenonis ē qđ de cocleis ofícit
Empiaticum est quoddā genus micomi
Emscara·i·crustula q̄ sumitur de scabie vel de vulneribus vel de apātibus
Emedia·i·stupor dentium ex esu punticoꝝ proueniens vel comedendi poma
Emera ·i·aurora diei
Emerus ·i·ortense olus
Emeluche ·i·alacuen alba
Emethos ·i·vomitus ſ' nausea
Emergi·i·quoddam genus piscis
Emeruchie ·i·anuíden
Emkerfim romanū ·i·spica celtica
Empnensis ·i·aspiratio somi vocis inspiratio
Emquenen ·i·vsnee
Emis·i·semis ☉r vel medietas mde emigranea ·i·dolor medietatis ptis capitis et emitriteus ·i.media terciana
Emina dicta est eo q̄ sit sextarij medietas otinet aūt sciatos·ix·est ūm ysidoꝝ mensura liquidoꝝ apprehendens lib̄·j·
Emina romana est.ʒ·xx·et italica et egiptiaca·xxvj·ʒ·sextarius est lib̄·ij·
Emitritea est febris cōposita ex duab9 febrib9 quaꝝ vna est terciana ab emi qđ est semis et triteus quod est terciana
Emiones·i·mulus qr est semi asinus
Emitheos ·i.semi deus
Emigeon ·i.semi vncia
Emiston ·i·semi sextarius
Emigranea quid est·l·l·emis et denūciat cursuꝫ aque ad oculū in fine aut dilatatōem pupille
Emblici et bellirici inter mirabolanos non cōputantur et ideo vide qr diuersa facit cap. Auic. et Sera. ☉ alij q̄uis filis operatōnis sint pro q̄bus ·l·l·balli ig
Emphimia·i·grauitas tumída palpebraꝝ
Empima est sputū samosum inde empicus
Empiema vel empȳma dicūt greci collectōnes siue apostemata occulta atq; visui absconsa m alicoribus visceꝝ ptibus nata·naz greci emcata ipsum vocant
Empitisma ·i·fomentatio
Emplieuanteſis·i·ventositas vel inflatio
Emoroide nasi ·i·polipus
Emorogia·i·sanguinis discursus vel fluxus
Emorosagia idem
Emoptois ·i.sanguis emissio
Emoptoicus ·i·spuens sanguinem
Emodis ·i·stupor dentium ex esu punticoꝝ proueniens vel comedendi poma et potest dici stupor cuiusq; membri
Emola ·i.harmel
Emoroida·i·q̄daz egritudo ani prouenies a Fluxu sanguinis illius loci et aliqñ inflantur vene emoroidales sine emissione sanguinis et cum dolore fortissimo
Emorosagia ·i·sanguis fluxus
Embroca·i·infusio quā nos dicimus fomentū et embrocatio·i·infusio·ſ·qñ ab alto infunditur
Embrebata ·i·exteriora sarnēti
Embrotoscomus·i·curuatio spasmosa corpis ex parte posteriori
Emulgētes puto q̄ sint due vene magne q̄ vadunt ad renes
Embula ·i·canalis vel fistula vel aliquid fiſe arundini
Embut ·i·spina alba
Embuta virtus·i·attractiua vel appetitiua
Empuris quē nostri salsifragam vocant Plini9 nascitur in montib9 maritimis in sapo quod propinquius mari fuerit est salsum et latini vocant eam cretanū marinum
Empurios idem

CAP. ·CCXXXXiiij·

Sancium greece latine anteflorum vel flos vitis agrestis vel flos vitissi et de eis inuemes fiſt in·l·barim. DYAS·cap.enanciū flos est vitis agrestis q̄ cuz ceperit florere colligēdi sūt flores ipsi et deficcandi et alio noīe vocatur vitis ista lambrusca flores eius optime redolēt et ficcantur in vmbra et in testa reponēdi sunt melius nascitur in siria·POSSE·DYAS·vtus ē ei stiptica vnde si bibitū fuerit eustomaticuz est et diureticū ventrē stn̄git sanguinem reiicientibus subuenit et bibitū et impositū stomaco fetorem oris emēdat digestionē stomaci celebrat mixtum oleo et aceto dolorē capitis fomēto tollit·ficus et viridis in cataplātibus adhibitus vulnera recencia sine tumore seruat egilopas īmitio vulneribus oris et gingiuaꝝ vtile est vulnera veterri ad sanitatez pducit melle addito et oleo rosaꝝ et crocon mirra pessarijs necessarie adhibetur·Fluxus matricis pessario facto stringit·reuma oculis suspēdit cataplātibus adhibitum stomaci egestionem soluit et maxime cū polenta et vino mixtum et impositū. Combustū vero in testa cum carbonibus collirijs bene miscet̄ panaricia oculoꝝ et pterigea purgat melle addito reuma gingiuaꝝ et vulnera curat
Enanarza ·i.cardus
Ennara idem
Ennacion est herba habens folia vt pastinaca et est cicuta
Enbalmata ·i.Fructus iuniperi
Encatisma ·i·sessio in aqua vel balneo pticulari vsq; ad vmbilicū vel fumigū
Encaraſis·i·incisio vel caraxatio
Encantis est caro superflua in angulo maiori oculi corpulenta
Encanseos ·i·aeris adustio
Encafalos ·i·medulla capitis
Encatera ·i.salsum
Encantisma ·i·encatisma
Enfractica dicunt̄ que facile corrūpuntur in cibis ſ' enfractica·i·laxatiua apitiua ſ' vaporātia

Encatisma grece .i. sessio in a qua ca-nam hic vo
camus decoctōnem aliquā in qua quis sedet p
pter egritudines renum et intestinoꝝ vesice et
ami matricis et ceteroꝝ mēbrorum inferioꝝ vn
de kathime grece sedeo inde cathedra .i. sedile
Enkardia .i. viscera vel p̄cordia
Entalon .i. dasnoides
Entaticum .i. medicamē libidis
coitus prouocatiuum
Entali .i. sentali
Entamicos .i. ferrum indū quod indaricum vt
Encomia .i. iniectio vel relaxatio
Enema .i. infusio q̄ mittitur per cristere vel deco
ctio que per cristere imicitur vt apparet p auic.
primo canone fen. quarta. cap. vij. circa finem
qui dicit q̄ melius est medico cum medicina su-
perflue educit vt sit preuisor in enematibus et
ipsoꝝ instrumētis in enematibus .i. decoctioni-
bus cristeriorum et instrumētis .i. cristerib9 nā
enemata et ipsoꝝ .s. enematum instrumēta
Enreuma .i. illud quasi sedimē
quod stat in medio vrine
Enerorima interpretatur pendens vel clauden
tia vulnus
Eneston .i. fenum
Eneorma .i. pendens malum
Enchelis .i. anguilla
Enchema .i. emplastra que recentibus et cruēti-
bus imponunt vulneribus
Encheraistos appellant ꝑrie melācolicos quos
dam qui videntur a quibusdam maioribꝰ respici
virtutibus in predicere futura quēadmodum in-
diuinatores.
Endeburtum .i. exustum
Enphericon .i. ypericon
Engere .i. vrtica
Engedanū .i. simphium
Enchenum .i. frigida cohercens curatio
Enpetigo lapidis q̄d est .l.l. lithim
Entera .i. intestina inde liē
taria dissinteria et cetera
Enterocellicus .i. cuius intestina in
oreum descendūt et sunt hermosi
Enteasmos est spēs melancolie qua hoīes dicū
tur habere demoniū.
Enthelachia idem
Entereon ꝑm dyas. cap. de ferula a multis voca
tur ferula
Entero idem
Enisit .i. amisum
Enigdenis .i. serpens
Endi .i. medicia ydragoga
Emscus .i. rubus

CAp. .CCXLV.

Niola latine vel aurigea vel auri-
galis vel resecialis grece vero ozs
minon. DYAS. ca. de ozminō. Oz
minon habet tyrsum cubitalem qua
drum. folia vt marubium existencia florem ha-
bet magne figure cuius laterali a folia sunt sicut
aurea lamina ꝑpendentia cum semine longo aut
nigro. Est alia agrestis appellata cū semine ro
tondo aut flauo et acriori flore albo POSSE.
facit vtrunq; ozimon ad oculoꝝ argemona seu
leucomata. folia prime spēi stirpes educit a cor
pore et venerē mouet et vnguētis miscetur va
lentibus ad scabiem empetigine et lepram et in
greditur in sirupo vrsinis posito in antidotario
Gal. mimori
Emimon .i. apocrusticum medicamen
Emugum .i. lignūaloes
Empnioa .i. Fantasma vel visio in somno
Empnos .i. semisomnium
Enbit .i. spina alba
Enchicatismo .i. infūdo v̄ aspgo
Enclisma .i. infusio in naribus
Enclistra .i. liquida que liniuntur
Endiuia quedam domestica et est scariola dome
stica vel cicorea domestica q̄dam est siluestris q
est endiuia vel scariola siluestris vel cicorea sil-
uestris et vocatur sponsa solis vel solisequia sed
quid est .l.l. cicorea
Endima .i. seuum
Endiachechon .i. vicus oculi longo
tempore tardum suppositionibus ac linimentis
variatum
Enfisena ē inflatio facile cedens impressioni vn
dicꝫ alba differens ab ypofregmate eo q̄ alba o
culoꝝ exterētiora a circulo pupille videnē ex sup
ficie prime tunice vel vt scabra exurgens quam
nos pustulam dicere poterimus
Enkilia .i. intestina
Enquimatismo .i. infūdo v̄ aspgo
Entimon .i. capitis purgatori-
um quod per nares imicitur
Entridatum .i. rubea tinctorum
qua vtuntur tinctores
Entisiasticus .i. melācoliā pacies
Entismos .i. fermentatus
Enthimon grece piscis dictus rubeus
Enodus interpretatur bene olens ab eu quod ē
bonū
Enorisma .i. caro superflua que
oritur in vulneribus
Enon .i. caute
Enondon .i. rusmiolus auis
Enostum .i. fenum
Enones .i. bederoꝝ
Enogēfales .i. cefalionus
Enodis .i. bonī odoris
Encholpismus .i. iniectio in matri
cem alicuius medicaminis.
Enscotase .i. siccaz matricem ha
bentes
Enula secūduz dyas vocatur elenuz vel elna ꝑ
qua. l.l. elenium
Enula campana idem
Enultica .i. atriplex

Epatica quid est .l.l. azem alsaker
Epar pro eo .l.l. rebith
Epaferes .i. herisipilla
Epaumasticus grece est spēs sinochi semper ꝺ crescens
Eptafilon est planta septē folia hñs similia pē tafilon duas habz spēs .vna habet radicē tenuem ramosam et tortuosam .et rufam folia aliq̄ liter pilosa. Altera habet radicem grossam intus rufam folia pilosa flos vtriusqz aurosus primam speciem tormentillam vocant et est bistorta.
Eptaleuron est eius int̄pretacio vij .costarum et est plantago maior pro qua .l. l. arnoglossa
Epta .i. septem
Epeticon .i. aurigea vel auri galis.
Epedion .i. cauda equina
Eppeticon .i. scopa regia
Epithimum quid est .l.l. achemon
Epilatum dicitur medicamen per os sumptū ab epi quod est supra et fero
Epilotrica .i. vulnus carne repletum.
Epithias .i. pillule
Epilogatio .i. momentum
Epilatride .i. ruge in facie
Epizoconta .i. diafragma
Epiplate .i. habundātia malor̄ humorum
Epispactica .i. aductoria
Epilontica .i. sanatiua
Epizocontar meron .i. membrū in inferioribus infra costas
Epicauma est vlcus sordidū et rabidū oculi
Epistotonis .i. spasm9 qui ꝺclinat ad anteriora
Epi grece prepositio significat aduersum ꝑ aduersus cis citra contra sub super erga in pro secundum adiuncta
Epialtes dicūt greci nos efficaltes in dubio dicimus
Epithatis ab alijs ellebore vocatur et ē planta q̄dam parua exiguis folijs qñ. Plinius
Epicauma a paulo vocatur quarta spēs .ulceris cornee oculi eaꝝ quas describit vt supꝰ in .l. butrion .idē demostenes et est ei9 expositio vstura
Epidimia grece supaduemiens. nam epidimon aduena et videtur esse genus ad paudimon a pestilentiam
Epifora ꝺr ab epi qꝺ est supra et Fero Fers idest reuma in superioribus scilicet in oculis et iꝺo epifora grece .i. supinfusio reumatis descendentis ad oculos et est cum inflationibus et doloribus
Epigototum .i. omentū vel singulū membranū qꝺ circumdat latera in quo Fit vera pleuresis
Epitrides .i. lactuca agrestis
Epilata .i. medicine laxatiue per os sūpte et maxime leues
Epialos .i. febris in qua calor occultatur et apparet in ea frigus
Epilensia .i. morbus caducus eo ꝙ cadit patiens cum ea capitur pedicon a pueris ꝙbus facili9 et sepius accidit .ssam pedia grece puer comitial' morbus etiā dicebatur eo ꝙ si aliquis hoc morbo in comiciis forte caderet agēdis absoluebā tur comicia et ad aliam diem trasferebant̄ ex augurio comitia dicebātur conuentus vniuersi populi kalendas ianuarij rome in cāpo martio ad magistratus creandos hic sacer morbus etiā vocabatur eo ꝙ pt̄em corporis possidebat in qua aiam̄ habitare dicebāt .ꝺr et iam lunatic9 morbus eo ꝙ sc̄m motum lune cōmoueri videtur .
Alexander cap .de epilēpsia inquit vocatur quia obtinet et tenet omnē sensibilitatem captiuam. vocant alij eam vero nosson .i. sacram passionem eo ꝙ sacerdotalis oneris possideat templum .i. cerebꝝ in qꝰ aia habitat Alij vero eracleā vocāt ꝓterea quia fortis fit et non facile elidatur ipsa et cetera hoc morbo dicūt herculez captuz fuisse et forte ob hoc heraclea dicitur

CAP. .CCXLVj

Pimedium siue vt latini vineactam dicūt ꝺm dyas .in proprio cap .habitam habet non maiorē edere simi lem et folia decem aut .xij. carens flore et semine. Radix est illi tenera nigra cum odore graui et gustu fatuo nascitur in locis huiꝺis .POSSE.DIAS .folia ei9 trita cum oleo et imposita mamas crescere non admittit. folia eius a radix cū vino bibita post purgatōem mē struoꝝ .z. v. generare non finit si .v. aut .vj. diebus bibita fuerit
Epimelida ꝺm dyas .cap .quod incipit mespilla sicut apparet si .l.l. mespilla est inquit et alia que in hyspania nascitur quā multi epimelidaz vocant. semē rotondum hñs hoc aptuz est ad comedendū et est stipticuz et tarde maturescit fit̄s sorbo et nos latini vocamus hanc epimelidā anzarolam .Ysidorus vocat eam pomelido pro quibus .l.l. zaror
Epimedum est q̄dam spēs scylle q̄ comeditur
Epimictida ē egritudo grece sic vocata q̄ dicit̄ ara. sire qꝰ vocabulū dyas .cap .ꝺ corrigēdo et arnoglossa pomt Plinius epictide inquit pustule sunt quasi nigre que de nocte magis oriuntur
Cornelius celsus in ꝓprio cap .epimictida pustula est pessima colore subliuida vel nigra vel alba cum vehemēti inflatōne et cum apta est apparet mtus ulcerosa muccosa cum dolore ingesti .magnitudinē fabe non excedit et quia nocte oritur sic a grecis vocatur
Epio vel epium apud dyas .vocatur vna spēs salicis et est os mundi.
Epipatis .i. fisambris
Epipis .i. omentū membranū mappa ventris
Epilon .i. timpanites vel ascites
Epiloceon .i. den deceleon
Epiploten .i. cōplexio ꝺtrariaꝝ passionum

Epiramis·i·aſperſio infuſio immiſſio
Epiſemaſias ·i·acceſſiones febriū
Epiſpaſtica exponitur a dyaſ·cap · propoleos aductoria
Epitheſis ·i·ſuppoſitio
Epiteſma·i·linteoli vel faſcie vel miſtite
Epipepheroris ·i·coniunctiue
Epitheros ·i·ſtellio
Epithero ·i·medicamen
Epiplotiles quādo zirbus deſcēdit in burſam teſticulorum
Epikleon ·i·zirbus
Epithima·i·ſuppoſitio emplaſtri mollis l' aqſi vel epithiā dicunt greci medicamētū quod ſtomaco et ypocundrijs et ventri ſuppomitur cuz fuerit pann o intmctum
Epithima tenoticon·i·debilitatem confortans epatis
Epithimum q̄d eſt·l·i·themon
Epilombis eſt radix cardi ſilueſtris
Epicomata eſt odenſatio humoris m oculo
Epidagum ·i·gipſum
Epilanetide ·i·ruge in facie
Epililides ·i·ampelios agria
Epiſtolatia ·i·paſtinaca
Epozatiua ·i·mollitiua
Eponſtilon·i·Foliū vel ſemen tapſi vel lignum
Epops ·i·vpupa auis
Epſo ·i·eruca
Equiſecon quid eſt·l·i·dhenech
Equimias ·i·peucedanum
Equmitia ·i·vincitoxicum
Equmcia ·i·flos mali granati
Equilibitas vel equalidas eſt cum in corpe dominantur frigiditas et humiditas equaliter vl humiditas per ſuphabundantiam
Eraces ·i·magnes
Eraptidos ·i·cardus
Eramthos ·i·cicer
Eratron ·i·ſerpens quidam
Eramthemide ·i·camomilla
Erambāmata ·i·impoſitōnes
Era ·i·ſolium vel zizania
Eraclea hoc nomen multis plātis attributū fuit eo q̄ multas herculi herbas attribuerūt antiq̄ nam eraclea ab hercule 8z et cum h debet ſcribi ſed coiter ſcribitur per e·DYAS·cap·8 eraclea
Eraclea quandā ſpēm abrotanī quā feminā dicit eſſe vocat·Item patitariā a quibuſdā ſic vocari dicit cap·alſmen·Item aliam que finderitis dicitur·Theodorus priſcianus in libro de ſim. medicina
Eraclea inquit quā alij abrotanū dicūt nō. Ite eraclea eſt epilenſia lege l·epilenſia
Eraclepa eſt que latine ferraria nigra vocatur et eſt quam moderni centrū gallī et gallitricum ſilueſtre vocant
Eracon·i·herba ferulatia et eſt duoz palmoz altitudine origano ſiūs flozellulis aureis nō.
Erait ·i·laurus
Eradicon ſecundū dyaz·eſt milliū ſolis cap. de litoſpermon
Eramotica apud dyaſ·repitur vocari prima ſpecies origani eaz quas ipſe deſcribit
Eramtemides dicitur ab aliquibus camomilla a ſcōm dyaſ·
Erbatuz ·i·arthemiſia
Ergantia ·i·vngula caballina
Ereuentis ·i·cicer
Eregmon ·i·ſenation
Ereos·i·amor qui ereos 8z eſt ſpēs melancolie ex cupidine prouenens dicta ab ero nobili eo q̄ nobilibus magis accidat propter diuiciarum et ocij affluentiam
Ereſcon·i·intuba et eſt cicorea vel endiuſa
Eremela ·i·harmel
Ermezafis·i·mercurialis ab ermete qui i eſt mercurius
Erpeſeſtiomenus quaſi repens comedēdo ſtam erpta reptilia ſerpentia que ſerpunt eſtiomenuſ ·i comeſtus eſus
Erpeta pro impetigiē et maxime pro ſerpigine ponitur
Erpelatos gre·ignis acer ſerpigo et cetera ſacer·i·execrabilisvel herifipilla flegmondes·i· mixta cum ſangume
Ericus ·i·colofonia
Ereangimos ·i·faba orteniis
Erträgmos idem
Erifipilla·i·ſacer vel acer igms
Erigion·i·cicer erraticum vel ſenation
Eriſceptron ·i·cipez hyſſopum
Erion ·i·lana
Erigeron ·i·cardus bñdictus
Erimilie·i·filis piperi ſemē quoddā eſt
Ericeas filis eruce ſz multo breuioz et acrioz
Eris erugo q̄d eſt·l·i·aeris erugo
Ericon ·i·carica
Erius·i·maſſago et eſt maſalthoc
Erigion ·i·cardus purpureus
Ericcius terrenus q̄d eſt·l·i·ceuſud et pro ericcio marino·l·i·vt ſupra
Eriſicon ·i·ruta
Eris..os ·i·calcantum
Erice ·i·tamaricis
Eriſceſion ·i·ſparcos
Erit ·i·lana
Erica ·i·olece
Erithron ·i·affromitrum
Erici arboris in8 erici carpos·i·arboris fruter
Eriſceptron·i·triangulus iuncus et eſt iuncus ciperi
Eriſholacharium ·i·attriplex
Eriſtos·i·maluauiſcus vel altea
Ericen dyaſ·dicit eſſe libanotidē etiā i tracia naſcitur cap. de libanotide et eſt ros marmus
Ericis carpos quidam dicūt q̄ eſt ſemen arboriſ illicis ſed Alexander cap. de cura tenaſmoms videtur dicere q̄ ſit athel q et iam apud Sera·m antiqs ſinonimis inuenitur erice·i·tamarix

Ericinus vel marinus vel terrenus ambo ſpīs
ſimilimi echinus vocatur vterq; .l.l. ecinus
Erifion ſm dyaſ. eſt abſinthium marinum vt ſu-
pra in abſinthio

CAP. .CCXXXVij.

Rigion ſiue erigeron vel ſedum v̄
ſemition vel entricomon vel ſena-
tion gre. ara. yhuſeam achantidā
latine vero cardo benedictus. Pli
nius cap. ſemition. Semition ꝛ quia veris tem-
pore ſeneſcit et dicitur erigion q; egeron gre.
dicitur ſener et eſt herba theriſſagum ſpecie et
cum mollicie cauliculis ſubrubicundꝰ. ſaſcitur
in tegulis et in muris nomen hoc greci dederūt
q; vere caneſcit caput eius numeroſa diuiditur
lanugine qualis eſt ſpine inter diuiſuras exeūte
quare eā callimacus achātida appellat Alij ꝛo
appellant pappū. GAL. vj. fim. phar. cap. & car
done benedicto. Erigeron ſiue cardo benedictꝰ
vel ſenation vel herba bulne ꝛtutem habet in
flatuā et mediocriter diaforeticā. DYAS. ca.
ſedum. i. cardo benedictus ē herba quā ſemition
vocat. ſaſcitur in tectis et in petris folia habet
viridia et denſa ſimilia quercule ſ̄ groſſiora et
pinguiora tyrſū ſubrufum capitellū in ſūmitate
tyrſi habens in modū viticelle lanuginoſū vires
habet ſtīgentes et refrigerantes et eadē p̄ſtā
tes q̄ et plantago folia frigida ſunt. POSSE.
DYAS. folia eius cū floribus in cataplātibꝰ cū
cum vino dulci facta et impoſita inflatōnes teſti
culoꝝ tollit et aīm plagas ſanat ad neruoꝝ in-
ciſiones cū aceto facit et cataplaſmatibꝰ impoſi
ta. ipſa vero potui data offocatōnes facit
Erimaceꝰ. i. ericiꝰ terrenꝰ et latine vocat̄ ericciꝰ
Eriſceptron dyaſ. cap. de ierebotano ē herbena
Eriſeptron .i. ciperus
Erifin eſt quoddā ſemū gramificū mihi ignotū
Eriſmon quid eſt. l. l. bedereg
Eriſum idem

CAP. .CCXLViij.

Eritrodanū vel entradoron vel eri
tron vel eritrodanon grece ara. fa
ue vel eira. latine vero rubea tīcto
rum. Vbi ſciendū q̄ dyaſ. cap. & ru
bea dicit q̄ rubea ſiue vt alij eritrodanū dicunt
et eſt de rubea domeſtica. Aliud cap. inuenitur
apud dyas q& ſic habet eritrodanū dicunt q eſt
de rubea agreſti. Item ſecundū veritatem eri
trodanum in alia trāſlatōne dyaſ. aut tetrion vo
cant plurimi. Radix eſt illi inficiens. Duo ſunt
eius genera vnū agreſte alterū ſeminatū ſicut
rauene italie fuit locis cultis ſeminatū. ſtaz et in
vijs ſponte naſcitur. haſte ſunt illi quadrangule
ge et aſpe ſicut apparime ſ̄ fortiores et longio
res. folia hītes itra nodos ipſos. folia hz ſicut
aſter. i. ſtella in giro poſita. ſemē eius rotundū
eſt in p̄mo viride et poſtea rufum et cū matura
uerit nigreſcit. et radix eius longa tenuis et tu-
fa nō. ſed ſm tranſlatōem aliā dyaſ. rubea ſiue
vt alij eritrodanū herba eſt oībus nota. Spēs
eius ſunt due vna agreſtis alia q̄ appellat̄ ſpar-
tos et ē domeſtica ramulos hīns tenues et quaſi
nodoſos folia habet p̄ interualla diſtātia atq;
p̄ ſingulas adunatōnes veluti ſtellaꝝ ymaginē
mittēcia. fructus ſiue ſemē ei rotondū viride et
hinc rubrū aut circa maturitatē nigrū. Radicem
habet puā tenuē puſillā rubicūdā Plmiꝰ cap.
eritbron. Eritbron quā alij eritrodanū vocant
nos vero rubeā qua tinguntē lane et pelles nō.
grecus vero eritrodanū dicit. ſtā eritbros rube
us cocchinus femineꝰ rubicūdꝰ exponitur & ru
bea nō. SERA. lj. agg. cap. fane auct. dyaſ. fa
ne ſiue faue. i. rubea tinctoꝝ q̄dam ex ea naſcitē
et q̄dam ex ea ſeminat̄ et habet ramos q̄dratos
longos groſſos ſiles ramis herbe que ſr abaꝝ
niſi q; ſūt maiores eis et duriores. ſup ipſos ſūt
folia diuiſa adinuicē egrediētia iuxta nodos et
in ſūtudine ſtellaꝝ et fructus eſt rotondꝰ cuiꝰ
color i p̄ncipio ſue apitionis ē viridis pꝰ ea ꝛo
fit rubeꝰ Et q̄n maturus ē fit niger et q& & ipa
adminiſtrat̄ ſūt vene ipſiꝰ et ipe ſūt ſubtiles lōge
et rubee. GAL. vj. fim. phar. cap. eritrodanum
Eritrodanū eſt aūt rubea tinctoꝝ radix acerba
et amara ſm guſtū. vnde et q& dictum eſt de a
lijs adinuicē ſibi hmōi ⁊tutes ouenientes in hac
radice ſpicis. Paulus cap. de rubea ca. et ſic. i
. ij. gradu. Auerrois in colliget cap. & rubea Ru
bea eſt ca. et ſic. in tercio gradu. POSSe Eri
trodanū ꝛtutem habet mictualē cum aceto illi
nita albis maculis medet̄ vſus et iā eius ad ea p̄
ficit q̄ cetera diuretica p̄ficere dicimus. Sed a-
greſtis ⁊tus eſt ſm dyaſ. mictualis diuretica vñ
vrinā et menſtrua p̄uocat. GAL. Eritrodanum
ſplenē et epar expurgat et vrinas groſſas et mꝫ
tas. Eſt aūt q̄nq; et ſanguinolēcas euacuās q̄n
q; etiā prouocat mēſtrua et abſtergit mediocri
ter q̄cunq; abſterſione egēt. morſeis quoq; al-
bis cum aceto puncta ofert. quidā aūt p̄mant
eas ſciaticis necnō paliticis cū mell icrato
Ercinos grece ara. eliſiſtidos latīe vero herba
prcina vel herba lactis. DYAS. cap. Ercinos na
ſcitur in flumibus et circa puteos folia habens
ozimo ſiſſa ſed oblonga et diuiſa et in ſūmo ha-
ſtas q̄nq; aut ſex longas duobus palmis. et flo-
res albos ſemē eſt ei nigrū minutū et duꝝ. Fo-
lia eius ſucco ſunt plena. POSSE. DYAS. ſe-
minis eius ʒ. ij. melli mixtū et inunctū caligines
oculoꝝ et reuma cōpeſcit. ſuccus eius autꝫ in
fuſus doloreē aurīū mitigat maxime afronitro et
ſulfure mixtis Plinius herba lactis valet ad im
pregnatōem accepta per os et fomentata
Ermicar .i. lumbricus
Ermia vocat̄ tumor qui in oreum apparet ex de-
ſcenſu inteſtinoꝝ intus vel alterius rei
Erpillum .i. ſerpillum
Erpillon idem

Eria .i. lana
Eriotigio .i. faba
Erifistidos .i. herba yrcina
Erongium .i. centum capita
Eron .i. adamas lapis
Eros .i. amor
Eroticos .i. amatorius cupidinarius
Erob .i. minus cicer
Erobuthus agriere .i. cicer agrestis
Erpolitricum .i. pollitricum
Erton .i. diuisuum
Erugo eius spēs sunt multe sed qñ simpliciter pomē intelligiē de erugine eris vel auricalci vl cupri et q̄d est .l.l. aeris erugo
Erugo cāpane .i. prasium
Erundina .i. celidonia
Eruca aque .i. senation
Erugo vermicularis q̄d est .l.l. aeris erugo
Erogo haid q̄d est .l.l. aerugo ferri
Erugo ferri quid est .l.l. vt supra
Erustus .i. rubeus
Eruca quid est .l.l. iergit
Eruca gerentina q̄d est .l.l. bederos

CAP. .CCXLviiij.

Rbum ara. gre. heirob latine vo iudaica. DYAS. cap. heirob herba est porrecta virgultis vltra cubitū geniculosis cū foliis p intervalla distātibus tanḡ querc9 incisis et subalbidis. vires hz acres et mictuales. POSSE. DYAS Facit ad capitis et epatis dolorē et ad serpētis morsū et araneaꝝ et rabidi canis calculos expellit. ydropicos sanat vulnera recentia suppurata curat Facit et ad eos qui induratas venas hñt a cibū reiciunt ꝓpter parotidas. et strunas colligat̄ hictericos sanat. z. i. ex suco foliorꝝ q̄ nardi. z. iiij. et paululū mirre ex aqua sciatis. iij. potui data radicem huius qui secum habuerit a serpente tutus erit
Erlurustica .i. rosa siluatica
Ersabea .i. bona carnositas
Esapon est q̄dam spēs lactuce
Escara est illud quod aduriē ex mēbro ꝓpter cauterium vel escara .i. crustulla
Escabalo .i. cācer cū ducit mēbrꝝ ad isēsibilitatē
Escacados .i. sticados
Esdra Plinius a baptistis marbasis vocat nascitur ventoso fere tractu scādens arborē et ex ramis ꝓpendens folio nullo tirsis numerosa qui sūt ut iunci geniculati radice pallida q̄ē.
Espatica hr medicina que extrahit et non reprimit. Oribasius
Escabari .i. aromatica frigida vt sandalum rosa et similia
Escul .i. mentastrum
Esperis .i. citrum
Esse .i. butirum
Essera .i. stiptica multum
Esset .i. pix
Enere est pustula pua lata ficut veñce ad aliquā tulum tendēs rubedinē faciens angustiā eueniens subito et fortasse est sanguinea. et vñ plurimum fit vehemēs in nocte et eius cā est vapor calidus eleuatus in corpe subito aut a sanguine colerico aut flegmate baurachio
Es quid est .l.l. hoas
Es vstum quid est .l.l. quod supra vel lege calcutecaumenon
Esterguad .i. anuiden
Esterguas .i. herba otauiden de q̄ fit asa fetida
Esistides. i. succus plante que hr barba yrcina l' qđ verius est succus cuiusdā q̄si fungi nascentis ad pedē barbe yrcine et vocatur ypoquistidos
Esimirismum .i. mirtus agrestis
Esie .i. lapidis
Esilima idem
Esion .i. senation
Esbrium .i. saluia vel flos eius sed falso ꝓmo est sansucus vel maiorana
Escisio .i. exitus
Esmion .i. menta
Espis .i. citrum
Espilon .i. splemon
Espedagum plumbi .i. cerusa
Estitia .i. ficcia
Estio .i. comedo
Estimenos .i. vicus māducans
Esolium .i. flos saluie
Esmon .i. eruca
Esopa cerotis sudor ouium
Escotomenos .i. tenebrosus
Esflorationes sunt macule que oriūtur in superficie corporis
Escos .i. aquila auis

CAP. .CCL.

Sula latine ara. scebran. greece vero pinas vel peplus. SERA. li. aggre. cap. scebran auct. dyas. Scebran .i. esula et est planta habens capitem extensū in longitudine vnius brachij habens multos nodos et super ipsum sūt folia parua subtilia et acutarum extremitatum similia foliis pini. et habet flores paruos purpurei coloris et habet semen latum simile lēti et radicem albam grossam plenam lacte. et est plāta illa similis quēadmodū lacticimiū quod cyparissos hr reperitur autē hec planta aliquibus locis magis. Et idem auct. Gal. et putant aliqui q̄ fit ex spēbus lacticimiorꝝ eo q̄ habet lac ficut ipsa habet et larat ficut ipsa et virtus eius est in proprietatibus ficut virtus eorum. DYAS. capinas secundū translatōnem nostraz. Pinas aut ellema filis est ciparissō et titimallo. vnō et in numero titimalli pomē hastas hz in longitudie nodosas et folia acuta et tenuia filia pini flores lōgos et purpureos semē latū hñ lenticula. radix

est illi alba ⁊ grossa lacrimo plena· Paulus ca· de esula· Esula ca· est et sic· m· iij· gradu· IO· MES· Alscebran est ex spēbus lacticinioꝝ et ē solutiuū rusticoꝝ· et est eius aliud nigrū habēs radices rotondas ⁊ grossas spissi corticis et dēsi ponderosi· Et aliud ē paruū habēs radices sub tiles tenuis corticum· Electio magnū est malū scindens viscera· paruum vero est illud q8 eligit Et melior pars plante eius est cortex radicis ip sius et lac eius est acutius ⁊ fortius· Et melior radix eius est habens ꝑtietates quinq; scz cuius cortex est subtilior ⁊ lenior facile frangibilis et est habens de rubedine aliquid sicut cassia ꝑtie super quā preterijt medietas anni· Recens vero mensis sui est mala· nigra vero pnciosa et orta in locis termatū similiter· Et melius tempus collectionis radicis eius est principium veris· et lactis ei9 finis ipius ē calide cōplexionis et ficce in principio tertij· Et lac eius est calidius· et est compositū ex substātia ignea acuta et subtili et ex substantia terrea stiptica et est incisiuū ⁊ subtiliatiuū et exiccatiuū materierum submersarum liquefactiuū disruptiuum orificiorum venarum· Rectificatio nocet cordi epati ac stomaco et dis ruupit venas et excoriat viscera et derelinquit inflāmationes facientes cadere in febres· et emē datur primū nocumentū quod ex eo timetur per miscendo aliqua ex medicinis cordialibus ⁊ sto maticis ⁊ epaticis cū eo· Et secundū ⁊ tertiū cor rigitur acquirēdo ei bonitatē cum rebus cōglu ctinatiuis ⁊ coadunātibus ꝯfortantibus sicut est dragantū et gūmi ⁊ bdellij et mucillago psillij et succus portulace ⁊ similia· Et quartū nocumē tum tollitur pmiscendo ei ex rebus infrigidanti bus et extinguētibus aliquas ex his facientibus apud me est vt infundat in succo altarayacō aut in succo endiuie ⁊ pauco aceto aut in succo por tulace et solatri ⁊ aceto· et si fuerit acetum de coctiōis aut infusionis citonioꝝ erit melius mit ra quoq; figillat ei bonitates notas· et absinthij similiter et aloe· Et dixit iudeus infundatur in lacte dulci aut acetoso et in eo remoueatur lac multotiens et exsiccetur reprimitur enim sua malicia· Et dicit rufus si solutio per m superat laboriosa sedeat in aq̄ frigida solutus mihi enī videtur verbū incōuenies circūdans enim frigi dum includit ⁊ coadunat virtutē medicine ⁊ co roborat eam necnō ⁊ materias et vias impulsio nū repellit sicut te scire fecim9· Succurrendū ergo tūc sicut in canone diximus· Cōfectio pil lularū ꝯferentiū ad hydropisim· Accipiunt eius ꝑparati ptes iij· mirabolanoꝝ citrinoꝝ ptes· iiij aloes partes· v· confice cū succo feniculi aut ab sinthij aut endiuie· Et est dosis eaꝝ a· ʒ· i· ℈ vsq; ad· ij· et quidā ex lacte ei9 et farina oblatas fa ciunt et soluūt cū eis· Et quidā faciunt cū aneto et zucaro ⁊ lacte ipsius et quidā cū carne citonio rum et mastice ⁊ lacte eius ⁊ faciūt solutiuū bo num· POSSE· DYAS· ʒ· ij· radicis eius acce pte colerā ⁊ flegma deponūt· succus ei9 obulo

vno acceptus aut cochleariū vnū omnia similiter facere pōt· SERA· quoq; aucto· Dyas· si de ra dice eius accipiat· ʒ· i· et bibat cum mellicrato laxat ventrē et pondus duoꝝ onolosat foliorum eius idem facit· et semen eius si de eo accipiat laxat colerā ⁊ flegma· Et si fumat ex lacte ei9 ʒ· i· idem facit· Et idē aucto· aben mesuay· Scebran ꝑtietas est sicut mezereō· Si aūt quis vult illū accipere preparet ipm sicut preparat mezereon nisi q̄ loco absinthij ponant rose et dragantū et bibat ipm cū aqua mellis aut cum rob aut cū de coctione mellis aut cū olere iameno· Et dosis ei9 est ab vno kirat vsq; ad· ij· Paulus scebran laxat aquā citrinā quādo bibitur cuꝝ samch· Et idem aucto· aben mesuay· laxat melancolicā ⁊ flegma· Et idem scdm librū quendā venenosum id quod de ipso occidit est pondus· ʒ· ij· et abscindit fluxum qui accidit ab eo sedere in aqua frigida· et ꝓjcere ipm super caput eius· Et idē aucto· abix scebran est ca· m· iij· gradu et sic· in principio· ij Et est in eo cū hoc stipticitas et acuitas· Ita q̄ quādo aliquis sumit de eo m potu inuenit ex eo stipticitatē in gutture suo· et antiqui vtebantur eo et muenerūt in opationibus eius nocumentū habentibus cōplexionē calidā ⁊ q̄ inducit potā ti se Febrem· et cū hoc est malū habētibus emo roidas a m et inducit fluxum sanguis earū quia vene ille de natura sua sūt fluxibiles· Cum ergo sentiūt siccitatē scebran et caliditatem facit eas tumescere plus et fluere q̄ scebran operatur dua bus qualitatibus quas diximus et etiā ꝑpter fluxi bilitatē· et ille medicine q̄ laxant cū stipticitate et acuitate sicut scebran ⁊ mezereon faciūt hoc ſ operatio rerum stipticarum q̄ strmgūt naturā sicut sunt glandes ⁊ castanee ⁊ grana passulatū ⁊ cor tex granati et similia istis ex medicinis stipticis est operatio ⁊ contraria operationi scebran ⁊ meze reon quare ipe strmgūt ventrē ⁊ strmgūt illas venas et abscindūt fluxum sanguis ab eis· Et sce bran quidā q̄n rectificat iuuamento magno· et habet ꝑtietatē laxandi aquā citrinā et confert in colica ⁊ melācolica ⁊ laxat flegma grossum exi stens in iūcturis· Et melius ex eo est cuius color est rubeus leue habēs cortices subtiles· illud aūt quod nō est ita sed ē grossum ⁊ nō est rubeū nisi parū q̄n vis ipm frangere et nō frangitur cito ꝓpter suā grossitiē ⁊ habet in eo q̄d simile filis est deterius sed scebran quod est perfide est dete rius aliis· et rectificatio eius est vt tu recipias ex ipso quātitatē quā volueris et infundas in lacte ibi dimittēdo die et nocte ⁊ caue ne plus dimit tas eteni debilitat eius operatio ad expellendum chimos grossos· Et oportet vt tu mutas lac in die illa et nocte bis aut ter q̄ sic expoliatur a sti pticitate ⁊ siccitate q̄ est in eo· Et si vis admisce re cū aliis medicinis admisce cū his q̄ cōueniūt sibi sicut sūt anisum maratrū ⁊ ciminū et turbit et mirabolani q̄ ille medicine si sint stiptice in sapore earū nō tñ sunt ita acute sicut scebran· q̄a in eis est cōplexio q̄ iuuant corpus plus q̄ scebrā

et iste subtiliant ipm et auferunt acuitatē eius.
Et quādo tu vis cū ipso curare colicā a ventosi-
tate grossa aut flegmate aut ab opilatione recti
fica ipm cū bdellio ⁊ serapino et armoniaco et
fac cū his pillulas ⁊ pone cū eis parū de stercore
lupi qđ reperiē sup terrā albuz sicut ceruſa aut
sicut lapis albus. Et si vis ipm extrahere de la-
cte et siccare infunde ipm postea in succo endi-
uie et feniculi et solatri clarificato stādo illic tri
bus diebꝫ ⁊ tribus nocthbꝫ deinde siccentē et fiāt
inde trocisci et ꝓparentē cum modico sale indi et
turbit et mirabolanoꝝ ⁊ aloe nam inde euenit
medicina multū iuuatiua. In lacte vero scebzan
non est aliq̄ bonitas imo nocet ei q̄ accipit ipm.
Et medici viatores occidūt cū eo multos ꝓpter
ignorātiā ipoꝝ. Et ego quesiui ab aliq̄bus eorū
que erat illa medicina quā dabāt in potu sciui
q̄ erat scebzan lac cū oleo sisamino ⁊ lauabāt ali
quos vsq̄z ad mortē. Et ex eis sunt aliq̄ qui acci-
piunt mirabolanos et ponūt ipsos in colloquiti
da humida ⁊ extrahētes eos ab illa ponūt i alia
deinde vinū mirabolanū tantū dant in potu et la
uat donec occidat. Et iste quidā medicine sunt sic
ignis quare nō debēt noiari medicine ſz venena
Et quidā ex eis sunt q̄ dant in potu karfati et est
in eo de medicina destructiua cōplexionis ⁊ mo
tiua doloris epatis ⁊ opilatōis ipius res quā im
possibile ē estimari. Et quidā dant in potu de ar
thanita q̄ lauat lana ⁊ ē ꝑpe malicia karfat im et
de althit. et est herba q̄ nascit sup flumia et li-
gnū ei⁹ est rubeū et folia ei⁹ videnē purpurea q̄
q̄n incidunt egredit lac ex eis sicut ex scebzan.
Et dosis scebzā q̄n rectificat sicut diximꝰ cū aliis
medicinis ē a dami. i. vsq̄z ad .ij. scđm virtutē.
Jo. MES. solutione educit flegma vehemēter
et aquā citrinā ⁊ hūores melācolicos ⁊ materias
a iuncturis. et ofert doloꝛi eaꝝ. est ex medicis
magnis hydropisis. verū nocet stomaco ⁊ epa ti
et deficcat corpꝰ vtētis ipo ⁊ ofumit sperma. Et
lac eiꝰ facit hoc vehemētius ⁊ facit cadere in fe
bres. Dosis corticis radicis eiꝰ est a kirat. ij. vsq̄z
ad .iij. Et eiꝰ lactis a kirat. i. vsq̄z ad .iij. Sz scie-
dū q̄ esula orit in locis calidis et siccis cuiꝰ ma
gnā copiā vidi sardinie ⁊ tumisij et nātur mul-
tū herbe dicte lunarie misi q̄z esula latescit luna-
ria vero nō. vnde versus Esula latescit sine lacte
lunaria crescit.

Escu the	est pondus. ʒ. ij.
Escula	.i. cibationes
Escunban	.i. aromata frigida vt sandalum rose et cetera
Etaltidos	.i. fuligo appēdens tra bibus et parietibus ex fumo facta
Ethaledes	.i. fumosum
Ethaps	.i. calidū pharmacū et est tapsia scđm veritatē
Ethereogeneū	.i. diuersarū naturaꝝ et omogeneum. i. vnius nature
Ethendiuia	.i. endiuia

Etercotraria est doloꝛ capitis dispar puta q̄n in altero tēpoꝝ. ſ. dextro vl̄ sinistro fortioꝛ fuerit

Ether	.i. aer

Ethiopis radix ⁊ folia sūt flōmo sili à magna et multa birsuta ad radicē caulē ꝙdrāgulū scabrū
silem artio multis ocauū aliis semē herbo sile cā
diduz radices numerosas longas plenas molles
gluctinosas gustū siccātes crescūt q̄ vt cornua
pñt videri ꝓterea in ethiopia nascit et in india
mōte troadis ⁊ in messina colligunt autumno et
siccātur in sole aliquot diebꝫ ne estū sentiat nē.
Et est bardana Plinius cap. ethiopis.

Etiopis	idem
Ethiops	idem
Etidum nomen est ponderis	
Ethida	.i. merulus auis
Ethion	.i. persona tia

Etropus est passio palpebre aut ꝓpter cicatris
cē aut ꝓpter crescentē carnē cōuersio. i. inuer-
satio nā torꝛpos grece conuersio

Etropis	idem
Euanacotū vinū	.i. bene nutribile ab eu qđ est bene et anadosis. i. redditio
Euennus	.i. eruca
Euecticum	.i. fūme sanū
Euentat	.i. aperit et resoluit
Euexa	.i. bona habitudo
Euenum	.i. ebenum
Euellere	.i. trahere
Euers	.i. dorꝛa

Euelan quid est. l. l. sandamig
Euiscus quid est. l. l. altea

Euistidos	.i. ꝓpoquistidos
Euifestidis	.i. herba ircina
Euolatio	.i. aperitio
Euodestera	.i. odorꝛifera
Euonia	.i. almea
Euulsiua	.i. attractiua
Euulgi maria	.i. saponaria
Euulsac	.i. ceterac
Exarcumetra	.i. refilicio ossis sed ex actimata est quoddā vitiū in capite
Exagoras	.i. in tumoꝛe positus

Exarchimata sunt dislocationes cōplete
Exacanton scđm dyas. capi. de litio est arboꝛ de
qua fit litiū. q̄ latine dicitur caprifoliū
Exagiū est nomē ponderis ⁊ est idē qđ aureꝰ et
est sexta ps. ʒ. et ē. ʒ. i. ʒ. ſm qđ. ʒ. ē nona ps. ʒ. de
q̄ fit mētio in. ʒ. nūc vtimur. ʒ. ꝓ octaua pte. ʒ.

Exafilo	.i. limio

Exantimata alex. cap. de phīriatia et exantimati
bus exātimata ē in sūma cute vlceratio ſ̄ eleuatio
subrubea et aspera sicis his pustulis q̄ ex vrtica
vel sudoꝛe nascunt. hanc theodoꝛꝰ prisci. scabiē
vlcerosā marie faciei esse dixit li. 8 doctrina gre.
aliq̄ dicūt ꝙ sūt pustule rubee q̄ fiunt in lingua
aliq̄ dicūt ꝙ ē pustula rubea nā exantis. i. rube
do et illud vocabulum inuenies in. l. bedonig et
in. l. cui. ſz ꝓma expositio ē melioꝛ et ipse pustu
le nostro ydeomate vocantur vertigines.
Extabari quid est. l. l. estabari

Exerantica sunt exsiccatiua·dyas·capit·de aloe et in psalterio vbi nos habemus aruit cor meū grecī habent exianthi cardiamu

Extenuatorium ·i·resolutiuum
Exea ·i·fructus sorbi
Exis ·i·habitudo ossue tudo inde enexia de qua supra in lra enexia
Eximach ·i·vt exuberet ve lamen ad exteriora et apostemetur et impingue tur et inflet sicut futan
Exiture ·i·empetigines
Exitimi est quoddam semē gramficum quod ignoro
Exocades ·i·emoroide
Excorion medicamē excoriatiuum
Exuro ·i·mingo
Exupera matricalis ·i·herbena
Exugentes ·i·mamentes
Exturban quid est·l·l·esturban
Ezaze ·i·litium
Ezaize idem
Ezarbion ·i·lolium
Ezabroc ·i·satirion
Ezebede ·i·diptamus
Ezel haasce est planta q̄ dicitur vitis alba
Ezesseassen idem
Ezebes ·i·nomē corde instrumenti grauem reddentis sonum
Ezelinge f.. de farina in aqua et melle et oleo frixa
Ezeberule idem
Ezereascen ·i·vitis alba
Ezedari ·i·zinziber
Ezie sunt pisces
Ezidar ·i·trifolium
Ezimarion ·i·tapsia

SEQVITVR. DE. ·F·

Auten ·i·mentastrum
Faucen est spēs c.. fore
Faudengi ·i·boiohor
Fautenegum fluuiale ·i·mē tastrum
Fauderug ·i·pulegium
Fausermam ·i. faseolus
Faudebenigi arabice origanum vel pulegium qđ magis videtur ex nomme sūt tamē ābo eiusdē generis sicut patet per sera·verum faudebenigi aquaticum vel fluuiale vocat mentastrum

CAP. ·CCLj·

Aufel·i. auellana inda et similatur siue ē similima nuci muscate·nisi qr parsvna est aliqualiter acutior·et alia est plana ita q̄ possit stare recta sicut calculꝰ qui in ludo dicitur pedes·in ceteris intus et extra nuci muscate similis est sine odore et sine sapore nascitur inclusa in quadā lanugine simili folliculo serici multociens defertur inter alias species maxime cū cinamomo a casu·et ego vidi ipsum in suo folliculo est stipticū valde et equiparatur sandalis in frigiditate. SERA·li·aggre·cap·faufel· Faufel·i·auellana inda· Est enim arbor faufel sicut arbor neregil et emittit cānulas in quibꝰ nascitur faufel sicut dactili et ista arbor nō est in terris arabum. Et idē auct·ysaac benarā· Faufel ē auellana indica et est fructus similis nuci muscate in quantitate et colore suo. et sunt in ea tuge ri in sapore eius est parum caliditatis cum pauca amaritudine et defertur ex sin et ē frigida fortiter stiptica·POSSE·SERA·fortificat membra·et virtus eius est sicut virtus sandali rubei et cōfert apātibus calidis q̄ quādo nō inuenīē pomitur p eo ex sandalo rubeo·et medietas pōderis ex coriādro receti· Est enim fortiter stipticū et fortificat mēbra·et ē bonū doloribꝰ dēciuz confirmat dētes cōmotos et gingiuas sua stipticitate et reprimit caliditatē oculi quādo fit ex eo cohol aut emplastrum
Fammavel fama ·i·piomia
Fabaria est queda herba que dicitur faba inuersa pro qua·l·l·faba inuersa.
Faba fresa ·i. Faba fracta
Faba siliqua est fructus quidā quem nos vocamus bagmellam
Faba ostensis ·i·faba vsualis
Faba siriaca ·i·faba greca
Faba alexandrina scōm io. sera· est nomē ponderis pōderans summet·iij·q̄ sunt grana. xxxvj.

CAP. ·CCLij·

Aba egiptiaca est legumen nostre fabe simile·sed gal. li·ij·de alimētis cap·de faba egiptiaca nō ē lupmus vt putauerunt aliqui. Nā facit ibidē aliud capi·de lupinis ꝫ apud auic·li·ij·ꝺ faba egiptiaca que et faba syrica dicitur. Vnde auic. vocat eā fabā syriā quoniam de ipsa multū nascit in syria sed vera faba syria est faba greca· Sz faba egiptiaca aput io· sera·est pōdus pōderās sumen et quatuor scōm arabes et sunt oboli·iiij·et sunt grana. xxxviij· DYAS·cap·de faba egiptiaca fabā egiptiacā multi poleticon appellāt. in egipto nascit et in asia et in sicilia et in stagnis nascit folia habens altitudinē et latitudinē vncia Florē ferēs croceum q̄ si multū florueric pdūtur folia. Flos ē in medio ipsiꝰ vbi ē rotōditas quedā vbi filique ipse nascūtur flores ipsi cinoria dicūtur ea rōe quasi ferauolos dicūtur·qr hec ē illis ꝺsuetudo ex argilla faciūt sferas et ibi includūt ipsum semē·q̄ sic ponūt vt nascaē·Radix est grossior q̄ cāne cocta et cruda māducaē que et collocassia appellatur a quibusdā calcasia qđ idē est· et iō ad eiꝰ inuestigationē quere in littera culcasia·semē eius comedit ficcū et viride color niger ē et maior q̄

nostra faba· POSSE·AVIC. fi fiat ex ea gar
garismꝰ cū lacte et sale otra egritudines spiri-
tualiū ofert et ē cibꝰ i egipto· Et solucīoe edu
cit aquā citrinā·et ꝓpe semē eiꝰ et succꝰ ipsius
et ꝓuocat vrinā et generat spma et expellit co-
lerā et aquositatē eiꝰ cū facilitate· Et potꝰ ipsi
us fit ab vna tercia libre vsqꝫ ad·ij·tercias
Faba greca ē nomē pōderis apud auic·et io·se-
ra·et ē fim·ē duo·i·oboli duo et fūt grana·xviij·
nā obolus pōderat grana·xij·
Faba greca q̄ aput nos vocat syriaca et alio no-
mine voca· grana anesce fructꝰ ē cuius dā arbo-
ris magne silis iumpero ꝫ maiusculus·dulcis sa
poris intus hns nucleū durū cuiꝰ arbor vm pli
mū im ꝓpo cap·vocat lothos a grecis apud ara
bes vocatur anesten·DYAS·cap· de agrifolio
vocat ipm agrifoliū vt appet in ita agrifoliū i
cap·lothos vocat ipm lothos·ysidorus faba sy
riaca dicit arbor magna fructū feres maiorē pi
pere cōmestibilē·gustu suauē inde et mella vo
cat ꝫ nostro ydeomate vocat ciceraso pro quo
·l·l·granū anesten et·l.agrifolium
Faba lupina latīe gre·marisiliū· Marisiliū ē plā
ta similia elleboro nigro·folia tñ molliora eo et
oia diuisa elleborꝰ vo semēta aliq̄ hēt et ꝫ ma-
risiliū vocat semē eiꝰ durū colorit zafrā aqua
decoctioms eiꝰ valet otra rosulas dicitur ꝙ in
terficit mures·
Faba inuersa latine grece mentastrū et romani
vocāt eā fabariā et ē herba cuiꝰ folia fūt sicut
folia alkekengi·stipes eiꝰ longitudinis cubiti
vniꝰ aut duoꝝ aut pluꝰ·semē eiꝰ viride tendēs
ad nigredinē magnitudinis fabe omnis hns
q̄si effigiē in medio sicut faseolus
Faba vsualis quid est·l·l·bakille.
Facalia dicūtur quedā vlcera existēcia in cōiun
ctiua oculi
Facalesis est bothormarien
Facalesis idem
Facammos idem
Facera ·i·dragantum
Facelirans ·i·pacies apāta in
substācia cerebri qr corrūpit oēs virtutes eiꝰ ve
gal·vij·pticula āphorismoꝝ et secūdo de inte-
rioribꝰ et ꝑmo de accidēti et morbo· Face dyas·
cap·Face fruter est minor·locis humidis nascēs
silis lenticule·Folia tenera et oblōga cū folliculis·semē sile lenticulis in vno folliculo duo aut
tria grana hns nigra minora lenticula
Facsenus ·i·arbor marien
Facos ·i·lenticula
Fachos idem
Facolien ·i·polium
Facoes herba ·i·agrioli et sunt senacioes
Facus ·i·leticula et facꝰ ē vna ex macul' faciei
Faculium ·i·amomum
Fagora ·i·semē canapis
Fagas ·i·cētaurea minor

Agasmon·DYAS·cap. Fagasmon
Fagasmō quā multi apparme dixe
runt ē plāta quāvocās sanctiō et ē
xision et est gladiolꝰ seg etalis fo-
lia habet pridi similia·sed minora q
angusta et acuta sicut matheta q hastā hēt asp
am et cubitalē cū floribus purpureis radices fūt
illi due puule et rotōde vnā hns sup terrā po-
sitā sicut bulbi minores. Altera ē de subtus te-
nuis et sup grossior·sascit locis cultis superior
maior est et acrioris virtutis·POSSE.
DYAS·cataplasmatibus adhibita pustulas et
tumores corporis tollit medicaminibꝰ mixta et
supposita mēstruis imperat cum vino bibita vē-
trem stimulat· Item cataplasmati imposita cuz
vino atqꝫ thure sagittas vel stirpes educ̄ soluit
eciam inguinum collectionē·Radix vero inferior
accepta in fanciū inter rocelticos medetur de eo
inuenies similiter si·l·l·lilium·
Fagedenica ·i·vlcera que ser-
punt cōmedendo·dyas·capit· de dragontea·et
cap de alumine nā grece fagit·i·comedere
Fademica idem
Fagelis ·i.rafanus
Fagin ·i comedere
Fagitide sunt vene que sunt in carnositate facies
iuxta extremitates faciei et oris
Fagotide vene sunt iuxta faues intra os q̄ fleu
botomātur vice venarum q̄ sunt sub lingua
Fagon apud dyas·dicitur saluia que ab eo elilis
fagus dicitur cap·de elilisFago·
Fagnon idem
Fagꝰ agria ·i·lēticula siluatica et ē lētigo aq̄
Fagus ·i·cētaurea minor
Faki ·i·lentes
Fakies idem
Fakiamos ·i·almea
Falangemich ·i·ozimū gariofilatū
Falāgios siue falāgion siue falangitis dyas·ca·
falargios vgas hēt duas aut tres aut plures et
flores albos sites lilio cū multa diuisura semē ē
illi migꝝ et grossuz fic̄ lenticula radicē hēt tenu
em minutā et viridē postꝙ de terra tracta fue-
rit alteri colorē facit·nascitur locis cultis
POSSE.DYAS·hꝰ folia et radices et semen
et flores cū vino bibita icꝰ scorpionis mitigat
morsibus venenatis occurrit
Falangion idem
Falangia miscbi idem
Falāgion carson ·i·muscata venenosa
Falcal haibeb arabice latine vo spolīū ypentis
SERA·li.aggre·ca.Falchalhaibeb auc·dyas·
spolīū ypētis qñ coquit̄ cū vino et distillatur ex
eo in aurē ofert ei multū et qñ colluit̄ os cū vio
illo ofert dolori dēciū et iaz admiscet̄ q̄dē ipm
medicinis oculoꝝ ꝓprie id qđ fuerit ex masculis
fit̄ fac̄ dolori dēciū si buliat cū aceto et colluaē
inde os·
Falsanuen quid est.l.l.falfel

Alernium vel falernum vinum vocatū a falerna regione ytalie que est ꝓpe neapolim vñ ꝓpias neapolis oppidū ꝓpe falernum vbi optima vina nascuntur ⁊c. Et tale vinū vocatur similiter albanum. Est enim tale vinū i ꝓncipio subdulce. et cū veterauerit austerꝝ maxime efficitur et vue fiūt a quibus tale vinū exꝑmitur accipiunt denominacionem ab illa regione. Et vocantur vue falerne quia de eis est copia in regione falerna. DVAS. cap. quod incipit vinum album potest illud vinum dici vinū albanum. et dicit q̄ est fortius falerno et gustu subdulce in principio ventrem et stomachum inflans ventrem mollit. Digestionibus est inutile et omnibus neruis contrarium. et maxime capiti. quod cum inueterauerit austerum valde efficitur vnde vinum ytalum quod falernum dicit̄ vtilius est maxime vetus digestibile est pulsum incitans ventrem abstinet eustomachum est. ve fice contrarium. caliginem oculis inducit. multū bibitum totum corpus ledere potest.

CAP. cclviij.

Alfel ara. grece ⁊ latine piper SERA. li. agre. ca. falfel aucdpas. ffalfel. i. piper et est arbor nascens in regionib9 indie habet semen q̄s sui ortu est longum simile fascolis et elongatur in forma f..a. Et est macropiper et intra ipsum sunt grana parua similia gergues. que quando maturantur fit piper. Et hoc quia seperatur et fit sicut racemus in quibus sunt grana parua et sunt grana piperis. Et quando colligitur perfecte maturum est piper nigrum. sed quando colligitur ante maturacōnem est piper album. ſmā color eius est albus ⁊ non recipit in colore suo nigredinem anteq̄ maturatur. Et radix huius arboris est similis costo. Eligendum est autem ex nigro quod est nouum. in quo non est res similis furfuri graue et plenum. Sed album melius est illud. quod non est rugosum album et g̃ue. et longum est eligendus illud quod quando frangitur apparet densum habens grana que sunt intra ipsum inuicem iuncta et acuti saporis mordicans linguam cum calefactione. Radix arboris huius vocatur falsanuen. Et similis costo est ꝺfertur ad nos ex terra indie. CAL. vij. simphar. cap. piperis secundum translacionem nostram piperis radix costo maxime secundum virtutem similatur. ffructus vero eius qui quodammodo germinat est piper longum vnde et humidius existit maturo signum autem est humiditatis eius q̄ faciliter cum impomitur perforatur et q̄ non confestim mordet sed paulatim incipit. permanet vero multum qui vero quasi prematurus fructus album piper est. acrius existēs nigro id enim quasi superallatum est vtraq; autem sufficienter calefaciunt et siccant. CAL. eodem libro et cap. secundum translacionem ara. Sapor piperis est acutus et illud quod non maturum est piper album est et ipsum est acutus nigro. et magis pungens linguā et hoc est ꝙ nigrum propterea quia maturatur accidit q̄ nō recipiat adustionem. Et deiccacionem fortem. quia minuitur acuitas illa que quidem remanz in albo. Iste tamen due species sunt deiccatiue Et calefactiue fortiter. Et fructus quidem eius quando incipit esse est piper longum. et propt̄ hoc accidit q̄ piper longum est humidius alio pipere. Et signū super hoc est q̄ quando elongatur tempus super ipsum corroditur et perforatur eciam quando teritur non inuenit tritor in principio sue contritionis punctionem multam et quando incipit mordicare nō apparet mordicatio eius multa anteq̄ gustetur. deide remaēt mordicatio eius tempore non puo. sed pip albū est meliu stomaco. alijs duabus spēb9. DVAS cap. de pipere secundum translationem nostram piper arbor est in india nascens in latere mōtis caucasi. quod soli obuersū est folia habens i similitudinem iuniperij cuius siluas serpētes custodiunt. sed incole regionis ei9 cum maturum fuerit incendunt et serpentes fugantur igne. et ex flamma piper rugosum efficitur. piperis autem diuersus est fructus. ſNam qui prius nascitur fructus oblongus et obrotundus apparet. et cū fractum fuerit inueniuntur infra illud grana i finapis modum. est autem humide nature. quod autem permaturum non fit ⁊ album colligitur pip album dicitur. ſNascit̄ etiā aliud i modum botri ⁊ piper album nominatur quod non coctū sed crudum colligitur et illud maxime sui fortitudine incolliriacas virtutes intrat et tiriacis antidotis miscetur. Maturatū ꝛo nigrū factū. pip nigrū diciꝰ Eligiꝰ autem pip longū. q8 cū frāgitur strictissime granula sua coniūcta habet et coherentia veluti medulla gustu viscida. mordens et calefaciens. album dictum q8 sine rugis fit calidissimū et graue nigrum ꝛo piper viscidi9 est albo. Eligendum est autem piper integrum et graue plenum et non marcidum. pip valet ad educendum lumbricum latum qui vocatur solea administratum vt apparet i literavrnaz. POSSE. SERA. Radix piperis confert collice ⁊ doloribus frigidis. est ca. et hic. est bona collice et ventositatibus. et alijs doloribus frigidis. et est similis costo secundum virtutez. Et piper nigrum acutius est albo et album est debilius eo. Et ꝛtus pipis est calefactīa adt̄ctiua cibi et ꝓuocatiua vrine. resolutia. ⁊ abstersiua obscuritatis visus. Et quanqo sumitur in potu aut fit unctio cum eo aut miscetur in aliquo vnguento confert rigoribus febrium periodicarum. et confert morbis venenosis et expellit fetum. et potissime si in potu sumatur vel assidue comedat̄. et quando fit nascale cum eo post coitum prohibet in pregnationem et hoc similiter facit assidue comestum. ſNam iter prestat genitale ⁊ administatur in lohoc et sprupis qui sunt conuenientes tussi. et doloribus pectoris et fit initio

cum eo et melle et confert ſquīmācie· Et quando ſumitur in potu maxime cuz gramis lauri aut foliis eius confert tortiombus ventris· Et quando maſticatur cum ſtafiſagria q cum paſſulis facit deſcendere flegma ex capite· et ipſum cedat dolorem · et confortat virtutem digeſtiuam et ingreditur in confectiombus ſpecierum quibus vtuntur ſatī in condimentis ciborum ad prouocandum appetitum. Et quando miſcetur cum pice reſoluit ſcrofulas· et quando miſcetur cum mitro abſtergit morfeaz· Et non eſt radix piperis zinziber ſicut putauerunt quidam · ymo radix eius eſt ſimilis coſto que quidez calefacit q mordicat linguam· et attrahit humiditatem ad os quando miſcetur cum aceto · et linimentum cum eo reſoluit apoſtemata ſplenis· et ſi ſumitur facit idem· Et quando maſticatur cum ſtafiſagria attrahit flegma· Et eſt multorum iuuamentorum· et idē auct· Meſuay· ꝓpetas pipis eſt q ꝓhibet impregnacionem et maxime quando ſumitē poſt coitum· et prohibet torciones et ventoſitates que fiunt in ſtomacho et inteſtinis· et exſiccat flegma viſcoſum quod aggregiatur in pectore et pulmone et inteſtinis· et digerit cibum et nocet febricitantibus . Et ſi quis vtitur multum pipere prouocat vrinam· Et frvtatur eo parum prouocat ventrem· ſcamonea eſt contraria in hoc et facit hominem macrefieri et deſiccat ſperma· Et in pipere albo cum acuitate ſua eſt humiditas que auget in ſpermate· et mundificat epar et ventrem et pulmonem· et ſtomacum et confert morſibus venenoſis· et calefacit neruos et muſculos et plus omnī alia re· Paulꝰ ca· de pipere · piper eſt ca·m·iiij· gradu ſic·m·ij· vbi ſciendum ne aliqui erroris materia repleantur propterea quia in preſenti littera· Serapio· et· dyaſcorides videntur cum gal·non modicuz diſcrepare dicentes q piper nigrum acucius eſt albo· CAL· vero ait q piper album acutius eſt nigro et propterea ſicut ex verbis dyas· bene intuentibus eſt aui de manifeſtum piper album eſt duplicis generis· Eſt quoddam piper albuz quod fit quando grana minuta que fuerunt in pipere longo incipiunt ingroſſari et vnum ab altero incipit ſeparari ſed non factus eſt botrus vel racemus· Eſt aliud piper album quod fit cū illa grana que fuerunt in predicto pipere albo ſecundum debitam quantitatem fuerint aucta et intra ſe totaliter ſeperata· ſicut que ſunt poſita in quodaz botro vel racemo et ſunt propinqua maturitati primum vero piper album quoniam ſapit adhuc naturam piperis longi quia ei vicinatur participat adhuc de eius humiditate cuius gracia non eſt multum acutum piper aliud album de quo diximus · quod eſt in medio inter maturitatem et principium generacionis eſt ſatis acutum quare cum remoueatur et elongetur a pipere longo non participat humiditatē eius et eſt acucius ſeipſo cum venit ad maturitatem propter quam amittit de eius acuitate hoc idē

videmus in fruct̄ibus acetoſis que ſunt in medio tempore acetoſiores hoc eciam in ſeminibus eſt videndum ſcilicet feniculis ſinapibus. ꝛc̄ q ſunt acutiores q calidiores qui ſunt in medio tempore q̄ qui ſunt in extremo· ſic ergo ad propoſitum piper nigrum acutius eſt albo ſcilicet albo quod eſt in principio generacionis quia non habet multam acuitatem propter humiditatez quam participat vt dictum eſt· q hunc reſpectū habuit ſerapio et dyas· Et piper album acutius eſt nigro piper album intellige quod eſt in medio tempore quoniam cum nigreſcit et maturatur amittit de eius acuitate et iſta fuit intencio gal·cum dixit q piper album acucius eſt nigro Sciendum inſuper q in maiori quantitate inueniretur de pipere albo niſi quia inficitur propt̄ ignem ſed illud quod non contaminatur abigne remanet album et non rugoſum quod non poteſt eſſe niſi modice quantitatis quia modicū eſt illud quod ab igne impreſſionem non recipit

Flagelſue	·i·ozimum
Faliel	·i·rafanus
Falieli	idem quod ſupra
Falcios	·i·fios ſambuci
Folohos	·i·melliſſa
Falocos	idem eſt quod ſupra

Falcon grece faleo auis rapax a falcatis et curuis vnguibus dicta

Famachelt	·i·agnus caſtus
Famachoſt	diem quod ſupra
Famacolos	·i·faborola

CAP· cclvj·

Amechi ara·grece fanech vel feniculi lapis de barchim latine vero pumex· SERA· li·agre· cap·famechi·i· pumex et eſt lapis de barchim·i·liparī· oportet q eligatur ex eo multum foraminoſus durus et frangibilis leuis albus in quo non ſunt lapides· Et modus cōbuſtionis eius·eſt q accipiatur ex eo quantitas et ponatur in prunis et quando fuerit ignitus extrahatur et extinguatur in vino odorifero ·et hoc fiat ter · tercia vice quando extrahitur ab igne non extinguatur in aliquo ſed dimittatur infrigidari per ſe·poſtea teratur et reponatur· DYAS·cap· pumex eligendus eſt leuis fragilis albus et ſine lapide·Comburiturvero ſic mitte illum in carbonibus viuis q̄diu ignеſcat · et poſtea extrahens vino odorato extingue· ſecundo id fac ſimili modo·tercio calefactum extrahe ab igne tere et repone·Virtus eſt ei ſtiptica termantica et purgatoria·POSSE DYAS· pumex oculorum cicatrices limpidat vulnera replet et conſolidat et aufert carnem ſuperfluam oculorum · Et quando teritur et fricantur mi dentes abſtergit eos· et adminiſtratur ad abradendos pillos· Teophraſtus in propio cap· ſi miſcetur antidotis dentifrigijs et ſmigmatibus abradit aſpredinem et leuigat et conſtringit et cohercet· SERA·pumex habet virtutem ſtip-

ticam stringit enim gingiuam. et abstergit oculum. et aufert maculam qne est in eo. et replet vlcera et consolidat ea. et aufert carnem superfluam que in eis est et quando teritur et fricanē dentes abstergit eos. et si mittatur in vas vini non permittit ipsum amplius bulire. Et idem auctoritate. gal. ingreditur in medicinis que abstergunt dentes quando non est abustum sed quando aduritur fit subtilior. ſam acquirit ab igne rem adustam calidam que aufertur et separatur ab ea quādo lauatur. ⁊ clarificat dentes et abstergit eos. Et hoc facit propter sui aspitatem et facit fortasse hoc propter eius virtutē abstersiuā. et propter hanc causam cornua quādo aduruntur abstergunt dentes.

Familla pupille ·i. fūmitas
Famulos ·i. vsnee
Familios idem q8 supra
Fanax ·i. panax
Fanasi idem q8 supē
Facasibzon ·i. cicer iperatoris
Fanoch ·i. pumex
Fanchea ·i. fungus
Fanseatos ·i. vmbilicus veneris
Fangekest ·i. agnus castus
Famanchest ·i. pip eunuchorum
Famichest idem q8 supra
Familior ·i. psillium
Faras ·i. equus

CAp. eclvij.

Arasion ara. vel marmacur grece philoflozes latine vero prasium. SERA. libro agre. cap. farasion. Farasion. i. prassiuz est herba habenz ramulos multos egredientes ab vna radice et super ipsos est borra pauca cuius colos est albus. et virge eius sunt quadrate ⁊ folia eius sunt in longitudine policis obrotonda rugosa seu aspera super que est borra. et semen et flozes eius sunt diuisa per ramos eius ⁊ semē eius rotondum ad asperitatem tendens. ſnascitē in campis et in edificijs domozum. DYAS. cade marubio. marubium vel prassium fruter est ex vna radice multas virgas habens albas et asperas et quadras et folia similia digito maiori et obrotonda aspera alba et rugosa et gustu amara semen est illi obzotondum et verticulosum ⁊ asperum nascitur locis multis. CAL. vij. simphar. cap. de prassio secundum translationem a ra sapor eius est amarus et virtus eius cali. et sic. in. ij. gradu vnde abstergit et resoluit.

AVIC. li. secundo cap. de prassio prassium est herba amari saporis. Inquit. Oribasius non sūt calefactō eius et exsiccacio ipsius fortes. Alij autem direrunt q̄ est ca. in. iij. gradu sic. in secundo. Est aperitiuum abstergit et liquefacit et resoluit et incidit. POSSE SERA. inquit aperit opilaciones splems et epatis ⁊ mūdificat pulmonem et pectus per screatum et prouocat mēstrua quando bibitur. Et quando ponitur extes eius abstergit et resoluit. sucus autem foliorum eius postq̄ est desiccatus in sole resoluitur cuz melle et adminístratur ad visum acuendum et fit cum eo sternutatozium hystericis ad mundificādum infectionem colozis. et adminístrat cū medicinis ad dolorem auris antiqū et potissime cū medicinis aperientibus instrumenta auditus et datur sucus eius illis in potu q̄ sumpserunt medicinas mortiferas. verum nocet rembus et vesice. Et emplastruz cum foljs eius ⁊ melle mūdificat vlcera sordida et euellit panaricium et carnem putridam et sedat dolores lateris. Et fit emplastrum cum marubio et sale et confert morsui canis rabidi. DYAS. folia eius sicca vl sucus foliorum eius vel semen eius elixum et bibitum cum melle ptisicis et tussientibus et asmaticis prodest tozacem purgat maxime prisilitice mixta purgandis vtiliter mulieribus adhibetur secundinas excludit diu parientibus subuenit. vesice et rembus contrarium est. melle adito vulnera purgat et illa detergit pascentia vulnera compescit dolozem lateris tollit. Succ9 siccatus melle et vino addito caligiens oculozum detergit hystericis naribus immissus fert auxilia cuz oleo ro. sucus eius aurium dolozem mitigat.

AVIC. sucus eius confert dolori auris antiquo et mundificat et aperit meatus auditus ⁊ remouet antiquum dolozem eius sucus eius cum melle est conuenies ad acuendum visum. mundificat pectus et pulmonem per eductiouez sputi. est aperitiuum opilacionum in epate et splene et rembus prouocat menstrua. et mundificat matricē fit ex eo emplastrum cum sale ad morsum canis rabiosi.

Farcha ·i. cultra que ponitur in lecto
Farchali ·i. cimimium album et est fiseleos.
Farcal idem quod supra
Farfag ·i. portulaca
Farfagi idem quod supra
Farfadin idem q8 supra
Farfala ·i. vngula cabalina

Farmacuz interpretatur immutās inde farmacia quelibet medicina multum immutans quocunqz modo imutationis sed nos apropriamus tale vocabulum medicinis laxatiuis

Farmacon idem q8 supra
Farmacodis ·i. calida medicamina
Fares ·i. diuisio
Fareſi idem q8 supra
Farelabzon ·i. ypoquistidos
Faringes ·i. fauces
Farinx ·i. gurgulio vel faris vel falris idem q8 supra inde venit farigides ·i. vene que sunt in faucibus et sub lingua
Farigerasi ·i. arbor litij
Farigeras idem q8 supra

Farina dicta est a farre ex eo q̄ ē ipso primo facta fuit pro quo. l. l. heuda

Farícos ·i·febris cauſon
Farifiricon ·i·praſſium
Farugium ·i·vngula caballina
Farfugium idem quod ſupra
Farfium ·i·vlcera oris
Fargarium ·i·cicer imperatoris
Farfurungi ·i·ſparagus
Far eſt genus mollificationis de quolibet gra
no panico ſi rotundetur et excorietur ſed far·q̃
do ſimpliciter·ponitur de farre ſpelte intelligi=
tur·Et ſimiliter aliquando dicitur q̃ eſt mus
Faſa ·i.diptamus
Faſſale eſt ſpecies trifolij et vocatur ſulla
Faſtaſa idem quod ſupra
Faſtagnion ·i·fagaſinon
Faſſana ·i·grana impiguatia et
ſemen cuiuſlibet ſpeciei trifolij
Faſcanon idem quod ſupra
Faſeolus quid eſt·l.i·luchia
Faſel ·i·piper
Faſcegallicus ·i·ſaliunca
Faſce ·i·agrimonia
Faſianus ·i·faſianus auis
Fafili ·i·faſeoli
Faſſis gallicus·i·ſpica celtica in ãtidotario vi
rili in mitridato minori et in oleo nardino et a=
liis plurib9 antidotis ſic vocatur eo q̃ a gallia
i faſſiculis defertur ꝑq̃·l·i·ſpica celtica
Faſſion ·i·pabulina
Faſolaria herba eſt ſimilis herbe faſioloruz ſed
folia ſunt vtcunq3 nmora et alba vt elilſſag9
conſtringit ſanguinem ſecundum plinium et ſuc
cus eius deſpumatus et bibitus ſtringit emoroi
das et ſuperponitur cum bombice ſimiliter
Faſiricon ·i·firicon
Faſiaſa ·i.ſulla
Faſibleon ·i·cimbalaria
Fatar ·i·fungus
Fatranoſm ·i·vſnee
Faranois idem quod ſupra
Fauorola vermis quid eſt·l·i·gauday
Fauacia ·i·faba muerſa
Faucon idem quod ſupra
Fauech ·i·pumex
Fauechi idem quod ſupra
Faueblion ·i·barba ſiluana
Farira ·i·epithimum
Farileos ·i·cantarides
Fariſac ·i·ceterac

CAP eclviij·

Ead ara·latine terpigo q̃ eſt pi
ſcis ſtupefactiuus SERA·li
bro agre·cap·fead auſt gal·is
animal eſt marinum et eſt illud quod iducit ſtu=
porem quando tangitur cum eo caput habẽtis
ſodam remouet dolorem ſtomachi ſuo tractu·et
ego expertus ſum in hijs duobus q̃ non reperi
iuuamentum·Et extimaui q̃ oportebat me tan
gere caput habentis ſodam cum piſce ipſo vi=
uente et ſic conferre ſicut faciunt alie medicine
narcotice et feci ſicut cogitaui et muenì confer
re. Et idem auct dyas·quando ſupponitur ha=
benti ſodam antiquam confert·Et quando fit
ſuppoſitorium cum eo ſtringit anum egredien=
tem extra·CAL·iiij·de accidente et morbo·cap.
viij·dicit q̃ inducit ſtuporem in frigidando ſpi
ritum.
Feiſeſelez ·i.dans digeſtionem
Feilneragi ·i·litium
Feigel ·i·piganum
Febiſon ·i·ſpargula
Febriffagia ·i·centaurea maior et
minor
Febelzeragi ·i·arbor litij
Feburem ·i·gariofilata q̃ eſt her
ba ſic vocata
Feburegi idem quod ſupra
Fecabron ·i·muſcata maior
Fecabaclim ·i·ſquinantum
Fecabrion idem quod ſupra
Fecetola eſt quedam auis pua ſatis ſapida quaz
nominat dyas·in littera cauraf
Feda ·i·fex vini vel aceti que cocta
ponitur·Paulus cap·de aſinate fedis que eſt
fex vini combuſta
Feſe ·i·agrimonia
Feferon ·i·matriſſiluia
Fefeus ·i·guete
Feferion idem qnod ſupra
Fefudegi ·i·cõfectio de melle ficut
pemidie et in lingua noſtra vocatur ſiſami
Fefulac ·i·alacamaris
Fegere ·i.ruta
Fegeron ·i.vſnee
Fegemaſtron ·i.epatica
Fegeſtron idem quod ſupra
Fegos ·i·fagus arbor
Fegoloſon ·i·arbor litij
Fegodoſion idem quod ſupra
Fetridem eſt quidam ſapor ſic vacatus
Felzibzon ·i·alimea
Felzaſus ·i·polium
Felaſon ·i·ypicon
Felabzan ·i·os mundi
Felafaf ·i·agnus caſtus
Felda ·i.argentum
Felengemich eſt genus quoddam baſilicionis
Felenreng ·i·geneſtra

CAP eclix·

Eleg SERA·li·agre·cap·fe=
legi·feleg ſimilatur grano fina
pis et ingreditur in vnguentis
odoriferis eſt ca·et ſic·in ij·gradu POSSE·
SERA·reſoluit et aperit opilationes·Et idem
auct·ſaac·aperit opilationes capitis fortificat
cerebrum et eſt i figura ſua ſicut granum fina

pis sed maius et habet ligna parua sicut nodi q melius ex eo est maius et fortioris odoris q gra uius Et d. terius est leue mgzum.

Felemechi •i•calamentum fluuiale
Felema idem quod supra
Felemenichi •i•ozimū gariofilatū
Felfelum •i•piper
Felleaum •i•alarus
Felleauum •i•alauum
Felleza •i•herba paralisis
Felinea •i•ptoma
Felemenikí •i•ozimum gariofilatum
Felifelciti •i•agnus castus
Felicon •i•folium
Felisel an •i•agnus castus
Felixuini •i•fexuini antiqui
Feligearagi •i•arbor litii
Felicula •i•polipodium
Fellichinum secundum quosdā est portulaca habens lac et est portulaca agrestis sed falso sed quidem .l.i.fellichinum
Felzebargi uel melius felchabaragi et ē arbustū unde fit litium q latie uocatur caprefolium grece autē litios.l.i.hadhad
Felucarangi idem quod supra

CAp celx

Elch uel fedhe ara grece fida latine argentū SERA.libro agre felch argentū infrigidat q desiccat scoria est stercus argēti q est bona scabiei et pruritui et est bona ulceribus et propter hoc igreditur munguētis que cōglutinant vlcera et cōsolidant ea vnde ipsa scoria ē desiccatiua AVIC libro de viribus cordis ait q argentum confortat cor

CAp. CCLxi.

Emezeg ara latine stagnū SERA li.agre.cap. femezeg femezeg.i. stagnum q est fri. et sic defertur ex vitasare siue visabat effodiē ex mineris terre et inueniē in frustra ingrediē m opatōibus alchimie et in medicinis oculoz et quā do teritur et bibitur ofert puncture scorpionis

Femince •i•palma
Femilon •i•daucus
Femileon idem quod supra
Femulon •i•atriplex
Femufac •i•vsnee
Femur •i•epar
Fenazium •i•polium
Fengarion •i•anax
Fengalion idem quod supra
Fengafos •i•fungus

CAL celxij

Feneflig vel fenefigi arabice grece leucis latine viola. sciendu q tria sūt genera violarum vt dicit cap. leucis sed tñ sera. libro agre. cap. fenefig non loquitur nisi de vno. s. viola purpurea qm vsus eius magis cōuenit medicinis sed alia duo genera sūt spēs cheiri sic apparet i. cheiri SERA. li. agre. cap. fenefig. fenefig. i. viola ē herba cui9 folia sūt minora foliis cussus q nigriora. q ñ elongant multū ab eis in figura sua q habet stipitē egredientē ab vna radice. et ē sup eū pil9. q in sumitatib9 ei9 ē flos boni odoris coloris purpurei nascit in locis vmbrosis q asperis Gal. vi sun. phar. cap. de viola ym translatōem nostrā folioz huius herbe substancia est subfrigida et aquosa. Virtus eoz in frigidat parum. DYAS leucis. i. viola oibus est nota. est em in floribus habēs distancia q melimū album et purpureū florez oñdit. IOMES cap. de violis viole sunt medicina tempata cōueniens et fit per eas male qualitatis ymutatio et nature solutio melioz est q̄cūq; ex primis qm non inuenit eam calor resoluēs vtutem aut pluuia dissipās. frigida est q humida in pmo gradu. Et q̄ sicca ē mm9 ē hu et minus fri. Est em i recēte humiditas superflua supergrediēs caliditatem eius aqua est perfectio q species. Cuz autez exiccatur et resoluit humiduz superficiale ipsius manifestatur amaritudo eius que est ꝓpter caliditatē q̄ fuerat sepulta. et est tūc ca. plus et minus hu. est em in recente humiditas superflua ꝓpter quod que recens est solutōne per ventrē educit lambificādo. que vero sicca est educit dissoluendo Et ipsa quidē est infrigidatiua narcotica sedatiua doloz calidoz. q extinctiua inflāmationū. et lenitiua. q solutiua. Est ex debiliter soluentibus q vigorat cū alijs laxatiuis. Et ꝓpt hoc quidā addunt quātitati eoz medicatē exturpit et faciunt trociscos et vigorant cum hoc opatōem eaz Et quidā addūt scamoneā et ipsa quidem et oleū eaz ingreditur in emēdatōnem medicinaz acutaz. sucus aūt ipsaz et syrupus ex eis soluit lenitēdo. Et viole sicce educunt dissoluēdo. Et ipse quidē condiuntur cum zucaro et melle sed cum melle sunt maioris absterñōis et minoris alterationis et cum zucaro contrariū facinnt. Et scito q non substiment de decoctione aliqnid qua fit superfluitas. et sucus eaz similiter et corroborat acetum cum infusione earum et fit mirabile febribus multe inflamatōis et est melius oleum eaz fundamentuz cuius est oleū onfacinū aut amigdalinū. POS SEGAL ipsa herba tam per se q̄ cuz alfitis supposita re mediū calidis pstat flegmonib9 supposita aut in orificio vētris incensionē patiētis vel in oculis. SERA. virtus eius est q̄ lenificat et sedat apostemata ca. qñ ponitur sup ea sola aut cum farina ordei. et cōfert inflāmatōni que fuerit in ore stomaci et in oculo. Sed flos eius cū hoc q sedat inflāmatōem oris stomaci habet ꝓprietatem relaxādi colerā. Et fit emplastrū cum foliis tantū huius herbe aut cū sauich. et infrigidat

et confert apãtibus calidis oculoꝝ et exitui ani
Et dicitur ꝙ flos eius a ꝓprietate h est in eo qñ
bibitur cum aqua ↄfert squinãcie et epilencie q̄
accidit pueris. et est illa que vulgariter dr ma-
ter pueroꝝ Et idem auct. Aben mesuay de pro
prietate eius laxat colerã a stomaco et intesti
nis et ↄfert inflãmatõi que est in eis. et sode et
squinancie q̄ accidit infantibus qñ sumitur cuz
aqua ca. Et qñ aliq̄s vult de ea exhibere in potu
ad laxandum ventrez exhibeat ab. ʒ. iiij. vsq3 ad
vij. DIAS. Flos purpureus sedat inflãmatõnē
oris stomaci et oculoꝝ et aqua huius floris cõ
fert squinãtie. laxat coleram a stomaco et inte-
stinis et ↄfert inflãmatõm q̄ est in eis. Folia ei9
sunt sicut folia cussus. sed minora et rotondiora
sed mellinus color medicine necessarius est. qui
sucus elixatus et fomẽto adhibitus tumores ste
ricos curat mẽstruis imperat cerotis mixtus ra
gadias ani ad sanitatẽ ꝑducit melli additus pu
stulas et inflatõnes tollit semen eius cum vino
bibitum. ʒ. ij. aut suppositum mẽstruis imperat
abortum facit. radices ei9 cathaplasmatib9 ad
hibite cum aceto splenem siccãt. podagricis me
dicantur. Sed viola alba ꝓpectorie est ṽtutis ꝛ
extenuatorie. sed flos plus. decoctio autẽ herbe
menstrua ꝓuocat si post partũ non sequatur fe
tum mortuũ extrahit. et viuum corrumpit et edu
cit. matricis inflamatõem sanat. fomẽto sitam
fortis est mulier. si non in pessario posita omnia
similiter facit. IOHES. solutõne educit colerã
et alterat eius excessum et viole conferunt inflã
matõibus oĩbus et sedant sodam factaz a calore
vehemẽti et sunt sommifere et faciunt corizam.
et leniũt pectus. et guttur et ↄferũt vuee ꝛ squi
nancie. Et iuuamentũ eoꝝ magnum est aposte
matibus pectoris et pleuresi. et sedãt sitim. ꝛ cõ
ferunt sicce opilatõm epatis et epãti eius. ꝛ ca
lide hyctericẽ. ꝛ sũt iuuamẽti magni in febrib9
inflãmatiuis et siti per eas. Dosis pocio eaꝝ est
ab. ʒ. iiij. vsq3 ad viij. ꝛ suci earum ab ʒ. i. vsq3
ad. ij. et syrupi earum ab. ʒ. iij. vsq3 ad iiij. et cõ
diti eaꝝ ab. ʒ. i. vsq3 ad. iii.

Fenden .i. cor

Femon .i. dactil9 vel palmã

Fenicha grece. latine dactili vnde greci palmã
fenicem dicunt eo ꝙ diu duret ex noĩe auis illi9
fenicis q̄ multis annis viuere ꝓhibetur ꝛc. sed i
li. de doctrina greca scribitur fenichion dactil9
inde feniceus color. i. color dactili. et ab hoc vo
catr̃ diafinicõ et diafichiõ et oxifenicia. Ubi sci
endum ꝙ color dactili est color tendens ad ru-
beum vt apparet in lr̃a anagallus. Nam dicit dy
as. ꝙ ipsius due sunt species vna habet colorez
celestem et alia habet colorem dactili SERA.
vero dicit ꝙ vna eius species habet celestez et
alia habet colorem rubeum sic ꝙ vbi dicit dyas
colorem dactili. sera. dicit colorem rubeũ ꝛ hũ si
militer apparet in littera barsiarbai.

CAP CCLXiij.

Feniculus latine. grece maratrũ. ara
bazienis vel baienegi l' bakismeh
SERA li. agre. cap. bazieni. auc.
gal. bazienis idest feniculus est ex
eo domesticus et agrestis domesticus oĩbus est
notus cuius ṽtus est prima que calefacit in ter
cio gradu et desiccat in primo. scđa subtiliat.
tercia generat lac. et agrestis dicitur maritim9
vel montanus Radix eius et semen sũt forcioris
desiccatõnis q̄ radix. et semen domestici qm̃ in
domestico est paruz stipticitatis GAL. vij. sim
phar. cap. de maratro maratruz. i. feniculus ca
lefacit quidem fortiter. vt ex tercio iã possit gra
du existere siccat aũt non similiter sed scđm pri
mum et ꝓpterea lactis generatiuũ est et non ge-
neraret si siccaret fortiter. suffosis autẽ auxiliatr̃
scđm eandem rõem. Est vero et alius feniculus
siluestris quẽ vocant ꝓpter magnitudinẽ equi-
num feniculũ cuius radix est semẽ siccioris est ṽ
tutis alio qui apud nos est. Et mihi videtur ex
inde ꝙ ea que scđm ventrem sistat et cetera. Et
iđ. vi. sim. phar. ca. ipomaratrũ vocat feniculũ
istum siluestrem ipomaratrũ vel feniculum erra
ticum vel caballinũ siue equinum DIAS secun
dum translatõnem nostram feniculus calefacit
manifeste et desiccat mediocrit̃ POS SEGAL
feniculus generat lac i mamillis suffosiones cu-
rat et est diureticus. et menstruoꝝ eductiuus et
feniculus siluestris sistit ea que scđm ventrem.
etenim adest stipticitas maxima ei. hm̃oi igitur
non soluz radix sed multomagis semen castrio si
militer existit et potest etiã lapides frangere et
hyctericos sanare. mẽstrua ꝓuocare. et vrinas
mouere. Alius vero equinus feniculus est cuius
semen rotunduz est semini coriandri simile simi
le. vero in virtute semini alterius equini fenicu
li. debilius tamẽ AVIC. li. scđo cap. de fenicľo
feniculus ortulanus ca. est in scđo apit opilacõ-
nes acuit visum et ꝓprie guma eius. ꝛ cõfert in
initio aque et apud eius descensum. et democrit9
quidẽ extimauit ꝙ venenosi vermes pascunt fe-
niculi recentis semen eoꝝ visus ↄfortetur. et vi
pere et serpentes fricant oculos suos cum egre-
diuntur de cauernis suis post hyemẽ sup ipsum
vt illuminentr̃ oculi. quod humiduz est lac exube
rare facit. et ꝓprie ortulanum. et qñ bibitur cum
aqua frigida confert nausee et inflãmatõi stoma
ci. et eius digestio est tarda. et eius nutrimẽtuz
est malum. ꝓuocat vrinam et menstrua et silue
ster ꝓprie frangit lapidem in terreno quidem ꝛ
fluuiali est iuuamentũ ad renes ꝛ vesicam et pro
prie confert siluester distillatõni vrine et mundi
ficat fetas. et quando comeditur radix cum se
mine suo stringit et confert febribus antiquis.
et datr̃ i potu cũ aq̄ frigida et confert nausee et
febrib9 ꝛ inflãmatõni stomaci ex eis. ↄfert eius
decoctio cũ vino morsui vermiũ venenosoꝝ et
cum aqua. et teritur eius radix et ponitur super
morsum canis rabiosi ꝛ confert DIAS. fenicu
lus lac mamillis generat comestus. vrinã et mẽ

ſtrua educit et cathaplātib9 adhibitus cū ptiſ
ſana comeſtus id facit · elixatura e9 bibita nefre
ticis et vefice dolori medetur · vrinam ꝓuocat
morbis venenatis cuz vino ocurrit · mēſtruis
imperat · egris nauſeam tollit cum aqua bibit9
feruorem ſtomaci extinguit · Radix eius cuz mel
le cocta morſus caninos ad ſanitatem ꝓducit ·
Sucus foliorꝝ et virgarꝝ eius ī ſole ſiccatus cō
fectionibus oculorꝝ miſcetur · et caligines ocu-
lorꝝ detergit Semen eius viride exp̄ſſum ſucum
dimittit vt ſupra vtile · In hyberia ſucum eius ꝓ
lacrimo vendunt · iſte em̄ lacrimus ideſt ſucus
oībus cauſis oculorꝝ opitulatur Radicis vero ſu
cus idoneus eſt ad multa maxie tñ ad vicia ocu
lorum facit leuiter em̄ calefacit · et mollit cali-
dam vim feniculi nō tñ ſimplicem ſed q̄ ei etiaz
auſteritas mixta ſit guſtus oſtendit Et multa p̄
terea per quā vel ſoluendi vel extenuandi etiā
ſiccandi exprimit poteſtatez traditum eſt in li-
bris Ypentes annuā ſenectutē feniculi deguſta-
tione deponere et oculorꝝ caligines ſucum eius
excludere vnde intelligi datum eſt eaſdem vir-
turibus et corporibus humanis vtiles eſſe ſicut
poſtea exprimēta docuerunt Sucus ergo cū mel
le actico mixtus vetuſtiſſimā caligimem diſcutit
auribus puruletis idem ſucus infundit̄ et vermi
culos qui in eisdez naſcuntur interficit Radix in
triſſana cocta laxat renum denſitatez ydropicis
potata ex vino ſuccurrit veretro laborantib9 ex
vino cocto fomentū vtile ſubmiſtrat · ipſa cum o
leo trita eidem cauſe medetur tumores et q̄ cita
et repentina indignatōe cōmota ſūt folia eius
aceto trita diſſoluūt aduerſus ictus ſcorpionum
et Ypentum optimū ſemen ex mero ſumptum ſi-
mili mō temperatū venerē ſtimulat · vrinam et-
ciet · pulmonis et iecoris iniurias abicit habun
dantiam lactis puerperis p̄ſtat · ſtomacū diſo-
lutum abſtringit cum aqua nauſeam ſedat · nec ē
illud piculum etiam ſi in febre ſumatur · vulnera
canim dentis melle illinitum purgat q̄ ſanat · fe
niculus agreſtis maior eſt p̄dicto et ſemine · et
fructice ſemen vero ſimile catharcio habet et radi-
cem adoratez · Hinc feniculus alius eſt a peuceda
no q̄uis multi peucedanum agreſtem feniculum
vocent · ſtam dyas diuerſum facit capitulum de
peucedano · a feniculo agreſti cuius elixatura v
rinam ꝓuocat et appoſita illud facere p̄t · ſemē
eius et radix abſtinent ventrem · morſibus vene-
natis occurrūt · calculos frangūt hyſtericis ſub
uenīt · Eſt alius feniculus agreſtis ruſtic9 qui
dicitur a dyas · cap · ypomaratron · ypomaratrō
vel maratron agrion · radicem habet candidaz
et ſemen vt cathiros vrinā mouēs ac lapides ī
vefica frangens · poteſt etiā arcuatum morbum
deducere et a Ypentibus vexatos mederi folioꝝ
aūt eius decoctio data potui illud efficit qđ Feni
culus vſualis · Poſtea ſubdit traditur et̄ aliud fe
niculi genus minoribus foliis q̄ anguſtis et velu
ti ſorgis et imbecillibus cum virute · ſed folia ſi-
milia habet mirto circa que anuli ſunt longi ra

dix eius remordētis at q̄ redarguētis vtutis eſt
et cetera hic tex · in dyas noſtro deficit ·

Feniculus romanus ·i. aniſum
Feniculus algul ·i· peucedanum
Feniculus maritimus quid eſt · l · l · feniculus ·
Feniculus montanus quid eſt · l · l. quā ſupra
Feniculus erraticus quid eſt · l · l · quā ſupra
Feniculus caballinus vel equinus quid eſt · l · l ·
quod ſupra
Feniculus ſilueſtris quid eſt · l · l · quā ſupra
Feniculus porcinus ·i· peucedanum
Fenic ·i· lapis vulcani et eſt pumex
Fenicus idem quod ſupra
Fenice ·i· palma vel dactilus
Fenicius color · i · rubeus flamineus pro quo · l · l ·
fenichia
Fenus ·i· almea
Fengos ·i· a lumen ſplendor lux luna
Fengoſi idem quod ſupra

CAp cclxiiij ·

Enugrecuz latine · ara · halba vel al
cula · grece vero bucerō aut buthō
vel tylis · Fenugrecū ē primo ca ·
ſubſtancīā habet glutinoſam vir-
tutem habet maturandi et relaxādi · AVIC li ·
ſecundo cap · de fenugreci fenugrecuz ca · eſt fi
ne primi ſic in primo et non euacuatur ex humi
ditate extranea · eius vtus eſt digeſtiua et lenī-
tiua et illud ꝓterea q̄ in ipſo aggregat̄ de ca
liditate cum viſcoſitate et eius viſcoſitas ꝓhibz
dīnium nocumēti caliditatis q̄ ei9 caliditas opa
tur cum facilitate et eius humor eſt malus licet
non ſit paucus DYAS · cap · buceron · buceron
em̄ ſonat bouis cornu egoceron vero capricor-
nu · nam ſemina fenugreci cornículis ſimilibus
cornibus ſunt virtus eius eſt malactica GAL ·
vij · ſim · phar · cap · tylis tylis · i · fenugrecū ca ·
eſt in ſcō ſic in primo SERA · libro agre · cap ·
balba · Balba · i · fenugrecum · vtus eſt ca · in · ij ·
gradu ſic in primo · POSSE · ad maturandum
et rumpendum apanta exterius farina Fenugre-
ci cum vitello oui cōficiatur et ſuperponat her
ba ipſa cocta et ſuperpoſita maturat · Ad ſple-
nis duriciem herba ipſa cum vino et oleo mace
rata per xv · dies per optime decoquatur et co-
letur et colature addita cera et farina fenugre
ci fiat vnguentū · et eſt optimū ad apā maturā
dum · Ad apā ſpūalium maturandū farina fenu
greci in ſaccello ponatur ad apāta ſtomaci q̄ in
teſtinorꝝ et fa · fenu et aqua p̄dicta fiant pultes
et ſupponātur DYAS · fenugrecum cathaplaſ-
matibus adhibitum cum mulſa tumores intra q̄
neorꝝ et foris poſitum ſpargēdo cōpeſcit nitro
et aceto adhibitum et ſuppoſitum ſplenē tenue
ſcere facit · ſucus eius tumores et oſtrictōes ma
tricis fomēto adhibitus curat capillos capitis
ab immūdicijs limpidos ſeruat ſucus eius fepo
anſerīo addito q̄ paſſario ſuppoſitis duricies ma
laxando loca ſtiptica relaxat fenugrecum autez
ca · eſt et non nimiū · ſiccum autē mediocriter et

ꝑterea igmtas inflāmatões exacerbat. vnde ad omnem tumorē et rigorem idoneum ē GAL. fenugrecum feruentē inflāmatões exacerbat. minus vero calidos et q̄cunq; sclirosi sunt diaforā do curat SERA. auct. Aben mensuay. fenugrecum comestuz meliorat fetorem stercoris et sudoris caput ledit stomacum ouertit et nauseat.

AVIC. eius oleum quod fit cū mirto confert capillis et vestigijs vlcerum et ofert fissuris frigidis ꝑter mulsciliaginositatem suam ꝑprie cum oleo rosaꝝ et ingreditur in medicinis panni et facit colorem bonum et alterat odorem oris et removet odorem corporis et sudoris et resoluit apāta flegmatica et dura. Et eius farina valet ad apāta ca. apparentia et occulta cum nō sunt inflāmata. sed sunt declinātia ad duriciem quandam et lenit adublet et maturat ea Et cōfert cū oleo rosaꝝ. adustioni igms. mūdat furfures ablutōne capitis facta ex eo. et facit sodam proprie cum comeditur cum muri q̄uis sit cum almuri minus nociuū stomaco et decoctio eius sanat asafari clarificat vocem et pulmonē. q lenit pectus et guttur et sedat tussin et disniam. ꝑprie q̄ coquitur cum melle aut dactilis aut ficubus et melius est vt oiungatur cum dactilis carnosis et sumatur sucus amboꝝ et misceatur cū mel le plurimo et sup prunas tpate calefiat. et sumatur ante cibum tpe longo. cum mirro factum emplastrum ex eo confert spiem. Et eius decoctiō cum aceto cōfert debilitati stomaci et ꝑprie qꝫ ex ipso recens est. et eius electuariū facit nauseam. sed acetum et muri expellūt nocumētū comestionis eius. fit eucat. sma ex decoctione eius ad apāta matricis et dolorem eiꝰ et coarctationem ipsius. et eius decoctio cum aceto cōuenit vlceribus intestinoꝝ. et similiter recens cum aceto q̄ comeditur et decoctio eius cum aqua ca. est bona tenasmoni et solutōi. Et eius oleum ē bonum apātibus ani. et ad tenasmonē. et ad dolorem ventris ꝓ lungiuū ꝑprie cum almuri añ cibū et non mouet ad expellendū fecem nisi propter suam acremoniā et ꝑprie cum melle nō plurimo vt non mordicet fortiter Et eius decoctio cū melle facit descēdere huiditates grossas ab intestinis et ꝓuocat vrinam et menstrua. Et supponē cum adipe anatis et cōfert duricie matricis et facit generatōem matricis facilem cuiꝰ generatio est difficilis ꝑter deficcatōem et est bonus hēntibus emorroidas. Et facit stercus bonū odoris et facit fetere vrinam et sudorem. et non est sicut lupinū in difficultate sui exitus

Fenutio .i. pellis partica
Fenuchia .i. folium
Fen est materia locutōnis. et est color q̄ doctria quia eam otinet et sūma color est doctrina q doctrina q̄ capitulum
Ferax .i. palma
Ferago .i. agrimonia
Ferraria minor idem quod supra
Ferraria nigra. i. centrum galli vel gallitricum
Ferraria hercularia apud dyas. vocatur vna ex spēb⁹ berbene. vt apparz a dyas 8 gerebotano
Feretria duas habet species. ssam est alba et cinerea que ꝑferuntur in medicina ꝓbatur mollicie et fiacre ꝓducatur violaceum reddit colorez nē. et est spēs terre vel luti a dyas. gericias dicta
Ferēgemich .i. ozimum gariofilatum
Feregemis idem quod supra.

CAP. CCLxv.

Fermentum latine grece zemi vel zima vel spersum ara chamir DYAS cap. zemi idest fermentū. ⁊tus eius est extenuatoria mediocriter calefaceit ꝓpter quod sine mordicatōis molestia extrahit de ꝓfundo humores et digerit et euēat SERA. li. agre. cap. de fermēto. fermentū sapor eius est acetosus et ⁊tus eius est pauce caliditatis sed est opositum ex ⁊tutibus contrarijs ssam vna est frigida ꝑter acetositatem que est in eo et alia calida a calore eius naturali que est a caliditate et farina que sunt in eo et alia calida a calore putrefaciente GAL. vi. sim. phar. cap. zima. Zima. i. Fermentū subtiliuz ptium est mediocriter calida ꝓpter hoc ergo imolesta sine mordicatōne attrahit ꝓfunditus humores et diaforat. mixta aūt est hec ex contrarijs virtutibus sicut et alia multa. ssam ab acetositate. frigidit te pticipiat et a putrefactōe. caliditate q adhuc eius que ex sale et farina ⁊m naturam.

Ferur aut Ruz aut anquinopa DIAS. cap. ferur. Ferur est herba habens folia ordei similia sed minora et an3usta spicam similē rastro habitas habet sex digitis lōgas spicas ferens. vij. aut viij. nascitur locis cultis et cetera.

CAP CCLxvj.

Ferula latine grece marchiti vel enterion DIAS. cap. de ferula. Ferula quā multi enterionem vocant. Vbi sciendū q; multe sunt species ferule. et istarum diuersaꝝ speciez sunt diuerse gume. s. serapinū armomacum galbanum opoponacū. asa fetida et ōter istas spēs est vsualis ferula nullum habens gumi de quo fit curandum cuius semen est careos siue canereos. vñ 8 Ferula a medulis. nōnulli vocant eam fic a feriendo q; hac pueri et puelle vapulare solent. vnde sunt alie que species ferule que non similanē in foliis et tñ dicuntur ferule quom fruticant stipitē aprū ad feriendū sicut est siluiuz q8 habet folia sicut apium sed maiora vt apparet in. l. lasar. et sicut est panax Vnde fit opoponacum vt apparet in. l. iensir. POSSEDIAS capitulo de ferula. vsualis ferula viridis quā multi enterionem vocant emoptoicis et ciliacis maximum pstat effectum. morsibus venenatis potata cum vino occurrit. tunsa et imposita fluxum sanguis vulnerum stringit. semen eius bibitum torciombꝰ medicatur semen eius cum oleo tritum et punctum

sudorem cõmouet virge eius comeste doloꝛẽ ea pitis mouẽt cõpoſite in ſale comedi pñt GAL. emoptoicis et ciliacis competit

Ferularis ·i· tapſia·

Ferunculus ·i· tumoꝛ facie vel intra nares

Ferrum quid eſt· l·l· baid

Ferrum ydum ·i· iudaicum

Ferrugo· ſcoꝛia ferꝛi· erugo· caraſen. eiuſdẽ vi tutis ſunt. et ſunt id quod fabri ferꝛarij de fornacibus eiciunt globatũ et ſimiliter eſt illud qđ inuenitur in alueo fabri vnde ipſa aqua ferꝛaria dicitur et ponitur qñq; pro chimolea tercia illa q̃ ibi inuenitur· l·l· baid et· l· aeruginis· et inuenies hoc cõpiere

Feſareſim ·i· vitis alba

Feſareſcin ·i· bꝛioma et eſt vitis nigra

Feſaraſcien idem quod ſupra

Feſe ·i· agꝛimonia

CAP. cclxvj·

Eeſera ara· vel feſire grece ampeleos leuki vel ampele os leuce· latine viticella vel vitis alba ſed ſcien dũ q; gal· vbiq; vocat vitem albã vel nigram bꝛiomaz· et dyas ſimiliter ẽm tranſlatiõem ara· ſed gal· vi· ſim· phari· capitulo ampeleos melana· dicit̃ q; vitis nigra proprie dicitur bꝛioma· hoc ſimiliter apparet i littera harum ŠERA. li· agre· cap· feſera feſera herba eſt q̃ hz folia et capꝛiolos in ſimilitudinem vitis ceis· niſi qꝛ ſunt aſperiora et rami et capꝛioli adherent implicantes ſe q̃buſcunq; appꝛoximant ex arboꝛibus alijs· et ſuſpenduntur eis cum capꝛeolis ſuis et habet fructum ſimilẽ racemo rubeo DYAS· cap· ampeleos· Ampeleos leuce· i· bꝛioma ſiue vt latini vitis alba haſtas et folia ſimilia habet viti noſtre· ſed aſperiora et minoꝛa capꝛeoli ſimiles ſunt implicantes ſe· ſemẽ ipſi vue ſimile eſt vt botꝛuoſum tarum ſuluum· GAL· vi· ſim· phar· cap· ampeleos leuki· ampeleos leuki ideſt vitis alba quã q̃dã et bꝛioniaz et philotꝛum vocant in ſũmitate eius eſt ſtipticitas et amaꝛitudo pauca· et acuitas et ipſe comeduntur in pñcipio ſue natiuitatis ſm quietudinem et in tpe veris qꝛ ſunt iuuantes ſtomacuz ꝓpter eoꝝ ſtipticitatem· ſubamaꝛã autẽ et leuiter acrem habet ſtipticitatem· POSSE DYAS· Capꝛioli in vino elixi et comeſti ventrẽ et vrinam mouent· Virtus eſt folijs et haſtis ipi9 et radici viſcida· vnde vulneribus chiromis impoſita medicatur cancros et fagedenica vulnera ad ſanitatem pducit· tibus vulnera tollit ſale addito et in cathaplaſmatibus adhibita et cõpoſita Radix eius colorem corporis bonum reddit rugas vultibus diſtendit· lentigines purgat magnis cicatricibus colorem propꝛiũ reddit liuores et panaꝛitia emendat cum vino in cathaplaſmatibus adhibita duricies ſpargit· apanta curat oſſa corpori infixa eicit medicaminibus ſtipticis neceſſarie miſcetur epiſẽticis· z· i· bibita anno toto pſtolatur ſimili mõ accepta apoplexie et ſtomaticis ſingulare pſidium eſt· maxime· z· ij accepte ſingulis cauſis ſimiliter ouenit moꝛſib9 venenatis occurꝛit· aboꝛſum facit plus vero accepta mamaz facit· ſecundinas deponit vrinã ꝓuocat· melle addito vt electuariũ datũ diſnoicis et offocatõnibus pſtolatur· tuſſim et doloꝛẽ capitis et lateris cõpeſcit· de alto cadentib9 et cõquaſſatõibus maximũ remediũ eſt· obulo vno cum aceto bibita ſplenem deficcat diebus· xxx· accepta cum caricis cathaplaſmata cꝛa ſimiliter facere poteſt cocta in aqua et fomẽto adhibita ſtericas purgat· infantes non coagulatoſ deponit verno tpe herba ipſa exiccatur cuius ſuc9 cum muſſa bibitus oĩa ſimiliter facere nouit· et flegma deponit· ſemen vero eius tritum et punctum ſcabiem et lepꝛoſos curat· lac mulieꝛib9 ꝓuocat ſucus eius cum ſuco ptiſſane coctus id mulieribus pſtat· ſucus baccaꝛuz eius lac vbeꝛib9 ficcis reddit· Cime eius vrinam mouent mediocriter· Radix autẽ ꝓiectoꝛiam et extenuatoꝛiam vtutem habet et deficcat mediocriter· Et iõ ſplenem reſoluit et ſcirroſim· poſita extrinſecus aut ſuppoſita cum ficubus lepꝛam et ſcabiem ſanat datur etiam in cibo pro ſplene· et p vrinã ſplendigerit̃· hec herba tam laudabilis eſt vt in tyriacis potionibus mittatur· miſcetur et pulcheꝛi ficijs medicaminibus cũ oleo decocta donec arteſcat detrahit ypopias ſub oculis aut in palpebꝛis et ypterigia et in podice oſtituta coꝛeret· folia eius excalandi cauſa et detrahendi eſcaraz cum ſalibus adhibẽtur· Coꝛiter autẽ radix cutem fricabilem et extenſam facit medetur autẽ effelidas et lentigines et maculas nigras cuz cꝛobo atq; terebintia et fenugreci ſemine· Jteꝛ ſi tecum ea in poꝛtaueris omĩa mala a te effugient GAL vitis alba vrinam mediocriter ꝓuocat· Radix vero abſterſiuã quandã et ficcatiuã ſubtilẽ potium habet vtute· necnõ mediocriter calidã ꝓpter quã ſplenes attenuat ſcꝛiratos ſanat· extenſius appoſita cum ficubus ſcabiem et lepꝛã ſanat botꝛuoſus autẽ fructus in polipiruſ eſt vtilis SERA· auct· Raſis vtus eius eſt que calefacit mediocriter et abſtergit et ſubtiliat et diſſoluit duriciem ſplenis qñ ſuppoꝛnitur emplaſtruz ex ea cum ficubus· Et curat ſcabiem et egritudinem cum qua eleuatur cutis ſed fructu eiꝰ vtũtur coꝛiamiarij nam cum eis abraduntur pili coꝛiorum Et idem Sera· vtus folioꝝ et fructus et radicis eſt ca· et acuta et ideo qñ fit emplaſtruz cum eis et ſale ofert vlceribus q̃ dicuntur gramita et illis q̃ dicuntur fagedenica curat fiſſuraſ labioꝛum· Radix eius mixta cum cꝛobo et fenugreco qñ cuz eis abluitur cutis mundificat et abſtergit eam et aufert pannũ· et veſtigia nigra et bothoꝛ et cicatrices vlceꝝ· Et coꝛficitur cuz oleo donec fiat ſicut cera et ſedat doloꝛem et fiſtulam ani et quãdo fit emplaſtruz cum eius rob reſoluit apãta in q̃bus eſt aggregata ſanies et reſtaurat oſſa fracta· Et quando miſcetur cum

oleo donec dissoluatur cōuenit ad hoc· et expel lit liuorem qui fit sub oculo· Et qñ fit ex eo em=plastrum cum vino sedat panaritiū et resoluit a panta·et apit ea· Et emplastr̄ factū cum ea ex trahit ossa et ingreditur in ofectiombus vngē tor̄ corrodentiū carnem·Et potatur de ea·ʒ·i· ad epilensiam·et cōuenit apoplexie fic admim=strata et opilatē ni·et qñ bibunt̄ ex ea·ʒ·ij·con=fert morbis tyri et occidit fetum·q accidit fi nimis sumatur de ea pmixtio rōis· Et qñ muli er subicit eam sibi expellit fetum et secundinam Et qñ bibitur prouocat vrinaz et fit cum eo mix to m·lle loboc cohortatōi anbelit9a hñtib9 do lor̄ lateris Et qñ bibit̄ de ipso cū aceto·xxx·die bus pondus ʒ·ij·soluit duriciem splems Et fit cum ea emplastruz cum ficubus sup duriciē sple nis et confert et decoquit̄ et fit sessio in decocti one ipsius mulieribus et mundificat matricē et expellit fetum Et sucus radicis eius exprimitur tpe veris et bibitur sucus ille cum vino vl' mel licrato ad eaq̄ diximꝰ et purgat flegma·et fru ctus eius confert scabiei·qñ fit inunctio cum ipo Et qñ extrahitur sucus a stipitibus eius et acci=pitur cum frumēto cocto ꝓuocat lac·

Fesefis ·i·animal
Feseſis ·i· cimex rubea tenera que est vt alcorat
Fm auic·fuo cap·est vermis lecti·l·l·alcorat
Feselembre reperio q̄ est p̄tissana
Feseselem ·i·dans digestionem
Feserefin ·i·fesera
Fesſesis est quoddam animal sicut alcorat·
Fesſesdem ·i·dans digestionem
Feseiteſcenda ·i·vitis nigra·l·l·harim
Feſiche est genus tuberuz
Fesire ·i·vitis alba et est viticella
Feseriſtin ·i.fesſirefin
Fesgis·i·animal quoddam quod ignoro
Fesſirefin·i·vitis nigra et ē illa q̄ vocat̄ brionia
Fesudegi·i·ofectio de melle sicut penidie et lin=gua nostra vocatur scisam
Festuca quid est·l·l·pistachiem
Fetalegos i dest aristologia·q & aristologia ab arison quod est vtile
Feraboco idem quod supra
Fetirabon ·i·cimbalaria
Fetisan ·i·vsnee
Fetirac ·i·interpretatōnes
Fexa ·i·lolium
Fexabron ·i·ceterac
Fex vini quid est·l·l·harim
Fiaten ·i·incubus
Fialbros ·i·pilium
Fialpros idem quod supra
Fibia ·i·pēnula vt fibra pulmonis
Fibria idem quod supra·
Fibaperum ·i·sulfur viuum
Fica ·i.plantago
Ficauaria ·i·vrtica montana
Ficamos·i·febris sextana·septana q similia que a quibusdam vocantur febres reuolubiles

Fecaium ·i·epar animalium
Ficamoſi idem quod supra
Ficara ·i·pediculus
Ficus quid est·l·l·cui
Ficur pharaonis quid est·l·l·quā supra
Ficus fatua quid est·l·l·quam supra
Ficus lupi quid est·l·l·comarus
Ficus pro morbo vocātur duricies vlcerose ha bentes in se grana sicut grana ficuū vel ficus ꝓ morbo & aspiras palpebraz·l·l·verruca·
Fida ·i.argentum
Fidda ·idem quod supra
Fidalidon ·i·ceterac
Fiden·i·pannus vel aliquid aliud quo opilatur os vasis vt per ipm non possit exire vinum vel aqua p̄cipue si fuerit ibi sanguisuga
Fidela ·i·argentum viuum
Fidebegi ·i·eupatorium
Fidebegati est species saporis
Fideri ·i·fiden
Figalum marinum ·i·terra sigillata
Figalios ·i·ameos
Figamolon ·i·cicer imperatoris
Figeiba est apā factum de colera naturali et di citur a figosis
Figecula idem quod supra
Figedera·i·apā calidum corruptum q dem gra tum quod fetet
Figetra idem
Filantropus ·i.lappa muer̄a
Filartropus idem quod supra
Filago quid est·l·l·burchdi
Filamata·i·inflationes turgentes vt dyas· ca pitulo de arbore pini
Filallidos ·i·citraria
Filancon ·i·medicamentum
Filaticon ·i·amans deum
Filaterium ·i·custodia
Fila vitis ·i·caprioli vitis
Filbar ·i·mater
Files quercinus ·i.polipodium
Files quid est·l·l·saraex
Filektene dicuntur pustule quedā liuide aut pal lide aut nigre alium colorem a corpis colore mu tant vnd· exulcerata caro apparet q fiunt ex fri gore vel ex igne vel ex medicamine
Filfel ·i·piper

CAP CCLXviij·

Filipendula filalidos patriscaria vi scago idem·vbi sciendum q̄ hoc nomen viscago aliqñ ponitur pro quadam herba que est viscago ar boris de q̄ fit viscus sicut apparet in·l·dabalch aliqñ ponitur pro filipendula et est herba que in vltramarinis ptib9 repitur et in apulia et i montuosis locis et calidis·Radix eius competit medicine et in fine autūpni colligitur et per·p· annos seruatur. Et est herba habēs folia petro sellino similia sed eleuata et non in terrā ex pās sa in cuius radice sunt quasi nodi adherētes vir

tutem habet diuretică ex subtili substătia·et ex qualitatibus suis ca·et est sic·in tercio gradu· POSSE·contra lapidē stranguriā et disuriā et iliacam passionem p̄cipue valet electuariū Factum ex duabus ptibus pulueris filipendule et tribus saxifragie Contra iliacam passionē fiat cristire ex puluere eius aqua salsa et oleo et melle·detur etiā benedicta acuata ex puluere ei⁹ cū vino pulueris eius·Contra dolorem stomaci ex fri·causa vel ventositate detur puluis eius cum puluere feniculi·Contra stranguriā et dissuriā ex iliacam passionez ex nutritiuoꝝ vicio ponat̄ puluis eius in multa quātitate in sacculo et fiat decoctio eius in vino et oleo et sup locum dolentem ponatur·Contra frigidū asma detur puluis eius cū puluere gentiane in cibis et potibus·Cō tra epilensiam valet puluis eius in cibis·

Filicolimti alanos·i·scopa granaria

CAP· CCLxix·

Jlius ante patrē latine ara·tarifi· grece gariofilon·Plinius cap·gariofilon herba est faciēs florem siċ butalmos cuius stipites faciūt ramulos plurimos sed ramus post natus excedit longitudiē añ natum et ob hoc filius ante patrē vocatur·Et vocatur similiter oculus xp̄i·AVJC·in scdo dicit q̄ est planta que nascitur in vere et flos eius est similis croco ortulano·POSSE·AVJC·decoctio eius cum effunditur et aspergit̄ sup morsū vipere sedat dolore eius·Plinius sucus ei⁹ vel puluis curat fistulam

Filictides ·i·vesice

Filicteron·i·filex q̄ nos filicem dicim⁹ pro qua l.i·dipteris filix in antidotario expomit̄ q̄ ē capparis et ē aliud q̄ filex siċ apparet i·l·dipteris

Filios ·i·cortex

Filichimū·i·polipodium dictuz a filice ꝙam est species filicis vt apparet ſi·l·l·dipteris et latiue dicitur filicicha

Fillis ·i·capparis

Filomon est quedam opiata et interpretatur amans hominem

Filoxenos ·i.hospitalis

Filomenus ·i·optimū g..ciofilatū

Filonus·i·corda seu pistatoria lupi

Filantropō ·i·lapago

Filoflores ·i·prastium

Filolūtres ·i.amatores balneoꝝ

Filotidis ideſt species papaueris vt dyas·cap· de micomo

Filoniuz·i·nouus amicus et est confectio quedā sic vocata

Fillon·i·folium cuiusdam herbe vel arboris

Fillo ·i·agrimonia

Fillo indico ·i·pimpinella

Flilopede ·i·marrubium

Filubon ·i·genestra

Fillu ·i·foliuu

Filtrum·i·pann⁹ lane incontextus

CAP· CCLXX·

Jmus latine arabice zebel DYAS cap·de fimo·Fimus berbecin⁹ cum aceto vt cathaplasma adhibit⁹ maculas nigras em̄dat nascentes clauos corporis tollit ignem sacrū impositum curat·Cum cera q̄ oleo mixtus obustiomb⁹ medetur Aprifimus fiet custunsus et bibitus cum vino vel aqua reicientibus sanguim̄ singulare p̄sidiuz est· dolores lateris solitos et veteres cum aceto curat· cōtusiones et fracta ossa ofirmat·luxatōmbus ꝓdest maxime si cum oleo rosaceo et cera misceat̄·Asinus et caballinus crudus et obustus sanguinem abstinet ꝓfluent̄ ex vulneribus addito aceto·Fimus asini ex armento herba nutriti aridus vel siccus cū vino potui datus pcussuris scorpionum subuenit·Et Fimus asini comedētis fenuz datuz cū vino ofert podagre· vel punctute scorpionum et iuuamēto magno·fimus columbinus calidioz oībus et causticus est· tritus cum aceto q̄ impositus scrofas curat·carbunculos rumpit melle mixto et semie limi et oleo vt cathaplasma adhibitus obustiomb⁹ medicatur omia vtiliter curat et maxime colicos si bibatur·bibētibus micetas q̄ fungos venenatos p̄sidium est·illud melius faciens si bibatur cum vino et aceto· Fim⁹ pelargie auis quā latini ciconiā dicunt cū aqua potui datus epilenticos curat·Fimus vulturis fumigium eius secūdinas deponit Fimus soricis tritus cum aceto allopicias emēdat·Cum rosemarino tūsus et bibitus cum vino calculos excludit·tritus q̄ in vmbilico positus infantū vel in podice ventrez deponit· hoc lacius inuenies in ·l·mus·Fimus caninus diebus canicularib⁹ collectus siccus et bibitus ventrem abstinet cū vino et aqua·Albus vero fimus eiusdem arcuato morbo medetur Fimus humanꝰ si vulneri imponatur tumorē nō admittit paracolesim facit·adhibitus gratū vultum et mueum facit·siccum vero cum melle squimāticos curat· cocodeilli terreni fimus collectus et siccꝰ vt affromitrū facit adhibitus gratum vultū et mueum facit maxime si albus et leuis fuerit·multi vero adulterāt illū sic terūt oridia et opponunt sicut fimū similiter· Alij vero chimoleā q̄ amilum in se miscent q̄ colorizant illuz·de hinc sup tabulas vt vermiculos faciūt et sic vendunt· Fimus bubuli pascentis recens impositus tumores vulneꝝ tollit et sciatice passiom̄ cōuenit quē fimū impone in foliꝭ et calefactum carbonibus vulnerib⁹ impone· similiter simili disciplina cum aceto sciaticis ꝓdest Jncathaplasmatibus impositum duricies q̄ scrofas purgat·pustulas soluit et maximū beneficiū prestat·Bouis masculi Fimus stericis mulierum fumigatus ꝓpendentibus cōfert· fimus ipe zimzalas fugat et excludit Fimus capraꝝ siluestriū cum vino bibitus ciato vno tribus diebꝰ hyctericos sanat· cum folio et spica nardi bibitus mē

struis imperat siccus tritus cum thure masculo et limtheolo illigatus ⁊ suppositus mẽstrua depont reliquos fluxus sanguinis cum aceto impositus abstinet cõbustus et tritus cum aceto aut oximelle allopitias emendat· axungie mixtus podagricis medetur· Cum vino aut aceto coctus morsibus venenatis occurrit vlceribus que greci herpetas vocant et paroitidis conuenit sciaticis singulare presidiuz est· sicco simo fac ex eodem simo adhusto cauterium et si dextra pars doluerit in dextra parte cauterium si in sinistra in sinistra pone· et tam diu in scapulla dimitte cauterium q̃ diu in cossis sencias effectum· dum vritur scapula hec combustio appellatur aramica· ffimus gallinarum cuz aceto siue vino potui dat⁹ colicis medetur siue ex comestis fungis vexatis

Caprinus simus acris et diaforeticus est in virtute sclitosim igitur habentibus vt duriciem lapidis et tumores expellit Et non tam ad splenis duriciem facit· q̃ ad alia membra· Ego enim vsus sum hoc simo cum ordei farina et pusca vice cathaplasmatis in diuturno tumore genuum cuiusdam et miratus sum quo sub tanta celeritate sanatus est ita ẽ acris est vt mulieribus et pueris ⁊ viris molles et albas carnes habentibus aut eunuchis non adhibeatur virtus vero simi caprini leptomeris est · et ex maxima parte extenuatoria admissa acredine et ideo ad alopitias facit et ad omnia medicamina que proiciunt qualia sunt que leptas empetigines scabies et his similia que proiciendo purgant ffimus camelinus albus tritus cum melle impositus tumores reprimit ⁊ vulnera delicata permundat· ffimus bouinus deficcatiuam habet virtutem et ex parte extractoriam· Juuat enim ad aspum et grauonum et vesparum morsum· Et quando fit fumigium cum eo fugat cimices· Et coquitur cum vino et bibitur et confert lepre et hydropisi Et quando bibitur cuz rebus aromaticis expellit fetum et ꝓuocat menstrua Et quando teritur siccum et miscetur cum olibano et fit inde nascale confert cursui antiquo ex matrice· Et quando miscetur cum aceto cõfert fluxui sanguinis vndecunq; fluat ⁊ curat alopitiam cum aceto commixtum· Et quando ex eo fit emplastrum cum sepo antiquo cõfert podagre· Stercus arietis quando fit emplastrum cum eo et aceto mixto curat sciaticam et conuenit verrucis· SERA· li· agre· cap· zebel· auct· gal· omne stercus est ca· et resolutiuum attractiuum sed secundum pl⁹ et minus et maxime stercus animalis comedẽtis ossa et signũ est q̃ curat squinantias et apanta gutturis et miscetur cum melle adismteriã et ad vlcera antiqua Et miscetur cum lacte im q̃

sunt extincti lapides aut ferrum candens ⁊ datur in potu aut fit cristere cũ eo et miscetur cũ medicinis resolutiuis appositet confert iuuamento magno· Stercus infantium comedentium panẽ et carnes gallinarum curat squinãtiam conuenit et ei iuuamento mirabili quãdo miscetur cum melle et linitur cum eo guttur ⁊ palatum aut datur in potu· Stercus lupi confert dolori colico quando sumitur in potu aut suspenditur supra infirmum in loco doloris oportet q̃ eligatur ex eo albuz quod est repertum super spinas aut super plantam aliam · Ettixerunt quidam q̃ oportet vt ligetur in corio lupi et suspendatur collo patientis collicam cum filo lane que remanserit ex animali quod comedit lupus· sedat enim dolorez et preservat ab eo antequaz accidat verum tamen oportet q̃ ante ligatõnem in collo purgetur corpus et adhibeatur cura conuemens donec simus securi q̃ non veniet deinde auferatur et ego dedi impotu hora quietis· et non superuenit dolor· Stercus caprarum est caresolutiuum confert apantibus fraudulentis sicut apostemata genu· et doloribus iunctura rum· et scie quando miscetur cum farina ordei et conficitur cum aceto ⁊ ponitur supra locũ maxime in corporibus duris solidis sicut sunt corpora rusticorum· Et administratur in duricie splenis et hydropisi· Et quando aduritur curat allopitiam et scabiem et vlcera mala et miscetur in emplastris resolutiuis sicut quod fit ad apam auris et testiculorum et confert morsui vipere et alijs venenosis et curat sumptus in potu hystericos et sedat fluxum menstruorum· Stercus vero boum collectum in vere est magis mollificatiuum· ffam virtus eius quando comedunt herbam est mollificatiua multum· sed quando comedunt fenum est virtus eius exsiccutiua et resolutiua et est cum hoc in eo virtus attractiua· confert punture apum et vesparum et zamboz et quando emplastratur cum eo venter hydropici confert iuuamento magno resoluens aquam eius et attenuans ventrem· Et quando conficitur cum aceto et linitur cum eo confert combustio in ignis nam consolidat excoriatõnem eius· et maxime quando miscetur cum oleo ro· et cera et ponitur supra locum· Stercus columbarum volantium cum sinapi et nasturcio superpositum super membra frigida precipue in egritudmibus antiquis sicut sunt podagra emigranea foda scothoma dolor laterum et spatularum confert· ⁊ conuenit doloribns vẽtris et iuncturarum confert enim illis desiccando· Stercus gallinarum est minis ca· q̃ columbarum et administratur ad suffocatõem que fit ex fungis quãdo miscetur cum aqua et

aceto et datur in potu iuuat eñ iuuamento magno · ſſam facit vomere et cõfert qñ bibitur in dolore colice. Stercus muris cõuenit allopitie et lapat ventrem Stercus ſtelliõis curat empetiginem et lentigines faciei et aufert morſeam Stercus zezir comedẽtis rizum abſtergit empetiginem abſterſione forti. Stercus vaccaꝝ cale factum valet otra dolorem podagre. Et ſtercus ꝑtis boum quando fit fumigiũ cum eo fugat cimices et coquitur cum vino et bibitur et conuenit lepre et hydropiſi. Stercus capraꝝ comedentiũ herbam qñ ponitur recens cum humiditate ſua ſuper apãta curat ea. et inuoluitur in foliis et calefacit in cinere ea. deinde auferuntur folia et ſtercus ponitur ſup apanta et illo modo ſimiliter ofert ſciatice iuuamẽto manifeſto. et qñ miſcetur cum aceto reſoluit ſerofulas et apãta dura. Stercus capraꝝ ꝑcipue ſilueſtriũ qñ bibitur cum vino ofert hyſtericis. Et quãdo bibitur cum rebus aromaticis expellit fetum et ꝓuocat mẽſtrua. Et quando teritur ſiccum et miſcet̃ cum olibano et fit inde naſcale confert cuſui antiquo ex matrice. Et quãdo miſcetur cũ aceto ofert fluxui ſanguinis vndecũq; fluat et curat alopitiam quãdo miſcetur cum aceto Et qñ fit ex eo emplaſtrũ cum ſepo antiquo ofert podagre. Et quãdo coquitur cum aceto et vino et ponitur ſup morſus venenoſos et formicas et ſuper apẽ auris ofert. et quãdo cauterizatur cum eo ofert ſciatice. Et modus cauterizandi eſt cois cum eo quia accipitur lana imbibita in oleo et imponuntur fruſtra ſtercoris inflãmata. et ponũtur ſic ſubito in loco medio inter pollicem et indicem et tenetur tamdiu donec ſenciatur impreſſio in ſcia nam ſtatim ſedatur dolor et nomiatur hec cauterizatio aramica. Stercus arietis quando fit emplaſtr̃ cum eo et aceto mixto curat ſciaticam et cõuenit verrucis quãdo miſcetur cum cera diſſoluta cum oleo roſaꝝ curat cõbuſtionez ignis. Stercus aprꝛi quãdo deſiccatur et bibiẽ cum aqua ofert ſpuetibus ſanguinẽ a pectore et aufert dolorem lateris antiquũ. Stercus aſini et equi cõbuſtum et mixtum cum aceto abſcindit fluxum ſanguinis Et ſtercus aſini comedẽtis fenum quãdo datur cum vino et bibitur conuenit podagre et punture ſcorpionis iuuamẽto magno Stercus columbaꝝ eſt calidus oĩbus et iſto quãdo miſcetur cuz farina ordei et aceto reſoluit ſerofulas et frangit apãta matura. et poſit9 ſuper dolorem frigidũ curat. Et quãdo teriẽ cum oleo curat cõbuſtionem ignis. Et cum melle mixtum et ſemie imi aufert variolas. Et ſterc9 gallinaꝝ etiam facit hoc niſi qz eſt debilioris opatõis. et eſt conueniens illi ꝑtie qui fũpſit fungos mortiferos et habenti colicam qñ fumiẽ cũ vino et acero Stercus aũt aquile quãdo bibitur cum vino et aqua ofert epilẽſie. Stercus autem muriũ quãdo diſſoluitur i aceto et limitur ſuper allopitiã et facit naſci capillos. Et quãdo fumiẽ in potu cum olibano et aqua mellis facit mingi lapidem et quãdo fit cum eo ſuppoſitoriũ infantibus ꝓuocat ventrem eoꝝ. Stercus alchadee quãdo fit emplaſtrũ cum eo ſua caliditate prohibet heriſipillam et apãta et oglutinat. Et 8r q̃ quãdo deſiccatur et miſcetur cum melle et fit cũ eo limitio ofert ſquimãtie. Stercus ſtelliõis clarificat et mũdificat vultum melius autẽ ad 8 eſt album valde et cito frangibile et leue ſicut amilũ q̃ quando miſcetur cum aliquo liquore cito diſſoluitur quod etiam cum frangiẽ odoraẽ ex eo acetoſitas ſimilis acetoſitati frumenti quidã añt adulterãt ipm cũ ſtercore turturis comedentis rizum nam illud ſtercus eſt ei ſimile

CAp. CCLxxj.

Inel ara. vel figel ꝛ haſſagel grece rafanus vel ſcandix latine vero radix et eſt herba ſm ſerapionẽ liagre. cap. finel. auct. dyas. quã nos radicẽ vocamus eo q̃ tota deorſum mittitur et illa vocatur rafanus domeſticus. Eſt alius agreſtis ſm eundem qui fortior eſt domeſtico quem romani vocant aromarachion et ab aliqbus vocaẽ radix cutica habet folia ſimilia foliis rafani domeſtici ideſt radicis. Et habet radicẽ ſubtilẽ mollem longam et teneram. et ſapor eius eſt acut9 et ille vocatur a nobis rafanus cum decipiamur q̃ rafanus domeſticus eſt radix ſed qs nos vocamus rafanũ eſt rafanus agreſtis. Eſt alius rafanus agreſtis habens folia ſimilia lapſane et habet radicem mollem ſubtilem longam et teneram et ſapor eius eſt acutus cuius folia et rami coquũtur et comedunt̃ et ꝓficiunt ſtomaco Et iſta ſpẽs grece vocatur ſcandix. latine rapeſta GAL. viij. ſim. phar. cap. de rafano. virtus rafani domeſtici eſt ca. in. ij. gradu. et in ſecundo deſiccat cuius ſemen eſt fortius oĩbus ptib9 plante et agreſtis quidem fortior eſt domeſtico cuius ꝛtus eſt ſubtiliatiua calefactiua calefactione forti. DYAS. cap. de rafano Rafanum greci nos radicem vocamus eo q̃ tota deorſuz mittitur cum reliqua olera in furnũ magis ꝓficiant GAL. viij. ſim. phar. cap. ſcandix. Scandix ſilueſtris eſt olus amaꝝ vt ſit in ſiccando et calefaciendo quaſi ſecũdi gradus intenſe. POSSE DYAS. radicis ſemine macerato quiſquis ſuas manus infecerit ſerpentes impune tractabit ſiquidem ex ipſius radice etiam vt ebur albeſcat efficitur. ni cibo quoq; venenis reſiſtit. ſſam cõtra venena nuces lupini cedruzei et aprũ ꝓfũt contra futura non otra accepta. vnde apud veteres ante alias epulas hec ſolebant mẽſis apponere Radix eius a ieiuno comeſta vel potata magnum eſt ſanitatis adiutoriũ et tutamentũ corporis ſed inflationem facit et ructos fetidos. ſemen eius vrinaz mouet ventrẽ malaxat decoctaeñ et in cibo ſumpta ptificis prodeſt et thorace flegmata purgat cum oximelle accepta vomitũ mouet. cum melle mixta ꝓtredĩs curat liuores tollit. vim fungi venenoſi opeſcit Radix in ace

to ꝙ melle cocta ſi gargarizetur ſquimāticos cu
rat. Semen vero eius cum aceto da tum ſplē mi=
nuit hydropicis ꝙ ſpleneticis ī modū cathaplaſ
matis apponitur Capillos allopitie iniuria rap
tos ē im melle trita reſtituit. eiuſdem ſucus gra
uedmē aurium inſtillatus emēdat folia eius con
tuſa ꝙ impoſita articulis dolentib9 ꝓſunt Semi
ne rafani cum melle trito et fūpto ſuſpiriū mitti
gatur tuſſis arcetur ſola cum ſalibus fūpta ven
tris aīalia extinguit. ventrē ſtimulat vrinā con
cita: puerperis copiam lactis acquirit. Rafanus
comeſtus ventrem inflat eu ſtomacus eſt ructua
tionem facit diureticus eſt. virtus eſt ei ca. vē
trem mollit poſt cibum ſumpta digeſtionem fa=
cit cocta et elixa tuſſientibus et pituitis ſto=
maci medetur. Contra tyrias ſucus eius adhibe
tur ſolus poteſt teruitate ſubtili ad oīa corpis
līmimēta penetrare. Egipti reges q̄bus erat ſtu
dium ſcrutari corpora mortuoꝝ et cauſas vali=
tudinum oculata fide recognoſcere in ipſo cor=
de naſci eiuſmodi ⁊tutem ꝓdiderunt. Coriū e9
in oximelle infuſum ſanitatem p̄ſtat cathapla=
mate adhibitum cuꝫ melle paſcētia vulnera curat
liuorem impoſita tollit. venenatis morſibus me=
detur alopitias emēdat. lentigines purgat mi=
cetas habentib9 occurrit bibita menſtruis im=
perat. Ex ſemine eius oleum fit vt de līmi ſemie.
Semen eius bibitum diureticū eſt vomitū prouo
cat. bibitum ſplenem tenueſcere facit maxīe cum
aceto bibitum aut cathaplaſmatū cancris adiu
torio eſt elixum cum melle gargariſmo ſquimāti
cis opitulatur. mixtuꝫ cibis et cēteris de ſtoma
co ructus excitat. Virtus rafani agreſtis quem
latini rapeſtam vocant eſt viſcida et diuretica.
et calida et ideo in cibo ſūpta copioſam effūdit
vrinam incitat etiam mēſtrua feminaꝝ ſtoma=
co vtilis eſt ex aceto data pituitas gluctioſas
cum melle ſūpta diſſoluit. lumbricos latos exclu
dit. Radix adusta et in puluerē verſa ad ficcan=
dum et purgandū vulneribus impomīt. Liuidaꝫ
ſuccum eius cum vino dant otra venena eadem
vis in ſemine eſt ſi cum melle ſumatur. nobis ex
pertum eſt armoraciam in ptiſſana ſorbitionem
diſcoctam toracis vicia ſanare GAL. vrinatiu9
vero eſt ſufficienter et viſceꝝ de obſtructiu9 ex
p̄dictis qualitatibus conſiſtens rafani agreſtis
ſpēs que vocatur rapeſta valet ad educendum
coleram adminiſtrata vt apparet in. l. burnam.
SERA. auct. dyas. Rafanus quādo comeditur
generat ventoſitatē habet bonū ſaporem ꝙ nō
eſt bonus ſtomaco facit eructuare ꝓuocat vrinā
et quādo comeditur poſt cibū mollit ventrem.
et iuuat cibos ad deſcendendū. Et quādo come
ditur ante cibum expellit cibū ad ſuperiora et nō
ſinit eum deſcēdere ad fundum ſtomaci et ꝓpter
hanc cauſam q̄n comeditur ante cibum facit vo
mere. et p ſe ſubtiliat ſenſus. Et ſi coquatur ꝙ ſu
matur offert tuſſi antique et humoribus groſſis
aggregatis in pectore. Et corter rafani quādo
approximatur cum ſquingebin eſt magis ꝓuo=
catiuus vomitus. et eſt cōueniens ad hydropi=
ſim Et quādo fit emplaſtrū cum eo aufert ſuf=
rem qui fit ſub oculo et offert morſui tyri. Et q̄n
miſcetur cum farina lolij facit naſci pilos in alo=
pitia et abſtergit botbor Et quādo comediē cō
fert ſtrangulatōi fungoꝝ et ꝓuocat menſtrua
Semen vero rafani bibitum cum aceto facit vo
mere et ꝓuocat vrinam et aufert duriciem et tu
morem ſplenis. Et quādo ſumitur in potu offert
morſui aīalis. quod dī caraſcis. Et quādo fit em
plaſtrum cum eo ꝙ aceto aufert vlcera que dicū
tur ācoria ablatōne Forti et ouemit ſtomaco. Sꝫ
rafanus agreſtis quē romam vocant armoracij
on habet folia ſimilia foliis domeſticis. et habet
radicem longaꝫ mollē et ſapor eius eſt ad acui
tatem declinans. cuius folia et radix ſi coquanē
et comedantur ouemūt ſtomaco Et eius virtus
eſt ca. inflatiua et ꝓuocat vrinam et menſtrua.
et quādo ſumitur cum melle incidit hu. groſſos
et viſcoſos in pectore. Et radix eius cōburit et
puluerizatur ſup vlcera hu. et mūdificat et de=
ficcat illa ꝙ putāt aliqui q̄ exprimat ſuccus ei9
et detur in potu cum vino et ouemat medicinis
mortiferis. et ſemē eius etiam facit hoc. ſtos au
tem expti ſumus multociens de hac plāta q̄ q̄n
coquitur multū cum kiſtordei donec diſſoluat in
decoctōne et detur in potu habet magnā effi=
catiā in egritudinib9 pectoris antiqs que fiunt
ab hu. groſſis. Et idem auct. Ruffi. rafanus con
fert flegmati et ꝓuocat vomitum et eſt malus
capiti et oculis dentibus et palato et corrumpit
cibum et eſt ouemens oībus egritudinib9 muli
erum et generat ventoſitates in ſupioribus pti
bus ventris. Et illud auct humay ꝓpter ſuā ma
liciam eſt velocis putrefactionis ſue ſubſtancie
Et idem auct. rafis dixit mihi quidā amicus mē
us q̄ exptus ē hoc et inuenit vez diſtillauit ēm
aquā rafani ſup ſcorpionē et inuenit ip̄m ſtati
imobilem. de inde otinuo inflatus eſt et crepuit
p medium Et rafanus confert fe q̄rtanis et ti=
goribus febriū ꝓpodicarum et doloribus vētris
Et quādo ꝓpinatur ſemen eius cū melle Et ſiq̄s
pungatur a ſcorpione ꝙ poſt comederit rafanū
non ſentit dolorem eius. Et ip̄e delet cicatrices
que remanēt et facit naſci capillos in alopitia.
Et ſi aſſueſcat quis illo cuius capilli cadunt con
fert ei Et quādo bibitur ſemen eius curat dolo=
rem epatis Et ipſe auget pediculos in corpore
aqua rafani. i. ſuc9 ſi bibatur expellit aquā hy
dropicoꝝ. Et idem auct. alcauzi auget in deſide=
rio coitus et ſpermate Et idem auct. Aben me=
ſuay. ſi comedatur cum ſquingebin facit nauſeam
Et ſi comedatur amplius ex eo facit vomere. ꝙ
corrumpit cibum in ſtomaco et ſignum in hoc ē
eructuatio eius. et folia eius offerunt hyteritice
doloribus epatis et opilatōmbus eiuſdem

Fimtin	.i. palma
Fimir	idem quod
Fimchion	.i. dactilus
Fimckos	idem quod ſupra

Fimix. i. arbor dactili et est palma
Fimicomindi .i. tamarindi
Fimigmon. i. rubificatio que fit a sinapismo
Fimifir .i. genus portulace
Fisa .i. ventositas
Fisalidos .i. alkekēgi
Fisalida idem quod supra
Fistalidos .i. ferula
Fiselle solis .i. athomi
Fissen. i. quando frangitur craneum et infrigidatur velamen et apātur
Fisima .i. flatus
Fisionta .i. tumor
Fisis .i. natura
Fisticus pistacea idem fructus est testam habēs et nucleum vt auellana licet minor sit pro quo. l. l. pistachee
Fisoides idem quod supra
Fisulabiat .i. piper album
Fisulesbech .i. piper nigrum
Fistula. i. stipites albi pilosi similes polij et pilosiores vt cotum. l. l. burchdi
Fistula pastoris. i. a lmea AVIC. libro. ij. cap. 8 fistula pastoris. Virtus eius est absterfiua. resolui apāta fixa et grauia in visceribus ofert lapidi renū. et frangit ipm decoctio eius q radix ipsius ofert vlceribus intestinorū. alias virtutes eius inuenies in. l. almea
Fistula nasi .i. polipus
Fitamos .i. ficamos
Fitarion .i. vsnee
Fitableos .i. alleluia
Fitios .i. corrosio anguli lacrimalis p quam foramen quod ibi est patefit
Fitrios idem quod supra
Fitomos .i. vppupa auis
Fitonum .i. malus spiritus
Fiton .i. planta vel ẏgultū
Fimodoi .i. frigus
Fimodoblen .i. prassium
Fimosoic .i. vua vulpis
Flios cappareos .i. cappari cortex
Flicon .i. polion
Flimea est idē qđ fel memitki vel febe remischi et est ozimum gariofilatum
Frigias .i. maratrum
Frixa .i. colofonia
Frigius lapis quid est. l. l. lapis frigius
Fricti .i. resma frixa
Frigia sunt supfluitates que in oculis oriuntur
Frictidis .i. rigores
Fthmodes .i. ptificus
Fthir .i. pediculus
Fthis .i. ptisis
Fobisos .i. alcanna
Fobisios idem quod supra
Fobis .i. timor
Focha vel fuchach est potus factus ex ordeo et alijs rebus calidis vt zinziber et similia que ponuntur in vasis puis terreis bene obturatis et cū aperiuntur salit in altum et vocat ceruisia vel est piscis qui ẏ vitulus marinus habēs pedes vt catulus pilosus vt capra. parit filios vt cetera quadrupedia pascitur herba. terra et mari
Focides .i. gariofilata
Focitides idem quod supra
Focilia sunt duo ossa ex quibus ꝯiunctis in longitudinem componitur ascid
Fohobros .i. brassica
Fohobolion .i. musa
Fohobolia quid est. l. l. alzimi
Folcos .i. macer
Folcus idem quod supra
Folebrus .i. melilotum
Folium quid est. l. l. sedis

CAp. CCLxxij.

Olium agreste scdm dyascoridem. cap. de folio agresti habet duas species. s. masculum et femīa. Femina vero saxosis nascitur locis, ficut brio sed viridiora folia habet sicut oliua et virgam teneram et breuez. radicem tenuē et florem album semē est illi album et minutū sicut micosmio. Masculus vero oīa vt supra similia habz p̄ter semen. Semen eius simile ē druī et oliue florenti et botruosū veris tpe florens. dicitur vero arsenogonos quia quisquis eum biberit masculos generabit. Thilogonos vero dicit̄ quia quicūqz femmā biberit et femias generabit hec omnia cratebras pitissimus medicus scripsit mihi et maxime hystoria ipsa placuit nobis
Foliteris .i. pirgias
Folitis idem quod supra
Foliodes .i. apium risus
Foliodesis idem quod supra
Follo .i. lana
Fomos .i. vsnee
Fomisalbon .i. epatica
Fomitixa .i. cameleonta nigra
Fomi .i. sonꝰ vel vox
Fon idest ozimum quidam dicunt q̄ est cameleonta nigra.
Foxicalis .i. epatica
Forbion .i. euforbium
Formicalis .i. almusatagi
Formica est pustula parua que egreditur et fortasse vlcerat et fortasse resoluitur et color eius declinat ad citrinitatez et fit ex ea colera rubea et est vt granum milij
Forobros .i. litium
Forofion .i. cimbalaria
Forosmos .i. secunda spēs ethice.
Fosula .i. almea
Fossula est vlcus oculi tenui rotunditate formatum quod etiam botrion dicitur
Fosure vel fosire .i. vitis alba
Fones. i. timor inde pdrofonia vl pdrofonitia. i.

timor aque ab ydros quod est aqua et fonos qꝫ est timor
Fouos idem quod supra
Foydes .i. dolor qui causaē ex estu ꝛ solis calore
Foydesis idem quod supra
Foydesios idem quod supra
Flos salis ꝺd est .i.l. alo vel alosanctꝫ ꝛ santos
Flos siriacus .i. flos maluauisci
Flotidos idem quod supra
Florides .i. pes columbinus
Flon .i. purum
Flora est medicamē excoriatiuū cutis quod fit cerusa trita cuz oleo et cera modica coquatur in vase cupreo et vtere vt cathaplasma vnꝫ voluueris celeriꝰ coriū educē gal. i li. dmanidiaꝫ
Flos interpretatur lux
Flobarium .i. ambra

CAP CCLxxiij.

Lemmos grece ara. bufuri. latine vero tapsus barbassus. DYAS. capitulo flōmos flommos. i. tapsus barbassus. duo sunt eius genera masculꝰ et femina. vna est alba. s. masculus alia est nigra. s. femina. masculus aūt folia habet oblonga et angusta. et hastam tenuem et semen tenue. femia vero habet folia cauliculo similia sed asperiora et latiora et hastam longam cubito vno albaz et asperam flores viridis et albos et semen magrum Radix est illi dura policis grossitud mem habens nascitur in campis. Est alia flōmos agrestis virgas habens longas in se et arboreas et folia salue similia circa ꝛgas suas flores suos habet aurosos. aut mellinos sicut prassium. sed folia sunt illi aspera circa terrā et obrotunda. Est altez genus flōmos quod ligmitis dicitē aut triallis. folia habens tria aut ꝙtuor aut plura pinguia. et asspera et grossa quibus multi in lucernis vtuntur GAL. viij. sim. phar. cap. flōmos. flōmos. i. barbassus quedam est folijs alba quedam vero nigra. Et alba alia quidem est masculis cuius folia sunt strictiora. alia vero femina cuius folia sunt maiora Et vltra has est alia flōmos agria. i. barbassus siluestris nuncupata. auriferis est floribus radix puntica exñs gustu. Plinius cap. flōmon. Flōmon quaz latini barbassum vocant fri. et sic. cōplexionis est quaruz altera est masculus albidioribus folijs atqz angustioribus. Altera femina folijs laciozibus atqz nigris. Est aliud genus quod latini herbā lucernalem vocant ab eo qꝺ ex ea lucem faciunt vnde et lucibres eam vocant eo qꝺ lucem pbeat vmbris. POSS. E. DYAS. Radices eis generis sunt stiptice. fluxū ventris vnimodus ipsaz datus cum vino stringit. Elixatura eaz bibita ꝺquassationes et dolores lateꝛ tollit. tussim mitigat. dolorem dentiū gargarismo adhibita cōpescit. flōmos vero que florem habet aurosū capillos inficit. folia eius cocta in aqua et vt cathaplasma impsita duricies ⁊ tumores oculoꝛ soluent maligna vulnera melle et vino addito ad sanitatem pducunt aceto vero mixto vulneribus re entibus singulare pfidium est. punctū scorpionis mitigat. Agrestis flōmos folia combustiom opitulāt ur. folia eius que dicitē femma cum caricis cōposita memoratis cancris putredinem non admittit. GAL. Radix eius fluxibiles passiones iuuat. gargarizāt aūt eam in ore quidam ad dentium dolorem folia vero diaforetice sunt vtutis. flores eius capillos purificāt oim em folia siccatiue ⁊ moderate abstersiue sūt virtutis. Plinius fomētatio facta ex vino decoctōis eius valet contra emorroidas. Ad idem valet si anus ex eo tergaē post assellatōnem. valet etiā ad tenasmonē encatisma ex aqua decoctōms et contra fluxum ventris
Flomus idem quod supra
Flos eris fit ex erefriso a fornace trāslato id qꝫ sponte inde cadit ē flos eris illud vero quod vi excutitur dicitē erugo eris. et potissime hec fūt cum aqua refrigeratur. ista manifestius inueniesi. l. l. boas
Flores trach .i. antecrocum
Flos vitis agrestis quid est. l. l. enātium
Frosin .i. leticia
Fthonegos .i. sonus

CAP CCLxxiij.

Vara grece lichinis. latine vero marcinella. valeriana herba gatte herba benedicta amatilla. gemcularis. antilla fistar valentina. serpillum maius. SERA. li. agre. cap. fu. auct. dyas. fu. est spica siluestris habens folia similia folijs herbe ꝙ dicitur grece yposellinum vel ysopellimū et habz stipitem longitudie vnus brachij. aut amplꝰ cuius color declinat ad purpureitatē. et est inferius cōcauus et nodosus habens florem in figura similē narciso misi qꝫ est minor eo. sed in albedine ē sicut ille et ē in eo paz purpurei coloris. Et illud quod est inferius est grossius ꝙꝫ qꝫ est supius sicut spica frumēti. Radix eius subtilem modum pnuli digiti. et ingrediūtur ab inferioribus eius come inolute sicut squmantūm elleborus niger. et sunt muicem adherentes quarum color vergit ad albedinē et habet odorem bonum et est aliquantulū i ca de odore nardi cū pauca pinguedine. Et quod de ipsa administratur est radix eius cū comis suis. GAL. viij. sim. phar. cap. fu. ꝺm translatōem grecā. fu aromatica quodāmodo est huius herba nardo similis scꝺm vtutem. sed ad plurimū deficiens Et idem eodē libro scꝺm translatōem arabicā ¶ in radice ipsius plante est aromaticitas Et vtus eiꝰ assimilatur vtuti spice nardi. et est ca. in sebo gradu sic in fine eius. DYAS. scꝺm translatōem nostram. fu. multi nardum agrestem appellant. ssa scitur in ponto folia habet similia elleboro vel similia ypposelino siue apio siluatico hasta est illi lenis et mollis sub purpurea et nodosa crescens

de terra cubito vno aut amplius flores similes habet narciſco in figura miſi quia eſt minor eo. ſed ſimilis in albedine. radix eſt illi in robore digiti minoris ſimil' iunco aut elleboro nigro colore rufa cum odore grato ex qua alie excreſcūt pue implicate ſicut elleborꝰ niger Plinꝰ cap. fu. fu. genus eſt herbe odorate in ponto naſcīt̄ per mterualla nodos habens et flores albos minores q̄ naciſcus que habz folia ſimilia apij ſil uatici tirſum rufū mollem et cauum ac lenē. Radix eius fubrufa in modum puſilli digiti. ex qua alie excreſcunt mīores implicate. vnde equalis eſt vtutis ſpice ſed plus puocat vrinam et ē cal. inj. ſic in pncipio ſecūdi. eſt feruentis vtutis et mictualis Paulus cap. fu. fu. ca. et ſic in ſcō gradu eſt. Radix eius in medicina ponitur vtutem habz diuretica. POSSE. GAL. ſcōm trāſlatōem ara. fu. puocat vrinam dyas. fu feruentis eſt vtutis et mictualis cuius elixatura fac̄ ad lateris dolorez. mēſtrua mouet ātidotis miſcet̄ Paulus otra ſtranguriā et diſuriam detur vinum decoctōis eius herba etiā decocta et ſuppoſita vrinam puocat ad digeſtionē ſtomachi et dolorem ſtomachi ex frigida cauſa detur vinuz decoctōis eius a ſemis feniculi vel maſticis cū ſuco alicꝰ herbe diuretice otra viciuz pectoris detur vinum decoctōis eius et gūmi arabici ad ſuppfluitatem matricis deſiccandā fiat fomentū ex aqua decoctōis vel ſūpoſitoriū ex bombice tincta in cōfectione facta ex puluere eius et oleo muſcellino vel cōi otra opilatōem ſplenis et epatis ex frigida cauſa vinū detur decoctōis eius

Fucata veſtis .i. rubea veſtis
Fuca eſt ſicut puluis et inuenitur ſub lapide aſij et eſt flos eius
Fucala .i. potus qui fit de ordeo et aqua
Fuchab idem quod ſupra
Fuchaba idem quod ſupra
Fuchabiloſus .i. ciclamen
Fucina .i. peucedanum
Fucianum idem quod ſupra
Fucidion .i. melliloton
Fucolion .i. lenticula aque
Fucos idem quod ſupra
Fuchos idem quod ſupra
Fucus eſt ſpēs herbe de qua lana tingitur rubea inde fucata veſtis ſic tincta
Fucūblen .i. vnce
Fufoſac .i. polium
Fufoſacion idem quod ſupra
Fufus .i. ſpecies volubilis
Fulful fructus eſt ſimilis glandi in virtute durꝰ et punticus in ſapore
Fufuls idem quod ſupra
Fugel .i. rafanus
Fugeli idem quod ſupra
Fugeblan .i. cimbalaria
Fugia .i. fuligo
Fugille ſunt apāta de genere apoſtematum glādulorum

Fugil .i. fugel
Fulel .i. faliel
Fuliel idem quod ſupra
Fulgeil .i. memite
Fulgeilen .i. ziniar
Fuligo dicitur eo q̄ ex fumo fit et muro adhe ret per otinuam effumationem
Fugile .i. fuligo
Fuli .i. faba
Fulica eſt quedam auis nigra que continue degit in aquis.
Fulcinum eſt herba ſaponaria.
Fulomos eſt herba que ꝺr teſticulus ſacerdotis.
Fullones ſunt illi qui lauant et recōcināt pānos et potiſſime de lana. ſſa lana vocatur fullo et ꝓpter hoc ſaponaria vocatur herba fullonū qz ex ea lauant et abſtergunt pannos fullones. Similiter diſpacus ſiue vga paſtoris vocat̄ cardo fullonū. qz fullones vtunt̄ eo pānos recōciādo
Fulume .i. radix piperis
Fuluus .i. albus
Fuluum .i. ſubrufum
Fulfulume .i. radix piperis
Fulfulumia .i. radix piperis et eſt lignum eius
Fulful abarack .i. piper album
Fulfu idem quod ſupra
Fulful elbetb .i. piper nigrum
Fulfulmion .i. ozimum montanū
Fulfuben idem quod ſupra.
Fult quid eſt. l. l. futa
Fumaria .i. fumus terre
Fumarion idem quod ſupra
Fumatrios .i. os mundi
Fumon .i. iuſquiamus niger
Fumomon idem quod ſupra
Fumoſac .i. ceterac
Fumus quid eſt. l. l. cocham
Fumus terre quid eſt. l. l. ſtetig
Fumoſon .i. caprifolium
Funaleſus genus eſt artemite et eſt ſpecies buthormarien
Funacaleſus idem quod ſupra
Funoſis .i. ſatirialis
Funoſios idem quod ſupra
Funoblaron .i. blaccebiſancia
Fumfich .i. amonium
Fungus dicitur q̄ multociens comedentes mortui ſunt et arabice vocatur acar
Fungus abietis .i. agaricus
Fungus veſunicus .i. terra tuberi et vocatur arabice hamech
Furaſon .i. apium riſus
Furca fit de ordeo et eſt ceruiſia p c
Furobaa idem quod ſupra
Furioſuſon .i. antrax
Furios idem quod ſupra
Fuuribon .i. mentaſtrum
Fufur .i. genus portulace
Furſti .i. pmus
Furogi .i. gallus

Furegigi idem quod supra
Furegiodos .i. acorus
Furũculus .i. carbunculus malus feruens tumor
Furbuculus .i. animal simile aranee quod vocat venatrix muscarz .l.l. murechion
Fubuleulcutis idem quod supra
Furbum .i. fuscum
Furfur quid est .l.l. cantabrum
Fuefurisca ptiriasis .i. furfur capitis
Fursus .i. caro addirain ore matricis que ꝓlongatur in estate et breuiatur in yeme.
Fusalum .i. faufel
Fusalium idem quod supra
Fusalidos .i. alkekengi
Fusel .i. planta que assimilatur nuci muscate qua caremus
Fuserachon .i. matrissiluia
Fusiricon .i. medicamen ad scabiem et est fakiricon vel alfakiricon
Fustic .i. festuca
Fusol .i. rubetur
Fusolium idem quod supra
Fustoch .i. festuca
Fusiricium altea
Fhuriciõ idem quod supra
Fusuricon .i. alfakiricon

CAP CCLXXv.

Vta ara. vel fult vel hais vel halca grece benge vel tragꝰ vel zeya vel ellica latiẽ vero spelta SERA .li. agre. cap. fult. fult .i. spelta et ipsa ẽ sicut ordei granum Et sunt eius due spẽs in vna iuemũẽ duo grana et i alia vnũ et qlibet granũ in cortice suo a ipm q̃dez mimꝰ nutrit q̃ ordiũ a ẽ boni saporis panis em q̃ ex eo fit mimꝰ nutrit q̃ panis tritici vel ordei. Et idẽ auctoritate dyas. tragus figura eius est figura grani quod dicitur candarusũ. et est minoris nutrimenti quia multũ habet de furfure et non est facilis digestionis. et mollit ventrem. Et idem auct. Pauli tragus est spelta. et est ex spẽbus granorꝫ mala stomaco et lemt ventrez Et idem auct. ysaac est fri. et hu. viscosa GAL. ꝑmo de edulis cap. zeia auct. dyas. zeia duplex hec quidem est simplex et vocatur kirmõ hec aũt dikolikos vocatẽ in duobus quidẽ in volucris. ziugatuz habens semen. minus aũt nutritiua frumẽtis. Est em ꝑ fundarꝫ radicum et multorꝫ calamorum fructus aũt leuissimus et affectatus ab oibus animalibꝰ Est aũt simile frumentis in frigidis regionibus cultum fit aũt magis nutritiua si cum ordeo aptaqꝫ stomaco farina facta ex eo et frumẽto fiũt pultes est aũt satis nutritiuũ et facile ellaborabile magis aũt subcitatiuũ ventris. Et idez vi. sim. phar. cap. zeia. Zeia siue spelta mediam qꝫ ammodo ⁊tutem habet inter frumẽta et ordea. Et ideo innotescat tibi ꝑ ea POSSE. SERA mollit naturam et generat inflatões et rugitus et est bona viscositatibus pulmonis et pectoris et forti tussi. ssam fiunt ex ea loboc. et pultes. q ꝓuocat vrinam. et mũdificat renes et vesicas.
Fura .i. lunaria
Fural .i. crocomagna
Fur .i. fex antiqui
Frudon .i. laurus vel bacce eius
Fructus hortarij .i. estiualis
Fructus iumperi quid est .l.l. habilhalach
Frumentum quid est .l.l. heuda

SEQVITVR. DE G

Aisso idest herba fullonũ vel saponaria que osatis grece dicitur .l.l. borich.
Gaira idest colla
Gabiragarab vm Paulum in ꝓprio capitulo est. plãta similis nesplio acuti odoris quã multi dicũt esse speciem ciramomi cuius odore insaniũt homies ad coitum furientes. et mulieres sui odore querentes coitum clamant vt gatte
Gabiragubeira .i. nespilla
Gafati .i. eupatorium
Gafatin idem quod supra
Gafasul .i. grana solis
Gafeata .i. eupatorium
Gafecol .i. blaccebisancia
Gafesol idem quod supra
Gafir eupatorium
Gafit .i. policaria vl̃ comiza sed falso ymo est eupatorium.
Gagada .i. centaurea
Gagates .i. lapis niger ꝓ q̃ .l.l. lapis gagates
Gagarab .i. antimomum
Gagail .i. aisso
Gagila .i. aquila
Gagif .i. vsnee
Gazimon .i ypericon

CAP. CCLXXvi.

Abaleb ara. grece labar vel Stratiotis vel facus qui in colmatibus. latine lenticula aq̃ vel lentigo aq̃ SERA. li. agre. cap. gabaleb .i. lenticula aq̃ ex ea est maria et ex ea est aque dulcis. sed illa q̃ est aque dulcis est lenticula que repitur super aquas erecta habens corticẽ viridem et est rotũda sicut lenticula similis est ei in figura sua. Et repitur in lapidibus sup aquã erecta natãs super faciem aque. GAL. viij. sim. phar. capitulo straciotis. Straciotis siue stractoris qui q̃dez est aquosus humidus et frigidus virtute est qui vero terrestris habet quid stipticitatis. et idez eodem li. cap. facus. Facus. i. lenticula aquatica hu. et fri. est cõplexionis in sco gradu existens scõm vtrunqꝫ Paulus cap. stratiotis Stratiotis herba est que nascitur in supficie aque sine radice cum foliis similibus sepuiue. est autez ⁊tutis

redarguētis ac remordētis·DYAS·cap·de lē
ticula aque·lenticula colorem viridē habens vir
tus est ei frigida·POSSE·GAL·habet quid
stipticitatis ꝓpter quod vulnera pōt cosolidare
et vlceribus est vtilis quidā aūt eo et ad moro/
sagias vtuntur et ad fistulas Paulus potu da=
ta valet ad fluorem sanguinis ex remb9·q cum
aceto otrita atq; vt cathaplasma adhib ita·dy
as·omnes tumores spargit igne actū extinguit·
podagricis·necesse miscetur medicamibus iola
et cum polēta apponitur infantib9 et entirocel
licis prestat effectum·
Glalac inde mugalac·i·lac acetosum
Galanga ciperus babilonicus idem quidam di
cunt ꝙ est frutex·l·l·ghulūgen
Gala ·i·lac
Galab ·i·alnes indum
Galacon est quoddam genus eris
Galaktidos litho·i·lacteus lapis
Galatina dicitur quoniaz est quasi lactei coloris
et est sapor quidam.
Galac·i·lac inde origalac·i·lac acetosum
Galas ·i·vulpis
Galatides ·i·titimallus
Galacon ·i·genus eris
Galbanum est sucus vel lacrimū cuiusc; speciei
ferule que grece &r narticos et est semen ei9 ca
reos· ·l·henealbegi
Galca ·i·cefalea
Galgasama·i·caro pāniculosa anexa palato sub
vue a pendens cohoperiens caput canne
Galla quid est·l·l·haff·
Galla ozida·i·galla asiana que fertur ab asia re
gione et vocatur similiter cecidos alapsalis et ē
fructus quercus pro quo·l·l·haff
Galla cipressi quid est·l·l·sasb
Gallatera ·i·lactens porcellus

CAP· CCLXXvij·

Aleobesis vel galecbdelon DYAS
capitulo galeobesis frutex est puus
cui virga est et folia similia vt ice
sed folia tenuiora qui digito cōfricata ꝺ cauez o
dorem habet et habet flores minutos et purpu
reos· nascitur circa ortos et in vijs et sup omnia
tecta regulata·POSSE·DYAS·folia et ha=
ste cuius duricies soluūt · et cancros māmarum
scrofas et parotidas spgunt pustulis medicāt
vt cathaplasma imposita quod bis in die abjci
atur et tepidum iterq; imponitur adm ꝓpter aceto·
Elixatura eius fomēto adhīta pascētia vulnera
abstinet et putredines limpidat·tumores q; can
cros spargit addito sale
Galea ·i·regalea
Galeos ·i·mustela
Galerica ·i·kalandra auis
Galeon dictum est eo ꝙ lac cohagulat folia ha
bet et bastam similem aperme sed erectam nasci
tur in campis
Galbene ·i·nux vomica
Galliciten ·i·titimallus
Galli ·i·mustela
Gallizafil ·i· cibatiū ex lentibus
Galipsi ·i·rafanus

CAP· CCLXXviij·

Alion·DYAS·cap·galion· dictus
est sic eo ꝙ lac cohagulat folia ha
bet et hastaz similē aperme sed ere
ctam POSSE·DYAS· flos eius constrictiue
vtutis est demq; obustionibus imposit9 opitu
latur fluxum sanguinis abstinet· miscetur et ce
rotis olei rosei et in sole ponitur q̄diu album fit
et pro acopo mvsum transit·Radix vero ei9 ac
cepta ventrē stimulat ꝓnascit i cāpis q; i pratis
Galichia ·i· cassia lignea·
Galgia ·i·tinea
Galcis ·i·vulpis
Gallia est medicina opposita ex pluribus spēbus
aromaticis· et habet plures spēs ꝑm diuersita
tem opositōis eius q̄m dicitur gallia muscata q̄
niam in ea ingreditur plus de musco ꝙ in alijs
spēbus·et &r gallia sembellie quoniā ponitur
ex aromatibus et quibusdā laxatiuis·ꝓnam sem=
bellia idem ꝙ quoddaz medicamen opositum ex
aromatibus et ex quibusdam laxatiuis· Et ē gal
lia alefangie·i· gallia aromatica quoniā eius cō
fectio in fine aromatizatur cum rebus odoriferis
oēs p̄dictas species inuenies in antidotario da=
mascen Et est etiā gallia ventriū vt apparet in
·l·such· Et ē gallia cozij vt apparet in īa predi
cta·Et est gallia regalis q̄ ponē in ātidotario
Auic·et illa vocaē similiter gallia magna vnꝺ
qñ in receptōmbus ponitur gallia simplicit̄ in
telligitur gallia muscata
Gallideoz aromie·i·Florum citronie
Gallitricon ·i·pollitricon
Gallina gallus et pulli9 eoz quid ē·l·l·gigeg
Gallitrina ·i·lactentia
Gallitricus·i·sanguinaria eo ꝙ naribus impositā
ta sanguinem fluere facit·ꝓnascitur cir
ca vias et saxosis locis·habet in fūmitate velut
pedes galli
Galliosis ·i·arsenicum
Gallitricon ·i·centrum galli
Gallicrista idem quod supra
Gallitricum silvestre idem quod supra
Galum ·i·menta
Gallus galliceus·i·capo sc&m quosdaz sed fal
so quoniā gallus galliceus intelligē gall9 gal
line·et potissime fortis et antiquus. Et hoc con
firmatur in codice in titulo de paricidijs·l·pria
Eius vtutes inuenies in·l·gigeg·
Gallus cuspidus ·i·fortis
Gallus matricis ·i·mola matricis
Gallus silvestris·i·fasianus et est ficticiis com=
plexionis ꝙ ille qui nutritur in domibus
Ganones ·i·apā gule et vuee
Ganolor ·i·bibar
Ganolonon idem quod supra

Gara alexandrie quid est·l.·l·dasnoides
Garabait ·i·radix rubee
Garab vel algarab·i·fistula lacrimalis
Garabab·i·salix vnde ligantur arbores

CAP· CCLxxix

Ara ara·grece dasne latine laurus
SERA·li·agre·cap·gara vel gar
auct·dyas ·ex eo est bñs stricta fo
lia·et ex eo est habens latiora et est masculus q
calefaciunt et deficcant calefactõe et deficcat õe
forti et granum eius est forcius DIAS·cap·8
lauro secõm translatõem grecã Laurus alia ẽ la
tiorum foliorꝫ alia tenuiorem sed vtreqꝫ feruen
tis vturis sunt atqꝫ recorporatiue quaꝫ elixatu
ra ca·est·GAL·vi·sim·phar·cap·dasne·Dasne
arboris siue lauri tam folia q̃ fructꝰ siccãt q ca
lefaciunt vehemẽter· plus tñ fructus q̃ folia·
Cortex vero radicis minus quidẽ acer et calidꝰ
magis aũt amarus et quid stipticitatis habet·
Juuenalis lauꝰ est arbor cuius foliis victores
coronãtur vñde lauro ꝓpter victoriam corona
tus & laureatus et corona qua ꝓpter ẏgimita
tem mulieres coronãtur vocaẽ laureola· POS
SE·DIAS·elixatura eius si in stafio missa fue
rit et desup sedeat vesice et matricis dolorem
cõpescit·huius folia virida stiptica que tunsa et
cathaplasmatibꝰ adhĩta vespaꝫ et apum pcu
stum ꝓhibent·et omnes tumores spergent·Et
si sinapi aut polẽte misceantur et viridia bibita
nauseam ꝓuocant·stomacuz subuertũt· huius
bacca plus ca·est q̃ folia et habet ẏtutem forci
orẽ que tunsa et electuarij more melle collecta
tussientes q̃ptificos·orthopnoicos q toracis reu
matismũ sanitat restituit cum vino bibita icti
bus scorpionum occurrit·maculas nigras deter
git sucus eius aurium surditatẽ manere nõ sinit
et mecõgruos sonos cum vino et oleo rosaꝫ ad
hibita compescit·Acopis et vnctionibus cali
dis notabiliter miscetur·ẏtutibus etiã diafore
ticis necesse miscetur·cortũ eiusdẽ arb oris tritũ
et bibitum calculos frangit·aborsum excludit·e
paticis obilis tribus cum vino bibitũ pstat effe
ctum·sucus vero radicis eius minus ẽ acer et tã
est amarus et magis stipticus ꝓpter quod lapi
des vesice rumpit omis autẽ arbor vires habet
acriter relaxantes et calefaciẽtes et euaporan
tes. GAL·laurus lapides frangit et epaticis cõ
fert bibitus cum vino odorifero in pondere triũ
obulorꝫ siue iiij·damch·
Gardarig i· cum caro rubea intus in palpebra
inferiori et videtur sicut rosa rubea
Gargareon ·i·vulua
Garefol ·i·vppupa auis
Garbe est species salicis
Gardengi est caro rubea crescens in palpebra
inferiori·
Garde est quedã auis sic vocata
Gariofilus quid est·l.·l·harmufel·

CAP CCLXXX.

Ariofilata latine grece lapagum
gariofilata est herba similis agri
monie cuius radix odorez habz Go
riofilatum dicta a quibusdã sana
munda et enantia et pes leporis et
oculus leporis ca· est et sic·in scõo gradu· POS
SE·herba ipsa trita et sucus eius fisculis mix
tus sanat ipsas·similiter opatur ore capti9·ad
mẽstrua ꝓuocanda fiat fomentuz ex aqua deco
ctionis eius·contra collicã et ad digestionẽ con
fortandũ detur vinum decoctõnis eius· GAL·
vi·sim·phar·cap·lapagum Lapagũ·i·ocuꝰ le
poris siccatiue ẏtutis est vt q̃ secundũ ventrez
reumata sufficienter sistat
Gariofilatum est quedã ofectiõ sic vocata que
fit ex gariofilis et cetera·
Garis flumins ·i·sincus
Gariofilon ẽ herba q̃ vocaẽ filius ante patrem
Garien ·i·pecora
Garicon ·i·agaricus
Gariofilata agrestis ·i·baccara
Garbi ·i·salix
Garon ·i·piretrum
Gariopiũ·i·herba q̃ vocaẽ testiculꝰ sacerdotis
Gariobium idem quod supra
Garifel ·i·gariofilus
Garus vulgariter & almuria quod est quasi sal
sum garum· Et modus fiendi est iste fit garus
de piscibus puis hoc mõ ponunt̃ in aliquo vase
hñte mferius orificiũ latum et supius strictũ et
fit veluti lectos hmõi pisciculoꝫ vel more lecti
sternũtur in vase postea supponitur sal et sup
ponitur ꝑdictus ordo lapillorꝫ et sic fit donec
fit vas plenum et tunc pmittitur imorari per ali
quod tẽpus tandem explorato sapore et grato
inuento extrahitur garꝫ vel garus potest dici q̃
libet salmuria sapida vt habetur in·l·cõbin·vi
tutes autẽ eius inuenies in littera muri
Garus quid est·l·l·muri
Gascata ·i·eupatorium
Gascefati ·i·cefalio
Gasmemi ·i·folium mil
Gasmemin idem quod supra
Gazel est quoddã aiaĩal qd alitur vltra mare
et muscꝰ inde nascit̃ vt apparet in lra misch·
Gazelus idem quod supra
Glarea·i· gũmi cum aũt simpliciter pomẽ gum
mi·Gũmi arabicum intelligitur

CAP· CCLXXXi·

Laspatella vel afrodisia l' venerea
vel piper apium grece Acorus la
tine vel spatella vel gladiolus ara
vero laeg vel bulbegi vel naeg vel bogoc vl
zueg·Acorus ca·est et sic·in scõo gradu qui si
milit̃er gladiolus vocatur qui non tãtum i aquo
sis locis sed etiã siccis et maritimis crescit·Est a
lia spẽs gladioli quam inuenies si·l·l·dixeris·
SERA. li·agre·laeg·i·acorus et latine nomi
natur spatella vel gladiolus·folia eius sunt similia

folijs vris mſi quia fūt ſubtiliora q̄ latiora ad al bedinem declmātia et fūmitas ipſoꝝ eſt rigi a et acuta et ad ſimilitudinē gladij·q̄ habet florē crocei coloris et radices non habet multū diſſi miles a radice iris mſi qz fūt multum adherentes admuicē et non ſunt recte ſed tortuoſe q̄ ha bentes nodos et geniculatas et color eaꝝ ē exterior trahens ad rubedinē et habet acutum ſa porem et habet ſemen plenū denſum odoris pla cabilis. Et melior ex eo eſt radix illa que eſt alba et non tortuoſa plena bonū habens odorez que fertur de regiōe kilkis eſt hmōi·GAL·vi·ſim· p̄bar·cap·de acoro ſcōm tranſlatōem arabicam quod de ipſo adminiſtratur eſt radix eius ſubſtan cia eius ſubtilis et ſapor eius eſt acutus cū pau ca amaritudine·Et odor eius non eſt malus· c9 ytus eſt ca·et ſic·in ſcdo gradu·DYAS·capi tulo de acoro ſcōm tranſlatōem noſtraz Acor9 vel venerea vel afrodiſia·vel piper apium her ba eſt folia habens ſimilia yri lata et oblonga q̄ ex albida et in fūmum denſa et acuta quaſi gla diꝰ florem auroſum radicem diſſimilem obtor/ tam geniculatā et nodoſam exterius ad rubedi nem declinantem guſtum acrem et aliquatenus odoratam ſemen vero habet planum et ſpiſſum et integꝝ et ip̄m odoris ſuauis·poteſt quod et meū ſed in oibus efficatior eſt et magis calefa cit·POSSE· contra viciū ſplenis et epatis ac cipiatur libera. i·acori aliquātulū triti et mace rentur per tres dies in aceto· poſtea coquat ad mediū aceti et coletur et collature addatur mel et itez ad ꝺſumptōem aceti coquatur·iſtud au tem oximel detur quotidie in mane pacienti cum decoctione acori. Ad idem liberam ℈ ſuci apij et pulueris eius·ʒ·℈ et aceti liberā ℈ q̄ olei·ʒ·i·ſera pini·ʒ·ij·et puluerīs armuniaci·ʒ·ij·et ſimul per mitte per noctem et mane coque vſqz ad mediū dein de appone puluerē ipſius acori et ex tali vn guento ſplenem et epar malaxando mamb9 in unge·Et ſi vis facere cerotū adde decoctiom ce ram et ex tali ceroto vnge·vmū et iam decoctio nis eius valet ad idem·ſed non detur febricitan ti·Contra hpcteritiā coquatur radix acori mꝰ aq̄ et coletur et in colatura coquātur cicera rubea q̄ detur ius pacienti fūmum remediū eſt ſi fuerit ſi ne ſe·Balneum eius ad idem valet· contra pan num oculoꝝ ſucus acori et ſuc9 femculi et amſi ponantur in vaſe eneo et ſoli exponatur vt hu miditas ꝺſumatur·poſtea apponat puluis aloes et ponātur ad ignem et coletur per pannū et co latura ponatur i vaſe eneo et cum opus fuerit cū penna in oculo ponatur·folia eius p pauimētuz ſparſa mire aerem actualiter infrigidāt·dicitur q̄ ſi quis habet acorum ſup ſe nunq̄ poteſt in curiere fluxum ſanguinis vel ſpaſmū GAL·aco rus ꝓuocat vrinas et ſplenb9 ſcliratis cōfert et abſtergit et ſubtiliat groſſitiē cortice melior eſt ſucus eius. DYAS·ſucus radicis eius clari tatem oculoꝝ p̄ſtat mirifice que radix ca et ſic· eſt vtilis minū et leptomeris ſcliroſim iuuans

ſplenis·et mouēs vrinam potato ſuco·Aqua vē ro in qua decocta fuerit diuretica eſt vitlis etiā eſt pleureticis et toracis paſſionib9·et epatis q̄ terminoſis et corruptelis ſpleneticis vtilior eſt et ſtranguriosis qui vrinam faciunt cum dolore et ad morſū ypentis efficax eſt·ad mulierū men ſtrua p fomētum vtilis eſt miſcetur etiā antido tis et tiriacis ad duriciem vrine ex radice eius cū aqua decocta ad terciam dabis bibere p triduū et vrinam mirifice deducit·et ſtrangurią ſanat ſſe apes eramiment et fugiant. herbaz ipſaz in vaſe apum ſuſpende et a vento nunq̄ ſeducent hec herba raro inuenitur nec eam quis ſcire po terit mſi cum floſculum emiſerit·ſſaſcit locis cul tis et ortis et aratis·lege eā menſe auguſti·ſſā vix inuenitur ſine floze qz p florem agnoſcit

Glaucamata	·i·albugines oculoꝝ
Glaucion	·i·viola
Glaucios ritis	·i·celidonia
Glabies	·i·tinea
Glaber	·i·caluus

Glaucoſis eſt oculoꝝ ſubalbedovl glaucedo q̄ accidit vuee tunice ſicut apparet in ſenioꝝ oculis. glauci nāq̄ dicunt oculi vulgo varij dicun tur glaucoma vero egritudo inde vocatur iter dum tamē vnū pro alio repitur

Glandis·i·fructus quercus vel ipſa arbor pro arbore·l·l·bullos et pro fructu·l·l·baff·

Glauquion	·i·glaucium

Glaucoma·i·egritudo oculi incurabilis ſm ve teres idē eſt quod ypochimia ſed apud poſteri ores non ſunt idem·ſſam glaucoma eſt oīno in curabilis ypochimia vero nō omnis·et eſt aqua in oculo glaucoma eſt egritudo in qua debilitat actus videndi ꝓpter nimiā glaucedinē oculoꝝ·

Gladiolus quid eſt·l·l·dixeris

Gladiolus ſegetalis quid eſt·l·l·Fagaſmon

Glaus	·i·noctua
Glaucomicum	·i·pulegium
Glaucius rizi	·i·celidonia

CAP CCLXXXVij.

Laucium·i·memithe DYAS·cap· memithe·Memithe vel glacium eſt ſucus herbe eiuſdem nois·folia ha bētis papaueri ſimilia·hec folia calido cinere co operiūtur et ſic ſucum emittūt· Alij herbam m olla mittunt et circūlimiūt creta et in furnū fer uentem mittūt et ſic folijs maceratis ſucum exp munt·et ſiccatum in ſole in paſtillos redigunt· eius eſt optimū quod eſt crocei coloris intus et guſtu amaz·et odore graui·miſcetur ocularī bus medicinis et cetera Et idem ſm aliam bonā tranſlatōem capitulo ſupradicto

Glaucū ſucus eſt herbe naſcentis in ſiria in ge rapoli. folia habet ſimilia miconio ceraticis ſed pinguiora·et ſuper terrā ſpanſa·odorem habz grauem guſtu amaro ſucum multuz habet croci ſimilem·folia eius cines mittunt in cacabis et in cibarijs coquūt que cuz coxerint exſucāt et glau

cum faciunt· Plinius cap·de glaucio·Glaucium in syria et persia nascitur humilis herba foliis & cisis fere papaueris minoribꝰ tñ sordidioribus que odoris terri gustus amari cum astrictione a stipticitate·et gūmi habet crocei coloris·Multi vero errauerūt in hac herba quidā putauerūt q̄ esset celidonia·quidā putauerūt q̄ esset papauer cornutum et sic vocatur apud Auic· Et ego vidi meo tempore multos in hoc errare· Et multi errauerunt tempore dyas·Nam Dyas capitulo de monte ratides dicit q̄ multi falso putaeurūt glaucium ibi fieri propter similitudinem folio rum·quod autē glacium fit memite vel sief eius apparet multis testimonijs Nam vbi ponūt alexander et alij greci glaucū Anic·et alij ponunt sief memithe p̄terea apud Sera·quicqd dicit & memithe auct·dyas·non est aliud nisi quid dicitur apud dyas·cap· de glaucio inuenitur etiam oleum nouum glaucium · non ab hoc glaucio quia nihil recipit glaucij cuius afectionē etiam inuenī in antiquo antidotario sic vocatā et fine glaucio et est oīno calidum·Quod aūt vm veritatem glaucium fit memithe·l·i·celidonia et·l·chaschas et·l· memithe. GAL·vi·sim·phar·capitulo glaucium·Glaucū stipticat cum quadam delectatōe·infrigidat tñ manifeste ita vt sanet quidē sepius herisipillata et est in cōpositione cōposita ex aquosa et terrestri substantia vtriscq frigidis non tamē extreme sed ad modum aque fontanine·

Glaucosis·i·glaucitas in oculis vel alicubi

Graphia·i·scriptura inde melagraphicum in grum scriptum·

Grassula maior·i·herba grassula et est alia minor q̄ vermicularis & et sempuiua minor

Granum acetosum quod affertur ex corasceni·i· fragula

Granum nigrum ·i·nigella

Granum yndum·i·cartomū yndum q est aliud a nostro·l·l·habel nil

Granū alkakil·i·semen granati silue stris

Graffagia·i·scriptura inde melangraphicū migrum scriptū et aliqñ ponit̄ pro pipere nigro

Grona zelem·i·fructus tremule arboris vel piper et hopium·l·l·habel zelim

Grana paradisi quid sunt·l·l·nux sarcha

Granum capitis·i·stafisagria

Granū iumperi quid est·l·l·habilbalach·

Grana sensen·i·grana sisami q̄ nostro ydiomate vocantur iorlolene·

Grana nere·i·grana cerasi silueſtris

Grana kikil vel kilbil grana granati silueſtris·

Grana punica·i·mala granata·

Grana amomia·i·stafisagria

Grana sponsi·i·cubebe

Granum frumēti quid est·l·l·heuda

Granū tinctoꝝ a dyas·vocatur coccus sed arakacrmes·l·l·coccus

Granum anesceu est fructus cuiusdā arboris magne que lotbos vocatur a plinio in xpto cap·et a dyas· q̄ uis dyas·vocz ipm in alio cap·agri folium et est vm plinū granum simile iumpero·sed maiusculū hns interius nucleum durum cum sua medulla tectuz carne pauca dulcis saporis nigrū cum maturauerit quē multi fabam grecā et syriacam dicūt hysidorꝰ cap· de faba greca siriaca faba greca & arbor magna fructū ferens maiorem pipere cōmestibili gustu suauem inde et melli vocatur et latine ciceraso ·l·l·faba greca et·l·agrifolium

Grana solis·i·milium solis vel cauda porcina quid est·l·l·calb

Grana quid sunt·l·l·harmel

Grannm ben quid est·l·l·lalbanus repsico

Granum calasi vel caleti vel calebi vel culb idest grana solis

Granum mil·i·cartamus yndus et est aliud a nostro·l·l·habel nil·

Granum viride ē fructus arboris terrebinti vñ terrebintina colligitur que vocatur albotin ali qui dicunt q̄ est lentiscꝰ qui similiter & terebintus aliqui dicūt q̄ est anisum aliqui dicūt q̄ ē alfasaz qs inuenitur apud Surriam sed prima expositio est melior·l·l·botim

Granum asutaen est quoddā semen albuz puum vt piper arboris silueſtris vm quātitatē brachij habentis folia parum alba non tñ vehementis albedinis et est ca·habens paz humiditatis et est impinguatiuū auget sperma & excitat coitū

Granum alcelim vocatar ab Auic·et·Sera pip nigrum et sunt grana pua dulcia delectabil saporis subcitrini coloris que afferūtur a tunici q barbaria augmentant sperma·l·l·habel nil·

Grana vocantur pillule

Grana altugar·i·semma vrtice

Granoz almia haleab·i·nere et sunt cerasa silueſtria·l·l·mahaleb

Grana mitabel idem quod supra

Granum regis·i·cerasum et ideo sic dicitur quoniaz arabes habent de eo in copia sic videtur exponere S( ) vt apparet i·l·cerasine sed lo·mes· cap·de kerua exponit q̄ granum regis est magnum et paruū sed magnum est kerua et vocaē abelmeluch et ē cataputia maior Et ē alia cataputia minor et est grauuz regis paruum

Gramilbachi ·i·nux vomica

Granum culcul vel cucul quid est·l·l·habel·

Granum alkadar·i· granum viride

Granum vue quid est·l·l·harin

Granum indici quid est·l·l·nileg

Granum albelbel est semen granati silueſtris

Granum dulce quid est·l·l·atbel

Gradium ·i·cocognidium

Granias ·i·cornalia

Granaria ·i·tapsus

Granlar fit sicut nectar

Gramas sunt lippitudines que fiūt in obtalmia

Gracus ·i· crocus ortensis
Grami est species fructus quem ignoro
Granatum domesticum quid est·l·l· burnam
Granatum silvestre quid est·l·l· darsisabam·
Graidon ·i·lambrusca
Graucon ·i·craneum
Gratecon ·i·fructus bussi arboris
Granamina ·i·stafisagria
Grafones·i·vespa illud vocabulum ponitur in littera simus
Graco ·i·ircus
Grathausim est confectio quedam
Gramen quid est·l·l·agrostis
Gecreticum ge·interpretatur terra inde Gecreticum·i·terra que aufertur ab insula crete
Geleales·i·gagatems vel gagada
Gealidos ·i· sulfurata
Geapolidos idem quod supra
Geos·i·robile et est genus legumis·l·l·mes
Geosilion ·i·mentastrum
Geuseir·i·opoponax aliqui dicunt q est serapiū et est verius
Geuseir idem quod supra
Geusir idem quod supra
Geum ·i·nux
Geuzkauc ·i·nux muscata
Geuzeudi ·i·nux indica magna
Geuzmeltil·i·nux venenosa q̄ est frigidissima
Geuzalguar ·i·castaneola
Geuzmosil idem quod supra
Geuzmethen·i·planta nucis que plantatur ſraz geuz·i·nux methen·i·arbor
Gebara ·i·Flosca molendini
Gebaran idem quod supra
Gebaraflos ·i·abrotanum
Gecablon ·i·vsnee
Gecafras ·i·fragaria
Gerazum ·i·rana
Gecedros ·i·muscata
Gecebros idem quod supra
Gede ·i·pulegium
Gedeuil sunt quedā vene que dicūtur miseraice que sunt intra intestina et epar
Gedegum ·i·via vel canalis
Gefrise ·i·spongia marina
Gerfise idem quod supra
Geguerisset ·i·semen
Gegueis ·i·scariola
Gefuesif idem quod supra
Gehenech vel agehenech sunt due vene q̄ sunt in labio inferiori
Gelapedij ·i·sulfur
Gelatina piscium est qñ pisces coquūtur in aceto et postea congelatur acetum cum quo coquūtur et eodem modo fit cum carnibus
Gelnan ·i·balaustia
Gelthalatiche ·i·corium vetus
Gelona ·i·coloquintida
Geleda idem quod supra
Gelemabin·i·rose condite· siue cum sucaro et ē zuzarum rosaz siue cum melle et est mel ro·sed falso nam gelemabin vel geliabin ē mel ro·sed selemabin·i·zucarum ro·geliabin sirupꝰ rosaz
Gelbenec est vna spēs ellebori et apud quosdā est nux vomica
Gelblea ·i·volubilis
Gelde ·i·pellis
Gelfe ·i·duricies palpebraz
Gelfei idem quod supra
Geliffagos ·i·eliffagos
Gelios ·i·gentiana
Geliosus idem quod supra
Gelosac ·i·polium
Geluc ·i·cornu serpentis
Gelunza·i·granum pini maioris
Geloc idem quod supra
Gelude ·i·corium serpentis
Gelutran ·i·vsnee

CAP CCLXXXiiij.

Eldaceb ara·latine cutis vel coriū arietis·SERA.li.agre.cap.geldalcheb auct.gal·quādo accipiē corium arietis recēs sicut excoriatur aries.q ponitur sup locum percussionis cōfert adeo q curat percussionis lesionem in die vna et nocte qz maturat et resoluit loca percussa que sunt repleta sanguine·POSSE.SERA.cap.zelbele coriū lupi valet contra collicam hoc apparet similiter i·l·simus·DYAS.cap.solee·Solee sotulariūve tustaz qñ conburunt et cinis earū puluerizatur sup cōbustionē ignis et sup apātionem que fit in pedibus a strictura calciamentoz quemit qñ puluerizatur sup excoriatōem que fit in coxis & siccat et consolidat ea.et scorpiones fugiunt fumigium eius et alia venenosa
Geld alatich ·i·corium vetus
Geld ·i·corium
Gelt idem quod supra
Gēma est quedā ofectio et interptatur experta
Gemamon ·i·cotula
Gemara·i·ofectiones liquide quas mulieres faciunt ex quibus liniunt faciem
Gemma ·i·pna
Gemealoya ·i·semen
Geme ·i·dolor colli
Gemerac ·i·Flos eris
Gēma pelitis est genus crete vel terre vt aspalum colore nigro
Gemiale ·i·oleum metropium
Gemotilus ·i·mercurialis
Gemolaib ·i·agnus castus
Gemulac ·i·alaca
Gemul ·i·lunaria
Gembut ·i·spina alba
Genaba ·i·ala
Genar ·i·mulier
Genabar ·i·cinnabarum
Genella ·i·cucurbita alexādrina
Genaloia ·i·semen

Generare .i. parere hoc vocabulum ponitur m
.l. buthormarien

CAP. CCLxxxv.

Eneſtrella ſimilis ē geneſtre ſed mi
nor habet ſtipites minutos et an=
guſtiores et florem album facit. ge
neſtra vero croceum GAL. vi. fim. phar. cap.
de geneſtrella vm tranſlatōem grecam aſpalt9
ſiue geneſtrella vm guſtum acer ſimul et ſtipti=
cus eſt. poſtea ex diſſimilib9 videlicet ptib9 cō
ſtat. ptibus quidem ſuis acribus calefaciens al
teris vero .ſ. auſteris infrigidans quare ſecun8
vtraſq; infrigidat et deſiccat. Et ideo putrefa
ctionibus et reumatib us vtilis eſt

CAP. CCLXXXVI

Eneſtra latine. grece ſpartus vel
ſpargamū. ara. vero mabrahimch.
geneſtra due ſunt ſpēs ei9 Eſt vna
que dr geniſta que vm quoſdaz eſt mirica. Alij
dicunt q; eſt ſpecies mirice. cuius rami ſunt an
guloſi et folia triangulata ſunt. ſemen vt cera=
ſum ruffum puum tñ. Alia vero eſt que ſcdm
dyas. cap. de ſparto dr ſpartus. Et illa eſt vere
geneſtra vt dixit mihi herbaria greca de q̄ pli
nius geniſta inquit vinculi vſum preſtat floreſ
apibus gratiſſimi dubito an hec ſit quam gre=
ci auctores ſparton vocant. cum ex ea lina piſca
ria apud eos fieri docuerūt. ſemen eius quod eo
dem noīe appellauerūt in folliculis faſeolor mo
do naſcentiū purgat elbori vicē et cetera. GAL
viij. fim. phar cap. ſpargamū vel ſpartuz. i. ge
neſtra que vīnas apd nos ligat. dyas. cap. ſpar
tus. Spart9. i. geneſtra fructer vero eſt omibus
nota. ſemen eius affertur in folliculis ſicut faſe
olus. Et infra ſemen aliud minutū eſt ſemē ſicut
lenticula florem mellinū habens ſicut lentium.
JOMES. cap. de geneſtra mabarhimch vel ab
rāhūc. i. geneſtra et vocaī capiſtrū arboz et ē
arbor mōtana ſup c9 ſtipitē eleuaī denſitas fu
ſtiū multe rotunditatis et dū plicātur nō pacīū
tur fracturas. vnde ligantur ex eis arbores. et
pducunt flores ſimiles figure lunari cittitatis
multe et pferunt folliculos ſcdm ſemitaz orobi
habentes ſemina diſtincta ſicut lentes. Inquit
dyas. ca. eſt et ſic. complexionis in ſecūdo et ſe=
men eius eſt ca lidius et in flore eius et ſtipite ē
huiditas ſuperflua cum virtute inciſiua quare mul
tiplicat vomitū et ſunt oēs ptes eius oturba=
tiue inciſiue ſubtiliatiue et puocatiue. Rectifica
tio nocet ſtomaco et cordi et dixit filagius cum
melle ro. tollitur eius nocumentū et ſimiliter cū
roſis et maſtice. ſemen aūt eius pmandū eſt cū
aqua mellis roſar amſum aūt et ſemen feniculi
et dauci et ſimilia auferūt nocumētū ipſius flos
aūt eius decoctione mediocriter ſubſtinet. ſemen
vero eius plus. Paulus capitulo 8 geneſtra eſt
alia que vocatur geneſtra fri. et ſic. oplexionis
ſimilis geneſtre ſuperiori ſed minor eſt q habz ſti
pites minores et anguſtiores et album florē fa
cit. POSSE. DJAS. ſemē geneſtre et flos bi
bitus cum mulſa humores vomitibus purgat.
gal. fructus ſparti q baculor ſucus laxatiue nō
debilit et eſt virtutis. JOMES. per vomentū et
per ventrem educit flegma et cum fortitudie ve
hemēti materias que ſunt in iuncturis. et mundi
ficat renes ab oīb ſuperfluitatib9 et puocat vri
nam fortiter. et frangit lapidē in rembus et ve
ſica. et non pmittit materias figi in eis neq; la=
pidem denſari Et quādo flores eius cōtriti p
pmātur cum melle ro. aut cum ouo ſorbili reſol
uunt ſcrofulas. et oximel ex eis aut ſemis ipſius
ſoluit apanta ſplenis. Et ſi frequētatur vomit9
cum eis ouent ſciatice et podagre et doloſi re
num. Doſis eius eſt et pprie florū a. ʒ. ij. vſq; ad
quinq; ſeminū eius a. ʒ. ij. vſq; ad. iij. vel. iiij.
DYAS. ſemen eius et flos dibitus cū mulſa hu
mores vomitibus purgat. Paulus virtutē ha
bet oſtringendi. ad fluxū menſtruor valet fo=
mētū ex aq̄ decoctōis eius ſuppoſitoriū ec ex pul
uere eius et ſuco plātaginis. valet etiaz contra
diſinteriam pdictum fomentum
Genetia. i. libet quidā ſic vocatus
Gendebeduſter. i. caſtorium
Genſeechim .i. domeſticum
Geniotilis .i. mercurialis
Geniculata centumnodia. poligonia. proſerpi
nata ſanguinaria idem. et eſt alia ſpēs ſanguīa
rie differens ab illa. l. i. ſanguinaria
Geniculatis. i. inchibitis
Genitra .i. gummi rute montane
Gemmen .i. ſemen vel ſucus
Geniture. i. carnes ſuperflue que naſcuntur in cō
cauitatibus et opilantur
Genitale iter .i. aboꝛſus

CAP. CCLxxxvij.

Gentiana latine. grece narcan ara.
ſentiana. DJAS. cap. de gentiana
Gentiana dr inuēta eſſe ab impato
re illirico eiuſdem gētis. vnde et nomē accepit
cuius folia que circa radices ſunt nucis odorem
haben & ſunt ſimilia plantagini ſed paulo ſub
rufiora et in fimo diuiſa vel meſa in ſpēm ſerre
imediate habēs haſtam q̄ haſta lenis eſt et va
cua digiti habens ſimilitudinē longior duobus
cubitis nodoſa circa quos nodos folia naſcuntur
ſemen eſt et circa folia in pomulis latis q lenb9
et non inutile ſicut affodilli. radicez habet ſicut
ariſtologia longa ſolidam et amaram ſed mi=
griorem et fragiliorez naſcitur locis altis et hu
mectis et vmbroſis et cetera Plinius capitulo 8
gentiana hanc inuenit gencius illiricor rex q̄
vbiq; naſcens in illirico tñ pſtentiſſima. folio fra
ſtini. ſed magnitudine lactuce. caule tenero pol
licis groſſitudine cauo et mani ex interualliſ fo
liato. triū aliquādo cubitor. radice lenta ſub ni
gra fine odore aquoſa. montib9 ſubalpini plus
ſima. vſus in radice et ſuco et cetera. SERA.

libro agre cap· ſentiana auct· dyas· ſentiana ·i· gentiana et ē baſalaxa ſiue baſiliſca et ē plāta hñs folia que ſit iuxta radicē ſimilia folijs nucum vel plantagims et color ꝯ trahit ad rubedinē ſanguims et a medietate eius ſupius vſq; ad ſūmitatē incisione minuta ſicut ſerra· q habet haſtam concauā interius et lenem in groſſitudine digiti et longitudims brachij· et habet nodos ad ſemuicē diſtinctos in quibus naſcūtur folia· et habet ſemen velut in pomulis latis lembus ſicut ſemē plante que dr ſachilio· ſed habet radicem longā ſimilē radici ariſtologie longe groſſam amaram ad mgredimē declimantē q frangibilem· ſſaſcitur in mōtibus excelſis et locis vmbroſis et humidis Paulus cap· de gentiana· Gentiana ca· ē et ſic· m· iij· gradu· POSSE GAL· vi· fim phar· cap· ō gentiana ſcdm tranſlatōem arabicam· id quod de ipſa adminiſtratur eſt radix huius cuius ſapor eſt amarus in fine amaritudims. Et ẏtus eius eſt magna in mūdificatōne et abſterſione et apiēdo opilatōnem· eſt em̄ calefactiua et ſtiptica Et idem eodez libro et eodem capitulo ſcdm tranſlatōem grecā gentiana huius herbe radix efficax eſt vbi oportet ſubtiliare aliquid et abſtergere et deopilare nec eſt mirum ſi hoc ꝓ tōt amara violenter exiſtens· SERA· ego non vidi medicinā meliorē in morbis cams rabidi quando datur ex ea qualibet die ʒ· i· trita et cribrata cum ʒ· i· mirre et cuz ʒ· ij· pulueris cancroꝝ fluuialiū aduſtoꝝ in pñcipio egritudims anteq; timeāt aquaz· et hec quidem planta ẏtraria eſt venems mortiferis· q aufert nocumen tū coꝝ cum auxilio dei· DYAS· gentiana eſt acris et calefactoria q relaxās acrimonia et amaritudinē ſua· partū expellēs et ſerpentes fugans· Radici eius vtus eſt ca· et ſtiptica que radix· ʒ· ij· cum pipere et ruta et vino accepta morbis venenatis occurrit· ſuci eius· ʒ· ·i· accepta doloribus latez et cōquaſſatōmbus vtiliter ꝓdeſt ſtomaticis et epaticis cum aqua bibita maxime prodeſt· ſicut collirium ſuppoſita radix facit aborſū· vulneribus impoſita medet· ſucus eius ſicut licinū mūctus tumorē oculoruz compeſcit· maculas corporis tollit· Radix vero infuſa in aq̄ die bꝰ· v· et poſtea cocta q̄diu vtus ē ex ea dimittat ẏfricat̄ et ſic dliquat̄ poſtea aqua ipſa recoq̄t̄ q̄diu mellis ſpiſſitudinē faciat et reponitur in vaſe fictili ad vſum

Gengilida	·i· rapa
Genſeit	·i· oꝑponax
Genotium	·i· marrubium
Genoſcon	·i· vſnee
Gemoti	·i· Fermentu
Gepelbatar	·i· aſpaltum
Geptealbatar	idem quod ſupra
Gepteroia	·i· pix
Gepion	·i· aaron

Gepſem· i· lapis gipſi luminoſus puius cuiꝰ ſubtilitas augmētatur cum aduritur

Gepſin	idem quod ſupra
Geps	idem quod ſupra
Geraps	·i· periſteraon
Geramum	·ſ· terra

CAP· CCLXXXviij·

Eramon. DYAS· cap· geramon· Germon· i· cicutaria ſiue oxifilon· ſiue vt latini pimonia· cicutaria herba eſt folia habens ſimilia ammomi diuiſa et oblonga eſt radix illi rotunda et dulcis qne cōmeſta· aut cum vino bibita· ʒ· i· inflatōes matricis ſoluit ſiue ventoſitates· q inflatōes Eſt alia ſpecies huius herbe virgas habens tenues q pulueratas duobus palmis a terra aſcendētes et folia malue ſimilia· et in ſūmitate virgaꝝ caput eſt ſicut cicoree ſed hec medicine apta non eſt·

Gera ſacra vel diuina pigra amara

Geramos	·i· grus
Geramion	·i· herba muſcata
Gerauera	·i· floſta molendinī
Gerapium	·i· ſulfur viuum
Geram	·i· cimis
Gerad	·i· grillus

Germandrea· i· camedreos et ē quercula maior·

CAP· CCLxxxix·

Ermanuz latine vel ſiligo· grece tifa vel ſithus arabice ſiligobib·

GAL· pmo de edulis cap· tifa auc· dioclis et meneſitheı ait q̄ poſt frumentum ordeum melius quidē tifa ideſt ſiligo· Et em̄ ſufficienter nutrit et cum multo labore digerit̄ panem aūt aſſidue ex eis cōmedens nullus vtiq; ex inconſue toꝝ huic edulin ſanus erit· neq; cito ſi modicum eſt ei graue et indigeſtibile· ſemē autem huius tife habet quidē exterius leuam ideſt corticem et a quibuſdā vocatur puum frumētū et equos· hanc quidā innocue cōmedere· vti aūt frumento non ſine nocumēto· non improbabilit̄ autem vtiq; quidā nominant puum frumentum tifam· et colore et ſpiſſitudine et caliditate vtutis aſſimilatā ipſi· Et idem vi· fim· phar· cap· ſi/thus· Sithus ſiue ſiligo acrior eſt credo non parum· et cachochia cum tam ex putrefactōe fiens eſt aūt inflatiua et hec quidez habet acre et calidum plurimū vero frigidum aquoſum acre SERA· li· agre· capitulo ſiligo· Siligo ſ· hals auct· dyas· ſunt eius due ſpes in vna inuenīūtur duo grana et in alia vnū et quodlibet granū in cortice ſuo· et illud plus nutrit quā ordeuz et eſt boni ſaporis panis vero qui fit ex eo minus nutrit q̄ panis tritici· Et idem auct· gal· Subſtancia huius grani eſt media inter ſubam tritici et ordei q̄tum ad cibum et ſcdm medicinā etiam· Et ex hoc poteſt ſciri opatio eius per illud quod diximus de tritico et ordeo· Gerſa eſt quoddaz quod fit de plumbo et aceto et vocatur gerſa vel ceruſa que vocatur gerſa ſerpētarie que poteſt fieri ex ſpentaria mmori et maiori ſicut inuenies in· l· Aaron· et illa ingreditur i vnguēto

citrino quod ponitur in antidotario gal·minori
Gereſtreos·i·terra rubea et eſt bolus armenus

CAP· CCLxxxx·

Erebotanū vel periſterion grece ara·alhea·latine vero herbena vel ſacra herba· Sciendū q̄ prima ſpecies gerebotani eſt centrum galli·et eſt ſupina ſecūda ſpēs gerebotani eſt herbena que dr gallimacea et eſt recta·et ideo vocat orthos vt appareat in·l·orthomia et hoc dyas dicit cap·8 gerebotano q̄ prima ſpēs gerebotani a quibuſdā vocatur periſterion·et illa eſt centrum galli· et ideo in littera·p·facit ſemotum capitulū ab illo quod incipit gerebotanū q̄ illud incipit periſterion vnde dicit gerebotanū ideo nomē accepit tale quoniā ſacerdotes eam purificatōib9 adhibere conſueuerūt Plinius iunior cap· de gerebotano. Gerebatanū ideo a grecis hoc nomē accepit q̄ eſt remediū purgamētis hoim et purificationib9 ſacerdotū agentibus ꝓbabat vnd et eam pontifices ſaguina vel ſagimē appellabant quaſi ſancimen·hac iouis ara veritur·domus purgatur·luſtraturq̄ hanc pagani ad hoſtes ferre ſolebant tuti·hec et herbena quia pura et iſo pagani i ſacrificijs ea vtebāt DYAS cap·de gerebotano·Gerebotanū quā multi poſterion aut herbenā dicunt ſpecies habet duas vna eſt ſupina·altera recta·prima vocatur ſydericis curetis et alchea et cyperiſſis et aſclepius i libro memorat· et pythagoras eriſteptrō nomiat·latine dicitur ficimia quaſi luſtrago vel vertipediū·vel centrū galli·ſecūda quā erectā diximus vocatur etiā trigomō bumō vel gerebotanū herculania latine criſta gallinacea ſ herbena·vtreq̄ folia ſubalbida et veluti incāa habent ſimilia dr̄io ſed anguſtiora et virgas in cubiti longitudine et amplius q̄ angulosa et radices tenues et longas·Plinius iunior cap· de cētrum gallo·centrū galli quoddā eſt domeſticū eſui aptum maioribꝰ foliꝭ oblongis et rugoſis flore albo·ſeritur in ortis· Siluestre minoris plāte foliꝭ partitis et rugoſis ſemine nigro q8 multi integrū in oculis ponentes ipſos clarificare dicunt·obhime ſclaream vocant et eracleam et ferariam nigrā· GAL· viij·fim·phar·capitulo periſterion·Periſterion noiatur ſic ex eo q̄ colū be ouerſantur in eo vtutem habet ficcatiuam vt conſolidet vulnera·POSSE·DYAS· Radix herbene et folia cum vino bibita et cathaplaſmatibus adhibita hyſtericis medētur·et morſibus venenatis occurrūt folioꝝ eius·3.i· cū vino impoſita per dies quatuor et gargariſmo ipſa folia adhibita vulnera oris et putredies tollūt Elixatura eius ſi in cōuiuio aſparſa fuerit plaritatem pſtat·datur vero tertianarijs cum foliꝭ tribus et radicibus tribus· q̄rtanarijs vero quatuor numero·foliꝭ et radicibus tota herba vulnera glutinat et alienatōnes ſtringit et ad oīa venena potui data optime facit·hec autē herba inde nomē accepit q̄ ſacerdotes eam purificatiombus adhibere conſueuerūt·In paſſionario habetur q̄ ſi medicus viſitādo infirmū ipſam in manu portauerit egroto inſciente et dicet egroto q̄liter es ſi eger dicet bene ſanabitur· Et ſi dicet male morietur· Paulus a qua decoctōis eius matricem mūdificat optime·et mēſtrua prouocat· Semen eius cum fuco feniculi in oculis impoſitum ipſos mundificat

Germen	·i·ſemen
Gerion	·i·betonica
Geris	·i·incubus
Gergir	·i·eruca vel ozimū
Germina	·i·effectus
Geroncei	·i·ſenatione
Geroboni	·i·plantage
Germon	·i·linum
Gerufan	·ſ.lolium
Geruſerion	·i·rāpnus
Gergues	·i·ſemina ſinapis
Geſaſteria	·i·creta

Gaſaffeb·i.terra aſtra et interpretatur rubea et eſt bolus armenus

Geſanfelum ſulfur viuum

CAP· CCLXXXXi·

Eſſamia ſcōm dyas eſt terra age q8 eſt terra q̄ ſamos quod eſt inſula q̄ daz·inde geſſamia terra que aufertur a ſamos inſula Eligenda eſt que eſt alba q̄ leuis·lingue adherens et ſpargens ſe ſuper cartam et fragilis qualis eſt quā multi collirion dicunt·duo ſunt genera eius vnum quod dictū eſt alterum quod dicitur aſtra placondes quod eſt lamnoſum·Plinius cap·geſſamia Geſſamia terra eſt naturalis apud greciam quā optimā iudicamus que ē leuiſſima et candidiſſima fri·et fic· et cetera. POSSE·DYAS·ambo genera vtutis ſunt ſtiptice·Cōburuntur aūt et lauantur ſicut terra que dr eratrias·ſanguinē reicientibus cum aqua bibita et magis imbrili ſubuenīūt vētriculoſis et deſintericis·fluxū mulierū ſtringūt cum balauſtia date cum aqua trite q̄ perunēte tumores tibiaꝝ et teſtium compeſcūt·oleo roſarū mixte ſuf[illegible]eos ꝓhibent·oībus venenis acceptis cum vino occurrunt

Geſſecāma eſt lapis quo aurifices vtunt ad aurū limpidandū·Eligendus eſt lucidus et grauis· vtus eſt illi frigida ſtiptica ſtomoco acceptus medicatur reuma oculis abſtinet vulneribꝰ cū lacte infuſus opitulatur

Geff·ſe	·i·ſpongia marina

Ger·ſentera·i·iſculi qui dicunt lubrici terre

Geſſe·i·quādo oculi poſt dormitōnem aperiri non poſſunt

Geſichim	·i·gariofilata
Geſimum	·i·roſa

Geſt loco eius ponitur cortex vel pellicula q̄ eſt inter corticem et fructum glandis vel caſtanee et eſt quidā fructus quo carem9 habētes figurā

pmcalem in eius capite sunt sicut due spine. et h
milatur multum amigdalis fri. est et sic. ostrin
git omnē fluxū et potissime sanguinis

Gethel .i. pulegium
Gethe idem quod supra
Gethefatin .i. marrubium
Gethie .i. eruce

Getismeten nuces sūt cuiusdā arboris equales fere in longitudine que faciunt dormire vsq; ad mortem et nascuntur sibilie

Gezaw .i. baucia
Gezamor .i. rāpnus
Gezebjon .i. andacucha

CAP. CCLXXXXij.

Gezear secm dyas. sunt eius tres species vna spēs ēc9 folia sūt miora foliis feniculi. Et est in eius forma et est eius crus vsq; ad q̄ titatem palmi. Et quod est supius est citrinū. et habet fūmitatem sicut habet coriandrū et anetum et habet fructum albū acutum boni odoris et masticatōis. et nascitur in locis spaciosis solitariis et lapidosis. Et est alia ortulana que similatur herbe apij romani acuta. et est adustia boni odoris. Est alia cuius folia sunt sicut folia coriandri et capitella sicut anetū et habet sicut capita nucis plena semie que sunt sicut cinamomū in forma et acuitate sua ca. i fine sedi hu. i sedo oferunt folia eius trita vlceribus corrosiuis

Glaucon .i. mustum
Gremale .i. emplastrum
Gressa. i. vermix et est sandaros
Geaucia .i. fucus celidonie
Gia .i. terra

Giampelitis. i. creta nigra vt aspaltus. DYAS cap. giampelitis est gen9 crete vel terre nigri coloris vt aspaltum. illam vero optimā esse dicimus que ē nigerrima et splendida ac leuis q̄ humore attracta resoluitur citius vires habet stringentes Nam callamus inficit et ideo in oculoruz blefora dicitur

CAP. CCLxxxiij.

Jeriterias sm dyas. ca. g riterias ē spēs terre vel luti que est alia alba alia cineritia siue aerei coloris q̄ maioris glebe sed ꝓbabilior accipiē cinerea molle et lems et erugineas habens vittas vritur aūt hoc modo concisa gradatim in ciceris in magnitudinē m vas fictile mittitur tenuissimi corporis atq; tenuiter e lateribus pforata. tunc eius oculo prius obstruso circundato carbombus incenditur adhibito motu donec aereus siue cinereus color videatur. postea vero sic lauatur trita m aqua finitur residere et tunc leuiter liquor effunditur et sedimē residens sub sole siccatur. Et ita rursus teritur et ad vespam sup mittitur aqua q̄ coopculo tegitur deinde vemente die aqua liq̄tur atq; in sole sedimina in rotulas colligunt et siccantur. habent em̄ virtutem coherentez valde et efficatiozem q̄ gessamia demiq; vulnera conglutiando medent. Est aūt optima gieriteras que est sine sablōe et sine lapillis

Gij. i. terra mdi prudimis que secm dyas. est cōstrictiue virtutis medetur demiq; vicia tumentiū faucium et gleboſas adunatōes felliculi siue mā marum siccando

Gi idem quod supra
Guilben .i. pisa legumen
Guimtas .i. vertigo
Guimtise vel offey .i. gummi edere
Guilub .i. mustricus lapidis

Gibosis interptatur incuruatio vnguium vnde gal. gibosis vnguium ptisis est signum

Gibolon .i. tapsia
Gibum .i. caseus
Gabuzar .i. antrax
Gibusilon .i. filipendula
Gicion .i. lutum
Giceron idem quod supra
Gicea .i. iacea
Gaci .i. gichia
Gicuale .i. cicada
Gicual .i. musca viridis
Giculotides .i. zenzala

Gifa vel gifi est suffumigatōis genus quod inter medicamēta inuenies de cuius fumo trociſci yziori siccantur plinius

Gigarta. i. arilla finē semina vue.

Gigasol .i. affodillus
Gigaperon .i. rupis cōcauum
Giramia .i. granum regum

CAP. CCLXXXXiiij.

Jgeg ara. latine gallina vel gallus hic loquitur de gallo sed pro gallina. l. l. latamie. SERA. li. agre. cap. gizeg. siue gigegi virtus eius decocte ē que rectificat et si est decocta forti decoctione laxat ventrem Idem auct. dyas. galli viui qñ scindūtur per mediuz et ponūtur calidi sup morsū a malis venenosi conferūt et oportet q̄ removeatur vnus sepe post alium. Et cerebrū eius cum vino bibituz ad hec valet. et abscindit fluxū sanguinis mirigaz cerebri et quādo decollat gallus et euisceratur et accipitur pellicula stomaci eius interior et deficcatur et teritur et datur de ea in potu cum vino quemit. habenti dolorez in stomaco suo. Et ius pullorz gallinarz acceptum quemit ad rectificandū oplexionē corporz egrotantiū et maxime habentiū inflatōem in stomaco. sed ius galli decrepiti administratur ad laxandum ventrem. Et oportet q̄ extrabas interiora eius et leuent et repleatur venter eius sale et coquas in .xx. ptibus aque donec redeat ad septam et bibatur. quidā vero coquūt cuz eo caules marinos vel cartamū vel polipodium laxat em̄ humores grossos viscosos. q̄ est quemens febrib9 antiquis ppodicis et rigoribus corz. et tremoribus iūcturarz DYAS. cap. de gallo quidam co

quũt cum eo cauliculũ agrestez aut iuncum aut polipodiũ aut herbam mercurial' aut semẽ cardi hoc iuscellum deponit humores crudos et migram coleram· vtilis est trigoribus febriũ tipicis egritudinib9 tremoribus inflatõibus stomaticis asmaticis et arteticis singulare pfidiũ est· IOMES· cap·de gallo· ex gallis melior est qui nondũ calcauit· decrepiti aũt carnes male sunt acquirũt em̃ nitrositatẽ et salfuginem et nõ cõpetũt in re ciboz sed potius in re medicine· et ꝓprie ius eoz· Et est illud qđ hic ofideramus melior gallus ad hunc vsum est sicut dixit gal q̃ est ruffus antiquus· ꝑmo q̃to antiquior tãto melior et qui est velox ad motum et ardens ad coitum· et fortis ad dimicandũ in quo fit mediocritas in pinguedine et macie· Et ius galli antiqui calidum est ꝓpter nitrositatez et salfuginẽ et laxatiuũ absterſiuũ apitiuum et exterminatiuũ vẽtositatũ ꝓuocatiuũ et solutiuem nature· Opatio iuris gallez scđm quod docuit gal· est in hũc modum oportet q̃ cibetur gall9 vt dixit Alcaugi furfure melle et sale pauco· et fatigetur post illud fatigatõne ducente ad lassitudinẽ· Et dixit etiam Alchaugi melius est vt fatigetur dimicãdo· deinde abscindatur caput ipsius et euiscer̃ et saliatur sale aut salegẽma et decoquat̃ in aqua sufficienti cum facilitate ad ꝯsumptõem duarum ptium aque· Et sunt quidã qui ponũt in decoctione eius alia scđm intentõnes diuersas et miscetur decoctõni eius turbit aut cartamus· et solutõne educit flegma· cum polipodio vero educit melancoliã· et similiter cum epithimo et semine dauci et aneti excludit et carminat ventositates et coctum cum salegẽma et dauco et aneto et polipodio confert dolori stomaci et colice et iliace et dolori renali· et confert doloribus iuncturarũ Et valet similiter ad idem coctum cum cartamo aneto et salegẽma et confert asmaticis cum alasce et ysopo· dosis potio ipsius est circiter libras ij· AVVC· scđo cap·gallina et gallus Jus gallez antiquoz ꝓprietatem habet quam dicem9 modus vero quẽ gal·narrat in decoctõne eorum est vt decolletur postq̃ cibantur et nutriũtur et fatigantur faciendo eos curtere vt cadant et decollent̃ deinde extrahatur quod in ventrib9 eorum est et impleantur ventres eoz sale et sumãtur et coquãtur cũ· xx·cotillis mẽsure aque vsq̃ quo puenant ad tres cotillas et bibat totum in loco vno. Ruffus gallez melior est ille qui non cantat adhuc et gallinaz q̃ nõdũ parit ouа· antiqui vero sunt mali· Adeps pullez calidior est adipe gallinaz magnaz Testiculi gallez laudabiles sunt velocis digestionis· Jus gallorum ꝑdictum ouenit tremori et dolori iuncturarum sed oportet vt coquant̃ cum polipodio et aneto et sale in· xx· cotillis donec remaneãt tres aut q̃tuor· Caro gallinaz que sunt pulle in itellectuz augmentum efficit· Cerebrũ gallinaz ꝓhibet fluxum sanguinis narũ accidentẽ vel ex velaminibus cerebri· Jus gallez ꝑdictũ ouenit asma

ti· Caro gallinaz clarificat vocem Jus galli vetustissimi cum aneto et cartamo ouenit omibus illis· Et iste debeg gallez sanat inflationẽ stomaci· ius gallez ouenit dolori stomaci ex ventositate· ius galli vet eris enim polipodio et aneto ouenit colice valde· Caro gallinaz q̃ pulle sunt augmentat sperma· Et ius ꝑdictum cum polipodio soluit melãcoliam et cũ cartamo soluit flegma· quandoq̃ vero decoquitur cum medicinis stipticis ad disinteriam et cuz lacte ad vlcera vesice Galline scisse aut gallus ponũtur sup locuz lesum a vermibus venenosis et ꝑmutanẽ quãtunq̃ hora· et ꝓhibent nocumentũ venenosoz et venenis bibitis etiam sorbetur eoz decoctio cum aneto et sale et euomitur

Gigrotis	·i· creta argenti vel creta arsa·
Gigidium	·i· cerefolium
Gigion	·i· seitaragi·
Gegintamareiciron	sunt spẽs dactilloz
Gigtin	·i· melãciũ vel imgella
Gigoteis	·i· creta argenti
Gigos	·i· ꝓsillium
Gigosi	idem quod supra
Gilbana	idem quod supra
Gilenet	·i· medicina acuta vomitiua
Gilea	·i· colo quintida
Gilbehenech	idem quod supra

Gilbenez· i· semen turbit scđm quosdaz quidam dicunt q̃ est quedã herba que multuz similatur opatõm ellebori et ẽ herba similis papiro et datur de ea· z· i· paralitico et sanatur· Alij dicũt q̃ est nux vomica

Gilbenech	idem quod supra
Gilium	·i· borra
Gilibon	·i· vsnee
Gilibanum	·i· iuniperus
Gilonec	·i· nux vomica
Gilbonec	idem quod supra

CAP· CCLxxxv·

Jmelea scđm ꝑas· cap·de gimelea est terra colore spodij cinereo dura aluinosa atq̃ siccans linguã q̃ constricta et tanq̃ odorata pumicis facit sonũ· habet em̃ quodã in se recorporati ẽ vtutis medẽdemq̃ lepras et maculas· et copi colorez bonum Facit et capillos tenuat sed eligenda est recens et mollis solubilis et trita facil' nec lapidosa qđ quidã est oim terraz ꝓbamentum

Gina	·i· iusquiamus
Ginga	idem quod supra
Gingaria	·i· saponaria
Gineticum	·i· collum matricis
Ginesis	·i· scordeon
Ginehos	idem quod supra
Gimon	·i· lapsana
Gingion	idem quod supra
Gingidium	·i· cerefolium
Ginziue	·i· iuiube
Ginosperma	·i· vtice semen

Gimdosperma — idem quod supra
Gipiti — ·i·git
Gipti — idem quod supra
Giptifilomū — ·i·cartafilago
Gipum — ·i·gentiana

CAP· CCXCvj·

Ipsuz latine ara·gipsen vel gilgetin DYAS. cap·de gipso. Gipsum gen⁹ est lapidis similis mitro cui⁹ est optimū quod habet venas latas·gipsum veto non coctū deficcatiuū et stipticū et paz plausticum et collectiuū. POSSE·DYAS· fluxum sanguinis et sudorē abstinet·bibitū offocat hominē vstuz vero leptomeris est et paz deficcat et reprimit cuz pusca tritū in viribus est etiā vt gessamia sed ampli⁹ stipticans et refrigerans fortiter vñ illimitū fronti sanguinis cursū stringit·potatū vero desinthericis et ciliacis a omni fluo resistit. Flos ei⁹ facit ad ea que instanci⁹ o stringere volumus·SERA·li·agre·cap·gipsen ⁊tus ei⁹ est deficcatiua·Et idē auct·gal·ñ admīstratur misi exterius·et ⁊tus eius est q̄ deficcat et cōglutinat et opilat·et hoc ideo quia ipm facit aggregatōem ptium cito et conuenit fluxui sanguinis qñ miscetur cum medicinis hiis qz ipm est durum sicut lapis·et ideo oportz q; admisceaē cum albumine oui et fit multū stipticum qñ cōmisceē cū puluere molendini qui aggregatur qñ euolat ex farina frumēti super muros molendini et pilis leporis·Et quādo arduē minuitur ⁊ viscositate sua et augetur subtilitas et sua densio·et fit stipticum et maxime quādo conficitur cum aqua et aceto
Gipsum plausticū·i·terra gluctinosa et est q̄daz spēs terre q̄ est lucida et dicitur speculum
Gips — ·i·vultur auis

CAP· CCXCvij·

Isqua scōm dyas·cap·gisqua ē terra sūpta ex fornacibus vitriatorum quo pictores vtunē et est vtutis vrētis acerime et coherētis admixta cum ceroto et oleo rosaaz vulnera inueterata tpe vel obtusa cōcicatrizat·multi etiam fucū eius fr[illegible]uris aptissimū pbauerunt ob acrimoniā·est aūt quasi fauilla adherens in fornacibus·
Girad — ·i·locusta
Girasolem — ·i·cataputia
Girapiro — ·i·sulfur
Girba — ·i·mortarium
Girgata·i·semen vel arilli vuarum
Gireos — ·i·flos viole
Giresoblon — ·i·grana solis
Girbesis — ·i·anagallus
Giri·i·farina subtilissima scilicet pollina
Gironos — est species rane
Girisitin — ·i·bolus armenus
Girgir — ·i·eruca
Grontea — ·i·senacion

Giro — ·i·lapis calaminaris
Giroptea — ·i·almea
Girumbet — ·i·zedoara
Girsue·i·quoddam genus tubez et fungoz
Girsue — idem quod supra
Gir — ·i·calx
Gisasteras·i·creta argēti et est gessamia
Gisasteros — idem quod supra
Gisakimatis·i·lutū lune et est lutum samium
Gisapa — ·i·terra
Giscita — idem quod supra
Gisamia — ·i·gessamia
Gessastereos — idem quod supra
Gisselimusiam.i·terra lune vel lutum lune
Gisselefon — ·i·gessamia
Gisbenet·i·medicina acuta vomitiua
Gisi — ·i·giska
Gisinterios — ·i·lumbrici terrestres
Giseritheras gleba est rubicunda illa vero est optima que sablonem et lapillos non habet

CAP· CCXCviij·

Ischia scōm dyas·gleba est mūda et alba et lata et non valde cādida que defertur aliquocies in patellis rotundis siue quadratis hec efficaciter stringit cutem et extendit et ipsam splendidam facit
Githia — idem quod supra
Git agrimolatū·i·melanciū vel melanchie vtrūq; est nomen equiuocū ad ciminū ethiopium et ad nigellam· Est aūt git nomē indeclinabile qñq; tamen declinatur hic git huius gittis sed cimmū ethiopium dyas·vocat gitter dicens gitter est quod ex segetibus crescit·et latine vocaē git et est herba que in seget⁹ repitur habēs semen nigrū et minutū et illud est git agrimolatum quod cum frumēto repitur habens semē nigrū et minutum et illud in medicina efficatiā non habet·Est aliud git melanchiū quod latine vocatur nigella cuius figuram et pprietatē inuenies in·l·carum
Glicia — ·i·liquiricia
Glicoricia — idem quod supra
Glicoriza — idem quod supra
Gliquiricia — idem quod supra
Gliaricia — idem quod supra
Glicus — ·i·sapa
Gligis — ·i·rapa
Glitis — idem quod supra
Gli — ·i·balsamum
Gligidis — ·i·peonia
Glisutide — idem quod supra
Glindis — idem quod supra
Glia — ·i·dulcia
Glicea — ·i·amara p ⁊trarium
Glicisiden — ·i·peonia
Glisicide — idem quod supra
Glisicida est pprium nomē ofectionis vt in alexandro de cardiaca passione et interptarur glisicida dulce per antifrasim

Glikisíde — idem quod supra
Glicida — idem quod supra
Glizida proprium nomen cuiusdam confectio mis et est glicida
Gliboſtoma — .i. dulce ſtomaco
Glis. i. terra tenax vel glis. i. lapa vel glis est animal muri simile. Vnde glis animal glis terra tenax glis lapa vocatur. Et illud aial morat in radice napelli vt apparet in littera napellus
Glicum — .i. dulce
Glimonium — .i. pulegium regale
Glicitis — .i. terra tenax
Glisis — .i. radix peonie
Glissomargo. i. terra candida et ē creta fullonū
Glicos — .i. ſapa
Glicon — .i. mustum
Glitis — .i. poligonia
Gliconus — .i. pulegium
Glian — .i. dulce
Glien — idem quod supra
Glitasmos — .i. dulcedo
Glikeon — .i. dulce
Glicia. i. ofectio quedā. et est glisicida
Glicia conum — .i. abrotanum
Glicon. i. fucus liquiricie. et ē aliud q̄ gliconū
Glicomum. i. mentastrū. alij dicunt q̄ est camomilla. alij calamētū montanum vel fluuiale. Alij pulegium et hoc cōcedo nec mirandum si inter istos est discordia quoniā omnia ista quasi vnā virtutem habent
Glicola mū aliqui dicūt q̄ est cassia fistula. aliq̄ q̄ est canna mellis. aliqui calamus aromaticus
Glicoxio — .i. muzum
Glicus — .i. ſapa
Glimi — .i. pupilla
Glio sordicies balnei
Gmicus — .i. cartamus
Gmidij coco. i. mezereon vel cocogmidium
Gmidium — .i. atriplex
Grison — .i. aurum
Griacelem — .i. piper ethiopium
Grisolocanna — .i. atriplex
Gri — .i. balsamum
Gripposis. i. vnguium incuruatio vnde gripposis vnguiū signum est ptisis
Gripeos — idem quod supra
Gfimen — .i. fermentum
Gobara — .i. mespilla
Globaraton — .i. valeriana
Globasis — .i. cimbalaria
Globasif — idem quod supra
Gogillidoz — .i. radix vñ fiūt scope et sunt in modum palme.
Gogil — .i. vsnee
Gongin. i. semen vñ gomorea. i. fluxus seminis
Gogum — .i. eductiuū vel purgatium
Goguſtion — .i. almea
Goguston — idem quod supra
Golema — .i. origenum
Golestrum — .i. alexandrium

Gelosados — .i. spargula
Golie — .i. genus tuberis
Golioblos — .i. platanus
Golibilos — idem quod supra
Goma — .i. angulus
Gomar — .i. comarus
Gomalios — .i. rupis concauum
Gomos. i. semen vel genus inde gomorea. i. semis fluxus gomogois inf̄ptat̄ fluxus a gomos q̄s ē gen⁹ et gois q̄s ē fluxus q̄si fluxus huām gn̄is
Gomorea quid est. l. l. gomos
Gomaris. i. ofectionibus li quidis quas mlieres faciunt ex quibus limiunt faciem
Gomaris — idem quod supra
Gonficis — .i. storax
Gongilides — .i. rape
Gongilis — idem quod supra
Gonalidas — .i. rapas
Gongolidas — .dem quod supra
Goboliđon — .i. blaccebisancia
Gon — .i. colla
Gozab — .i. cozuus
Gozafia — .i. cerasa
Gozas — .i. ameos
Gozo — .i. gozab
Gozonab — .i. mellilotum

CAP. CCXCIX.

Ozon ara. grece coron vel cotū. latine vero cotuz vel būbax. SERA li. agre. cap. gozon dixerūt quidā medici de kelbe q̄ cotum nascitur inter eos in arboribus que sunt sicut arbores antiperficozū et durant annis. xx. Et est ex eo quod omni anno seminatur Et idez auct. Aben mesuay melius est ex eo nouum et quod est plantatum anno suo POSSE. SERA. fucus foliorum eius cōcumit fluxui ventris qui accidit infantibus Et semen eius conuenit tussi. et est bonū pectori et est cū et bu. Et oleum eius confert lentiginibus faciei et pustulis calidis que fiūt in facie. q̄ facit augmentum in spermate. DYAS. cap. cozō. medulla semis eius calefactoria est mollificat pectus et ꝓdest ad tussim Sucus vero foliox eius potatus fluxum ventris infantiū sistit. Et est calide et humide complexionis.

Gozgone — .i. garzone vel infans
Gosalac — .i. cataputia
Gosaliac — idem quod supra
Gosamon — .i. gessamia
Gosie — .i. genus tuberum
Gosia — idem quod supra
Gosifur — .i. vna de momis
Glossa. i. lingua inde cinoglossa. i. lingua canis q̄ arnoglossa. i. ligua agni et ē plātago buglossa. i. ligua bouis. ipoglossa. i. lingua eq̄ f bubalī
Gossos — idem quod supra
Glossa — .i. interp̄tatio
Gloma. i. instrumētum rotundū ligneū quod retinetur in ore vt teneat os aptum

Gnonus narkasis ·i· stupor mentis
Gnosis ·i· scientia cognitio intelligentia
Gnoscica ·i· sensibilia
Grossi sunt fructus prime nationis q̄ sunt vel ut flores aliorum
Grongus piscis omnibus notus
Gnatil ·i· stincus

CAP· CCC.

Vada vel fabucia grece ara· hanna vel guadal vel harna latine vel porcelliones et sunt vermiculi in humidis locis degētes ⁊ in stercore multorū pedum· qui tacti in pillulas complicanē vegnicole vocāt eos fabarolas SERA· li· agre· capitulo harna ·Harna· i· porcelliones et est vermiculus vasorū aque et cisternarū et est vermiculus puus qui q̄n tangitur revoluitur in seipsū et est viridis coloris Et idē auct· gal· vidi multos ex medicis qui vtuntur eo omī anno in dolore autium quacūq; de causa otingit· Et ꝓpter hoc videtur michi q̄ aliq̄n curent eos et aliq̄n noceant DYAS· cap· guadai· Guadai· i· procelliones et sunt vermiculi pusilli qui repiuntur sub vasis aquarū et cisternis qui q̄n tanguntur reflectunē et fiūt rotundi·· POSSE· SERA· auct· dyas quādo sumitur de eis in potu cum vino ouemt stranguirie et hyctericie· et quādo teruntur cum melle et limitur cum eis ofert squimātie et relaxatōm Vuu'e· et quādo teruntur cum oleo rosarū et buliūt in cortice granati et distillatur ex hac medicina in aurē conuemt dolori eius
Guadal idem quod supra
Guadebnegi est species obtalmie
Guarascen· i· turtur vtl palumbus silvestre
Guarsen idem quod supra
Guasmen ·i· folium mli
Guiastemabras ·i· stellio
Guasten idem quod supra
Guada est herba facta sicut cinoglossa que orit̄ in loco pingui de cuius suco tingitur blauetum
Guassima· i· basilicon demonis et est basilicon eutaticon
Guaita est ꝓprium nomē loci
Guadez sunt quedā vene spatulares et est vena que tenditē sup spatulā ex qua oritur cefalica
Guada· i· conchilium vel ostracum

CAP· CCCi·

Vas ara· grece et latine pruna·
JOMES· cap· de prumis· Pruna alia fūt alba· alia citrina· alia rubea alia nigra· Et ex eis q̄dam sunt muza que fūt ad alterandū magis· q̄dam dulcia que sunt ad soluendū ventrem magis· et omnia alterant et solutōem faciunt plus tamen et minus· Damascena vero et armena in omibus illis sunt forciora et humida quidē plus faciūt illud q̄ ficca· ⁊ fica minus corrūpūtur in stomaco q̄ humida · sunt em̄ humida ad corruptōem et putrefactōem cōuer/tibilia· dulcia sunt inter ea· et fri· declināt tamē ad latus frigiditatis· et sunt humida in secūdo gradu· Mulza vo fri· fūt in p̄ncipio· ij· Et alia q̄ dē fūt lauatia ⁊ refrigeratiua ⁊ lenitiua Rectis cū quo miscentur et addit eaꝝ opationē sunt tamarindi et ꝓprie scōm modos infusionis notos et cassiafistula et tereniabi· et viole condite et similia· Et fit cum aqua eaꝝ sirupus iuuamēti noti· Et ex carnibus eaꝝ fit electuariuz bonū· Armenī quoq; arborem prunoꝝ pforant subtilem in lōgitudine palme· ex duabus vel tribus ptibus et int ermittunt frustra scamonee· et figillant luto et sunt fructus illius arboris soluti sufficienter et faciūt sofisticatōnes alias in arboribus alijs· POSSE· JOMES· solutōne educunt coleram et dantur in egritudinib⁹ colericis et alterant maliciam eaꝝ et soluūt maliciam ex qua fiunt· nocent tamen stomaco et sunt pauci nutrimenti· Dosis aqua eaꝝ potio est circiter liberā· i· cum zucaro· DJAS· cap· de prumis Prunum recens ventrem soluit· stomaco otrarium iudicat̄· sed omē hoc incōmode celerius digestionē fimit ficca non tantā malicīā prebent quidaz ficca cocta aluum stringere existimāt quod gal· non imerito falsum esse otendit· Quis em̄ nesciat ex passo discocta vel mulsa solutōem ventris oparī maxime q̄ ꝓficere si decoctum ip̄m cui sucus admixtus est sorbetur· facit tamē ipse suas differētias diuersi generis in prumis vt siriaca tantū putet minus aluū mouere eo q̄ sint stiptitiora hyspana vero plus soluere q̄ sint dulciora ex omnibus prumis que maiora et lata sunt Jdez quoq; tenera et digestionis faciliora et ventrē molliendo accomoda p̄sumit· minoribus oia inesse cōtraria Est et agreste prunū austeriorīs fortioriſq; vtutis· hoc siccum etiam disinthericos certum est adiuuare gūmi huius arboris potatū calculos frāgit· cum aceto tritum ac illimtuz faciei lichinas optime purgat et curat aqua in qua folia prumi cocta sunt gingiuas et vuueam et similia oscolluendo defendit Sed in vino decocta vehementius ꝓsunt Radices itemq; cortex eandem stipticam hñt ptātem que in folijs est ostituta Sera· hec eadē dicit q̄ sunt dicta scōm dyas
Gualdelgusti ·i· ypoquistidos
Guausēs ē animal quoddā habens sanguinem et est stellio
Guasse mābras idem quod supra
Guarisen est genus columbe·
Guardalbias ·i· bubulcus caminus
Guarum idem quod supra
Guate quid est· i· i· tarax
Guassemabra idem quod supra
Guasem est illud quod apparet in p̄ncipio morfee vel lepre in loco vbi oritur
Guasmau ·i· folium mli
Guausac ·i· galbanum
Guardengi ·i· obtalmia
Gnatigi· i· vulnus quod fit pforando
Guesmes ·i· tristicia sine causa

Gueſmetum·i·nuces cuiuſdam arboris equales fere in longitudine que vſqz ad mortem dormire faciunt

Gueſges·i·qñ homo loquiē ſolus ſine cauſa

Guezitatum ·i·punctio

Guers·i·lapis qui inuenitur in felle bouis·

Guecitarum idem quod ſupra

Guedegi ·i·ſunt vene guides

Guides idem quod ſupra

Guidē vel guilben ·i·piſa legumen

Guidelarus caſtoreum

Guire arſamac·i·viſcus piſcis et ē colla piſcis·

Guiti ·i·coſti

Guidium ·i·cocogmidium

Guulub ·i·muſcus arboris

Guuri ·i·kiſt·ỹ·

Guululub idem quod ſupra

Guufulon ·i·barba ſiluana

Gubera ·i·meſpilla

Gubeira idem quod ſupra

Guca ·i·affodillus

Gucaras eſt q̄dam ps corporis

Gucta micomis·i·gummi papaueris et eſt gucta aa alij xicotallam vocant

Gulac ·i.ſoldana

Gulazi idem quod ſupra

Gulafion ·i·rupis concauum

Gumera eſt quoddā epithima quod efficitur in facie ad ipam coleandā iſtud vocabulū ponitur ab almanſore in tractatu qñto

Gumililel meletum·i·gūmi amigdalaz

Gummi vitis quid eſt·l·l·harim

Gūmi albotin ·i·lacca

Gūmi medicine ·i·ex amigdala

Gūmi cirinaicum·i·gūmi larar et eſt aſſa fetida

Gūmi prunoz quid eſt·l·l·guas

Gūmi babilonie ·i·gūmi arabicum

Gūmi arboris garicfiloz eſt ſimile in vrtute gūmi albotin vt apparet in·l·harmufel·

Gūmi de limu quid eſt·l·l·ſicamma

CAP· CCCij·

Vmmi arabicū latine·arabice vero ſamg liarabi·SERA·libro agre· capi·ſamgliarabi·ſamgliarabi·i· gūmi arabicuz et eſt gūmi qđ repitur ſuper arborem acacie· ſicut alie gūme que arbor noiatur amgailem. et melius ex eo eſt quod eſt ex hac arbore ſimile vermiculis in figura ſua et color eius eſt ſicut vitrum clarum·et non habet lignū ſecūdum vero poſt ipm eſt albuz·ſed illud quod eſt ſimile ſordicici raſme pini eſt malum·eſt fri· et ſic·auct.gal. POSSE·SERA·auct·gal·vna eſt vtus eius que deſiccat·et alia eius virtus eſt que agluctinat·et aufert aſperitatē et frangit vtutes medicinaz acutaz·et lenit aſperitatem pectoris·et ſtringit ventrem·et fortificat inteſtina et meliorat oſſa fracta qñ fit emplaſtrum cū eo·et conuenit maligmitati vlcez pulmonis·Et auctoritate habix· dicit q̄ eſt hu·parum et reti net ventrem quāndo nimis fluit·et agluctinat inteſtinuz in quo eſt tenaſmō·et ſolidat oſſa fracta quādo fit emplaſtz cum eo·et ſedat tuſſim quādo retinetur in ore et tranſgluctiē qđ inde ſoluitur·aut ſi miſcetur aliquibus medicinis conferentibus ad tuſſim et vlceribus pulmonis qñ bibitur ex eo·quemit obtalmie·et rectificat medicinas laxatiuas quando miſcetur cū eis et prohibet acuitatem eaz et frangit vomitum quē quemit ab eis·Et quātitas doſis eius ad tuſſim et ad retinendū ventrez aureus·i·Et quādo miſcetur cum alijs medicinis eſt aurei·v· Bulcaſiz eben aben azarin li·qui dr feruitor forma aſſandi gūmi arabicum eſt ſicut omnes alias gūmas qui vult aſſare gūmi ara·oportet q̄ frangat illud in fruſtra ad magnitudinē orobi deinde accipiat patellam et calefaciat eaz et auferat ab igne et ponat ſup eam gūmi ara·et miſceat bene ſine intermiſſione donec albeſcat· Et ſi non albeſcit prima vice iterz calefaciat patellaz vt prius donec fiat album et eodem modo fit ex alijs gummis

Gūmi ſaracemicū idem quod ſupra

Gūmi dragantum eſt gūmi cuiuſdaz arboris q̄ dicitur aſcuded pro quo·l·l·achates

Gūmi ſimpliciter prolatum debet intelligi gūmi arabicum

Gūmi oliuaz quid eſt·l·l·capt·

Gūmi cetafie quid eſt·l·l·cetafie

Gurum ·i·puluis molendini

Gurgulos ·i·infirmitas gutturis

Guriumon ·i·mentaſtrum

Guſane eſt quoddā genus fungoz quod exſiccatum cohartaē ſicut carti lago

Gaſame idem quod ſupra

Guſia eſt q̄dam confectio liquida quā mulieres faciunt ad liniendum faciem

Guſma idem quod ſupra

Guzema eſt flos herbe que affertur de barbaria quo ſaracene vtuntur in aquis balneoz et eſt odorifera ſatis hanc herbam tuneci vidi habundanter·

Gucemus gabotum ·i·tamarindi

Guzia ·i·conſolida minor

Guzian idem quod ſupra

Guziafilon ·i·cataputia minor

CAP· CCCiij·

Vlungē ara·latine galanga·Galāga ca·et fic·eſt i tercio gradu. Alij dicunt galangā eſſe arborem· alij fructum·dyas aūt dicit q̄ ſit radix q̄ repitur circa aboris pedē in perſia quod patet ex eo q̄ habet interius radicem quandā et etiā terra adhuc ei poteſt aūt ſeruari per duos annos· Eſt autem eligenda ſubtuſa q̄ in ſua manerie ponderoſa·et etiam acutum habens ſaporem·que alba ē et lenis multū et fere nullū habet ſaporē·et q̄ ē fozata et facile in puluerem ſoluitur abiciendā ē vtutem habet confortandi ex aromaticitate et

dissoluendi·et confumendi ex qualitatibus solet aũt sophisticari ex admixtione iũci habẽtis radicẽ torturosam·et etiam ex admixtõe bistorte dignoscitur aũt qr iunci radix insipidum vel salsũ habet saporem·bistorta punticum galanga vero aromaticũ et acutuz·Alij sophisticãt hoc mõ puluerizãt optimum galanga et piper cõficiunt cũm aceto et imponũt radicem iunci per noctem et efficitur acuti saporis·sed dignoscitur qm̃ terius insipidi saporis est galanga vero acuti· SERA·li·agre·cap·galungen·Galũgen idest galanga·est vena in grossitudie cassie lignee· et cortex eius est rubeus interius purulentꝰ de ferẽ ex fri·est ca·et sic·in·iij·gradu POSSE ad digestionẽ ostortandũ et dolorem stomaci ex fri·causa vel ventositate detur vinũ decoctõis eius·ad cerebrũ ostortandũ naribus applicet cõtra cardiacam passionẽ et sincopim detur puluis eius cum suco plantaginis· contra fetorem oris accipe galangã et coque in vino·et postea detur pacienti ad modũ sirupi quolibet mane et remouet fetorem oris. Sera est faciens odorez bonũ·et ouemt flegmaticis et humiditati q̃ generatur in stomaco et facit digeri cibum ꝓpter suam calefactõem et ꝓpter sũam dissolutõem in flegmate·et cõuenit colice et facit odorem oris bonuz et calefacit renes·et cõmouet sperma· Et quãdo frustrum ex ea tenet in ore facit eructuatõnem magnã·vnde cõuenit stomaco et digerit cibum antique materie et cõuenit frigiditati renum·Et idem auct· Aben mesuay est ca·et sic·in tercio gradu et est ouemens habenti colicam ex ventositate· ſam frangit omnẽ ventositatẽ et ouemit habenti eructuatõnes acetosas

CAp· CCCiiij·

Lucten grece·ara·zire latine·gummi vel colla·Colla alia est ex mtestinis piscium et ꝺr grece yriocolla alia ex corijs quadrupediũ et hec vocatur taurocolla apud dyas·et vtrunq; est glucten·et ẽ aliud glucten quod ꝺr sarococolla eo q̃ carnes glutinat et est yrillocolla eo q̃ lignum glutinat· inde iticolla ⁊ taurocolla potest vocari yrillocolla·Item aliud est glucten auri quod dicit crisocolla·et est duorum modoꝝ·ſam aliud est auri fabroꝝ et est naturale quod foditur et vocatur borax latine·grece viscollos vel crisocolla et arabice michar· aliud est artificiale quod fit cum vrina mfantiũ·⁊ de vtraq; loquũtur Auic et dyas·vnde de auriglutie naturali et artificiali complete inuenies m·l·crisocolla·Et est aliud glucten auri quod est pictoꝝ et est aromaticum vt Auic·cap·de quo aurum adheret. sed sciendũ q̃ qñ ponitur glucten absq; determinatõne dz intelligi mastix quoniã excedit in bonitate oia glutina vt apparet in·l·mescebe auct. Sera· GAL·vij·sim·phar·capitulo colla·Colla emplastice ẽ et stiptice vtutis q̃buscũq; cathaplasmetur pticulis·DYAS· cap·sarocolla taurocolla· eligenda est limpida et munda et lucida nigra vero imutilis ẽ·JOMES·DYAS· taurocolla cũ aceto soluta zernas limpidat ⁊ mũdat lepras imposita vstiombus pustulas ebulire non pmittit cum aqua tepida soluta et supuncta diuersas res in se coherere facit vulnera melle et aceto soluta stringit sed iticolla bona est que in ponto fit alba et grossa et non ptussata cicius se soluens emplastris cephalicis necesse pmiscetur sed crisocolla miscetur cum confectõmbus que multuz limpidant

Glubie	·i·Faseolus
Gruncus	·i·cuscute
Grubum	·j·herbum

SEQVITVR DE h

Aalzena	·i·limacina
haacon	idem quod supra
haage	·i·ebur
haalebi	·i·solatrum
haalebm	idem quod supra

CAp· CCCv·

Aeir siue haiese ara· latine vermis ferici· SERA·li·agre·cap·haeir· haeir q̃n vermiculus texit setã sup se et fac̃ cooperturã et dimittit donec pforat illã telam egreditur inde deuenit ad hoc. Abrisceneth·et quando dimittitur in sole donec moriẽ vermis deuenit inde seta et est ca·et sic· cum tẽperamento POSSE·est bom cordi et confortat substanciã et totalitatẽ eius ⁊ clarificat sanguinez et propter hoc ponitur in medicinis cordis et pcipue in diamusco Et quidã cõburũt eã vt possit facilius teri·et melius puluerizari ꝓpt̃ deficcatõem et quibusdam non videtur hoc faciendum ne amittat vtutez suã·sed faciũt eam incidi subtiliter et terunt eam cum margaritis et karabe et corallo ꝓprie et sic teritur facile·Et q̃ dam sunt qui extrahũt ab ea vtutem· AVYC· de viribus cordis dicit q̃ seta ostortat cor·Bulcasiz Eben Aben azarin li·qui ꝺr seruitor forma cõburendi setam que admistratur in electuarijs hec est Accipe setam nouam que caret tinctura et pone ipsam in olla noua et pone ollam super ignẽ et fac sub ea ignẽ leuem vel pone eam i furno panis et non oportet vt aduratur sed solum assetur ita q̃ possit teri

haeris	idem puod supra
hae·i·arbor dragant	pro qua·l·l·archãtos
haer	·i·indicus

CAp· CCCvj·

Aerinia ara·grece haerma·latie piperella SERA li·cap·haerima·haerinia idest piperella et est in figura sicut piperis minoris figura nisi qr est in colore suo citrina. Et sunt in ea due vtutes ctrarie

ſicut frigiditas et caliditas·Et idez auct· Aben meſuay haerima eſt granum puũ minus pipere et eſt in eo citrinitas pauca et eſt odor iferuz cuꝰ odor eſt ſicut odor ligni aloes eſt ca·et hu·a eſt in eo abſterſio·

Haerima idem quod ſupra

CAp· CCCvij·

Aid ara·vel beſa·latine ferrũ· vbi ſciendum q̃ ferrũ ferrugo et ſquama ferri eiuſdẽ ſunt virtutis et opationis·ſed ferrugo ca·eſt et fic·oplerionis in ſecũdo gradu ſed attendendũ q̃ aliud eſt ferrugo et eſt aliud ſquama ferri·ſquama ferri eſt illud quod latum et tenue euolat per p̃cuſſionem ſed ferrugo eſt illud quod p̃ decoct̃onem liquefit et ſeparatur a ferro habet aũt virtutem deſiccandi et extenuandi· POSSE·ad extenuat̃onem ſplenis valet vinũ in quo ferrum cadens extinctum fuerit multũ em̃ ſubtile eſt. Contra opilat̃oem epatis et ſplenis ex longo tpe detur patienti puluis ſubtiliſſimꝰ ferrugenis quantitatis. Ɔ·v·cum vino calido·vomitum etiam i multa q̃titate p̃uocat et etiam ducit vſq; ad mort̃e vnꝰ cum ipſo in potu debet dari aqua in qua lapis magnes tota nocte iacuerit·et puluis cuz aqua cocta detur reprimit em̃ violentiã eius et ſiſtit vomitũ reſtantem· DIAS. Contra emoroidas puluis ferrugenis et ſquame ferri ſubtilis efficitur cum ſuco tapſibarbaſſi et bombace intincta ſi ſupponat ſibi paciẽs optimũ eſt. Contra tenaſmonem ex cauſa ca·ſquama vel ferrugo optime calefiat vt candens ſit poſtea aſpergatur aceto et recipiat paciens fumũ per inferiora SERA li·agre·cap·haid·ferrugo ferri ẽ ſtiptica q̃ ñ fit cum ea naſcale abſtringit fluxum antiquũ matricis·Et quãdo bibitur p̃hibet ipregnat̃oem et lenitur cum ea et aceto ſup eriſipillam et bothor et aufert eam·confert panaritio et vngule oculi et aſperitati palpebraꝝ·et emoroidibꝰ et reſtringit gingiuam·Et quãdo linitur cũ ea ſũ per podagram ofert Et facit oriri capillos in alopitia· Et aqua in qua extinguitur ferrum candens aut vinum confert fluxui ventris·et viceribus inteſtinorum et duricie et tumori ſplenis et collice paſſiom·et fluxui qui fit a ſtomaco ſſã corroborat ſtomacum relaxatũ et debilitatum· et maxie a colera ſed ſcoria ferri et bactitura ferri habet virtutem ſimilem erugenis eius miſi quia eſt debilior ea· Et quãdo datur in potu cũ ſquim gibm reſiſtit veneno plante que dicitur acoituz Et idem auct·gal·omnis ſcoria deſiccat deſiccat̃one forti·miſi quia ſcoria ferri eſt debilior alijs Et quando teris eam cum aceto et p̃ecoquis fit medicamen quod deſiccat ſam̃e que fluit ab aure antiquã·Et quando extinguit̃ ferrum cãdẽs in aqua fit aqua illa ſiccatiua et ꝓpter hoc cõuenit groſſicie ſplenis·Et extinguitur in vino et cõuenit vinũ illud hydropiſi et diſenterie·et collice paſſiom et dolori ſtomaci Et idem auct·Ra

ſis Jam vero cognouimus per experientiã q̃ cõuenit fluxui vrine et menſtruoꝝ·et conuenit egreſſioni am̃ et diſtillat̃oni vrine quãdo diſtillat̃ inſenſibiliter et auget libidinem· Bulcaſim Eben Aben azarin libro qui dicitur ſeruitor· Modus purgandi limaturã ferri eſt iſte oportet q̃ eligatur limatura ferri pura cuz qua nõ ſit admiſtio alicuius ſicut eris aut plũbi aut vitri ſi enim daretur in potu alicui occideret ponatur ergo ea quantũ vis in vaſe mũdo et p̃iciatur ſup ea parũ aceti et ponatur ſub ſertario mũdo· et ponatur iterꝝ ſup ipſum ſcilicet ſextarium corũ aliquod et dimittatur ad minus vij·dieb9 et poſt extrahe quia inuenies colorem eius ſic zinar deinde deſicca eam et tere·Et ſunt qui abluunt eaz cum aqua dulci et aceto et collant per pannũ et dimittunt ſub ſereno quouſq; putreſcat· deinde abluunt eam cum aqua dulci et reponũt. Et virtus eius eſt q̃ ſanat illis quoꝝ color faciei ẽ croceus et facit impinguare corpus. Modus aſſandi ſcoriam ẽ ille teratur tritura groſſa et ponatur in aceto vel rob et poſt extrahatur ab eo et exſiccetur et aſſetur ſuper pruna et reponat̃ Modus abluendi ſcoriam ferri eſt ille oportet q̃ abluatur ante q̃ aſſetur et poſt etiam abluatur ſicut diximus in tucia·

Haiet ·i·ſerpens
Haur romi quid eſt·l·l·electrum
Haurum idem quod ſupra

CAp· CCCviij·

Auſer vel hauſor Auic in ſecundo libro capitulum facit quod ſcribit̃ hauſuruz ſed m ara· eſt hauſer·et hauſor eſt lacticimum quoddã et non eſt taſſus vt quidã dicunt vel ſpẽs eius· ſub cuius vmbra piclitantur dormiẽtes vt dyas dicit ſſã hauſor eſt lacticimum et taſſus eſt arbor magna et vmbrifica SERA·li·agre·cap·hauſor·Hauſor eſt planta habens lata folia et naſcitur in vno tpe anni·Et habet concauũ quod egreditur ab ocu lis ramoꝝ ſuorum et a locis florum eius·Et colligunt ab eo homies rem quamentẽ·et ſuco eius eſt amarꝰ·do et egrediunt̃ ab ea mala ſicut teſticuli camelorum·Et egreditur ab illis pomis quedam res adurens ita q̃ non poteſt fieri cauterium cuz re meliori ea·Et implent̃ ex ea culcitre et puluinaria et noſatur et iam arbor eius coherea et quando inciduntur folia hauſor emittit tunc lac quod colligitur in menſe madij et ponunt̃ in eo cozia et non remanet pilus in eis et vnũ vas impletur ex duabus impreſſiombus· et lignum hauſor eſt leue groſſum rectuz pulcrũ et cetera Alius hauſor eſt vna ex ſpẽbus titimalli

CAp· CCCix·

Auſis vl̃ huſch ſiue haſig ara·grece et latine Rannus· SERA· libro agre·cap·hauſis Haufis ſiue haſig eſt planta que naſcitur in vallibus· Et ſunt eius

tres ſpecies vna habet ſtipitem rectum ſpinoſū ſicut arbor que dicitur alchifialich i ramis et ſpinis ei9·et folia eius ſunt oblonga habencia humiditatē uiſcoſam que adheret manui Secūda eſt fortis alba plus q̄ ipa Tercia habet minora folia q̄ ipa et laciora ⁊ declinat paꝝ ruborī et rami eius ſunt longi·longitudo eius eſt brachij vni9 et eſt ſpiſſior aliis et eſt ſubiliot·ſpina vero eius eſt accutior Et Fructus eius eſt latus ſubtilis et eſt velut in vaginis ſicut herba que dicit ſachidaliō Et idem auct·gal·quod admiſtratur ex ramo ſunt folia eius dum ſunt recētia Et virtus eius eſt que in frigidat et deſiccat in ſecūdo gradu dīas·cap·de ranno Rannus frutex eſt q̄ circa ortos naſcitur huiꝰ virge ſunt lōge et ſpinoſe·folia habet pmguiſſima lōga et leuia Eſt eciam alia rannus colorem habens ſubalbidū et tercia habens colorem ſubruffum et virgulas lōgas cubitis·v·et plus hec ſpinoſe ſunt et minimam habent vtutem·Eius ſemen latum eſt ⁊ tenue et in folle reclu ſuz ſicut affodilli POSSE DYAS·oim ſpecieꝝ ranni folia cat haplaſmatibus adhibita ignem factū corpis prohibent·

SERA vtus ranni eſt que curat formicā ⁊ herifipillam que eſt tpe caliditatis vnde quando fit emplaſtr im cum folijs eius curat herifipillā et formicā·Et dicunt aliqui q̄ quādo rami eius ſuſpenduntur in hoſtijs et feneſtris ceſſat opatio arboris eoꝝ

Hauroch	·i·celidonia
Hauruch	·i·curcuma
Hauterion	·i·hacurion
Hauſab quid eſt. i·l·ſeitarag·	
Hauden	·i·lignum aloes
Haukeb	·i·aquila

CAP· CCCX·

Audeb ſiue handbel ara·grece coloquintida latine vero cucurbita alexandrina vel cucurbita deſerti·

SERA·li·agre·cap·haudeb.i·coloquintida ē planta que emittit ramos et folia extenſa ſuper terram ſimilia folijs et ramis cucumeri domeſtici et habet fructum ſuper terram rotundum ſimilem pile·mediocris magnitudinis ⁊ folia eius ſūt habentia ſciſſuras et amara fructus vero ei9 colligendus eſt quando color eius mutatur ad citrinum·Et idem auctoritate habix·coloquintida eſt melon agreſtis et colligitur ea que eſt viridis cum incipit cōdenſarī roſa ſua aut quando ipſa habet aliquid viriditatis quoniā modicum ex ipſa occidit et ꝓprie illa que repitur ſola in arbore ſua occidit potantez ſe ſine dubio quoniam quādo datur ex pulpa eius facit tortiones fortes et facit euomere vomitu forti· et inducit tenaſmonē et anxietatez animi·et cohortatōem anhelitus et frequentiā eius et ſincopim·et frigidum ſudorē·et fortaſſe interficit ſicut dixi·debet ergo colligi cum eſt maturus in menſe ſeptēbris et eſt ca·i tercio gradu ſic·in ſcō.DIAS cap·de coloquintida.i·cucurbita agreſtis quaz multi fictam amaram vocant haſtas et folia habet ſup terraz ſimiles cucumeri noſtro que folia inciſa ſunt et guſtu amara·Fructus eius rotūd9 vt pila qui colligendus eſt in maturitate cū colorem variauerit·IOMES·cap.8 coloquintida Coloqñtida quam perſes vocant cucurbitam deſerti que naſcitur in planta quā etiā fel terre vocant eo q̄ in toto ambitu ort9 eius interficit herbas et eſt quaſi venenum eis vnde vocant eā arabes necem plantaꝝ Et eius folia ſunt ampla piloſa·et extenduntur rami eius ſup faciem terre ſicut extēditur cucurbita in terra ſup quā iacet duoꝝ eſt modoꝝ maſculus et femina ⁊ ex eis maſculus eſt ſup quē naſcitur ſicut lanugo et ē grauis cum duricie et aſperitate attinēs nigredini· Et laudat ex eis femina et ꝓprie habens ꝓprietates bonas vt ſit coloqñtida groſſa et q̄to groſſior et leuior tanto melior·et ſit alba laxa leuis et complete maturitatis·cuius pars eius interior eſt pulpoſa laxa et alba et lenis·et vehemētis albedinis·verum que non eſt opleta in maturitate mala eſt·contriſtat em̄ ſuſcipientem illam et ventoſitatem cum difficultate facit et ſoluit ſuphabundant et ſolutōne educit ſanguinem et fortaſſe interficit·Et cum figillatur ex toto germine plante vt naſcatur coloqñtida vna eſt illa pniciоſa et mala ymo eſt venenū·Et cum in tota regione non eſt niſi planta ei9 vna per ſe naſcens eſt mala Et que naſcitur in terris fortib9 et puluerulentis aut iuxta loca reptiliū aut in locis termarū coloqñtidas facit minores·et ſūt ſimiliter male que autez naſcitur in terris laxis et arenoſis et liberis eſt illa que eligitur·Et cū extrahitur pulpa eius ipſa debilitat eam· temp9 autem collectōnis eius eſt autūpnus·et ꝓprie duz iam citrineſcit·et remouetur ab ea viriditas ca·eſt et ſic·cō plexionis in tercio et eſt compoſita ex ptibus igneis et terreis aduſtis·⁊ eſt ſolutiua attractiua ſupfluitatū attractiua eſt ⁊ a remotis multum et eſt reſolutiua inciſiua abſterſiua·Quatuor ſunt que debent corrigi in ipa ſto cet em̄ cordi·ſtomaco et epati et eſt oturbatiā ſubuerſiua viſcez faciens opatōnes difficiles· et aperit orificia venaꝝ aptione ſanguinē Fluere faciente·et opatur id vehemēcius q̄ aloes et excoriat vias· Emendatur em̄ primū et ſecundū nocumentū ex ea miſcendo ei ex medicinis cordialibus et ſtomaticis et epaticis q̄ meliorare pñt condictōem eius ſicut additur ei maſtix ꝓprie et gallia et ſimilia Et emendat̄ tercium et quartū nocumentū eius cum rebus acquirētibus ei viſcoſitatem et gluctinoſitatem ⁊ remouētibus ab ea ſeroſitatem·et cito eaz lubricare facientib9 ſicut eſt dragantum ꝓprie et bdellium et gummi et maſtix et ſimilia·et dicit gal·Fiunt aūt ex ea et lauda no ptes ſumendo equales poſt fricatōem ei9 cum oleo roſaꝝ pillule·et ſunt bone ⁊ ſane ad ea que oportet·Modus rectificatōnis eius ſcdm q̄ narrauit filius ſerapionis infundat̄ pulpa ei9

in aqua mellis et ꝑprie decoctōnis myrre et ex-
ficcetur post illud et teratur vltima contritōne
et admīstratur cum aqua mellis p̄dicta. Mod9
rectificatōnis eius ex intentōne nostra incidat
in minutissimas ptes cum incisorio et inuoluat
subtili inuolutione cum gluctine draganti. aut
bdellij et exiccetur et cōteratur post illud vltia
contritōne et fiant trocisci cuz pauco mastice re
soluto in oleo rosaz vel laudano. vel cum aqua
mellis. hec em̄ ars facit illaz sine molestia. Et sci
as q̄ de decoctōne rem opletam substinet. Et di
cit filius gezar non oportet vt multum teratur
vltima em̄ puluerizatio excoriat vias et venas.
Et dicit filius serapionis oportet vt puematur
ad vltimum puluerizatōis eius aliter em̄ vlcera
ret viscera Et michi videtur q̄ vltime puluerizata frangitur ⁊tus a pmixtione adiunctoz ei
et ptranſit loca viscez absq; impressione nocumentoz in ipsis. Et forte mea in qua non exquisite fit illud. pars tamē sensata adherens in villis et inuolutōmbus eoz apostemat et vlcerat
expelluntur aūt nocumēta ipsius a corpore accipiendo aquā passulaz cum oleo de amigdalis
vel oleo nucum aut aqua mellis cum oleis predictis POSSE. SERA. auctoritate gal. sapor ē
amarus fortis amaritudmis et quādo sumit̄ nō
facit opatōem malam neq; periculosam quomiaz
velociter egreditur. Et quādo ponitur in cristeribus cōuenit sciatice et palisi et colice. q laxat
flegma et humeros crudos et quādoq; sanguinem. Et quādo fit cum ea nascale occidit fetum
et ꝑuocat mēstrua. Et quādo ipsa cauatur et extrahuntur interiora eius deinde inuoluitur circa ipsam lutum et ponitur in ipsa acetum et calefit sup ignem et fit cum aceto oris collutio et
aufert dolorē dentium. Et fit suppositoriuz cum
pulpa eius et laxat ventrem. Et dum color eius
est viridis et ipsa est recens et extrahitur sucus
eius et fricatur sup sciatiam est iuuatiua valde
DYAS. ⁊tus est ipsi purgatoria obulo vno accepto cū mulsa mixto mitro et mirra et melle coctum in modū catapucie bene purgat. ipse vero
pile ficce tōse et mixte et cristeri adhibite sciaticis medicantur. paraliticis similiter p̄stolantur.
Flegma et coleram deponunt menstruis impetrant. aborsum faciunt. dolorem dentium tollūt
Collitia exinde fiunt que suppositа ventrē depo
nunt viridis aūt sucus supunct9 sciaticos curat
IOMES. solutōe educit flegma et humeros viscosos attrahens ipsos a ꝑfunditate mēbroruz
Et dicit humay. solutōne etiam educit colerā citrinam. et eius opatio extenditur ad neruoz iūcturas. Et dicit dyas. non efficit opatōes i materijs que sunt in vijs de q̄bus fit curandū et in
materijs que sunt in ꝑfundis locis distantibus
Et eius posse magnum est in mūdificatōne cerebri vel neruoz lacertorū pulmonis et ꝑectoris.
Et est medicina magna egritudinuz eoz. sicut ē
dolor capitis antiqui. et dolor cranei et emigranea difficilis. et epilensia et apoplexia. Et cōue-

mit egritudimbus neruoz oībus et vertigini et
descensui aque ad oculos et est res magn iuuamēti ad asma et antiq̄ tussim. et ad diltaatōem
anbelit9 et ē eius opatio ⁊tuosa ad dolorē iuncturaz et podagram frigidam et sciaticā ꝑprie
sc8m omnē modū admīstratōnis eius. et in cristeribus et collitrijs. et ofert colice flegmatice. q
inflatiue iuuam̄ētum vltimū. et hydropisi Et si
supponatur in matrice occidit fetum. Et si ex eo
cum aceto forti fricetur morfea sanat eam. et similiter lepram et elephantiā. Et si euacuetur qs
est in testa eius et impleatur oleo et buliat in ci
nere et in vngantur capilli denigrat eos et tardat canciem et ꝑhibet casum eoz. Et si distilletur de ea in aurem sanat dolorem eius et cōue
nit somnui i ea. Et si impleatur aceto forti et col
luatur ex eo os post bulitōem ipsius sanat dolorem dentis. Dosis est a kirat. vj. vsq; ad. ꝯ. bi autem qui sumūt eam timeant frigus et estum

CAP. CCCXj.

Aurifel. ara. vel haulachach grece salla. latīe vero squilla vel cepe muris. squilla est herba habens folia satis maioza lilio. et ex eius cepe magno qs
est in eius radice fit acetuz squilliticū. Et latini
vocant cepe muris quomā interficit mures.
SERA. li agre. cap. haurifel siue hapfel idest
squilla auct. gal. ⁊tus eius est que calefacit calefactōne forti. Et melius est q̄ accipiatur cepe
squille et assetur ꝑ coquatur. et postea admi-
stretur q̄ si fiet hoc minuetur fortitudo et acutas siue ⁊tutis. Et idem auct. dyas. habet ⁊tutē
acuram. et quādo assatur et sumitur habet multa et maxima iuuamēta Si ergo volumus eā assare oportet q̄ inuoluatur i pasta vel in luto et
ponatur in furno aut sepeliatur in pruinis donec
coquatur pasta vel lutum deinde extrahatur et
ofideretur an sit bene cocta q̄ si non inuoluatur
alia vice in pasta vel luto vt prius. Nam si nō
assaretur bene noceret accipienti ipsam. et ledere mēbra interiora. Assatur autē alio modo nam
ponit in olla et coopitur pasta vel luto et ponitur in atanor donec coquatur bene. Et oportz
quādo squilla fuerit bene decocta q̄ accipiatur
eius interius. et abijciatur cortex eius exterior
et fiunt quidā abscientes corticem eius et medi
culum et accipiūt illud quod est inter vtrunq;.
Et quidā incidunt eam in frustra et ponunt eaz
in aquam et mutant aquam eius sepe donec vi-
dent q̄ non remanet in ea amaritudo. Et quidā
incidunt in frustra tt inserūt in filo lineo et sepe
rant frustra a frustro ne se cōmīgāt et deficcāt
in sole et illud quod est incisum ex ea pomē in a
ceto et vino et oleo. sed illud quod est in eis me
dio coquitur in oleo q̄ dissoluitur in ea resma pi
ni et valet ad multa. Sed aceti squillitici secūdū
Serapionē opatio est in hunc modū accipiatur
squilla alba et bene purgetur et incidatur in frustra et inserantur frustra illa in filo lineo et fit

inter vtrunq; frustrum distantia ne se iungãt et deficcentur in vmbra ·xl·diebꝰ·postea fumaẽ ex ea quantitas vnius manipuli q ponaẽ in vase et proijciantur super eam ·xij.kist aceti fortis simi et ponaẽ in sole.xl.diebus·fit aũt vas coꝫ optum et obturatũ bene·post vero tempus extrahatur squilla ab aceto et exprimaẽ et abijciaẽ acetum et reponatur. Quidã accipiũt ex squilla vnũ mannes et ꝓijciunt sup eaz aceti·v·k.st quidam vero accipiũt squillã et mundãt eam et non deficcant eam. Et quidã ꝑparant ꝓiciencꝫtos sup vnum mãnes ex ea acetum et dimittunt sex mensibus et illud acetum squillitꝛicũ in hunc modũ factum est magis incisiuũ humoꝝ grossorum q̃ aliquod aliud acetum vtilimũ ad multa Modus faciendi vinũ squillitꝛicũ scdm eundẽ est iste accipiatur squilla sicut dixi supra·et deficcetur in sole·et accipiatur ex ea quantitas vnius mãnes et teratur et cribretur cũ cribro tenui q ligetur cum panno limi raro et ponatur pannꝰ in ·xx·kist vini dulcis noui scilicet musti et dimittatur sic intus tribus mensibus deinde coleẽ vinum et pone in alio vase et luetur postq̃ obturatum est caput vasis bene·Et fit ex squilla humida in hunc modum accipiatur ex ea cruda recenti sicut est et accipiatur ex ea duplum eius qꝫ accipetur ex sicca et ꝓijciatur sup ipsam mustũ et ponatur in sole·xl·diebus· et coletur et reponatur· Et hoc tale quanto fuerit antiquius tãto melius. Etiã fit vinũ squillitꝛicũ alio mõ· ſmã accipitur squilla et mũdatur et inciditur et accipiuntur ex ea mãnes tres et ꝓijcitur sup ea de bono musto amphora·i·q dimittitur sex mensibus postea colatur et reponitur in vase· ·IOMES· cap·de squilla Squile sicut dicit gallienꝰ ·Juuamentum est duplex·solutõe eñ educit materias et parat ad soluendũ. Et melioꝛ est habẽs parẽ sola eñ scdm gal·ẽ venenosa·q adhuc melioꝛ ẽ que saporem habet compositum ex dulcedine et acredine et acuitate et amaritudine· Et que habet splendoꝛem in lamminis suis et que nascitur in locis liberis·Orta eñ in locis termaꝝ aut oꝛta singularis est mala·ca·est in tercio sic·in ipo Est eñ cõposita ex ptibus igneis in supficie dãtibus ei acuitatis vehementiã et ex ptibus terreis adustis dãtibus ei amaritudinẽ·et ex ptibꝰ aereis mediocribus dantibꝰ ei de dulcedine aliquid·Est eñ incisiua et vlceratiua adustiua resolutiua materiaꝝ·attractiua ad exterioꝛa·subtiliatiua ptium grossaꝝ et viscosaruꝫ adherentium oseruatia a putredie·Rectificatio assatio acquirit ei facilitatẽ in soluendo·et ꝑparati ipsius cũ aceto potest materias grossas adherẽtes q submersas facile expellere·Modus ꝑparatõis eius in elixatõne est scdm hunc modum·accipiunẽ lamina ipsius et sepatim inuoluunẽ in pasta et sepellitur in cinere calido et coquitur sufficienter et extrahitur ex pasta et admistratur vbi oportet·Modus aũt assationis ipsius ponatur in vase luteo vitreato stricti orificij et sigillẽ ligatione forti cum pergameno et dimittatur diebꝰ.xl· et ꝓije diebus maioꝛis estus et moueatur vas et mutetur vicissim omi hoꝛa·ita q equaliter in singulis ptibus calefiat·deinde extrahatur squilla et admistretur vbi oportet· Et qñq; miscetur ei post assatõem tantũdem farine hoꝛobi quantum ipsa est et fiũt inde trocisci et suãtur vbi oportet· Modus autẽ opatõis aceti squillitici scdm q̃ gal·narrauit accipiatur ex lamminis eius et proprie que sunt inter corticẽ q coꝛ ipsius quãtitas quam volueris·et consue sepatim cum filo et dimitte siccari in vmbra p·xl·dies post ꝫ cominue ipsas in frustra et pone ad omnẽ librã eius aceti boni et albi libras·vj· et pone in vase vitreo stricti orificij et stringe caput eius et dimitte in sole per alios·xl·dies at post illud cola et admistretur vbi oportet·Et si necessitas vrgeret festinare sepeliatur vas in cinere calido vel arena ca·cum succession non repẽte·sed ꝓprie inẽ hoꝛam et hoꝛam· Et dixit paulus lamine eius ponãtur sicut sunt in aceto a pncipio veris vsq; ad finem estatis in vase vitreo figillato expohto soli·et post illud admistreẽ vbi oportet et scire debes q squilla de decoctõne subtinet rem mediocrem· AVIC·li·scdo cap.de squilla·Squilla ẽ cepe muris cuius folia sunt sicut folia lilij et habet oleum ad mgredinẽ decimãs est ca·et sic·in scdo gradu·et est incisiuum et in ipso viscositas adustina est·POSSE·SERA· illud quod est in medio squille coquitẽ in oleo et dissoluitẽ in ea resma pini·et ponitur in scissuris que fiunt in pedibus ꝓpter frigus et curat eas·Et coquitur cũ aceto et fit ex ea emplastrũ ad morsu tyri· Et admistratur squilla assãta in plurimis ofectionibꝰ et in illis in quibus mgrediũtur spẽs aromatice et datur ex ea in potu quãdo volumus ꝓuocare vrinam·et in hydropisi et datur illi qui cõqueritur de stomaco et cui cibus natat in eo et non digeritur·et datur ad tortiones ventris et ad tussim antiquã et ad asma et ad extrahendum samẽ a pectoꝛe·et pectus mũdificat a grossis humoꝛibus·et sufficit ex ea pondus triũ onolsac· et admixtio melle cocto et facto inde loboc comeditur et cõuenit ad omia que diximus et purget optime ventrez a chimis grossis viscosis·oportet tamẽ cauere ab ea illum q̃bus vlcera vel excoriatões seu vulnera in mẽbris intrinsecis sunt·q quãdo assãtur et limũtur cum ea verruce q̃ dicuntur acdas et hocdas et claui et scissure que fiunt ꝓpter frigus cõuenit eis·sed semẽ eius quãdo teritur et ponitur i ficu ficca aut admiscetur cum melle et comediẽ mollit ventrem Et quãdo squilla suspenditur integra sup limẽ hostij domus prohibet aialia venenosa et nociua a domo illa· Sed aceti squillitici quãdo fit collutio oris cum eo restringit gingiuas laxas·et ofirmat dẽtes cõmotos. et aufert putredinẽ et fetoꝛem oris et quãdo sumitur in potu indurat tracheam arteriam et ingrossat eam et auget carnem eius et clarificat vocez et fortificat eam et admistratur

ad debilitatem ſtomaci et ad maliciam digeſtio
nis et opilatōnes eius et ad melancoliā et apo=
pleziam et epilenſiā·et frangit lapidem vefice·
et conuenit ſuffocationib9 matricis ⁊ apoſtema
tibus ſplenis et ad ſciaticā et fortificat cor debi
te·et reſtituit ei ſanitatē·et meliorat colorem·et
acuit viſuz·et proiſcitur in aurem·et ouenit gra
uitati auditus· Et vniuerſaliter eſt conueniens
omnibus egritudinibus corpis preterq̄ vlceribꝰ
intrinſecis·et optet q̄ det̄ in potu in ieiunio·⁊
detur primo parum ex eo deinde augeatur in do
ſi eiꝰ paulatim donec perueiat ad duos conos et
quidam tribuunt duos conos·⁊ plus vinū ſquil
liticum conuenit malicie digeſtionis et ructua=
tioni cibi·⁊ flegmati groſſo quod eſt in ſtomaco
et inteſtinis et dolori ſplenis ·et ſciatice·et con
motioni cerebri·et malis habitudinibus que p̄
parant ad hidropiſim·et conuenit hydropiſi·et
hyſtericie·et ſtrangurie·et corroſionibus et in=
flationibus·et rugitibus·et paraliſi ·et opila=
tionibus·et rigoribus febrium antiquaruz et at=
tritioni acetoz ⁊ dolori latere et ꝓuocat mē=
ſtrua ⁊ nocumētū quod infert neruis eſt modicū
Et eſt cōtrarium veneris fit autē ſquilla huida
ſic accipitur ex ea recenti cruda q̄tū vis duplū
tamē ad hoc quod accipetur ex ficca et ifunda
tur ſicut infunditur rapa·et fundatur ſup ipſuz
muſtum et ponatur in ſole·xl·dieb9 et coletur
et colatura reponatur·hoc autē q̄to fuerit anti
quius tanto melius fit eciā vinū ſquilliticū hoc
modo accipitur ſquilla ⁊ mundatur et inciditur
et accipitur ex ea vſq; ad tres mānes et p̄iicitur
ſup ipām ex bono muſto ytalie āphora·i·et di
mittitur ſex menſibus et poſtea colaī et repomē
in vaſe· Et cōfert hoc vinum ad ea que ſupra di
cta ſūt Et ꝛ eliꝰ vinū ſquilliticū eſt illud quod ē
antiquū ⁊ oportz q̄ caueaī potus ciꝰ in febribꝰ
et quando in membris interiobus ſunt vlcera·
IOMES·ſolutione educit humores groſſos vi
ſcoſos· et dixit haly cum hoc etiam educit cole
ram nigram et cum hoc iuuamētum eſt magnuz
ad egritudies capitis ſicut ē cephalea et epilen
ſia et ꝓprie ſecundū omnē moduz adminiſtra=
tionis eius ·⁊ vertigo· et ſcotomia Et oximel eiꝰ
ponit materias viſcoſas facile ad expellendū et
ſubtiliat chimoz groſſitudinē· Et ipſa quidez
ſcōm omnē modum adminiſtratōnis eius conuenit
iuuamēto magno egritudibꝰ iuncturaz· ⁊ eſt
medicina bona pulmonis et pectoris et egritu=
dinum in eis· Et ꝓprie electuariū ex ſuco eius et
melle ſūptum lambendo clarificat vocem et ſimi
liter oximel eius et acetum ipſiꝰ eſt ex medicinis
bonis ſplenī et groſſicies eius et eſt ex rebus pre
ſeruātibus corpus a putrefactione et ſuantibus
ipſūm in ſanitate ſua et acquirit vſus eius maci
em corpori et obſeruat in iuuētute· Et acetū eius
deſiccat et confirmat gingiua laxam et putridam
et confirmat dentes motos collutio ex ea· Et ſi=
militꝛ potus eius eſt medicina magna fetori oris
faciens ipſum odorifez· et ſanat dolorē ſtomaci
et adiuuat ad digeſtionez· Et vſus eius ſm oēm
modum adminiſtrationis eius ꝺfortat corpus cui
accidit laxitudo et mollificatio· et colorez efficit
bonū Doſis potio aceti eius eſt a·ʒ· v· vſq; ad xij
Et oximel eius ab aureis vj· vſq; ad·ℨ·Et troci=
ſci eius a·ʒ·ij·vſq; ad·iiij· AVVC·oleum eius cō
fectum cum melle pomē ſuper alopiciam et ſer=
piginem Eius acetum eraſperat guttur et indu
rat carnem ip ſius et eſt bonum aſmati et orteſmo
ici et tuſſi antique

CAP· CCCXij·

Auara· latine cornu·SERA·libro
agre cap·hau·auct·gal· plurimuz
quod adminiſtratur ex cornu eſt cer=
uinū et caprinum ſſam aduruntur et adminiſtrant
POSSE·SERA·aduruntꝰ ⁊ adminiſtrantꝰ ad
reſtringendū gingiuam·et ꝺfirmanduz dentes
et cornu cerui quādo aduritur et abluitur curat
vlcera inteſtinoz et fluxum ſanguinis et fluxuz
ventris·⁊ quādo bibitur curat hyſtericiā Et do
ſis eius eſt cochearia duo·et iam adminiſtrat ad
uſtum et ablutum in ſief·et ad hec faciūt et ad de
ſiccandū humores qui veniūt ad oculum· Et idē
auct·pauli cornu cerui et capre aduſtum abſter=
git dentes fortiter·et curat gingiuaz ⁊ ſedat do
lorem gingiue inflate quando aduritur donec al
beſcit·et ꝺfert ſputo ſanguinis et hyſtericie· ad
uſtum et ablutū ⁊ confert diſinterie Et idē auct·
dyas·quādo cornu cerui aduritur et lauaī et bi=
buntur ex eo aurei·ij· cum draganto confert ſpu
to ſanguinis et vlceribus inteſtinoz et fluxui vē
tris antiquo·et hyſtericie et dolori vefice· Et cō
fert curſui humiditatum antiquo ex matrice qñ
bibitur cum aliqua medicina ouemente ad hoc·
Et inciditur cornu in fruſtra et ponitur in olla
terrea et lutatur caput eius et dimittiī in furno
donec albeſcat· lauatur aūt poſtmodū cū clima
et ſic conuenit oculo ad que currūt humiditates
et vlceribus que ſunt in eo·et quando fricantur
cum ipſo dentes abſtergit eos a ſordibus· Et fit
fumigiū cum cornu crudo et frigat animalia ve
nenoſa· Et quādo cequitur cum aceto et colluiē
os cum decoctione ꝺfert dolori dentium· Et lima
tura eius quando datur in potu cum vino expellit
dit lumbricos·

Haulech	·i·alac
Hauleich	·i·rubus
Hauroch	·i·curcuma
Hauſel	·i·ſquilla
Hauſigi	·i rubus
Hauſegi	idem quod ſupra
Haulec	·i·lapacium acutum
Hauſir	·i·cpoponacum

Haumich vel haumic ſunt limaces q̄ ſunt in hes
bis in littore maris

Habaras	·i·ſtafiſagria
Habaon	·i·morbillus
Habrad	·i·qnedam ſpēs dactili
Habalarusa	·i·cubebe

Hababes ·i·ꝓrium nomen loci
Habras ·i·stafisagria

CAP. CCCXiij.

Aberas ara. vel numbasas. grece pediculicida. latine stafiragria vl pedicularia vel granuz capitis vel passula montana vel rosa regis. SERA. libro agre. cap. haberas. siue habeltas auct. dyas. ē planta habens folia similia foliis vitis agrestis incisa sicut folia malue agrestis et habet ramos longos nigros et flores similes floribus plante que dr baratis sed minores. et coloris quasi celestis. et habet semina in vaginis viridib9 sicut cicer habēs tres angulos asperos cuius color ē ad rubedinē et nigredinem decliuis. sed interi9 est albus et sapor eius est acut9. GAL. vi. simphar. capitulo stafiragria vm translatōem ara. est acuta fortiter multū. Et vtus eius est ca. adurens et attrahit et abstergit absterfione forti DYAS. cap. stafiragria vm translatōem grecā stafiragria siue vt latini pedicularia nascit vmbrosis locis habens folia similia viti agresti diuisa tanq̄ malua agrestis et hastas longas et erectas et nigras semen est ei simile ysati et florem similiter habet quod semē in folliculis viridioribus obtentum trium angulorꝫ et est nigrū sed interius album cum gustu viscido acri et calido Auerrois. v. sui colliget cap. de stafiragria est ca. et fic. in tercio gradu. AVIC. li. secūdo capitulo de stafiragria est calida et ficca in tercio gradu. POSSE. GAL. facit descendere a capite quādo masticatur aut fit gargarisma cuz ea flegma multū et conuenit egritudinib9 cum quibus eleuatur cutis. et ouenit ad pruritū participat aūt adustine cuiusdam vtutis. DYAS. grana eius. xv. accepta cum mulsa flegmata pinguia vomitib9 excludit. verū hi qui mulsam acceperint assidue bibant et deambulent qr offocatiōnes cicius pstat et gulam exaspat trita et bibita. pediculos necat Auer. quādo masticatē trahit flegma et sucus suus mūdificat caput p nares Et electuarium eius valet ad morbum caduc cum. et morfeam et mēstrua educit.

CAP. CCCXiiij.

Abezel. i. asmus AVIC. li. ij. cap. de Asmo Cimis caris asimi et epatis eius cum oleo valet suppositus fissuris frigoris. Cimis epatis asimi cuz oleo sup scrofulas valet et sanat lepram. Contracti ex siccitate sedeāt in iure carnis eius Et caro eius etiā est iuuatiua. Epar eius assatum et a ieiuno cōmestuz cōuenit epilensie. Et similit eius vngula adusta et fit eius potio omni die duo cochlearia. dicit q ei9 vrina ouenit dolori renū. Et vrina siluestris asimi frangit lapidē in vesica scōm q dixit gal. SERA. libro agre. cap. Iolen ex lacte aliorum animaliū. fit caseus pterq̄ ex lacte asine quia ē subtile non habens grossitiē. Almāsor libro. iij. cap. de lacte. Asininū lac omni lacte subtilius ē quod in pulmone pacientibus dandum est. hoc etiam post muliebre lac scōm gal. vij. therapēti ce ethicis laudatum. Habel. i. granum cucul. SERA. li. agre. cap. habel. Habel ca. ē et hu. in scō gradu et auget sperma et ꝓprie quādo miscetur cum sisamo et quid est. l. i. Iohabium

CAP. CCCXV.

Abel mil ara. i. granum indi et ē cavtamū indum. SERA li. agre. cap. habel mil planta ei9 est similis plātē lubleb adherens arboribus duobus brachijs vel trib9 et habet ramos et folia viridia et i ramo cuiusq̄ folij est flos coloris purpurei similis pēnis in figura sua. Et qñ cadit flos eius emittit semē in vaginis in quib9 sunt tria grana minora gramis stafiragrie in tribus ptibus diuisa Et illa grana sunt illud quod de ea administratur in medicinis laxatiuis. laxat em flegma et mūdificat ipsum. Et dosis eius est a q̄tuor kirat vsq̄ ad octo et est ca. et fic. in p̄mo gradu et miscē cum medicinis et facit moram i intestinis. Et qñ accipitur solum nō laxat eodē die nisi post xiij. horas. et dosis ei9 est cuz alijs medicinis sed simplex nunq̄ vidi dare nisi admisceat ei scamonea que vincit ipsum ad ex pellendū flegma et coleram. IOMES. cap. de cartamo dicit q quidam dicunt q est vna ex spēbus cartami et hic dixit q̄ niam est carta mū indum licet sit aliud a cartamo nostro

CAP. CCCXvj.

Abel zelin ara. l' grana ezelē latine ꝓp nigrum. SERA. libro agre. cap. habel. zelin. i. granū zelin et ē piper ethiopiū vel nigroꝝ et ē granū pingue in magnitudine ciceris et est citrinū exterius album interius et habet saporem bonū deferē ex terris barbarie. Et illud quod notatur in barbaria crom est simile faseolis i forma sua nisi quia grana eius et cortex eius sūt minora faseolis habent nigrū colorem et acutum saporem sicut piper. et defertur similiter a terris nigroꝝ et sūt ca. in tercio gradu hu. in p̄mo et confert doloridentium augent em̄ in sperma te et faciunt bonū odorem oris.

Habebelarus ·i·iuiube
Habelmeluc ·i·catapucia
Habetoziti ·i·grana citri
Habellien ·i·piper album
Habeel ·i·iuniperus vel fructus eius
Habes est vna ex speciebus malue
Habelmuluc ·i·cataputia
Habey ·i·ieumal
Habedlesen ·i·carpobalsamum
Habiam ·i·pulegium
Habix est ꝓprium nomē loci.

CAP. CCCXvij

Abilbalach ara·grece arceotides latine granū iuniperi vel iuniperꝰ SERA li·agre cap· habilbalach

habilbalach est iuniperus et iunipus estvna ex ſpēbus cipreſſi maſculi·Et omnes ſunt quatuor ſpecies et ſunt iunipus et habel·i·ſauina et zerbin et gara·i·iunipus que noīatur arconas ē ea alia magna· alia pua·et habet fructū quendam cuius fructus est magnus ficut nabach a littera habel dicit ficut zaror·Et quedam cuius Fructus est puus ficut faba niſi quia ipſe est rotūdus totus· GAL·vi·fim·phar·cap·8 iunipero ⁊tus arboris huius est ca·et fic·in·inj·gradu·ſ caliditas ipſius fructus est ſcōm hoc ſed ficcitaſ eius est in pncipio tercij · Et idem Sera Sauina est illa que 8r brachеos siue brachеos et non habet fructuz·et nos iam de ea diximus ſupius in littera habel·ſed zerbin est illa que dicitur pardras et habet fructum ſimilē fructui cipreſſi niſi quia est minor eo ſatis Et est ex zerbin pua ſpinoſa·et habet fructum ſimilē fructui iuniperi cꝰ magnitudo est ſicut granū myrti· ſed est rotundum·et ſermo de ipſo veniet poſt in cap· de alchitran et ⁊tus zerbin est ca·et fic· in tercio ſ du ſed gara est ſpēs pua reſpectu zerbin·memoria eius venit in·l·gara Archeutos ſiue Arconos·i·iunipus. magna et parua ambe calefaciūt et ſubtiliant et ꝓuocant vrinam·et qñ fit fumigatio cum eis expellit venenoſa reptilia et habz Fructus cuius quidē repitur in magnitudie auellane et quidam in magnitudie fabe niſi qz est rotundus et habet odorem bonū et est dulcis hñs in ſe aliquantulū amaritudinis D·JAS·cap·de iunipero·ym tranſlatōem grecam·juniperus arbor alia est pua alia magna·ſed vtreq; acrioris ſunt ⁊tutis atq; micualis et inſenſibilis Auerrois qñto colliget cap·de iunipero· Juniperus que vocatur abbel ca·est et fic·in tercio gradu· Paulus cap·de vermice gūmi iſtius arboris est vermix ·POSSE·DJAS·pruinis impoſite fugant·fructus eius iocundus est·et odoris fūmi ſi in ore detinetur·et euſtomachus est·et toraci vtilis est·tuſſim ſedat veterē et inflationes ſedat tortionibus bibita fubuenit cōtra venena pſtat auxilium· diureticum est illi adiutorium ſpaſmatibus et reumatibꝰ ꝓdest· ofſocatōnes ſtericas tollit·Appellatur aūt a grecis arceotides·fucus eius medetur vipere vexatis Jtem fucus eius exuſtus atq; cum aqua illitus lepram deſpuit·Elimatio aūt ligni eius potui data interficit · lacrimus eius potui datus tuſſim veterem atq; parotidas ſanat· Auerrois abbel ꝓuocat vrinam et mēſtrua plus omi alia re. donec facit mingere ſanguinē·Et facit aborſum et extrabit fetum mortuum pro iſta ſpecie·ſ· litteram abbel

habilig	·i·mirabolam
habriſen	·i·liſuoli·l·l·ſeta
haboanifa	quid est·l·l·keadi
habomifa	·i·cicuta
habobol	·i·vſnee
habbalathar	·i·grauū iuniperi
habeleras	·i·ſtafiſagria
habelmeluch	·i·granū regis
hacatula	·i·mandragora
hacatos	·i·cibalaria
hacaboles	·i·peonia

CAP· CCCXviij·

Acub·alcaroeg ara·grece ſalū latine ſpina lata SERA·li·agre·cap· hacub·Hacub alcaroeg est herba quam noiant homines orientis ſpinam latā hñs folia ſimilia albe cameleonte. Et elixat hec planta in pncipio ſui ortus et cōmeditur cum oleo et ſale·Et lacrimus qui egreditur de radice ipſius ſi bibatur ex eo·z·i·cum mellicrato prouocat vomitum

hacuſa ·i·mandragora

CAP· CCCXix

Adadh ara·grece liceos latine vero litium·SERA·li·agre.cap·hadadh· litiuz habz tres ſpēs·vna earum est indica et alia fit ex herba que 8r zeriach ſiue zerzah tercia est arabica quā nominant hadad·i·litium·Et idem auct· dyas litium accipiē ex arbore ſpinoſa que habet ramos longitudie duoꝝ brachioꝝ aut amplius·Et folia ſunt ſimili folijs arboris buſſi rara. et habet fructū ſimilem piperi et est niger amari ſaporis·lems tactu et cortex ligni est glaucus ſimilis litio diſſoluto habet radices multas ꝓcedentes a latere ligni eius·naſcitur locis agreſtibus·a extrahitur ſucꝰ eius in hunc modū·teruntur folia ſicut ſunt cum tota arbore aut ponūtur in aqua et dimittuntur pluribus diebus et coquunt et expmuntur·et ſucus ponitur ad coquendū ſuper ignem donec inroſſetur ſicut mel et fit ſimilis ex ſuco fructus eius quādo expmitur·et ponitur in ſole·et melius ex eo est illud quod accenditur igne·et quādo extinguitur facit ſpumam cuius color est ſanguinis et exterius est nigrū et interius est ſicut crocus·et non est pinguе et est in eo ſtipticitas cum amaritudine·Et ex illo melius est indum et fortioris ꝓpatōis· Adulteratur autē litium cum amurca olei cum admiſcetur in coctura eiꝰ et cū ſucco abſinthij et felle bouino Et oportet ꝙ colligatur ex eo quod natat ſimile ſpongie et reponitur ad opus medicinaꝝ oculi et reſiduum eiꝰ ponitur in alijs medicinis. Et 8r ꝙ indicuz facit arbor que dicitur lithios· Et hec arbor ē de ſpēbus ſpine habens ramos erectos longitudie triū brachioꝝ aut amplius ꝓcedētes ex radice et fit groſſiores ramis rubi· Et euellitur ab eis cortex facile·et color eius apparet ſicut color ſanguinis et folia eius ſunt ſimilia folijs oliue a ex illa arbore accipitur litium·ſ·ab illa que est ſpinoſa ex illa· Et est apud nos medicina quaſi hu·et liqda· et ſuba eius est cōpoſita ex virtute ſubtili ca·et

terrea frigida · et in sapore ei9 est stipticitas nisi
quia est pauca · Alia secunda species est q̄ fit ex
arbore litios siue exacanton appellata folia quer
cus silia atq3 spinosa generans Nascit̄ in dumo
sis locis cuius folia et radix in vnum cōtundūtur
et in aqua dulci coquūt̄ vsq3 ad grossiciem fit et
melius ex suco granoꝝ expresso et ī sole coagu
lato · Eligendū est intus colore rufo et de foris
nigro · CAL · li · dinamidiaruz cap · de litio fit se
cūda spēs litij in hūc modū prunellas de caprifo
lio colige in mēse septēbris et ipsas tere per lin
teum extorquens sucum ei9 et ad solem siccabis
in litia vero venditur sucus centauree pro litio
vt apparet in · l · centaurea licet falso · Plemus
capitulo de litio litium sucus est arboris vel ar
busculi pusille et spinose · folia ut querc9 haben
tis cum punctis spinosis cuius semē maturum
vt granum regis apparet de cuius seminis suco
fit aliquādo litiū et veri9 hec arbor latine voca
tur caprifoliū · verū optimū litium est quod est
indicū q̄d extrīsec9 nigritat · intus vero subrufū
sicut aloe gustu amarum · Et secunda species fit
ex arbore que dicitur lithios · Et hec arbor est de
specieb9 spine et habz ramos rectos longitudi
ne trium cubitoꝝ aut brachioꝝ aut amplius p
cedentes ex radice et sūt grossiores ramis rubi ·
et euellitur ab eis cortex facile et color eius ap
paret sicut color sanguinis et folia eius sunt simi
lia folijs oliue GAL · vij · sim · phar · capitulo li
tium secundum translatōnem grecam litium vel
pixacantum spinosa est arbor de qua fit voca
tum litium · est autē siccatiue virtutis ex diuersis
compositum vna quidē subtili parte diaforetica
et calida · altera aūt terrestri frigida a q̄ habet
et stipticitatez sed hec quidē qualitas pauca oī
faram inest huic pharmaco · sed diaforesim et ex
siccationē non paucam · s3 secūdū accessum in ca
liditate vō intermedia aliqualiter locatū est et
cōmēsuratum ppt et quod et ad diuersas passio
nes vtūtur hoc farmaco in quibus hoc vt cōgre
gatiuū · Et ideo ciliacis et dismtericis et fluxui
muliebri afferētes · hoc ergo litiuz in cilitia et ca
padocia plurimuz fit aliud vero · s · indianū for
tius operatur ad omnia · Et idem eodem libro se
cundū translationem arabicam substancia litij ē
cōposita ex virtute subtili ca · et terr[illegible] fri · Et in
sapore ei9 est stipticitas nisi q2 est pauca multū
et desiccat in secūdo sed etiam fri · et ca · est quasi
in complexione media equaliEt virtus eius ē q̄
resoluit et abstergit resolutione et abstersione
curatiua et congregat et restringit · POSSE ·
GAL · secundum translationem grecam hoc far
maco ad ypopiam vtuntur · Et ad flegmones
qui in ano et ore et vlcerationes et herpetes
et putredines et male morigerata vlcera et au
res pus fluentes et paramchia · et vngues le
prosos · Et idem secundū translationem ara · vir
tus eius est q̄ remouet quod in pupilla ex eo q̄d
obscurat visū · et ouenit fluxui vētris et habēti
bus vlcera i intestinis · et habentib9 fluxū men
struoruz · et ponit̄ in medicis panni q̄ fit in facie
et in medicis vlceruz et apostematū que sunt in
ore et in ano et formice · et ouenit vlcerib9 frau
dulētis et putredinib9 ulceruz · et putredini au
rium · et tenasmoni et panaritio et fortificat ca
pillos · SERA · auct · dyas · vtus litij est stipti
ca et abstergit et curat obscuritatez visus et sca
biem et pruritum oculoꝝ · et abscindit cursū hu
miditatū ad oculum venientiū cursu antiquo et
ouenit apostematibus gutturis · Et quādo lini
tur cum eo pallatum ouenit apantibus gutturis
et quādo linitur cum eo cōuenit gingiuis et vl
ceribus putridis et ragadijs ani et tenasmoni ·
Et quādo bibitur et fit cum eo cristere sanat flu
xum ventris antiquū et vlcera intestinoꝝ · Et bi
bitur de ipso cum aqua vsq3 ad sanguinis fluxū
vel sputum sanguinis cum tussi · et datur in potu
morsui canis rabiosi quando fiūt ex eo pillule et
dantur et rubificat capillos · et curat panaritium
et formicam · et vlcera fraudulenta · et qn̄ fit cuz
eo nascale ouenit fluxui antiquo humiditatum a
matrice · et dicit ingeneites quādo coquitur cuz
ramis eius in aceto cōuenit apantibus splenis et
hyctericie · et puocat menstrua · Et quādo bibit̄
ex fructu eius laxat flegma et cōuenit otra medi
cinas venenosas · Et idē Sera · auctoritate rasis
Felicacharag vtus est cōposita ex contrarijs nā
habet vtutem extenuatoriaz digestoriam ca · et
fri · et modice stipticam habens vim et ideo dia
foresim facit pijciens et purgans · Et facit autē
ad ypopiam herpetas · et ad ep̄tis vlcera et ad
parotidas et puttida vlcera et cōuenit vlcerib9
oris et ani ·

Hafas	· i · galla
Hafases	· i · comiza
Hafa fies	idem quod supra
Hafranon	· i · filipendula
Haff	· i · galla

CAP. CCCXX.

Afs arabice grece cicidos Alap
sa vel lapsana · latine vero galla
SERA · li · agre · auct · dyas · est ex
ea que accipit̄ ex arbore sua recens imatura par
ua rotonda nodosa non pforata et grauis · et est
alia que est leuis pforata sed prima medicinis ē
ouenientior · Idē auct · gal · virides ex gallis sūt
acerbe plurimū q2 est ineis substancia terrea · et
sapor eaꝝ est stipticus multum · vtus earum est
fri · in · ij · gradu et sicca in iij · Plini9 galle fruct9
in syria et egypto copiosius existit · POSSE ·
DYAS · omnes spēs gallaꝝ sunt stiptice fortit̄
que quādo teruntur et puluerizātur sup carnem
supfluam delent eam · et ofierūt ad vlcera corrosi
ua et phibent humiditatē que currit ad gingi
uas et conferūt alcole · et quādo accipitur id q̄d
est intra gallam et ponitur in corrusuram dētis
sedat dolorem eius · et quādo cōburuntur super
prunas et extingunt̄ in aceto et sale stringūt flu
xum sanguinis · et decoctio gallaꝝ quādo fit ses

fio in ea confert epitui matricis et cursui humidi tatum antiquo et epitui ani· et quãdo infundunt in aceto aut aqua migrificant capillos· et quãdo puluerizãtur et dantur in potu in aqua aut vino oferũt humiditatibus vlcer̃ intestinor̃ et fluxui antiquo et sunt ouemẽtes in cibis eor̃· et similiter qñ coquiẽ cibus eor̃ in aqua in qua bullierint· Et vniuersalit er quidẽ admistrande fũt ad stipticandũ retinendũ et deficcandũ et infrigidant satis· Et dicit Sera auct· gal· q̃ virtus ear̃ secũda est que repercutit et ꝓhibet et aggregat· et tercia v̂tus fortificat mẽbra fluxa debilia et ꝓhibet omnes egritudines que fiunt ex humor̃ dissolutõne· et eor̃ fluxus ꝓhibet

CAP. CCCXXij·

Afir ara·latie pes SERA·li·agre cap·hafir auct·gal·hafir idest pes scer ara idest vngula·zeron ara·i· augmentatones que fiunt in crutibus animaliũ maior̃ vt equor̃·veb·ara·i.molares dẽtes quidam adurunt vngulam capraꝝ et cõficiũt cineres eius cum aceto forti et linitur in allopitia a conuenit· Et quidã accipiũt vngulam asini a adurunt et curant cum ea epilensiaꝝ magnã· Et idẽ cinis resoluit scrofulas quãdo conficit cum oleo et quãdo fit puluis ex ea est deficcatiuus et curat vlcera que fiũt in manibus a pedib9 propt̃ frigus· augmentacões que fiũt in crurib9 et iũcture equor̃ quãdo terunt̃ et dantur in potu cũ aceto curant epilensiam· Et vngule capraꝝ quãdo adurunt̃ et miscentur cum aceto et fit inde linicio super alopiciam curat eam· Sed limatura dentis elefantis est stiptica qñ fit emplastrum cum ea curat panaritium sed mollares dẽtes canis rabiosi qui momordit hoiez si accipiatur ex eis et ligentur in corio a suspendant̃ in brachio ꝓhibent a morsu canis rabiosi·

Hager	·i·lapis
Hagetotida	·i·cameleonta
Hageñda	·i·galla
Habaras	·i·stafisagria
Habalebi	·i·solatrum
Habadeb	·i·spodium
Habe·i·arbor draganti et est acantos	
Habeliblet	·i·aristologia
Habeliblet	idem quod supra

CAP· CCCXXiij·

Akille arabice grece tiamus latine faba·GAL·vij·sim·phar·cap·8 faba vm translatõem grecam tyam9 idest faba scm vtranq; prope mediam complexionem est in exiccando et infrigidando· participat aũt quadaz parumper absterciua virtute· caro eius sicut et corter stipticus Et ꝓterea quidam medicor̃ fabam totam coquẽtes cum oxicrato disintericis et ciliacis vomitiuis dederunt Est aũt vt cibus quidẽ semp inflatiuus et vix digestibilis expuitõibus tamẽ q̃ extorace et pulmone ꝑdoneus· vt farmacũ vero extrinsecus appositum intristanter siccat in podagricis nãq; vsi sumus multociens ea per aquã coquentes 8mde miscentes adipem porcinam· Incõtusionibus vero a vlceribus que scm neruos per oximel farinam apposuimus·in his vero qui iam Flegmõnant ex plaga cuz alphis et testiculor̃ et mamillarum est bonuz cathaplasma·amãt emi hec pticule moderate infrigidari cuz flegmonãt· Et maxime qñ ex lacte in eis caseato mamille flegmonant· Etenim et lac extinguitur ab hmõi cathaplasmate sicut et infantium pecten cum cathaplasmatur farina fabaꝝ vsq; multũ manet absq; pube Et idem libro de cibis cap· de fabis· vires aũt cõmeste anteq; maturent̃ et exsiccent̃ habent comune oim fructuũ quousq; ante maturitatem offerimus·alimentuz humidius dantes corpori·Et ꝓpter hoc magis fuꝑfluitatum nõ secundũ intestina solum sed scm totum habitum· merito igitur qui tales nutriunt quidem minus secedũt autẽ magis·vnde non solum crudas cõmedũt virides fabes multi hoim· sed etiam cũ carnibus porcinis a capitinis et arietinis sicut alia olera. SERA·li·agre.capitulo hakille hakille idest faba sapor corticis eius est stiptic9 v̂tus eius infrigidat tempate·et deficcat deficcatione sine nocumẽto. v̂tus eius est que abstergit et cõuenit fluxui ventris et vlcerib9 intestinor̃ et vomitui· Et quãdo coquunt̃ cum aqua et miscentur cum axungia porci oletunt podagre· Et quãdo coquũtur cum aceto et melle et ponũtur sup vlcera que fiunt in neruis conferũt·Et quãdo accipitur emplastrũ ex farina eius cũ sarcib ordei ouemit mẽbris habentibus apostemata ꝓpter pcussionem. et est emplastrũ iuuatiuũ testiculis et mamillis et potissime pubescentiuz cum farina fabaꝝ ꝓhibet ab eo longo tpe ortũ pilor̃ in eo·a scm cibum est magis inflatiua q̃ aliquis alius cibus et tardioris digestionis· DIAS·cap·de faba vm translatõnem grecam· Faba nostra sũpta inflatones pstat et indigestibilis est·tussim medetur·et accepta disinteriis a solutiom ventris singulare pfidiuz est·vomitib9 est vtilis cui si aqua in coctura fuerit mutata inflationem stomaco non facit viridis comesta vestrem inflat et cacostomaca est·farina fabe cathaplasmatibus adhibita cum polenta tumoribus p cussure occurrit id sola facere nouit tumorem mamaꝝ simili modo curat lac mamillis nimis ꝓfluens impolita vt cataplasma stringit mixto melle et farina fenugreci parotidibus ꝓdest·liuoribus corpis detergit cum rosa et thure masculo et albumine oui mixto dolores oculor̃ et glaucomata curat·vino mixto suffocationes et pcussiones oculor̃ compescit·dẽtibus cõquassata et frõti impolita tumores testiũ spargit·infantibus si impolita fuerit testes ꝓpendere non sinit Coriũ eius coctum et cathaplasmati impositũ maculas albas emẽdat in balneis fricatõne adhibita capillos tenuescere facit polẽta et stipteres fusti a

oleo veteri mixta et iposita vt cathaplasma scro fis opitulatur·lanaz sic inficiet fluxum sanguis vulnez stñgit puluere ipso solo aspersо·ffaba media ē inf fri·et ca·discēperantiā aliquid pti cipās ꝓiectorie vtutis et stiptice ꝗre exteri⁹ po sita sine molestia deficcat podragicis igit̄ ⁊ ar teticis in aq̄ cocta admixta adipe ouis recēti aut anserina mitigat dolorem neruoz aut cōtracti onē ⁊ vlceratōes cū oximelle fabe farma cocta et suppolita vt cataplasma sanat. ſſam et ad te sticulos et mamillas est optimum cathaplasma amant enim loca hec mediocriter infrigidari si sint inflāmata· maxime qñ delactis coagulatio ne patiūtur inflāmatōnem Rabi moy. cap. de fa ba corrūpit mentē Jsaac in dictis pticularib⁹ p ticula prīa cap· de fabis·ffabe in natura sua fri· in siccitate diuerse sunt·Cōmedūt̄ sicce ⁊ pfecte suis temporib⁹· Cōmedunt̄ em̄ virides necdu messionis sue cōpleto tempore·virides fri· fūt ⁊ hu·p̄mo gradu nutrimentuz eorū mimis gene rat hūores crudos ⁊ grossos inflatiue vento sita tem faciunt·in superioriб⁹ ventris ꝓpter quod stomaco valde nociue sunt·sicce vero suisq̄ tē poribus perfecte fri·sunt et sic·in primo gradu non in laudabilem sanguinē creāt ordeo magis nutriuūt accidētaliter nō naturaliter duab⁹ de causis·vna propter sue substācie grossitiē ⁊ tar ditatem solutionis ex mēbris · subtilitate vero siBe ordei ⁊ dissolutione ex membris cita vnde minus nutrit· secūda propter sui multitudis vē tositatem et grossiciem eius· vnde carnē in flat et dilatat et opaī in ea id qđ frumētuz in farina ꝓpter hoc in supioriб⁹ ventris vētositatem plu timā grossam generat et inflatiuam ex q̄ fumus incipit ascēdere cerebro nocēs·⁊ somnia mul ta corrupta inducit. Cū igit̄ naturaliter hoc ha bent fabe nō eis aliquo coctōis mō possunt auferi·vnde gal·fabe si mimiū coquant̄ inflationē et ventositatem suam sicut ordeo auferre nequimus minuere tamē possumus·Experimēto autem ꝑ bat̄ in eis qui fabis vtētes assidue indigestionē patiunt̄ et si saniorib⁹ sit fit idē·Jtē gal·fabe su per cibū inflationē faciūt et dure sunt digeri se cundū medicinam adiuuant humorē vt excreet̄ de pectore et de pulmone quoniā colamētuz est in eis et ideo nō morant̄ i stoāco sicut alij grossi cibi manifestat hoc colamētū ⁊ m[illegible]dificatio qz cutī exteri⁹ mūdificari cernim⁹ cū eaz farina. abluit̄ idcirco ad lētigines valet qui igit̄ cutez sui corpis mūdificare voluerit ex fabarū farina lauare assuescit·Apanti in mamillis vl̄ testiculis appoīta cataplasmate facto dissoluit omnia autē que dixim⁹ eaz insunt medulle tātūmodo· Cor tici autez nihil est·Est em̄ stipticus et colamē tuz nullum habens vnde aliquādo fabas cū cor tice coq̄mus in aceto·damusq̄ diatrīā patientib⁹ propter defectum conceptiue virtutis in inte stims·Electio enim magna alba non vetus di uersis coquit̄ modis vnde et diuerse sunt in eius corpe actōnes sunt nāq̄ cocte aqua·sunt assate igne·aq̄ cocte laudabiliores sunt·quia aq̄ pluri mū aufert vētositatis maxime et grossicie si ejecta prioi altera diūgat̄·hec quoq̄ coctio duob⁹ modis fit aliquādo cū cortice ⁊ dure fūt ad digerendum et inflatiue Stipticitas em̄ corti cis egestionē ꝓhibet ventris mora eius diutur na in ventre necesse est vt inflationē generet si ne cortice cocte minus fūt inflatiue·cito digerun tur et si secūdū ius fiat calefactiuis reb⁹ appoſi tis sicut pip ⁊ zizyber et oleo amigdalino ꝓfecta est medicia ad coit⁹ operationē sunt q̄ eis vescē tur elixis aliquādo cū cortice aliqū sine eo·et de hijs supra q̄ dixim⁹ videam⁹·Comesta enim ali qñ cū menta origano·cimīo et fūb⁹ suā ventosi tatem et inflationē minuūt Assate minus habēt inflationis et ad digerendum sunt durissime vez tamē si in aq̄ infundāt̄ post assationē et cū cimi no mēta·et origano comedāt̄ partem amittunt DJAS·Fabe mąt noue veteriб⁹ magis stoma co nociue·fabe mixte farie fenugreci cataplasma te facto apāti retro auriculas valent· et ad liuo rē similiter sub occulis cū rosa mixte thure oui q̄ albumie ad exiccationē valēt oculoz cata plasmate facto·Masticate etiam et in tempori bus appoſite humores a capite ad occulos descē dentes resistūt cum vino cocte si cataplasma fiat testiculo ·aposteā calidū dissoluit farma earum pueroz aposteā inguinibus extinguit·loci in q̄ bus pili fūt nasciturі suppoſite subtilem ac defe ctum pilum faciunt·Scisse vero in duas catha plasmate·super canis morsibus defacto sanguī nem stringūt mamillis lactis ꝓpter coagulatio nem induratis appoſite dissoluūt et lactis imbi bent exitum· Si aut̄ cum alumine et oleo vete ri misceas scrofulas dissoluunt·

Bakkaraba	·i·piretrum
Balandali	·i·coloquintida
Balauchach	·i·squilla
Balanum	·i·sparagus
Balazarata	·i·piretrum
Balcaliat	·i·terbentina
Balcal	·i·acetum
Balfage	·i·rafanus
Balbas	·i·es ustum
Babac	·i·indicum
Balkalsmeth	·i·feniculus
Baltalep	·i·viriditas inuenta

super aquam·l.l.viriditas

Balelcalmibit	·i·gūmi fistici
Balebep	·i·caisie

Bales est vna ex speciebus malue

Balbet	·i·species rubi
Balterma	·i·galbanum
Balibium	·i·iringium
Bulibien	idem quod supra
Balib	·i·mulsa
Balim	·i·pulegium
Balimon	·i·cretanus

Alilig arabice grece et latine mirabolani · vbi sciendum q̄ secundū Mes · mirabolanoꝝ spēs sunt · v · et sunt fructus arboꝝ in yndia exñtium et nō eiusdem maneriei sunt omēs. sed diuersoꝝ effectuū et diuersārum formaꝝ vnde versus. Mirabolanoꝝ spēs sunt · v · bonoꝝ. Citrinus kebulus bellericus emblicus yndus. Quidam dicunt q̄ sunt omnes ab eadez arbore ꝓducti ita q̄ citrini fūt de primo germine · Et nigri yndi sunt in quibus puenit completio et maturatio · et dixerūt q̄ arboꝛ eoꝝ est de his ferentibus · et q̄ citrini fūt ꝺ primo germine et niger similiter · kebulus germen sc̄m tulit sed falso p̄mo ꝓducuntur a diuersis arboꝛibus · et illud est quod creditur · sed alii qui volunt q̄ emblici a bellirici non numerentē inter mirabolanos quomā Auic · et Sera de eis diuersa faciūt capitula · Nam Sera · li · agre fac̄ capitulum de emblicis et belliricis quod incipit amleg et facit capitulū de alijs tribus per se ꝺ quo dicit halilig · i · mirabolani cui⁹ tres fūt spꝛecies kebuli citrini et nigri et sunt illi qui noiantē indi et semen kebuli · Idē auct · Haben Mesuay meliores sunt ex eis quoꝝ color est citrinus appꝛoximās viriditati · graues plen sine rugis · et dicit auct · Ysaac et sunt frī · in primo gradu fic · in secūdo nigri frī · et sic i primo · Mirabolani indi vel nigri et de semi sunt similiter ex spēbus habentibus corticem subtilem nigꝝ · Et corter eorum vergit ad citrinitatē et sunt similes oliuis in forma sua · Et iuuamētum est eoꝝ minus iuuamento aliaꝝ speciez mirabolanorum · Et idem auct · Aben mesuay · Mirabolani semi sunt ex spēbus oliuaꝝ qui quādo condiuntur corroborant stomacum et incoriant eum incoriatōe pauca et non est in eis iuuamentū q̄tum in kebulis Et ex kebulis quidā sunt citrini · quidam nigri · et nigredo que est in eis est ꝓpter ampliorem moraz quā fecerunt in arboꝛe sua · et sunt pinguiores a carnosioꝛes citrinis in coloꝛe q̄ ipsi fecerūt maturatōem ampliorem · et illi qui colligunt̄ añ fūt citrini · et quādo sumūtur triti inducūt laborem in stomaco quomā natura laborat multum circa ipsam · sed q̄n infunditur aut decoquit̄ extra hꝫtus eius et ꝓicitur eius substācia et est leuioꝛ nature et descendit velocius a stomaco · Et ille tres spēs mirabolanoꝝ miscentur cum tamarindis · quomā tamarindi extinguūt calorem et abscindūt nauseam · et sedant vomitū et extinguūt calorem febrilē nisi quia nocent tussientibus ꝓpt̄ acetositatē que est in eis · AVIC · de viribꝰ coꝛdis ait mirabolani sunt frī · et sic. IOMES · mirabolani sunt de medicinis benedictis non em̄ debilitant cum solutōne sua · ymo cōfoꝛtant stomacum ꝓprie et viscera p̄parant et coadiuuāt ptes eoꝝ · et cōfoꝛtant coꝛ et epar et coꝛpus totum · non em̄ nisi ad vnum videtur nociui · acquiritur em̄ dispositis ad hoc opilatio et ꝓprie paratis cadere in ipsa sed sunt de ꝓfecte rectificātibus medicinas que habent acuitatem et purgant dissoluendo · magnifice em̄ admuenit q̄ eos et ꝓprie citrinos cum scamonea miscuit · repримit em̄ eam ꝓpter obuiatōnem substantiaꝝ et q̄litatum adinuicem et eam in soluendo iuuant · Citrinos in · v · ꝓprietatibus laudauerūt sapientes in coloꝛe · s · vt sint citrini multe citrinitatis & climantes ad viriditatem et vt sint in pondere g̃ues et densi · et in cōfracturis suis inuematur sic gumositas et sint grossi · Et vt coꝛteꝛ eoꝝ sit densus spissus complectens ossa pua · et laudauerunt kebulos in q̄tuoꝛ ꝓprietatibus vt sint grossi et quāto grossioꝛes tanto meliores · et sint subnigri declinantes ad rubedinem · et sint graues in pondere cite submersionis in aqua · et sint habentes spissitudinē coꝛticum suoꝝ · Nigros quoq; yndos in · v · ꝓprietatibus laudauerūt vt sint nigri et confracti habentes densitatē substancie · et sint grossi et graues et carentes ossibus · quāto autē ab his elongantur ꝓprietatibus tanto a bonitate sunt remote omnes frigide complexōis sunt in primo gradu sic · in secundo Et sunt exhicatiui cōsumptiui supfluitatū putridaꝝ p̄paratiui et coadunatiui ptium in quibus accidit laxitas et mollificatio tria sunt in eis propter que in ipsis cadit rectificatio · faciūt em̄ cadere in opilationes et ꝓprie paratos et quia facile adherent villis stomaci et ptibus intestinoꝝ et quia dimittūt coꝛrugatōnes in ipsis · et nos em̄damꝰ quod timetur de eo quod diximus p̄mo ꝓhibentes pemtus exhibitōem eoꝝ ipsis et oībus paratis cadere in opilatōnes In nō paratis miscēda sunt ea cum ipsis que opilatōem fieri ꝓhibēt sicut aliqua ex diureticis notis · et infusio eoꝝ in aqua casei remouet hoc nocumētū ab ipsis · et succus fumi terre facit similiter · Et similiter absinthium agaricus et reubarbaꝝ et spica a similia Et em̄damus quod potest puenire ex eo quod diximus in secūdo et tercio miscendo cum eis que remouent ab ipsis adherentie intensionē · et acq̄runt eis lenitatem · sicut si fricentur cum oleo amigdalaꝝ dulcium · aut cum oleo rosaꝝ aut cum oleo violarum aut fi sammo · aut saleꝫ conterantur cū eis amigdale dulces · passule quoq; a melaꝝ lenificāt eos et ꝺ fortitāt opationem eorum et sunt ꝓprie iuuatiui cuz eis similiter acquirit eis cassia fis · viole condite tereniabin tamarindi a similia · Quidam dixerunt q̄ non est bona p̄mixtio eoꝝ cum medicina lubrificatiua et lenitiua q̄niam opatōnes eoꝝ in idipsum non ocurrunt · a ego non video illud ymo remouetur ab eis per ipsam adherentia et coꝛrugatio et acquirit̄ solutio facilis Et scito q̄ decoctio acquirit eis vehemētioꝛem opationem q̄ sola infusio · et infusio minus facit eos esse opilatiuos q̄ coctio et assatio minoꝛat de solutōne faciens ipsos constipantes plus · et adhuc magis cōbustio Et contriti quidem plus soluūt et plus dimittūt vestigia constipatōnis in vijs infusi vero minus faciunt illa et infusio quidem eoꝝ competit q̄n solum queritur solutio · Et eoꝝ tritoꝝ exhibitio

quãdo queritur ostipationis impressio. et quãto magis cõteruntur melius celebrabitur illud. Et kebuli quidem conditi mmoris sunt solutõnis q maioris ostrictõnis membroz nutricatõnis. et non cõditi faciũt contrariũ. Modus cõdiendi kebulos est ille. accipe ex eis buiois si haben possunt vel humectatis scõm artem qua humectari possunt quãtitatez quã volueris et cum stilo punge eos vndiq et decoque eos in aqua cũ faciitate vsq duz sufficit post hoc dimitte eos per diem vnũ sup tabulam et exprime aquã eoz et submerge eos in aqua mellis p dies duos dimitte tunc et coque eos lento igne. et postq̃ cocti fuerint e decõde in vase vitreo. et da post vj. mẽses. Ars autẽ auxiliatur in huẽctando eos infundantur in aqua plurima et exponantẽ radijs sol' p dies vij. deinde accipe vas magnũ sicut dolium vel saltem fiat fouea in terra in loco humido vbi inter multam arenã humidã difiunctum sepe liantur sepe ac sepe aquã desup infundẽdo et renouãdo arenã de tercio in terciũ diem vsq dum tumescant q humectenẽ hic erit modꝰ humectationis eoz. POST SERA. Virtus citrinoz est q̃ fortificant oculos et ꝓhibent cursum humorum ad ipsos. et cõferunt sebel. et ostortan stomacum et incoriant ipsum et oferunt melãcolie et cardiace et clarificant colorem Virtus kebuloz est q̃ conferũt ano et emoroidibus et incoriant stomacum. et ostortant euz et digerunt cibum. deficcant humiditatẽ lemiũt naturaz. cõferunt ventositati emoroidaz. et cõferunt melãcolicis maxime quando cum eis admiscentẽ spẽs corroborãt sensum et memoriã et cõferũt lepre et colice et oferunt emoroidibus antiquis et sedant sodam et hydropisim et inducũt nauseam et vomitum. Sed sem et indi vel migri hñt cortice subtilem migz et cortex eoz vergit ad citrinitatem qui quãdo condiuntur corroborant stomacum et incorriant eum incoriatõne pauca q non est in eis iuuamẽtũ q̃tum in kebulis. TO MES. merabolani sũt ex rebꝰ q̃ faciũt vtentes se iuuenescere q acquirũt eis colorem bonum q boitatem odoris oris et sudoris et generãt gaudium et cofortant cor q epar et stomacũ et conferũt tremori cordis q mũdificãt stomacũ et cõferũt emoroidibꝰ q exigũt inflãmationez colere sed citrinoruz operatio in hoc est pcellens ipsi enim solutõe educunt eaz et conferunt complexiõs ca. habentibus q eoz fricatio cũ aqua agreste et cum aqua rosaz aut suco feniculi abstergit oculum. Et aufert super caliditatez eius et facto inde alcohol stringit lacrimas. et cõuenit mollificatõi oculoz et oferunt tertiane et febribꝰ colericis. Et contrite cum mastice sanãt vlcera et deficcant ea. kebuli quoqz solutõe educunt flegma et addunt in ratione et clarificant visum et ꝓprie conditi et mũdificant stomacũ q cõfortant ipm et oferũt hydropisi et fe. antiqs Nigri aũt vel indi solutõe educũt melancoliã q coleraz adustã et oferunt melancolie et tremori et clarificant visum et colorem et conferunt lepre et tristicie et ẽrtane. Dosis pocio citrinoruz tritoz ẽ a. z ij. vsq ad. v. q infusoz a. z. v. ad. z. xx. Et potio kebuloz tritoz a. z. iij. vsq ad. iiij. et infusoz a. z. vij. vsq ad. xx. et indoz est sic kebuloz Bulcasim Eben Aben azarin libro qui dicitur Guitor modus assandi q calliandi mirabolanos oportet q̃ mbibas mirabolanos in aqua citonioz aut i suco agreste aut in acetositate cistri aut in aqua vbi cocte sunt lentes aut vbi coctum est lapaciũ acutum deinde deficca eos bene et madefac i oleo rosaz vel oleo de lentisco aut oleo masticino. aut cum butiro aut oleo oliue deinde assa sup patellam ferreã vel terreã quã cuz primo calefecisti et abstulisti ab igne caue ne aduratur et destruatur virtus eoz. Similiter assanẽ semina que administrantur in medicis fluxus. Et modus assationis eoz est iste. Accipe patellam ferreã aut eneam aut terreã aut lebetem cũ lato orificio et calefac bene deinde aufer ab igne et statim suppone semina dum ipsa est calida añq̃ infrigidetur et cõmisce ea sp donec videas assationem eoz cõpletam ad voluntatẽ tuam. Et si non fuerit cõpleta vna vicẽ pone iterum q fac vt prius. Et scias q̃ non optet omnia semina eq̃liter assare quia sunt quedam que habent multã viscositatez que debent amplius assari sicut psillium. et caue ne cõburantur.

Balieldras	.i. staphisagria
Balimach	.i. pimpinella
Baliles	.i. balilig
Balibium alibiem et est pringium	.i. planta que vocat
Balsia	.i. abrotanum
Baltich	.i. asa

CAp. CCCXXiiij.

Alzumara. grece foboliaꝰ codea latine limacia vel maruecia .codea ex ea est terrena et marina et sunt de genere obstracoruz. SERA. libro agre. caphalzum. i. limacie. ex limacijs q̃ teruntẽ cum cortice suo est virtus exiccatiua exiccatõne fortiet administratur in cura apãtum difficilis resolutõis que fiũt in cruribus a coagulatõe vel ictu et exiccant ea. Et q̃ limacie adurunẽ cũ cortice suo deficcant deficcatõne forti. Et est in eis calefactio ꝓpter adustionez. Et q̃ accipiuntur ex ea tum cinere. iiij. ptes et ex gallis viridibus due q piperis vna. et teruntur omnia fit medicia conferens vlceribus intestinoz et vesice quãdo fũt putrida iuuamẽto maximo. Et optet q̃ terat̃ hec medicina otritione forti et puluerizetur sup cibos eoruz. Et detur ex ea similiter in potu cũ vino et aqua. et caro limaciaz et testarum earuz ouem vlceribus et morsui canis rabidi. Et caro limaciaz agrestiuz qnãdo teritur in mortario fit medicina que exiccat mẽbra omnia in quibꝰ est humiditas multa. et propter hãc causaz ouem

hydropisi sed humiditas limaciaꝝ quādo accipitur sola sine carnibus et miscetur cuꝫ olibano aut mirra aut calce aut cuꝫ aliquo istoꝝ aut cū omnibus et teruntur simul donec incorporētur et fiant sicut mel fit hec medicina tenax gluctiosa que exiccat apāta muscilla ginosa q̄ sub auribus sunt exiccatōne fortis et exiccat et cohercet humores qui fluūt ad oculos quādo ponuntur super tempora. Modus aūt accipiendi aqua limaciaꝝ est q̄ quando pforatur caro ipsaꝝ cū stilo ferreo et sint limatie recentes accipitur nāq̄ humiditas ab eis et colligitur in vase DYAS capitulo 8 limacijs codec vl̄ limatie terrene fūt bone stomaco laxant ventrem. sed ille que sunt in flumimibus sunt pinguiores illis q̄ adherent arboꝝ paruaꝝ ramis q̄ dicunt salmi l̄ salmuci siue salsitē laxant ventrem et ꝓuocant vomituꝫ Et quando ipsaꝝ teste comburuntur calefaciūt et adurunt et abstergunt scabiem et morfeam. et aduruntur limatie cum carnibus suis sicut fūt et fit inde cohol. abstergunt cicatricem cornee oculi. et curant vlcera oculi. et valent cōtra empetiginem. et fit emplastrum ex eis crudis sicut sunt super tumorem hydropicoꝝ et minuit tumorem. nec sepārantur de loco donec diminuant humiditatē eius et sedant apāta podagre. Et quando fit emplastrum cum eis extrahit infra corpori et fragmēta ossium. et terūtur et fit nascale cum eis et ꝓuocat menstrua. et fit emplastrum vulneribus et ꝓprie neruoꝝ cum eis pistatis cum carne sua. et maxime addito thure q̄ mirra mixtis admuicem et cōglutinat ea et caro earum curat vlcera. et teritur et miscetur cum aceto et stringit sanguinem narium. et elixātur carnes limaciarum recentium et comeduntur et sedant dolorem stomaci et teruntur sicut exeunt 8 testis suis. et bibuntur ex eis cum vino et confert colice et dolori vesice. Et quando accipitur de viscositate que est super carnem agrestium cum fūmitate acus et ponitur super pilum palpebre eius cuius ortus nō est rectus sicut decet cōglutinat eum q̄ rectificat decenter et possunt hec omnia limacie marie facere sed minorem habe virtutem.

Halubub	.i. mercurialis
Halum	.i. amsum
Haleuen	.i. cotula
Halhubub	.i. mercurialis
Halhubul	idem quod supra
Hals	.i. spelta
Hal	.i. acetum
Hamam	.i. colūbus
Hamanoib	.i. rasa
Hambar	.i. ambra
Hamesēs	.i. lapis in quo acuitur ferrum
Hameacti	.i. ebulus
Hameien	.i. amomum

Ameb ara. vel hupue phatahalep. grece strignum vel cuculus vel morella. latine vero solatrum vel rua vulpis SERA. li. agre. cap. hameb auct. dyas. hameb. idest rua vulpis et est solatrum. sunt eius quatuor spēs. vna comedit alie vero non. sed illa que comeditur est domestica et est herba non magna hīs plurimos ramos et folia nigra similia folijs bedarog. i. ozimi sed maiora et latiora q̄ habet semē rotondū cuius color ē viridis et niger. sed qñ maturat fit rubeus et qñ frangit inuenit in eo multa humiditas. et granula q̄ sunt semia eius Idez auct. gal. virtus eius ē fri. in 2do gradu et non ē humida. ꝛ est media int medicinas q̄ humectāt et q̄ desiccant et ipsū est opositū ex virtutibus otrarijs. s. humida et ficca. et ꝛ qr in eo sunt due substā. s. terrea q̄ aquosa. est aliud solatrū qđ dicitur kekengi qđ habet folia similia folijs pomi nisi qr sunt latiora eis et rami eius qñ elōgātur declināt inferius vsus terrā et habet fructū in chisti rotondū similē vesice et est fructus eius granū rubicundū simile vue quē quidā kikilium vocāt. Et idē est alia spēs solatri faciēs somnuꝫ et est planta habens ramos multos et spissos egrediētes ab ea et fūt difficiles ad frangenduꝫ et fūt plem folijs in quibus est humiditas q̄ adheret manui. et assimilātē folijs citonioꝝ et flos eius ē rubeus sicut sanguis nō magnus cuius semē est croceū et habet radicē nō magnā multū cortex ē rubei coloris. et nascit in locis aspis q̄ petrosis. GAL. viij. sim. phar. cap. de strigno 5m trāslatōem ara. virtus solatri somniferi ē q̄ est fri. in iij. gradu et facit dormire et habet ꝓprietatē similē opij nisi qr ē debilior eo. Et idē Sera est alia spēs solatri q̄ ꝛ solatꝝ mamale. et ē illud quod ꝛ furiale eo q̄ facit furiositatē seu mamā. Et ē planta hīs folia filia folijs eruce. nisi qr sunt minora eis et spinosa que ꝛ caradis et habet virgas longas egrediētes ab eius radice x. aut. xij. Et longitudo eius est duoꝝ brachioꝝ et in fūmitatibus eoꝝ sunt capitella similia oliuis nisi qr sunt sup capitella sicut pili admodū arbores dulb et fūt minora oliuis et alciora. et flos eius est niger et p9 florē emittit velut racemū. x. vl̄ xij. grana habētē. Et grana sunt rotōda mollia nigra i[illegible]ollicie vue filia grais cussus. et hz radices grossas albas ocauas quꝝ longitudo est vni9 brachij. et nascit locis mōtuosis q̄ int arbores dulb. POSSE. SERA. qñ fit ēplastꝝ cuꝫ folijs solatri et succaran cōuenit formice et erin pille. Et qñ teruntur otritōe forti et miscentur cum sale et fit emplastꝝ cū eis curat scabiē vicerosam et pruritū eius. et ouint dolori capitis et i flāmatōm stomaci. Et qñ teruntē fortiter cū sale et fit emplastꝝ cum eis resoluūt apostemata q̄ fiunt in radice auris. Et quādo sucus eius miscetur cum ceruſa et litargiro et oleo rosarum et mutatur hora post horam ouint apostematibus calidis. q̄ fiunt in cerebro et capite infantiū.

Et miſcetur ſucus eius ſic⁹ quod ſumitur ad eur ſum humiditatū currentiū ad oculum loco aque et loco albugīnis. Et qnādo diſtillatur ī aurem cōuenit doloꝛi eius. et fit naſcalecum eo et cōue nit curſui humiditatū matricis. GAL. li. ſecūdo de cibis cap. de ſolatro holeꝛ nullum noui ha bens tantam ſtipticitatem quantaꝫ morella er go meritovt alimento quidē ipſo ɼazo. vt medi cina autem continue vtimur. efficaꝛ eſt enim ad q̄cūqꝫ eſt oportunitas ifrigidatois et ſtipticita tis. Alimentū autē pauciſſimū habet ⁊. SERA kekēgi qs quidam noīant kakabum. uirt⁹ eius eſt q fructus eius ꝓuocat vrinā. Et ideo admi ſcetur iſte fructus in mult is medicinis que cōfe rūt epati vefice. et renibus. et hec herba admi ſtratur in medicinis et non cōmeditur et fructus hic mundificat hꝑteritiam per ꝓuocationē vri ne. Et idem auct. habiꝛ alkekengi eſt aliud mō tanum aliud ſilueſtre. et eſt albuz ⁊ eſt ſimile in forma ſuperioꝛi. Et conuenit ſucus eius bibitus apoſtemat⁹ tam intrinſecis q̄ extrinſecis et quā do limē ſuper apāta extrinſeca conuenit eis. Et granum ei⁹ quādo bibitur conuenit vlceribus renum et vefice. et granū eius eſt fortius dome ſtico. Et idem Sera. virtus ſolatri ſomniferi ē que facit doꝛmire. Et quando accipitur de corti ce radicis eius aute⁹. i. et bibitur cum vino facit doꝛmire. Et virtus ſemis eius eſt que prouocat vrinam. et iō admiſtratur in hydropiſi ⁊ bibi tur de cortice radicis eius. ʒ. i. et facit doꝛmire leuioꝛe ſomno q̄ gūmi papaueris. ⁊ ſucus eius ꝓuocat vrinam prouocatōe forti ⁊ danē hydro pico ex lemine ei⁹ grana xij. et curatur ſed ſi pl⁹ dontur mducunt mamam. veruz cui accidit hoc ſi biberit mellicratum curatur. Et coꝛtex eius in greditur in medicis narcoticis. Et qñ coquitur in vino et decoctio ei⁹ teneē in ore ſanat dolo rem dentiuz. et quādo admiſcetur ſucus radicis eius cum melle acuit viſum. Et idem Sera viri⁹ ſolatri mamalis eſt q quando bibitur ex radice eius. ʒ. i. mducit ſomnia non recta ſed aliena. et quādo bibuntur ex eo. ʒ. ij. mducūt furoꝛem ⁊ ve lut ebꝛietatem tribus vel quatuor diebus. et qñ bibūtur. ʒ. iiij. faciunt hoc idem et eum occidūt et cura eius eſt mellicratum quando bibiē ex eo quantitas plurima et euomatur et fiat hoc ſepe Et idem auct. meſealach ſolatꝛ ma..ale eſt fri. et ſic. in tercio gradu et eſt plus ſtiptieuz q̄ om nis alia herba extinguit caloꝛem igneum. et fru ctus eius generat ſemper permixtionē ſenſus iō oportet cauerē ab eis. GAL. Fructus cortieis ra dicis eius fri. in fine tercij gradus et ſic. in ſecū do ꝓpe finem eius vnde curat vlcera. Alie ve ro ſpecies non ſunt alicuius iuuamēti recepte in terius ymo ſi quis biberit ex eo aureos. iiij. moꝛ ietur mde. Et ſi bibatur minus mducit inſaniā ſed vnus aureus aliquādo non nocet. Sed ſciens dum q vbi iſta tranſlatio dicit aureus in greca tranſla. inuenitur. ʒ. i.

Amech ara. grece kamaket vel ka machet latine vero tuberi et eſt fū gus quidam. Et quidā vocāt ipm ungū veſcemuz. SERA. li. agre. capitulo ha mech auct. dyas. hameh eſt radix rotonda nō ha bens folia nec tyrſum. color eius eſt rubeus ⁊ re peritur m vere et comeditur crudus et coct⁹ Et idem auct. gal. ſubſtancia eius eſt terrea multū admiſcetur ei parum ſubſtācie ſubtilis. Et dicit gal. in libro de chimis kameket generat groſ ſum humoꝛem et non eſt multū mali chimi. Et di xit in libro venenoꝛ q generat ſtrangurtam et colicam ſimiliter faciūt fungi et melius eoꝛ ē il lud quod repitur in arena habens paucam aquā AVYC. libro. ij. capitulo tubera ſunt ex ſubſtan cia terrea plus et aquea minus. et in ipſis eſt ae reitas et ſubtilitas pauca. meliora eoꝛ ſunt are noſa illa in quibus non eſt odoꝛ malus et que ex eis ſunt ficca deteriora ſunt humidis ſunt groſſa val e et generāt humoꝛem groſſum melancoli cum et ſunt dure digeſtionis. et tyriaca eoꝛ eſt vnum purum et ſpēs condientes. Almāſoꝛ tra ctatu tercio cap. de tuberibus. tubera frī. ſunt ⁊ groſſa flegma quoqꝫ generāt crudum que autē ex eis ruboꝛem habent mala exiſtūt. quoꝛ mixta comeſtio colicam generat nec etiā abſqꝫ calidis ſunt edenda condimentis

Hamepitas	.i. ypericon
Hamibū	.i. amilum
Hamil	.i. mellefolium
Hamilil	idem quod ſupra

Amdebut arabice latīe tela aranee SERA li. agre cap. hādebut auc. gal. tela aranee quando ſupponit vulneribus que fiūt extra coꝛpus nō ſinit ea apā ri. Et idem auct. dyas. quādo miſcetur cum aliq̄ vnguento et extenditur ſup pettiam et ligat ſu per tpa et ſup pulſus brachioꝛ curat fe. tertia nam. Et quādo ponitur ſup iocum vnd fluit ſan guis ſtringit eum ſtatim. et quādo ponit ſuper vicera non ꝓfunda ꝓhibet ea apāri. et ex tela aranee eſt q̄dam ſpecies que eſt alba ⁊ dura que ſcm q dicunt quidaz ſi reſtringat in cozio et ſu ſpendatur ſup adiutoziū q̄rtanarij aufert eam. DYAS. cap. de tela aranee. tela omnibus eſt no ta vires habet oſtringentes admixta quibuſdam vnguentis tēpoꝛibus impoſita fe. curat ſanguī nem defluētem retinet. ſuppoſita vulneri nō ca uo ꝓhibet fieri ſanie ſine tumoꝛe vulnera ſanat cum oleo cocta doloꝛem auriū mitigat. Aranea trita et impoſita et in plagella et fronti impoſita tēpoꝛibus tertaicas paſſiones ꝓhibet. Album opus aranee coꝛio ligatum et collo ſuſpenſū q̄r tanas tollit vt dicit Almāſoꝛ cap. de aranea Ara nee opuſculum abſtergit et curat ſerpiginem. et ꝓpter hoc ponitur in quodā vnguēto ad ſeꝛ

piginem quod ponit̄ in antidotario gal. mīori

CAP. CCCXXviij.

Anabroch ara. latine vppupa auis SERA. li. agre. cap. hanabroch. auct. gal. hmōi auis habet coronā que fit super caput eius ex plumis eius. et quā do bibitur ex iure ipsius et bibitur ex cibo eiꝰ mꝫ tum ouenit dolori colico. Almāsor tractatu ter cio cap. de auibus caro alaude que pileata dici tur ventrē stringit cuius ius ventrē fluere facit

CAP. CCCXXix.

Andachuca vel chua vel cusara. grece lothos vel zharat vel lotus latine vero trifolium vel quedā spe cies trifolij de qua dicit dyas. cap. de trifolio q habet odorem aspalti. SERA. li. agre. capitu lo handachuca nomīat eum dyas. lothos idest trifolium et est zart siue garch et chua. et ē du arum spēz. s. domestica et siluestris. Siluestris quidā habet stipitē longitudīs duoz cubitoz vel brachioz et plus parum. et nascunt̄ ab ea ramuli multi et quodlibet habet foliū in extre mo quod assimilat̄ handachuche que oritur in paludibus et dr trifolium et habet semen simile fenugreco nisi q est minus satis. Sed sciendum q illa vocatur a quibusdā herba flaura vel ba maura sed dyas. vocat ipsuz trifolium maius domestica que nascitur in ortis. et est quedam alia que nascitur super aquas et maxime in ba bilonia quādo fluuiꝰ irrigat terram et est her ba habens crus simile cruri fabaz et est semē al bum simile sagi in capitibus et dicūt q extendi tur quādo oritur sol. et apparet sup aquā. Et qñ occidit restringit se et submergit̄ in aqua Et ca pita eius similant̄ capitibus papauez magnoz et in capitibus est semē simile giguers et scario le. et exiccant ipsum in babilonia et faciunt inde panem. et habet radicē similē citonio que come ditur cocta et cruda. et sapor decocte assimilat̄ sapori vitelli ouez et vocatur handa q heuche Et Auic. in secūdo dicit q de eis semibus fit pa nis. DIAS. cap. de trifolio. trifolij genera sūt duo. s. maius et minus. maius habet tres species vnū appellatur trifolium vel trigenon ponfillō quod latini trifolium odoratū dicūt vel sulfura tum. secūda trifolon vel exalbida vel oxitrifolon dicitur. latine trifoliū acutum vel alleluia tertia dicitur trifolon dematices siue ptemon et ē tri folium porcinū vel equinū. Maius grece vocat̄ trifolium egoceron vel lothos ara. handachu ca. latine trifoliū leporinū vel herba flaura vel herba maura cuius frutex est longa cubitis duo bus virgas tenues habēs in circuitu duo folia i extremo in similitudinē foliorz lupini. et nigra et singulis virgis tria folia per singulas natio nes habens coma eius in initio foliorz odorez ru te reddit qui cum creuerit aspalto in odore simi lis est flos est illi puus et purpureꝰ ex quo semē

proferт velut latum et in figura cornicularū. ra dix est illi oblonga et fortis vtutis et acerrime et diuretice. POSSE. SERA. auct. Albuge rig. Andachuca siluestris ouenit stomaco frigi do. et grosse vento flati. et aqua eius abstrigit ventrem et valet colice passioni. si ponatur sup morsū scorpionis sedat dolorem ex eo. Et si pon tur sup membrum in quo est mordicatio aialiū nō inducit dolorem et semē eius est fortius folio. q est bona dolori testiculoz. et pncipio hydropi sis. et dolori matricis. DYAS. trifolium maius vel lothos vtutis diuretice et acerrime est. se men eius et folia cum aqua bibita pleureticis et dissurijs et epilenticis et hydropicis in inicio sin gulare pfidium est stomacicis causis opitulatur mē struis impat. omnia pdicta seminis ipsiꝰ. z. iij. et folioz. z. iiij. curant. folie ipsius cum oximel le accepta morsibus venenatis occurrūt. Se. vt di citur tertiais tria folia aut tria grana semis eiꝰ cum vino bibita medicantur

haneb	.i. iuiube
hanerie. i. vene que sunt in labijs	
hanel	.i. iuiube
handebal	.i. tela aranee
handebelasamū l' hendebelismū. i. xilobalsamū	
hansel	.i. squilla

hamsa ara. latine ventriculus. SERA. libro agre cap. hamsa auct. dyas. hamsa idest vētri culus gallime antique est medicia maturatiua Et pellicula interior ventriculi galli siccata et pro pinata in potu cōuenit egritudini oris stomaci ista lacius inuenies in littera gigeg

hanub	.i. prcus
hanudim	.i. acorus
hanudab	.i. abrotanum
han	.i. mel
hapar	.i. capparus
hapapir	.i. papirus
hapagratos	.i. vsnee
hara	.i. cucurbita

CAP. CCCXXX.

Arach ara. latine sudor. SERA. li. agre cap. harach. auct. gal. ha rach idest sudor i sudore hominis est salsedo et amaritudo pauca maxime quando admiscetur cum puluere illius loci vbi lactāt ho mines et recipitur et limitur sup tumores qui fi unt in corpe pter naturam. et resoluit omēs. et in illo puluere solo est vtus resolutiua et stipti ca quādo ponitur ergo iste sudor cum illo pulue re sup apāta mamillaz resoluit ea et extinguit inflāmatōem eaz. et limitur cum eo dubulet et cōuenit. Et ego sum vsus in apātibus lumboz et sedata fuerūt apostemata et resoluta et eger fuit curatus. Sed quādo apāta qui curantur cū isto medicamie sunt ficca et dura oportet q mol lificentur cum oleo de alchāna aut rosaz quan do miscetur cum hoc oleo cōuenit coagulationi lactis in mamilla. et resoluit ea et in hunc modū

oportet q̄ vtatur eo in oībus apātibus · Sudor equi quādo calefit cum aceto cōuenit epilensie · Et si admistratur in morbis venenosis conuenit · et ad hoc valet sudor ouium

Harahamē	·i·stercus columbinum
Harabatra	·i·stercus bouis
Haratbaut	idem quod supra
Haraltil	·i·stercus caminum
Haramien	·i·stercus caprinum
Haragaraen	·i·stercus pecorinum
Harafaras	·i·stercus caballinum
Harahermar	·i·stercus asini
Hara	·i·iuniperus

Harba est q̄dam auis que vocabatur harba q̄ vtutes inuenies in littera dem et in·l·tamie

Harbatim scd̄m dyas·est lonchitis·

CAP· CCCXXXj·

Arbalim est q̄daz herba similis scolopendrie semen eius angulatū est sicut lancea et est domestica et silvestris domestice calid itas est pauca· silvestris ca·est in secundo·et est ysolidatiua· Eius folia sicca in potu sūpta vel cum aceto sup splenē posita sanāt splenem AVYC· libro secundo cap·S harbalim

Harcharcharaba	·i·piretrum

Harna·i·porcelliones vermiculi scilicet qui morantur sub vasis aquarijs

Hartas	·i·cardus

Hartatū dicitur angustus et est semē triangulatū et est vt lancea et folia eius sūt magna lata similia folijs scolopēdrie

Harens	·i herba
Haros maneries	·i·cibi frigidi

Harmel·i·cicuta pro qua·l·l·succaram et vocat armel per a quando est spēs rute vt supra in·l·a et qn̄ stat pro cicuta scribitur per h vt hic

Harmene	·i·basiliscus

CAP· CCCXXXij·

Arnech arabice grece lepma arsēnicum· latine vero auripigmentū·

Auripigmētū ca.est et fic· in quarto gradu de vena terre fit·sunt eius due spēs·s·rubeum et citrinum·Citrinū comunit medicis SERA li·agre.cap·harnech auct·dyas·harnech·i·auripigmentū et sunt ei due spēs·s·rubeum et citrinum et sunt eiusdem minere· melius autem ex eo est illud quod est lammosū habens colorem similē auro·et lamine eius sepantur facile·et sunt cōpōite vna sup aliam non habentes admixtā terram vel aliud rubeum aūt est eligendum illud qđ est valde rubeum et cito frāgibile et mundū simile cenabrio·et odor eius sicut odor sulfuris· virtus eius est calida adustiua·

DYAS·cap·de arsenico· Arsenicuz nascitur in hellesponto vbi et sandaraca vez optimū est lationes lamias habēs et aureum colorē· et venas seperabiles a se vt separi videantur mundus sine sordicie tale in hellespōto nascit̄ eius grana sunt duo· vnum est equale supra·et aliud fuscū in colore sandarace·et ex pōto et rapadocia venit · Istud vero assatur sic pone in testa noua et carbonibus igneis suppone et frequenter agita q̄ diu igneſcat et mutet colorem et cū frigu erit repone·Quidam dicūt q ex auripigmento p quādam sublimatōem fit realgal et hoc idem iterū sublimatur et fit ex eo forte ruptorium AVYC· libro secūdo cap·de arsenico· Arsemcū aliud est album aliud est citrinum· et aliud est rubicundū melius ex rubeo est rubeum imbibitū rubedine quod est aptum teri a suo odore silatur odori sulfuris· Et melius ex citrino ē quod est pulueriza bile armenū aureū et lamīnosum subtile quasi ipsuz esset tale citrinum ca·est in tercio gradu siccum in secundo·omnia sunt putrefactiua mordicatiua·quod ex eo ru·est melius q̄ alcalcadicon POSSE·otra asma ex humida causa ponatur auripigmentū sup prunas et capite inclinato patiens recipiat fumū per ēbotum· Item·z·i·auripigmenti sūpta cuz ouo sorbili ad tussim valet· Ex calce viua et auripigmēto fit pfillotz sic· Accipe·ʒ·iiij·calcis viue et resolue in aqua et bulliat postea adde quartā ptem·ʒ·auripigmenti et coque· signum decoctōnis est quādo pēna imissa et statim extracta leuiter manibus depilatur · Si vis remouere pilos oportet te esse in loco calido·cōtra serpiginem et empetiginez · Accipe duas ptes saponis spatarēti· et tertiā auripigmenti et distempera·et fac vnguentuz et vnge sed prius ablue ptem illam cum aqua et post vnctionez similiter qz si diu remaneret corroderet tam bonam q̄ malam carnem·ter vel quater ita abluas et vngas·Item si radicitus pilos extrahere volueris munge ex suco iusquiami et auripigmenti ana equaliter simul cōfectis et nunq̄ amplius renascent̄. Ad vngues reparādas·accipe serapinū et puluerem auripigmēti et misce cum oleo et inde fiat emplastrū et pone sup vnguez sine dubio cadet · DYAS·Vtus auripigmenti ē stiptica et calastica cū ignea vi et castaltica· cū calce viua mixtum et corpori illinitū pilos tollit hec mixtura mirspone a grecis et latine dicitur achillea·vires habet arsenicū vt igmis adurere potest et alienatōnes ysumere· AVYC·abradit pilos et cum guma pini est cōueniens allopitie· fit ex eo emplastrū cū adipe sup vulnera cuz adipe et oleo cōuenit scabiei·et sabafati humide et putredini·et abstergit et adurit cutem· et pmiscetur cum myrra ad pediculos et vestigia sanguinis et cum pice vestigijs vnguis·et quando qz admistratur cum oleo ad pediculos· Cerotuz factum ex eo conuenit et ppie ex rubeo herpeti bestiomeno in ore et aure et vlceribus eoz. datē ad potandum inflatis cum pdromelle·et assumit̄ cum guma pini ad tussim antiquā et sputo sanei et sanguinis·Et q̄nqz ponūtur in pillulis q̄ sunt ad asma et miscetur cum oleo rosaruz ad bothor et emoroidas in ano·Quod ex eo sublimatuz est

interfecit Et album ex eo interfecit

CAP. CCCXXXiij.

Aarim vel harin ara·grece ampeleos latine vero vitis. SERA. li· agre cap. harin·vitis ex ea est domestica et silvestris. et alba et nigra· domestica est vitis vini et silvestris est que grece vocatur ampeleos agria hastas habet longas et lignosas et asperas·folia ei strigno ortuo similia sed latiora et minora·florez habet sicut capilli sod semen habet vt botrus quod cum maturaueit tuffum facit colorem obrotondū. alia spēs ē que vocatur lambrusca vel vitisu cuius flos vocatur ynantus vel ynantium vel anteflores·q est masculus de qua inuenies in·l·enantiū. et ē plāta i qua fūt grana parua similia botris vue paruis et qñ sunt matura color eoz est rubeus. et figura sui gram est rotōda et racemi sui botri reseruātur in sūmitate eius q grece vocatur ambolosagine. Est alia spēs vitis que dicitur vitis alba et ē feseta pro qua·l·l·fesera· Et alia species que latine dr vitis nigra q alio nomie dicit cucurbita vel brioia dicitur grece ampeleos melana. vel ambulos melana ara·fesirestenta· et ē planta scōm dyas·que habet folia similia foliis plante que dr edera nisi quia dilatantur plus ad similitudinē foliorz herbe que dr semitas et rami eius similiter nisi qz folia istius q rami ei9 sūt maiores et ipsa circūuoluitur amplectens plantas alias quibus aproximat et suspendit eis cū suis capriolis et habet fructū simile racemis vue vitis albe viridem in sui pncipio et nigz cū maturatur·quē cum fregeris buxeum reddit colorem·et radix eius est magna et nigra exteri9 vl buxea. et interius subalbida·Caprioli huius cō meduntur et hñt diureticam vtutem·GAL·vj. sim·phar·cap·ampeleos melana· ampeleos melana siue vitis nigra vocatur hec ppie brioia ·i·lupillus vel silvestris cucurbita· POSSE· vinum vitis albe domestice scōm gal·vj· sim· phar·est calidū in scōo gradu·Et vetus ex eo ē in tercio gradu. ei mustū est in primo et manifestatur vnūquodq in primo gradu. Et per manifestatōem caliditatis inuente in eo · sed de vua inuenies in·l·cui· vitis domestice fuc9 sm Sera et potissime foliorz eius cōuenit habētibus vlcera in intestinis·sunt fri· et stiptice et qui expuunt sanguinē et qui cōquerūtur de ardore stomaci et pregnātibus habentib9 appetitum corruptum. Et caprioli eius quādo infundūtur in aqua et bibitur facit hoc·et lacrimus huius vitis ē similis gumi qz coagulat sup palmites qui potatus cum vino expellit lapidez·Et limitur cum eo empetigo et curat eam et scabiem vlcerosam similiter et non vlcerosam·et oportet q anteq limias cum eo q limies mēbz cum nitro et oleo assidue et abradas pilos. Cinis acinum aut vinacie quādo emplastrant cum aceto curat aruz quādo ab eo vulse sunt emoroide·et curat concussiones neruoz·et oferē morsui tyri·et quando fit cum eis emplastrū cum oleo rosaz et ruta et aceto confert apātibus calidis que fiunt in splene. Sucus em agrestis i dest vue non mature oportet vt exprmatur anteq abscondat stellacanis et ponatur in sole in vase eneo rubeo cooperto cum panno et dimittat in sole donec coaguletur et de nocte ponatur vas sub tecto quia ros phibet coagulatōnes cuinslibet fuci. Et melior ex eo est ille qui est citrinus declinans ad rubedinē et est frangibilis et stipticus forti stipticitate q mordicat linguā. Et sunt qui decoquūt sucum istum et cōficiunt de coquēdo et conuenit coctus cum melle q vino dulci neruis qui sunt in lateribus gule et palati·et ipse Vuule Et gingiuis fluxis quibus habūdant humores et auribꝰ a quibus egreditur sanies et cum aceto quemit fistulis et vlceribus fraudulētis· et fit cristere cum eo ad vlcera intestinoz. et ad cursuz humiditatum antiquaz ex matrice. et potat pro sputo sanguinis·Sed vinū de vua acerba fit i hūc modum·Accipe de vuis que non sunt complete mature sed sunt muze q ponant in sole tribꝰ diebus aut quatuor donec fiāt extenuate et exprimatur ab eis vmū et reponatur. Et vtus huius vini est stiptica et corroborat stomacū· et cōuenit illis qui non possunt digerere·q cōuenit stomaco relaxato·et pregnātibus et habētibus colicam cum qua euomitur stercus·Et valet egritudinibus epidimialibus·et oportet q illud vinū dimittat veterescere pluribus annis qz nisi hoc fiat non est aptum ad potandū·Sed vtus passulaz est q maturat et resoluit resolutōne tēperata et passule extenuant stiptice sunt frigidiores alijs·et dulces sunt calidiores et humidiores et stiptice fortificāt stomacū et retinēt venitē. Et dulces sunt medie in hoc et sedant mordicatōes que ptingit in ore stomaci sed quātitas nutrimti in passulis dulcibus carnosis ē ampilor q passule dulces carnose fūt maioris nutrimēti q vue et minoris absterfionis et lenitiois q ficus ficce vez sunt cōuenientiores q ficus·Et sic dicit Sera·auct·gal·et dixit in almiamit in passulis forsan est res que laxat ppter suam aggregatōem et hoc est quare posuimus eas maioris nutrimēti epati volo dicere q ppter eaz aggregationem quen est in eis stipticitas q̄nta necessaria est epati egrotanti·et est cum hoc in eis q maturant humores crudos indigestos et equāt humores malos q tēperant eoz complexiones. Et sunt in natura sua tarde ad recipiendū putrefactōnem·et in tota eaz substācia sunt similes epati·Alkesmes sunt passule sine gramis que noiantur aferisis et sunt multum dulces et sunt ceteris meliores·GAL·vj· sim·phar·cap·de vuapassa astasis et est vuapassa digestiua simul et stiptice et diaforetice lente pticipat vtutis DYAS albe passule sunt plus stiptice et carnes passularum quādo extrahunt ab eis grana et quando comedunt cōuenit cāne pulmonis et cōfert

tussi rembus et vesice. ⁊ quãdo passule comedũ
tur sole cum nucleis: oferunt vlceribus intestino
rum Et quãdo caro passulaꝝ miscetur cũ farina
et gegneisi. i. scariola et ouis et modico melle ⁊
cõmeditur admixto modico pipere expellit fle
gma per os. et quãdo miscetur cum farina faba
rum et cimino et fit inde emplastrũ ouemit apo
stematibus ca. intestinoꝝ. et quãdo pastule pi-
state miscentur cum ruta et fit inde emplastrum
delet quod apparet in cute ex clauis et vlceribꝰ
fraudulentis scilicet cancro quãdo fit ex eis em-
plastrũ cum opoponaco ouemit podagre. et qñ
ponitur ñup vngues eradicat eos. Et meliores
ex eis sunt kesmes sine gramis. et post eas sunt
pingues subtilis corticis et parui grami GAL.
vj. sim. phar. capitulo girgata grana vue que
grece girgata vocantur indigestibilia sũt sub-
stancia eius est grossa terrea prout et gustu de
claratur quia sapor eius est acerbus vel pun-
ticus virtus eiꝰ fri. imprimo fic. in secundo gra
du. et stipticat et constringit. et conuemit omni
fluxui ventris iuuamento magne SERA. vi-
naciavuaꝝ repomẽ et seruaẽ ⁊ fit emplastrum
ex ea cum sale apostematibus calidis et aposte-
matibus mamillaꝝ. Et quãdo fit cristere cũ de-
ctione eiꝰ cõuemit vlceribus intestinorũ ⁊ fluxui
antiquo et fluxui humido antiquo matricis quã
do ex ea fit sessio mulieribus. et fiunt cristeria
matricum cum ea. Et idem auct. dyas. vinuꝫ no-
cet neruis. et sensibus sed ipsum est delectabilis
saporis. Et iõ oportet cauere de eo si aliud mẽ-
brũ est egrũ Sꝫ si parum sumatur de eo. dispoſi
tione sanitatis et tñ mixtum aqua non nocet Et
quod de eo est vetus multũ album subtile prouo
cat vrinam misi quia facit dolorẽ capitis. et qui
bibit ex eo satis nocet stomaco. Nouũ vero gene
rat inflationem. et est difficilis digestionis et i
ducit somma mala et puocat vrinam ⁊ laxat vẽ
trem. et mediocreiter nouũ et vetus est fine ma
liciis eoꝝ. quapropter oportet vt eligatur po
tus eius pre aliis sanis et egris. Et vinum albuꝫ
et subtile est bonũ stomaco et cõuenit vsus eius
magis in sanitate et egritudine et est ꝓpinquiꝰ
ad molliendũ ventrem q̃ rubeum et nigrũ. et vi
num nigꝝ est grossum tarde digest ms. et in
ebriat et in grossat carnez. et couenit fluxui san
guinis ventris. Et vinũ rubeum est medium inẽ
vtutem illoꝝ Et vinũ nigꝝ grossum est malum
stomaco et inflatiuũ misi quia auget carnẽ sicut
grossum. dulce vero est grossum et est tarde di-
gestionis. et inflat stomacũ laxat ventrem sicut
mustum misi quia vtus eius est debilior. et con
uenit vesice et rembus et ouemit apostematibꝰ
in visceribus quãdo infunditur lana non lota in
ipso et suppomitur. et quãdo ponitur sup vlce-
ra fraudulenta et sup pruriginosa vlcera et sũt
vlcera ad que fluunt humores cõuenit eis vinũ
non stipticum est magis puocatiuũ vrine et fa
cit sodam et inebriat. punticũ vero est magis cõ
ueniens cibo. et stringit ventrẽ. et nocumentuꝫ
neruoꝝ et puocatio vrine sunt in eo minus. et
quando vinum bibitur cum oleo puocat vomi-
tum. et cõuenit lacti coagulato in stomaco et ar
dori renum et vesice et vlceribus que sunt in eis
Et qñ bibitur quãtitas cõueniens vini iuuat il-
los quibus datum est in potu venenum frigidũ
vt coriandrũ et opium et omnes medicine q̃ iter
ficiunt ꝓpter frigiditatem eaꝝ et cõuenit morsi
bus venenosoꝝ animalium et ouemit illꝰ qui sudãt
multum et maxime album vetus boni odoris qñ
potatur. GAL. tercio de complexionibus cap.
iiij. vinũ valitudinẽ tribuit citissimã Et idẽ vij.
sim. phar. cap. de vino. vinum ex secũdo gradu
est calefactiuũ quod vero sufficiẽter ẽ antiquũ
ex tercio sicut mustũ noiatum est primi gradus
ꝓportionabiliter autẽ calliditatibus sunt eius fic-
citates Rabymoyses nõ ẽ melior res potatõe vi-
ni ad vtutis debilitatẽ. SERA. fex vini opor
tet q̃ admistretur illa que est ex vino veteri. ⁊
oportet q̃ cõburatur sicut cõburitur spuma maris
postq̃ deficcatur deficcatõe forti. Et quidã po
nunt eam in vase terreo nouo et accendunt sub
ea ignem fortem et dimittũt donec inflãmetur
et oportet q̃ scias signum bone adustionis eiꝰ
et ẽ quãdo imutatur color eiꝰ ad albedinẽ et ad
aereitatem et quãdo applicatur lingue inflãmat
mat eam fortiter ꝓpter fortitudinẽ adustionis.
eodem modo cõburitur fex aceti. Et fex adusta
habet vtutem cõburendi multũ Forti adustione
et abstergit et aufert carnem supfluã vlceꝝ et ẽ
stiptica et ca. et exsiccat et oportet q̃ ipsa admi
stretur cum est nona virtus eius resoluit cito. et
ꝓterea optet q̃ non dimittaẽ extra vas et ser-
uetur bene coopta et obturato vase. Et ipsa qui
dem aduritur sicut tucia. et quãdo fit emplastꝝ
cum ea sub vmbilico et sup pectinem abscindit
mẽstrua. et resoluit apostemata mamillaꝝ. Sed
fex adusta quãdo miscetur cum resina pini et li-
muntur deinde capilli et dimittunẽ ficvna nocte
rubificat eos. Et ipsa quidẽ ponitẽ in medicinis
oculoꝝ sicut tucia et abstergit et valet obscuri
tate visus. Paulus cap. de tartaro tartarũ vini
quod inuenitur in vegete est ca. et sic. in tercio
gradu quod de vino puriori est melius est litar
girum infundaẽ in aceto per noctem mane resol
uatur ad idem ex eo et oleo nucis fit cõmixtio sũ
per ignem et tartaro in multa quãtitate addi-
to mox ab igne deponatur hoc vnguentum va
let ad scabiem et ꝓpiginem. puluis eius in cibis
sumptus pinguedinẽ extenuat osum ẽdo puluis
in quãtitate ʒ. ß. vel ʒ. iij. cum melle rosaꝝ vel
cum oleo educit. v. vel. vj. vicibus puluere ma-
sticis addito pro aceto. l. l. chal. de vino autem
multa vide apud Auic. tertia primi et apd ysa
ac in dietis ꝑticularibus Virtus alterius speciei
que dicitur vitis nigra scdm dyas. capriolꝰ eius
cõmeduuẽ ⁊ habent diureticam vtutem. splenẽ
siccant epilenticis cathaplasmatibꝰ adhibita lux
tionibus medenẽ. Et virtus vitis agrestis est q̃
radix eius elixa in aqua et bibita mixta vino ma-

eitimo numero ciatoz duoz accepta hydropis cos purgat. et omnes maculas corpis tollit Capioli ipius in sale cōponunt a flos eius in pulverem redactus cum vini ciatis duobus sūptus facit ad stranguriam. Radix eius data vt supra tussim sedat. Et ad defectionem stomaci radicis puluis multū valet. vires habet stomaco vires representes

CAP. CCCXXXiiij.

Armufel ara. grece et latine gariofilꝰ. SERA. li. agre. cap. harmufel. harmufel. i. gariofilus et ē fructus. et lignum eius admīstratur sicut deferē ex terris indie cum fructu suo. Et sunt eis capitella habentia dentes et meliores sūt quoz color vergit aliquātulū ad ruborem et habent bonitatem multam maxime illi qui colligunt ex arbore sua cum digitis singulariē vnus post vnum. DYAS. gariofili. i. fructus. et lignum eius administratur sicut defertur ex terris indie cū ligno suo et sunt in eis habētia capitella dentes et meliores sunt quoz color vergit aliquātulum ad ruborem et habent bonitatē multā. maxime illi qui colligunt ex arbore sua. AVYC. libro secūdo cap. de safar. Safar gariofilus est sicut sambacus sed est nigrior. et qui est masculus est sic nucleus oliue sed longior et vehemētius niger Et est fructus arboris in insula indie et glucten ipius existit in vtute glucinis albotin. ille qui est melior est similis nucleo ficco suauis et acuti odoris ca. et sic. in tercio gradu. POSSE. SERA. auct. bachim. ingreditur in medicinis que acuūt visum removet nāq obscuritatez visus et efeort sebel. Ee glucten gariof. est simile glucti in albotim. Idem auct. Rasis gariofili cōfortant stomaco et epati confortāt cor. et stringūt ventrem. et dige. ūt cibum. Et auct. Ysaac quādo bibitur ex gariof. z. Ice lacte in ieiunio corroborat potentiā coitus. AVYC. corporis odorem bonū effecit. abstergit visum. et cōuenit panno et confortat stoma cum. et epar et removet vomitum et nauseam

Barica. i. ameos quidā dicunt q est carui
Bari ·i· iumperus

CAP. CCCXXXV.

Arsparbay vel persoidai ara. grece serpinata. vel poligonia vl pocinacia. vel sanguinaria. vel multigonia latine vero centūnodia vel corrigiola minor vel lingua passerina l geniculata. SERA libro. agre. cap. harsiarbay auct. dyas. harsiarbay i deest centūnodia et in lingua pisica dicitur psoidami. Est em centūnodia masculꝰ et femia Masculus est herba que nascitur omni anno hec habet ramos seu virgas rectas molles subtiles nodosas et distenditur sup faciē terre sicut gramen et folia habet similia foliꝭ rute nisi q sunt mollia et longiora. et habet iuxta vnumquodq folium semē et pter hoc dicitur masculus et habet florem albū et rubeum. sed femina habet plātam puam et virgā vnicam tam teneram similē canne et habet nodos similes nodis qui sunt in radice canne et in nodis ipis sunt folia egredientia ab ipsa virga similia foliꝭ pini et habet radicem in qua nullum est iuuamentū. Nascit iuxta aquas hec latine vocatur cauda vulpis. que est virga pastoris femina sicut apparet in litera dipseus. GAL. viij. sim. phar. cap. 8 poligonia. et est centūnodia habet quidē quid stipticitatis domiatur vero in eo aquosa humiditas vt sit in secūdo gradu ex infrigidantibꝰ farmacijs vel in tercio scdm pncipium. DYAS. cap. poligonos. Poligonos. i. centūnodia masculus hec ba est que habet virgulas teneras et molles. et multas nodosas et spansas sup terram sicut agrostis vnde et policarpos dicta est folia habz tute similia sed oblonga et mollia et semē in foliꝭ singulis. vnde et masculus dicta est flos est illi albus aut femineus vtutem habet frigidā et sticticam. Pilogonos vero femia frutex ē vnꝰ virgam habens cannosam et mollem spissam a nodosaz. in quibus nodis folia sunt pini similia Radix est illi mutilis. nascitur locis humidis vtus est illi stiptica et hec latie vocat cauda vulpis. POSSE. GAL. iuuat itaq exustos stomaco exterius applicata sic herisipilata et calidos flegmones seu etiam talia exncia repcutit reumata et exinde vero siccatiuū existere pter quod herbetum bonū est farmacum et vlcerum et alioz euidentissimū vero flegmonosoz reumatoz. Est aūt et sanguinosoz vulnez cōsolidatiuū. Juuat vero et vlcera que in auribus a fi pus in eis sufficiens fuerit id siccat. pter eas vero vtutes et fluxum mulierem fistit. et disinteriam et sanguinis eductōnes. et quēcunq im moderate aliūde cātum. Ait aūt dyas. et vrinas puocare id stranguriātibus datum non tamen distinguit diligent dispositōem in qua oportet dare. Est aūt ad omnia pdicta masculus femina forcior. DYAS. sucus eius bibitus emoptoicis medicatur. ventris abstinet reumatissimū. colicis et stranguriosis opitulatur vrinā puocat morsibus venenatis cum vino bibitus medicatur. Cum vino coctus et melle vulnera noua curat. peryodicis fe. ante vnaz horam acceptus marie prodest suppositū fluxum mulieris stringit. dolorem aurium compescit sanguinē reiicientibꝰ subuenit. herpetes curat et fistulas. ignem sacrum extinguit tumores et duricies impositū spargit. recentibus vulneribus mrime prodest poligonos femina omnia similiter vt alia facere potest quis vtutem minorem habeat.

CAP. CCCXXXVj.

Arsia vel haermia ara. grece aermia. latine vero piperella SERA. li. agre. cap. harsia vel haermia. harsia vel haermia idest piperella

et est in figura sua sicut figura piperis minoris
nisi quia ē in colore suo citrina. Et sunt i ea due
vtutes cōtrarie. s. caliditas ⁊ frigiditas. Et idē
auct. Aben mesuay. harsia vel haermia est gra
num puum minus pipere et est in eo citrinitas
pauca et est odoriferum cuius odor est sicut odor
ligialoes ⁊ ē ca. ⁊ hu. et ē in eo absterſio pua

Haros	.i. saricon
Harocos	idem quod supra
Harodosi	.i. euforbium
Harbor albes	.i. cipressus
Haabor albies	idem quod supra
Harbor albaem	idem quod supra

CAP. CCCXXXVij.

Airof ara. grece scalōes la. ie prima. SERA. li. agre. cap. hairof est exspecieb⁹ primearum. folia eius sunt sicca cameleonte albe nisi qz sunt nigriora et habet virgaz longam foliis plenam ⁊ sup iv sum est capitellum spinosum et habet radicem nigram et grossam ⁊ est quod de ipsa plāta ad ministrat̄. GAL. virtus eius est que calefacit i secundo gradu in vltimo eius. et in principio se cūdi et deficcat in tercio planta illa cōmediē re cēs sicut spargus POSSE. GAL. puocat vri nam multam fetidam quando coquit̄ in vino et bibitur illud vinum. Et aufert propter hec feto rem assellarum et fetorez tocius corporis et opa tio in hoc est a tota sua suba. et quando coquit̄ radix et bibitur confert sicut spargus

CAp. CCCXXXviij.

Aruncij ara. l' karunacari grece et latine carui. GAL. Vij. fim. phar. cap. de carui i sapore eius acuitas est tpata et vtus eius est que calefacit et deficcat i tercio gradu ⁊ iō expellit vētositates ⁊ ē diure ticum non solum semen eius sed etiam planta. SERA. libro agre cap. haruncij auct. Aben me suay. est grossi⁹ q̄ ciminuz ⁊ expellit ascarides ex vētre et corroborat stoācū et abstringit ven trez minus q̄ ciminum. Et idem auct. Rasis con uenit car diace

CAp CCCXXXix.

Ar ara. latine anas. SERA. libro agre cap. har Har. i. anas omnib⁹ est nota vñ eius adeps sedat dolo rē sedat̄ magna et ipsa ē melior oīb⁹ adipib⁹ ssān̄ muem adipē subtiliorē nec magis molifi catiuā nec magis resolutiuū ea. ꝓterea qz caro eius est ca. multum habet similit̄ multā humidi tatem caro eius et ideo est grauis digestioms sed clarificat colorē et vocē impinguat ⁊ auget sperma. vñ ipsa caro calidior et grossior oibus alijs carnib⁹ auiū. AVIC. li. secūdo cap. anas Anas est calidior ommbus auibus doēsticis. di cunt quidem ipsa calefacit infrigidatuz et facit alefactuz possidere febrē. ei⁹ pinguedo est ma
xima in sedando dolorē. et sedādo mordicatōez in ꝓfundo corporis. Et ē melior pinguedimb⁹ auiū et eius caro frangit ventositates. et ipsius stomac⁹ ē plurimi nutrimēti Eius pinguedo cla rificat colorem ⁊ eius caro impinguat et clari ficat uocez. Eius caro tardatur in stomaco et est grauis et ꝓprie caro anseris sed leuius quod est in ipsa et melius fūt ale. Cum autē caro digerit̄ harum auium est nutribilior omnibus carnibus auium. augmentum efficit in coitu. et multipli cet sperma

CAp. CCCXL.

Ard ara. grece rodō latine rosa. SERA. li. agre. cap. hard auc. gal. vij. fim. phar cap. de rosa. substancia eius est composita ex substancia aquosa calida cum duabus alijs qua litatibus permixta stiptica scilicz et amara cui⁹ stipticitas est in quātitate tali quia corpora ha bētia virtutem fluxā non possunt dissoluere vir tutem eius. Et semen eius est magis stipticum ꝙ rosa. Et idem rosa cum stipticitate que est in ea inest ei dulcedo ⁊ similitudo accuitas vl' mor dicationis pauce. et conuenit apostematibus ca. in principio eoz. et oportz q̄ recipiat̄ recēs ex' ea et abscindanē sūmitates ei⁹ albe cū forpi cib⁹ et reseruēt̄ ꝓ medicamibus oculoz. Sed oleū rosaz ē in natura sua medium int̄ naturam rose et olei. et est medicina cum qua curant̄ apā ta sanguinis in augmēto ipsoz. Et in eo est vir tus penetrandi ad profundum corporis et hu mectat corpora sicca. Et cōquassat̄ cum aceto et inungit̄ caput cum eo. et conuenit dolori capi/ eis facto ex caliditate solis et quādo rose ficātur oportet q̄ deficcent̄ in vmbra et cōmoueāt̄ assi due. ⁊ aqua rosaz est frigidior complexione tē pata non tamē multuz. et ipsa quidē est subtilis multe subtilitatis. Et signum in hoc est qđ rosa deficcatur cito ideo quia in eo nō ē aliqua visco sitas. quia odor eius vincit et ꝓterea festiat et replet vias odoratus idem auct. dyas. Est enim rosa frigida deficcatiua et ex ea est plus stipti ficca q̄ recens. et sucus rosaz quādo coquit̄ cū vino cōuenit dolori capitis et oculoz et auriuz et cōuenit gingiuis quando eo fit collutio et co quūtur folia eius sine stipitibus et non exprimun tur et fit emplastz cum eis herisipille. Et semē quod est in medio rosaz quādo puluerizatur su per gingiuas ad quas fluunt humores conuenit multuz. sed caput rose quādo bulierit in aqua et bibitur abscindit fluxum ventris. et sputum san guinis Et idē auct. bachaz aqua ro. ꝓhibet flu xum ad oculum. et cōuenit syncopi quādo bibitur ex ea austus aliquis. et idem auct. humay. Rosa fortificat mēbra intrinsica. Et stipticitas eius penetrat ꝓpter amaritudinē que ē in ea. Et idē auct. Aben mesuay. Odoratio rose cōuenit cole ricis et habētibus calorē et capitis dolorez a co lera et ꝓhibet fumositates colericas acutas et

cõuenit dolori acuto·et mouet sternutationem habenti cerebꝝ ca· Et quãdo cõficitur cum melle aut cum zucaro abstergit quod est in stomaco ex humoribus flegmaticis. Et idem auct· Rasis expertꝰ est quidã ex amicis meis qui accepit ex foliis rosaꝝ recentibus et zucaro et fecerũt eum asellare decez vicibus·et hoc facit sucus eiꝰ·verum sicca non est laxatiua·et hoc significatur ex eo qꝺ ꝟtus eius est amara qꝺ abstergit. Et quando rosa deficcatur fit stiptica qꝛ separatur ab ea amaritudo et siccitas quidem in rosa est pauca qꝛ ipsa est cõposita ex stipticitate et amaritudine vnde abscindit libidinem et laxat laxatõne fortiJOMES·cap·de rosa· Rosa ẽ ex medicinis benedictis in qua est ꝟtus confortatõem faciẽs et solutõnem et male qualitatis per mutatõnem· Et est ex ea ru·et alba·et deutriusqꝫ est multoꝝ foliorꝝ et densorꝝ et crisporꝝ et alia paucorꝝ et planorꝝ·et melior ẽ rubea vere rubedinis paucorum foliorꝝ et planorꝝ·et ex albis est melior habens similiter · Et melior sucus est cuius materest rosa completa·sicca vero melior est in qua nõdum cecidit complectio est fri·in primo gradu fic·in secũdo·diuersaꝝ autẽ naturaꝝ fuẽ composuerũt rosam inter quos potest cadere separatio distinguẽs cõponitur enim ex ptibus terreis et aqueis mediocribus dãtibus ei stipticitatẽ et substanciã·et ex ptibus aereis ꝓpter quas est in ea de dulcedine aliquid et aromaticitas·et ex ptibus igneis subtilibus a quibus ofistit pfectio· et spẽs dantibus ei amaritudinez ꝓpter quod in abscissione amaritudinis ipsius que remouetur ꝓpter solam exiccatõem eius non resoluit spẽs in abscissione rubedinis non est plus rosa q̃ homo mortuus amaritudo autẽ in ea que recens ẽ plus est stipticitate ipsius· Et prima eius opatio est ꝓpter amaritudinẽ suam ꝓpter quod rosa recens et eius ꝓprie sucus soluit·cum autẽ resolvitur caliditas dans ei amaritudinẽ propter exiccatõnem eius noiatur substãcia eiꝰ stiptica faciens ostipatõnem·est aũt sucus eiꝰ ca·fere ad primũ gradum propter exclusionẽ eius a re terrestri et frigida·POSSE·JOMES· Est autẽ rosa resolutiua existens·extinctiua inflãmationũ ofortatiua membroꝝ·coadunatiua ptium et cõstrictiua·et semẽ eius in hoc est forcius et similiter pili eius qui sunt in medio ipsius·et sucꝰ eiꝰ est resoluens. Et sicca quidẽ magis fri et stiptica et que non est cõpleta frigiditoꝝ et stipticitoꝝ· et alba in frigiditate et stipticitate plus est q̃ ru·non est in ea malicia sed est ex debiliter soluẽtibus·vigorat tamẽ opatõem eius aqua casei Si enim sucirosaꝝ·ʒ·i·misceatur cum aqua casei et pauca spica est solutiuus conueniens·et similiter infusio·ʒ·vj·foliorꝝ rosaꝝ in aqua casei cũ pauco melle soluit sine molestia·Et syrupus factꝰ ex suco eius est leuis solutõnis et similiꝫ pomẽ oleũ eius in emẽdatõne medicinaꝝ acutaꝝ sicut est scamonea et similia. Rose aũt condite cum melle abstergũt et mundificant et ofortant·et cõdite cũ zucaro miorꝝ sunt absterſionis q maiorꝝ cõfortatõis et stipticitatis·et aqua eorꝝ que fit ꝓ infusionem mũdificat et ofortat abstergit et resoluit·Ea que fit per sublimatõem est multe confortatõnis vegꝫ est resolutiua propter resolutõnem subtilis caliditatis eiꝰ in decoctione ipsiꝰ ꝓper albas vero nõ fit sollutio aliqua de qua fit curandum· Et est in eis de stipticitate plus q̃ in ru·neqꝫ adhuc sunt similes eis in cõfortatõne·q scito qꝺ rose non substinent de coctõne aliqd oino et ꝓprie recentes·soluitur enim ab eis virtus figillans absterſionẽ eius et solutõem· et declaratur ꝟtus eius stiptica faciens cõstrictõem·sucus vero eius substinet decoctionem aliquid mediocriter·et acquirit ei subtilitatẽ et bonitatem absterſionis·oleum quoqꝫ factum ex ro·nondum completur est maioris infrigidatõnis et stipticitatis cuius melius fundamentũ est oleũ oliuarum mediorum in maturitate·aut sisamimũ· Acetum aũt infusionis eius est medicina bona oium inflãmationũ·et est diuisiuũ solutõe ofortatiuũ Sucus eius ex aqua infusionis recentium cõpletarum solutione educit coleram·mundificat sanguinem ab ea et venas et articulos et ouenit hydericie et aperit opilatões epatis et stomaci et mũdificat et ofortat ea·et cõfortat coꝛ·et conuenit tremori eius·et educit materiã causantem eam et fe·colericis· Rosa vero et oleum eius et aqua ipsius facta per sublimatõnem confortat coꝛ·stomacũ et epar·et coadunat ptes laxas mẽbroꝝ·et confortat retentõnem·et sedat dolores calidos mira sedatione et extinguit q permutat malicias inflãmatõnũ ꝓmittit et sedat eas·q fũt ex medicinis facientibus dormire faciũt tamẽ corizam et sternutatõem et obsunt catarris·et stringunt guttur et confortant ea·et auferũt crapulas·Dosis potio suci rosaruꝫ est ab·ʒ·i·vsqꝫ ad ij·cum zucaro·Et potio syrupi facti ex suco eaꝝ est ab·ʒ·ij·vsqꝫ ad·v·AVYC·de viribus cordis dicit qꝺ confortat coꝛ·

Yarps	·i·apium
Yars	·i·adeps

CAp. CCCXLj·

Ascaha vel hasach arabice grece absech·uel tribolus latine vo tribulus vel cicer impatoris·SERAli·agre·cap·hascaba siue hasach· auct· dyas· hascaba·i·tribulus cuius due sunt spẽs · prima a grestis nascens in sterquilmeis et iuxta flumia et in littoribus cuius folia fũt similia foliis portulace nisi quia sunt minora et habet ramos longos super terram expansos et prope folia sunt spine dure·secũda vero spẽs nascitur in fluminibus cuius rami eleuãtur super aquam et habet spinas occultas·et folia lata et ramulos lõgos in quibus sunt folia·et habet stipitem cuius ps superior est grossior inferiori·et est in ea res adherẽs ei subtilis sic̃ capille spine aggregate vl aculeo spine·et semen eius durum sicut semẽ alte

rius speciei substancia eius est cōposita ex suba humida pauce frigiditatis a substancia ficca nō pauce siccitatis secundum suam frigiditatem. et illud quod vincit in silueſtre est substancia terrea. et quod vincit in alia est suba aquosa. et sapor agrestis est stipticus. Est alia spēs que nascitur in regione badahas que ꝺr sandarx q̄ dat̄ ab incolis illius patrie animalib9 pro cibo dum est humida herba ipsi9. et ex semine eius faciūt panem. ſam ipsum est dulce et nutrit q̄ sic vtūtur eo loco panis tritici. GAL. viij. sim. phar. cap. de tribulo. tribul9 est ex humida suba moderate frigida et ficca nō moderate existit. dn̄atur aūt in terrestri q̄dez terreū frigidū et stipticū oñdim9 in aquatili vero aquositas et ꝓpea vtraq; ad flegmonū et oīno ad oēs influxiones competunt. terrestres vero tribuli subtiliū partium exīntes fructus lapides qui in renibus frangit bibitus. DYAS. cap. de tribulo. tribuli genera sunt duo siccus et humidus. sucus vero forlia habet similia adragne non tenera. sed dura. haste sunt illi longe et tenere. porrecte sup terram in quibus spine nascuntur. ſnascitur locis fluuialibus et desertis. humidus vero in flumini nascitur cuius coma sup aquam extendit̄ folia sup natant spinas vero celat in aqua folia latiora habet et longos ramos. basta vero in inicio in fūmo grossa est. deinde ad radicem tenuis habens in se tenues spinas sicut spica semē est duz. ībobus vtus est illi stiptica deiccatiua POSSE. GAL. fructus eius frangūt lapides in renibus. DYAS. tribuli faciūt ad inflāmationes. et ad ea que sup occurrūt. vtus est illis stiptica et deiccatiua leptomeris etiā oēs tumores spargit. faucibus et gingiuis impositi opitulantur. melle addito naptas. i. oris putredines tollunt sucus eoz nobilius collirijs miscetur. semen eoz calculos frāgit et excludit. terrem vero semen. z. i. bibitum et impositū morsibus venenatis occurrit dato veneno otrarium est vim eius vincendo. Elixatura eius sparsa pulices necat. In flumīe tracie mistirmonia pallide ꝺ herba eius equi herbanē. semen eius q̄ dulce ē eustomacū est pro tritico de ipso pans fit vsui aptus. SERA. vtus eius est q̄ ꝓhibet apāta cane confirmētur. et Sera quidem cōfert omib9 mēbris ad que fluūt humores sed semen tribuli agrestis quādo bibitur frangit lapidem renum et ambecus spēs infrigidant et stipticant. et fit emplastz cum eis apostematib9 ca. q̄ miscetur cum melle et curat alcolā et putredinē que fiūt in ore et dolorez gingiuaz. Et exprimitur sucus ab eo et administratur in oculis et semē eius ē humidum cōuenit lapidi renum et vesice. et qñ. z. ij. bibūtur de ꝑma specie ipsius et fit emplastz cum ea cōuenit morsui tyri. Et quādo bibit̄ cuz vino cōuenit medicinis mortiferis. Et quādo ꝺ coctio eius roratur sup loca vbi habūdant pūlices occidit eas. Ille vero qui nascitur et dicitur sandarx in regione badacas dat̄ ab incolis illi9 patrie animalib9 pro cibo dum est humida herba ipsius. et ex semine eius faciunt panem. ſam ipsum est dulce et nutrit et sic vtūtur eo loco panis tritici. sandarx est bonus dolori vesice et strāgurie. et augmentū magnū facit in spermate.

CAP. CCCXLij.

Asap. ara. grece calamos. latine calamus vel canna ꝑsidis et est illa et eadem que ē in hyspania. SERA li. agre. cap. hasap. auct. dyas. cannaz quedaz est que noiatur hastos et est illa que non est interius in mari ex qua fiūt haste sagittaz. et est que noiatur bublas et est femina Et alia est que vocatur syringias et est cānosa longos habēs nodos apta scriptoribus. Et alia grossa in mari nascens prope aquas et noiatur tineas et a quibusdam dicitur choquas. et quidē nominant eam cacammeres. et est illa que nascitur in paludibus volo dicere q̄ radix eius est inter radices iūcorum et est ad soliditatē tendens cuius color ē fere alb9. DYAS. cap. de canna. cāne spēs sunt qnatuor vna dicitur hastos ex qua sagitte fiunt altera aūt femina ꝺr vnde fiunt ligule ad calamos. tercia spēs est noīe siringias robore solido et duro et nodis spissis quibus scriptores vtunt̄ et est quartū genus calami quod carax appellat̄ et a pluribus ciprion quod genus maxime in irriguis locis nascitur et fructuosis et illa est cāna vsualis nostra. Est alia canna agrestis que grece dicitur caior que est spēs gramīs sicut apparet in littera agrostis quā si animalia comedunt cito infert mortez. maxime illa que in vijs babilonie nascitur et in parnoso hastas habet multas. folia sunt illi edere similia flos albus et odoratus. semen habet minutū et bonum et radices. v. aut. vj. albas longas et dulces grossitudine vnius digiti habēs. POSSE. GAL. vij. sim. phar. cap. calami frigmitis et est vsual' calamus radicē cum bulbis dicūt euellere fricula et stimulos funditus aliqui oscriberūt quasi attractiua ei in exīnte ꝺtute tamen non fuim9 nos expti. qnantū vero cōiecturandū est absterſiue participat ꝺtutis est non pauce nequaq; acris. folia vero virida mediocriter infrigidant ipsa em̄ participant potēcia absterſiua. Radix quoq; ei9 adusta subtilium ptium satis et diaforetice virtutis fit habens quid et absterſiuū vt calefacit et exiccat sc̄d̄ tercium gradum. et deiccat plus q̄ calefacit cauendum est aūt a suo anchili. ſnaz in auribus intrans offēdit auditū ut fere faciat surditatem. DYAS. radix canne vsualis cathaplasmatibus adhibita cum bulbis infixa corpori ejcit. aceto mixta dolores sciaticos mitigat. eius folia viridia cathaplasmatibus adhibita ignem sacrum compescūt. et duricies soluūt omnes. Cortium eius adustum. et aceto tritum alopicias capitis emēdat. flos autez canne si in aures missus fuerit auditum tollit. tantum potest quantum ec

cipria cãna· Canna agrestis elixa in vino et mel le addito et mirte dimidia pte et piperis et li ⸗ banotidi tercia parte· hoc medicamẽ oculorum caligines tollit· quod medicamẽ in buffida enea reponi debet· Elixatura radicis eius tantum po test quãtum et radix· semẽ eius diureticum est nauseam ꝓuocat· ventrem stringit· nascitur i ci cilia q̃ ciues ipsi quilima vocant que si viridis comesta fuerit a bouibus apostemanẽ

Vasa herbai ·i· virga pastoris

Vasan est medicina armenea scd̃m Auic· est for cior euforbio et cum eius potio augmẽtatur fit pria· z· interficit ca· est et fic· in tercio

Vasal ·i· cepe

Vazalazir ·i· cepe sine tunicis·

Vasalafur ·i· squilla

CAP. CCCXLiij·

Asas ara· grece molibdo siue mo ⸗ libdinos latine plumbũ vbi sciendũ q̃ plũbum ex eadem vena extrahit̃ a qua argentũ cum vena teritur· et lauatur vt substancia terrea ab ea moueat̃· et quod mũdũ est in cineratio ponitur et actõne igms liquatur quod supnatat vt spuma est litargiruz quo im̃ ablato cum instrumẽto remouẽte sputum quod buliendo supstitit est plũbum quod artificialit̃ cineratio delaborato in terram fluit tamen quo usq̃ cineratio remaneat· quod est puꝛ argẽtuz ponderosius plũbo in fundo residet· ꝓam multo ciens hoc vidi sardinie in villa ecclesie vbi p̃dicta vena cõtinue inuenitur· SERA· li· agre· capitulo basas auct· gal· basas ·i· plumbum suba eius est cõposita ex substãcia aerea et substancia humida que fuit coagulata ꝓpter frigiditatem et non est in ea suba terrea nisi modica· et ⸗tus eius est que infrigidat et humectat· Et signum q̃ in ea est substãcia aerea est quãdo infrigidatur raritas et mollicies corpis sui crescit eiñ in quãtitate et pondere quãdo moratur interi⸗ in locis frigidis et hu· Et quãdo accipit̃ mortariũ et pistellum ex eo ꝙ ponitur ex eo oleum rosaꝛ aut mirtinũ aut citonioꝛ et teritur in fortitudine fricationis et veteris hoc oleo in medicamine apãtum calidioꝛ que fiunt in virga pectine· et ano et in vlceribus aut in medicamie emoroidarum· et ouemit apãtibus mamillaꝛ· et est medicamen oferens multum· Et scd̃m hoc administrat̃ ad omnẽ materiã que descendit ad pedes et ad iuncturas aut ad ptes alias vt ad apãta calida q̃ mala· et si administras hanc medicinã in apostematibus in quibus est cancer facit epatcem mirabilem· et quãdo fit ex plumbo lamina et ligat̃ stricta in pectine ꝓhibet pollutõem in somnijs et infrigidat infrigidatõne maxima· Et si ligat̃ sup cõtritõem neruoꝛ aut supra nodatones eorum dissoluit cito et curat· et quãdo plumbũ teritur et linitur supra punctura scorpionis mar cõuenit· Et sunt quidã qui ponũt cum fricatura vel lotura plumbi quã inuenies in ·i· lotura· medicinaz que dicitur molibdinos et replet vlcera ꝓfunda· et cõuenit fluxui sanguinis quãdo miscetur cum oleo· et cõuenit vlceribus ani et emoroidibus a quibus fluit sanguis et vlceribus difficilis osolidatõnis et corrosionis· et vniuersalit̃ ⸗tus eius est virtus tucie· Aduritur autẽ plũbũ in hunc modum in olla noua pulueriza parũ sulfuris· deinde ponantur super euz lamine alique et desup puluerizat̃ sulfur et fit ita donec sit plena olla· deinde accendit̃ sub olla igms et quãdo plunbũ fuerit inflãmatum mouetur cũ ferro quousq̃ fiat sicut cinis et non apparet ibi aliquid de substancia plũbi deinde auferetur ab igne et oportet q̃ ille qui calefacit hoc obturet nares suas quia fumus est valde nociuus· Abluitur aũt plũbum adustum in hunc modũ habeas mortarium ex plumbo et pistillum ex eodem et proijce aquã modicam· et misce fricando bene cũ pistello illo donec aqua fiat nigra et spissa· deinde cola ipsum per pannũ lineum et facias duabus vicibꝰ aut pluribus si optet et post hoc dimitte reside re in fundo et proijce aquã aliaz et abline sicut lauatur climia· et fac hoc donec non appareat in aqua nigredo· et fac mẽ trociscos et seruabis ista lamina· et eius ⸗tutes lacius inuenies in ·i· lotura· Et scoria plumbi melior est illa que est similis sulfuris citrini in colore suo grauis difficile frãgibilis· et non habens admixtũ plumbũ citrina clara similis in claritate sua vitro· Et virtus eius est similis ⸗tuti plumbi usti· nisi quia ẽ pꝛstiptica

Vasal ·i· cepe

Vasalakir ·i· cepe sine tunicis

Vasalafur ·i· squilla

Vascalech vel alleffech· i· herba spansa sup terram hñs plurimos ramusculos faciẽs cicera spinosa et est basaba

Vasca ·i· basaba

Vaschaba idem quod supra

CAP. CCCXLiiij·

Asbane ara· grece andragne latine portulaca· SERA· li· agre· cap· basbane aliqui vocant eam herbã stultam vel piperellã· et est herba portulaca q̃ oibus est nota· GAL· vij· sim· phar· cap· ⸗ portulaca· substãcia eius est aquosa et in sapore eꝰ est stipticitas pauca· et ⸗tus eius est que infrigidat in ·iij· gradu· et humectat in secũdo· DY AS· capitulo andragne siue vt alij portulaca est omnibus nota habens frigidam ⸗tutem atq̃ retardatiuam vt strignum et hisdem ouemis cautis sed prestantius· POSSE· SERA· cõuenit portulaca habentibus inflãmatõem et incensionem et causonem in orificio stomaci et in omnibus ꝓpocundrils· et curat stupoꝛem dentiũ eo q̃ lenit et aufert asperitatẽ que est in eis ex acidorum sapidoꝛ presentia ꝓpter humiditatem viscosam que est in ea sed et suçus eius similit̃ non

solum exterius appositus sed et bibitus refrige=
rat· et hoc quidē ipsi herbe accidit et si tota co
medatur et cōuenit vlceribꝫ intestinoꝝ lemēs
ipsa quādo sumitur i cibo· Eo vero q stipticat
est cibus ydoneus· et cōuenit fluxui matricis i=
moderato· et sucus eius fortior est in hoc· et in=
frigidat quando ex eo fit emplastꝝ et herba ip
sa q̄do cōmeditur facit hoc· Et idem auct· Rufi
debilitat visum et destruit eum· q infrigidat cor
pus et ꝓhibet vomitū q aufert libidinē· DIAS
portulaca masticata uel cōmesta cum origano
fluorem sanguis prohibet et viscide stringit ꝓ
ptie cum masticata vel comesta dentium offen=
saz que de immaturis pomis fit q̄ greci emodiā
vocant sanat· In ardore stomaci portulaca cum
aceto comesta mire iuuat tussa q cum mollito or
deo mixta et quasi malagma pāno inducta et sto
maco inposita mire febres tollit· Frigida ē mimis
et hu· habundāter· modicum austera et iō repri
mit et maxime coleraz transmutans eā et alienās
in suam q̄litatem mimium infrigidādo propter
quod causon Febrientibus plus ommibus iuuat i
stomaco posita vel in totis ppocū drīs· stuporez
etiam dentium sanat masticata· Et non solū ex
trinsecus posita sed potata infrigidat· sucus ei9
similiter agit· et q stiptica est disintericis in ci
bo sūpta iuuat· Et ad fluxum sanguinis mulierē
et sangumez reiscientibus sucus eius mire facit
quia viscide stringit· Rabymoises portulaca cu
tat appetitum luti· et valet cōtra ligationē den
tium AVIC· libro scō cap· de portulaca suc9
portulace ē magis vtilis opationis fri· ē im· iij·
hu· in fine· ij· in ea est stipticitas ꝓhibet fluxū
sanguinis et fluxus antiquos et ipsius nutrimē
tum est puum illaudabile et est resistens colore
valde· et fricantur verruce et eradicat eas ꝓpri
etate sua non qualitate· fit ex ea emplastrum in
apātibus calidis in quibus timetur putrefactio
et herisipilla· cōuenit bothor in capite abluto
ex ea comixta cum vino et delet stupore dentiuz
ꝓterea quia lenit asperitatē· et sedat sodam ca
lidam pulsatiuā confert obtalmie· et ingreditur
in alcohol· Et nimius vsus eius facit accidere pā
num in oculo· eius sucus ꝓhibet sputū sanguis
ꝓter vtutem suam punticam cōfert in[illegible]amatio
ni stomaci bibita et more emplastri suppposita·
et cōuenit epati inflāmato et ꝓhibet vomitum
colericum· et debilitat appetituz· et fit ex ea cri
stere disinterie mi estinoꝝ· et solutiom colerice
et cōuenit doloribus renū· et vesice· et vlceribꝫ
et abscindit plurimū de fiderium coitus· Et exti=
mauit filius mesarugie q augmentū facit in coi
tu· et videtur q fit illud in cōplexione ca· et fic·
et ipsa retinet fluxum mēstruoꝝ· et cōuenit vl=
ceribus matricis· et cōuenit aqua eius emoroi=
dibus sanguineis· et eius sucus extrahit ascari=
des· et hasetur portulaca et comedatur absci=
dit solutionem et cōuenit fe· antiquis

Haskam· i· omne qđ est amaꝝ multū et quidem
dicunt q est coloquintida

Hataban· ·i· folium
Hartarium ·i· polium montanum
Hassātretarai ·i· sal armoniacū
Hatasir ·i· cepe muris
Hating hatromg
Hatib ·i· armel
Hatmac ·i· hermodactilus
Hatosis ·i· ceterach
Hatoris ·i· acorus

CAP. CCCXLV.

Atros vel turgi siue obtrogi ara·
grece citrum vel pomuz aque· vel
milia· latine vero citrum· SERA.
li· agre· cap· hatros· Citri non est vna natura ꝫ
caro eius est illud quod est in medio corticis et
acetositas eius generat humores grossos frigi=
dos· sed cor eius et ē acetositas ei9 scilicet i qua
est semen est acetosi saporis et infrigidat et de=
ficcat in scō gradu et semē eius est amari sapo
ris et est exiccatiuū in secundo gradu· et diafo=
reticum· folium est ℣tutis exiccatiue et resolu=
tiue· DIAS· citrum habet semē simile semini pi
rotum· GAL· vij· sim· phar· capitulo de citro·
scōm translatōem grecam milia indica· i· citrum
huius fructus ab ommbus noiatur citrū in semīe
quidē acida qualitas q exiccatiua dominat̄ vt se
cundi sit grad9 exiccatiuū et infrigidatiuū in cor
tice vero exiccatiua ptcipat complexione nō mo
dicam habens tamē acedinē quo circa et exiccat
hic cortex scōm tercium gradū· non tamē est fri
gidus· sed vel cōmoderate vel infra· Caro vero
eius grossaꝝ ptium est et flegmatica et frigida
ipsa itaq̄ comeditur sicut et cortex eius esibilis
est· et humidū quid habet et acidū de quo prius
locutus fui· et quidē in eo inuenitur quod vere ē
semen amaꝝ a ūit et est palam quoniā diaforeti=
ce et exiccatiue ℣tutis in secūdo fere gradu acce=
dēs a comoderatis· et folia sunt exiccatiue et di
aforetice ℣tutis· Et idem eodem libro et eodem
cap· scōm translatōem ara· hatrox· i· citrum· et ē
pomū aque cortex eius non est frigidus· ꝑmo est
aut equalis cōplexioms aut minus equalis paꝝ
et exiccat quātum est de ℣tute et complexione
sua exiccatōne habente acuitatē non paucam·
et iō exiccatio eius deuenit ad scōm gradū semē
sicum in secūdo gradu foliū est eiusdem virtu
tis exicatiue et resolutiue· DIAS· cap· de ci=
tro· Citrum non in ptibus ommbus vis vna est
eadem natura vel virtus· ꝓam medulla eius vbi
est semen acidam ptātem ac per hoc stipticā im=
esse manifestum est· AVIC· li· secūdo cap· de ci
tro· Citrum oībus est notum et oleum ipsius fa
ctum ex eo et ex corticibus eius est forte et factū
ex flore ipsius est debilius omni alio· Cortex ei9
est ca· in primo sic· m fine secūdi· et caro eius ē
ca· in primo et hu· in secūdo· quidā aūt dixerūt
q est fri· et hu· in secūdo· et eius frigiditas ma=
gis est· q ipsius acetositas fri· et sic· est in tercio
et eius semē ca· in· i· sic· in secūdo· AVIC· cap·

de citro. Cortex eius est tempatus in caliditate et est ca. in primo gradu sic. in secūdo semē eiꝰ est ca. cum forti sic citate pulpa eius fri. et hu-

POSSE. SERA. quādo bibitur cum vino semen eius habet ptātem contra medicinas mortiferas. et larat ventrem. et quādo ex decoctōe scilicet corticis eius aut ex fuco eius fit collutio oris facit oris odorem bonū. et cōuenit scilicet acetositas pregnātibus quādo habent desideriū preter naturā quod otingit eis ꝓpter impregnatōem. Et dr ꝙ quando citrū ponitur in pannis .s. cortex eius. pseruat eos a corruptōne. Et idē auct. Aben mesuay. ꝓprietas corticis eius est ꝙ facit bonū odorem. Et ꝓprietas eius est ꝙ extinguit calorem stomaci fupfluū. ⁊ acetositas quādo limitio fit ex ea cōuenit empetigini et aufert eam. et decoctio eius conuenit cardiace et facit appetitum cibi et incidit colerā. et abscindit fluxum ventris. et vomitū. et extinguit calorē epatis. et de ꝓprietate eius est auferre tristiciā. Et hec est ꝓprietas fui rob. sed ipsum nocet pulmoni. et neruis fua acetositate. et grana sua sunt 8 numero medicinaꝝ oferentium venenis quādo ex eis sumitur aureus vnus cum aqua tepida et ponitur fup locum morsus et mollīt ventrem.

DYAS. citrum pregnātibus fastidū laborantibus esui datum stomacū a nausea mundat tritus et in potione vini datum medetur querelis iecoris et aqua tritū et insparsum humidis vulneribus adhibetur et p monibus ex ea singulare presidium est. cortici austeriot natura concessa que quātum valeat etiam de ipso odore testat medico fūptus. aut potiom calide diutius immēse beneficiū nature digestionis opatur. AVYC. carto eius inflat. et folia eius sedant inflationez et eius flos est subtiliot eis. et eius acetositas ē stiptica frangens coleram rubeā Et eius semē ⁊ cortex sunt resolutiua. et cum ponitur eius cortex in pannis ꝓhibet tineas. et eius odor rectificat corruptōem aeris. et pestilentiā et acetositas eius abstergit coleram ru. et aufert pannum quod est ex cortice eius aduftus est bonū in albaras limitum et decoctio eius efficit odorem bonū oris et est impinguatiua corporis et cortex eiꝰ recentis in ore odorem oris efficit bonū et eius decoctio fimiliť cum retinetur in ore. et acetositas eius valet empetigini illimita. Eius oleū valet mollificatōni neruoꝝ. et non fiat nisi ex corti eius et cōuenit paralisi. et ipsius acetositas est mala neruis. Confert torture oris cum fit colliri ex acetositate eius. et remouet hystericiā oculi. eius acetositas sedat tremorem cordis ca. Et nutritum est bonū gutturi et pulmoni. sed eius acetositas est mala pectori. et medulla citri cuz aceto si potatur ex ea medietas astarieti interficit sanguissugas transgluctitas et educit eas. caro ipsiꝰ est mala stomaco inflatiua tarde digestionis quare oportet vt comedatur cum almuri Et fiat nutrita cuz melle est sanioꝝ et magis rectiens digestionem. et nisi fit plurima. et eiusdem quidem folia cōfortant stomacum et viscera. et postea flos ipsius et cortex eius ponitur in cibaria ipsius sicut semina que pro condimento ponuntur ꝓpter sui duriciē. et ipsius decoctio sedat vomitum colericū et facit appetitū et optet quidem ne citrum comedatur singulariť ꝙ non misceaē cibo ante se et post se. Eius caro facit vtentem se possidere colicaz. et ipsiꝰ acetositts retinet vētrem. et confert solutōni colerice. et eius semen cōuenit emorroidibus. et in eius semine est ꝓtus solutiua. et fucus acetositatis eius sedat infirmitatem sciaticam mulieꝝ. semini eius pondꝰ. ij. .z. cum vino et chilem et aqua ca. illimitum restrit venenis omnibus et proprie scorpionis bibitum aut limitum. et eius cortex est vicinus illis. ⁊ fucus acetositatis cōuenit morsui vipere bibitus et cortex eius pro emplastro suppositus est vicinus illi. et idē de viribus cordis ait ꝙ cortex eiꝰ corfortat cor et est tiriaca contra venena. et ad 8 valet acetositas eius fimiliter. Paulus cap. de citro. Cortex eius digestionē cōfortat et valet contra cardiacam. media fuba eius male digerit sed interior. i. acetosa cōpetit vsui medicine. appetitum confortat et valet contra fe. pestiferas. semina eius sunt diuretica. Rabimopses vbi loq̄tur 8 citro dicit ꝙ cortices citri valēt cōtra egritudines stomaci et expellunt malicia m inteftini ieiuni. et acetositas eius confortat spiritꝰ. Auerrois cap. de citro cortex eius habet manifestum iuuamētum stomaco et epati. Medulla citri curat cōbustiones ignis. et excoriatōem ex itinere. et ex omni re calefaciente. et potissime ex sole et pfiletro. et curat mirabiliť ramicē puerorꝝ et potissime si ex ea fiat vnguentū illo modo. Accipe medullā citri subtiliter incisam et buliat in arūgia porci recenti et postea coletur per petiaz et itez reponatur ad ignez. et in fine misceaē mastix olibanuz et cera alba et erit optimū vnguētum citrinū aliqui conficiūt ipsum cum citro et arungia tantum sed est minus bonū et postq̄ colatum est non repomtur itez ad ignem. fit fimiliter alio modo vnguentum de citro scdm ꝙ inuenies in antidotario nmzi. gal. quod ibi itez pretatur vnguentū citrinū Sed attendendū ꝙ quando aliquod vnguentū vel emplastz fit ex citro debet fieri ex citro bene maturo ꝑam secūdum ꝙ dicit Auic. diacitrū et que fiunt ex citro debent fieri ex citro sole existente in capricorno .i. a medio decembris vsq̄ ad mediū ianuarij.

CAP. CCCXLVj.

Atromg. ara. grece thitranolia latine resma vel rasa vel glucten arboris gramī viridis vbi sciendū ꝙ resma potest appellari omne gūmi quasi resuma a resudo resudas inde apparet hoc vocabulū addesignandum gūmi cappini quando simpliciter inuenit istud gūmi nostro idiomate vocat rasa sed quādo ponitur cū determinatōe dicit gūmi

illius plante ad quaz fit determinatio ·vt resina pictuma.i·pini vl' resina timiamatis vel resina prum·vnde dyas·resina pictuma quam nos abi alem dicim9 et cetera·SERA·li·agre·cap·ha tromg siue hatm· auct·dyas.hatromg·i·re sina et sūt eius spēcies diuerse sēm diuersitates ar boris a quibus colligitur·sam quedā colligī ex pinu quedā non ex pinu sed ex arboribꝰ alijs sed illa que est ex ex pinu masculo que dr com· et hec est colofonia que fit quādo frigitur vt pos fit teri et fit abietis que est m liquida substācia et frixa m patella vt possit redigi m puluerem et etiam vocatur resina eruditavel carponata q est colofonia pro quo .l.l·colofonia. Et q̄do nō frigitur est illa resina q̄ vocatur rasa sicut appa ret m littera test·Vbi sciendum q̄ q̄do pomtur resina pim simpliciter debz intelligi rasa sed q̄ do pomtur cū alia determinatōe debet intelligi de illa resina ad quam determinatio illa cadit Est q alia resina que colligitur ex pinu q̄ dicitur chitranolia et est arbor cuius fructus sūt grana magna·et ē alia cuiꝰ pmus dicīt citharanda et est arbor iachuc et facit fructū puoruz granoz et de ea quedam est que fit m pinu per se absq; artificio sicut illa que fit m arbore mastices· et q̄dā fit ex artifitio meidendo arborē melior aūt ommū specierum est illa q̄ est bom odoris clari coloris non multum existens arrida· nec multum humida similis myrre facilis fricationis et fra ctionis. Idem auct·gal·Et omēs iste resine sūt calefactiue et dissolutiue et mundificatiue·et de eis q̄dam habent subtilitatez paucam et quedam ampliorem·et q̄dam habēt stipticitatez quedā vero non · et melior oibus speciebus gluctinis est gluctē romanuz et est mastix sed coteraru speciem gluctinis melius est gluctē albotin q est terbentina et in isto non est stipticitas mā festa sicut in mastice et est in eo cuz hoc amaritu do et propter hanc causam dissoluit plus q̄ ma stix·et ēi eo res que abstergit adeo q̄ curat sca biem et ipsum quidem attrahit ab interioribus plus alijs spēbus gluctinis et est subtilius alijs sed gluctē quod est de specie pini que dr cophi et illud quod est ex pinu que dicitur chitranolia et est pinus magna sunt acutiora q̄ gluctē albo tin·vez tamen non resoluūt neq; attrahunt plus ipso. et gluctē pini magne habet plus de hac proprietate q̄ gluctē pini que dicitur chophi et gluctē pini pue et gluctē arboris que dicīt alacti in gluctine albotin cū hoc est aliqua mol lificatio et postea in mollificatōe est mastix sed gluctē cipressi habet puncturam et acuitatem et gluctē quod dr kachos est simile gluctini al botin· Et dixit in almiemir gūmi pini que dicīt sachilis est sudor arboris pini que facit fructū magnum et est forcius sudoribus oibus arborū in calefactōne·quēadmodū sudor arboris albo tin est minus calidus a minus desiccatiuꝰ q̄ su dor aliaz arboz·et sudor pini que facit grana pua est minus q̄ sudor magne in desiccatōne et calefactione plurimū·Et idez auct·dyas·Rasina arboris gram viridis et est tebertina deferē ex terris arabū et ex terris alijs etiaz· sed est illa q̄ defertur ex terris alcheades cuiꝰ color est albꝰ similis colori vitri declinans colori celesti hñs odorem bonū inferens odorē arboris sue est au tem melior oibus resinis post ipsam vero mastix et post ipsam est iachut et est ex arbore ceamdi caris .post ipsam est resina arboris dicte alacꝫ et post ipsas in bonitate est resina cophi e est arz·et resina pini·et omnis resina arze et omnes iste resine sunt calefactiue et dissolutiue et mūdi ficatiue et sunt oferentes tussi et vlceribus pul mons·et sputo sanguinis et terbentina cuz hoc mūdificat pectus· Et quando fit sum ea sola lo hoc aut cum melle ꝓuocat vrinaz·et mollificat ventrem·et cōuenit ad facierdū abradere pilos palpebraz qui pungūt oculos·et quādo misce tur zimiar et calcantum cōuenit scabiei vlcerose et auribus a quibus fluūt humiditates et melio res quidem istarum omnū sunt ille que sunt splendentes ut gūmi vel resina yacuth q est resina locan in melior est illa que est humida et defertur ex partibus gallie· et resina pini et cy pressi sunt debiliores q̄ resina yacuth et resina alacti et non habent vtutes quas habēt iste q̄ uis administrentur loco earz· Sed masticis virtꝰ appropinqua est vtuti terbentine· Coquūtur omnes iste resine in hunc modum resina ponitur in vase capiente quadruplū eius quod fit ex ere et ponīt tur in eo resine libre.ix.et aque pluuialis libre.x vnj·et coquūtur bene sup prunas et mouēt sp cum otinuacōne et coquūtur donec deficceē de siccatōne forti et fiat facile frangibilis ita q̄ frā gatur cum digitis· deinde reponatur in vase fic tili·fit em alba sic ꝑparata et cocta· oportet au tem q̄ coletur resina in hūc modū illa videlicz que est humida ponatur sup prunas et quādo in cepit coagulari adde sub ea prunas mlt'as et co quatur tribus diebus et noctibus donec fiat tal' sicut dixim⁹ supra et repone et serua·illa vero q̄ ex his fuerit sicca sufficit q̄ decoquat die vna tota a mane vsq; ad noctem·et iste quidē resine sic decocte cōuenūt in confectionibus vnguētoz odoriferoz et in vnguentis que resoluūt laxitu dinem·facīt nanz ea odorifera et melius colora ta·Colligitur fumus ex istis sicut colligit fumꝰ olibani et est cōuenies in cohol.et fūt ad pilos palpebraz et corrosionē lacrimalis oculi·et cō uenit pruritui palpebraz et lacrimis·et fit ex eo encaustrum ad scribendū·Et idem auct.albuge ri Resina cōfert ad exituras duras Et q̄n pulue rizatur sup vlcera que fiūt in cute capitis cum balaustia curat ea· Similiter aūt et alia vlcera que fiūt in corpore · GAL·viij.sim·phar·cap· de resina sēm translatōem arabicam omēs spēs gluctinis calefaciūt et deficcant·DYAS·cap·8 resina sēm translatōem grecā· Resina lacrimū est arboris·omnis aūt deficcat et calefacit et dia foretica est·alia quidem plus alia quidem minus

merito ergo ꝓcedit omnes reſina que ex ſcino q̄ maſtix noīatur quia magis ſtiptica vnde ſtoma cum et epar et ventrem defectum corroborat et ad inflatōes eoꝝ iuuat abſq; moleſtia et aliquā tulum acredinis habet· et ideo leptomeris eſt· ꝓterea terbētina precellit· ſam et diaforetica plus q̄ maſtix ita vt ꝓpiciat et ſcabies ſanat· et profundas plagas et vulnera magis repleat et purget·

Hazac ·i·lignum aloes
Hatuꝛon quid eſt·l·i·centaurea
Hatunoꝛ ·i·celidonia
Hazaraſcen ·i·rafanus
Hazad ·i·galbanum

CAP. CCCXLVij·

Azarachona ara· vel beſtercaton· grece piperſilium latine pſillium·

SERA·li·agre·cap·hazarachona auct·dyas· hazarachona eſt herba habēs folia piloſa virgas habens longas mēſura vnius palmi et tota herba piloſa·Et exitus ramuloꝝ eoꝝ eſt a medio virge et ſunt in ipſo capitella duo vel tria rotonda in quibus eſt ſemen ſimile pulicibus nigrum et duꝝ q eſt illud quod ex eo adminiſtratur· GAL·viij·fim·phar·circa finem cap·de pſillio ſcdm traſlatōem grecam pſillium ſemē eius maxime vtile eſt·ex ſecundo gradu in frigidantiuꝝ ex complexione vero que eſt ſcdm ſiccatōem et humectationē medium eſt quoddā et moderatū· DYAS·ſcdm tranſlatōnem grecā cap·de pſillio·Pipſilliū aut quinnofolion quē ſiculi dicūt criſtallum aut ſquinnomella folia habet cornopoclion ſimilia et aſpera·virgā habet duobus palmis longaꝝ· cuius fruter piloſus ſpinoſa eſt·coma eius a medietate incipit virge in qua capitella duo aut tria ſunt conſtricta in quibus ſemē eſt pulicibus ſimile nigrum et duꝝ· naſcitur in campis· AVVC·li·ſecūdo cap·de pſillio·Pſillium quidē eſt duoꝝ modoꝝ hyemale· et eſtiuū·et potio cuiuſlibet eoꝝ ſit pond⁹·ij·ʒ· melius eſt illud quod eſt magis groſſuꝝ q8 ſubmergitur in aqua fri·eſt et hu·in ſcdo· Plinius cap·de pſillio· Pſillium herba eſt ſimilis ambre faciens ſemina ſimi ſed minora et ſubnigra quaſi tendētia ad purpureitatē·quoꝝ ſemen eſt melius quod ſubmergitur in aqua·dicta eſt herba ſic eo q̄ ſemen ſimile pulici habeat·et ideo iſta herba ſic dicitur infra a quibuſdā pulicaris eo q̄ ſemen factū eſt ad ſimilitudmē pulicis·vnde pſillos ideſt pulex·IOMES·cap·de pſillo·Pſillium eſt de alterantibus complexionē et ſolutōem facientibus·et eius ſolutio fit ꝓpter labificando·Eius aūt aliud eſt albū aliud ſubnigrum aliud ad purpureitatē declinans· Melius eſt quod eſt completū et groſſum et eſt grauius a ſubmergitē in aqua·cōpoſitum ex duabus ſubſtancijs que ſeparī poſſunt inter quas eſt cortex ſepatus, eſt em duplex in eo ſubaſcilicet medularis interior·et eſt in ea ſubſtācia expāſa ſupra corticem ipſius·ſubſtācia autē interior medullaris ca·eſt et ſic·in quarto gradu et eſt acuta vehemēter incīua rubificatiua et vlceratiua·et ē de genere venenī·ſubſtācia aūt eius exterior ſupra corticē eſt ex multū infrigidātibus·Et dixit Rufus eſt fri·et hu·in tercio et exceſſit·Et dixit dyas·eſt in ſcdo et eſt verius· Inquit em̄ ypo·in epidimijs non em̄ eleuatur res frigida iūcta cū hu·ſupra ſcdm gradū·Et dixit gal·hu·res non tranſgreditur metā vſq; ad quā poteſt extendi regimē hominis ꝓpter quod non inuenim⁹ humidum eſſe cauſam doloꝝ inquantū humidū ſed inquātum poteſt eſſe cuꝝ materia que quātitate ſua mouetur ad ſolutōnem otinuitatis· Quod ex eo conquaſſatū eſt cum aqua fontium frigida et fit muſcillaginoſum et bibitur ſicut eſt et ꝓprie cum oleo violaꝝ aut ſirupo violaꝝ ſoluit ventrem·quod aūt ex eo frixum eſt et ꝙquaſſatur cū oleo roſaꝝ eſt medicina fluxus ventris et diſinterie·Contritū aūt nullo modo potui ꝓmandū eſt· occultat em̄ contritio ſubſtāciā eius medularem vlceratiuā et excoriatiuā. POSSE·SERA·auct·dyas· habet vtutem infrigidatiuam quādo fit emplaſtꝝ cum eo et oleo roſaꝝ et aceto et aqua et cōuenit doloribus iūcturaꝝ et apātibus que fiūt in radice auris·et cōcuſſionem nerꝝ uoꝝ·Et quādo fit emplaſtrum ad ramicē puerorum et ad eminentiā vmbelici infantium curat eos·et cōuenit ad ſodam cum oleo roſaꝝ et pauca aqua et aceto· et quādo oportz ex eo fieri emplaſtrum accipiatur de eo quātitas aliqua q̄ teratur et infundatur in aqua et quando in ſpiſſata fuerit aqua ipſa nō extendatur et fiat emplaſtrum quomā ipſum infrigidat infrigidatōe fortī·et ſtringit et aufert lacrimas oculoꝝ·et cōuenit obtalmie calide et doloꝛi capitis quādo infūditur in aqua ſimita pena fronti apponitur· q quādo aqua eius bibitur cum zucaro extinguit feruorem acutaꝝ fe·et ſitim·et ſoluit ventreꝝ· Et idē auct·Aben meſuaȳ·ſedat dolores pūgitiuos vētris·et lenit aſperitatem vlceꝝ et inteſtinoꝝ·et abſcindit tenaſmon·et quemit doloꝛi capitis qui fit a calidꝛitate et ſucus foliorꝝ eius eſt ex medicinis laxatiuis ꝓpter frigiditatē et humiditatē que ſunt in eo·et cura nocumēti eius eſt cum medicinis ca·et ſic·Et idem auct·Rabiȳ· ſemē pſillij eſt ſicut coriandꝛū humidum·quādo datur ex eo paꝛ ſedat inflāmatōem colere·et ebulationē ſanguinis ca·et aduſtionem fe·calidaꝝ acutaꝝ·Et ſi datur in potu de mucillagine eius cōuenit habentibus birſen·et ſedat ſitī eoꝝ magnaꝝ et laxat quidem ventrē·Et ſi datur in potu crudum et aſſatum ſtringit ventrem· Similiter etiā faciunt ſemia limi et ſemia marubij et grana mirti et ſemen portulace·et ſemen ozimi laxant em̄ cruda·et ſtringunt aſſata· Et quātitas eius que datur de pſillio eſt·ʒ·ij·infuꝛo in aqua donec egrediatur mucillago eius et bibaē cum zucaro albo aut cū iuleb·et folia pſillij qñ emplaſtrandē

fuper apāta in principio aperitionis eoꝝ tefri gerant ea·et fi potetur ex eo paꝝ cōuenit egri tudinibus que fiunt a fanguie et mimis ex eo ac ceptum inducit fincopi in ore ſtomaci et fortaſſe occidit quomā mmiū ex eo eſt venenum Et cura eius eſt q detur in potu mel bulitum cum aqua ca·et aqua ameti ficci· IOMES· pſillium cōquaſ ſatum cū aqua fri·ſicut diximus ſolutōne educit coleram·et cōuenit fe·multe inflāmatōis· et ſiti vehemēti ca·et ſedat inflāmatōem ſpūalium et lenit pectus· Et conquaſſatū ſicut diximus cōue nit fluxui colerico·et diſinterie·et fluxui mēſtru ali·et proprie poſt potū ſcamōee et medicinarū acutaruꝫ·Doſis eius ē a·ʒ.i·uſqꝫ ad iŋ·timeat au teꝫ ipſū habēs debilitatem uiſcerū·AVIC·qđ ex eo frixum inuolutum in oleo ro·ſtipticū eſt et ſedat dolorem more ēplaſtri ſuperpoſitū cū ace to adminiſtratur etiaꝫ conquaſſatum cū aceto ſu per apāta ca·et formicam et herifipillam·q pro prie que ſunt ſub aure et ſup flegmatica ſit ex eo emplaſtrum tenſioni neruorum q ipſorum ſpaſ mo et podagre et doloꝛib⁹ iunctuꝛarum ca·cū aceto et oleo roſaꝝ cōuenit fiti vehemēti cole rice ·eius quod ex eo frixum eſt pondus·ŋ·ʒ·et i uolutum in oleo roſaꝝ ſtringit et cōuenit diſin terie et ꝑprie infantū·et quod ex ipſo mucilla ginoſum eſt et ipſa mucillago ipſius cū oleo vio larum ſoluūt ſi bibatur et tunc ſedabit inflāma tōem fe. acutaꝝ

Vacem alachi	·i·epatica
Vazechir	·i·oppoponacum
Vazetel	·i·perforata
Vazir	·i·porcus
Vaziemis	·i·feniculus
Vazipoꝛ	·i·pentafilon

CAP. CCCXLVIŋ·

kas ara·grece tragama·latie lactu ca·et fūt eius tres ſpēs vna eſt que vocatur lactuca agreſtis·quā gre ci ſaralliam vocant cuius tyrſus in modū ſecun de eſt·et eſt ſpecies ſcariole ſicut apꝛet in lit tera cicorea alia ſpēs dicitur lactuca afinī quaꝫ ſi vis ſcire lege ipſam in ꝑprio cap·E alia ſpe cies que ꝺr lactuca domeſtica que oibus eſt nota de qua hic loquimur·GAL·vi·ſim·phar·cap. de lactuca ſcōm tranſlatōem grecam lactuce do meſtice vtus eſt que infrigidat et humectat ſic aqua non extreme·ſed ſicut aqua ſtagnoꝝ vel lacunaꝝ vel fontanaꝝ et ipſa eſt q̄ generat ſan gumem bonū·lactuca agreſtis eſt ſimilis dome ſtice niſi quia ſtipitem habet maioꝛē·q folia ei⁹ ſunt albioꝛa foliis eius et ſubtilioꝛa et aſperioꝛa et ſapoꝛ eius eſt amarus et eſt in vtute ſua ſimi lis papaueri nigro. POSSE·GAL· calidis flegmonibus congruit·necnō puis herifipilla tōmbus·non tamē potens eſt maioꝛibus ſuffice re· Eſt aūt ex cibis ſedantibus ſitim Semē vero bibitum cōtra gamoꝛeam ideſt effuſionē ſperma tis cohibet vnde et ſommātibus datur ſicut etiā ſemen agreſtis lactuce liquoꝛē citius colligit ca liginem mundat necnō inſup uſtiombꝰ apta eſt ſubiūcta cum lacte femineo Et idē ſcōo de cibis capitulo de lactuca ſcōm tranſlatōnem grecam noſce aūt oꝛtet ex oibus oleribus pauciſſimuꝫ et chachocimū ſanguinē generātibus ex lactuca non multū quidē neqꝫ chachocimum·non tñ eu chimū pfecte ſanguinē generari·comedūt autē ipſam vt ad multū quidē crudam quādo aūt ex titerit circa ꝓductōem ſemmis eſtatis tpe ꝑeli pata in aqua dulci offerūt cum oleo et garo et a ceto aut cum aliq̄ ſalſamētoꝝ· et maxime q̄un q̄ eoꝝ que cum caſeo ꝑparantur vtuntur autem ipſa et anteq̄m ſtipitē impetuauerit per aquaꝫ elixantes·ſicut et ego nūc inceꝑi ex quo dentes habeo prave ſciens em̄ aliquis amicoꝝ conſue tudine quidē mihi ex multo tpe olus hoc labora ſam aūt nunc habēs maſticatōnem induxit deco ctionem·vtebat autē lactucis in iuuētute quidē calefaciēte mihi cōtinue ſupioꝛi ventre infrigi datōnis grā· Cum autē ad pfectam etatem vem remediū mihi erat ſolum olus hoc vigilie econ tra quidē cum iuuenis eram ſtudebā circa ſom num·Conſuetus em̄ vigilare voluntarie in iuuē tute ſimulq̄ et ꝓuectoꝝ etate ente vigilās muo lūtarie grauabat·et mihi ſolum farmacū vigi liaꝝ erat de ſero comeſta lactuca que hu·q fri· habet ſucum non tamē cachochimus eſt· ꝓpter hoc ergo neqꝫ non digeritur alijs oleribus ſimi liter·neqꝫ retinet egeſtionē·neqꝫ prouocat·et ꝫ merito ipſi accidūt non habēti auſtrum aliquid neqꝫ ponticū a quibus diſponitur·vt ad oē ven ter ſicut et a ſalſis et a pungitiuis totaliter ab ſterſiuū aliqđ hūtibus ꝓuocāt ad egeſtionē q̄ / rum ipſoꝝ neqꝫ aliqđ meſt lactuce· SERA·li· agre·cap·hkas·Vtus lactuce domeſtice ē q̄ cō uenit apātibus ca·et herifipille·q ſemē eius q̄n bibitur abſcindit diſtillatōem humiditatis ſper matis·et cōueit pollutiom̄ que fit in ſommis·Et idē auct·gal·in libro de cibis lactuca gñat ſan gumem bonū m fine bonitatis et ego quidē co medebā lactucas q̄n eraꝫ iuuenis quia in ſtoma co meo generabat̄ colera et ſic infrigidabā ipm et nūc etiā poſtq̄ ſenui comedo eas lixas ido q̄ nō reperio aliquā herbā cum qua poſſem cucare vigilias ſicut cū ipſa·humoꝛ vero qui generat̄ ex ea eſt frigid⁹ q hu·et neqꝫ ex ea accꝛdit nocu mentū ſicut ex alijs oleribus·et non ſtringit vē trem nec laxat q̄ non habet ſtipticitatē neqꝫ ſal ſedinem neqꝫ acuitatē ·Idem quoqꝫ auct·dyas· lactuca domeſtica eſt bona ſtomaco et infrigidat ventrē·et facit doꝛmire·q ꝓuocat lac· et q̄n ip ſa ꝺcoquit̄ eſt magis iuuatiua·et q̄n comedit̄ fic euellitur ſine ablutōne cōuenit illis qui conque rūtur de ſtomaco ſuo·et aſſiduus vſus comeſtio nis eaꝝ obtenebrat viſum·et quando fit empla ſtrum cum ea cōuenit apātibus calidis et heri ſipille dūmodo non fit vehemētis inflāmatōnis Sed ſemē eius bibitur et valet cōtra fluxum vē tris et extinguit libidinē et polutōnem ſeminis

im somnijs sed quādo lactuca emiserit/ stipitem
suū tunc efficitur virtus suci et lactis ipsius simi/
lis virtuti lactuce agrestis et papaueris nigri.
Et idē auc. Rufi lactuca quidē curat egritudi=
nes que fiūt ab ebrietate quādo sumitur. ꝫ ipsa
nocet intestinis. et lenit ventrē. et abscindit li/
bidinem et facit dormire. Jtē quādo coquit cū
oleo fissamino et comeditur expellit hystericia.
Et est in re dicina bona opilatōibus nariū et cozize
quādo comeditur in ieiunio cocta cum oleo sina
piū et lac lactuce domestice cum emittit stipitē
abstergit vulnera que fiūt in tunica cornea lac
vero lactuce agrestis posituz in fronte inducit
somnū. et quādo fit collirium cuz eo et lacte iuuē
cule cōuenit vlceri cornee. et placat dolorē ca=
pitis. et ꝓuocat mēstrua. et curat morsuz rutele
et scorpionis. AVIC. libro secūdo capitulo de
lactuca. Lactuca ex ea est domestica et siluestris
Et illa que est siluestris est similis in virtute pa
papaueris nigri. Et idem auc. gal. nō est in frigi
ditate eius que domestica vel ortulana est appli
catio ad vltimum

Hearsel	.i. lactuca asini
Hearsebas	idem quod supra

CAP. CCCXLIX.

Eadi vl' keadi arabice et est abe
fanida. SERA. li. agre. capitu
lo headi est herba que nascit in
terris arabum in partibus hamē
et est illa qua aromatizatur oleum quod dicitur
oleum keadi et narrauit mihi ille qui vidit q̄ ē
vna ex palmis habens latitudinem et quando e
grediuntur gramina eius abscindunt illa grami
na anteqū apperiantur. et apparet in flore eius
odor bonus et artifex cornatiliū lenificat colores
suos ne sint lixiua cum capite headi. et ipsuz est
grossum et habet veficamet molliciem.
Heiron vel heyron est regio in qua anthonoma
tice dactili habūdant et oriuntur in ea meliores
et pinguiores et dulciores omnibus alijs aliaz
regionum et sunt mediocris figure non longi ne
q̄ multum parui pingues satis et dulcissimi. et
meliores ex eis sunt citrini et rubij vt apparet in
littera pothabillud vocabulum ponitur in an=
tidotario Mesue in electuario de dactilis et etiaz
in lohoc de primo. et etiam in v. Auic in electua
rio diafinicon. et q̄ heirō sit regio patet p auic.
in predicto libro et predicto electuario

Heisistides	.i. ipoquistidos
Hesshelem	.i. semperuiua
Heil	.i. cardamomū minus
Heibace	.i. cardamomū maius
Heiregi	.i. turbit

Euda ara. grece piron. latine
frumentum. ubi sciendu quod
ex eo fit farina que arabice vo=
catur dechich et fit ex ea simu
la que ara. vocatur simichami=
leo. et a romanis filichimites. et fit ex eo fur=
fur quod ara. vocatur nocale. et fit ex eo ami=
lum q̄ ara. vocatur visce. et fit ex eo panis
qui ara. vocatur chobos. et damarach. et fit
ex eo similiter fermētū q̄ ara. vocatur chamir
grece zez vel zima. GAL. viij. sim. phar. capi
tulo de tritico. pirus. i. triticum vt cibus fit q̄
lis virtutis non ē presentis operis vti vt far
macum cum vero extrinsecus appositus ex pri
mo est gradu calefactiuum at vero neq̄ ficca
re neq̄ humectare euidenter natum est. ha=
bet autem quid viscosum et obstructiuum. q̄
vero ex eo constituitur amilum frigidi9 et sic
catiui9 ex eo est cathaplasma autem quod fit
ex eo magis diaforetice. est virtutis q̄ q̄ ex
tritico. virtutis enim attractiue et diaforetice
eorum que in profundo est fermentū. Et idē
in li. de cibis cap. de tritico quod equi quādo
eo comedunt ipsum non effugiūt a nocumen
to quod infert eis. et est vtilissimum simplici
ter cibus gentibus. et ex eo ē materie nutrimentū
q̄ est materie spissuz et cōmensuratū cuz sua
dura ita vt vix a dentibus diuidat̄. Contrarium
eiusmodi cum exhibet nutrimentū. optimū au
tem quod grauius et spissius et colore rubicū
dius spissiusq̄ intus et extra. et fit ex eius fur
furea farina panis qui nominatur pitiret. i.
furfurei paucitatez nutritimis habens et fa
ciens multam superfluitatē et propter hoc se
cedunt per ventrem de facili vnde quia ab=
sterfiuam virtutez participat furfur merito se
gregatio eorum fit velox intestinis prouoca=
tis ad egestionem est enim ca. et sic. tempera
te. Contrarium enim de pane qui fit ex farina
pura que ara. vocatur finchimistos. et a ro=
manis filichimites. et a nobis simula. egestio
autem omnium panum tardissima est enim e=
gestio eorum sufficienter viscosa vt ad plu=
rimum vemat non distincta. i. seperata q̄ pri=
ium est viscosi corporis. Merito ergo isti
quidem et fermento ampliori indigent et in
pastatōne. furfureis autem sufficit et fermen
tum modicum. et in pastatio debilis. et temp9
paucum. sic autem assatione ipsa plurimi qui
dem qui puri. breuiori autem qui furfurei indi
gent. inter puriffimos autem et furfurissimos
non pauca est latitudo in magis et minus.
quibusdā qui dē puris. quibusdā aūt sordidis
nomiatis. Est aūt et spēs panū media qui an
topiri vel popiri appellant̄ l' opropiri. Anti
ochores aūt medicor̄ vocabāt ipos sincomistos

ſed a quibus furfur totum non ſepatur vocatur ſinkimiſtos et a romanis ſilichbites qui aũt dem ceps ipſoꝝ ſemidalites·eſt autẽ panis primus ſilichmites ideſt puriſſimus· coiter aũt ſemidalites· et tercius qui medius ſincomiſtꝰ vel opopirus·poſtea ẽ quartus qui ſordidoꝝ exiſtens extraneus qui furfureus· qui vtiqꝫ et minus nutritiuus·et magis alijs ſecedit ſcm̃ ventrem·eſt em̃ furfur minus calidum et plus ficcũ compatũ ad medullam frumẽti· Optimi autẽ panes prodigeſtione ſunt qui ſunt maxime fermẽtati habẽtes plurimũ ſalis·et qui aſſationẽ habuerũt cõmenſurato igne· et in clibano non puo·et azimi non digeſtibiles·ampliꝰ quidẽ ignis et mox in prima applicatõne exteriorez ſupficiẽ adurẽs obſtrachizat·i·indurat·et accidit ſcm̃ hoc partium fieri panem·crudum quidẽ et imꝑfectũ qꝫ intus habentẽ·ſuperarfũ aũt et ficcum et obſtrakealem q extra· minor autez cõmenſurato igne non pficit bene panem ſed crudiorẽ derelinquit et maxime q intra totũ· Quicũqꝫ aũt in igne cõmenſurato per totum ſuiipſi regulariter aſſati fuerunt iſti et digerunt̃ ſcm̃ ventrẽ optime et ad cõſequẽtes opatõnes q̃cunqꝫ poſt digeſtionem ſunt idoneiſſimi fiunt de alijs vero cibis qui ex farina ꝑparantur triticea t ẽpus vtiqꝫ eſt dicere q quidẽ ergo apud antiquos nominantur tagemine apud nos qui ſcm̃ a fiam agaratez·i·patellares et ſunt cepole·ꝑparant em̃ per oleum ſolũ·imittitur aũt oleum in patella ſuppoñta igne ſine fumo·mfunditur autẽ ipſi calefacto farina tritici multa aqua pmixta celeriter igitur cocta oleo cõſiſtit· ſimiliter tenero caſeo vaſcalis coagulato tunc autẽ vertunt preparãtes ipſam eam quidẽ que ſupius ſupficiem elaborantes ſubtus vt cõformẽ patelle ſufficienter aũt coctum q ſubtus erat prius ad ſupius reducẽs vt ſupficie tenuis ſit· Et cum iam et q ſubtus cõpingatur vertũt eurſum ipſum bis vtiqꝫ et ter quouſqꝫ vtiqꝫ totũ ipſis videatur coctum regulariter· Eſt aũt vtiqꝫ et aliud placentule genus que ſup tabula ꝑparatur· Eſt aũt duplex ſpẽs tabulaꝝ placentularum· vna que vocatur riſcemata· et iſte ſunt que in igne m furno coquũtur et alie que vocantur tagane· iſte em̃ et omnia que ab eis deſcendũt deteriores illis que riſcemata vocantur· vnde tam tagaie vel patellares q̃ riſcemata et tagane et q̃ ab eis deſcendunt ſunt groſſoꝝ chimoꝝ et crudorum generatiue· et ventris conſtrictiue ꝓpter q aliqui ipſis adiungunt mel· ſunt autez et qui marinos ſales·ſmt aũt placente tabulares ſ̃ riſcemata et tagane deteriores· ſunt em̃ groſſi chimi generatiue et tardi deſcenſus· augmentatiue ſplenis et epatis et obſtructiue ventris· et lapidum in renibus generatiue et ſufficienter nutritiue ſi bene digerantur bene m ſanguinẽ cõuertantur Cum autẽ in melle preparant̃ fiunt mixto brutis tanq̃ vtiqꝫ melle ipſo habente ſubtilem chimum et quibuſcũqꝫ applicatum fuerit omnia ſubtiliante· Merito ergo quecũqꝫ mel in ꝑpara

cione accipiũt·et decoctionẽ habent ꝓlixiorẽ et minus tarde ſunt diſcenſus· et chimũ generant mixtum ex ſubtili et groſſo· epati aũt et renibus et ſplen ſanis quidẽ meliora illis que ſine melle aptata ſunt·principiũ aũt obſtructioms habentibus aut flegmonizãtibus aut obduraſcentibus·i·pacient ibus apoſtema duxꝫ nihil minus illis ſed et aliquãdo magis nociua et valde·maxime omnia quoꝝ viſcoſa ſatis eſt farina elixa niſi ex eo panis in clibano coquatur ſed ſi digeratur magnã habet vtutem frumentũ ſi ſit coctum et nutriens fortiter corpus et robur maximum exhibens eſt vtentibus ipſo· fit ſimiliter ex frumẽto amidum de quo inuenies ſi legis amilũ necnõ ex eo fit fermentũ quod ſcias ſi leges litteram fermentum· Auerzois in ſuo colliget panis groſſus velocior ad digerendũ q̃ uis alijs plus nutrit et non eſt tante ſiccitatis ſicut groſſus quãuis ipſe groſſus cito digeratur· Et panis qui conficit̃ cuz multa aqua eſt ſpongioſus ſed azimus panis eſt groſſus et viſcoſus et ideo non eſt bonus ſimliter ille qui nimis eſt fermẽtatus non eſt bonus qz tranſmutat̃ cito ad humores putridos ꝓpter calorem extraneũ generatũ in eo·

Beuche·i·trifoliũ quod oritur in paludib9 et ẽ ſpecies andachoche

Beufrichicon	·i·ꝑpericon
Bebagile	·i·cardomomũ minꝰ
Bebal	·i·amilum
Bebacul	idem quod ſupra
Bebelecen	·i·amomum
Bebeleon	·i·grana paradiſi
Bebel	·i·ſauma
Beberand	·i·bacce lauri
Becaſibat	·i·terbentina
Becalbron	idem quod ſupra
Beccato	·i·atriplex

Becuropion bectropion·i·reuerſio palpebre in feriorꝭ ad exteriora que fit a ſenectutis debilitate aut paraliſi

Bec	·i·mirra
Bederſen	·i·vitis alba
Bederageſen	idem quod ſupra
Bedem	·i·polium montanũ
Bediosmum	·i·menta
Bediosmon	idem quod ſupra

Bediſmatat·i·ſtig mata et vnguẽta odoriferа·

Bedzumon	·i·iuleb
Bed	·i·lignum aloes
Bekaſibat	·i·terbentina
Bekarium	i·marubium
Bekabzido	idem quod ſupra
Belabes	·i·ſemperuiua
Belba	·i·fenugrecum
Belbalugne	·i·cardamomũ minus
Belbaugne	idem quod ſupra
Belkacabotom	·i·terbentina
Belcalimbat	idem quod ſupra
Belcalimbat	idem quod ſupra
Belkalimbat	idem quod ſupra

Helenum ·i·enula
Helenia idem quod supra
Hele ·i·viscus
Helemilin ·i·galanga
Helenelin idem quod supra
Helbedi ·i·fex vini albi
Helbebamí ·i·grana q̄ dicunt̄ ben
Helbet ·i·species rubi
Helbelalu ·i·amsum
Helterbutinum ·i·terbentina
Helicen·i·species salicis breuioris state
Helifoydes·i·tunice quibus vtuntur nerui te
sticulorum·
Helisme ·i·arbor masticis
Helix ·i·tercia spēs edere
Helicn ·i·altissimus
Heltif·i·planta cuius gūmi est asa fetida
Heltirum halt ·i·assa fetida
Helutos ·i·furunculus animal
Helufion ·i·marubium
Heluflion idem quod supra

CAp. CCCLj.

El ara·latine mel SERA·li·agre cap·hel·auct·gal·vtus eius ē que calefacit et deficcat in scō gradu· vnde vtus eius est que abstergit quādo coquit̄ et maturat fit pauce acuitatis et pauce absterfi onis et ideo admistratur ad incarnandum fistu las et vlcera ꝓfunda. Mel vero amarū est et cō positum ex vtutibus diuersis sicut si componeres mel cum absinthio·Et mel bonum est qđ est dul ce in quo est acuitas aliquantula m gustu ꝛ ha bet odorem bonum·et color eius est vergens ad rubedinem neq̄ est nimis liquida·et qñ miseris in eum digitū adheret digito·et uenit cū eo vir tus quidem mellis est abstersiua·aperitiua ofici orum venarū et resoluit huiditates·et ido quā do ponitur in vlceribꝰ fraudlētis ꝓfundis cō uenit eis multum·ꝛ q̄do coquit̄ et ponitur sup scissuras cutis consolidat eas·Et quando coqui tur cuz aceto humido et linitur cuz eo ēpetigo curat eam·et quādo misceť cū sale trito ꝛ distil latur in aurē sedat tinitus auriū·et si linitur cuz eo caput occidit pediculos et lendines et q̄do indumentū alicuius est breue nimis si ē ex lana et vult q̄ elongetur si irrorauerit illud cuz aqua deinde limatur cuz melle elōgatur et mel absterg it tenebrositatem visus quando fit colliriuz cū eo ziij·dieb9 continuis et fiunt cū eo gargaris mata et conferūt apātibus gutturis et fauciuz ꝛ squinācie· et si linuntur cuz eo gīgiue puerorū tempore ortus dentiuz eorū facit eos facile nasci et sine dolore·et si accipiatur uel bibatur prouo cat vrinas et conuenit tussi·et quando bibit̄ cū oleo rosaceo conuenit morsib9 venenosis et illis q̄ potauerunt opium· et quando fit lohoc cum eo et bibitur conuenit illis qui cōmederunt fungos mortiferos.et cōfert morsui canis rabidi·ꝛ q̄do spuma ab eo non est ablata facit tussim et laxat ventrez quare necesse ē ut non administret̄ ante q̄ auferatur spuma eius. Et melius quidē mel ē veris·deinde estatis. Mel vero hyemale est ma lum quia est spissum grossum et nō habet supra dictas vtutes. sed mel quod est in siria est ama ri saporis·et hoc ideo quia apes illius regiōis comedunt absinthium· Et hoc tale est bonuz ad abstergendū empetiginē ꝛ liuores qui apparēt in facie et alias sordes cutis que ab humoribꝰ superfluis generant̄ inuenitur quoddā mel in te ra dadie bentichi qui comederit illud incurrit m siniem mētis cum sudore plurimo existimatur ꝑ virtus cōtrahi flore redidēdi·i·oleandri et si co medit post ipsuz rutam et pisces salitos et bibat oximel cōuenit et euadit sed oportz q̄ comedat hec vice post vicem deinde vomat et hoc quidē mel est acutuz adeo q̄ quādo odoratur cōmouet sternutationē. Miscetur autē hoc mel cum costo et linitur empetigo et curat eam·et miscetur cū sale et curat liuores et dolores qui fiunt a ꝓcus sione. GAL. vij. sim·phar·cap·8 melle·Mel ca lefacit et siccat in sco gradu est aūt simplicis ut est dicere maxime vtutis et complexionis de ab stersiue nobis noiate cōsuete existens spē phar macoz coctum aūt minus fit acre·et absterziuz vnde ad consolidatōnes eo vtuntur si vero ali quod mel est amarum sicut quod in sardona pa lam est quoniā mixte est vtutis ac si aliquid ad miscetur absinthij·Sed sciendum q̄ plures sunt spēs mellis· est vna spēs mellis qđ est mel vsu ale quod diuersificat̄ scm drās supradcās·Est alia spēs mellis quod vocatur mel athemēse qđ affertur ab athemis et est mel vespaz i locis sub terzaneis factum Et est idē quod mel pastinatū vel granatū ut in alexandro et vocatur mel pa stinatum illud quod est mel granosū vt oribasiꝰ Est alia spēs mellis quod vocatur mel acticū·i· mel vespaz scm quosdam sed falso quoniā dy as·cap·de melle·dicit mel sucus est roris celestis cuius genera sunt duo vnū quod cupiliones col ligunt apes q̄ sunt oblonge aliud quod sub ter ra inuenitur vel acticum limaticū·Et etiā ibleon sed ibleon melius ex eo est bonū quod est dulce odoratum rufum et non valde liquidū et cum mi seris digitus cicius ascendit. Sed sciendū q̄ mel acticum dicitur ab actica regione vt mel thimuz dicitur a regione thima·vnde regio actica ē re gio in qua habundāt ipse apes et ipsum mel sic q̄ mercatores vtentes in regione actica aliquan do emūt illud quod apportatur de alijs regioni bus in regione actica. Et illud quod apportaē de regione thima·vnde Plinius inquit mellis acti ci fūma laus toto orbe estimatur translatum in actica sed thimū magis laudatur quare in aliq̄ bus antiquis antidotis. mel acticum mel thimuz exponitur· Est alia spēs mellis quod dr mel lu bue vel alubue et est aqua que accipitur cum in ciditur cortex arboris lubue et illud mel est sto rax liquida vt apparet si leges. l. lubue· Est alia spēs mellis quod dicitur mel anacardinū et est

succositas q̄ est in ipsis anacardis. Est alia spēs mellis quod dicitur mel cāne quod fit de cānis dulcibus et sucus eaꝝ non coagulatur ꝓpter mi miā pinguedinē eius. AVYC. dicit priā fen. q̄r ti canonis cap. de hora cibationis febricitantiū q̄ mel cāne est zucaꝝ. et hoc similiter inuenies si leges. l. zùcaꝝ. ſſam inuenies q̄ est zucaꝝ q8 ꝓpter sui pinguedinē non induratur hoc similiter vult gal. vij. de sim. phar. dicēs zucaꝝ qui dē vocatum q8 ex media et felici arabia portaē Coagulatur quidē ut quidam aiunt cannis. est aūt et illud mellis spēs minus aūt ex eo illud q8 a nobis dulce. Vtute aūt similis est ei inquātum abstergit et siccat et diaforat. et similit mel cane quodā eo residuo zucari quādo decoquit vel ipsemet sucus. Est alia spēs mellis quod ꝺr mel rubrum et est idem quod supra. Est similiter alia spēs mellis quod vocatur mel stomacis et ē illud mel lubue vt supra. Est similiter aliud mel quod vocatur mel acanū et interpretaē mel sine fumo et est mel cassia fistulatū et est pulpa cassie fistule et est mel mirtinū quod fit ex duabus ptibus mellis et vna suci mirti vt apparet in antidotario gal. in offectione que incipit cōfectio mellis mirtini

Hemaze atere gi. i. aceto sitatis citri
Hemadam. i. folia arboris vnde fit asa fetida
Hemeraſſem. i. vitis alba aliq̄ dicūt q̄ ē rafanus
Hemest .i. laurus
Hemdelip .i. solatrum
Hemedris. i. ypens albus masculus
Hembams .i. cicer
Hena .i. alcanna
Hemis idem quod supra
Henea .i. Frumentum

CAP. CCCLij.

Ene albegi vel azad ara. vel alterma. grece maratetos. latine galbanum. Galbanū ca. est in tercio gradu hu. in primo est gūmi cuiusdā plante similis ferule vtutem habet attrahēdi dissoluendi confumēdi et leniendi maturādi et relaxandi. SERA. li. agre. cap. Hene albegi auct. dyas. galbanum est gūmi plante cuiusdam similis ferule in figura sua. et melius ex eo est illud q8 est mūdum simile olibano aut armoniaco adherens manui non habens aliquid ligni nec seminis eius planta et lignum habēt graue odorem et nō fūt nimis ficca. adulteraē cum resina pini que admiscetur cum fabis fractis et armoniaco. GAL. vij sim. phar cap. galbanū scdm translatōem gre. galbanū opos est ferularis plante mollitiue et diaforetice existens vtutis et erit vtiq̄ in calefactiendo ex tercio gradu incipiēte vel in scdo cōpleto exiccando vero ex secundo incipiente. DIAS. cap. de galbano. Galbanū lacrimū est cuiusdam herbe similis ferule que in micomedia nascitur et syria cuius est optimū quod est mundissimū et simile armoniaco q̄ thuri in colore gra

na habens vt faba. Adulteratur autez resina. et faba diuisa at gutta armoniaci. Et idem Sera auct. dyas. Actus est ei ca. ignea epispactica. et diaforetica. Contra asma frigidum dētur. ʒ. iij. cum ouo sorbili vel aqua ordei. Cōtra litargiā ponatur sub carbombus et recipiat paciens fumum. contra suffocatōem matricis idem fiat p embotum ponaē inferius. contra splenis duricies ponatur in aceto per tres dies et noctes et postmodū fiat decoctio. deinde coleē et colatura in mundo vase ponatur addita cera et oleo et picula et fiat emplastrum supante galbano. vel cerotum supante cera vel vnguentū supāte oleo. ʒ melius si fiat emplastꝝ ita q̄ accedat ad cerotum ad mēstrua ꝓuocanda et fetuz mortuū et secundinā educendam fiat nascale ex eo extracto in oleo. Ad apostemata maturandū et tumpendū supponatur ad lumbricos occidēdos dētur pillule ex galbano intincte in melle DYAS galbanū appositū naribus fumigio et supposituz mēstruis impat abortsuz facit. aceto et nitro mixtum lentigines tollit vt granuz fabe glucticum tussim medetur disnoicis q̄ asmaticis opitulatur de alto cadentium oquassatōibus subuenit. cum vino et mirra bibitum venenis occurrit. infātes in vtero mortuos acceptū excludit. impositū dolorem lateris mitigat. tortiones spargit epilenticis vtiliter adhibetur. citiꝰ sterica odori adhibit⁹ curat. fumigio ypentes excludit. oleo mixtum et punctum vim ypentum nō admittit. oleo spondilim o mixtum et a ypentibus comestū hisdem infert necem. dolorē dentium impositū tollit. acceptum vel in capite virge cathaplasmatū iter vrine pstitat. potionib⁹ necesse miscet si cū amigdalis amaris et cum aqua aut cū suco rute aut nicomo mixtum et eius sto aut felli additum sedi illud quod ponitur in medicinis debet sic mūdari. mitte illud in aqua ca. et cum soluerit illud quod resident vtile est. quod vero supnatat inutile vel sic melius mūdabis liga galbanū in linotheolo et in urceolo fictili suspende quē vrceolum in aqua buliente pone q̄z cum calorem senserit per linotheolum liquescat et sic liquatum cōfectionibus et antidotis miscetur. SERA. auct. dyas. quādo fit nascale cum eo aut suffumigatio ꝓuocat mēstrua et expellit fetum. et quando fit emplastꝝ ex eo cuz aceto et nitro aufert bothor lactea et accipitur ex eo sicut granū fabe ad tussim asma et coartatōem anhelitus et ad attritōnes lacertoꝝ et quādo sumitur in potu sicut diximus expellit fetum mortuū. et si fiat cum eo emplastꝝ dolori lacertoꝝ confert et furunculis. q̄ quādo odoratur excitat epilenticos et mulieres patientes suffocatōem matricis et opilationem in cerebro habētes. et quādo fit fumigiū cuz eo expellit animalia venenosa. et si inungaē quis cum eo pseruat ipsum a morbis venenosoꝝ Et quādo miscetur cum medicina que dicit̄ sanchisdalion et oleo et appropinquat animalib⁹ venenosis occidit ea et apponitur denti doloroso aut

corrosō et confert· et dixerūt quidam ꝙ quādo ꝑsumitur in potu eius curat strangurīā quādo vis ipsum dare in potu dissolue ipm cū amigdalis amaris aut cū aqua et vino aut cū mellicrato

CAP. CCCLiij·

Enneara· grece ciprus· latine alcanna· et a quibusdā vocat scotanum incōgrue· et est arbustum vnū fit oleū ciprinum· et est illud quod de alcāna ut apparet per concordiā Auic. et dyas in vtri sc̄s capitulis puluere foliorꝫ vtimur· SERA· li· a/ gre· cap· hēne· hēne· i· alcanna. Flos alcāne est similis floribus mirti nisi quia est in racemis· et flos eius est albus declinans ad glaucedinē acuti odoris· Et idem auct· dyas· est arbustrū hns folia supra ramos suos similia foliis oliue nisi q̄ sunt latiora et molliora et viridiora· habet florem album similē vsnee boni odoris semē nigꝫ simile actis· et quod ꝙ ipsa administratur sunt folia et sūmitates· eius· GAL· vij· sim· phar· capitulo· de ciprio· scdm translatōnem ara· Ciprus idest alcāna hui9 arboris folia et extremitates ad vtilitatē puenerunt substācia eius est cōposita ex acuta ca· cum tēperamento et substancia terrea frigida ficca· Et sapor eius est stipticus et ꝟtus eius deficcat sine mordicatōne vnde virtus eius repcutit et dissoluit· Paulus cap· de alcanna est fri· in primo sic· in pncipio secūdi· POSSE· SERA· auct· dyas· ꝟtus foliorꝫ ei9 stiptica est et ideo quādo trasticātur curant alcolam et infundiē decoctio eius sup cōbustionē ignis· et quādo teritur et infundit in aqua astringit os et imunē inde capilli fiunt rubei· et vnguēta q̄ fiūt ex ea molliūt neruos et facit in vulneribus illud qđ facit sanguis draconis· GAL· ꝑhibet dilatationē pupille et cōbustionē ignis q̄n coquitur in aqua proiscitur aqua illa super locum cōbustionis et ipsa administratur in medicinis heresipille et conuenit vlceribus· s· alcole q̄ fiunt in ore puerorum

Heraclia	·i· fenaria nigra
Herafel	·i· lactuca asinina
Heraalbelem	·i· semperuiua

CAP· CCCLiiij·

Erbatuꝫ vel herbatutis ara· grece peucedanum latine cauda porcina· SERA· li· agre· cap· herbatutis auct· dyas· est planta habēs folia similia plante tapsie et habz velut capillos adherētes prope radicem· et stipites similes plante maratri et habet florem citrinū· radix eius est de foris nigra deintus alba grauis odoris grossa plena humiditate· nascitur in montib9 et vmbrosis locis et obumbrantib9 arboribus· Radix quidē eius scinditur cum cutello dum est recens et extrahitur humiditas que est in ea et ponitur in vmbra q̄ ꝟtus eius debilitatur a sole· et quādo colligitur humiditas accidit eis qui eam colligūt soda· et obscuritas visus nisi ponatur in naribus suis oleum rosaꝫ et fundat ex eo sup caput suū quādo vero extracta fuerit humiditas a radice illa postea non remanet in eo aliquod iuuamētū· extrahitur humiditas etiā a stipite eius sicut extrahitur sucus radicis mādragore· sed ꝟtus eius est debilior ꝟtute humiditatis que extrahitur ex radice· nam ꝟtus eius velociter resoluit· Reperit autē guōsitas adherens radici similis olibano· et melior ex isto suco huius plante est ille qui defertur a terra que dicitur sardōia· q̄ ex terra que dicitur sarmachachi et est grauis odoris et in colore suo est rubedo et mordificat linguam quando gustatur· et melior radix est noua nō corrosa dura puri odoris GAL· viij· sim· phar· cap· de peucedano scdm translatōem arabicā plurimū quod administratur ex hac planta est radix ꝑprie et iam administratur lacrimus et sucus eius q̄ omnis virtus est vna nisi quia lacrimus est fortioris ꝟtutis et virtus eius est que calefacit calefactōe forti· vñ resoluit subtiliat et incidit POSSE· SERA· auct· dyas· lacrim9 eius mixtus oleo rosaꝫ et aceto capiti fomēto adhibitus litargicis et freneticis medet· stomaticis et epilēticis plurimū prodest· dolorem capitis mitigat· sciaticis et contractis et paraliticis maximū ꝑfidium est omēs neruoꝫ causas cum oleo et aceto perunctus cōponet ori matricis fumigio applicat9 offocat ōnes stericas soluit· somnū plurimū dormientibus ꝓhibet· fumigatōe sua domi serpētes excludit· oleo rosaꝫ admixtus dolorē auriū tollit· iniectum foramini dentis dolorē non admittit tussientib9 opitulat cui sorbili addit9 q̄ acceptus disnoicis et tortiombus ꝑstat effectū· ventrem lenit· splenē attenuat dolorē stomaci compescit· dolorē vesice et renū bibitus ꝓhibet matrici salutaris est· ꝑstando eustomatica radix eius et elixatura eius omnia similiter istis facere pōt· fomēto adhibita vulnera curat· Radix ei9 ficca et ipposita id facit· ossa fracta excludit· vulnerib9 antiqs cicatrices ducit cerotis necesse miscetur· similiter et malaginatibus termāticis sanat elixanda est odore suauis fortis et nō vet9 lacrimus eius confectionibus misceri pōt maxie si amigdalis amaris tute et aneto et pani calido triceo admixtus fuerit· et sic dari potest· Itē radix eius vulnera antiqua expurgat et incarnat et incensa viperas et serpentes fugat· GAL· peucedanū ofert egritudinibus neruoꝫ et egritudinib9 q̄ accidūt pectori et pulmoni ab humoribus grossis viscosis q̄ sumit in potu cū vino· et fit fumigiū cū eo et attrahit odorando eger fumum eius et facit idem· Et quādo ex eo ponit in cerotonibus· dentiū sedat dolorē eoꝫ statim qm̄ subtilium ptium est et curat dolorē splenis incidendo et subtiliando grossos humores Radicis vero calefactio est minor et deficcatio eius ē fortis ipsa nanq̄ calefacit in pncipio tercij gradus

Et vsus eius est q̄ abstergit et incarnat et pōt
amīstrari in oibus supradictis. Et quādo pomi
tur ex eo sup os cuius corticem volumus expelle
re expellit eū cito et incarnat ipsum a cōueit mul
tum vlceribꝫ fraudulētis malis quādo deficca
tur teriē a pulueriza fiat ea eo q̄ mūdificat
et replet carne et consolidat.

Herba seriaca ·i·malua
Herba gatte valriana mercorella fu idem pro
qua lege fu
Herba benedicta idem quod supra
Herba caricalis ·i·vua lupina
Herba barba alguf ·i·elleborus
Herba podagris ·i·epithimum
Herba auris muris ·i·auricula muris
Herba pigmentaria ·i·citraria
Herba iudaica ·i·herbum
Herba catholica·i·mezereon vel alipiados
Herba sancti iohānis ypicon pforata scopa re=
gia·infaricon idem
Herba vitri vitriola.i·paritaria sed sciendū q̄
herba vitri vel dicitur quoniam abstergit vitꝝ
et hec est paritaria vel quomā est materia vitri
et sic est herba vnde fit vitrū p qua·l·l·vitrum
Herba iouis·i·sempervina minor
Herba venti maior·i·paritaria sed herba venti
minor est cōsolida minor·et est habens spicam
puam in sūmitate eius sicut sticados arabicum·
et differt in figura paꝝ ab artetica
Herba capillaris adiantum pollitricum capilli
veneris idem.quoniaz oēs iste herbe valent ad
augmentū capilloꝝ et ideo quelibet ipsaꝝ voca
tur capillaris. Et hoc scōm dyas·licet diuersifi/
centur scōm figuram
Herba emphimerina·i.centumnodia
Herba venerea ·i·acorus
Herba flaura planta leonis.i· trifolium maius
et est spēs andachuce et a nobis vocatur herba
maura·l·l·handachuca
Herba sancti petri ·i·paralisis
Herba guzen est quā scies si leges·l·guze
Herba emina idem quod supra
Herba fugee falso sic noiatur quomā nō est her
ba sed quid est lege darfisahan
Herba tumusij idem quod supra
Herba tetrahic ·i·iudaica
Herba egiptia ·i·dipseus
Herba fullonū·i·saponaria que abstergit a mū
dat fortiter vt sapo pro qua.l.l.borith
Herba lepozina ·i·satirion
Herba sancte marie·i.herba ad albedinem ten
dens rugosis folijs sicut herba que dr flōmos et
ingreditur in vnguēto martiaton quod ponitur
in antidotario gal·minori medetur frigidis do
loribus et est ca.et sic·complexionis

CAP. CCCLV.

Erba grassula est herba de qua in
uemtur maior et minor a mmor est
vermicularis pro qua·l·litteram
herabalam. Maior est herba habens folia tene
ra et pinguia in quorum superficie est borra et va
let contra ignis arsuras·sucꝰ eius curat ramicē
pueroꝝ si accipiantur folia grassule et cime oli
uarum et terantur subtiliter cum axungia porci
recenti et exprimatur per petiam a buliat cum mo
dico vino albo quibꝰ admisceatur mastix et oli
banum et postea vngatur
Herba adhil ·i·eufragia
Herba ablaip idem quod supra
Herba bulne ·i·cardo benedictus
Herba vnguis leprosa ·i·apium risus
Herba maura ·i·herba flaura
Herba q̄ oritur in lapidibus faciens habere pe
des quid est.l.l.ayned
Herba sacra ·i. erbena
Herba lactis ·i·vrtica
Herba tormitij ·i·lupinus
Herba lucis ·i.celidonia
Herba capillacea ·i·thimus
Herba bali ·i·herba vsnen
Herba nari idem quod supra
Herba vsnen quid est·l·l·vsnen
Herba iamena ·i·costus
Herba daneta ·i·galea vel regalea
Herba pisterea·i·colūba p qua.l.l·pistereon
Herba baccara ·i·asarus
Herba benedicta ·i·fu
Herba canosola ·i·polium
Herba falies ·i·flos sambuci
Herba lunmaria ·i·ipuris
Herba mellissa·i.citraria et est bedarūgie
Herba naucasium ·i·faba muersa
Herba stulta ·i·portulaca
Herba rapiens vitam ·i·mezeron
Herba faciens viduas idem quod supra
Herba puerilis quid est·l·l·vacinus
Herba fluminis ·i·lenticula aque
Herba scelerata ·i.apium risus
Herba polidragnus·i·netalim vel perithimum
Herba ferraria ·i.vermmata
Herba lucernaria ·i·flōmos
Herba rustica ·i·rosa siluatica
Herba marie ·i·athanasia
Herba herculis ·i.herba iouis
Herba vesicalis ·i·alkekengi
Herba basilica quid est·l·l·casi alkel
Herba apātum ·i·spargula
Herba cancri ·i·hetisipilla
Herba tremola ·i·tormentilla
Herba artetica quid est.l.l·artetica
Herba luparia est cuius puluis interficit lupos
et vocatur acomitus
Herba paralisis est cuius folia florere incipi=
unt tpe vemis que se extendunt in terra quasi al
ba et crispa vt aliffagus florem album profert
ca·est et sic·complexionis et doloribꝰ medetur

CAP. CCCLVi.

Erba fetida est herba subtilibus folijs similis herbe que vocatur abrotanum·plena semibus similant ibꝰ seminibus lumbricoꝝ sapor eius vergit ad amaritudmem nociuam grauis odoris et sapor eius est amarus cum aliquali salsedine et stipticitate pauca et est calidior absinthio et debilior ob rotano·et est mala stomaco et claudit orificia venaꝝ matricis sic ꝙ cataplasmata supra ventrē calida constringit sanguinem exeuntē post partum et tpe menstruandi

Hercaricon ·i·ypericon
Hermar ·i·asinus
Hereos est quedam passio amoris
Herelaten ·i·estiomenus
Hermelum ·i·armel
Hermes ·i·azer

CAP· CCCLVij.

Ermerocalles idest planta vt bulbus ematicus qui māducatur fructus eius est sicut narcisꝰ differēs ab eo in flore tantum. DYAS·cap·hermerocalles·Hermerocalles aut cataleptē·velut bulbus ematicus folia habet et hastā similē lilio i inicio cum incepit apire flores lilij ostendit tres vel quatuor·sed postꝙ floruerit viridem facit colorem bonū et odoratum·Radix eius in magnitudine similis ē bulbo sed paulo maior· POSSE DYAS·hec si bibita fuerit humorē sordidū matricis excludit mēstruis impat folia eius cataplasmatibus adhibita obustionibus medicanē
Herpetica sunt que fastidium auferunt

Heriza ·i·tisi
Herbilia ·i·legumen
Herbion cheiri
Herbilum ·i·serpillum
Herfistidos ·i.ypoquistidos
Hermic ·i·xiloaloes siluester

CAP· CCCLViij·

Ermic est similis piperi nisi qꝛ appropinquat citrinitati et est bone odoris similis xiloaloes et affertur de regione sclauoꝝ cōplexio eius est equalis cōfortat stomacum et digestionem
Herpillum·i·serpillum tamē aliquando sumitur pro poligonia vt in alexandro de dolore capitis ex causa calida
Herouactē·i·vermināta vel vermicularis

CAp· CCCLix·

Erochalchay vl' sarabrā ara·grekamela vel semition vl' birigōtis latine senation vel apium aque·vl' nasturciū aquaticū siue cardamꝰ agrestis· SERA·li·agre· cap·herochalchai Herochalchay est plāta q̄ nascit̄ in aqs hz stipitē rectum et ramos et ē tota plāta pīguis q habet folia silia foliis apij dicti yposelinū mīsi qꝛ sunt mīora eis et habet odorem bonum quādo masticat̄ et est calefic·et cōuenit calefactis quādo roratur super ipam aq̄ fri·aut aq̄ rosaꝝ·Et quidā dicūt ꝙ ē fri·ex eo quia non nocet habētibus firsen Et idē auct·Ysaac habē arā est ca m primo gradu et fic·in secūdo·Et idem auct·gal·Rtus eius ē calefaciēs·DYAS·cap·senation·i·nasturtiū aquaticum nascitur in aqua fructicem habens pinguē et ramulos longos et folia minuta similia yposelino mīsi quia sunt minora eo que masticata odorem suauissimū habet· POSSE·SERA.auct·Ysaac haben arā semen eiꝰ stringit ventrē qui fluit ꝓpter caliditatem quādo bibitur ex eo aureus·i·cum aqua fri·aut suco citoniꝝ et ipsūz cōfortat mēbra· DYAS.semen eius crudum et cocstum calculos excludit·vrinam ꝓuocat·menstruis imperat·diinterictis prodest· Catebras sapiens huic perhibet testimoniū dicens ꝙ coq̄nati in aqua soluūt et cum carnibus spūalia mūdificat·fomentū ex aqua salsa et oleo decoctōnis eius valet ad dolorem yliacum· strangurtam et dissuriam in vino decocti et cataplasmati ad idē valent·diuretica sunt
Hermodactilus quid est·l·l·sturiagen
Herua ·i·pentadactilus
Herbum siue vt alij orobum nascitur vt lenticula·ferit̄ etiam cuius aliud est pallidū aliud subrufum·et aliud album· Plinius herbum nascitur in plurimis locis in modū lenticule aliud eñ est pallidum aliud rufum et cetera· et est legumen quod vocatur pisum pro quo·l·l·sersemie
Hercul·i·locusta magni corpis qñ habet alas
Hesa ·i·thimus
Hessa idem quod supra
Hessamen idem quod supra
Hessendeg·i·arbor in qua nascitur serapinum
Hes besse ·i·macis
Hesben ·i·lignumaloes
Hessetha ·i·tribulus
Hesedeen ·i·lignumaloes
Hesmin ·i·tres q̄rte vnus·z·
Hesisan ·i·peucedanum
Hesisa idem quod supra
Hesum ·i·abrotanum
Hesubten ·i·cimbalaria
Hesukraes ·i·cartafilago
Hetigonon·i·scorpion. ſam scorpiones propter tactū radicis eius moriunē et est spēs aconiti
Hechigon idem quod supra
Hezam ·i·litium
Hezaze idem quod supra
Hzazebudal idem quod supra
Hezaron ·i·vsnee
Hezeiza ·i·litium
Hezerafien ·i·vitis alba
Holema ·i·enula cāpana
Holēbus ·i·lapis lacteus
Holebron ·i·cimbalaria

Vieſterim·i·nomen aggregans penetratõnem et ſanationem conſeruans almuſargi et faciens naſci id quod procedit de vuea tumca dicit̃ almuſaragi et quãdo multa eſt dicit̃ murayſmati·

Vierob quid eſt·l·l·herob

Viera	·i·herbena
Viontos quid eſt·l·l·iontos	
Vioſar	·i·laſſanum
Viobothor	·i·blaccebiſancia
Viuſquiamus	·i·finphomata
Viuciprum	·i·flos cipri
Viu	·i·flos
Vibur	·i·fulfur
Viburis	idem quod ſupra
Vibuſar	·i·mellilotum
Vican	·i·hictan

CAP· CCCLX·

ictan ara· grece alkitran· latine vero oleum de ſcerbin et eſt pix liquida que ideomate noſtro vocatur pecula· SERA·li·cap. hictan auct·dyas·hictan ·i·alkitran eſt oleum quod egreditur ꝺ ſcerbin Et ſcerbin due ſũt ſpẽs vna earum eſt arbor magna et eſt genꝰ abietis et ẽ ex ea alkitran habens fructũ ſimilez fructui cypreſſi niſi quia eſt minor eo multuz· et ſecũda eſt arbor ſpinoſa habẽs ſimilitudinẽ cũ arbore iuniperi et magnitudo fructus eius eſt ſicut magnitudo grani mirti·Melius autem alkitran eſt illud qꝺ eſt ſpiſſum clarum habẽs odorẽ fortez cum horribilitate et quãdo intingit̃ in eo digitus non cito defluit ex digito ꝓpter ſuã ſpiſſitudinez et quãdo ſtilla eius cadit in loco remanet collecta et non expanditur·Et idem auct·igal· ſpẽz ſcerbin oplexio eſt ca·et ſic·in tercio gradu ſed olei quod extrahit̃ ex arbore ſua ſubſtancia eſt ſubtilis·et ỽtus eius eſt ca·et ſic·in quarto gradu ſed plus calefacit ꝙ ſiccet·lignũ ſcerbin noiatur lignum mortuoꝝ quia cõſeruat corpora mortua a putrefactõne vnde ỽtus eius deſiccat et cuſtodit corpora mortuoꝝ et ꝺſtruit qꝺ eſt ibi de humiditate·POSSE·SERA·cuſtodit corpa mortuoꝝ et oleum eius occidit pediculos et lendines et lumbricos et vermes q̃ ſunt in auribus·Et quãdo cum eo fit naſcale corrium; pit fetum et excludit mortuum· et quãdo limitur virga in hora coitus deſtruit cõceptuz et ꝓpter hoc eſt ex verioribus medicinis et fortioribꝰ ad ꝓhibendum impregnatõnem adeo q̃ accidit ei qui vtitur eo vt fiat omnino ſterilis etiam quãdo diſtillatur ex eo in dentẽ corroſum ſedat dolorem·et frangit dentem et aufert liuorem qui fit ſub oculo·Alkitran et eſt illud quod eſt cõpoſitum ex eo quod colligitur in lana quãdo ſuper ipſum ſuſpenditur et decoquitur· et ſubtilius alkitran et mmus acutum· et reſiduũ quod remanet eſt alkitran et eſt illud quod eſt de eo ſpiſſum et groſſum et eſt ſicut illud quod remanet ex ſpiſſitudine olei·et ideo alkitran ꝓpter ſui groſſitiẽ mordicat et aperit· et propter hoc alkitran curat apãta·et eſt pix liquida·Sed gram ſcerbin ỽtus eſt tpata adeo q̃ poteſt comedi niſi qꝛ facit ſodam·et mordicat ſtomacum·Et idem auct·dyas·alkitran eſt quod corrodit et incidit corpora viuenciũ·et cõſeruat corpa mortuoꝝ et fiat feretrum in quo reponatur corpus defuncti ex ligno ſcerbin ſeruat corpns defuncti a putrefactõne·et propter hoc nomiant ipſum quidaz vitam mortuoꝝ·et alkitran adurit plãtas et coria ꝓpter neceſſitatẽ ſue caliditatis et deſiccatiõis et abſtergit maculas oculi quãdo bibit̃ cum rob et ſale pauco cõuenit morſui ſerpẽtis·et qñ linitur ſup elephantiã cõuenit·et fit criſtere cũ eo et occidit lũbricos puos pro iſto lege ſimiliter cedras

Vixus	·i·viſcus
Vixurat	·i·mellilotum
Vixurian	·i·ceterac

Vyalon·i·vitrum inde epiala fe·ab epi q̃ ẽ ſup quia vitreus humor in exterioibus ptibus corporis eſt in hac fe·vnꝰ dicitur epiale humor mutatus in flegma et hialodo vitreum flegma inde epiala·i·hũor vitreus mutatus in flegma

Vyalen	idem quod ſupra
Vyalado	·i·vitreum flegma
Vyrbirnadepicem	·i·gigirnaria
Vicolitis melano	·i·edera nigra

Vidoris·i·cauda equina et eſt herba

Vydor	·i·aqua
Vydos	·i·pluuia

Vynon·i·vinũ inde hynomel·i·confectio vini

Vypicon perforata herba ſancti iohãnis ſcopa regia idem

Vypomelides ſunt quedam poma ſorbis ſimilia quibus caremus

Vyponotica	·i·ſoporifera

Vyrpuris·i·cauda equina et eſt herba

Vyris quid eſt·l·l·pris illirica

Vyſuperde	·i·faſeolus
Vyſum	·i·euiſcus
Vyur	·i·liquor vel humor

Vohas quid eſt·l·l·holus

Vohafin	·i·pimpinella
Voafranoc	·i·ceterac
Vocot maghayt	·i·cotula fetida
Vochot maghayt	idem quod ſupra

CAP· CCCLXi·

Oc ara· grece morae· latine morae celſi·SERA·li·agre·cap·hoc ỽtus eius eſt que retinet ventrẽ·et quãdo deſiccatur retinet ventrẽ retentõe fortiet cõuenit vlceribus inteſtinoꝝ·et fluxui et omnibus egritudinibus que fiunt ex fluxibus humorum et admiſcentur poſtq̃ teruntur cum cibis ſicut ſumach·et qui vult ex eis ſumere in potu poteſt cum aqua et vino ſed arboris eius ỽtus eſt

cõpoſita ex vĩrtute retentiua et laxatiua et plus quod eſt in cortice huius arboris eſt vtus laxa tiua cum amaritudine pauca quouſq; occidat a= ſcarides et ſunt lumbrici cucurbitim· ſed ĩ foliis arboris et ſũmitatibus eſt tpamentũ mediũ illa rum duaꝝ opationũ ſimul. Et mora matura quã do inueniũt ſtomacum puꝝ ſi comeduntur añ ci bum egrediuntur a ſtomaco cito et prepare faci unt exitum alioꝝ ciboꝝ .quãdo vero comedun tur poſt cibum vel in ſtomaco ſunt humores ci= to accelerant ad corruptõem·et corruptio eoꝝ eſt multum nociua· Sed acerba quãdo deficcan tur ſunt bona medicina et iuuatiua vlceribus in teſtinoꝝ et fluxui antiquo· et mora quãdo deſcẽ dunt anteq̃ corrũpantur non inferunt nocumẽ tum niſi de eis ante comeſtionẽ minis ſumat Et idez auct· gal· ex eis ſunt matura et maturi ſapo ris et ſapor eoꝝ eſt dulcis ſtipticus · vtus eoꝝ mollit ventrem·et nutrimentũ paucum corpori ꝓſtant et facile corrũpuntur non corrupta hume ctant pemtus·infrigidant autẽ non pemtus ni ſi frigida ſumãtur ⁊ pauciſſimũ corpi dant nutri mẽtum ſimile pepombus non tamẽ nocumẽtũ aliquod adeo ipſis neq; malum ſtomaco vt in ill Acetoſa autẽ ex eis et non matura aliqui ipſa ex purgantes ab arbore et exſiccantes reponũt me dicinã futuram ipſis bonam ad diſinterie et dia rie cronice curatõnem et egritudinũ faucium et ſtipticant ventrem· GAL· vij· ſim· phar· ſecunꝺ tranſlatõem grecam cap· morae· i· celſi fructus maturus ſubducit ventrẽ non maturus vero de ficcatus conſtipatiuũ ſufficienter fit farmacum vnde ad diſinterias cõuenit diſpoſitõnes· et cili acas et alias quecũq; ſunt fluxibiles incidit au tem et eſcis pmiſcetur ſicut fructus ſumach· vel ſi quis voluerit per aquã vel vinũ bibatur· q; au tem ſucus maturoꝝ ad diſtomatica· i· oris far= maca vtilis exiſtat propter coexiſtentẽ ei ſtipti citatem nemo ignorat· et ad alia etiã multa eo= rum ſcẽm partẽ q̃cunq; moderata indigẽt ſtip ticitate cõuenit imaturi vero fructus pontica ac cidaq; pticipant vtute· ⁊ tot a arbore in ommbus eius ptibus mixtam quãdam vtutem vi detur ha bere ex detentiua et purgatiua cõpoſita· preua= let autẽ in cortice quidem radicis purgatiua vir tus cum quadã amaritudine vnde amplos lum= bricos interficit· in aliis vero ptibus detẽtiua · in foliis vero et pullulatõmbus media vtrãq; ẽ complexio· AVIC· li· ſedo de moro· Mori ſunt due ſpẽs vna eaꝝ eſt aſſirſedu quod eſt dulce ⁊ curzit ſcẽm ſemitam ficus in maturitõne ſed ẽ de terioris nutrimẽti et minoris et eſt ficcioris et ma gis deſtruens ſanguinem et deterius ſtomaco· Reliqua s vero ficus diſpoſitionis habet· eſt tñ inferius ea· amaꝝ aũt quod nommatẽ moꝝ deſce ni fit nũc illud de quo plurimũ loquamur quod ergo immatuꝝ eſt cuz exſiccatẽ ſtat loco ſumach dulce eſt ca· et hu· et acetoſum et deſcensi eſt ad ficcitatem declive in ipſo eſt ſtipticitas et in fri= gidatio et ſucus mori eſt ſtipticus et ꝓprie quã do decoquitur in vaſe eneo· et ꝓhibet fluxũ ma teriez ad mẽbra· et quod imaturum eſt ꝓprie ⁊ immatuꝝ eſt ſicut ſumach quando coquũtur fo= lia eius et folia vitis et folia ficus nigre cum aq̃ pluuie denigrat capillos· acetoſũ removet apã ta oris et gutturis· Et folia eius ſunt vltima ad ſquinantiã et ꝓvocationẽ· Quod acetoſum ẽ cõ fert vlceribus fraudulẽtis ipſius ſucus· Rob ei9 acetoſum eſt cõferens bothor oris ⁊ decoctio ra dicis eius mollificatõm dentium· et collutio oris ex ſuco foliorꝝ acetoſi· et decoctio radicis eius ẽ bona denti doloroſo · Moꝝ malum eſt ſtomaco corrũpitur ꝓprie in eo alfirſedu et quãdo ñ cor= rumpitur alfirſedu in ſtomaco velociter non no cet et oportet quidem vt comedanẽ omnes ſpe cies eius ante cibum et recipiantur in ſtomaco in quo non fit corruptio illud vero deſcem non no cet ſtomaco colerico et nõ eſt in ipſo de mala cõ uenientia ſtomaco qꝫ eſt in alfirſedu quãuis ſit in eo malicia et non eſt nauſea in ipſo· Et nutri= mentum eius eſt puum et facit appetitum cibi et facit ipſum lubricum et extrahit ipſum velocit et oino deſcenſus eius defacto fit velociter· ſed eius deſcenſus ex inteſtinis eſt tardus· Moꝝ qꝫ ſallitũ eſt et exſiccatũ retinet ventrẽ vehemẽ et cõuenit diſinterie· et lactima quidem mori ſol uit· Et in cortice eius ſunt mũdificatio et ſolutõ et ſolutio eius eſt plurima et in moro quidẽ dul= ci eſt velocitas deſcẽſionis aut ꝓpter ſuam hu= miditatem aut ꝓpter acredinez ei admixtam ·Inquit archigenes eſt tarde egreſſionis et ẽ ꝓ uocatiuũ exiſtimo aũt acetoſuz eſſe ⁊ cum hoc q eſt in ipſo de natura ſolutiua ꝓhibet quandoq; ſolutõem antiq̃ ⁊ vlcera inteſtinoꝝ et ꝓprie quod exſiccatũ eſt et oibus quidez ſpẽbus mori eſt ꝓvocatio vrine· et moꝝ de ſeem q̃ uis velo= citer a ſtomaco egrediatur ipſum tamẽ eſt in in teſtinis tardum · Cortex arboris mori eſt triaca iuſquiami· et quãdo bibitur de ſuco foliorꝝ eius ·ʒ·i· et ſemis cõuenit morſui rutele et lenit natu ram lubricitate ſua· et inflatione ſua·

Hodo	·i· lignum aloes
Hodon	idem q uod ſupra
Hod	idem quod ſupra

CAp. CCCLxij.

Obas ara· grece calcos· latine es SERA· li· agre· cap· hobas· faci= unt ex ere vaſa ad comedendũ et bi bendum et nocet eis multum· et maxime illis qui aſſueuerunt hoc diu· ſtam parati ſunt tales incur rere elefantiam et cancrum et dolorem epatis ⁊ ſplenis· et malicia cõplexionis maxime comedẽ tes in eis actes · et bibentes in illis vina dulcia et quãdo comedunt cibũ qui ſtetit in eis die vna et nocte et eſt peius multum et quãdo ponẽ vas eneum ſuper piſces aſſatos calidos fiunt vene= num mortifez ſed quod aduritur ex ere quoddã aduritur cum ſulfure et ſale et a lumine cuz his

ommibus aut cum aliquibus eoꝝ. similiter artifi/
cialiter colatur et fit auricalcū vt apparet si le=
ges cadmia. ꝺyaſ. cap. de aes. Aes vstū qꝫ
alij calcuce caumenon siue calcoscaumenō vocāt
fit in hunc modum claui ereī vel lamma eris po
nuntur ordinate in olla terrea cruda deinde pul
uerizatur super eos sulfur quod nō tetigit aqua
et salis quātitas postꝙ vtrunqꝫ tritū fuerit ita
ꝙ vnum solarium fiat de clauis et aliud de pul/
uere salis et sulfuris. et iterꝫ aliud ex clauis. et
aliud ex puluere et sic fiat quousqꝫ plena fuerit
olla. postea coopitur orificium olle cum argil=
la et ponitur in fornace figuli et dimittitē ibi do
nec olla coquatur deinde extrahitur et sunt qui/
dam qui non ponūt nisi es solum neqꝫ istud po=
test aduri nisi in pluribꝰ diebus. Et propter hoc
ponunt ipsum tociens in fornace donec aduritē.
Quidam vero sunt qui admiscent sulfur et alumē
simul et terunt cum aceto forti et sic ex his imiūt
clauos seu lammas et ponūt in olla et faciunt si
cut diximus. Et melioꝰ es vstum est quod defer
tur ex insula cipri lauatur es vstum vt tucia. Et
idem auct. gal. eris vsti sapor est stipticus et vir
tus eius est acuta. et scoria eris et stercus eris
est res que aggregatur in aggregatōibus par
tium eris et quādo cōflatur et rorat̄ supra ipm
aqua vt coagulerur coadunantur nanqꝫ partes
eris et fit aqua illa rubea. et tunc est ibi flos na
tans super aes similis sali. Et idem dyas. me=
lior ex eo est ille qui cito frangitur dum teritur
et est multū siccus et est in figura sua similis ge
sers et est minor eo in gramis suis et est multū
grauis et melius in claritate non habens aliqd
de limatura eris admixtum cum aqua et cetera.
SERA. flos eris fit in hunc modū quādo liqne
scit es in locis metallorꝫ et extrahitur inde ca=
dimia et est in locis aliquantulū terre inclūse de
subtus in fundo et purificatur es q dimittitē cur
rere in loco vbi colatur tunc illi qui purificāt il=
lum proiciunt sup ipsum aquam dulcem donec
coaguletur. et faciunt hoc donec infrigideē cū
aqua clara. et ex hoc ergo quod accidit ei ex ag
gregatōne partium eius muicē fit hec substancia
et flos eris et est stipticus diminuit carnē si sup
aspergatur et resoluit apāta et absorgit visū.
cum mordicatōne multa. et quādo sumitur i po
tu ex eo. iij. onolosach laxat chimum grossum q
dissoluit et destruit carnem superfluaz in ano et
naribꝰ et laxat ventrē. in speluncis vero in qui
bus es foditur inuenitē es vstum nigrum et ē ci=
pri et est melius et grossius et nominat ipsum a
stras. Et fit bactitura eris alba et est subtilis et
debilis virtutis et nos non habemus hanc spe=
ciem bactiture pro bona sed eligimus illam que
est clara grossa in cuius colore est rubedo. et qn̄
rorat̄ sup ipsum acetum fit zimar. et ipsa qui
dem est stiptica subtiliat et prohibet vlcera. Eris
vsti virtus est stiptica et exarātica leptitica ca/
ftaltica vulnera ducit ad se et purgat. superflue
carnes vulneribus creſcere nō permittit et polip

pum corrodit pascentia vulnera abstinet. cū mul
sa bibitum vomitum abstinet. aut cum melle vt
electuariū idem facit. ponderetur etiam suo flurē
ventris et vrinam mouet potui datum. Est aūt
in virtute simile acatie sed tamē fortius siccat em̄
et redarguit et detergit. Est aūt es vstum bonū
rufum quod cum fricaueris cinabari facit colorē
nigrum aūt inutile est et nimis cōbustum. Sed
erugo eris et erugo vermiculosa quid est. l. a
eris erugo

Volabe .i. bedeguar
Volare idem quod supra
Volastium .i. centonica
Vole .i. Fenugrecum
Volbe idem quod supra.
Voldean .i. tamariscus
Voloridera .i. spatula fetida
Volosan .i. ciperus
Volofragia .i. cannauaria
Volus iamenum .i. attriplex
Volus iudaicum. i. barba prima. quidaꝫ dicunt
ꝙ est altera sed prima melior
Volus benedictum .i. portulaca
Vomogenium .i. eiusdem nature
Vomotes. i. motus equalis et sic vocatur vna ex
spēbus se. sanguis que equaliter mouetur semp
Vomoruſia est quedā confectio sic vocata in an=
tidotario gal. minori.

CAP. CCCLxiij.

Orach arabice latine calx. SERA
li. agre. cap. horach. auct. dyas. ē
de ea que fit ex cochilijs marinis et
quedam fit ex lapide. et quedaꝫ fit ex marmore
quādo cōburitur in igne donec fiat album et in
tus et extra fit calx. sed melior oībus est illa que
fit ex marmore. Et idem auct. gal. calx aduritur
adustione forti donec faciat escaram duram ad=
ustam sed illa que est viua postꝙ extinguitur fa
cit adustionem cum est nouiter extincta sed post
tres vel duos dies minuitur virtus eius. et quan
do abluitur cessat hec opatio ab ea. et mordica=
tio eius remanet in aqua et calx fit deiccatiua si
ne mordicatōne et quādo lauatur multū non ha
bet mordicatōem oīno. Et calx est ex spēbus ci=
neris et subtilior ꝙ cinis lignorꝫ. et hoc accidit
propter minietatē ignis que est necessaria adu=
stioni lapidis plus ꝙ lignorꝫ anteꝙ fiat cinis. q
est in ea pars ignea in quātitate multa sed quan
do lauatur pluries fit sine mordicatōne et si laua
tur cum aqua marina deuenit ꝙ resoluit resolu
tione forti. Et virtus calcis est inflatiua mordica
tiua. adustiua cauterizatiua sed si miscetur cum
axungia aut oleo fit maturatiua. et oportet ꝙ fit
noua viua quā non tetigit aqua. et est fortior ꝙ
illa quā tetigit. Paulus cap. de arsenico fit ex
calce et arsenico psillotꝫ ad pilos remouendus
vt apparet si leges litteraz harnech. Bulcasim
Eben Abē azarin li. qui vocatur seruitor. fit calx

in partibus nostris plurimū ex lapidibus notis ī
mineris eoꝝ. Et sunt ex boibus qui faciunt eā ex
petra marmoris albi. Et fit ex corticibus ouorū
et post illam melior est que fit ex marmore. Sed
modus faciendi calcem ex corticibus ouoꝝ ē q
accipiatur de corticibus ouoꝝ quātitas et pona
tur molla noua et ponatur in fornace figuli. de
inde detege illam et si videris q fit sicut calx be
ne est si non remitte iterꝝ in fornace. et tam diu
fac facies q fiant albe ad moduꝫ calcis albissime
Et si furnus figuli non tpatus fuerit accēdas ig
nem sub eis et suffla cum folle donec fiāt sicut di
xi. Et per hunc modū oportet q fiat ex marmo
re et lapidibus alijs quādo intentio non est m si
vt incendantur et adurātur donec fiat calx et fi
at alba Modus abluandi calcem que necessaria ē
cōbusturis accipe de calce viua id quod est de ea
albam et mundū et tere et cribra. et pone in pa
rapside munda et proijce sup eam de aqua dulci
quātitatem qua cooperiatur et dimitte per horam
et post misce. et dimitte donec descendat ad fun
dum vasis. et proijce aquā et fac ita. vij. vicibꝫ
vel. x. et post hoc proijce aquā desup et repone
quia cōuenit ad achaarami et veficis et cōbustio
nibus igmis dissoluta in aqua vel oleo rosaꝝ

Boremos	.i. cefalio
Boresmon. i. malicia anhelitꝫ	cū sonitu gutturis
Bordilescen	.i. pilobalsamū
Bormeos	.i. aprificus
Borodoꝝ	.i. orobum
Borozuc	.i. liquiricia
Borf	.i. nasturtium
Bosamatis	.i. quarta ps libre
Bosmatis	idem quod supra

CAp. CCCLxiiij.

Osta ara. gre. et latine costus. SE
RA. li. agre. cap. hosta. Hosta si-
ue hostos. i. costus ex eo est ex ter-
ris arabum et est albus leuis boni odoris. Et ex
eo qui est ex terris yndie. q est grossus niger le
uis sicut ferula et est ex eo spēs tercia q ex ter-
ris sirie est cuius color est sicut color ligni bussi
cuius color est stipticus. Melior aūt omniꝫ est
arabicus et post ipsum yndus et post eum est sy
rus. et melior ex arabico est nonus plenus duꝫ
cum soliditate et siccus perforatus mordicās lin
guam cum stipticitate et aliquali amaritudine.
Adulteratur aūt cum radice enule ficca quando
admiscetur et maxime enule que est ex terris q di
cuntur cumabarta sed cognicio eius est facilis.
nam enula non mordicat linguaz sicut costꝫ nec
odor eius est adeo fortis exuberans sicut odor co
sti. GAL. vij. sim. phar. cap. de costo sapor eiꝫ
est amarus paꝝ. multum fortis acutus. Et vtus
eius est ca. caliditate multa quousqꝫ vlceret veꝝ
in eo est humiditas superflua inflatiua. DIAS.
cap. costus. Costus vtilis est arabicus. Est aūt
eligendus albus leuis cum odore plurimo. secū
dus est pudicus qui grossior est et niger q leuis
vt ferula. tercius est siriacus pondere grauis. q
coloris buxi cum odore stiptico vtilis est et re-
cens albus et plenus et ex toto durus et siccus
sine aliquali ptussura cum stiptico et mordaci sa
pore. habet quidē aliquā amaritudinē et plus a
credimen ca. pticipans qualitate vt extrahat.
Paulus cap. de costo. Costus est ca. et hic. com-
plexionis in tercio gradu AVIC. li. sexto cap.
de costo. Costi spēs sunt tres. vna eaꝝ est arabi
ca et est albus leuis et aromaticus. Et scōa est
pnda qui est niger leuis et ille amarus est. Et ter
cia spēs gravis odoris qui noiatur garioflatꝫ
Bonus autē costus falsificatur cum radicibꝫ enu
le duris et ꝓterea nō mordicat linguā neq ha
bet odorem fortem. Melior est ille qui est albus
recens plenus nō corrosus neq fetidi odoris ne
q mordicans vel ledens linguam. deinde pndꝫ
niger leuis. et niger asemus et melior est mari
us subtiles habens corticem. Est ca. in tercio gra
du. hic. in. ij. in ipso est q̄litas amara et acris val
de et caliditas et acredo adeo q irse vicetet.
POSSE. SERA. auct. gal. Costus cōuenit ri
goribus fe. quādo linitur cum eo et oleo corpꝫ
et cōuenit sciatice et paraliticis. et oībus in qui
bus calefacere oportet aliquā corpis ptiḉulam
vel de ꝓfundo ad superficiem attrahere aliquem
humorem. ꝓpter eandem aūt causaz et provocat
menstrua et vrinam et confert ad cōtritōnem la
certorum et ad dolorem lateris et interficit asca
rides ꝓpter amaritudinē. Et quādo linitur cum
aqua et melle sup empetiginem mūdificat eam.
et adiuuat ad libidinē quoniā est in eo de humi-
ditate inflatiua et ventosa quādo sumitur in po
tu cum vino. DYAS. costus cum oleo tritus et
corpi perunctus cum rebus stipticis subbueit.
Si aūt ante accessionē sic vngatur rigorē in pe
riodica fe. et quartanā amputat ac etiam para
liticis et sciaticis vel quibus aliquod membrum
calefieri opus est vnctus extrahet humorez de
profundo. in potione vero qz̄ vtus est ei calida
diuretica menstrua ꝓvocat. pessarijs adiunctus
idem dolorem matricis mitigat. morbis vene
natis bibitus. z. ij. opitulatur cum vino et absin-
thio dolorem stomaci et inflatōnem et tota ei
vicia co[illegible]pescit ventrem stimulat. cum vino da-
tus lumbricos latos depomit. cum aqua potaꝫ
oleo mixtus et fricatōm adhibitus torpente fri
gore calefacit eadem vnctione et paraliticos cu
rat. reumata et spasmata et dolorez laterꝝ sanat
cū aqua mulsa tritus ad cfialas facit melli mix
tus maculas in facie natas detergit malaginatis
bus et antidotis necesse miscetur. Adulteratꝫ au
tem cōmixtus cum enule maioribus radicibus ꝫ
facile intelligitur cum nec odorem costi habeat
nec saporem morda cem. Nam ccstus vires ha-
bet acres stringentes et calefacientes AVIC.
cōuenit omni membro quod indiget calefactione
et vt ex eo extrahatur humor ex ꝓfundo abster
git pannū cutis linitus cū aqua et melle. in ipo

est vlceratio · et ille qui est amarus exiccat vlcera humida. et cōuenit mollificationi neruorum. et attritiom lacertorū et ē bonus sciatice et emplastrum ex eo cōuenit litargio · et cōuenit doloribus pectoris. et prouocat menstrua bibitus et suffumigatus in traiectorio · et interficit fetum · et puocat vrinā et extrahit ascarides ⁊ vermes et dat vires ad coitum · et ipse supponitur ad dolores matricis et cōuenit dolori matricis fri · bibitus et sedendo in decoctione eius et mouet naturam quādo bibitur cum vino · et ipse non dat vires ad coitum nisi ꝓpter humiditatē superfluā inflatiuam que est in ipso · Et conuenit rigori limitus cum oleo · et cuenit morsibus omibus scz morsui vipere et alijs morsibus quādo bibit̄ cuz vino aut absinthio loco eius ponitur piretri medietas ponderis ipsius ·

Dolocanati	·i·psopus
Dolocodon	·i·rosa agrestis
Dolocodonom	·i·ceterac
Duagei	·i·acorus
Duabzon	·i·rosa asmoz
Duagere	·i·vsnee
Duegri	·i·calamꝰ aromaticꝰ

Dueg·i·acorus quidā dicūt ꝙ est calamꝰ aromaticus sed prima melior

Dui·i·flos exami nis et est sambach	
Duimene	·i·amomum
Duimesach	·i·polium

CAP. CCCLXV ·

Viure vel varikflatuz · vel saricb ara grece ygmidalis acalifex · latine vero vrtica · SERA·li·agre·auct· dyas·cap·huiure sunt eius due spēs·vna earuz est asperior et migrior habēs folia latiora·et habet semen simile semi canabis nisi ꝙ est minꝰ eo Alia vero habet minora folia et non habet folia aspera sicut prima ¶dem auct·gal·substācia vtriusq; est subtilissima·et ꝓper hāc subtilitatē mordicat quod inuenit in mēbris postq; nō habet de caliditate tantū ꝙ faciat hoc·et calefaciunt calefactōne non multa et deficcant deficcatōne sine mordicatōe et est ca·et fic·in tercio gradu·merito quidē igitur vt alimēta nullus vtat̄ sine eo ꝙ maxima capiatur fame·vtilis aūt est vt medicia subductiua vētris·GAL·libro de cibis cap·de vrtica·Et idem vi·sim·phar·eodē cap· acalifex siue vrtica huius ecia herbe tam fructꝰ q̄ folia ipsa maxime admittanē ad opus medicine diaforetice est vtutis vt pustulas et parotidas sanet·habet aūt et ventositatis aliquid qua propter impetus libidinis excitat ⁊ maxime q̄n cum sapa bibitur semen eius·Quod aūt non vehemēter calefacit fit satis autē subtiliū ptiuz sic educens grossoz humoz et viscosoz qui in torace et pulmone testatur et in hoc ꝙ paciuntur pticule corpis quas otingit. Illa vero ventositas cuius pticipare dicitur nascitur dum ipa digeritur·non em est actu ventosa sed potencia· vētrem lapat moderate·et hoc solū modo ꝙ mūdificat et cōmouet non eo ꝙ purget · mordicat em subtilitate ptium·non tamē a deo calidita tis participat vt iam mordicet·DYAS·cap·acalifex siue ygmida et est vrtica·eius altera est maior altera minor que et vsualis est·et simplex cū tenui semine ac foliis minis asperis· altera agrestis cum densioribus atq; latioribus et foliis nigrioribus· AVIC·li·scō cap·de vrtica color semis eius est similis semini porri sed tamē ē minus et subtilius et non est in eius longitudine · et mordicat quod ei obuiat ita ꝙ etiam intestina vrtica et semen eius sunt ca·in pncipio tercij et fic·in·ij·sed semē est minoris ficcitatis q̄ ipsa· Est attractiua vlceratiua resolutiua cum virtute adustiua·Et sunt quidā qui dicūt calefactōnem eius non esse fortem·et in ipsa quidē est virtus apitiua et in ipso est absterſio fortis· POSSE DYAS· cataplasmatibus imposita corpis fricatione atq; rubore dolorem atq; pruritū facit de miq; recorporatiue vtutis sunt similiter limosis atq; similib9 duriciebus medetur etiam eis qui ab animalib9 venenatis fuerūt verati· Item cocta atq; cōtrita emollit ventrem· Semē autem eius ventrē mouet folia et semen diaforetica sūt et leptomera habūdanter sine calefactōe minia sanāt stigmata et ciraculas·et ragades et extorace et pulmone educit humores pīgues et glutinosos·habet aūt aliquid in se ventositatis ad luxuriam ꝓmouendā et excitandam libidinē maxime quādo cum sapa bibit̄·Acalifex calefactoria est que potata cum vino regiū morbū emendat·semen eius in antidotis missuz colericis ꝓdest· Item̄ tritum cum melle et in modū electuarij datum tussim veterem ex frigore conceptam emēdat ex calore suo omnes tumores dissoluit· SERA·auct·gal. vtus eius est que resoluit resolutōne multa·Et est cum hoc ei vtus inflatiua et ꝓpter hanc causam mouet coitum·et delet exituras et apostemata que fiunt post aures·⁊ facit exiccari humores viscosos a pectore et pulmone quando bibitur·et curat vlcera corrosiua et omne cui cōuenit exiccatio et quādo bibit̄ de semine eius cum rob excitat appetitum coitus· et soluit ventrem solutōne tpata·propterea q̄ abstergit et cōmouet· et folia ambaꝝ spēꝝ quādo terūtur cum sale et fit inde emplastꝝ curat morsum canis et vlcera fraudulenta et carnosa et vlcera sordida et tortōes neruoꝝ et exituras et apāta que fiunt post aures·Et fit cum eis cerotum cum cera ad duriciem splenis·⁊ quādo terūtur ex foliis eius et ponuntur in naribus abscindit fluxum sanguinis·et quādo teritur ex eis et conficitur cum mirra et fit inde nascale prouocat mēstrua·Et ponuntur folia eius sup matricē egressam et eam reuocat intus·Et semē eius q̄n bibitur cum rob excitat appetitum coitꝰ et aperit orificium matricis·⁊ teritur et conficit̄ cum melle et comeditur et conuenit asmati q̄ nō finit

hominem ia cere et pleuresi et expellit supfluitates a pectore·Et decoctio foliorꝝ eius quando coquitur cum pauco mirre ꝓuocat mēstrua·et quādo folia ipsa coquūtur cum lima cijs molliūt ventrem et ꝓuocant vrinam et quādo folia ipa coquūtur cum ordeo expellunt supfluitates a pectore·et quando fiunt gargarismata cum sucis eius curat apāta vuule·Et idez auct·Rasis oleū vrtice est magis laxatiuū ꝙ oleū cartami·s·quā do tu comparas vtutem laxatiuam vrtice vtuti laxatiue cartami·Et idez auct·Aben mesuay mouet coitum quādo comeditur cum cepis et vitellis ouorꝝ et quando teritur semen eius et pomē sūper cancrum cōuenit· et de ꝓprietate eius est ꝙ laxat flegma viscosum·et quādo excoriatur semen vrtice et teritur et miscetur cum melle et sumitur laxat cum fortitudine· et optet tamen ꝙ non tangat linguā et caput meri ne adurat ea Et dosis ē a·xx·gramis vsqꝫ ad·xxx·Et idē auct· ysaac·soluit humorez viscosū·et ꝓuocat vrinā et cōuenit dolori renū et iuuat coitum· et maxie si comedatur cum cepis et vitellis ouorꝝ·et quā do bibitur cum semine cānabi cōuenit splemi et dolori lateris·AVRC·emplastrꝫ eius cum rasa no disrumpit dubellet et cōuenit duricziebus· et conuenit semē eius cancro in emplastro·et simiiter eius cimis cum sale cōuenit vlceribus q̄ accidunt a morsura canis·e vlceribus maligms et cancro·Emplastrꝫ ex eo cum sale cōuenit torsioni neruorꝝ·et folia eius cōtrita abscindit fluxum sanguinis ex naribus et semē eius cōueit stricture narium et apit opilatōnes colatorij fortiter et ex semie eius factum emplastrꝫ fit dentiū eradicatio facilis·Et ex eo emplastrꝫ cōuenit aposthematibus que fiunt post aures et est absterfiuum quādo bibitur cuz aqua ordei·et mūdificat pectus·et cum decoquitur folia eius in aqua ordei educūt humores grossos qui sunt in pectore eius semē est fortius et ipsum remouet asma et frigidā ꝓleuresim·excitat coitum ꝑcipue semen eius cum vino et aperit orificium matricis quādo matrix recipit sperma·q similiter si comedatur cum cepis et ouis·et quādo supponitur cū mirra ꝓuocat mēstrua·et apit matricem·Et filiter si bibaē decoctio eius cū mirra·et folia eiꝰ recentia reducūt matricē exeuntez loco emplastri ꝓsita et soluēdo educit flegma· q humorē crudum sua absterfione nō cum vtute solutiua que fit in ipsa·Et oleum eius plus soluit flegma q̄ oleum cartami·et decoctio foliorꝝ eius cuz ostracis lenit ventrem· Et si vis vt ipsa facilius soluat accipe medullam semis eius et cōtere ip sam cum sanch·et proisce eam cum vino et bibe eam et oportet vt post eius haustuz bibatur aliquid ex oleo rosaꝝ ne adurat gutur bibentis· et quādoqꝫ fiunt ex ipsis collyria cum melle et supponūtur et soluunt

Bucalia	·i·furfur
Bucaala	idem quod supra
Buchala	idem quod supra
Budud·i·avis que clamat in nocte	
Budal	·i·blaccebisantia
Budulsat	·i·ceterac
Bulas	·i·grana solis
Bulasi	idem quod supra
Bulcas	·i·culcasia
Buleich	·i·rubus
Bulec	·i·caprifolium
Buleton	·i·vsnee
Bulon	·i·apium risus
Bulosac	idem quod supra

CAp. CCCLXVj.

Vilos ara·latine arbor glandis SERA·li·agre·cap·bullos auct· gal·sapor oīm partium huius arboris est stipticus et maxime corticis medij inter exteriorem corticem et lignum·Et similiter pellicula que est inter fructum et corticem suum et nominatē gest et abulos· et fructus quidez vtus est que in frigidat infrigidatōne pauca·et possibile quod fit in hoc sicut medicine tepide ꝑmi gradus et deficcat· DYAS·cap·de arboreglādium·Arbor glandis est totaliter stiptica q id in quo est maior stipticitas est pellicula que est inter corticem exteriorē et lignum·et similit pellicula que est inter fructum et corticē·POSSE SERA·auct·gal·curat mmū fluxuz sanguinis menstruorꝝ·et sputū sanguinis et cōuenit vlceribus intestinorꝝ·et fluxui ventris·et qñ cequitē corter interior cum cortice fructus et foliū eius conglutinat plagas recētes quādo apponitur et maxime folia duarꝝ spēꝝ glandium que sunt magis stiptica·Et idem·et ego quit ē conglutinaui vulnus in quod ā qđ factum fuit cum ense cū folio glandis posq̄ terui in petra et posui sup vulnus in circuitu eius et vnuet saliter fructus eius est similis huius vtutis·et aliquādo admiistratur in apātibus ca·in ꝓcipio eorꝝ q in augmēto·Et idem auct·dyas·datur ex decoctōne lignī eius habētibus fluxum antiquū et habentibus vlcera intestinorum et habentibus sputum sanguinis·et fit cum eis nascale mulieribus habentibꝰ cursum matricis et glandes similter faciunt illud·Et ipsi quidē multiplicant vrinam et inducunt dolorē capitis et inflant ventrem· et cōferūt spēbus venenosorꝝ· et decoctio radicis eius quādo bibitur cum lacte vaccino cōfert medicine mortifere que dicitur toxicum· et quando fit emplastrꝫ cum glandibus sedat apostemata ca·et quādo fit emplastrꝫ cū eis et axungia porci salita confert apātibus duris et vlceribꝰ fraudulentis· et folium spēꝝ arboris glandium cim quādo teritur cōfert aposthematibus flegmaticis·et fortificat membra debilia sed illa que noiatur sanchalac et quidā nominat eam castaneaz et eustebuloc est stiptica similiter·et cpatio eiꝰ est similis opationi glandiū q maxime corter interior castanee confert illi qui bibit medicinam

mortiferam que dicitur apimazan

Vuligen	·i·galanga
Vuligem	idem quod supra
Vulliquod	·i·salix
Vulmigen	·i·galanga
Vumac	·i·acetosa
Vumatum	·i·terra sigillata
Vumariam	·i·preos
Vumeme	·i·amomum
Vume	idem quod supra
Vumemati	linte a longa que deferunt saracen̄ in capitibus suis
Vumenati	idem quod supra
Vumema	·i·amomū
Vunaim	·i·bitumen iudaicum
Vunayn	idem quod supra
Vunacon	·i·ozimum
Vunesum	·i·cims
Vune	·i·acorus
Vunesum	·i·ceterac

CAp. CCCLXVij.

Vmad ara·grece oxilapatiū latine vero acetosa· Sciendū q̄ acetosa apud Auic·li·sc̄o ꝓprio cap. idez est quod lapatiū et apud dyas·in ꝓprio cap·q̄ patet si legantur vtriusq̄ capitula et per Ser a cap·de acetosa vez̄ hoc nomē acetosa conuenit proprie illi spēi lapatij quod ē acetosi saporis q̄ dicitur fuisse cognita ab Auic·cum dixit et nō est in siluestri sicut dicunt acetositas quasi dicat quaz bene noui unde Auic·in secūdo cap·de acetosa vocat lapatiū acutum acetosam dicēs acetosa alia domestica alia siluestris. siluestris dicitur sicla siluestris· vnd̄ vera acetosa est domesticum lapatiū in quo est acetositas quomā acetosa siluestris vel lapatium agreste non est acetosum· Et ideo dicit Auic·q̄ non est in siluestri sicut dicunt acetositas p̄mo fortitan est in quadā ex ea acetositas q̄m acetosa domestica que lapatium domesticū est·est acetositas· et subdit q̄ lapatium siluestre vel acetosa siluestris est fortior in omni re et acutior· DIAS·quatuor dicit esse spēs lapacij vt inuenies si leges lapatiū de quibus est vna quā vocat oxilapatiū·i· acetosuz lapatiū et illa ē acetosa· DYAS·cap. de acetosa. Acetosa ē duplex maior et minor. maior ē oxilapatiū minor hz folia minuta cū stipite quo semibus plono·quemūt inv̄tutib9 ꝫ maior efficati9 opatur ·Ista vocabula inuenies etiā per aggregatorem mca si sed sciendū q̄ minor acetosa ē q̄ moderni vocant acetosellam· SERA·li·agre. cap·humad auct·dyas·humad·i·acetosa q̄daz eius spēs nascitur in paludibus et locis aquosis et folia ei9 sunt dura et habet sūmitates acutas et est alia regalis quā gal·dicit insipidam in sapore·lata habens folia similia folijs sicle et dissimilia a supradicta·Et alia est spēs que est siluestris habens folia pulcra similia folijs plātagi nis·et est quarta eius spēs q̄ est montana similis lapatio siluestri supdicto stipitem habens duz̄. et est non magna habens semia·et sūter stipes eius habet ramulos multos· Et idem auct·gal· lapatium est duaz spēz̄· vna eaz̄ est insipida in sapore suo et v̄tus eius est sicut v̄tus sicle·q̄ ista est illa spēs que dicitur regalis habens folia similia sicle·Est alia spēs lapatij quod non ē insipidum sed acetosum cuius folia sunt dura et sūmitates acute· et illa est vera acetosa cuius semen habet in sapore suo stipticitatē manifestā adeo q̄ curat vlcera intestinoz̄ et fluxum v̄tris v̄tus seminis lapatij regalis et debilior hac·
Et dicitur in libro de dieta q̄ lapatium insipidū potest dici q̄ est sicla agrestis habens v̄tutem sicle domestice vel ortensis Et ꝓpter hoc gal. in libro de cibis capitulo 8 lapatio ait siluestrē esse bletam ipsam ois similis existens non gustu solum sed v̄tute ortensi blete·ꝓpter hoc ergo ego neq̄ indigeo sermone aliquo de eo cum p̄dixerim 8 bleta omnia aūt que cōuenūt lapatij acetosi nomen insinuat eius qualitatē et v̄tutem· lapatiū quidem ergo non vtiq̄ quis crudum comedit sicut neq̄ bletam acetosum aūt lapatiū comedunt crudum pregnātes mulieres aliquādo· et aliqui puerorz̄ et viri et talis vocatur acetosa· Paulus cap·de acetosa· Acetosa est fri·q̄ sic·in sc̄o gradu·et semen eius fri·in primo·sic·in secūdo·
AVYC·li·sc̄o cap·8 acetosa. Acetosa alia domestica alia est siluestris. et non est in siluestri sicut dicunt acetositas·forsan est in quadaz ex ea acetositas et siluestris est fortior in omni re fri· et sic·in sc̄o·et eius semen fri·in primo sic·i secundo. Ipsa est stipticitas·et in insipida ex ea est resolutio parua·et acetosa est magis stiptica·et illa que non est vehemētis rubedinis plus nutrit·et hec quidē est similis endouie et omnis superat coleram·et eius humor est laudabilis ꝛ ne aliquis ꝓpter diuersitatē scripturaz̄ variō cipiatur errore de acetosa·Sciendū q̄ illa·l· de acetosa in aggregationibus serapionis inuenīt dupl ex q̄ inuentur sicut stat in p̄ti cap·q̄ inuenitur sic humad idest acetosa cuius quatuor sunt spēs Et et iaz dicit q̄ gal·dicit q̄ acetosa est duplex·s·insipida et acetosa que sc̄a littera ē corrupta rōne et auctoribus rō sumitur ex ꝓprietate vocabuli·s. acetosa quomā quelibet spēs acetose debet esse acetosa cum nulla illaz̄ spērum nisi vna sit acetosa·Et q̄ hoc sit vez̄ patet auctoritatibus quomā spēs acetose quas illa littera ponit sūt spēs lapacij vt dyas·cap· de lapatio q̄ ponit illas ꝓprie spēs ei9 ayens q̄ vna illaz̄ vocatur oxilapatium·i·acetosum lapatiuz ergo nō sunt spēs acetose·sed lapacij de quibus vna tantum est acetosa et illa vocatur acetosa propterea gal· non dicit acetosa est duplex sicut littera corrupta dicit·sed dicit in li· de edulijs q̄ lapatiuz est duplex vnum insipidū q̄ est bleta siluestris et aliud acetosū· et illa est acetosa sicut patet in p̄ti capitulo· ergo acetosa est vna ex spēbus

lapatij et non ex spēbus acetose. cum scdm predi
ctos vna tantum spēs lapatij inuenitur aceto
sa preterea Auic. illudens illis qui ponūt pluēs
spēs acetose dicit sicut patet in pnti capitulo.
Acetosa est duplex. s. domestica et illa est lapa
tium domesticum qđ est acetosum et alia silue
stris et illa est lapatium siluestre quod non ē ace
tosum. Et ideo subdit q̄ non est acetositas in sil
uestri quoniā dicit licet aliqui ponunt diuersas
spēs acetose tamē non est nisi vna spēs scz dome
stica que est lapatium domesticū vel acetosum q̄
niam in alio lapatio siluestri non est acetositas
sed littera pntis capituli est optima. POSSE
SERA. auct. dyas. folia acetose quādo comedū
tur stringūt ventrē. et semen acetose habz stip
ticitatem manifestam semen eius etiam bibitum
cum aqua et vino et similiter flos eius cōferunt
vlceratōi intestinoz et fluxui antiquo et pun
cture scorpionis et quādo bibit cum aliquis. et
postea pungatur a scorpione non nocz ei pūctu
ra et quādo ex radice ipsius spēi cocta cum ace
to fit emplastz curat scabiem vlcerosaz. et em
petigimē. et excoriatōnem que accidit in radici
bus vnguiū. et oportet q̄ anteq̄ fiat illud q̄ fi
at limitio cum mīro et aceto super locum in sole
et suspenditur radix eius sup illū qui habz scro
fulas et cōuenit. et quādo fit nascale cum aceto
sa absēndit fluxum antiquū matricis. Et semen
acuti lapatij coctum cum vino cōuenit dolori dē
tium et frangit lapidem et curat hyderitiam. et
puocat menstrua et connenit puncture scorpio
nis. et quādo ipsa coquitur cum vino et fit cum
ea emplastz scrofulis resoluit eas et lapatium
quidē maius quod dr regale est eiusdē vtutis.
AVYC. Radix eius cum aceto conuenit scabiei
vlcerose et excoriatōi vnguis. et quando coq̄
tur cum vino cōuenit emplastz eius albaras et
empetigini. ex ea fit emplastruz scrofulis ita q̄
dicitur q̄ si radix eius suspendatur in collo ha
bentis scrofulas iuuetur ea. et eius decoctio cum
aqua ca. cōuenit pruritui et similiter ipsamet in
balneo est vltima. Colluitur os cum suco eius in
vino et cōuenit apostematib9 que sunt sub auri
bus. Confert hydericie nigre cuz vino et sedat
nauseam et comeditur ppter desideriū luti. ipsa
et semen eius stringunt a ppria eius que magna
ex ea est Et dicitur quidē q̄ in eius foliis est lenī
tas qnedam. et in semine ipsius est cōstrictio et
dixerunt quidā q̄ in semine acetose non frixo est
lubricitas et lenificatio. et radix eius trita cōue
nit fluxui ventris et frangit lapidē in renibus.
quādo bibitur cum vino. et viscositas que est in
ipsa cōuenit rasure intestinoz que accidit exci
tate superfluitatis ipsa em̄ cum iuuamēto quod
conuenit rasure lubrificat et conuenit puncture
scorpionis. et ppie siluestris. et si admistretur
semen eius ante punctura scorpionis non noce
bit eius punctura. Et idem de viribus cordis dic
q̄ confortat cor

Vupuephatalep ·i. solatz

Vupuper ·i. cartafilago
Vupupero ·i. cartafilago
Vupuram ·i. filius ante patrem
Vuramus ·i. cicer

CAP. CCCLXVIIJ.

Vrnamara. grece malumpunicū. latine vero granatū. SERA. li. agre. cap. burnam. sunt ex eis acetosa et dulcia. et vtus cuiuscūq̄ illoz est scdm illum saporem. et sapor ipsius granati totius et granoz ipsorum est plus stipticus q̄ sapor suci eius et pluris defectatōis Cortex vero eius in hoc est fortior grano ipsi9. et corus granati qđ cadit ab arbore est plus in hoc q̄ cortex. Et idē auct. dyas. oia granata sunt bone chimi et bone stomaco pauci tamē nutrimēti. et dulcia quidem sunt melioris saporis nisi quia inferūt caliditatē stomaco q̄is non multā inflāmatōem. et ideo non sunt multū conueniētia febricitantibus. et acetosa cōferūt stomaco inflāmato. Vnđ Dyas scdm translatōem gre. dulcis sucus cōpescit stomaci ardorem est etiam diuretice et stiptice et anostomatice vtutis in vino etiam mediā vtutem habet. duz quidē ex granis granati accidi sole siccatum et puluis factuz et in cibis missum stomaci et ventris compescit fluxum. infusum quoq̄ in aqua et potui datum emoptoicis et disintericis medetur et fomēto adhibitū. cuius sucus expssus et coctus admixto melle vulnera oris et nature procurat. et pterigia et pascentia vulnera et recentia ad samtatem pducit. dolorem aurium tollit. flos eoz equitia vel quitimos dicitur. et ipse stipticus est sucus eoz catastalticus est et paracoleticus et vulneribus tantū potest facere q̄ tum et malum granatum. decoctuz gingiuaz et dentium reuma cōpescit cataplātibus mixtus est terocellicos dicitur curare. Cortium mali granati tantam habet vtutem q̄taz equitina elixatura radicis huius arboris bibita lumbricos latos occidit. flores eius constrictiue sunt vtutis et exiccantur vt ypoquistidos. et similia possunt. sucus mali granati recens et maturus māducatur. et dulcedme sua ventrem stñgit et stomacū erigit. sine cozio magis tamē stñgit subac. bastrus. eius flos citbinama dicit. et vehemētissime stipticus est. vnde et disintericos sanat. et vulnera recentia glutinat idez facit et cortex ipsius. GAL. vij. sim. phar. cap. 8 granato. malum granatū oi stiptica participat qualitate non tamē dominātē in oibus quedam em̄ eoz sunt acida quedam dulcia plus q̄ austera. Et iuuamentum vniuscuiuscūq̄ eoz scdm p/dominantē necesse est fieri qualitatē dictum est a ūt in quarto hoz libroz de dulci sapore et austero vnde ex illis est tibi filogizare. sunt autem girgata suco stiptiora et ficciora bisvero adhuc cortices qui vocantur fidia similis autez vtutis eoz sunt. Et idē in libro de cibis cap. de grana

to dicit q granatum alimentum quidem corpori erhibet oino modicum quare nūq ipsis vt alimē to vtamur sed m farmaci pte solum. AVYC. li. secundo cap. de granato Granatum illud quod est dulce est fri. ad primū et hu. m ipso Et aceto sum est fri. et fic. m scdo. acetosum reprimit co leram et phibet cursum supfluitatū ad viscera. et ppie vmum eius et m oibus suis spēbus vs q ad acetosum est absterfio cū stipticitate. Gra na granati cum melle liniunt ad vlcera fraudu lenta. et eius capita pcipue ad vulnera adusta. et bala ustie quidem vulnera cum caliditate sua cohercere faciunt. Et dulce quidē lenificat mu zum vero est magis iuuatiuū stomaco q poma et citonia. sed eius granū est malū. et quod de p tibus eius magis stipticū est capita sunt et gra na eius stiptica sunt. siue sint grana dulcis aut non dulcis. Grana granati cum melle conferunt dolori auris. Et sunt iuuamentū interiori nariuz et cōferunt grana granati cōtrita et composita cum melle alcole limita. et si granata dulcia co quātur cum vmo deinde terant sicut sunt q fiat ex eis emplastr auri conuenit apāti eius. et iu uamentū granati et rob acetosi ppie cōuenit co lere succus acetosi cōuenit vngule acetosum exa sperat pectus. et dulce lenit ipsum et confortat pectus. et quando dantur in potu grana grana torum cum aqua pluuiali valent ad sputum san guinis et ipsum totum cōfert tremori cordis et absterg it os stomaci. Granatū muzum conuenit inflām. tōi stomaci. et dulce est quemēs stoma co pter illud qd est in ipso de stipticitate sub tili. Et acetosum nocet stomaco et cum hoc gra na granati sunt mala stomaco et eius sanich est quemens de fiderio impregnantiū. et filiter rob eius ppie acetosi et vt fugat febrientes de eo p cibum pter sitim q prohibet eleuatōem vapo rum est melius q vt premittat ipsū subleuetur materia ab inferioribus acetosuz ē plurime pro uocans vrinā q dulce. et ambo sunt puocatiua et grana granati cum melle cōuenīt vulneri bus ani. et quod acetosum est nocet stomaco et intestinis. et eius sanich cōuemt solutōi cole rice et cōfortat stomacum. et cortex radicis gra nati cum vino extrahit vermes et a[illegible]arides. et assumitur cum sua dispositōne aut sumitur eius d coctio. granatū muzum cōuenit fe. acutis. et in flāmatoi stomaci sed dulce multociens nocet a cutas habentibus fe. Et idem de viribus cordis ait q cōfortat spiritus epis et potissime grana tum dulce. Rabymoyses allegando galienū gra natum ppietatem habet miraculosam q non fa cit cibum corrūpi in stomaco et acetosuz coquima tum cum cibo non facit cibum in stomaco corrū pi. Radices granati acetosi valent contra ver mes vel lumbricos qui vocantur cingulū vel fo lia in hunc modū administrate. Recipe radicuz minutatum granati acetosi et radicū rapeste ana .M. i. magnū pistentur extractis prius tamen fustibus exūtibus in predictis radicibus et buli ant. postea cum media quarta vini greci vel al terius vini optimi albi vsq ad dsumptōem me dietatis vini et in fine ponatur. ℈ piperis nigri triti et coletur per pannuz et pp metur actu ca pacienti in medietate noctis. et p9 eius assump tionem non dormiat. Dosis eius sunt ciati tres sed die pcedenti comedat semel et in ipso die co medat hora qua consueuerūt comedere purgati Signa habentis in ventre pdictos vermes sūt illa quoniā cum egestione emittunt semina simi lia seminibus cucurbite et infirmus patitur do lorem ventris. et potissime ieiuno stomaco et est macilentus et mali coloris. Bulcasim Eben Abē azarim li. qui dicitur seruitor granata dulcia et acria expressa cum carne sua interiori purgāt co leram. et confortant stomacū sua stipticitate. et dosis aque eoz est libra ℈ cum .z. p. zucari boni. Et SERA. auct. aben mesuay. quando acetosum sumit ē ofert fluxui stomacali q accidit a colera et syncopi que accidit ab eadem et puocat vri nam et cum subtilitate sue acetositatis cōfert vn gule oculi quādo fit collirium cū eo. Et d ppieta te granati est q aqua eius confert inflāmationi que est in epate propter nimiū potuz vini et ma xime amari. et acetosum ex eo et rob granati qñ sumitur cum lactucis confert colere et flegmati et incoriat stomacum et stringit ventrem. et p uocat appetitum cibi. et confert pregnātibus. et sanich granatoz reprimit impetum colere. et incoriat stomacum et prouocat appetituz sua ace tositate sucus aut ē granatoz simplex est bonus stomacoz inflāmationi et febribus et vomitui. et fluxui ventris. et epati ca. et pregnātibus. Et quādo exprimitur dulce et acetosum ex eo cū ca nositate interiori laxat coleram. q fortificat sto macuz sua ponticitate. Et dosis eius est libra ℈ cū .z. p. zucari

Vuhamus. i. simphomata vel iusquiamus
Vusquiamus idem quod supra

SEQVITVR DE .J

Aariton. i. cimbalaria
Jaaton idem quod supra
Jaaples. i. cerefolium
Jabroch. i. mādragora Me sue in antidotario suo oleū de pomis iabroch et inter pretatur de pomis mandragore
Jabrob idem quod supra
Jabroc idem quod supra
Jabroa idem quod supra
Jalim .i. vitrum
Jalion .i. ypericon
Jalilar .i. bdellium
Jamarion .i. portulaca agrestis
Jamaron idem quod supra

Amfaram ara·gre. et latine croc⁹ SERA·li·aggre. cap.ia mfaram auct·dyas·ille qui fortior est in me dicina est nouus pulueri coloris cuius crimis vergit ad albedinē·longus non fragilis·plenus quāquando fricatur tingit manum cito·acuti odoris·GAL·viij·sim·phar·cap·de croco secundū translatōnem ara·substancia eius est terrea frigida sed quod vincit sup eam est complexio cā·im sapore ei⁹ ē stipticitas pauca Et virt⁹ ei⁹ est que calefacit in secūdo gradu et siccat in primo vnde maturat et digerit aliquali maturatione et quod adiuuat ad hoc ē stipticitas parua que reperitur in eo·Et est ex medicinis conglutinatiuis et digestis et nos diximus quod medicine conglutinatiue a digestiue sunt ille in quibus est caliditas non fortis cum pauca stipticitate· DYAS·cap.de croco·Crocus vtilis est medicine vsui sed melior est crocus coritius qui fuerit recens et odoris boni et colore vtilis· et modice subalbidus et oblongus non fragilis sed plenus·cuius tactu inficitur manus· et qui non habet odorem acutum qui ista non habuerit signa vetus est aut infusus· Secundus est qui ex mōte olimpho et licia et ex cētorimo qui ex locis sicilie defertur· sed hi omēs preter coritium laxe virtutis sunt quāuis suco habundent·quē maxime inficere necesse est·muentur autem in talia qui etiam facit ad leuia medicamēta· Coritius autem adulteratur admixto croco magnete· vel spuma argenti vel molidena cum pondere AVYC·li·secūdo cap.de croco· Crocus melior est recēs bom odoris subtilis odoris·super cuius pilos est pax albedinis non plurimum·Crocus sanus non velociter tingens non muiscatur neq; frangitur·ca·est in secundo fic·in primo est stipticus resolutiuus digestiuus propter illud quod in eo est de stipticitate et glutinatiuus· et eius caliditas est fortior stipticitate ipsius·et eius oleum est calefactiuuz· POSSE·SERA·auct· Rasis fuit mulier quedam que laborauit aliquibus diebus in partu et dedi sibi in potu·z·ij·croci et peperit statim·a expertus fui hoc semper et semp fuit ita postea et crocus inebriat inebriatōne forti·Et quando ponitur in vino letificat adeo donec faciat insaniā excellenti leticia·et digerit cibum·et cōfortat stomacū sua ponticitate et fortificat epar·et nō laudatur cerebro ·aufert appetitum cibi·et prouocat vrinam et meliorat colorem·DYAS·Virtus croci est digestibil'·et malagmatica et stiptica et diuretica et cuz dulcore bibitus digestionē prestat· reuma oculorum tus et superunctus cōpescit mixtus lacti mulieris potiombus etiā intranea facit·cathaplasmatibus necesse miscetur·matrici et ano vtilis ē ventrē stimulat·tumores sedat·dolorem auriuz mitigat·aliqui dicunt eius bibitas·z·iij· venenosas esse· et vt facilius teratur debet in sole poni et cum siccauerit remouetur et ponit̄ in vmbra· et si sol pro tpe nō est in testa cum calefac·Radix eius cum passo potui sumpta vrinā mouet· Est em̄ virtutis mictualis atq; minus redarguentis qua ꝓpter lacrimis fluētibus ab oculis vel auribus et similibus fluoribus cum lacte conuenit miscetur et tā collirijs et auricularibus medicaminibus·vel in ore ostitutis similibus causis est et tā phibens violencie veratōem quā greci crapulam vocant gustu linguam submordet et saliuaz diu multumq; inficit·Calefacit autē mimis et desiccat mediocriter·Et ideo ad dirigendū aliquez habet sensuz et modice stipticū mitigans omnē dolorē collirijs vel antidotis mixtum hec eadez dicit Sera de mente dyas licet per alia verba· Et idem Sera fit medicina que dr crocomagna que fit cum oleo facto ex croco qñ teruntur spēs aromatice et fiunt inde trocisci·et melius ex eo ē habens odorē bonū et est in eo de mirra tēperate et est graue submigz habens in se non lignū et qñ dissoluitur est color eius similis colori crocī multū et est leue et ē m eo amaritudo et tingit dentes et linguam forti tinctura· Et illud quod fertur de siria est sicut dixi·Et virtus eius est quia ipm abstergit obscuritatē visus et ꝓuocat vrinam et calefacit a maturat·et ipm assimilat̄ croco assimulatōe pauca qz in eo est de virtute eius· Et idē auct·humayn inde tyriaca aqua croci ꝓuocat vrinam calefacit et maturat·et crocus facit acceleratōem ptus et corroborat multū animam·et de ꝓprietate eius est q; diminuit appetitum cibi et replet cerebrum et obtenebrat visuz et sensus et aufert acetositatez que est propter appetitum in stomaco illam p̄cipue que facit apostemata et limitur ex eo herisipilla· facit sodam· et ipse nocet capiti·et bibitur cum rob ad ebrietatem et est faciens somnū et obtenebrat sensus et confert apostemati calido in aure·Abstergit visum et prohibet fluxū ad ipsum et valet ad pānum et fit ex eo alcohol ad varietatez acquisitā in egritudinibus· Confortat cor·est letificatiuus odorat ipm pleureticus et phirneticus vt dormiat·et proprie eius oleum·et facit anbelitū facilem· et confortat instrumēta anbelitus·ipse q; facit nauseam et deiicit appetitum propterea q; oppositus est acetositati que est in stomaco· sed ipse confortat stomacum ꝓpter illud quod in ipso est de caliditate et preparatōne et stipticitate·et dixerunt quidam q; crocus est bonus splem·excitat coitum et prouocat vrinam· et confert duriciei matricis et eius constrictōm. et vlceribus fraudulentis in ipsa tamen administratur cum fauo aut cum medulla cum duplo ipsius de allio· quidam dixerunt q; ipsum in potu dederunt ad prolixum ptum· et factus est ptus statim· et dicitur q; aurei·iij· de ipso interficiunt

letificando· loco eius ponitur de costo equale pō dus ipsius·et de spica quartū ponderis eius· et pondus ipsius de corticibus cathoi gnee· Et idem quarta fen· canonis primi cap· secūdo ait q̄ du cit medicinas ad cor· Et idem de viribus cordis ait q̄ confortat cor· Rabymoyses cap·de croco ait q̄ auget appetitum coitus· Ysaac in viatico cap· de emigranea ait q̄ fit emplastꝝ ex croco gūmi arabico euforbio et mirra equaliter distem peratis cum albumine ouī contra emigranea· Paulus cap·de podagra· Recipe crocū cum vi= tello ouoꝝ et oleum rosaꝝ et aquā rosaꝝ et mi sceantur et cuz pena vnguatur locus podagre ex eo actu frigido

Jameti est herba que vocaē prouenca vel her ba tremula.

Jamemi	idem quod supra
Jamen	idem quod supra
Jamsemin	·i·sambucus
Janair	·i·costus
Janairim	idem quod supra
Jancipac	·i·enula
Janerd suffrig	·i·adimpinguandum
Janerdi	idem quod supra
Janeidon	·i·cimbalaria
Janeto	·i·faffasa
Jamus	·i·bubalus
Jamon	·i·opoponax
Jantim	·i·tapsia
Jantiflas·i·flos vue vitis agrestis	
Jantix	·i·opoponax
Jatifilon	·i·filius ante patrem
Janum	·i·tapsia
Jamumi	idem quod supra
Jantum	idem quod supra

CAp. CCCLXX.

Aquintus est nomen equiuocū ad la pidem et florem et ad herbam que sic noiatur et est herba scm dyas habens florem purpureū et radicem simile bul bo·et vocatur alio nomine herba puerilis·tra= xit aūt nomē a puero quodā nobili qui in salici ibus inter purpureos flores reptus ꝙ interfec9 dodit q̄ nomē herbe puer funeris casu· GAL· vij· sim· phar·cap·iaquintus scm translatōem grecam Jaquinti radix bulbosiformis existens gradus est primi quidē in siccando aūt scdi i in frigidādo iam cōplete aut tercio incipiente in pubes itaq̄ credita est custodire infantes in vi= no cataplasmata·fructus vero eius remisse ab= stergit et stipticat· et ꝓpterea datur diureticis cum vino·siccans quidē in tercio gradu calidi= tatis vero et frigiditatis in medio consistens

Jarrand	·i·faffasa
Jarsamos	·i·xilobalsamū
Jartamon	·i·polium
Jarpalion	·i·bdellium
Jarm·i·erugo campane vel viride eris	
Jaried·i·semen faffase et est faffasa	
Jarius	·i·flos rotis marini
Jarus pes vituli herba aaron idem pro qua·l· ·i·Aaron	
Jarsluminis·i·planta similis nenufaro et ē sub mersa cum aqua·ex aqua paꝝ apparet·est stip= tica et fri·cōuemens est vlceribus fraudulētis et pruritui·Paulus in proprio cap·	
Jasas·i·homo stans oculis apt9 nō mouēs eos	
Jascas	idem quod supra
Jasis	·i·samitas
Jasir	·i·semen iunci
Jasiri	idem quod supra
Jasimmus	·i·iesmini
Jatemon	·i·camomilla
Jatrena	·i·medicina
Jatrema	idem quod supra
Jatis	·i·dragantum
Jatisi	·i·medicina l' samitas
Jatricos	·i·medicinalis
Jatria	·i·medela
Jcardium·i·inferior pars vel pediculum cuius= libet rei	
Jcardum	idem quod supra
Jdam	·i·pulmentum
Jdaros	·i·aquaticus
Jdarios	idem quod supra
Jhausis	·i·opoponax
Jhausir	idem quod supra
Jlkalkadis	·i·calcantum
Jllafeos·i· bardana que et lappa maior dicitur hoc vocabulum ponitur in antidotario virili in mitridato	
Jlsaran	·i·enula
Jmar	·i·cerefolium
Jnantum	·i·flos lambrusse et ē
Flos vitis agrestis	
Jnditis	idem quod supra
Jndamicum ferrum·i·indū ab india dictum	
Jndiargiros	·i·argentū viuum

CAp. CCCLXXj.

Faricon ara·grece ypicuz vel biu mi vel atricum·latine ypericon vl scopa regia· SERA·li·aggre·ca pitulo infaricon sunt quidam qui neiant kamepi teos ꝓpter similitudinē quā habet secum in odo re resine pmi·Nam piteos idest pm9 et arbustū est quod idoneū est ad accendendū ignem sicut ligna·et habet folia filia rute et longitudo eius est circiter palmū. et color eius est vergens ad rubedinem et habet florem subtilem albū simi= lem flori cheiri albo·et semen eius est in cortice longum et rotondū et magnitudo semins est in quātitate semis ordei cum odore resine pini· Na scitur locis asperis et domesticis et vsus eius est q̄ administratur sicut est ita q̄ non sumus cōtenti semine solo· GAL· viij·sim·phar·cap·ypericum scm translatōem ara·ypericum calefacit et sic=

cat ſubtilium ptūexistēs·DYAS·cap·ypericū
est herba colore ſubrufa folia ſimilia rute habēs
et florem tenuē flori viole ſimilē et ſemen mgz
in forma ordei·odoris reſine. vires habet acrit
ſtrīgentes et mictuales·Paulus cap·de ype=
ricon ca·ē et ſic·in·iij·gradu. POSSE. GAL.
menſtrua et vrinas ꝓuocat· oportet autē totū
ad hoc aſſumere et non ſolū ſemē ſed etiā fructū
ſed cum foliis applicatum viride fit ad cicatricē
ducere poteſt oīa vlcera que aduſtione facta ig=
nis ficcū vero ſi apoſueris ſanabis et laſſa et pu
trida vlcera. Quidam vero et ſciaticis bibere id
dant puluerizatum et ficcatū·et quādo fit naſca
le cum eo ꝓuocat menſtrua·Et quādo bibitur ꝓ
uocat vrinam·et ſi bibitur ex ſemine eius cū vi=
no curat quartanam· et quādo bibitur eodēmō
lx·diebus cōtinuis curat ſciaticam. et quādo fit
emplaſtz cum foliis eius et ſemine curat cō bu
ſtionem ignis·DYAS·ypericum vrinam pota=
tum ꝓuocat et ventrē ſtrīgit ·Item folia et fu
cus eius medetur diſinterie·et ſanguis effuſiōi
ramicem etiā curat herba fomēto impoſita et cō
buſta ſanat·hec cauda caballina dicitur ab ali=
quibus et deſiccatiua eſt fortiter ſine mordicatio
ne ad plagas aūt magnas cataplaſmatibus im/
poſita vtilis eſt·et glutinat neruos inciſos· fa
cit et ad eos qui ſanguinē vomunt· et ad fluxuz
ſanguinis mulierz et ad diſintericos et diariam
et ad omne reuma ventris fortiſſimū adiutoriuz
eſt ſi ipſa herba cum aqua aut cum vino bibatur
fūcus autē eius ad fluxum ſanguinis de naribus
et ventris fluxum cum vino auſtero potui datur
Febrientibus cum aqua·Paulus vrinā ꝓuoca ·
epar et renes mūdificat femorum dolores curat
vulnera deſiccat venenū ſuperat·cataplaſmati=
bus celeriter vulnera ſanat

Jmair ·i·ficomorus
Jntractus ·i·mire mitigatiuum
Jnſana herba ·i·iuſquiamus
Jntrago ·i·partitaria
Jpar ·i·viſcum
Jranotitis·i·dormire facientibus cantilena
Jſacefis ·i·filer
Jſatis·i·aluta alupiſon vel piſon qua tinc̄to=
res vtuntur folia ſimilia plātaginī et eſt herba
qua tingitur blauetum et vocatur blauum
Jſcas ·i·Ficus ficce
Jſcades idem quod ſupra
Jſcabas idem quod ſupra
Jſcara ·i·matrix mulieris
Jtas ·i·viſcum
Jrbaida ·i·polium mimus
Jraminibus ·i·veſtibus
Jealion ·i·matris filuia
Jeafidon ·i·vmbilicus veneris
Jean ·i·epatica
Jeum ·i·nux
Jeumbaue ·i·nux muſcata
Jeum caligeue ·i·nux auellana
Jeum methel ·i·nux metel

Jeum alkey ·i·nux vomica
Jeumal ·i·praſſium
Jeuers ·i·pamcum
Jeuhuers idem quod ſupra
Jeuſir vel ienſir ·i·opoponax
Jebaton ·i·barba iouis
Jebacion idem quod ſupra
Jebaſoli ·i·litium
Jebaſion ·i·melon indus
Jemeri·i·flos mali granati ſilueſtris
Jemarion idem quod ſupra
Jeran ·i·criſta galli
Jeranan idem quod ſupra
Jerame ·i·arthemiſie radix
Jera·i·ſacra inde iera pigra.i·ſacra amara
Jerax ·i·auſtur vel ancipiter
Jerad ·i·locuſta
Jeramia ·i·radix artemiſie
Jerobotana·i·ſacra et eſt herba que vocat̄ cen
trumgalli vel berbena. et ſcribitur per g·pro q̄
·l·i.gerobota nū
Jerir ·i·eruca
Jergir idem quod ſupra
Jermſeſum ·i·vua lupina
Jerodche ·i·panis valde molt
Jerobulbum ·i·bulbus agreſtis
Jerobalmi ·i·iudaica
Jeſar ·i·vua vulpis
Jeſcar ·i·cum homo ſtat oculis apertis et non mouet eos
Jeraīm ·i·cretanus marinus
Jeraīmon idem quod ſupra
Jetablon ·i·praſtium
Jetarac eſt nomen generale ommū·vij·ſpērum titimali
Jetea eſt ſpēs lacticinij famoſi et mortiferi
Jetua eſt nomē generale ommū ſpēz titimalli
quas dyas·deſcribit q̄uis Jo·Sera·vij.cap·de
laxatiuis ſimplicibus dicat q̄ eſt ſpēs mezereon
Jegac·i·baucia vel daucus agreſtis
Jegari idem quod ſupra
Jeberne ·i·mādragora

CAP. CCCLXXij·

Eblech ara·gre·cuſſus latie volu=
bilis·JO.MES·cap·de volubili·
Volubilis plures ſūt ſpēs vna eſt q̄
dicit̄ fumis arborz cuius flos eſt albus. et eſt ſic
tuba·et habet lac et vocatur volubilis magna·
Et eſt alia cuius rami repūt ſuper terram·et ſu
per ramos plantarz que folia et flores habz mi
nores et dicitur volubilis pua· Et eſt alia ſpēs
eius habens folia ſubalbida et lanugmoſa q̄ ha
bet lac·Et eſt ſpēs alia aſpera habens folia ſic̄
ſunt folia citrulli cuius flos eſt ſicut ampule ad=
herentes et vocatur lupulus·Et eſt quarta ſpe
cies eius cuius radix eſt ſicut feſcire ſin et magis
groſſa· ꝓmo eſt groſſitudo eius m modū cucur=
bite maioris·et eius ſtipites eleuantur ſup radi

cem suam circiter cubitos duos Et folia eius sūt stricta parua in modū sagitte alate q̄ ex leui causa fluūt et hz lac et vocaē domin9 lactici morum Et ex ea fit scāonea quod mueries si.l.l.scamonea·Melior duarum specierum primarum est magna habens folia in modū sagitte alate melior est que oritur in locis temperatis remotis ab excessu·Inquit dyas magna est equalis declinat tamen ad caliditatem et est sic·in.ij.et est resoluti ua maturatiua apitiua abstersiua et solutīa lanuginosa vero ca·est ī excessu vlceratiua et icisiua Sagittalis vero ca·est et sic·in secundo gradu Et dixit gal·in principio tertij lac uero eius i fine tertij et ēacris vlceratiua·et eius acrimonia nō est in vehemētia lacticinij maioris q̄ est i q̄libet eius parte plante acuitas q̄ serositas sed plus in lacte ipsius et ē in ea absterio et resolutio q̄ ista est scamonea Lupulus uero est eq̄lis ad frigiditatem declinans q̄ dicitur quod est in principio primi et est verius·est aut sedatiuus dolorum calidorum extinctiuus inflāmationum et lenitiuus Rectificatio magna apit orisitia venaruz ꝓpter quod miscēdum est ei aliquid ex dragāto et mastice et recti9 qs vigorat operationem eius est aqua casei cū spica et mastice· Ex sagittali autez non ꝓpmaē ad soluendum nisi coagulum eius q̄ est scamonea·lanuginosa vero ꝓsus vitāda ē solutione enim educit sanguinem et est venenū POSSE·lanuginosa educit excoriādo·lupul9 vero aspera educit de colera citrina rē aliquaz et mūdificat sanguinē ab ea et clarificat ipsū et sedat inflāmationez eius et affert ei iuuamentuz magnum·infusio ipsius in aqua casei·et syrup9 ei9 remouet hyteritiā et aquā parū vtunē administratione eius medici temporis nostri cū sit medicina bona·Et ipa quidem et succus eius cū samech ordei sedat dolorem capitis ca·et quemit calefactōi stomaci et epatis· et sirup9 ei9 queit febrib9 colericis et sanguineis Magna vero solutione educit coleram adustam cuz facilitate·et apit opilationez epis meseraicaz ꝓ et cōuemit hyteritie cum succo apij et endiuie·aut cū aqua casei·et conuemit apāti epis ca·extrinseco q̄ ꝓprie cum samech et oleo ro·et aceto et sedat sodā antiquam et ꝓprie cuz oleo rosaz aut camomille et fuc9 eius est ex eis q̄ sanant vlcer..m aure·et est ex medicis pectoris et pulmonis mūdificans ea a superfluitatibus et conuemit asmati valde· et cōuemit fe·longi tpis et ꝓprie fe·opilationū q̄ eius quaz materia est colera citrina·ex radice vero sagittalis fit emplastruz et oleo rosaz aut camomille et sedat sodam frigidam antiquam q̄ curat emigraneā·Dosis potio magne in decoctione est circiter.ʒ·iij·lupili vero infusionis in aqua casei potio est libra·i·

Jelanebin ·i·mel rosatum
Jelamiabin idem quod supra
Jelnarum ·i·balaustia
Jenari idem quod supra
Jebrenari idem quod supra

Jehmenari idem quod supra

CAP. CCCLXXiij·

Elessem vel yesse ara·grece et latie balsamus. Sciendum q̄ balsamus et arbor balsami·balsamū vero dicit̄ oleum vel gūmi quod melius est dicere· Nam nō est oleum vere quod ꝓbatur multis exemplis· primo eo q̄ videmus adherere labijs vulneꝝ q̄ facile de panno eo infecto lauatur similiter dyas dicit q̄ in aqua iniectum petit fundum postmodum dissoluitur et totā aquā albam facit et ꝓpte rea vocat ipsum lacrimū et gre·et opobalsamū nam est lacrim9 velut lac·et similiter opifico vocatur lac ficulnee ab ipso dyas·et opiū quod est lac similiter et ab opos·hec omnia oleo non eō uemunt·vnde lignum eius vocatur xilobalsamū et grece et iarsamos aut belessem·Et fruct9 vocatur carpopobalsamū quia cartissimuz est vel a carpos quod est fructuz·Multis modis sofisticatur quidā vendunt terpentinā pro opobalsamo quidam admiscent paꝝ balsami terbentīe·et ita habet odorem balsami et similitudinē·Alij accipiunt sucum lemoncelli vel foliorꝝ citri et admiscent terbentine et addito croco orientali. Alij admiscent oleum nardinū terbentine·quidam dicūt q̄ sic cognoscitur quia si ponatur in stili ferrei puncto accenditur et ardet·et similiter etiam terbētina·DYAS·dicit q̄ coagulat lac et ipsuz descendit ad fundum·Alij dicunt q̄ pannus subtilissimus opobalsamo madefactus et ablutus si in nulla parte remanet infectus puꝝ est opobalsamū·sed scōm veritatem est sic eligendū puruz opobalsamū quia est citrinum et multū clarū discernitur aūt sofisticatum sic si cum stilo ponat̄ suauiter in superiori parte aque ibi remanet si in fundo similiter·q̄ est etiam alia probatio posita aqua in aliquo vase in illa aqua ponatur opobalsamū postea moueatur cum aliquo ligno si sit sofisticatum vel terbentinatū turbatur si sit puꝝ non turbatur·Alia ꝓbatio ablue manus tuas ꝓ optime postea pone aquā mūdissimā in vase argenteo vel alio vase·postea pone opobalsamum in panno mūdissimo et subtili ponderato tamen prius balsamo·postea ablue in vase illo quod ē purum ad vnam ptem congregabit̄ velud argēt̄ tum viuum·Et si aliquid gūmi ibi non fuerit pānus non inficitur ꝙ est eius ponderis cuius prius fuit· Alia ꝓbatio ponderet̄ prius opobalsamū ponderabit in triplo vel duplo pondere plus q̄ terbentina et constat esse sofisticatū dicunt etiaz aliqui q̄ si ponatur in vola manus penetrat volam quod falsum est·sed si ponatur paꝝ in palato cerebrum ita calefacit q̄ videtur succēdi· Virtutem habet dissolutiuā conseruatiuā et attractiuam· SERA·li·agre·cap·ielessem· Jelessem ·i·balsamus magnitudo arboris eius est sic̄ magnitudo arboris grani viridis et sicut arboris bocates·et habet folia similia foliis rute·nisi q̄

sunt albiora et est in regione iudee versus occi
dentem et diuersificatur in longitudine et bre=
uitate et gracilitate et grossitudine et est quod
dam subtile simile capillis quod inuenitur in ar
bore balsami et notatur balscitō et nominat̄ ita
quia est viride·lignum vero eius & xilobalsamū
et semen carpobalsamū et g̃mi eius vel oleum
lac vel sucus eius opobalsamū. Colligitur autē
opobalsamū in diebus canicularibꝰ·Nam vulne
rantur rami et stipites huiꝰ arboris in pluribꝰ
locis cum instrumēto ferreo quod egreditur ab
eis est parum sūma vero eius quod colligitur ex
eo omni anno est·xl·vsq; ad·l·rotulos· et ven
dit̄ in loco vbi nascit̄ p duplo pondere eius ex
auro·Meliꝰ aūt ex eo est nouū fortis odoris ni
chil habens acetosi·Calefacit et & siccat in ter
cio gradu. DIAS. cap·de balsamo·Balsamus
arbor est similis litij· Et in eodem statu aut pira
cātō folia habet similia rute· sed paulo albiora·
et semp viridia existentia· flores non e aduco⁹
habens nascitur solum in india curtibus vel lo=
cis humidis·est em̄ arbor tenera et aspera obl̄ō
ga stipitem habens similē viti arbor dicitur bal
samus·lignum xilobalsamū semen carpobalsa=
mum lac vero vel sucus balsamū hic vero fru=
ctus optimus est qui est recens atq; vehemens
odore sincerus serenus. leuis mordens atq; me=
diocriter linguā redarguens· Adulteratur autē
cipr̄imo oleo aut lentiscino aut balsamio siue mir
tino vel melle mixto quod leuiter probatur qr
aqua in qua dum missum fuerit oleum supnatās
balsamū fundum petens est balsamū puꝝ vestē
non maculat supasperſum cuius tāta vis esse &
vt si sol incaduerit in manu teneri non possit pre
terea arbor nimis est ca·et fic·ext enuans·sucus
autem subtilior est & tute et calidus·semen simi
lis est & tutis opobalsamū quod appellat̄ lacti=
mum est arboris que est similis malo granato f
litio ramosa ramis tenuibus a exalbidis in india
tantummodo crescit· Aliqui tñ dicūt et in iudea
nasci fructum habet quasi obrotondū cōtra me=
dium quasi ventrosū ad capita vtraq; deductum
rubicundū valde grauem et plenū et si frāgitur
esse melli est·et si masticatur simile ē piperi mor=
dens et suauiter rodolens quod carpobalsamuꝫ
dicitur huius aūt arboris lacrimū colligitur die
bus canicularibus scōm alios verno tpe autūp=
no. Inciditur aūt truncus huius arboris p loca
et ramuli ipsius et sic supponūtur vasa que lacri
mū fluens recipiant cuius est optimū recens sin
cerum et exalbidum et odore acutū et non acida=
strum leuiter linguā submordens sequēs est colo
re subrufuꝫ et quasi gluctinosū·terciū est tenuiū
ptium valde et placidum·Omne aūt balsamuꝫ
quod vetustatem recipit fit rubeum et resinatuꝫ
et siccum. Quod aūt optimū est sinceꝝ est qđ
in aqua mūda stillatum non ꝓtinus diffunditur
sed magis desidet et postmodū totam aquam al
bidam facit et lacti admixtuꝫ illud in caseū stri
git vt coagulum·quod cm̄ sinceꝝ non est in fū=
mo aque diffunditur et supnatat et vt oleū qua
si stillam ostendit·Nam vires habet aliquaten⁹
acriores que viscide et calefacere et relaxare ef=
ficaciter possunt·siccant etiaꝫ in sco gradu·Est
autē leptomeris hoc est extenuatoriā ꝓtem t.ñs
Est aūt eligendum non vetus sed odore fortius
non subaciduꝫ·sed gustu suaui et mordax et stip
ticum·sed diuersimode adulteratur ꝓbatio eiꝰ
talis est panno lineo instillatur qui pannus post
q̃ lauatur facile exit et nullam facit maculā· Nā
si adulterat̄ fuerit hec ꝓbatio minime inuenri
potest item mūdum lac caprinū coagulat· Et si
multo tpe seruatum fuerit extermmabit̄ scōm di
cta aliquoꝝ·GAL·vi·fim·phar·cap·de balsa=
mo· Balsamus pua planta est minor duobus cu
bitis oritur tam̄ prope egiptum in terra ali ab
egipcijs quidē nunc vocata ylumpi que ab anti
quis vocatur ylipolis·Et em̄ hic se habebat egi
pti cōdictio tpe autūpnali delabant̄ fertо infe
riores ptes huius plante et emanabat per eas li
quor quē penitus est videre similem oleo quod
et balsamelinini nūcupatur quod autē ex liquore
colligebatur recōditum in vasis residebat·q qui
quidē supnatabat erat albus et subtilissimū ptium·
nec non et vtilissimū et auro preciosius. medium
vero subcitrinū et per omnia diminutū a supna=
tante·quidā aūt experiuntur hoc in eo q ꝓpter
ipsum candet ferrum vncum et in igne positum
hoc autē cāforeolo·i·oleo de camfora et alijs in
est·alij vero in hoc q supnatat sed non subsidet
sed hoc etiam mest alijs oleaginēs substancijs·
In quo aūt vtrunq; occurrit scilicet vt ferrū can
descat per ipsum·et aqua residens est impermix
tum. Adhuc quoq; sciendū est q recens supna=
tat aqua et tunc sumitur ipsius experiēcia p pā
num infusum et suspensū descendit em̄ totum ne
qua q̃ tingens ipsum sed solum odorem illis re=
ferens· Cūq; adulteratū non est vtile multis pas
sionibus est balsamꝰ desiccat et calefacit secun
dum tercij gradus abstātiā est aūt subtilium pti
um tāquā aromatizans·et ipsius vere liquor ma
gis subtiliuꝫ ptium virtutis est q̃ semen ipsum
folium autem nō tantū est ca· inquantū opman
tur aliqui ex ptiū subtilitate decepti·fructus au
tem ei similis est quidē scōm genus & tutis· defi
cit autē multum in partium subtilitate·Plinius
cap·& ba..amo·balsami arbor in iudea inter ter
minos·xx·iugeꝝ erat postea aūt cum eadem re
gione romam potiti sunt et latissimis collibus p
pagata est stirps eiꝰ similis viti folia similia ru
te sed albidiora semp virentia·lignū eius xilo
balsamū dicitur·fructus siue semen carpobalsa
mū lac siue sucus opobalsamū vocatur·eo q lig
num eius ferreis vngulis percussuꝫ per cauernas
guttatim distillat·Cuius gutta adulteratur ad
mixto cipr̄imo oleo vel melle·sed sinceꝝ ꝓbatur
a melle si lac coagulauerit·ab oleo si instillatum
aque aut mixtum non facile fuerit resolutum·p̄
terea si veste puro balsamo tacta et lota et non
fuerit maculata sincer̄ū est·Adulteratū quidem

neqz cum lac coagulat et vt oleū aque supnatat et vestem maculat. Balsamū autez si purum fuerit tantaz vim habet vt si sol mcāduerit substineri in manu non possit. AVIC. li. secūdo capitulo de balsamo Balsamus est arbor egiptiana scens in loco qui dicitur oculus solis tantū cuius folia et odor rute similātur sed rū ipsa declinat ad albedinem et eius statura est statura arboris viscī et eius quidē oleum est melius semie ipsi9 et semen fortius ligno ipsius in omībus modis eius vero oleum sumatur ita vt incidatur cuz ferro post ortum ascerabe et aggregetur quod de incisionibus resudat cum cotto et neqz ptranfit in anno quod est inter qñquagīta vsqz ad. lx. libras. Experientia olei ipsi9 est cōgelatio lactis statim cum super ipsum distillatur. Et pmixtio eius cū aqua et inspissatio ipsius et obseruatio fue soliditatis in aqua et ablutio eius a toto. et subtilitas odoris eius. Adulteratur aūt cum oleo bpmo et oleo de mastice et cera dissolutis in oleo de alcanna. et quod ex eo melius est. est recens grossum aūt et vetus non habet vtutez. eius lignum est ca. et fic. in. ij. semen ipsius calidius eo parum. et oleum eius est calidius vtrisqz et ē in pncipio tercij ca. et non est ipso de calefactione quod extimant. POSSE. opobalsamī. ℨ. i. datus cum vino supfluitates matricis mundificat. fetum mortuū educit. et menstrua puocat bombace intincta et suppolita cōuenit ad dissuriam. a strangurriam et lapidem vefice si etiā fuerit opilatio ex frigido humore detur cum vino vel virga prius madefacta ex aqua calida erecta inflata inficiatur cum oleo muscellino vel nardino. cōtra dolorem illiacuz vel stomaci frigidum detur opobalsamū modicum cum vino tepido. Contra omnes passiones capitis venientes ex frigiditate detur cum appropriato aliquo passione quemliente. Contra cicatrices remouēdas madefiat cera cum opobalsamo et ponātur supra cicatrices per x. dies quia cum cera potest tam diu seruari et sic per. xl. fiet si fuerit necesse. Contra quartana et cotidianā facta prius purgatōe detur cū vino Contra tinnitum aurīū ex humiditate pax instilletur. Contra dolorē dentium et te dolenti aliquātulū in aurem distilletur. Corpora mortuoz incorrupta cōseruat quia quantū dissoluit tantum assumit. SERA. auct. gal. opium balsami est bonum et substācia eius est subtilis et vtus eius est que calefacit et deficcat in scōo gradu balsamū quoqz ē subtilioris vtutis q̄ arbor granū vero eius est maioris subtilitatis q̄ oleū Idem auct. dyas. vtus balsami est que abstergit tenebrositatē visus. et aufert frigiditatem matricis quādo fit nascale cuz eo cū cera et oleo et expellit secundinā et fetum a quando fit inunctio cum eo prohibet rigorē. et mundificat vlcera sordida. Et quādo bibitur puocat vrinam et bonum asmati. Et quando bibitur cum lacte est est bonū illi qui bibit toricum et quē momordit aliquod animal venenosū et fortius qs est in balsamo est oleum eius. et post ipsum granū. deinz lignum. grana vero eius quādo bibūtur conferunt pleuresi. et apāti ca. in pulmone et tussi et epilensie. et opilationibus et anhelosis et nō potentibus anhelare. valet in strāguria. et lignuz eius confert dolori matricis quādo fit sessio in decoctione eoz. AVIC. balsamū apit opilatōnes et cōuenit vlceribus grossis. mūdificat vlcera a ppie cum preos et extrahit fracturas ossiū Confert sciatice bibitū. et bibitur eius decoctio pter spasmū cōfert vlceribus capitis. et mūdificat caput ipsum et cōuenit epilensie. et vertigini abstergit pannū ipsum et eius oleū lignum eius et ipsius semen cōferunt dolori vtrozūqz latez. et cōuenit asmati grossō et stricture anheli tus. et dolori pulmonis. et cōuenit semē eius pleumonie frigide. et tussi et similit ipsius oleū et ad fūmum est iuuamentū viscez que sunt sup̄ myrac. offert debilitati digestionis. et ipsi9 malicia decoctio dissoluit. et mūdificat stomacuz et cōfortat epar. et cōfert dolori pungitiuo. Et cōuenit doloribus matricis. et exiccat humiditates eius vaporatum et bibitum cōuenit frigori ipsius. et extrahit ēbrionē et secundinā. et cōuenit cuz ex eo fit suffumigatio oibus doloribus matricis et ipsius decoctio apit os matricis. Et cerotum ex ipso cum oleo rosaz et cera cōuenit frigori matricis. et est iuuamētū difficultati vrine. Eius oleum aufert rigores resistit venenis a cōuenit morsui vipre. et eius oleum cōuenit iusquiamo cum bibitur cum lacte et venenosis et ppie scorpionibus

Jelet elcaym	.i. barba prima
Jelben	.i. spelta
Jelse .i. duricies palpe braz que quādo vis palpebra non eleuatur	
Jemac	.i. cuscute
Jemarion	.i. vsnee
Jemacion	idem quod supra
Jemicaria	.i. verapigra
Jemficaria	idem quod supra
Jemficiaria	idem quod supra
Jenaiton	.i. filius ante patrem
Jenaitom	idem quod supra
Jenaflos	.i. polium

Jeneta sunt electuaria que fūt bone saporis siue sint solutiua siue non

Jemeris sunt electuaria multe amaritudinis

Jemar	.i. prassium
Jemban	.i. cimbalaria

CAP. CCCLXXiiij.

Ensis ara. vel benfir grece panax eraclea. latine opoponax. SERA li. agre. cap. Jenfir auct. dyas. arbor ienfir. i. opoponacis planta in ortis et pometis inuenit et est planta habens folia aspera sicut ficus non magna et spansa sup terrā viridia rotonda et diuisa in qñqz ptes similia foliis ficus in sua similitudine et st ipes eius est longus

similis stipiti galbam albus sup quē sunt pili al bi similes puluerī albo m cuius circuitu sūt folia parua·et in sūmitate eius sunt capitella similia capitellis aneti in quibus sunt flores croceū co lorem habentes·et habentes odorem bonum·et habet semē odorifer. et habet radices multas egredientes ab vna radice grauis odoris solida sup quam est corter grossus amari saporis·quod autē ex semine huius plante est melius est illud quod est sup stipitem·sam illud quod repitur sup herbam non est tante bonitatis·et ex radici bus eius melior est illa que est alba ficca que nō est rugosa pungens imguā quādo gustatur et odoratur·et colligitur gūmi album ab illa quod opoponax & in hūc modū foditur terra circa ra dicem eius in estiuo tpe et exterunt folia in fo = uea iuxta radicem & inde vulnerat radix et stipes eius donec appareat cor eius a tunc emanat lacri mus curiens super folia·et quādo deficcatur ac cipitur et repomē·et color gūmi eius est albus sed quādo deficcatur fit color eius exterior croceus·et melius opoponax est amax interi9 al bum et exterius croceū. adherens manui facile frangibile quod cito dissoluitur grauem habēs odorem et pinguē. Illud vero quod est mgruz est malū similiter et molle nam tale est adulte = ratum·sed cognoscitur nam quādo pomitur in a qua et fricatur digitis dissoluitur cito si est bo = num et fit sicut vnguentū aliud vero nō facit ß GAL·viij.fim·phar·cap·de opoponaco secūdū translationem gre·panax eraclius vel eraclea· ex hoc fit opoponacū radicibus eius et germinibus abscissis·Est autē opoponax calefaciēs et mol = liens et diaforās ponitur in calefaciēdo quidē in tercio gradu in ficcādo aūt ex secundo corter vero radicis ficcatiuū simul et calefactiuum ē far macum·sed minus q̄ opos.ac etiā habet q̄d ab = stersiuū quo circa vtimur eo ad nuda ossa et ma le morigerata vlcera·sufficiēter ergo oia talia carnosat et abstergēdo simul et deficcādo et nō valde fortiter calefaciendo quibus omibus indi cat q̄ debet carnosare vt in libris terapētice me thodi mōstrauimus·fructus vero eius ca·exīs menstruor ductiuū farmacū assueuerūt autē ne scio qualiter non panacos sed panacum noiare hanc herbā Plinius cap·de opoponaco' opopo = nax est sucus panacis et cuiusdā spēi ferule cui i stipite similatur et & ab opos quod est sucus et panax panacis q8 ē nomē illius spēi ferule et c9 stipites ferule similant coloris palearis·et ele = uant sup eū flores odoris boni coloris autei· et fūt secōm semitā floris aneti· et faciunt cultores ei9 mensuras puas int radicē et eleuatōem dor si ei9 circit palmū mediuz et egredit huiditas aurea·q̄ coagulatur et est opoponax. DIAS. cap·de opoponaco sucus ē herba que panax & cuius stipes similis est in multis ferule et nascit locis asperis et lapidosis· Colligitur autē ipse sucus taliter mediis estibus· terra que est circa radicem cauatur deinde folia ipsius sternūtur in girū·et sic ipsa radix in oblongū et in girū men ditur·et sic quod decidit in folia siccatur et mis = re accipit colorē. Est aūt opoponax colorē cro ceum habens de foris deintus album· et gustu amarum·odoris grauis leuis·pinguis·fragilis et citius se sepans·sniger vero et mollis mutilis est qui adulteratur armoniaco et cera qui ꝓbat si digitis cum aqua fricaueris·sNaz si integer fu erit vt lac soluitur si non vt viscus fiet·vtus est ei ca·mala actica leptitica·AVIC·li·secō cap·ō opoponaco·Opoponacū est arbor que non ele uatur a terra et similant ipsius folia foliis ficus et sunt vehemētis viriditatis rubea mensas ha bentia ptes rotonda et eius crus est sicut cucu = meris sup quod sunt pili pulueruleti·et eius fo lia sunt pua valde sup cuius extremitatē est co = rona similis corone aneti et eius flos est citri9 et Folia floris sunt boni odoris et vene ipsius sūt plurime ramificant a radice vna grossum habē tes corticē et interius odoris est grauitas· Eius aūt gūma extrahitur cum icisione sue radicis in pri mis cum crus apparet· et quādo fricatur est eius incisio secōm colorem croceū que autez huic spēi similiter numerat de spēbus opoponacis·ß crus ad min9 eleuatur cubito vno deinde rami = ficatur sicut folia feniculi·sed est debilius q̄dem in radice eius melius est illud q8 est albū mordi cans lmguam in quo non ē cōtractio bom odoris et ex fructu eius melius est illud quod est supra crus et terminū medium et ex gūmi eius melius est illud quod est valde amax et interi9 secus al = bum·et extrinsecus croceum frangibile quod dis = soluitur in aqua· sNigrum vero leue est edultera tū cum armoniaco·ca·est et hic·m tercio gradu· POSSE·SERA·auct·gal· Radix eius est me dicina que desiccat et calefacit et in hoc est me = lior q̄ ipsum opoponax. Cortici aūt eius inest vi tus abstersiua corter eius valet ad tra denudatio nem ossium nudator et nos quidem eo vtimur in medicinis ossium denudator et in medicis vl cer fraudulenter q̄ generant iste medicie car nes in vlceribus generatōne forti et hec medici na absterg it et desiccat et non calefacit calefa = ctione forti·et his ꝓprie talibus egent medicie que debent generare carnem· Sed lac hui9 piā te est opoponax·vtus eius est que sic cat et cales = facit in tercio gradu et mollificat et resoluit· et hoc facit quod est nouū quia non potest esse pin gue et mollificatiuū nisi illud quod est nouū·Et hoc contingit de bdellio armoniaco et galbano· et dixit in epistola ad glauconē quādo memora uit ei & apostemate duro quod erat in puero et miscui in medicinis illi9 de opoponaco illud q8 erat magis nouū nam non potest esse pingue et mollificatiuū ex eo nisi nouum et hoc etiā contin git de bdellino et armoniaco et galbano Et auct. dyas·quādo datur de eo in potu cuz mellicrato aut vino cōfert rigoribus fe·perpodicax et con cussionib9 neruor et doloribus later et tussi a distillatōi vrine et scabiei vesice·Et q̄n dissoluit

cum melle et administratur ꝓuocat menstrua ꝙ corrumpit fetum et resoluit iflatões matricis et duricies eiꝰ et quãdo ponitur cum melle super scĩa confert doloꝛi eius et ingrediẽt confectões medicinaruꝫ oleoꝝ et vnguentoꝝ que fiũt ad podagram et in medicis sode. et ꝙndo ponitur super apostemata que dicuntur carbunculi apit ea et maxime cuꝫ passulis et ꝙdo fit emplastrũ cũ eo et oleo confert podagre ꝙ quando fit collirium cuꝫ eo acuit visum. et quãdo pomẽ in corrosiombus dentiuꝫ sedat dolores eorum. et quãdo miscetur cum tatũdem picis fit emplastrum conueniens et inuatiuũ multum morsui caĩs rabidi. Radix vero plante huius quando abradiẽ ꝙ supponitur mulieri expellit fetum et sanat vlcera antiqua. et quãdo teritur et miscetur cuꝫ melle et fit emplastrum cũ ea vestit carne ossa denudata Semẽ eius ꝙdo datur in potu cum absinthio ꝓuocat menstrua. et quando datur in potu cũ aristologia longa est cõuenies morsibus venenosis et quando bibitur cuꝫ vino iuuenit suffocatõis matricis. Et idem auct. Aben mesuy conueit ad ea ad que iuuat armoniacum. Et. Dosis est a. ʒ ʃ vsqꝫ ad aureũ. i. et cõuenit neruis et cõuenit vlceribus quando miscetur vnguentis. et laxat vẽtrem ꝙdo miscetur cum alijs medicinis et cõuenit collice que fit a frigore ꝙ expellit vẽtositates grossas a corpore ꝙ extrahit humores crudos ꝙ resoluit dolorem iuncturaruꝫ. AVYC. Est autez resolutiuũ ventositatũ ꝛemificatiuũ. absterſiuũ ꝛemificat duricies et bothor. eius radix est ad medicãdum ossa nuda et cũ melle est cõuenies vlceribꝰ antiquis et ingmi pfico et quod sup ipsũ est etiam vulneribꝰ et bothor et ad fũmũ omnes partes eius conferũt vlceribus fraudulentis. et bibitur cum aqua et alcarati et cuꝫ vino ꝓpter cõtractõem lacertoꝝ ex ꝓcussione. quidã vero dixerunt ꝙ ipsum est malũ neruis. et videtur ꝙ fit malum neruis sanis siue humectatis. et est cõfortans sciatice. ꝙ bibitur ad ipsaꝫ sucus eius et removet lassitudinẽ. et cõuenit doloꝛi iuncturaꝝ ommũ. et podagre more emplastri superpositũ confert corrosiom dentiũ cum eo impletur. et sedat dolores eoꝝ. et cõuenit sode et epilensie et matri infantiũ. acuit visum et fit eo collirium ex foliis eius fit emplastꝝ sup dolores lateris. et opoponacũ cõuenit doloꝛi vtroꝛũqꝫ lateꝝ et tussi cum sunt frigidi. eius sucus cõuenit duricieꝛ splenis more emplastri superpositũ et bibitũ cũ aceto. ponunt eñ ex eo. ʒ. aureꝛ in duobus vrceolis musti et clarificatur post duos menses ꝙ cõuenit splen valde et mustũ hoc cõuenit hydropisi lenit duriciem matricis. et cõuenit guttatim vrine. et auellana vna ex eo bibitur cuꝫ aqua ca. ad ꝓuocandũ vrinã et mẽstrua et iuuat matricem frigidam. et eius fructus habũdare facit menstrua. et ꝓprie cum absinthio. et interficit fetum et ꝓprie radix eius. ipsa nãqꝫ facit aborsum supposita et bibita. et cõuenit ꝓuocatiom matricis et exterminat ventositatẽ et duriciem eius. et cõuenit collice et soluẽdo educit crudum humorem. et cõuenit pruritui vesice si bibitur cũ aqua cartam ad rigorẽ et fe. ꝓpodicas. ex eo cũ pice fit emplastrũ bonũ morsui cams rabiosi cuꝫ aristologia ad puncturas bibitum est tiriaca. et filter eius sucus loco eius ponunt̃ fic9 et extimo ꝙ armoniacũ est ei ꝓximum

Jeran	.i. crista galli
Jeranan	idem quod supra
Jeramia	.i. arthemisia
Jeramia	idem quod supra
Jera .i. sacra inde gera pigra	.i. sacra amara
Jerad	.i. locusta
Jerax	.i. austur vel ancipit̃
Jeraficacia	.i. iera pigra

Jerobotana .i. sacra et est herba que vocat̃ centrum galli et berbena similiter sic vocat̃ sed scribitur gerebotanũ per g. vt appareat in propria littera

Jerit	.i. folium
Jergir	.i. eruca

CAp. CCCLXXV.

Ergit ara. grece euzomiũ. latine eruca. Eruce sunt due spẽs. domestica et silueſtris. Et ambe sunt oĩbus note. Eruca ca. est et hu. in ſcõo gradu domestica minoris est efficacie ꝙ silueſtris vsui medicie cõpetunt semina sicut folia. Plinius cap. de eruca ex ea est domestica et silueſtris. et miscetur in condimẽtis in quibus carnes et pisces mingitur tanta suauitas eiest vt greci euzonomia appellauerint ꝛc̃ euzonium vocari repeti in quam pluribus locis. SERA. li. agre. cap. iergit siue iergir. Jergit. i. eruca et sunt eiꝰ due spẽs. s. domestica et silueſtris et ambe sunt oĩbus note. POSSE Eruca habet vtutem ꝙsumendi et coitum ad mouendũ ad stranguriã et dissuriam et paralisim valet decocta cum carnibus. Contra ꝓdictas puluis seminis eius cum cepe decoquatur et detur herba ipsa decocta in vino et temperatis cathaplasmata libidinẽ excitat. pectini imposita vrinam ꝓuocat. puluis seminis eius cum melle et vino cõficitur qui cathaplasmatus temperatis libidinẽ mouet. GAL. 8 cibis est ca. et humido ſcõo gradu et ipsa quidem generat sperma et generat ventositatẽ et ideo facit erectionem virge. et dicit gal. eo. ẽ li. cap. de eruca ſcõm translatõem grecã calefacit potenter hoc olus vt neqꝫ solum comedere ipsũ facile si non mixtũ cum foliis lactuce sed et sperma generare creditum est et impetus ad coitũ excitat. dolorat iuũ aũt capitis est et magis si quis ipsum solum comedatur. Sed idem in vj. de sim. medicina cap. de agno casto dicit ꝙ est ca. et sic. complexionis ſam dicit ꝙ agnus castus non est generatiuus spiritus vaporosi sicut eruca quia augmentaret impetum coitus sicut eruca. sed ꝓprium est eruce habere vim in calefaciendo et exſiccando. nõ

tamen agno casto similis est paulo nāqȝ deficit in ambobus. Nam calefactiua quidē et siccatiua est eruca differt autē in pmixtione qualitatis et ṽtutis. SERA. auct. habix eruca & quasi vrtica q ignite sit ṽtutis et in cibo sepe sūpta veneris incendiū moueat. cui due sunt spēs vna vsualis et alia agrestis. que acris est ṽtutis. vtreqȝ autē veneris cōmouent vsuȝ. Et idem Sera auct. gal. eruca generat sperma et excitat libidinem et generat ventositatē. et ideo facit erectōnem virge. et si comeditur sola inducit dolorem capitis quare oportet vt comedat cum ea lactuca. endiuia vel portulaca. et ipsa ꝓuocat vrinā et laxat ventrem. et cōfortat digestiuā. et siluestris est fortior q̄ sit domestica. Et idem auct. Aben mesuay sucus eruce recens quādo administratur cum felle bouino laxat ventrē et confortat digestiuā et linitur cum eis supra cicatrices vlceꝝ et delet eas. et quādo admiscetur cū melle sucus eius aut semen eius ꝯfert lentigibus. DIAS. cap. de eruca. Eruca multum comesta ventrem stimulat. Semen eius omia illa facere pōt. naȝ diureticū est et calefactoriū carnes seruare a putredine pot est lacti aut aceto mixtum cū trocisci inde factis eruce agrestis semie multi pro sinapi vtuntur. ṽtus est ei diuretica et viscidior vtraqȝ tamen vt aiunt veteres cōmouet actus venereos

Iermsessum	.i. vua lupina
.Iesamul	.i. filipendula
Iesamuli	idem quod supra
.Iestar	.i. cum homo stat ocu

lis aper[illegible]is et non mouet eos

Iese	.i. pelessem
Iesse	idem quod supra
Ieserac	.i. vsnee

CAP. CCCLXXVI.

Esemi ara. et ambach. grece lencopa. latine sambacus. SERA. libro agre. cap. i esemi est planta habēs album florem et quedā citrinū et est minus ca. et sic. q̄ album et similiter ē minus in opatōne sua. et citrinus repitur in babiloma Est etiā species alia ex eo cuius flos celestis ē coloris. Et idē auct. Aben mesuay ē ca. in pñcipio tercij gradus GAL. vi. sim. phar. cap. de iesemino scdm translatōem grecā ambach herbe quā iesimin vocant semen maxime vtile est calefactiue et desiccatiue necnon subtillū ptium ṽtutis est. Est autem gustantibus subamaꝝ et acre et palam quemā diureticū est et diaforeticū. erit autē in calefaciendo et siccando tercij gradus intensi. Etiam hoc dicit in vj. huius et subdit in vij. lencopa. i. iesemimum tota quidē frutex abstersiue est subtiliuȝ ptium ṽtutis magis autē pticipant ea flores et hoꝝ sicciores magis viridibus. AVIC. ponit tres spēs. s. alba citrina et purpurea. et ē alius sambacus agrestis de quo leges in muesum.

POSSE. SERA. folia eius humida non sicca quādo ponūtur super empetiginē et pannum expellunt eos. et resoluūt omnem supfluitatem et cōuenit habentibus catarrū et inducit dolorem capitis illis qui sunt ca. complexionis. et oleum eius est iuuatiuū in hyeme. et si habēs ca. cōplexionem odoret nimiū de ipso timendū est ne faciat fluxum sanguis ex naribus ei9. Et idē auct. Aben mesuay cōfert humiditatibus et flegmatibus falso. et senibus frigide complexionis et cōfert dolorib9 qui fiunt ex flegmate viscoso

Ieta	.i. bleta
Ietan	.i. armoniacum
Ietalion	.i. perforata
Ietarac	ietua
.Ietasan	.i. filius ante patrē
Ietesam	idem quod supra

.Ietua est nomen generale oim sep[illegible]em s[illegible] ecieruȝ titimali scdm q ꝺya s[illegible] scribit c[illegible] āuis [illegible]jo. Sera vij. cap. de laxatis simplicibus dicit q est spēs mezereon

Iezar. i. baucia vel daucus agrestis

Iezafon	.i. cimbalaria
Iezala	.i. soldanella
Ibeleuche	.i. cardamomū min9
Ibleon	.i. species mellis
Idoma	.i. tumor vel inflatio
Idens	.i. menta

Iden quid est. l. l. sumach

.Igetin	.i. gipsum
Igens	.i. subub
.Ilexarbor	.i. lecina

.Imera. i. dies inde meracrisios. i. dies cretica

Imbres	.i. pluuie
Inebuchos	.i. ceruisia

CAP. CCCLXXVij.

Necc saria herba est facta sicut arnoglossa. sed aspera et super terram spansa cuius odor ē sicut odor thuris habens in costis aliqualem pilositatem et albedinē sicut enula. POSSE. desiccat humiditatem pectoris et confortat neruos et valet ad corizam.

.Indebidis[illegible]e	.i. castoreum
.Inperale	.i. ozimum

Interaascen quid est. l. hec

Interfector patris sui q̄d est. l. litterā sathimon

Ipericon herba perforata. herba sancti iohannis. scopa regia idē pro qua lege infaricon

Ireos quid est lege. i. yreos

.Irbea	.i. talpa
Iseleo	.i. platocimimum
Ibeth	.i. ꝓfunditates
Issemum	.i. ꝓbatū et exptum
.Isteos	.i. muscus
Istericepius	.i. suffocatio matricis
Irefolium	.i. salicis folium
Irea	.i. salix

Jter genitale .i. aborsus
Jsmel planta est aromatica similis cinamomo ſ̃ cundum Auicenam de uiribus cordis cuius folia sunt plura egrediẽtia ab vna radice facta sicut folia spinachie confortat cor
Jbiscus .i. altea
Jbinuers. i. animal qꝫ vocatur bellula
Jtifaricon .i. infaricon
Jticos .i. piscis
Jtis idem quod supra
Jtiocolla quid est lege glucten
Jtidion .i. pisciculus
Jtinos .i. miluus auis
Jdismon .i. menta
Jdios .i. gladiolus
Jdria .i. aquarum vas
Jffius .i. tapsia
Jgia grece est quedam confectio in antidotario viridi et est dictũ sanitas vel salus
Jgidion ideſt fumus terre
Paulus cap. de sanie oculi quam ypopiã vocat igidium posuit. Et Auic. eodem cap. allegans paulum et eãdez scribens medicinam vbi paulꝰ igidium ipse fumũ terre posuit
Jgil. i. cimex lecti rubea ꝑ q̃ lege alcorat
Jgnida .i. vrtica
Jgnis perficus. i. sacer ignis et est pustula cortosiua adurẽs faciens accidere escaraz vel sunt pustule parue rubue igneam punctionem inferẽtes
Jgnis falsen idem quod supra
Jgnis sacer idem quod supra
Jgnis falsenesiati idem quod supra
Jligas. i. pes leonis vel branca leonis et ẽ herba hic nominata
Jlios .i. sol
Jlion. i. intestinum longius alijs
Jllitimos .i. drimos
Jmbromida .i. sordida. Alexander cap. de diſenteria ait vlcera imbromidantur ideſt sordidanſ̃
Jmbrilis .i. pluuialis
Jmsalepidis .i. gipsum
Jniuba .i. conditum et cetera
Jntilierimch. i. vene que sunt in labijs
Jnpice semen. i. betonice semen
Jndistimbre. i. cum homo comedit et non ledit eum
Jndicum quid est lege litteram mil
Jndiamen. i. illud quod in aere apparet vt stella candens et quidam dicunt quod est cometa
Jndiem idem quod supra
Jnrimon. i. sternutatoriũ instrumẽtum et cõponitur a nares qꝫ est naris qꝫ per nares imponẽ
Jnstica. i. funda vel quiuis laqueus cũ quo possunt membra ligari
Jnstimbre .i. appetitus
Jnpura. i. cauda equina et est herba
Jpia. i. morsus galline q̃ est maior q̃ mior vnꝰ versus Jpia galline maior ẽ minor ipia morsus pro qua lege anagallus
Jppia idem quod supra
Jrinon .i. capitis purgatoriũ
Jriana .i. lambrusca
Jrise .i. yreos
Jrmgus quid ẽ lege astarutiõ

CAp. CCCLXXVIJ.

Riccius latine. arabice ceusud grechinos l' eccinus SERA. li. agre. cap. ceusud auct. galieni quando cõburitur quicunq; eorum. s. marinus et terrestris fit cinis eorum abstersiuus et resolutiuus et destruit carnẽ superfluã et generat carnẽ in vulneribus. ſ̃ vtus carnis erectij terrem est que desiccat et resoluit desiccatione fortẽ et resolutiõe et quando desiccatur et bibitur iuuenit leprosis et habentibꝰ complexionẽ malã corruptam. et conferunt spasmo et egritudinibus renum et hydropisi carnose. Et idẽ auct. dyas. erectius marinus mollit ventrem et puocat urinã. et est boni saporis. et cinis eius adusti ingreditur in medicinis contra scabiez et mundificat vlcera sordida q̃ diminuit carnẽ superfluã sed cinis terrem quando miscetur cũ pice liquida et linitur curat alopitiam. Carnes vero eiꝰ desiccãt et cõbuste cum secamabin accepte sedant dolorẽ renum et cõferũt hydropisi carnose et paralisi q̃ elefantie et in principio hydropisis abscindunt fluxũ humorũ fluẽtiũ ad viscera et desiccãt eos. epar vero ipsius et sanguis quando desiccatur et datur in potu conuenit ad omnia quibus cõuenit caro eius

Jris illirica .i. yreos
Jrion .i. erismon
Jrimax .i. balaustia
Jrischia .i. scia
Jrcina quid est lege yrcinos
Jrsitia .i. aspera
Jrliocha .i. talpa
Jschia scia
Jsciades .i. sciatica
Jschion .i. vertebrum
Jschis .i. sanus
Jschiti .i. curice
Jschimiti. i. seperatio venenis cũ cõtritione
Jscliris. i. apã lapidatũ vel melancolicũ
JsFedebeg .i. cardabem
Jsmirius .i. mirra
Jsfiada .i. centumnodia
Jsciti. i. carice. et latine dicuntur carizi herba ẽ cuius folia fũt cũ punctis aculeis facta fic̃ fũt cãna siluestris ſ̃ gal. in dmamidijs dicit qꝫ ẽ salix
Jscias .i. salix
Jstistis. i. fassus vnde infantes fassiantur
Jsteterea nigra .i. allumen scissum
Jstimis cardo .i. lentisci coma
Jstias fisagaria ideſt granũ quod dicitur staphisagria
Jstigar. i. salsa que fit ex anuidẽ et aqua et sale est ficca in fine tertij

Jstrigar — idem quod supra
Jstringnum — ·i·solatrum
Jstidas — ·i·vesticula ℓ matrix
Jstionum — ·i.ozimum
Jstion quid est lege cameleonbante
Joa — ·i·rannus
Joan — idem quod supra
Joaleb — ·i.cimbalaria
Joalka quid est lege vsnen
Jouzbaue — ·i·nux musticata
Jouzmatellum — ·i·nux methel
Jouzquima vel iouzalket·i·nux vomica
Jouzbua — .i·nux muscata
Jouis barba·i·sempuiua mior sed falso quomiã non est sempuiua mmor sicut apparet si leges he raalalem ꝑmo est sticados citrmum
Jobarda — ·i·polium minus
Jobardai — idem quod supra
Jobaricon — ·i·centonica
Jocmer — ·i·epar vel iecur
Jociation — idem quod supra
Jodar — ·i·corter fisami
Jodari — .i·arsemicum
Jodaris — idem quod supra
Johada — ·i·polium montanum
Johas — ·i·vsnee
Johasi — idem quod supra
Johalba quid est lege vsnen
Jomat·i·radix palme filuestris
Jomarion — idem quod supra
Joma — ·i·rubigo
Jonos sunt pustule rubee et interdū albe que in facie et naso iuuenum nascuntur
Jontos — idem quod supra
Jon·i·iūcus vel spēs eius hñs folia sicut edera
Jon.i·viola et non debet legi ion ita ꝙ i cōponatur cū o vt dicatur io sed dicatur ion
Jozer — ·i.ioum
Jozeri — idem quod supra
Jozelaf — ·i·edera
Jozim — .i·cucurbita
Jozim — idem quod supra
Jozisan — ·i·cimbalaria
Jothor·i·violaceum a ion quod est viola
Jothoor — idem quod supra
Jblos — ·i·gibbus
Jcor — .i·humor
Jdor — ·i·aqua
Jdropisi — ·i·pix liquida
Jdrops·i·sudor inde ydropisis·i·sudatio vt in libro de doctrina greca
Jdromel quid est·i·mellicratum
Jfon — ·i·cameleonta nigra
Jgnotica sunt illa que faciūt somnū vel sopozē
Jgrostillimum — ·i·sudor
Jgros·i·limpidus purus ꝑclarus liquidus madidus humectus humidus
Jmmoicen — ·i·pfillotrum
Jmorpone — idem quod supra
Jmolopes — ·i·cicatrices

Jnomel·i·compositum ex vino et melle
Jnoleon·i·compositum ex vino et oleo
Jnos — ·i·vinum
Jnōtes·i·vinū quod fit ex fructu vitis agrestis
·Jnozis — ·i·eritis
·Jnoferos — ·i·vinifer us
·Jnopos — ·i·quasi nigrum
·Jnomel — ·i·qđ componitur ex vino et melle
·Jntoforax — ·i·similax
·Jpoquistidos quid est·i.ypoquistidos
Jpoglossos.i·lingua equi et est herba pro qua ·i·ypoglossos
Jpomoratio·i.Feniculus equinus vel rusticus vel agrestis
·Jpopios·i.sames collecta in cornea oculi
·Jpopia·i·liuor collectus sub oculo vel palbebris
·Jpothanos·i·equus fluuialis et est animal quadrupes maius cocodrillo in nilo degēs et in terra eriēs quod dicunt presagio mli cremētū ostē·Jere· exit em̄ fluuiū plenus aqua eam quoq; natibus eiecit eo loco vsq; ad quē fluuij augmentuz pue mire debet
·Jporicon — .i·ipericon
Jposelinum — ·i·apium agreste
·Jposeda·i·cauda equina et est herba
Jpopotanos·i.pisces fluuialis lege ypotanos
Jposarca — est spēs hydropisis
Jpomereon est semen mandragore
Jpomaratrū — ·i·feniculus agrestis
Jpofaes herba est quam ignoro licet ipsam scribat dyas·
Jpofesces est herba similiter mihi incognita
Jrmon — ·i·irionon
Jrmon — idem quod supra
Jsopus quid est lege ysopus humida
Jsopus ortensis quid est lege quod supra
Jsopi ce totum — ·i·fucus lane ouium
Jsophagus·i·via cibi ad stomacū et dicitur a fagim quod est comedere
Jsopus humida quid est lega ysopus humida
Jsopurus — ·i·pisa legumen
Jsopriagri — ·i·viridis
Jsos — ·i·viscus
·Jstro·i·furiosus insanus inde istrio
·Jstus — ·i·salix arbor
·Jual — ·i·bdellium
Jxifon — ·i·viscus
Jualal — ·i·bdellium
Juas — .i·scordeon
·Juelse·i.duricies palbebre quādo vix eleuatur·
·Juescen — ·i·alacamaris
·Juiuba filuestris·i·sidia et est nabach
·Jualon — ·i·ceterac
·Juiera — ·i·perficaria
·Jubal — ·i.polium
·Jubali — idem quod supra
·Jubalion — ·i·ypericon
Jubedi est cibus arabicus factus ex tizo et lacte et pinguedine multa·

Jubedu idem qđ supra
Jubifilla ·i· rubigo sed quãdo ponitur sine determinatõne debet intelligi pro eris rubigine
Jubifillai idem quod supra
Judaica quid est lege erbum
Judac ·i· polium maius
Judalegi est cibus qui fit de micis panis placẽte sup quas funditur pinguedo que a carne assata defluit quibus qñq; herbe cocte miscentur·
Jubedem sunt mice que fiunt de parua placenta vt supra
Judebegi idem quod supra
Judebet est cibus qui vocaẽ rui et sunt mice panis sup quas funditur pinguedo pullor̃ columbar̃ cum assantur
Judebimite ·i· iudebet
Julat est germen palme siluestris
Julmar idem quod supra
Julep·i· sirupus simplex ex sola aqua et zucaro
Julben est pisa legumen
Julbem idem quod supra
Jumaim ·i· ficus fatua
Juma ·i· iuncus
Jumati idest radix palme siuestris
Jumalion ·i· portulaca agrestis
Jumen·i· sicomori fructus et sunt ficus fatue
Jumes idem quod supra
Jumeim idem quod supra
Jumimizum ·i· frumentum
Jumi ·i· vsnee
Jumij idem quod supra
Junadabeauster ·i· castoreum
Jundabeauster idem quod supra
Jundabeausteri idem quod supra
Junedebustor ·i· castoreum
Jundebedustor idem quod supra
Jundeal ·i· alcanna
Jumperus quid est lege habilbalach
Jumis ·i· vacca iuuenis
Junsia ·i· ciperum
Juns ·i· dragontea
Juraſel ·i· philotrum
Juraſeli idem quod supra
Jusitab ·i· gariofilata
Jurga ·i· crisocolla
Jusab ·i· amomum
Jusabi idem quod supra
Justiab ·i· gariofilata
Jusicap ·i· cimbalaria
Jusicapi idem quod supra
Justitium ·i· luctus publicus
Jusoip ·i· armoniacum
Jusof ·i· Ficus lupi
Juscolles quid est lege crisocolla
Jusulp ·i· psillium
Jusuan ·i· polium
Jusquiamus quid est lege beng
Jus·i· erugo l' flos eris ꝛ falso ymo ẽ viscolles
Juuilia·i· quoddam cõditum sic vocatum
Jnula cãpana est spẽs ellenij et vocatur panax·
Jnus lithus ·i· tartarum
Jncubus et noiatur strangulatio et nominaẽ arabice albedilen et alchatum idest egritudo in q̃ homo sentit vt in somnũ egrediatur fantasma graue sup se cadens vis eius et motus·et fortas se prefocatur ꝓpter porror̃ opilatõnes et cum ab ipso sepatur excitat eam subito
Jnguinaria secm plinii est herba que & artemon prohibens dolorem inguinum etiam in manu retenta
Jngulia est quoddã conditum sic nominatum
Jnguriale nascitur intra petras ⁊ loca aspera ⁊ herba nocte tanq̃ stella in celo lucet adeo vt eã videntes ignorantes putant fantasma se videre a pastorib9 maxime videẽ lege pro ipsa assertiõ
Jnmusil est quedam spẽs calamenti
Jnquimatizare ·i· infundere
Jncuba solisequia cicorea·endiuia siluestris spõsa solis idem
Jpuris ·i· ypuris
Jrusalepidis ·i· gipsum
Jrundo·i· saguissuga pro qua lege cariaf
Jsculi quid lege caratim
Jtusemum ·i· sambucus

SEQVITVR DE K

Aalab ·i· iusquiamus
Kaalabi idem qđ supra
Kaapion ·i· vsnee
Kaasmes ·i· kesmes
Kaermes ·i· grãtinctor̃ aeri ·i· lacca
Kaitamon est lacrimus arboris mirte similis gustu bromoso hoc marie timiamatibus admiscetur mirra et storace admixtis vt gratius fumiget
Kapsum ·i· pumex
Kaudarz ·i· granum fenugreci
Kaudati idem quod supra
Kaudal ·i· agrifolium
Kabas·i· tinctura rubea facta ex lacca
Kabaloti ·i· granum mi
Kabar ·i· capparus
Kabelmetheld ·i· auellana
Kabelion ·i· ypericon
Kabesar ·i· fisamus
Kacabum ·i· cacabum
Kaccabum quoddaz est rupis kaccabum faciẽs florem rubeum quod in medicinis nullius est efficatie·Est aliud kaccabuz quod oritur in planicie et locis pinguibus et est spẽs strimgni pro q̃ lege strimgnũ·Est similit' aliud kaccabũ qđ vocatur kaccabũ veneris pro qua·l·l·nenufar
Kacessia ·i· kachessia
Kachessia debet dicere et non kacessia et est mala habitudo que precedit hydropisim

Racifiat ·i·enula
Racif ·i·fungus
Rachiros ·i·ſemen ferule
Racule ·i.cardamomum
Racur ·i·ozimum
Racuri idem quod ſupra
Radar ·i·pumex
Radalf ·i.ciperus
Radalfi idem quod ſupra
Radea ·i·volubilis
Radiaſtor ·i·pſilotrum
Radil ·i·litium
Raduſtir ·i·polium
Raduſtiri idem quod ſupra
Radus ·i·vas
Rafas ·i·epatica
Rafaſi idem quod ſupra
Rafaſiot ·i·anzaruta
Rafiar ſerendi ·i·aſpaltum iudaicuz
Rafri quid eſt lege nakala
Rafril idem quod ſupra
Rafforiaſin ·i·ſcordeon
Rafur ·i·camfora
Raffor idem quod ſupra
Rafurach ·i·bdellium
Rafurai ·i·ceterac
Rahaleb ·i·lenticula aque
Rahair eſt ſpecies cucumeris
Rahas almodica·i·herba ſimilis aneto humido et folia eius ſunt ſicut malua et poma eius pua. et ſmoluitur ſup arborem ſicut volubilis
Rakal ·i.cardamomum
Rakabi ·i·aiſdo
Rakaſan ·i.praſſium
Rakengi eſt ſecunda ſpēs ſtrimgni
Rakeugi idem quod ſupra
Rakeub ·i·kakabum
Rakſen ·i·bihar
Rakille herba facta ſicut vſnen ſalſi ſapozis et eſt herba purgatiua aque citrine
Rakillei idem quod ſupra
Rakie ·i·Flozes ſimiles violis et ſunt cheiri
Rakocbimon·i·malus humoz laborans
Rakol ·i·cardamomum
Rakilem ·i·abzotanum
Ralatabas ·i·platanus arboz
Ralamuiche calamentum
Ralamita carta idem quod ſupra
Ralangie·i·cibus qui fit ex pulmone et corde a epate inciſis minutim cuz oleo mixtis in quo p9 remotionē p̄dictoz ponitur parum aceti et oua et crocus
Raltat ·i·Ferula
Ralendula quid eſt lege karannus
Ralop ·i·cretamus
Ralepi idem quod ſupra
Rali eſt planta in litteribus maris naſcens ſimilis vermiculari pinguis et ſalſa que cōbuſta cinis eius cōglobatur in maſſā que noſtro ideomate vocatur ſeda ex qua fit vitruz ſal vero qui in eius decoctione quādo fit vitrum emanat eſt ſal alkali et dicūt arabes q̄ kali eſt ſpēs vſnen Raſis vero in li·diuiſionū cap·de dolore dentiū kali inquit eſt almen affur
Ralip ·i·milium ſolis
Rali tricum·i·herba ſanguinaria vel pedes pulli pro qua lege gallitricus
Ralliomimos ·i·nociua glans
Ralis ·i·bonum
Ralofar ·i·arſemicum
Ralofari idem quod ſupra
Ral ·i·acetum
Ralb ·i·coz
Ramac ·i.bdellium
Ramafur ·i·bedeguar
Ramafuri idem quod ſupra
Ramefe ·i·pentafilon
Ramec·i·confectio de qua fit gallia
Ramedapnes quid eſt lege camedaſnes
Ramezir ·i·fructus tamariſci
Ramefit ·i·fructus tamariſci
Rameleos ·i·kamelus
Rameab ·i·triticum

CAP. CCCLXXIX.

Ameactis ara·et iacta grece meation.latine ebulus. Sciendum q̄ actis eſt ſambucꝰ. Cameactis dicunt ebulus et ſunt plante oībus note. Vnde verſus ſambucus eſt actis ſed ebulus eſt cameactis SERA·li·agre·cap·kameacti · Kameacti due ſunt ſpēs quaꝝ vna grece dicitur actis in latio ſambucus et ſecūda noiatur in greco kameactiſ et eius eſt intentio terz enus actis et in latino ebulus·Vtus eius eſt que deſiccat et incarnat a reſoluit reſolutōe tempata·Plinius cap·cameacti eius due ſunt ſpēs eaꝝ vna aſſimilatur arboribus habētibus ramos ſimiles cannis roton dis quoꝝ coloz eſt ad albedinem·et ſunt longa· et ſunt in eis quatuoz folia aut q̄nq̄ porrecta ſuper ramos quoſlibet et ſimilia foliis nucis· minora tamen eis habentia grauē odorem a in fūmitatibus ramoꝝ ſunt flozes albi et grana ſimilia granis viridibus vel lentiſci quoꝝ coloz declinat ad purpureitatē cum ingredine· et ſunt velut in t..ceis et habent multā humiditatē habētem odorem limi et iſta ſz actis· alia vero ſpēs q̄ dicitur kameactis eſt minoz prima·habz ramos magis ptinentes herbe quadratos in quibꝰ fūt multi nodi·et folia inuicē diſtātia et ſingulis nodis ſimilia foliis amigdalis in fūmitatibꝰ ſuis minoꝝ quia habent venas et ſunt longioza eis habētia grauem odorē et in fūmitatibus ramoꝝ ſunt capitella ſimilia coronis ſupdictę ſpēi et ſemen et flos ſimiliter·et habet ramos longos groſſitudinē digiti habentes. GAL·actis ſiue ſambucus que magā quidem et arborea nec nō herbal' magis quā quidē et camezeon idem eſt ebulum vocant·ambe exſiccatiue ſtutis ſunt ſolidatiue et mediocriter diaforetice·DIAS·cap·actis duo

sunt genera vnū arborosum est hastas habens cannosas et rotondas et erectas. folia habet q̄tuor aut qñq; in hastis similia nuci regali q ob longa cum grauī odore flores sunt ei albi in capitibus hastaz. semen vero simile habet terebintho submigellū et purpureum et in modū botri cōpositum multum sucū habens. Alteꝛ genus est quod kameactis dicitur a multis vero appellatur ecliosacti. q latine ebulus sed breuior est q herbosas hastas habet quadras et nodosas. et folia in singulis nodis similia amigdale sed venosa et oblonga cum odore graui. in hastis capitella sunt similia supradictis et semē et flos. Radix eius grossitudinē digiti est habens et lōga est. POSSE. contra arteticam et podagram et ciragram derut sucus radicis eius vel curionum eius et valet contra leucoflegmaticā. contra tumorem extremitatū Fiat fomentū ex aqua salsa & coctionis radicis et curionū eius tociusq; herbe balneum factū ex aqua decoctōnis eius valet cōtra arteticam et leucoflegmaticam sucus comeactis et potissime radicis eius acceptus ad quantitatē duaz vnciaz curat laxando leucoflegmaticam hoc opatur similit̄ cristere in quo mixtuz est de suco eius. DYAS. vtus est kameacti stiptica que accepta humorē aquosum ventris sopmit et cacostomatica est. folia ipsius elixa et sūpta sicut olus ventrē molliunt et maxime coleram deponūt haste illius tenere elixe et comeste oia siliter facere possunt. Radix ipsa elixa ydropicis eximiū remedium est. Morsibus vipe ipposita et bibita occurrit cocta in aqua et fomēto adhibita duricies matricis soluit semen eius cū vino bibitum omma similiter facere nouit. Cum oleo in unctum capillos migrescit. folia eius viridia tumores spergunt polēta mixta cōbustionibꝰ imposita pstolātur. morsibus camis impposita mendentur vulneribus paracolesim faciūt sinus vulneꝛ ad sanitatē pducūt. ydropicis et surdis fomento adhibita pstolantur supfluos sonos auꝛium in auribꝰ mfusum cōpescit simiter et vermes occidit scabies et prurigines tepidū fomento adhibitum ꝓhibet. morsibꝰ venenatis occurrit acceptum sanguinē et lac coagulatuz soluit. hic et sanguisugas bibitum occidit tussim antiq̄p compescit sed recentem auget. ortonoicis calidum prodest. Reuma gule gargarismo ꝓhibet squmāticis singularē prestat effectū Vuule pēdenti subuenit. dolorem dentiū tentum in oꝛe mitigat. Actis dicitur sambucus kameactis ebulꝰ deficatiue vtutis sunt et gluctmatorie et diaforetice. tenerum ebuli cum foliis tritum et cum vino potui datum calculosis prodest. radix eius in aqua cocta ad terciam et bibita splenetiços mire iuuat.

Ramfe ·i·pentafilon
Rambe ·i·senation
Ramie ·i·fermentum
Ramirac ·i·lac
Ramich ·i·vsnee

Kamereos grece latine quercus quoniā habet folia parua similia quercus et amara et alio noīe vocatur kamedreos

Kanabel ·i·albasen
Kanabit ·i·caulis
Kanea ·i·periculum
Kantarzet est cardus vel spēs eius
Kanesim ·i·matrissiluia
Kanengi ·i·gumi pmi

CAP. CCCLXXX.

Anbel ara·gre·albasan. latine semen lumbricoz. SERA·li·agre·cap·kanbel assimilatur arene et ascendit super ipsum glaucedo et est in substancia eius stipticitas fortis et expellit ascarides Et idem auct. Almansoris kanbel vel kanabel est ca·et expellit ascarides et cadit sup terzam albam et non semimatur et est vna de rebꝰ que cadit de celo. Et idem auct. Aluismen kambel est res in qua est glaucedo solidantur cū ea olle qñ franguntur et ꝺr q repitur sup terzam in cozascem postq̄p pluit et colligitur tunc. et quando bibitur tritum expellit lumbricos et ascaridus et laxat ventrem. AVYC. li. sexto cap. kanbel. Kānbel ca. est in tercio et est semē arenosum quod cooperit rubedo que est mior rubedine lapidis in felle bouis reperti et in ipso est stipticitas vehemens interficit vermes et ascarides et expellit eos

Kanabze est tercia spēs brassice

Kam ·i·ciperus
Kamil idem quod supra
Kambzia ·i·brassica
Kanut ·i·kanne
Kanuti idem quod supra
Kanutir idem quod supra
Kapar ·i·capparus

Kapara est quedam planta spinosa quam dyascorides describit

Kapparus quid est lege caparus

Kapificon·i·rom quā latine capreuella vocant ē et lapatium acutum

Kapocareos ·i·carpobalsamū
Kapoliac ·i·bardana
Kapoliasis idem quod supra
Karam est ꝓpriū nomē loci
Karaka ·i·kerua
Karasis ·i·opium
Karabintus·i·apostema velaminis cerebri et ē phrenesis
Karibiꝰ idem quod supra
Karata·i·karubie semen vel silique et est genꝰ ponderis graneꝝ trium ozdei et aliqui dicunt q̄tuoz granozum
Karatidas ·i·papauer cornutū
Karab est spēs aconiti
Karaba ·i·cucurbita
Karatin ·i·lumbrici terzestres
Karabe quid lege erraticum

Karatidas ·i·memit
Karbanos ·i·cancer marinus
Karda ·i·cicer erraticum
Karfati ·i·cinamomum
Karnabati ·i·caruí
Kartam ·i·cartamus
Kareo ·i·semen ferule
Karbeth ·i·elleborus
Kardel ·i·sinapis
Kardemen ·i. cardi mem
Karbet ·i·tortelle
Karme ·i.carmet
Karmem ·i·grana tinctor
Karmem idem quod supra
Karmezich ·i·fructis tamariſci
Karmene·i·ꝑpens non interficiens morſu tantū ꝑmo viſu et auditu ſiue ſibillo
Kartetica ·i.leucoflegmatica
Kanerzir ·i·fructus tamariſci
Karion eſt fructꝰ nucis regalis
Karidia ·i·nux regalis
Karia idem quod ſupra
Karion idem quod ſupra
Kariana ·i·perſica
Karion baſilicon idem quod ſupra
Karion ponticon ·i·nux auellana
Karma ·i·caruí
Kardia ·i·kardiaca paſſio
Karfifir ·i·apij ſemen
Karnub ·i·ſiliqua
Karfibc ·i.ſemen tamariſci
Karon ·i·mugat
Karol ·i·apium riſus
Karpo ·i·ſemen
Karpobalſamū ·i·fructus balſami
Kartomi ·i·arbor karabe
Karumfel ·i.gariofilus
Karmuſel idem quod ſupra
Karubia ·i·ſiliqua
Khas ·i.lactuca

CAP. CCCLXXXi.

Aramos vel kalendula·Plinius capitulo kalendula eſt herba cuius ſtipes plurimos habet ramos folia eius ſunt ſimilia foliis comize maioris· ſed angu ſtiora et pinguiora cum aliquali viſcoſitate et odore graui velut comiza. flos eius auroſus filis aurigali vel butalmos. ſemina eius ꝙ plurima ordinatim poſita in capitello quodaz habentia formā cormculoz et ipa ſemina ſunt piloſa aliqualiter eſt ca· et ſic·cōplexionis· POSSE· virtutem habet ſtringendi cōfortandi et deficcādi otra dolorem dentiū puluis eiꝰ ſi inuoluatur in bombice et dētibus applicet ſtatim dolor ceſſat ſimiliter naribus intromiſſa vermē qui eſt in dente occidit contra roſulas pedum valet femētum ex ea factum

Karambi ·i. braſſica
Karanea ·i·arbor cornus

Kear ·i·citrullus
Keadi quid eſt lege headi
Kearſeambar ·i·caſſiafiſtula
Keiſim·i· leuiſticum vel ſiſeleos cāpeſtre et eſt herba ſimilis ferule habens ſemen album ſimile lenticule pro qua lege leuiſticum
Keiſim cāpeſtre idem quod ſupra
Keiſmi ·i·abrotanum
Keilus·i·pmixtum vel permixtō
Keiba ·i.gūmi
Keikenk idem quod ſupra
Keiken·i·lacrimus arboris ſimilis mirre guſtu bromoſo hoc maxime timiatibus admiſcet mirra et ſtoracc admixtis vt gratius fumiget
Keiben·i·lapis qui eſt ſicut cancer
Keiken eſt kancamon et eſt lacca
Keizargen ·i·lingua bouis
Keicambe idem quod ſupra
Keiſen ·i.bibar
Keba ·i·bdellium
Keban idem quod ſupra
Kebalon ·i·tapſia
Kebeum·i·quoddā tuberum genus adunatū in magnitudine teſticuli
Kebum ·i.epar
Kebēzkeerzſenz eſt genus quoddā fungoꝝ
Kebikegi ·i·portulaca hñs lac
Kebikerigi ·i·lupinus ſilu eſtris
Kebikengi ·i·apium riſus
Kecane eſt quoddā genus cataputie cuiꝰ folia ſunt ſimilia foliis ſtringni
Kecanei idem quod ſupra
Kekeengi quid eſt lege hameb
Kechengi idem quod ſupra
Kechelab ·i·marubium
Kedehelingi ·i·arſenicum
Kedzia ·i·cedzia
Kedzos ·i·cedrus arbor
Kedus ·i·ceterac
Keduſi idem quod ſupra
Keduſirus ·i·aurius
Kefalaga ·i·cefalargia et eſt dolor capitis
Kefali ·i.caput
Kefalokomida ·i·lens capitis
Keffati indi ·i·coſtum dulce
Kefe ·i·cinamomū
Keffe idem quod ſupra
Kefo ·i.cucumer aſininus
Kefoi idem quod ſupra
Kefoil idem quod ſupra
Kakabze ē vna ex pēbus vernicis et ē fuligo
Kehal ·i·amomum
Kekil ·i·mellilotum
Kekikenb ·i·biboengi
Kekiken idem quod ſupra
Kekelangi ·i·confectio inda et elagie·i·cibus qui fit ex pulmone cordis
Kepate pro qua lege kalangie
Kelagon ·i·acetoſa
Kelengi ·i·confectio inda

Kele •i.ermia
Kelel idem quod supra
Kelmes •i.kermes
Kelileluet lucalit •i.mellilotum
Kelilech •i.abrotanum
Kemac qui dest lege altagumach
Kema •i.ciperum
Keme •i.galbanum
Kemes •i.grana tinctoꝝ vt apparet si leges lapis stellatus et mesue de medicinis laxatiuis
Kemelium •i.spēs de mest nigra mortifera et est laureola
Kemedeki est spēs camomille
Kemesir •i.opoponax
Kemie •i.kemat sam istud signficat in plurali quod illud in singulari
Kemosis est vehemens tumor oculoꝝ
Kemosis idem quod supra
Kemos •i.psillotrum
Kemunabiat •i.cimmum
kemul •i.antera
Kemuli idem quod supra
Kenamides •i.grana vuaꝝ
Kenkamides idem quod supra
Kelar •i.folium
Kenabar •i.balsamita

CAp. CCCLXXXij.

Enne •i.bezahar siue berzat kenar in lapidario suo est quidā lapis mꝰ tum carus regib9 qui generatur in oculis ceruoꝝ in oriente qui cum serpentes comedunt deponētes semium vt forciores fiant intrant flumē vbi morant īmersi vsq; ad caput tā diu quousq; sentiant ꝛrutem venem sepatam. interea lacrimā emittūt que coagulata in ocuꝰ interdum vsq; ad magnitudinē nucis deficcatur donec cadat cum de flumine exierint. et sic inuenitur. et hec 8r venenoꝝ tiriaca
Kenech albedi •i.galbanum
Kenkeret •i.gūma acorsof
Kenon •i.almugat
Kenolion •i.valeriana
Kenoli idem quod supra
Kenuuurij •i.kenenuuri
Kennat •i.keua
Kennan idem quod supra
Keposar. i. figillum salomonis et ē herba sic nominata
Keposari idem quod supra
Kepfos •i.auis merulus vel merulus
Kerati •i.siliqua
Keras •i.cornu
Keratos elafij •i.cornu cerumum
Kerates est pondus fiptuz a semie filocaracte ꝛ scd̄m Auic. et Jobem Sera. est pondus ponderans grana. iiij. ordei
Keratia •i.siliquaꝫ qd̄ arabes vocant harimob
Kerasea •i.cerasea
Kera •i.tunica cornea oculi
Kerphadarsmi •i.citrum
Krepuli •i.crepula
Kretal •i.mumia
Kereal •i.vsnen
Kerbet •i.elleborus
Kercetas •i.papauer micomis
Kerfe. i. cortex cuiusq; arboris
Kerfe aromaticū •i.cortex colorem hñs purpureum et saporē gariofili absq; dulcedine cinamomi q̄uis dulcius sit q̄ gariofil9 et aliqui ponūt pro eo cinamomū
Kerkesche •i.cucube
Kerkeme •i.curcuma
Kermes •i. coccus vel 8r tinctura facta cum lacca vt apparet si leges aec
Kermet •i.Fex kitran
Kersenne •i.orobus
Kersemie idem quod supra
Kersenai •i.prcina
Kertum •i.menfis
Kerui idem quod supra
Kermich •i.oximel gariofilatū
Kerudenen est quoddā granū quo caremus ꝓuocans vrinam et menstrua
Kerundenen idem quod supra
Kesabor •i.arsemcum
Kese •i.herbus
Kesearire •i.horripilatio
Kesen •i.cortices glandiuz
Kescen •i.quoddā genus fungi et tuberꝝ aduna tum ad modum testiculi
Keste •i.cina momum
Kesmes •i. passule sine nucleis vt apparz si leges litteram harim
Kessen •i.cortices glandium
Keste •i.herbus
Kestris •i.piscis mugilus
Kesibe sunt fustes migredini attmētes radicib9
Kesikegi •i.arsemicum
Kestio •i.vectonica
Keso cimbalaria
Kestros helmige. i. lumbricus ventris
Kest ara. vocatur cibus qui fit de simula ordei et lacte acetoso butiro extracto et fit ad magnitudinē magnaꝝ pillulaꝝ
Kesum •i.abrotanū
Kesumi idem quod supra
Kesumen ℨ. i. et grana. v.
Ketana est quoddā genus catapucie cui9 folia sunt similia foljs strigni
Ketha vel arika •i.catapucia
Kezai •i.pimpinella
Kezair idem quod supra
Kezaf. i. titimallus vel anabulla
Kezef •i.arbor draganti
Kezed idem quod supra
Kez. i. fuolloli pro quibus lege seta
Kianos est q̄dam spēs colozis. lege cianeus
Kiantis •i.faba
Kiachus •i.ciathus

Riar .i. citrullus
Riarsarabar .i. cassiafistula
Rieth .i. galbanum
Rien locus quidam est
Riem idem quod supra
Riudion .i. semē mmoris mezereon ℓ cocogdij
Riudioni idem quod supra
Ribar .i. acetosa
Rabari idem quod supra
Ribasuf .i. epatica
Ribil .i. sticados
Ribili idem quod supra
Ribrit .i. sulfur
Rica .i. malus appetit9 qui otingit mulieribus pregnātibus comedētibus lutū vel pontica
Rida .i. turdus auis
Ridamimum .i. malum terre
Ricta .i. kica
Riare .i. dragantum
Rikire idem quod supra
Ric .i. galbanum
Ryda .i. yrcina
Ridaloi .i. ypericon
Ridalo idem quod supra
Ridia .i. cimbalaria
Ridria .i. cedria et est gumi cedri
Ridra idem quod supra
Ridonia .i. citonia
Ridol .i. spargula
Ridomon .i. artetica et est herba
Riga .i. cordumemi
Rigal .i. matrisiluia
Rigali idem quod supra
Ribil .i. omia instrumēta gressus vt cossa crus pes
Rigili idem quod supra
Rikabaut .i. satirion
Rikabal .i. palma cristi
Rikabali idem quod supra
Rikidos .i. cicados et est galla
Rikide .i. dragantum
Rikiban .i. brionia
Rikil .i. grana granatoz silvestrium
Rilaru .i. filix
Rilamia .i. cadimia
Raldaru idem quod supra
Rildim idem quod supra
Rilex .i. salis de oriente
Rilke .i. ordeū excorticatū et fricatū q coctū cū multa aqua .et ē illud q8 vocaī ptisana ordea = cea et ē far ordei pfecte coctum
Riliam .i. venter vel fundus stomaci
Rilia idem quod supra
Rilio .i. sparagus
Rilile .i. mellilotum
Rilimachus idem quod supra
Rilil .i. mirabolani citrini
Rilidonion .i. celidonia
Rilit .i. sparagus
Rilij .i. corona regia

Rilimi .i. cadimia
Rilimia idem quod supra
Rilkil grana granatoz silvestrium
Riloliol .i. celidonia
Rildolion idem quod supra
Rildolioni idem quod supra
Rilus .i. sucus
Rulib .i. canis
Rilduar .i. cedar
Rimar .i. zimar
Rimaloc .i. abrotanum
Rimaloc idem quod supra
Rimia lepra .i. fabe farina
Rimia .i. cadimia
Rimiadon .i. balsamita
Rimolea .i. cimolea
Rimobor .i. pubex
Rimosarch .i. scordeon
Rima .i. galbanum
Rmarium .i. catulus canis
Rinamomū .i. cinamomum
Rimarion .i. kmarium
Rinna .i. cardus
Rineki .i. squinantia
Rinelion .i. amomum
Rinelion idem quod supra
Rinikion .i. herba que assimilatur asse fetide et cum ea abstergitur vitrum
Rindikion idem quod supra
Rinkil .i. ros marinus illud vocabulum ponitur in ātidotario damascem .vj. qui incipit zucarum alkikil vel alkinkil et est post vj. qui incipit zucarum buglossatum
Rinomia .i. musca canina venenosa
Rinos batus .i. cinos batus
Rinosbaton idem quod supra
Rinodentes .i. canim dentes
Rinopotano .i. canis fluuialis et est castoreum
Rinoglosson .i. cinoglossa
Rincom prasimō .i. tortura oris
Rinusol .i. apium risus
Rinup .i. prasium
Rincus .i. lotincu
Ripatissos .i. cipressus vel semen eius
Ripar .i. epatica
Ripari idem quod supra
Riperum .i. ciperum
Riperon .i. laurcola
Riperion idem q8 supra
Rippus .i. stercus quod est fimus
Ripsus idem q8 supra
Ripsusi idem quod supra
Rirada .i. duricies
Rirau .i. karates
Rirates idem quod supra
Rirades .i. sercfa
Riramenon .i. napta
Rirtas .i. karta
Rirem .i. mentastrum
Rirferdarsmi .i. cinamomum

Kirke — idem quod supra
Kirte — .i. varices
Kiri est flos qui redolet vt gariofilus et ē keiri
Kirki est quoddā os ex ommibus ossibus tibie
Kirzion est spēs timee capitis que facit foramina manantia sanem simil̄ melli differt aut ē ab acozis magtudme foramm̄ Paul9 cap. de acozis
Kirzis epatis — .i. gibbi epatis
Kirul — .i. serpillum
Kirukes dicunt greci latine colores quibus tinguntur panni
Kiroun — .i. cartafilago
Kisa — .i. grana solis
Kisal — .i. gentiana
Kisapon — .i. saponaria
Kisarkasalista — .i. cassialignea
Kise .i. cibus qui fit de simula ordei
Kismes .i. passule sine nucleis
Kismez — idem quod supra
Kisseron — .i. pulex
Kisobran — .i. dicuta
Kismos — .i. edera
Kissos — idem quod supra
Kissokokilion — .i. bacca edere
Kiscos — .i. agnus castus
Kisch est cibus qui fit ex simula frumenti aliqñ ordei macerati in lacte acetoso qui faciunt pillulas maiozes ciceribus et deficcant et conseruant has coquūt cum carnibus vel pinguedine elixātes et est cibus infrigidatiuus in almōsoze iubetur dari dyabeticis. et dz etiam kisch ipsa simula farine vel ordei cum lacte acetoso cocta
Kiff est nomen mēsure et est idem quod kist
Kist est nomen mensure .Jo. Sera. libro vij. de confectōe electuarij de citonijs auct. gal. que ex ea est romana est libra .i. ʒ. Idem Auic. cap. de sciatica kistum est cotille due
Kita — .i. vsnee
Kitran — .i. alkitran
Kitramon — .i. cretanus roman9
Kitelimir — .i. cucumer agrestis
Kitbelimir — idem quod supra
Kitria — .i. itrum
Kitira — .i. dragantum
Kitisucus — .i. folia diaforetica.
Kitra — .i. citbara
Kitrimos — .i. color citrinus
Kirum est genus arboris que facit gūmi quo corpora vngunt̄ ne putrefiant et vocat̄ arbor morruorum
Kitbum — idem quod supra
Klidbemmia .i. purgamē sarmentoz
Klimas — .i. gradatio
Klimopodbes — .i. chimopodion
Krisolocanna — .i. atriplex
Kriti — .i. ordeum
Krimon — .i. lilium
Krikinum — .i. cartamum
Kimoides sunt frustra simul vel grana parua
Kios — .i. aries
Kirios — .i. frigus
Kriss — .i. iudicium
Kritarion — .i. ordeolus oculi
Krite — .i. ordeum
Kritana — .i. cretanus marinus
Koab — .i. lac acetosum
Koalos — .i. aranea
Koatan — idem quod supra
Koba .i. auellana indica. et est fructus qui vocatur faufel
Kobastron — .i. spodium
Kobus — .i. panis
Kobus bacce .i. nux sarch que vulgo meleche sta dicitur
Kobal — .i. epatica
Kobali — idem quod supra
Kocaston — .i. virga pastoris
Kochia — .i. papauer
Kochi est quoddā animal marinum quod vulgo dicitur vitulus marinus pilosus habēs quatuor pedes similes pedibus catuli. et parit catulos q̄ exit ad terram interdum ad pascua.
Kodie — .i. conche codee
Kokon — .i. coccus
Kocrosan — .i. vsnee
Koda — .i. fragaria
Kodalf — .i. sponsa solis
Kodalfi — idem quod supra
Kodia — .i. papauer
Kodil — .i. muscata
Kodianthos — .i. nenufar
Kobol — .i. puluis oculorum
Kobobran — .i. tucia
Kobolab — .i. oculus christi
Kokium — .i. chochi
Kochimulum — .i. prunum
Kokmos croceus cochimus sanguineus color rubicundus
Kolauiscos — .i. racemus
Kollauiscos — idem quod supra
Kollasticon — .i. purgatorium
Kolembas — .i. olive
Kolembras — idem quod supra
Kolefia — .i. trifolium
Kolimbas — .i. kolembas
Kollirion — .i. collirium
Kollitrac — .i. ceterac
Kolofonia .i. resina frixa vel composita q̄ est pix greca
Kolon — .i. intestimū penultimū
Kolus — .i. anus
Komason — .i. vmbilicus veneris
Komasion — idem quod supra
Komasi — .i. almea
Koma — .i. calx viua
Komidion .i. gūmi cuiusq; arboris
Komidan — .i. alcanna
Komidascalum — .i. iumperus
Komon .i. cicuta que dicitur comos
Komertes — .i. puluis

Romaf ·i·almea
Romaliop ·i·culcafia
Ronalif ·i·melliſſa
Rones ·i·biſtorta
Rondes ·i·condiſi
Ronder ·i·olibanum
Romis ·i·cimis
Ronditos ·i·vinum cum ſpēbus conditum
Rondiſal ·i·balſamita
Ronoſi ·i·culex
Ronopeum ·i·cooptoriū lecti
Ronos ·i·pinea
Ropar ·i·viſcus
Roparion ·i·biſtorta
Roppar ·i·herba fullonum
Ropos ·i·ſtercus caprinū vel quodcūq
Ropros idem quod ſupra
Roprofi idem quod ſupra
Roial ·i·ceratlus
Rozat ·i·ſeration
Rozabion ·i·almea
Rozi ·i·pupilla oculi
Rozion ·i·koziandrum
Rozi ca eſt fluxus reumatis ad nares
Rozions ·i·comi
Rozon ·i·corium
Rokema ·i·crocemagna
Rozlobar ·i·cimbalaria
Rozul ·i·fiſeleos
Rozdumem ·i·carui agreſte
Rozdumen idem quod ſupra
Roſſem idem quod ſupra
Kromion ·i·cepe
Krommon idem quod ſupra
Ruat ·i·teſa
Ruactil ·i·blacceb ſancia
Rual ·i·mirtum
Ruit ·i·mirtum
Ruith ·i·gīmi
Ruitabel ·i·bdellium
Ruil ·i·ſene
Rubaſon ·i·polium
Rubaſion idem quod ſupra
Rubulas ·i·cicorea
Rubece ·i·malua

CAP· CCCLXXXiij·

Vbebe·i·damirta velborōgi ara· latine cubebe. SERA·li·agre·ca pitulo kubebe·Kubebe eſt planta habens folia mirte domeſtice mſi qz ſunt latiora eis et fūmitates eoz fūt acute ſicut fūmitates lā cee·et habet fructum totondū aliquātulum de· preſſum et latum int er folia eius reptum qui qñ matura tur vergit ad rubedinē·inter ipſum eſt granum triangulum·et habet ramulos ſimiles ramis plante dicte laros egredientes ab vna ra dice ſicut agreſtis difficile frangibiles longos circiter brachium vnū plenos foliis·et fructus eius ponticus declinans ad amaritudinē·et co· lor eius declinat ad rubedinem·Et idem poſtq̄ ogregaui inter ſermonē dyas·et gal·ſup omnē herbam inuenī q̄ gal·non memorauit mirtū a· greſtem·Et dyas·nō memorauit kubebas et vi di q̄ deſcriptio galieni ſuper kubebas eſt deſcrip tio dyas ſuper mirtum agreſtem · Plinius ca· pitulo de kubebis ex eis ſunt domeſtice et ſil·ueſtres ſunt em̄ fructus cuiuſdā arboris in pti· bus indie naſcētes et ſunt trium gener fūt em̄ ſilueſtres que ſunt minores et ſunt ſaporis acu· ti ſicut piper et ſunt graues intus plene breuis ſtipitis·ſunt eti ā alijs ſuperioribus ſilueſtres ma· iores pōderoſe fiūt er et plene amari ſaporis ſu perioribus meliores ſunt alie que ſunt domeſti ce cibus p̄dictis laudabiliores interiꝰ manes le uis ponderis longi ſtipitis· modice amaritudis in fūmitate habentes planicē aliquā et vbi cō iungitur ſtipiti cōcauitas eſt quedā cum maſti catur fumoſitas quedā euaporabilis ad cerebrū eſcendit cum ſimpliciter ponitur iſta intelligiē virtus eſt in foliis et in ſemīe eius ca·ſunt q̄ ſic· temperate·POSSE.SERA. ſemen eius bibi tum vrinaz ꝓuocat·mēſtruis impat calculos ve fice frangit·hyſtericis et cefalargicis medicat Radix eius cum viridis eſt a multis pro ſpara· go comedit̄ que amara eſt et diuretica Et idem auct·gal·eſt medicina filis fu in ſapore ſuo et vir tute mſi quia eſt ſubtilior multū ideo fit aperitiua opilatōnum que ſunt in corpe toto et prouocat vrinam· et mūdificat renes a lapide qui gene· ratur in eis et eſt bona gutturi et ſtrīgit ven· trem·Paulus cap·de kubeba Kubeba valet con tra frigidum reuma et confortat cerebrum
Rufozad ·i·phillotrum
Rufomil ·i·praſſium
Rufozdarſin·i·cima momum vel ſpēs eius
Rubulb ·i·antimonum
Rubul idem quod ſupra
Rubulungen ·i·galanga
Rulas ·i·culcaſia
Rulbas idem quod ſupra
Rulkaſi idem quod ſupra
Rulef ·i·ſalix
Rulepium ·i·mentaſtrum
Ruleba ·i·ciperus
Rulu ·i·vſnee
Rulumar ·i·gariofilata
Rulbruchelbir ·i·pollitricum
Rulk ·i·milium ſolis
Rumar kotula fetida
Rumari idem quod ſupra
Rumarch ·i·oximum
Rumetre ·i·pira
Rumetear ·i·polium
Rumetan ·i·arſemcum
Runte ·i·affodillus
Runtelion ·i·kalendula
Runteliom idem quod ſupra
Ruran ·i·pix liquida
Ruret ·i·porrum

Kuration ·i·vnce
Kurtas ·i·carte
Kurt ·i·gūmi arabicum
Kuſamuz ·i·malab
Kuſati ·i·filius ante patrem
Kuſt ·i·coſtus
Kutubut idest color ſanguis putrefacti in facie. et eſt ſpēs melancolie que nciatur cutuben quia eam habens fugit abſq ordine· et eius inceſſio eſt diuerſa et kutubut ſ̄ter eſt beſtiola exiſtēs in ſup̄ficie aque que ſup eam mouetur diuerſis motib9 ſine ordine. et quacūqz hora aliq̄d aliud accidit ei fugit ex eo quod ipſi accidit demde apparet et ſt beſtiola non quieſcens· et dicitur vulpis alahamatu verum tamen magis ſimilia ſunt duo prius dicta

SEQVITVR DE L

Aaf ·i·ſene
Laaman idest ſtercus columbinum
Laafacon ·i·mellilotum
Laapat ·i·praſſium
Laeg ·i·gladiolus
Laegi idem quod ſupra
Laegifor ·i·zedoaria

CAP. CCCLXXXIIij·

Aieralmarien ara·grece libanotida la Roſmarin9. SERA·li·agre laieralmarien inquit eſt arbor marie·et eſt Alpinalfac·et eſt racola. Et dic̄ auct· dyas· Species libanotis ſunt tres. vna eaz̄ habet ſemen quod noiatur fachi· et habet folia ſimilia foliſs maratri niſi q̄ ſūt latiora paz̄ groſſiora et extenditur ſup terrā circulariter habens bonū odorem· et longitudo ſtipitis eius ē vnius brachij et plus· et habet multos ramulos ſuper quoz̄ ſūmitates ſunt capitella in quibus eſt ſemen albuz̄ ſimile ſemini plāte que ſt ſpondilion mundū angulorum· acuti ſaporis cui9 odore eſt ſimile odori refine pini. et quādo maſticatur mordicat linguā· Radix vero eius eſt alba multum cuius odor eſt ſicut odor thuris. Eſt a ſpēs alia ſimilis ſup̄dicte niſi q̄ ſemen eius eſt latum mgz̄ ſimile ſemini plante ſpondilion hns odorem bonum ſed mordicat linguā· et habet radicem exterius nigram· interius vero albam· Eſt ſpēs alia filis ſup̄dicte niſi q̄ ipſa non habz ſtipitem nec ſemē nec florem et naſcitur libanotis locis petroſis et agreſtib9. POSSE·SERA auct·gal·Vtus ommū ſpēz̄ eſt ſimilis ex hoc q reſoluit· mollificat· abſtergit et mcidit· et ſuc9 herbe q̄n miſcetur cum melle curat obſcuritatez viſus que fit ex humiditate groſſa· ſed ſpēs illa que habet capitella quā romani Roſmarimū vocant q̄n datur in potu confert hyſterico· Idem auct· dyas· emplaſtz̄ ex foliis cuiuſq ſpēi confert fluxui ſanguis emorroidaz̄· et ſedat apoſtemata ca· am· et extenuat emorroidas egredientes et maturat ſcrofulas· et apāta difficilis maturatōis· q̄n radix eius adminiſtratur ficca cuz melle mixta mūdificat· Et q̄n ſumitur in potu cū vino confert tortionibus ventris· et cōuenit morſib9 venenoſis· puocat vrinam et mēſtrua· et q̄n fit emplaſtrū cū ea humida ſoluit apoſtemata flegmatica· et q̄n exprimitur ſucus radicis eius et aliaz̄ ptium eius· et miſcetur cum melle et fit inū collirium acuit viſum· et ſemen eius quādo ſumitur in potu facit oia hec· et q̄n ſumitur in potu cum pipere et vino confert epilenſie· et doloribus pectoris antiquis· et hyſtericis· et q̄n miſcetur cum oleo et linitur inde corpus puocat ſudorem et ſic confert hydropiſi· et teritur et miſcetur cum farina loli et aceto et fit emplaſtrū conferēs attritiom lacertoz̄ et podagre· et q̄n miſcetur cum aceto forti curat morfeam· ingreditur autē ſemen eius in ſirupiſ· vez̄ ſemē illi9 quod ſt fachi non eſt adminiſtrandū in potionib9 que ſunt ad cancrū· Sed libanotis quā romani vocāt roſmarinū· et eſt planta quā multi ponūt in coronis habet vrgas multas non groſſas flexibiles humidas· ſup quas ſunt folia multa denſa ſubtilia longa· et habet vtutem calefactiuam et deſiccatiuā multam· et admiſcetur rebus quibus abluitur caput et puluerizatur de ea ſup caput· et dimittitur ſic tribus diebus et poſtea abluitur et cōuenit oculis quibus curunt humiditates· et confert hyſtericie· Et idem auct· Abenmeſuay eſt ca· et ſic· in tercio gradu et cōfert cotize frigide· et alcohol cum eo et melle confert aque deſcendenti ad oculum

Laurcuma ·i·electrum
Laucrud ·i·lapis lazulus
Lauda idest quoddā os quod in poſteriori capitis eſt factum ſicut inuerſa et eſt ſupra
Laudime ·i·ſempuiua
Lauria ·i·mellilotum
Laurus quid eſt lege gara
Laurus alexandrie quid eſt lege daſnoides
Laureolus quid eſt lege quod ſupra
Lauzamar ·i·amigdala
Lauz idem quod ſupra
Lauze idem quod ſupra
Laucanar ·i·flos amigdale
Lauriſoatium ·i·camedapnes
Laudume ·i·ſempuiua
Labar·i·lentigo que naſcitur circa aquas folia habet rotonda et floſſellum exalbidū eſt actris et diuretica lege gabaleb
Laban ·i·olibanum
Labe ·i·manica cultelli
Label ·i·cimar
Labeſerch ·i·bbellium
Labea idest ſpēs titimalli
Labrum veneris·i·cocogmidiuz· quidam dicunt

quod est dipsacos
Labrusen .i. ypericon
Lacara .i. acetosum
Lacaba tabaco .i. borax
Lacca quid est lege aer
Lacertus Anic. eius natura vicina est stelliomis sed est melior eo. eius stercus acuit visum et cō uenit prurigini et albugini oculorū
Lacerana .i. olera
Laceri herba est quam ignoro habens folia fic anagallus
Lacertola aque .i. stimeus
Lactel .i. mel
Lacteris nomē est herbe cataputie mmoris et semis eius qñ simpliciter pomē pro semine intelligitur et quid est lege cataputia
Lacterides idem quod supra
Lacitis .i. cataputia
Lachitis idem quod supra
Lachiri grece latine cicercula gal. lachiri consimile vtute quidem est lachiri faseolis vtuntur autem his plurimi qui secūm veram asiam rustici vtutem quidem similez habent faseolis grossiorem quidē substanciam et ꝓpter hoc sunt magis illis nutritiue
Lacticimium .i. omms planta habens lac acutuz et est solutiuum
Lacora .i. acorus
Lacoria idem quod supra
Lacuna .i. terra sigillata
Lactuca domestica quid est lege hachas
Lactuca marina .i. titimallus

CAP. CCCLXXXV.

Actuca asini vel muscellina quod idez est latine grece anchusa ara. abuglisse vl' smarē vel sincaren

DIAS. cap. de anchusa lactuca asini siue anchusa sunt eius tria genera quaꝝ vna folia habet lactuce similia. sed acuta pilosa et aspera et nigra et spinosa Radix est ei digiti hadēs grossiciem et coloris sanguinei in estate potissime inficiens digitos. nascitur locis cultis folia plurima habens in gyro super terrā spansa. lege eaz mensē Februarij. Radix eius vtutis est redarguentis et stipticātis. POSSE. cōbustiombꝰ medetur cera et oleo addito vulnera renuz optime curat. ignem sacrū cum polenta extinguit. maculas corpis et lepras cum aceto impositа mundat. suppositа mēstruis impat. aborsuz facit. Eli patura eius stericis mulierꝫ recte adhibetur nefreticis et splencticis opitulatur. febrientibꝰ cū mulsa datur. non fabrientibꝰ cum vino. folia vē trem stringunt cum vino bibita. ipsaq herba 8 coctōne arcuatū morbum sanat. Item in oleo 8 cocta cum cera vstionibus et vlceribus difficulē cicatrizantibus apponē. Est alia anchusa quam multi Alchoidion dicūt supradicta paruior est qr folia minora habet et asperiora flore virgas similes vt supra super quas florē purpureū aut ferreum profert. radices rufas habet q oblongas nascitur locis arenosis. Vtus est radici q foliis eiꝰ vna. POSSE. morsibus venenatis occurrit sed et manducata et bibita et collo ligata vim venenoꝝ non admittit. eius folia si masticata cōspueris ypentem occides. Est alterꝫ genus simile supdicte sed minus semē habet colorē ferreum. POSSE. istud siliter masticatum et cōsputum celerius serpētibus infert mortē. Radix ipsius cum cardamō et ysopo bibita mō ori fabi vniꝰ lūbricos latos occidit. GAL. vi. simphar. cap. anchusa. Anchuse vere non eiusdem omnes sunt vtutis. nā ea quidē que anomachia appellatur stipticantē simul et subamarā habet radicem sufficientē quidez corpi condēt sare ac mediocriter subtiliare. et abstergere q lauare colericos et subtiles humores. dictū est aūt in prioribus q pontica qualitas admixta amare nata ē hoc facere. POSSE. valet ad hyteritiā splencticis et nefreticis vtilis est. Est autem sufficiens infrigidare cataplasmata ꝙ cum farina ordeacea herisipillatis cōferre. Abstergit aūt non solum bibita sed de foris apposita ꝙ obrem morfeas et lepras sanat cum aceto. Radicis quidem opa sunt hec et vtutes opationū hec quidez dicte sunt. Frondes vero plāte 8biliores radice sūt non tamē excludunt ab actu stipticandi et ficcā di. vnꝰ et diatriā sanare cum vino bibite ea etiā que appellatur anchusa herisipilātibus cōuenit siliter et radicē habz stipticiorē anomachie eiꝰ vero que anothali et alcibiadō vocatur virtus quidē est farmaco fior. et mox igitur et pluꝰ habet acredinis ꝙ ad gustū et serpentibus et morsis sufficit cōpetit cataplasmati apposita et cōmesta. Reliqua vero que quarta est et parua et fere innoiata quidez filis est altibidion amarior aūt et farmacofior quapropt' et ad latos lumbricos ydonea in multitudine orifabi cū ysopo et nasturtio bibitur
Lac quid est lege lelen
Lac papaueris .i. opium
Lac fisticule tarmini idest semē croci ortulani
Ladaer .i. bdellium
Ladarf .i. ypoquistidos
Ladarhasach .i. iusquiamus
Ladil .i. trifolium
Ladili idem quod supra
Ladri .i. variole
Lagana fit ex pasta azima et est lata pro qua lege heuda
Lagazaz .i. alexandrum
Lagaos .i. lepus
Lagia .i. leporina
Lagiafir .i. piretrum
Lagiafich .i. piper album
Lagocecos .i. talpa
Lagoceros .i. trifoliū leporinum
Lagos .i. lepus
Lagopos .i. pes leporinus
Lagnoptalima hanc habentes sunt qui cōducta

palbebra ſupiori oculum regere mi me poſſunt
Laguſtu ·i·ciperum
Lagus ·i·lepus
Lazuſton ·i·ſcordeon
Lahana vocatur grece omnia olera
Lahanon idem quod ſupra
Lahadrol ·i·cicuta
Laieralmanaz quid eſt lege libanotides
Laieralmanaci idem quod ſupra
Lalafa ·i·trifolium
Lalaf idem quod ſupra
Lalaſor ·i·arſenicum
Lama Plinius lamā inquit vocant arborē ſpan ſam in india et in arabia naſcentē in qua fit ma ſtix ſed infra
Lamil ·i·vſnee
Lamili idem quod ſupra
Lamuli ·i.iumperus
Lanatia ·i·ſtructū ℓ condes
Lana ſucida·i·non lota bona ē de coilo non mol lis et femoz et bene lota pro qua lege taufi
Lanam ·i·auripigmentum
Lanadachis·i·fructus mandragore feeim
Leneabellafeſin ·i·ſilob alſāmum
Landeabellafeſin idem quod ſupra
Lanfea ·i·ſcordeon
Lazeden ·i·lazeden
Lanu ·i·carrafilago
Lambruſca·i·vitis agreſtis ꝑ qua lege enātū
Landune ·i·ſempuiua
Landrus quid eſt lege nerion

CAP. CCCLXXXVj.

Apucium latine vel parella et eſt aliud q̄ lapago cuius due ſunt ſpe cies acutum .ſ. et rotundum qȝ ſic ȝ quia rotonda habet folia et acutuz acuta cum ſimpliciter ponitur pro rotondo intelligitur
DIAS. cap· de lapacio ponit quatuoz eius ge nera dicens lapacij quatuoz ſunt genera vel ſpe cies vnū quod manducatur et eſt illud qȝ voca tur in ſipidum Alterꝝ quod ȝ oxilapacium et a cetoſum lapacīū et illa eſt herba que vo ē ace toſa que in locis humidis naſcitur et in ſūmita te eius ſunt folia acuta et dura· Verꝝ melius eſt quod in ortis naſcitur· Eſt aliud genꝰ lapacij qȝ eſt agreſte et bonū minus ſimile plantagini ſu per terram ſpanſum et molle ·eſt aliud genꝰ qȝ multi zadam dicūt folia filia lapacio agreſti ha bens et virgam minorem ·ſemē ei eſt acutuz et tu fum ſiue ſubmigrū et triangulatū et viſcidū ſup virgam habens ſemē ⁊ latine ȝ lapatiū acutū valet contra ſcabiem empetigmē ⁊ ſerpigmem ſi accipiatur ſucus eius et oleū nucis et pix liqui da et ſimul buliant et coletur et colature addaē puluis tartari et fulfuris et fiat vnguētū ad apā ta maturandū lapatiū acutū trituz et in oleo de coctum et cum axungia ſupponatur· contra ſple nis duriciem ſucus lapacij acuti cuz toracе liq̄da et armoniaco et aceto conficiatur et dimittatur tribus diebus poſtea fiat decoctio et coletur et colature addatur cera et oleum et fiat vnguen tum Aqua vel vinum decoctōis eius ſoluit opi latōnem ſplenis et epatis. Contra ſcrofulas no uellas fiat emplaſtrū ex lapacio acuto et axun gia ſimul contritis· Criſpelle facte ex lapacio a cuto valēt aſmaticis ex frigida cauſa· GAL·vi· ſim·phar·cap. de lapatio Lapatium diaforetice moderate virtutis eſt. Acutum vero lapacīū mix te ſimul vero cum diaforetica et repercuſſiua pti cipat quadā qualitate· Semen vero eius habet q̄d ſtipticum maifeſte vt deſiterias et diarias sa net et maxime id quod eſt acutum lapacīū· Equi num aūt lapacīū in nemoribꝰ quidez generatur vt plurimū autē eſt eiuſdem quidē cum p̄dictis debiliozis veroꝝ virtutis· DYAS·virtus lapacij vna eſt que ventrem mollit crudū et tunſū et ca taplaſmatibus adhibitum cum oleo roſaꝝ duri cies ſpargit
Lapatiolum idem lapatium acutuz et eſt ſpecies lapacij
Lapadione ·i·lappago
Lapatum ·i·filix

CAP. CCCLXXXVij.

Appa·i·menta ſcōm quoſdam ſed falſo ſam lappa maioz eſt barda na·et eſt alia lappa dicta iuerſa q̄ habet caudā in gentē per terraz diſperſam hec herba a grecis philontropos vocatur eo q̄ ve ſtibus hominū adhereat ob aſperitatē ſui naſci tur iuxta muros et eſt bardana·Plinius cap·de lappa·Lappa eſt duplex q̄ adhereſcit q̄ in ipſa flos naſcitur non euidens ſed occultꝰ intus et in tra ſe ſemina velut animalia que intra ſe parīūt Paulus cap·de lappa· Lappa eſt duplex exea eſt maioz et minoz ·maioz vocatur bardanus la tine et grece ethiopis et eſt maſculus carens ſe mine. minoz vocatur bardana et eſt femina faci ens lappas et ſemina adherentia pannis et vo catur lappa inuerſa· GAL·vi·ſim·phar·cap.ȝ lappa arſtrīū ſiue p̄ſonatia vel lappa quod q̄dā p̄ſepidam vocāt folia eius ſunt cucurbite ſimilia niſi quatenus ſunt durioza ⁊ minoza diaforeticū eſt et ficcatiuum habet aūt et q̄d ſtipticitatis me diocris idcirco et folia eius vetꝝ vulnerū fūt ſanatiua·
Lappago eſt aliud q̄ lapatium et vocatur per ſonatia et eſt herba habens folia magna quā dy as·vocat apparme quā greci philoantropon vo cant vnde dyas·facit vnū capitulum de appar me·i·lappagine et aliud de lapatio nam primū ſcribitur per binum·p·et aliud per vnū et iſtiꝰ quatuoz ſunt genera intra que eſt herba que vo catur acetoſa vt apparet ſi leges lapatiū et q̄d eſt lappago lege apparme

CAP. CCCLXXXViij.

Apsana est quedã herba que assimilatur rapeste que grece vocatur lepidum vel gingien que secundũ dyas·cap·de lapsana est herba oibus nota·Virtutem habet viscidam sciaticis medet splenet̃icis opitulat̃ leptas mũdat. Radix eius collo suspensa dolorem dentiũ tollit·GAL·vij·sim·phar·cap.de lapsana Lapsana comesta cachochima est cataplasmata vero absterssiuum quidẽ habet et diaforetic̃ũ. Lappa inuersa quid est lege lappa

CAP. CCCLXXXIX.

Apis ematites latie. grece lithos ematitos ara·sedeneg·SERA. liagre.cap.sedeneg auct·dyas·ematites est lapis sanguineus cuius color est similis colori sanguinis aut ferugimis et melior est ille qui cito frangitur compatõne alicuius lapidis qui non est sedeneg sed spẽs eius et qui est durus nimis coloris ferugims equaliũ partiũ mũdus a sordibus habens venas cum quo pictores limpidant aurum et argentũ·Adulteratur autẽ cum lapide scisso sed discernitur qz lapis scissus seperatur in venas rectas sed non ẽ lapis scissus qui quãdo fricatur sup cotem egreditur ex fricatõne eius color bonus sed sedeneg est magis tincta rubore.Et idem auct·gal·sedeneg qñ fricat̃ sup cotem dissoluitur et sapor eius est stipticus et virtus eius est deiccatiua et mfrigidat in quantitate in qua est stipticus. POSSE·SERA. cõuenit aspitati oculi a palbebraz·sed quãdo asperitas fuerit cum apãte ca·habet fricari cum albumine oui aut decoctio ne fenugreci et quando fricatur sup cotem cõuenit sputo sanguinis iuuamẽto maxmo et cõuenit cibus vlceribꝰ qñ lmiuntur cum eo·puluis subtilissimus puluerizatur in vlceribus et aufert carnẽ supfluã et consolidat vlcera oculi et curat·et quãdo fricat̃ cuz aqua in cote sicut diximus et datur in potu stñgit menstrua·Et qñ bibitur cum vino antiq̃ stñgit ventrem et fluxum vefice. Puluis exptus cõtra imoderatum fluxum et potissime post purgatõem fluxus Recipe lapidis ematitis·ʒ.i·karabe coralli rubei pfillꝫ assati·ossis de corde cerui ana·ʒ·i·electuarij athanasie·ʒ·i· distẽperet̃ cum suco plantagims.

CAP. CCCLXXXX.

Apis piritides grece·arabice hageral marcasita latie coppa rosea SERA·libro agre·cap. hageral marchasita est lapis ex q̃ extrahitur es·et oportet q̃ eligatur ex illis cuius color est similis ert et qñ ponitur in igne saliunt ex eo sintille facile Comburitur in hunc modũ limitũ pone in ignez leuem et euenta donec fiat rubeus·deinde extrahe ab igne·Quidam ponũt eum in ignem magnum ex plumis deinde liniunt melle et iterz ponunt in ignem donec omnes ptes eius fint equaliter combuste qz fortasse primo aduritur extra et non interius·deinde exsufflatur cinis ab eo et reponitur·Et si indigetur ablutio laua eam sicut lauatur cadimia.DYAS.cap.de lapide piritide lapis piritides·i·marchasita ex quo eramẽ fit eligendus est colorem habens eraminis qui in foco missus frangitur·Comburitur vero sic melle vnctus in viuis carbonibꝰ mittitur·et flabelatur q̃diu colorem ruffũ faciat Alij vero in mẽtis carbonibꝰ igneis coctũ et sebo melle vnctũ reuocant ignẽ q̃diu se fregerit·postea eximũt illum et lauant sicut cadimiam et reponũt·POSSE.SERA. Virtus eius adusti et ñ adusti ẽ vrẽs et absterssua vicez·et abstergit obscuritatẽ visus·et resoluit et maturat apãta dura·et quãdo resoluitur et miscetur cũ resina pini resoluit sanguinem cõgelatum et aufert carnem supfluam cum pauca calefactõne et stipticitate·et quidaz nominãt hunc lapidez postq̃ aduritur dicidas et difriges·Et idem auct.gal· hic lapis est vnus de lapidibus hñtibus Virtutem fortem et nos administramus eum cum resolutiuis et miscemus cuz eo lapidem sacharos et resoluimus sepe cũ hoc vngento humiditatẽ multam que est congregata in cõcauitatibus et cauernis musculoz·a qñ admĩstratur hic lapis oportet q̃ multũ teratur et resoluit humiditatẽ corruptã que est sub cute·et ideo quãdo teritur vltima cõtritõne et cõficitur cum aceto abstergit baras et mozfeam a lentigines facies et habet Virtutem magnã in abstergendo oculum et confortat substãciam eius et acuit visum·et ideo nominat̃ in terzis perfectis lapis luminaris·et fac̃ capillos tenues et crispos DYAS.Virtus est illi cocto et crudo termantica et asmictica caligines oculis purgat·duricieb9 diaforesim et digestionẽ facit addita resina carnes perequat·lapis ipse combust9 a multis dicit̃ friges dicit̃·lapis iste est spẽs vitrioli sicut apparet si leges zeg qui non combustus si puluerizetur et distẽperetur vel misceatur cum vino et gallis tritis est optimũ encaustrũ ad scribenduz

Lapis lummis	idem quod supra
Lapis marchasita	idem quod supra
Lapis senadeg	·i·lapis ematites

CAP. CCCLXXXXj.

Apis smaraldus latine vel lapis stellatus grece ozmiscus ara·ferugegi est lapis pulcre q̃ aut de viridi tatis ỹmo color eius est viridissimus translucenita q̃ vicinum aerem sua videtur tingere viridi tate figura sua melior est planicies qz tunc vna pars non coumbrat aliam melior est qui nõ vmbra nec lumine variatur·SERA. eius nata fricest et sic. Et idem auct·Rasis in libro mmeraz generatio smaraldi vel tabarzet est sicut generatio iacoth.et viriditas corpis eius nascit a vir

tute mmere · iste ſmaraldus defertur a terris mi grozum et lapis tabarzet eſt ſimilis ei mſi quia non eſt diafanus ſicut ſmaraldus · eſt alius lapis qui vocatur dalbagreg et eſt ſimilis tabarzet · Et idem ſunt duo lapides ſimiles quoꝝ vnꝰ no mmatur tabarzet et amozad et alius ſpēs noiaē ſmaraldus et ſunt vnius fere et eſt vteꝝ lapis qui congelatur in mieris auri in terris garbi et eſt viridis fortis viriditatis ſplendens · et ille qui ex eo eſt viridior eſt melior et magis diafanus melior eſt obzuſo · Albertꝰ in lapidario ſuo cap · de ſmaraldo · Smaraldus lapis eſt p̄ciosior multis alijs et non ratus · Et color eius eſt viridiſſimus tranſlucens ita q̄ vicinuz aerem ſua viriditate figurare videatur · et melior ē planicies ſupficiei qz tunc vna pars non obumbrat aliam melior tñ eſt qui nec lumine nec vmbra variaē · huius planiciei et coloꝝ varietatem dicunt eſſe diuerſitates · xij · eo q̄ aliquando fel mixꝝ p modum virgulaꝝ admixtum habet · hi ſunt a locis ſcotici et britanici et hiliaci · et qui i venis eris naſcuntur et maculoſi quidā · et quidā calcedonici eo q̄ admixturā habent cum illo lapide · meliores aūt ſunt ſcotici · et ferunt quidā q̄ illi de midis griffonū afferuntur qui lapidē hunc cū crudelitate magna cuſtodiunt · dixit autez vnus de grecia veniens viridicus et curioſus experimentator q̄ hic lapis naſcatur in rupibꝰ que ſūt ſub aqua maris et ibi inuenitur Roāle etiaz eſt q̄ in venis eris in ſpicuo quidem ad eris ſubſtantiam non veniens naſcitur eo q̄ rubiginis eris habet viriditatē · POSSE · SERA · quādo feruzegi ſumitur in potu cōuenit venenis mortiferis et morſibus venenoſis · et punctionibus habentibus aculeum qui ergo dederit in potu de limatura eius pondus · viij · granoꝝ ordei illi qui ſumpſit venenū anteq̄ fecerit impreſſionem liberat eum a morte et nō cadent capilli eius neq̄ excorietur et eſt ſua euaſio · et ille qui aſſiduat aſpicere ipſum p̄ſeruat eius viſum a nocumentis et cōſeruat eum in columen · et qui defert ipſū in anulo p̄ſeruat eum ab epilenſia quādo ducit euz in digito anteq̄ ſupuenat · et ꝓpter hanc cauſaz docemus reges q̄ ſuſpendāt eos in collo filioꝝ quādo naſcunē ſtatim ne ſupueniat e.. epilenſia Et idem auct · Rafis taberzet vel feruzegi cōuenit leproſis quādo ſumitur in potu limitura eiꝰ et ſi cadat aſpectus tyri ſuper lapidem ſmaraldi diſſoluuntur oculi eius et liqueſcūt · DYAS · cap · ō ſmaraldo · Smaraldus portatꝰ auget ſubſtantiam habens pſuaſionē in omni negocio corpore et ſermone caſtos latos Facit · ſubuenit et in tēpeſtatibus · ſculpitur in eo ſcarabeus et p̄tunditur aurea fibula · Albertus in lapidario ſuo capitulo de ſmaraldo exptum eſt noſtris temporibus q̄ hic lapis ſi vere viridis et bonus eſt retinet coitū ꝓpter quod rex vngarie qui noſtris regnabat tēporibus eum in digito in hora coitus cum vxore ſua habebat in coitu in tres ptes diuiſus eſt et ideo ꝓbabile eſt quod dicitur q̄ hic lapis geſtantem ſe ad caſtitatē declinat vñ auget opes et incantatus dat verba pſuaſoria et q̄ collo ſuſpenſus curat emitriteum et caducos morbos · exptum aūt eſt q̄ viſum debilem cōfortat et oculos conſeruat et bonā facit memoriam et tēpeſtatē auertit · Et valet diumātibus ꝓpē quod queritē a magis

Lapis tabarzet quid ē lege lapis ſmaraldus

CAP. CCCLXXXXij ·

Apis lazuli latine ara · hager alzenard ſiue alezanard. SERA · libro agre · cap · hager alzenard oportet q̄ eligatur ex eo cuius color eſt celeſtis multum cum corpuſculis aureis · et lenis eſt ſine aſpritate et ſine admixtione alterius lapidis · et qui non frangitur facile et cuius fruſtra ſunt magna. IO · MES · cap · de lapide lazuli · lapis iactulus vel ſtellatus eſt de genere marmoꝝ habēs maculas ex auro et eſt eius alius albus et ōz lapis marchaſita et alius mōs clarus celeſtis et ōz lazuli et q̄ndoq̄ mmera fert vtrunq̄ ſimul. Et melior eſt cuius color eſt viridior m colore azuli et habet maculas aureas q̄ mixtus cum marchaſita eſt non bonus et nō maculatꝰ et ſūtet lenis · calidus eſt m ſecundo et ſiccus in tercio · Et dixit humaꝝ m vtroq̄ eſſē in tercio · POSSE · SERA · Virtus eius eſt ſimilis gluctini auri niſi quia eſt debilior eo et facit naſci pilos in palpebris · Et idem auct · gal · eſt in eo ſtipticitas cum acuitate pauca Et virtus eius eſt que deſiccat et infrigidat etiam palpebras que depilātur propter aliquos humores acutos et remanēt q̄ in eis nō augentur pilli nec multiplicantur et ſunt ſubtiles et debiles et hoc lapis lazuli in his locis deſtruit humiditatem ipſoruz humoꝝ et immutat ſupfluitatem ad complexionē ſuam radicalē cū qua fit generatio pilloꝝ palpebraꝝ · Et oportet q̄ ad hoc teratur multū et admīſtretur in puluere · Et idem auct · Imacoy m libro lapidū quādo ſuſpenditur ad colluz mfātis remouet ab eis timores et facit prtos capillos · Et ſi teritur cuz aceto et linitur ſuper morfeam et albaras curat Et idem auct · alcauzi habet virtutem adustiuaz putrefactiuā et ideo aufert verrucas · et quando ſumitur interius laxat humorem melancolicuz · et mundificat ſāguinem ab humoribus groſſis · Et doſis eius eſt a quatuor kirath vſq̄ ad · z · i · quādo miſcetur cum alijs medicinis laxatiuis · et conuenit plus doloꝛi renū et aſmati et quādo ſumitē in potu aut fit naſcale cum eo ꝓuocat menſtrua et potus eius cōmouet nauſeam et vomituz · ſed ablutio eius remouet hoc ab eo · AVIC · de viribus cordis dicit q̄ confortat cor · IO · MES · eſt in eo acuitas non euacuata a ſtipticitate et eſt ex parte acuitatis eius adustiuus viceratiuus putrefactiuus abſterſiuus et mciſiuus · Et m nō loto eſt ꝓprietas abradendi pilos · lotus aūt prolongat et confortat eos et generat pilos in pal

pebris· Sunt in eo nocumēta que diximus in la
pide armeno et expedit tollere nocumenta eius·
et fiāter cum ablutōne sicut diximus·de tritura
tōne autē substinet plus q̄ lapis armenic9· Qui
dam aūt ex sapientibus posuerūt ipsūm p9 eius
ablutōem in confectionib9 leticie et ꝓprie·ʒ·viij
ex eo ad lib·i·ex confectōne·et dabant cuʒ suco
bugloſſe depurato et vino subtili antiquo·et ē
medicamē sollenne ad egritudines melācolicas
dilatat em̄ animā et facit in ea mineram gaudij
Confectio lapidis lazuli ex inuentōe nostra· Ac
cipe ex seta timcta in kesmes sicut lib·1·et sub=
merge eam in suco pomoꝝ dulcium et aqua ro·
ana lib· ʃ·et dimitte die vno·deinde fac modicū
bulire dum aqua rubeat deinde extrahe ab ea se
tam et pone zucarum tabarzet·ʒ·c·l· coque vsq̄
dum spissitudinē mellis habeat et remoue ab ig
ne et proijce in eo calido ambre crude frustratim
incise·ʒ·vj·et dimitte liquefieri in eo·deinde ꝑ
ijce super ipsū puluerem haꝝ spēciꝝ· Accipe li=
gnialoes crudi et darsem̄ ana·ʒ·iiij·lapidis la=
zuli abluti et ꝑparati·ʒ·xij·margaritaꝝ·ʒ·ij·au=
ri bonī·ʒ·i·muscī·ʒ·vnus terciam·confice cū p=
dictis hoc est em̄ maximi iuuamēti ad pulsuʒ cor
dis et fincopi et algueſgue·ꝙ tristiciā sine causa
Et est ex rebus ꝯfortantibus animā confortatō
ne mirabili·lapis lazuli solutōne educit melan/
coliam et humores adustos et mūdificat venas
et sanguinem ab eis. Et non lotus educit ꝑ vo=
mitum et per ventrē humores grossos melacolī
cos·et cōuenit ad egritudines cordis et cerebri
ficut epilepſia mania·et melancolia quaꝝ mate
ria est humor melancolicus· Et cōuenit iuuamē
tum sublime egritudinib9 timoris·ꝙ tremori cor
dis et fincopi·et cōfortat cor·Et aufert necum ē
tum eius·et dilatat animā·et mundificat pectus
et pulmonē·et cōuenit asmati et humorib9 gros
sis·et egritudinibus splenis· et est ex rebus con
seruantibus iuuentutē et beatificātibus vitam
et ꝑseruat a lepra·et suppositus educit menstrua
et datur pacientibus fe· melancolicas et curat
eos·et cōfert vsus eius ad emoroidas·Dosis ei9
est a·ʒ·i·vsq̄ ad·ʒ·i·ʃ·

CAP. CCCLXXXXiiij·

Apis iudaicus latine arabice ba=
ger alieudi·SERA·li·agre·cap·
bager alieudi est lapis similis lapi
di haber et est in palestina in oriente et in figu
ra sua similis glandi albus bone figure habens
multas lineas angulatas in longitudīe ꝓtenden
tes et nominātur sūmitates lacerate. Et ē lapis
qui dissoluitur in aqua et non habet sa poreʒ· Et
idem auct·gal·ille lapis est in palestina in ter/
ris sen·habet colorem albū vel purulentum· et
est pulchre figure· nam sūt ibi linee spōdo se et
Et lapis iudaicus qr inuenitur in terris iudeoꝝ
Albertus in suo lapidario dicit demēte yhdori
ꝙ iste lapis est albus ad modū glandis in quan=
titate·scripturis quibusdaʒ insertus quas greci
gramas vocant. POSSĒ·SERA·auct·gal·
medici vtuntur eo in habentibus lapidē in ve
sica·nam fricant eum sup cotem et dant in potu
fricaturam illaʒ cum·ʒ·iiij·aque ca· Et ego sum
exptus hec in habētibus lapidē in vesica et non
est veri magnū iuuamentū sed in lapide qui ge
nerātur in renibus est multū fortis opationis·
DIAS·quādo accipitur ex eo in quātitate cice
ris et fricatur in cote cum aqua sicut fief ꝙ sumi
tur in potu quātitas duoꝝ onolosach ex eo cum
aqua ca·cōuenit strangurie et lapidi renū et ve
sice·et ꝓpter hāc causam noīant ipsum dissoluti=
uum lapidis·Et idem auct· Aben mesuay debili
tat appetitum·et frangit lapidem renū et abstī
git fluxum emoroidaꝝ
Lapis dissolutiuus idem quod supra
Lapis delatus de regione macedonie idem quod
supra
Lapis agapis idem quod supra

CAP. CCCLXXXXiiij·

Apis adamas latine ara· bager
subedbig· SERA·li·agre·cap·
bager subedbig ē mes flumis in q̄
est lapis de mes· et est flumen ad qđ nunq̄ iuit
aliquis mīi alexander et est in finibus corascemi
et color eius approximat colori salis armoniaci
et est fri·et fc·in quarto gradu· Et idem auct·
dyas·est lapis quo vtuntur aurifices ponentes
in stilo ad sculpendos lapides· Enaꝝ in lapida=
rio suo adamas est lapis durissimus paꝝ cristal
lo obscurior coloris tamē liuidi fulgentis·adeo
solidus vt nec igne nec aliqua re frāgatur mol
lescat et soluatur·soluitur tamē et mollescit san
guine et carne prci precipue si prcus ante aliq̄
diu biberit vinum vel fiseleos comederit monta
num vel petrosellinū qr talis prci sanguis etiā
ad frangendum lapidem in vesica valet soluitur
etiam lapis ille a plumbo et non trahit ferrū eo
q̄ non fit ꝓprius locus generationis eius in mi=
nera ferrea vt quidam mēdosi dixerūt· maior au
tem quātitas est inuenta ad magnitudinē auel
lane·nascitur aūt in arabia et in cypro·ʃ cipruʒ
est magis molle et obscurum·ꝙ hic lapis quādo
magnet. ꝯ suppositē ligat magnetē et non pmit/
tit eum ferrum trahere· Maior aūt virtus ei9 est
in auro et argento et calibe· vnđ lacerto sinistro
aligatus valet contra hostes·et insaniā· et īdo
mitas bestias·et contra iurgia·et rixas·ꝙ vene
na·et incursiones fantasmatū. et incuboꝝ et su=
cuboꝝ hunc aūt lapidem quidā magnetē voca/
uerunt·et quidā eundem ferrum attrahere men
ciūtur· POSSE. SERA·iste lapis habʒ duas
virtutes que raro aggreganē in alio lapide vna
eaꝝ est q̄ non cōiungitur alicui lapidi qui non
frangatur ꝓpter hoc coaptātur fragmēta eius
in sūmitatibus ferri asperi ad ꝓforandum et p
forantur cum eo lapides alij sicut smaraldus ta=

barzet. zaphirus et alie gẽme. Alia virtus est q̃ si accipiatur granulum vnũ ex fragmentis eius et gluctmetur m fũmitate ferri cuz gluctmeto mano et intromittatur in vesica per foramẽ virge frangit lapidem. habet siũter aliam ꝓprietatem quia nihil frangit lapidem hunc nisi plumbum· ssam ipsum rũpit et conterit. Et idẽ auct· dyas· est lapis quo vtuntur aurifices ponentes in stilis ad sculpendos lapides et cõfert gingiue fluxe et purificat dentes. Et idem auct· gal· v̊tus eius est que abstergit abstersione forti et signum in hoc est q̃ aurifices vtuntur i hoc q̃ indigent abstersione et nos iam expti sum⁹ q̃ mũdificat dentes et abstergit· Et in eo est v̊tus aliqua calida· et ꝓpter hanc causam admisceẽ in medicinis cõburentibus et in aliquib⁹ deficcatis que curant gingiuas fluxas

CAP CCCLXXXXV.

Apis cos grece ara· hager alma sem siue amẽsen latine lapis quo acuitur ferrũ vel olearola· SERA li· agre· cap· hager almasem est lapis quo acuitur ferrum· POSSE· fricatio almasem que accipitur ex lapide qui ỹ ysachsen prohibet augmentari mamillas puellaz ante temp⁹ et testiculos pueroz· et est q̃ v̊tus eius infrigidat· Et idem auct· dyas· quãdo acuitur super ipsũ ferrũ aliquod et limitur q̃s aggregatur sup allopiciã facit in ea nasci pilos· et liniuntur cuz eo mamille puellaz et testiculi pueroz et prohibet eos augeri· et cõuenit apostematib⁹ eoz amboz· q̃ quãdo sumitur in potu cum aceto cõuenit dolori splenis· et cõuenit epilensie· Et fricatio eius cõuenit allopicie vbi sciendũ q̃ iste lapis vocatur similiter cos ocularia q̃ in ea fricantur fiet oculorum vel cos olearia q̃ cum acuũtur in ea instrumenta ferrea aspergitur sup ipsa oleuz lege ꝓ isto lapide similiter cos

CAP· CCCLXXXXVi·

Apis asius latine ara· hager asios SERA· li· agre· cap· hager asios auct· dyas· lapis asi⁹ e.· lapis qui inuenitur in alexandria et flos eius lapidis nominatur fuca et est lapis asius et est quoddã q̃s apparet sup substanciã eius simile pulueri molẽdini· et repitur et iam sub eo et circa eum et est lapis albus· et oportet q̃ eligatur ex eo ille qui est albus leuis similis pumici subtilis cito frãgibilis in quo sunt vene occultate q̃ sup quem est flos vt sal rubeum· et est hic lapis ficcus similis spongie et generatur sup eum farina ex qua q̃dã est alba quedã rubea similis pumici declinãs ad crocietatẽ· et quãdo applicatur lingue mordicat mordicatione pauca· Et idez auct· gal· nominatur hic lapis noie acquisito a loco i dest asia et non est oino durus sicut lapis sed assimilatur in colore suo et substãcia sua lapidib⁹ qui reperiuntur in lauellis balnei et est tener et frangitẽ cito et sup ipsum est simile pulueri molendini reperti super parietes molendini· et hec medicina nominatẽ flos lapidis asios et est subtilis propt̃ suam subtilitatẽ dissoluit carnem sine mordicatione· Et idẽ auct· dyas· v̊tus huius lapidis et floris eius est q̃ curat vlcera ꝓfunda que sunt difficilis sanatõis quãdo est ficcus· et aufert carnem supfluam que fit in eis que est similis fungi et curat vlcera fraudulenta. et replet ea carne et mũdificat ea· et q̃n admiscetur cum melle et aceto cõuenit vlceribus fraudulentis· et nõ sinit ea augeri in corpe et quãdo admiscetur cum farina fabaz et fit inde emplastrũ podagre conuenit multum· et cõuenit duricie i splenis· et q̃n cum eo fit lohoc cum melle cõuenit vlceri⁹ pulmonis· et cum ponitur ex hoc lapide super scabelle super quod tenẽt podagrici semp pedes 8z conferre eis· et quãdo puluis eius aspergitur super corpa pinguia in balneo loco mtri exterminat ea· et qui vult abluere lapidẽ hunc aut florem eius abluat sicut lauatur climia

CAp. CCCLXXXXVi.

Apis magnes la· ara· hager abnãtes. SERA· li· agre· cap· hager abnãtes siue almagritos miera h⁹ lapidis est in maritis prope terras yndie· et quãdo naues appropiquãt monti minere ipsius nõ remanet in eis aliquod ferrum quod non egrediatur a naui et volat sicut auis vsq̃ ad montez et non est aliquis clauus infixus taliter q̃ possit euelli quin euellatur et saliat vsq̃ ad illum montem· et ꝓpter hoc naues illaz ptium non clauãtur cum clauis ferreis sed cum clauis ligneis nãsi forent clauate clauis ferreis quãdo appropinquarent illi monti diiamimarentẽ tote Melior ex isto lapide est ille qui attrahit ferrũ fortiter et color eius est vergens ad colorem celestem non multũ grauis ponderis· DYAS· lapis magnes gignitur atq̃ inuenitur circa littus occeani apud rogotidas· et in india ab inuentore sic vocatus est aũt colore ferrugineus· Albertus in lapidario suo magnes est ferrugínei coloris· qui secundũ plmiũ inuenitur in mari indico in quo i tantum habũdare 8z q̃ periculose in eo cum nauibus que ferreos claues habent naui getur· inuenitur etiã in tragomitidis regionibus· et ego vidi et reperi in ptibus teothonie in ꝓuincia q̃ francia orientali 8z vnuz magne quãtitatis et maxime efficatie· q̃ fuit valde niger ac si essz ferrum erugmosum et cõbustum cum pice. POSSE. SERA· v̊tus huius lapidis est q̃ quãdo datur in potu ex eo laxat ventrem cum mellicrato et potissime humores grossos· q̃ quidam sunt qui adurunt istũ lapidez et vtũtur sicut subeith idest adamas· Et idez auct· gal· v̊tus eius est sicut v̊tus subeith idest adamãtis· q̃ est bonus ille

qui transgluctiunt acum vel aliud ferrum. et ille qui habet fluxum ventris eo q̄ sumpsit scoriam ferri. ⁊ Sz de eo q̄ si accipias eum et ponas ipsum in vase terreo et lmiatur caput vasis cū creta postq̄ posueris sup lapidē calcem viuam quā nō tetigit aqua donec repleatur vas calce et accendas magnum ignem sub vase donec ingrediatur per orificium vasis. deinde ponatur vas in fornace figuli et dimitte ibi donec lutatō eiꝰ coquatur et fiat testa deinde extrahe lapidē a vase et dimitte infrigidari. et pone iterū i vase nouo et pone in fornace sicco et fac vt prius ter aut quater quando vero extraxeris vice quarta dimitte ipsum lapidem vbi non tangatur a vento vel aqua vel rore vel ab humiditate aliqua donec infrigidetur deinde frange ipsum in frustra minuta sic quod fit vuūquodq̄ frustrum .z.p. aut plus aut minus ex.z. grecoꝝ. quādo ergo voluerit opatōem cum eo facere pone iuxta lapidem pondus eius ex sulfure deinde rora sup eū aquam. et egredietur ex eo ignis magnus ascendens circa mensurā brachij vnius fortissimꝰ qui non tanget aliquid quod non cōburat. et quando lapides magnetis non ita preparantur vt dixi. sed crudus sicut est madefit cum suco allij aut cepe ab attractione ferri ꝓhibetur sed si vis q̄ reuertatur ad vtutem suam infunde ipsum vna die in sanguine premo et fiet vtus eius fic priꝰ et accipitur frustrū magnum istius lapidis q̄s est ex bono et electo et approximatur clauature alicuius et aperit eam cito. ſam lapis iste attrahit ad se ferrum. et quādo aliquis vulneratꝰ cuz ferro venenato. et terit̄ iste lapis et misce aī cuz aliquibus vnguētis. et datur de puluere ipsius in potu illi qui est vulneratus facit ab eo venenum vel toxicum exire per secessum. et si pulueri zetur sup vulnus venenatū curat idem. ☞ AS lapis magnes magnas habet vtutes veluti spiritum in trahendo ferrū. hūc lapidem quidam probandi amoris causa vxoris suppositū capiti dormientis vxore latente et siquidē erat casta ab altro viro sic accedebat ad ꝓprium virum voluptabunda somno ampiexās eū quasi inde pulsa per aliquē. q̄ si cum altro viro coierat in cuz tangꝫ in alicuius odoris fetissimi lapidem emittebat vt de lecto caderet mulier. cōcordiā quoq̄ secum habet nā multas mulieres ꝓpter rixas disgressas a maritis coegit reuerti sicut et maritos mulieribus gracioſos et obsequētes et iocū di sermonis facit portātes secum fures autē cuz voluerint pecūsa diripere intrant domū ⁊ inter quatuor angulos domus carbones ardentes ponunt et submittūt lapidem minutim inciſū et sic transuertūt mentem et oculos eoꝝ qui adsūt ut timore fugiant putantes ruere domū. vires habet purgatorias et ideo hydropicis cum mulsa datur. z. ʒ. grossitudinē deducit et omnes hūores qui per ventrem mīstrat. tritus et sup aspſus cōbusta sanat. Enax in magicis hic lapis fātasias mirabilit̄ cōmouet ⁊ ꝑcipue cum ɔsequit̄ consecratōem et caractares sicut in magicis docetur phibetur etiam cum mulsa acceptū hydropisim curare. et est alia spēs magnetis cuius vtus est attrahere carnē hominis. Albertꝰ in lapidario suo vtus eius est mirabilis in attractione ferri ita vt vtus eius transmutet ferruz. sic vt illud etiam ferrum aliud trahat et multe acus ad semuicem suspense sic videntur. vncus autē allio non trahit. et paruus adamas magnum ligat magnetē inuentus aūt est tēporibꝰ nostris magnes qui ab vno angulo traxit ferrum et ab alio fugauit ⁊ hūc aristoteles ponit a genere magnetis. narrauit quoq̄ michi vnus de socijs nostris curioſus experimētator qui vidit fredericum impatorem habere magnetē qui non traxit ferrum sed viceuersa ferrū traxit lapidem. Et aristoteles dixit q̄ est aliud genus magnetis quod trahit carnes boīs. in magicis autē traditur q̄ fantasias mirabiliter cōmouet ꝑcipue si cōsecratus ɔsecraatōne et caractere fuerit quod in magicis docetur fertur etiam hūc mulsa sumptum hydropisim curare. Apunt etiam quidam hūc capiti mulieris suppositū statim eā incitare ad amplexum mariti si casta est ipsa dormiēte. Si aūt est adultera pre nimio timore et tremore fantasmatum Sz cadere de lecto mariti. dicitur etiaz q̄ fures in domū intrantes positis carbonibus in quatuor angulis domus lapidem hunc cōtritū supaspergunt et tunc dormiētes in domo ita fātasmatibus terrentur q̄ fugiētes edes relinquāt et tunc rapiunt quicquid volunt

Lapis eracleus — idem quod supra

CAP. CCCLXXXXVIij.

Apis bezaar latine vel lapis liberans a venenis ara. hager bezaar SERA. li. agre. cap. hager bezaar est nomē pficum et est expellens nocumentū et hoc nomen cadit sup duo. vnū est q̄ cadit super omnē medicinā cōuemētē alicui veneno co q̄ resistit vtuti eius et expellit nocumentuz eius ꝓpter ꝓprietatem que est in eo. et secundum q̄ cadit sup lapidem notum qui cōuenit oībus venenis calidis et frigidis cum tota sui substancia et resistit ei bibitus aut suspensus sup pacientē Colores huius lapidis sunt multi nam ex eo est citrinus velut purulentus et machachi siue mimbati et ille qui pticipat viriditate et ille qui pticipat albedine. Melior vero oībus est citrinꝰ et post ipsum purulentus et in hoc differt excrescen cum bezaar et expositio eius est cōtra venenum. et minera eius est in terra siri et indie et interris orientis. et multi lapides assimulantur ei qui non habent suā ꝓprietatem neq̄ approximant ei in opatic mbus aliquibꝰ et quidā est q̄ dicitur coboboi et marian et est lapis in q̄ nullus erat sed multi erant in alio qui dicit̄ chimdos et est lapis multe bonitatis mollis tactu Et idem auct. Rasis bezaar est lapis citrinus molt'

non habens saporem vnde lapis est vergēs ad citrinitatem et albedinez habens colorem vini et est leuis splendens sicut lumen. POSSE. SERA. lapis bezaar cōuenit venenis. et quādo bibitur ex eo pondus. xij. granoz ordei aut liz mimentū fit cum eo sup locum morsus liberat naturam a morte et expellit venenū per sudorem. et quādo ponitur lapis in anulo et pomē in ore ipsius qui sumpsit venenū et fugit id et aliquantulum cōuenit ei. et quādo tangitur cum illo aculeus scorpioms ꝓhibet ab eo postmodū potentiam pungendi. q si teritur de eo pondus duoz granoz ordei dissolui ur in aqua et pomē in ore serpentis suffocat eum statim et occidit. Idem auct. Rasis et ego vidi in ipso sufficiencia ad auferendum nocumentū. et erat lapis ille quē vidi vergens ad citrinitatem et albedinē habens colorem vini et cum hoc erat leuis splendens sicut lumen et iam vidi in eodem sufficientiā illā quā non vidi in alia medicina simplici ꝓmo etiaz qs non vidi tiriacis compositis. Idem auct. haba med. lapis iste bazaar cōuenit veneno scorpioms et quādo portatur in anulo. et sculpe in eo ymaginem scorpionis luna exīte m scorpionis signo et aspiciente ascendens deinde figilla cū eo olibanū luna existente in scorpione quod trituz exhibe pacienti ad potandū et euadet. Et inqt auct. abdallaanarach vidi lapidem bezaar filia mamari custoditoris legis dei. et ē vez q ipse emit hunc lapidem et dedit pro precio ipsius palaciū cordube in principio guerre

CAP CCCXCViiij.

Apis frigius. DIAS. cap. de lapide frigio ttes habet spēs vna ē metallica que in cipro nascit̄ et de ꝓfundo lacu ascēdit que est terrosa et post hoc sole siccatur postea vero ponitur in medio et circuitur sarmento et cōburit ut vnde difriges dictus est quia in sole siccatur et sarmento vt apparet si leges difriges. Alia vero spēs est feces eris sicut sūt fer feces eramis sic et hec colligitur gustum habens eri usto similem. tercia spēs cōficitur sic lapis qui dr peritides colligitur q in fornace cōponitur et vt calx cōburitur q̄diu colorē sangumeū faciat et collectus repomit̄ vtilis est vero qui gustu stipticus est eris vsti habens saporem et linguam forcius siccans velut alum en. vnde si cōburatur pro difriges vendit̄ ẏtus est ei stiptica et serantica purgatoria et lipidatoria et castaltica et m modum muis refrigeratoria. SERA. li. agre. cap. de frigido lapide frigius lapis sunt eius tres spēs vna in cipro nascitur solum et est substācia ex gleba terrea nascitur sub petris et in aqua q in illa insula que priusq̄ extrahitur de sub aqua deficcatur in sole et postq̄ aduritur deficcatur sup terrā circumpositis lignis. Spēs vero alia est fex eris que colligitur quādo purgatur es. et hoc quando refusum est es et proiicitur aqua super ipsum donec infrigidatur et extrahitur a boti et est forma in qua proiicitur et repitur sub eo hec species et habet stipticitatez eris in sapore suo. tercia vero spēs fit ex merchasita quādo pluribus rebus coquitur vt calx et quādo fit color eius sic color magre et extrahitur a fornace et repomit̄ et quidā putant q fit spēs quarta ex eo que est ex lapidibus ex quibus trahitur es. sam quādo inciduntur in crusibulo in quo inflatur es extrahuntur post lapides repitur ex eo post ea satis. Melius autez et electius est ille in cuius sapore repitur sapor eris et zimiat. et est stipticum desiccans linguā fortiter sicut alumen. ẏtus eius ē composita qr est ẏtus stiptica et calida parum. POSSE. DYAS. lapis frigius crescentes sup flue carnes vulneribus equat cicatricē ducit fluores vlcez cohibet. vulnera maligna et pascēcia curat. apāta spargit cera q resina addita oia similiter facere potest. Et idem auct. gal. ẏtus eius est que incarnat et cōsolidat incarnatōne et consolidat ōne bona et confert vlceribus corrosiuis. et conuenit spēbus squimācie et vlceribus oris postq̄ ablutus est. et ꝓhibet cursus humorum vementiū ad aliquod membz. et ego iā administrauī ipsum post incisionē. Vuule statim et vsus fui in ipsa donec fuit consolidata et curata et conuenit vlceribus que fiunt in pectine et ano. Et idez Sera. ego reperi ex ea multū in spelunca que est extra ciuitatē cordube

CAP. CCCC.

Apis margarite laime ara. hager a llulo siue albalo margarita f perna est que in ostreis repitur de quibus alie sunt pforate et alie non pforate. et perforate sunt artificosi facte et non naturalit. sed non pforate que naturales sunt meliores sūt p/ foratis. et ideo quādo in medicinis ponūtur nō perforate intelligunt̄. sed sūt alique obscure ad citrinitatem tendētes non pforate que pforatis equipollent et ideo eligēde sunt clare et albe q̄ vero obscura et quasi albida est non est ponēda in medicinis. SERA. li. agre. cap. hager albalo auct. Rasis margarite deferunt̄ a maritimis et sunt fri. et sic. in secundo gradu. Et idem auct. Ysaac ex eis sunt grossiores et parue sed grossiores ex eis sūt meliores puis. et clare meliores obscuris et equalis superficiei meliores angulosis in figura sua. Albertus in lapidario suo capitulo de margaritis et margarita lapis est in ostreis inuentus melioraūt ex india venit multi aūt de britannio mari quod nūc anglicum dr et versus flandriam et theotonicā inuenitur ita q ego in ore meo decem immēsa inueni. iuuenes aūt cōcule habent meliores coloris aūt sunt ac si pua lux penetraret in multū album et ideo nitentes cuz tamen sint albe fertur ꝓter tonitrua quasi abortiendo eas ostrea euomūt. et in fluminibus in.

uenīūtur in meſella et ī quibuſdā gallie fluuijs
īt arenas. POSSE. Albert9 vtus eaz ē exp
ta in ofortatōe ſpūum et otra cardiacā et finco=
pim valent et iam cōtra fluxum ſanguīis lien/
tericum et dyariam et habent vtutem ofortati=
uam. Reperant em̄ ſpiritus ſubtiles vt quidā di
cunt. ſed falſo ymo mēbra eaz aſpitate a ſuper=
fluis abſtergunt et ea quaſi cōſtringūt et coat
tando ad vnum ducūt et ita cōfortant. SERA
margarite ſunt deſiccatiue humiditatū conu em
unt debilitati cordis et ſunt conuenientes in co=
hol. et ſunt frī. et ſic. in ſecundo gradu. Et idez
auct. atabari cōferunt obſcuritati viſus q albedi
ni oculi et ſordicibus eius. et retinēt mēſtrua.
et abſtergunt dentes. et deſiccant humiditates
Et idem auct. yſaac conferunt cardiace tremori
cordis et accidentibus a melancolia aduenienti=
bus ex malicia humoz. Et hoc iō q clarificāt
ſanguinez cordis qui eſt ingroſſatus in corde et
deſiccāt humiditatē que eſt in oculo ꝓpterea q
fortificant neruos oculoz. et quādo diſſoluūtur
margarite et limitur cum eo baras aufert eā p9
q̄ limitur ſtatim. AVYC. de viribus cordis dic
q confortant coꝛ

CAp. CCCCj.

Apis iacintus latine arabice ha=
ger iacitos. SERA. li. agre. cap.
hager iacintos ſunt eius treſ ſpes
vna eſt coloris rubei. ſecunda eſt coloriſ citrini
tercia eſt coloris cabali et coloris antimonij. et
rubeus eſt melioꝛ aliis et quādo incēditur ſuper
ignem ignis rubeſcit multū. Citrinus vero poteſt
ſtare ſup ignē minus ij cabali nō pōt ſtare ſup
ignem quin deſtruatur ſtatim. Albertus in ſuo
lapidario iacintoz duo ſunt genera aquaticus
ſcilicet et ſaphirinus. Aquaticus eſt flauus al=
beſcens ac ſi puiū aque de ſup flauo pſpicuo e=
rumpat et ſuperare cōtendat et hic eſt vilior et
inuenitur in illo genere ru. aqueſcens in quo eti
am ſupat pulcritas aque. Saphirinus aūt eſt fla
uus valde plucidus quaſi nihil habens aqueita
tis et hic eſt melioꝛ. et ideo habet tria noia dicit̄
em̄ aliquis iacintus Saphirinus et in ethiopia
ſcīm plurimū ſui repitur. et dicunt quidā aqua
ticum eſſe quod eſt aquaticū ceruleum. Eſt autē
generaliter duriſſimus vt ſe vix ſculpi permit=
tat. POSSE. Albertus de exptis eſt q eſt fri=
gidus et cōfortat corpa ſicut omne frigiduz qđ
ſtringit vtutem corpoz intus. In de ligaturis
phyſicis aūt dicitur q collo ſuſpenſus vel digi
to portatus tutum reddit pegrinū et gratū ho
ſpitibus. et valet contra peſtiferas regiones. q
expertum eſt q ſomnū ꝓuocat ꝓpter ſuam fri=
gidam cōplexionē. Saphirinus aūt ſpāliter ꝺ
habere ꝺr q vtus eius eſt contra toxicuz ajunt
etiam q confert diuicias et naturale ingeniū bo
num reddit et leticiā cordis. SERA. eſt autem
vtus iacinti q qui portauerit ſecum ipſum ante
figillatōem factam cum eo fit tut9 a fulgore ita
q non cadit ſuper eum. vtus hec eſt multuz di
mulgata inter homines. AVYC. de viribus coꝛ
dis dicit q confortat coꝛ.

CAp CCCCij.

Apis cornelius latine ara. hager
albathebh ſiue ſalachil. SERA.
li. agre. cap. hager albathebh fūt
eius multe ſp̄es et multe nimete defertur em̄ ex
terris iamem et ex maritimis romanoz q meliot
ex eis eſt qui eſt plus trahens ad rubedinem eſt
autem ex cornelio ſp̄es alia ſimilis in coloꝛe ſuo
aque que diſtillat a carnibus ſalſis in quo ſunt
lapides albe infixe. Albertus in ſuo lapidario Cor
nelius quē quidam cornelīū vocant lapis eſt co
loris carnei hoc eſt ru. obſcuri ſicut carnis lotu=
ra. hic apud renum fluuium inuenitur frequētiſ
ſime et eſt valde ru. colorē habens fere ſicut mi
nium et quādo politur multum nitet. POSSE
exptum eſt q ſtringit ſanguinem et p̄cipue mē
ſtruoz et emoroidaz fertur etiaz iras mitigare
SERA. vtus iſtius lapidis eſt q quādo deferē
in anulo reprimit iracundiā et cauſam litis añ
iudicem. et reprimit fluxū ſāguinis vndecunq
exeat. ꝓprie et ſanguinis mēſtrui. et quando fit
ex eo dentifrigium abſtergit ſordes dentium et
dealbat eos et facit eos pulchros

CAp. CCCCiij.

Apis rubeus minus q̄ iacint9 qui
arabice vocatur hager albigedi.
SERA. li. agre. cap. hager albi=
gedi ſiue albuzegi iacinti rubedo eſt magis pla
cabilis hoibus eo q non fit in eo obſcuritas aliq̄
nimera autē huius lapidis eſt in terris orientis
et qñ defertur a mimera ſua eſt obſcurus. ſed qñ
excoriat eum aurifex detergitur bonitas eius et
apparet et clarificatur. POSSE. SERA. ſi q̄s
ligauerit nō videbit portans in nocte ſomnia ma
la neq̄ timoroſa. et ſi ille qui aſperserit in ſole tā
tum q viſus eius eſt debilitatus tergerit cuz eo
oculos ſuos cōuenit ei. et quādo ille lapis frica/
tur ad capillos capitis attrahit feſtucas. ſic ma
gnes terrum

CAp. CCCCiiij.

Apis ziazaa latine arabice hager
aliazaa. SERA. li. agre. cap. ha=
ger aliazaa. Aliazaa fūt multe ſpe
cies eſt lapis qui defertur ex iamē et ex terris ſi
ri et melior eſt ille qui defertur ex iamē et eſt la
pis in quo ſunt colores multi diuerſi vt albedo ni
gredo et alij et nunq̄ eſt coloris ſinceri et nō
eſt viſum hominibus de lamen nec ꝺ regionib9
eoz q aliquis portauerit ſecum aut ponat in do
mo ſua hunc lapidem quin viderit in ſomnijs mi

rabilia·et cum hoc facit portantē se esse litigio
sum inter homines. et quādo suspendiē sup in=
fantes auget bauas eoz·et si fiat vas intus ad
comedendū vel bibēdum quicūqz comederit vel
biberit in eo non potest dormire. et quando pul
uerizatur et aspargitur iacintus cum puluere ip
sius meliorat colorem eius multuz· Et est lapis
qui est durior inter omnes lapides·

CAP. CCCCV·

Apis aquile latine arabice hager
athamach vel·echites· SERA.
li·agre·cap.hager athamach·la
pis ē indus qui cū agitaē audit intra ipm lapis
alius·et minera eius ē in mōtibus indie iter chi
moas et sarādi iuxta littora occeani et vocatur
a grecis alleuians partum et hec pprietas ē in
uenta in hoc lapide aquile· Et idem auct Rasis
athamach est medicina indie et est lapis similis
castanee nisi quia habet colorem vellereū et qñ
agitas ipsum auditur intra ipsum lapillꝰ et quā
do frangis eum egreditur ille lapillus et est si=
cut auellana vergens ad albedinē· Et idem Ra
sis libro de pprietatibus dixit q est lapis simil
ouo·et habet intra se lapillum. Albertus in la=
pidario suo echites lapis gēmaz optima ē co=
loris pumicei et vocatur a quibusdā aquileus a
ab alijs erodialis eo q aquile hunc ducūt ad ni
dum suum iuxta oua sua collocantes eundem sic
grus inter duo ova que facit collocat·hoc enim
expti ad sensuz in colonia vbi grues fetus fece
runt multis anms in quodam orto·inuenīē autē
echites secundm generis plurimum iuxta litto
ra occeani vbi est optimū genus et hideoz qui
sunt heredes auium·Et autem q in pfia aliqñ in
uenīūtur·Est aūt modus eius q in se continet a
lium lapilluz qui in ipso sanat quādo manu mo
uetur·POSSE·SERA·hic lapis aquile dicīē
nam cum aquila vult parere oua sua defert hūc
lapidem masculus a ptibus indie et supponit eū
aquile et facit eam parere facile et alleuiat eius
dolorem et hoc idem facit mulieribus et omibus
aialibus quādo ponitur sub eis in hora ptus·Et
idem auct·Rasis quādo ponitur in pecia et su=
spenditur mulieri in cossa quādo de' et parere
facit accelerare ptum cum facilitate· et sum exp
tus hoc et inueni sic esse·et omēs concordant in
hoc q alleuiat partum quādo alligatur coste et
iuuat. quādo ponitur loco peonie·inuenītur ad
curandum. iste lapis inuenītur apud nos et quā
plures et verificaui de eo multociēs experientiā
Enax in lapidario cap· de lapide aquile ayt q
suspēsus in sinistro brachio cōuenit pregnātib9
et conciliat amorem diuicias auget vbi fertur·et
in pregnātibus impedit aborsum et periculum
parturitionis mitigat pbibet casum caducorum
similiter si de admīstratōne venem aliqs suspe
ctus sit in cibo illo pbibet ne possit ab eo dglu
tiri cibus ille· Si lapis subtrahatur mox deglu
tiet· Albertus fertur aūt q si suspensus in sini=
stro brachio cōuenit pregnātibus et conciliat
amorem et diuicias auget vbi fertur et in preg=
nantibus impedit aborsum et periculuz pturitio
nis mitigat·et ait q pbibet casum caducoz si=
militer et quod his mirabilius est tradunt caldei
q si de admīstratōne venenī aliquis suspect9 sit
impositus in cibo illo pbibet ne possit deglucti
ri cibus·et si lapis subtrahatur mox deglutitur
querūt aūt aquile hūc lapidem et imponūt nido
suo et grues inter oua sua sed in vno anno ponūt
vnū et in alio aliuz· dicūt aūt quidā q faciūt ad
mitigandū calorem ouoz vel corpis aquile ne
ouа nimis calefiant et hoc est pbabile·quidam
aūt dicunt aliquid conferre ad eoz formatōnem
aut viuificatōem·q aūt quidā dicūt q lapis ab
alijs auibus ouis interponat ne oua frangantur
falsum est qz circius ad lapidem q ad se ipsa col
lisa franguntur Aiunt aūt aliqui q si aliquis su
spectus de admīstratōne venem cū lapis iste
cibo immittatur statim a cibo strangulat. et qñ
subtrahitur transglutit cibum in quo positus ē
lapis
Lapis hadagreg quid ē lege lapis smaraldus

CAP· CCCCVI·

Apis gagates scōm dyas·cap. de
lapide gagatis inuenīē in litia cir
ca ripam flumis qui gantes appel=
latur coloris nigri·et est alius palidꝰ et quasi lu
cidus vel pallidus mediocriter leuis valde·vt so
lus sup aquam natans inter alios lapides inue
nītur cuius est melior qui facile exarserit igne·
et odorem aspalti habens medicine aptus·et se
cundum plīiū optimus est qui ad lucernam ac
enditur·Enax in lapidario suo gagates et ka
rabe quē quidem dicūt lapidem de genere gem
maz ego tamē reputo ipsum esse gūmi agiros
et inuenītur in libia et britania iuxta maris lit=
tus et habundāter inuenītur in mari quod attī
git aquilonarem ptē thetonie et in anglia fre
quēter inuenītur et est duplicis coloris nigrum
scilicet et croceum et est plucidum et glaucum
et decimans ad pallidum est iūctum cum citrino
colore· Confricatū aūt trahit paleas et incensuz
ardet sicut thus·POSSE·DYAS·gagatis v
tus est diaforetica verena excludit emplastris
podagricis miscetur accensus in aqua ardet et
oleo et extinguitur solum aqua solutus dentes
mobiles confirmat et rigores pcordioz et dolo
rum euerliones facit incensus serpentes fugat·
epilenticos pdit incenditur q in aqua mittitur
et per triduū de eadem aqua datur pturienti q
liberatur demonijs et ommbus maleficijs resistit
virginitatem deprehendit fictilia ex eo vasa scrip
ta non dolent·mulieribꝰ si desint menstrua hūc
lapidem tere et pone sup carbones ardētes vt
itez euaporet circūtecta pannis et purgabitur
sine noxia et dolore· Sed sciendū q dyas· hūc la

pidem vocat quoniam apparet vt lapis·et ideo dicit est vt gēma vnde anuli fiunt sed in littera agiros dicit q est lactimum agiros·i·populi arboris·Enax cōuenit hydropicis et fluidis et confirmat dentes vt aiunt· de exptis aūt est q lotus aqua pro fumigationibus inferius suppositus quocat mēstrua·fertur etiam q fugat ventres et valet contra ventris et stomaci subuersionem et contra fantasmata melancolica que quidem demones vocant·Aiunt aūt de exptis q si colatura et lotura eius cum rasura detur virgini bibere q retinebit eum et non mingeт si autem non est virgo statim mingit et sic dicunt probari an aliqua sit virgo·dicunt etiaz valde valere contra laborem parturientis · Si vis scire lacius generatōem istius lapidis lege electrum

CAp. CCCCVij·

Apis celidonius scōm dyas· in p prio cap·inuemē in ventribus prūdinum cuiꝰ genera sunt duo niger et rufus qui colliguntur captis pullis prundinū et scissis eoꝝ ventribꝰ inuemūtur. Albertus rufus inuolutus panno lineo vel corio vitulino et sub sinistra assella gestatus ꝺr valere cōtra insaniam et antiquos languores· et lunaticā passionem et epilensiā eodem mō portatus· Enax aūt dicit q facundū gratum et placentez reddit gestantem se·niger aūt vt ioseph dicit cōtra nocuos humores et febres et iras opatur · et lotus aqua sanat oculos et ad finem inceptum ꝓducit negociū et si inuoluit folijs herbe celidonie dicitur obfuscare visum·Sunt aūt hi lapides pui valde et tales iam vidimꝰ per socios nostros ꝺ stomaco prundinū extractos in mēse augusti tūc em extracti magis valere dicūtur vt frequēter antem duo simul in vna prundine inuemuntur POSSE·DYAS·rufus quidem sanat lunaticos et languidos et insanos in panno mūdo ligatus et in sinistro brachio egroti circūligatus preterea facit gratissimos portātes se facūdos et amabiles et ydoneos·Niger gestatus similiter optimū finem imponit·ad omnes iras regiz et dñoꝝ idoneus est·Nam qui eum habuerit omnibus placebit et ad arbitriū suum cuncta perducet·sed cui dolent oculi teritur cum aqua q inungūtur et sanabūtur·sed cum tollunt lapides cauendū ne pater aut mater prope sit qz meliorem effectum habebūt· niger aūt in pāno lineo croco tincto missus tertianas et cotidianas et quartanas cōpescit·aduersus omnē humorē aptus est excellenter · et contra iras et minas et lotus aqua sanat oculoꝝ dolores·et ad finē inceptum ducit negociū sed si voluatur in folijs celidonie offuscat visum·sunt aūt lapides parui valde et tales vidimus per socios nostros extractos de stomaco prundinū in mense augusti

CAp. CCCCViij·

Apis allectorius scōm dyas·in prio cap·inuenitur in ventribꝰ galloꝝ gallinaceoꝝ cristallo similis vel aque limpide· et ait Albertus q iste lapis est niteus cristallo obscuro similis extrahitur autē ex ventriculo galli gallinacei postq castratur vltra quattū annum et quidam dicūt q post nonū extrahitur· et ē melior de gallo decrepito maxima aūt huius quātitas est inuēta ad quantitatem fabe· POSSE· DYAS·qui secum habuerit inuictꝰ erit vt a multis probatum est·nam gladiator habens euz in ore inuictus pmanet et sine siti similiter et regem habentes fortiter bellabant et expulsi a regno non solum ꝓpriam dñationem verꝝ etiam alienam receperūt·mulieribus proderit portatꝰ qui volunt placere viro·Nam probos et speciosos·reddit portantes se·

CAp. CCCCix·

Apis crisolitus scōm dyas·in prio cap·lucidissimus est et similis auro·Albertus lapis crisolitus est in colore habens tenuē viriditatem lucidam in qua ad oculū solis micat vt stella aurea et non ē rarus·POSSE·dicitur q spūalia confortat ꝓpter quod tritus asmaticis datur·fertur etiā q pforatus et setis asini in foramen repletus ac sinistro brachio alligatus fugat timores melancolicos pessimos et hoc ꝺr in phificis ligaturis In auro etiam positus et gestatus fugat fantasmata et dicunt quidam ipsum stulticiam pellere et sapientiam adducere. DYAS·hic applicatus rasure auri filateriū est et tutamen aduersus nocturnos timores·pertusus a traiectus cum setis asini et in brachio sinistro ligatus emma demonia vincit·

CAp. CCCCx·

Apis exebenos scōm dyas·in prio prio cap·albus est et speciosus quo solent aurifices auꝝ limpidare·
POSSE·DYAS·curat stomaticos potatꝰ cuz passo et aqua similiter amētes sanat potatus ad venereas voluptates mirifice facit bibitꝰ qz nō patitur diu eos fatigari·soluit etiam vesicā dolentem·Nam portatus ptum sine egritudine cōseruat·et velocitatem parturientis facit circumligatus femori·

CAp. CCCCxj·

Apis agathes siue agapis secūdū dyas·in ꝓprio cap·habet maximā virtutem scilicet qui colorem habet similem pelli leonis·Ysaac bemami agathes aūt lapis niger est albis venulis in quodā mō speciei lapidis albesten et inuenitur alius modꝰ eiusdē

ſpēi qui ſimilis eſt corallo·et tertiū genus plurimuz fiu in creta inſula naſciē qđ habet in i gro venas croceas eſt quartū genus indicū et varium quaſi ſanguine ſit aſperſum·POSSE·DYAS·valet ad morſum ſcorpionis alligatus vel illitus cuz aqua ſtatim tollit dolorez· tritus a vulneri aſperſus vel in potione cum vino datus viperarum ſanat morſus·portatꝰ facundum ſua dentem amabilem et gratum portantem facit· ysaac beniamin primū quidem genus aptuz eſt ad reguz formas que lapidibus inſculpuntur et plurimi lapides habent capita reguz inſculpta et cum iacent ad caput dormientis fertur oſtendere multa ſimulacra ſomniorꝝ terciū aūt genuſ quod creticum eſt facit vt adiuuet vincere picula et viribus cōuenit cordis gratum et placentem facit vt dicit Enax et coloris facit hominez bonī et facundū et iuuat eum cōtra aduerſa· genus aūt indicuz viſum fouet et valet cōtra ſitim et venenum. Cum autem accenditur odoriferum eſt valde·

CAP· ·CCCCxij·

Apis galactides ſcđm dyas·i proprio cap·colore eſt cinereus·guſtu dulcis qui tritus lacteum colorē emittit·Albertus lapis galactides quē quidem galactidē vocant lapis eſt ſimilis cineri·et ſecūdum plurimū inuenīt in nylo et acheloo flumine POSSE·hic tritus dat ſaporem lactis a fucū et in ore clauſus turbat mentē·dicitur etiā in deligaturis phificis qꝫ ligatus in collo replet vbera lacte et alligatus femori mulieris facit partꝰ faciles Aiunt etiam paſtores egipcei qꝫ ſi veſpe contuſus cum ſale mixta aqua oues circūſpergātur vbera eorꝝ replentur lacte et fugatur ab eis ſcabies et gñaliter dicitur contra ſcabiez valere POSSE·DYAS·hic poſt balneū ieiuno datꝰ cum muſa vel aqua lactis copiā miniſtrat· vel ex ouis grauidate lana filo facto et ptuſſato lapide circa collum ligatur letheus dicitur qꝫ precedentia mala in obliuionē adducit et gracioſū reddit reſiſtit iniurie et faſmo dolorē liberat dētium circūligatus qꝫ ſi mulieri difficulter partu rienti filo facto de lana ouis fecund[illegible] ligatꝰ fuerit circa femur dextrum cōtinuo pariet ſine dolore qꝫ obliuiſci facit·&ꝫ etiam qꝫ tenax eſt nam in iuditio litigantes vincere facit·

Lapis eratides — idem quod ſupra
Lapis letheus — idem quod ſupra

CAP· ·CCCCxiij·

Apis medꝰ ſcđm dyas·in proprio cap·niger ē qui tritus emittit croceum colorem·Albertus lapis medus vel medos &ꝫ quia a regione medorꝝ fertur vbi plures inuenīūtur Sunt autē huiꝰ ſpēs due vnus niger et alter viridis·POSSE·huius vtutem eſſe dicūt cōtra veterē podagrā· oculorū cecitatē et nefreticā paſſionez etiam refouere &ꝫ feſſos et debiles·fertur etiā qꝫ fragmenta nigri ſi in aqua ca·miſſa fuerit a ſe quis in illa aqua lauerit incurrit mēbrorꝝ excoriatōnem·et ſi ex ea biberit peribit vomēdo·DYAS·eſt aūt duplicis potencie ſcz bone et male·nam tritus in cote medicinali cum lacte muliebri que ſemel creauit primo partu puerꝝ et inunctus albugines curat oculorꝝ·et omnē illorꝝ dolorem etiā ſi deſpatus fuerit medere podagricos eodē modo cum lacte ouis que ſemel genuit maſculum ſanat·renes et anhelitus et interiores ptes corpis hoc medicamē ꝓparatū habeas in vaſe vitreo vel argēteo et pfice ieiunus·ad vindictā quoꝫ ſupra cotez et da cui vis et lauet faciē et exiccabitur·Si qꝫ aūt ex eo biberit pulmonē vomet·oportet autem bibenti paululum dare vt non ſacietur inuentus eſt autem iuxta fluuium Faſin

CAP· ·CCCCxiiij·

Apis armenus ſm plīniū in ꝓprio cap·eſt dictus et noīatus a regione illa et eſt liuidus et ſubalbidus cuiꝰ melior eſt habēs colorē mediū inter viridē obſcurum terreū et indum et habet maculaꝝ diſtinctiones virides et nigras·AVYC·li·ſcđo cap·de lapide armeno eſt aliquātulū azulmi coloris non tñ eſt in colore azuli et non eſt in eius ſoliditate ſed eſt in eo arenoſitas quedā et quādoqꝫ vtuntur eo tinctores et pictores loco azuli et eſt leuis tactu·JO.MES·lapis armenꝰ mđt alerā der a verificatoribꝰ eſt inūctus habere ꝓgatiuā in educendo colerā nigram cuius opatio in columior eſt ellebro nigro et virtuoſior lapide lazuli·melior eſt habēs colorē mediū inter viridē obſcuꝝ et terreum et indum et habet maculariū diſtinctōnes virides et nigras et qui non eſt in termino lapidis ꝑmo facile diſſolubilis puluerizabilis·et qui eſt lenis tactu carēs aſpitate·ca·cōplexionis in pncipio ſcđi et ſic·in ipſo et eſt reſolutiuꝰ abſterſiuus et ē ex oturbantibus et ſubuertētibns ſtomacū·et educit per vomitū et ventrem et nocet ſtomaco generās ſubuerſionē et faciens ſolutōem cum anguſtia·Et dixit alexander nō lotus ſoluit per vomitū et per ventrē cum labore·lotus aūt ſoluit per ventrē ſine moleſtia· Ars aūt in lauādo ipſū eſt hec·teratur cū facilitate in vaſe lapideo deinde fundat ſuper ipſum aqua dulcis et lauetur ſic terendo a fiat illud trigeſies ſemp innouādo aquā et adhuc deciesiauetur cum aqua roſaꝝ·Et dixit alchimdus lauet cum aqua buglоſſe poſt depuratōem eius·acquiritur em ei ꝓprietas mirabilis ex hoc ad egritudines melācolicas·POSSE·AVYC·ſoluendo educit melancoliam plus qꝫ lapis lazuli et ꝓpter ipſum dimittit ellebrus niger·JO.MES·educit ſolutōne colerā nigram cum virtute·et mūdificat cerebrū ex ea·et valet ad egritudines eius

melancolicas ſicut eſt mania et vertigo ⁊ dolor capitis et epilenſia et ad egritudies timoris et ſuſpitōis et ad leprā et ad egritudines ſplenis et ad cancrū et morfeā et fe-melācolicas. Doſis non loti potio eſt a.ʒ.ſ.vſq; ad.ʒ.i.ſ et loti potio eſt a.ʒ.i.vſq; ad.ij.

CAP. .CCCCXV.

Apis berillus ſm dyaſ. ꝓprio cap. lucidiſſimus eſt et clarus ſitis oleo. Albertus in lapidario ſuo in proprio capitulo lapis berillus eſt coloris pallidi lucidi tranſparentis vt limphe. et qñ voluitur in eo videtur moueri aqua ſcdm plurimū autem eius gñatio eſt in india ſicut et multaꝝ aliarum gēmaꝝ. ſunt autē multa genera et modi in ſpē lapidis iſti⁹ ſ meliorē eſſe ferūt qui magis pallet. et plures habet guttas q̄ videnē in ipſo manere. POSSE. DIAS. ſculpitur in eo locuſta maria et ſub pedib⁹ eius cornicula et ſub gēma pomē herba ſauina modico auro incluſa geſtat amorē diungi ⁊ maiorē oīm facit. ꝓterea ad oculoꝝ vicia facit et ad omnē valitudinē ſi aqua in qua miſſus fuerit potui dederis. ructus et ſuſpirioſos et epatis dolorē curat. Albert⁹ fertur autem hāc opa multū contra picula hoſtiū et contra lites et reddere muſctū et in moribus ꝺ efficere et ingeniū bonū dare medicoꝝ quidā dicūt q̄ valet et contra pigriciā et cōtra ſuſpiria ⁊ eructuatōnes. et q̄ valet oculis huīdis. Exptū eſt aūt q̄ qñ rotondaē et oculo ſolis appomē q̄ aduriē et ignem accendit. dicūt aūt q̄ coniugium conciliat inter virum et vxorem.

CAP. CCCCXVi.

Apis alabaſtrides ſecūdū dyaſ. in ꝓprio cap. eſt ſatis manifeſtus.

POSSE. DIAS. eſt laxatiuus mollit demulcz duricies. et ſtomaci dolorem cerotto admixtus

Lapis coralius ſcdm dyaſ. proprio cap. maxias habet virtutes pro qua lege baſſad.

CAP. .CCCCXVij.

Apis lacteus ē lapis ſcdm Auic. li. ſcdo cap. ꝓprio qui cum fricatur aqua egrediē ex eo qddā ſicut lac et hic quidē lapis ē cinerei coloris dulcis ſaporis. POSSE. AVIC. teritur cū aqua et ꝺuaē quod reſoluit ex eo in pixide plūbi et ꝺuemt in itio apātum et fit ex eius fricatōe alchohol et ꝓhibet curſum ſuꝑfluitatum ad oculum et vicera in ipſo accidencia

Lapis galactides idem quod ſupra

CAP. .CCCCXViij.

Apis veſice ē qui in veſica generatur. AVIC. li. ſcdo in ꝓprio cap. dixerūt quidā q̄ frāgit lapidē renum et veſice ſed gal. dixit q̄ nihil horum eſt

Lapis melaris ſcdm Auic. in proprio cap. oībus eſt notus et eſt ſtipticus

CAP. CCCCXix.

Apis piritis plimus in ꝓprio cap. lapis piritis duriſſimus ē qui et ferro pcutiaē ſcintillas emittit et ignem. Caſſius felix in ꝓprio cap. lapis piritis. i. focaria a quo p alliſionē calibis vel alterius rei dure ignis euolat ſ gal. in epla ad glauconem exponit lapis piritis. i. lapis militaris qd quidā intelligūt ꝺ lapide lato ſup quē ſolēt ignez oferre. POSSE. plinius vires habet in fricatiōe cadimie facē ꝓprie ad oculoꝝ claritatē.

Lapis focarius idem quod ſupra

Lapis militaris idem quod ſupra

Lapis lagia eſt ſimilis oſſibus elefantis eſt fuſci coloris et quaſi ſubrufus

CAP. .CCCCXX.

Apis lincis. Enax in ꝓprio cap. fit de vrina lupi ceruarij mixta et i mōtib⁹ coagulata qui in domo ꝺuatus gñat optimos fūgos ſuꝑ ſe q̄libet āno ꝺ valē otra doloreē ſtomaci ⁊ hyſteritiā ⁊ fluxū vētris

CAP. .CCCCXXj.

Apis fiſtos Enax in ꝓprio cap. ē fuſci coloris et ſubrufi oblōgas arenas ſiue pmulas non hīs erectas vt lumē ſciſſum Enax. POSSE. vires habet fortiter conſtringentes

Lapis ſpongie eſt lapis inuentus et ortus in corpore ſpongie et ad q̄d valet lege affegi albach

Lapis de brachim quid eſt lege famechi

CAP. CCCCXXij.

Apis ſtellatus. Enax in ꝓprio ca. eſt de genere marmoꝝ hīs maculas ex auro. et ei⁹ eſt alius alb⁹ qui ꝺ lapis marchaſita. Alius ind⁹ clarus celeſtis et vocatur lapis lazuli pro quo lege lapis lazuli. et qñq; mmera fert vtrūq; ſimul et qñq; eſt alius coloris viridis et vocaē lapis criſopaſſus vt apparet ſi leges lapis criſopaſſus.

Lapis fidiricis .i. ſcoria ferri

Lapis pr..as. i. lapis ex noſtris aquis gñatus

CAP. .CCCCXXiij.

Apis trachi⁹ Enax in ꝓprio cap. eſt lapis niger naſciē in pōto amne qui eſt in egipto. POSSE. Enax habet vires ſicut gagates et dicitur accendi parum ab aqua ſed extinguitur ab oleo

CAP. .CCCCXXiiij.

Apis quadrat⁹ ſm plinū in egipto inuenit ſiluter et in ethiopia et ex albid⁹ ē. POSSE. plinius vires habet ſtrīgentes vñ necare ꝺ conceptum

CAP. ·CCCCXXV·

Apis glatides plin9 in ꝓprio ca· velut cinereus est gustu dulcis· POSSE. plinius latenter humeꝫ ctat et leuiter ostringit et ideo facit ad lacrimas oculorum·
Lapis moroechus scm plinium in proprio cap· inuenitur in egipto et est pallidus

CAP. ·CCCCXXVI·

Apis flogmus scm plinium in egipto inuenitur aurosum et flāmineum habet colorem· POSSE· Plinius illimitus fronti somnū inducit
Lapis preparat oreus corij·i·pumex pro quo lege famechi
Lapis vlcam idem quod supra
Lapis archadi ·i. lapis gagatis
Lapis limcurius ·i. lapis limcis
Lapis discaltis ·i·scoria eris
Lapis litarmenum ·i·lapis lazuli
Lapis keme quid est lege keme
Lapis berzat idem quod supra

CAP. ·CCCCXXVij·

Apis albeston scm Albertum in lapidario suo est coloris ferrei qui scm plinium in arabia inuenitur POSSE. Albertus vtus mirabilis eius in tēplis deoꝝ est manifesta eo q semel accensus vix aut nunq̄ poterit extingui eo q naturam habet animalis q salmandra vocatē cum modico humidi vnctuosi pinguis insepabilis

CAP. ·CCCCXXViij·

Apis abintus scm Albertum est de genere gēmaꝝ coloꝛe vitri rubei virgulis· POSSE· Albert9 huius vtus fertur esse sicut lapis abescarius licet satis remissior nam accensus pmanet calid9 per· vij·dies vel amplius ꝓpter eandem causaz que dicta est ꝙ lapide abescario lapidis etiā h9 vtus est in prouccādo et augmētando fluxū sāguinis vt expimentatores asserunt

CAP. ·CCCCXXix·

Apis migroꝝ scm Auic. li· sco ꝓprio cap·est lapis qui deferē ex nigris declinans ad citrinitatem· POSSE. AVIC. fricatē et egreditur ex eo fricatio mordicans linguam similis lacti·mūdificat pannū oculi cum non est cum apostemate et oftalmia et conuenit vestigijs vlceꝝ in eo et eradicat vngulam

CAP. CCCCXXX·

Apis amandinus scm Albertum est gēma coloris varij· POSSE· Albertus venenuz omne aut extinguit aut reprimit·et vincere facit aduersarios et plenā interptatōem sommoꝝ facit intelligi

CAP. CCCCXXXj·

Apis cochilij hoc vocabulum ponitur in quodam electuario Auic· quod est contra vicium lapidis· et quidam dicunt q est coclea marina que dr cochilium vt apparet si leges obstracoꝝ. et quidā dicunt q est coclea limaciaꝝ scm veritatez lapis cochili est coclea porfire marme et est cochiliū marmum purpureum quod inuenies si leges obstracorum

CAP. ·CCCCxxxij·

Apis ametistus scm Albertū est gēma multum cois et nota que est coloris purpurei et transparentis aliquātulum obscuri inuenīutur in ista spē multe differencie sed q̄q fūt magis note propter differencias obscuritatis omēs acceptas· nascitur melior in hac specie in india est aūt melior ad sculpendū eo q alijs ē minus durus· POSSE. Albertus opatur contra ebrietatez et facit hominem vigilem·et malas reprimit cogitatōnes· et bonū in scibilibus ofert intellectum

CAP. CCCCxxxiij·

Apis andromada scm Albertum est lapis coloris argentei et secundum plurimū in mari rubro nascitē est aūt quadratus et durus sicut adamas· POSSE. Albertus vtutem habet contra furorem a facilis animi cogitatōem et tristiciam et grauitatem pro quo lege·l·lapis quadratus·

CAP. CCCCXXXiiij·

Apis palagius similiter dr secūdū Albertum q est gēma coloris rubei lucide valde nature et substancie transparentis·et dr esse femina carbunculi et vtutes eiusdem remissas habet sicut femina ad marem se habet·et dicunt quidā q ē domus ei9 et ideo palacium carbūcnli vocatur·generatur frequēter carbunculus in lapide isto et iam visū est hoc q in lapide vno exterior pars fuit palagius et interius carbunculus ꝓpter quod huiusmodi genus lapidū dr esse de genere carbūculi·

CAP. ·CCCCxxxv·

Apis borax ſc̃m Albertum a quo
daz genere bufonis nominatur q̃s
ſic ꝺr q̃ ipſum in capite portat· et
eſt duoꝝ generꝝ vnum album ali
q̃tulũ fuſcum·et alterꝝ ſi vuio ad-
huc palpitante bufone extrahitur in medio ha
bet oculum ceruleũ·et tẽporibus noſtris extra-
ctus fuit vnus de bufone puus viridis. aliquos
etiam vidimus bufones habẽtes depictos in ſe·
qui de hoc genere dicebanẽ·vulgariter autem
cropodine dicũtur·POSSE·Albertus ſordes
purgant inteſtinoꝝ et ſupfluitates

CAp· CCCCxxxvi·

Apis carbunculuſ qui grece ãtrax
dicitur hic non naturalis rubin9 vo
cat ſc̃m albertũ lapis placidiſſi-
mus et rubicũdiſſim9 et ſolidiſſim9 hñs ſe ad a
lios lapides ſicut aurꝝ ad cetera metalla q̃ qñ ve
re eſt bonus lucet i tenebris ſicut carbo q̃ talem
iamvidi ego·quãdo tamẽ iã bonus et verus eſt
emicat in tenebris ſupfuſa aqua clara et limpi-
da in vaſe vitreo mundo polito·qui aũt neutro-
modo lucet hic non habet nobilitatez pfectam
ſc̃m aũt plurimũ ſui inuenit̃ in libia et licet ha
bet differencias plurimas vt ait Enax qui dicit
eum habere xj·ſpẽs omẽs tamẽ dicũtur eſſe ca·
et ſic·ſc̃m plus et minus·POSSE· Albertus
hic ſolus oim alioꝝ lapidum vtutes habere ꝺr·
ſpẽalis tamẽ eius effectus eſt venenũ fugare·
Lapis erarius eſt lapis marchaſita et dicit̃ era
rius qr ex eo tingitur es·

CAp· CCCCxxxvij·

Apis calcedonius ſc̃m Albertum
eſt pallidus et fuſcus aliquãtulum
obſcurus·POSSE·Albertus hic
ſi pforatur q̃ collo ſuſpendatur dicitur valere cõ
tra fantaſticas illuſiones ex melancolia ortas·
etiam facit euincere cauſas et vtutes corpis cõ
ſeruat·et hoc vltimũ exptum eſt multum·

CAp· CCCCxxxviij·

Apis calefarios ſiue calcofonos ſe
cundũ Albertum eſt niger· POS
SE·Albertus virtus eius eſt vocẽ
clarificare et raucedinem mederi·

CAp· CCCCxxix·

Apis corantícas vel corauiũ ſc̃m
albertum eſt lapis criſtallo ſimilis
infecto colore ceruleo qui dicit̃ ca-
dere aliqñ de nube cum tonitruo et inuenitur in
graia et hyſpania ſed hyſpanus eſt candens vt
igms·POSSE·puocat dulces ſomnos q̃ ad p̃
lia et cauſas vincẽdas et otra piculum tonitruſ
dicitur operari hoc ſimiliter ait Enax

CAp· CCCCxxxx·

Apis celonites ſc̃m Albertum eſt
purpurei coloris et varij ꝺr in cor-
de teſtudis inuenit qr quedã ſunt
maxime teſtudines habẽtes domos que ſunt vt
vere margarite et intentes·POSSE· dicit̃ q
diuinatorẽ facit eum qui geſtat ſub lingua·hãc
autem vtutem non ꝺr habere niſi quãdo luna ẽ
primo accenſa et creſcens et monoydes vltima
decreſcens·et ꝺr hic lapis ab igne nõ corrũpi·
Lapis cogolites ꝺr ſc̃m Albertum eſſe in quan
titate et colore ſimilis oſſis oliue et alio nomine
vocat̃ lapis iudaic9 pro q̃ lege lapis iudaicus·

CAp· CCCCxxxxj·

Apis criſopaſſus ſc̃m Albertũ eſt
lapis qui ab india venit et raro in
uenitur ꝓpter quod q̃ carior extima
tur·in colore etiam eſt quaſi ſit ex ſuco porri vel
praſſij coagulato habens et iam auri guttas pro
pter quod et tale nomen accepit quia criſſo au-
rum ſonat in greco praſſium ideſt viride·viridi
tate porri·vnde ꝟſus. Marubij folia ſũt praſſia
praſſaq̃ porri· POSSE·vires habet lapidis
praſſij etiã ad oẽs cordis paſſiones efficax repiẽ

CAp· CCCCxxxxij·

Apis criſolitus ſc̃m Albertuz eſt
lapis in colore tenens viriditatem
lucidam in qua ad oculum ſolis mi
cat vt ſtella aurea et non eſt rarus dicitur autẽ
venire de ethiopia·POSSE· exptuz aũt eſt q̃
ſpũalia confortat·ꝓpter qꝺ tritus aſmaticis daẽ
fertur etiam q̃ pforatus et ſetis afimi in foramí
ne repletus et ſiniſtro brachio alligatus fugat
timores et melancolicas paſſiones·etiam ꝺr in
phificis ligaturis in auro etiaz poſitus et geſta
tus fugat fantaſmata et pellit ſtulticiam·et ſa-
pientiam proferre perhibetur

CAp· CCCCxxxxiij·

Apis criſtallus ſc̃m Albertum ẽ
lapis qui aliquãdo fit ex frigore·a
liquãdo autẽ ex niue ſicut ſepe exp
ti ſuimus et in germania vbi multi inuenuntur
vterq̃ aũt modus generatõis facilis ex ſupio
ribus erat manifeſtus· POSSE·hic frigidus
oculo ſolis oppoſitus ignem eiicit ſi calidus ſit ꝺ
pficere non poteſt huius rõ poſita eſt in li.de p
prietatibus elemẽtorꝝ et planetarꝝ et ꝺr etiam
ſitim reſtingere ſub lingua poſitus·et exptuz eſt
q̃ tritus cũ melle mixtus acceptus a mulieribuſ
repleat vbera lacte·

CAP. ·CCCCXLiij·

Apis grisolitus scdm Albertum ē gēma coloris aurei in horis matutinis visu pulcherrim9 est. in alijs aut̄ horis dissimilis ab igne aut̄ corrūpitur et fugatur et vt quidā dicunt inflāmatur· et ideo timere ignez dr·dicūt aūt alij q̄ est aliud gen9 istius lapidis qui est lapis ignobilis substancie et est marchasita aurea·que mediū quoddā est inter metalla et lapides·dicitur aūt tercium genus ist9 lapidis esse coloris medij inter ceruleū et rubeum·POSSE·vtus huius lapidis ē curare scabiem et vlcera·et m manu gestatus calorem febris mitigare dicitur

CAP. ·CCCCXLV·

Apis crisopassios scdm Albertuz gēma est ab ethiopia venens·POSSE·dicit̄ lucere in tenebris et euanescere lumine supuemente·ita q̄ colorem non retinet quē habet in obscuro· et fit in ipso scdm diuersitatē luminis et tenebraz reciprocatio colorz velut in quercu putrefacta et noctiluca·et de omnibus his m li·de anima dedimus racionem perfectam et vide·

CAP. CCCCXLVi·

Apis demonis scdm Albertum est quidam lapis bicolorvt arcus deimonis q̄ pris vocatur est aūt deimon dictus quod grece intellectum vel stellam claram stillantem sonat·POSSE·dicitur conferre febricitantibus venenosa pellere et tutum et victorem reddere·

CAP. ·CCCCXLVij·

Apis diadochos scdm Albertum est lapis pallidus dicitur aliquātuz berillo similis·POSSE· dicit̄ fantasmata in tantum excitare q̄ magi maxime hoc vtūtur tamen applicat9 defuncto vires amittit qz mortem odire phibetur horz ac em rō haberi potest m libus magorz hoc est hermetis· tebit bencorath et ptolomei de quibus nō est p̄sentis intencionis.

CAP. ·CCCCXLViij·

Apis diomisia scdm Albertum ē niger guttatus tubeis guttis·POSSE·expirat vnū et odore ipsi9 vini fugatur ebrietas·quod mirabile apparet causa est aut̄ q̄ vinum non odore sed vapore opilando inducit ebrietatem lapidis aūt huius odor simpliciter aperitiuus est et expulsiuus vaporz·

CAP. ·CCCCXLix·

Apis draconites scdm Albertum est lapis a capite draconis extract9 et fertur ab oriente vbi sunt dracones magni· virtus eius efficax sicut lapidis qui vocatur borax quādo de dracone extrahitur adhuc viuo aplpirāte·insidiantur aūt dracombus dormientib9 et subito scisso capite draconis adhuc palpitante euellunt lapidē·anime em̄ act9 multa confert·his etiam supfluitatib9 que generantur in animalib9. et mortis corruptio alterat ea quādo naturali morte corruptis humoribus moriūtur et quando mortua vel corrupta occisa iacuerunt ego aūt in ptibus alemanie in sueuia vidi lapidem sup quē conuenerāt plusq̄·xx· serpentes inter montes in quodam prato· et cum transitum faceret inde dns terre milites euagiatis gladijs sciderunt serpētes in multa ptes incissus a sub capite serpentis inuentus est lapis niger format9 vt paramis abscissa non plucid9 in circuitu coloris palidi pulcherrimū habens descriptum spentem et hunc lapidem ab vxore eius sdē nobilis mihi presentatum cum capite eiusdem serpentis· POSSE· dicitur venena fugare que fiunt a morsibus animaliū venenatorz·victores dr et iam efficere

CAP. CCCCL·

Apis elitropia scdm Albertum est lapis viridis fere smiraldo similis aspsus sanguineis guttis· hūc elitropiam dicunt esse vocatum micromātici et gēma babilonie·POSSE·si lapis iste vngat̄ succo herbe eiusdem nominis et in vas aque plenū imissus facit sanguineū solem videri sicut si pateretur eclipsim. cuius causa est qz totaz aquam ebulire facit in nebula que inspissando aerē impedit solem videri sicut quādo est cum rubore in spissa nube·postmodū autem descendit rorando illa nebula sicut per guttas pluuie·optet autez adhoc q̄ quodā carmine sacratus sit·et quibusdam caracteribus mixtus et sicut arrepticij presentes sunt dumādo que dā p̄dicunt·ppter quod templorz pontifices illo lapide vtebantur maxie in festis pdoloz·dicitur aūt reddere hominem bone fame·et large vite·et otra fluxum sanguis et venena valere·dicitur autē q̄ vnctus herba sui nominis vt prediximus fallit visum ita vt hominem prohibeat videri·inuenitur autem pluries in ethiopia et cypro et india·

CAP. ·CCCCLj·

Apis etydros scdm Albertum ē lapis in colore cristallo similis· qui perpetuis guttis distillat et tamē lapis non minoratur nec corrūpitur· causa in is

profecto est qz ex substãcia lapidis gutte ille ne quaq̃ distillant sed ꝓpter nimiã frigiditatẽ·ac rem se tangentẽ continue se mutat in aqua sicut faciunt lapides duri et politi post resolutõnem frigoris hoc similiter ait Enax capitulo de lapide etydros

CAp. CCCCLij·

Apis epistithes scõm Albertũ est lapis in mari natus tutilans et rubicundus·POSSE·in cantationibus et phificis ligaturis ꝺr valere·et q̃ gestatus tutum hoiem seruat·et compescit seditiones·et cõpescere etiam dicitur locustas et volucres a nebulas et grandines et tẽpestates a fructibus terre·Expertum aũt est q̃ oppositus oculo solis ignem et radios ignis emittit ꝺr autem q̃ hic lapis si in aqua feruẽte proijcitur cessat ebulitio eius·et post modicũ frigescit causa aũt huius alia esse non posset nisi procerto qz frigidissimus est et motus a colore buliẽtis aque frigiditas sue cõplexionis agere incipit·

CAp. ·CCCCLiij·

Apis exacolitus scõm Albertũ est lapis varius dissolutiuus vt dicũt periti medicoꝝ·POSSE·vino p mixtus et potatus valet contra colicã et iliacaz passionem·

CAp. ·CCCCLiiij·

Apis exacontalitus est lapis secũdũ Albertũ ·lx·coloribus distinctus p ue q̃titatis valde qui frequentius in lilia inuenitur et apud trogotidas inuenit· et mouetur sepius ꝓpter hoc etiam oculos hois dicitur efficere tremulos·

Lapis exacolitus idem quod supra
Lapis Falcanos ·i·arsenicum

Lapis filatiuus est eadem gẽma que crisolituz et est eiusdem ꝛtutis vt ferunt gemmarij

CAp. ·CCCCLv·

Apis gagacromon scõm Albertuz est lapis diuersi coloris sicut pellis capreoli·POSSE·victores reddit se gestãtes·Exptum aũt dicũt esse ab Alchi de pncipe quodam·qui quocies hunc lapidez secum habebat semp vincebat in terra et in mari quociens aũt caruit fertur hostib9 succubuisse·

Lapis berzat quid est lege kenne
Lapis kenne quid est lege quod supra
Lapis qui inuenit in oculis ceruoꝝ idem qđ supꝰ
Lapis archadie est lapis qui cum accenditur non extinguitur

CAp. CCCCLvi·

Apis garatiden scõm Albertũ est lapis qui fertur esse nigri coloris·ꝓbatur aũt veritas huius lapidis sic si gestans lapidem totũ corpus suum vngat melle muscis et vespis expositũ·et si mta ad9 manet ab eis lapis est verus·et si deponit lapidez muscе et vespe sup mel cadunt a si gunt·POSSE·aiunt q̃ in ore portatus facit bene iudicare opiniones et cogitatõnes·fertur etiam q̃ gestãtẽ gracioſũ reddit hoibus ita ſiliter asserit Enax Lapis getolid9·i·lapis aquile

CAp. ·CCCCLvij·

Apis granat9 vt constantin9 ait in ꝓrio cap·et albertus est de genere carbũculi·est aũt lapis rube9 et perlucidus in colore simil balaustijs·est autẽ rubeus aliquãtulũ obscurior carbunculo·et cum subicitur ei in sigillis niger color tũc magis rutilat·q̃m hoc genere muentur q̃dam mod9 qui intra rubore spargus habet viole colorem propter hoc genus violatum ꝺr et pciosior est alijs granatis·POSSE·ꝺr letificare cor·et pellere tristiciam·et est ca·et sic·et quod q̃dam dicunt hunc esse de genere iacinti est falsum·muentur esn lapis hic scõm plurimos in etbiopia et aliq̃ ciens intra tyrum iuxta arenas maris·

CAp. ·CCCCLviij·

Apis iaspis scõm Albertum est lapis multoꝝ coloꝝ et habz speciem·x·melior tamẽ est viridis transparens habens in se venas rubeas debet autem in argento ꝓprie ligari hic in multis ptib9 muentur·POSSE·exptum est contra sanguinẽ et fluxum menstruoꝝ·Aiunt aũt q̃ tegat cõceptum et iuuat ptum et q̃ gestãtem se a luxuria ꝓhibet·in magicis etiã legitur q̃ si incantẽ portantem reddit gratum et potentem et tutum·et fugat febrem et hydropisim

CAp. ·CCCCLix·

Apis iena scõm Albertum est a bestia que iena vocatur sic dictus eo q̃ oculi eius in lapidem vertunt̃ totaliter POSSE·Aiũt aũt Enax et aalen q̃ positus sub lingua ofert diuinãdo dicere futura·

CAp. ·CCCCLx·

Apis pris est lapis scõm albertum cristallo similis·et ẽ vt frequenci9 eragonus dicit aũt Enax q̃ de arabia venit et in mari rubro nascitur·nos autẽ muenimus maximã copiam hoꝝ lapidum in mon

tibus germanie qui fūt inter renū fluuiū et treue
rēsem ciuitatē et diuerse quantitatis oēs sunt exa
gom m alijs aūt lapidibus cuz naturaliť sint ro
tondi exagoni efficiuntur sicut foramina apū in
medio posita exagona efficiuntur cum illa que
fūt in extremis sunt rotonda · est autem lapis sic
cissimus qꝫ sua indicat subtilitas maxima fit aūt
ex aḡo fuco q̄ euadit de materia lapidis q̄ gña=
tur m luto rubeo · et quia hoc aqueum vehemen
ter ficco apprehensū est succus ꝛ durus est lapis
valde cum autem sub tecto soli eius pars imitti
tur ꝛ pars eius in vmbra tenetur ꝓicit reflectē
do pulcherrimos colores pridis sup oppositum
parietē vel super aliquod corꝑ ꝑpť qꝫ pris vo
catur cuiꝰ causa supius est assignata · aliq̄d aūt
simile huic nascitur m gipso quod est pspicuuz
in extremis · et scissibile valde et vtuntur eo pro
vitro quidam in vitris

CAP· CCCCLXj·

Apis iscultos secūdū Albertum et
ysidorum est croco similis lapis in
vltimis hyspanoꝝ ptibꝰ frequē=
tius inuenitur iuxta gades herculis in tercio et
secundo climatibus iuxta hyspaniam illā quam
modo hyspaniam vocamꝰ. est aūt lapis filabilis
ꝑpter viscositatē in eo arefactaz · et si de eo fiat
vestis non cōburitur sed ex igne purgatur ꝛ mi
tet · et forte illud est quod gennā vocāt salamā
dre qz hec lanugo que imꝰ colligitur est sicut la
nugo lapidis humidi · quare aūt non cremaē in
metheororꝝ expeditū est huius spēm quandā di
cunt esse quendā lapidem quē quidā vocant car
bunculum album · POSSE. imitatur carbuncu
lum in hoc q̄ fantasmatibꝰ et presagijs resistit ·
valet contra dolorez oculoꝝ ex humida causa et
redactus in puluerē sanat scabiem · Item ysidorꝰ
dicit de lapide iudaico q̄ est albus ad modū glā
dis in quantitate ·

CAP· CCCCLXij ·

Apis kacabrates secm Albertum
est lapis simil' cristallo POSSE.
de eo fertur q̄ eloquenciam dat et
honorem et graciam valet contra hydropisim ·

CAP· CCCCLXiij·

Apis kamaz secm Albertum est la
lapis frequēter albus m totovel in
parte · varꝰ ē in colore et frequē
tissime inuenitur imixtus onixino · virtusq̄ eius
fertur ex imaginibus et scripturis que inuenun
tur in ipso et ex sigillis
Lapis ligurꝰ quid est lege lapis lincis

CAP· CCCCLXiiij·

Apis iaspis secm Albertum est la
pis qui frequētius in libia inuenit
POSSE · fertur enim virtus huiꝰ la
pidis mirabilis esse · ois enim bestia a
venatoribꝰ et cambꝰ infestata cur
rit ad eum et ipsum intuetur quasi patronum et
vt aiunt canes et venatores non possunt noce=
re bestie gladio q̄diu lapidem hunc habet pre
sentem · hoc idem cōfirmatur per atabari in las
pidario suo ·

CAP· CCCCLXV·

Apis melochites quē quidam me=
lomithen dicunt secm Albertū la=
pis est arabicus grosse viriditatis
sed non translucidus sicut smaragdus · ꝛ est mol
lis · POSSE · fertur q̄ virtutem habeat custodi
endi gestantem se a nociuis casibus et sup cuna=
bula infantiū · ꝟ aūt ait in lapidario suo Enax ·

CAP· CCCCLXVj·

Apis menphithes secm Albertuz
est lapis a ciuitate egipti que men
fis vocatur qui dr vt ignis calere
virtute quidem non actu · POSSE · hic tritus ꝛ
in aqua mixtus in potu detur vrendis vel secan=
dis qz inducit insensibilitatē ne sentiat crucian=
dus · hoc idem ait Enax in lapidario suo ·

CAP· CCCCLXVij ·

Apis magnesia quē quidā magno
siam dicunt secm Albertum lapis ē
ingener · et ipso frequēter vtūtur vi
trearij · POSSE · hic lapis distillat et fluit i ma
gno et forti igne et non aliter · et tunc imixtus
vitro ad purpureitatē ducit vitri substanciam
hoc idem Atabari dicit in lapidario suo

CAP· CCCCLXViij·

Apis mandasida vel marchasita se
cundū Albertum est lapis habens
multas spēs colorꝝ qz colorem ac=
cipit cuiuslibet metalli et dr marchasita argen=
tea et aurea et sic de alijs metallis · metallū tamē
quod colorat eum nō distillat ab ipso sed euapo
rat in igne et relinquitē cinis subtil' et hic lapis
notus ē apud alchimicos · et in multis locis inue
nitur · ꝟ similiter enax in lapidario suo dicit

CAP· CCCCLXViiij·

Apis nisē Albertꝰ dicūt aliqui hūc
esse de genere lapidū · et inuenit in
capite bufonis · et sunt duo genera
vnus subalbidus sicut si hec meruerit in sanguis=
nem et vincit eum · et iſo sanguis obscuras vias

meo dicũt apparere· et alius est niger et aliquã
do pingitur in eo bufo sp̃is pedibus et ante et
post·dicunt etiam q̃ si ambo simul includantur
p̃te veneno eos adurere manũ tangentis ꝓba
tionem aũt lapidis esse dicũt q̃ exhibitus bufoñ
viuo bufo eleuatur otra eum et tangit ore si po
test·&z etiam q̃ p̃te veneno vari⁹ efficitur qui
subalbidus est·hoc similiter Enax dicit

CAp· ·CCCCLXX·

Apis onix scd̃m Albertuz gẽma p
hibetur nigri coloris inuemẽ me/
lius gen⁹ esse nigz albis venis va
riatum venit aũt de india et arabia·inuemt̃ au
tem q̃ñq̃ diuersitatum ꝓpter varietatez venaz
et colorum·ferunt si sardius sit presens ligatur
onix.et etiam suspendiẽ a nocumẽto·hec autem
omnia si habet profecto ideo habet q̃ habet v̂
tutes mouẽdi melancoliã precipue in capite· ex
motu eñ illius cum vapore omma ista ꝓcedunt
dicunt aũt quidam onix omchinũ esse quod veri
simile est·vel q̃ sit alia sp̃es eius·sed colore non
est niger nisi aliquãdo sed colorem habet vt vn
guis hũanus sed in omchinis nostris inuemunt̃
multi colores·albi nigri et rubicũdi·qui tamen
omnes in substancią quãdam tricantur que simi
litudinẽ exprimit vnguis hominis· Aiunt etiam
q̃ ex lacrima arboris que onica &z indurata in la
pidem generatur·et dicunt hanc causam esse q̃
odoriferus est in igne·hanc etiã causaz inquiũt
esse q̃ frequẽtius elus depictus imaginibus mi
rabilibus inuemt̃ q̃ lacrima a p̃ncipio mollis fa
cile formabilis pingitur·a picturã retinet quã
do in lapidem indurata coagulat̃·hunc lapidez
dicunt insensibiliter intrare oculũ et hoc esse
mirabile.et ego vidi saphyz intrare in oculuz
et lapidem galli·et quẽdam alium cuius nomen
ignoraui sine oculi lesione·politus eñ et tenuis
non ledit oculum nisi tangat aciem seu pupilią
oculi sensibilẽ·et foramen vuee· POSSE·Aiũt
q̃ collo vel digito suspensus excitat tristiciam
et timores et in somno fantasias terribiles·· et mł
tiplicare fertur lites et tristicias· dicitur q̃ aug
get salliuam pueris·

CAp· ·CCCCLXXj·

Apis obtalmius scd̃m Albertũ est
lapis ab obtalmia dictus cuius co
lor non nominat̃ forte ideo quia ẽ
multoz colorum· POSSE·valere &z gestanti
contra omnes malos morbos oculoz visus aũt
circũstantium dicitur obcecare et ideo etiam pa
tronus vocatur gestantes eñ eum quasi inuisibi
les reddit hoc siũter ait Enax

CAp· ·CCCCLXXij·

Apis otrietes scd̃m Albertũ habet
tres sp̃es· quaz vna est nigra et
rotonda·alia viridis maculam hñs
albam tercia cui⁹ pars altera est
aspera·altera plana et ẽ color eius
quasi ferri lamina et talis etiã est dispositio cor
poris eius de quo fertur q̃ vnctus oleo rosarum
et gestatus p̃seruat ab aduersis casibus· POS
SE·dicitur valere morbis pestiferis et reptiliũ
morsibus·&z etiam in phisicis ligamentis q̃ ap
pensus mulieri prohibet ipsum impregnari· et
si pregnans est abortum facit·

CAp· ·CCCCLXXiij·

Apis ortanus scd̃m Albertum est
qui est in corona romam imperatoris
nõ vnq̃ alibi visus est· ꝓpter quod
ortanus vocatur·est aũt in colore quasi vinosus
subtilem habens vinositatẽ et hic est sicut si cã
didum minis micans penetraret in rubeũ claruz
vinosum et sit supatus ab ipso·est aũt lapis per
lucidus·et traditur q̃ aliquando in nocte fulsit ꝛ
nunc tpe nõ non micat in tenebris· POSSE·
Fertur autem q̃ honori conuenit regali·hoc simi
liter ait Enax

CAp· CCCCLXXiiij·

Apis panterus scd̃m Albertum est
multos hñs colores et in vno cor
pore lapis nigruz videlicet viridẽ
et rubeum·et alios multos·inuenitur aut pallic
dus purpureus et roseus·POSSE·Fertur autẽ
fuscos efficere visus·inuemt̃ aũt scd̃m plurimuz
in india·debet gestans respicere ad ipsuz in ma
ne oriente sole et fit efficax et vtuosus tot autez
vtutes dicitur habere quot colores habet·hoc
similiter ait Enax·

CAp· ·CCCCLXXV·

Apis peanithes scd̃m Albertũ est
lapis granatus de michedon et ẽ
femini sexus· POSSE· certo tpe
dicitur concipere et parere consimilem lapidem q̃
valere aiunt pregnantibus

CAp· ·CCCCLXXVj·

Apis pirithe vel peridonius secũ
dum Albertum est lapis colore ful=
gens vt ignis· POSSE· &z autẽ
valere contra arteticam mirabiliter·et referẽ de
ille lapide q̃ si fortius strimgatur manu manum
aduret·vult ergo leniter et paulatim tãgi·et ego
ipsum exptus suz sepius·dicitur aũt de genere
isto alia sp̃es esse que dicitur esse ex solito simili
mili q̃ maioris viriditatis existit·

CAP. ·CCCCLXXVij·

Apis praſſius ſcȝm Albertum ẽ lapis qui eſt mater et palatium ſmaraldi eſt aũt viridis coloris habẽs viriditatem ſicut praſſium. inuenit̃ aũt aliquando cum rubeis gutris· et aliquãdo cum albis. Eſt alia ſpẽs iſtiꝰ lapidis qui inuenitur cũ gutis aureis et vocatur criſopaſſus et rarius inuenitur. et ideo carior exiſtit pro quo lege lapis criſopaſſus.·POSSE. exptum eſt aũt q̃ confortat viſum et quaſdam aſpidis et quaſdã ſmaraldi habet opationes. hoc ſiliter ait Enax.

CAP. CCCCLXXViij·

Apis quirin eſt lapis ſcȝm Albertum qui inuenit̃ in mdo vſupe aliquãdo que tota eſt auis preſtigioſa et augurialis vt dicunt magi et augures. POSSE. eſt autem hic lapis proditor ſecretorum. q̃ fantaſias promouẽs ſi ponatur ſupra pectus dormientis hoc ſimiliter ait Enax.

CAP. CCCCLxxix·

Apis quãdros ſcȝm Albertum ẽ lapis qui aliquãdo inuenitur in cerebro vulturis. POSSE. Vtus eius fertur eſſe contra quoſlibet nocuos caſus. q̃ replet mamillas lacte hoc ſimiliter ait Enax.
Lapis raquimay et olchitis ſcȝm Albertum eſt idem quod bolus armenicus eſt aũt lapis ſubrubeus. POSSE. huiꝰ aũt lapidis Vrus pro certo expta eſt conſtrictiua ventris et precipue cõſtrictiua ſanguis diſinterie et menſtruorum pro quo lege canarmenum
Lapis bolus armenicus idem quod ſupra

CAP. ·CCCCLxxx·

Apis ſaphirus ſcȝm Al. eſt lapis valde notus ſcȝm plurimũ eius venit ab oriente et mdia. Inuenit̃ et in ypidomio apud podiũ prouincie regionez et ciuitatem. ſed non eſt adeo p̃cioſus vt per omia ſit ſimilis orientali. eſt aũt coloris ſpicuꝰ ſicut celum ſerenatum ſed vincit in eo flauus color. q̃ ideo melior qui eſt nõ ſatis perlucidus. optimꝰ aũt qui habet nubes obſcuras ad rubedinẽ declinãtes. Inuenitur etiam bonus qui albidas habet nubeculas. ſimiliter ſuba ſua ſint ſicut nubes fuſca tranſparẽs aliq̃tulum. POSSE. Vtutes ego vidi q̃ atraces duos fugauit aiunt etiã hũc lapidem hominẽ caſtum reddere. et interiorem ardorem refrigerare. ſudorem reſtringere. dolorem curare frontis et lingue. vidi ego vnum in amulo portare. et ſordes ex oculis purgare. ſed ante vult poni in aqua frigida et poteſt ſimiliter quod aũt dicunt q̃ amittit Vtutem et colorẽ pꝰ q̃ antracem curauit falſum eſt. dicũt etiaz q̃ corpora vegetat. et paces conciliat. pium et deuotũ ad deum efficit et animũ in bonis firmat hic etiã ſyrtites a quibus vocatur eo q̃ in littore ſyrtium inuenitur.

CAP. ·CCCCLxxxj·

Apis ſardonis ſcȝm Albertum eſt lapis quẽ quidaz ſardonicẽ vocãt eſt compoſitus ex duobꝰ ſardio videlicet et onice. Eſt ergo rubeꝰ et hic color emínet ex ſardio. eſt etiam albus et niger et colorez vnguis proferens ex onice. laudabilior autẽ eſt qui hos colores habet magis diſtinctos. Inuenitur aũt quinq̃ modis aut pluribus ꝓpter diuerſam colorũ mixtionem. et frequẽtius inuenit̃ in india et arabia. POSSE. fertur luxuriam expellere et caſtum reddere et pudicum. eſt tamẽ maxima huius vtus in hoc q̃ cum omnibus nocuus ſit hic nocere non poteſt ſardum in ſubſtancia habens admixtum

CAP. ·CCCCLXXXij·

Apis ſardius ſcȝm Albertuz eſt lapis ab antiquiſſimo inter precioſos lapides memoratus eſt aũt habẽs rubozẽ ſpiſſuz cum ſuba puia ſicut ſi puietas imaginetur in rubea terra Et ſcȝm hanc diuerſitatem inuenitur q̃ũq̃ modis ita q̃ aliquis nichil habet de puietate et forte ille matrix eſt aliozuz et domꝰ in qua generãtur. in ſardis aũt ciuitate repertꝰ eſſe dr et ſic vocatur. POSSE. aiũt hunc lapidẽ accendere animũ ad gaudium et acuere ingenia. et per Vtutes contrarias ligare omnibus hoc ſiliter ait Enax

CAP. ·CCCCLXXXiij·

Apis ſarda et alij dicũt ſardo ſecũdum Albertum eſt lapis qui ſe habet ad tabulas ligni ſicut magnes ad ferrum. Et ymo adheret ita fortiter tabulis nauium in mari vt a tabulis euelli nõ poſſit niſi abſcindatur cum ipſo ea pars tabule cui adherz eſt autem in colore praſſius hoc eſt virens hoc ſimiliter ait Enax

CAP. CCCCLXXXiiij·

Apis ſelenite ſcȝm Albertum ẽ lapis de quo varia referunt̃ dicuntẽ quidam eum naſci in quodã genere teſtudinis indico et eſſe varii. dicũtq̃ hũc eſſe virentem et in perſide ptibus frequentiꝰ inuenirí ſiue in arabia vt inquit plinus. dicũt aũt hunc creſcere luna creſcente et decreſcere luna decreſcente. POSSE. geſtatus aũt fertur cõferre preſentiã quandã futurorũ ſi ſub lingua por-

tetur precipue prima luna et decima existente. dicunt etiam q mane prima luna tantū habet virtutem in prima hora decima aūt existēte luna in decima hora et modus diuinatōnis est q cuz ponatur sub lingua et cogitetur de aliquo negotio vtrū fieri deceat aut nō. Et si fieri deceat cor de tenetur et infigitur ita q euelli non possit. et si fieri non deceat statim cor desistit ab ipso. fertur etiaz q curat languētes ptificos et ōbiles. hoc etiā ait Ysaac bemamm

CAp. CCCCLXXXV.

Apis firius scōm Albertum est lapis a firia dictus vt dicit ysidorus et est lapis qui integer natat. q cō minutus fluctuat. cuius causa ē quia integer poris aerem continet qui euanescit a puluere cōminuti lapidis. hoc similiter ait Enax

CAp. CCCCLXXXVj.

Apis sacrofagus scōm Albertum est lapis deuorans cadauera mortuoz. grece em̄ sorcos sanat carofagos aūt comedere. antiqui autē aliqui ō hoc lapide prius fecerunt archam mortuoz eo q in spacio xxx. diez cadauera consumūtur ob ō aūt nostra monumēta lapidea sacrofagi sunt vocata hoc similiter ait arabari

CAp. CCCCLxxxvij.

Apis samius scōm Al. est lapis a samo insula in qua muentur dictus hoc aūt lapide politur aurum. POSSE. fertur aūt q portatus vertiginez sedat. et mentem solidat. habere aūt hoc vicīū ōz q alligatus in cossa parturiētis impediat ptum hoc similiter ait Arabari.

CAp. CCCCLXXXViij.

Apis succinos scōm Albertum ē lapis crocei coloris quē greci electrō vocant. muemitur em̄ transluces sicut vitrum vocabulū habet a materia qz a succo vel gūma arboris nascitur que pinus vocat̄ lambra vulgariter vocatur. POSSE. cōfricatus autem trahit folia et paleas et fila sicut magnes ferrum dicunt aūt q confert portantib9 se castitatem. de exptis aūt est q fugat serpentes. pregnātibus autē valere ōz ad factem parturitionem hoc similiter ait Enax.

CAp. CCCCLXXix.

Apis specularis scōm Albertum ē lapis ad modum vitri perspicuus. Dicitur aūt in hyspanoz vrbe secondia primitus inuentus est. Ego aūt vidi illum habundāt̄ius muemri itr. q curtus mō one rantur in diuerbis ptibus theotonie. et vidi etiā in gallia muemri cum gipso quia est gipsi extremitas quedā effusus autē scinditur in qualibet ptes tenues. et fiunt inde feneſtre sicut de vitro nisi qz loco plumbi oportet ponere lignum. Sūt autem tres spēs eiusdem vna videlicet lucida sc̄ vitrum. alia nigra pemtus sicut atramētum tercia citrina que vocatur auripigmentū vl' arsem cum quod clarius est et nobilius

CAp. CCCCXC.

Apis topazion scōm Albertum est lapis sic vocatus a loco sue prime inuentionis que fertur vocari topasis insula. et quia auri similitudinem protendit. sunt aūt due spēs in hoc genere lapidis quorum vna est similis in oībus auro et est p̄ciosior. alia est croceum magis. tenens colorem q̄ auri et ō vilior est. POSSE. exptus est in nostro tpe q aqua buliente si imittatur ita sicut defertur facit q statim manus imissa extrahitur sine lesione. et hoc fecit parisius vnus de nostris socijs. Dicūt etiam q valet otra emoptoicam et lupacīā passionem. hoc aūt certum est q speculum est lapis iste et ydolum obiecti corpis sicut speculum concauū in visum repsentat. Et nascitur in orincho hunc cum aliquis tenet in manu dextra otra solem radios emittit et ignem euomit vt vidēs miretur nam qui eum portant circa finistrū brachium omnes turbas contēpnt hoc locuste q grā dines a fructibus remouētur. et ardorē veneris deferuescere facit.

CAp. CCCCXCi.

Apis turchoys scōm Al. est lapis flaui coloris mtidi cādētis. ac si lac penetrauerit in flauū colorez. et resultet per ipsum ad supficiem. est aūt non pspicuus neq ratus. POSSE. dicunt aūt q visum oseruat et a nociuis casib9 defendat se portātez

Lapis epiſ'con	idem quod supra
Lapis virites	.i. lapis piritis

CAp. CCCCXCij.

Apis ziguites. Enax est lapis coloris vitrei. POSSE. gestat9 collo valet contra noctilopam et constringit sanguinē et depellit mētis alienatōem

Lapis cogalites	.i. lapis aquile
Lapis echites	idem quod supra
Laran	.i. apium risus
Laramon	.i. bdelium
Larapia	.i. matricaria

Larion interpretatur fluere inde collirion est q̄ libet medicina qua vtimur in solida substācia q̄

cõmouet fluxum vt ſuppoſitoria et ſimilia. vnde
appropriatum eſt hoc vocabulum ad ſignandum
tantum illud quod ponitur in oculis.

Lardia ſepar .i. fex vini
Laroſa .i. mandragora
Laroſades .i. ſerpillum
Laroplation .i. vſnee
Laſſa .i. aſſa fetida et eſt filfium
Laſa .i. abalmeas amel de fumigia litus eſt
Laſagion .i. almea
Laſenel chelbe .i. lingua canis
Laſerpitum .i. aſſa fetida
Laſerion .i. amomum
Laſuar .i. flores amigdalarum
Laſuarch .i. aaron
Laſuarchi idem quod ſupra
Latalus .i. oſtrea
Lataraib .i. acetoſum
Latara idem quod ſupra
Latabaco .i. borax

CAP. .CCCCXCiij.

Atamie arabice latine caro.

SERA. li. agre. cap. latamie auc. gal. latamie alfabax. i. caro tyri ca
lefacit et deſiccat calefactione fortiſſime quã
do fuerit condita cum oleo ſale et aneto et portis
et aqua quãtitate neceſſaria eſt vt videtur vtq
mirabilis ꝓueniens vſq; ad cutim corpis expel
lens inde ſuperfluitates q̃ ſunt in corpore et ꝓt
hanc cauſam ingrantur in cute illorum qui comedũt
has carnes in quorum corporibus ſunt hũores ma
li res ab humoribus illis generate exeũtes cutim
ſimiles ſquamis. et hoc fit a ꝓprietate ipſarum
nam carnes iſte adherent humiditatibus et ad
ducunt eas ad cutem. et maxime quod ex eis eſt
groſſum terreus ex quibus generatur ſcabies et
egritudo cum qua eleuatur cutis. et iam verifi
cauit experientia q̃ tyrus q̃n pontur in vino et
bibunt ex eo leproſi ingroſſatur cutis eorum tota
deinde cadit ſicut cadũt teſte animaliũ obſtra
corum. et remanet eis poſt hoc caro molliſ ſicut
caro que remanet in obſtrachis et cancris quan
do cadũt teſte eorum. et quãdo bibunt leproſi ex
tyriaca que fit cum carnibus tyri cum aſſiduatio
ne et imitur corpus eorum cum ea cõuenit eis val
de. Et idem auct. dyas. caro tyri cocta et come
ſta acuit viſum et ꝓhibet ſcrofulas augmenta
ri et optet q̃ excorietur et auferatur caput eius
et cauda. quidã aũt volunt q̃ abſcindatur de ex
tremitatibus ipſius quãtitas certa ſed errauerũt.
reſiduũ vero lauatur cum oleo et ruta ſale et ace
to. et dicũt quidam q̃ qui comedũt iſtas carnes
generãtur multi pediculi. ſed non eſt verum et qui
vtuntur his carnibus augetur vita eorum. Et idẽ
cap. herbe auct. gal. caro herbe habet vtutem
attractiuã que quãdo teritur et fit emplaſtrum
cum ea extrahit infixa corpori. Et idẽ eodẽ cap.
auct. dyas. quãdo comeditur caro herbe recens
eſt gluctinatiua et mollificatiua ventris mundi
ficat pulmonẽ et acuit vocẽ et q̃n fit emplaſtrum
cum carne ipſius ſalſa veteri attrahit infixa cor
pori et aqua carnium ipſius ſalſarum qui ſedẽt in
ea habẽtes vlcera inteſtinorum in principio egri
tudinis eſt ei cõueniens et fit cristere cum eo et
curat ſciaticam. Auerrois. i. colliget cap. de car
nibus melior caro ex volatilibus ẽ caro galline
iuuenis ſane et pinguis et habet mirabilẽ ꝓpri
etatem in temperado cõplexionẽ. et ꝓterea bro
dium ſuum eſt optima medicina leprosis quia ce
rebrum eius augmẽtat ſubſtanciã noſtri corpo
ris et acuit ingeniũ. ex ambulatiuis poſt ipſas
eſt caro edi et poſt caro arietum. Sed gal. vide
tur q̃ carnes vitulorum ſunt meliores carnibus
arietis et Auic. dicit melior carnium eſt porcina q
ſentit q̃ illa caro ſit naturalior hominibus q̃ alia
caro animaliũ ambulantium. et multi vituperant
carnes agnorum ꝓterea quia dñatur multa hu
miditas ſuper eas. Rabis carnes agnorum ſunt poſt
bonitatem carnium edorum. et ex volatilibus et ex
laudabilibus ſunt carnes perdicum ſed declinant
parum ad frigiditatem et ſiccitatem et ſunt ſicut
galline deſerti et habent ꝓprietatem ſtringẽdi
ventrem aſſe et elixe Sed turtures ſunt ſimiliter
bone ſed declinãt plus ad caliditatẽ et habent
mirabilẽ ꝓprietatem in acuendo ingeniũ. Colũ
be ſunt ca. et ſic. groſſioris ſubſtãcie q̃ turtures
et pulli eorum habent humiditatem ſuperfluam et
hoc ſignificat grauitas motuũ ipſarum ſicut ſigni
ficat calor eorum actualis et velocitas digeſtiõis
eorum in ſtomacis ſuper ipſorum calorem. et ꝓterea
qui volunt abſtergere margaritas et clarificare
dant comedere eis et incontinenti debent occidi
et extrahũtur clarificate et ſi cito non interfice
rentur multũ diminuerent q̃ntitates margaritarum.
et caro veteris palũbi maſculi mirabilẽ hz vtu
tẽ in epilenſia et paraliticis et carnes turdorum et
in lingua ara. alcamari ſunt ficciores ꝓdictis et
groſſioris ſubſtãcie. paſſeres aũt omnes ca. et ſic. in
fime caliditatis ſunt coturnices que ſimilãtur co
lumbis et ſunt perdices magne ſunt temperate
aliq̃tulum declinãtes ad calorem et ſunt ſubtilis
ſubſtãcie generãtes bonos humores et ſunt bone cõ
ualeſcẽtibus et ſturnelli qui dicuntur carzu ſunt
ca. et ſic. et graues ad digerendũ pro quibus le
ge dimeg et groſſe ſunt nature. Raby moyſes
cap. de carnibus volatiliũ auc. gal. carnes vola
tiliũ in corpibus calidis gñant multã colerã q̃ oĩa
cerebra fũt mala ſtomaco. Sed teſticuli gallorum
fũt bonũ q̃ idq̃ oriẽ ex aĩalibus ſilueſtribus ẽ me
lius q̃ ex domeſticis. et euitãda fũt animalia ve
tera. et vicma partui. et brodia gallinarum elixa
tarum adaptant cõplexionẽ et impinguãt cor
pora et pulli columbarum inducũt dolorem capi
tis. Turtures cõfirmant ſenſum. galline et galli
naxant ventrem. pauones diſſoluũt colicam. Co
turnices ſunt bone ſanis et ventri. frangunt la
pidem et ducũt vrinã et generant ſpaſmum.
Carnes edine fere ꝓueniũt omnes alias carnes.

Carnes capreoline corroborāt ſpiritꝰ et relaxāt ꝟtutem que cecidit et valent contra ſincopim · teſticuli gallorꝫ ſunt boni qꝫ iuuant defectos et multum nutriūt et augent ſperma · iugulāda ſūt animalia de ſero cum carnes debent comedi de mane tpe hyemis ſed eſtate in aurora quas comedunt poſt ſolis ortum ſenes et decrepiti ſūt cibandi cum animali occiſo per diem et noctem · iuuenes et fortes recenti · Capita auiū maſculorum valent ad coitū · AVIC · li · ſcō cap · de carnibus carnes bone ſunt caro ouina que cum caliditate eſt ſubtilis · et iuuenū caprarꝫ et thaurorum · et carnes illorꝫ qui de eis ſunt pui magis ſunt ſuſceptibilis digeſtionis · et ſubtilioris nutrimēti · et ouina quidē eſt minorꝫ ſupfluitatum ꝙ arietina · caro lactantis lacte laudabili eſt bona lacte vero non laudabili eſt mala · et caro decrepiti que eſt ex ouibus eſt mala · et ſiūiter extenuati eſt mala · et caro nigri eſt leuior ⁊ ſuauior et ſimiliter caro maſculi · et rubea diuiſa ex aialibus plurime pinguedinis et alba ſunt leuiores et varia eſt minoris nutrimenti · et natat in ſtomaco · Melior caro et digeſtibilior eſt illa que ē circa os et dextra quidem melior et leuior eſt ꝙ ſiniſtra et que eſt in medio lacertorꝫ mūdior eſt carne neruorum caro aūt lapa ſupra quā nō eſt neruus fortaſſe eſt ſuauis et ꝓprie que eſt propt̄ generatōem lactis ſicut caro mamille · ⁊ mamille quidem nutrimentū eſt bonū · ꝙ ſi in ea eſt lac eſt groſſum · teſticulorꝫ vero caro eſt melior aliis ⁊ volucruꝫ quidē caro melior eſt anatis · et gallinarꝫ · et ſubtilior earum · Omnis ꝓterea animalis ſiccē cōplexionis caro pui eſt melior ſicut caro edi · ipſa em̄ eſt bona caprina vero non eſt bona multū · et eius humor forteſſe ē malus valde · prcina vero caro eſt mala abſolute · et caro luporꝫ mala · et omnes volucres magne aquarꝫ male · et habētes colla longa · et pauo et miluꝰ et palumbres dure plurime gñationis eſt melancolica · et paſſeres omnes mali ſunt · Melior caro et ſilueſtribus eſt gazel deinde porci ſilueſtris · ſam eſt velocioris digeſtionis ꝙ domeſtica · et plurimi nutrimēti caro ouis oino ficcior eſt carne quadrupedis · Et caro vaccia ficcior ē caprina ſed caprina eſt ficcior et difficilioris digeſtiōis carne ouina · et caro veterum eſt vehementioris calefactionis et groſſi nutrimēti · Leporis vero caro ca · eſt et ſicca pro qua lege arnaben · Carnes magnarꝫ auium ſunt groſſe · Anatis vero caro et aquaticarꝫ eſt vehemētis humiditatis et ē propinqua in hoc carni ouine pro qua lege har Caro vaccina plurimi eſt nutrimēti groſſā melācolica generans egritudines melācolicas · et qꝫ eſt meliꝰ eſt caro vitulorꝫ · porcelloꝝ vero prauꝫ eſt nutrimēti propter fortitudinem ſue riſolutōnis et vehemētiaꝫ ſue humiditatis · et caro anatis eſt plurimi nutrimēti non tamē exiſtit in bonitate gallinarꝫ et ſimiliū · Caro vipere confert lepre · Caro ericij eſt humectatiua et conuenit lepre et hydropiſi et dolori renū · Caro rane conuenit punctur̄ vermiū venenoſorꝫ Cinis carnis a ſim ſcōm Auic · et epatis eius cum oleo ſuppoſitus valet contra ſciſſuras frigoris ⁊ delet ſcrofulas ſanat lepram · contracti ex ſiccitate ſedent in iure carnis eiꝰ · Epar eius aſſatū ieiuno comeſtū conuenit epilēſie · DYAS · ca · de teſtudīe teſtudinis terrene abſcinde caput et pedes ⁊ reliqua coque in caldario quouſqꝫ poſſunt oſſa a carne ſeperari et fac ptificō oſſibus intraneis abiectis carnem conde cum pipere cinamomo ſpica butiro aut oleo aut pinguedine vrſina ⁊ da ad māducādum neſcienti infirmo et poſt cohoperi illum vt ſudet nimis et de aqua vbi caro cocta eſt fomento eum et ſanabitur · ſam potbata res eſt ad omnem dolorem dentium · Item ſanguis leproſos curat iūctus · et crura in unctione capillos educunt plurimos · et coclea eius incenſa eadem facit et arſuram deſoco ſanat fel eius cū melle ſine fumo mixtum caliginez nimis tollit et cataractas venturas deſtruet · AVIC · li · ſcō cap · de teſtudine caro teſtudinis cōuenit epilenſie et fel eiꝰ valet ad alcola · et diſtillatur in nares epilenticorum · Et idem cap · de ouis oua teſtudinis ſilueſtris dicuntur que oferunt epilenſie · SERA · li · agre · cap · dez auct · gal · ſanguis nemoralis teſtudinis curat epilēſiam quādo ſumitur in potu · ⁊ ſanguis teſtudinis marine quādo bibitur cum vino et cum coagulo leporis et cimmo conuenit morſibus venenoſis · et conuenit bibentibus ranunculas · de virtute epatis quorundam ammalium lege rebith · et de virtute cerebri lege dimag · et de virtute pulmonis lege bich et de ꝟtute renuz chule · GAL · tercio li · dinadimi diarꝫ cap · de generantibus ſupfluitates dicit ꝙ iſta generāt ſupfluitates multas paſſeres anſeres piſces ꝓter pectinos · viſcera omnia interiora ſpinalis medulla cerebrum · aues de ſtagnis et paludibus procelli · ouium caro et oīm nouorum animaliū et quiete viuentiū ceruicalia aialium caude ⁊ caro agreſtium ammaliū · et dorzeodem li · de his que multū nutriūt multum nutriētia ſunt hec porcellorꝫ domeſticorꝫ carnes oiꝰ cibis ſunt magis nutritiue et boume ⁊ cerebella et teſticuli · ſpinalis medulla · et alie medulle · ale anſerum · et magis pullorꝫ et omnium auium · Et idem eodem li · cap · de his que parum nutriunt parꝫ nutriētia ſunt extrema ammaliū matrix vēter inteſtina · caude aures · pinguedo axūgia Et idem eodē libro capitulo de generātibus humorem melancolicuz ſunt carnes boume caprine et magis prcine ouine · leporine · et porcorꝫ agreſtium et idem eodez libro cap · de cibis cacochis cacochimi cibi ſunt ouina caro et caprina prcia vero peſſima deinde arietina · oibus auten his caſtratorꝫ carnes meliores ſemiñ vero peſſime leporina vero caro ſanguis pinguioris eſt generatiua cacochima aūt cum his eſt ceruina · Et idem eodem libro cap · de euchimis euchima ſūt porcorꝫ pedes et alia extrema quadrupedū cacochima et agreſtium aialium carnes magis ſunt

euchime q̃ domesticoꝝ .et idem eodem li .cap. de cupedis .i. de his que bene digeruntur bene digestibilia sunt hec omne genus volatiliū auiū plus est digestibile q̃ pedestriuz et maxime perdix attagines columbi fasiani .et gallime ale anserum et magis pulloꝝ gallinaceoꝝ et vniuersaliter oim iuniorum a bene nutritorū auium ale pessime sunt graciliorum et seniorum pullorum testiculi mmis bene digestibiles. Carnes porcorum ad digestiones minus vtiles adolescentibꝫ magis iuuenes. Relique vero qui sunt pfectorū adolescentes meliores vnde vituli meliores sūt ad digestionem q̃ perfecti boues et edi q̃ capre et vniuersaliter crescentiuz caro digestibilior ē q̃ seniorum et eorum que in siccis locis degunt digestibiliores q̃ que m alijs. Et idem eodez libro cap. de dispectis .i. difficile digestibilibus. difficile digestibilia sunt bouia caro. caprina ceruina. pessima autē ad digerendū est prcorum caro. demde arietina .i. taţ haurorum et seniorū aialium. pessima et seniorum porcorum dura et ficca ꝓpter hoc indigestibiles habet carnes venter. intestia matrix. cor. epar. pulmo aures caude renes cerebrum medulla et pfectoꝝ animalium testes et caro vetuste turturis et anatis indigestibilior aūt et durior est caro pauonis grauis a cignorum veteres aūt ommū auium indigestibiles ꝓpter duriciem subē. falso etem laudant structioms ventrem et euchus .i. meruli iste tñ venter .s. meruli comēdaē in antidotario minori gal. in confectione que dr estra. AVYC. li. sexto cap. de epatibus ait humor generatus ab epatibus est grossus et samus ex eo est anatis pinguis et gallinarum pinguium.

Latriculum	.i. iusquiamus
Lattrition	.i. epatica
Lateralisip	.i. pionea

Latia idest lupina vel caro vel quicquid sit denominatum nomen est

Latices	.i. aqua
Latridos	.i. cucuma in qua reponitur aqua

CAP. .CCCCXCiiij.

Atiua secm dyas. in ꝓprio cap. tyrfulum habet oblonguz vastitate digiti cauum in fimo quasi ramulu m diffusum et folia oblonga. fructū in fumita terramorum habens triangulum et subrotondū in modum capparis. in quo tria grana cōtinentur sub mēbranula que intra corticem est. POSSE. granula eius. vij. vel. ix. potata ventrez viscide purgant q̃ si aqua frigida sup bibatur coleraz rubeam et flegma deponunt

Laturie	.i. terra sigillata

Latui fit cum aqua cum coquit̃ cortex berberi

Laualebios	.i. antimonium
Lauabelet	.i. ozimum
Lauofen	.i. vsnee

Lauandula quid est lege primula veris

CAP. .CCCCXCV.

Auet ara. gre. et latine amigdala. SERA. li. agre. ca. lauet siue lauz .i. amigdala a sūt ex eis dulces a amare. POSSE. GAL. vj. sim. phar. cap. de amigdalis dulces amigdale in eis est amaritudo eaz occulta que non apparet sensui q̃ vincit in eis dulcedo vez quādo veteresc unt apparet manifeste ẏtus earum temperata est cū caliditate prevalet e in ipsis abstersiua et subtiliatia substancia ꝓpter quā expurgat viscera et pulmonem et toracem expuitiones opantur humoruz palam eiñ est q̃ valent ad subductionē ventris sunt vtiles et alimentū corpori dant modicuz. q̃ dam aūt ipsaz habent pualentem mediuā grossorum et viscorum humoꝝ ẏtutem vt neq̃ comedi possint amaritudine ex oleagina et pingui participant qualitate sicut et nuces vnde ex his q̃ ex pulmone et expuitiombus samei et grossoruz humoꝝ et viscosoꝝ sunt vtilissime quaz subtilis est subtilis et ẏtus earum est calida gūmi arboris amigdale est ca. et stipticum. DYAS. cap. de amigdalis arbor amigdalaz dulcium est debilioris opatōis q̃ amaraz arbor. a amare sūt subtiliatiue et ꝓuocatiue vrine. SERA. auct. archigenis dulces amigdale sunt ca. et hu. in ꝑmo gradu. Et idem auct mesuay. quādo comedūtur cuz cortice suo strimgūt gingiuas a sedāt quod accidit in ore ꝓpter suam ponticitatem. et q̃n comeduntur cum zucaro descēdunt cito a stomaco. et quādo ficce torrefiūt sunt cōuenientiores stomaco et augent sperma sicut auellana et fistici et quādo comedūtur conferunt doloribus oris. Idem auct. Albugerig gūmi earum administratur sicut gūmi arabicum et prunoꝝ. Idem auct. gal. amaraz ẏtus est q̃ absterguntur lenti gines et iuuāt ad extrahēdum humores grossos viscosos et aperiūt apitione mirabili et curant dolores qui sunt sub costis. et in splene a in renibus et ossimiles eorum. et ẏtus totius arboris est sicut illa ẏtus. et ideo accipitur ỽ radice ipsius arboris et coquitur sup lentigines et aufert eas. DYAS. cap. de amigdalis arbor amigdale dulcis est debilioris opationis satis q̃ amararum arbor. et amare sunt subtiliatiue et ꝓuocatiue vrine. et amigdale amare radix q̃n teritē et coquitur mūdificat maculas facies que dicuntur effelide. similit quādo fit ex amigdalis amaris emplastrū idē faciūt. a quādo fit nascale cū eis ꝓuocat mēstrua. et miscetur cum eis acetum et oleum ro. et fit emplastrum in fronte et cōuenit sode. et miscetur cum melle et cōuenit vlceribus fraudulētis et formice et morsibus canis. et quādo comedūtur dulces sedant dolorez et molliunt ventrem et prouocāt somnū et vrinam. et admistrantur cum menta et conferūt habenti dolorem renum et apostemata pulmonis. et quādo admistratur cum rob curat stranguriā et frangit lapidem. et quādo comeditur de eis quantū

est nux vna cum melle et lacte cuemit doloꝛi pa tis et tussi et mflatiõi testiculoꝛum et mflãma tiõi mtestim nommati colon· et qñ comedunt quinq; amigdale dulces a ieiuno ꝓhibent ebꝛi etatem·et quando vulpes comedũt amigdalas amaras cum aliquo cibo moꝛiũtur·gũmi amig dale aꝛboꝛis est stipticum et ca·et quãdo bibit cõuemit sputo sanguinis·et quãdo miscetur cuz aceto q limitur mde empetigo que est m cute cu rat eam·et quãdo bibitur cum vino mixto aqua cõuemt tussi antique·et quãdo bibitur cum rob cõuemit habenti lapidem·oleuz eaz cõuemit do loꝛi matricis et suffocatõi eius et sode et pul sationi aurium et tinnitui eaz et sibillo·et egri tudinibus renũ·et strangurie et lapidi·et apãti bus splenis·et aufert maculas facie et lentigi nes·et quãdo miscetur cum melle et liquiricia et cera soluta et oleo ro· cõuemit obscuritati visus et mũdificat furfures capitis·Raby moyses·ca pitulo de amigdalis dulces amigdale ꝓuocant somnũ temperatũ et comquinatuz cũ eis hume ctant ventrem et sunt laudabiles et saluant sub stanciam cerebꝛi

Lazurd	·i·lapis lazuli
Lazumar	·i·cappaꝛe sa
Lazumari	idem quod supꝛa

Lea·i·esula vel genus titimalli et est vna ex spẽ bus titimalli·sed pꝛima expositio est meliꝛ

Lean	idem quod supꝛa
Leoterre	·i·mezereon
Leozenegi	·i·lencemeig

Leon quid est vbi notandum q; qñ aliquod no men desinit in leon sonat oleum illius ꝛei q̃ desi nit in leon scdm ꝓꝛium vocabulum vt nardele on·i·oleuz nardinũ sambucileon·i·ẽ sambuco li neleon idest oleum de limo·amigdaleon idest ole um de amigdalis

Leucos.i.album inde leucopip idest albũ piper

Leucum idem quod supꝛa·et est adiectiuum neu tri geneꝛis

Lencoflegmatica ẽ spẽs hydꝛopicis facta a fleg mate albo a leucos.i·album

Leucodemon quid est lege butormariẽ

Leueuapis	·i·origanum
Leuema	·i·lilium
Leuz	·i·amigdala
Leuchancha	·i·bedeguar
Leucancha	idem quod supꝛa
Leucantantum	·i·centum nodia
Leuchis	·i·albaras
Leugbi	·i·faseoli
Leucis	·i·viola alba
Leucoin	idem quod supꝛa
Leucucugio	idem quod supꝛa
Leucãtimos	·i·camomilla
Leucomata	·i·albule oculoꝛum
Leucopiper	·i·album piper
Lebeledi	·i·corigiola
Leben	·i·lelet
Lebleb	·i·volubilis
Lebom	·i·tapsia
Lebomin	idem quod supꝛa

CAp· ·CCCCXCVj·

Eboꝛat ara·grece antimon aut tir ceon·la·mãdꝛagoꝛa SERA·li·a gre·cap. leboꝛat auct·dyas·man dꝛagoꝛa et fructus eius ꝺꝛ lofach·Idem auct· Ysaach et ẽ sebeng et ẽ archileta·Et auct.dyas ait sunt eius due spẽs masculus et femina·et fe mine coloꝛ est nigeꝛ et noiatur landachis siue bandachis aut lactuca·sam in foliis eius est fili tudo cum foliis lactuce et sunt pinguia grauis odoꝛis et extendũtur sup faciem teꝛꝛe m medio foliozum eius est simile mespili et est lofach·et ẽ citꝛini coloꝛis habens odoꝛem bonum q mitra ip sum sunt gꝛana similia gꝛams piꝛoz·et habz ꝛa dices magnas mediocꝛiteꝛ du·s vel tꝛes adhe ꝛentes inuicem exteꝛius nigꝛas et inteꝛiꝰ albas super quas est coꝛtex gꝛossus·Et hec spẽs man dꝛagoꝛe non habet stipitem sed masculus est al bus et nominaẽ antimon vel meteon·habet fo lia magna lata alba similia foliis sicle et molli a· et poma eiꝰ sunt in duplo maioꝛa pomis speciei supꝛadicte quoz coloꝛ est simil coloꝛi croci ha benti bonum odoꝛem cum gꝛaue dine aliqua·et pastoꝛes aliqñ comedunt ea et inducũt eis subet Radix vero eius est similis spẽi pꝛime mli quia ẽ alba et illa spẽs similiteꝛ non habet stipitem·

AVIC·li·scdo cap·de mandꝛagoꝛa quidam di cunt q; ꝛadix masculi facta est ad modum figu ꝛe hominis·GAL·vj·fin·phar·cap.de mãdꝛa goꝛa ꝛetus eius est fꝛi· in teꝛcio gꝛadu et est m ea cum hoc caliditas pauca·sed m pomis eius ẽ humiditas et ꝓpteꝛ hanc causam faciũt sub et· sed coꝛtex eius ꝛadicis est fꝛigidus multũ et cum hoc deficcat· sed aliud quod est in ꝛadice est de bilis ꝛetutis·Et idem Sera· est alia spẽs plãte quam quidã dicunt huius heꝛbe spem esse et no minant eam matꝛibus et nascitur locis umbꝛosis· et habet folia leboꝛach mli qz sunt minoꝛa et ha bent virgam longam duobꝰ palmis cuius coloꝛ est albus et folia eius sunt longa circa palmũ al ba et funi· ꝛope ꝛadicez eius· Radix vero eius est alba mollis longa plus palmo q grossa sicut poꝛꝛ et ꝺꝛ q; quãdo exista ꝛadice exhibetur ali cui in potu vel in cibo cum pane incidit sumens eam in subet et ideo vtuntur cirurgici quando volunt membꝛũ incidere·Et idem auct·dyas·vir tus primo spẽi est q; si coquaẽ ꝛadix in vino do nec minuitur teꝛcia ps·et colatur et reponiẽ et accipitur ex ea quantitas·ʒ·i· et administratur ad mimias vigilias·et ad sedandos dolores et quã do fuerit necesse incidẽ aut cauteꝛizare aliqꝰ mẽ bꝛum et volumus q; non sentiatur detur ei in po tu pꝛius·et si bibantur duo onclos ex suco ꝛadi cis cum mellicꝛato faciũt euomere flegma et ce le ram sicut elleboꝛus· ℈ si accipiatur plus occidit et coꝛtex ꝛadicis ingꝛediẽ in medicinis oculoꝛuz

et in nascalibus ꝙ quãdo accipitur ex eo medius onolus et supponitur ꝓuocat menstrua et extrahit fecum·et quãdo ponitur in ano sicut suppositozium facit dormire·Et quãdo radix eius elixatẽ cum ebore· vj·horis mollificat eum et facit ipm abilem ad faciendũ q̃cunq̃ figuram volueris· et quãdo fit emplastrũ cum foliis eius recentib9 cum sanie est ꝙuemens apãtibus ca·oculoꝝ·et apãtibus supuementibus vulneribus et vlceribus·et resoluit apãta dura et scrofulas et exituras·et quãdo fricatur cuz eo empetigo et baras et similia eis· vj·diebus aufert ea sine vlceratione loci·et cõferũt attritionibus que fiũt in itinere·Radix vero eius quando teritur contritõne forti ei fit emplastrũ cum ea et aceto curat heri sipillam·et quãdo miscetur cum oleo ꝙ melle est bona morsui venenoso·et quãdo miscetur cuz sanie sedat cragras et dolorem iũcturaꝝ et alios omnes dolores fit aũt vinũ cum cortice eius radicis in hunc modum absq̃ decoctõne Accipiatẽ de vino dulci amphora vna et proiciantur tres magne radices in ea·et detur in potu quãtitas trium onolos illi quẽ necesse est mordere aut cauterizare et non sentiet cauterizatõem aut incisionem ꝓpter subet quod extinguit ei et quãdo sumitur de ea nimis facit apoplexiã sucus pomorum eius quãdo sumitur in potu mũdificat matricem quãdo admiscetur ei sulfur et fit inde nascale absendit Fluxũ matricis· Colligitur autẽ lacrimus huius plante quãdo pforatur radix eius et colligitur quod emanat ex lacrimo in vase vitreato verum sucus eius fortior est lacrimo·ꝙ non est in omni parte radicis tantũ de humiditate q̃ quãdo vulneratur emittit lacrimũ quod quidẽ experientia sciri potest· Alia spẽs que nominatur marbus administratẽ a cirurgicis quãdo volũt mẽbrum aliquod incidere et quãdo bibitur solatrũ quod ꝺz suffocans ei est tyriaca·Et idem auct· Rasis dixit mihi quidẽ ex antiquis babilonie q̃ quedã puella comedit q̃nq̃ poma mãdragore ꝙ cecidit syncopizata ꝙ tota effecta est rubicũda ꝙ quidã supueniens effudit sup caput eius aquã nimis donec surrexit. et ego vidi hoies qui fũpserunt de radice eius causa impinguandi et accidit eis sicut accidere solet hoibus ingredientib9 balneum et bibentibus post extinctum vinum multum nam factus fuit vultus eoꝝ nimis rubicundus et tumidus·Et idem auct·dyas.radicem mandragore multi dant ad amorem

Leb	·i·lelen
Lechacabium	·i·lochaium
Lechachaium	idem quod supra
Lecharion	·i·cardo benedictus

Lechma potest stare pro arbore magna sicut vocata et potest stare pro lilio

Lecmos	·i·vsnee
Lecmosi	idem quod supra
Lecopolgubrum	·i saluia
Lecodapnodes	·i·perforata
Lecoclion	·i·cotilidon

Ledan	·i·polium
Ledamon	·i·filuium
Ledamo	idem quod supra
Ledent	·i·laudanum
Ledeblet	·i·amomum
Lederionac	·i·cerefolium
Legia	·i·esula
Legbia	idem quod supra
Lebamon	·i·bistorta

Lebenꝝ quid est lege loblengi

Lebleng	idem quod supra
Lebellenꝝ	idem quod supra
Lelar	·i·bdellium
Lelard	·i·cipetus
Lalaedi	idem quod supra

Lelen alchimeta·i·lac asine·naꝝ alchimeta idest asina

Lelemi	·i·afromitum

CAP· ·CCCCXCVij.

Elen ara·grece et latine lac· Rubẽ siue iubon·i·caseus zeben·i·butirũ manteca siue mãteca idest serum·

SERA·si·agre·cap.lelen auct gal· lac melius est sanum naturale non habens infectionẽ alicuius alterius humoris aut sup quod nõ vincit aliqua qualitas et est clarum in quo non est turbulentia aliqua neq̃ acuitas neq̃ salsedo ymo est in eo dulcedo pauca. et odor eius est bonus· et lac quidem quod est hmõi est illud qđ generatur ex sãgume sano sepato ab omni malicia· et sanius lac est mulieris et maxime cuius corpus est sanũ nõ antique sed iuuenis·pulchre·tpate complexionis cuius nutrimẽtum est bonũ·gñatiuum bonorum humoꝝ·et post est lac animaliũ quoꝝ natura non est elongata a natura hois· sed est ꝓpe naturam hois et odor carnium significat sup bonitatem lactis et sanguis eius·ſQuam sunt quedã animalia quoꝝ carnes fũt fetide sicut carnes canis·lupi·leonis·camelli·et vrsi·et quedam carnes sunt bone odoris sicut carnes porcoꝝ·pecudum·caprarum·et boum·et equaꝝ ꝙ asinaꝝ siluestrium ac domesticaꝝ·et danulaꝝ ac eorũꝝ que currũt cursu istoꝝ quorum carnes comedũt q̃ plures hoim· natura nãq̃ eoꝝ ẽ ꝓpinqua nature hominis· et ꝓpter hanc causam administratẽ lac caprarũ· et aliorũ animaliũ vt boum et siũum et fit caseus ex eis ꝑterq̃ ex lacte asinie ꝓterea qꝛ est aquosũ subtile non habens grossitudinẽ lac vero vaccaꝝ est grossum et lac caprarũ est mediũ in vtrũq̃·et lac quidẽ est velocis alterationis quãdo tangitur a caliditate aeris· et propter hanc causam ꝑcipitur q̃ sugatur ex mamilla ne alteret ipsum aer· POSSE·SERA·et lac quidẽ est compositũ ex tribus substancijs·ſcaseata butirosa et aquosa·et quãdo tu cognoueris has substancias et seperas vnã ab alia causa medicationis multes q̃ vnaq̃q̃ ipsarũ habet opationem ꝓpriaz in via nutrimẽti et in via me

dicine et ꝓpter victoriam pinguedinis sup̄ lac vacca ꝙ accipitur ex eo recocta· butr ꝙ vero accipitur ex lacte capratum vaccatū et ouium· sed caseus est lac coagulatū et sic caseus non est lac nisi cum recipit coagulatōem et caseita tez· ſtam illud lac coagulatur sup̄ quod vincit grossicies tale quidē est facilis coagulationis· et sepaē facile quando fit caseus ex suba butirosa in lacte vaccarum est plus et quādo coagulatur auferē ab eo butirum et fit caseus pinguis· q quādo caseus vetereſcit generat coleram et hoc sigmficat sapor et odor ipsius· Raby moyses cap·8 lacte· lac porcinū est magis cōforme post lac mulierē. et lac corrūpit maliciam malor̄ humez̄ lac asininū est humidius omni lacte et minoris grossicie· et lac vaccinū est pinguius· et lac caprinum est mediū vñ lac nō est ouiens capiti nec lateribus aptis adventositatē· ꝟO·MES· cap·de aqua lactis est materia infusionū et est apta per se medicina bona catēs omni nocumēto· et melior est sūpta ex lacte iuuenū caprarum et migraz̄ et bom pastus· et recenter fetaz̄· et post illam in bonitate est que sumitur ex ouibus et laudatur in se ꝺsiderata· si recens· si bom odoris· et bom saporis· ꝓpter nō extranei fit· in qua nulla cecidit corruptio est ca· cōplexioms et sic· in primo vsq̄ ad secūdum· ꝟdē Seraſanct· gal· et lac cōuenit catarro acuto· et mūdificat mēbra a chimis malis ꝓpter suam absterſionē· q adhereat mēbris· et ꝓhibet ab eis acuitatem humorum ne puemat ad eum· et sedat mordicationez malor̄ humorum· et ꝓpter hanc causam conuenit hūtibus vlcera in pectore et pulmone et conuenit obtalmie que fit propter catarros acutos et fit cristere cum eo ad vlcera in matrice· et cōuenit vlceribus amq̄ fiūt ex humorib⁹ acutis et propter hāc causam ꝺuenit emorroidibus· et vlceribus intestinoz̄· et in omni vlcere ad quod fluūt humores mordicatiui· et daē in potu illis qui sūpserunt medicinas mortiferas sicut sūt cātarides et similia Sed lac acetosū administratui in plagis rusticorum et ꝺsuetimaui eas cum eo et ponebā super vulnus aliqua ex foliis plantaginis et curabanē· et cristere ex aqua lactis lauat vlcera sanguinosa et curat ea sine mordicatione· et lac in quo est caseitas et potissime quādo in eo extinguūtur lapides igniti aut ferrū curat fluxum ventris· et fluxum abscindit humoz̄ sanguinolētoz̄ et viscosorum Et idē Sera in eodē cap· de caseo et confuci ipsum administrare cum decoctione cruris porci salsi facta ꝺfectione unguentosa sup̄ dolorem iuncturaz̄ cum duricie et scissus fuit locus per se et exiuit ab eo virulentia et aquositas multa· et alleuiatus fuit dolor ꝙ caseus recens est ꝺtrarie vtutis a caseo veteri· et iam posui eum super vulnera puttida cum foliis acetose et curaui ea et butirū est ca· et hu· in primo resoluit et maturat et propter hec administratur in apostematib⁹ que sunt in aure qñ volum⁹ mollificare et maturare cito et adminiſtratur in vlceribus gingiuarum q imūtur mde dentes infantium vt cito oriantur dentes et sine dolore· et confert alijs apostematibus oris· et conuenit iuuamētum magnum spuentib⁹ sangumē et habentibus pleuresim· et apostemata in pulmone· Almansor tractatu tercio cap· de lacte lac recens multū tempamēto exiſtit vicinū· licet frigiditati et hu· parūp approximet· vnde corpus humectat et impinguat eius tñ conuersio est velox quapropter acute febriētibus vel quibus dolor capitis ex humore acciderit· colericis quoq̄ quibus frigide ex ꝺsuetudine accidunt egritudines nullomō est tribuendum· ꝟDAz̄· cap·de lacte omne lac generat bonū chimum et est multi nutrimēti et mollit ventrem· et cōuenit stomaco q lac quidē veris est aquosius estiuo· et lac animalis pascentis herbas recentes est magis mollitiuum ventris q̄ pascentis herbas siccas· q lac caprinum est minus mollificatiuū q̄ aliorū animalium· quoniā capre vt plurimū comedūt herbas stipticas et folia arborum· et propter hanc cām est bonū stomaco· Sed lac cuius est spissuz̄ dulce et pingue· nō est adeo bonū stomaco sicut caprinum sed lac vaccatum asinarū et equarū sūt magis laxatiua q̄ aliorū animaliuz̄· et omne lac quod coquitur stūgit ventrem et maxime qñ exiccaē aqua eius cum lapidib⁹ calefactis· et cōuenit vlceribus intestinorū et interiorū mēbrorum et ꝓprie illis que fiūt in gutture· et canna pulmonis et renibus et intestinis et vesica et qñ abluiē os cum lacte cōuenit vlceribus eius· et gargarisma ta cum eo cōferunt vlceribus palati· sed nouit mulsum est bonū bibentib⁹ medicinas mortiferas· et illis qui sūpserūt cantarides· et lac vaccinum est ad hoc melius omni alio lacte et lac asine ꝓprie quādo colluitur os cum eo ꝺfortat gingiuas et dentes· lac vero vaccinū et caprinū et ouinū quando vnūquodq̄ coquiē cum lapide liquoris cōuenit fluxui ventris· et vlceribus intestinorum et tenasmom· q quādo fit cristere cum eo solo aut cum aqua ordei aut cum decoctōe gūmi quo ūr caudare sine bandam sedat mordicatōes intestinorum et fit cristere cū eo vlceribus matricis omne ꝓterea lac quādo sugitur ex mamilla ipsa est magis iuuatiuū et velociꝰ nutritiuū· neq̄ ita corrūpitur· et lac mulieris dulciꝰ est et nutribilius omni lacte· et cōuenit vlceribus pulmonis· et ponitur in eo olibanū tritū et dissoluiē in oculo in quo est vngula aut vlcus et conuenit· q qñ miscetur cū eo sucus papaueris et cera et oleum et linitur cū eo super podagram conuenit· et omne lac est malū splem et epati egrotanti· q sode et epilēpsie et scotomie· et egritudinibus neruorum et febribus et lac canis primi partꝰ quādo ponitur super pilos palpebre abscindit eos· et sūptum in potu est medicamē medicinis mortiferis· et expellit fetum mortuū· sed caseus recens sine sale quando comediē est nutritiuus et bonus stomaco et bom saporis· et facilis penetrationis ad membra· auget carnē· q impinguat

et mollit ventrem mollificatõne temperata. ſed ſalitus recens facit totũ oppoſitũ eorũ que dicta ſunt ſed q̃do coq̃tur aut artiaẽ ſtringit ventrẽ et quãdo fit emplaſtrum ex eo recẽti ſup oculũ ouemt apãtibus calidis et liuori qui fit ſub oculo Caſeus vetus ſtringit ventrem· Caſeus q̃ fit ex lacte equarum ẽ multũ pinguis q̃ nutrit multum et eſt ſimilis in ſuo nutrimẽto caſeo vaccino et quãdo butiꝝ miſcetur cum melle q̃ liniuntur cum eo gingiue pueri facit naſci dentes ſine dolore et cito et conuenit mordicatõni gingiuaruꝫ que accidit illo tpe. et butirum impinguat corpus et generat carnẽ in vulneribꝰ· Raby moyſes· de lacte lac generat putrefactõem in dentibus· et lac porcinũ eſt magis conforme poſt lac muliebre et lac corrũpit malicia humoꝝ maloꝝ lac aſininũ eſt humidius omni lacte et mitoris groſſicie· et lac vaccinũ eſt pinguius. et lac caprinũ eſt mediũ vnde lac non eſt ouiens capiti nec lateribus aptis ad ventoſitatem· IO· MEꝰ· cap· de aqua lactis aqua lactis eſt ſubtiliatiua lauatiua abſtriſiua ꝓpter mitroſitatẽ ſuam· et ſolutio eius eſt ſine mordicatõne· et opilationũ aperitiua eſt debilis ſolutionis niſi miſcreatur cum ea quod vigorat opatõnem vigorata enim cum lupulo et floribus eius mundificat ſanguinẽ· Mirabolani quoq; et reubarbarũ q̃ ſuccus roſaꝝ et violaꝝ· et tamarindi· et caſſiafiſtula et flos fumi terre et ſemen eius addũt opatõni eiꝰ et ſoluunt coleram ru· et humores aduſtos et vigoratur cum kebulis et yſopo et baſce et agarico· et educit colerã et flegma· cum mirabolanis mdis et epithimo et polipodio ſolutõne melancoliã educit et humores aduſtos· et cũ aſaro et preos ſoluitur colera citrina· et non ꝑtermittatur q̃ cadat in potionibus eius ſpica q̃ magnificat opatõem eius et taraſacon et endiuia· et cuſcute lingua arietis et volubilis et ſpica et reubarbaꝝ et abſinthium· et eupatoriuꝫ et aſſarũ et fumus terre· et apiũ feniculus et amigdale amare et ſemina quatuor· et ſcolopendria et alia diuretica nota addũt ei ad opilatõnũ apertõnem· et datur q̃liꝫ extracto ab eo butiro quãdo oportet cãm leitatis a mẽbris expulſionũ abſcindere· et datur non extracto butiro q̃ lenitatem in eis acquirere optet ſolutõne et ſicit coleram· et humiditates aduſtas cũ facilitate et confert mamie· et melãcolie et opilatõmbus oĩbus· et morbis opilatõnum ſicut hydropiſi· et groſſicie ſplenis et eſt medicina bona infectionũ cutis et febriũ colericaꝝ et lepre cuius materia eſt colera aduſta aut humor ſalſus aut colera· et cõuenit oĩbus egritudinibus quaꝝ materia ẽ colera et humor aduſtꝰ· aut ſalſus ſicut eſt ſerpigo et petigo et ſcabies ficca lepra et ſimilia Doſis eiꝰ eſt ab· ℈· vj· vſq; ad· ℈· viij·

Lelenb ·i·ſoleng
Lelemchabum ·i·capparus
Leliffagus ·i·ſaluia
Leligan ·i·ameos
Leligam idem quod ſupra
Leliſabion ·i·eſula
Lemat ·i·cimbalatia
Lemach idem quod ſupra
Lemalion ·i·vſnee
Lẽma demoſtenes lẽma inquit vocãt greci grana pua ſicca ac dura in oculis apparencia quaſi gramma etiam vocãt et cetera fiunt ex lippitudine deſiccata
Lemina ·i·auripigmẽtũ ſciſſuꝫ
Lemima ·i·cortex
Lemi libro de doctrina greca eſt lippitudo picuita
Lemmca ·i·tapſia
Lemmachi idem quod ſupra
Lemuſablon ·i·altea
Lemuban ·i·epatica
Lemuſe ·i·fidlach
Lena ·i·cortex
Lenas ·i·punctura oculi
Lenna idem quod ſupra
Lennaſon ·i·gariofilata
Leleſach ·i·apium riſus
Lenzemeiꝫ fit cuꝫ amigdale parũ trite cũ melle deſpũato ponunt̃ et coquunt̃ ex q̃bus parue pilule mformant̃ et ſic comeduntur
Lemcus ·i·tenta
Lenmcus idem quod ſupra
Lentiſcus quid eſt lege botim
Lentigo quid eſt lege gabalep
Lenticula aque idem quod ſupra
Lenticula ſimpliciter ꝓlata· i·legumen quod vocatur mmicula
Lenozar ·i·opium
Lentopodion quid eſt lege buthozmatiẽ
Lens legumen ·i·mmicula
Leparioſos ·i·vmbilicus veneris
Leparioſi idem quod ſupra
Lepnati ·i·aliq̃ pars cordis

CAP· ·CCCCXCVIIJ·

Epidos ideſt ſquama ſeu bactitura matelloꝝ q̃ ſcom plurimũ hac tõe colligitur maſſa eris cõpreſſa et in igne calefacta et in aceto vel lotio extincta ſupincudẽ tundit̃ ex qua lamule decidunt̃ has igit̃ colligimꝰ et reſeruamꝰ· DYAS· cap· de lepida Lepida bona eſt que et patia dr· PCSSE· DYAS· Vtus eius ẽ ſtiptica vulnera paſcẽcia abſtinet· cicatricẽ ducit bibita cum mulſa hũores vẽtris depomit· Multi em̃ in farinã miſcent eam q̃ pro cataplaſmatis dant miſcetur et cõfectõibꝰ colirioꝝ q̃ reuma abſtinet et ſiccat· aſpredinẽ palpebraꝝ diſſenit lauatur ſicut cadimia

CAP· ·CCCCXCVIIIJ·

Epidum eſt genus eruce· DYAS· lepidum qꝰ multi gingiõ apellãt herba eſt oĩbus nota· et i ſale et in

lacte cõponitur· POSSE·folia eius ꝟtutẽ ha bent viscidam· et vulneratiã sciaticis medetur· Apij radice addita.et horis quatuor imposita vulnera facilit splenecticis opitulant· lepras mũ dant. Radix eius collo suspensa dolorẽ dentibus tollit· GAL·vij·sim·phar·cap·lepidum·Lepi dum est genus eruce ex quarto gradu calefactẽ tium simile nasturcio scõm odorem et gustuz et ꝟtutem existens minus eo vero siccatiuum et ẽ feraragi

Lepidion — idem quod supra
Lepidia — idem
Lepis — idem
Lepides stomaticos· ·Ferugo de azuro
Lepidos calco·i·Ferugo ferri vel eris
Lepidos tozrotrai·i·scoria ferri vel auri
Lepidum lapsanum

CAP· ·CCCCC·

Epma vel lepmas vel lemma illud vocabulũ pomẽ in antidotario vi rili in cõfectõne athanasie et expo nitur coiter q̃ est arsenicũ sed falso quoniam ẽ apitiuum et mordicatiuũ. ymo sciendũ q̃ lepma vel lepmas vel lemma est omnis terza multum deficcatiua et constrictiua et vna discernitur ab alia ꝓpter determinatõem et ꝓpter hoc lepma vel lemma vel lepmas scõm dyas·cap·de lep= ma est terza fragilis ex clauica sordida vbi mi= scetur sanguis caprinus· Multi istã collectã fa ciũt trociscos et capre figillo expzimũt et ven = dunt·hec lepma rubrica ꝺr· et est lepma alia q̃ sinopida ꝺr pro qua lege sinopida que nascitur in spelũcis capadocie·et post eleuatõem ad si nopiam fertur et est fume densa grauis iecoro= sa·viui coloris·et florida et fulua et cum re= soluitur fuluior apparet est et lepma fabrilis q̃ nõ ita vsibus medicine cõuenit sed ꝺr fabrilis qm̃ fabri proiciũt ipsam in igne ad ipsam coadunã dum vt fortius ardeat que latine vocatur sol = dola·est et lepma arsenicũ·i·auripigmentũ que inuenitur in synonimis antidotarij viralis·est si militer lepma fragilos et est terza figillata· Sed attendendũ quando lepma scribitur sine ꝺ terminatõe debet intelligi illa que est strictior et vtuosior huiusmodi est lepma fragilos

POSSE·DYAS·ꝟtus autem lepme est otra venena potens quia stiptica est miscetur demq̃ vulneribus atq̃ cicatrizationibus emplastrata cum vino bibita et accepta venena vomitib9 ꝓ uocat·contra omẽs venenosas maritimas incur siones occurrit antidotis miscetur· hãc vtiliter portant incantatores·lepma sanguinẽ spuenti= bus etiam datur·seu venem potu vexatis

Lepticos interpretatur captio inde epilensia·i· supiorum captio vel lesio vel analensia·et cha = thelensia

Lippidion — ·i·lapsana

Leptintica — ·i·extenuatiua
Leporina herba — ·i·satirion
Leporis puto q̃ sit quoddam instrumẽtũ quod sit pro naribus
Lepon — ·i·castanee
Leptos interpretatur minutũ vnde leptocariõ ·i·nux minuta a leptotrytia idest diminutio ignis stam trr·i·ignis et leptõeris·i· subtilis substã cie inde leptintica·i·subtilatia vnd Plinus lep ton idest centaurea minor
Leptocareon — ·i·auellana
Leptokatres — idem quod supra
Leptoliatron — idem quod supra
Leptolabam — ·i·osculum
Leptopirzeria — ·i·subtiles febres
Leptofilon secundum plinium dicitur septima species titimali que dẽdodes.i· arborea dicitur
Lepus quid est lege arnaben
Lepus marinus est animal obstractũ lutosuz de clinans ad rubedinem aliq̃tulũ intra ptes cui9 sunt quedaz similia foliis alusnẽ·et aliqui dicũt q̃ est piscis sic vocatus
Lesa euaret — ·i·lapis lazulus
Lesar — ·i·almea
Lesabzon — ·i·polium
Letaman — ·i·ypoquistides
Lethes·i·obliuio inꝺ lethargia·i·obliuiosis la boz erge·i·labor sed ergon opus inde faregon ·i·extra opus vel otium

CAP· CCCCCj·

Etura scõm Plinĩ cap. de letura tyrsum habet oblongum admoduz digiti cauum in fũmitate gerit fru ctum in fũmitate ramoz triangulum et subzotũ dum in modum capparis in quo trima grana cõ tinentur sub vmbzaculo qui intra corticem est ex quibus grana·vij·aut viij·potata ventrem vi scide purgant q̃ si aqua frigida supbibatur co/ leram rubeam et flegma deponit
Leuoy·i·populus arboz pro qua lege agites
Leuosarch — ·i·ypericon
Levosarchi — idem quod supra

CAP· ·CCCCCij·

Ezar·i·daucus vel daucia vbi scie dum q̃ daucus alius asininus ali9 est domesticus·vnde quãdo simpli= citer ponitur daucus intelligitur pastinaca fil uestris·i·daucus asininus vt Jo·Sera·cap·de ti riaca·licet Cassius felix cap·de empicis dicat q̃ est semen baucie ortensis· Sed sciendũ q̃ ex dau co asinino vel siluestri melioz est creticus et ma ioris efficacie q̃ non creticus Sed baucia est pa stinaca domestica vt in fine patebit· DYAS· daucus asinoz habet tres species vna hñs folia similia feniculo sed minora et tenera· et ꝛgam

duarum palmarum in qua virga est caput simile coriandro·florem habens album in quo est semen quasi pilosum in magnitudine milij minutū et asperum. gustu viscidus et odoratum·Radix est illi vnius digiti grossitudine habēs·longas duob9 palmis nascitur locis asperis et solamis est sēm genus dauci asinini simile apio agresti odoratum viscidum et calidum sed melius ē creticum·Est et tercium genus dauci asinoꝝ folia habens similia coriādro et florem album cuius capitellum est simile aneto·quod semē habet oblongum et graue sicut cimīū agreste. Plinius cap·de dauco daucus asininus folia habet similia feniculo tyrsos bipalmos quo melior est creticus habet eñ radiculam oblongam et hastas longam circiter palmū vnum in qua sūmum flosculum vel flosellum inuenitur purpureum·

SERA·li·agre·cap·daucus asinoꝝ habz tres spēs vna habz folia silia foliis maratri minima sunt mimosa et mollia·et habet hastam longam circa palmū bmum·et capitella similia capitellis coriandri·et habet florem album in quo ē semē asperum et quasi pilosum minutū· quando masticatur est acuti saporis et bom odoris et habz radicem grossitudinis pollicis habentem longitudinē circa palmū·nascitur in locis siccis et asperis et soli expositis·Et secūda eius spēs est similis agresti apio habens odorem aromaticum et acutum saporem pungens linguā· sed melior est creticus Tercia vero spēs eius habet folia similia coriandro·et florem album a semen in capitello et est simile capitello aneti· et capitellū assimilatur capitello baucie domestice in sua figura·et est plenum semine oblongo simili cimino agresti et est acutū·Et idē Sera eodem li·cap·lezar. Est ex ea domestica et siluestris·domestica quidem est nota·siluestris habet folia domestice in si qz sunt latiora eis·et est in eo flos albus et in medio ipsius floris est simile fungo cuius color ē purpureus et habet radicem in longitudine et grossitudine digiti·et domestica habet radicez in longitudine vnius palmi bom odoris que comedit. POSSE. SERA·auct·gal. Vtus agrestis est que calefacit et abstergit et ꝓuocat vrinam et menstrua tota herba facit hoc· maxime vero semen et radix· sed quādo ex foliis eius fit emplastrū super vlcera que incipiūt corrodi conuenit sem̄ē siluestris quādo bibit illud mulier aut facit sibi nascale cum eo prouocat menstrua· et quando bibitur etiam conuenit strangurie et stranguilitati et pleuresi et morbis venenosis· et dicunt quidam ex ea q̄ est masculus et femina·masculus habet semen oblongū· femina rotondum que femina quādo bibitur cōuenit impregnatō m·et radix eius ꝓuocat vrinā et excitat coitum fortiter·et q̄n fit nascale cū ea expellit fetuz·domestica vero est cōuenientior in cibo· GAL·vj. sim·phar·cap·de dauco daucus quem quidā stafilinū nominat agrestis quidē minus est comestibilis domestico violentus tamen in oibus·domesticus aūt cōmestibilis quidē debilior autem acris non est tamē et tātū calefactiue Vtutis et ꝓpter subtilitatē· Radix autē cum eis que sunt dicta aliquid ventositatis habet et libidinositatis·semen vero domestice habet quidē et ipsum quid excitatiuū ad coitum·agrestis vero semē penitus quidem non inflatiuum et ideo diureticum et menstruoꝝ cōmotiuū herba eius est sufficienter diaforeticum farmacū exterius positū est tamē debilior in oīb9 respectu seminū ꝓpter admixtionem aquose humiditatis· est et ipsa calida sēm complexionē Et idem·vij·sim·phar·cap. stafilinum·i·pastinaca domestica quidē debilior·siluestris vero fortior est ad omnia vrinas autē mouet et mēstrua prouocat·et tota quidem herba maxime vero semē et radix·habet autē et quid abstersiuū in se quo circa et fagedenosa vlcerum quidē cum foliis viridibus et melle cataplasmāt aut mūdificant· Et idem in li·8 cibis capitulo de pastinaca· Radices haꝝ domesticaꝝ comedūtur· Alimētum quidem minus rapis habentes·calefaciūt aūt manifeste idest in medio secundi gradus et humectant in primo et aliqd aromatizans·indigestibilitas quidem igitur sit̄ ter ipsis mest et alijs radicibus· vrinatiue autē sunt·et si habundat aliquis in ipsarum vsu malichimi gñantur·Quidā aūt siluestrem pastinacā vocant daucum siluestrē magis vrinatiuum quidem exñtez magis aūt medicinalē iam et multa decoctione indigentem si debeat quis comedere ipsum

Lecataid ·i·lapis lazulī
Liamus ·i·faba
Lia dicuntur lenitiua que leniūt aspitatem gal· ad patrimanum
Lian idem quod supra
Lientem quid est lege bebemen
Lierna ·i·cascasum
Lien ·i·mtestinuz ieiunum
Lieri ·i·blitis
Liencoli ·i·periclimiū
Liembri ·i·porrum
Liembiri ·i·acetum
Liembali ·i·absinthium
Liembre ·i·oliua
Lienalis·i·periclimenos·i·matrissiluia
Libanus est arbor ducens gūmi quod 8r olibanum·et libanus est similiter mons quidā qui vocatur libani mons·et est mons in quo plurimum oritur de libano vnde istius plante tres sūt spēs secūm dyas·cap·libanotidis cuius vilior est rosmarinus quo vtimur ad calefaciendū furnos
Libanotidis idem quod supra
Libanotida ·i·paritaria
Libanotus ·i·thus
Libano mane ·i·puluis thuris
Libanos mana idem quod supra
Libanofilon ·i·cortex thuris
Libannarenos ·i·thus masculum
Libar ·i·cotula

Libātima ·i·paritaria
Libazena ·i·eraclea
Libra·i·pondus·xij·vnciarum
Libelil ·i· vſnee
Libleb ·i·mercurialis
Liblemon ·i·matriſſiluia
Licena ·i·brion
Licenaria ·i·ariſtologia
Licepraſſon ·i·praſſium
Licedone·i morſea nigra et aſpera
Lichenes ·i·empetigines
Litium quid eſt lege hadhadh
Lici ·i·ſpēs mirte
Licinum eſt maneries terre que comeditur
Litron ·i· vitrum
Lichin·i. limus de petra et eſt muſcus lapidis
Lichiridus ·i·cucumer amarus

CAP· ·CCCCCiij·

Lichin·i·limus de petra·GAL·vij. fim·phar·cap.lichin. Lichin qui in petris·i. empetigo petrax eſt q̄ dem velut brion quoddā de genere vero idem nominabat plantax nominatur aūt ſic vt videtur eo q̄ empetigines curat eſt autē abſterſiue ſimul et moderate et infrigidatiue v̄tutis·ficcatiue vero ſecūdum vtrancq̄·abſterſuitatem em̄ et ſiccitatem a petra habet·infrigidatōem vero ab aqueitate·in huidis em̄ et fetidis petris naſcitur·q̄ autē ex talibus ſubſtancijs compoſituz eſt inflegmonoſū exiſtere nullum mirabile eſt·ſi vero emoroſagias ſiſtit vt dyas·ait non habeo dicere
Licon ·i·pulegium
Licom idem quod ſupra
Litoron ·i·acomitum
Lidep ·i· matriſſiluia
Liden alcuar ·i·lingua bouis
Lidemon ·i·barba ſiluana
Ligusticus·i·leuiſticus a liguria regione dictus
Liguſtrū quidā exponūt q̄ eſt volubilis maior que per ſepes et marcerias ſerpit·Alij vero caprifoliū dicunt quicqd ſit Flores habet albos· v̄gilius in buccolicis·alba liguſtra cadūt ac̄.
Liguris q̄dem lapis eſt ſic vocatus
Ligus ·i·caſtus agnus
Ligurus ·i·lapis ceruarius

CAP· ·CCCCCiiij·

Liguſtici ſcōm dyas·cap· liguſtici multū naſcitur in liguria prouintia vnde et nomen accepit·naſcitur et in monte vicino alpibus ſed ciues panacem illuz vocant ideo q̄ radix eius alba eſt et odorata ſimilis panaci cui v̄tus vna eſt cum panacis v̄tute·naſcitur locis altis et aſperis et vmbroſis· v̄gam habet longā et nodoſam ſimilem aneto·in qua v̄ga folia ſunt ſimilia melliloto ſed molliora et odorata q̄ folia in cucumere tenuiſſima ſūt et diuiſa·in v̄ge ſūmitate caput eſt vmbraculoſum vbi ſemen oſtendit quod ſemen nigruz eſt et oblongum ſicut feminuli·guſtu viſcidū et odoratum aromaticū· POSSE·DYAS. v̄tus eſt mictualis·radix eius alba eſt ſiſis panaci eracleōtico et odorata. v̄tus eſt radici et ſemi eius calida·et peptica·doloribꝰ oibus intraneoꝝ occurrit inflāmatōem ſtomaci ſoluit·ictibus venenatis opitulat·vrinā ꝓuocat·mēſtruis impat ſi bibat·ātidotis q̄ colicis ꝓfūt admiſceē·radix eiꝰ tunſa et ſuppoſita idē ꝓſtat·radix eius et ſemen oripotijs neceſſe miſceē·oſectōibꝰ etiā digeſtibilibus vtiliter adhibeē q̄ euſtomaca eſt·vnū multi ciues ipſius ꝓuincie eo pro pipere vtūtur condituris miſcētes et multi ſemē ſiſilei et feminuli addunt illi·Quidam dicunt q̄ eſt leuiſticum ſed falſo
Lignum optimū ·i·lignum aloes
Lignū ſcriptum ·i·ſiliqua
Lignum idem quod ſupra
Lignum mortuoꝝ quid eſt lege hictan
Lignum nodoſū ·i·meu
Lignum arabicū ·i·lignū aloes
Lignū indum idem quod ſupra
Lignum timū idem quod ſupra
Lignum aloes ſiluestre quid eſt·i·xiloaloes ſiluestre
Lignodes ·i·acre vel acutum
Lilialis ·i·alguaſcen
Lilium liguſtrum ideſt flos volubilis maioris ſepes aſcendentis

CAP· ·CCCCCv·

Lilium latine arabice anſea vel alſtoſcā gre·hema vel kirion· SERA. li·agre·cap·anſea ideſt lilij eſt em̄ ca·et ſic·cōplexionis in ſecūdo·ex eo ē domeſticum et ſilueſtre·ſed ſilueſtris ſunt ſpēs et nominat̄ vna aſſermetim·i. celeſte et eſt album quod eſt notum et vocatur liliuz aezet·i.preos Et idem auct·gal. Flos eius eſt cōpoſitus ex terrea ſubſtancia ſubtili et ꝓpter illud acq̄ſiuit malum ſaporez et ex ſubſtancia aquoſa tempata et eius v̄tus eſt que deſiccat deſiccatōne tpata et abſtergit abſterſiōe tpata ſed celeſtis folia ſūt ſimilia foliis alterius niſi q̄ ſunt latiora et magis viſcoſa et habet ſtipitē ſuper quez eſt flos hñs colores diuerſos et eſt albus citrinus purpureus et celeſtis ꝓpter diuerſitatē iſtoꝝ colorum noīatur pris ideſt arcus celeſtis·et habz radices nodoſas et haber odorem bonū ſubſtācia eius eſt ſubtilis·et v̄tus eius calefacit et ſubtiliat mūdificat et maturat·Sed alia ſpēs lilij agreſtis que ōr preos eſt herba habens folia et v̄gas ſiſia foliis et virgis pris et habet florem croceum vel album amari ſaporis paꝝ·. et ſemē molle radicem vnā in groſſitudine digiti. bonū odoris naſcitur ſub arboribꝰ et locis vmbroſis·

Est alia spēs lilij scōm Plinīū vt apparz si leges xifion que sic vocatur et est xifion·i·gladiolus segetalis cuius folia sunt similia folijs que dicitur preos mīi qz sūt breuiora et strictiora et habentia sū mitates acutas et stipitem vnūs brachij longum asperum plenū in cuius sūmitate ē flos duplicatus diuisus admuicē· cuius color ē purpureꝰ et scōm semen rotondū et habet duas radices vna quaz est posita super aliam et sunt parue rotonde sicut duo cepe inferior extenuata superior vero pinguis nascitur in locis occultis de illa spē habes si leges fagasmon·est alia species lilij agrestis que dicitur casoras vel gladiolus et gre· vocatur dixeris est habens folia similia folijs preos mīi quia sunt latiora eis et sūmitates subtiles habet virgam que egredit ex medio foliōz eius ex longitudine vnius brachij et est grossa multum et habet vaginas habētes tres angulos et super vaginā est coloris purpurei·et in medio est rubeus·et habet semen cucumeris nigrum acuti saporis·et habet radices mltas habentes nodos longos rubeos·et illa spēs dicitur gladiolus sicut habes si le·dixeris·est alia spēs lilij agrestis que ōz sapa et est habens folia similia folijs illiꝰ speciei que ōz casoras mīi qz sunt subtiliora et magis inclinata a longiora et habent stipitem et ramos in quoz sūmitatibus sunt quedā folia que oriūtur in eis rotonda sicut pillule in quibꝰ est semen eius. DYAS· cap·de lilio·lilium hec est lecma quā multi in coronam ponunt et est ommbꝰ notum cuiꝰ flores albi sunt satis·Est aliud genꝰ lilij quod vocatur yris illirica folia habet silfio similia vel gladiolo sed maiora et vastiora·flores habet et supiores inclinatos sibi inuicē diuersis coloribus·i·albo aut mellino aut purpureo aut venenatis· Radices sunt sibi dure a curue et odore bono plene he radices colligēde sunt·et filo inserende a sic in vmbra pendētes siccande sunt dura et breuis et coloris rufi et odoris bonī· eligēda est in gustu calidior que cum tunditur sternutamēta pducit·est aūt ca·nature et leptimtice·est aliud genus lilij quod grece vocatur xifion.est aliud genus quod vocatur dixeris que inuenies in pprijs litteris· POSSE·GAL·vj·fim·phar·cap· de lilio·flos lilij domestici cōplexione mixtus ē subtilium ptium·quadā ex terrestri substācia· vnō habz et eam que in gustu amaritudinē et ex quadam aquosa eucrata·vnde oleum quod ex eo est pingmentū immordaciset diaforetice et mollitiue est ōtutis· ex quibus et duricieb⁹ que in matricib⁹ aptissimū est·radix aūt et folia per se trita siccant et abstergunt et diaforant moderate· SERA·conuenit cōbustiōi igīs quādo assāē et teritur cum oleo ro·et ponitur sup locum cōbustionis et dimittitur donec curetur quomā cōbustiones egent medicina que desiccat et abstergit cum tpamento et est bonū ad incarnandū oia vlcera·et mollit duricies matricis et puocat mēstrua·et oleum resoluit sine mordicatōne et mollificat·et ideo cuemit duricieī matricis folia eiꝰ incarnant a abstergunt absterſione debiliori q̄ radix et quādo coquūtur et ponūtur sup combustionem igīs aut supra quodcūq; vulnus Faciūt incarnari vlceratōem eoz· et sunt quidā qui infundūt flores eius in aceto et vtūtur eis ad incarnandū vulnera· et contondit flos eius et exp̄mitur sūcus eius et coquit in aceto et melle ita q̄ ex suco fit quinquies plus q̄ acetum et mel·et est medicina cuiens ad omne qđ eget exsiccatione sine mordicatōe sicut sunt vulnera magna et pprie que sūt in capitibꝰ musculoz et ad vlcera omnia que sunt difficilis incarnationis· Sz alterius spēi lilij que ōz yris et est lilium agreste scōm eundem auct·gal·substancia est subtilis a mūdificat et maturat·et cōuenit spēbus tussis· et facit ascendere screatū a pectore et curat tortiones ventris et vlcera sordida· et quādo bibitur cum melle et aqua calida laxat ventrem· et alterius spēi lilij agrestis que ōz preos secundū eundem auct·gal·radix est non rotonda sed lata habens digiti grossitudinē odoris bonī·a sapor eius est stipticus· vtus eiꝰ resolutiua et conuenit doloribꝰ dentium quādo fit ablutio oris cum decoctōe eius·et qn̄ coquūtur folia eiꝰ cum vino et fit inde emplastrū apātibus et exiture matricis quoz humiditas nōdum puenit ad saniem resoluit ea cuiꝰ ōtutes lacius inuenies in le·preos·et alterius spēi lilij que ōz casoras scōm eundem auct·gal·radix habet substāciam subtilem et est deiccatiua et resolutiua· Semen vero eiꝰ habet eandē pprietatem verū oriori est in radice· ōtus vero seminis est que puocat vrinā et curat duriciem splenis· Idem auct·dyas· Radix cōuenit vulneribꝰ que fiunt in capite et fracture eius·et quādo miscetur ei tercia pars ponderis eius de flore eiꝰ·et de centaurea q̄ta ps eius·et melle parū·et fit inde emplastruz sedat dolorem·et extrahit ossa fracta· et omnia infixa carni ex spinis et sagittis et similibꝰ·et quādo fit emplastrum cum eo curat apāta flegmatica et apāta ca·et qn̄ bibitur cōuenit cōtritionibus lacertoz et dolori lateris·et strangurie et sciatice·et quādo bibitur cum vino confert morsibꝰ venenosis·et puocat mēstrua·et quādo bibit ex semine illius pondere tritum anolosach prouocat vrinam puocatōne fortī· Et quādo bibitur cum aceto resoluit apostemata splenis· DYAS·flores lilij domestici possunt emollire duricies neruorum·folia eius cocta et imposita ad combusta pficiunt loca· vexatōnes serpentū curant·sucus eius melli admixtus ac decoctꝰ in vasculo nouo vlcera vetera medetur·Item radix eiꝰ cocta atq; cum oleo trita igīs vstiombꝰ conuenit et mollit etiam matricē et mēstrualem purgationem adducit·semen eius potui datum mēstrua prouocat et partum deicit et ad serpentis morsum facit·lilij flores leptomeres sunt·oleuz ex floribus ipsius diaforeticum est et sine aliqua mordicatōne malacticū·est vtile ad omnē duri-

etiam matricis in cōfectionibus vero ꝑ oleo ficio nio mittitur. Radix eius et folia per se ipsa trita deficcant humores et proficiūt mediocriter et digerunt. et vsturas sanant. Radix vero eius cocta sub pruinis et trita cum oleo rosaceo q̄ imposita vsq; ad cicatrices sanitati vsturas ꝓducit. est etiam oibus vulneribꝰ ad cicatrizandū optimū medicamē. ventrem laxat. et mēstrua ꝓuocat folia eius ante cocta in aqua et post trita et impo sita non solum vsturis et vulneribus sed etiaz in vlceribus cicatrices facit. succus vero follorum eius cum aceto et melle coctus ita q̄ quinq; par tes sunt suci et aceti due ꝓbatū est medicamē vbi nimis deficcari opus est. et in magnis ma xime capitis et musculoꝝ et quecūq; sunt infixa per longū tempus et vix ad cicatricē veniēcia Item SERA. auct. dyas. pris illirica que ē alia spēs lilij facit ad tussiz. vulnera curat. sames in traneoꝝ facile ꝓducit. et purgat coleram et cū mulsa. vij. z. data somnū inuitat. tortiones cum vino potata sedat bestiarum venenis occurrit. splenēticis et contractis. et frigora et horripi lationes febriū cum vino data medetur. mēstrua ꝓuocat. elixatura eiꝰ ad duricies matricis fomē to prodest et resolnit sciaticos per cristere curat fistulas et eciaz empetigines curat. tussa et cū melle collirio facto purgat et replet et cicatri ces inducit. collirio facto et pessarij more inie cto secundinas educit mulierum. facit etiam ad duricies veteres cocta et cataplasmatibus im posita. puluis etiam eius cum melle vulneribꝰ q̄ vbi ossa nuda fuerint imposita replet. dolores capitis cum oleo rosaceo et aceto vt cataplasma capiti imposita tollit lentigines et papulas que in facie nascuntur cuz elleboro albo misso et mel le cataplasmatibꝰ impositū purgat pessariis q̄ malagmatibus et acopis miscetur. in omnibus calasticis vtilis est. Auic. de viribus cordis ait q̄ confortat cor.

Lilium celeste. i. yris illirica vt supra
Lilimbar .i. amigdale amare
Liligi. i. sucus herbe que arabice dicitur mil et ē indicus
Lilmgalio .i. pastinaca
Lilistagus .i. saluia
Limacia quid est lege balzum
Lima marina .i. rima marina
Lima fragis .i. aurigipment
Limpha .i. aqua
Limphaticus .i. ydrofobicus
Limeri secūdum Plinium herba est a qua sagitte inuenenantur
Limesar .i. virnen
Limesari idem quod supra
Limilac .i. alac
Limiosios .i. centaurea
Limimum .i. pamcum
Limisiar .i. afromitum
Limpitudo est supfluitas que exit ab oculo

CAP. .CCCCCVj.

Jmocellum omnibꝰ est notuz cuiꝰ odor confortat cor et eius acetosi/tas est fri. et fic. et valer syrupꝰ ex eo factus contra febres pestilenciales

Limocostida .i. Imostosis

CAP. .CCCCCVij.

Jmolion est herba sicut bleta silue stris. DYAS. cap. limolion. Limo/lion est herba tyrsum habens lilio similem et folia blete similia. semen plurimū ru brum tedarguētis siue stiptice virtutis. GAL. vij. sim. phar. cap. de limolio. Limoliū fructuz habet austerū cum vino ipsū dāt ciliacis et san guinem spuentibus iuuat aūt ad fluxū mulieres

CAP. .CCCCCViij.

Jmō Fructus pulcher odoratꝰ ple nus fuco acetoso valde apto salsa/mentis et ipse etiā comeditur [illegible] condius nusq̄ memi me de ipso legisse apud au ctorem auctenticum mi apud Auic. in quarto cā none de cura febriū acutaꝝ in generali vbi iubz dari aquā acetositatis limonis salitꝰ

Lymos per yposilonē pestilencia sed limos per io ta est fames

Limus .i. pamicum
Limura .i. calx viua
Limus lapidis quid est lege lichin
Limus aquaticꝰ idest limus qui inuenit sup aqs pro chimolea in tumore poduz a plinio ponitur
Limus similiter ponitur pro fructu est limon

CAP. CCCCCix.

Jmaria herba est similis esule vl/mo. ꝓpter quod limaria vocatur. et differt ab esula quomā esula la tescit limaria non. vnde Vsus Esula lactescit sine lacte limaria crescit. POSSE. succus eius valet contra verrucas pillas munctꝰ et cum suco pimpi/nelle mixtus. et ipsa sola valet ad cancruz trita et imposita ad hoc hoc similiter sucꝰ eius valz

Limas .i. petra
Limpha. i. aqua inde limphatus. i. aqueus
Limesia .i. centaurea maior
Limesia idem quod supra
Limeon .i. oleū de semie limi
Limisualcohal .i. perna
Limi semen quid est lege baraichichene
Limchinis secundum dyas. in ꝓprio cap. est ge/niculata vel ballatia et est valeriana pro qua lege fu

Limchidis idem quod supra
Limchiti semē ponitur in confectione mitridat in antidotario virili et est semen viole

Lingias ·i·petra
Limpidatoria ·i·mūdificatiua

CAP· ·CCCCCX·

Limostofis grece ℓ limozotis aut parthemon ara·alibleb latine vo mercurialis·DYAS·cap·8 limostofis ·i·mercurialis folia habet ozimo similia hastas sicut elfine·et ramulos brevioꝛes et ianes cū fruꝛcis plurimis ac densis femina vero est maioꝛ q̄ etiam appellatur chelidon·semen habens quasi acmos et q̄plurimos·Masculus vero minoꝛ at q̄ rotonda semina habens·et velut bmis testiculis paruis exoꝛdio natiuitatis oꝛnata capitella minuta habens circa foliū sicut epithimum et semen rotondū·Auerꝛois in libro colliget cap· de mercuriali est ca·et sic·complexioms in p̄mo gradu·POSSE·DYAS·vtriusq̄ fructus elixus et comestus ventrē mollit·Elixatura ei⁹ accepta humoꝛes aquosos purgat·dicitur vero q̄ folia femine trita et veretro peruncta similit̄ bibita femmas generare facit·et foliis masculi filii discipima factū masculus generare facit· Et idē [illegible]e capone·Capo coctus mercuriali et iuscellum eius acceptū depomit humoꝛes crudos et migram coleram·vtilis est tempalibus febꝛib⁹ et typicis egritudmib⁹·tremoꝛib⁹ et inflatiombus stomaci·asmaticis et arteticis singulare p̄ fidium est·GAL·vj·sim·phar·cap·de mercuriali limostida idest mercurialis vtuntur omnes quidē ea ad ventris subductōnes solum·at vero si tēperans quis voluerit cataplasmare eam inuenet diafoꝛetice sufficienter vtutis

Limostrofon ·i·marubiū
Limos ·i·imum
Limomotis idem quod supra
Limores agria idem
Limozatis idem
Limublet ·i·ypericon
Limusarch ·i·affodillus

CAP· ·CCCCCXj·

Jngua canis latine·grece cinoglossa a cinos quod ē canis et glossos quod est lingua inde cinoglossa id est lingua canis est herba similis arnoglosse misi quia sunt ei coste apparentes in foliis eius sed sunt teuia satis et est in eis bozra apparens·
POSSE·medetur vlceribus ozis et alijs vlceribus fraudulentis frigide est et sic complexioms et curat alcolam·balneum decoctioms eius curat gomoꝛeam

CAP· ·CCCCCXij·

Jngua bouis la·vel buglossa ara·ledenalchaur gre·aleptofilon·
SERA. li·agre·cap·ledenalchaur auct·dyas·ledenalchaur siue lisen althaur·i· lingua bouis et est planta que assimilatur herbe que ꝛi caromas·et habet folia versus terraz aspera et migra et assimilatur in figura sua lingue bouis·Plinius cap·de aleptofilon·Aleptofilon est herba lata habens folia et canna eius est plana rami canne eius sunt sicut pedes locustarum et coloꝛ eius est ex viridi et citrino compositus la·dicitur buglossa POSSE.SERA· auct·Alcauzi est frigida et quādo flos eius comburitur conuemit fluxibilitati dentium et gingiuarum et ad alcola ꝓprie que accidit in oze puerorum et omnib⁹ infirmitatibus que fiūt in oze·cōuemit cardiace que fit a colera et quādo aliquis vult eam sumere sumat cum bolo armeno GAL· vij·sim phar·cap·de buglossa scōm translatōem ara·vtus eius est calida paꝛ et hu·et cōuemit tussientibus ex aspitate cāne pulmonis·et cocta cum mellicrato aut proiecta in vino inducit leticiam· Et idem eodeꝛ libro et capitulo secundū translatōem gre·buglossum hu·et ca·est cōplexioms vnde m vino potata leticie causatiua creditur esse cōuemt aūt et eis qui ꝓpter asperitatem gutturis tussiunt in mellicrato cocta·
AVIC·de viribus coꝛdis dicit q̄ confoꝛtat coꝛ.
Lingua arietis·i.arnoglossa
Lingua agnina idem quod supra
Lingua bubuli·i·bectonica
Lingua equi idem quod supra
Lingua auis quid est lege lisenalhasafir
Lingua ceruina·i·scolopendria
Lingua passerina idest centūnodia vel poligoꝛia sed lingua passeris dicitur ara·lisenalhasafir et est planta que crescit super terram ad longitudmem vnius cubiti habet folia viridia sicut nasturciū virgas subtiles et migras citrinī coloꝛis naseꝛtur in segetibus in oꝛiente·habet flozes citrinos et albos·et vaginas paruas·et in qualibet est granum puum minus grano melonis·
Lingua asinī est planta hñs folia rugosa nō magna habens radiculas odoꝛis ligni cipressi fragantia
Liparidum·i·li quidū et est alumē limpidum id est liparidum sed quidā dicunt q̄ alumē liparidum 8: quomā de lepaꝛis insula fertur·
Lipi ferꝛei in antidotario viridi·i·trociscī splendon et est squama ferꝛi que lippidos dicitur
Lippitudo ē superfluitas que in oculis habundat·
Lipotomia sincopis malfacō·absolutio spumatio idem et est defectio coꝛdis inde dialipidos siue dialipon·i·defectio coꝛdis

Lipothomia idem quod supra
Lipomenos ·i.deficiens
Lipoꝛgeon ·i.argilla
Lipos ·i·limpitudo
Lipotomia ·i·limpitudo
Lipurial ·i·lepoꝛina
Lipurialos idem quod supra
Lippum ·i·iunci radix
Lipt ·i·rapa

Liquamena amaracus

CAp. CCCCCXiij.

Jquiricia la·gre·glicoriza arabice ſis. SERA·li·agre·cap·ſis auct·dpas·Sis eſt arbuſtum hñs ramos longos duobus brachijs. habet folia ſimilia foliꝭ arboris maſticis. et ſuper folia ẽ humiditas que adheret manui. et Flos eius ſimilis herbe floꝛi dicte brachion eſt et purpurei coloris et ſemen eiꝰ eſt in magnitudine ſenimis arboris dicte kalatabas· vez eſt aſpius eo· et habet radices longas in colore ſuo ſikes ligno qꝫ nominaẽ in orient e buſſum· aut ſicut radix gentiane· et eſt in eo ſtipticitas cum dulcedine et exprimitur inde ſucus· DJAS· cap. glicoriza et ẽ que naſcitur in capadocia· aut in ponto· frutex eſt habens virgas longas duoꝝ cubitoꝝ in q̃ bus folia ſunt ſpiſſa a ſikia lentiſco ſed pinguia et gluctmoſa florem ꝓfert iacinto ſimilez· ſemẽ habet ſimile platani et aſperuz quod ſemen eſt latum· ſed rufuz et oblongũ ſunt illi radices buſſei coloris et longe ſicut gentiane conſtricte et dulces que exſiccantur vt litium· Plinius cap· de liquiricia glicoriza herba eſt que naſcitur in cãpis guſtu dulcis et cum dulcedine habũdante ꝫ qua ſucus extrahitur et medicoꝝ vſui ſeruatur Caſſius felix cap· glocoriza· Glicoriza gre· ex eo dicta q̃ dulcem radicẽ habz glien eñ grece dulcedicitur· GAL·vij·ſim·phar·cap·de liquiricia maius iuuamentũ quod in liquiricia eſt· eſt in ſuco eius radicis et ſuba eius eſt ꝓpinqua ſubſtancie noſtri corporis et valde ſimilis eſt ei ſapor eius radicis eſt dulcis cum ſtipticitate pauca· Virtus eius frigidior complexione hois et eſt tepide caliditatis a ideo eſt prope complexionẽ equalem et eſt hu·tpate humiditatis· Theodorus priſcianus liquiricia eſt eligenda non multũ groſſa nec nimis tenuis que in terza crocea fit que etiam cum frangitur leuis eſt a interius ſub albida ſed migra vel viridis abicienda eſt· fuit eiꝰ eius fortioris efficacie eſt qui efficitur ſic· cum viridis eſt radix cõcutitur bene et in aqua decoquitur fere vſqꝫ ad conſũptiõem poſtea exprimitur et deſiccatur in ſole et in rotonda corpuſcula ſcõm formã vaſculorum formatur. Alij ſophiſticãt hoc modo faciũt puluerẽ liquiricie et coquũt in aqua et addunt mel et faciũt vt dixímus·

POSSE·DJAS· vires habet relaxãtes cum dulcedine exhumidãtes· vnde et ſitim ſedat· et renum et veſice mitigat dolorem et ꝓuocat vrinam et mẽſtrua· et omnẽ tumorem tũſa et impoſita placat· fucus ipſe aſpredinẽ arterie dilemit· et non ſolum trachiam arteriaz ſanat ſz etiã ſcabioſam veſicam qui fucus diu ſub lingua retentus gluctiri debet· quia eſtuatiõnem ſtomaci tollit· et tumorem ſtomaci et epatis tollit ac cõpeſcit· Radix veſice et renum vulneratiõnum curat bibita cum dulcore ſitim ꝓhibet· vulneribꝰ vtilis eſt· radices ipſe maſticate ſunt ſtomatice elixatura radicis omia iſta facere nouit· ipſa radix in puluerẽ redacta et impoſita prerigia detergit· GAL· glicoriza aſpritates nata eſt remouere non ſolum in artaria ſed in ſcabioſa veſica ꝓpter mediocritatem complexionis· Theodoꝛꝰ priſcianus valet contra omnia vicia pectoris & coctio eorum in aqua et in pleureſi et peripneumonia· aqua decoctiõnis eius valet contra tuſſim. ad idem valet electuariũ factum ex ſuco liquiricie et melle. liquiricia maſticata et ſub lingua retenta ſitim et aſperitatez ſtomaci et gutturis mitigat·

Lirion interpꝛatur fluere inde collirium quelibet medicina qua vtimur in liquida ſubſtancia vel q̃ fluxum mouet vt ſuppoſitoria et ſimilia· neſcio tñ vnde appropriatur hoc vocabulum ad deſignandũ tantum quod ponitur in oculis

Liſariab ·i·gariofilata

Liſſa·i·arbor cuius folia ſunt ſikia foliꝭ citonium et habet fructũ ſimilem galle

Leſematide ·i·cantarides

Liſen ·i·lingua

Liſeos grece diſſolutiuũ· Paulus cap· de rene ſi bis imꝫt et de lim ſenime et oẽs liſeos nãc·

Liſunatomi ·i·boerago

Liſene l chemel ·i·plantago

Liſenahaur ·i·borago

CAp· ·CCCCCXiiij·

Jſenhaſafir ara·gre·lienula lafir la·lingua auis· SERA·li·agre·cap·liſenhaſafir. lingua auis eſt arbor ſimilis arbori dirdar niſi quia folium eius ẽ longum ſimile folio amigdali· a fructus eiꝰ qui dicitur ligua caniſ ſunt racemi et palmites qui diuidũtur in cherarnub ſimiles foliꝭ oliuarum· niſi quia ſunt minora ſatis et intra quãlibet cherarnub eſt medulla ſimilis lingue auis exterius rubea et interius alba declinãs pauluñ ad citrinitatem· ſapor eius eſt acutus mordicatiuus cũ pauca amaritudine et qui ponit eius Virtutẽ ca· in fi· ſecundi non elongatur a veritate et cõuenit eſt dicere q̃ cum caliditate ſit humiditas q̃ non apparet mordicatio eius poſtq̃ bene maſticatur. Et ſciendũ q̃ eſt alia lingua auis que ẽ debilitans ſtomacũ et ꝓuocans ventrem et eſt corigiola maior et iſta nõ eſt illa de q̃ locutus ẽ Sera· nã idẽ Sera· in cap· de augẽtib9 in coitu dicit q̃ lingua auis eſt lingua paſſeꝛ Jtem idẽ dicit in·vij·in cõfectione pillularꝝ indarũ q̃ aſſimilãtur pellicule vel corticule que ẽ in medio bacce lauri· AVJC· cap· de augentibus in coitu inter medullas computat non ẽ ergo quã ponit Serap· et Auic· herba ſed eſt prima ſpẽs p Serapionez deſcripta vnde quãdo ponitur ſimplr prima debet intelligi· POSSE. SERA· auct. Aben Meſuay cõuenit dolori lateris et ꝓuocat vrinaz· auget in ſpmate· et corroborat libidinẽ

Et idē auct. Damasc. et conuenit cardiace. Et idē auct. Dedigoras auget sperma. Et idē auc. Rasis prohibet cardiacaz et auget sperma. Et idem auct. Ysaac est ca. et hu. in primo gradu q delectabilis et de ꝓprietate eius est confortare libidinē. et auget sperma. et habet ⁊tutem humectandi comesta cum carnibus vel alijs. valet similiter contra siccitatem pectoris.

Lisis ·i. dissolutio

CAP. ·CCCCCXV.

Lsimachion scōm dyas ꝓrio cap. hastas habz maiores et fructicosas circa quaz nodos folia miuta habet salicī similia. florem purpureū aut aurosum nascitur locis humectis. POSSE. DYAS. succus herbe huius stipticus est sanguinē reicientibus maxime prodest disintericis potui datus et suppositus subuenit. Fluxum matricis mulieris abstinet suppositus. naribus ꝓfluentez sanguinē fronti illinitus statim strngit. vulneribus recentibus paracolesim facit. herba fumigatōne admixta vim venem longius arcet et sozices occidit GAL. vij. sim. phar. cap. lisimachion predominantē habet stipticam qualitatē ꝓpter quam et plagas consolidat. et emoroſagias que ex naribus fistit emplastratū. et aliaz etiam emoroſagiarum idoneum est farmacū ipsum. et etiā fucꝰ eius adhuc magis et bibitus disinterias et sanguinis eructiōes et fluxum mulierez fistit

Lismia ·i. auis cardella

CAP. ·CCCCCXVj.

Lsmuia latine grece coma. DYAS. Lxiuia mter causticа mittitur et est ad vsum medicine efficatissima. ex cinere quercus non soluz proficiens hominibus ꝫ pecoribus que tensione pulmonis verātur. et q̄ bus venenata res aliqua obsistit bibita eī statī salutem affert. vtilis est etiam in humectātibus et in fistula. et ad difficilia vulnera sananda. et callosa et longi tpis sordida. que nullō medicorum per longū tempus senserunt ⁊tutez. quotidie lauanda sunt et sic sanāda apto medicamīe quia virtus lixiuie non sanat sed vulnera ad sanitatem dispont. Cims ex sarmētis stipticus est. et ano et in recente vulnere et in profluo posit9 sanguinē sanat. Cims ex sarmentis oliue acerrimus est. et ex nucleo puro acrior ē et hec lixiuia vulnez canceromata omnia aufert. et ex hac lixiuia sordida vulnera lauāda sunt. Caprifici cinis acer est. sed brassice oibus supioribus acrior est Cinis caprifici corticis prurigiosas et sordidas empetigines aceto acri plotas sepiꝰ suppositꝰ sine dubio curat GAL. vij. sim. phar. cap. coma Coma. i. lissiuuz illud quod est quasi loctio cineris ita noiatur absterſiue autē ē et siccatiuissime oim et quod ex cinere ficulnee et timalli fereiam pu

trefactiue est virtutis que qualis sit in. v. libro pertransiui

Litargia ·i. obliuio
Litargio ·i. stupor
Litargirum. i. spuma argenti et est nomen compositum a lichos quod est spuma et argiros qꝺ est argentum pro qua lege marechet
Litargas subete est solutio cum somno
Litagluchichi est spēs mirre
Litarmemū ·i. lapis lazuli
Liteta ·i. verruce
Litemus ·i. stercus muris
Litenas ·i. empetigines
Litreatim ·i. vsnee
Litia ·i. valeriana
Lithiasis interptatur lapidatio a lithos qꝺ est lapis inde lithopotridus idest lapis rotondus vel lithiasis idest vicium lapidis vel lithiasis. i. calculatio. q est egritudo mala. s. a lapide in renibus vel vesica exīte. Cassius felix gal. inquit lithiuitas calculos vocant
Lithicolla est genus colle quod inuenies si leges glucten
Litis. i. folia diuretica omnia
Lithimū vel alithimum q̄d est lege loachium
Litri ·i. blitis
Litritos ·i. cucumer agrestis
Litospermonasis ·i. grana solis
Lithos ·i. lapis
Lithodemon est lapis demonis qui ꝺr gagates
Litodendiō. i. corallus q ē dicere lapidea arbor
Litospermon. i. lapideū semen eo q est durū ut lapis et sunt grana solis lege litterā culb
Litostistis ·i. saxifraga
Lithonantimum. i. gemma q̄ in nocte lucens est
Litomeris ·i. subtilis fube
Littopotidus ·i. lapis rotondꝰ
Litron ·i. mitrum
Lixopitum. i. medicamē infrigidatiuum
Lixofilon ·i. cartafilago
Litocopros ·i. stercus lupi
Litrumbar ·i. cimbalaria
Litrumbari idem quod supra
Lit ·i. rapa
Lobarda est spēs calami aromatici
Lobarflua ·i. bardana
Lobia. i. fassellū et est fassus gallicus
Lobirach ·i. anabula
Libidron ·i. yrcina.

CAP. ·CCCCCXVij.

Ochalchada arabice. grece et latine medulla ossium. DYAS. cap. 8 medulla. Medulla omnis recens sine sale mollitiue atqꝫ ⁊tutis mitificē est. inueterata vero sine sale recorpatiue efficitur relaxando verū oibus de medullis melior est ceruina. secundo vitulina. tercio thaurina. quarto caprina. qñto berbecina. vez medulle autumno colligen

de sunt quia reliquis temporibus mixte sunt sanguini et in eo tempore ossa fragilia sunt · et nūc demum medullas eximere debes cum tuipse osse fracto eas exemeris. Multe eñ in istis fiunt ipostuere ℞tus est omibus ca· et malactica et laxatoria et plerotica vulnez medulla ceruina perunta oim bestiarum venena expellit· confricis aūt eam ex seuo et reponis siūter supiorib⁹ adipibus· medulla omnis leuiter mollire et laxare duricies et tumores potest. recens aūt colat emollita sup fusa aqua et imbeolo expressa· et iterum simili disciplina lota purgatur donec aqua purior fiat· tunc duplici vasculo resoluta eliquatur detracta sorde seu purgamētis· et rursus mortario fimitur coagulari· seruatur autē in vasculo testeo nouo ad vsum· malasticā ℞trutem habens et sclirodes corporis relaxās· AVIC· li· scdo cap· de medullis· ex medullis conuenientior est medulla vitulorz et cerui· deinde thauri postea capriarū· deinde ouium· et medulla q̄dez porcorum et thaurorz ꝑrie nō castratorz ē magis ficca· et medulla extremitatū est magis pinguis· et medulla est calefactiua· lenitiua abstersiua· multi nutrimēti si digeratur· et est bona duriciebus q lapidositati illa que est sicut ceruorz et vitulorz non sicut medulla porcorz· illorz eñ medulla est ca· et sic· Medulla cōturbat stomacum et delet appetitū· et oportet q comedatur cum pipere et seminib⁹· et ipsa suppositа cōuenit duricici matricis et fugat vermes venenosos

Lotium ·i· vrina
Locualium ·i· pentafilon
Locualion idem quod su pra
Lofac ·i· fruct⁹ mādragore
Lofasar ·i· assa fetida
Lofaber ·i· nenufar
Logoar ·i· berbena
Logoz ·i· acorus
Logozi idem quod supra

CAP. CCCCCXVIij·

Obachium ara· gre· lichimum· vel habel vel alithimū· latie granum culcul. SERA· li· agre. cap· lobachium folium eius est simile folio albena· et est herba que habet venas in grossitudine pollicis et indicis et longas. et sunt coste prope terram sicut scel· et sunt in eis nodi· et nascuntur in vno quoq nodo folia similia foliis balsami et est album maius· et in sūmitate eius nascunt flores in vere et in principijs messium quorz color est color violarz· misi quia sunt maiores eis· et quādo flos habz fructū magnū in quātitate ciceris plenum dulcis saporis latine vocatur granū culcul et herbae ⁹ inuenitur in locis vmbrosis et iuxta radices arborz magnarum et in locis vehemēt humectis· et tempus collectionis eiꝰ est in tpe messis· ℞tus eius ca· et hu· in secūdo gradu· POSSE ·SERA· mouet coitus et auget sperma· et erectōnem virge· et ꝑrie quādo cōficit cum melle vel miscetur cum fisamo ·et qui vtiē eo minus incurrit colirica m passionez. Et idem auct· mesaruget qñ bibitur post ipsum vinū facit sodam et ꝑrie qñ torrefit

Lobelibet ·i· volubilis
Lobenas ·i· camfora
Lobleng· i· rosule a sunt quidam tumores nodosi suspecti qui vocantur rosule istud vocabulum ponitur in antidotario Damasceni cap· de oleo citrino et de oleo citrangulorum
Loleng ·i· betonica
Loletareb ·i· arsemicum
Lolebau ·i· amomum
Lolium quid est lege stelle
Loliban ·i· affodillus
Lolibam idem quod supra
Loma est scba spēs vlcerz cornee oculi sed lota est aqua in vinatia macerata
Lomalarius· i· vlcus in cornea oculi sed parum profundum
Lomitis ·i· mentastrum

CAP· ·CCCCCXix·

Onchitis scdm dyas· lonchitis est spēs gladioli folia habens porri similia· ꝛ latiora et rufa· multas habens sup radices virgas· spansas sup terraz· et ramos super terram decliues in quibus sūt flores similes pelicino· sed forma eorz vt gete est et album habet in medio sicut rostrum et labrum insanum· et sicut lingua est semē eius lancie simile et trigonum et longum vnde et lonchitis appellatum est. Radix est ei similis dauco· nascitur locis asperis et siccis· Plinius cap· lonchitis folia habet rubicūda· semen nigrum simile comedorum quorz ora patent et oblongum in similitudinem lanceaz radicem vt daucus· Radix eiꝰ cum vino bibita vrinā prouocat. Iteꝛ dyas· Est et scdm genus lonchitis folia habens sicut scolopendria sed aspriora· POSSE· folia eius impositа vulneribꝰ tumorem non admittūt bibita cum aceto splenem siccāt· GAL· vij· sim· phar· cap· lonchitis eius quidem semē triangulum habet simile lancie scdm figuram· Radix quidē similis est aliqualiter pastinace· et ꝑterea vrmatiuum est farmacū· eius vero qui similis est scolopendrie folia viridia quidē ad ꝯsolidatē vulnerum sunt idonea sicca vero per oximel bibita splenes sclirosos sanat

Lopinas· i· auripigmentū sed lepnias fragidos ·i· terra sigilata· quidam tñ exponunt q̄ sit auripigmentū licet non vere sicut apparet si leges lepnia
Lopospmatis semē est quasi sperma· i· semē herbe q̄ frangit lapidē et est granū solis
Loptospmatis idem quod supra
Lora· i· vinū quod dicitur pucciolum
Lorasen ·i· pulegium

Lozascium ·i·mentastrum
Loton ·i·farina fenugreci
Lotos·i·arbor magna et est arbor mella vel agrifolium
Lothos ·i·spēs trifolij
Lotus ·i·lothos

CAP· ·CCCCCXX·

Otura plumbi scōm dyas·cap·de lotura plūbi fit sic Accipe mortarium plūbeum et pistellum plumbeum. et mitte aquam et tere q̄diu mgrescat. et post liqua p limtheolū et refunde q adde aquā q̄ possit melio liquari hoc fac q̄diu sufficiat et poste a dimitte residere in mortario plūbū et tere lauādo sicut lauatur cachimia q̄diu aqua limpida sit· Alij vero combustū plumbum terūt et lauāt discipliā superiori. Multi vero limaturā plūbi terunt et lauant disciplina superiori· POSSE·DIAS· virtus est ei frigida et stiptica et pareplastica· malactica alta vulnera replēs reuma oculoz abstinens superflue carnes crescēteſ ...eribus depascit Fluxum sanguinis vulnez bene stringit ani vulnera et odilomata cū oleo ro·medicatur·vulneribus cicatricem inducit·tā tam efficaciam habet quātam et spodium·vel tutia quia scarotica est omnia ista inuenies si leges hasas
Lubem ·i·olibanum
Luben idem quod supra
Lublet ·i·lupulus
Lubit ·i·faseoli
Lubia idem quod supra
Lubieta ·i·almea
Lubrie idem quod supra
Lubue·i·arbor cuius gūmi est storax
Lubusar ·i·antimonium
Lubusari idem quod supra
Lucapsas ·i·lactuca asini
Lucath aldeneb est id quod auro adheret et est borax
Lucaridis est lapis egiptius quo fullones vtuntur ad dealbatōem pannoz·lapis qui in aqua velociter soluitur et est satis stipticus
Luchabat barbarica est quoddā qđ est sicut hermodactilo q orit̄ in africa et est tassus barbassus
Lucefason ·i·mentastrum
Lucifalidon ·i·sponsa solis

CAP· ·CCCCCXXj·

Vchia ara·vel lengibi latine Faseolus·SERA·li·agre·cap·luchia siue lubia auct·dyas·Folia habet similia foliis plante que dicitur cussus·nisi q̄ sūt molliora·et rami eius sunt subtiliores similes filis adherentes herbis quibus approximāt et elongātur multum donec fit vmbraculum sub eis et habet vaginas subtiles similes vaginis fenugreci·nisi quia sunt longiores eis et pinguiores et interius vidētur quasi varij diuersi coloris q̄ quedā trahunt ad albedinē et quedā ad rubedinem·et comeditur huius fructus elixus sicut comeduntur sparagi vtus eoz ca·et hu·in primo gradu·POSSE·SERA.generant multā ventositatem et puocant menstrua·et inflant·et generant humores flegmaticos grossos·et sūt mali stomaco·et rubei sunt grossiores. et quādo sumuntur cum finapi et comedunt̄·finapis ꝓhibz maliciam eorum et albi quidē sunt multā humiditatem habētes et sunt graues digestioni et ci minū iuuat ad digestionē eoz et comedere eos calidos cum almuri·et oleo et cimino·et non comedatur corter eorum exterior·et bibitur post eos vinū parum grossum·q ꝑparati cum aceto sunt difficilis digestionis ꝓpter siccitatem aceti et de ꝓprietate eoz est puocare mēstrua et maxime qui sunt rubei ex eis· et ipsi sūt bon pectori et pulmoni et faciūt somnia mala·Auerrois libro colliget cap·de faseolis lengibi feseoli dicunant adca·et hu·et impinguāt corpus·et puocant vrinam.et sanguinē mēstruum q laxant vētrem·et ꝓprie rubei·et inducūt somnia mala et faciunt vertigmem
Lucribos ·i·tassus barbassus
Lucoion ·i·viola alba
Luconai ·i·alumen
Lucublet ·i·psillium
Lufaba ·i·mandragora
Lufabar idem quod supra

CAP· CCCCCXXij·

Vf dragontea bleda saredarecon vel asclepias ara·gre·dragontiū·latine serpentaria vel viperina vel collum draconis· DYAS·cap·de dragontea· Dragontea siue vt alij asclepias folia habet Aaron similia sed plura et minora cuius virga vel hasta duobus cubitis est longa·et ipsa varia similis serpenti·liuores·i·maculas purpureas habens solidas vt digitus in qua semen est simile bottruo·primo coloris viridis·post maturitatem vero color est ei similis croco et est gustu mordax radix eius bulbi habet rotōditatē similē Aaron cum corio tenui·nascitur vmbrosis locis et ortis SERA·li.agre·cap·luf.i·dragontea q est maior et minor vbi sciendum q maior est que vocat̄ serpentaria et illa est habens folia crispa q̄ ponitur hic·sed minor est illa que vocat̄ aaron et ē illa habens folia plana pro qua lege Aaron· GAL·vj·fim·phar·cap·de serpentaria substancia radicis eius subtilior est substancia radicis Aaron·et in sapore eius est acuitas et amaritudo et stipticitas pauca·et vtus eius est ca·et sicim primo gradu ·IO.MES·cap·de luf· Luf est planta que ſt colundra cois· et ex ea est alia planta habens folia plana· alia crispa·et radix plane est exterius ad nigredinē attinens·inter

vero est alba·crispa vero exterius cinericia·in=
terius alba ad citrinitatem declinans et sup vtri
usq; radicem eleuãtur stipites habẽtes maculas
in modum serpentis·Melior pars tocius plante
est radix·et melior radix est grossa et completa
et orta in locis liberis·et melius tempus colecti
onis eius ẽ ver·et principiũ estatis·et crispa ca
lidior est plana·Plana ca·est i primo crispa in
secundo·GAL·dixit plana ca·est in principio se
cundi·crispa in fine·et verius est·et in vtraq; ẽ
calliditas et acuitas quasi posita in supficie cum
substancia terrea sed in plana substãcia terrea
est vincens plus·et vtraq; est absterciua·incisi=
ua·penetratiua·aperitiua·subtiliatiua humor
grossor et viscosorum adherentiũ crispa autez
ad hec omnia ẽ forcior nocet vtraq; acuitate sua
stomaco et epati debili faciens reumatizatõnem
et mordicatõem et reumatizat ad stomacuz ma
terias a mẽbris vicinis·corrigitur primũ nocu
mentũ vt ꝓpinetur cum rob aut melle passularũ
aut speciebus alexangie·et secundũ nocumentũ
corrigitur p miscendo ei aliq8 ex medicinis sto
maticis stipticis sicut est mastix·et citonia et p
pinate trociscos diarodon post eius exhibitõez
tollit nocumentum ipsius·POSSE·DYAS·se
men eius expressum vtutem habet in suco·nam
addito sibi oleo dolorez auriũ compescit·lane in
unctus in naribus additus polippos maxime cu
rat·et cancros optime sanat·semis eius·xxx·gra
na cum pusca bibita caligines oculor emendat
flores eius cum ceperint maturescere si a mulie=
re pregnãti fuerint odorati abortum faciũt vtus
est radicis eius ca·vnde orthonoicis more ele=
ctuarij accepta medicatur·tussientib9 et catar=
rum habentib9 maximũ prestant effectum·tora=
cis tumores curat non reuertsuros maxime si assa
aut cocta accepta fuerit sicca tunsa et in puluere
ducta melle addito omnia similiter facere põt diu
retica est·ventrẽ stimulat cum vino bibita·vul
nera sordida fagedenica cum brionia alba a mel
le purgat·et cicatrices curare facit·ex qua colli
ria ad pustulas necessarie fiunt·a borsuz facit im
posita dicitur q; si quis ex ea radice se tinxerit tu
tus ab incursu serpẽtũ seruatur·aceto mixta ma
culas limpidat·folia eius recentib9 vulner ib9
ne cessarie adhibent·elixatura ei9 adhibita per
nomibus maximũ ꝓfidium est·sucus radicis eius
caligines et glaucõata et pterigia detergit·ra
dix ipsa decocta et comesta ꝓdest·In insulis qui
bus bam orientis melli addito comeditur·est em
ferventis et recorporatiue vtutis·quam greci
metasincreticã vocant·Item ex ipsa colliria cum
melle cõfecta atq; formata fistulis aptantur fa=
cit etiam ad detractõem tardantis vrine·cũ mel
le limita polippos et cãcero mata consumit·odor
radicis atq; herbe conceptõem veteri mor factu=
ram corrũpet·semis eius grana·xxx·illud effi
ciunt·acrior est q; aaron·a amarior et calidior a
est extenuatoria plus in se etiam habet vim ali=
quã stipticam cum parua acredine vel amaritu=

dine·Radix aũt plus opatiua·purgat em viscc
ra et extenuat pingues et glutinosos humores
et ad vulnera malitiosa optimũ medicamen est·
qz purgat et emẽdat fortiter cum aceto trita et
limita alfos tollit·folia vero eius vulnera et pla
gas recentes exercent·GAL·mũdificat et a pit
opilatõnes epatis et splenis et renũ qz subtiliat
humores grossos et viscosos et cõuenit multuz
vulneribus malis et absterguit ea·et mũdificat
mundificatõne fortiter vtus foliorz eius eadem
et semĩnũ eius est fortior foliis et radice et ideo
curat cancrosa a pãta que fiunt in naribus q; no
minãtur multorz pedum et est polipus·et fuc9
luf mũdificat maculam oculi que fit ab vlcere·et
imiũt cum ea quidem caseum recentem exterius
quia custodit euz et ꝓhibetur ab eo putrefactio
Et idẽ eodẽ li·cap·dragontiũ·dragontiũ siue
serpẽtaria habet quidẽ aliqd sile Aaron tam in
foliis q; in radice sed actius ẽ eo et amarius i8o
magis calefactiuũ et magis subtilium ptiuz ha
bet aũt et leuem stipticitatẽ quandã qua con=
curriente cum ꝓdictis duabus qualitatibus acris
et amara efficacissimũ fit farmacũ·Radix tam
expurgat viscera omia subtiliãdo grossos et vi
scosos humores malos assumpta vero vlcerum
est optimũ farmacum·expurgat em et mundifi=
cat fortiter tam ceteta que mũdificatõe indigẽt
q; mortheas cum aceto·folia vero habentia vtu=
tem consimilẽ tam vlceribus q; vulneribus lesuz
neruũ habẽtibus cõueniunt·quantũ quidem mi
nus sunt sicca et tanto magis solidant·Nam fie
ciora actioris vtutis sunt q; cõueniat vlcerib9
creditur aũt et caseũ humidum et putrescibilem
conseruare exterius ei appolita ꝓpter siccitatem
complexionis·Fructus aũt violentior est nedũ
foliis sed a radice quare cancros et polippos ex
terminare creditur sed et sucus eius que fiunt in
oculis expurgat·Et idem in libro de cibis cap·
de dragontea·a huius radicem decoquẽtes bis
aut ter vt deponat quod medicinale comedere a
liquãdo damus sicut et radicem Aaron quando
fortiori indiget vtute que scõm pectus et pul=
monem cõtinentẽ viscosa et grossa·IO·MES·
solutiue educit flegma subtile et grossum·et mũ
dificat·et cõfortat renes·et ꝓuocat vrinam·et
excitat coitum·et est ex rebus mũdificantib9 pe
ctus et pulmones et confert eis super quibus ti
metur frequẽtia anhelitus vel asmaticis ꝓpter
exuberantiã humorz viscosorũ in eis·et proprie
loboc ex fuco eius cum melle et rob·et quãdoq;
administratur cum cuis et valet similiter·et dixit
democritus iuuamẽtũ vtriusq; spẽi eius magnũ
est emorroidarz doloribus·a ventositatibus eorz
scõm omnẽ modum administrat õnis ipsius et sũ
ptum et emplastratũ·et nos expti sumus·et exp
ti iuuamẽti est sup hũore crudo qui est in stoma
co et renibus·et dixit gal·resoluit duricies et a=
pãta dura splenis·et aliorum membrorz·et cõ
uenit vlceribus fraudulentis et fistulis·et cõsu=
mit additõnes carnũ in naribus et ꝓhibet fieri

in eis corrosionē et cancrum Sucus autem eius distillatus in aure cum melle a conuenit tinnitui et surditati et dolori aurium · et abstergit ipsius sordities et exsiccat vlcera eius vtraq; eius spēs est ex rebus que mundificant faciem et auferunt feditatem cutis · et delent pannū et lentigines et morfeam p̄prie cum melle et fiat emplastrum ex ea cum melle et stercore capraz super podagram et concussionē neruorum et conuenit eorum doloribus · et suppositio facta ex eo educit menstrua · et facit abortiū · et dicitur q̄ fugat & pentes et vermes venenosos

Lulatin ·i· indicum
Lulatim idem quod supra
Luulatim idem quod supra
Lulep est spēs volubilis que dicitur lupulus
Lulme ·i· arbor storacis liquide
Lulmei idem quod supra
Lulientia sunt spēs limatiaz
Lulian ·i· vsnee
Luliam idem quod supra
Lulisar ·i· balaustia
Lula ·i· margarita
Lulolion ·i· aspaltum
Lulosar ·i· nenufar
Lummiaria ·i· tapsus barbassus
Lumi ·i· limoncellum
Lumbrici terrem quid sunt ·i· taratim
Lumbricus longꝰ et latus · i · vermis qui oriē in intestinis hoim et vocatur solea vel cingulum
Lumbrieb ·i· Aaron
Lunaticus ·i· epilenticus
Lunasap ·i· amomum
Lunapariz ·i· aspaltum
Luparia est herba interficiens lupos et potissime puluis factus ex ea · et quidam falso dicūt q̄ est radicula siue elleborus niger · p̄mo est herba que alio noie vocatur strangulator adip . et est aconitum
Lupinus semen notum multi fabam egiptiacaz dixerunt · sed falso pro pondere eo vtentes apō Jo · Sera · in · vij · cap · de probatōe tiriace ē ponderans aureū . i . et ſsed nostri lupini non sūt tāti ponderis pro quibus lege tarmus
Lupinus siluestris quid est lege quā supra
Lupinus regalis ·i· siluestris
Lupisma ·i· castanea
Lupillus ·i· vitis nigra
Lupus est quoddā animal oībus notum eiꝰ stercus et coriū habent p̄prietatem contra colicaz sicut inuenies li · l · Fimus
Lupulus quid est lege ieblech
Lutheus color ·i· color genestre
Lureamis ·i· cimbalaria
Luteamson idem quod supra
Luti alleta ·i· terra sigillata
Luti almes ·i· almea
Lutifarion ·i· saturcia
Lutum magra · i · terra sinopida et est terra rubea carpentariorum

Lutum lune ·i· lutum samium

CAP· ·CCCCCXXiij·

Vtum samium quidam dicūt q̄ est bolus armenus sed Auic · libro secundo cap · de bolo samie dicit lutum samium ideſt talk vel stella terre quod idē est Inquit gal · nos vtimur ex hoc quod nomiatur stella · Ego aūt dico q̄ hoibus videtur q̄ illud est talk verum de talk diximus q̄ inuenitur in terra grecorū in insula cipri et dixit idē gal · lutum samiū esse sicut lutum sigillatū in retentione sanguinis et in rebus alijs est plutis nobilitatis q̄ sigillatum et est viscosum tenax glutinatiuum non indigens ablutione · POSSE · prohibet apāta ca . in inceptōe et cōuenit adustio in ignis et confert in principio podagre limitū et conuenit fluxui sanguinis a matrice et cum egestione
Lutum anfiburtorem ideſt quedam cōfectio sic nominata
Lutum anfiburtorem est quoddā genus terre qđ vocatur lutum armenum
Lutum sigillatum ·i· terra sigillata
Lutum chimolea ·i· chimolea
Lutū diuinum idem quod supra
Lutū albur ·i· purum
Lutū comedendum est lutum quod dicitur in zobozad · i · ad comedendum · SERA · est semē album habens saporem manne
Lupula quid est lege allelupa
Lupsar ·i· antimonium
Lupusari idem quod supra
Luzach ·i· arbor fraxinus
Luzachs idem quod supra
Lucar arsemcum

SEQVITVR · DE · ·M·

Aalilon ·i· peucedanum

CAP· ·CCCCC· ET·XXiiij·

Aaleb ara · exponitur in li · Rasis de lapide q̄ noiatur in lingua hyspanica arzeuo et ego q̄siui ab hyspanis quid esset arzeuo et ostenderūt mihi agrifolium · verum Arabs dixit mihi q̄ ē arbor quā non habemus in patribus nostris · Agrifolium vero dicebat vocari trac bach ara · Stefanus meheleb um inquit vocatur gre · kisamū sed traba malbaui mahaleb est medulla fructus cerasi domestici vel siluestris et est in veritate medulla

cerafi filueſtris cuiuſdam qua mulieres arabum vtuntur in oleo quo vngunt capillos ſuos. et a= lio nomine vocatur nere. et eſt arbor cerafi fil= ueſtris. SERA. li. agre. cap. mahaleb aucto. dyas. eſt arbuſtum quod aſſimilatur arbori alcā ne in magnitudine ſua habēs folia ſimilia foliis oliue. mſi quia ſunt fortiora et latiora eis. et ha bet fructum ſimilem fructui maſticis nigrum in cuius ſapore eſt dulcedo et eſt fructus ei9 aliqñ ſicut in racemis et naſcitur in locis agreſtibus. et folia eius ſunt ſtiptica. POSSE. SERA. folia eius conferūt vlceribus oris quādo maſti= cantur et fit cum eis collutio. et quādo bibitur decoctio granoꝝ eius ꝓuocat vrinam et dicūt alij et mēſtrua. et dixit gal. in libro tractatu no no ſunt quidā qui putant ipſam eſſe carpobalſa mum et iam diximus de eo in cap. balſami. Et idē auct. Aben meſuay. eſt ca. et mollificat et conue nit dolori yliacꝝ. et quādo bibitur cōuenit nau ſee. et eſt vna ex medicinis que excutiūt ſuperflui= tates a corpore que inficiūt ipſum. et expel= lit lumbrici cos. et aſcarides et cōuenit podagre. Frangit lapidem. Et idem auct. Albaſari eſt ca. in ſecundo gradu ſic. in primo frangit lapidem qui eſt in renibus et vefica et ꝓuocat menſtrua et ſedat dolores. defertur ab andragē et abuas hym et melius ex eo eſt illud quod aſſimilatur margaritis minoribus et habet bonuz odorem. Et idē auct. Yſaac Beneram almahaleb fūt ſpēs ex eo et ſunt album et nigrū et viride. et album habz pua grana ita q maius ex eis eſt ſicut ci cerula et eſt in inſula. et minus ex eo eſt illud de hyſpania. melius et eo eſt albius et mundius et purioris odoris. deterius vero ex eis eſt nigrū. et adminiſtratur medulla eius cum cortice. et cor tex eius eſt niger exterius et interius albus & fer tur a monte leuē et de dorgebei et & nachāt ar bores grandes. et colligitur in ſeptembri et il lud quod de ipſa vtimur eſt granum et cortex eius eſt ca. in ſecundo gradu ſic. in primo fran= git lapidē vefice et renum. et idē auct. Rafis ma haleb eſt ca. et mollificat ventrē

Mahat quid eſt lege darhiſahan

Mahamode .i. ſcamonea
Maharoth .i. radix filicis
Malomagica .i. ſebeſten
Mahalech .i. mahaleb
Maiſach .i. berberi
Maiſachi idem quod ſupra
Maiſabon .i. afromitum

Maurella vocatur a multis ſolatrum et eſt ſtri= gnum vt macer herba quā greci ſtrignū dixerūt latini maurellā vocant

Maureſis eſt cataracta oculi

Mauſacha paulus ad diſſolutū ſtomacum et im becillem aloe mauſacha maſtix quid ſit nondum ſciui mus melleri quod in ſiria habundat

Mabarmaticon in antidotario virili in confecti one eſdre quidā q eſt fucus cauliculi agreſtis

Mabata ſi inuenitur male eſt ſcriptuz nam debz dicere nabata et quid eſt lege nabata

Mabachematio. i. fucus cauliculi agreſtis
Mabathematicon idem quod ſupra
Mabrahimch .i. geneſta
Maboth radix eſt ſimilis anuiden ſed debilior
Mabroth idem quod ſupra

Maratos eſt radix plāte vñ emanat aſſa fetida

Machazas idem qđ ſupra
Macharo .i. mezereon
Macer .i. cortex mali punice
Maceri .i. amomum
Macerian idem quod ſupra
Matia .i. lenticula

Macis quid eſt lege ſiſtole

Machir idem quod ſupra
Machi .i. colirium

Macropiper. i. longum piper. nam macres ideſt longū pro quo lege falfel

Macronoſia .i. egritudo longa
Macton. i. cataplaſmata fenugreci
Madach .i. bdellium
Madachi idem quod ſupra
Madafon .i. apium riſus
Madiera naſturtium
Madilion .i. bdellium
Madion .i. vſnee
Magaron .i. polium

Magra quid eſt lege mezgreh

Magrefon .i. pentafilon
Mageſur .i. vſnee
Magnes .i. lapis calaminaris
Magnetium .i. ſpēs marchaſite
Magit .i. cibaria de lacte
Magmiſia .i. aqua
Magmflos ideſt herba que vo= catur filius ante patrem
Magur .i. antimonium
Maguri idem quod ſupra
Maguagua .i. matubium
Maguderis .i. caulis

Maiorana ſanſucus quidā amaricū dixerūt ara. mezemus vocatur

Maiorño .i. ſimia

Ma..batrū eſt folium indū. et illud apud Auic. inuenitur ſub hoc noie foliuz et ipſum non eſt il lud folium quo nunc vtunē. nam dyas. malaba= trum inquit putauerūt multi etiā nardi indici fo lium ſed fallunē qđ. Plinius malabatrū arbor in ſiria folio cōuoluco arzido colore. et infra lauda tius ex india venit in paludibus vbi gingi cre dunt lenticule modo odoratus pro quo lege ſe= dis q cetera

Mala apia que paulus comēdat ſunt mala ꝑdul cia cuius teſtis ſum. ſiam pariſij et rome vidi et comedi

Malatina apud paulū cap. de egritudinib9 na= rium ofectio trociſcoꝝ condiſi duoꝝ

Malacticum. i. mollitiuū ſamē faciens

Malachi .i. malua

Malagma ·i·emplastz mollitiuũ
Malaxare ·i·mollificare

CAP· CCCCCXXV·

Ala matiana exponit ysidorus q a loco dicunẽ·quidã vero exponũt silueſtria·vulgari tñ hyſpanico eẽ domeſtica omnia matiana dicũtur dyas· de ipſis ꝑtium facit capitulũ· Inquit matiana cum adhuc imatura ſtiptica ſunt nẽ· In alio tñ capitulo exponit q ſunt extiua Apud Sera·vero exẽbo dyas·habetur q colliguntẽ in vere·et Auic· in hoc ocordare videtur·ſam dicit q nocet neruis proprie vernalia ſicut dixit dyaſ·et de viribus cordis dicit q confortãt cor·
Malacitonia·i·citonia pro quibus lege cuffa·
Malaſtoraca.i·ariſtologia rotonda
Mala terze.i·ciclamẽ pro q̃ le·buthor matien
Malapunica ·i·mala granata
Mala aurea ·i·cozula vel criſomola vel barchocha
Mala corn ·i·dragontea.
Mala granata quid ſunt lege vrnam
Malachium ·i·migella
Mala ꝑbaratrum idest folia ℓ fucus feniculi
Malaxatiua ·i·mollitiua
Malachia .i. molles piſces vocabulũ eſt gal. in dinamidijs cap·de generãtibus groſſum humorem·et cap·de gñantibus crudos hũores vt pulpi ſipie vligines nẽ·
Malaſtorica ·i·ariſtologia totõda
Malacticon ·i·relaxatiuũ
Mala lipue ·i·ſtorax
Malachim ·i.bdellium
Malaſſat ·i.mollit

CAP· ·CCCCCXXVj·

Alamuſch ara·gre·narfeſtica· vſnee vel lanugo·et inueſtit arbores granatorum ·SERA·cap·mala muſch auct·Ysaac Benarã et eſt malũ granatũ puum apertum ſicut roſa·et colore ſuo mtra albedinẽ et rubedinez et citrinitatem et in medio ſui habet florem cuius color eſt ſicut color eiuſdem·ſapor eius eſt punticus et eſt odorifez·et eſt fri·in primo gradu·ſic·in ſcõ· Et idem auc. gal·muſcus malorz granatorz·i·lanugo ꝑprietas eius eſt attenuare et ſubtilliare· et loco eius poteſt pom pondꝰ eius de cimino et carmeno· q tercia pars ponderis de coſto et habet ẑtutem ſicut nardus·eſt ca·et ſic·in ſcõ gradu flos eiꝰ arboris ẽ narfeſtica·et gre·balauſtion·et ẽ frigidus et cõuenit ſtomaco et epati calido quã inuenies ſi leges ayench·
Malſagria ·i·malua agreſtis
Malta eſt genus cemẽti vt in paladio
Malealyend ·i·bdellium
Malelima ·i·cucumeres ſilueſtres
Mal merum ·i·ciperus
Malia eſt genus cementi vt in paladio
Malialk aſarum
Malalka idem quod ſupra

CAP· ·CCCCCXXVij·

Alum latine·gre·milia· Malũ omibus eſt notũ·Raby moyſes cap·8 malo·Malũ odore ſuo corroborat cor et cerebrũ·et iuuat ptificis q melãcolicis ſed comeſtio eius peior eſt oim comeſtione fructuũ generat ventoſitatẽ·ſ·quam gñat in ſecunda et tercia digeſtione ita vt ſit dictũ a ſapientibꝰ q generat ptiſim et ethicam eo q hmõi ventoſitates inflant arterias et venas Auerrois qñto colliget auct·auenzoar·SERA·li·agre·cap·8 malo·et ex eis q̃dam ſunt dulcia·q̃dam pontica q̃dam ſtiptica·q̃dam acetoſa·et q̃dam mſipida aquoſa m dulcibuſ eſt ſuba aquoſa tpate ſubſtãcie·et in ponticis quod vincit ſup ea eſt tempamentũ frigidum terreum ſed ſtipticis eſt hec eadem ſubſtancia cuz ſubſtãcia aquoſa·que m dulcibus et in acetoſis eſt ſubſtãcia aquea frigida· GAL·vij·ſim·phar·milea·i·pomaria et eſt arbor mali non q̃libet eſt vnius nature· ſicut neqz fructus·ſam pomoꝝ alia ſunt dulcia·alia vero auſterea·alia pontica.alia vero accida·alia vero non totaliter exſoluta et aquoſa·et ꝑdominatur aquoſitas in his vt ſit complexio eoꝝ huidior et frigidior.terreſtre vero frigiduz dominatur in ponticis.indigeſtum vero in auſteris hoc et aqueum frigidũ ſicut in dulcibus eucratũ dñatẽ iſta autẽ et folia fuci et cortices eius arboris adinuicem differunt vnde herbis vti cum auſteris quidẽ et accidis vulnera conſolidat et flegmonũ qui ſunt in generatõe repcutere id quod influit·et ſtomacũ exſolubilẽ·et ventrẽ corroborat cũ aquoſioribꝰ ẑvo mordaces flegmones incipiẽtes·q eos qui fũt in augmẽto remittẽ·Quoniam aũt multa oibus pomis humiditas inferẽ palam eſt et ex eo q nullius eoꝝ fucus ꝑdurat ſz aceſcunt q corrũpuntur oia ſolum eñ citoniorz que vtiqz ꝑpter ꝑdñantez ſtipticitatẽ minꝰ fũt humida alijs quoꝝ fucus coctus cũ melle dura re põt·ipe aũt per ſe neqz ita eſt durabilis·
Malum terze·i·ciclamen·pro qua lege buthor marien
Malum ſtoracũ·i.ariſtologia rotonda
Malum malanũ vel bonũ malanũ·i·antrax
Malũ citomum quid eſt lege cuffa
Malua cum ſuis ſpẽbus quid eſt lege altea· eſt aliud genus malue qꝺ vocatẽ malua femina vel malua terzatica et iſta eſt pes colũbinus
Maluauiſcus quid eſt lege·l·quã ſupra

CAP· ·CCCCCXXVij·

Alk ara·latine ſal·SERA·libro agre·cap·malk·auct·dyas· fũt eiꝰ

due ſpēs vna que eſt ex mīera ⁊ alia que eſt ex mari. et illa que eſt ex mīera eſt forcior et ē an daran. et melior ex eo eſt non hñs lapidem cla ri coloris cuius ptes ſunt equales. et ex marmo melior eſt albus equaliū ptium. et etiā repitur in locis aquaꝝ ſtantium. Idem auct. gal. et ſal qui gñatur in ſtagnis marmis aſſimilat marmo et iſte ſal fit in maritimis nam qñ decreſcit aq̄ vel cōtrahitur in tēporibus eſtatis coagulat a calore ſolis adurente qđ eſt in margnib⁹ aque et fit ſal. et hoc fit plurimū eo q̄ aggregēt in loco illo ex aquis ſordidis que fūt multū calide et ꝓterea q̄ euacuatio aque maris fit in loco ar to ſubſtancia eius eſt groſſa et ſapor eius ē ſtip ticus ſalſus ſal vero qui eſt ex mīera eſt groſſi oris ſubſtācie et forcioris ſtipticitatis. et ⁊tus eius eſt et ſic. in tercio gradu. Sal ſodome ē ſal qui gñatur in mari mortuo vbi eſt aqua amara in qua ſi proīciant̄ piſces moriunt̄ et vocat̄ ſic a nomine montiū qui fūt prope illud mare. Sal qui effoditur a mīeris eſt minus ca. et minus ſubtile aliis. Comburit̄ ſal ſcđm hunc modū po ne ſal in olla noua et cooperi illam ne ſalſedo e⁊ grediatur ab olla ꝓter calorē ignis. et ſep eli olla in pruinis et dimitte ibi donec adurat̄ ⁊ cre petur. deinde aufer ab igne. ⁊ potes diſcernere diuerſitatem ſalis a ſuo ſapore. ⁊ hoc q̄ ille qui pticipat amaritudine reſoluit. ſed qui eſt ſalſus ſolum cum reſolutōne ſua ſtipticat et ſtringit. ⁊ ſal quando adurit̄ eſt maioris reſolutōnis et mi noris ſtipticitatis. ⁊ flos ſalis eſt ſubtilior q̄ ſal aduſtus et ſapor eius eſt acutus et reſoluit re⁊ ſolutōne forti. et eſt flos eius ſpuma que eſt ſu⁊ pra ſalem. ſed puluis ſalis aſſimilat ſpume ſal' multū et poſſibile eſt q̄ ſubtiliaret ⁊ reſolueret pluſq̄ ſal. et aggregaret qđ remaneret de fi. ba ex corpore fic̄ ſal. et ſi tu capis piſces viuētes et proicis in mari mortuo morīūtur ſtatim ergo de bes ſcire q̄ accidit ꝓpter amaritudinē que eſt in eo que quidē inimica eſt aīalibus omnib⁹ et plā tis. . POSSE. SERA. ⁊tus ſalis eſt que ꝓhi bet putrefactōnem corporꝝ eorꝝ que ſunt ꝓpta putrefieri ꝓpter hum iditatē ſuperfluam que ē in eis. et ſal maris q̄ extenditur ſup corium. et ponit̄ ſup ſplenē reſoluit duriciem eius.

DYAS. cap. de ſale. Salis virtus eſt ſtiptica ⁊ abſtergit et mūdificat et reſoluit. et aufert car nem ſuperfluam ab vlceribus. et cauterizat et ꝓ hibet vlcera fraudulēta. et ingreditur in confe ctionibus medicinaꝝ ſcabiei. et aufert carnē ſu perfluam que creſcit in oculo et liquefacit vngulā que fit in eo. Et ingreditur in criſi erib⁹ et ē bo num apātibus hydropicoꝝ. et q̄n miſcetur cum oleo et aceto ſedat pruritū quādo vngitur iuxta ignem donec ſudet. Et idē facit in ſcabie vlce⁊ rata et nō vlcerata et in lepra et impetigie. ⁊ q̄n miſcet̄ cū melle et aceto et oleo. et limit̄ cōuenit ſquīācie. et cū oleo ſolo cōueīt apātib⁹ Vuule ⁊ duaꝝ amigdalaꝝ. et curſui huīditatū ad gin giuas et fit ex eo emplaſtꝝ cum ſamich ordei co ſto et melle ad pruritum. et ad fluxibilitatē gīn giuarum. et ad vlcera corroſiua et fit emplaſtrū cum eo et ſemine limi ad puncturam ſcorpionis. et cuz origano et yſopo et melle ad morſū viperę et cum pice alkitran aut cum melle ad morſū aīa lis quod dicitur karaſtes. et eſt ſerpens cornu⁊ tus et q̄n fit emplaſtrū cuz eo et melle et oleo re ſoluit furunculos. et q̄n miſcetur cum origano ⁊ fermento maturat apoſtemata flegmatica te⁊ ſticuloꝝ. et cōuenit morſui rane exīntis in flumi ne babilonie. et quādo teritur ⁊ ligatur in petia limi et ſubmergitur in aceto forti et miſcetur cuz iſto et ponitur ſupra morſū in quo eſt morſura a nimalis alic⁹ venenoſi cōuenit. Et quando mi ſcetur cum melle cōuenit ſanguini mortuo qui ē ſub oculo. et cōuenit nocumēto opij et fungoruz pricioſorum. et quādo miſcetur cum farina et melle cōuenit cōtuſioni neruoꝝ et attritioni la certorum. et ponit̄ ſup combuſtionem ignis et non ſinit locum veſicari. et ponitur in hunc mo⁊ dum ſuper podagram et conuenit. et fit empla⁊ ſtrum cum eo et limitur cum yſopo et prohibet herniſipillam et formicā augeri in corpe et quā do miſcetur cum oleo ꝓuocat ſudorem et quan do ſumitur in potu cum vino et aqua laxat ven trem vez tamē eſt malū ſtomaco.

CAP. ·CCCCCXXIX·

Amad ara. grece tefra latine cinis SERA. li. agre. capitulo mamad auct. gal. mamad ideſt cinis fūt in eo qualitates cōtrarie eo q̄ eſt ibi pars terrea et pars velut fumoſa et illa ps eſt ſubtilis et q̄n miſcetur aqua recedit cum ea et remanet ps ter rea que eſt debilior. et ⁊tus cineris diuerſificat̄ ſcđm diuerſitatem lignoꝝ ex quibus fit nā opa tio cineris ficus domeſtice et ſilueſtris eſt q̄ a⁊ duratur rami eius et colligitur cinis in aq̄ et di⁊ mittitur ibi aliquot horis et colatur deinde po⁊ nitur adhuc alius cinis et fit hoc ſepe. GAL. viij. ſim. phar. cap. de cinere quod incipit tefra Tefra. i. cinis cōbuſtoꝝ lignorum cōpoſit⁹ exi ſtens ex contrarijs ſubſtācijs et qualitatib⁹ ha bet in ſe hoc quidē terreſtre hoc autē quaſi viſcoſum vel lignoſum vel qualitercūq̄ volue⁊ rit quis noīare he ergo ptes ſubtiles partibus groſſis ſunt cōmixte et dum infundūtur in aqua cum tranſcolatur cinis ſubtiles tranſeūt cū liqui⁊ uio calidā virtutem deponētes quod vero reli quitur terreſtre debile et mordax fit. non autem omnis cinis eandē certitudinaliter habet com plexionē ſed ſcđm cōbuſte materie differentiaz ꝑmutatur. Dyas. vero neſcio qualiter ſtipticaz ipm habere ait ⁊tutem. et nimirum ficulnea tica ab omni tali qualitate exempta eſt quoniam et ipſa arbor non ſicut glans quercus et comarus et pirus et ficus et edera et quecūq̄ alia calida q̄ ſtipticam oſtendūt qualitatē quedā enī in nul⁊ la earū parte ipſam oſtendūt ſed eſt plenū totū

fortt et aeri et calida qui ergo ex pūticis ligmis cinis stipticitatem nō paucam habz·et ego per eum detinere emoroſagias noui ficulnee vero cinere nunq̄ adhoc vteē quis multū em̄ habet acre ⁊ causticū cum absterſiuo p mixtuz et ſecundū vtrāqz differt ab eo qui ex ligmis glandis q̄ nam quod viſcoſū in eo multo ē actius. et quod quaſi terreſtre in illis quidē ſubſtipticuz aliqualiter est in hoc absterſiuū ſicut titimalloruz est aūt et citanus·i·calx non ext mēta ſpēs quidem cineris ſubtilioꝛ ptibus exūs cinere lignoꝝ imq̄ tum lapides diligencius aſſari indigent vt fiat cinis·At tñ habet et q̄ est quaſi exuſtia multū et ꝓterea lota ficcatiuū immoꝛdacē fit farmacum·et magis ſi bis aut ter lauetur·diafoꝛetica aūt fit ſi diligēter et ſufficiēter in mari lauet̄ dicetur aūt de ea qñ de metallis a nobis ℈mo fiet POSSE·SERA·cōuenit vſus eius ad vlcera fraudulēta et cōmedit carnē q̄ creſcit in vlceribꝰ et adminiſtrat̄m aliqbꝰ hydropicis q̄ infūditur ſpongia in ipſa et ponitur ſup tumoꝛem·et fit inde criſtere ad vlcera inteſtinoꝝ·et ad fluxum antiquum et datur de ea·ℨ·cum pauco oleo ad cōagulatōem ſanguinis et ad tuſſim·et conuenit dolori neruoꝝ et paraliſi et bibit eum ille cui datum est in potu venenū et ille quē momoꝛdit rutela·faciūt aūt ad hoc omnes alie ſpēs cinerum et ꝓꝓrie cineris arboris glandiū·et fūt omnes ſtiptice Bulcafim Eben Aben azarm li· qui dicitur ſeruitoꝛ· Modus faciendi cinerem ex ramulis arborum et radicibus et foliis· Accipe ramulos nouiter amputatos habēte s adhuc de ſua humiditate et abſterge bene eos a terra et laua ecīā cum aqua donec nihil remaneat in eis ex terra vel ex aliqua putredīe·deinde imple ex eis ollam magnā quātum oꝛtet et claude eaz cum cooptoꝛio perforato vt fumus eoꝝ inde egrediat̄·deinꝰ pone in furno panis a ſero vſqz mane·et extrahe ollam q̄ videbis ramulos extractos ſicut carbones·tunc ergo optet q̄ teraſ eos bene et ponas in olla minoꝛi prima· et pone iterum in furno et facias hoc ſepe·i·donec inuenias cinerem album bonum lenem tactu quē ſeruua neceſſitati

Mamira ·i·man[illegible]
Mamica ē gūmi q̄ carem⁹ vt i alexādꝛo 8 oculꝰ
Mamilla cams·i·ſebeſten Vñuerſus Sebeſten mamilla camis fert ꝓfica lingua
Mamilla ommū animalium ſcdm Auic·li·ſcdo cap·de mamilla· Mamilla est fri·et ſic· propter neruos plurimos qui ſunt in ipſa·nutrimentum mamille plene lacte quādo digeriē ꝓpinquuz est nutrimento carnis·et illa est melioꝛ in qua ē lac q̄m velociter facit ipſum deſcendere

Mamodes ·i·maniaci
Mamodelion ·i·melantium
Mamodelicmiſi idē quod ſupra
Mamuda ·i·ſcamonea
Mamudaſon ·i·cimbalaria
Mamudaſion idem quod ſupra

Mana collizans dicitur emplaſtrum cuiꝰ pulueres diſtempantur et mixtoꝛātur cum aliquo liquoꝛe abſq̄ igne
Manna·i·omnis res cadēs ſuper lapidez aut arboꝛem·et fit dulcis et coagulatur ſicut mel·⁊ exiccatur ſicut gūmi quēadmodum termabin ꝓ qua ſi vis completē ſcire lege men

Manna granata ·i·teramiabin
Manna condari ·i·māna thuris
Manna cōfecta quid est le·terramiabin

Māna thuris idest thus minutū valde iſtud vocabulum ponitur in viatico capi·de ruptura et diſiunctōne circa finem·⁊ ponitur in littera tondē vnde manna thuris ſepe in libris antiquis inuenitur·et est apud Auic·minutū thus· et apꝰ alios autoꝛes arabes est puluis ipſius thuris· est em̄ medicina cōueniencioꝛ vbi plus deſiccare oꝛtet ipſo thure·eo q̄ habet in ſe admixtū ex coꝛtice ipſius aꝛboꝛis qui ē ficcioꝛ vt ait galxin̄·de mge·ſa·iuxta principium particule· pli minius micas a thure cōcuſſo emiſſas vocamus māna thuris

Mannes ·i·manipulus
Manthethabon est res q̄ naſcitur in ſtipite aꝛboꝛis mirti ꝓ q̄ lege dex domeſtica
Manteſia ·i·ſerum
Mamſan ·i·vſnee
Mamſies est vna de ſpēbus ſtrigni
Mamietis ·i·māna thuris
Mancitan idest herba capicoꝛia quā ignoꝛo
Mandi ·i·curuatura brachiꝝ
Mandile ·i·tobalia
Mannis·i·olibanū minutū et est māna thuris
Mamflui idest coꝛtex qui in olibano inuenit̄
Mandoſemon est ſpēs ypperici
Mandꝛoſmon idem quod ſupra
Manuſer ·i·phillotrum
Manthus ·i·thus minutū
Mantuar ·i·alcanna
Mariattum ·i·feniculus
Marabus est ſpēs mādꝛagoꝛe
Maraſmus·i·tabes et est ectica ofirmata
Maram ·i·emplaſtrum
Maractum ·i·dꝛagontea
Maractis ·i·fel vrſi
Maracarae ·i·fel gruis
Maraches ·i·fel veruecis

CAP· ·CCCCCXXX·

Araracara·la fel· SERA·li·aggre·cap·mararac aucto·dyaſ·virtus in omni felle termantica est et viſcida ſed aliquibus minus est magna tamē ṽtus est maritimi ſcoꝛpij et talionū piſcis et beluini et golagie perdicū et pauoms et capomis albi·et caprioli·oim iſtoꝝ fella vtā hñt ṽtutez in ſe faciunt deniq̄ ad oculoꝝ ſuffuſiones et ad caligiē et aſpꝛedinē palpebraꝝ diſſeniūt·berbecinum et ꝓcinū et poꝛcinū et vrſinum illa oīa

ſecundã hñt virtutem poſt thaurimũ omniũ ho
cum ⁊ vtutes tales ſũt lanis adhĩta et in vmbili
co impoſita infantiũ ventrẽ ſoluũt marie ſi ano
imponant̃·Thaurimũ ⁊o melle mixto ſquimanti
cos curat·vulnera et cicatrices ad ſanitatẽ per
ducit·mixtũ lacti auriũ doloreſ mitigat·pl9 mix
to lacte mulier⁊·Caprimũ fel adhibendũ eſt cuz
ſucco porri fiſtulis bene adhibetur medicamib9
termãticis·i·vulnera ſanãtibus·nã ſine tumore
vulnera ſuat atq; tiriacis admiſceẽ. vulnera ma
la curat melle iũcto doloreẽ teſtium et veretri ſu
ſpenditur leprofis et tiriacis et qui furfures ha
bent in capite mixto admixto optie cõuemt Ber
becinum et vrſinũ illud facere poteſt vrſinũ vt
electuariũ datum epilenticis medetur·golagie
vero ſqumãticis et vulneribꝰ ſordidis infantiũ
ꝓfidium eſt·in aure infuſum epilenticis fert opẽ
Capre noctilopes mundum tollit·vrcinũ vero
mundũ grofficiem palpebra⁊ tollit·et ſtrumã
ticis cõuemt fella demiq; maioribus aptãda ſũt
paſſiombꝰ·nam lepras et cantabriciẽ cũ mixto
et cimolea medetur·cõuemt etiã nebulis q; ſuf
fuſiombꝰ incipiẽtibus oculoz et argematis q;
tertematis·Teſtudinis ⁊o ſquimãces et oris vl
ceratões quas greci aptas vocãt·et putredimeſ
in ore emergẽtes curat· GAL·li·dinamidia⁊
fel thaurimũ infantium lumbricos necat·
Marchaſita·i·capparoſa et eſt lapis lumis qñ
ad hoc valet pro qua le·lapis piritides·

Marchangir	·i·fel porci
Marchade	·i·opium
Margarita q̃d eſt lege lapis margarita	
Marmacur·i·marzubiũ vel marzubiaſtrum	
Marcora	idem quod ſupra
Marmacon	·i·melliſſa
Marcaſtrie	·i·lapis marchaſita
Martalepara	·i·timiama
Marzangicit	·i·ſanfucus

Marzamus eſt q̃dam herba que aſſimilatur yſo
po et eſt ſerpillũ

Maris	·i·melliſſa

CAP· ·CCCCCXXXi·

Arechet ara·grece et latine litar
girum· SERA·li·aggre cap·ma
rechet auct·dyaſ·quoddã ex eo eſt
quod fit ex vena plumbea ita q; inflãmaẽ donec
fiat ſicut ignis et diſſoluitur donec aduraẽ et po
ſtea coagulaẽ et ex eo eſt quod fit ex argento et
ex eo eſt q8 fit ex plumbo quãdo fiunt ex eo la
mine et aduriẽ pars eius·et de eo eſt cuiꝰ color
eſt rubeus ſplendẽs et eſt aureũ et eſt meliꝰ a
lijs et ex eo eſt purpurei coloris·et ẽ argenteum
Eſt alius modꝰ facẽdis litargiri quẽ in iuuen
tute mea vidi ſardomie fieri vbi argentũ et plum
bum ſimul colabanẽ et ẽ verior modꝰ ſicut appa
ret ſi leges baſas· POSSE·SERA· auct·al
canzi litargiũ dealbatũ eſt magis iuuatiuuz ad
auferendũ veſt.gia variola⁊ q̃ non albatuz et
aufert fetorẽ ſubaſſella⁊ et ꝓhibet ſudorem et
ſi bibatur ex eo ſtringit ventrem et vrinã· et ꝑ
focat et occidit·paulus otra ſcabiem de flegma
te ſalſo vel colera valet. otra diſinteriã frigi
dam vicio inteſtmoz fiat ex eo puluis qui miſ
aẽ cũ criſteri cũ oleo roſa⁊ et aq̃ ordei otra vl
ceratõem virge diſtemperetur cũ oleo roſa⁊ et i
ungaẽ namvlceratõem conſolidat contra feruorẽ
beriſipille conficiaẽ puluis litargiri q; ceruſe cũ
aqua roſa⁊ et circũmungaẽ. litargirũ q8 ſpu
ma auti eſt puluerizeẽ ſubtiliſſime et abluaẽ cũ
aqua roſa⁊ donec aqua nõ inficiaẽ ex puluere·
iſte puluis in modũ collirij cũ aqua roſa⁊ valz
ad faciem deputandã et pannũ ſuꝑfluũ remouẽ
dum quẽ hñt mulieres poſt ptum arungia galli
nacea vel anſerina liquefiat addito puluere litar
girj et oleo ro·fiat vnguentũ et vtatur·Bulca
ſiz Eben Aben azarin libro qui dr ſeruitor litar
girũ ſic dealbaẽ·Accipe litargiri auri ptẽ vnam
et tere bñ et pone ſuꝑ ipm de ſale coi ptes ij·q;
pone deſuꝑ quãtitatẽ aque qua coopiatur et ſu
peret circiter quatuor digitos q; dimitte in vaſe
vij·diebus et miſce quaq; die bis et pꝰ vij·dies
proice aquã et pone aliam aquã et muta aquaz
illã quotidie vſq; in finẽ·x·diez⁊ q; aqua dulciſi
cabiẽ et litargiruz dealbabiẽ ſicut ceruſa et fac
trociſcos et ſerua et vtere·et ſunt qui accipiunt
litargiri q̃titatem libre·i·et miſceẽ cum tantũ
dem ſalis et ponũt ſuꝑ ipm aquam et terunt in
ſole et mutãt aquam illã vna vice poſt aliaz do
nec albeſcat· Comburitur litargiz⁊ ſic accipe li
targirum et frange fruſtratim ad quãticatẽ nu
cis et pone ſuꝑ prunas et ſuffla cum folle fabro
rum donec fiat ſicut ignis·deinꝺ extrahe ab ig
ne·et ſine infrigidari·et quãdo extrahũt ipſum
ab igne extinguntur in aceto et vino et iterum po
nunt in igne·et ſic faciũt tercio q; etiam pluries
extinguẽdo ſicut prius

Madarſugi	·i·litargirum
Marmeus	·i·marubium

Mariã quid eſt lege lapis liberãs a venenis

Maripſia	·i·almuri
Maria capnuſa	·i·buthormarien

Marciatõ eſt quoddã vnguentũ a gal·factũ q8
ponitur in antidotario mimozi et dicitur marcia
ton a mate deo bellicoſo q; eſt bellicoſum con
tra omnes cãs frigidas

Mamacur	·i·fel thauri
Marſilia	·i·faba lupina
Martitus	·i·ferula
Marolaſach	·i·pulegium
Marolaſachia	idem quod ſupra

Marmoro gerodius in li·equorum vocant inq̃t
hanc paſſionem emperici ſicut quando in pedi
bus equoz iuxta vngulam vbi dicitur corona
deſcendũt humores corrupti et equus hꝰme la
borat eundo per lutum et eſtate per puluerẽ
Marmoracia eſt ſpẽs raſani

Martorella	·i·valeriana vel her

ba gatte vel fu

Maruecia quid est lege balzum
Marullia ·i·lactucā
Maru·i·marmacur scōm Auic·in ꝑtio cap·li cet secūdum stefanum est marubiū·verum est ꝙ Auic·loquēs ꝺ prassio videtur dicere ꝙ sit prasium causā autem huiꝰ potuit esse quia binomiū inuenitur·nam in littera m scripsit maru q in littera·p·scripsit prasium
Marula in antidotario virili in confectōe ad reprimendū libidinē exponitur ꝙ est scariola·

CAP· ·CCCCCXXXij·

Arua vantiasa scōm Sera·eodem cap·est planta filis prassio nisi qz est longior eo que habet folia pua multa dura q aspera bonū odorem habētia dulcia super q̄ sunt pili parui·et habet virgas multas egredientes ab vna radice et albiores ꝟgis prasij·nascitur in locis montuosis et asperis· Et idem auct·gal·sapor eius est acutus pungitiuus amarus et ꝟtus eius est que calefacit in secundo gradu· POSSE·SERA· virtus eius est que abstergit et incidit et ꝓuocat menstrua et occidit fetum·et expellit secundinā habet virtutem calefactiuā acutā et ideo quādo bibitur ꝺ coctio foliorꝫ eius cum vino ꝓuocat menstrua q facit abortum et expellit secundinā·
Marzubiū prasium idem sed prasiuz est coloris viridis filis porri vnde ꝟsus· Marzubia folia sunt prasia prasacꝫ porri

CAP· ·CCCCCXXXiij·

Arzubia strū vel marzubiū nigrū vel marzubiū silueſtre latine·gre·bubloete arabice marmacur·
DYAS·bubloete similis est marzubio nisi quia folia eius non sunt rotonda sed pilosa similia foliis ignide magne vel acalifex·idem virgas nigras et quadras habet et asperas ex vna radice virgellas multas proferens·POSSE·DYAS·eius vires faciūt ad serpentiū morsus q ad suspiriosos·Item strumas dissoluit·et mēstrua ꝓuocat decoctio eius in aqua cuz grana solis et modica liquiricia stomaco bene conuenit· folia eius addito sale in cataplasmatibꝰ composita morsus caninos mitigant·i cimere calido missa et marcida facta cōdilomata soluunt·vulnera sordida melle addito purgant
Marlu ·i·centrūgalli
Marturcurmen·i·grana vermis altanes et est vermis grane
Masolites ·i.cassia lignea
Marsolites idem quod supra
Marsolites idem quod supra
Masal est cibus qui fit ex lacte acetoso et farina ordei infrigidatiuꝰ·vel ipz lac acetosū vt apud Almansorē cap·de diabete
Masalchoe idem quod supra

Masachamagna ·i· manna
Mastatrana sit ·i·pulegium
Masmacora ·i·aristologia lōga
Massatis·i·flos lambrusse qui ꝓnātum dicitur
Massatum·i·lapis qui inuenit in felle bouis
Massacumia·i·color cum quo alkeanē vasa terrea et in lingua nostra vocatur peranum
Mascalden ·i·matrix
Masericon ·i·genꝰ titimalli
Masera ·i·peonia
Maseruc ·i·apium risus
Masmachora ·i·aristologia le.as mirisma
Mastiteca ·i·mastix alba
Mastichecha idem quod supra
Masuli ·i·affodillus
Masul idem quod supra
Mascus ·i·antofalus
Masacumia in collirio Almāsoris qꝫ facit ad albugmem oculoꝝ vel potius gal· in secretis vñ ipsum extraxit exponūt quidaz ꝙ est aqua vitri et aqua vasoꝝ vitri· quidā dicūt ꝙ est vitrū nō ꝓfecte coctum et est materia q̄dam qua fit vitꝝ et vocatur vulgo massacocto· naz in pluribꝰ colliriis libroꝝ antiquoꝝ ad albugmē repitur vitrum ingredi sed michi videtur scōm veritatez ꝙ sit idem ꝙ massacumia
Mataia ·i·forfices
Mataiai idem quod supra
Matrabic ·i·radix filis anuidē
Mater siluaꝝ quid est lege capzifolium
Mater infantiū ·i·epilensia
Mater sanguinis quid est lege amurisma
Matir ·i·pulegium
Matbid ·i·lac vaccinū de q̄ extractū est butirum

CAP· ·CCCCCXXXiiij·

Aatrifiluia latine·gre·splemō vl splenaria vel lmealis vel ꝓclimenos herba est cuius folia sunt ex altro laterum subalbida et ex altro viridia se adhe rens et inuoluens sepius· cuius fructus est magnitudinis cubebarō in p̄cipio viridis et cum maturauerit citrim coloris tendētis ad rubedinem positi ordinarie et cōclusi in duobꝰ foliis simul coniūctis exñtibus in capitibus stipitū iuxta eum·DYAS·cap·perpelimenos frutex ē simplex in circuitu folia habens alba et similia edere·et circa ipsa folia virge sunt tenues·in q̄bus est semen edere simile quod semē foliis adheret durum vt cū ui leuetur·Radix est illi grossa·nascitur locis cultis et in ortis·et inter rosas et interclusis locis et coheret sibi vicinis fructibꝰ vl circūuoluitur· GAL·viij·sim·phar·cap·picli· menos vtilis est fructus et folia inciſiue simul q calefactiue exñtia vtutis· POSSE·DYAS·semen eius collectum et in vmbra siccatuz et cum vino bibitū diebus·xl·splenem siccat vrinā san-

guineā ſexta die ꝓuocat orthopoicis et ſubglu-
ctientibus medetur diu parturientibus ſubueit·
ſimilis virtus eſt foliis ipſius·xxxvij·diebus bi-
bita gemtalia ſemina boīs ꝓriuat·oleo mixta a
puncta frigora perpodica excludit·GAL·ita ē
vrīmatiua vt vrīmā ſanguineā opetur bibita vſ
q̄ plurimū·in p̄cipio vero vrīmatiua ſolum eſt
extroꝛſum vero cum oleo vnctum calefacit·iu-
uat aūt ſpleneticos et diſintericos·menſura ve
ro potacionis dragos ē vnus cumvino ficcat au
tem ſperma·et quidā aiunt ſi plurimuz bibatur
oīfariam ingeneratiui fiunt qui bibunt quidā au
tem et terminū dieruz in huius potu ſicut dyaſ·
facit ſeptem et·xxx·dies reperiri ab eo ponunt·
Jra autē et vrīmas ſanguineas fieri vt a quarta
dierum

Matriſammulla	·i·ſerpillum
Matohac	·i·ypoquiſtidos
Matohaci	idem quod ſupra
Matrohales	·i·mamaci
Matureſa	·i·amātilla
Matuiſuc	·i·cimbalaria
Matuiſa	idem quod ſupra

Matuch exponit Jo·Sera·in vij·cap·de ſuffuf ad impinguādum q̄ eſt ſarcocolla ſed infra in a lio ſuffuf dicit q̄ eſt ſamic

Maxatrum	·i·folium
Maxliratrum	·i·folia allij
Maxbramet	idem quod ſupra
Maxibratum	·i·peucedanū vel cau da porcina

Maxtix quid eſt lege meſteche

Maſtitecha	·i·maſtix alba

Mazaa·i·panis ordeaceus furfureus·et quidaz dicunt q̄ eſt ſuccus ptiſſane·quidam dicūt et ve rius q̄ eſt panis factus ex farīa ordei maſſata cū vino dulci·et aliqui dicūt q̄ eſt offa

Mea	·i·ſtoraz

Meadhayſe neſcio quid eſt Sera·tamē facit ca pitulum

Meaſir	·i·mētaſtrum

Meeſcara quid eſt lege ſandanig

Meeſt	·i·vinee
Meſie	idē quod ſupra
Meoculos	·i·papauer agreſte
Meoculeſi	idem quod ſupra
Meotan	·i·barba yrcina
Meureu	·i·maiorana
Meubethene	·i·granū regum
Meubetaria	·i·catapucia
Meuberne	·i· catapucia minor
Meudana	idem quod ſupra
Meuanthos	·i·ſemen meu
Meumarm	·i·opium

CAP· ·CCCCCXXXV·

Eu herba eſt ſimilis feniculo ſed ē tortuoſa radix eius et vocatur ſiſt ſiſterſinodi et atamanticū·et latie vocatur anetū agreſte et non eſt peucedanū qm dyaſ·facit aliud capitulū de meu et aliud de peu cedano vnde dicit meu q̄ athamanticum dicit ſaſcitur in macedonia et in hyſpania tyrſo at q̄ foliis amſo et aneto ſibus aſcendēs de terra vſq̄ ad cubitos duos radicibus ſparſis et tene ris curuis et longis odore ſuauib⁹ et guſtu ca· et linguā mordētes·Plinius cap de meu·Meu radicula eſt herbe aſpera tenuis et oblōga ſua virtute olens ca·eſt et fic·in ſecundo gradu.

POSSE·DYAS·vires eius habet radix rela xantes·vnde trita et elixata in aqua datur i po tione vtiliter ad renū dolorem·et ad vefice cās vrīmā ꝓuocat·ſtomaci et inflationes et torrio nes intraneoꝝ mitigat et ſtericas hoc eſt dolo res matricis curat· artiticialim mitigat· toracis reumatiſmo cum melle vt electuariū datū ꝓdeſt menſtrua etiā per fomentū prouocat· ſtrāguri as infantiū vt cataplaſma impoſitū ſup pectē mē reſoluit·ex quo ſi plus bibitū fuerit capitis do lorem cōmouet

Mebetil	·i·gariofilata
Mebetili	idem quod ſupra
Mebethego	·i·vmū coctum

Mebenth vel mebanthus·i·caſcafia vel caſcafū

Mebeceregi vocabulum Auic· eſt ſed neſcio q̄d fit

Meca eſt gūmi cuiuſdā arboris et eſt ſtoraz

Mecomum	·i·papauer
Meconcera tides	idem quod ſupra
Mecopium	·i·galbanum

Mecomides·i·lactuca plena lacte eo q̄ papaue ris habet naturam

Mecomia fradis	·i·eraclea

Mechon ceratides·i·papauer cornutū

Mecurcerandres	·i·papauer agreſte

ꝓ quo lege carchar

Meculbrafis	·i·antimonium

Mecuch exponit Jo·Sera·in vij·cap·de ſuffuf ad impinguandū q̄ eſt ſarcocolla et in alio ſuf fuf dicit q̄ eſt ſamic

CAP· ·CCCCCXXXVj·

Econafrodis eraclia ſcōm dyaſ·in ꝓrio cap·h aſtam habet duorum palmoꝝ longā·et folia minuta ſtru ctio ſimilia·et ſemē album·et omnis ipſa herba alba eſt·ſed radix tenuis·ſemen eius colligit̄ in eſtate quādo maius eſt·et ſiccum repomē quod cum oxifabo vno mulſe acceptū vomitu ſtomacū purgat·que expurgatio epilēticos medicatur

Medad·i·encauſtrū et maxime ſaracenicū quod a dyaſ·atramentum vocatur

Medadi	idem quod ſupra
Medakilon	·i·millefolium
Medeos	·i·perſicum
Medes	·i·akromitrum
Medeſi	idem quod ſupra

CAP· ·CCCCCXXXVij·

Edica apud dyaſ·eſt quam Auic· vocat cot·et aliſtiſcot et alfati et ẽ viridis et virẽs et hic dicit q̃ eſt eibus aialium ommũ q̃ apud Sera·vocatur had hab·DYAS·medica ſimilis eſt trifolio quod inter fenum naſcit̃ folia habet angusta et virgellam ſimilẽ trifolio in qua virgella ſemẽ vt lenticula·hanc a fim comedũt multi ſemen pan̄ miſcent pro odore et ſalibus et cetera·pſidorus vero medicam inter legumina ſcripſit·palladi9 libro de agricultura medica inquit que ſemel ſeritur quatuor ānis pmanet ita q̃ quater et ſepcies poſſit per annũ reſcidi·agrũ ſtercorat· aialia reficit·curat egrota·Plinius medica 8r vt a medis mutẽta per bella perſarum que lacius intulit q̃ tanta eſt eius dos vt ex vno ſitu amplius q̃·ccc·annis duret· ſimilis eſt trifolio caulis et foljs q̃ geniculata quicqd̃ i caule adſurgit folia cõtrahunt̃ q̃ cetera· Medicina ynda ſunt q̃dam trociſci facti ex cinamomo ſpica gariof·calamo aromatico ſandalo citrino ligno aloes ambra et dicitur medicina ynda q̃ mulieres ynde illa medicina vnguñt̃ in balneis quando illa medicina in aqua roſaq̃ diſſoluitur

Medicen ·i·herba fetida

Media eſt ciuitas iurta baldach in qua habũ dat vena medẽ a qua ſumit nomen

CAP· ·CCCCCXXXViij·

Edion ſiue baſilicon encaticum· DYAS·cap·medion naſcitur locis aſpis et vmbroſis folia habẽs ſorbi ſimilia et haſtam longã tribus cubitis·flores purpureos maiores et obrotondos·et ſemen minutũ ſimile grano·radices longas duobus palmis·POSSẽ·DYAS·eſt aũt vtutis redarguẽtis ſicca trita·et cum melle more electuarij data multis diebus fluxũ mulieris ſuſpẽdit·ſemen vo eius bibitũ cum vino menſtruis impat·

Medoat ·i·liquor

Medoafers ·i·polipo[illegible]ũ

Medors ·i·migella

Medulla quid eſt lege lochalcha

Meduen·i·trociſcus factus ex herba fetida

Meduben idem quod ſupra

Mega·i·magnũ inde megategni

Megar ·i·cimbalaria

Megari idem quod ſupra

Mehenbethene·i·granum regum q̃ eſt catapucia maior vel minor

Meheracl ·i·vſnee

Mekatrameñr ·i·caruj agreſte

Melk ·i·bdelliũ de meca

Mekli idem quod ſupra

Mela·i·migra vel vſualia poma

Melangima ·i·mollificatiua

Mellangicũ·i·mollificatiuũ vel ſamẽ faciens

Melachae ·i·ſtorax

Melanos grafieu ·i·atramentum

Melanpion ·i·dragantũ

Melupne ·i·ſtorax liquida

Melantiron ·i·migra hyctericia

Mealcibia·i·molles piſces ſicut auligines ſipie pulpi et cetera vocabulũ eſt gal·in libro dinamidiaq̃ cap· de gñantibus groſſum humorem et cap·de generantibus crudos humores

Melagogum ·i·medicina educẽs maſſam lege emac·

Melandrus ·i·ſorbus

Melachion·v·Auic·in confectõne mittidati q̃ eſt opiũ exponitur ſed non eſt ydonea expoſicõ ſam infra in eadẽ confectõne ponit opium ſed ſcõm veritatẽ eſt migella

Melampedis eſt genus elleborj

Melauchiron ·i·hyctericia migra

Melaratraphi alexander capitulo de cura emigranee eſt encauſtrum

Melangraficon idem quod ſupra

Melancholchitoma eſt atramentũ pellium

Melacha apud oribaſium eſt potus ex malis que aũt inquit ex dulcib9 malis melacha fit

Malaſpinon·i·migrũ ſemen et eſt migella

CAP· ·CCCCCXXXViij·

Elanterion·i·clauor̃ veter̃ ferreorum raſura·aliqui dicũt q̃ eſt fuligia de ferro ſed dyas cap.de meanteria dicit q̃ melanteria inuenit̃ in ſpelũcis vbi eramen ipm inuenitur et ſup eramen ipſum coagulat̃·inuenitur et fuſillis in cilicia·et multis locis·bona vero eſt que inuenitur colore fulfuris viui·et que eſt leuis et equalis et mũda q̃ tacta digitis humorẽ migrum ejcit· ſed aliquando vnũ pro alio ponitur· POSSE·DYAS· virtus eius ẽ ad ogluctmandũ plagas magnas et tenuitatem ecia muſculor̃ ſanat·habet eciaz aliquã proiectoriã vtutem in ſe

Melanos glanficu ·i·encauſtrum

Melakion ·i·opiũ migelle

Melachia ·i·ſpimacia

Melangraficum ·i·graffragia

Melantium ·i·git

Melanphilos ·i·ſpina cuius gũmi eſt dragantum

Melanteridas·i·fuligia de furno vitri

Melan vel melano ·i·migrum

Melaldion ·i·opium

Melaegiptia ·i·melekecta

Melanopiper ·i·migrum piper

Melamitrapicon ·i·piper migrum

CAP· ·CCCCCXL·

Elachach ara·grece figia·latine ſtorax· SERA·libro agre·cap· melachac auct·dyaſ·eius ſpes fũt

tres·ſ·liquida et ficca et kearmitaz vnde arbor ſtoracis magna que vocatur lubue habet lignū quod aſſimilaē ligno ſaio· folia eiꝰ ſunt foliis ſimilia ſeilem·i·lilij·habet fructū album magnū maiorem ꝙ auellana ſimilem prumis albis duos habētem cortices quoz exterior comedit· et eſt in eo amaritudo interius eſt nucleus pinguis ſic nux q exprimitur ab eo oleum·q cort ex huiꝰ fructus eſt ſtorax ficca·et gūmi huius arboris lubue eſt ſtorax kearmitaz·et latine vocatur kalamita·i·bona gutta a calos quod eſt bonū q micos quod eſt gutta mō ſtorax calamita ideſt bona gutta et alio nomine vocatur figia et eſt gūmi album fortis albedinis et vocatur gūmi illud lubue kearmitaz·q melior ſpēs ommū eſt illud gūmi lubue·Et melior ex ſtorace ficca eſt rubea que aſſimilatur maci et deterior ex ea ē illa que eſt arida nigra ſubſtācia vero ſtoracis ficce q̄ non habet oleum adminiſtratur in ſuffumigatōmbus et iſtā tomam vocāt confictaz vel cozubrū et eſt oleum quod ingreditur in vnguētis balneoz·Et melior illaz ſpērum eſt lubue muſcatum et eſt gūmi album albedie mixta iubecm et poſtea eſt ficca que clarificatur non habens oleum et eſt ſpiſſa rubea·q ſterior ex ea eſt lenis nigra·et lubue muſcatū eſt lubue kearmitaz et eſt notum apud xpianos et eſt ſtorax kearmitarum ·i·ſtorax kalamita·q rubea gumoſa et eſt gūmi ſubſtācia vero ſtoracis ficce que nō habet oleuz vtūtur xpiani in eoz eccleſijs et ſuffumigationibus et vocāt eam confictā vel cozubrū·q deterior ex ea eſt nigra q̄ aſſimilaē ſerrature ligni Et idem auct·diaſ·ſtorax liquida eſt pinguedo mirre recētis vt apparet in lra hec et extrabit a mirra qz terunt eam cum aqua pauca·et pmūt cum cornu·et eſt boni odoris·et ingredit in cōfectionibus·et ſola etiā ſine aliqua admixtione olei·et parum ex ea eſt multe vtutis·et calefacit q calefactio eius eſt ſimilis calefactōi mirre·et oleoꝝ calidoz et ficcoꝝ·et ſtorax liquida vocatur meth·q meth exprimit ex gūmi arboris q̄ aſſimilātur arboribus citomeꝝ quod gūmi eſt mirra qō inuenies ſi leges litteram hec· Sz ſtorax kearmitarū eſt lactimū arboris eiuſdem nominis·cuius virge intra caniculos ortuz ex ſe emittunt ſcobē ſimilē ſerre que cauernate lacrimū pfluunt eius diſtillatū in terrā veniens eſt illa aūt que procedens virgis inheſerit cum ficcata munda eſt et ſatis alba de hinc flaua fit ſolis cā et mucoſa·et melior ex ea eſt pinguis rubea filis reſine pmi et ſunt in ea ſtruſtra alba et remanet in eo odor bonus longo tpe·et quando frangit emanat ab ea humiditas q̄ eſt ſicut mel· ſed illa que eſt nigra et ſicut furfur eſt mala·et iam inuenitur in ea gūmi ſimile gūmi arabico coloris clari·cuius odor eſt ſicut odor mirre· et parum quidē inuenit de hoc gūmi·et adulteratur ſtorax cū ſerratura ligni putrefacti comixti cū mele et reſiduo mirre·et ſubſtācia preos puluerizate et alijs rebus·ſ·cera et adipe· ſed illa q̄ non eſt adulterata habet odorem acutum· GAL· viij· fim·phar·cap·ſtorax vtus eius eſt ca·et q̄ mollificat q maturat·dixit i qnto epidimiaz q̄ eſt vna ex rebus mortiferis ſicut iuſquiamus et mādragora·Et idē eodem li·cap· ſtorax calefacit et mollificat et digerit vnō licet Auic·libro ſcdo cap·de ſtorace dicat aliter·modū factionis ſtoracis Serapion tñ magis credendū eſt quia magis exptus·vnde dicit Auic·q ſtorax humida alia eſt que extrabit per ſe ipam gūma et eſt ſtorax kalamita et alia eſt q̄ extrabitur cum decoctōe per ſe aūt extracta eſt citrina· ſed que p decoctōem extrabitur eſt nigra·et eſt ſtorax liquida et ex huius eſt ſtorax ficca et eſt confecta vel cozubrū Auerrois qnto colliget cap·de ſtorace ſtorax kalamita ca·in ſcdo ſic·in primo·

POSSE·GAL·curat tuſſim et corizā et brancos et raucedinē·et puocat menſtrua quādo bibitur et quādo ſuppomē matrici q fumus eius ē ſimilis fumo olibani·SERA·auct·dyaſ· vtus eius eſt ca·mollificatiua maturatiua et cōuenit tuſſi et catarro et corize et raucedini·et qñ bibitur et fit ex ea naſcale cōuenit coartatōi matricis·et puocat mēſtrua·et qñ deglutitur cū pauco gūmi alboti mollit ventrē mollificatōne leui·et miſcet cū aliqb9 vnguētis reſolutiuis q ēt oleis q̄ reſoluūt lapitudinē. et adminiſtratur aſſata et torrefacta et aduſta. et colligitur fumus eius ſicut fumus olibani. Et idem auct·Albugeri cōuenit dolori pectoris et pulmonis·et delet corizam. et retinet ventrē·et aromatizat ſtomacū et cōuenit ventoſitatib9 groſſis et nodationibus mēbroz·et qñ bibit aut linit exterius q vlceribus cōuenit ſcabioſis huidis·Et idem auct· atabari fumus ſtoracis eſt bonus catarro multū et ſtorax eſt ca·et ſic·et ſtringit ventrē

Melcanaſti ·i·nigrum ſal

Melbra eſt ficut ramus et folia eius ſunt ſicut folia oliue latiora et comedunt ſicut olera medent doloribus ventris pungitiuis·et in eo eſt ſtipticitas et ſalſedo Auic·eciam dicit q a dyaſ. dicitur almus

Mella arbor ·i·agrifolium

Mellanie ·i·zucarum

Meleas ·i·perſica

Melea arbor vel meleas eſt quedam pomifera Dyas·melee folia et cime amaram poſſidēt qualitatem

Meledula·i·ſal quod māducatur

Melati idem quod ſupra

Melezeberegi·i· arbor ſicut arbor ſcebzan vezatū longior in cuius colore eſt cinereitas

Melacs ·i·perſicus arbor

Meleltima·i·cucumeris afinini vel ſilueſtris

Melech ·i·ſal

Melelota herba eſt cuius ſemē et flos &z corona regia lā·dicitur prarellū lege melilotum

Melimela ·i·mixa

Melipodium ·i·plumbeum

Melidane ·i·plumbū vſtum

Melimon ·i·fraxinus
Meliche est cibus de babiloma et quidaz dicũt q est cibus lactis qui latine vocatur iuncata
Melia vel melaa Paulus cap·de onorefia·i·fastidio que inquit a coma ventris melia ẽ velud aliquid de lacte nã·Et est quod fit ex spuma lactis et vino acerbo aliquãtulum acetosi saporis quo ianuẽses vtũtur et vocant melaa vulgariter appetitũ prouocans et fastidiũ auferens·
Meli ·i·mel
Meliletũ videt nomen cõpositũ a mel et lotbos quod est trifoliũ·Nam ipm sine dubio videtur esse spẽs trifolij·cuius flos est mellini coloris·
LEGAS. duas spẽs asserit·vna cuius flos crocei est coloris·alia que magis fenugreco est similis sed Plinius cum de coronis loquit melilotum quod sertulam campanã vocant·est em in cãpania ytalie laudibilissima·a grecis in summo mox calcida et cretica vbiq vero aspis et siluestribus nata coronas ex ea antiquitus stãs iudicio est nomen serculus quod occupauit odor eius croco vicinus est et flos ipe maxime placet foliis breuissimis atq pinguissimis nã· videt q sertula vocata est a serto quo coronabãtur anti qui et in arabico alkkeelmelich vocat quod est corona regia
Mellikrides est quoddã apã quod cum frangit exit ab eo aliquid vt mel
Mellictera idest sanies grossa gluctinosa subalbida melliq albo similis
Mellicratum·i·mel et aqua· Nam dyas·cap·de mellicrato dicit q potest esse coctũ et nõ coctũ non coctum idẽ est quod aqua mellis vel poromel sed mellicratũ coctum idem est qd mulsa· q quãdo debet expiri mulier si sit pregnãs cũ mellicrato debet esse mellicratũ non coctum·vñ mellicratum conficit sic scm dyas·mitte vnaz ptẽ mellis· aque celestis ptes duas ambas mixtas diucius ponas in sole vel in eadez mensura cum equa fontanina miscent·et aliqñ coquunt et aliquãdo non·fit aliter similiter scm damascenũ et scm alios le·apomel et illa clarifi muemos
Melliffoliõ vel mellisophilos·i· apis amor et ẽ citraria vel melissa pro q lege bedarung·e
Mellica quid est lege dor

CAP· ·CCCCCXLj·

Elongena ara·gre·molõgia vel melongea la·melõgiana· SERA·libro aggre·cap· melongia Fructꝰ sit oblõgi medij intra rubedinẽ et nigredinẽ a muemũtur ex eis citrine et albe·Et idem auct·filij me sague est sic·et ca·in scõo generat melancoliam et opilatiões epatis et splenis·et gnat sodam·et generat emorroidas·vez si ex capitibus eius in vmbra siccatis et contritis fiat epithima cõuenit emorroidibꝰ et cum ipsa in oleo coquit soluit sed in aceto stringit et ideo nõ habet portiõem ad stringendũ vel soluendus·Ra by moyses cap·de melongena valet otra nausea et vomitũ et ex cibis est peior
Meloplacenta·i·placenta facta de pomis vt apparet in le·cufa
Melomelli·i·citonomelli et sic conficitur citonia incide et semen eoz ejce et infunde in melle vt bñ cooperiant in melle et dimitte vnũ annũ dyas· vel sunt ipsa mala citonia
Melon amichi ·i·melon indus
Melon yndus ·i·saracenicus
Melones altakij·i·illi qui habent longum collũ vt cucurbita
Melonosi ·i·serpillum
Melossia ·i·medulla ceruina
Melocida ·i·lana fucida
Melon quid est lege rabera
Melon agrestis ·i·coloquintida
Melonchia·i·maluauiscus lege melochia
Meloflos est arbor a qua non emanat armoniacum Empyridorum
Meloquimũ ·i·oleum Paulꝰ capitulo de paralisi
Melocorceus cap·de gomorea est radix plante dicte testiculus cams

CAP· ·CCCCCXLij·

Elochaa ara· vel melochia·gre·la·cassialignea· SERA·li·agremelochaa auct·dyas·sunt eius n.ꝰ te spẽs et nascũtur in terris arabuz vbi nascunt spẽs alie aromatice·habet stipitẽ grossum et cortecem· folia eius sunt similia folijs preos nigra purpurea·et habet odorem simile odori rose·et hec spẽs est prima in bonitate· et secunda post hanc in bonitate est illa cuius color est sicut color coralli et ẽ subtilꝭ leuis longa grossi calami et plen· mordicans linguam cum stipticitate et acuitate pauca·bonum habens odorẽ pticipantem aliquid odoris vini·he due spẽs sunt vtiles in medicina alie vero non sunt administrande· et ego volui eas rememorari vt non administrentur sed abijciant·et est de eis qdam que ẽ nigra habens odorem malũ et corticem subtilẽ·et repit res qdam similis cassielignee et non est cassialignea·Et cognoscit per saporem qm non est acuti saporis nec odorifera·et cortex eius est adherens ligno·et repitur similiter qdam habẽs calamũ latum leuem mollem asprum tactu et ẽ minus mala q nunc dicta sed peior omibus est illa cuius color est albus et odor similꝭ odori porri·non habens calamũ grossum sed subtilem·
GAL·vij·sim·phar·cap·de cassia·substãcia cassieligneee est multũ subtilis et sapor eius est acutus cum stipticitate pauca·et virtus eius est cali·et sic·in tercio gradu· POSSE·GAL· virtus eius est q resoluit et incidit et fortificat mẽbra·et puocat menstrua que retinent cã grossorum humoz et viscosorum·SERA·habet virtutem pinquã cinamomo calefacit et deficcat·

et ꝓuocat vrinam. et stipticat leui stipticitate q̃ admistratur cum medicinis acuentibus visum et quãdo admiscetur cum melle et imitur humidi= tas lactea que apparet in facie aufert eam. et ꝓ uocat menstrua et cõuenit veneno tyri quando sumitur in potu. et apostematib9 ca.. intrinse= cis quãdo bibitur. et dolori renũ facto fomento cum ea. et dilatacõi matricis quãdo fit encatissi= ma. i. fumigiũ cum decoctione eius. et pomẽ lo co cinamomi in confectionibus duplicato põde re ex ea. Et idem auct. mesaac fortificat stoma= cum et epar et expellit fetum cum fortitudine. AVIC. de viribus cordis dicit q̃ confortat cor.

Meluke .i. pedicul9 vulturis
Melul .i. mẽsis octobris
Meluchia .i. malua
Meluguat est quoddã lignũ in yndia inuentum puntati nodi decliue ad mgredinẽ parũper au reus vnus cum mellicrato acceptus cõuenit at= tritiõi lacertorũ. Auic. li. scdo cap. meluguat
Mel quid est lege hel
Melachade mimese quid est le. q8 supra
Mel alubue idem. l.
Mel purum idem. l.
Melacticum idem. l.
Mel cãne dem. l.
Mel roris idem. l.
Mel anacardi idem. l.
Mel storacis idem. l.
Memiren. i. lignuz ficut nodi declinãs ad migre dinẽ in quo est reflexio paz lege lignũ nodosũ
Memitan .i. memite
Memitem .i. memite
Memithe est plãta frigide nature cx eius succo fiunt fief memithe qui vocãtur in libris 8 greco translatis glaucium in quo et apud dyas. cap. 8 Glaucio est inquit sucus herbe eiusdẽ nois. est enim herba similima papaueri cornuto vt dyasc. cap. de memichen karatides ꝓ memithe vtunt̃
Memirefim .i. celidonia
Memirenũ .i. celidonia minor
Memmion .i. fisimbrion
Memmile .i. pedicul9 vulturis
Menabrum .i. folium
Menathus. i. flos vel semen meu vel ipa radix
Menach idem quod supra

CAP. .CCCCCXLiij.

Enta la. gre. ediosmon ara. nacha ma l' dichanacha mẽta herba est cuius plura sunt genera. est enim quedã domestica que ꝓprie ortulana dicitur vel cois vel odorifera. et hec calefacit et confortat Est et alia siluatica que mentastrũ 8r et maiorẽ habet vtutem in calefaciendo. Est alia menta q̃ longiora et acuciora habet folia et hec mẽta ro mana vel saracenica 8r. hec magis diuretica ẽ q̃ alie et est alia menta que dicitur aquatica et vocatur fisimbz vel balsamita. Est alia mẽta nõ odorifera et illa est calamẽtũ. SERA. li. agg. cap. dichanacha est menta et ex ea est domestica et siluestris. et ramuli domestice qñ masticã tur habent colorem celestem et sunt interi9 cõ caui. et in sũmitatibus ramulorz tũt quasi licinia et viret et augetur estate et hyeme. et habet o= dorem bonũ. Et idem auct. dyas. quidaz noiant eam mẽtã et est dichanacha siue nahanaha et ẽ nota habet vtutem calefactiuã stipticam et de= siccatiuã. Est alia spẽs mente siluestris cuius fo lia sunt aspera pilosa maiora foliis fisimbrij. et in odore suo est pinguedo et est minus iuuatiua in medicina q̃ spẽs alia Idem auct. gal. In sub stancia ei9 est plus subtilitatis q̃ in alio olere et in sapore eius est pua caliditas et punticitas. q virtus eius est ca. in scdo gradu. DYAS. cap. 8 ediosmon. i. menta. herba est oibus nota que vtutem habet termanticã et stipticam et seranti= cam. Paulus cap. 8 menta. Menta est ca. et sic. in. ij. gradu. Est eñ domestica et agrestis. et ẽ alia que 8r menta romana vel saracenica. sed do mestica magis vsui medicine cõpetit q̃ viridis et exsiccata est magne efficacie. Vtutem habet osumptiuam et dissolutiuã exꝓpijs qualitatib9 et cõfortandi ex sua aromaticitate. POSSE. DYAS. succus eius bibitus cum aceto sanguinẽ reijcientibus subuenit. lumbricos extinguit. vẽ trem stimulat subglutionẽ tollit coleram q nau seam compescit. duobus aut trib9 cochlearijs cuz succo mali granati accidi accepta q imposita cũ polenta apostemata spargit in fronte imposita dolorem capitis mitigat tumorẽ mãmaz tollit sale addito morsibus canimis opitulatur. succus eius cum mulsa dolorem auriũ depellit. ante coi tum mulieri suppositus iter pstruit genitale a= spredinẽ lingue dissimit lac coagulat caseũ a pu tredine tutum seruat condituris bene misceẽ q̃ customacus est. labentem animũ odoris efficacia recreat stomaco nil cõcupiscenti fastidiũ detra hit. in sorbitõnem ptisane optime ꝓmatur san guinez excreantib9 arridis herbe puluis trib9 digitis apprehẽsus et cum aqua calida potione datus omnẽ iniuriã stomaci detergit. eadẽ res eciam ventris animalia interficit. cõtusa tẽpori bus illinit in dolore capitis sanguis habũdan ciam stringit. et nimios vomitus ortulana autẽ humidior est et ad libidinẽ excitandam mediocris est habet aũt aliqd amaritudis per quam pota ta lumbricos occidit. est eciam stiptica. et iõ cuz pusca bibita recens sputũ sanguinis reprimit q leptomeris est plus alijs substãcia eius. GAL. vij. fin. phar. cap. ediosmũ quidã mentã odori feram vocant. Est aũt quedã nõ odorifera mẽ ta quã et calamentũ vocant. acres aũt sunt gu stantib9 vtraq̃ et ca. vtutis in tercio quasi gra du calefactionis. Debiliorũ est que odorifera ca lamẽto et minus calefactiua. vniuersaliter autẽ loquendo hec quidez quasi agrestis est illa vero do mestica que ꝓpter acquisitam ex ortensi cultu ra humiditatẽ ad libidinẽ moderate concitat.

Jneſt aũt hoc eſſe omnibus quibus adeſt ſemi
digeſta humiditas et ventoſa propter hui⁹ aũt
herbe cõplexionem quidã et circa apãta cum fa
rina ordei ſupponũt eam quod calamentũ facere
nequit eo q̃ vehemẽcius q̃ illud calefacit et ex
ſiccat. habet aũt quid et acerbitatis et amaritu
dinis in ſe amaritudie qua lumbricos interemit
acerbitate vero exſiccando bibita recens excre
atõem ſanguinis ꝓhibet. eſt aũt ſc̃m ſubſtan
ciam ſubtiliũ ptium ſicut et aliqua alia herba.
Contra fetorem oris et putredinẽ gingiuarum
et dentiũ ex decoctõe eius cum aceto os abluat̃.
ad appetitum ꝓuocandũ cum impeditur ex frigi
dis humoribꝫ exñtibus in ore ſtomaci fiat ſal
ſamentũ ex menta et aceto et modico cinamomo
ſeu pipere. Contra vomitũ factum ex debilitate
vtutis cõtentiue vel ex frigida cã fiat decoctio
mente in aqua ſalmacina et aceto et ſpongia in
tincta ori ſtomaci ſupponatur ꝯtra ſincopim ex
debilitate cum fe. vel ſine fe. ſiue ex medicĩa vel
quacũq; cauſa cõteratur mẽta et diſtempet̃ cũ
aceto et fruſtrũ panis aſſi in igne ponat̃ in ace
to illo et dimittatur tam diu q̃ bene humect̃
et naribus applicetur. et exinde fricẽtur libia gĩ
giue et dentes. et ligetur in tẽporibus ſup ve
nas pulſatiles tempoꝝ et brachioꝝ. et pacies
maſticet ꝯ humiditatẽ tranſgluciat. ad matricẽ
mundificandã teneritates mẽte coquãtur in vi
no et fiat inde ſuppoſitoriũ. contra colicã paſſi
onẽm faſciculi mẽte coquãtur in vino et oleo et
ſupra renes et pectinem cataplaſmet̃. Cõtra co
agulatõem lactis in mamillis predicti faſciculi
mente in vino et oleo decocti et ſupligati mamil
lis ſoluit habet eñ fiñter vim attrahendi vene
num. et quãdo datur cum aliqua medicina ꝯtra
venenũ detur cum ſucco eius. Sed ſuccus mente
romane l' ſaracenice l' vinũ decoctõis cuz melle
mixtum valet ꝯtra opilatõem ſplenis. ſtomaci
et epatis et naturaliũ viaꝝ ex frigido humore
et eciam ex ca. ſine fe. ſuccus ecĩã datus lumbri
cos occidit. auribus inſtillatus vermes necat.
decocta herba in vino et oleo et cataplaſmata
ſoluit ſclirosim. et duriciem apãtum ſuperiorum.
mẽtaſtrum vel menta ſaluatica vel ag[illegible]ſtis cũ
caricis decoquat̃ in vino et detur pacienti frigi
dam tuſſim vinũ decoctõnis et puluis eius in ci
bis datus digeſtionem ofortat. fomentuz factũ
ex aqua decoctõnis eius matricẽ infrigidatã ca
lefacit. ſacellacio facta calefacit et ſacellacio ex
puluere eius reuma frigidũ capitis ſtrĩgit
Menta ortulana quid eſt le. menta
Mentaſtrũ quid eſt lege qs̃ ſupra
Menta aquatica q̃d eſt le. quod ſupra
Mentaſtrũ ortulanum. i. menta
Menen . i. celidonia
Meneſg . i. alleluia
Meneſgi idem quod ſupra
Memſus ſuccus eſt fructus cuiuſdam qui voca/
tur mi
Mems eſt piſcis marinus ſic vocatus a quibuſ
dam vocatur menora
Menphicum. i. impedimẽtum remouẽs vel a mẽ
phis ciuitate egipti
Menode. Paulus cap. de cephalea ſi dolor imꝫt
fiat cum pulſu ſignificat flegmonem mẽbrorum
menode corporis ſi vero cũ grauedine inter ve
nas plenitudine inter venas cõtentam
Menomedi . i. mamaci

CAp. CCCCCXLiij.

En vel maſachamaga ara. ꝯ latie
manna. Manna vt ait Auic. ẽ ros
cadens ſup lapidem et plantas ꝯ
habet plures ſpẽs et denomiata
eſt tereniabin et ſiracoſt. et zucarum haoſer ẽ ſ
ſpẽbus eius. et vt Auic. manna diuerſificat̃ ſm
diuerſitatẽ rerum ſuper quas cadit recipiens ab
eis diuerſitates et vtures. apud nos vidi duas
ſpẽs vna quaꝝ eſt granuloſa non cõiuncta gra
nulis, alia cõglobata que artificio magis videt̃
ſophiſticata ex zucaro cocto et foliꝫ ſene quoꝝ
fruſtula immixta videntur ſaporem qui ſene oñ
dit. SERA. li. aggre. cap. men eſt ca. ꝯ abſter
git et lauat et eſt ca. in primo gradu tpata hu
ditate et ſiccitate. Et idem auct. Raſis dixit qui
dem mãna cadit ſup arborem que dicitur tama
riſcus ſicut mel et quãdo facit morã ſup plãtam
illam albeſcit. ſed quãdo ibi non moratur ſed col
ligitur cito cum folio eius eſt viridis. Melior ex
eo eſt cuius color eſt clarus appropinquãs albe
dini et habet paꝝ ruboris Plinius mãna eſt oĩs
ros cadens ſup lapidem aut arborem et fit dul
cis et coagulat̃ ſicut mel et exſiccatur ſicut gum
mi quemadmodum tereniabin. Eſt alia ſpecies
que vocatur tereniabin pro qua lege in pro
pria littera. POSSE. SERA. auct. Raſis que
de ipſo cadit ſup arborem tamariſci eſt bona tuſ
fi et aſperitati pectoris colligit eam Raſis, et
dixit q̃ manna cadit ſup arborem que ſt tama
riſcus ſicut mel. Et idem auct. habix eſt ca. in fi
ne primi ficca ꝓpinquas calidítati cõfert relaxa
tõm ſtomaci et abſtringit ventrem. et conuenit
aque citrine q̃n bibitur de ea. emplaſtratur ven
ter et ingreditur in medicinis apãtum. et exſic
cat catarzum q̃n fit caputpurgiũ quoniam mun
dificat cerebrum. et expellit ab eo ventoſitatem
groſſam. et fortificat medicinas quãdo miſcetur
cum eis in potionibus et caputpurgijs. et delz
apãta flegmatica et miſcet̃ in ofectionibus ꝓt̃
excellens iuuamẽtum quod eſt in ea
Mera . i. aurora diei
Merabace . i. pãnus de lana
Merdaſengi . i. litargirum
Mergangum . i. maiorana
Meralen . i. ligna ſparagi
Mergen. i. radix arboris coralli
Merſeilen idem quod ſupra

CAp. CCCCCXLv.

Ercemus ara·grece ebrium vel a
matrum vel amaricum latine ma
iorana vel sansucus. GAL·viij·
sim·phar·cap·de sansuco·subtiliū
ptium est et diafortetice virtutis·
ficcat em et calefacit in tercio gradu SERA.
li·aggre·cap·merzemus auct·dyas· herba est
habes virgas extēsas sup faciem terre in suo or
tu·et habet folia pua rotonda sup que est bor=
ra fere similia folijs calamēti habētis folia sub
tilia·et habet odorem bonū·Idem auct gal·v
tus eius est que calefacit et siccat in tercio gra
du et vtus eius est que resoluit et subtiliat·
POSSE.SERA·auct·Aben mesuay qñ limē
cum succo eius sup liuores sanguinis mortui au
fert eas·et pter hanc causam apponētes vento
sas vngunt locum post ventosationē cum eo vt
non appareāt cicatrices scarificatōis·et quādo
fit caput purgiū cum eo cōuenit dolori capitis
maxime melācolicis·et vētositati cerebri et apit
opilatōes que sunt in eo·et pter hāc causam o
fert epilensiem paralisi in qua declinat homo ca
put suū ad posteriora et alteri paralisi· et tortu
re oris·et emigranee·attrahit em humiditates
malas a cerebro·et cōuenit multū·et fit oleū cū
ea et cōuenit ad omnia supradicta et qñ teritur
maiorana sicca et conficitur cum melle et linitur
sup liuorem q'i fit sub oculo aufert ipsum· et ex
primitur succus ex ea dū est recens· et fit caput
purgium cum eo et mūdificat cerebrū· et conue
nit egritudinib9 eius frigidis·et melācolicis et
qñ imbibitur in eo cotum aut lana et ponit in au
rē apit opilatōes ei9 Similiter aūt facit oleū ei9
et fit cum eo nascale et aperit orificiū matricis·
et confert suffocatōni eius et calefacit matricem
vnde Rasis pter aromaticitatē suam et calidi
tatem et subtilitatem cōuenit oībus egritudini
bus frigidis·et confortat cerebrū· et omnia mē
bra·Plinius cap·8 maiorana vires habz acres
et calefactorias ad omnē duriciem vel rigorem
valde idonea·medetur eciā cataplasmatib9 im
posita siue potu data scorpione veratos et inte
stinorz tormēto vel difficultate mictus laboran
tes·elixatura eius hydropicis medet·vrinā p
uocat·et tortiombus vtilis est·succus eius mel=
le additus liuores detergit·scorpionū ictus cum
aceto et sale cōpescit·luctatiomb9 bene adhibe
tur·Cerotis vtiliter adhibetur· tumores omēs
corporis et oculorum cataplasmatib9 adhibita
spargit·maxime cum polenta imposita·Itē ap
posita solite purgatōis materiā prouocat in fe=
minis malagmatibus et acopis miscetur bene

Meringie capitis .i· paniculus capitis
Merion ·i·mandragora
Mermeram ·i·celidonia
Mercurialis quid est lege limesonis
Merfulem .i. ligna sparagi
Mesatrameſir·l·pulegium cerumum
Mesalia vocatur res acuta vel subtilis in amba
bus extremitatib9 et in medio grossa

Mesak idem quod supra
Mesabaz ·i·opium
Mesactera ·i·mitra
Mesacta ·i·pira
Mesacrum ·i·papauer
Mesca tramesir ·i·diptamus
Mescaī mesir·i·stipites similes ascehescebrā et
eis vtūtur yndi ad accendēdum ignem
Meschatramesir·i·pulegium cerumū
Mesci·i·medium inde venit meseraice et mese=
reon ieiunū intestinum
Meseraice idem quod supra
Mesen ·i·medium
Mesericon ·i·genus titimalli
Mesenteriū alexander 8 reumatica diffinteria so
nat ergo medium intestinū quod vocatur ieiu=
num nā mese grece mediū terion intestinū
Mesebiar ·i·marubium
Mesmes ·i·crisomala

CAP· ·CCCCCXLVi·

Escebe ara·grece scinus vel achi
as vel chias la·mastix et est gūs
mi arboris scim vel lentiscus quia lē
tiscus grece vocatur scinus·sicut i
uenies in le·botim·DYAS·cap·de mastice que=
dam mastix emanat ab arbore que scinus 8r· et
qdam ex ea est alba·quedā subuiridis sed meli
or ex eo est cuius color est albus perlucidū hns
granum graue ficciſſimū et cito frangibile hns
bonum odorē et est de ea qdam que est nigra q
quedā citrina·GAL·vij·fim·phar·cap·de ma=
stice alba·et est illa que 8r gluctenromanū·et ē
cōposita ex vtutibus diuersis·s·stiptica et mol
lificatiua·et vtus eius est que calefacit et defic=
cat in·ij·gradu·vnde mollificat et resoluit et iō
stomacie patis et ventris flegmomb9 competit
sed nigra est que 8r capiti vel egiptiaca et est
maioris deseccatōis q alba·et vtus stiptica ē
in eo minor et ideo est cōueniens vbi oportet re
soluere ampli9 et pter hoc multū cōuenit apā
tibus duris que fiūt in exterioribus corporis sed
oleum mastices est simile virtuti masticis· SE
RA·li·aggre·cap·maste che·mastix est primus
inter oia gluctima in bonitate·et arbor masticis
est cōpositta ex substācia aquea et terrea frigi=
da non multū·et in sapore omniū ptium huius
arboris dico radicis et fructus et corticis et stip
citas pauca et vtus eius est infrigidare et cale=
facere mediocriter tpate q deficcat in fine secū
di gradus vsq ad principiū tercij· POSSE·
SERA·in ea est de stipticitate qua confert de
bilitati epatis et stomaci et intestinorz et apo=
stematibus in eis exitibus·in eo est stipticitas q
non habet acuitatē aliquam·est q multum sub=
lis·et fit emplastrum cū folijs masticis dum fūt
recentia et est in eis virtus manifesta·et ideo qñ
bibūtur folia aut cum alijs medicinis ad vlcera i
testinorz et ad fluxum ventris conferūt multum

et cõferunt ſpuentibus ſanguinẽ·et fluxui menſtruoꝝ et am·et non eſt in eo diuerſitas a ſucco ypoquiſtidos Et idẽ auct·dyaſ·tota hec arbor eſt ſtiptica etvirtus foliorum fructus ⁊ corticis et radicis eſt equali et decoquitur cortex eius et cortex radicis et folia decoctione plurima et ꝙdo fuerit cocta colatur ab eis aqua que iteruꝝ coquitur vſqꝝ ad mellis ſpiſſitudinem et cõuenit ſputo ſanguinis decoctio illa bibita ⁊ fluxui vẽtris etvlceribus inteſtinorum et fluxui matricis et am et vniuerſaliter quidez pomũ pro acatia et ypoquiſtidos et ponitur decoctio illa loco ſũci foliorum et quãdo proijcitur decoctio illa ſup vlcera profunda et ſuper oſſa fracta reſtaurat carnem invlceribus et reſtaurat oſſa et ſtringit membra laxa et abſcidit humiditates antiquas a matrice·et ꝓhibet vlcera corroſiua ne delatẽtur in corpore et prouocat vrinam et quãdo fit colluctio oris cum ea ſtringit dentes cõmotos et ex ramis huius arboris fit oleũ quod eſt bonum vbi cõuenit ſtipticitas·Et idem auct·humaꝝ maſtix reſoluit apãta ſtomaci et cõuenit tuſſi ⁊ nõ eſt pauce attractõis flegmatis quãdo maſticatur et ꝓpter hoc miſcetur cum aloe vt preparet ipſam et attrahat cum eo flegma a capite

Meſceca idem quod ſupra
Meſir ·i·ſandanig
Meſiſ ·i·aqua lactis
Meſin ·i·lotbos
Meſintion·i·meſeraica que eſt inter epar et ſtomacum
Meſpiluz·i·ſpecies zyror q̃ara·vocatur gubera
Meſus ·i·liquor acetoſus
Meſſus idem quod ſupra
Menſtrum dicitur a menſe
Meſt·i.lac acetoſum coagulatũ
Metaſis creticum·i·morbi ſanatiuus
Metacataſora·i·epilẽticus cũ eſt in paroxiſmo
Metacarpium ·i·pecten manus
Metallum qȣdaz eſt minerale et illa ſunt plura metalli qꝝ ſunt·vꝫ·genera ſcilicet aurum. argẽtum·plũbum·ſtagnum·es·argẽtũ viuũ· et ferrum·et illa ſunt metallica corpora·⁊ ommũ iſtorum materia eſt argentũ viuuz et ſul.ur·vt philoſophus quarto metheroꝝ·Et eſt aliud metallum qȣ fit artificialiter ex mixtione aliquoꝝ ſupradictorum metallorum et de iſto fiũt campane et alia vaſa
Metacenſis·i·derivatio humorum
Metas meretica ·i·feruencia
Metafrenõ·i·poſteriora dorſi·Caſſiꝰ felix cap· de tuſſi et in pſalterio greco vbi noſtrum habet poſteria dorſi ipm habet mentafrenon
Metalon ·i.metallum
Meta finterica ·i·recorporatiua
Meta frenum·i·partes pectoris vbi terminant xij·ſpondilia
Methacaphora interꝑtatur tranſꝺelatꝰ vt epilenticus dum eſt in actione
Metaphora ·i·ſimilitudo
Metrameſir ·i·pulegiũ ceruinum
Meth ·i·ſtoraꝝ
Methomama ꝓpocatio matricis quomã eſt quaſi mamia eius
Methodus·i·regula vel doctrina inde methodicus·i·doctrinalis vel regularis
Methon ·i.papauer
Methoſmectica·i·diaforetica calida
Metron ·i·matrix
Metroticum·i·inſtrumẽtum quo medicia in matricem mititur·Caſſius felix cap· de precadẽte matrice
Metron afrodis ·i·eraclea
Mezaurum eſt ius ·i·cibus liquidus

CAP· ·CCCCCXLVij·

Ezaharan·i.taphia quidam dicunt ꝙ eſt mezereon aliqui dicũt ꝙ eſt elacteriũ ẽm Sera. li·aggre·ca· mezaharan eſt plãta que repitur in india cuius cortex exterior habet iuuamẽtuz in medicina in doloribꝰ iunctuꝝ et eſt in foliis huius plante illud quod diximus in arbore agre et hec quãdo ponitur in flumibus inebriat piſces et melior ex ea eſt illa que habet ſubtilem corticem et in ſapore eius eſt acuitas pua·et dulcis eius ſimplicis cum zucaro eſt aureus·j·

Mezeurima ·i·mezereon
Mezenella ·i·camomilla

CAP· ·CCCCCXLVüj·

Ezgreh ara·grece lepria latine magra vel mogra· SERA·li·aggre·cap·mezgreh auct· dyaſ· ex ea eſt q̃dam que defertur ex terris finos·et melior ex ea eſt grauis denſa cuius color non eſt diuerſus·et eſt ſic color epatis aut ſanguis non habens lapidẽ·et qñ ponitur in aq̃ diſſoluit facile et creſcit· Illa vero magra qua vtuntur carpentarij eſt ex debiliori ꝰ opaticẽ bus q̃ illa que defertur ex finos·⁊ ex babilonia et melior que facile teritur·Colligitur vero in capadocia in ſpeluncis diſtillans et affertur venalis in finopidã ciuitatẽ vnde et nomen accepit· Et idem auct·gal·in ſapore ipſius eſt ſtipticitas vnde ⁊tus eſt eius deſiccatiua·⁊ quãdo ſorbetur cum ouo aut fit criſtere cum ea ſtringit vẽtrem·vnde habet ⁊tutem ſtipticam et deſiccatiuam et glutinatiuã·et quando miſcetur in emplaſtris cõſolidat vulnera recẽtia· et ingrediẽ in confectiombꝰ trociſcorum deſiccatiuoꝝ et conſtrictiuoꝝ vẽtris·et quãdo ſorbetur in ouo ſorbili aut fit criſtere cum ea ſtringit ventrẽ et propinatur in potu in dolore epatiſ·⁊ datur in ouo ad ſputum ſanguis ad venenũq̃·Paulus cap· de mogra· Mogra finopida eſt fortior bolo romano·et luto ſigillato et ideo ingrediẽ in confectiombꝰ vnguentoꝝ et occidit vermes in ven-

tre·Bulca fim Eben Aben azarim li·qui &z ſeruitor cõburitur mogra ſicut bolus armenus

Miacantus ·i·ſparagus

Miacanta ·i·ſpargula

Miamir·i·x·tractatuũ inde liber miamir ideſt & decem tractatibus

Miafile ·i·ſtorax kalamita

Miagrece·i·muſta ſed mia ara. eſt ſtorax q̃ mia ſiliter eſt muſculus ſpectalis

Miagus plinius eſt herba feculenta cuz folijs ſimilibus rubee cũ ſemine oleoſo ex q̃ fit oleum

Melon elafui ·i·medulla ceruina

Miemix ·i·criſomola

Mier ·i·capra

Mieſuf ·i·polium montanũ

Miopone ·i·pſilotrum

Mioponei idem quod ſupra

Mion ·i·meu

Miopie dicunt̃ qui prope fũt vidẽtes ea que de longe non vident

Mioſos ·i·glis

Miolas ·i·fiola

Miocephala·i·vidẽs muſcas ante oculos

Miomas·i·herba michi ignota vt in alexandro

Miota idem quod ſupra

Mioſcais ·i·auricula muris

Miuberigi ·i·ſtafiragria

Miuterigum ·i·mala pſica

Miba muris ·i·cicuta eſt

Mibae idem quod ſupra

Mib ·i·lac

Micharia herba eſt ſm dyaſ· et la·vocant ipſũ ſpondilion

Micantus ·i·ſparagus

CAP· ·CCCCCXLIX·

Ichad SERA.li·aggre·cap·michad ſunt vene arboris granati ſilueſtris que naſcitur in ſemi vl̃e mare et in corraſcẽ et ſunt vene groſſe albe colligunt̃ in albacumine et eor̃ mala granata ſunt ſicut granata domeſtica in p̃cipio eorum ortus·et color eor̃ eſt inter rubedinẽ a viriditatem et intra malũ eius fũt grana rubea rotonda in magnitudine ſemis lentiſci·et dimittunt ea in cortice ſuo·et quãdo egent eis extrahunt a cortice et eſt ca·et hu·in ſcõo· auget in ſpmate et corroborat coitum.et eſt bonꝰ podagre q̃ teritur et confic̃itur cuz aceto et limit̃ ſupra ipm·et conuenit ſpaſmo et mollit duricies iunct̃urarum

Mibanch ·i·ſparagi

Miclara eſt cibus factus ex pane azimo cũ oleo iſtud vocabulum ponit Auic·primo canone Fen·iiij·cap·xj·

Micete ·i·fungus

Michete ſunt homines veloces et latine vocantur curſorij

Michefol ·i·apium riſus

Mikete ·i·fungus

Micomũ·i·papauer et eſt albũ et rubeũ q̃ſimpliciter pomt̃ de albo intelligitur·pro quo lege charchar

Microtera·i·cozula vel criſomola

Microſia ·i·puitas pulſus

Micros ·i·puum inde microtegni et microcoſmus

Midian ·i·cimbalaria

Midriaſis·i.dilacio pupille.et eſt maior q̃ platicoriaſis

Migra quid eſt lege rencua

Migari idem quod ſupra

Miach ·i·ſtorax

Miaha idem quod ſupra

Miafur ·i·abrotanum

Mifunti ·i·folium

Mifunſer ·i·pulegium

Mifunſeri idem quod ſupra

Milax que cimichofons noiatur ſiſis eſt edere tenuioribꝰ folijs duo eius genera dicunt̃ alterum comantibꝰ acinorum corimbus·alterꝝ genꝰ cuta amara nullius effectus plinius

Mila ·i·mala

Milagrafico·i·atramentum pictorꝝ

Malãgma·i·ſine igne maceretur

Milea·i·arbor mile vel malum

Milefion ·i·ſpẽs alciomi

Milia indica ·i·citrum

Milia pſica ·i·perſicum

Mileos ·i·fraxinus

Millefoliũ quid eſt lege minofolos

Millemorbia ℓ milmorbia herba ficcaria a ſcrofularia caſtrãgula vel vrtica mortua eo q̃ folia vrtice ſiña habet non tamen vrencia

Mili ·i·mala

Miliaria herba eſt quã milium vocat plinius

Miliduris eſt mola matricis nã grece milos mola vocatur

Milimandrum ·i·iuſquiamus

Militis lothos ·i.molaris lapis

Milium ſolis ·i·grana ſolis

Milium quid eſt lege docher

Militru ·i·ſinapis

Milium ſolis ·i·cauda porcina et quid eſt lege culb

Miliares·i·ſerpẽtes quoꝝ color ꝓpter citrinitatem eſt quaſi color milij

Militen ·i·vinũ de citonijs

Milmon ·i·fraxinus

Milicum ·i·ſinopida

Miloplacentiũ ·i·meloplacenta

Milotida eſt tenta cirurgicorum

Milos grece mola inde milon·i·molẽdinũ inde amilum quia ſine mola fit

Milops ·i·medulla

Milto ·i.ſanguis

Milto grato ·i.ſanguis vrcinus

Milto dracomis·i·ſanguis dracomis hoc vocabulum ponitur in antidotario virili ideſt pauli

apostoli dicto antidoto

Mimiar ·i·fiseleos
Mimiae ·i·faseolus
Mimiaer idem quod supra
Mina est pondus lib·j·et quarte sed secm alios est pondus centum·z·
Minaballanus ·i·ballanus replico
Minera ·i·celidonia
Minbe ·i·menta
Minbei idem quod supra
Mnium est color scriptor q̄ dō lege cinabar
Mnchi·i·bruca et est tamariscus agrestis
Minthi ·i·nepita
Mnci idem quod supra

CAP· ·CCCCCL·

Jnofilos gre·latine millefolium· DYAS·cap·minofilos nascitur in paludestribus locis tyrsum habz ex vna radice mollem et subrufū et quasi manibus limatū·et folia similia feniculo. Plinius minofilon nostri millefoliuz vocant caulis est tener similis feniculo plurimisqz folijs vnde et nomen accepit·Nascitur in palustribus herbam ipsam nascentē tenuē a lateribus capillamentis foliis eximi vtilisqz nē· POSSE·DYAS vulnera gluctināt et sine tumore custodunt in dentiū dolore cum butiro imponunt in modū emplastri otra vrine difficultatē bibitur cū acetо et valet otra calculum·GAL·vij·sim·phac·cap·millefoliū siccatiue est virtutis intantuz vt consolidet vulnera

Mimon·i·nux inde cōfectio diamimon i dest confectio de nuce
Mmurum thus ·i·manna thuris
Mmutarb ·i·philotrum
Mmusel ·i·prassium
Miracata ·i·salicia
Miracb·i·aggregacio cutis que est sup ventrē
Miracopium ·i·calidum
Mira solis ·i·cataputia
Miragenat est quedā spēs cibi
Mirra grece·i·odorifera vel redolencia vnguēta mirra·i.odorifera inde mirracopiū odoriferū mitigatiuū Alexander cap·de vnctionibus ad frigiditatem stomaci
Mirdane ·i·mezereon
Mirna stacten est quod ex mirra humida exprimitur· DYAS·cap·de mirra sed mirra melius scribitur.

CAP· ·CCCCCLj·

Jrra latine ara· hec·gre· smirna vel actanus. SERA·li·aggre·cap·hec auct·dyas·mirra est gum mi arboris que nascit in terris arabum filis arboris que bz in greco spma babilonica fiunt nam scinditur in ligno arboris vnde egreditur gūmi quod emanat cadēs sup sextoria q̄ sternūtur sub arbore·et q̄dam per se coagulatē sup stipitem et est de ipsa res q̄ dicitur bacātiscus siue batanasas et grossa est a qua egreditur meth·i·storax liquida quādo exprimit sicut apparet in·l·melabac·et bz mirna stacten et est de ea que bz amzen siue aizem et est pinguis multum·et arbor eius est in terra q̄ dicitur ptima et est pinguis·et qn exprimit succus eius egreditur velut storax multū·et melior mirra est illa que dicitur tarbalud et canchi·et noiatur hoc nomine eo q̄ defertur ex terris que dicunt sic a·color eius est ad viriditatē tendens pungens linguam clari coloris·a ex ea est q̄ dicitur liti a est litaglutichi·et est mollis tactu sicut bdellium in odore suo est pinguedo·et arbor eius est in locis soli expositis et ex ea est que bz poaclis· et ē aspera multuz nigra et apparet in ea vestigium ignis·et deterior est illa q̄ dicitur argafin et ē leuis non pinguis acuti saporis similis gūmi arabico in fortitudine et ⁊tute·et ex mirra est q̄ dicitur erumu siue amim et est mala·et fiūt quidam trociſci ex substātijs mirre·et si mirra pinguis fuerit trociſci qui ex ea fiunt hnt bonū odorem et pinguem et si non fuerit pinguis qd fit ex substancia eius non habet bonū odorem neq̄ pinguem et habet ⁊tutez debilem ꝓpter quod admiscetur ei oleum qn ex eo fiūt trociſci·adulteratur mirra qn admiscetur ei gūmi quod infusū fuerit in aqua mirre·et melior ex mirra est noua leuis mūda que quādo tangitur est aliquātulum aspera et arrida a cito frangibilis·et qn frangitur remanet in eius fractura res alba·a figura eius est sicut figura vnguis et que ē in frustra non pua·et color eius est vniformis non diuersus in exteriorib9 eius sed interi9 est trabēs ad rubedinē parum cum limeis subalbidis sicut diximus·et odor ei9 est delectabilis amara catarzi sedatiua·sed illa q̄ est grauis cuius color est sicut color picis non est alic9 vtilitatis· Sed mirra q̄ est ex terra q̄ dicitur labotero abscindit ex radice arboris q̄ est in terris ill·· eligitur en ex ea illud quod est simile mirre in odore· et ⁊tus eius est calefactiua et mollificatiua et resolutiua a ingreditur in cōfectionib9 vnguentorum·GAL· vij·sim·phar·cap·de mirra·in sapore eius ē de sapore amaro q̄ptitas non pauca· et ⁊tus ei9 est que calefacit et siccat in scō gradu POSSE· SERA·auct.Albugerich mirra cōuenit ad aq̄ citrinam quādo sumitur ex ea in potu aut fit em plastrum cum ea sup ventrē·et qn fit caput purgium cum vno anoch ex ea mūdificat cerebrū et aufert ab eo ventositates grossas·et incoriat gingiuas et confirmat dētes·et est bona colice quādo fit inicio cum ea·GAL·mirra abstergit cuz tpamento et gluctmat fragmēta offium capitis et occidit lumbricos et fetum·expellens eos·et ingredit in confectionib9 collitioz que fiūt ad vlcera oculi et ad maculas que fiūt in eo·et in medicinis que bibūtur ad tussim antiquā a ad asma

nam ipsa nō exaspat cannā pulmonis·a hoc qr non calefacit neqz deficcat calefactōne et deficcatione fortī·et sine supfluitate siue amaritudmis·a siue absterſionis·est alia mirra que trahitur a radice arboris huius·et ⁊tus eiꝰ calefacit et mollificat et resoluit

Mirra trochiten ·i·rotonda nam trochos idest rotondum

Mirta lepita ·i·mirte cime

Mirica ·i·genestra

Miricen ·i tamariscus

Mirifilon ·i·millefolium

M rise ·i·vngere

Mirismata·i·odoremēta timiamata

Miristica·i·redolentia odorifera inde karea miristica·i·nux odorifera·i·nux muscata

Miris dyas·mirra dr foliis et hastis similis como est radix oblonga et mollis et odorata apta ad edendum

Mirmis·i·formica inde mirmidones vel mirmicelon·i·oleum formicaꝝ

Mirmicolemia ·i·lac formicarum

Mirmiceas·i·verruca in cute·quidā dicūt q melius ꝙ est pustula pua que vocatur formica

Mirmimita·i·arena que fertur de mecha et cōfricatur sup manum et m ea mtrat et non appa ret et inde fit etiam vnguētum quod dicit manuum penetrabile

Mirsmi ·i·mirta

Mirsme ·i·mirte folia

Mirsmei idem quod supra

Mirticen vel caristicen·i·scōa spēs titimalli a q oritur fructus q dicitur nux vomica

Miros ·i·fimus

Mirabolami a plinio vocāt grana ben alibi tñ 8 mirabolams loquit et dicit q si colligāt anteqꝫ matureſcāt nullū ligneū mtus hnt et quid ē lege halilig

Miropola ·i·vnguētarius

Mironitis ē herba nobis ignota vt in alexādro

Mirosodes est spēs vj ·titimalli

Mirul ·i·ziman

Mirtus quid est lege des domestica

Myrtus silueſtris ·i·cubebe

Misagarach·i·coquinatū qđ fit sine carne

Misaluis·i·acualis et sic dr ad similitudinē cuiusdam acus que est curuata in medio exīs grossior et in duabus extremitatibꝰ tenuis qua inter ra sara cenoꝝ vtunt fusellorum sutores

CAP· CCCCCLij·

Tseos est genus terre qua carenꝰ aliqui dicūt quod est flos eris qđ cum fregeris deintus stelle auree apparent mquit dyas·cap·miseos·

Plinius cap m seos glebula est aurosa fulgens et fragilis inter metalla inuenitur vt calcites in cipro mfula cuius fragmia imutantur in moduz sabloms·illud vero est optimū quod aureo splē det colore et leuigatum molle est scōm tactum et aliud hoc pallidū et leue qui cum tactus fuerit cito demigratur supat em colchotar effectu

Misteri cōmeda.i.suffocatio matricis

Misceton scōm alexandrū cap.de tussi vocat q dam confectio ad tussim frigidam

M.si est genus tuberum

CAP· CCCCCLiij·

Tsch ara·grece abonasa siue aboa mfa latie muscus· SERA.li.ag gre·cap·misch dixit abonbasen ex verbo Abulbuasim Almascadi in libro auri et mineraꝝ et margaritaruz· terre in quibus sunt gazelle musci et sūt regiones tū basi et sem·sunt terre confines· vez muscus regioms tumbasi est melior musco sem duabus de causis vna est qr gazelle de tumbasi cōmedunt spicā nardi et alias spēs odoriferas gazelle vo de sem cōmedūt alias herbas ab istis quas dixim⁹ odoriferas tamē·est etiaz alia causa ꝙ homines de tūbasi non extrahūt muscū a folliculis et nō adulterāt ipsum cum medicmis adulterationū·ꝓterea illa de sem abscindūt folliculos tē porib⁹ humidis et turbidis et m aere non cōuenti et si hoies de sem nō hnt res cum quibus adulterēt reponūt eum in vasis vitreis et obturant bene·et mittūt eum in terras saracenoꝝ in pſida et m alijs regiomb⁹ babilonie ac hiſpe sic de tūbasi· Melior aūt muscus et magis redolēs est ille qui abscindit a gazella postq est bene maturus in ea·et non differūt gazelle iste ab alijs i figura et colore et corpibus·cognoscunt tamē in dentibus caninis eaꝝ qr quelibet ex istis habet duos caninos dētes egredientes ab ore ipsi⁹ sicut egrediūtur ab ore porcoꝝ et sunt dentes isti valde albi et recti longitudinē vnus palmi habētes aut plus venatores quidē in terris chelech et sem extendūt funes et laqueos et capiūt eas·Aliqñ vero sagittāt eas et abscindūt ab eis folliculū et ligant eos imaturos quare tūc ē in odore f[illegible] horribilitas suspendūt ergo eos relinquētes aliquo tpe donec maturētur et recedat fetor eoꝝ et mūdetur in aere et auferatur ab eis muscus bonus. et hoc cōtingit fructibus arborum qñ colligunt ab arboribꝰ suis anteq matureſcant·verum melior muscus est ille qui maturat in folliculo suo et est cōpletus in maturitate in folliculo ipso anteq abscindatur ab animali· deinde abscindit post cōplemētuz·et ꝓpter hoc cum natura expellit cursum sanguis ad folliculū illū vel chistim et cōpletur esse sanguis in eo nocet illi animali·et tunc venit ad sara vel ad aliquem ex lapidibꝰ ca·caliditate solis·a fricat se multum cum delectatōne magna donec lematur cutis in loco illo et emanat quod cōtinet sup lapides quēadmodū emanat ab apāte aliquo quādo apitur·et sentit tunc illud aīal in exitu eius delectatōem magnā·quādo ē euacuata chistis

tota ab eo quod in eo cõtinetur tunc incarnatur et ossolidatur · et itez postea colligitur in loco illo cursus sanguis sicut fecit primo · egrediunt ergo boues de thebeth qui nouerũt locaubi pascunt gazelle · et puemẽtes ad saxa illa et lapides inuemũt sangumẽ illum qui deficcatus ẽ super lapidem et saxa et colligũt eum et qm̃ digestus fit eum natura in suo animali · et deficcauit euz sol et ꝓparauit euz in aere est melior oibus spẽbus muschi et electior · Colligũt ergo eum et ponunt in folliculis quos hñt ex gazellis quas ipi venati fũt · et seruãt apud se et hmõi est ille muscus quo vtũtur reges · et qui donat ꝓ dono magno · et quẽ vendunt mercatores illius regionis prio meliori · q in thebeth fũt multe ciuitates verum totus muscus qui colligit̃ in ptibus illis defertur ad illã ciuitatez q ꝓprie denoiatur nomie tocio regionis tebeth · ca · est et sic · in scdo gradu aliqui dicũt q est ca · in scdo sic · in tercio ·

POSSE · SERA · auct · Aben mesuay fortificat cor et omnia interiora mẽbra · qm̃ bibitur aut ponit̃ exterius in emplastris · et abstergit albugmẽ subtilem et deficcat eius humiditatẽ · q calefacit cerebrũ · et deficcat qm̃ fiunt sternutationes cum eo · et corroborat cerebrũ · vnde corroborat mẽbra sua armomaticitate et cõfert sode antique q̃ est ab humiditatibus et corroborat cerebrũ et si accipiat̃ de eo parum et resoluat̃ cũ oleo de kerui et init̃ cum eo virga iuuat ad coitum · et est in eo humiditas q̃dam per quã excitat coitũ · AVIC · de viribus cordis dicit q cõfortat cor ·

Misoros · i · rana terrestris venenosa rubea

Miterittum · i · pessariũ instrumẽtum velut criste re quo immittũtur liquores in matricez Paulus cap · de muliebri fluxu

Miteragum · i · mala perfica

Micidacia herba est quã Plinius describit ꝯ ipsam ignoro

Mitridacia idem quod supra

Mitridatũ ofectio magna est ommb⁹ nota

Mixmix · i · crisomola

Mixo · i · satirion

Mixmar · i · fistula

Miua · i · succus citomi ex coctus cũ vmovt sapa et fit cum spẽbus et fine

Mocafinterico interpretatur morbꝰ declinãs et sanans

Mocediũ · i · semen papaueris albi

Mocedon idem quod supra

Mocelium · i · polium

Mochen agria · i · pastinaca filuestris

Mocha lalhudu · i · medulla ossium

Modiũ est pondus · xl · lib · et quatuor

Modiplion · i · apium risus

Modiplionũ idem quod supra

Mogara · i · salsamenta ex aceto et sale

Mogarata idem quod supra

Mogra · i · magra

Mola · i · moli et est armel scm Plinii est q̃dam alia planta cuius radix rotonda nigra q̃ multum terre capiens ſam vt dixerũt aliqui cãpami si aliquot diebus effossa inter difficultates saxeas · xx · pedes longa inuẽta est ac ne liquidez solida sed abrupta folia eius fille similia florez cꝰ greci luterum dicũt · Sed homerus candidum scripsit nascitur in fenicia et in cilicia archadie et ytalia

Molatmagria · i · malua

Molibdi Caffius felix in antidotario diamolibdi · i · de plumbo

Molibdos · i · plumbeum

Molipidium · i · plumbum

CAp · CCCCCLiij ·

Olibdena · i · plumbũ vstum q stercus plumbi sed Dyas cap · molibdena dicit q est quasi stercus auri vel argenti · Est aũt vtilior que colorẽ spume argẽti habuerit et lucida q rufa in tritura · in coctura in oleo coccineũ facit colorẽ Foditur et in sebastia et in chozimtho sed melior est q̃ signa vt supꝰ habuerit · Plinius cap · de molibdena est stercus auri et argẽti que ab officis aurificũ colligitur que optima est q̃ non est lapidosa sed fragilis et splendida · DYAS · virtꝰ est ei vt spume argẽti · aut scorie plumbi loturã et cõbusturam similẽ sinopide habet · misceẽ vero emplastris pinguibꝰ et saracoticis et cicatricem ducentibus · purgatorijs aũt medicaminibus nõ miscetur

Melicoria · i · papauer

Molithia · i · malua

Moli · i · armel

Mollificatio corporis · i · debilitas in qua homo stat ita vt non loquat̃ neq bene sentiat

Molochia · i · maua

Molochea arborea · i · altea

Molochia agria idem quod supra

Molonfi · i · serpillum

Molo · i · millefoliũ

Molon idem quod supra

Molocoria · i · papauer

Molochin · i · altea

Molosagria · i · altea agrestis

Molcoria · i · papauer agreste

Molochia albarbarum · i · atriplex

Molongiana · i · molongena

Moluchia · i · malua

Molusar · i · arthemisia

Moiusari idem quod supra

Monados · i · ceterac

Momsari · i · arthemisia

Monodos idem quod supra

Monozamenon · i · vnus diei

Monomachia · i · duellum a monos quod est vnuz et mathos q est pugna quasi pugna vnius ad vnũ · inde etiam rithimachia · i · neruoz pugna et sithemachia · i · pugna animę · sithe eñ anima

Jtem a monos quod est vnum ꝛ fe. monoides. i. vnius diei. et colirium mono et multa similia vt in alexandro

Monopagia in passionario gariponti si vna pte capitis in acutum dolor venit monopagiam greci dicũt si oculus simul cũ media pte capitis doleat et emigraneũ et cetera

Monymeron. i. medicina cũ duricie et acredine

Mora de semi . i. mora rubi

Morafion . i. ciperus

Morafiom idem quod supra

Mora celsi quid est lege hec

Morella solatrum vua lupina. i. strignum et q̃d est lege hameb

Morgellina agrestis . i. celidonia

Morgellina q̃d est lege anagallus

Morion est spẽs mandragore. sed plinius semẽ mãdragore . quod quidem arcen alij morido alij ypomarton

Morrisia . i. almuri

Morispia idem quod supra

Moricellum . i. celsum

Moroba. i nutritũ vel conditũ. nutritũ em̃ et cõditum ꝛ apud antiquos vnde Auic. dicit acorus nutritus et non nutritus. i. conditus et non conditus

Moro. i. caro pustulosa addita in oculo et est inuersacio palpebre

Morudan . i. ciperus

Morbus sacer . i. herisipilla

Morbus lunaticus . i. epilensia

Morbus regius . i. hyctericia a regulo alacrito croceo

Morbus acuatus idẽ ab arca celesti dictus

Morbus in quo eleuaẽ cutis. i. lepra

Morfus gallime vocatur a quibusdã anagall9 q̃ ypia vocaẽ quidã morgellimã vocant. vnꝺ morgellina non debet dici morfus gallime sed morbus gallime

Mor . i. mirra

Morgnapelli quid est lege napellus

Mosone miopsone . i. philotrum

Mospone vmospone idem

Motaria sunt liceola que nubibus apponunt̃

Motarbo . i. auena

Muamiga . i. rete cerebri

Mualep . i. afromitrum

Mualepi idem quod supra

Muchar . i. mulachlach

Mucatum . i. fungus

Muca. i. pars que de oculo videtur

Mucula oculi. i. anterior pars oculi

Muchcita . i. sebesten

Muchbe. i. pars que de oculo videtur

Muchbei idem quod supra

Mudulion . i. bdellium

Muduan . i. finonum

Muduami idem quod supra

Mufran idem quod supra

Mugalac . i. lac acetosum

Mugali . i. draco marinus

Mugath Auic. redarguit dicentes q̃ est radix granati filuestris et videtur ignorasse q̃d esset ego reperi in antiquis finonomis exponẽtib9 vocabula greca q̃ mugath ẽ radix granati filuestris

Mugag idem quod supra

Mugali apud dyas. cap. de allio. Auic. eodẽ ca. est animal venenosũ pusillũ muri simile hoc nominat Auic. quarto canone fen. vj. de venenis cap. de morsu illius

Muchachaem . i. pondus

Muhali . i. asodillus

Muhalib idem quod supra

Mulachlach est aqua valde turbida ex qua mulieres limiũt se vt redoleant. Et ideo ꝛ mulachlach quasi q̃ꝺ est infectũ et turbatũ. et fit sc̃m hunc modũ in aqua rosaꝝ pomũ muscus garioph. et camfora et alia odorifera multa. et fit cum istis aqua valde turbida. et sc̃m hoc vocatur aqua rosaꝝ de mucarro cuius descriptõnem ponit Jo. mes. in antidotario suo. pagroso qui incipit opatio infusionis rosaꝝ. q̃ aliq̃n sirupizatur ista aqua et est optimus sirupus alteratiuus et lubrificatiuus

Mula . i. emula

Mulachia . i. malua ortiua

Mulgali . i. algasech

Mulsach. i. iuncta cõnexa cõtinua

Mulsach quid est lege mellicratum

Mulb . i. scotanum

CAP. CCCCCLV.

Vmia est illud q̃ꝺ inuenitur in sepulchris balsamatoꝝ in quib9 humor mortui cum aloe et mirra resoluitur quib9 ipsa corpa condiebantur. q̃ similatur pici marine solebãt antiqui tus corpa balsamo mirra et aloe odiri. et adhuc fit apud paganos et saracenos circa babiloniaꝝ vbi est copia balsami. SERA. li. aggre. cap. mumie. Mumie sepultoꝝ et est aloe balsamũ et mirra. et quod miscetur eis ex humoribꝰ corporeis humani. Et idẽ auct. dyas. in terzis que dicũtur acolomie descẽdit nanq̃ ex mõtibus qui dicũtur flumina cum aquis. ejcit eum aqua fluminis in ripis. et est coagulata. et fit sicut cera. et habet odorẽ picis et aspalti mixti sil'. POSSE. idem auct. Rasis ex nomine quorũdaꝝ medicoꝝ est bona sode flegmatice frigide sine materia. q̃ emigranee et paralisi et torture oris. et epilẽsie et scotomie et facimus caputpuegiũ cũ vno grano ex ea cum aqua maiorane. et quiemit doloribꝰ autium q̃n dissoluitur ex ea granum in oleo sam bacino et distillaẽ in aure. et ofert dolori gutturis quãdo dissoluiẽ ex ea vnũ kirat cum aqua in qua decocta est saturcia. et cõuenit tussi cum aqua iuiubaꝝ aut cum aqua ordei et sebesten ꝺatur in potu ex ea ieiuno tribus diebus q̃ ofert

cardiace kirat·i· cum aqua mẽte·ꝫ confert ventositati intestinoꝝ quãdo accipitur kirat·i· cũ aqua cimim et carui aut cum aqua ameos·et cassui et pcussiõm qñ sumitur vnũ kirat cum duobus damech ex bolo armenico et vno damech croci cum aqua solatri aut cañefistule·ꝫ datur ad singultũ granum·i·ex ea cum decoctõne semimũ apij et carui·et miscetur cum oleo de ben et fit caputpurgiũ cum eis et ad squinãtiam pondus vnius kirat cũ squingibin·et dolorem splenis pondus vnius kirat cũ aqua carui·et ad venena duo grana cum decoctõne tribuloꝝ marinoꝝ·ꝫ folijs anuiden·et punctură scorpionis pondus vnius kirat cum vino puro·Et pomẽ in loco pũcture cum butiro·et ouemit fracture et cõquassationib9 que fiũt in interioribus corporis et exterioribus et ostrictiõm pulmonis·et est prope tẽperamẽtum mũ qz habet ꝓprietatẽ m sedãdo dolores qui fiũt in fracturis qñ sumitur in potu et limiẽ cum ea·et fit cum ea cristere et ouemit vlceribus vesice et virge·Et idẽ auct·Rasis q̃ dam emittebat sanguinẽ et non poterat restrim gi per aliquã medicinã vsqꝫ quo datũ est sibi ꝺ mumia pondus granoꝝ triũ cum vino et restrictus est statim·et qñ fit cum ea suppositoriũ dissolutũ cum oleo de sambach cõuemit non potentibus retinere vrinã·Paulus cap·ꝺ mumia caest et sic·in·iij·gradu·teste ostantino licet quidã dicũt qꝫ fit frigida qz constrictiua·multa em frigida et sic·larãt·et multa ca·et sic·ostingunt AVIC·de viribus cordis mumia ca·est in fine tercij sic·in primo et habet ꝓprietatẽ ofortandi cor

Mum·i·cera scꝺm Auic·vexꝝ ceram arabici vocant exsamaba et mum vt apparet p Sera·ẽ sol dities q̃dam dorꝝ apum quã Auic· vocat mũ migrũ et grece vocatur ꝓpolis vel cera propoleos est calidius cera et fortiter attractiuum

Muraba·i·conditũ aliquod sicut ro·viole cõdite mirabolani et ceteri fructus vnde aliqñ sic inuenitur vocatur mel rosaꝝ

Muradascon sic inuenit scꝺo canone Auic· sed in arabico murdasefan scribitur quid nescio·Ibali abbas vero in secundo practice mãdasefrũ inter herbas describit

Muran est cornu arbustum et est cornea et latie vocatur ornale Fruct9 est qui vocat cõmuniter cornea

Mura	·i·alemu
Muraba	·i·fuchaa

Murex·i·cochiliũ marinum cuius sanguine fit tinctura purpurea

Mureſi	·i·antimonium

CAP· ·CCCCCLvj·

Vel idẽ est quod garus et vulgariter ꝺr almuria vel salmuria quod est quasi salsum garum. et modus faciendi garũ ẽ iste fit garus de piscibus paruis hoc mõ ponunt̃ pisciculi pui in aliquo vase habẽte mferius orificiũ latum superius strictuz et angustũ·et fit lectus hmõi pisciculoꝝ vel more lecti sternũtur in vase postea supponit̃ sal et ordo quidã lapilloꝝ minutoꝝ Item fit alius lectus pisciculoꝝ et sup aspergit̃ sal et suppomit̃ predictus ordo lapilloruz·et sic fit donec vas plenũ fit·tunc pmittitur morari per aliqꝫ tempus tñ exploratο sapore et inuẽto gato extrahũt garũ vel garus potest dici salmoria sapida vt apparet in combin Sed sciendũ qꝫ garus vel muri vel almuri q̃ idem sunt· liquor ẽ salsus quo multi pro salsamẽto vtũtur et est duorum modoꝝ vnũ qꝺ fit ex pisciculis salitis·ꝫ aliud qꝺ fit ex farina ordei et sale facto in ꝺ pane cuius ofectio simplex inuenitur in·xxviij·azarauij q̃·aptum in enematibus cristeriorum.

SERA·li· aggre·cap·muri·Muri est illud qꝺ fit ex piscibus salsis vel carne salsa quod qñ ꝓicitur sup vlcera fraudulẽta prohibet eoꝝ dilatatiõem·Et idem auct·gal·admistratur in vlceribus fraudulẽtis putridis et appomit̃ in cristeribus q̃ admistrantur in vlceribꝰ intestinoꝝ·et ad sciaticã et ad disinteriam· Et idẽ auct·Aben mesuay Almuri fit ex farina ordei et est ca·in primo sic·in scꝺo·sed illud qꝺ fit ex piscibus est calidius et siccius·mollificat ventrẽ ꝫ incidit flegma et cõfert dolori sciatico qñ fit cristere cuz eo Et idẽ auct·mesarugie habet stipticitatẽ et mũdificatiõem·et ideo fit cum eo cobol in egritudine iedi·i·variolis vt non egrediant̃ in facie· et postq̃ egrediunt̃ dissoluũt eas ꝫ est ca·in secundo gradu· Et idẽ auct·Sera·eodem li·cap·ras dicit qꝫ curat vlcera fraudulẽta putrida q̃ sunt in ore Bulcasim Eben Aben azarin li·qui ꝺr seruitor·muri purgat flegma viscosuz et mendit ipsum et iuuat in colica qñ miscetur in enemate cristeris cum alijs medicinis cõpositis cõuenientibus et sumũt in cibo pro dolore scie qui fit a flegmate·et est subtilius q̃ sal et q̃ sal nitri et q̃ aqua pisciũ salsoꝝ veterum·et virtus eorũ est ꝺ bilior virtute eius et opatio eius est in hũc modũ Accipe de farina ordei ptes duas·et de sale ptẽ vnam et cõfice cum aqua et fac focatias azimas et pone in furno et dimitte ibi donec cõburant̃ intus et extra· deinde extrahe a furno et diuide vnãquãqꝫ ptem earꝝ in tres aut quatuor ptes et pone in olla magna mũda et cooperi aqua et pone cum eo de cifiliombus palmaꝝ plenã manum·et pone ollam in furno panis a pñcipio noctis vsqꝫ mane·et sunt qui coquũt panẽ cum aq̃ sup ignem et coquũt vsqꝫ ad cõsumptõnem medietatis aque ꝫ colant et ponũt in aqua ex melle scꝺm voluntatem eoꝝ ad frangendũ salsedinez eius et conseruãt et hoc est caput muri·et almuri sunt opatones alie longe ab istis quas diximus que sunt idonee comestiombꝰ regum·et nõ oportet eas memorari in hoc loco modo·qz sufficit nunc de mõ isto quantũ ad necessitatem medicine

Muricus ·i· tamariscus
Murion· i· auricula muris· vt in alexandro & podagra
Murim ·i· auena
Muruban ·i· saxifragia
Murtur ·i· vermis
Mur ·i· mirta
Musa est fructus quidã in quo peccauit primus parens pro quo lege maaleb
Musaguarat· i· cibarium l' sapor qui fit fine carne et multis spẽbus
Musaragi· i· qñ cooperitur pupilla minis

CAP· ·CCCCCLVij·

Vscata herba est q̃ se expandit in terrã· odorem bñs muscꝰ· et muemitur maior a minor q̃ herba satis assimilat̃ agrimonie msi qꝛ est mior ea· est alia minor muscata q̃ est minor supioꝛi· cõuenit cardiace et debilitati cordis
Museleon ·i· oleũ muscellinum
Musceleon idem quod supra
Muscellina est herba facta sicut buglossa cuius radix est rubei coloris exterius in superficie· in ficlia liniũtur ex ea gene mulierꝫ· et alio noie vocatur lactuca asim

CAP· CCCCCLVij·

Vcillago est illud globlatũ quod extrahit̃ a quibusdã rebus mucilaginosis p artificiũ· et modus extractõnis mucillaginis est ille secundũ Bulcasim Eben Aben azarin libro qui dicitur seruitor Accipe de bono psillio vel de qua cunq; re a qua mucilago debet extrahi et mũda ip̃m a terra et pone sup ipsum de aq̃ ca· libras quatuor ad vnãquãq; libram psilij aut plus secundũ q̃ tu volueris pinguẽ esse mucilaginẽ vl' subtilẽ et dimitte p noctẽ· et de mane calefacias paꝫ sup ignẽ· deinde pice eam in marsupio facto ex tela lini fortι et noua grossa et stringe os marsupij cum ligamẽto fortiter ne aliq̃d ex psillio lubricet extrahe deinde suspẽde ip̃m sup̃ orificiũ olle vitreate et pcute marsupiũ ab oi pte eius cum virga lignea vel ferrea subtili· et qđ egredit̃ de mucilagine trahe mulgẽdo ad inferiora cũ virga donec descẽdat mucilago in ollaz et fac illud donec nihil egrediat̃ a marsupio· & inde dissolue os eiꝰ et liga iterꝫ magis inferius a loco in q̃ ligasti prius a pcute iterꝫ cũ virga q̃ usq; egrediat̃ tota mucilago· sic̃ psilliũ egredietur totũ siccũ ex marsupio cum isto artificio· et ꝑm hanc disciplinã fiũt oẽs alie mucilagines·
Sunt aũt quidã qui ponũt sup semia aquã ca· a misceꝫ bene et p̃munt donec egrediat̃ tota mucilago sed p̃mus modus est melior
Musus ·i· apium risus
Muscus equiuocũ est ad odoriferũ et ad lanugi-

nem q̃ est in epatica· q̃ vestit lapides maris et vocatur muscus maris· vel lapides torrẽtis et est muscꝰ aque qui facit labere pedes et filix est equiuocũ ad lanugmẽ q̃ vestit arbores· pro illo qui ẽ lanugo le· malamusch et aynech et pro musco odorifero lege muscꝰ. Est alius muscꝰ qui vocatur muscus regis et est basilicon cum folijs puis pro quo lege medion

CAP· CCCCCLix

Vs oĩbus est notus· AVYC· li· secundo cap· de mure· sanguis eius eradicat verrucas· et stercus eius ofert sup allopitiã et ꝑprie limituz cum cepe· et ꝑprie illud qđ est adustũ· et exsiccatur et assat̃ mus et datur ad comedendũ infanti et abscindit fluxũ saliue ab ore eius· et si bibatur stercus muris cũ thure et aq̃ mellis frangit lapidẽ· et si supponat̃ colirio soluit ventrẽ pueri· et qñ coquit̃ cum aq̃ et sedet in ea qui difficultatẽ patiẽ vrine ouerit ei· et qñ mus scindit̃ a pomitur sup̃ punctur̃ scorpionis sanat ipam·
DYAS· cap· fimus stercus muris tritũ et vmbilico infantiũ impositum ventrem expomit
Mutagenat· i· cibus qui fit in aliq̃ vase cũ lacte seminũ coium et iure galline et vitellis ouorum cum zucaro et spẽbꝰ factis ex cinamomo spica cubebis calamo aromatico et carui a coquit̃ in igne et apposita sup vas testa calida
Mutagakil est nomen regis
Mutali quid est lege alfachi
Mutbatbalim idem quod supra
Muzagara ·i· sapor a cetosus
Muzadir in libro alchimie sepe inuenit̃ et apud Haly abbatẽ muzadius et almuzadi in cap· debilitatis visus ẽ sal armoniacus· ꝑprie autẽ apud arabes muscadẽ vocatur a quo multi latini laxadan vocant corrupte
Muzum proprie dr cuius sapor est cõpositus ex dulci et acetoso
Muzium idem quod supra

SEQVITVR · DE · S.

Aam· i· struccio auis
Sabanaba· i· menta
Sabamar idem qđ supra
Saeg ·i· acorus
Saegi idem quod supra
Saeful ·i· absrotanum
Sauchana ·i· nachana
Saurof alchefe ·i· nasturtium
Sausta dyas· est cotula olearis que nausta dicit̃· et est cos qua acies acuitur
Sabale ·i· apis

CAP· ·CCCCCLX·

Abach eſt fructus ſcom Auic· arboris dicte aſadar ſiue ſadar que apud Dyaſ· vocatur agrifoliū. verum apud Sera eſt aliud nabach ſcilicet cortex arboris que a dyaſ· vocatur naſcatimon et dicit Sera· cap· nabach q̄ affertur de indıa et eſt in colore ſimilis croco. et ſunt ſic̄ cortices mori bonı odoris· et habet ⁊tutem calefacientem· fiunt cum eo fumigatōnes· et ponit̄ in ofectionibus vnguēt oꝝ et in alijs cōfectionibus calefactorijs· et habet ⁊tutem calami aromatici· Et idē auct· gal· eſt ca· in tercio et eſt ex ſpēbus indie· et qñ fit ſuffumigatio cum eo valet corruptōm matricis· et confert ſuffocationm eius qñ eſt ſiccum· In tacuino ſcribit̄ q̄ nabach compatur neſpilis et zaror quod eſt magis odoriferū neſpulis· et ita ſimilitudo eſt in ⁊tute qñ fructus agrifolij eſt ſtipticus ofortans ſtomacū et ſiūter compantur neſpilla et zaror

Nabati eſt regio vnde qñ repitur in aliqua mendicma intelligendū eſt de orientali a nabathia regione orientis que iacet inter iudeā et arabiam· Nabathei ſunt qui ſūt ex arabia cum termis ſyrie. Ouidius in li· methamorphoſeos eurꝰ ad auroram nabatheaq̄ regna receſſit

Nabat ara· eſt dictū planta

Nabati eſt qꝺ fit in ſeptētrionali parte

Nabet	·i· candi
Nabeti	idem quod ſupra
Nabes	·i· acorus

Nabit· i· potus quidā qui fit ex dactilis et ficubus ſiccis coctis in aqua ꝑ quocūq̄ fructu dulci

CAP· ·CCCCCLXj·

Achana ara· grece et latine ameos SERA· li· aggre· cap· nachana ſiue nanochach auct· dyaſ· quidam noīant ipſuꝝ pomū antomation· i· cimmū ethiopi· vez̄ nata cimini ethiopij ē alia a nata ameos· et eſt notum· ē nāq̄ ſemen fere ſimile cimmo ethiopio· niſi q̄ ē minꝰ eo mituz· et albius et durius· et in ſuo ſapore eſt de ſimilitudine ſaporis origani· et illud qꝺ eſt eligēdum ex eo eſt illud qꝺ eſt recens et mundum· Et idē auct· gal· Magis iuuatiuū quod eſt ex eo eſt ſemen eius· et in ſapore eius eſt amaritudo pauca et acuitas· et ⁊tus eius eſt q̄ calefacit et ſiccat in tercio gradu· Et idez auct· Aben meſuay dixit q̄ puocat vrinam et ſemē eſt bonū fe· antiquis et qñ eius decoctio ponitur ſupra punctura ſcorpionis aufert dolorē· et eſt bonū frigiditati ſtomaci et epatis· et aufert opilatōem et ſedat naueam et deſiccat humiditates ſtomaci et eſt bonū humiditati que eſt in pectore et mūdificat vias renum et veſice· et extrahit lapidē ex eis poſtq̄ fuerit factus et qñ fit ymimentū cum eo abſtergit morfeam et baras· et maxime cum medicis que ſunt ad hoc

Nachama	·i· menta
Nacham	quoddā animal eſt

CAP· ·CCCCCLXij·

Akala ara· latine palma· SERA· li· aggre· cap· nackala ſiue nachla diuiditur diui ſiomb⁹ multiſ· nā ſunt rami eius et ſuccus ramorum ipſoꝝ· et ciſſiliones eius et ſūmitates ipſius fine cacumme· et cortex cacumīnis eius et eſt kafri· et recens ex eo imaturum quod eſt ſicut agreſte Vue eſt balach· Idem auct· gal· Subſtācia ſuci ramoꝝ et ciſſilionum ⁊ ſūmitatis eſt cōpoſita ex ſuba aquoſa tepida et terrea frigida· ſed cortici ſūmitatis ſubſtācia eſt in ſe ipſa ſiccior et ī eſt in eo humiditas aliqua et ſapor totius arboris eſt ſtipticus ⁊tus eius eſt deſiccatiua· et confert vlceribus putridis· et ſtringit iuncturas· et ofert corruptiom corpis et oris ſtomaci applicata exterius· aut in potu ſumpta ſed ſedumactimas· i· nucleus ſiue os dactili qñq̄ cōburit̄ in olla ſicut alie medicine· et cum extractus fuerit ab igne extinguitur in vino et poſtea abluit̄ et ponitur loco tutie in collirijs q̄ ponutur in oculo· et ſi non cōburūtur prima vice cōburant̄ iteruz· et virtus eoꝝ eſt ſtiptica cōglutinatiua qñ miſcetur cum lardo ouem vlceribus q̄ fiunt in oculo ⁊ exitui oculi et caſui palpebraꝝ· et incarnat vlcera· Et idē auct. Aben meſuay ⁊tus ciſilionū ē frigida in fine primi grad⁹· et ſic· in medio eiuſdem· Confert acuitati ſanguis et colere· et ſtīngit ventrez· et nutrit nutrimēto pauco· et curat dolorem ſtomaci. Et idem auct· Rafis ciſilio ſedat fluxum ſanguis ⁊ tarde deſcendit a ſtomaci fundo· et ad eius deſcenſum iuuat zinziber conditum et facit ea que facit kafri· i· ſūmitas ramoꝝ palme vel cortex ſūmitatū eoꝝ· GAL· vij· ſimpha· cap· finix· arbor et ē palma· finix arbor· i· palma ſtiptica ptcipat virtute in oibus eius ptibus· Ramoꝝ igitur ſuccus auſter eſt ex aquoſa ſubſtācia tepida et terreſtri fri· oſiſtens ſimiliter aūt huius nature eſt et vocatur cenogefalos· i· cefalionus eſibilis exīs fructus vero eius et maxime dulcis non pauca ptcipat caliditate eſibilis aūt exīs ad multum puenit vſum nō ſolum extrīſecus appoſitus vbi oportare quid ⁊ ſiccare et cōgregare et denſare et cōſtrīngere indigemus ſed etiam aſſumptus vt cibus ſimul cum alijs et ipē per ſe quod vero vocatur alacer germen exīs molle palme eandē cuz cenogefalo habet ⁊tutem qꝺ vero eſt velut rectia eius ſtipticam ⁊tutez poſſidet· ſiccat aūt plus p̄dictis ceu et cōſiſtencia ſubſtācie ſiccius eis exiſtens· ⁊ minime ptcipans humiditate· Vnde multi in putridinalibus vlceribus eo vtūtur et in farmatijs colligētibus laxis articuloꝝ et epaticis· et ſtomaticis ⁊tutibus extrīſecus· Eſt aūt radix huiꝰ plante ſiccatiue īmoꝺaciter virtutis habēs q̄d

et ipa stipticitatis. Raby moyses cap. 8 palma cor palme auget spma. et iuuat ad coitū. Auerrois im suo colliget omnes ptes dactili stipticitatē hnt manifesta m sed fructus eiꝰ cum est maturus aliquā habet stipticitatē Cortices vo arboris pdicte maiorē habent stipticitatē aliquibus ptibus ipius pro fructu huiꝰ lege potab.

Nacue	.i. menta
Nachue	idem quod supra
Nachue anfi	.i. vsnee
Nadus	.i. fifimbrium
Nadus bothormarien	.i. ciclamen
Naduso	.i. alumen
Nafara	.i. igmis grecus
Naffara	.i. napta
Nafra	idem quod supra
Nagarif	.i. nux indica
Nagasmon	.i. pionea
Nagafur	.i. altea
Nakeal	.i. almea
Nakeali	idem quod supra
Nakre	.i. cormcula
Nalas	.i. antimonium
Nalafi	idem quod supra
Nalbas	.i. es vstum

CAp. CCCCCLXiij.

Alion vel halion ara. gre. et la. sparagus vel asparagus.

SERA. li. aggre. cap. Naliō aucgal. virtus eius prima est q̄ deficcat. sed non habet frigiditatē neq; caliditatem et abstergit et apit opilatōem epatis et renum et ꝓprie semen et radix. et curat dolorē dentiuz qz ficcat sine calefactōe et infrigidatione. Et idē auct. dyas. qñ elixatur vna ebullitōne q comeditē mollit ventrem. et ꝓuocat vrinā. et qñ coquitē radix eius et bibitur decoctio ipius ofert strāgurie et hyctericie et sciatice. et qñ coquitur in vino ofert decoctio eius morsui rutelle. et qñ ex decoctione eius fit collucio oris ofert dolori dētium. et semen eius qñ bibitur facit opatōes radicis. et 8z q elixatura eius occidit canes. et dicunt aliqui q qñ cornua arietuz sepeliunt̄ in terra nascunt̄ inde sparagi. Et idē auct. Abenmesuay. ꝓpriatas eius est remouere dolorē lūboz qui fit a fleg mate et ventofitate et dolorē colice qz mollit ventrē. et si homo vtitur eo multuz facit nauseam. GAL. sco de cibis cap. de aspago ait q; fūt diuretici modicū habētes nutrimēti et non bene digerunt̄. Et idem vj. fim. phar. cap. asparagus est absterfiue virtutis nō tamē calefacit manifeste neq; infrigidat et ideo tā renum q̄ epatis deopilatiuꝰ est et magis radices et semma q̄ herba. quim ecīā sanat dolorez dentium qm̄ fine calefactōne deficcat quorum egent maxime dentes

Nana	.i. menta
Nanasmon	.i. colofonia
Nanasar	.i. abrotanū
Nanegi	.colofonia
Nanen	.i. cimbalaria
Nanem	idem quod supra
Napazur	.i. fifimbrium

Napta. i. petroleū quod vocat̄ stercus demois
Napeos. i. finapis vel semen eius

CAp. CCCCCLXiiij.

Apellus est herba que facta est sicut elleborus niger cuius radix est ordinata ad modū retbis. est anthonomatice herba venenosa q ē ꝓprima pars aconiti. AVIC. li. sco cap. de napello. Napellus est herba q̄ est venenū pmtiosum et est in fimo caliditatis et ficcitatis. delet albaras imitū. et ofert lepre. Vnde est venenū destruens bibentē se Maior vero ipius pocio ē medietas. 3. vmꝰ et hec interficit et fūter minus. Et ex eo coturnices cibant̄ et non moriunt̄ Ex omnibꝰ ofectionibus diamuscus ei resistit. Et est alius qui vocat̄ napellus mopsis. et vult dicere napellus musq est quodda animal quod assimilatur muri quod morat̄ in radice napelli nascēs cum napello et qui cum eo appropinquat non crescit arbor et est tyriaca napelli et est maior eo et in eo sunt omnia iuuamēta que sunt in napello

Napeum	.i. napo
Napia	.i. napo l' napus
Napti	idem quod supra
Napo	.i. napus
Napon	idem quod supra
Naponti	idem quod supra

Napus vel napias caulis est quedaz spēs rape vt appareat si leges delien

Naragil	.i. nux idica magna
Nargil	idem quod supra

Narcha piscis est teste Alexādro. stupozifice nature qui mediante limo vel calamo reddit manuz piscatoris insensibilē inde narchoticū eme sumpefactiuum

Nare vgenebim	.i. genus bdellij
Narchesis	.i. stupor
Narfestica quid est	.l. mala musch
Narion	.i. vsnee
Narbisos	.i. narcisus

Narcisus quid est lege. l. basal alcit

Nardileon	.i. oleum de spica nardi
Nardimū	idem quod supra
Narti	.i. torpedo
Naron	.i. auena
Narchontica	.i. stupefaciēcia
Natkodes excaseos	.i. stupidus

Narkon est piscis stupefaciens et est torpedo

Narchosi	.i. stupor
Naru	.i. apium

Nardus scachium vel scacibos vel nardus indica est spica indica q̄ vocatur spica nardi. Na

dus fiſter quãdo ſimpliciter ponit ſpica indica
vel ſpica nardi intelligit pro qua lege ſimibel.
Nardus celtica quid eſt lege quod ſupra
Nardus romana qnid eſt lege quod ſupra
Nardus agreſtis ·i·aſarum
Nardus cretica ·i·ſaliunca
Nardus ruſticus ·i·aſarum
Nar ·i·igms
Naſarum ·i·aſarum
Na ſale ·i·mictorium naſi
Naſabor ·i·lutum comedens

CAp· ·CCCCCCLXV·

Aſtatimon hec vocauit Sera·na
bach Dyaſ·eſt quidã cortex indi=
cus odoris bom.et eſt ſimilis lanu
le ſiue corticibus eſt em̃ viſcide ca
lefaciens·miſcet demq timiamatibus et in anti
dotis·et acopis mittitur et calefactorijs quap
ptet medetur ſiſter vt calamꝰ aromaticꝰ et va
poratõm ſupponitur tarda ſtrictura matricis la
borantibus
Naſca eſt fungus arboris· et accipit denoiatio=
nem ab arbore in qua orit vt naſca nucis vel na
ſca pomi ꝛc.
Naſcale eſt qꝺ matrici imponitur ſimile ſuppoſi=
torio peſſaꝝ vero ſimile criſteri q̃uis pro naſca
li peſſariũ in libris antiquis ſepe inuematur
Naſir ·i·rubeus
Naſiri idem quod ſupra
Naſup ·i·polium montanũ
Naufirdus eſt quidã morbus qui oritur infanti=
bus quo difficulter et cuz ſonitu per nares ſpi
rant et reſpirant
Naſor eſt ſpecies cinamomi
Naſorep cimbalaria
Naſur ·i.abrotanm
Naſturtiũ quid eſt lege cardamus
Naſturtiũ texturꝝ quid le·quod ſupra
Naſturcium orientale quid eſt le·quod ſupra
Naſtnrtiũ ſilueſtre q̃d eſt le·leuiſticum
Naſturciũ aquaticũ quid eſt le·qꝺ ſupra
Naſturtiũ babilonicum·i.naſturciũ aquaticum

CAp· ·CCCCCLXVj·

Atarab ara·la· ſcorpio· SERA·
eſt animal venenoſũ oibus notum
POSSE·SERA·li·aggre·ca·
natarab·auct̃o·gal· Scorpio q̃
teritur et pomit ſupra locum morſure ipſius cõ
fert·et ſiſter ofert q̃ aſſatur et comedit·et cõ
fert eciã ſcõm q̃ diximus morſui vipre·et ofert
cinis eius cõbuſti lapidi renũ et veſice· Almã
ſor tractatu·viij·cap·de his q̃ fugant veneno=
ſa ſi ſuffumigetur domus ex ſcorpione omnes a
lij fugient·ſiſter ſi fumigetur domus ſulfure et
vngula aſini et galbani fugabunt ſcorpiones.
Oleum em̃ in foraminibus eorꝝ ſi fuſum fuerit nõ
inde vlterius exibunt ymo fugient· Et idem de
punctura ſcorpionũ eſt bibere pondus vnijꝰ au
rei cuz aqua aut vino ex radicibꝰ coloq̃ntide ſic
cis aut vnius aurei pondus ex medicamie de aſſa
cum vna·ʒ·vini et locum qui eſt ſupra punctu=
ram ſtringere et ex oleo de ben et aqua ca·em=
brocare et ſambacino in quo caſtoreũ et euforbi
um ofricata fuerint mungere atq cum eo locus
fortiſſime fricare·tyriaca q̃ valde ꝓficit ℞ ra=
dicum capparis abſinthij nabati ariſtologie gẽ
tiane ana equaliter cõfice cum melle·Dosis hujꝰ
in potu·ʒ·iij·Jtẽ confert tyriaca diateſſeron vt
vinum vetus et allia ei ad comedẽduz tribue at
q ex eis loco emplaſtri ſuppone locũ quoq aſſi
due cum igne calefaciat·ſi aũt febris ſupueniat
ſequẽti die flꝰoma et aqua ordei ei tribue et cu=
ſtodi ne acutam egritudinẽ incurrat·omnes pre
terea abſtineãt ab apij comeſtione vbi ſcorpio=
num multitudo fuerit·DYAS·cap·de ſcorpiõe
Scorpio montanus qñ teritur cruduſ et pomẽ
ſuper punctur̃ ſuam curat· Aſſatur et comedit̃
et facit hoc·ſed ſcorpiones marini qñ comedũ
tur et bibitur ius eorꝝ laxat colerã et cõfert a
que deſcẽdenti ad oculum et obſcuritati viſus·
AVJC·li·ij·cap·de ſcorpione oleũ ſcorpionuz
confert doloribus aurium valde
Natanacha ·i·menta
Natanatha quid eſt lege dicanacha
Natra ·i·poſterior ps oculi
Natis eſt ofectio q̃cunq facta ad formã nucis
Natiſi idem quod ſupra
Natiſen idem quod ſupra
Natiemigi ·i·colofoma
Nathis ·i·ferula
Nathicos idem quod ſupra
Natris·i·prema·Plinius Natris herba eſt cuius
folium euulſum preſi virus redolet
Natan ·i·vitrum
Nacron idem quod ſupra
Natrodiſia ·i·rubus
Nealis ·i·amomum
Neuliſac idem quod ſupra
Neufares ·i·antimonium
Neuron ·i·neruus
Neubatis ·i·ferula ſiluatica
Neufaſor ·i·artemiſia
Neufaſori idem quod ſupra
Nebefer ·i·pꝛoquiſtidos
Nebetar ·i.prema
Nebeflach ·i·pimpinella
Nebid ·i.vitrum
Nebidh idem quod ſupra
Nebidi idem quod ſupra
Necara ·i·amomum
Nectar ·i·claretum de vino
melle vel zucaro et ſpẽbus
Nectarium ·i·abrotanum
Necerton ·i·folium
Necremiſie ·i·ſemen peonie
Necreſis eſt genus mortificatiuũ alicuius par=

tis membri
Neda in regali dispositōne halp est confectio q̄
dam aromatica ad fumigandū que consueuit de
ferri ad nos trociscata in forma quadrangula=
ta oblonga
Nedidus ·i·neticus
Nediran ·i·auricula muris
Nediram idem quod supra
Nefelin est morbus ꝓhibens ortum capillorum
Nefelon est quoddā vlcus oculi
Nefolom idem quod supra
Nefre ·i·thit
Nefeli ·i·nubis
Nefele ·i·nubes
Nefrefis ·i·passio renum
Nefri ·i·renes
Nefosar ·i·peoma
Nefro carthar ·i·renibus apta confectio
Nefro ·i·renes
Negataf ·i·filuestris
Negrataf idem quod supra
Negratafi idem quod supra
Negen et chela ·i·gramen
Negefar ·i·opium
Negebroch ·i·cimbalaria
Negil ·i·gramen
Negili idem quod supra
Negisar ·i·ꝓpoquistides
Nema interpretatur comestio·et est grauius vi=
cium q̄ corrosio
Neman ara.exposuit trāslator Auic·q est filim
briū et in hoc eciam erranit ostantim9 Veritas
aūt est q ipsum est serpillum.Vnde cap·de ne
man Auic·cum cap. de serpillo apud dyas. idem
dicūt·q eciā per ℣era·apparet et per steffanum
eciā in sinonimis nemanū·i·serpillum·Item ali
bi de serpillo serpillum·i.nemanum
Nemana idem quod supra
Nemamema idem quod supra
Nemen ·i·fifimbrium
Nemanu ·i·zimziber
Nemebrese ·i·sorbilia
Nambesa idem quod supra
Nemertim ·i·vulpicula
Nemeiretim idem quod supra
Nemeri ·i·zimziber
Nemita ·i·ameg
Nemica idem quod supra
Nemis ·i·lenticula
Nemicha ·i·ameos
Nemiche idē quod supra

CAp. ·CCCCCLXVij·

Enufar latine arabice filofar gre
ce nimphea Sciendū q nenufar ē
duplicis generis vnus aquaticum
aliud terrenū·aquaticū ē nenufar
vel nimphea aquatica·vel cacabus veneris·vel
papauer palustre·vel aliga palustris hñs flo=
res albos similes lilio habētes in medio velut
crocum·terrena est que vocatur vngula caball=
ina faciens flores croceos vel tussilago vel ca=
meleucen grece et arabice vocat̄ phatanum vel
farfugium nascitur iuxta fluuium. ℣ERA.li·
aggre·cap·filofar i.nenufar est plāta que na=
scitur in paludib9 non curr̄ētibus habet folia si
milia foljs plante que ℣r primo nisi q̄ fūt mi
nora eis et longa pauꝛ cuius q̄dam ptes appa=
rent sub aqua et q̄dam super aquā·et in ombus
sunt folia multa·et habet ramos in vna radice e
grediētes et hz flores albos sices lilio cū pallidi
tate pauca hñs i medio velut crocū·et q̄n ꝑdu
cūt flores ei9 apparēt capita siīa malis aut capi
tib9 papaueris nigri in q̄bus semē ē nigꝛum ama
rū viscosū.et hz stipitē lenē nō grossum nigꝛuz
sicem stipiti herbe q̄ ℣r primo et habz radicē
magnā albam vel aspam habētem nodos· et a
liqua ex eis habet radicē nigram.Et idem auct.
gal.Vtus huius radicis et semis huius plante ē
virtus q̄ deficcat sine mordicatōne. et stringit
ventrem·Flos eius est frī.et hu·Et idez auct.al
basari est frī·in·ij·hu·in tercio··DYAS·cap.8
nenufare nenufar·i·nimphea et nascitur in aqs
stantibus vel locis cultis et aquosis folia habēs
similia cicorio sed minora et oblonga altum sup
aquam proferēs caput multa capita in a quam
hñs ex vna radice·flos est illi albus similis lilio
cum pauco palore semen habēs in medio croceū
sed cum floruerit caput rotondū efficitur sic ma
la matiana aut capita miconij nigri in quo semē
inuenit̄ latum et spissum in gustu argillosū ha
sta eius semis non grossa et nigra sicis cicorio ra
dix est illi nigra et aspa et nodosa que in autūp
no siccatur·POSSE·SERA·auct.gal.radix
eius et semen stringunt ventrem· Et idē auct·al
basari flos eius aufert vigilias euemētes a cali
ditate·Et idē auct·Rasis inducit somnū est frī.
et sedat dolorem et oleum eius est fortius oleo
violato·DYAS·radix eius sicca bibita cum vi
no ciliacis medetur splenē siccat cataplasmati
bus adhibita et in stomaco posita dolorē compe
scit bibita vesice dolorem mitigat macula cor=
poris detergit· Alopitias emēdat pice addita
oia similiter facere potest multū in sommis vidē
tibus bibita prodest tumorē testium tollit semē
eius assidue bibitū id facere nouit potui data at
q illimita corporib9 siīter habet virtutes. Jt ez
radix eius et semen vtutem habēt defic ccatiuaz
sine mordicatōne et ideo reuma ventris reꝑmit
semen vero eius potui datum reprimit semmis
fluxum si plus a rōne fluat que aūt albam radicē
habet fortior est virtute et bibitur cum vino ni=
gro nam stiptice pticipat et aliq̄d proiectorie v
tutis ita vt aluū sanet īfusa et allopitiā cū pice
liq̄da curat·Auic·8 viribus cordis ait q̄ oportet
cor·GAL·vi·sim·phar·cap·8 tussilagie bilbiū
siue tussilago et est vngula caballina vel nenu=
far terrenum vel farfana noiatur autē tussilago
eo q̄ tussibus et orthonoicis cōferens creditur

si quis sumens folia sicca vel radicē sup prunas fumigans inspiret confurgentem fumuz Est autem mediocriter acre quare et rūpere fine dolore creditur vniuersa apāta que in torace viridia vero folia et flores flegmonem patientia mēbra cum difficultate digestionis exterius cataplāta iuuant ꝓpter amissionem aquose humiditatis cuius omnia viridia et tenera hec quidez magis illa vero minus ꝑticipant sicca vero folia lilij actionis sunt virtutis vt cōpetant flōnem pacientibꝫ. Auic. li. secundo cap. de nenufare syrupus eius lenit ventrem et cōfert fe. estatis et est vehemētis extinctionis

Nenuchia	.i. ameos
Nenucha	idem quod supra
Nenuca	idē quod supra
Nenuche	idem quod supra
Nenrus	.i. coctus
Nepita	.i. calamentum
Nepitthefendemis	idem quod supra
Nepit	idem quod supra

CAp. .CCCCCLXViij.

Eregil ara. latine nux indica et est nux magna. SERA. li. aggre. ca. neregil. et est palma insule que ē in mari arm. et in partibus insularum zing. Et dr q neregil est palma de mochol et iste insule noiantur dabget. et ab eis deferuntur dabig. et ē neregil. Vltima vero istaꝝ insularum est sarandib azaran. Et idem auct. gal. in libro de cibis nux indica est ca. in. ij. gradu. humprimo. Et idem Sera. signū humiditatis eiꝰ est q cito corrūpitur et ipsa est grosse et grauis substācie nisi qz ipsa non est mali chimi. optet q caueatur ab ea q̄ non est recens. et bona q̄ est multe albedinis in carne sua. et in qua est aqua dulcis bona. et illa aqua q̄ est intra ipam est signū sue recencie. et debet excoriari illud quod ē album ex ea exīs exterius. qz iste cortex est durꝰ grauis stomacho longinquus a digestione. q si aliunde digeritur nō inuenit corpus in eo aliud nisi nutrimētum modicū. q ipsa quidē nux comedit cum zucaro tabarzet. aut cum pendrijs albis. et ꝓprie ab eis qui sunt calefac.. flegmatici vero cum pauco melle et colerici non vtant ea et fumāt eam flegmatici in ieiumo. et expectent donec descēdat a stomacho et post comedāt. q qñ ipsa vetera scit expellit ascarides sua ꝓprietate et oleum eius vetustū ofert ventositatibꝰ lūbrorum et doloribus genuum. et emoroidibꝰ q̄ fiunt a flegmate qñ bibitur. et qñ limiē exterius maxime admisc̄etur cum oleo nucleoꝝ ꝑ ficorum qñ admīstratur de vno quoq illoꝝ. 3. j. aut aureus. j. Oleum vero eius q̄ noua est ofert flegmaticis et est melioris chimi q̄ butirum vaccinum vel ouinū. qz non pungit stomacū sicut faē butirum vaccinū vel ouinū nec mollificat eum. Oleum vo eius ofert vesice. IO. MES. tracta tu de oleis. Oleum eius cōfert dolori neruoꝝ et lenit pectus et pulmonē. clarificat vocem et impinguat et addit in sp mate. AVIC. li. ij. cap. de nuce indica. Dicit q augmētat coitum. et cū antiquat comesta ascarides et vermes necat.

Nere. i. arbor cerasi siluestris de cuius cortice sophisticatur Cassia lignea lege machialeb	
Nereon	.i. affodillus
Neremisk	.i. semē rose afimi
Neresmich. i. rosa afirā flos eius et cortices similantur maci. sed minus rubeus et est aromaticus declinans ad caliditatem et habet paꝝ puncticitatis et appropinquāt in virtute neriden. Auic.	
Neresmik	idem quod supra
Neremusca	idem quod supra
Nersesem	.i. virga pastoris
Neriden. i. spica romana vel celtica	
Neriden ortensis	idem quod supra

CAp. .CCCCCLXix.

Erion gre. aut neredendron aut rododasnes ara. adelpha latine oleander vel landrum. DYAS. capi. nereon frutex est oībus nota. folia habet similia amigdalis sed maiora et pinguiora. et florem rodo similē. semen etiā parēs sicut cornu veluti lanam demtus bñs similē iacincto Radix est illi oblonga et angusta gustu salsa nascitur locis aquosis et maritimis. AVIC. li. ij. cap. de oleandro. Oleander alia est siluestris et alia est fluuialis. siluestris vero habet folia portulace similia. sed sunt strictiora. et eiꝰ tyrsi sūt longi expansi sup terram. et apud folia sunt spine. et nascitur in desertis domibꝰ. fluuialis aūt oritur in ripis fluuioꝝ cuius tyrsi a terra eleuantur et spine eius sunt occulte et folia eius sunt sic folia salicis. et folia amigdali. et est saporis valde amari. sup̄ior cutis eius q flos eiꝰ est sicut rosa rubea bonus valde. et sup ipsum egredit̄ qdam simile pilis. et eius fructus est durus plenꝰ asper. q intus est res sicut lana. est ca. in. iij. sic. in. ij. POSSE. DYAS. virtus est illi mortifera. ssam comesta ab animalibus mortē infert. sed homini remedium est salutis. maxime cum vino q ruta bibita morsibus venenatis occurrit. pecora minuta si odore eius tacta fuerint moriuntur. AVIC. interficit pulices et vermes terrenos. succus foliorꝝ eius valet scabiei. et excoriatōni. et ofert dolori dorsi antiquo more emplastri. et flos eius facit sternutatōem. et est venenū hoibus et bestijs. vere confert cum bibit̄ cum vino decocto cum ruta et potatur et liberat a veneis vermium venenosorꝝ. ego tñ dico q hoc est timorosum. et ipsa et eius flos est venenū hoibus et bestijs et cambus. Vere tñ confert quādo bibitur cum vino decocto cum ruta sedm q dicitur GAL. vij. sim. phar. cap. rododasnes. i. landrū vel nerion nota est ommbꝰ fruter. cataplasma ta diaforetice vtutis est. intra corpꝰ vero sūpta

pnciosa est non solum hominib9 sed pluribus bestiaz.scom complexionē tercij est gradus ca
lefa cientiū incipiētis.primi vero siccantium
Nermis .i.rosa camina
Neroscus .i.bellum
Nerosarch idem quod supra
Nerodendron .i.nerion
Nesa .i.amidum
Nessa idem quod supra
Nesar .i.filipendula
Neserim .i.rosa siluestris
Nesen .i.arbor tremula
Nesesor .i.amilum
Nessescertigi idem
Nessen idem
Nessefregum idem qđ supra
Nesseseugi idem
Neseon .i.centaurea maior
Nesim .i.rosa semi
Nesirem idem quod supra
Nespillum debet dicere mespillum pro quo lege
zaror
Nesrin albam .i.nesim
Nethalim .i.epithimū
Nethalimi idem quod supra
Netabron .i.mandragora
Netiuca .i.ameg
Neticus.i.apa ex genere apātum accidentiū in
carnib9 mollibus et ꝓprie in glandulosis locis.
et noiatur nascentia cutis
Nezemus .i.maiorana
Nezemuzi idem quod supra
Nezezaroe .i.zaror
Niata .i.aqua
Niati idem quod supra
Niafor .i.bdellium
Nicabrius.i.passio qua pacies in die non videt
sed in nocte
Nictabri idem quod supra
Nice .i.amidum
Niche idem quod supra
Nicte idem quod supra
Nicteris .i.vespertilio
Niciflos .i.vrēonica
Nicties .i.nix
Nichim .i.laudius
Nictilopa.i.vt euanescat visus in nocte et vide
at in die et debilitetur in fine diei.s.p9 solis oc
casum
Nidens .i.viridis
Nidesim .i.almea
Nidesim idem quod supra
Nidius .i.landrum
Nidisaf .i.melllilotum
Nidisso idem quod supra
Nidus yrundinū notū est pro quo lege gi
Nidulaz .i.asarum
Nidrus .i.landrum
Nigado .i.paritaria
Nigrado idem quod supra
Nigrato idem quod supra
Nigra vena.i.vena media que matrix dr
Nigen .i.radix coralli
Nigem idem quod supra
Nigella quid est lege caruum
Nigith .i.indicus
Nigithi idem quod supra
Nigri est nomen cuiusdā serpentis
Nigumer .i.fiseleos
Nigrūgeron.i.album sicut vitrum
Nigrūgeromi idem quod supra
Nileos est qđam radix que multū assimilatur ga
lange.cuius plantā ab autoribus non inuem fi
guratā sed est spēs iunci
Nileus.i.oleū mellinū cum vini tercia parte

CAP. CCCCCLXX.

Nleg arabice grece nesme vel cha
er vel alden latine indicus.
SERA.li.aggre.cap.nileg auc.
dyas.est de ipso domesticus et fil
uestris.Et domestic9 est ille quo tinctores vtū
tur.cuius folium est file folio plantaginis. nisi
quia est magis viscosum et fortioris nigredinis
et hz stipitē longitudis brachij vn9. Sz agre
stis assimilat domestico nisi qz foliū eius est ma
ius simile folio lactuce.et habet ramulos lōgos
plures graciles cum multis ramusculis quorum
color tendit ad rubedinē.et in fūmitatib9 ramo
rum sunt vaginule multe similes linguis.et ē in
eis semen et habet florem paruum subtilem.Et
idē auct.gal.Domesticus est ille quo vtunt tin
ctores.sapor eius est amarus stiptic9.et virtus
eius est q̄ deficcat fortiter sine acumine.Et idez
auct.aloesme.Est arbustū puluerulentū eleuat
qz cum stipite suo longitudine vnius brachij.et
habet germina ramoz. In fūmitate sua ē flos
ficut flos coriandri.et siccatur et teritur et pon
tur cum alkanna.Dicūt q̄dam q̄ adhlem est ar
bor nil.et chatis et nesme fūt idem.Et idē auc.
ysaac benaram alchat et nesme sunt idem. et est
halhac q est plāta hñs folium longū plus q̄ fo
lium salicis.et assimilat folio faseoli colozis qua
si aurei(s) maius est.et est ca.et fic.q stipticū
POSSE.SERA.auct.gal. Virtus eius incar
nat et resoluit et conglutinat vlcera q̄ sunt in
corpibus duris.etiā si fuerint in capitib9 muscu
loz et abscindit fluxum sanguinis et dissoluit.
et minuit apāta mollia.et ofert vlceribus putri
dis et corrosiuis.Idem auct.dyas.emplastrum
cum folijs eius ofert apātibus et vlceribus.
Nam in p̄ncipio ipsoz cōglutinat ea sua calidi
tate.et abscindit fluxū sanguinis.et curat fozi
micam et herisipillaz.et agrestis fortioris est v
tutis et ofert splenecticis qñ bibitur.et fit ēpla
strum cum eo et iuuat plus q̄ primus
Nileos .i.indicum
Nylon dyarodon.i.rosa viridis purgata
Nilofar .i.nenufar

Nis. i. indicum et est fucus plante fili volubili cuius semen intra laxatiua ponitur
Nima herba est scom plinium tribus foliis longis intubateis. i. filibus intubo
Nime .i. vsnee
Nimfea. i. nenufar. Ego vidi in stagnis ipm duplici flore albo. s. croceo seu citrino quem luteū vocat Plin9. et ipa est magis odorifera qp alba
Nimicula quid est lege zados
Nimifi .i. mustela
Nimfili idem quod supra
Nimfon vel monfon apud dyas. est filex
Nimsar .i. cimbalaria
Nipifal .i. aspaltum
Nipifali idem quod supra
Nipis .i. arbor sorde
Nisapo .i. lucum comedēdū
Nisa .i. miseos
Nisar idem quod supra
Nisu .i. miseos
Nisulf .i. almea
Nisur idē quod supra
Nitiflos .i. flos aneti
Nitisulfur .i. acatia
Nitre .i. folium
Nithosechis .i. venter meruli
Nithosethis idem quod supra
Nitroflos .i. afromitrum
Nitufal .i. artemicum
Nitu .i. bedeguar
Nitrum quid est lege baurach
Nisa .i. sebesten
Nirar .i. cerasum maciaz
Nix est aqua cōgelata est mala sembus et eis in quibus generantur humores fri. Auic.
Noag vocant gre. costas molles inferiores
Noas .i. es
Noaes idem quod supra
Noa chasachaman est qdaz herba nascens in cāpo pilosa et dura qua caremus
Nois. i. racio vel intellectus
Noisi idem quod supra
Noi .i. nucleus dactili
Nocale .i. furfur
Nochale idem quod supra
Nockale idem quod supra
Nocha .i. flomos
Nochifar .i. pulegium
Nochifari idem quod supra
Nocticorax .i. bubones aues
Noctilopa .i. michilopa
Nodach. i. pulueres et vnguenta
Nodar .i. antimonium
Nodalfar .i. apium risus
Nomas est vlcus oculi putruosum cōtentum et tumore et sordibus. qdam dicunt qp sunt comestiones cancrose
Nome .i. satirion
Nomerac .i. almea
Nomerati idem quod supra
Nora .i. calx
Norasar .i. muscata
Noralifor .i. proma
Nosadar .i. sal armoniacum
Noscader idem quod supra
Nosfalef .i. mustellina
Noticos mileos. i. spinalis medulla
Nocticora .i. nocticorax
Noumaticam .i. rubeum
Nouisarch .i. psillium
Noualasar .i. sticados
Nubastis .i. stafisagria
Nubasuf .i. centaurea
Nuber .i. vsnee
Nucaria .i. nux muscata
Nuca. i. posterior pars capitis
Nucrati. i. locus vbi collum craneo iungitur
Nucesar .i. nux sarcha
Nuesarch idem qmod supra
Nucleus scom quosdam qñ simpliciter ponitur pro nucleo pmi intelligitur. quidam dicunt pro nucleo oliue. sed im. ij. canone Auic. de nucleo dactili intellexit
Nuda .i. mutha
Nudalep .i. stimcus
Nudalepi idem
Nudeac liquor est
Nudokalip .i. os mundi
Nodolf .i. ceterac
Nugaselitis quid est lege elitis
Nugaselimi idem
Nugasar .i. antimonium

CAP. .CCCCCLXXj.

Vnie arabice vel mestratir misseri. grece serpillum vel herpillum latine serapullum. SERA. li. agre. cap. numir auct. dyasc. est de eo domesticum et silueſtre. sed domesticū ē plāta inclinata sup faciem terre iacens. et quod de ea tangit terram infigit in terra radices. et habet folia et ramos similia foliis a ramis origani nisi qz sunt albiores. et in odore suo est aliquantulum ex odore maiorane. et vtuntur ea multi in cibis. et noiant eā multi arclas et arclanen. sed silueſtre ex eo noiatur ragis quod non inclinatur sicut aliud sup terrā in ortu suo. ymo stat erectū et habet ramos suos subtiles lignosos adeo qp possumus facere ex eis licinia ad lumen accendēdum. et ramuli sunt longi circa palmū plem foliis rute siibus. nisi qz sunt strictiora et longiora et duriora foliis rute et flores acuti saporis a odoris bom p singulos ramos distinctos cuius color est in sūmitate eius purpureus. et habz radices in quibus non est iuuamētum. nascitur in rupibus et in locis lapidosis. et est fortius et calidius domestico. et admiscetur in medicinis Et est alia spēs agrestis vel silueſtris. et est sisnabarion. nascitur in locis habitabilib9 a domesti

cis· et est similis mẽte nisi q; sunt ei folia latiora ꝙ mente· et meliorem odorem habẽtia· Et idem auct. gal. substãcia eius est subtilis· et ẏtus ei⁹ est que calefacit et deficcat in ·iij· gradu· Plinius cap. de serpillo· Serpillum idem est qđ herpillum· qñq; sumitur pro poligonia vt in alexandro de dolore capitis ex causa calida· Et ꝺr serpillum q; super terram serpit. Et est aliud filuestre aliud domesticum. Domesticũ ramos diffundit super terram. siluestre in longum crescit et altum· ꝺyaſ· cap· de serpillo siue vt latini dicer erraticũ herba est humilis et super terram repens cum foliis atq; ramis origano similibus alibioribus tñ· sansuci odorẽ fingẽtibus· et eius spẽs sunt due. vna ortualis siuevsualis que in cãpis lapidosis crescit· alia agrestis que non p terram serpit sed recte atq; stipitis positione erigit̃ cum ramulis tenuibus atq; orrentib⁹ in longitudine bipalmis cum foliis paruis rute similibus ꝫ angustioribus et longioribꝰ cuius hasta similis est sarmẽto· Florem odoris suaui hñs in oĩbus virgis ostitutũ et in sũmitate purpureum et linguam remordẽtem et gustu viscidũ· radix eius mutilis est· nascitur locis saxosis· Est aũt vehemẽcior et calidior ea q̃ est vsualis que ideo accepit nomen herpillũ q; greci herpete repere dicunt q; ambulat· ſam fructus huius plurimum ambulat fructificãdo· AVIC· li· ij· cap. mescatramisir· Mescatramisir siue mescarrasir ẽ cuius stipites sũt similes ascebesabram ficco· Ex quo non assumit̃ in pncipio cibi sapor plurimꝰ neq; odor· Deinde succedũt amaritudo et acuitas q ẽ diuersaꝝ spẽꝝ· Et vna est debilior alia· est ca· et sic· ꝓuemens ad terciũ· POSSE· SERA· auct· dyaſ· ꝓuocat menstrua qñ sumitur in potu et vrinam· et ofert tortionib⁹ ventris· et attritionibus musculoꝝ· et sũmitatum eoꝝ· et apatibus epatis calidis· et est bonũ ortra nocumẽta venenoꝝ qñ bibitur· et fit emplastꝝ cum eo super morsum· Et qñ coquitur cum aceto et admiscetur ei oleũ ro· et proicitur sup caput sedat sodam· et est ouemens ꝓprie litargie et carabito Et qñ sumitur in potu ex eo cum aceto· ʒ· iij· sedat vomitũ sanguinis· Et idẽ auct· gal· semen eius est fiſiter calefactiuũ et ideo quidẽ exhibẽt illud in potu hñtibus syncopim et tortiones i vino. Et idem auct· dyaſ· habet ẏtutem calefactiuam· qñ semen eiꝰ bibit̃ cũ vino q ofert distillationi vrine et lapidi· et tortionib⁹ ventris et syncopi· et fit emplastrũ cum eo ad punctura apũ et qñ sumitur in potu sedat vomitũ· Et idẽ auc· mesuay Apit opilatones viaꝝ· et habet ẏtutẽ ofortandi multũ in punctura· ꝺyaſ· ẏtutem habet ostrictiuã siue redarguentẽ menstruis imperat· vrinaz ꝓuocat· bibitũ tortiones et oquasſatones vtiliter curat· tumorẽ epatis cõpescit· morsibus venenatis occurrit· bibitũ q impoſitũ id prestat· dolorem capitis cum aceto coctũ oleo addito compescit maxime litargicis et freneticis adhibitus prodest· nauseam prouocat·

Item emoptoicis medeti ʒ· iiij· cuz aceto datis· GAL· vi· sim· phar· cap. de serpillo noiant ip̃m multi susubar· sapor eius est fortior acutus et ẏtus eius est ca· subtiliatiua et resolutiua· et ꝓ uocat vrinã· et mẽstrua· AVIC· qñ pascunt eũ pecudes facit emulgere sanguinẽ q excusat a calamento· ymo fortius est eo plurimũ et extrahit humiditates viscosas a pectore et pulmone· Sirupus eius ofert cõturbationi et nausee· ꝓuocat mẽstrua fortiter et vrinam

CAP· ·CCCCCLXXiij·

Vsador ara· grece vulsadar· latine vero sal armoniacus· SERA· sal armoniacus est albus et rubeus et extrahitur ex lapidibus claris duris· et est salsus mordicatiuꝰ multum· deferẽ ex corrasem· et sunt eius colores multi· ſam est ex eo niger et puluerulentus· et albus clarus sicut cristallus et est melior· q est ille qui ingreditur in medicinis· et est calidus et sic· in· iij· gradu· POSSE· SERA Est absterſiuꝰ humoꝝ grossorum· et abstergit et lauat· q ofert casui vuule et squinantie· et diminuit albedinẽ oculi seu pannum eius·

Muscadar	idem quod supra
Mutida	·i· amigdala
Mutifar	·i· cimbalaria
Mutifari	idem
Mutum	·i· motum
Mutrũscemus	·i· stella terre
Mutrusar	·i· antimonium

CAP· ·CCCCCLXXiij·

Vx vsualis latine ara· leuz alexandrie· gre· carea basilica vel karia· et est nux vsualis qua coĩter vtimñ ad edendum· Sciendũ q; nucis multa sunt genera· sed qñ simpliciter pomẽ provsu ali· intelligitur· POSSE· ꝺyaſ· cap· 8 nuce ſux si mãducata fuerit ea costomaca est indigestibilis et coleram nutrit· dolorem capitis cõmouet· tussientib⁹ ortraria est· a ieiunis comesta nauseam ꝓuocat· venenis ortraria est si comesta fuerit· Sumpta cum caricis lũbricos latos excludit· cataplasmatib⁹ adhibita tumores mãmarum compescit· luxatõmibus cum melle q ruta bene adhibetur· cum cepula melle et sale· morsum hoĩs et cams ad samtatẽ perducit· tunsa cuz corio et in vmbilico posita tortionibus medetur· corium eius cõbustũ tritum cum oleo et vino capillos infantib⁹ munctũ· bonos reddit· allopicias limpidat vel emendat· mẽstrua suspẽdit si caro ipsius cõbusta cum aqua bibita fuerit· Veteres aũt nuces carnes eaꝝ cataplasmatib⁹ adhibite cancros et carbũculos tollunt egilopas limpidant· et si caro masticata et impoſita fuerit· fit etiam ex ipsa oleum si tunsa et expressa fu

erit·virides autem nuces cacostomace sunt que si oleo mixte fuerint eius acrotē tempat·et liuores corpis tollunt·Arbor nucaria habz in foljs hoc vel cinis stipitum·nucis aūt viridis cortex tursa et pressa et suco qui ejcitur cocto cum melle vt solet fieri de moris ad oris vicia bonū est. et vocatur dyacareon·Item cortex nucis siccata et vsta leptomeris et deiccatiua sine mordicatōne fit medicina·GAL.vj·sim.pha·cap·caria caria vel carea·i·nux arbor habet quidez quid in pullulatōnibus et frondibus stipticum euidens·plurimū aūt in nucis cortice recenti et sicco·Vtuntur aūt eo pterea et tinctores. nō aūt exp̄mentes eos·et succum sūter succo mororum et ruborū coquētes cum melle·stomatico vtunt farmaco et etiā ad alia vniuersa in q̄bus sūt cōgrui predicti succi·Nunc vero ipsius aliud q̄dez est esibile aliud oleagmosū et subtilium partiū. quo circa et succi fit faciliter· et magis quidem fit tale q̄tumcūq; repositū diu manet·oleum nāq; exprimere est possibile ex eo antiquato·Nux aūt diaforetica sufficiēter fit·Vnde quidā cum ea cācrenas et carbūculos et egilopas sanant.
Nuidā aūt et ad neruos vulneratos vtūtur ea·Recens aūt dum est habet quid et stiptice qualitatis·que vero incōpleta sunt adhuc et nondū sicca similiter et alijs fructibus quicūq; sunt virides plena est humiditate semidigesta· Cortex aūt eius siccus vstus subtiliū ptium fit exiccatiuum·et imordax farmacū·Est aūt q aliud genꝰ cariarū·i·nucum puarum que vtiq; et pontice nuncupanē·et sunt auellane pro q̄bus le·nux auellana·AVIC·li·ij·cap·de nuce ca·est in·iij·sic·in p̄ncipio secundi gradus·et in ipsa est huiditas q̄ deletur cum antiquatē·et mixta est nuci stipticitas plurima·et folia et cortex ipsius oia sunt ostringentia fluxū sangumis·Et eius cortex adustus et deiccatiuus sine mordicatōne.
Oleum vero vetuste est sicut oleum vetus· et abstersio antique est fortis·Ex recētibꝰ fit emplastruz sup vestigia p̄cussionis· masticata medulla eius pomē sup apostema melancolicū et vlcerosum et confert eius gūma vlceribus calidis spersa sup ea·et in emplastris cum m[illegible] a ruta ofert torsiom neruoz·facit sodam· et distillatē succus foliorz tepidus in aurē et ofert sanies in aure·dicit alcaus q ipsa grauat linguā et ē faciens bothor in aure·eius oleum cōfert herpeti estiomeno·et herisipille·et fistulis in ptibus oculi·succus cortcis eius et rob eius p̄hibent p̄ focatōem et nocēt tussi· et oleum antiquaz facē venire dolorē gutturis·et ex oibus quidem spēbus nucis dixit alcaus fieri emplastz mamille apostemose·et p̄prie ex regali magna·est difficilis digestionis et mala stomaco·sed nutrita a recens est melior stomaco·et minoris nocumēti et illud q̄ frangitur a duobus corticibus suis.
Et nux quidā nutrita cum melle cōfert stomaco frigido Dico aūt q nux non est conueniens nisi stomaco frigido tm̄·facit bothor·et sedat dolorem ventris pungitiuū·a retinet precipue frixa et eius cortex retinet fluxū sanguinis mēstrui·q que nutrita est confert rembus frigidis valde. a cinis corticis eius prohibet menstrua bibitus cum vino et suppositus a q̄ comeditur nutrita soluit·multus vero ficus eius educit vermes puos et ascarides·et est ex eis que cōferunt orbo. et cum ficubus et ruta est medicamē oibus venenis·et ex ea cum cepe et sale fit emplastrū sup morsum canis rabiosi et reliquoz·Rabymoyses si multū ex eis comedantur gñatur retentio verboz·et ideo non dantur pueris et cicius digeritur nuticulis·Auerrois in suo colligz cap· de nuce·Nuces ca·a sic·sunt que multū comeste faciūt paralisim lingue·et p̄uocant vomitum· et laxant ventrem·et comeste cuz caricis obstāt veneno·bone sunt tpe magis frigoris

Nuxkeden	quid est le·lanceden
Nuxheden	idem quod supra
Nuxeden	idem
Nux mitisc̄ata	·i·nux muscata
Nux indica	·i·magna que ab india venit pro quo le·neregil
Nux pontica	·i·nux auellana
Nux parua	idem
Nux methi	·i·alexandrina
Nux carea basilica	·i·auellana
Nux basilica	·i·vsualis
Nux lecto carica	idem quod supra
Nux regalis	·i·nux indica
Nux romana	quid est le·electz
Nux gallica	idem qꝺ supra

Nux sarta·i·nux egipcia que est magna habens semina intus in cauibus ordinatis sicut est ordinatio seminum in pomo nigelle·et semina eius vocantur grana paradisi vel melikeda vel mela egyptia sunt illa semina odorifera et minutū acuta mordicancia linguam vt piper·

Nux egiptia	idem quod supra
Nux alexandrina	·i·nux vsualis
Nux perfica	idem

Nux cipressi ommibꝰ est nota·et fit ex ea vin auicennam emplastrum rupture·
Nux tamarisci vel tamaricis est fructus tamarisci AVIC· vocat ipsū alkan mezok vel kemeziz ē equalis in caliditate aut est in principio primi abscindit fluxū sangumis· et colluciō oris ex eo et aceto remouet dolorē dentium
Nux mirist̄ica est nux muscata nam miristicū grece·i·odoriferum latine
Nux cardismiristica idem est

CAP. CCCCCLXXiij·

Vx muscata latine ara·ieuzbaue·
SERA·li·aggre·cap·ieuzbaue·
Ieuzbaue·i·nux muscata et affertē de india·Et idem auct·ysaac meliores sunt ex eis rubee pingues graues·et deteriores nigre leues et ficce·sūt ca·et sic·POSSE·

strmgit ventrem et aromatizat stomacū. et odorem eius facit bonum· aufert fūpfluitates a stomaco et digerit cibum· et expellit ventositates et corroborat stomacū· et epar· et ofert lentigini faciei· et serpigim· et extenuat splenē· a mollit apāta dura epatis· a natura eius est sicut natura gariofilez· et est ca· et sic· in secundo gradu bona est stomaco et epati frigido· et cōfert debilitate eorum

CAP· ·CCCCCLXXV·

Vx auellana latine arabice ieuz agileuz oibus est nō. GAL· vij· simphar· de nucibus· Est aūt et aliud genus cariaz et nucum puarum q̄ vtiq; et pontice nūcupātur ampliori ptcipantes terrestri suba quocirca et magis austera cuz gustatur ipsa planta et fructus et cortex apparz in alijs vero fūs existit magne nuci quevocatur ab aliq̄bus basilica· nūcupatur aūt et hec parua nux a pluribus leptocariū vel auellan·

POSSE· DYAS· Auellane in cibo sumpte dolorem capitis mcutiūt· stomacū mflatione distēdunt· corpori sano pinguedinē oferunt· ficce in vase ictili ostitute distillatōmbus mitigā dis vtilime offerūtur· trite ex aqua mulsa potateq; vetustissime tussis molestiā sedant· Alij tritas cum passo bibendas dederūt ad pulmonis a iecoris vicia sananda· Multi tritas cum pipere miscuerūt cum vino ꝓpinatas otra catarruz et tormēta ventris et vrine distillantis angustias valere senserūt cum axungia vel adipe vrsina o trite a allopitijs limite capillis damna restituūt dicunt aliqui coria eius cū oleo trita oculos gattineos munda mficere et capillos· hanc multi leptocariā vocant· cacostomatica est q̄ si assata fuerit a cum pipere bibita cataron maturescere facit· et tota cōbusta et axungie mixta vt supi⁹ scriptum est facit· IO· MES· cap· de oleis· Oleum eius valet otra dolorem arteticū et neruoz· AVIC·· li· ij· cap· auellana· Auellana nutribilior est nuce qm̄ est magis solida et mīus vnctuosa· et tardioris digestionis· decliuis est ad caliditatē quandā et siccitatē paruaz· gñatur ex ea colera et in ipsa est stipticitas maior q̄ in nuce· et in ipsa est mflatio et gñat ventositatē in ventre inferiore· et q⁸ ex ea adustum est tingit capillos· facit sodam· et assatur et comedit cū pauco pipe et maturat corizaze ysa· inquit auellana in cerebro facit augmētū· Extimauerūt quidaz q̄ ipsa illimita sup verticem puerorz varios habentiū oculos delet varietatē· comeditur cum aqua mellis et cōfert tussi antique· et adiuuat ad spuendū· Est tarde digestionis· et excitat vomituz· et est tardioris digestionis q̄ nux· Eius cortex est stipticus et ostringit ventrem et cōfert venenis et morsib⁹ et ꝓprie cum ficubus et ruta et punctura scorpionis

CAP· ·CCCCCLXXVi·

Vx vomica est fructus fe8i spēi timalli carficeti per dyas secūdum quosdā vocatur castanea mdica SERA· li· aggre· cap· ieuz alkei auct· habix facit vomere fortiter· color eius est inter glaucedinē et albedinē et est maior auellana pax· et sunt in ea nodi· POSSE· Quando accipitur de cortice eius et teritur a cribaē et accipitur de ipso· z· ij· cum duob⁹ aureis amisti triti aut semine femculi et cōficitur cum melle sufficienti et bibitur cum aqua ca· mouet vomituz· et expellit supfluitates colericas et flegmaticas·

Nux agrestis ·i. pringus

Nux integra est pond⁹ ponderās summet· xiij·

CAP· ·CCCCCLXXVij·

Vx methel latie· sed ara· ieuz methel· SERA· li· aggr· et cap· ieuz methel vachie· bona bachariche idem sunt· et sunt nux methel· et ē fructus similis nuci vomice· et semē eius est simile semini mandragore· et cortex eius est asper· et sapor eius est delectabilis· et vnduosus· et virtus est fri· in quarto gradu· POSSE· si detur de ea in potu vna kirat cum vino mebriat ebrietate forti sed si dentur duo aurei cuz eo statim occidit· Et idem auct· Rasis· Ieuz methel ē narcotica et fortasse occidit et opilat a facit euomere et si detur de ea quātitas· z· ß· mebriat ebrietate forti et oportet q̄ sumens eam sumat butirum caliduz et ponātur extremitates eius in aqua calida et fiat q̄ euomat satis et curetur cura illius qui sumpsit mandragorā· AVIC· li ij· facit fubet et est mala cerebro et pondus damech· i· ex ea mebriat est inimica cordi· z· j· ex ea est venenū diei sue·

SEQVITVR · DE · O·

Ac ·i. salamandra

Oacion ·i· Filipendula

Oabelchara ·i· cucurbita

Oasaragu· i· vga pastoris

Oasatar ·i· origanum

Oamfarion ·i· gramen

Oamenen ·i· fimbrium

CAP· CCCCCLxxviij·

Emps ara· grece erob latine cicer SERA· li· aggre· cap· oemps· auc· gal· Oemps· j· cicer Et ex eis sunt alba et ex eis sunt nigra· Et ē

alia spēs que dicitur kersenne et sunt rubea·et cicera assimilātur orobo et migruz noiaē teres. Virtus est ei ca·cuz humiditate pauca sed folia cicerum agrestium sunt similia folijs domestico rum·Verum grana eoꝝ diuersa sunt ab illis·et cōferunt ad ea que conferūt domestica. sapor eoruz est amarior et virtus eorum ē calidior et ficcior et fortior domestica im oibus·POSSE. GALvij·fim·phar·ca·8 cicere·Cicer legumē inflatum faciens ventrez lactis et spermatis ge neratiuū. et ꝓuocat menstrua magis diureticuz renes mūdificat decoctio eius q apit opilatōes epatis frāgit lapides renum et abstergit scabi em et empetiginem et resoluit apostemata que fiunt in aure et apāta testiculorum·et curat exi turas malas qñ administraē cum melle· Et idē vj·fim.phar.cap. erob·i·cicer agreste per oia calidius est domestico ca·s·et deficcatiuū imq̄tum actius. DYAS·in ꝓrio cap.Cicer dome sticū mollit ventrē q ꝓuocat vrinaz et mēstrua et iuuat ptum·et generat lac·sed est inflatiuū· Et est aliud cicer quod vocatur cicer pegrinum et est orobus q8 catapasmatib9 adhibitum tu mores testū et formicas et zernas et cancros et scabies malignas melle mixto saluberzime curat Pro quo lacius inuenies si legis serserne.Est a liud genus cicerum quod crios 8r et est rubeum similē habet virtutem supiori quoꝝ elixatura cū libanotido accepta ydropicis et hystericis me dicatur·vefice vulnerate otraria sunt·et remb9 mutilia·cuius virt9 est epispastica et ca·ex me dia parte cum pte amaritudis ꝓpter q8 et splen et renes et epar purgat·scabies et parotidas·q vulnera mala cum melle sanat· Est aliud gen9 cicerum qui cicer aretinū 8r et est migruz hoc oī cicere plus diureticum 8r cuius decoctio bibita lapides in renibus frangit.Est alterū genus ci ceris agrestis folia habēs similia supiorib⁹ o doris viscidi semine simile.sed tāta efficatia est illi q̄ta supiorib⁹.GAL.vi·fim·phar·ca·erob Erob·i·cicer agreste per oia validius est dome stico·ca·s·et deficcatiuū imq̄tum acrius et ama rius·AVIC·Albū ca·et sic·est in primo migꝝ est fortius.ambo sunt inflatiua lenitiua· et in ip so est incisio·et nutrimētum q8 prebet· Est for tius nutrimēto fabarum et magis solidum et ne q8 est in figuris suis q8 magis ipso nutriat pul monem et q8 ex ipso est humidū plus est gene ratiuū supfluitatū q̄ quod ex eo siccuz ē·abster git lentigines et colorem efficit bonū limitum q comestū·ofert apātibus ca·et duris et reliquis apātibus que sunt ex eis in glandulis·eius oleū ofert empetigini·et ipius farina vlceribꝰ frau dulentis et cancrosis et pruritui·et ofert dolo ri dorsi·et ofert bothor humido in capite·et cō fert eius infusio dolori molariū et ofert apāti bus gingiue calidis q duris et apātibus q̄ sunt sub auribus.Et cicer clarificat vocem·et nutrit pulmonē melius q̄ res aliqua et ꝓpter hoc fiūt ex eo sorbitōnes·s·ex farina cicerum. Eius 8c o

actio vtilis hydropici et hyctericae q proprie q8 est vt herbū et migruz opilatōes epatis et sple nis apit et optet vt cicer comedatur neqz in pn cipio cibi neqz in fine ipsius ymo in medio eius decoctio migri frangit lapidē in rembus et vesi ca et cuz oleo amigdalino et rafano et apio et to tum quod ex ipso est attrahit fetum et est malū viceribus vefice et vehemēter addit in coitu et propter hoc nutrit masculina aialia et camellos Et eius infusio facit erigere mēbrum fortiter qñ bibitur a ieiuno et coctum lenit naturaz et apit opilatōnes renum et ꝓprie migrum et q8 est ut herbum·Et dixerūt quidā q̄ qñ infunditur in a ceto et aliquis ex eo comedit ieiunus et moratur sup ipsum per medium diem interficit vermes hypo dixit q in cicere sunt due substācie que sē perant cum decoctione quaꝝ vna est salsa et le nit naturam et altera est dulcis et prouocat vri nam et dulcedo est inflatiua et excitat coitum

Oimara ·i·fugella
Oimis ·i·vinum
Oipagianos ·i·almea
Oizatum ·i·amsum

Oitis paulus cap.de emoptoica passione multoī quit fluxu exīte oitim et mumiam cum aceto sup ponamus qē.

Olimpiados est nomen cuiusdam loci

Oomacticus ·i·sambacus
Ootagis ·i·papirus
Obalsimon ·i·gūmi edere

Obstraca demerta·i·obstracus marmus

Obstraca est quilibet piscis degens cocleis et 8 isto genere sunt silr̄ter limaces

Obtalmia ·i·dolor aurium

Obtalmia est apostema oculi dictū ab ob q8 est otra et talmon quod est oculꝰ quasi otra oculū·

Obtarmita·i·sternutatoria vel prouocatiua vel sternutamenta

Obemon ·i·asarum

Obredi·i·os calcanei subtus

Obretica·i·que fastidium tollunt

Obismaticus ·i·asmaticus
Obripilatio ·i·fugus

Obrizum exponit beatus Gregoriꝰ in·xxiij·mo raliū rude aurū·Alij exponunt pro auro purga tissimo quasi curizon·i·radius

Obsimogarus ·i·garus

Obolus est pondus triū kirat·q kirat ponderat quatuor grana ordei.ergo obolus ponderat xij· grana ordei·Item obolus ponderat damich vnū et.ʒ.videlicet·i.ʒ·vnde in cap·de lauro apud Se ra·ex verbo GAL·vbi 8r q̄ denē de cortice eiꝰ damich·ij·ʒ·ex verbo Dy·habetur·ix·kirat·silr̄ ter apud Auic·eodem verbo et in antiqua transl latōne Dy·habentur tres oboli quādocunqz in uenitur apud Auic·

Onol osach intelligendū est obolus.q onos idē est·Item in practica cassij oboli duo faciūt·ʒ·j·

Obnosium ·i·coniunctum
Obsonium ·i·caro siluestris

Obſomogaꝛ .i.oꝛomogarum
Obſonium .i.ſalſamentum
Obſomogarum .i.muri
Obſoma dicunt̄ grece ſalſamẽta vel ſapoꝛes in quibus intingũtur carnes vel piſces vel panis et ceteꝛa. Item Plinius obſonia ſunt queꝫ cibaꝛia que cum pane eduntur
Ocalib eſt heꝛba paluſtꝛis q̄ eſt in fluminibus
Oca idem quod ſupꝛa
Ocab .i.ſal aꝛmoniacum
Occa .i.heꝛba ōdam que naſcit̄ in maꝛi que alio nomie dicitur ogga
Ocha .i.citꝛina

CAP. CCCCCLXXIX.

Cia eſt gleba teꝛꝛe ſc̄m dy. melimũ habens coloꝛem a fine lapide fꝛangibilis qua vtũtuꝛ pictoꝛes ẽ veꝛo talis actica cõburit̄ et lauatuꝛ ſicut cadimia. POSSE. ⁊tus eſt ei ſtiptica tumoꝛibꝰ et puſtulis medicatuꝛ alta vulneꝛa ꝛeplet et ſup excꝛeſcẽtes caꝛnes equat ceꝛotis maxime addita duꝛicies ſoluet.

CAP. CCCCCLXXX.

Cimum .i. baſilicon ſed falſo ỹme eſt heꝛba ſc̄m dy. ſimil̄ ozimo habens q̄ habent folliculos ſimiles iuſquiamo et ſem̄ nigꝛum ſimile melãtio. POSSE. ⁊tus illius talis cum vino bibita moꝛſus venenatos compeſcit ſciaticis cum miꝛꝛa et pipeꝛe maxime ꝓdeſt. Radix eſt tenuis et inutilis
Ocitis .i.affodillus
Occiput .i.occipitium
Ochis .i.auꝛis
Ochimõtes folia habet ozimo ſimilia. et ramos pꝛeos cum laminis ſeminibus pleniſ et eſt melanchium apud dy.
Ocodis .i.ſeꝛum de lacte
Ocodam .i.oculus bouis
Ocodiamen .i.aꝛſenicum
Ododon .i.auꝛis
Ocꝛodis idem qꝫ ſupꝛa
Ocꝛon .i.ꝛubeum inde tꝛociſci idꝛiocꝛi ab ꝓdea q̄ eſt foꝛma a ocꝛon q̄ eſt ꝛubeuz quia foꝛmati tꝛociſci ſunt ꝛubei
Oculus lucidus .i.litium
Oculus bouis vel oculus vacce apud Auic. et ſeꝛa. vocatuꝛ bihar gꝛece veꝛo butalmon et apud dy. eſt cotula pꝛo quo lege bicheꝛ
Oculus cõſulis eſt heꝛba dicta filij ante patꝛẽ
Oculus chꝛiſti idem quod ſupꝛa
Oculus aꝛanee .i. tela aꝛanee ꝛotonda. iſtud vocabulũ pom̄ in antidotaꝛio Gal. mimoꝛi in vnguento ab ſeꝛpiginem
Oculus ſpatule eſt quoddã additamentũ
Odac .i.ſalamãdꝛa
Odalia .i.ſoldana
Odapidelia .i.cataſilago
Odaſimon ſunt moꝛdicatõnes vel pꝛuritus
Odes .i.dens
Odelium .i.naꝛciſcus
Odeberia .i.aꝛboꝛ tꝛemula
Odꝛemon .i.napta
Odico .i.ebulus
Odioſmon .i. menta
Odicus .i.ebulus
Odimeria .i.pentifꝛigium
Odoꝛbꝛion .i.ruſſingolus auis
Odoplas .i.altea
Odonchims heꝛba eſt ſic vocata a plinio
Odꝛomas .i.incenſaꝛia
Odꝛoꝛoꝛbia .i.odoꝛꝛoꝛbia
Ofaꝛicon .i.gꝛamen
Ofꝛanticum .i.emfꝛacticum
Ofꝛamma .i.mellica
Offꝛi .i.gũmi edeꝛe
Offꝛennem .i.bꝛion
Offꝛemiſi idem quod ſupꝛa
Offiaſis .i.tyꝛia. et ſic offiaſis ab offios q ẽ ſeꝛpẽs qꝛ ſeꝛpẽtimas ſquamas in ſupficie cutis tepñtat et habz coꝛtices quaſdã latas vñ ab alex. cap. pꝛimo. offiaſis appellat̄ a Sꝛa. tyꝛa a tyꝛo ſeꝛpente q idem eſt vnꝰ offiaſis vel tyꝛia. i. fuꝛ furis capitis. Et differũt ab allopitia qꝛ ſic allopitia magis in ꝓfundo circa ꝛadices capilloꝛuz et facit excoꝛiatõnes in pꝛofundo
Offia .i.anguilla
Offis .i.ſeꝛpens anguis
Offiena fũt molles tumoꝛes
Offiom cos .i.lacerta
Officis eſt ſpẽs maꝛmoꝛis coloꝛis ſeꝛpentis
Offꝛies .i.ſupcilia
Offocatioſterica .i. ſuffocatio matꝛicis
Offoſab .i.almea
Oga .i.alagaꝛica
Ogꝛamina .i.gꝛamen
Ogigantum .i.opoponaꝛ
Ogi .i.acoꝛus
Oggi idem quod ſupꝛa
Ogꝛi .i.cicer
Ohabꝛam .i.cucuꝛbita
Ohamaꝛam heꝛba eſt ſatis ſtiptica habens ⁊tutem zaꝛoꝛ
Olaꝛien .i.git
Olba .i.fenugꝛecum
Olbabech .i.cimis
Olcaib .i.filex
Olca eſt pondus vncie vnius minus teꝛcia
Olgagea .i.ameos
Olea .i.oliua
Oleandeꝛ .i.landꝛum pꝛo quo le. ſſerion
Oleum qñ ſimpliciteꝛ ponitur de oliuis debet intelligi
Oleum cipꝛimũ .i.de cipꝛimo
Oleum de alcãna idem quod ſupꝛa
Oleum liccinum .i.liliaceum

Oleum nerden ·i·nardinum
Oleum fitionū est quod fit de cucumeribꝰ agrestibus
Oleum de kemest·i·laurinum
Oleum onfancinū·i·de oliuis immaturis factum
Oleum mantinum·i·de floribus vuarum vel de labrusca
Oleum fusinum·liliaceum
Oleum myrsinum·i·mirtinum
Oleum miliacium idem quod supra
Oleum picelinū·i·diresma pituina
Oleum yndum·i·oleum de nuce indica
Oleum alupitium·i·de vulpe
Oleum cōmune·i·lucernariū pro quo le·cayt
Oleum glaucinū·i·de pastinaca
Oleum gremiale·i·de oliuis maturis
Oleū glion·i·ex liquore balneorum
Oleum vulturinō·i·ex cocogmidio
Oleum de storace quid est lege melecha
Oleum necidiū·i·de semine vrtice
Oleum sanfucinum·i·de maiorana
Oleum mirropiō·i·amigdalinum
Oleum muscellinū duplicitet potest intelligi ꝙ musellinū qꝫ ī sui receptōe recipit muscū sicut illud quod ponitur in antidotario Gal·vel qꝫ fit de ben quod ara· vocatur musellina et tale oleum vocatur simiter oleum balaminū
Oleum de cherua·i·de cataputia que ab aliqbus vocatur palma christi
Oleum de keiri fit ex keiri
Oleum lenci·i·oleum album lencos grece album et tale oleum est antiquū qm̄ oleum quāto antiquius tanto albius·et oleum sic noiatum pomē in antidotario mīori Gal·in vnguēto quod nominatur agrippa
Oleum splondileon·i·de laureola
Oleum petroleū quid est le·brafalendi
Oleum artriticum·i·oleuz de citromelis·i·de ciprangulis
Oleum cicinū·i·de cataputia maiori
Oleum fusinum·i·de lilio
Oleum de croco fit ex croco mirra corrumenis ⁊ calamo aromatico scōm Mesue cuiꝰ fex vocatur croçoma
Oleum sicilinū·i·napta pro qua lege ·afalēdi et lege simiter napta
Oleum oliuaz quid est lege capt
Oleum expensaz·i·oleuz onfancinū quod fit de oliuis īmaturis·et tale oleum vocaē simiter oleuz gremiale eo qꝺ in gremio oliue colligitur añ maturitatem et vocaē simiter oleum expensaz quoniam sibuenit expensis ad naturam oficiendam qm̄ colligitur ante tempꝰ et ex eis oleū oficere
Oleum balamnū est quod fit de ben
Oleum iusquiami sic fit cōtere semē iusquiami ⁊ pone in foliis mecete inter cineres calidos ⁊ coque postea maibꝰ exprime et illud ē valde bonū
Oleum cilinū ·i·de fenugreco
Oleū albū·i·oleum vetus multociens lotum
Oleū dulce ·i·cum sale
Oleum salmū ·i·ficionium
Oleum sabinū idem quod supra
Oleū fitionium ·i·salmū ℓ sabinum
Oleū cabrumū ·i·ex cancris
Oleū muscinū ·i·de muscis
Oleum semimum ·i·lentiscinum
Oleū keadi est oleum quod fit ex keadi
Oleum de hasse est oleū serecinū illud oleū ponitur in antidotario damasceni et debet sic intelligi oleum de hasse et ē oleum serecinū·i·qz illud oleum est cōpositum ex oleo de hasse et ex oleo serecino et ideo vocatur oleum de hasse et oleū serecinum
Oleum serecinum·i·oleum quod fit de sericis vt apparet si le·seres
Oleum ciminū ·i·oleum keadi
Oleū melinum ·i·de citoniis
Oleū citrinū ·i·de citro
Oleū zirungen·i·de hermodactilis
Oleū catholicum ·i·de laureola
Oleum sambuceleon ·i·de sambuco
Oleū limeleon ·i·de semine limi
Olemela ·i·oliua
Olen ·i·lacertus
Olbedias ·i·oleum
Olcherna ·i·pentadactilus
Olia ·i·asma
Olibanum libānus hoc libanū·i·thus hec libanus·i·arbor hic libanus dicitur mons vbi oritur et quid est le·rōder
Olibrum ·i·maiorana
Olibarda ·i·eupatorium
Olira vel ollira ·i·siligo
Oliua quid est le·cayt
Oliuella quid est lege camelea
Oliue colūbares·i·oliue sale condire
Olisidera ·i·spatula fetida
Oliua ethiopia ·i·oleaster
Olixatrum ·i alexandrum
Olixat ·i·semē macedonici
Olcis ·i·spelta
Olcki ·i·ros marinus
Olichatos·i·caprificus vel ficus agrestis
Olira ·i·siligo
Olmchi·i·ficus parue non mature
Olosach quid est le·onolosach
Olo ·i·cotum
Ololigus ·i·luocalis auis
Olus iamenum ·i·sachiliemene
Olus corilides idem quod supra
Olusac ·i·taphia
Oluibet ·i·sal
Olus iudaicum·i·maluauiscus vel altea
Omaros ·i·sorbitio
Omansifin ·i·farma ordei
Omasum ·i·venter
Omfacium·i·sucus vel liquor amarus et factꝰ de oliua amara et inspissatus vel de vua amara sed ībn Gal·in li·dinamidiaz omfaciū sic fit acinis vue agrestis expressis carnes ipsaz et nu

eleos in sole siccatos tunde et fac puluerē et erit omfacium·quidā dicunt q̄ omfacium est quidā succus inspissatus et reconditus in pastillo qui fit ex olea vel fructu vitis immaturo· exprimit eē olea ante q̄ matura sit et succus inde factus inspissatur et reconditur

Omfacum mellitum scōm gal·li· dimamidiarum sic fit·accipe botros mundos non maturos nec acerbos et repone in vmbra vt possint sue hui dītates aliq̄tulum deponere·deinde exprime et mitte de ipso succo ptes·iij·mellis despumati p tem·i·et mitte in vase Fictili et gipseo cum cala mo perforato. et suspende ad solem diebus·xl· valet ad ventres reumatizātes ad fastidium et stomaci debilitatem corpa confirmat que sinco pim patiuntur

Omfacum scōm gal·li·dimamidiaz vue nō ma ture succi partes·ij·mellis partem·i·in vase du plici coques donec depressior ipse liquor fiat

Omfakan	·i·omfacium
Omfales	·i·vmbilicus
Omfarotos·i·lambrusca vel vua agrestis	
Ometam	·i·zirbus
Ometra	·i·macca
Omercium	·i·collegium
Omentū	·i·pellicula inuol uens immediate intestina
Omiomez	·i·consimile
Omirac	·i·lactuca
Omisiria	·i·audacia
Omis et emidbia grece pisces	
Omi	·i·fitis
Ommon	idem qđ supra
Ommimorbia·i·polium eo q̄ multis morbis con gruat	
Omotion	·i·castanea
Omoteras	·i·rapas
Omoznensis	·i·dilatatio pupille
Omogeneum	·i·vmus nature
Omos	·i·humerus
Omopotras	·i·spatulas

Omoi·i·vermis rotondus qui muenit̄ sub ydris Paulus de asmate omoi qui sub ydris muenīt̄ frige in vase fictili

Ona	·i·testiculus
Onagri	·i. siluestris asinus
Onacium	·i·vinacium
Onaticos·i·que non p̄nt cohagulari	
Ondacota	·i·nasturcium
Onfaria	·i·incensaria
Onitas	·i·diagridium
Onichos	·i·vngula
Onix	idem est
Onixi	·i·blaccebisancia

Omficū est puluis qui fit de acimis vuarum aci darum imaturaz expressis et siccatis et tritis m de 8i melomficum quod habet admixtōnem h9 pulueris qđ fit de floribus stipticaruz arborum vel herbaz vt otium et bruerie et fitium

Onocis·i·tumor vt in fine tegmi

Ommimorchia	·i·polium
Onoticum	·i·censuum
Onosach	·i·obulus
Onolosach	idem quod supra
Onoles	idem quod supra

CAP· ·CCCCCLXXXj·

Nomia quā multi onomidaz appel lauerunt·DYAS·cap·onomia vir ge sunt duoz palmoz et nodose· folia sunt illi minuta sic̄ lenticule aut rute aut anchuse subaspa et pinguia a spissa hanc multi in sale cōponūt et comedūt suauissi me·virge p̄dicte spinas acutissimas habēt albe sunt et vtutis calide·POSSE·Coriū radicis earum cum vino bibitū vrinam prouocat. lapi dem vesice excludit·vulneribus sordidis medica tur·cum aceto cocta et ore retēta dolorem den tium p̄hibet·GAL viij·fim· phar·cap·ononis Ononis radicem habz calefactiuā iam scōm ter cium graduz· cortex vero eius maxime est vtilis pticipans absterhuitate et incisione vnde non tantū est absterhua sed lapidū fractiua·Eadem aūt vtute et escaras cito fistit·vtūtur aūt ea et ad dentiū dolorem coquētes in oxicrato et gar garizantes

Onolosar·i·nomē ponderis et est obulus	
Onos	·i·asinus
Onnopira	·i·fitia frumento
Onnokoiron	·i·fitia ordeo
Onthos quid est le·effelide	
Opagios	·i·auricula muris et est herba sic vocata
Opaclia	idem quod supra
Opanclimia	·i·lupula
Opomerium	·i·de octo rebus
Optomerium	idem quod supra

Opirus·i·panis non fermētatus·aliqui dicūt q̄ est panis nō mundus a furfure sed quid est le· heuda

Opium·i·succus vel lacrimū.sed opiū papaue ris q̄d est le·charchar· Vez est qñ simplr̄ po nitur de opio papaueris intelligitur

Opiū quirmaciū vel cirinaicuz est assa. et laxat vt in alexandro cap·de curis dentiū circa primci pium demostenes opij cirinaici hoc est laxaris

Opium indicum	·i·grauis odoris
Opiū oxicratum	·i·dragantum
Opifico	·i·lac ficulnee
Opix	·i·capillus veneris
Opissomi·i·supfices panis exusta	
Optima valleriana	·i.Fu·
Opotissi	·i·gūmi edere
Opobalsamū	·i·balsamum
Oposilfium	·i·assa fetida
Opopira	·i·succus ignitus
Opos grece	·i·succus vel lac
Opo	idem quod supra

Opoponax quid est le·sensir

Opotissimali ·i. lac citimalli
Opomasticus ·i. motus diminutōis
Opoquistida ·i. sucꝰ vel gūmi edere
Opomirsine ·i. sucus mirte
Opocle·i·medicine que de sucis fiūt vt opium
Opossico ·i. sucꝰ caprifici·i·ficus agrestis
Opocaꝛ ·i. lacrimū q̄si gūmi arboris cuiusdam que nascitur in egiptum
Opson ·i. salsamentum
Opso idem
Optos ·i. assatus
Opnopiachantuz ·i. dragantum
Opbus ·i. capparis
Orasis ·i. stamina stricea quo cribantur subtilissimi puluores vt malmansore cap·de fe·cotidiana et vocatur sic arabice quia consueuerant nobiles mulieres ora uelare
Oralex ·i·oliua
Oracium ·i·pomum
Orafer ·i· visus
Oraca cadebei ·i·folia nespilli
Oracatafara ·i. folia tamarisci
Oraca sozoal ·i·folia cipressi
Oraca borot ·i·grana quercus
Oracales ·i·folia mirti
Oracaltus ·i·serpentaria
Oracal mastice ·i. fistmbrium
Oracasolem ·i·lilium
Orachisloꝰ ·i·tamariscus
Oracaloget ·i·nux
Oracalsefen ·i·sisamum
Oractaper ·i·cappara amara
Oractaldel ·i·coloquintida
Oracaltron ·i·Folia citri
Oracalcias ·i·folia prumi
Oracatur ·i·folia celsi
Orazaltunden ·i·asa
Oraalmesirion ·i·enula
Orchades·i·oliue eo qꝫ testiculis assimilantē nazgrece testiculi orchos vocantur
Orarij·i·estiuales vel qui seruantur oris
Oremum ·i·pulegium
Oresis·i·appetitus inde anoresia ab a qꝫ est sine et oresis quasi sine appetitu·i·fastidiū sed interpomē en causa eufonie
Oreoselinū quid est lege apium
Oreptica dicunt̄ grece que fastidiū ciboꝝ auferunt gal·ad patritianū
Oregmos ·i·faba fracta

CAP· ·CCCCCLXXXij·

Ordeum latine ara·habaet siue habaer·grece trachia· Gal·vij·simpliar·cap·de ordeo trachi·i·ordeum primi gradus est in siccādo et infrigidando·habet aūt quid abstersiuum non paucū est aūt breui quodā siccius q̄ farina fabarum talia vero omnia fitia sunt in his que vtunt̄ extrinsecus cum vero comedit̄ supat fabam q̄m inflatōem deponit in faba vero qualitercūq; coquatur pmanet inflatiuitas grossioꝝ em̄ est ptium q̄ ordeū et ꝓpterea nutribilioꝝ eo ē quo mā aūt modicū a mediocritate absscesserūt ꝓpterea sunt in multo vsu hmōi em̄ farmaca multis alijs pmiscentur ceu materie q̄dam q propterea cera et oleum nō paucis cōmiscent̄ farmacis· Alfita aūt multa ordeo ipso fūt siccatiuiora crimmū ita noiatur qs̄ ex grossa pte farine ordei et zea que ex pte farine subtilis Est aūt nutribiliꝰ quidem alfita difficilius ꝙo digestibile Vocat̄ aūt q̄ ex eo sorbitioꝝ puls et est q̄ a zea sistitiuus quiesscibiliter ventris·Et dicit m li·de cibis fit ex ordeo panis qui qn̄ est furfureꝰ vocatur maza· SERA·li·aggre·cap·habaet ꝙtus eius est q̄ m frigidat et deficcat in primo gradu·et deficcatio eius est amplioꝝ paꝝ deficcatōe fabaꝝ quando applicat̄ exterius veꝝ ordeū coctum ē meliusfabis in ꝫ q̄ ipm̄ nō inflat·Et fabe qn̄ coquunt̄ gñant inflatōem q̄m fuba eaꝝ est grossioꝝ substācia illius ꝓpterꝫ fūt magis nutribiles q̄ ordeum et ipsa ambo dcelmāt paꝝ a tpamento ꝫ famic ordei est magis deficcatiuū q̄ ordeū ipm· POSSĒ·· SERA auct·dyas·aqua or·ē iuuatiua ad reprimēdū caliditatē humiditatū calidaꝝ et ofert asperitati cāne pulmonis et vlceribus eiꝰ et cū semie feniculi ꝓuocat vrinā q ē abstersiua et maturat apāta ca·Et qn̄ miscet̄ cū semie limi et Fenugreco et ruta ofert tumoribus testiculoꝝ·et qn̄ admistrat̄ cū mirto et vino et irpis silvestribꝰ et fructu rubi et cortice granati strmgit ventrē·et qn̄ fit emplastꝝ cū eo cuz citonijs et aceto ofert apātibus ca· q̄ accidunt podagricis·et qn̄ miscet̄ cū aceto forti et pomē sup se abiē vlcerosam maturat eam·et farina ordei stŕngit ventrē et sedat dolorē apatum calido ꝛ
Origanū quid est lege diptamum
Oricum ·i·eris cachimia
Orioma ·i·auꝝ
Oricum ·i·crocus
Orimum idem quod supra
Orimū ·i·vermix
Orica est genus legumis nobis ignotum
Orix idem quod supra
Oritus ·i·duricies in vulnē
Orios ·i·arboꝛ glandium
Orismus ·i·simula de ordeo
Oriza ·i·risi
Origanū fluuiale ·i·mentastrum
Origanū eradbititiki ·i·pulegium
Oridium ·i·semperuiua
Orion ·i·stella
Origanazaba quid est lege sandecus
Orium ·i·cephalea
Orion·i·finis vel termiꝰ inde orizon
Orithi ·i·arteria
Orbicularis ·i·ciclamen
Orchis·i·satirion·et vocatur testiculus vulpis·
Orchisſkinos·i·testiculꝰ canis q ē spēs satirioīa·

Orimnū .i. lomentū fabe vel cuiuscūq3 seminis
Orimmon .i. enula
Orimion .i. vrtica
Orimmis idem quod supra
Ormichia .i. gallinacea
Ormix .i. perdix
Orpida .i. ciuitas
Ortiuita .i. satirion
Orti .i. priapiscum
Ortix .i. coturnix
Ortigia idem quod supra
Orodis .i. rosa canina
Orodonis lentisa .i. latra
Orochoma .i. suspirium
Orobum .i. herbū vel pixa et est ligumē pro q̄ lege sersenne
Orodoꝝ idem quod supra
Orosa .i. risū spēs legumis
Oroxis .i. liquiricia
Oroboctō .i. ypoquist idos
Orodes .i. hum ores serosi et aquosi
Oros .i. aqua lactis
Orouerna cum .i. ribes
Oroceus idem quod supra
Orrodis .i. colatura colere rubee sic serum lactis
Orror .i. orripilatio
Orthor .i. somnus
Orthomia .i. difficilis respiratio .s. asma vt apparz si le. fiseleos. qm̄ Gal. sm̄ vnā translatōem dicit asma scd̄m aliā dicit orthomia. Et dr orthomia ab orthos qd̄ est rectū siue qr cogūtur recte sedere nō potētes iacere. seu qr equaliter mouent̄ supiora pectoris et inferiora inspirādo cum est otrariū sanis hoibus qbus non mouēt ur nisi inferiora. seu qr recte dicunt̄ laborare inspiratōne et exspiratōe qm̄ in ambabus laborant ꝛ quocūq3 istoꝝ triū modoꝝ dicatur orthomia valde ē laboriosa. Itē ab orthos qd̄ est rectum dr pisteron orthos .i. berbena recta que quomodo sit recta apparet si le. gerebotanum
Orthogomia idem quod supra
Orthodosis .i. recte gloriosus seu docēs recte
Orthocanomenos .i. lectus asmaticis apt9 in q̄ pocius sedere q̄ iacere videant̄. Mussio capitlō de pfocatōne matricis orthocathemena inquit sedeat Et est dictū recte sedens ab orthon qd̄ ē rectū et cathe quod est sedere
Orthoponticos .i. talpa
Orthus .i. rectus
Orthos .i. blitus
Ormu .i. orobus
Ornus est arbor glādifera quercui sitis Vnde q̄tuor sunt arbores glādifere querc9 ylex ornus et alia vnde sunt grana tinctoꝝ .i. blitus
Orthus .i. corilides
Osaraga .i. virga pastoris
Osarat .i. origanum
Osaricon .i. gramen
Osalis quid est le. casper
Osanco .i. os quod est in parte posteriori coram aluum
Osans .i. herba fullonum
Osnach .i. flos orni
Ossa quid sunt le. hazeaz
Ostra codermata .i. pisces hn̄tes duras carnes

CAP. CCCCCLXXXiij.

Ostracoꝝ .i. cochilioꝝ. q̄dam sūt magna. q̄dam pua. magna dicuntur ara. barcora. pua dicunt̄ arasades. SERA. li. aggre. cap. ostracoꝝ auct. gal. ostracoꝝ ex mari magnoꝝ dicunt̄ barcora non vsus sum corpibus eoꝝ nisi prius cōburerem ea ꝓpterea qr sunt testea dura multū sed qn̄ adurunt̄ fit virtus eoꝝ vtus que desiccat desiccatōne forti. POSSE. ꝯferūt apātibus fraudulentis. et porfira marina est cochilium marinū purpureū. DYAS. habet vtutem desiccatiuā mundificatiuā et abstersiuam vn̄ abstergit dentes. et diminuit carnez superfluam. et mūdificat renes et vlcera. et ꝯsolidat ea. et qn̄ teste eius replent̄ sale et ponūtur in vase terreo et adurunt̄. deinde terunt̄ ꝛ ponunt̄ abstergūt dentes. et ꝯferunt cōbustioni ignis qn̄ puluerizantur sup locū et oportet vt dimittat̄ hoc medicamē in loco donec per se cadat. ꝗ̄ā qn̄ locus ꝯsolidatus est cadit per se et qn̄ cochule purpuree coquunt̄ cū oleo et fit linitio cū eo retinet capillos cadentes et facit oriri capillos in loco. Et vngule ipsoꝝ sunt coopcula quibus tegunt̄ in foramie suo siles vngulis q̄ deferunt̄ ex india ꝛ que ex babilonia et q̄ ex iameni. meliores oībus sunt q̄ vergūt ad albedinē. et sūt odorifere quorum odor trahit aliq̄tulū ad odorez castorei qn̄ fumunt̄ cum aceto in potu attenuant splenez. et qn̄ fumigant̄ cum eis mulieres hn̄tes suffocatōnem matricis ꝯfert eis. et ille fumus excludit secundinā. Et qn̄ fumigatur epilēticus excitat eū Sed sades est cochiliū puum vnde coclee paruc sicce qn̄ adurunt̄ cinis est multū adurens ita qꝫ si miscueris cū alkitran et vnges cum eo locum piloꝝ palpebraꝝ postq̄ euulsi fuerint ꝓhibēt ortum eoꝝ et qn̄ teruntur sine adustione et ponūtur sup mēbruz infirmū et debilitatū ꝯferūt Et dixerut quidam medicoꝝ qui cōpusuerunt libros in medicina qꝫ fuerunt experti hoc ꝛ inuenerunt hoc. Et idē auct. gal. homines orietales noiant eam talsim et est vna ex spēbus cochiliorum habentiū puam testam qn̄ sunt recentes et comedūtur mollunt ventrez et maxime ius eaꝝ sed antiqua vet9 ex cocleis valet ad palpebras quādo cōbur itur et miscetur cum alchitran ꝛ teruntur bene simul. et ponitur ex hoc medicamie in palpebra nō sinit renasci pilos qui pungunt oculum et species coclearum que dicitur hame ꝛ aliarum paruarum spērum laxant ventrem quādo coquuntur cum pauca aqua et bibit̄ ius illud
Osec .i. armoniacum

Oftee idem quod ſupra
Oſcum vocamus burſam teſticulorum
Oſteab ·i·bolum armenum
Oſtrea piſcis ·i·piſcis degens in concha
Oſten ·i·opium

CAP. CCCCCLXXXiiij·

Siris vgam habet migrā tenuē ramentoſam·ſed minus fragilez que circa folia habet ſicut linum migra in inicio·et cum maturaue=rit rufa fit. DYAS·hec herba cocta i aqua et bibita hyſtericis opitulatur
Oſicare ·i·alaris
Oſcido ·i·vlcus oris
Oſciata ſalcutre·i·cortex radicis celſi
Oſſilium eſt os quod eſt coram aluum in parte anteriori
Oſtrui planta eſt vin dy·nobis ignota
Oſolozafin ·i·radix enule
Oſozatium ·i·vſnee
Oſobacia ·i·pes corvinus
Oſolaluf ·i·ſerpentaria
Oſolalchaſab ·i·radix canne
Oſolallolaica ·i·radix ſpine albe
Oſolalph eomia ·i·radix peonie
Oſolalcuſama·i·radix amigdale amare
Oſolloode ·i·radix ciperi
Oſoa achichir ·i·radix ſquimanti
Oſoac ·i·argentum viuum
Oſmo ·i·egritudo in facie
Os ·i·acorus
Os mundi quid eſt lege pirgitis
Os quid eſt le·hacoam
Os de corde cerui quid eſt le·qs ſupra
Os hominis quid eſt le·quod ſupra
Os ſepie quid eſt le·ſepia
Otalgia ·i·dolor auris
Otafac ·i·amidum
Otalfac idem quod ſupra
Ota ·i·auris
Otarion idem quod ſupra
Otion ·i·auris
Otion ripa ·i·auris ſordes
Otiden ·i·medicīa auricularis
Otbimim ·i·praſſium
Otbis ·i·auris
Otiaſis ·i·morbus auris
Otbiſach ·i·fillpendula
Otonia·i·celidonia maior·ſed falſo ymo otonia ſm Dyaſ·eſt pforata vel ypicon vel herba ſancti iohānis·folia habet eruce ſimilia·ſed ptuſa ta et fragilia et florem croceū et latum·Plinius otonia in ſyria naſcitur ſimilis eruce pforate crebro foliis floze croci quā quidā anmonos vocauerūt pro qua le·infaricon
Otbonia ·i·celidonia maior
Otbonion idem quod ſupra
Otbode ·i·ſeium lactis

Otucis quid eſt lege ſandamig
Otuciſi idem quod ſupra
Otuſer ·i·vſnee
Oua apala ·i·mollia
Oua raticon·i·oua piſcis ſalita que noſtro ydeomate vocātur oua nataxachi Vnd paulus cap· de dentibus et gingiuis ſanguinē manantibus oua raticon in olla cōburens
Oxalircium ·i·acetū cum ſale
Oxalidos ·i·herba acetoſa
Oxalimum ·i·quedā ofectio
Oxabelio ·i·roſa
Oxabelion idem
Oxirodimon ·i·acetū cum oleo
Oxigaron ·i·garum et acetum
Oximogarū idem quod ſupra
Oxidorcas ·i·acute videns
Oxialmon ·i·acetum et ſal
Oxia·i·ſepulta ſic exponīt in libro de alimētis
Oxicantos grece·DYAS·Arbor eſt minimū ſpinoſa fructum mirte ſimilē habens·ſed paulo maiorem rubeū interius et granatū nē·Et ē dictuz acuta ſpina et eſt arbor ferens berberos vt patet per ocordiam dy· in eodem cap·cum Auic· cap·amiberberis· Stefanus oxichātos vel berberos quidam carpuſiam vocant
Oxichantos ſecundū dyaſ· vocatur a quibuſdaz cinos
Oxime l·i·ſirupus ex aceto et melle
Oxios ·i·trifolium
Oxipoziū·i·catarticū educēs meliam et flegma et eſt dictū acute poros penetrans
Oxi ·i·acetum
Oximiſſine ·i·acorus
Oxidercium·i·fomentū acuens viſum
Oxifilon·i·tercia ſpēs trifolij· et ecia ſignificat acetoſum folium
Oxiſquim·i·iuncus acute ſūmitatis
Oximola idem quod ſupra
Oxifabuz latini ſcribunt·ſed gre· oxozaſos ſiue oxonoſos·Oribaſius eſt ponderis vel mēſure nomen Papias eſt pondus·ʒ·vnus et·ʒ·vj· Alīq vocant ipſum accitabulum
Oximirmis ·i·ſcopa regia
Oxilapacium·i·acetoſum lapaciū et eſt herba q vocatur acetoſa
Oxicatron ·i·puſca
Oxifabus ·i·caſſuf
Oxilocaſſia ·i·caſſia lignea
Oxigarum ·i·oximogarum
Oxileon ·i·acetum et oleum
Oximel ·i·acetum et mel
Oxilocantum ·i·berberi
Oxicantum idem quod ſupra
Oxilicitrum ili ſucci·i·ſuccus citranguli
Oxifemikia ·i·tamarindus
Oxifemicia idem
Oxicratum grece eſt dictū acetoſum vinū· verū ipſum eſt acetū aqua mixtū ſm vbi paulus cap· de vlceribus auriū habet oxicratum. Auic·eodē

loco habet acetum aqua mixtuz · sili ter eciam in oibus libris arabicis vbi habetur acetum aqua mixtum in grecis habetur oxicratū

Oxicolla ·i·tauricolla
Oxicada ·i·lac acetosum
Oxicadia idem
Oxiglicon·i·dulce et acidum simul q cōponitur ab oxis et glicon quod est dulce
Oxileon·i. cōpositum ex oleo coī et aceto
Oxiro croceum·i·emplastrum cōpositum ex aceto et croco
Oxitremia ·i·acetosa eructuacō
Oxireum ·i·Forte acetum
Oximalium ·i·cerusa
Oxis ·i·acetum
Oxipotium·i·acute poros penetrans
Oxifilon·i·cicutatam vel cicutà
Oxi·i·acutum vel acetum·cum pro acuto inde 8z oxidorchas·i·acute videns et oxipoziū·i·acute penetrans poros·cum pro aceto inde dicit oximel et oxigala·i·lac acetosum et oxifemicia·i·acetosus dactilus qui est tamarindus qui sic 8z 9m damascenū in ꝓprio cap·et sunt fructus palme silueſtris yndie scdm eundem qz sicut dicit nascitur in forma dactili cortex abiicitur et medulla q̄ est nigra et acetosa ad nos affert le·femchia et tamarindi
Oxifillon est q̄dam spēs trifolij et ē alleluia
Oxitrifillon idem quod supra
Oxirodium ·i·confectio ex aceto et oleo maxime ro·
Oxizacara ·i·acetū cum zucaro
Oxigalas ·i·lac acetosum
Oxiachātos quid est le·amiberberis et est arbor berberis
Oxos ·i·acetum
Oxomogaz·i·sapor acetosus et salsus
Ozardus ·i·trifolium
Ozanozos ·i·squamantū
Ozanozi idem q8 supra
Ozenne ·i·vlcera fetencia
Ozemesich ·i·bedeguard
Ozemich idem
Ozimum cum ommibus suis spēbus quid est le·berengemich
Ozimum nabat quid est le·quod supra
Ozimū montanum ·i·basilicon et ē berengemich
Ozimum fluuiale ·i·melissa
Ozi ·i·acorus
Oziceno ·i·quoddam gramis
Ficum semē nobis ignotum
Ozon ·i·fetens
Ozonab ·i·vitellum oui
Ozimum ·i·flos luf

Acia·i·lepida vel squama ex acutis ciprinis·et est lepida
Pacias idem quod supra
Paciana·i·patella
Pachides beleferō demonstrenes est palpebraz corpulentia et grassitudo qua exteriores ptes videntur extense·interiores vero carnose atq; sanguinolente vertendi palpebre difficultatē faciens
Pachimeris ·i·grosse substancie
Pala ·i·busſus arbor
Palla idem quod supra
Palamigra ·i·palma manus
Palami piscis ·i·lo palamodo
Palmaz thebaicaz poma·i·dactili
Palma christi est spēs satirionis habētis radices·v·iunctas vt digiti manus pro q̄ le·chasi
Palma silueſtris vel agrestis indie est cuiꝰ fructus est tamarindus pro quo le·chasi
Palma est arbor dactili et est domestica pro q̄ le·nackala
Palea camellozz ·i·squimātum
Palestra ·i·certamen
Palestina est ꝓprium nomen loci
Paleon ·i·ventus
Paluiron est herba lanaria vel cicer domesticuz ab aliquibus dicitur
Paluirus idem quod supra
Palmosa ·i·saltuosa
Palmos ·i·saltus mēbrorum
Palmosaro ·i·nenufar
Palmosarch idem
Palmus ·i·saltus
Palmusirich ·i·testudo aialis
Palmisiric idem
Pana costriza ·i·ferula agrestis
Panadracia ·i·aristologia
Panaricium·i·apa paruum acutissimum
Panax eraclea planta est vnde opoponax colligitur pro qua le·iensir
Panax asclepij 9m dyas·est herba quā ignoro
Panax chiroma ·i·enula
Panax deuia est spēs titimalli
Panace ·i·filsium
Pantagone ·i·pulegium
Panagos est ferule genus a qua emanat opoponacum
Pancraciū est herba similis stille q̄
Pandecta·i·totuz dictum cui nihil deest a pan quod est totum et decta·i·dictuz a dico dicis in de pandecta·i·totum dictū qz in ea dicuntur oia vel pandecta dicitur a pando quia in ea omnia manifestantur
Panis pictereus quid est le. heuda
Panis sincomiscus quid est le. quod supra
Panis sincamiscas idem quod supra

Pamis filikimites idem quod supra
Pamis semidalites quid est le. quod supra
Pamis rubicundus. i. recoctus et rubescens vel biscoctus
Pamis alexandrimus idem quod supra
Pamis opirus vel opopir9. i. mediocriter se habens inter purum a furfuraceū pro q̄ le. heuda
Pamis acataif. i. qui non fit de grano tritici
Pamis porcinus malum terre ciclamē cassamum idem pro q̄ le. buthormarien
Pamis alcurit idem quod supra
Pamis sanni idem
Panicum quid est le. dochen
Panis cuculi. i. alleluia et est acetosi saporis
Pandimon ῦm oribasium dicūt gre. quando cō munis egritudo in pluribus hoibus concurrit fiē est pestilencia
Panfilicon .i. centūnodia
Panodracia .i. aristologia
Panode .i. bonū malannum
Panos est q̄dam arbor glandifera
Panude .i. mollea
Panuda panariciū et est a pa vngule digiti
Panduru sticū. i. herba capilacea q̄ nascit̄ in muris iuxta aquā quam ignoro
Papauer quid est cum suis spēbus le. charchax vnde qñ papauer simplr pomē albū intelligit̄.
Papauer cordofofuz. i. papauer spmosuz efficit opatōem titimalli laxando ventrē et est efula
Papauer palustre .i. nenufar
Papirus quid est le. burchdi
Papilus idem
Papilla oculi .i. apium aque
Papilla .i. vesica
Papirella .i. portulaca
Papule fūt grana minuta vel pustule albe que nascūtur in facie. et alio noīe vocantur furūculi quod idē est qđ papule istud vocabulum ponit̄ in ītā lilium circa finem et in ītā barāchichene
Paragodes est spēs egritudinis que vocatur formica
Paramistrion .i. pentadactilus
Paraplagia menoplagia idez. et est dolor capitis ex sincera frigiditate et potissime in ..ia pte eius
Paracopium .i. debilitacio spūs
Paraplātica. i. cōpactiua vel gluctinatiua
Paragodes .i. clauis corporis
Paracentesin .i. apertio
Paracollectica. i. cōuiscatoria cicatricum
Paralios quid est lege pentua
Paracollesis .i. gluctinatio
Paragoricus. i. mitigatiu9 a parigorizo zas. i. mitigo mitigas
Paracopis .i. insania
Parapligia. i. pticularis resolutio
Para grece. latine prepositio significat a. abs apud. de. trans. intra. super. iuxta. secus. prope prime. post. pre. preter. citra vltra. extra. parabola dicitur grece parauoli. significat vt pro uerbium. similitudo. imago. forma. figura rei. ñ erubescant ergo medici a parabola parabolam dici. cum ceteris non medicis quāq̄ litteratissimis subtilia arduaq̄ nisi in parabolis dare intelligi non possint
Paracentisis grece paracenteseos gti casus est pforatio que fit in oculis ad deponendū aquaz illam cōgelatā quā cataractā dicūt vt demostenes proprio cap. et etiaz sic 8z pforatio que fit in ventre hydropicoz ad aquā educēdā vt theodorus priscianus cap. de hydropisi paracentesium 8z ferramētum quo pforatur oculus in cataracta et venter hydropicoz ad extrahendum inde aquam
Earachisis grece est diffusio humoz per totuz corpus vt cassius felix cap. de hydropisi
Paracopin .i. desipientia
Parafrosion idem
Paralisis. i. dissolutio mēbroz et laxatio
Panaricia .i. panaricium
Paratella .i. lapatium
Paradalion .i. mecō cheratides
Pardalion .i. micomū agreste
Pardalis .i. leopardus
Paracefalicos. i. posterior ps capitis
Pareplastz .i. parū collectiuum
Pareplasticum idem
Parella quid est le. lapatium
Partbemco .i. artbemisia
Partbemion idem
Partemia .i. berba vitri
Partemon idem
Partenotides .i. mercurialis
Parischimia .i. tussieule
Paritaria vitriola berba vitri berba venti maior alsmen. berba mimi i dē pro qua le. alsmen
Parisima .i. resolutio
Parikie .i. iuxta isofagum
Pargios sunt fūmitates sparagi q̄ comeduntur
Paromichia .i. apium risus
Paros .i. sturnus auis
Paromastica fe. i. que procedit diminuēdo
Paroxismus .i. exacerbatio inde paroxismaticū. i. exacerbatiuū vt in alexandro 8 freneti
Parno .i. plātago
Paruimalium .i. granatum
Paruites .i. lapis marbasita
Pergus. i. fūmitates sparagi que comedūtur
Parsum .i. stuppa
Passeres possunt dici omnes aues minute
Pasaron .i. vsnee
Passarella premula veris. berba paralisis idez
Passen .i. ordeum
Pasuma .i. alcanna
Passime. i. tortelle panis azimi biscocte 8 sen. i. de terra Jerusalem qm̄ ibi arabes impastāt eas cum aqua masticis
Pastmaca domestica et siluestris quid est lege lezar

Pastillum .i. flos lupuli
Passum ysidorus dicitur a patiendo qrvua passa est in ficcādo in clibano posita pro q̄ le. barim
Passula monta .i. stafisagria
Pastus colūbarꝝ et camellorꝝ .i. herba habens granū sicut granum mirti et ei proximū et eam pascunt camelli. et non nocet eis. sed est venenum vermibus. Auic.
Paterison .i. filipendula
Paterisom idem
Patesarch .i. polium
Patias .i. lepida
Pation et scolopon matbetion ſ scolophon grece ꝟm demostenē vocatur instrumētum cirurgie ad faciendum ppopatissimum ad fluxum lacrimarum .i. incisionem
Patiros vel patreos dactilos vocāt gre. humidos pingueſqꝫ
Patomilu .i. condisi
Patonac .i. bdellium
Patonach idem
Patanum .i. vngula caballina
Ptarmita .i. sternutamenta
Ptarmos .i. sternutatio
Placenta .i. focacia a placeo le. beuda
Platanistica sunt cibi habētes saporem a quosū insipidum sicut cime platani lege cusa
Plantago .i. arnoglessa
Plantago aquatica .i. barba siluana
Plantanus est herba sicut elleborꝯ niger facta vel sicut cataputia sicut apparet si leges ellebosrus et catapucia. et est alius plantanus qui est arbor et vocatur dulb pro quo lege dulb
Plantos .i. papimus
Platos .i. latum
Pagella .i. cozium vel pecia lata vbi ponit̄ emplastrum
Pladrosin .i. passio stomatica
Planta leonis herba flaura. vel herba maura habet odorē aspalti et ē species trifolij vel andachuche
Plantanos est spēs cassielignee
Plantanos .i. dulb
Platicoziasis .i. dilatatio pupille
Placia .i. latum
Platofillos. i. septima spēs titimalli
Platoselmon. i. apiastrum et est latū apium
Plateos .i. arsemcuz sicut patet si legis platocimmum
Plasma. i. forma inde catbaplasma
Platani pile dicūtur fructus platani et sūt bacce sicut oliue
Platocimmū est dictū latum cimmū et est pfillium montanū vel siseleos vel siler montanū. platos em̄ est latum et cimmū. Nam & cimmum rusticorum Item a platos dicitur arsemcum plateos. i. quod in latas lamīnas diuidi potest et homiplata. i. latum os
Planta leonis quid est le. herba flaura
Platea. i. vena nigra vel matrix
Planta noctis. i. nascētia et sunt pruritus aspritas et bothor pue q̄ accidunt in frigore ei qui passus est defluxiōem cutis. et opilatōem porrorum et bonitatē digestionis
Plātafilos quid est le. pencua
Platicozios .i. dilatacio pupille
Plātifillos .i. tercia spēs titimalli
Pratum .i. cot
Prasinus color .i. viridissimus
Prasson .i. fuci porri viriditas
Prassium marrubiū pro quo le. faricon. Est aliud prassium quod & prassium nigrum vel siluestre vel marubiastrum vel marubiū nigrum pro quo lege marubiastrum
Prasmon .i. creta viridis
Prassimi viride .i. flos eris
Prasme .i. flos cipri
Pramos .i. plex filis quercꝰ
Prasis. i. opatio inde practica. i. operatiua
Psaros .i. sturnus auis
Psairos .i. duros
Peonia quid est lege pinuser
Peonar .i. bardana
Peucedanū quid est lege herbatutis
Peudac .i. fiseleos
Peucis. i. arbor spēs pini et est abies
Peucina. i. resina que ex peuce fit et est abies
Pecalon .i. rubea tinctorꝝ
Pectaloydes sunt cortices tritici excorticati
Pactala .i. squama
Pecela .i. vlmus arbor
Pecelasion .i. vinee
Pecelasiom idem
Pecenocontica .i. pix ficca
Pecten. i. pars manus que est inter rasettam et digitos
Pecia .i. frustrum
Pecis .i. folium
Peciatos .i. brioma
Pecola quid est lege hictan
Pecolibrat .i. vinee
Pecolibrati idem
Pecus. i. animal monstruosum quod gñatur in vtero mulierꝝ quod sale tritane mulieres vocāt feram
Pedecolar. i. cultra que coboperitur in lecto
Pedeto idem
Pederota. i. acanthos et est spina cuius gūmi est dragantum
Paracēteſis grece paracēteseos genitiui casus est pforatio que fit in oculis ad deponēdū aquā illaz congelatā quā cataractam dicunt. vt demostenes ꝓprio cap. Et eciā sic dicit̄ pforatio que fit in ventre hydropicorꝝ ad aquā educendam vt Theodorus priscianus cap. de hydropisi
Pediculus vulturis est sicut puus pediculus aut paruus altadan pro quo le. altadan
Pedicularia .i. stafisagria
Pedicularis idem
Pedicon grece vocatur epilēpsia a pedion seu pe

barion quod est puer eo q̄ pueris frequēter accidit Alexander proprio capitulo contingit aūt hec passio infantib9 propter quod pedicon alii qui eam vocauerunt.

Pedbia ·i·puer
Peflin ·i·portulaca
Peflinar ·i·polium
Peflinarus ·i·agrielea
Pegar ·i·vsnee
Pegma ·i·Frixorium vt in alexandro
Pegmata vel pigmata idem
Pelakanos ·i·pellicanus
Pelargia ·i· auis cicoria
Pelargus idem
Pelagomos ·i·cicorea
Pelmate sunt calli qui in pedibus nascuntur
Pelemomon ſm dyas·planta est que in nostris ptibus ignoratur
Pelecinos est herba sc̄m dyas· que ignoratur
Pelium·i·portulaca marīā habens lac
Pelidion ·i·filex arbor
Pelichimon·i·plumbeus color vt in theophilo

CAP· CCCCCLXXXV·

Elicinus secundum dyas· herba ē que nascitur in triticea segete q̄ ordeacea cum laminis siue fibris semine plenis amaris flauis baccis similibus·nascitur cum plurimis et tenuibus ramis·folia habet pusilla et granula in folliculis trima subrussa et amara valde que nostro pdeomate vocatur luparia vel faba lupi·POSSE· dicitur oceptum necare et mēstrua ꝓuocare ⁊ herb9 nominatur ab alexandro· GAL vi·simpl̄ar·cap·pdiasmum·Pellicinus siue pdiasmum huius fructicis semen rubicūdi coloris est·amarū aūt et subacerbum apparet·vnde bibitū expurgat opilatōnes que in visceribus· Idem ēm faciunt rami totius fructicis

Pelicion ·i·culcasia
Pellis habet ꝓprietatē q̄ apparet in geldalcheb
Pelliconia omnimorbia idem
Pema·i·placenta paulus cap· de cato comē dant ēm que cum pemata
Pemagrates ·i·celidonia
Penusarch ·i·cimbalaria
Pennatosis ·i·ventositas
Pentadactilus est dictum grece·v·digitoꝝ et est planta quā quidā catapucia maiorem vocāt et custos orti·et obhoc priapus qui condā deus ortoꝝ dicebatur·et solsequia eo q̄ solem vergendo aspicere videatur·et obhoc elitropia
Pentafilon ·i·quinq̄ folium
Pentafilij idem
Pentafilen ·i·agnus castus
Pentalon ·i·laureola
Pentabrassica ·i·brassica silvestris
Penemenon ·i·matrissilvia
Penterebon ·i·peonia
Pentea ·i·caulis silvestris
Pemicellus ·i·spongia
Pemdie fiunt ex zucaro de quibus loquimur in zucaro
Penfilingon quid est·l·i·ponfiligon
Pendigo ·i·colopus vulneris
Peonia quid est le·pionia
Peonasar ·i·oculus bouis
Peonasari idem
Pepanus ·i·pulmonaria
Pepana ·i·digesta
Pepansis ·i·digestio
Peperi ·i·piperata
Papiar ·i·almea
Pepsin·i·digestio et ponitur hoc nomē simplr proprima digestione inde pectica digestio·i·recta digestio·sed scda digestio dicitur emadosis·tercia vero anadosis
Pepsis idem
Peptica virtus·i·digestiua virtus et peptica sunt vel dicunt̄ eciam digestionem facientia seu digestionem iuuantia
Pepones ·i·melones

CAP· ·CCCCCLXXXVI·

Eplos seu peplum ſm quosdaz est equiuocū ad illud mulierum et ad manutergiū et ad quoddā genus cardui in cuius sūmitate nascūtur quasi folia subtilissima q̄ cum quolibet impulsu venti volāt per aera·sed falso qm̄ peplos sc̄m dyas·in ꝓprio cap·est fruter plena lacrimo albo folia minuta hīs sicut ruta sed latiora·vez oīs fruter obrotonda est et intrā spansa sub quibus foliis semē est minus et rotondū et breuius micomo albo nam multū semē habet. Radix ei9 inutilis est. ſnascitur vo in ortis et intra vites q̄ a parte arearum colligitur et in vmbra siccatur ita vt assidue moueatur. GAL·in li·dinamidiarum ait q̄ est esula et hoc videt̄ dicere in li·vj·de sim·pbar·nam dicit peplus quibē aūt micō idest papauer spinosum dicūt·et hic fructicul9 opium habet simile titimallo. Et in alijs purgando siūter illi pro quo le·esula· POSSE· DYAS·Elixatura semis eius accepta flegma ⁊ ponit oxifabo vno cum mulsa accepto coleram q̄ flegma deponit et iussellis miscetur·et ventrem soluit·alij in sale cōponunt

Perafrenesis ·i·iuxta Frenesim
Perdalichilium ·i·aconitum
Perna quid est e·margarita
Persa ·i·maiorana
Perebenion ·i·matrissilvia
Perplexum dicitur qñ homo est inter duo et nescit quod illoꝝ magis eligat
Perrebemon idem
Persepidam ·i·lapa
Perthemum ·i·paritaria
Peridimium ·i·matrissilvia

Peridiemon idem
Peritimeon·i·locus intra anum et pudenda et est eciã fistcis
Peritimenũ ·i·matrissiluia
Peristereon·i·colũbaria vel berbena
Peri·i·circum vel de quãdo pro circũ inde periodus·i·circulatio qñ pro de inde pericon nopeõ nosmaton·i·de acutis egritudinibus et pericon keseos medicorũ·i·desecretis eorũ et pipbysicõ dimamon·i·de naturalibus rebus
Periplicis ·i·de repletione
Peritoneum ·i·pecten
Perichimenon ·i·matrissiluia
Periclamenon·i·pellicula tegens os capitis
Periclimenos ·i·matrissiluia
Pericarpum ·i·bulbus
Periciscimos·i·cirurgie modus ad lacrimas abscindendas
Pericitismos idem
Pericitismon idem
Pericraneon est mẽbrana que ossa capitis desup circumuoluit supposita ossibus cutis
Peridexeos·i·ambidexter vel equimanus
Parigliston ·i·limositas denciũ
Perigumena·i·causã coniuncta vel manifesta
Periodos ·i·periodus
Peripleumonia ·i·peripleumonia
Perison secm dyas·est quarta spes strigni
Peristerua ·i·columba
Perison ·i·marrubium
Perissosarkia sarkiatum·i·superfluũ carnis crescimentum
Perdicalis ·i·paritaria
Perdiciados idem
Perdition idem
Perdicium idem
Perdices sũt perdices magne cũ pedibꝰ rubeis
Permo·i·rosula que oritur in extremitatibꝰ pedum ꝓpter frigus secm quod dicitur si le·deliẽ quidã dicũt qꝫ non est sic quomã dyas·cap·cotilidon dicit ipsam herbã valere pmonibus et rosulis ergo non sũt idem sed prima expositio est bona qm̃ vbi dyas·permones et rosulas·i·permones que sunt rosule
Permitiones ebi mechia
Perfica quid est le·akanech
Perficaria eo qꝫ folia similia pficis habeat iuxta aquã nascitur·duas habet spẽs·vna in medio folio maculã fuscam habet·alia caret macula et illa adustiua est valde quidam piper aque putauerunt
Peronach ·i·bardana
Perforata ·i·ypericon
Permonaria oĩbus est nota·nascitur in locis humidis ficut epatica hñs figuram ficut pip longum ẏtus eius est ficut virtus epatice
Personatia in antidotario viridi in ɔfectione mitridati mimoris exponitur in antiquis finommis qꝫ est lappa maior vel bardana
Pesalachona ·i·pes corui

Pessarium matrici quod ano crissere vel suppositorium vnde matrici dicitur pessarium vel nascale vel pessus Paulus cap·de retentione mẽstruorum pessus est lanaꝫ carpinariã rotondã formã digiti accipiens quo cõtinẽtur medicamina nẽ
Pes corunus quidã vnũ ex lacticinijs esse asserit folia eius sunt similia foliꝭ psillij·dyas·cap·de psillio greci corunopodion vocant
Pes gallinaceus est plãta quã dyas·daspiũ vocat·plinius vero capnos quidã dicunt qꝫ est policaria
Pes leporis apud quosdam vocatur gariofilata et sanamunda
Pes pulli ẏm macrum vocatur portulaca

CAP· ·CCCCCLXXXVij·

Es colũbinus vel pes columbi est triplicis generis· Est vnũ genus quod vocatur amomũ la·et gresed ara·hamerie quod scies si leamomum·Et est aliud genus hñs folia rotonda et pua diuisa magnis et paruis incisuris stipites subtiles et breues coloris subrubei habẽtes nodos raros in quibus sũt duplicia folia et semina tria vel quatuor vel·v·cõiuncta i medio qꝫ est sicut acus·Auerrois·qñto colliget cap·ꝰ pe de colũbino fri·est in·i·sic·in·ij·Est aliud genꝰ quod vocatur anagiros de quo ait Gal·vj·simpbar·cap·anagiros·Anagiros frutex ẽ fetidus et acris diaforetice et calefactiue virtutis ac tñ viridia folia ꝓpter humiditatis admixtiõem minus acria et depressiua diaforetiũ sunt ficca vero incisiue et siccatiue vehemẽter virtutis similis aũt quodãmodo nature est et cortex ipsiꝰ radicis semen vero magis est subtilium partium ꝫ etiam est et vomitiuum
Pes locuste ·i·olus iamenum
Pes alacona ·i·pes corui
Pes quid est le·hafir
Pes milui herba est que alio noĩe pepanus appellatur·folia habet diuisa satis et subalbida cũ flore et capitello oblongo sicut cauda animalis
Pes vituli arus barba aaron serpentaria mior vl' dragontea minor idẽ ẏm quosdam sed Galvi·sim·phar·cap·amũ dicit amũ siue pes vituli hoc et multorũ est aaron et habet radicẽ magnam ad modum oliue·est aũt multo acrius illa et alio noĩe vocatur ciclamen
Petala ·i·palmites
Petagillon·i·balanoꝝ glandes mirabolanꝝ
Petalon ·i·bratheos
Petamum est quedã muitreatio cum qua alkelãtur vel muitreantur vasa terrea et fit ex plũbo et limatura eris et lapide focali et vocatur ab aliquibus massacũma vel aqua vitri vel aqua vasoꝝ viridium qꝫ ex ipsa muitreantur viridi muitreatiõne vasa terrea
Petima ·i·volatilia
Pericium ·i·crocus

Peticon ·i·epilenſia
Peton ·i·vſnee

CAP· ·CCCCCLXXXV inj·

Etroſellmū quoddaz eſt domeſticum quoddaz ſilueſtre quod vocat macedonicū vel ſinonū quod ſcies ſi le. apium· ſed domeſticū oibus eſt notū cuius virtus ē diuretica ſatis mēſtruis impat inflationes tollit ſtomaci et colli calefaciendo et ficcando rozziombus ſubuenit et ex eo fit competens ſalſamentū vnde digeſtionē confortat et ventoſitatez excludit et valet ad omīa ad quevalet ſilueſtre·GAL viij·ſim·phar·cap· petroſellmū. Petroſellmi ſemē eſt maxime vtile extrahitur ab herba et ſilr radicibus ſimilis debiliozis vero virtutis·Eſt autē ſicut in guſtu acre cum amaritudine ita et in opationibus ſimile cum in edendo et ꝓpterea mēſtrua ꝓuocat copioſe·Eſt aūt et ventoſitatū deſtructiuū·erit aūt ipm tercij gradus calefactiuū et ſiccantiū
Petroleum quid le·brafalendi
Pezire grece vocatur genus fungozum ꝟm Plinium ſic dictum quod ſine radice aut pediculo naſcitur
Pheludem fit qñ mel tam diu coquitur vt ſuper marmoz oleo inunctum proiectum et dimiſſum poſtea in fruſtra incidit̄ et comeditur latine vocatur ſiſamum
Phelude.nm idem
Phezpherezegi idem
Pheluden idem
Phenice ·i·palma ſ dactilus
Pheronlaria ·i·berbena
Phel ·i·ſabel
Phefich eſt genus tuberum
Plectoria eſt repletio humozum oīm intra vaſa cachochimia ē repletio vnius et potiſſime extra
Plegmos ·i· lenticula amara
Plegi ·i·plaga
Pleura·i·latera inde pleureticus
Pleuron ·i·latus vel coſta
Pleton grece ·i·plenus
Plectozicus·i·plenus vel repletus
Plexum grece turbationem
Pneu grece ſpiro
Pneuma ſpūs ventus ſpiramē flatus anhelitus
Pneumatoſis vētoſitas gal·ad glauconē tractatu·i·de fe·Item alex·de antidotis ad frigidum ſtomacū Itē oziba. cap·de ꝓnoſticis
Pneumon·i·pulmo deinḋ peripneumonia quod nos corrupte piplemoniam dicimus
Pneuſis ·i·ſpiramen
Pneumateſis ·i·ventoſitas ſpūs
Preſſia ·i·artemiſia
Preteruiſio·i·qñ viſus videt aliud q̄ debet
Preterauditio·i·qñ aures audiūt aliud q̄ dñt
Preluna·i·qnedā ſuperfluitas piloſa ſicut apparz in foliis os mundi

Precochia·i.fructus qui vocant̄ cozula
Preiris ·i.filex
Preicteris idem
Precoque p ſica ſunt ante perſica et fūt cozula
Precordia Plimꝰ exta hois ob inferiozē viſcerum ꝓtem ſepantur mēbrana que precordia appellant qz a corde ꝓtenditur
Prefigmenū alexander de potiombꝰ et antidotis adepto fine aut prefigmeni·i·preſſati frixi
Ptela ·i·vlmus arboz
Pterigion·i·vngula q̄ oritur in oculo
Pterion ·i·polipodium
Pteridis ·i·filex
Pterea idem
Piaſter quid eſt le·achadzeos
Pialidan ·i·vſnee
Piaſuf ·i·almea
Piericon vel pieciatis ſm dyaſ.de calcitis ē cōfectio que fit ex duabus partibus calcitis et vna cadimie
Pieſmatos grece expreſſio Caſſius felix cap· de pruritu
Picidi ·i·ofectio quedam
Picara vaſa dicunt̄ que linita ſunt pice in q̄bus greca vina reponūtur
Picama ·i·pigamia
Picra dicuntur grece amara·nos vero corrupte pigra
Piceleon ·i·oleum de pice
Picenariū·i·inſtrumentū in quo colatur pix
Piceum ·i·cohagulum
Picumach ·i·cimbalaria
Picimachi idem
Pioma quid eſt le·pimiſer
Piomtidos ·i·pioma
Pionax ·i·abzotanum
Picozni ·i·cuozium
Picoma ·i·pecula
Picoſabzon ·i·palma xp̄i
Picoſanuel ·i·pimpmella
Picus ·i·triticum
Picuſar ·i·flos ſalicis
Picuſari idem
Piganon·i·ruta nos piganū dicimus
Piganozicon ·i·rute radix
Pigano agrion ·i.ruta agreſtis
Pigama apud alexandrū cap·de pleureſi fūt cerotaria quecūq; pice fiunt
Pigra ·i·amara
Pigentaria ·i· balanus repſico
Pigmentaria idem
Pigmentum ·i·vnguentum
Pigmeos ·i·bitumen
Pigmecomon Plinius herba ſoluens ventrem eruce foliis craſſiozibꝰ et acriozibus·radice tenui laurei colozis terram olente caule quadrangulo floze ozimi·inuenit̄ in ſaxis locis
Pignotica vtus exponitur ſommifera ſed puto corruptū nam ponotica ſunt ſommifera
Pilumita·i·calefactões vel lana mollis cum oleo

mfusa
Piluna ·i·liuor
Pilos gre·latine argilla terra vidua q̄ a gre= cis argillos ꝺr
Piloſella eſt herba hñs folia ſatis ¦alba et pilo ſa ſicut carta¦filago fri·et ſicca
Piluar ·i·aſtromitrum
Pilula a rotonditate dicta·ſ·pua pila in ali qui bus antiqs libris cataputia ꝓ pilula inuenitur·
Pillule cautā vel cauraīte apud haly abba tē fūt copmaſter·i·pmus ſilueſtris mire altitudinis et a medio ramoſa ſicut pmus in vertice copioſio remq; dat reſinā gignitur et in plaīs
Pīna gre·piſcis in quo margarite gñantur mt̄ dum pro ipſa magarita dicitur
Pīnaſtellum ·i·peucedanum
Pīnax quid eſt le·eſula
P nicellum ꝺr a forma pini· i·acute fūmitatis et eſt inſtrumētum ad aliqd abſtergendū ab o cul' precipue factū ex re molli ſicut quo pictores ꝓ mūt·Gal·vero ad glauconē exponit ſpongiolā fiſter et demoſtenes
Pimpinella eſt herba multū fiis ſaxifrage vnꝺ uerſus Pimpinella pilos ſaxifraga non hz villos
Pīnorde ·i·roſata
Pīnorus ·i·cardo
Pīnolus idem
Pīnope ·i·praſſium
Pīnus arbor ab acumine foliorꝝ dicta·pīnuz em acutum antiqui dicebāt·greci aliaz pīnū aliam peucē vocant quā nos piceam dicimus eo q ꝺ fudet picem pro quo le.cmobar
Pīnus pnda ·i·iuniperus
Pīnus īfima ·i·camepithis

CAp. CCCCCLXXXix·

Jnuſer vel pionia ara·grece pen terebon vel pentaboram vel per nia vel glikiſide·latine vero peo nia. SERA.li·aggre·cap·peo= nia auct·dyaſ·peonia id eſt pionia et eſt arbor et eius due ſunt ſpēs.ſ·maſculus et femina ·et maſculi ſunt folia ſiīa foliis nucis·a radix eius ē groſſa ſicut digit9 et longa longitudine palmi color eius eſt albus. femine vero folia ſunt ſimi lia foliis ſmyrnion.et ſup fūmitates ramorꝝ ei9 ſunt ſicut camerule.et apparent in eis grana ru bea ſicut ſanguis pua ſiīa gramis granati et īt illa grana ſunt ſemia nigra ſeu purpurea.a ra dix ipſius eſt ramoſa·et radices ei9 ſunt ſimiles glandibus vij·vel.viij·ſimiles radicibus affodil lorꝝ ·Idem auct·gal·ſubſtācia eius eſt ſubtilis· et ſapor eius eſt ſtipticus pauca ſtipticitate cū dulcedine.et qñ diu maſticatur apparet ī ea acui tas et mordicatio a amaritudo pauca· vtus ei9 eſt que calefacit caliditate pauca et deſiccat de ſiccatōne fortī. AVIC·li·ij·de peonia. Peonia alia eſt maſculus et alia femina. maſculus quidē radices habet albas groſſas vt digitū ſtipticuz habens guſtū·Et femina habet radices in plures mas ptes diuiſas et ramos eſt ca·a fic·vehemē ter in ipſa ſunt exiccatio et ſtipticitas cum reſo lutōe et aptione et ſubtiliatōe et incīſione et ab ſterſione·et qñ maſticatur vna hora apparet p9 eam ipſa acuitas ad ſtipticitatem decimās·
POSSE.SERA.auct·gal·vtus eius eſt que abſtergit et fortificat et prouocat vrinā et mun dificat epar et renes qñ ſunt in eis opilatōnes· et qñ ſuſpendit ſup pueros epilēticos curat eos et qñ coquit īn vino aliquo ſtiptico ſtñgit ven= trem·Et idem auct·dyaſ·qñ bibitur de radice eius q̄ptitas amigdale a mulieribus que non bñ purgātur in ptu mundificat eas per mēſtrua a quādo bibitur cum vino ofert doloꝛi ventris et hyſtericie et doloꝛi vefice et renum et qñ coquit̄ cum vino et bibitur ſtñgit ventrem·Et qñ bibū tur ex gramis eius rubeis grana·x·vel xij·cū vi no ſtiptico oferūt fluxui matricis·Et qñ come= ditur ſiſter ofert doloꝛi ſtomaci et cōpunctioni bus eius et datur ad comedendū et in potu pue= ris et ofert multū inceptioni gñationis lapidis qui gñatur in eis.Et qñ bibūtur ex gramis eius nigris·xv·grana cum meliſicrato aut cū vino cō fert ſuffocationi matricis et doloꝛi qui accidit ī ea et ofert in cubo·Et idem auct·abraam filij ſa lomonis qñ ex arboꝛe pionie fit ſuffumigatio cu rat epilēticos·Et qñ ſuſpenditur ſup epilēticos ꝓhibet ipſos ab epilenſia·ſz et fructus eius cū gelomabin iuuat iuuamēto magno. Radix eius mēſtrua mouet cum amigdala vero muſſa pota= ta purgat epar et renes qz et ſtiptica ē·reuma ventris ſtñgit cum vino auſtero cocta et pota= ta ipſa radix deſiccatiua eſt valde vt appenſa in collo pueri epilentici euz ſanet. AVIC.abſter git veſtigia nigra in cute ofert podagre·con= fert epilenſie adeo q etiam ſuſpēſa et iam qui= dem expta eſt eius appēſio et muenta eſt prohi bere epilenſiā q̄ diu remanet et cum eius ablati one cōptum eſt redire epilenſiā et vidimus qui dem īq̄t ſuffumigatio facta cum ſemine ei9 cō fert demoniacis et epilenticis·et ſanat eos·Et ſi militer ſi ſumatur fructus eius et bibatur cū mel le ro·ofert vehementer·Ego autē dico q hec ē fortitas pēs peonie romane· nā illa q̄ ex yndia fertur ad nos non habz magnū effectum in hoc caſu et bibūtur de ſemine eius·xv·grana cū mel licrato aut vino et ofert in cubo valde·Retinet naturam qñ decoquitur cum ſirupis punticis et prohibet materias effuſas ad ſtomacū et ſemē eius ofortat ſtomacū et ſedat doloꝛem eius· et mordicatōem ipſius et ofert radix eius hyſteri= cie·et aperit opilatōem que eſt in epate·Et quā do bibitur cum vino et ꝓuocat uis mouet men= ſtrua·et potus eius ꝓuocat vrinam·Et qñ ſumū tur de ſemine eius grana·xv·cum vino aut mel licrato ofert p̄focatōni matricis·et ſi biban̄ xij grana cum vino abſcindūt fluxum ſanguinis et qñ in potu datur fetis de radice eius quantitas amigdale mūdificat eas a ſupfluitatibus ptus

ꝓuocatõe educẽdo fupfluitates et cõfert de ra dice eius ꝙtitas auellane dolori renum et vefice Et decoctio eius cũ vino ſtrimgit ventrem et ꝓ uocat·GAL·vi·fim phar·cap·de pioma gliki= fide fiue pioĩa quam et pentaterã vocant radicẽ ſtipticãtem habz cuz q̃daz dulcedine· Amplius aũt maſticata longo tẽpore apparz in ea acumẽ cũ pauca amaritudie ⁊ cũ acredie ꝓterea igit̃ ⁊ mẽſtrua mouet ⁊ vrinã qñ bibit̃ ex illa in ꝙti tate vnius aigdale cuz mellicrato teretẽvo optz et ptracticare ipam ⁊ ita emplaſtrata purgat o pilatũ epar ⁊ renes ſz hec quidẽ inꝙtum acris ⁊ amara facere nata eſt mquãtum vero et aliquid ſtipticitatis habet ſiquidez qꝫ ſcm ventrẽ flu xus habentes ſe cũduz veritatem ſiſtere apta eſt cuz vino ſtiptico potata et virtus eius eſt mltũ deficcatiua et ꝓpter hoc ſpamus qꝫ quãdo liga tur in aliq̃ re ⁊ ſuſpẽditur ad collũ infãtis epilẽ tici qꝫ ſanat̃ et veritas eſt de hoc ·Et ego qui= dem vidi putũ octo mẽſibus nequaq̃ occupatuz ex quo potari cepit radicez vt autẽ decidit quo quõ a collo quod erat applicatũ ſtati fuit epilen ticatꝰ alia itez ſalubriter ſe hẽbat viſũ autẽ fu it mihi vt itez auferret eam cauſa experiẽcie et ita facientibꝰ q itez fuit occupatus magnã et recentem ptem radicis appẽdimus collo eius ꝙ inde pfecte ſanatus ẽ puer nec fuit vlteriꝰ oc cupatꝰ racionabile eſt ergo vt aut aliq̃ ptes ra dicis affluẽtes deinde attracte p ãbelituz ſana rẽt ita paciẽtia loca aut ipſo aere mutato ⁊ alte rato a radice fic emꝫ prinꝰ liquor cõfert gutturi flegmonẽ pacienti ⁊ torrefactũ malachiũ·i·ni= geila maifeſte catarros et corizas deficcat ſi qꝫ ligãs illud in pãno raro attrahit freq̃nt̃ p nareſ caliditatẽ q̃ ex eo·Et ſiñ ſi accipiat̃ filũ lane·et pcipue illius lane que repit̃ in conchilijs maria mis·ſ·purpureis ⁊ tmgatur tinctura q̃ dicit̃ gra na deinde inuoluat̃ iſtud filum in collo vipere· ⁊ ſtrimgatur donec ſtranguletur vipera cũ eo ꝙ inde filum inuoluat̃ circa collũ habẽtis ſquinan tiã aut aliud qꝫcunq; apoſteã in gutture vel in collo videbis ex hoc magnuz mirabile iſtius fili ſed hoc q̃dẽ forte ſemocius alibi tractabimus· Peonie vero complexionem ſciẽduz eſt ſubtiliuz ptũ et ſiccatiuã nõ tamẽ inſignit̃ cal= ã ſed vel cõmẽſuratã vel paulo quodãmodo· AVIC·ꝙ viribꝰ cordis dicit qꝫ cõfortat cor·Paulꝰ cap. de pioma dicit q ẽ ca·et ſic·cõplexionis in ſecũ do gradu

Piper apium vel pip apũ dyas·dicitur acorus
Piper erraticũ ſcm dyas·vocant lati pſilium
Piper ſimpliciter poſitũ ẽ pip quo omnes vtũ tur et qꝫ latine ſic vocatur comuniter ꝓ quo le· falfel
Piper albũ quid eſt le·quod ſupra
Piper darnachos ·i·ypericon
Piper pſillum ·i·pſillium
Piper aque ·i· ſenation
Piper ethiopium ·i· piper nigrum
Piper nigrorũ ·i·habelzelim
Piperẽos leucos ·i·piper album
Piper longum quid eſt lege falfel
Piper macros ·i·pip longum
Piperculum herba eſt habẽs folia minuta ⁊ eſt herpiſtum
Piperella·i·agnꝰ caſti ſemẽ et aliqui dicunt ꝙ eſt piperculum
Pipella·i·ſemen vel fructus ligni aloes
Piple ·i·eſula
Pipiones ſunt pulli colũbaꝝ et eſt nomẽ nomo topeion·i·nomẽ fortatũ a ꝓprio ſonu animalis
Pipon agrionſi ·i·colocynthida
Piplo ·i·eſula
Piploſan ·i·almea
Pipacan ·i·tilia arbor
Pira porcina ·i·ſilueſtria
Pizaſter quid eſt le·achadiros

CAP· ·CCCCCXC·

Piretrum latine gre·dentanos ara bice vero achiraraha ſiue Achar charaba·SERA·li·aggre.cap· Achiraraha auct·dyaſ· Achirara ha·i·piretrum et eſt planta cuius folia fũt ſimi= lia foljs dauci agreſtis aut maratri et ſtipites ſi militer ſicut ſtipites illius·et ſup ſtipitem eſt co rona filis corone aneti et habet radicem in groſ ſitudine digiti·AVIC·li·ij·cap·de piretro·pi retrum plurimũ quod de hac plãta adminiſtrat̃ eſt radix eius· melius eſt illud quod eſt acutum mordicatiuũ lingue ⁊ magnitudo eius eſt ſcm quãtitatem digiti· POSSE·DYAS·pungit linguã·quãdo guſtatur pũctione forti et attra hit flegma·Et ideo qñ coquitur cuz aceto ⁊ fit colluto oris ofert dolori dentiũ·et qñ maſtica= tur attrahit flegma·Et qñ teritur et miſcet̃ cuz oleo et mũgitur ꝓuocat ſudorem·et ofert mem bris ſuper que vincit frigus et ſeruat corpus a nimio frigore aeris ne noceat ei et amiſſione ſenſus et motus·et eſt eius iuuamẽtum magnuz in homine·et ofert paraliſi·et rigoribꝰ febrium GAL·viij·fim·phar·cap·8 piretro plurimũ qꝫ de eo adminiſtrat̃ eſt radix eius·et ꝓprietas vir tutis eius eſt proprietas adurens et pungit lin guã qñ guſtatur punctione forti ⁊ attrahit fleg ma et ſedat dolorem dentiũ qui fit a frigiditate Et cõfert rigori fe·quando fit inunctio cum eo diſſoluto in oleo ante aduentũ poriſmi et cõfert illi qui habet ſtuporem in mẽbris·aut relaxatio nem· AVIC·piretrũ quidã extimauerũt eſſe fri gidum ſed nõ eſt·ymo eſt ca·et ſic·in·iij·gradu extrahit flegma maſticatũ·et virtus eius eſt a= duſtiua·et ꝓuocat ſudorem cum ex eo cum oleo abſtergẽdo mungitur corpus· ſi miſceatur cum oleo et abſtergẽdo inungat̃ ex eo ꝓuocat ſudo= rem· fricatio facta ex eo et decoctõne ipſius et o= leo eius ofert mollificatiõi neruoꝝ antique et ſtupori eoꝝ et ꝓhibet gnatõnem alcuzez ab eo in quo gnatur alcuzez· vehemẽter apit opilatio

nes colatorij. et constrictõem narium· Et eius 8 coctio ofert dolori dentiũ et proprie frigido Et eius acetum ofirmat dentes motos si decoquaẽ cum aceto et teneatur in ore· Et quãdo fricatur cum eo corpus ante paroxismum rigoris cum oleo ofert rigori facto cum fe· q absq; fe· Paulo ca· est et sic· in tercio gradu· masticatũ attrahit flegma per os. et remouet dolorem et stuporẽ dentium. Auerrois. v· colliget cap· de piretro· est ca· m· iij·

Pirmum aliarium catimum ·i· rasura panni
Piristerion ·i· peristerion
Pirites litos· i· marchasita lapis aptus ad accendendum ignem
Piriasis ·i· fomentatio
Piriase ·i· fomentate
Pirria ·i· calefactorium
Pirria idem quod supra
Pirgires ·i· passeris genus

CAP· ·CCCCCXCj·

Irgitis pepius vel epio grece latine vero os mũdi et est herba facta vt filex ex vno latere pilosa· DYAS· cap· pirgitis folia habet lapacio similia sed oblongiora et viridiora vj· vel vij· et foris erecta et lenia ab intus hñs plurima sicut vnee· Nascitur in paradiso et in ortis cum gustu aspero et stiptico et nec semẽ nec virgam habens· POSSE· folia eius morsibus venenatis occurrũt bibita cum vino· et ipposita distinterics et ciliacis prosunt·

Pirodos ·i· igneus
Pirotis ·i· inflãmatus
Pirosus ·i· incendium
Piromia ·i· celidonia minor
Piros ·i· triticum
Piron idem quod supra
Pirotica ·i· medicia adustiua
Pirros ·i· rubicundus
Pirus ·i· triticum
Pirusabor ·i· amilum
Pirusabon idem quod supra
Pirsuris ·i· noctiloca
Pisarak ·i· vnee
Pispatica ·i· eductoria
Pissapitar· i· pix mixta cum bitumine
Pissasphato idem quod supra
Pissaxera ·i· pix dura vel ficca
Pussaigra ·i· pix liquida
Pissa ·i· pix

CAP· CCCCCXCij·

Istacia gre· ara· pistoch siue fustech siue fistach latine fistica·
SERA. libro aggre' cap· pistoch sunt fructus qui veniũt de damasco. DYAS. cap· 8 pistacia· pistacie que in siria nascunt sicca strobilibus sũt· POSSE· DYAS· eustomacha sunt cum vino bibita morsibus venenatis occurrũt. Vtus pistachiaꝝ austera et stiptica est ideoq; eciam accomoda credunt toraci et pulmoni et iecoris vicia purgare Et idẽ SERA· pistoch· i· fistice siba est subtilis· et sapor eius est fere ad amaritudinẽ declinãs et vtus eiꝰ est ca· et sic· amplioris caliditatis q̃ nux et auellana· GAL· li· de cibis cap· de pistacijs· pistacia nascunt apud alexandriã in egipto multo aũt plura in boreali syrie alimẽtuꝫ quidẽ patissimũ habẽt ia· vtilia sunt ad epatis corroborationem simul et purgatiõem insertoꝝ humoꝝ secundum meatus ipsius· pticipant· n· subamara et stiptica qualitate aromatizãte· Scimus autẽ q̃ alia multa epati vtilia sicut in negocio simplicium medicinaꝝ ostensũ est· stomaco autẽ neq; pfectum neq; nocumẽtum notabile ex ipsis habeo testari· sicut neq; restrictiui vẽtris neq; subductiui· Et idem vij· simpliciũ phar· cap· de pistacijs· pistacium· i· fistica in siria multũ nascit planta hec· fructus aũt eius subtilium ptium ẽ subamarum q̃d· et aromatizans hñs de obstruit igitur et mũdificat maxime quidez ea que scõm epar et ea q̃ scõm toracez et pulmonẽ· AVIC· de viribus cordis dicit q̃ ofortat cor· Auerrois v· colligz cap· 8 pistacia dicit q̃ ofortat stomacum et epar a tota substãcia Raby moyses cap· de pistacijs· pistacia sunt meliores oibus fructibus· corroborãt stomacuz et epar sunt ca· et sic· temperate

Psteleon i· os eũ qs ex pice liquida vel cedria fit
Pisces akedradu· AVIC· cap· 8 cura cancri sũt pisces parui
Pisces aradradach ·i· petrosi
Pistes feniculus
Pistera ·i· columbaria
Pististides ·i· laureola
Piscis quid est· l· l· samech
Piscis stupefaciens quid est· l· l· fead
Pisstiduma· i· concauitates ossium ancharuꝫ que vertebra dicuntur
Pisoach ·i· cimbalaria
Pisoach idem quod supra
Pistoribus· i· comestionibus de pasta
Pisum est spẽs orobi sicut apparet si le· serisemie GAL· li· de cibis pisa osimile aliquid fabis secunduz totam subam habentia comestaq; scõm eosdem modos cum ipsis· in duobꝰ his variatẽ q; inflatiua cõsimiliter fabis non sunt· et q; abstersiuã vtutem non habent· propter hoc tardioris digestionis scõm virtutem fabis sunt·
Piterigon ·i· filix
Pitekos ·i· simia
Pitelibron ·i· auena
Piterak ·i· piretrum
Pitea ·i· coagulum
Pitmaser ·i· furfur capitis
Pithios est spẽs titimalli
Pitiron ·i· furfur

Pitis grece pinus pticius aliqñ repitur inde resina pituina Plidorus petides vocant fructus et ramos pini reptos et sunt pinee lege cinobar
Pitimum·i·netalim vel epithimū
Pithiras ·i·furfuras
Pithira idem quod supra
Pituina resina quā nos abietalē dicimus dyas·
Pituissa plinius ad similitudinē foliorꝝ pini
Pitui ·i·pinus
Pituregium ·i·ypericon
Pituides ·i·ballanus repsico
Pituitas ē viscosus humor in ore cōglomorat9
Philiton·i·flos vel cortex mali granati
Phibit ·i·rapax
Philistokia est spēs aristologie
Plirme ·i·tilia arbor
Plicma ·i·vetia et est semen
Priapiston ·i·satirion
Prisma ·i·iflāmacio corpis
Piriapismus est qñ membrū virile augetur ītra tres dimensiones
Primos ·i·plex arbor
Primus idem quod supra
Prisma inflatio corporis est et est yposarcha
Primula veris herba paralisis idez· Est alia primula veris que alio noie vocatur lauādula·cui9 flores sunt sicut flores camomille ca·et sic·in fine·ij·confortat matricem et prima spēs est veri or primula veris
Psicrotifron ·i·vectonica
Psimichij ·i·ceruſa
Psichij idem quod supra
Psilicis ·i·pollicaria
Psillium quid est·l.l·azarachona
Psilotrum est quoddā vnguentum de ꝑsilatoriuz quod latine vocat cauteriuz pro q̄ le·barneth et psilotrum siluester vocatur vitis alba vt appareat si·l.l·feſera
Psillos ·i·pullex
Psillium montanum psiler montanū siseleos idez
Psidracia ·i·exantima
Psurotifon ·i·vectonica
Psidia·i·flos mali granati vel cortex
Psichi ·i·amma
Pscithos ·i·frugus
Psidracia sive exātima Alexander sunt pustule pue emitētes in cute capitis plene humiditate aliquādo vero sidracia scribitur
Psidracion demostenes ē inquit paruissima extantiā alta eruptione est descripta cuz rubore sepe in albis ptibus prime tumce oculi ostituta· et magis angulis vicina alta eruptione vel diui sura pcussa aut incisura effecta
Psilla·i·pulex inde psillium dictū eo q̄ semē eiꝰ pulicibus assimiletur Demostenes cap· de obtalmia Theodorus Priscianus et alij plures antiq ipsam herbam pullicariā dicebant·DYAS· vocat ipsam psillion ꝑ qua·l.l·bazarachona
Psimichiam ·i·ceruſa
Psimichum idem quod supra
Ptiriasis scabrū vel cantabricū acaraidē idez et sunt furfure capitis·vt Dyas·cap·de Ficu et de felle
Ptisis ·i·ariditas
Ptimoderas ·i·tumor
Ptisana·i·sucus vel aqua ordei vel cibus ex ptisana ordei·
Ptideon grece·i·sputum inde emoptoica passio ab emo qđ est sanguis et ptideon·i·sputum
Priloſus paulus est grossitudo palpebraꝝ putrida rubea quibus accidit plerumq̄ et pilorum defluxus
Ptiriacū radix in antidotario virili in confectiōe mitridati minoris exponit q̄ est filix sed si sic est ptereos debet scribi
Ptiroien ·i·abies
Podagra grece dicta a podos quod est pes inde podagros podagricus·
Podagra limi vocatur cuscute eo q̄ serpendo linum necat
Polenta vbicūq̄ in antiqua translatōne Dyas· inuenitur apud Sera·eodē loco habet samech·
Polomonion ·i·celidonia
Policaria grece vocatur consiſa sed apud dyas· vocatur consa et est policaria
Policarpos ·i·multi fructus
Policomas dyas·folia habz similia eruromio·i· eruce et herba est quā ignoro
Policriston ·i·valde bonum
Polifilon·i·multorum foliorum et sic vocatur a dyas·prima spēs trifolij
Poliganon herba est quā ignoro
Poliganos·i·fecundū vel multi seminis
Poligonos.i. multoꝝ geniculoꝝ vel angulorꝝ ſam a goni·i·genu
Poligona a goni quod est genu nā et multi geniculatam et centumnodiā vocant seu a goni qđ est semen ſam dyas·policarpos vocari dicit qđ magis est credendum hec sanguinaria et corrigiola a multis vocatur et est quā virgaz pastoris arabes vocant vt patet per ordinem dyas· cap·de poligonos et Auic·cap·de virga pastoris·DYAS·poligonos masculus herba est virgas habens teneras molles et multū nodosas expansas super terrā sicut agrostis·folia habet rute siliā sed oblonga et mollioꝛa et semen in foliis singulis·vnde et masculus dicta est flos est illi albus et femineus·poligonos vo femina frutex est vnā virgā habens mollē et cānosam spissam et nodosam·m quibus nodis folia sunt ꝑmi similia·radix est illi mutilis locis nascitur humidis aē·plinius poliganū greci vocant quā nos sanguinariā non attollitur a foliis terra rure semen gramis qui plura genera poligoni faciunt hunc in aerem intelligi nolunt appellātq̄z a multitudine seminis aut densitate fruticis·Alij poligonon a frequētia geniculoꝝ aē·Stefanus in nominis poliganos·i·virga pastoris·v·pro·i· scripsit vt assueuit et in karāmida poliganos·i· corrigiola multigonia alij vero camerzillū dicūt

Poligonos idem quod supra
Polimigmatō .i. medicamē ex plurib⁹ mixtum Paulus cap. de hydropisi et est dictum plurume mixture. nā migma grece mixtura
Polima subtilis farina cuiuscūq; grani inde polenta.
Polimmon .i. parietaria
Polion .i. polium
Polipis est multipes polipus piscis et est pulpus piscis
Polipodium dictū ad similitudmē fragellor⁹ polipi piscis in eminentijs que sunt in ipsis fragellis seu pedibus stipedes dici potest. sam radicibus pollipodij sunt similes eminētie vñ polipodiū q̄si polipi pes pro q̄. l. l. biberg sive dipteris
Polippus est tumor p̄ter naturā qui in naribus fit similis scdm substanciā polipodes carni. i. carni illius piscis qui dicit̄ polipus et latine vocat̄ pulpas.
Poliricon grece. i. multar⁹ radicum quare filix sic vocatur a dyas. cap. de dipteris. et sic eciaz scdm dyas. vocatur a quibusdā elleboro niger Item idē etiā sic vocari dicit vnā spēm aristologie preter duas notas
Polirizona Plinius herba est q̄ habet folia similia mirte et radices multas
Polisanthemuz. i. botrachion et est dictū plurimor⁹ florum
Polittricon est dictum multar⁹ comar⁹ nam greci trix comā dicunt
Polittrophia. i. multū nutrientia. oligotrophia ecōtra. i. parum nutrientia
Polisis .i. vleus
Polium quid est le. bakade

CAP. CCCCXCiij.

Olicaria latine. grece comiza aragasit. DYAS. cap. de comiza. alia est maior atq; odore grauior. alia pua et odore iocunda. inter has alia est media grauabilioris odoris. quar⁹ prima appellata est comiza lata sive vastis vel vt latini armētalis Item seda vocatur etiā labanotis sive vt latini pix marina vel sitiscaris. media appellatur etiā comiza cefaleos sive vt latini thimus minor. maior aūt et minor comiza habēt folia similia olive. sed aspera et pmgua et viscosa. minoris vero folia odorata sunt. maioris grauis odoris que etiā in fructice maior est. virga maioris est longitudinis cubitis duobus. minor vero vnius pedis longitudine porrecta est. florē fragilem et mellinū habens colorē. q amar⁹ sapor⁹ rem et cum floruerit velut capillos facit radix ē illi inutilis. GAL. vij. sim pbar. cap. comixa. i. policaria tam maior q̄ minor filis sunt cōplexionis et virtutis. in gustu quidē acres et amare apparētes calefaciūt valde apte fructuosa est plāta. est aūt et tercia spēs policarie in humidioribus locis nascens fetidior ambabus et debilior. sed due prime dicte. iij. gradus sunt in calefaciendo et siccādo. POSSE. DYAS. omis fructus eius cum folijs suis fumigio adhibita et suppositā venena longius arcet aqua eius spansa pulices necat. folia ipsius in cataplasmatib⁹ adhibita morsus venenatos mitigāt. vulneribus et pustulis medicanē flores eius et folia cum vino bibita mēstruis impant. aborsum faciunt vrinā puocant. torsionib⁹ subuenīut. hyctericis bene adhibentur. cum aceto bibita epilēticis p̄stant effectum. elixatura vero eor⁹ fomento adhibita causas matricis cōponet. succus eius suppositor⁹ aborsum facit. oleo mixta et puncta tuta corpora frigora seruat. minor vero impositā cataplātibus adhibita dolorē capitis mitigat. media vero comiza hastā grossam habet a lenia folia et paulo maiora. maior vero nō pinguia nec maiora habet folia sed grauē iactancia odorem gustum suauē et inutilē oibus. vipas et serpentes fugat. et vulue vicia remediat. maior a minor comiza calefacit et desiccat decocta igitur in oleo ad ppodos febriū et typos et malicioſos rigores puncta facit flos cum folijs in vino potatus fetus extrahit et vehemēter menstrua purgat. GAL. si quis folia cum mollib⁹ ramusculis apposuerit alicui pticule sive decoquēs oleo vtatur ea. videtur aūt et rigorū qui scdm piodum alleuiatiuū huius oleū. flores aūt eor⁹ filis virtutis sunt. quo circa quidē et hos cum folijs terentes oleo propinant gracia mouēdi mēstrua violenter et educendi embriones
Poliricon .i. dipteris et scdm quosdā est aristologia. ꝛ falso ymo est elleborus niger. vt dyas. cap. de elleboro nigro. l. l. elleborus
Polium marinuz. i. barba iouis pro quo. l. l. bakade
Politicū .i. parua starna
Polimas .i. bolismus
Polommon .i. mentastrum
Poliomela .i. eraclea
Poligalon hastam habet longā duob⁹ palmis et folia lenticule filia gustu stiptica q̄ bibita lac mulieribus facit crescere dyas. m pprio cap.
Poliar[illegible]arō. i. medicamē composituz ex plurib⁹ principalibus spēbus
Poliarchion .i. plurium pnceps
Polliomenon .i. parietaria
Pollitricon herba est cuius folia in vno subtili stipite ordinatim posita sunt rotonda sicut folia capilli veneris. oritur in locis humectis cui⁹ cōplexio et virtus scdm Plinium est sicut capillus veneris
Polimes .i. farina
Polus. i. dolor qui fertur in membro ppt̄ laborē
Polusarch .i. afrometrum
Poma de semi. i. de ierusalem et sunt pruna damascena
Pomerac .i. agrifolium
Pomelido quid est. l. l. zaror
Pomellitos .i. ydromel

Pomelida — idem quod supra
Pomelafirch — .i. auena

CAP. .CCCCCXCiiij.

Onfolix scribit grecus sed pomfolix profert sic vocat eo q sunt ampulosa. naz pomfolix grece ē ampulla. pomfolingues ampulle et ē pomfolix siue pomfolingos tutia vera leuissima volatilis et alba quā Auic. laudat. vide capitulum de pomfolix apud dyas. cum cap. de tutia apud Auic. et Serap. que idē sunt et est fuligo q eleuatur adherēs tecto fornacis qñ extinguitur et fit auricalcū quod vocatur apud dyas. in antiqua translatōne es vstum et est ex substancia eris et lapidis calaminaris qui Sr climia arab. et cadimia grece quo lapide tingitur es. sublimatur em vi ignis et qđ subtilius leuiusqz est tecto fornacis adheret et vocatur pomfolix et arabice tucia. quod autē ex eo fumo eleuato grossius est nō potens eleuari in tantū q adhereat tecto ꝓpter grauitatem sui et densitatē descendit ad inferiora fornacis vel adheret parietibus et vocatur a dyas. spodium. fit etiam sine ere sola sublimatōne ipsius lapidis. Est et alia spēs tutie q alexandrina vocatur filis corticibus arborū int9 lenis. extra borruosa grauis q fit vbi multū fit auricalchi ex eleuatōne ipsius fauille circa formulas terreas que ob hoc fornacibus suspēdūtur adherens densatur q quidē fit ex fumo cuiusdam lapidis. ꝓbaturqz qz artifices auricalchi ex illa bonū auricalchū faciunt eo modo fit sicut ex calaminari lapide dyas. et plinius docuēūt in modo gñacionis pomfolix. Plinius de his et aliis que in hoc ope gñantur in erzarijs inqt inueniuntur q vocant pomfoligon et spodion differencia q pomfolix lotura paratur. spodios illota est aliqui quod est candidū leuissimūqz pomfoligon dixerunt. et esse eris et cadimie fauillaz spodion nigriorē ponderosiorēqz esse derasam parietibus fornaciū mixtis sint illis aliqñ et carbonibus hec aceto ꝓfusa odorem eris parat. q si tangatur lingua saporē habet horribilem. conuenit qz oculoz medicaminibus quibuscūqz vicijs occurrens et ad omnia ad que spodiū hoc soluz distat q huius ellatior vis est additur et in emplastra. quibus leuis queriē refrigeratio et siccatio. vtilior ad omnia q vino lota est. spodios cipria optima est fit aūt liquescētibus cadimia et erzario lapide que leuissime eflatur et ocius euolat qz ex fornacibus. et tectis adherescit a fuligine distans candore. Quod vero minus candidum ex ea immaturi fornacis argumētum est. Is quidam pomfoligon vocant. quod vero rubicūdius ex his inuenitur acriorem vim habens exulcerat adeo vt cum lauatur si oculos attingat excecat. et est mellini coloris spodios in quo plurimum aeris intelligiē sed quodcūqz genus lauādo fit vtilius fit inquit et in argenti fornacibus spodium quod vocant laurioni. vtilissima autē oculis ofirmatur que fit in aurarijs aē. has puto quas cadimias argenti et auri vocat Auic. de quibus supra. Item antispodion vocant cimerē fici vel caprifici vel mirti foliozꝫ. cum tenerrimis ramozꝫ ptibus vel oleastri vel citonij malivel lentisci. Item ex moris immaturis. i. cādidis in sole arefactus vel ebuxi coma aut rubi aut terebinti vel oenātis taurini quoqz gluctinis. aut linteozꝫ cimerē fiūter pollere inuentū est. vruntur omnia crudo fictili in fornacibꝰ donec figlina percoquatur. et itez in erzarijs officinis et finegma fit. iam liquato ere q pcocto addiē carbonibus paulatimqz accensis. ac repēte vehemētiori flatu expuitur eris pala q̄dam solum quo excipiatur stratum esse debet. maxilli ab ea discernitur aqua in hisdem officinis diffrigen vocant greci ab eo q bis torreatur. cuius origo triplex fieri em dicē ex lapide pirite cremato in camis donec excoquatur in rubricam fit et in cipro fit ex luto cuiusdā specus arefacto prius mox paulatim circumdatis sarmētis tercio mō fit in fornacibus eris fece subsidente. differēcia est q es ipsum in catis defluit. scoria extra fornaces. flos supernatat. diffrigies remanet. Quidaz tradunt globos lapidis in fornacibus qui coquūtur fertumiari circa hec es feruere ipsum vero non pcoquiē nisi translatū in alia fornace. et esse modum quendā materie. Quidaz id materie qđ ex cocto sup fit diffrigia vocant aē. Habetur ex his q pomfolix et spodion sint idem q tutia. Item Alexander facit collirium ad debilitatē visus senum ex pomfoligo non lota. balsamo vino q mel le cui fele scribit Auic. in quo loco pomfolix tutiam scribit. Item stefanus in sinonimis pomfolix. i. tucia

Pomū qñ simpliciter ponitur est malū. sed quādo ponitur cuz determinatōe est illud ad qđ trahitur p determinatōem vt pomū citrinū. i. citrum pomū arācie. i. citrangulū aē.

Pomum aque — .i. citrum
Pomū atbomaciū — .i. cimimū et biopiū
Pomū arācie. i. citrangulū vel citromulum
Pomū terze qđ est + halebarincha
Pomū paradisi quid est. l. l. malum
Pomū citrinū — .i. citrum
Pomū citbomiū qđ est. l. l. cusa
Pomisa — .i. auena
Pontica Stefanus bordacha et est auellana et alibi cutua pontica scribit.
Ponticus sapor qđ est. l. l. austera
Pomfolix qđ est. l. l. abapsir
Pomfoligos qđ est. l. l. quā supra

CAP. CCCCCXCV.

Opulus arbor duas spēs habet. Vnđ dyas. duo facit capitula vnū sic incipit popul9 quē leuce dicūt et cetera aliud sic agiros. i. popu

lus arbor quã alij leuce vocant qz̃ · in fine cap ·
aliqui inquit phibẽt arboris eius lacrimũ in vo
danum distillatum succimũ facere · i · karabe qz̃ ·
Auic · siũter duo facit capitula vnum quod inci
pit haue romanũ volens dicere agiros vt dpas ·
dicit aliud akiroſa vt supꝫ in haur · Plinius tria
genera populi facit · alba nigra et q̃ libica vo
cat̃ mima folio ac nigerrima · alba folio bicolor
superne cãdicans · inferiori pte viridi · hinc ni
gra que inuẽta circumate rotunditatis folia sũt
vetustiora in angulos exeunte econtrario edere
angulosa rotundãtur ·

Porastol · i · bdellium
Porcastrus · i · porcus castus
Portalla · i · portulaca
Porta · i · vena q̃ oritur a pte concaua epatis · et
est vena que oritur in gibbo epatis
Portamos · i · sternutacio
Porech · i · affodillus
Porechi idem quod supra
Porcelliones quid sunt · l · l · guadai
Pori sunt foramina tam cutis q̃ ommiũ mẽbro
rum minuta vix vel mime visui apparentia dicũ
tur tñ et ipsa patientia foramina pori vt auriuz
a paulo cap · de egritudinibus auriũ et oĩa alia
largo mõ sumpta · pori etiã dicunt̃ tuburose du
ricies iunaturaꝝ arteticoꝝ que et lapidatões
dicuntur vt Paulꝰ cap · de artetica et podagra
gerodius eciam porum in equis vocat quod sup
ossum vulgo dicitur ·

Pori vritides · i · vene vritides
Porfira marma q̃d est · l · l · ostracorum
Porosarch · i · perforata
Porne · i · plantago
Porpilis · i · porpoleas
Porus sarcoides dicitur ligamẽtum a natura fa
ctum vel creatum ad cõnectanda capita fracto
rum ossium · et est eius expositio duricies carnea
Nam sarcos grece caro · siliter et kireas ·
Porcus est animal satis notum cuius carnes vm
Galienũ sunt satis fikes carnibus in colore et sa
pore humanis · et pedes eius oferunt cõualescẽ
tibus sunt em̃ fri · et hu · cõplexionis sicut inue
nies si · l · l · in tamie · Caramm
Porrum pro herba q̃d est · l · l · curath et porrum
pro morbo q̃d est · ẽ veruca pro qua · l · l · veruca
Portulaca marma habens lac quid est · l · l · alfa
fagi ·
Posaꝝ oribasius sic mgt vocat hippo · cum vna
egritudo in aliã transmutatur vt cum ex litar
gia fit frenesis vel econtra
Postarimi idem quod supra
Postadactili sunt dactili humidissimi qui cũ nõ
statim comeduntur dissoluunt̃ et fiunt q̃si mel
Poses · i · ordeolũ nascens in palpebris oculoꝝ ·
Posces idem quod supra
Poser grece potus · pocio bibitio
Postrigmenũ · i · fluxus de rembus vt Alexãdro
Potameos grece fluuialis
Potamos · i · fluuius

Othabara · latine dactili SERA ·
libro aggre cap' pothab auct · ra
fis calefaciunt et gñant sanguinez
grossum et ouertũtur cito ad cole
ram et sunt mali illis quoꝝ complexio est ca · et
epar ea · et cui cito euenit soda et squimãcia a bo
thor et culla et opilatio in epate et splene · et ꝺ
teriores ex eis sunt magni et dulciores · a nõ sũt
aliquo mõ conuenientes illis qui sũt ca · comple
xionis · illi aũt qui non sunt ca · cõplexionis et ñ
sunt debilis nature impinguant̃ ab eis · et dacti
li qui vocantur hairon vel heyron sunt melio
res oĩbus quoruz color est citrinus et rubeus vt
apparet in littera heyron Galienus scꝺo de edu
lijs cap · de fructu palmaꝝ quidã ex dactilis fic
ciores sunt et stipticantes vt egiptei dactili · q̃
dam aũt molles et humidi et dulces sicut qui vo
cantur heyron vel kanochi · optimi aũt isti na
scuntur scꝺm palestinam siue in ierico · Interme
dij aũt amboꝝ dictoꝝ generum sunt omnes alij
dactili · sunt autẽ indigestibiles et grauatiui ca
pitis · Nam oẽs dactili indigestibes sũt et capi
tis lesiui ampliores comesti · qui aũt ab ipsis di
stribuitur in corpe chimus grossus semp est · ha
bet aũt aliquid viscosum q̃n dactilus fuerit vn
ctuosus · quãdo aũt tali chimo dulcedo admisce
tur celerime quidẽ ab ipso epar obstruitur · le
ditur autẽ et flegmonizans et turgescens sũme
ab edulio ipsoꝝ ouementer aũt et epar et splen
opilantur et ledunt̃ · multo aũt magis ledunt vi
rides dactili ad omnia paulo ampliores comesti
palam igitur q̃ calidiorem hñt chimũ qui dul
ces · frigidiorẽ aũt qui stiptici · sed inflatione no
cent et implent virides dactili sicut Fieꝰ · eandẽ
em̃ ꝓportõem habẽt ficus virides ad siccas quã
virides dactili ad alios · In nõ valde vo calidis
locis non maturãt̃ pfecte dactili vt ad reponen
dum fiant vtiles et ꝓpter hoc coacti virides co
medere ipsos crudisq̃ humoribus replent̃ et ri
goribus difficulter calefactibilibus capiunt̃ · a
scꝺm epar opilatõnes habent pro arbore eius
lege · l · nakala · Raby moyses de dactilis · dactili
gñant dolorem capitis opilant epar et aposte
mant caput et emoroidas creant de osse eius in
uenies si leges litterã nakala · Auerrois · v · colli
get cap · ꝺ dactilis dactilanũ · i · arbor dactili cuz
fructu a floribus omnes ptes ipsius stipticitatẽ
magnã habent · sed fructus eius cum est maturꝰ
aliquã habet stipticitatẽ · Cortices vero arbo
ris predicti maiorẽ habent stipticitatẽ alijs pti
bus ipsius qz̃ ·

Potentilla amãtilla fu · valeriana idem
Poteisis · i · zizama
Poteon · i · suppositorium
Potilion · i · vinũ onfancimum et est vinũ de vuis
non bene maturis
Procatartica causa · i · primitiua a pro qꝺ est pro
cul a cataron qꝺ est fluere quasi de procul fluẽs

Proserpinata ·i·centumnodia
Proygumena ·i·antecedens cā et corporea
Prosenectica causa·i·coniuncta vt in Alexādro de dolore capitis
Profilecteron vr causa preseruatiua a pro quod est procul a philecteron quod est custodire quia dicitur procul custoditiua lr est cā preseruatiua
Protbimotosis siue protbosis est oculorum ex mimio tumore prouemēs casus vt etiam vix palpebre attingant ipsam vt in oribasio
Protbea ·i·nimphea
Protbea idem quod supra
Prosimin ·i·fermentum
Probis·i·sputum inde omotbois·i·sanguinem sputum
Prontuarium ·i·cellariuz vel cella
Prouocatiuū ·i·eductiuū vrine
Prosopus bardanus
Proceterac ·i·pes columbinus
Protena quid est·l·i·abrotanum
Profluum·i·fluxus sanguinis menstrui
Prolce ·i·vlnus
Prolicocitoron ·i·acomitum
Procon ·i·bdellium
Prochisalidos ·i·alkekengi
Profilaticon ·i·preseruatiuum
Proficus ·i·ficus siluestris

CAP· ·CCCCCXCVij·

Ropoleos·i·ceropica sed falso nazpropoleos est vm quosdam illud mellatuz quod prius de apib9 pomitur et non fauū Aliqn inuenitur in foljs filicis vel apij et vr cera virgo aliq dicunt q est prima fabrica apū sine melle·ſ Dyas. dicit cap· de cera propoleos q cera propoleos est cera que inuenitur in vase apū vbi apes corpus fricant hoc est sine melle·alij dicūt propoleos·i·mū et est fex aluearis apū vbi apes ponunt suas superfluitates·et est docta cera ꝓpoleos et est calidior ipsa cera·magne vtutis in attrahendo a profūdo corpis vide cap·de cera ꝓpoleos apud dyas·cum cap·de mū apud Sera·i·cera apum Stefan9 propoleos sordes vel ꝙ apū Auic·vocat ipsam mum Serapio sedium
Probaton ·i·ouis
Prouaton idem quod supra
Profilaticon ·i·custoditiuū vel ꝑseruatiuū
Pronosticos ·i·pronosticus
Promistofus demostenes est mḡt prominētia cadentis oculi ex paralisi contingens flētis ex magno dolore
Progeuma·i·cibus ante prandium sūptus lenitiuus solutiuus
Propoma grece Alexander cap·de epilētia·optet mquit ex aqua ca·accipe propoma quale est absintiatū·aut conditum· Item infra propoma raro sunt accipienda ꝓter absintiatū et vinū bonum·Item idē cap·de hydropisi de vino eorum vbi ponit ofectionem propoma·propoma grece potio vt supra
Prositalmia vel philotalmia vel arotalmia grece scabrositas oculoꝝ·Alexāder cap·de collirijs ad visum
Protozobon ·i·pionia
Protbosis grece·Paulus est ruptio rogede tunice oculi·i·vuee ex comestiōe lr ruptura cornee
Pscochos grece ·i·frigus
Psomion ·i·buccella panis
Psomos idem quod supra
Psoia·i·scabies vel asperitas cutis cum pruritu et squamis
Psorias apud alexandrum est scabies vefice
Psorotalmia est pruritus oculoꝝ cum paruo tubore et leui viceratōne palpebraꝝ sine vllo lacrimaꝝ fluore et cetera Paulus est mḡt pruritus palpebre scabies salsis humorib9 facta

CAP· ·CCCCCXCVIij·

Sori est qdam spēs vitrioli quam Auicēna psuriam vocat Demostenes psoricū quod nos scabrū dicimus·Cornelius celsus per se nulla medicina est que psoricum noietur sed calcitidis aliquid cum dimidio cadimie·plus et aceto simlr cōteritur id quod in vas fictile additum et contectum ficulneis foljs sub terra reponitur·sublatum post dies·xx·tursus teritur et sic appellat et cetera Dyas. psori quā multi putauerūt melanteriam esse sed falsum est q fuum genus habz lr et illa suū bromum habet psori plenum vt nauseam prouocet·inuenitur in egipto et multis aljs locis sicut in libia et hyspania et cipro·melior est egipceus quē cum fregeris niger est deintus et multas habens ptusuras·et est pinguis POSSE·DYAS·virtus est illi stiptica gustu et odore bromoso plenus est et otrarius stomaco· et est alterum genus quod sicut miscos habet colorem·sed inutile est vtutem et combusturam similem miscos habet·Injectꝰ forami dētis compescet dolorem·agitatos dentes confortat ·sciaticos medicatur si vino mixtꝰ cristeri adhibeatur·maculas vulneribus tollit cum aqua superunctus·capillos nigros facit·Omnia illa metallica in coctura vtutem habent et maxime aceto in coctura et nitro·et fece vini et calce q ceteris quibus virtus additur in coctione
Pulegium quoddā est martis et est diptamum. quoddā est regale et vr glicomū et est illud vsuale·et est aliud cerumū·q est serapullū vnde qn simpliciter ponitur regale intelligitur pro quo ·l·litteram diptamū sed pulegium agreste secū dum quosdā est nepita sicut patet si·l·l·calamētum·sed falso primo pulegiuz agreste est illud qs inueries si·l·l·diptamū scdm veritatem
Pulmentū ·i·ius cibale vt amigdalarum ptisana

Pulicaris ·i· pſillium
Pulicarpos ·i· muſcata
Puliarbaſis ·i· amomum
Puluis cameli eſt quidã puluis albus qui remouetur a dorſo cameli qñ tergitur ſatis ſiccatiuꝰ ad ſcabiem
Puluis bugie ·i· puluis ȣ radice arboris berberi
Pulmo quid eſt· l· l· bich
Pulmonaria herba eſt folia ſatis minuta et mollia habens et quaſi formã pulmonis in locis humidis naſcens quã quidã pepanũ vocant·
Pumex quid eſt. l· l· famechi
Pupex vocatur lapis corij ſparatio vocatur femic et lapis vulcani et latine vocatur pumex ꝙ quo· l· l· famechi
Pupilla oculi apud Auic· eſt ſenation ſed apud arabes vocatur plãta fontis· ſ· corahalhaui qȣ eſt equiuocũ ad pupillã oculi et plantam fontis Aliud quoqȣ cap· facit Auicẽna de hac planta ſub hoc nomine fumimõ vel fuiran et vult forte dicere vt dyaſ· ſenation et dicit ibi ꝙ eſt eruca aque.
Purach ·i· pſilotrum
Purgatoria ·i· abſterſiua et mũdificatiua
Purulentus eſt color ſanguinis putrefacti
Puruulentus idem quod ſupra
Purpurea ·i· lappago
Purpura maritima ·i· cetula matina
Puſca ſepe ſic repitur in antiquis litteris et vocatur puſca ab aliquibus id quod fit per appoſitõnem aque in vinacia extracto muſto vex· vbi apud dyaſ· in veteri tranſlatõne habetur puſca apud Serapion ẽ ex verbo dyaſ· et apud Auic· in eiſdem locis ſemp habetur acetũ et aqua mixtum quod grece oxicraton vocatur· Item Alexander cap· de andrologia ex ca· diſtempantia dicta inquit eſt ordinãda que infrigidando iuuare poſſit et maxime illa que aceto oficiuntur vt eſt puſca potui data ac̃· Quefiui tamen a grecis ꝙmodo vocatur predictus potus ex lotura vinaciaꝝ factus reſponderunt puſca vel pucia quãuis etiam alijs vocetur nominibus lege litteraꝝ carenum·
Puſica ·i· pulegium
Puſita idem quod ſupra
Puſcita idem quod ſupra
Puſtoch ·i· fiſtici
Puſtohar ·i· marzubium
Puſtoſar ·i· vſnee
Plumbum quid eſt· l· l· haſas
Plumbata eſt quedã vnguentum quo vtuntur mulieres ad mũdificandã faciem ex ſepo argento viuo ceruſa plumbo ac̃ confectum.
Pruma ·i· igms perſicus
Pruna quid eſt lege· l· guas

LITTERAM nec greci nec arabes habent· Stefanus tamẽ tranſlator tegalis diſpoſitionis multa vocabula que per kef vel caf ſcribuntur apud arabes per· q· ſcripſit
Quama ·i· tubera
Quameos ·i· ſcilla
Quaſſã ·i· aqua
Qualunces ·i· lac
Quatuor ſemina frigida ſunt ſemina cõmunia
Qualanea ·i· iuſquiamus
Quatila ·i· lactuca
Quadrans eſt nomen ponderis ponderãs ·3· ij· et eſt quarta ps vnius vncie
Quadrimediũ· i· confectio ex quatuor ſpẽbus vel antidotum
Quactus ·i· cohagulum
Quercus eſt lignum glandiferum pro quo lege ·l· bullos
Querceola ·i· camedreos
Quercula maior idem quod ſupra
Quercula minor ·i· camepitheos
Querrco ·i· lingua
Quenetis ·i· femcis
Queſten ·i· paritaria
Quebeli hiſpanici ·i· antimonium
Quernus ·i· quercus
Querquera· i· febris acuta vel acra
Querich ·i· ſulfur
Quermaregi· i· fructus tamariſci vel tamariſcus domeſtica cuius fructus eſt ſicut galla
Quercus firiacum ·i· ſumac

CAP. ·CCCCCXCviiij·

Verum vroboan arabice latine piguedo vel adeps. SERA. li· aggre· cap· ārum vroboam auctor· Gal· quãdo eſt animal humidũ generatur in eo pinguedo ſicut porcus· qñ eſt ſiccũ generatur in eo adeps ſicut taurus capra et alia que habent cornua. DYAS. cap· de axungia virtus eſt oĩbus adipibus ca· taurina malaſtica et ſtiptica eſt ſicut et bubalina et vitulina et magis caprina paſcuarum cauſa vnde diſintericis criſteris miſcetur cum polenta et furfure coctis et ſucco ptiſane et ſic huic cauſe additur per criſtere vnde quibus mordicatõnes ſunt ano aut in teſtino colõ mittitur capria adeps qr facile dẽpſat· mitigat enim mordicatõnes diſintericis vel tenaſmon patiẽtibus· ꝙbus aũt in ꝓfũdo mordicatõnes fiunt ex tenui humore adeps anſeria aut pullia mictiõnes ꝙ adipes vtutis ſũt ca· porcina ca· ẽ taurina calidior et diatorretica Juſſellũ

caprine adipis ptificis opitulatur bibẽtibus cã tarides subuemt· prcmũ sepum soluterũ est si cũ sanguine ouino solutũ fuerit et lamis succidis i= positum podagricis opitulatur maxime si crocũ acceperit Betbecinũ files porcino habet virtu tes stericas vt ani causas vtiliter curet combu= sturis Fert opem· porcinus vero vetus et salit9 ca· est et malacticus qui si cum vino lotus fuerit pleureticis vtilis est et matrici et ignis combu= stionibus mixtus cum cimere aut cuz calce tumo rem soluit et vulnera ad sanitatem p ducit· asi= ninus adeps & nigras cicatrices cõcolorare· an serinus siue gallinaceus summe mirificus est ob dulcedinẽ pinguedinis mulieruz causis vtiliter adhibetur rimulas labioz curat· et tocius vul= tus frigore factas rimas optime sanat· et aurũ dolores· vrsinus dicitur capillis prestare incre mentum alopicias emẽdare pernones curare· vulpinus aurium dolorem tollit· leoninus dicit venenis esse otrarius· Ceruino adipe homo p= unctus bestias omẽs expellit et est repcussibilis odoris cã que serpentes psequitur· adeps pi= scium fluuialiũ melle mixto et in sole solutus ca ligines oculoz detergit· viperinus vero suffo= siones oculoz et obtusiones et caligines mixta cedria tanti ponderis et melle actico et oleo ve teri curat alarum pillos inunctus nasci non sinit Omnis ergo adeps sine sale recens malaxat at= q; indurat· pinguedinis causa obtundit et ve= nena eosdemq; iussellũ non solũ his qui cantari des biberũt iuuat· vez etiam ad quodlibet ve nenuz· vetus aũt vel salitus vel quibuslibet aro matibus cõditus recorpatiue virtutis est· ꝫ spe cialit pro animalibus seu pascuis alius alio ma gis ac minus laxatiuus siue mitificus inuenitur· Omnes tamen duricies mollire potest· adeps au tem leoninus omibus quadrupedib9 calidior et minus extenuatori9 est· vetus aũt factus adeps a seipso fit calidior et leptomeris et diaforeti= cus vere

Quebonomelet in practica haly abbatis in cõfe ctione esore q̃ azare vocat eo loco apud Auic· ẽ almelichi· et in pantegni est epar pulli equi sed in antidotario virili pro splene pulli equi habeẽ

Quelenech — idem quod supra
Quebritum — ·i· sulfur
Quemum — ·i· cimimum
Queruna — ·i· acuta
Queberi — ·i· cheyri
Quersenẽ — ·i· orobus
Querzimazagi siue querimazagi idest fructus ta/ mariſci
Quescum — ·i· kisch
Quesuli — ·i· coriandrum
Quetire — ·i· dragantum
Querzassum — ·i· apium
Quenoglossa — ·i· arnoglossa
Quimatezare — ·i· Fomentare
Qumocarpus — ·i· nuclei pini
Quiamos — ·i· squilla
Quipere — ·i· radix iunci
Quiamos — ·i· faba
Quianeo — ·i· ventus
Quimofalium — ·i· psillium

Quirinaicum est nomẽ loci vt tebaicum aĉ· vnde dicitur opiũ quirinaicum et opiũ tebaicũ secun dum diuersa loca·

Quirmos· i· ypoquistidos vel balaustia pro ypo quistidos ponit euz dyas· in cissos pro balaustia ponit eum dyas· in hurnaz

Quimodorodo dapni — ·i· rosa camina
Quimocarpi — ·i· quimocarpus
Quidros — ·i· far
Quimobatus — ·i· cimosbatus
Quirita· i· testa cabali marini
Quiroaddolabim — ·i· rosa camina
Quiricus — ·i· semen lini
Quilius — ·i· coagulum
Quirib cefalea — ·i· canis caput
Quictomi — ·i· pulegium
Quida — ·i· scilla
Quidago — ·i· daucus
Quigonus — ·i· papauer
Quiliomfacum — ·i· oleũ ficiomium
Quirion trianguli — ·i· radix iunci
Quimomelon — ·i· psillium
Quibar — ·i· castorium

Quisqualie stibuli et taisi idem que oia sunt pur gamenta tritici

Quire — ·i· herba canabi
Quiscim agreste yetaicha et est paritaria
Quimacizata — ·i· infusa

Quiasos herba est a dyas· sic nominata quam ig noro

CAP. CCCCCC.

Vinquefolium latine grece pen= thafilon dyas· cap· penthafilon·

Penthafilõ aut pentaptes aut pẽ thascon pseudo selmũ habet ha= stas semine plenas et longas duobus palmis ·in q̃bus semẽ est folia habet ediosmo similia· et in quinq; ptibus diuisa singula folia in singulis ha stis florem viridem habent nascitur in locis hu midis et in vrs. radix est ei rufa et oblõga. Pli nius penthafilon quinqfolium a numero folio= rum dicta vnde et eam latini quinqfoliũ vocãt herba adeo munda vt purificatõni in tẽplis ad hiberi a gentibus solita esset· POSSE· elixatu ra eius decocta ad terciũ dolorem dentium miti gat ore retẽta et quasi gargarismo adhibita pu tredinẽ oris tollit· aspredinẽ arteriarum dissernit ventrem stringit· diinfericis necesse adhibetur arteticis et sciaticis prestat effectum· Elixatura cuz aceto in cataplasmatib9 adhibita herpetas curat· scrofas spargit duricies et tumores me= dendo soluit· ignem sacruz extinguit· apostema ta et panaricia imposita ad sanitatẽ ducit con dilomata soluit· scabiem tollit· sucus radicis ei9

aceptis cās epaticas ⁊ pulmois oponit·pot)
mibus venenatis occurrit folia ei⁹ cū ydromelle
aut vino bibita addito pipere quartanarijs re=
medium est hi tamen quatuor folia biberint·tercia
narij vero tria cum aqua sola effimerās ꝓvnū
epilenticis vero accepta et triginta diebus pre
stat effectum·succus vero foliorꝝ eius hy
tericis maximum p̄sidium ciatis tribus acceptis vulne=
ribus et fistulis prestat sanitatez·interocellicis
remedium est bibita et in cataplasmatib⁹ pro=
fluentem abstinet sanguinē·templis honori ad=
ditur et dentibus posita expiamentuz est·radix
eius ca.ē nō habūdanter et nimis actis et ideo
vtilissima est ad ventris fluxū et dentiū dolorē
GAL·viij·fim·phar·cap.de penthafilon· Pen
thafilon herbe radix siccat quidē fortiter et mi=
nimium vero est actis ꝓpter quod in multis vtilis
est sicut et omnia alia quecūqz subtilium ptium
et iam siccant absqz mordicatōe est aūt radix sic=
catiua ex tercio iam gradu mine vero caliditate
manifesta ꝓticipat·AVYC·libro sedo cap·pen
tafilon Pentafilon noiatur quimqzfolium·⁊ est
fortis exsic cationis sine acuitate et adustione et
mordicatōne fit ex eo emplastrum ad fluxuz et
sedat ipsum·et fit ex eo emplastrum ⁊ sedat du
bellet et scrofulas et duricies flegmatic as·deco
ctio radicis eius valet ad vlcera deambulantia.
et qđ de eo decoctum est cum aceto ofert heri
sipillis et panaricijs et scabiei·et ofert dolori=
bus iuncturaꝝ et sciatice et cōfert ramici bibi=
tus et more emplastri superpositus.et valz ad
alcola·et folia eius cum vino valent ad epilēpsiā
accepta et bibita decem die bus·succus radicis
eius valet ad dolorez epatis et pulmonis.et hy
tericiam cum bibitur per aliqs dies·Radix eius
ofert solidationi et vlceribus intestinorꝝ ⁊ emo
roidibus·Et siliter decoctio eius radicis·folia
eius cum vino oferunt quartane et cotidiane·su
cus radicis eius est medicina p̄niciosa

Numqzneruia quid est·i·l·arnoglossa

Nui asces ·i·paritaria

Nuianos est vena terze que ỹm dyas·nascitur i
cipro in fabrica metallica et in speluncis littoris
is eligendū est limpidum colorē et smaragdinuz
habens nē.

Nuistis ỹm Plinium est vlcus in angulo perpe=
tuo humorem emanans

Nuiactio dicit Plinius vocari quandam spēm
folij quod creticum ꝺr

Nuiatistrum est nomē ferramētorꝝ ocularibus
morbis aptorum

Nuianos color dicūt latini·sed grece kianos est
color intra nigrum et viridem

Nuli grece fucus inde diaquilon quicqđ de fuc
cis fit siue emplastrum siue sirupus vez per ch·
melius scribitur

Numanchis ·i·spasmus

Numomella·i·p̄sillium dyas·cap·de p̄sillio

Nuiquilimia ·i·liquiricia

Nuitma ·i·alia

Nuissimum sehū ·i·abrotanum

Nuitmo sunt flores granatorꝝ caduci

Nuitisim ·i·ypoquistidos

Nuodros ·i·far

Nuoroto ·i·cucumer

Nuoquimella ·i·pruna

DE · LITTERA · ·R·

Aialhamē.i·fumus terre

Raimalhamen idem quod supra

Rahadat apud auicennā est pisces stupefaciens et est terpedo vel terpido

Raeleb ·i·muscus

Rabeleb idem quod supra

CAP· ·CCCCCCj·

Abera arabice grece sicbim̄s.latine melon·GAL·viij·fim phar·cap·sicbims·melonis maturi subz est grossa·virtus eius est que mo frigidat et humectat in sedo gradu vnde virtus melonis maturi est abstersiua· et ꝓuocat vrinā et mundificat cutem et ꝓprie semen eius quando siccatur et teritur et cribratur ⁊ administratur in lauaturis corporis dīnatur autem in eo frigida ⁊ humida complexio non tñ fortis sed in secundo gradu dicatur·radix eius et semen eius qñ siccā=tur non adhuc humida quando siccantur sunt in primo gradu siccitatis aut in principio secūdi ⁊ in eis est plus de absterfione quādo siccantur q̄ꝑ in carne eius et q̄ꝑ in carne cucumeris· SERA·li·aggre.cap·rabera quādo fit emplastrum cū to sedat apostemata oculorꝝ·Et corter eius quā do ponitur super caput infātis sedat apostema ea ca· que fiunt in eius cerebro·et ponitur sup frontem illius ad cuius oculos curzūt humidi ta=tes·et p̄hibent eas ⁊ tota carnositas et semē quando in ecatur ad solem et cōficitur cuz farina ordei velcum amido et siccatur bene mūdificat cutem mulierum qñ lauant cum eo facies suas ⁊ reddit eas splendidas·sed radix melonis quādo siccatur et sumitur de ea in potu.z·i·cum ydro=melle ꝓuocat vomitum et quādo accipitur post cibum in hunc modum facit vomere sine labore. et quādo fit emplastrum cum ea curat vlcera q̄ dicuntur faui

Raib·i·lac acetosuz vt in almansore cap·de dia bete

Railelon·i·herba similis portulace et habz lac et est de genere lactucimorꝝ laxatiua satis· et a lionomine vocatur soldanella

Raub ·i·reubarbarum

Raut — idem quod supra
Rauec — idem quod supra
Rausen — .i. matattum
Rauetsemi. i. eubarbarum de ptibus semi et qd est semi. l. l. semi
Rau — .i. anetum
Raubel — .i. kambel
Racanto — asparagus
Racardus — .i. cardamomum
Rachaben — .i. ficus pharaonis
Racemus — .i. pars vue
Racheili oleum in practica haly abbatis cap. de accidentibus que sequunt febres videt rosaceū
Radicula. i. cōdisi. et ponitur in antidotario viteli in potione ad scrofulas. Plinius inquit radicula vocatur in laua ndinis lamis sucū habet mirum qnantū oferens candore mollitieq; nascit satiua vbiq; sed sponte precipue ei asia friaq; sa rosis locis et asperis caule ferulaceo tenui q ipo cibis indigenarum expetito. et in vnguētis qcquid fit cum decoquitur folio oliue strut in greci vocant. Flores estate grata aspectu veꝝ sine odore spinosa et caule lanugmoso semē nullū radix magna que cum cōciditur ad quē dictum est vsum et cetera hec est cōdisi quā inuenies in cōdes et in structio
Radicul — idem quod supra
Radiolum — .i. polipodium
Radius vocat instrumētum cirurgicoꝝ stilus. tenta et id quo medicime m oculis ponuntur
Radix simpliciter pro rafano domestico accipiunt romani hodie. et sic etiā greci accipiunt. ssā greci si sine adiuncto inuemtur pro rafano accipitur pro quo lege. l. fmel.
Radix cutica. i. rafanus qui hodie sic vocatur licet incōgeue quia radix cutica non est rafanus quia vere rafanus est radix vt immediate dictuz est in radice
Radix cotica — idem quod supra
Radiantum — .i. iusquiamus
Radiolus — .i. preos
Radix tozetum — .i. lactuce
Radix piperis qd est. l. l. falfel
Radix pontica — .i. liquiricia
Radix aphrien vel affrex. i. radix pior
Rafanus quid est. l. l. fmel
Rafanus agrestis Dyas. rafanos agrestis iūcos duos siue tres spargit in terra rubētes. Folia tute similia radices cepe sed ampliora quē quidā rafanum siluestrem vocant. intus habet medullam candidam extra cortices nigros. nascitur in montibus et locis asperis aliqn et vmbrosis purgat inferius et supius. quidam dicūt q rafanus agrestis est apios qō inuenies si. l. l. apios
Rafanus gallicus. i. radix quā nos radicem vocamus que est vere rafanus sicut apparet si. l. l. fmel.
Rafis — .i. acus
Rafialb — .i. folium
Rafialbi — idem quod supra

Ragadie dicunt Fissure accidentes in ano vel pedibus multi ardoris
Ragalus — .i. gallus auis
Ragurius — .i. granum solis
Raganto — .i. asparagus
Rageal — .i. citrangulus
Ragep — .i. phillorum
Ragefar — .i. vsnee
Ragis — est spēs serpilli
Ragichor — .i. polium
Ragoidei — .i. vuee
Ragodan — .i. apium risus
Ragodazi — idem quod supra
Rague — .i. spuma
Raguser — .i. arsemicum
Ragusacos — .i. oleū petroleum
Rabadar — .i. terpigo piscis
Radati — idem quod supra
Rabai albame — .i. fumus terre
Ralembatum — .i. coriandrum
Ralefac — .i. abrotanum
Ralebar — .i. pulegium
Ramad — .i. cimis
Ramale. i. rasimi pini vel pix que ex pinguiori ꝑbus ligms pini colligitur
Rames. i. locus sub anchis et ꝓpter hoc vocatur qdam egritudo ramex. et est excoriatio que fit in coxis siue sub anchis puerꝝ. hoc vocabulū ponitur in bazarachoana
Ramenta. i. aliquid proiectum purgamentum
Rameta qdam confectio est

CAp. ·CCCCCCij·

Amich ara. et latine grece vero rimich. SERA. li. aggre. cap. ramich. Ramich et gallia ofectões fiunt Vnde ramich accipitur ex mītis spēbus aliqn accipitur ex dactilis immaturis et aliqn accipitur de corticibus granatorum et ex herbis asperis et omnes spēs sunt fri. et sic q de ipso est such. i. gallia. et qn ex eo fit gallia miscentur cum eo spēs et muscus. et scdm quod admiscetur ei ex speciebus et musco erit amplior vel mmor calidit as eius et erit tūc medicima cōposita ex stipticitate et caliditate quā acquisiuit a musco et spēbus sicut inuenies si. l. l. such. Et idem Serap. auct. Ysaac. ramich fit ex gallis q est fri. m fine secundi gradus stringit ꝓpter frigiditatem. et ex ramich fit gallia quando miscetur ei ex musco et spēbus ca. sicut patet i gallia Et modus preparatōis ramich scdm eundē est iste accipitur ex gallis pondus lb. x. q terunt subtiliter deinde accipiūtur ex passulis lb. ij et buliant in aqua bene bulitōne forti et debent poni super vnamquāqz mensurā passularuz due mensure et media aque et postq; bulierint colaeas et exprime q proice subam passularum. deinde accipe ex melle apud lb. ij. et misce cum decoctione passularum et proice in omibus. x. lb. eius

mixture lb·vnam olei keadi quod si non habes pone loco eius oleum fisamimū et fac bulire simul bulitōne forti· et moue semp donec scias q̄ sit bene coctum· et caue q̄ si minuetur aqua passularum pone in ea de aqua ne aduratur medicina deinde accipe de rosis et cinamomo et gariofolis·et ex folio cassie vel ex ligno eius si non habes folium et tere bene omnia q̄ pone sup·z·ib· gallie·lb·j·mixture istarum spērum deinde misce totum cum decoctione aque passulaꝝ et mellis in olla vbi est et coque suauiter cum discretione et moue semp· Et quādo finiuerit decoctio eius extende sup sertarū in sole quādo desiccatum fuerit fac trociscos q̄ extende eos sup cribrū in sole donec ficcetur bene et serua et vtere·Collector est alius mod⁹ confectionis ramich quo hodie vtimur coīter et est iste·accipe succi herbe acetose vel succi citoniorum ·ʒ·xvj·et buliāt buliti one vna cum·ʒ·j·foliorum rosarum et cum·ʒ·ij·granorum mirti·et postea coletur et in colatura misceantur gallarum recentiū humidarum tritarum vltima contritōne·ʒ·v·coquātur adhuc deinde puluerizētur foliorum rosarū·ʒ·j·sandali albi boni·ʒ·j·et quartum gūmi assi·ʒ·ʃ·carnis sumach et spodij ana·ʒ·v·succi agreste·ʒ·vij·succi gnorum mirtillorum tritorum vltima ontritōe·ʒ·iiij ligmaloes gariofilorum macis·et nucis muscate ana·ʒ·iij·muoluātur oīa imsimul q̄ extēde in scutella lapidea donec ficcentur et postea puluerizentur subtiliter et cum aureo vno camfore et aq̄ rosata fiant trociscі ad pondus·ʒ·vnius·

Rana q̄d est·l·l·diffoa

Ranabroch ·i·tribulus marinus

Ranasach ·i·pulegium

Rancoridea ·i·bursa testiculorum

Rancoridem idem quod supra

Ramula vocatur augmētacio carnea sub lingua cum grauedine et fluore saliuaꝝ quasi in radice lingue vt alia lingua oriri videatur

Ramūculus plinius ramūculum vocamus quaꝫ greci botrachion genera eius quatuor

Rannus quidā dicunt q̄ est spina alba sed falso qm̄ dyas·dicit q̄ rannus est fructex nascens circa ortos cuius virge sunt longe et spinose·folia habet pinguissima et longa et leuia pro quo·l·l·hauser

Rapa quid est·l·l·delien.

Rapa caulis q̄d est·l·l·quā supra

Rapa agrestis.dyas·locis nascitur ficcis fructicem collectū faciens nē·l·l·quā supra

Rapastellus ·i·rapolla et est rapa filuestris pro qua·l·l·delien

Rapacillus ysaac de dietis de ipsa loquitur

Rapa rustica vocatur scōm dyas· quedam spēs ypericon

Rapa ·i·alippa

Rapesta quid est·l·l.fimel

Rapesarch ·i·cimbalaria

Rapesarchi idem quod supra

Rapella ·i·rapastellus

Rapistrum arcmaratia·i·rafanus agrestis

Rapisarchia ·i·abrotanum

Rapolla ·i·rapastellus

Rapofarsin ·i·ciclamen

Rapofarsini idem quod supra

Rapum filuestre plinius in aruis maxime nascit fructicosum semine candido duplo maiore quaꝫ papaueris

Ratates ·i·filiqua

Ratatesi idem quod supra

Rarameos ·i·pulegium

Rarasarch·i·arbor faciens berberos

Rarezir ·i·fructus tamaricis

Ranesir idem qd supra

Raneseri idem quod supra

Raregi ·i·colofonia

Raricon Paulus cap·de dentibus raricō in olla comburens

Rasamū·i·enula i secūdo practice halyabbatis inuenies et alibi rasem

Rasacum in practica haly abbatis exponitur p gūmi semibari·i·pmi

Rasus ·i·stagnū

Rasacoltana ·i.capitellū sapoꝝ

Rasangi ·i·es vstum

Rasa q̄d est·l·l.hatronig

Rascalmi ·i·podagra lmi

Rasga ·i·patella

Rasel ·i.corallus

Raselhageli ·i·perdix auis

Rascel ·i·rasel

Rasian maratrum

Rasin pentadactilus

Rasgi·i.qs trahit ad rotonditatem

Rasmicon est spēs apij filuestris

Raser ·i·plumbum

Rasura eris est quod abraditur ab ere

Rasara latine caput· SERA·li·aggre.capi·ras auct·dyas.quidā adurūt caput leporis q̄ curant cum eo alopiciā pisciculi parui caput quā/do aduritur et puluerizatur sup scissuras am curat eas et muri qui fit in eis qñ fit emplastrū cum eo curat vlcera fraudulēta putrida que fiunt in ore

Rasassaf ·i·salix

Rassafritum ·i·auis

Rasapa est de succis fructuum ad spissitudinem decoctis pro qua lege·l·sapa

Rasatirion ·i·testiculus vulpis

Rasadafa idem est quod deventre fit q̄ a sancto Jacobo asportantē postq̄ extrahitur cortex Fricando oblate fuerūt similantē margaritis

Rata albam est inquit spēs trifolij dū est recēs sic vocatur sed ficca dr saffasa et cadhab· et in hyspania dicitur herba oculorum·oritur in ortis et in pratis in pncipio ortus eius est vt trifolium postea fit gracilio eo·et habz flores ut lēticule·

Ratha idem quod supra

Ratee ·i·git

Ratbee idem quod supra

Ratbereſen polipodium
Raticon Paulus cap. de aſmate aliquis potuum aut cibi raticon ydromilon ac̃.
Ratiemgi in vij. Jo. Sera. in vnguento illeleri anim et eſt vnguentum apoſtolox et in alijs mlt̃is locis expomtur q eſt colofonia. Jtem Auicẽna in ſcõo ꝓprio cap. ſimiliter expomtur. verum idem Jo. cap. de paraliſi dicit q eſt gũmi graonx viridium quod vocatur ratiemgi et ẽ gũmi eſt terebentina. Jtem eodem cap. de aſmate accipe inquit granox pineax ſuper quas eſt ratiemigi multum ſcõm veritatem hoc nomẽ cadit ſuper omnẽ reſinam grecum mutando ſſam reſin grece reſina vt in libro de doctrina greca
Raund a reu grece aliud barbaruz aliud ſemi qõ naſcitur in india ſm Abẽ meſuay et aliud turchium ſcõm eundem aliud ponticũ a ponto ſic a regionibus noiatur.
Raued idem quod ſupra
Rauabel .i. kambel
Ran .i. anetum
Razic .i. lac acetoſum
Razich idem quod ſupra
Raziemgi .i. feniculus
Reas apud dyaſ. eſt ſcõa ſpẽs papaueris
Reactis .i. petroſellinum
Realgar fit ex ſulfure calce viua et auripigmento. et ydeomate noſtro vocatur ſoricoria interficit ſorices et omnia animalia puluis eius ẽ mortificatiuus fiſtule et vermiũ equox. q eſt corrodens omnẽ malam carnem
Rean .i. mirta
Reac .i. algulenati
Realti peſſibaſi .i. feniculus
Reiben .i. lapis qui eſt ſicut cancer
Reibem idem quod ſupra
Reib .i. lac acetoſum

CAp. .CCCCCCiij.

Euponticum .i. barba ſtriſta q eſt radix pontica multum ſimilis reubarbaro interius habet venulas diſtinctas vt reubarbax ſed non tingit vt reubarbax et ỽr reuponticum eo q in ponto inſula repitur. vel qr puntícum habet ſaporem. et reu tantũ eſt dicere q̃tum radix.
DYAS. cap. de reupontico. reuponticuz naſcit̃ in boſforo et ſic ad greciã venit. cuius folia magna ſũt ſiſſa foliis ſimphiti. radix ẽ aliquatenus vaſta q nigra haſta ſimilis cẽtauree ſed breuior eſt fragilis et leuis in pondere ſine odore et guſtu amara leuiter ſtringens. et ſi maſticetur fit gluctioſa et crocei coloris. POSSE. DYAS. vires efficacuter hz ſtringẽtes. et ideo vino quaſi in fomento ipoſita inflationes deficcat. et vulnera gluctinat et ſanguis habũdantiã reprimit habet in ſe magnã ſubam tpandi. qr tenet in ſe tertem frigoris et caloris ptem. q leptomeris ẽ ad aſmata ergo reumatica et orthogonia iuuat. potata liuores et empetigines ſanat cuz aceto illinita et potata emoptoicis et diſintericis prodeſt ſz bona eſt q̃ non eſt ptuſata in guſtu mucilaginoſa modicũ ſubmordax. bibita inflatõnem ſtomaci tollit lapitudinẽ et dolorẽ ſtomaci ſplenetícis et epaticis bibita prodeſt equaſſatõem corpis reficit. de alto cadẽtibus ſubuenit. nefreticis et torſionibus et toraci et ypocũdrijs ſalutare eſt. ſtericas et ſciaticas cauſas opeſcit ſanguinẽ reñcientibus vtiliter adhibeẽ. aſmaticis ꝓdeſt. ſubgluctiẽtibus vtiliter adhibeẽ. ciliacis et diſintericis frigoribꝰ typicis ſingulare ꝓ fidiũ eſt morſibꝰ venenatis occurrit. fiũter vt agaricus datur in oĩbus cauſis zernas limpidat q liuores cum aceto impoſita fiũter cũ aq̃ liuores oẽs tollit ỽtus eſt ei termãtica q paulo ſtiptica Paulus cap. de reupontico ca. eſt et ſic. in ſecundo gradu ỽtutem habz mũdificandi ꝙfortandi ex punticitate ſua. et diuretícã ex qualitatibus. aqua decoctõis eius ſoluit opilatõem ſplenis q epatis ex fri. cauſa cerotũ ex puluere ciꝰ et oleo ro. et cera valet otra debilitatez ſtomaci puluis eius lumbricos occidit
Reuma grece ẽ artus qõ eſt fluxus vel curſus
Ren .i. radix
Reud idem quod ſupra

CAp. .CCCCCCiiij.

Eubarbax. la. ara. raued vel raud vnde ỽr reubarbax a reu qõ ẽ radix et barbarũ. qr eſt radix que in barbaria regione oritur et in india et trãſmarinis ptibus. et eſt aliud quod ỽr reuponticũ de quo ſuꝑ qm̃ ỽr ſic eo q in ponto inſula repitur vel qr punticũ habet ſaporẽ. Reubarbarum vt quidã dicũt radix eſt cuiuſdã arboris. repitur quaſi q̃dã tuberoſitas in radice eiꝰ et cetera et ẽ ca. et ſic. in ſcõo gradu Jo. meſue reubarbax quoddã oritur in india et vocatur rauedſemi et eſt melius. et quoddã oritur in barbaria et eſt laudabilius poſt illud et quoddã oritur in turchia et eſt minus laudabile illis. et laudatur magis ex eis qõ eſt ſubrubrum declinans ad rufedinẽ et quod graue eſt cum raritate ſua. et in q̃ in ꝙfracturis inuenitur diſgregatio ex rufo et glauco. et qõ eſt crocee tincture et quod ẽ recens cognoſcitur qõ non eſt adulteratũ qm̃ ẽ rax q mimoris ſtipticitatis et eſt crocee tincture Adulteratum ỽo habet otrarium hox et varietatẽ quã habere debet in ꝙfracturis amiſit ymo ſubrubrum greſcit in eis et eſt ca. cõplexionis et ſic. in ſcõo gradu. Conueneruñt aũt in pmixtõne eius aqueitas et terreitas dantes ei ſtipticitatem ſubtẽ et aereitas dans ei raritatẽ ſubſtãcie. et eſt in eo igneitas pficiens q̃ propter actõem eius et terreitatem ipſius ipm facit eſſe amax vex terreitas eſt ſcõm ꝓfundum eius et igneitas eſt in ſuperficie ipſius. quapropter infuſio ſepat inter eiꝰ ſubſtancias. et completio opatõnis ſolutõnis et

aptionis opilatõnum per ipsuz est p dominiũ caliditatis in superficie eius et consecutio otractionis per ipsum est a substãcia sua terrea stiptica Non est in eo nocumẽtum apparens et datur in omni tpe·et in omni etate ita q; etiam pueris et pregnãtibus datur·et est de elegantioribus et melioribus medicinis aqua lactis q ꝓprie quod sũptum est ex capris que magnificat opatõnem eius. similiter magnificatur infusio eius in aq̃ endiuie et apij prius bulitũ et colatũ · vel in aqua plantaginis et non ptermittaꝫ quin cadat in societate eius spica. Est em̃ ꝓprij iuuamẽti cũ ipo neq; ptermittas additõem modici vini albi odoriferi clari in infusionib9 eius. et ꝓprie quando in emẽdatõne opilatõnum propinaꝫ·et eius quidem infusio cõpetit qñ queritur absterho solutio et opilationũ aptio·et ipsius cõtriti exhibitio qñ queritur vt post illã in visceribus vestigia otractionis remaneãt·vel ex eo quod assũm est vehemẽtius facit illud·et adhuc vehementius ex adusto·et quod ex eo purius ẽ sustinet quod oportet et meretur de otritõne· In rato aũt et laxo otricio vehemẽs resoluit ꝛtutem decoctio eciã sũbiter resoluit qualiscũq; sit·

POSSE·IO· MESVE· educit solutõne eius coleram et flegma Maior eius ꝓprietas est mũdificare epar et stomacũ· et oferre doloribꝰ pũgitiuis eoz et visceruꝫ et clarificare sanguinẽ et auferre opilaões·et morbos quoz mater est opilatio sicut hydropisim hyẽtericiã grossiciem splenis et fe·opilatõnum et filia·et exptę substancie sue. ꝓprietas est oferre sputo sanguinis et emanatõm eius vndecunq; fit et casui et percussioni. et sanare rupturas int̃secas et ext̃secas. et proprie eius·ʒ·i·mumie grana·ij·et rubee tinctoz grana·xv·cum vino stiptico. et cõfert munctio olei eius cõtusionibus et otritionibus lacertoz·et doloribus eoz· et ipsum quidẽ est medicina singultus·et est medicina bona disinterie et ꝓprie quod ex eo est assum et bibitum cum succo plãtaginis et pauco vino stiptico et confert fe·perpodicis et fe·opilationũ et fe·antiquis. Dosis potio eius infusionis a·ʒ·ij·ℨ· vsq; ad·x· et cõtriti a·ʒ·i· vsq; ad·ʒ·iij·Et ipm̃ oseruatur per annos·iiij·et oseruatur a corruptione et putrefactõne si suplimanẽ ei cera et terbẽtina liquefacte·aut cera sola·aut si sepeliaẽ in mele taberzet·aut sepeliatur in pfillio aut milio cõseruatur em̃ tunc tpe extensõ·

Rebite ·i·genus locuste
Rebikengi ·i·lupinus
Rebiche ·i·cicade marine

CAP· CCCCCCCv.

Ebith ara·latine epar· SERA. li·aggre. cap. rebith aucto·Gal. epar canis rabiosi qñ fumiẽ in cibo curat morsum canis rabidi. Et dem auct·Dyaſ·epar asini qñ comeditur cõfert epilenticis ieiuno sũptum. Epar lupi si comedit ab epilẽtico facit eum cadere·epar porci masculi deficcatum et in potu sumptũ ofert morbꝰ venenosis·epar canis rabidi sc̃m quod si admĩstratum assatum et comestum ab eo quẽ momordit canis rabiosus ꝓhibet eum a timore aque·

DYAS. cap·ficatus·Ficatus caprinus carbonibus impositus sudorẽ quasi aque emittit q̃ collecta oculis infusa noctilopas sanitati restituet. Sed dum elixatum fuerit ab his qui epilentica passione tenentur si comedatur similẽ parat effectum·ficatus capre cõbustus et pulueue asperſus sanguinẽ fluentẽ reprimit cõtritum cum aceto sanguinẽ habundantẽ de naribus cõcludit· ventrem stũgit·Ficatus burdonis combustus et cum oleo mirtino capiti illinitus capillos fluentes fidit et eos crescere facit·Ficatꝰ vulturis cocti cum sanguine ipsius vulturis tritꝰ et per dies·viij· potatus caducis ꝓdest pro eparibus in via cibi·l·l·latamie

Recal ·i·vsnee
Recabinũ in practica haly in cap·de fe·continua exponitur q̃ est machalum quod est bdelliũ et in cap·de ostipatõe ventris et fluxu in fe·scribitur varemchim et alibi veremenebũ pro eodẽ
Recoab ·i·galbanum
Recorporatiua medicina est inspissatiua q̃ carnem et cutem densat ofortatq; mẽbrum et temperat complexionẽ que grece meta sinterica vocatur·
Rechoma Plinius affertur mꝫt de his que supꝑ pontum sunt eadẽ costo nigro similis minor et ruffior paulo fine odore calefaciens gustũ q ab stergens eadem trita vini colorem reddit ac ad crocum inclinãtem
Rec·i·succus de quo fit acacia
Redarguens ꝟtus est stiptica repercuciẽs dyaſ· cap. de arbore pini
Redhab est spẽs trifolij
Redidomũ·i· mozula vel semen eius et est moza rubi
Redidomar ·i·berberi

CAP· ·CCCCCCvj·

Efofo arabice latine cucumer asininus vel agrestis est ca·et fic· in tercio gradu fit ex succo eius fructus elacterium quod satis laxat p inferiora et supiora·et per duos annos in mꝫta efficacia seruat·ꝛtutem habet purgãdi primi paliter flegma·secũdario coleram·contra arteticam podagram et ciragrã et yliacã passionez daẽ·Ad mẽstrua ꝓuocanda fluuis elaterij cõficiatur cum oleo muscellino vel cõmuni et licinius bombacis intinctus supponatur ad apostemata fri·maturãda elaterꝫ·r·ʒ· cum farina ordei conficianẽ cum vitello ouj et superponatur. Idem valet otra ca·apostemata·Ad apostemata rumpendũ fit optimuz ruptorium ex elaterio

et terbentina·ad vermes auriū ꝺficiaꝫ elacteriū
in quātitate·v·granorum cum medico aceto et
tepidum infundatur·Ad omnem dolorez stoma
ci ex frī·causa mungatur ex ꝺfectione elacterij ci
cere et aceti·Ad lentigines faciei et omnē sup/
fluitatem eius remouendā accipe ceruſam et cā
foram et elacterium in quantitate illorum duo
rum conficiantur cum aceto in modum vnguen
ti in mortareo plumbeo et pistello plumbeo et
ponatur in vase vitreo p dies duodecim postea
iterum in eodē mortario ꝙ pistello moueatur ad
dito aceto et mungatur facies et omnē pannuz
absterget et lentigines SERA·li·aggre·cap.
trefo aucto·Dyaſ·planta eiꝰ est diuersa in fructu
eius quoniaz ipse est minor satis cucumere dome
stico·et est in figura sua similis glandi longe·
et folia eius similia folijs citrulli·sed radix eius
est alba·nascitur in rupibus et campis·et quod
de ea ꝺministratur est succus fructus eius·sub
stancia eius est subtilis·et sapor eius est amar·
virtus eius est q̄ calefacit et deficcat in secundo
gradu dosis eius est a kirat·ij·vsqz ad·iij·
GAL·viij·sim phar·i·cap·fikij agri·i·cucume
ris siluestris sucum eius fructꝰ elacteriū noiant
Raga ·i·ceruſa
Regalea quid est lege·l·de galea
Ragalter ·i·cicuta
Regeber tederien Stefanus est inquit radix vē
torum et dicitur curcuma·et dixit iterum q gre
ce vocatur chelidomō et re vera quid est curcu
ma·l.i·curcuma·
Regius morbus antiquitus vocabaꝫ hyderi=
cia Cassius felix proprio cap·et Plinus et oriba
sius in commēto aphorismoꝝ hypo·hic et auri
go ab aureo colore ꝙ arcuatus morbus fiūter di
cebatur ab arca sideris in celo apparentis
Regillus est auis puissima oībus nota nulliꝰ ef
fectus ad opa medicine
Regulus ·i·serpens interfici
ens suo sibillo et suo visu
Regusarp ·i·polium
Relaxatio membroꝝ ·i·paralisis
Relambach ·i·mirtus
Relambachi idem quod supra
Relimisteo ·i·barba capillacea
Relubach ·i·mirtus
Relis ·i·aqua que sup lac
acetosum eleuatur
Remiar ·i·cimbalaria
Remiari idem quod supra
Rendi ·i·habens crura re=
torta versus extra
Remitentes ·i·tractui resistētes
Remisasea ·i·regalea
Remsar ·i·vsnea
Renfimti quid est·l.i·khule
Reseines ·i·passule
Resemes idem quod supra
Resemesi idem quod supra
Resina quid est·l·i·batromig

Resina frixa ·i·colofonia
Resis oculoꝝ exponit Oribasius qꝺ est ruptura
illorum vnde resis grece eruptio
Resin ·i·pentadactilus: et
resin·i·sanguis draconis
Reseresin idem quod supra
Resincabe ·i·carui agreſtre
Retm Paulus cap·de asmate·i·resina
Retim idem quod supra
Riada grece passio in angulis oculorum·vt ale
xander cap·de egritudinibus oculoꝝ et est se=
cundum Paulum diminutio carnis Demostenes
rias inquit est cōtinuus lacrime fluor debilitate
ptium aut ex leso angulo vel in modica cirugie
vexatōne ¶tem alibi quibuscūqz passionibus la
crimosi oculi fiūt riade sunt a veteribus nūcupa
te qꝺ nos fluibe dicere possumus cē·Chiada a=
pud cornelium scribitur
Ria ·i·malum granatus

CAP· ·CCCCCCVij·

Lbes quidam dicūt q est acetosa
et quidā dicunt q est coccus·sed
falso qm̄ non est acetosa qm̄ Mes
sue facit semotiz ecap·de rob de ribes acap·de
rob d·acetosa·fiūter vbi ponit cap·de rob de ri
bes ait q valet sicut rob de acetosa ¶tem non ē
coccus qm̄ coccꝰ est ca·et sic·complexionis sed
ribes sunt frī·et sic. Alhami est planta stipitem
habens rubeum ad viriditatē decliuez tenerum
cuius sapor est dulcis acetositati mixtus·folia ro
tonda viridia nigra cuius granum portatur de
corasceni accidi saporis de quo fit rob et cetera
nos autem loco eius succum acetose que est la=
pacium agreste ponere possumus. SERA·
libro aggre·cap·ribes auct·Ysaac benaram Ri
bes est planta habens capreolos recentes rube
os ad viriditatem delcmātes·et habz folia ma
gna lata rotonda viridia·et habet grana quoꝝ
sapor est dulcis cum acetositate·et ipsa est frī·et
sic·in secundo gradu et signum super hoc est a=
cetositas eius et stipticitas·q ex hoc contingit q
infrigidat stomacū·q aliq̄ dicūt q est frī·et sic·
in tercio gradu·nascitur aūt planta ista in mon
tibus frie frigidis muosis·POSSE·SERA.
ipse abscindit sitim et cōfert spēbus habaon·i·
morbilli et abscindit sitim que fit a caliditate cor
poris et retinet fluxū et cōuenit spēbus bothor
que fiunt in corpe sicut variole et similia q pro
uocat appetitum q incoriat stomacū sua frigidi
tate et abscindit sitim a colera et fluxum ventris
et vomitum et rob eius ꝺfert cardiace et vomi=
tui et fluxui qui fit a colera et prouocat cibi ap=
petitum et in rob eius est dulcedo et acetositas
et idem auct·rasis ribes est frī·et sic· stīngit vē
trem et extinguit coleram et acuitatem sanguis
et non stupefacit dentes·Et i dez auct· Aben ma

ſuay fri. eſt et ſic ·in ſecundo gradu et rob eius ē ſicut rob acetoſit actis citri et agreſte in ⁊tute et eſt bona emoroidibus ⁊ ebrietati ⁊ putant aliqui medicorum ⁊ eciam ſit illa que nominatur acetoſa ⁊ lapatium. Et putauerunt aliqui ⁊ ſit granum acetoſum quod affertur ex coraſcem licet omnes decipiantur ·

Riben naſcitur in monte libani et eſt frigidiſſima herba.

Ribus apud Dyas· eſt de ſtatuis ⁊ de paleſtrato· i· de loco vbi fiebet ludus paleſtre ⁊ eſt qđ apud Auicēnam vocatur ſordicies in cap· 8 ſordicie vbi de hijs ⁊ alijs loquitur grecus vero ypos dicit·

Rigeon	·i·fluxus mēſtruus
Rigelle	·i·portulace
Regeniſori	·i·ſalſamentum
Rigos	·i·rigor
Rigoſarch	·i·centumnodia.
Rigoſafal	·i·polium
Riloſar quid eſt· l· l·nenufar	
Rioſari	idem quod ſupra
Riloſatur	·i·ypoquiſtidos

Rima matma alleatia pes aſini idem ⁊ eſt herba cuius folia ſunt rotonda habencia odorem alij que trita ⁊ impoſita ſanat noli me tangere ·

Rimech	·i·arimech

Rimeida· i· rima rimides· i· ruge time

Rimar· i· limatura Paulus cap· de cicatricibus ⁊ albugine oculi rimar cornu cerui m et cetera ſſam rimon grece lima·

Rimomelis grece ferreum inſtrumentum aſperi capitis vt lima qua aſperitas palpebrarū eraditur. Demoſtenes

Rinon ·i· limatura apud paulum cap ·de aſmate inquit fagi ⁊ primi efficacior rimon·

Rmgo grece roſtrum ⁊ ſcribitur rmgos ⁊ pfertur rmchos.

Riparon	fucida
Raparuſim	bdellium
Ripariſſimi	idem quod ſupra

Ripmos vel ripus ſordidus ripos ſordicies

Riptica grece purgatiavt galienus li· vj· de imgenio ſanitatis ripticō catarticum

Ripus	·i· corpus
Ripuli orobi et quid ſunt· l· l· ſciſemine	
Ripuſirac	·i· portulaca
Repulafur	·i· arſemicum
Riptum ſiluaticum	·i· ambroſia
Riſari	·i· pecten
Riſarch	·i· affodillus
Riſarchi	idem quod ſupra
Riſſati	·i· peime

Riſis grece fluxus libro de doctrina greca vel reuma

Riſipella grece herriſipilla

Riſi quid ſunt· l· l· arz

Riſtritim	ſumach
Riſufar	·i· almea
Riſufari	idem quod ſupra
Riſtum vnum	·i· cotille due

Ritiga grece ruga· ritige ruge

Ritidoſos demoſtenes eſt rugoſa ſiue folliculoſa pupille paſſio

Ritimum habens ritimum

Riza	·i· radix inde glicoriza· i· dulcis radix quam nos corrupte liquiri ⁊ eciam dicimus
Riza panace	·i· peucedanum
Rizi	·i· granū pamſicum

huius due ſunt ſpecies eſt em vnum rubeum et ē aliud album ſed ad nos non affertur niſi decorticatum et vtriuſq; medulla eſt pro quo· l· l· arz

Rizomichia	·i· radix vnguium

Rizoncia caſſius felix in antidotario ſunt radices dure que in vlceribus apoſtematū iam euacuatorum remanent

Ris	·i· cedrus arbor quidam dicunt ꝙ eſt cipreſſus ſed falſo
Riſimar	·i· lactuca ſilueſtris
Riſiſſebeos	·i· anuidē romanum
Riſſidus	·i· climia
Roa	·i· roſa
Roan	·i· marmor
Roariati	·i· egritudo in qua homo ſemper ridet

Roan· i· ſalamonita que filis eſt noſtre et ē marmor vt ſupra

Roi	·i· decurſus ſ fluxus
Roidea	·i· arbor mali grana

ti et raidon· i· pomum

Roiton	·i· auellana indica ⁊ eſt faufel.
Robal caradi	·i· vinum coctum
Robali eris	·i· ſquama eris

Robolie apud Yſaac ni dietis eſt legumen quod apud Auic· vocatur meiſe vel mes verum apud raſim in almanſore aliud eſt robolie ⁊ aliud mes pro quo· l· l· mes

Robicha	·i· cicade
Robilie	·i· robolie
Robi	·i· vinū coctum

Robiloet herba eſt portulace filis ſed cum frangitur emittit lac et eſt laxatiua valde

Roboſus	·i· liquiricia
Roboſar	·i· amomum
Roboſari	idem quod ſupra
Robub	·i· ſuccus inſpiſſatꝰ per ſeipſum
Robulſari	·i gentiana

Rob eſt vinum muſtum coctum ad conſumptōnem duarū partium vel quilibet ſuccus ſic coctus ita ꝙ remaneat tercia pars vt Auicēna quarto canonis fen· prima cap· de cura finochi vbi ponit modum faciendi rob iuiubarū illa clarius inuenies li· l· l· carenuz· ſed qñ rob ſimpliciter ponitur debet intelligi de muſto

Rochach	·i· feracia placēta parvis valde tenuis
Rochac	idem quod ſupra

Roceua .i. cum aliquis ridet sine causa .
Rocesar .i. atriplex
Rocesari idem quod supra
Rocua .i. cum aliquis sine causa ridet
Rocuab idem quod supra
Rocuafilon .i. pentafilon
Rodanche .i. flos rose
Rodaprenum .i. landrus
Rodarua .i. persica
Rodakimon .i. fructus persici
Rodhaba .i. rachaba
Rodemelli .i. rose et mel
Rodemellion idem quod supra
Rodesiar .i. carpobalsamum
Rodius .i. cortex mali granati

CAP. .CCCCCCCViij.

Odia sc8m Dyas. ꝓprio cap. radix est nascens in macedonia simil' costo. sed paulo lenior et non equalis que digitis fricata rose longius iactat odorē. et ideo vocatur rodia quia rodon rosa dicitur. cum oleo nardino cephalargicis maximū remedium est capiti fomento adhibita et fronti illimita et tēporibus maximū presidium est. GAL. viij. sim pbar. cap. rodiatiza. rodiatiza est radix que in macedonia gñatur subtilis partis est et diaforetice virtutis in calefaciendo vt in sc8o vtiqz ponendū est eam abcessu vel tercio incipiēte
Rodiadi idem quod supra
Rodiatiza idem quod supra
Rodinum .i. oleum rosatum
Rodidonium .i. morula rubi vel semen eius
Rodokina .i. persicus arbor
Rododaphni in libro de doctrina greca est rosa grece lorandrum. Est autē expositio eius rosea laurus. nam est nomen cōpositum ex rodon quod est rosa et dafnis quod est laurus. Ab A[illegible]cēna vocatur oleander. A dyas. nereon Plinius rododendros nomen quidē apud nos inuenit latinum rododafnen. vocant aūt nereon Stefanus rododafni et quid est. l. l. nereon
Rodo est insula quedam
Rodon .i. rosa
Rodon agria .i. rosa agrestis alba
Rodoleum .i. oleum rosatum
Rodoleon idem quod supra
Rodonsion .i. oleū ro. et acetū
Rodoemdium .i. mercurialis
Rodonoxiron .i. rosa ficca
Rodochantus .i. flos rose
Rodomel .i. mel rosatum
Rodozacara zucarum rosatum
Rodoscon .i. aqua rosata
Rodoscomia idem quod supra
Rogal .i. polium
Rogma .i. scissura superficialis carnei quā nos rimulam dicimus
Rogel .i. pes
Rogelion almea
Rogoson .i. arsenicum
Rogosoni idem quod supra
Rogmos Paulus capi. de peripleumonia idest oresmon
Roka .i. eruca
Rokiaseos .i. centaurea
Rokial .i. amomum
Romen in confectione mitridati in antidotario virili exponitur rafanus
Romee .i. lapacium acutum
Romero .i. corona regia
Romilia .i. camomilla
Romisar .i. anetum
Romti .i. rafanus pro quo lege .l. fagasmon
Ronesac ypoquistidos

CAP. .CCCCCCCviij.

Onder arabice grece et latine olibanum vel thus. SERA. li. aggregati capitulo ronder auct. dyas. est gūmi ex cāchi siue kathech et fūt eius spēs quatuor vna est melior et est ex tercia parte die cuius color est smaragdinus et sicut color melongie et colligitur in cochijs et figura eius est rotonda et fractura eius est angulosa et ponūt illud hommes in olla terrea et agitant ollam tādiu donec figura eius rotondatur. Et post tempus fit rubeum. et secundum est ex terzis arabū et est sc8m in bonitate. et melius ex eo est masculum. et est illud quod est rotondum album. non facile frangibile. et quādo frangitur quod est interius eius est tenax. et quando fit fumigatio cum eo comburitur cito Et tercium est in bonitate sicut arabicum et est habens fruſtra minora q̄ ipsum et declinat plus ad colorem acozi Et quartū est colore albo et quādo frangitē vergit color eius ad colorem masticis. idem auctor. Galienus sapor olibani ē stipticus stipticitate mixta. verum album ex eo non habet stipticitatem manifestam. virtus eius est que calefacit in secūdo gradu et deficcat in primo vnde est stipticū DYAS. cap. de olibano. thus vel olibanū lacrimus est arboris que grece libanus dicitur quod autē de arabia defertur candidum est. quod vero de india rufum. sed vtrūq; masculum est. Est tercium genus minutum valde et rufum quod manna thuris dicitur. est ergo optimū thus qđ masculum dicitur subrufum et rotondū et pingue a naturaliter leue et fragile et quod ab igne cito incenditur odorem suauem copiose emittens.

GAL. vij. simplicium pharmacoꝝ cap. de thure libanum. i. thus calefactiuum quidē est in secundo gradu siccatiuū autem in primo habz aūt quid stipticans paucum mime vero manifesta ē stipticitas in albo scōm colorem. cortex aūt eius stipticam vtutem manifestam possidet quocirca siccat generose vt in. ij. gradu siccatiuū existat. POSSE. SERA auct. dyas. abstergit obscuritatem visus. replet vlcera profūda et incarnat ea et consolidat vlcera recentia cum suo sanguine. et quādo bibitur olibanum ofert sputo sanguinis et abscindit fluxum mēstruorum et cuiꝰ cunqz sanguinis vndecūqz fluat et sanguis qui fluit a cerebro qui dicitur mesciba et est spēs fluxus sanguinis narium. et phibet vlcera fraudulenta que fiunt in ano et in alijs membris. quādo miscetur cum lacte et fit mde licinium et admmistratur. et quādo miscetur aceto et oleo et fit liminentū in principio formice aufert eam et empetiginem. et miscetur cum adipe anseris et pozci et curat vlcera facta ab adustione ignis. et scissuras pedum que fiunt a frigore. et quando miscetur cum pice curat cōcussionem aurium. et quādo miscetur cum vino dulci et distillatur in aurem confert dolori eius. quando admiscetur cum ch imolea et oleo ro. et liniūtur cum eo apostemata ca. mamillaꝝ que fiunt post partum. et confert eis et ipsum admiscetur cum medicinis conferentibus pulmoni et emplastris resoluentibus apostemata interiora. et quādo bibitur confert sputo sanguinis et dissoluit flegma. et aufert tristiciam. et auget memoriā et quando bibunt de eo sam parum meliorat eos. sed si mimiſ cum vino biberint inducit mamā. et amplius cū vino occidit. et comburitur olibanum quando accipitur frustrum ex eo et incēditur et inflāmatur et ponitur in testa subtili. et comburitur et quādo comburis eum oportet vt coopertas cū aliquo alio vase quia facit cum hoc qꝺ nō imcneratur. Cortex libani facit fumum bom odoris. et substancia eius est grossior subā olibani. et sapor eius est stipticus manifeste. Et virtus eius est que deficcat deficcatōne forti quousqz fit in fine tercij gradus et ñ sunt in eo acuitas et mordicatio manifeste. et confortat et abscindit fluxum sanguinis per sputuz. et corroborat stomacū laxatū et ofortat a cōcit fluxui sanguis vētris et vlceribus intestinoꝝ. Et olibanum similiter facit hoc iuuamētum mi quia cortex eius in hoc est forcior propter vtutez sue stipticitatis valet em̄ cortex fluxui humiditatuz matricis antiquaꝝ quando fiunt nascalia cum eo. et cōfert ad abstergendum maculas et cicatrices et ofert limpitudini. Fumus olibani ita colligitur. accipe de olibano cum forficibus paruis et incide et in flāma in lucerna et pone ipsum in vase ex terra noua vitreato. deinde coopert cū vase eneo habente orificium mundum bene et purgatū et interpone labijs vasoꝝ ab vno latere aut duobus lapillum grossitudinis quatuor digitoꝝ habentem vt possis aspicere olibanū et videre si ecmburitur et si flāma eius attingit vsqz ad orificium vasis fit etiā mō introitus p quē intromittere possis frustrum aliud olibani anteq̄ extinguitur primū penitus extinctione completa. et facias hoc quousqz habeas ex fumo q̄tum vis. Et tu quidem lini coboptorium eneum extersus linitum limitōne contmua cum spongia madefacta i aqua frigida quia quādo facies hoc non calefiet calefactōne forti. et coadunabitur fumus vnꝰ super alium. si vero non faceres hoc cōuerteretur fumus qui ascendit ad coboptorium inferius et misceretur cum cineribus inferioribus olibani. Incende ergo ex olibano q̄tum volueris et collige fumum eius scōm disciplinam quam monstraui tibi. Cineres aūt collige per se et pone seorsum. Et idem auct. Gal. virtus fumi olibani ē calidior et siccior virtute olibani quousqz reponat̄ in tercio gradu et abstergit et replet. et mūdificat vlcera oculi quēadmodum facit fumꝰ mirre et storacis. Et idē auct. dyas. fumus olibani sedat apāta oculi q abscindit cursum humiditatum ad ipsum. et mundificat vlcera eius. et generat carnem in vlceribus ipsius que dicunt̄ chilomata et sedat apostemata que fiunt in eo q̄ dicuntur kankri. fumus autē mirre et storacis eodem modo colligitur et valet vt supra. Et idem auct. Aben mesuay olibanum destruit flegma. q aufert tristiciam et confert cordi. et auget in memoria. Auicēna de viribus cordis dicit q cōfortat cor

Roras Paulus cap. de dolore capitis comedat inquit roras. i. mala granata

Rorastrum est similaꝝ apud dyas. et apud kiram̄dam zimilaꝝ vocatur Plinius inq̄t similaꝝ quā micophoros cognominamus

Roab ara. dactili qui et thamara vocantur et a lijs pluribus modis secundum diuersitatem spē rum eoꝝ ex parte maturitat̄ formatū q regionū etiam nommantur

Rosa quid est le. harel

Rosa garioFilata quid est le. quod supra

Rosa regis	. i. flos staFisarie
Rosa finoꝝ	. i. flos peonie
Rosa vinee	. i. flos spine albe

Ros siriacus exposuerūt quidam q̄ est flos orni et non dicunt quid ornus est. sed ros siriacus est sumach. vide q vbicūqz in libris de greco trāslatis habetur ros siriacus in arabicis eisdem locis et casibus habetur sumach. sam apud dyas. in cap. de origano vbi est ros siriacus in Serapione eodem loco ex verbo Dyas. habetur sumach. Item in cap. de moris vbi dicitur sicca et trita ponūtur in loco roris siriaci in Serapione est sumach. Item inuenitur sirupus de fructibꝰ in vij. io. Serapionis cui similis inuenitur apud Plinīū et Dyas. et vbi ille habet sumach isti habent siriachus

Rosa zamen	. i. flos maluauiſci
Rosa semi	. i. vesum

Rosa persica .i. rubea quoniam a persia habue runt ortum
Rosa camna est planta in cui9 radice nascit̃ q̃si fungus ex quo fit ppquistidos q̃ fũgus vocat̃ arabice taratih. a planta vocat̃ barba prema. et est alia species rose camine que vocat̃ rosago
Rosa agrestis — idem quod supra
Rosa marina quid est .l. lairalmarien
Rosago planta est q̃ ponit̃ in antidotario viri li in pocione ad scrofulas et est spẽs rose camine
Rosaidicos siue restidicos Paulus. cap. 8 amis sione memorie admiscentes mãt infridantia a sic cãtia vt rosaidicos. et mirfine nõ .puto q. est fumach
Rosatos — .i. sturnus auis
Rosaceum — .i. oleum rosatum
Rosata — .i. antidotum ex rosis
Rosilo — .i. aristologia
Rosilio — idem quod supra
Rosiliab — .i. amidum
Roso — .i. mala granata
Rosoi — idem quod supra
Rostodor — .i. bedeguar
Rosum — .i. almea

CAp. .CCCCCCX.

Ostrum porcinũ herba est longi tudinis vnius digiti et eiusdem la teris spãdens se sup terrã ample ctens eam cuius folia ex vtroq3 la tere fũt incisa incisuris magnis. et in eius medio leuatur stipes paruus in cuius stipite fit quedam lanugo rotonda sicut pila sicut facit herba semicion q̃ cum tangitur dissoluit̃ confert opilatis
Rostrum corui nomen herba est quam plures dicũt consolide speciem. ꝫ falso sicut apparet si leges sinfitum ymo est herba vtcunq3 pilosa habens quasi odorem borag̃inis et virtutem desolidatiuã
Rotab — .i. dactilus

CAp. .CCCCCCXj.

Otabea vel rodhaba. SERA. li. agg. cap. rodhaba quãdo est humet recens dicitur affarfasa. quando est sicca dicitur ẓakes et est spẽs leguminis sic nominata. Et idem auct. dyas. primo quãdo nascitur est similis andacuche que nascitur in pratis. sed quãdo est cõpleta habet folia subtiliora q̃ folia ipsius. et habz ramos similes ramis andacuche. et sunt ei semina in magnitudine lentis tortuosa sicut cornua. aliq̃n deficcatur et administratur cum alijs rebus et preparatur cum sale. Et idẽ auct. Gal. sapor hui9 grani est stipticus sicut sapor lentis. et virtus eius est ca. caliditate et pata. et exiccatio eius est amplior exiccatõne lentis et comeditur sicut lens. Et idem auct. Ysaac benaram affarfasa nascitur super aquas et non siccatur in estate neq3 yeme. Et ideo nominat̃ humida et quod de ea administratur est semen eius et folia et est ca. et hu. et est in eo inflatio. et ideo auget sperma et incitat coitum. et auget iuuamẽtum medicinarum que faciunt ad hoc et semen eius ingreditur in plurib⁹ cõfectionibus fortibus. et quãdo fit emplastrum cum foljs eius confert membris que indigent sedatione doloris eorum. et est conueniens cibo animalium
Rozaz — .i. cerusa
Rozazi — idem quod supra
Rozarah — .i. litargirum
Ruasmiri — est spẽs miconis
Ruan — .i. marmor
Ruam — idem quod supra
Rubea tinctorum quid est .l. l. eritrodanum
Ruben .i. radix quedam q̃ affertur de barbaria similiter ruben .i. caseus
Rubea consolida — .i. bistorta
Rubeum — .i. acatia
Rubicar — .i. sinopida
Rubien — .i. cibus conueniens et sapidus et est caseus recens
Rubime — .i. sipia abluta
Rubie — .i. os sepie
Rubien — idem quod supra
Rubia — .i. rubea tinctorum
Rubidus panis .i. recoctus et rubefactus
Rubzica .i. sinopida pro quo .l. l. lepnia
Rubus quid est .l. l. sulach
Rubsus — .i. liquiricia
Rubsusi .i. herba que rubea vocatur
Rugge — idem quod supra
Rugesar — .i. cimbalaria
Rugesari — idem quod supra
Rumam vel rumman. i. malum granatũ imõ romania .i. cibus qui inde fit
Rume — .i. malum granatum
Rumes — .i. lapatium acutum
Rumesarch — .i. pimpinella
Runegi — .i. lapis silis cancro quidam dicũt q. est cancer in lapidem cõuersus
Rusatum — .i. es vstum
Rusauigi — idem quod supra
Russacerui — .i. semen genitale
Rusne .i. zirũbet et est spẽs zedoarie
Rusnen — .i. tri de pasta
Ruserirrias — .i. ros firiacus
Ruserirro — idem quod supra
Rusme .i. tri que fiunt ex azima pasta
Rusmi — .i. cepe agreste

CAp. CCCCCCXij.

Vta latine et grece arabice vero radeb vel alselep. SERA. li. ag. cap. radeb auct. dyas. Radeb .i. ruta et ẽ de ea domestica a siluestris ꝫ siluestris est magis ca. q̃ domestica et magis acuta. que escis est non bona. sed domestica et

maxime illa que oritur circa arborē ficꝰ vel circa cucumeres est ꝙuenies cibus. Et aliud genꝰ rute filuestris q̄ nascit̄ in macedonia et in galicia a sie quā molꝰ ciues appellant et aliqui armolā eā vocant. Fructex est vna radice virgas mꝭtas habens. Folia latiora plꝰ q̄ domestica. ꝫ mollia et odorem grauē habētia et florē album et capita maiora q̄ domestica. et in tribus ptibus diuisa huiꝰ semen obtuffū et trigonū gustu amarū est hec in antiquo tpe colligitur cui addito melle et vino et felle caponis et croco et succo maratri caligines oculis detergit. POSSE. GAL. vij. fim. phar. cap. moly quidā huius rutā filuestrē noiant. quidā aūt armolā. Virtus aūt eius subtil' est et ca. fm quartum gradū vñ et incidit grossos humores et diafforat et adurmatōem prouocat. Et idē viij. fim. phar. cap. pigamū. Pigamū. i. ruta filuestris quidē ex quarto est gradu calefactiuū et siccantiū. domestica vo ex tercio est aūt nō solum acris gustu sed etiā amara q̄ incidere et diafforare habz grossos et viscosos humores ꝓpter eandē aūt virtutem et p vrinas euacuat quimmo et subtiliū ptiuz est et ventositatis destructiua. et idcirco ad sputationes ꝙuenit. et animositates q̄ adveneream ptinēt. et diafforat et siccat moderate. est enī de fortiter deficētibus farmacis. Et SERA. auct. dyas. ruta ē virtutibꝰ magis cōferētibus inflatōibus et ventositatibꝰ et ipsā extinguit libidinē coitus. vnde domestica et filuestris sunt ambe calefactiue adustiue ꝓuocatiue vrine et mēstruoꝝ. Et q̄n comedit̄ ruta aut bibitur stringit ventrē. et q̄n sumitur in potu ex semine cuiuscūq; ꝙtitas vnus calix cū vino est medicamē oferens multū medicinis mortiferis. Et q̄n comedunt̄ folia eius sola aut cū ficubus siccis et nucibus auferūt nocumēta medicinarum mortiferaꝝ et est vltima medicina otra maliciam venenoꝝ quādo administratur sicut diximus. Et q̄n comeditur et bibit̄ ruta semp abscīdit sperma. et q̄n coquit̄ cum aneto ficco et fumitur sedat tortiones. et q̄n administrat̄ in hūc modum ofert dolori lateris. et dolori pectoris et asmati et tussi et apāti pulmonis. et sciatice et doloꝛi iunctuꝝaꝝ et rigoꝛibꝰ. Et q̄n coquit̄ in oleo et ponitur in cristeribus ofert inflationi matricis et inflationibꝰ et doloꝛibus recti intestini Et q̄n teritur et oficitur cū melle et limit̄ sup̄ colluz matricis ofert doloꝛi eius et suffocatōi matricis. Et q̄n coquitur in oleo et bibit̄ occidit. et expellit lumbricos. et oficitur cū melle et fit emplastꝝ cum ea et ficubus hydropisi carnose. Et q̄n coquitur cū vino vsq; ad cōsumptōem medietatis vini et bibit̄ ofert spēi humide ydropis. Et q̄n comeditur sola sicut est aut salita acuit visum. et q̄n fit emplastꝝ cum ea cuz sanich super oculum sedat doloꝛē eius. et q̄n teritur et misceē cum aceto et oleo ro. et fit limitio cū eo sedat doloꝛez capitis. et q̄n intromittit̄ in naribus ipsa ant succus eius abscindit fluxū sanguis ab eis. et q̄n admiscetur cuz mitro et fricat̄ inde morfea alba aufert eam. et q̄n fit emplastrū cuz ea cū melle et albumine sup empetiginē ofert ei. et q̄n succus rute calefit in cortice granati et distillatur in aurē ofert doloꝛi eius. et miscet̄ cum succo feniculi et melle et fit collirium cum eo et ofert doloꝛi visus. et q̄n miscetur cū aceto et oleo ro. et oficitur cum cerusa et fit limimētū cum ea ofert berisipille et formice et vlceribꝰ capitis humidis et ruta q̄n masticat̄ post comestionez cepaꝝ et alliaꝝ aufert fetoꝛ illoꝝ. Rutam venenis resistere mustele docent q̄ q̄n cum serpentibꝰ dimicature sunt cibo eius armāt̄. Docuit etiā rex pōticus qui cū fratris sui timeret mꝭdiat̄ rute folia cum duabus nucibus et totidē caricis admixto sale ieiunus accepat. Agrestis si sumat̄ minis de ipsa occidit. et q̄n ipsa colligit̄ maxime cum maceperit apparere flos si carnez tetigerit vlcerat et facit inflare cuz pruritu quare optet qui vult eam colligere ꝙ vngat manus et facie cū oleoro. Et extimauerūt quidā q̄ h̄ succꝰ eius aspgat̄ sup pullos gallinaꝝ nō comedit eos miluus Et putant quidā q̄ illa q̄ nascitur in macedonia ꝓpe fluuium qui vꝛ archimon q̄n comeditur occidit. et loca in quibꝰ nascitur sunt loca serpentū plena. sed semē eius q̄n bibitur ofert doloꝛibus intrīsecis. et ipm ingredit̄ in ofectionibꝰ medicinaꝝ et est iuuatiuū Et idem auct. Rufi Ruta domestica est medicina maxia iuuatiua intestīs interioꝛibꝰ et cōfert visui. et gūmi eius est ca. i fine tercij gradus fic. in tercio curat vlcera oculi q̄n puluerizat̄ sup ea. et ofert scrofulis q̄ fiūt in gutture et subasellis

Rutela est genus aranee et vocatur tarantula

Ruteficar .i. nasturcium

Rutmoꝛ .i. abꝛotanum

Rutib est qꝫ facit stare sicut stat homo cuz erat tenens faciē suam et ventrem sup terram

CAp. .CCCCCCxiij.

Vbule ara. latine ren. SERA. liaggre. cap. Rhule auc. gal. renes sam sunt ex piscibꝰ illis qui stinci dicunt̄ Et quidā deferunt̄ ex babiloma. et quidā ex india. et ex eis sunt qui gñant̄ in mari cozum. et ex eis sunt qui repiunt̄ i regione lodie. et sunt spēs stellionis aquatici. et ipsi quidē deficant̄ in tpe autūpni. DYAS. stincꝰ animal est qꝫ et in india repitur q̄drupes sile lacerte. et multo maius et longius et ventosiꝰ aptum ad venereos actus sed in nostris ptibus habemꝰ eque paruulos sicut sūt lacerte nouiter ortze et in aqua sunt degentia. POSSE. SERA q̄n sumitur in potu ex eo qꝫ est iuxta renes stimci incitat fortiter libidinē et hec medicīa ingredit̄ in ofectionibus ad excitandū desideriū coitus. Et idē auct. Alcanzi si bibitur ex renibus ipsis solū facit erectōem nimiā virge adeo q̄ optz fieri medicinam extinguētem ipsum. est ca. com

plexionis et auget ſpma et libidinē·q̄ melior ex hoc piſce ē ille qui eſt maior et pinguior Dyaſ· faciunt ad venereos vſus ſi caro eius vno ciato potetur·ſſam ſi plus ſumaē neruos ledit· Paul⁹ cap·de ſimco ca·complexionis ē et ſic .in·iij·

SEQVITVR· DE ·S·

Abates eſt nota gaudij
Sabat·i·ſalſa q̄ fit cuz aceto
Sabar·i·aloe
Sabaſa ·i·cocule q̄ a ſancto Jacobo apportanē poſtq̄ exterior cortex fricando ablatus fuerit et margarite ſimilantur
Sabanum·i·pamculi qui ſunt intra grana granati vel bombicinus pannus
Sabagit·i·cibariuz cū iure vel ſalſamēta liq̄da in q̄bus tingitur aliquid vt caro vel aliud
Sabauri ·i·ſubtilis
Sabacen ·i·nabach
Sabran ·i·eſula
Saber ·i·aloes
Saberemi ·i·eſula
Sabel vel ſebel·i·caro rubea creſcēs ſup albedinem oculoz ex vemis conterta ad modū rethis et palpetra inuerſatur et fit rubea et aſpera
Sabolenegi ·i·emathites
Sabdenegum idem quod ſupra
Sabibomilchimi·i·bō ſucoſita ſañq̄ ſāguis fiat

CAP· CCCCCCXiij·

Abon·i·formicarū·la·ſapo· Sapo fit ex forti lixiuio et q̄cunqz pinguedine cuiꝰ multe ſūt ſpēs·Eſt em̄ ſpatarēticus qui ſic dr eo q̄ incidit vt ſpata et iſte vocaē iudaicus q̄ iudei lauant ſericū·et ē aliꝰ gallicꝰ et aliꝰ muſcatꝰ et aliꝰ mollis et niger et vocaē ſpatarentus· SERA·li·agg·cap·ſabon auc·Pauli vtus eius eſt q̄ abſtergit et purificat et ē ca·et vlcerat corpꝰ et ē fortis in ꝫ et ē bonū ad maturādū apāta duca et ad tollendū ſamē et ad mollificādū apāta dura·Et idē auc·Rafis eſt ca·et vlcerat corpꝰ et eſt fortis in hac operatōne·
Sabor ·i·aloes
Sabot eſt nomen cuiuſdā piſcis et eſt ſpmula
Sabomon ·i·ſpelta
Sacamine ·i·mora celſi
Sacadulion eſt portulaca ſilueſtris laxatiua et lacticinoſa
Sacach eſt roſa rubea vehementer
Saccaron eſt mel in arundinibus collectū cādidum dētibus fragile ad auellane magnitudinē et eſt zucarum aſter
Saccara idem quod ſupra
Sachabachabemenon·i·flos papaueris
Sachabic eſt flos papaueris albi

CAP· CCCCCCXV·

Achabenz ara·gre·et la·ſerapinū· SERA·li·agg·ca·ſachabēg ſiue ſachabenigi auc·dyaſ·ē gūmi cuiuſdā plāte filis galbano in figura ſua et ē vna ex ſpēbus ferule ſic apparet in lra Ferula Melius aūt ex eo ē claz exteriꝰ rubeū et interiꝰ albū·odor eius ē int odorē aſſe et odorē galbani POSSE·SERA· auct·dyaſ· cōfert dolori pectoris et attritōm lacertoz·et tuſſi antiq̄ et aufert ſupfluitates groſſas q̄ ſūt in pulmone·et curat epilēticos· et ſpaſmū cū facē declinare caput ad poſteriora·et valz dolori ſplenis et paliſi·et illi q̄ amiſit ſenſū et motū alicuiꝰ mēbri cā frigiditatē q̄ accidit neruis·et cuſtodit corpꝰ a frigore maxie ivo a frigore febriū piodicaz·et fit cū eo mūctio in doloribꝰ magnis et ofert· Et q̄n bibit cū ydromelle puocat mēſtrua et interficit fetū·et q̄n bibit cū vino ofert morſibꝰ venenatis·et q̄n odoratē ofert ſuffocatōi matricis·et q̄n linit cū aceto ſup cicatrices attenuat eas et ipm abſtergit veſtigia vlcez oculoz et ofert obſcuritati viſus·et aq̄ q̄ deſcēdit ad oculū et phibet eā et diſſoluit ſic diſſoluit aq̄ cū amigdal' amaris vt ruta·aut pane calido et ſic adminiſtratē ad ea q̄ dicim⁹·et ē ottariū venenis mortiferis·et aliq̄n teritē cū aceto et linit ſup ordeolū et aufert ipm· et ofert collice· et q̄n fumit in potu aut fit cū eo criſtete purgat flegma groſſuz qđ ē in iūcturis et mollit ventrē mollificatōe opetēti·et ofert emoroidibꝰ q̄n fumit ſimplex aut opoſitū· et eſt ouemēs medicis laxatiuis acutis· et expellit vē toſitates groſſas·et diſſoluit lapidē·et ofert rigoribꝰ febriū·et augz ſpma·et ē bonū epati·et purgat aquā citrinā et ofert pūcturis ſcorpiōis et ofert vētoſitatibꝰ inteſtioz et coſtaz et purgat flegma viſcoſū·et doſis eiꝰ ſimplicis ē a·ʒ· ·i·vſqz ad aureū·j·infuſi aliq̄ decoctōe·aut in aq̄ rute aut aq̄ mellis·aut fenugreci· et ſi admiſceē cū alijs medicis ifrigidatē·et ſic doſis eiꝰ ē a·ʒ· ·j·vſqz ad·ʒ·i·Et meliꝰ ē illud cuꝰ color deliat ad rubedinē et ē claz hūs odorē bonū et acutū ſapore·et ofert doloribꝰ emoroidaz q̄n bibit ſimpler aut opoſitū·et ē ouemēs adminiſtrari cū medicis laxatiuis·et phibz difficultatē aut ḡuedinē eaz ſup naturā·et reſoluit vētoſitates groſſas q̄ gñant in corpe·GAL·viij·fim·phar·ca· 8 ſerapino·ſerapinū·i·ſerapinū opos eſt ca· et ſubtiliū ptiū filꝛ alijs opis·hz aūt et q̄d abſterſiuū q̄ et cicatrices q̄ i ocul' expurgat et ſubtiliat q̄nymo ſuffuſionibꝰ ppt groſſiciē humoz frēti bꝰ bonū ē farmacū·Ipſa vo plāta ex q̄ fit Ferule filꝰ exīs debilis et mutil' ē·noiat aūt pncipalius illa ſerapinū·opos em̄ eiꝰ ab utētibꝰ noiatē ita fic et alia multa ppt effectū vocabuli noiamꝰ abuſiue meliꝰ erit ipz n̄ ſerapinū ſz opos ſerapini dicē·Paulꝰ cap·8 ſerapino ca·ē et ſic·in·iij· gradu et ipm diſſolutū in ſuco rute frāgit lapidē et facē vrinare·et fit colliriū ottra pannū oculoz·et ofert obſcuritati viſus et aq̄ deſcēdenti ad oculū cuꝰ receptio ē ls· Recipe ſerapini·ʒ·i· diſſoluatē in·ʒ·j·ſuci celidonie zucari·ʒ·ij·et diſtilletur cum lacte mulieris ana equaliter
Sachaſi ·i·filix
Sachareh·i·papauer nigz cuꝰ flos eſt rubeus totus
Sacra herba ·i·herbena
Sacer ignis ·i·ignis perſicus

Saceatū .i. vinū ex fece ſaccis expreſſum
Sacheifacirosā .i. ſpica
Sacilio .i. affodillus
Sachilio idem quod ſupra
Sachilie lūcenea .i. roſa regis et alio nomine vocatur chiſcebemum
Sachidalion .i. affodillus

CAP. .CCCCCCXVj.

Achiliemenie ara. grece blitoci ſ' bliton ſ' olus iamenū vel olus coxilides. la. ♀o beta agreſtis. ſ' blitis. SERA. li. agg. cap. ſachilie mienie ſiue Sachalaiamena auct. Gal. ſachilieme nie. i. olus iamenū oibus ē notū ♀tus eius ē fri. et hu. in ſcō gradu. POSSE. SERA. auct. dyaſ. herba ipſa comediē et mollit ventrē q nō eſt ois ♀tus in ea ex reb⁹ medicialib⁹ q hz in ſe aqueitatez multā pluſ q̄ oia alia olera. et qñ fit emplaſtz cū ea ſup apāta ca. ofert et ſedat ſitī et tuſſim q̄ fiūt a caliditate. Et ipz ē pauci nutri mēti qñ comediē et tarde penetratōis. Et idem auct. Yſaac qñ fit emplaſtz cū radice ipſi⁹ cō fert vlceri⁹ q̄ dicunt̄ faui a q̄b⁹ emanat humi ditas ſiūs melli. Et idē auct. Habix ē fri. et hu. in. ij. huiditas ei⁹ ē amplior q̄ huiditas lactuce et cucurbite et ſūba ei⁹ ē aq̄ſa nō hns in ſe groſ ſicie qz cito deſcēdit et mollit ventrē. et iō mo dice reddiē nutrimētū ex ipo. Et exp̄miē ſuc⁹ folioz et miſceē cū oleo ro. et ofert dolori capi tis q̄ accidit a calore ſolis. Et qñ coquiē herba ipſa et p̄ſciē ſup ipam oleū amigdalaz et ſuc⁹ maloz granatoz dulciū ofert tuſſi ſicce q̄ ē cuz caliditate q aſpitati pectoris. DYAS. blitis fri. eſt et hu. mimis relaxat et comeſt⁹ ventrē mol lit. euſtomach⁹ ē q mdigeſtibilis hu. corpis me dicamib⁹ nō fac. nata ei⁹ fine acrimonia viſa ē ventrē vſq; ad colerā pelrūq; oturbat. Et idez auct. Hipo. p̄cipit ad ſiſtēda mmia mēſtrua fe mina z in cibo dandū clauos. i porros pedū im poſito eo limiri et cōp̄mi credūt ſuc⁹ ei⁹ ex vino dat⁹ vtiliē ſcorpionū venenis reſiſtit q̄bus etiā putāt ipſum tritum et impoſitū plagis mederi.
Sachilie .i. affodillus
Saclimotus .i. pulegium
Sachilie būcena .i. roſa regis et alio nomine vocatur ſabachiſcelnenam
Saclimabiam .i. abrotanum
Saclmopus idem quod ſupra
Sacholochadea eſt nomen cuiuſdā vermis habentis. xiij. pedes
Sacholomas .i. ſtolimas p̄ q̄ .l.l. card⁹ ſilūris
Sacholamos idem
Saccon .i. prima ſpēs calcanti
Sachub fandaricon .i. ſcolopendria
Saculon fandericon idem quod ſupra
Sacundulion eſt portulaca ſilueſtris q̄ eſt laxatiua valde
Saudeum .i. allium agreſte
Saccupalea q̄d eſt .l.l. cinoſbatus

Sadaf .i. coclea marina
Sedafa .i. quod fit de cocleis q̄ apportantur ſancto Jacobo poſtq̄ exterior cortex fricādo ablatus fuerit et ſimilātur margarite.

CAP. .CCCCCCXVij.

Adarā ſaderna. SERA. l. agg. cap. ſadarā et ē dictū m lingua p ſica nigrū cadaka et eſt res nigra cū q̄ tinguntē ligna in chaaman q eſt herba ſ' fuc⁹ magne ingredimis ingrediens in medicinis odoriferis. et zebara et eſt algalia hns odorē bonum. et ingredit in medicinis ad multa hmōi eſt fri. et ſic. in. ij. gradu. Et idem auct. Aben meſuay eſt fri. et ſic. in. ij. gradu et ſtipticū p̄hibet ſanguinis fluxū et confert caſui capillorum
Sadar .i. agrifoliū cuius fructus ſit nabach
Sadage .i. folium
Sades q̄d eſt .l.l. oſtracorum
Saderna .i. nigrum
Sademg .i. pulegium
Sademgi .i. ematites
Saderna .i. ſadarā
Sabeb .i. ruta
Sadurum .i. ſcotomia
Sadurief .i. amomum
Sadurian idem quod ſupra
Safati .i. puſtule faciei
Safas eſt illud quaſi ſtannū q̄ remanet quādo efficitur ceruſa et eius ſubtile eſt ceruſa. Vtutes eius ſunt in affideos
Safan .i. album
Safara .i. abrotanum
Safar .i. gariofilus
Safarum .i. oleū in quo eſt infuſum ferrum
Saffaf .i. ſalix
Saferetrum .i. baſilicon
Safer .i. ſubet
Safena eſt vena q̄ eſt ſub cauilla pedis
Sagapinum .i. ſerapinum
Sagaos .i. mirrum
Sagarion .i. abrotanum
Sagmatus .i. pinguis
Sagimen .i. berbena
Sagi .i. panicum
Sagonu .i. agnus caſtus
Sagmon idem quod ſupra
Sagofilon millefolium
Saguaſara .i. abrotanum
Saguar .i. alumen
Saguari idem quod ſupra
Saba eſt ſpēs conſolide
Sabara ſubez ſ' ſubezia .i. vigilatio dormitatia
Sabade .i. ſapurios
Sabafa .i. morbillus
Sabati .i. album
Sabamicus eſt genus cibarij et eſt compoſita
Sabati ſcelneman .i. roſa regis

CAP. .CCCCCCXViij.

Abanc ara·grece tymbra· latine
saturegia· SERA·li·agg·cap·
sabanc auct·Dyas·Sabanc siue sa
bater est planta omnib9 nota Sa
scitur locis saxosis et asperis et ẽ
frigidissimo nisi qz folia eius sunt maiora et mol
liora et habet spicam plenã floribꝰ quoꝝ color
tendit ad citrinitatẽ et viriditatẽ· Et virtus eiꝰ
est sicut virtus thimi·et administratã sicut thi=
mus·et est ca·et sic·in·ij·gradu et pomẽ in ci
bis et q̃dam ex eis sumitur in ortis·et ẽ debilio=
ris opatõnis q̃ alia·et ipsa est magis oueniens
in cibis qñ acuitas eius est magis remissa·
POSSẼ·SERA·Ortus timbre est calefactiua
multũ·et desiccatiua et resolutiua·q̃ ꝓuocat uri
nam et mẽstrua et expellit fetũ· et facit expectare
superfluitates a pectore Et idem auct·Aben me=
suay saturegia est ca·et sic·in·ij·g̃du et magis
agrestis et ꝓprietas eius ẽ qꝫ expellit superflui=
tates q̃ sunt in stomaco· et ꝓuocat mẽstrua et
acuit visum debilitatũ ab humiditate et ideo co
meditur in hoc casu cũ rasano et bederaos·et o
fert dolori sciatice qñ fit emplastꝝ cũ ea cũ fru
mento trito·et agrestis fortior ẽ domestica
Sabaphach ẽm Auic·est de fũma bothor vice
ratoꝝ·et dicit saphati incipiẽs est bothor pro=
uenieleus diuise medicatõne locoꝝ·deinde vlce
ratur vlceribꝰ crustosis et fũt ad rubedinẽ de=
clives·et qñ mittũt virus nominat̃ seregi saba
fan Aliqui dicũt qꝫ sabapha sunt macule rubee
q̃ sunt in facie cum pustulis paruis

Sabafad — idem quod supra
Sabafari — idem quod supra
Sabalide — idem quod supra
Sabic est interfector patris sui et est satirion
Sabik·i·rosa rubea vehementer
Sachafules·i·apostemata cerebri
Sachaik alnectã·i·Flores papaueris rufi et est
siccater pãniculus accidẽs oculo ex inflatõne vena
rum eiꝰ apparentiũ in superficie oiũctiue q̃ cornee
Salkaich elnemẽ — idem quod supra
Salalistes — ·i·lapis

CAp. ·CCCCCCCx·

Alamonica est herba ẽm Auic·li·
·ij·in ꝓprio cap·q̃ inuenit̃ in mon
tibus yspanie silis aneto humidoꝝ
folia eiꝰ sunt sicut malua et poma
eius sunt pua et inuoluit̃ sup arborẽ sicut volu
bilis vulgus enim extimat qꝫ ex eo fit sal armoni
acum ẽ resolutiua et exiccatiua offert posita cuꝫ
aceto sup herisipillã et limitur sup apãta fleg=
matica et sup vicera ambulatiua et limit̃ sup po
dagrã et offert ei supponẽ cum oleo ro·ad dolo
rem matricis et limit̃ sup morsicatõeꝫ scorpiõis
Salchrubaret — ·i·spolium serpentis
Salmacma — ·i·salsa
Salsa·i·argilla vel creta noua
Salethea — ·i·cassialignea
Salegbea — idem quod supra
Salen — ·i·sanguis draco
Sale — ·i·auena
Saleremi — ·i·esula
Salimẽtana — ·i·platocimimũ
Saler — ·i·aloes
Salis equina — ·i·cauda equina
Salix quid est·l·l·chulef
Saliunca·i·spica romana genꝰ herbe q̃ radicu
las et folia subruffa habet et flores fistes viole
plurimos q̃ a terra resolla in modũ scopulorum
ostẽgitur Nascitur aũt in lapidosis locis fũmis
et in nozica regione Illa vocata est optima q̃ est
odorifera et sine sablone et recens plurimos ra
mos et radices hñs post eandẽ q̃ a spica celtica
q̃uis infirmior sit Dyas·quidã mẽtiẽtes dicunt
ipam esse spicã celticã et pro ea ipam vendunt
Saliola — ·i·centaurea
Saluia Paulus in ꝓprio cap·fortis opatõnis ẽ
illa q̃ est famelici hominis et ieiuni·et ꝓprie cꝰ
complexio ẽ ca·vsqꝫ ad empetigmẽ· et confert
palpitatõm palpebre et albugini· et interficit
venena omnia
Saluede — ·i·rubeus
Saluicula — ·i·centaurea
Salpinga·i·Fistula q̃ fugit̃ aliqd exñs in aure
Saluia vsualis quid est·le·eliffagus
Saluia romana — idem quod supra
Salozbia q̃d est le·bachille
Saloca — ·i·cassialignea
Sal costũ — ·i·salgẽma
Salmozan — ·i·piretrum
Salu — ·i·pastinaca
Salustran — ·i·bdellium
Salmuria quid est le·garus
Salsugerum — ·i·almuri
Sal quid est le·malk
Sal metallinus — ·i·salgẽma
Sal alkali vel alkal Fit in hũc modum accipe de
herba kali q̃ alio nomine vocat̃ vsnen et faci ter
ra foueam magnã et imple foueã ex herba illa
dum ẽ recens et accende ignẽ in ea·et qñ erit il
la cõbusta pone de alia sup eaꝫ et fac ita donec
fouea erit plena ex illa herba bene cõbusta et di
mitte extingui ignẽ et infrigidari cinerẽ deinꝺ
detege sub cinere fouee qz tu inuenies salem ni=
grum petrificatũ vel cohagulatum in magno
globo in fundo fouee
Sal capadocium — ·i·sal vsualis
Sal anderene·i·sal alexandrinũ vel lucidum et
est sal nitrum
Sal taculũ debet dici sal coculum et est sal cõ=
bustum pro quo·l·malk
Sal armoniacũ dicitur qz in armenia repit̃ qꝺ
dicũt quidã ex herba Fieri licet Falso et quid est
et quõ fit le·nusador
Sal trageticũ illud non habemꝰ vt in alexãdro
Salpetrũ est fuligo nata in tectis balneoꝝ
Sal nafricus — est sal nigrũ
Sal masse — est sal vsualis

Sal lucidum .i. sal nitrum
Sal gēma ꝺr quia clarꝝ est vt gēma et est vena terre et est ca. et sic. ꝙ habet effectū salis armoniaci fit ex eo suppositoriū
Sal nitrū et baurach .i. affronitꝝ. et quoddā ē naꝯale. et quoddam artificiale vt ꝓparet si le. baurach
Sal mineralis est spēs salis q̄ repitur in mineris montiū cuius vtus ē satis corrosiua et deiccatiua quod inuenies si. l. malk.
Sal arsenicū .i. arsenicū sublimatuꝫ
Sal panis. i. vsualis pro quo le. malk
Sal yndus est in colore salis et dulcedine mellis vt Auic. iiij. canone fen. prima ꝺ aspitate ligue et est zucarꝝ quod inuenīt cohagulatū sup cannam mellis in india sicut sal loco eius ponūtur cādi. l. zucarum
Sal taberzet. i. salgēma illud vocabulꝫ ponit Auic. iij. canone cap. de cura retēcionis vrine
Sal sodome quid est le. malk
Sal aebroch .i. sal alchimistaꝝ
Sal sacerdotale est q̄dam compositio sicut ponitur in antidotario viridi
Samatalarabi .i. gūmi
Samada .i. simia
Samedar .i. embotum
Sanabar est spēs pini
Sanamunda .i. gariofilata
Sanarion .i. affodillus
Sanbac .i. sambacus
Sathanathi est fructus arboris fidre
Sandaraca quid est le. sandaros
Sandarꝝ est spēs tribuli et silr quedā regio sic nominata
Sandachias est herba q̄ vocat testiculꝰ vulpis

CAp. .CCCCCCXX.

Andaros vel baratin vel gressa. vel sandaraca ara. grece gium latine vermix. SERA. li. agg. cap. sādaros. i. vermix et est gūmi calet sic. cōplexionis ē in. ij. gradu. Et idem auct. Abiꝝ ca. est et sic. ꝫ caliditas est pauca. est enim simile karabe ꝫ nō ita duꝝ. et i eo paꝝ est amaritudis. et affert ex terris xp̄ianoꝝ. Paulꝰ cap. de vermice. vermix ē gūmi cuiusdā arboris q̄ in xp̄ianoꝝ ptibus nascitur q̄ arbor iuniperus vocatur. vñ ab eo tpe estiuo q̄daꝫ gūmositas egreditur q̄ actione caloris exiccat et indurat et ꝺr vermix q̄ cum colligit est albi coloris. et cū antiquatur est subcitrini. ꝙ cū plus antiquat est subrufi coloris. q̄cunq; sit dūmō sit lucida et clara eligenda est. Et ꝺr etiā vermix quoddā quod cōficitur ex oleo semis lini et vermice et inde illinitur vel ꝺsolidant colores picturaꝝ habet autē vermix vtutem ꝺglutinādi ex viscositate sua ꝙ clarificandi et ꝺseruādi quod satis patet. ssā pictores supra alios colores ponūt vt luceant et alios colores ꝺseruet. POSSE. vermix aūt qꝺ est gūmi asq; ofectōe valet otra fluxū sanguis ex naribus si puluis eius ofectus cū albumine oui tēporibus et fronti supponat otra vomitū colericum fiat ex puluere eius emplastꝝ ꝙ olibano ꝙ albumine oui et stomaco supponat. ꝺē etiā fiat otra desinteriā addito aceto et supponat pectis. puluis etiā eiꝰ in ouo sorbili datꝰ valet otra vomitū colericū ꝙ disinteriā. valet cē puluis cōtra interiorē et exteriorē solutōem. SERA. p̄dicto li. et cap. vermix ofert catarro qñ fit fumigatio cum ea. et deiccat vlcera et abscindit sanguinem mēstruū. Et idē auct. Bedigoras de ꝓprietate eius est conferre catarro et deiccat fistulas et est sic. et ca. in. ij. gradu euellit supfluitates flegmaticas que sunt in stomaco et intestinis ꝙ occidit lumbricos. et ascarides et ofert fluxibilitati neruoꝝ q̄ accidit a frigiditate et hu. et repletione. Et idē auct. abiꝝ qñ fit suffumigatio cū eo ofert catarro capitis et qñ puluerizat̄ super vlcera deiccat ea. Et idē auct. Atabari sandaraca est filꝰ karabe in vtute sua. et ofert fumigatio eius corize. et deiccat fistulas. ꝙ ofert sputo sanguis et emoroidibꝰ. et est gūmi citrini coloris silr karabe ꝫ nō ita duꝝ sicut karabe et est in eo paꝝ amaritudis. et affertur a terris xp̄ianoꝝ et vtus eius est filꝰ vtuti karabe. Et qñ fit cum ea fumigatio ofert fistulis. et qñ accipitur ex sandaraca et oleo ro. et linitur cum eo ofert scissuris q̄ fiunt in mēbris ꝙ manibꝰ et pedibus. et si nō inuenis pone loco eius pondꝰ tercie ptis plus pondere ipsius de karabe qꝺ dixit Gal. esse gūmi haur romane vbi sciēdum q̄ illud vocabulū sandaraca alit intelligit in libris arabū. et aliter in libris grecoꝝ. ssam arabes pro sandaraca intelligunt vermicē sicut dictū est. ꝫ greci pro sandaraca intelligūt quēdam lapidē rubeū ignei coloris. vñ plinius sandaraca affertur a pōto et capadocia. et sicilia et ē lapis ignei coloris DYAS. cap. de sandaraca in eisdē locis nascitur vbi auripigmētū. ꝫ idē dicit Dyas. cap. de arsenico. et dicit q̄ eligēda est sandaraca q̄ est colore rufa valde. et facile terebilis ꝙ crepula mūda colorē hns cinnabari et odorē sulfuris vtus est filꝰ arsenico vnde est caustice vtutis et diaforetice. et stiptice resine mixta allopiciaſ curat cū pice vnguēs leprosos excludit. oris vulnera et nariū curat. omēs pustulas cū oleo purgat oleo mixta pediculos curat. pustulas cū adipe mixta mundat. condilomata am compescit. empicis cuꝫ melle et vino vtiliter dat. fumigio tussim prohibet maxime resine mixta. fumus ore acceptus vocē limpidat cū melle accepta fīc electuariū asmaticis medicat̄ huic voci obtuse cū resina vt cataputia accepta. Ysaac in viatico silr sequitur modum grecorum sicut cap. de dentibus putridis. et cap. de morfea. Similiter Gal. in antidotario minori in antidoto illo quod incipit medicamē ad polippum narium.
Sandarachia .i. sandaraca
Sandare suoti .i. timiama fusile

CAp. ·CCCCCCXXj·

Andalara·grece et latine ſandalum· SERA·li·agg·cap·ſandali ſandalū defertur ex frī et ē albū et rufū et citrinuz· eſt frī·in tercio ſic·in ſcō·Et melius ex ſandalo eſt citrinum pīgue·poſt citrinū rubeuz et eſt magis ſiccū citrino et poſt ipſum albū·Et idez auct· Albugerig albū eſt frī·et ſic·in tercio gradu ſ̄ citrinū et ru·ſunt frī·in tercio et ſic·in ſecundo· POSSE·SERA·auc·Aben meſuay ofert dolori ſtomaci et epatis ex colera ru·ꝯ rubeum eſt frigidius albo et citrino et eſt magis iuuatiuuz ſſam ipm ꝓhibet fluxū humoꝝ ad mēbra·et ē ſicut ſaufel in frigiditate et ſiccitate·ꝯ fortificat gīgiuas et ſtomacū Et idē auct·Aben meſuay ofert cardiace cū ſe·qñ limitur cum eis ſup cor· Et idē auct·Yſaac benaram ouemūt calefactis· et oferūt debilitati ſtomaci et cardiace q̄ accidit a colera qñ teruntur et miſcentur cū aqua ro.ꝯ applicantē exterius·et qñ cōficiuntur cū aqua ro· et pauca cāfora et liniunt̄ inde tpa ofert ſode q̄ fit a caliditate et qñ miſcetur cum vna q̄ptitate ſandali albi media q̄ptitas ſarcocolle et confricitur cum albumine oui et ponitur ſup tempora et ofert ſode colerice et ꝓhibet deſcenſū catarri ad oculum·et limitur cum eo in balneo et ꝓhibet ardorē philotri·et ſandalum rubeū eſt frigidius albo·et qñ miſcetur cū ſuco ſolatri aut ſemperuiue aut portulace aut lenticule aque confert podagre ca·et apātibus et ꝓhibet hūores ab illis mēbris·et melius ex ſandalo eſt citrinū pīgue·et poſt citrinū rubeū et eſt magis ſiccū citrino·poſtea albū·et idē auct·albugerig· albū eſt frī·in tercio gradu teritur et reſoluit̄ cum aq̄ ro·et in catarris ca·pom̄ in fronte et in ſtomacis calidis et infrigidat ea et ofert fe.ca.· et bile ſen et ſtomaci debilitati·ſed citrini et rubei ſunt frī·in·ij·ſic·in ſcō nō habētes ſtipticitatē neq̄ ponticitatē roſaꝝ·· et qñ diſſoluunt̄ in aqua ro·et ponunt̄ ſup ſtomacū oferunt fe· acutis et debilitati ſtomaci·et ſode que fit a caliditate Et idē auct·Atabari rubeū eſt frigidius albo et linimuntur cū eo apoſtemata ca·

Sanamen	·i·abrotanum
Sanchanachi·i·quidā fructus arboris ſidre	
Sandras	eſt regio quedam
Sanmagentoram	·i·gūmi abietis

Sane·i·tumores q̄ fiunt cito et cito recedūt
Sandax eſt herba de qua tīgit̄ blauus color·

CAp. CCCCCCXXij·

Amch ara·latine piſcis·AVIC· li·ſecūdo cap·de piſcibus melioreſ piſces ſunt illi qui nō ſunt magni valde et qui non hñt carnez durā neq̄ ſiccā·et in quibus non eſt pīguedo mlta neq̄ mucilago·in quibus nō eſt malus ſapor neq̄ odor·et quoꝝ ſapor eſt ſuauis fūt ouenientes et qui fūt pīgues nō ſuperfluā hebētes pīgue dinem neq̄ groſſam neq̄ vt ſepum·et illi q̄bus non cito aduenit fetor·et illi qui ſunt minores· et eligitur ex piſcibus durā carnem habentibus ille qui eſt minor et ex habētibus mollē carnem ille qui eſt maior et de illis qui hñt fluxā carnez ſalitus melior eſt eo qui eſt recens· In locis aūt in q̄bus morātur electio qñ illi qui morant̄ in locis petroſis meliores ſunt·deinde in arenoſis et eligūtur in aquis dulcibus currētibus in quibus nō ſunt ſordes·ꝯ nō ſunt limoſe·neq̄ lacuāles neq̄ campeſtres·et non ſunt de lacumis paluis q̄ flumina non bibūt et in quib9 non fūt fontes·Et piſces quidē marini ſunt laudabiliores ꝯ ſubtiliores·et melior ſpēs eſt illoꝝ qui non ſunt niſi in mari et pelagini·et qui morant̄ in aquis diſcoptis flatui ventoꝝ ſup ſe ſunt meliores illi qui fūt ecōtrario·ꝯ illi qui morant̄ in aquis multaꝝ agitatōnum q̄ vehemētiori indigent exercitio q̄ illi qui habitāt in aquis ſtātibus·Et piſces quidē marini ſunt optimi potiſſime cum ipſoꝝ habitatio eſt in littoribꝰ petroſis et arenoſis et pellagini et plurimi exercicij·ſcōm autē ci bum illi qui cibantur herbis bonis et radicibus plantaꝝ ſunt meliores eis qui comedūt ſordes que ꝓiciuntur ad loca in ciuitatibus infuſionuz et radices herbaꝝ aut plantarum malarū q̄uis ſunt in vltimo bom ſaporis·Modus aūt melior in quo piſces cōmedunt̄ eſt illorum qui ſunt aſſati ſuper teſtam. frixi vero ſunt ouemētes habētibus fortem ſtomacum et aſſati quidē ſunt nutribiliores·et tardioris digeſtiōis·et elixati fūt econtrario·Et melior eorum decoctio eſt vt decoquatur aqua donec feruerat· deinde ꝓiciantur in ea·Saliti aūt illi ſunt meliores qui ſunt recentes et qui ſunt conditi cum aceto et cū rebus condientibꝰ cibaria·et aque quidē in q̄bus elixātur hi piſces ſunt vehemētis mundificatōis et ponuntur meriſteribus exiccatiuis· Omnis piſcis eſt frī·ꝯ hu·vez quidē piſces ſunt calidiores p compatōnem ad complexionem alicuꝝ piſcium Et ſaliti quidē ſunt ca·et ſic·et quāto plus antiquantū tāto plus illa cōplexio augmētatur· et aqua eoꝝ ſimilis eſt almuri·vnde qui ſunt recentes gñant flegma viſcoſū·ꝯ molliſicant neruos et non ſunt ouentes niſi ſtomaco calido valē Aqua piſcium ſalitorum criſterizata confert dolori anche valde·GAL·in anforiſmo illo eorum qui nutriunt ait piſces petroſi et de aqua clara ſubtiles chimos ſunt gñantes et velociter nutriunt·ſed cito diſſoluuntur·Et in libro dinamidiarum cap·de gñantibus ſuperfluitates·generātes ſuperfluitates ſunt piſces fluuiales et ſtagnei·et in limoſa aqua degētes et de mari omnes pelagici et coclee qui hu·melancolicū generant· et de eis ſunt quidā qui multum nutriūt vt molachia omnia·ſ·pulpi ſipie vligmis et ſimilia· Et idem in eodem libro cap·de his que multum nutriunt·et de his que parum nutriunt·Et idem

eodem libro cap·de euchimis et cachochimis.
piſces euchimi ſunt mediocriter oēs ſquamoſi p̄
ter eos qui in paludibus et ſtagnis a fluuijs li=
moſis et turbidis degunt·odore vero et ſapore
cognoſcēdi ſunt piſces etiā grauiter olentes et
inſuaues et nauſeam concitantes ſunt quicunq;
degūt in aqua putrida et mala· filr ſunt cacochi
mi dracones marini delfin gallicorani carnu or
fij ſcorfij grōgi glaci trachuri murene framgi·
et omnia alia pelagia cacochima·Et idē eodem
libro cap·de diſpectis·ſunt eī diſpecta·i· dure
digeſtibilia oia oſtrea·pagure cancri·coram·
pulpi ſipie et vligines·et omnia q̄ vocantur mo
lachia. SERA·li·agg·cap·ſamch aqua piſciū
ſalſoꝝ ofert vlceribus putridis ſicut almuri filr
dolori et vlceribus mteſtinoꝝ q̄ cuz ea fit cri
ſtere et hoc ideo q; attrahit humores qui ſunt
in ſcia·et lauat inteſtina·et deſiccat vlcera que
ſunt in eis·et illa qua medici plus vtūtur eſt aq̄
anguilla ſalſe et piſcium ſaliōꝝ Caro piſcis ba
lane que Sr kefam confert admmiſtrata morſui
tiry·Raby moyſes cap·de piſcibus Piſces petro
ſi gñant bonum ſanguinem·Me ſue cap·de aſma
te oua turchi oferunt aſmati et op latōm pecto
ris et pulmons· Eſt alius piſcis vm Auicēnam
et Serapionē remouēs dolorē capitis quē ſcies
ſi leges Fead·AVIC·draco marinus ſi ſcindaē
et ponaē ſupra morſum ſuū confert·De cancro i
uenies ſi le·ſarcan·De ſipia inuenies ſi le·ſipia.
Sandicum eſt cōfectio q̄ in dmamidijs Gal·ha
betur et eſt cōfectio alfa firicon ſicut patet ſi le·
firicon·ſed q̄ non ponitur pro confectione ēra
fanus ſicut inuenit in dmamidijs
Sanbic·i·triticum coctum cum multa aqua
Santion ·i·gladiolus
Sanction quid eſt·l·l·fagaſmon
Sanfifragia eſt herba ſimil pimpinelle nō dif
ferens niſi in piloſitate quia pimpinella eſt pi=
loſa ſed ſanfifragia non habet pilos Paul9 ca.
eſt et ſic·in tercio gradu·et valet otra ſtrangu
riam et vicium lapidis et dolorē iliacum
Sannon ·i·affodillus
Sanguis draconis quid eſt·l·l· dem·Sachobez
Sanfugia quid eſt·l·l·dem

CAP· ·CCCCCCXXiij·

Anguiſſuga eſt vermis omnibus
notus·ſed ex his debet eligi ſcōm
Auic·primo canone fen·quarta·
cap·de ſanguiſſugis in quibus nō
eſt venenoſitas ab eis eī cauendum eſt q̄ ſunt
ex genere venenoſoꝝ magna habentia capita·a
quoꝝ colores ſunt antimoniales et mixti aut vi
rides aut q̄ ſunt lanugīnē habentes a ſuper q̄s
exiſtunt fila colore azuli Et que ſunt diuerſorum
colorū in omnibus enim iſtis exiſtit venenoſitas
et proueniūt ex eis apoſtemata et ſincopis ſan
guis fluxus·et fe·et lepitas·et vlcera mala·eas
quoq; non accipias ex aquis malis in quibus eſt
limus niger et cenoſus·et ſtatim turbātur et fe
tent·ſed illas eligge que in aquis bonis colligū
tur in quibus moratur rane ſitq; earum color ſi
milis rei ſup quē exiſtit viriditas et tendant ſu
per eas fila duo colorem arſemci habetia·et ru
fe rotonde que ſunt coloris epatis·et ille que ſi
milātur parue locuſte·et que caude muris ſimi=
les exiſtunt et minute parue habētes capita oēs
iſte eligende ſunt. Et nullas magis eligas q̄ ha
bentes ventres rubeos·et dorſum viride·et pre
cipue ſi ex aquis fuerit currentib9. et ipſe quidē
anteq̄ ponantur per diem vnum quaſi ſunt col=
ligende et conſtrictōe faciendum eſt vt euomāt
donec quod in eaꝝ exiſtit ventribus egredi atur
ſi hoc fieri poteſt· Et ipſis paꝝ ſanguis agni
vel alterius rei p̄ciatur vt inde nutriātur ante
q̄ ponantur deinde ſumantur et earum viſcoſi=
tas et ſordicies cum aliquo quod ſit vt ſpongia
mundetur locus preterea vbi ſunt ponende cum
baurach lauetur et fricatōne rubificetur poſtea
cum volunt as apponendi ſanguiſſugas fuerit m
aquā proiciantur dulcem vt emūdentur· deinꝺ
apponantur ex eo autez q̄ eas efficit voluntarias
ad ſe ſuſpendendū eſt vt locus luto linatur aut
ſangume·cūq; fuerint plene·et eas proicere vo
lueris puluerīza parum ſalis ſuper eas aut cine
ris ſete combuſte aut lini·aut ſpongie combuſte
aut lane cōbuſte et cadent. Et melius eſt vt p9
q̄ cadunt locus ventoſa fugatur et ex ſangume
loci parūper accipiatur vt morſure ipſiuꝝ ma=
licia remoueatur·q̄ ſi ſanguis non reſtringatur
galle combuſte aut calx aut lapis aut tegula cō
buſta et ſubtiliter puluerizata ſupponatur· aut
reliqua ex his que ſangumem conſtringūt·pre
terea appoſitio ſanguiſſugarum egritudibus cō
petit intercutaneis ſicut ſunt ſahaf et cetera et
ſcias q̄ extractio ſanguinis a ſanguiſſugis facta
p̄fundior eſt ea q̄ fit cum ventoſis
Sapa eſt muſtū coctū ad conſumptōnem triū p
tium le·carenū et dulcor
Sapaon ·i·lunaria
Sapone ·i·bdellium
Sapea ·i·ſpongia
Saphea erea ·i·tabula erea
Saphene vene ſunt in talone et ſunt interiores
et exteriores
Sapirus ·i·brionia
Saphiros ·i·apoſtema durum
cui non aſſociat ſenſus
Sapo q̄d eſt le·ſabon
Saponaria herba fullonum idem pro qua lege
borith
Saporias ·i·Filipendula
Saponarij gutta ·i·capitellum
Saprotis ·i·caries lignorum

CAP. CCCCCCXXiij.

Apurios vel ſabade arabice grece Ericeptron. latine ciperꝰ ℈ERA li. aggre. capi. ſabade auc. dyas ſabade. i. ciperꝰ hꝫ folia ſimilia Foliis porri niſi quia ſunt longiora eis et ſubtiliora et duriora et habet ſtipitem longitudine vnius brachij et plus ſed non rectum. in eo eſt tortuoſitas et eſt quadratus ſimilis ſtipiti ſquāti. ⁊ infra ſūmitates ſunt folia parua et ſemen et radix eius eſt ſimilis oliue. Et quedam ex eis eſt lōga quedaꝫ rotonda. et eſt nigra. naſcitur in locis domeſticis et aquoſis et in pratis. et in locis paludoſis eſt alia ſpēs ciperi in yndia que eſt ſimilis zucharo in ſapore ſuo. Et qñ naſcitur eius color eſt ſicut color croceus et qñ fricatur ſuper cutem corporis facit pillos ſtatiꝫ cadere. Melior aūt ex cipo eſt ille qui eſt grauis plenꝰ. et groſſus. durus difficile frangibilis habēs odorem bonuꝫ cū pauco acumine. Et qđ adminſtratur ex cipero eſt radix ipiꝰ. et odor eius eſt bonus. et in ſapore eius eſt acuitas cuꝫ pauca ſtipticitate. et calefacit et deſiccat ſine mordicatōe Et idꝫ auctoritate. Aben meſuay eſt ca. Et ſic in ſecundo facit augmentum in ſenſu ⁊ cōfortat ſtomacuꝫ et meliorat colorez ⁊ eſt bonꝰ emoroidibus et efficit oris odorez bonum. et qñ bibitur cum oleo lētiſci calefacit renes et cōfert frigiditati veſice et diſtillacōi vrine ⁊ addit in ſāguinem calefaciēdo ipm quare timetur ne vtens fiat leproſus. GAL. vij. ſimplicium pharmacotuꝫ ca. de cipero. Ciperi vtiles maxime ſūt radices calefaciētes et ſiccantes ſine mordicatōe vnde vlcera que ꝓpter humiditatez multā ſunt difficile cicatrizabilia mirabiliter iuuat habꝫ aūt quid ⁊ ſtipticuꝫ ⁊ ꝓpterea vlceribus que in ore fūt idoneus. ac vero et inciſiuam quendaꝫ virtutem habet. attendēdum enim eſt quia lapiditatem paciētibus conuenit et menſtrua et vrinas mouet. DIAS cap. de cipero. Ciperus ſiue vt alij Eriſceptron folia habet ſimilia porro ſꝫ oblonga et tenera. et aſcēdit de terra cubito vno et ſemis haſtam hñs anguloſam ſimilem iunco que haſta in capite ſemen generat radices ſub terra habꝫ rotondas et oblongas ſicut oliua nigra que multe et cōiuncte naſcūt̄ colore nigro et odore ſuaui guſtu ſubamaro. naſcitur in locis aquoſis et in pūtis ⁊ paludibus in hjs radicibus ea nobiliora ē q̄ grauiora ⁊ duriora ⁊ groſſiora fuerit ⁊ non frāgibiliora. ſꝫ aſpior et odore plenior viciſcitudinē odorē hñs talia ſigna hꝫ ciliēſis aut ſyriatica aut de iſdis. i. cicladibꝰ vires habet calefaciēdi ⁊ diſiccādi abſq; morbidacione vnde multum infuſa vlcera que difficile cicatrizāt̄ mirabiliter curat habet eciaꝫ aliq̄d ſtipticum in ſe et eſt diuretica. et habꝫ cōminuendi vim per quaꝫ lapides in renibus generatos cōminuit vrinaꝫ ⁊ mēſtrua ꝓuocat addit̄ et malagmatibꝰ calidis ⁊ confectionibus oleorum. Dicitur ēt in yndia ciperuꝫ naſci ſimile zucaaro et cum maſticat̄ colorem croceum facit et hoc ſi capillis traiectuꝫ fuerit cadunt acopis mixtum precant̄ morbus medet̄ coctum ſeſſionibus facit. AVIC. de viribus cordis dicit q̄ confortat cor.

Saras	.i. filex
Saras	idem quod ſupra
Sarandibus eſt nomen cuiuſdaꝫ inſule	
Saran	.i. ſarcan
Sarapinuꝫ quid eſt lege ſacabenz	
Saraufieb	.i. oximel compoſituꝫ
Sarazab	.i. alas habentes
Sara	epilia
Saragie	.i. ſtelle
Sarahf	.i. torax vel oſſa pectoris

CAP. CCCCCCXXV.

Araex ara. grece diopiſtri. vel pteris. latine filex. ℈ERA. li. aggre. cap. ſaraex ſiue ſarax auc. dyas eſt herba que naſcitur in montibꝰ et locis petroſis et nō habet ſtipitem neq; florē neq; fructum. et habet folia q̄ expanduntur ſicut ale. et odorez non bonum. radix eius eſt nigra deforis longa a qua multe oriūtur radicule. et in ſapore eius eſt ſtipticitas. et maius iuuamentuꝫ qđ eſt in ea eſt in radice eius ſapor eius eſt amarus parum habens ſtipticitatis et iſte eſt filex maſculꝰ virtꝰ eius eſt que exſiccat ſiccatōe forti ſine mordicacione et lauat et confortat virtūtez et interficit vermes cucurbitinos ⁊ potāt̄ de eo aurei quatuor cum mellicrato. et interficit fetum et expellit mortuuꝫ. et eſt alia ſpēs ſaraex que habꝫ folia ſimilia ſupdicte niſi qr habet plures ramos et folia eius ſunt altiora et remotiora a ſtipite. et habet radices longas et color earum eſt rubeus cum pauca nigredine et quedaꝫ ex eis habēt colorem rubeum ſicut color ſanguinis. ⁊ iſta eſt filex femina. et radix eius q̄ miſcetur cum melle et fit lohoc expellit lumbricos lōgos. et quando datur mulieribus prohibet ipregnatōem et pregnati facit abortum. Et quādo deſiccatur et teritur et cribratur et ponit̄ de puluere eius in fiſtulis huiūdis quaꝫ ſanatō ē difficilis curat eas et folia eius tenera recencia elixata et comeſta ſolaxant ventrem. virtus eius eſt ſicut virtꝰ ſaraex ſupdicte. GAL. viij. ſimpliciuꝫ pharmacoruꝫ cap. de filice qđ incipit Pteris Pteris. i. filex i radice quidem habet virtutem Interficit enim lumbricos amplos ſi quatuor dragmaꝫ pondꝰ de ea in mellicrato. quis aſſumat ſecūduꝫ eundē autez modū embriones viuos corrumpit mortuos vero extrahit et nullus mirum eſt enim amara ſtipticitate participans fortiter ſiccatiua non tñ eſt mordax. Similem vero huic et thilipteris filex femina nominata virtutem habet. cum dicit in eodem cap. Filices ſtiptice exiſtentes qualitate nō imerito diarias ⁊ diſinterias iuuāt bibite

CAP. CCCCCCxxvi.

Artan arabice latie cācer SERA. li. aggg. cap. sartan auctoritate Galiem aqua emeris eius deficcat sicut cinis aliorū obstracorum combustorū que diximus et in ppietate tocius substancie ipsius ē q cōfert iuuamento magno morsui canis rabidi. oportet q accipiantē ex olibano pars vna ex gētiana partes. v. ex cinere cancrorū combusto rum qntum est suma illorum. et adustio ipsorum secundum q adurebat eos astahadium expimē tatoz est q accipiebat cancros certo tempore et ponebat eos adhuc viuētes in olla ex ere rubeo et adhurebat eos donec fiebant cineres postea terebat eos leuiter faciebat hec tēpore estatis qn sol erat in signo leonis et luna iaz habuerat xvij. noctes. dabat ergo medicinam hanc illi quem momorderat canis rabidus xl. diebus q dabat et coclear vnū magnum cū aqua. sz si eger non erat curatꝰ a pncipio sz transiuerant super ipo multi dies proiiciebat ex hac medicina sup aquā ad qntitatem duorum cochleariorū et dabat in potu et sup locum morsure dz pomi vnguentū qđ fit ex pice que dicitur lingua greca brotia siue abrocul q est illđ in quo ingredit opoponax et acetum q qntitas que ponitur in eā de pice est libra. i. et aceti kist. i. et est kist ytalie q fit acetū Forte et de opoponaco. ʒ. iij. et Galienus laudat multum hanc medicinā q dixit q nūqn vidit aliquem mori qui fuerit morsus a cane rabido cum hac medicina Et dixit q hec egritudo ē multuz ficca q propter hoc timet aquam Et dixit q cāeri fluuiales sunt iuuatiui in hoc. marini vero nō ppter salsedinez que est in eis ex mari Cācer vero marinꝰ est mollis mollicie multa et non est testa eius sicut testa conchiliū aliorū nec ita petrosa et in cācro marino est absterfio. similiter et in testis ommum obstracorū et similiter est in eis deficatio. sz subtilitas substācie est inuēta in eis plusquā ommibus aliis speciebus obstracorum et ppter hoc administrantur adhusti in curatōe morfee q ēpetigis et lentiginibus faciei q qndo additur ei sal minuit vngulaz oculi q nō adusti triti abstergūt dentes et deficcant vlcera. DIAS. cap. de cācris. fluuiales ex cancris qndo adurūtur accipitur ex cinere ipoz pōdus aureoz. iij. cum aureis. i. ʒ gentiane et bibitur cum vino tribus diebus et confert iuuamēto magno morsui canis rabidi et quando admiscetur cum melle confert scissuris pedum et bibuntur cū lacte asine et confert morsibus venenosis et morsibus rutele. et pūcturis scorpionis et quādo coqtur et comeditur caro eius confert vlceribus pulmonis. et illis qui supserunt lepozem marinuz et quādo teritur cancer cū bedrog. et miscetur bñ et approximatur scorpion occidit eum. Cācri vero marini faciunt easdem opationes nisi qz sunt debiliores. AVIC. li. ij cap. de cancris. cancer fluuialis confert extenuatis valde.

Sancer .i. ferrum
Sardamon .i. nasturtium
Sarcadi .i. ciperuz
Sare .i. pustule
Sarmech .i. atriplex
Sarre. i. quoddā genus apātis
Sarrei idem quod supra
Saricum .i. sticados citrinuz
Sarich .i. vrtica
Sarion .i. abrotanum
Sarcia .i. superflua caro
Sarogen .i. hermodactilus
Sarcon quid est. l. l. cinnabar
Sarcofagus quid est le. lapis sarcofagus
Sarcos .i. caro

CAP. CCCCCCxxvij.

Arcocolla gre. arabi. anzarot latine vero anzaruta SERA. li. aggg. cap. anzarot auct. Dyas. est gummi arboris spinose que nascitur in terra paras. qđ simulatur oblibano et sunt parua frustra q color eius est subrufus. et amari saporis q melior ex ea est que cito frangitur et deficcat sine mordicatōne q in sapore eius est amaritudo q est ca. et fic. in pmo gradu vnde virtus eius est que glutinat et abstergit. q maturat et resouit et incarnat et apit apāta que fiūt a percutōe. GAL. viij. simplicium pharmacoum cap. de sarcocolla Sarcocolla est lacrima arboris ex persia mixtaz hōs virtutē et emplastica quadam substācia et modicum stiptica vnde imordaciter ficcat et ppterea vulnera potest cōsolidare SERA. auctoritate DIAS sarcocolla habet virtutez cōglutinatiuā vulnerum et abscindit huiditates que veniunt ad oculum et corrodit carnem corruptaz q est in vlceribus et habet virtutem in obtalmia cum pomē et ppietas eius est expellere lippitudines ab oculo plus aliis medicinis maxie qndo administratur cum amilo et zucaro albo et idē auctoritate Athabari restaurat fracturam et incarnat vlcera et mundificat vlcera cum melle et quādo miscetur cum albumine oui. aut cum lacte et deficcatur q postea teritur et cribraē q in puluere administraē. cōfert obtalie q purgat flegma viscosum. q dosis eius est quando miscetur cū aliis medicinis in decoctōne a. ʒj vsqz ad vnū q ipa non ponatur sola propter malicia m eiꝰ magnam. Et idem auctoritate Abiz sarcocolla est acuta multum pforatiua comedit carnes vlcerū et habet in cura obtalmie propetatem magnaz et virtutem magnā q virtutem potentem et aufert lippitudinem oculoz quando habent obtalmiā qđ q̄dem nō facit ita aliqua medicina q marime quando miscē cum amilo et zucaro albo. Et potio eiꝰ ad laxādum ventrez habet ppietatē iuuandi oculum et ventrem et ppe ad purgandū flegm q grossum qđ est aggregatum in iuncturis et intestis et in scia. q m gencūs expel-

Asso arabice latie galla cipressi· sed de cipresso lege· cipressus SERA. li· agg·cap· sasso· auctoritate Galie· in qđ ex cipresso admimistrat̃ sunt fo· lia extremitates ·et nuces eius et in sapore eius est acuitas .et pūctio parua et amaritudo et sa· tis punctio est forcior amaritudine ſz de amaritu dine et acuitate inest q̃titas tanta q̃ facit eaz pe netrare ad ꝓfundum corporis sine calefactione et mordicacione et virtus eius est que deficcat in qua non est acuitas et mordicatō apparentes .ſz quātitas siue acuitatis est quātitas que est ſuffi ciens ad penetrandum et est cali·et ficca

Satarbi ·i·thimum
Satarabi ·i·origanum
Sataragi ·i·tapsia
Satabar ·i.epithimum
Sata ·i·sticados arabicus
Satrapam ·i.atriplex
Satraciati ·i·medietas sextarij

Hoc vocabulum ponit auicena quarto canō·fē· prima cap· de cura'fe·i generali vbi loquitur de aqua ordei et ponit tale vocabulum exemplazi· ter quasi dicat q̃ sunt ·xx· satraciati·i·xx·ptes

Satra ·i·atramentuz nigruz qđ vocatur encaustum
Satraben ·i.filer
Sater ·i·napus
Satre ·i·origanum
Satil ·i· medicina quedam
Satira ·i·fantasma vel iana
Satirion quid est ·l.i· casi.
Satrites ·i·vene tortuose
Satos est quodam animal qđ sic vocatur
Satoracon ·i.scorpio
Satuli fundition, ·i·scolopendria
Saturina ·i· vmbra
Satudeum ·i·alium agreste
Sauma ·i.agnus castus
Sauina quid est·l.i· abel
Scados ·i·carice
Scalabotas ·i·cantarides
Scapodia ·i· saluia
Scali ·i· ciperus
Scanus ·i·ficus
Scamomalue ·i·catapucia
Scarabēs quid est ·l.i.bemic et guaribem
Scafolium ·i· daucus
Scandalicium quid est ·l.i·leuisticum

Calongia grece latine ceputia . GAL. secundo de cibis cap·de sca· lōgijs· fūt scalongie ex genere bul bi·comeditur enim ipōz radix si· ne folijs ·habet autez in seipa ama

lit ipm cum fortitudine q cum aliq̃tulo calore q iuuat medicinas alias ad exeundum ex corpore·et fortasse vulnerabit oculum et intestina. q excori abit ea q iducz tenasmonem ꝓpter suam acuita· tem et si ipsa datur in potu alicui sola aūt cuz ali qua medicina et fuerit ille etatis complete indu cit ei caluicium q facit cadere capillos omnes de capite suo et si fuerit iuuenis fit in hoc mora ·q si fuerit senex facit illud citiꝰ et melior ex illa est illa que terī facile q̄ est albidior q in maioribus frustris et quando fit cum oleo de nucibus quia oleum nucis frangit acuitatem eiꝰ et ꝓpter hoc non habet ipa facere idquod diximus in corrosi one.propterea quia oleum ꝓhibet eaz adhere re et caliditas nucis frangit plurimū acuitatis que est in ea · Sed si preparas eaz cū oleo amig dalaz pone de eo duplum aut triplum ponderis de ipo oleo si vis ipsam ponere in aliquibꝰ pillu· lis ſz si volueris ipam adhibere solā sine aliqua dimixtōne alterius medicine pone plus ponderē eius de oleo ·et pone de oleo de kerua q̃titatem qua possit dissolui solum et postea misce cū alijs medicinis q cum oleo de kerua erit sembus con uenientior ·Junembus aūt non est conuenīs cuz eo qz calor nature iuuentutis nō fert calorē olei de kerua ·et q̃titas dosis eius simplicis postquaz prepatur sicut diximus est pondus aurei·i·vsqz ad pondus ·z·iij·et quartaz et meliores medici· ne que conueniunt in admixtione eius sunt sera· pinum et mirabolani et turbit q aloe et armoni acū et bdellium iudaicum et semen apij et ameos et similia horum ex medicinis . Paulus cap· de sarcocolla cali· et ficc· in tercio gradu . empla· strum factuz ex ea et ablumine oui sup tempora valet ad fluxum sanguinis a naribꝰ puluis eiꝰ cum aqua ro· conficiatur et soli exsiccetur et ite· rum cū aqua ro· ponatur in oculo quia maculaz consumit·et oculū clarificat cōtra tenasmonem fumus eius per inferiora receptus ēboro impo· sito valet ·Bulcasim libro q̃ dicitur seruitor trās· lato a simone de ianua forma nutriendi sarcocollaz in lacte accipe de sarcocolla bona alba grossa q pone in vase vitreo amplioris orificij et mulge super eam lac asine in q̃titate pau ne infūda tur in eo et liquefiat ſz remaneat fic et pone subi to in sole vt cito deficcetur ·Et q̃do erit ficca oz vt itez mulgeas secundum quantitatem quā di xi et semp caueas ne coheperias eaz lacte ne ace· scat lac anteq̃ deficceī et destruatur et fac ita q̃ ter vel q̄nquies q cuz hoc feceris ficca bene q cō serua Et si non habes lac asine paratum fac cuz lacte mulieris quia est melius·

Sarcon quid est lege cinnabar
Sarmon quid est le·kaspar
Sarsar auis est
Sarsas ·i· salix
Sarsari ·i·pleuresis
Safifariosa ·i· spica
Safin ·i·enula
Safonech ·i· apium

ram ·et auſteraz virtutem notabiliter per quam ſtomacum reſolutū exitat aliq̃liter appetitui nō cōtrariatur neq; expuere aliquid indigentibus ex pectore·et pulmone et quidē ſubſtāciā corporis groſſiorem et viſcoſiorē habens eius ·amaritudo eiꝰ contraagit groſſicieī ſiccare viſcoſa ·et groſſā apta nata ſicut in hijs q̃ de medicinis dicta ſunt propter qđ ſi bis decocte fuerint nutrimenti ue ſunt magis contrariatur aūt iam expuere indigentibꝰ tāquam vtiq; depoſito toto amaro ·Comedere aūt ipas melius tunc cum aceto ſimul et oleo et garo ·Et eniz delectabiliores ſunt et minꝰ inflatiue et magis nutritiue ſubtiliores ad digerendum habundātes autem ſecūdum eſuz ipſoruz quidem manifeſte ſenſerunt a ſperma pIꝰ hñtes prompciores facti ad venerea preparant aūt et hos homines multi formiter · ſſon enim ſolum elixos per aquam ·ſz et vaſa ex ipſis valde p̄parata componūt ·poſt frixurā q; alij offerunt ·multi aūt aſſantes ſup iar multam decoctionem non ſubſtinent·contenti ſunt aūt valde modica aut nō omino p̄decoquunt gaudentes ipōrum amaro a auſtero ſapore ſaluato ꝓuocat eiz ipſos magis ad eſum ſz inflatōem et torcionem inferūt non digeſti·Ex hijs quidem itaq; qui hic comedūtur non bonī chimi alimētum fit · Ex hijs autez q̃ amplius decoquūt aut bis vt dictū eſt groſſior quidem chimꝰ . melior aūt quantum ad digeſtionē et nutritiuus fit ·Calefaciūt autez manifeſte et aliq̃d aromatizans inſinuant et vrinatie ſunt

Sanduco	·i·tapeſta
Sandix	idem quod ſupra
Scabrum eſt idem quod ptiria . Dyas·cap· de Ficu et ptiria idez qđ furfura capitis vt Dyas·ca· de felle·	
Scarlea	·i· centrum galli
Scariola quid eſt ·l·l·	cicorea
Scada	·i· carica
Scaron	·i·vitriolum
Scara	·i·cruſtula
Scamis	·i· amſum
Scafium	·i· conca
Scarbatos	·i·ſcarabeus
Scaredalſa	·i· ſaluia
Scamamice	·i· fucus papaueris
Scamonea quid eſt ·l·l·	ſcamonea
Scatirofa	·i·lacerta
Scana	·i· enema
Scar	·i·capillus
Scamis	·i·amſum
Scara	·i·camis maior

CAp. CCCCCCCxxx.

Camonia arabice gre·dia gridium la. vero ſcamonea SĒRA.libro aggre ·cap· ſcamonea auc· Dyas·ſcamonea eſt planta hñs ramos multos egrediētes ab vna radice lōgitudinis quatuor brachioz ſuper quos eſt viſcoſitas adherens manui a paz bozre et hz folia ſimiliter piloſa et ſimilia folijs plāte lebleb agreſtis aut folijs cuſſuſ·i·edere niſi qz ſunt molliora folijs cuſſus·et habēt tres anglos·et habēt flores albos rotondos concauos ſimiles in figura ſua cartal·i·tube habens graue odorem et radicez habet groſſam ſicut pollex albā grauis odoris plenam lacte · Et colligitur ſecundum hunc moduz ·ſſam vulnerate virga et radix eius et fiunt fouee iuxta vulnꝰ et huiditas manans a vulnere colligitur in foueis illis que poſtea colligitur in cocleis· Quidem vero fodiūt circa radicez et ſternunt ibi folia tunc et vulnerata radice qđ de humiditate egreditur ſup ſubiecta folia colligunt ·poſtea fic dimittūt donec illa huiditas deſiccata fuerit quā reponūt· a melior ex illa huidi tate que eſt ſcamonea eſt que eſt clara leuis ſimilis in corpe ſuo gluctimo qđ fit ex corijs boū habens gibboſitatem et eſt ſpongioſa et eſt illa q̃ defertur ex locis muſie ·et ex terris aſie eſt huiuſ modi . Et ille qui vult eligere ſcamoiaz et colligere ipam oportet q̃ non ſit contentus vtrum albeſcat aut non albeſcat quādo tangit cum lingua quidem contingit quādo ipa eſt adulterata cum lacte titimali ·Veruntñ diſcernitur q̃do nō eſt admixtum eo q̃ non adurit nec mordicat lingua adūſtione et mordicatōne forti ·ſſam hoc accidit q̃do eſt ſibi mixtum lac titimali ·Et deterior ſpecieꝰ ſcamonee eſt illa que defertur ex ſemi·a ex paleſtina quia iſte ſpecies ābe ſunt male adulterate cum titimali lacte et cum farina ordei et eſt cali·et fic·mitercio gradu Sunt autem qui accipiūt ex radice plāte ſcamonee et coquūt eaz et dant elixaturam in potu et purgat ·a aſſumitur radix plante ſcamonee Et coquitur illa cū aceto et teritur contrictione forti · Et confician cū farina ordei et fit ēplaſtrū iuuatiuū ſciatice· Et q̃do la a inuoluit in ſuco radicis eius a ſubicitur pregnāti facit abortum et q̃do miſcet cuz melle et oleo et liniūtur cum ea exiture ſoluit eas et quādo coquitur cum aceto a linitur ſcabies vlcerata exſcoriat eaz et quando miſcet cū oleo ro· et linitur caput cum ea confert ſode antique · Et idem auc· Caliem ca· eſt et hic i tercio et eſt calidioz pipe Et idem auc· Pauli ſcamonea abſtergit cutim et meliorat colorem et mundificat baras et aufert dolorem capitis autiquū q̃do adminiſtratur cum oleo ro·et aceto et infūditur ſup caput et melioz ex ea eſt vergēs ad colorem celeſtem quādo frangitur et eſt in fricatōe ſua ſicut coclea fracta a illa que colligitur in mōtibꝰ kem eſt huiuſmodi a mala eſt cuiꝰ color vergit ad nigredinem et figura eius eſt rotonda a alterius coloris ab illa . Et modus rectificationis prime ſp̄ei que eſt bona eſt q̃ accipiatur citonū et ab ſcindatur de capite eius rotula et fodiat̄ medium eiꝰ et intromittatur ibi ſcamonea deide ponatur coopertoriuz quod fuit abſciſum et firmetur demum inuoluatur ſup ipm paſta a ponatur in furno non multum calido et dimittatur donec

deſcetur ⁊ doſis eius ita ꝑparate ſit ab vno da mch vſq; ad duos .et ſcias q; ſcamonea non mu tatur neq; minuitur acuitas eius circa ſpacium xx· vſq; ad ·xl. annos mſi illa que eſt prepata ſicut dixim⁹. ſam illa que eſt preparata quā do tranſierit longum tempus ſuper ipſam amit tit virtutem ſuamet ꝓpter hoc oportet q; pre pes eam q̄do volueris eaz admiſtrare ⁊ q̄do ſumitur ſcamonea plus ab ea quantitate quaz di xim⁹ fortaſſe inducit auxietatem et langorem et ſudorem frigiduz et ſincopim et fluxū donec mo ritur et doſis eius cōuenīs eſt a ·vi·gramis or dei vſq; ad·xx·et de ꝓprietate eius eſt q; expel lit coleraz et humores viſcoſos et attrahit ſup fluitates malas a corpe ⁊ multi ex hijs q̄ ſunt ca li·cōplexionis poſtq̄ ſuſceperunt eam incurrūt ſe·acutas et ab ea cauere hominibus melius eſt niſi magna neceſſitas incūbat ·et tunc accipiat ſecūdum formā et q̄titatem quā dixim⁹ ·Et idē auctoritate Aben meſuap ·laxat fortiter ventrē et nocet ſtomaco et epatī. et diminuit appetitum cibi et inducit auxietatem ⁊ nauſeā· Et rectifica tio eius eſt q; admiſcetur ei amiſuz et daucus et ſemen apij et radix pipis et admiſcere cum oleo amigdalino eſt bonum· Et ſcamonea nō debz multum teri ne adhereat ſtomaco vt noceat ei et oportet q; non bibatur ſimpliciter ⁊ ſumatur cum magna cautela et ſit doſis ei⁹ ab vna kirat vſq; ad tres IO· MES·capitu·de ſcamonea Scamonea eſt ſolutiuuz magnum ·Et dicit demo crites q; eſt diſſolutiuū ātonomatice et q; eſt ge nus ſolutioꝝ et generalius ſuper ōnia ſōlutiua· ſit aūt ex ſuco cuiuſdam ſpeciei volubilis cuius folia ſunt in modū ſagitte alate · ſaſcitur autez in anthiochia armenia ·et corajcem in ptibus arabie·et turchie et pluzimū naſcitur in terra no ſtra et eſt mala Et credo q; diſpoſitō loci et mo dus culture et ars in faciendo auxiliat vt ſit bo na aut mala · Modi aūt opationis eius ſunt q̄ tuor·p̄mus eſt vt accipiatur radix eius poſtquā euellitur a terra et fiant inciſiones in eo q8 ap pareat ſup terram et inuenitur q8 egreditur p⁹ diem et diem eſt res ſicut gūmi et dimittitur ex ſiccari et cōſeruatur ·Secuud⁹ eſt ex .pāt poſt illud totaliter radices et inciduntur et colligitur lac eoꝝ fluens et decoquitur cum facilitate ⁊ ex ſiccatur ſoli et fiunt in de forme et ſigillāntur et hui⁹ ſcamonee color eſt ſubalbidus aut varius· Terciuſ eſt terūtur adhuc radices poſt illud et extrahitur ſucus et fit ſicut diximus de decoctōe et alijs ⁊ ſigillant alio ſigillo nunc aūt fides ſigil loꝝ periit ·et hec ſcamonea eſt groſſa nigra et ponderoſa· Quartus eſt·terunt flores eius et ſtipites et extrahitur ab eis ſucus et fit ſimili ter et hec eſt ſcamonea nigra attimens viriditati et eſt grauis odoris · Electō melior eſt anthio cena ⁊ armena eſt poſt hanc que vero fit in par tibus noſtris·tt in corajcem eſt mala prorſus ⁊ melior adhuc eſt que eſt prime forme ⁊ que eſt ſecunde eſt poſt p̄maz et alie fūt male et deterior

viridis adhuc autem qui laudauerunt ſcamoneā in·v·ꝓprietatibus laudauerūt eam ·prima eſt vt ſit in colore clara ſicut gūmi et ꝓprie ſpecies ei⁹ p̄ma aut ſubalbida aut varia· ſcd̄ vt ſi tāga tur confractum eius cum aq̄ vel ſaliua fiat ſicut lac ·tercia vt ſit tenera multe facilitatis ad fran gendum et puluerizādum ·quarta vt ſit ponderis leuis ·quinta vt ſit odoris ꝓpij homi nō gra uis Remota vero ab hijs ꝓprietatibus non eſt bona·Conſeruatur autem ꝑ annos·xx·ſz quanto antiq̄or tanto debilior ca· cōplexionis eſt in ter cio gradu et ē ſic·in p̄mo eſt in ea de acuitate mi nus q̄ in planta ſua ·Et credo q; ars in faciē do ipam frangit ex acuitate eius aliq̄d·et in ipa eſt amaritudo ·et ipſa quidem eſt abſterſiua inciſi ua et reſolutia cum attractōne multa ·cuius at tractio extēditur vſq; ad multuz remota· Rectificatō·v·fūt ei familiaria q̄ in corpe magni tudinem nocumentoꝝ impm ūt eſt emz in ea vē toſitas mordicatiua ⁊ faciens in ſtomaco ſubuer ſion em ⁊ nauſeā ⁊ extuatōnem laboriоſam ſecū dum q; īſūt ei caliditas et acuitas abilis inflāma ri ⁊ ꝓpter hoc facit cadere in fe. et ſitim ·⁊ pro prie q̄n inuenitur pacientis preparatō terciū q̄· mam fit ꝑ ipſam attractio vehemens ·et vehe mens dilatacio orificioꝝ venaꝝ quia facit cade re in imoderatum fluxum ·q̄n eſt in eo ſeroſitas operans ad excoriacionem viſcer ·quare gene rat dolores acutos pungitiuos ⁊ facit cadere in diſinteriam ⁊ tenaſmon ·quintū eſt propetas et opacio ſua quibus fit impſſio nocumenti in mem bra que fūt minere virtutuz ſicut corpar ſtoma ci⁹ ⁊ ſimilia eis · Auxiliandum igit̄ eſt hijs cū rebus quib⁹ ꝓprietate et virtute nocumēta tol lunt̄ ſicut verbigracia obuiamus ei q8 p̄mo dixi adiuuādo vt reſoluatur vapor eius turbidus et inflatiu⁹ faciens ſubuerſione m et laborem · Et ad hoc auxiliatur nobis decoctō in pomo dige rit enim ·et maturat et reſoluit et excludit vapo res eius ⁊ aufert ſeroſitatem eius ⁊ miſceant̄ in decoctōne illius q̄ ventoſitatem reſoluunt ⁊ car minant ⁊ adiuuāt ad illud ſicut daucus ꝓprie ⁊ galanga et ſemen feniculi et ſemen apij et ſimi lia ·Et dico q; decoctio eius generalior eſt ꝑpa ratō eius auferens plura ex nocumentis qne dixi mus ·⁊ obuiamus ei q8 diximus in ſecundo miſcē do in decoctōne eius aliquid virtute refrigera tiuū ⁊ opando vt frangatur acumē et inflamma tio eius ⁊ ad hoc auxiliat̄ nobis decoctio eius cū hijs que extingunt ⁊ lemunt ſicut eſt mucilago pſilij et aqua eius et carnes prunoꝝ ⁊ ſucus ro· ⁊ aq̄ violaꝝ et viole recētes et inuoluere ipſaz añ coctionez eius in oleo ro·aut violato auferūt hoc nocumentum ab ea ·⁊ ſucus citoniоꝝ muzo rum et ſumach ⁊ ſpodium faciunt ſimiliter· Et obuiam⁹ ei q8 diximus in tercio miſcendo ei in decoctōne que adiuuāt virtutes membroꝝ· Et auxiliant̄ in aggregacione ⁊ corroborcione pcium laraꝝ ⁊ ad hoc auxiliant̄ nobis maxie res ſtipticitatem habentes ·⁊ omnia que auferunt

fup fluitatem acuminis eius et remouẽt ſubtilita
tem et virtutem penetracionis ipius ſicut eſt ma
ſtis citonia et ſucus eoꝝ · Sunt enim rectifica=
tiuum bonuz mirabolani q̃ citrini fũt mirabiles
in hac opatione et aloe ſimiliter et obuiam⁹ ei
q̃ dixim⁹ in quarto miſcendo res que aggre=
gant duas intenciones ꝑma eſt acquirere ei fa=
cilem egreſſum et hoc cũ reb⁹ expellãtibus cito
audaciam ei⁹ et faciẽtib⁹ eã deſcẽdere et ad hoc
auxiliatur nobis adminiſtracio eius cum reb⁹ lu
brificantibus ſicut eſt mucilago pſilij et carnes
prunoꝝ Et ſciuiſti q̃ compſſiua ſicut citonia et
maxime ſũpta poſt medicinam et ꝓprie poſtq̃
incepit educere faſtimare faciũt eius egreſſionẽ
Et ſciuiſti q̃ aqua calida poſt medicinaz trans=
mutat audaciam ipi⁹ et debilitat virtutem ipſi⁹
Et dixit rufus eis q̃ ſumpſerunt ſcamoneã de me
lioribus rebus eſt ad expellendum audaciã ei⁹
vt poſt quatuor vel quinq̃ horas poſtq̃ ſump=
ſerunt eam pſiliuz conquaſſatuz cũ aqua tepi=
da aut oleo ro· ſumãt et poſt horas duas eis in
fuſionem mirabo· tribue ſicnim nõ timentur no
cumenca eius · Secũda eſt repmere eius virtutẽ
acutam et ſerofitatem q̃ hoc facimus cum auxilio
rerum huiuſmodi et iunctuoſaꝝ ſicut eſt dragãtuz
et oleum ro· et amigdalarum et obuiamus ei q̃
dixim⁹ in q̃nto q̃ eſt theſaur⁹ tocius opatio=
nis et illud eſt acquirere ei bonitatem cum medi
cinis membra et virtutes confortantib⁹· Et ad
hũ auxiliãt nobis medicine cordiales frigide q̃ me
dicine ſtomatice Et auxiliant nobis ars et mod⁹
ꝑparatõnis ſicut iam dixim⁹ · Modus rectifica
tõnis eius eſt vm q̃ narrauit Rufus decoquere
ſcamoneam in citonio p⁹ inuolutõnem eius q̃ re=
uolutionẽ fere per diem in oleo ro· aut vio· aut
admigdalaꝝ et poſt illud teratur faciliter q̃ vol
uat̃ q̃ reuoluatur in ſcutella vitrea vſq̃ duz fic=
ceẽ cum infuſione mirabolanoꝝ citrinorũ facta
in ſuco citoniorũ tunc fiant ex eo trociſci q̃tita=
te quarte· ʒ· i· et ſit doſis trociſcus vn⁹ ſolucio=
ne enim educit abſq̃ moleſtia· Modus autem
ali⁹ ſecundũ eundem ſatis bonus decoq̃tur ſca=
monea cũ pori dactima adiungẽdo ei mirabola
nos citrinos ad q̃titatez tercie partis ipi⁹ dem
de accipe ſemen amſi· Feniculi dauci ana· ʒ· ℈· de
coque cũ ſuco citoniorũ cũ facilitate et cola q̃ vte
re deſiccatõne et inuolutione ſicut hic ꝓrio dixi
mus · Inq̃t ruf⁹ ſit tua addere q̃ minuere et mu
tare vm q̃ exigit diſpoſitõ· Inquit Gali· miſ=
cui ſcamoneam cũ ſextuplo ipi⁹ mane· et triplo
eius ſuci ro· p⁹ bonitatem coctõnis eius in po=
mo et inuem ex modis ꝑparatõnis eius hũc mo=
dum ſatis laudabilem emendãtem plura ex nocu
mẽtis que timẽtur per ipam et aliq̃ miſcui cuz
eis ſextuplum gluttinis pſilij et feci inde bolum
et aliq̃ miſcui medicinas cordiales aliq̃ alia ſi
cut res exigebat· Inquit Damech· accipe du
plum ei⁹ Florũ vino et mediũ ponderis ipi⁹ liq̃
ricie et inuolui oleo ro· et fac trociſcos· ʒ· i· Et
fit doſis eoꝝ vnus· Inquit Doumay· diſſoluat̃ cuz
oleo vio· et amigdalio et pauco meſticis et per
diem et diem agitetur in ſole cum adminiſtratõ
ne olei paulatim · poſt hoc agitetur p diem q̃ di
em cum aqua ro· in qua fuerit diſſolutum bdeliũ
et exiccetur q̃ decoquatur in citonio· p⁹ hoc cũ
tercia parte mirabolanoꝝ citrinorum fiat troci
ſci et ſit doſis · ʒ ℈· Inquit Paulus zinziber q̃ pi
per longuz et amſum admixta decoctõi ipi⁹ q̃
ꝑpe in pomo acetoſo aut põtico remouet nocu
menta ipius· Modus rectificactõis ipſius ex i
uencione noſtra decoquãtur fruſtra ei⁹ iter aig
dalas tritas multas poſt ꝑpartõnem eorũ intra
folia ſepeliendo ea in cinere calido· et poſt diem
abiectis amigdalis diſſoluatur in aqua citonio=
rum aceroſoꝝ in qua bulierit ſpica et amſũ q̃ ex
ſpeciebus et ſeminib⁹ redolentibus et deſiccetur
Deinde cum pauco maſticis et bdelij decoquatur
in pomo citonio inuolupto in maſſa deinde fiat
trociſci · ʒ· i· et ſit doſis vna opatur emz ſiue no=
cumẽto· Modus ali⁹ prepatõnis predicte miſce
atur q̃tum ipſa eſt de ſumach et quarta pte ei⁹
de ſpodio et fiant inde trociſci ſicut ꝓres· Sunt
emz vltimi et diſſoluat̃ ſcamonea cũ octuplo ei⁹
mtue et cum pauco ipice poſt inuolutõnem eius
in oleo ro· aut amigdalino· et decoquatur cuz fa
cilitate · emendat̃ enim a ſua malicia · Et ſciuiſti
q̃ aloe frangit malicias eius et mirabolani mag
nificãt eaz Et decoctõ eius in ſuco portulace aut
aqua ſeminis ipius auferunt plura ex nocumen=
tis ipſius q̃ medicine cordiales aut ſtomatice ca
lide aut frigide vm q̃ res exigit frangũt malici
am eius · Et oz q̃ fiat decoctõ eius cuz facilitate
Impetuoſitas enim in coctione addit malici
am eius · Et iſta quidem ſicut ſciuiſti de triturati
one modicum ſubſtinet quapropter in triturati
one ipi⁹ non nimium inſiſtatur· Ex rebus aũt
facientibus facilem et velocem egreſſum eius a
corpore ſũt citonia qñ in confectionibus et ele
ctuariis ſimul miſcentur et ſimiliter mirabolani ip
ſi enim ſunt de cito eam deponentibus q̃ ſimiliter
ſi ſupra eam poſt ſpacium bibatur· Et ſciuiſti q̃
aqua calida expellit maliciam eius et aliqua ſi=
militer ſicut dixim⁹ in canone· Solutõne edu=
cit coleram q̃ cum facilitate et attrahit ea ma ſan
guine et venis vehemẽter q̃ ei⁹ opatõ ẽ ſicut
opatõ furioſi et ipa eſt inimica cordi ſtoãco q̃ epa
ti et inteſtinis et eſt ex facientib⁹ nauſeam et cõ
turbaõnem in viſceribus et ex ſubuertẽtib⁹ ea
et facit fitim et debilitat appetitum cibi et ex ea
et mixta oleo et ſuco agreſte pauco opio fiunt
trociſci et cum vino pontico et ꝓprie aurei vn⁹
et fit limimẽtum ex vno eoꝝ ſupra frontem et tẽ
pora compmendo et ꝓprie cum vitellis oui et a=
ceto forti ſanat ſodem antiq̃ et frigidam et pro
prie emigraneam difficilem et ſi ponatur ſupra
dentem remouetur dolor eius et corroſio et ſi ſu
per ſcrofulas ponatur et ꝓprie cum ſuco apij et
dauci delet eas et ſi ſit limimẽtum ex vno eorũz
cum ſuco ſiſimbrij et aceto· ſed loco apij ponitur
caſtoreum q̃ limitur in poſteriori parte capitis

et est maguum iuuamẽtum ad subet et litargiam et quãdo scamonea suppomtur cum lana educit menstrua et facit a borsum et ipa quidez curat morsus scorpioms ꝓprie desup limita cum suco mente aut cum vmo. Vitet aũt eius acceptionem qui ca·er fic·nature est aut paratus cadere m fe·bij autem qui sumunt ipaz timeãt estus et frigus et abhoreãt fructus ⁊ ꝓprie frigidos et aquam veri frigoris ⁊ sopnum prolixum sup eam et excitancia supbiam ammi. Conseruatur aũt scamonea per annos ·xij·dosis eius est a grãms ·v. vsqz ad·xij.

CAp. CCCCCCxxxi.

Cabiosa latine grece stibes siue stibeos. DIAS·cap·stibes herba ẽ cuius semen stiptice est virtutis et siccatiue satis·et idcirco eius decoctio disintericis micitur et de auribus pus emanans sanat instillata ·et in magnis vulneribus et cruentis gluctinatoria est·vtilius id agens si cum vino nigro et austero et stiptico coquatur deficcat emz fortiter omnia que cõtra naturam sunt humida folia aũt eius viridia trita et cataplasmatibus apposita in ano emorroidas reprimunt ·et ex percussione in oculis simeí sim factaz suppositа iuuant. Item folia eius adhibita suffosiones oculis detergũt sanguẽ vulneri impohta siccant·Paulus cap· de scabiosa Scabiosa ea·est ⁊ fic·in secundo gradu valet contra scabiem ⁊ alopiciã et sucus eius lũbricos necat· fumus vini decoctionis eius valet contra emorroidas·Contra condilomata que atricia dicuntur fiat emplastrum desuper ex ipa herba fumo tñ prius recepto· Dicitur q sanctus vrbanus ad petrõnem cuiusdã sororis sue anbelãtus sup scabiose virtutes qñ ipse continue vrebatur misit sibi infra scriptos versus· Vrbanus pro se nescit pcium scabiose· Saz purgat pectꝰ qõ compmit egra senectus·

Lemit pulmone purgat latez regiorum
Apostema frangit ñ locum bibita tangit
Tribus vncta foris ãtracem liberat horis

Staderea ·i·semen cẽtrũgalli
Sfanum ·i·pinus
Sfargilla ·i·mala citonia
Sfragi idem quod supra
Sfragius ·i· saluia
Sfraga ·i· fragraria
Sfrades ·i·ficus ficce
Spaston ·i·genestra
Spagnum ·i·saluia
Spaltem ·i·palma
Spatomele instrumentum est
Spatfim ·i· per triualla
Spartus ·i·genestra ide spta tia vt in palagio regio illa spartis

CAp. CCCCCCxxxij.

Patula fetida herba est similis preos ·Paulꝰ cap·de spatula fetida sucus eius eradicat morfeam albam si fiat vnguentum ex puluere eius ⁊ puluere stafisagrie flãmule ⁊ her modactili et de atramento combusto in olla rudi cum aceto et axungia porcina vetusta et inũgatur ter in die et copiatur cum folio caulis vel plantagimis

Sparagus quid est ·i.l.·valion
Sparatela quid est·i·l·glaspatella
Spatana ·i·dexeris
Spatella ·i·acorus
Spartus ·i·genestra
Sparhennon idem quod supra
Spargamun idem quod supra
Spalangion ·i· aranee
Spasmata ·i·orriones
Sparcos ·i·rubea
Spargula quid est·i·l·aspargula
Spatella ·i· acorus
Spacul ·i·cerusa

Sfare est passio q̃ accidit quãdo homo maximuz sentit pruritum et cum scalpit se apparent in cute nodi quidam ad nucis similitudmem

CAp. CCCCCCxxxiij

Tachis secundum galienum octauo simplicium pharmacoꝝ cap· stachis secundum translatõem grecaz similis est porro fruter acris gustu amarus ex tercio gradu existens calefacienciuz quo circa calefaciẽs nõ mouet solum menstrua· sz et embrioꝝ necatiuũ est formacum et extrahit secundinas conuementer.

Stadis idem quod supra
Stamicles ·i·omnes lapides
Stannum quid est·i·l·fernezeg
Staer ·i·adeps porcina
Statim ·i·gutta mirre
Stacia idem quod supra

CAp. CCCCCCxxxiij

Taquim dyas·Fructer est similis ꝑsio folia hñs oblonga multa et dura et aspere et odorata ⁊ alba ⁊ virgas multas ex vna radice albidiores praffio ·Nascitur locis montuosis virtus est ei termantica ⁊ viscida eliratiua foliorꝝ eius mẽ st ruis imperat cum vino bibita secundinas excludit·

Stafilon ·i·quinqꝫfolium
Stactis ·i·gutta mirre
Staurosi ·i·lacerta viridis
Stacteuali ·i· lexiua

Stalticum ·i·carnem crescentem equans
Stagie ·i·astelle
Staltica ·i· defrigenteria vel stricciua
Stafilmia ·i·pastinaca
Stafisagria quid est·l.l·haberas
Stafilomata ·i·vene corrosio
Stalticotora ·i·comprehensiua
Stactera quidam exponunt mirram quidā ar momacum
Stak ·i·gummi olive quidā dicunt q̄ est genus boziacis sed p̄ma expositio melior
Status ·i.lectus
Staguires ·i·gutta inde strangu ria ·i·guttalis mictio scilicz qñ guttatī migī
Stangularia ·i·scrofularia

CAP. ·CCCCCCXXXV·

Trangulator adib vel leopardi id est luparia q̄ non admīstratur intus neq; extra dicitur q̄ si apropīquatur scorpioī congelat eum et est īspecies acoīti vnde acoītum herba lupuria strangulator adib vel leopardi idē vbi sciendum q̄ omnis herba venenosa potest dici acoītum ꝓpter partum et cetera scribe hic q̄ est in littera que incipit Acomitum
Starne sunt pdices parue
Stactōnes ·i·balsamita
Studiozi herba ē que nascitur in superficie aque sine radice cum foljs similibus semperviue pro qua ·l·l·gabaleb
Seutlob ·i· beta
Selim sperma ·i·apij semen
Selium ·i· apium
Semidaleos ·i· sirico
Semisse ·i· medietas
Semsion ·i·cardus benedictus et dicitur seicīō quia senescit et cale scit tempore veris caput eius ·l·l· crisson
Senescio idem quod supra
Sedum idem quod supra
Sepedāne ·i·cicer arboruz
Senasia ·i· confectio
Seca ·i·ysopus
Seperos ·i·bacce lauri
Selmisia ·i. spuma lune et est talk
Sefuram ·i abstintium
Secacul ·i·pringi
Semen bulbi ·i·semen cepe domestici
Selimum ·i·apium pro quo ·l· l·apium
Selimum idem quod supra
Selimum equimum·i·macedonium pro quo·l·l· quam supra
Selsegurab ·i·abrotanum
Serpentaria minor ·i·aaron et est alia maior q̄ vocatur luf

Sedar ·i·arbor cicorasi
Septemere ·i·serapinuz
Serpillum maius ·i· valeriana
Senation ·i·nasturcium aq̄ticū le·herocalchai
Semina cōmunia sunt quatuor semina frigida q̄ habencia communem opationem scilicz semina melonis cit rulli cucumeris et cucurbite
Sedum turnas ·i·nucleus dactili
Semina frigida quatuor sunt semina cōmunia
Semores est quoddam genus piscis
Sesien ·i·sanguis draconis
Secamabin ·i·oximel
Secara ·i· canis maior
Seten ·i· salse de piscibus; que fiunt in egipto
Seriguetb ·i·partes
Semi ·i·pira porcina q̄ sunt silvestria
Sarabaran est nomen grecum erochalcha
Sebebingi ·i· abrotanum
Seter ·i·pes columbinus cū tingitur cera
Seterig idem quod supra
Seleplen ·i.lolium quod nascīt in segete
Seley idem quod supra
Seres ·i·lac acetosum
Setaragi indi ·i· tapsia
Seisec ·i.mandragora
Sedengi ·i.semen canabis
Senabs ·i·lentigmosa
Secabimei ·i·serapinum
Sek sembubati ·i.herba croci ortulani
Seben est quedam medicina vnda
Sekelibet ·i. darsesaban
Sereteregi ·i·lac ordei
Seretis ·i·sisamum et idioma te nostro vocatur ioriolena
Selocha ·i· cassialignea
Semabras aira est coquareus
Siercum ·i· seta
Sechil est arbor ex genere spinaz cuius folia similātur foljs spine albe Lignum emm durum i putrescibile et dicitur q̄ est incōbustibile quo antiquitus fiebant altaria in quib⁹ vt non comburerentur propterea quasi in eis ascendebatur ignis ad sacrificium faciendum
Semen limi quid est le·l. barari chichene
Semi est ꝓpium nomen loci vltra mare in pnodia vt appareret si ·l·l· meadbayse et litteraz halilib et litteram barsalendi
Senades ·i lapis ematites
Serantica ·i·deficatiua
Sel quid est ·l.l· bel
Seduntirmas quid est ·l.l·nakala
Seris est species scariole et est cicorea
Selemabin .i.zucharum rosa.l·l· gelenabin
Seid ·i·duaz arūdmū intra adiutorium et manum

Sete colerice sunt que similes sunt empetigini
Selet .i. bleta
Semorium idem quod supra
Sersar .i. ferrum
Serum armena .i. absinthium
Set efisie .i. ruta agrestis
Sedimen in vrina dicitur a sedeo sedes eo q̄ in fundo sedet
Secranrach .i. lac vel vrina vesptilionis
Sedaneg .i. lapis ematites
Sedemigri sunt quidem lapides sic nominati vt supra ematites
Seedemigre idem q̄ supra
Sedmie idem quod supra
Seoregi .i. oleum sisaminum
Semerion .i. species apij cāpestris
Septrayrem sunt duo ammalia
Seregeis .i. herba
Sēpuiua hic scribe q̄ est in littera helaalabem
Seememiga est quoddam genus esule que vocatur esula campestris
Selgen .i. nappus
Serben .i. cedrus
Selios .i. sectigatio
Senadus quid est .l. l. cardel
Serpens ventris .i. lumbricus latus et lōgus. istud vocabulum ponit auicēna secundo canone capitulo de capparo.
Sefiros .i. apostema duz cui non associatur sensus neq̄ dolor et est melancolicum
Sesalancham .i. apium silueste
Setaromata est apostema q̄ cum frangit exit ab eo aliquid ad modum pinguedinis
Setantica .i. deficcatiua
Sedenach .i. lapis ematites
Seiebiet hec est aranea habens plures pedes et longos
Seedes .i. polium
Seuthlo .i. bleta
Septe pinece .i. serapinum
Serpido .i. rubor cutis cum pustulis
Sempebeliastrum .i. afromitrum
Setatis vel naten .i. spic? celtica
Seil quid est. l. l. caracbar
Semicupium .i. tima
Seperos .i. bacce lauri
Selia .i. cassia
Sentix .i. rubus. l. l. rannus
Sentices idem quod supra
Selekusia .i. spuma lune q̄ est talk
Serigene .i. canna mellis
Senation quid est .l. l. herocalcam
Sedia .i. cassia
Septicum .i. redarguens
Serpellium .i. serpillum
Seene .i. sal de piscibus
Sem .i. pilli porcini

CAp. CCCCCCXXXvi.

Certula. Dyas. cap. sertula herba est humilis. odore suauis. et colore exalbida. flosellum habens subrufum illa vero melior est q̄ est vasta et non nimis exalbida et recens. vires habet leniter relaxantes. et ideo tumorē oculoz sedat locis debilitatis et neruosis ex aqua multa cocta v fomentata facit
Semē lumbricoz quid est. l. l. kambel
Semen quid est. l. l. almech
Seb exabram quid est. l. l. strexabram
Sextari9 est pondus libraz duaz et dimidie
Serapinum quid est. l. l. sacabang
Sesabrisalem est grecum a interptatē mirtus
Sechesabren idem q̄ supra
Sea .i. sticados arabicus
Seldebimegi .i. oxoponacum
Sentar .i. pes columbinus
Setabit .i. semina papaueris
Semin .i. dentifrigium
Senapiones .i. senationes
Serafifi .i. torax vel ossa pectoris
Sediti .i. folium
Seberig .i. fruct9 mandragore
Sertegi .i. oleum sisaminum
Serib .i. siluestris
Seisech .i. mandragora
Semathis .i. lentigimosa
Seedeb .i. ruta
Serpentaria quid est. l. l. luf
Serpentina idem quod supra
Setari .i. apoplia
Serse mie .i. orobus
Set .i. lacca
Senatix est quilibet fructex spinosus
Serpigo .i. indurata empetigo
Seta quid est .l. l. haeil
Sedar .i. agrifolium
Sericum est fex plumbi post extum ceruse et est ceruse vsta et est rubea debet dicere furicon vt apparet in. l. furicō
Sedme .i. lapis ematites
Sebasta .i. sulfurata
Sera afadizarabazen .i. agnus castus
Semen sule .i. artetice s̄z falsō sed alterius herbe dulcissime et placide eqs quabebantur equi calabrie
Seilen .i. folium pndum
Sedma vedma .i. apostema molle
Semisen .i. sisamus
Secabimiti .i. serapinum
Sealdeus alnabati. i. herba croci ortulani
Selichi .i. ozimum latum
Serum .i. butirum coctum
Serpis quid est. l. l latamie
Seegi combusti genus venenosum
Sebedengi .i. lac ordei
Sembellia .i. medicina pnda composita ex aromatibus et laxatiuis quibusdam vt apparet in littera gallia

Secati ·i·argimonia
Seose ·i·spongia maxima
Seren ·i·lac ordei
Sezuracula ·i·species brassice crispe
Sen est proprium nomen loci
Sezegeis nominatur perfice kildarium
Selgen ·i·napus
Senzen idem quod supra
Seriones ·i· pedicelli
Sextex nextex ·i·salgemma
Setei ·i·apoplexia
Semericon ·i·semen apij campe
stris·i·siluestris vel ipsa herba
Sezerem ·i·capsia
Serpentes viscerum ·i·solea
Sebellia est medicina ynda et est sebe
Setica ·i·emigranea
Serpillum quid est·l·l· numir
Sedon ·i·cardo benedictus
Semerion ·i·apium siuelstre
Seelen ·i·agrimonia
Serenz ·i·scariola
Senex ·i·rubus

CAp. CCCCCCxxxvij·

Ebesten latine ·grece mabaloma
giata arabice faulis sebesten et in
lingua pisca vocatur mamilla ca
ms· Vnde sebesten mamilla ca
ms fert persica lingua ·SERA·li
bro agre·capi· faulis sebesten aboause mochi
ata sunt nomina istius arboris fructificātis fru
ctus dulces nomināt eos gentes faulis sebesten·
Et idē auct·Ysaac benarā mochiata est roth in
arabia et est arbustum altum super terram sicut
hasta habens corticem cuius color vergit ad al
bedinem et ramos quoz corter vergit ad viri
ditatem et habet folia magna rotonda ·et habz
racemos quorū sapor est dulcis et vua eius ē ma
gnitudinis nucicule que postea glauceſſit cū ma
turatur et habet interius viscositatem albam ·q
granum qđ est sicut granum oliue·hic fruct9 col
ligitur et exsiccatur donec passus sit et est illud
quo vtimur in medicina et ē medicamen mediuz
in copmlexione sua in ca· et stri·laxat ventrē fe
bricitancium. confert tussi que ē a cali· et siccita
te et lenit pectus et sedat catarz ca·stipticū ꝓ
pter eius humiditatem et cōfert arduri vine q̄
fit ꝓpter mordicatōez colere i vesica et i reīb9
et expellit vermes mteſtiorum quia adherent et
propter dulcedinem suam

CAp. CCCCCCxxxviij·

Edis ara·grece malabatrum latine
vero folium SERA·li·agre·cap·
sedis auct·Dyas· est herba q̄ nasci
tur in india in locis humidis et pa
ludosis carēs radice colligunt̄ hec folia in aqua
supernatancia · Est autem optimuz quod est le
ue et albidum vel nigro sum nardi referens odo
rem sine vlla salsedine ac diu multumq̄ reseruās
hanc herbam cum indi colligunt inserunt filo li
neo et siccant estate ·aliq̄ eciam illos ramos col
ligūt et sic duāt q̄ qn̄ terra cuz oīb9 herbis esta
te vi caloris arescit nisi foco herbe aride fuerit
peruste alio anno nullam generant herbam·est
autem folium integri odoris cum suauitate stip
ticum et diu cum diuturno odore·virtutem habz
spice nardi qz similiter est diureticum tumoribo
oculoz elixuz in vino fomento adhibetur pul
uerem eius in aqua fricatum oculis supunge·
folium masticatum diuti9 odorem retinet qđ in
vestimentis positum cū fuerit timeolas non per
mittit et vestibus odorem gratum reddit·Mul
ti putauerunt folium esse nardi indici foliuz sed
falluntur· Et idem auctoritate Galien·virtus
est ei similis virtuti spice verū est fortioris ope
rationis· Paulus capitu·de folio ca·est in se
cundo gradu sic·in tercio

CAp· CCCCCCxxxix·

Ene arabice grece·et lat·SERA.
li·agre·cap·sene quādo desiccatur
reponitur et ipuz habet vagias ob
longas in quibus sunt semina ordi
nate distincta a ille vagine habent pediculū sub
tilem quo adherent ramuli et qn̄ agitantur va
gine a vēto cadunt et pastores colligunt eas.
POS SE·SERA·auct·abix·virtus eius est ca
et sic·tamen pauce caliditatis et siccitas eī est
ꝓpe caliditatem ipius et habet virtutem mag
nam quādo ponit ad stomacum purgandi me
lancoliam et coleram et fortificat substanciam
cordis quādo miscentur cū eo medicine quas di
xi iuuare sicut viola et potio decoctionis pl9 con
fert quā ipsum tritum et dosis sicci triti eius est·
ʒ·l·et in decoctōne ·ʒ·v· Et idem auct·Rasis·se
ne et fumus terre purgant humores adustos et
confert scabiei et prurituí· ¶O·mesue·sene est
Folliculus plante quam vocant perse alzemer·et
inuenitur ex eo domesticum a siluestre·Et melior
pars plante est folliculus demde folia· Et me
lior folliculus est cuius color declinat ad viridi
tatē a submigrediez q̄dā et i q̄ ē de amaritudine
res modica et stipticitate·Et qui est magis com
pletus et in quo sunt semina ampla compressa·
sub albidus autem non est bonus et incomple
tus·similiter et folia sunt meliora viridia·sub
albida vero et tenuia non sunt bona· Et anti
quum ex eo est sine spiritu·et stipites eius sunt
inutiles·Est cali·in principio secundi siccum in
primo·et folia sunt in primo calida·Et est ab
sterciuum mundificatiuum cōuenienter a resolu
tiuū· Debilis est et tarde solutionis et debilitat
stoācū confortatur cū reb9 acutis sicut zinziber

et sal gemma et medicine cordiales et stomati ce cum eo felicitant opus eius. Et Galien9 cū iure gallox aut carnium soluit sine molestia et si infundatur in aqua casei cum spica deinde co= quatur patum est medicamen bonum. solutione educit enim cum facilitate melancoliā et colerā adustam et mūdificat cerebx cor et epar q splenem et membra sensuum et pulmonem et cōfert egritudinibus eox. et aperit opilationes viscerum et conseruat vtentem ipō in iuuētute et generat gaudiuz. causam aūt tristicie amputat q ponuntur folia eius in lauacris ad caput et proprie cum camomilla cōfortat cerebx et neruos et secundum omnem modum administrationis eius addit in visum et corroborat auditum et ē medicina bona fe. melancolicax et antiquarum Dosis eius infusi potio est ab aureis .iij. vsq ad z.i.

CAp. CCCCCCxxxx.

Emissem arabice grece sisaminum latine vero sisamus vel iorziolena. SERA. li. agre. cap. semysen. i. sisam9 auc. Galiem in eo est substā cia vnctuosa q̄titate non pauca. et virtus eius est que mollificat et eadam virtus repit̄ in oleo sicut in substancia et aqua in qua coquitur sisa= mus habet eandem virtutem. DIAS. cap. si= samum secundum translatōem arabicam. qn̄ fit ē= plaustrum cum eo mollit duricies neruox q cu rat conquassationes aurium et apāta ca. que sūt in eis et confert combustiom ignis et dolori colico et morsui animalis q8 dicitur carates et qn̄ miscetur cum oleo ro. sedat dolorem capitis qui fit a calore solis. Et planta sisami quādo coquitur cum vino facit hanc eandem opatōnem q cō fert ꝓprie apāti ocū et pulsatōni ei9. Et idē SE RA. auct. Aben mesuay oleum sisaminū est ma lum stomaco et destruit eum et iuuamentum eius est illis qui habent melancoliā et ? issuras in ex= tremitatibus sam hij iuuātur murū ex cibo ei9 et rudas cutis extendit et mollit eas et cōsolidat scissuras que fiunt propter deiccatōnem que sūt a melancolia et dicunt q sisamus est ca. in secū do gradu et hu. in pmo q ꝓuocat vomitum quā do torrefit et rectificatur et melioratur. Galie. in libro de cibis cap. de sisamo Sisamuz cito sto macum euertit et tarde digeritur q alimētū dat corpori vnctuosum. Rabymoyses capitulo de sisamo. Sisam9 corrumpit cerebx et nucam. et replet caput fumositatib9 q facit sudorē fetentē et in mulieribus ventrē auget et ipsum generat hermā. Auerrois quinto colliget cap. de sisamo est ca. in pmo vel in principio secūdi humi. in tercio

CAp. CCCCCCxLi.

Et arabice grece chimosbatus vel saccupalea lat. vero rubus caminus SERA. li. agre. cap. Set. Set. i. rubus caminus et est maior satis ru bo alio. nam assimilatur imagine sua arboribꝰ folia eius sūt laciora foliis mirti q in ramis ei9 sunt spine due et hñt florem albū et fruct9 eius est oblōgus filis nucleo oliue qui quādo matura tur fit rubeus et habet interius simile lane qui qn̄ deiccatur et aufertur q8 interi9 est et coqui tur cum vino et bibitur strigit ventrez et nocet decoctō fruct9 ei9 cāne pulmonis q stringit flu xum mēstruorum et radix eius est calidior ipso de qua si fiat emplastrum extrahit spinas et alia infixa corpori et qn̄ fit emplastrū ex foliis eius recentibus ꝓhibet apāta Et idem auct. Galie. Fructus huius plante est stipticus fortiter sz fo lia eius habent stipticitatem paucaz. et oportz q̄ caueatur ab eo quod intra fructuz est bōbicio simile qz nocet multum canne pulmonis. vñ vo catur cimosbatus a cimos q8 est canis et batus quod est rubus

CAp. CCCCCCxLij.

Ecolafedeon vel aluetribe arabice latine scolopendria. SERA. li. ag cap. secolafedeom auctо. Dyas. se= colafedeon. i. scolopendria et noia tur hoc nomine ꝓpter siūtudinem cuiusdā ver mis dicti scholofeudria et eius interptatio est q̄ tuor decipedum habet multa folia egrediencia ab vna radice. et nascit̄ in petris. et muris edi= ficioꝝ et non habet stipitem neqꝫ florem neqꝫ se men. et folia eius sunt defubtus maculata sicut folia polipodij et pars eius inferior est quasi tu= bea. et pars superior est viridis Gal. vj. simplici um pharmacoꝝ cap. de scolopendria secundum trāslatōnem arabicaz substacia eius est subtilis et virtus ei9 ca. in pmo sic. in secūdo et incidit q resoluit duriciem splenis. Et idem eodem libro et eodez cap. secundum traslatōnem grecaz ymi tices siue scolopendria stipticitate cum amaritu= dine participat. quapropter confert spleni bibi ta cum aceto. Et idez SERA. qn̄ herba ipa co= q̄tur et bibit̄. xl. dieb9 resoluit q extenuat sple= nem. similiter aūt faciunt folia ipa si terātur. et fiat cum eis emplastrū super splenem quando teruntur et miscent̄ cum vino conferunt distilla tōni vrine. et singultui et hyderice q frāgit la pidem vesice qn̄ bibit̄. Et putant q̄dam q ipsa ꝓhibet impnatōnem q̄do suspenditur sup muli erē sola aut cum splene mule. Auerrois. v. colli= get cap. de scolopendria est temperata in ca. q ficca.

CAp. CCCCCCxLiij.

Echedenchi arabice grece canabs latine vero canapis· SERA. li· ag· cap· sechedēchi auct· Dyas· sechedenchi .i· canabs est plāta que seminatur et facit semē et hȝ folia similia foliȝs agní casti grauis odoris ⁊ habet hastā ⁊ ramos longos interius vacuos· Et idem· SERA· auc· Abē· mesuay est ca· et fic· in· ȝ· gradu ⁊ de proprietate eius est que deficcat humiditates que fiunt in auribus qñ distillatur in eis ex oleo eiꝰ et vsus eius nimius facit sodam· Spartaragi· i· ausab· Galienus virtus sapor et odor eius sunt similia virtuti sapori et odori nasturtȝ nisi qr est minꝰ deficcatiuum ipo et calefacit in ārto gradu· Est enim eius confectō facilis ⁊ non dura ⁊ inuenitur nigra et rubea ambo sunt interficientes et ista non inuemē in regionibus nostris iō eius nomen ignoratur

Sebel •i·alumen
Sema •i· figura
Scel ·i· vene rubee super oculos
Schena iēne idem quod supra
Scen •i·lacerte rubee
Sceilen est vena que est intra auricularem et ānularem in dorso manus et vocatur saluatella
Sceata •i·magna stella
Sceen •i·sanguis draconis ⁊ est sucus rubeus notus· secundum quosdam est gummi ·sȝ quid est ·le·l·alacoben
Scea quid est ·l·l·ascukodos
Scea armenum idem quod supra
Scef ·i·vngula·l·l·afir
Scensen •i·sisamum
Scemas •i·manus
Sceylen ·i·ramus vene nigre·l·l·platea
Sceba romanum ·i·absinthium
Scelich romanuȝ idem quod supra
Sceet •i·anetum
Scebel •i·ruta
Scedenegi •i·ematites
Schebus denigi •i·semen canapis
Sceiraragꝰ •i·fumus terre
Scetaram •i·tapsia
Scerasif •i·ypocūdrium
Scense •i·sol
Sceitaragi •i·ptisis
Scetagi suoti •i· migella
Scear •i·adeps porcinus
Scedene •i·chetabre
Scedme •i·ematites
Sceptaras •i.tapsia
Scedie •i·pinguedo intestiorꝝ
Sceridatis •i·sanguis draconis
Sceileki •i· storax liquida
Scebram •i·esula
Scetazirach •ȳ vesptilio
Sebemagim •i·sebzan
Sfenoria •i·pastinaca
Sfleticos •i·pes columbinus
Spelta quid est ·l·l ·Fult
Species condientes ·i·species odorifere
Sperule coloqntidaꝝ ·i·poma coloquintide q̄ sunt rotonda vt spera
Sperfum •i. fermentum
Spedilion •i. fisimbrium
Spedate •i·ceruſa
Speculare clauſtrum ·i·gipſum
Spelmon ·i· ceterac ·l· l· aplenon
Splenaria idem quod ſupra
Spboydes •i·ſpelta
Sſel •i·bel
Sſemi •i·peruſalem
Sterra •i·neruoꝝ qualitas
Sterione •i·galla
Sterios •i·particum
Stella domini •i·ſigillum ſalomonis
Stercus eris quid eſt ·l·l·boas
Stefania interpretatur vincens
Stebmech .i·ſerapinum
Stercus argenti •i·ſtercora argenti q̄ ita eſt ex argento ſicut ſtercus beris et quid eſt ſtercus beris·l·l·ſtercus beris
Stefrigia •i·ruta agreſtis
Stear .i·adeps
Steb •i·alumen
Stellaria quid eſt ·l·l·aſterion
Stea • i· matrix
Sterica paſſio ·i·corruptio matricis
Strectio •i·pes columbinus
Stellio .i·lacerta facetana ſed ȳm quoſdam eſt lacerta viridis
Sterphina .i·vinacium
Sterione ··agilla
Steatemata .i·indurata apāta
Sterig •i·fumus terre
Stercus quid eſt ·l · l·Fumus
Stercus paſſerum •i·vſnen
Sercus demonis .i·napta vel petroleuȝ
Stella terre •i·talk
Steſiſia .i·ruta agreſtis

Teng arabice vel seterig·gre· capnos latine fumus terre SERA·li· agre·cap·sterig·auctorita·dyas· herba ē similis pastinace ·agrestis nisi qr magis ē minuta ea ⁊ amarior ⁊ hȝ radicē cuius color vergit ad albedinē· et auctoritate Galieni sapor eius est amarus et stipticꝰ· virtꝰ eius est ca·⁊ fic· in secundo gradu· Plinius ca·de fumo terre ·Fumus terre ·i·fumaria et dicit Fumus terre quia nascitur et remittitur a terra in magna quantitate vt fumꝰ quia nascitur a quadam grossa fumositate a terra resoluta et circa superficiem terre adherente et sic ex actōne caliditatis generatur· Debet enim viridis pomi in medicinis et est ex eo alius cuius flos est subalbidus cinericius et alius cuius flos est pallēs

violaceus et iste est melior Dyas·capi· de capnos secundum translatōnem grecam q̄ latine fumaria dicitur nascitur in segete ordeacea fimilis coriādro vel corio herbe sz mollis et alba et pmerosa et·multum florem habens et purpureuz suc9 ei9 viscid9 est caligmesocūs detergit lacrimas ꝓuocat·vñ et nomen accepit·herba ipsa comesta vel bibita plurimam coleram per vrinā ꝓuocat

Silfium ·i·laser et est genus ferule cuius gumma est asa fetida

Serecimum idem est quod ceretimum

Sidia ·i·flos granati

Sicaras ·i·fisimbrium

Siames ·i·semen

Sieron ·i·farina lolij

Simaca ·i·apostemata parua caliditatem habencia que multum cito in sanies conuertuntur vt carbunculi

Simata idem quod supra

Simum ·i·vinum et est vinum passatum

Simcum ·i·bdellium

Sisaleos ·i·filipendula

Sibias birbias ·i·loca que sunt in extremitatibes coxaruz vbi sunt glandule vbi vertebrum coniūgitur scie

Sibare est demonium mixtuz cū furiosen ita vt cū homo hz furiosen alienet ꝓpter demoniū agitatū

Sirelilen est emblicus qui sic nominatur cuz in lacte infunditur

Sistar ·i· fu

Simaren ·i· lactuca asini

Simeanus ·i· viscus quercinus

Smopis ·i· rubicundus

CAP· CCCCCCLXv·

Imphitum grece vel anagalicuz· arabice picterio·la·cōsolida Galvij·simplicium phar·ca·simphitū secundum translatōnem grecaz simphitum petrosum ex contrarijs cōstat virtutib9 habet enim quid absterciuū quo corrupentuz in torace et pulmone pus expurgare natum est·habet aūt quid et congregatiuū quo ad sanguinis eductiones iuuat·et continet vltra hoc humiditatem quādam calidam non imoderate· ꝓpter quam et dulce apparet gustātibus et delectabile odoratum·Infriculosum aūt est cum masticatur·et asperitates q̄ in arteria sanat·secundum mixtionem vero que ex ommibus p̄dictis virtutibus simul et diafforare sufficiens est et colligere et constringere corp9 et ꝓptereā in testinalib9 hernijs apponitur et ad euulsionem et scissiones cum oximelle bibitur q̄cunqz vero ad disinteriaz et fluxum rubeum coquentes in vino dāt vt siccante et congregante vtunt̄·et quicunqz ad nefretica vt purgante et madente simphituz aliud magnū simile est virtuti p̄dicti·non tamē gustu dulce neqz odoriferum olfantibus apparet·sed secundū hoc abcedit a predicto·secundū vero q̄ viscositatem quandam et mordacitātez habz quodāmodo siliter existit·vtuntur autem eo in ommibus quibuscūqz et ꝓpus dicto·DIAS·ca· de simphito Simphitū·i·consolida·et est maior et minor·minoris folia sunt ita pinguia et ē vere minor nascit̄ locis aspis virgas hñs similes origano et tenues·et capita sicut thimum virgelignose et odorate et dulces in gustu·et radix ē illi longa et obrufa grossitudinē digiti habens Est aliud simphitum qđ pictenū vocant·hastaz habet asperam et longaz duobus cubitis angulosam ab int9 manis est in qua sunt folia aspera et angusta et oblonga sicut buglossa·habet eciam ipa hasta angulos in quibus folia nascūtur Flores sunt illi mellini·semen habet sup hastaz sicut flōmos·hasta et fructex habēt pulueri sisse qđ cum carni applicatum fuerit prurigimem facit·Radix est ei colore nigra que cum fracta fuerit alba apparet et mucillaginosa·et ista est cōsolida maior cuius radix trita et bibita emoptoicis medetur·conquassatōnes recipit tumores sp git cum foliis cataplasmatibus adhibita omma similiter facere potest·vulneribus paracolesim facit carnes inci sas frustris in cacabo missas i seglutimere facit·Consolida minor elixa in mulsa pulmonem purgat reitientibus sanguinem nefreticis cum aqua medetur·Radix cū vino cocta et bibita fluxū mulieris stringit et disinteriticis opitulat̄·cum oximelle data cōquassatōnes et dolores lateris salubertie curat masticata āputat sitim·aspredinem facium mitigat vulneri recenti paracolesiz facit ēterocellicos bibita et cataplasmatibus adhibita optime curat·et carnes celeri9 glutiare facit fūt emizy be ille species cōsolide einsdem virtutis· Consolida secundum plinium auctoritate vel opinione multoꝝ diuīo miraclō curat et rumpit atracem intra duos lapides trita· Est autem alia consolida q̄ vocatur consolida rubea pro qua·l·l·bistorta

Sicamimon ·i·ficomorus

Simphoniata ·i·iusquiamus

CAP· CCCCCCXLvi·

Ifimbrium·i·absinthiū ponticū et est cētonica sicut apparet in littera absinthiū·z fisimbriuz vocatur mēta aquatica et alio nomine vocatur balsamita vñ fisimbrium latine arabice culubes grece cardamimō DIAS·cap·de fisimbrio secūdum translatōem grecem fisimbrion dicitur cardamimon eo q̄ cardamo agresti folia habz fissa cum folia eius rotonda nascantur sicut folia cardami agrestis·cum creuerint scindūt se fient eruca virtus est ei ca·dieuretica crudum et coctum lentigines vultibus tollit·et maculas emendat si vua nocte impositum fuerit et alia die locus abluatur aqua Paulus cap·de fisimbrio ca· est et sic·in tercio gradu·aliud est domesticum·aliud

silueſtre ſz domeſticum nobis eſt in vſu qđ omnibus eſt notum · virtutem habet diureticaz diſſoluendi et conſumendi contra viciuz pectoris fiant pultes ex farina ordei · et aqua appoſito puluere eius eſt dentē pacienti · Contra frigidū reuma folia eius inteſta calefacta ſine liqre et in ſaculo poſita capiti ſupponatur · valet vinum decoctōnis eius contra doloreſ ſtomaci et inteſtinorū ex frigida cā et opilatōnem epatis et ſplenis et vrinalium viaz herba ipa decocta in vino et cataplaſmata · Soluit etiaz ſtranguiriam et diſſuriam · Valet eciā contra iliacum dolorem et cōtra dolorē factum ex ventoſitate menſtrua educit · conceptum iuuat matricem mundificat · Fomentacio ſi fiat ex eo · teneroſitates eius in oleo muſcellino vel ſaltem communi decocte et ſuperpoſite idem operantur

Sideritis · i · Feraria
Siſofigius · i · auis que vocatur merula
Sigeti · i · apa flōnoſum herſipilloſum
Siu · i · cuſcute
Sitis ſcadis · i · cucumer agreſtis
Siſamus quid eſt · l · l · ſemiſem
Siſamus agreſtis · i · cataputia
Siſamos · i · confectō de melle ſimilis pendys
Siſamum idem quod ſupra
Silomata · i · cortex celſi
Sipui · i · apium
Simſen · i · ſenſen
Simitu · i · ceruſa
Simiſis · i · draganti
Sicida · i · bryonia
Sillium latine · grece pipſillium et quid · l · l · hazarachona
Siricantica · i · aaron
Sia · i · ſenationes
Sika · i · Ficulnea
Sica · i · Ficus
Sira · i · ceraſia
Sindin · i · cucumer domeſticum
Siſter · i · anetum agreſte · i · meu
Sigia · i · ſtoraz liquida alq dicunt qđ eſt ſtoraz calamita
Sichias quid eſt · l · l · pencua
Sicla · i · bleta · l · l · beta
Siligo · i · germanum ex quo alqñ efficitur panis · l · l · germanum
Sichez armenicum · i · abrotanum agreſte
Siſamia oſſa a ſiſamo qđ eſt granū minutum de quo fit oleum ſiſaminū et ſunt oſſa que intra oſſa digitoz exiſtunt
Siſarij · i · lolium
Sila eſt apoſtema quod multum augetur ſcilicet in pncipio et eſt glandula
Sireblen · i · beta
Siqs ordei · i · puluis factꝰ de ordeo trito et cocto cum multa aqua et torrefacto pꝰ
Sirbemachia · i · monomachia
Sibare · i · demonium cum ſirſen ita vt homo cum hoc qđ habet ſirſen alienet ꝓpter demonium agitatiuum
Sidrichis egilops · i · arbor ſanguis draconis
Sileci primo quid eſt · l · l · cataputilū
Sidra · i · iuiubra ſilueſtris et · eſt nabach

CAP· CCCCCCXLvij·

Ideritis · aut araclia grece latine prima ſpecies eius avocat centrū galli quam inuenies in littera gere botanū que folia habz praſſio ſimilia ſed oblonga · ſicut eliffag aut ynos · ſz minora et aſpera haſtā hz q̄dam longam duobus palmis virgas longiores et ſuaues in guſtu et ſtipticas in quibus virgis capita ſunt obroton da ſicut verticelli · et ſicut praſſij et in ipis capitibus ſemen nigrum inuenī naſcitur ſub petra · Eſt alia ſideritis haſtas habens duobꝰ cubitis longas et teneras et folia in ipſis haſtis ſimilia petriſteridi ſz diuiſa in circuitu plurimū naſcēcia ſz viſu tenuia et oblonga · In cacumine vero haſte capitellum habet rotondum et aſpez in quo ſemen eſt ſimile bete obrotōdū et durum et huic virtus eſt termātica et ſimilis ſupradicte · Eſt et ſecunduz genus ſideritis qđ cratebras eracleaz dicit naſcitur in parietibꝰ ſicut vitis folia habēs miuta et tenera · et multa ex vna radice naſcencia ſimilia coriādro cuius haſte longe ſūt duobꝰ palmis et molles et albidiores flores habz femencmos et guſtu mucilaginoſa trita et impoſita vulneribus recentibus paracoleſim preſtat

CAP· CCCCCCXLviij·

Inonum quidaz dicunt qđ eſt herba que dicitur pes milui quidā dicunt qđ eſt alexādrū ſz falſo nam neutruz iſtoz eſt verum · qñ non eſt pes milui qui vocatur pepanus qz pes milui habz folia ſatis maiora et pinguiora et flores ſatis a floribus ſinoni differentes quoniam pes milui facit flores multos et albos ſimul cōiunctos in capite ſtipitis apparentes ſicut cauda gatte · et eius herba ſicut valeriana · ſz ſinonum recte floreſcit ſicut petroſellinum vſuale ſecundo facit folia ſed maiora · Non eſt ſimiliter alexandrum qñ alexādrum facit ſemina nigra rugoſa vtcunqz curua et magna ſicut git · ſz ſinonū ſecūdū Dyas · et Plinium facit ſemina ſicut apiū et ameos vñ ſecundū veritatem ſinonum eſt petroſellinum macedonicum q̄niam Dyas · dicit ſinoni ſemen ē minutū ſimile apio ſed oblongum et nigrū guſtuca · diureticum valde et cetera · Et dicitur ſinonum quia naſcitur in ſiria puincia regionis macedonie · Dyas · cap · de petroſellino qđ naſcit̄ in macedonia in criptis et ſpeluncis ſemen eſt minutum ſimile apio vel ameos odoratū et viſciduz et aromaticum et diureticum valde · menſtruis imperat inflatōnes ſtomaci et colli compeſcit

calefaciẽdo et ficcando mmis tortõnibus subue=
nit dolorem latex mitigat nefreticis etvefice do
lori subuenit prouocat habundãter vrinaz ma=
xime cum vino datum· diureticis antidotis mi=
scetur· Plinius capitulo de petrosellino mace=
donico ·petrosellinum macedonicũ cuius semen
de firia affertur ·vel semen est minutuz simile a=
pio diureticum valde nascit circa petras · semẽ
et folia sila apio semen eius odoratum et diureti
cuz valde · vñ petrosellinum vocatur qm̃ multo
ciens in petris nacit qȝ multi petrapiũ dicere cõ
sueuerunt qz idem sunt sinonum ·et petrosellinuz
macedonicum quod latine dicitur petrosellinum
agreste·l.l· petrosellinum multi sinono vel mace
donico carentes vtunt alexandro quoniam sunt
eiusdem virtutis ·virtutem sinoni vel macedoni
ci inuenies in littera petrosellinum·

Sirsemiati ·i· egritudo composita ex sirsen ca· et
fri ·qm̃ est apostema factum ex duobus humori=
bus compositis simul scilicz ex flegmate a colera

Siler creticum quid est ·l.l·cardilion

Simach ·i·separatõ euenies
cum caro sup os tenditur secundum partem

Silac dicitur grece amasemis vel lemuse grossi=
cies in palpebris et est difficultas claudẽdi ocu
lum cum sunt aperte et ad aperiendum cum sunt
clause

Sirsati ·i·caro mollis veniens in
interiori parte palpebre a q̃ nõ cessat fluere sã=
guis rubeus niger et viridis

Sirsen ·i·frenesis et est apostema
cerebri a sen qȝ est apã et sir qȝ est cerebrum .

Siphach·i·pmus panniculȝ qui est sup vẽtrẽ
post cutem compbendens intestina calefaciens
ea sua spissitudine et vnctuositate et compben=
dit lacertos

Sirsir	·i·semper putrefaciẽs
Silsir	idem quod supra
Siringi	·i·lac coactum
Sirengi	idem quod supra
Simitij	·i·cerusa
Sirs	·i·cerebrum
Sicen	·i·caput fice ·l·l· caprifice
Siseleos campestris	·i·leuisti[illegible]n
Sifakethec	·i· tunice
Siluestre omealofis	·i·nasturtium album
Siricum romanum	·i·firicuz vel seta
Simar	·i· lactuca asini
Sisameleon	·i·oleum de sisamo
Sichia	·i·ventosa
Siscoles	·i·contractio
Simtoma	·i·accidens
Sisamberis	·i·oleum de sisamo
Sibagat quodcunqȝ	·i· sallsamẽtũ liquidum
Smapium	·i· sinapis
Smigmacia	·i· storaz
Sir	·i·medicina ynda
Silfer	·i·lasar vel eius radix
Siria	·i·oliua
Sirach	·i·gũmi oliuaz
Sicides aga	·i·cucumer agrestis
Simcar	·i· buxus
Sicharos	·i·fisimbrium
Siames	·i·semen in tube
Sisaliquoz	·i· liquiritia
Siler montanum	·i·siseleos
Siseli	idem qȝ supra
Sillium montanum	·i·siler montanuz a est idem quod supra
Sisat	·i· buxus
Sisapasmare	·i·imire
Sidurum	·i· sectomia
Silemabin	·i·zucharum ro·vel mel ro·
Siris	·i·migella

Sief memite hocmodo fit fucꝰ memite in sole fic
catur a ex eo formãtur pillule vel magdaleones
parui sicut nucleus dactili·a põt fieri sief ex alijs
rebus·vnde sief·i·medicina ocularis formata ob
longa que fricatur sup cotez cum aliquo liquore
cum in oculis ponitur est emz forma eiꝰ sicut
nucleus dactili·

Silez herba est que nascitur inter frumentuz cũ
est tempꝰ pluuiosũ a est gramen·

Sirupus diaquilon debet dicere sirupus diachi=
lon ·i·de sucis vt apparet in ·l· chilus

Siregia	·i·oleum sisamimum
Sisseri	·i·cassones
Simtalar	·i·heil
Siaten	·i·reuolucio palpebraz
Simises	·i·quedam musca parua quasi effugiens visionem habens aculeũ acutum mordens et alio nomine vocatur simises et alio nomine vocatur culex cis·et idiomate nostro vo=catur zanzala·vñ declinatur hec simises gtõ hu=ius simises indeclinabile
Sirẽgi	·i·mirrium
Si simin	·i·elenelin
Silofer	·i·nenufar

Simemia sunt ossa que sunt super spondiles dorsi
sicut spine

Sigillum sancte marie	·i·secacul
Sirigios	·i·species quedam canne ·l·l· basap
Sifion est species lilij	·l··ansea
Simapis quid est	·l·l·chardel
Smthesis	·i·ectica senectutis que fit ex frigiditate et siccitate
Smteticus	idem quod supra
Sinter	·i·rubus

Smtesis·i·atrofia et est quando nutrimentũ nõ
digeritur neq conuertit in substãciam mẽbroz

Smtesim·i·palpebre coartocio vel conglutina
cio innaturalis

Smopida quid est	·l·l·mezegrech
Sisnabar	·i·fisimbrium
Siclon	·i· bleta

Sicen vel siccensar menicuz·i·abrotanũ agreste

Sirius	·i·dromici
Simarem	·i·lactuca asini

Sitarem — idem quod supra
Sigillum latce — .i. terra sigillata
Simithij — .i. ceruse
Simimata — .i. calidos humores purgãcia
Simirnis — gummi iumperi
Siringios — .i. qui audiũt quasi fistulas
Simten oculi — .i. almtifa
Sicera — .i. vinum de pomis
Sifula est herba in vltramarmis partibus qua caremus
Sigillum salomonis quid est .l.l. dasnoides
Silotrum quid est. l.l. heuda
Sideratum — .i. penatum
Sise os — .i. asa fetida
Sitacust — .i. saiacost
Sigmiles — .i. verruce rotonde
Siliqua — .i. ziziqua
Sima concauitas est epatis sed eius gibbꝰ dicitur gedeola vt in libro vrinarꝝ ysaac
Simãtis — .i. ꝓfocatio acutissima inde financia vel squinancia .i. acuta prefocacio
Siston .i. diuisum vt in alexandro de lacte inde disinteria
Sini — .i. genus aranee
Simecus — .i. conclusus
Simisum — .i. git
Sidus marinum — piscis est
Silac .i. corrosio cum rubedie et aspitate cũ pruritu in palpebris Mesue cap. de casu pilorꝝ palpebrarꝝ vel est inuersatio palpebrarum et quasi scabies in coopertorio oculi
Siria — .i. genus grani
Sicamina idem qꝫ supra licz Dyas. cap. de celso ayt qꝫ multi dicunt qꝫ est fructus celsi non tñ affirmat ꝗa mos. Dyas. vt videbis si. l.l. oricãtum est nominare rem secundum opinionem aliorꝝ sz non affirmare
Sicomorus — idem quod supra
Siricum — .i. seta

CAP. CCCCCCXLIX.

Jstose vel bisbese vel hestebelle a rabice grece galifer siue taliffar machil et in oriente vocatur adaes vel adachie. la. vero macis. SERA. libro agre. capitulo sistose. sistose. i. macis et est cortex nucis muscate qꝫ est super corticem grossum. Et melior ex eo est ille qui est coloris fusti et exterior ex eo est niger et in cortice duro grossõ nucis muscate non est aliqꝫ iuuamentum. sz fructꝰ eius est vtilis medicine a noiatur in oriente adaes. dicunt aliqui qꝫ est macis a est cortex qui apportaꝫ de regione que nõ est grecorꝝ. et color eius est flauus. Dyas. cap. machil siue machir ym translatõez grecã. i. macis cortũ est ligni vementis de barbarico coloris rufi cũ robore solido. cui virtus est stiptica a remordẽs ꝗ maxime in gustu tũsa et bibita emoptoicis et disintericis et cyliacis singularẽ prestat effectũ Collector huiꝰ tẽpis macis est cortex nucis muscate qui adheret ipi circũquaqꝫ vt potest videri in barbulis auellanarꝝ et multociens vidi tumisij sic esse licet dicat Dyas. Machir .i. macis esse cortium ligni error translatoris est. qz debet dici cortium fructus vt superiꝰ patet. GAL. vij. simpliciuꝫ pharmacorꝝ. cap. de mace ym translatõem ara. Galistar siue Taliffar .i. macis cortex est qui portatur de yndia in gustu quidez stipticus sufficienter cum breui ꝗdam aromaticitate cũ autem odoratur est fatis pluribus aromatibus yndianis a substancia eius est composita ex substãcijs contrarijs et plurimũ qꝫ est in ea substãcia est terrea frigida et mmꝰ qꝫ est in ea substãcia est subtilis ca. et odor eius est bonus sicut odor aliarꝝ specierum aromaticarꝝ que apportantur ab yndia sapor eius est stipticus stipticitate multa cum aliqͣtulo aromaticitatis. vertꝰ eius est que desiccat in tercio gradu. sz ca. et frigida non est opatõ manifesta confert fluxui vẽtris a vlceribus intestinorum et bibitur in emoptoica et in fluxibus humorꝝ ad ventrem. Auicẽna de virtibus cordis ait qꝫ confortat cor

CAP. CCCCCCL.

Jmibel vel solob ara. latine spica SERA. li. agre. capi. simibel siue sumbel simibel. i. spica. eiꝰ tres species sunt. ssam ꝗdam est nardi. et est inda et alia romana et est celtica. et est alia montana sz spica nardi nascitur in monte hamaz siue hanean in yndia et melior ex ea est recens letuis et pinguis et rubea boni odoris. et in ea est paꝝ odoris ciꝑsi sine foliis cuius spica est parua. et qñ masticatur remanet odor eiꝰ in ore diu a nascitur in monte sirie spica que nominatur sira et sunt in ea omnia ꝗ dicta sunt in indica a nascitur prope ignem qui est in mõte spica que est de bonior qͣ yndica. qz indica ꝓpter huiditatem locorꝝ in ꝗbus nascitur est longior ea maioris spice. et ortꝰ spicarꝝ est ex vna radice. et come spice sunt in ea plures sibi inuicez adherentes pinguis odoris. et fortasse venditur a ꝗbusdam spica postꝗ madefacta est in aqua. et signum in ea est albedo et extenuacio eius qz non est in ea terra. Et idem auct. galieni substancia spice nardi vel ynde est composita ex tribꝰ substãcijs vna earꝝ est virtus stiptica et secũda ca. acuta nõ minis. tercia delinat paꝝ ad amaritudinem. virtus eius ca. in ꝑmo gradu et desiccat in secundo in fine eiꝰ. Spica romana est spica celtica. et nascitur in sirya et est plãta parua hñs folia longa cuius color vergit ad rubedinem et flos eius est citrinus a melior ex ea est recens boni odoris multarꝝ radicum non facile frãgibilis a quod de ipa administratur est radix eius et stipites solũ qz in eis est bonitas odoris eius et iuuamentũ ipsius. et ipa eneilitur cum radicibus eius. et fiũt ex ea fasciculi plene manus. Galienus octauo.

simplicium pharmacoꝝ cap·ſtardus celtica ſe cunduꝫ translationem grecā ſtardus celtica ſimilis aliqualiter eſt ſm gen9 in virtute p̄dicte minus vero ſtipticat virtus eſt calidior ea in ſecunda et tercia et eſt debilioris virtutis quā illa in omnibus miſi in p̄uocatōne vrine ·Gal·eodem li· et eodem cap· ſm translationem arabicam montana multum naſcitur in terris cilicie· et folia ei9 ſūt ſicut folia herbe karſahane ⁊ ramuli eius ſūt ſicut ramuli ip̄ius miſi q; ſunt minores ⁊ ipſa nō eſt groſſa nec ita ſpinoſa habz duas radices aut plures nigras bom odoris ſimilis affodillo miſi quia ſunt minores et ſubtiliores multum · et non habet ſtipitem nec fruſtrū nec florē· et eſt debilior omni9 ſpeciebus ſpice·Gal·viij ſimplicium pharmacoꝝ cap·de nardo ſm trāſlationem grecam ſtochis ·i·nardus ·ſpica calefacit in tercio gradu et deſiccat in ſecundo ·Conſiſtit aūt ex ſtiptica ſufficienter virtute et acri·ca· ſubamara ex talibus autem compoſita virtutibus ad epar et ſtomacum rationabiliter competit bibita et extrī ſecus appoſita vrinas mouet ⁊ mordicatōez ſtomaci ſanat·et que ſecundum ventrem reumata ſiccat ·et adhuc cum his ea q̄ ſm caput et toracez forciꝰ vero eſt yndiana vocata·poſt hoc exiſtēſ ſiriaca que vocatur ypacuſſa·Et idem SERA· virtus ſpice eſt q̄ abſtergit et fortificat et confert epati et ori ſtomaci qñ bibitur et ponitur extra ꝓuocat vrinam et curat mordicatōnem que eſt in ore ſtomaci et deſiccat humores qui aduenunt ei et inteſtinis·et confert humoribus qui congregātur in capite et pectore·et forcior ſpecieꝝ ſpice in hoc eſt yndica ·et eſt forcioris ingredims q̄ ſcem·Et idem auct·Dyas·virt9 nardi eſt ca·et hic·et ꝓuocat vrinam et ꝓpter hoc quādo bibitur ſtringit ventrem ·et quando fit cū ea naſcale ſtringit mēſtrua·et deſiccat humiditates que currunt ad collum matricis·Et quā do bibitur cum aqua fri·ſedat ſincopim et cōfert cardiace et inflāmationib9 epis et hyſterice·et egritudinibus renum·⁊ quādo decoquit̄ in aqua et ſedet in ea mulier confert apoſtematibus ca· q̄ fiūt in matrice·et confert caſui capillorum et palpebraꝝ ꝓpter eius ſtipticitate[illegible] et facit eos renaſci et conuenit medicinis oc[illegible] Spica romana ·i·celtica·virtus eius eſt ſicut virt9 nardi ſtrie miſi q: ꝓuocat plus vrinam et confert magis ſtomaco quādo bibitur cum decoctōe abſinthij et confert apātibus ca·epis et hyſtericie ⁊ inflāmationi ſtoāci et qñ bibitur cū vino cōfert apoſtematibus ſplenis ⁊ dolori ventris et veſice et renum·inflāmationi ſtomaci et morſibus venenoſoꝝ animalium·et ingreditur in confectionibus oculoꝝ ſpice montane radix cōfert in ommbus quib9 confert ſpica celtica·Et idem auct· Aben meſu· ꝓprietaſ eius eſt q̄ retinet mēſtrua ſuperflua qñ ſumitur in potu· Plinius·ca pi·de ſpica quedam vocatur ſpica nardi·q̄dam vocatur ſpica celtica et q̄dam eſt celtica montuoſa· Spica nardi ca·inp̄mo ſicca in ſecundo vnde a ſimilitudine cognominata eſt·ſimilis enim ē ſpice frumenti ·et velut ariſtas plurimas habz in modum capillorꝝ tota collecta et denſa velut faſciculus paruiſſimus ·naſcitur in yndia ex vna radice parua ſine foliis ·dicit̄ tamen et ſiriaca nō q; naſcatur in ſiria et legit̄ ſz quia montes yndie in q̄ bus habundāter nuemitur ſirie partē ſpectant· verꝝ illa eſt optima q̄ eſt odorifera ⁊ colore ſubrufa guſtu ſubamara recēs et leuis nō vaſta habz vires ſtipticas et calefactorias · Spica celtica naſcit̄ in illirico hoc nomē habens apud eos hec et in ſiria naſcitur et in italya fructices hñs ſuper terram breues et ſpiſſos·colligit̄ autez a ciuibus cum radicibus ·ſimiliterq; faſces faciunt q̄ plena manu cōtinet̄ ⁊ ideo ab alijs faſces gallice appellantur hec habet folia oblonga et non lata florem mellinuz odorem circa ſe ſuauem cōtinens eſt et ſimilis in virtute ſpice ſiriace·Eſt et alia ſpica celtica mōtuoſa q̄ a plurimis ptbis appelatur · hec naſcitur in cilicia ſimilis in foliis et ramis yrīgio ſed ſpica breuior eſt ⁊ ſpinoſas radices mittens duas· aut tres odore ſuaues et nigriores colore ſimiles affodilli radicibus·hec nec florem nec ſemen habet ſz virtus eſt illi ſimilis celtice ſuperiori · Sed q̄dam mencitētes dicūt celticam ſaliuucam et pro ea ponūt ſed falſo·et quid eſt ſaliunca ·l·l· muſcaſat

CAP· CCCCCCLI·

Iſeleos ara· vel aſcegelios grece
ſiſeli·latine ſiler mōtanū·SERA.
li·agre·cap· ſiſeleos auctoritate·
Dyas·folia habz ſimilia foliis feniculi miſi q; habet longiora et groſſiora et habet haſtam longam in cuius ſūmitate eſt corona i qua eſt ſemen longum et latum habens angulos et groſſum acuti ſaporis fortis odoris et eſt illo q8 eſt in vſu et adminiſtratur in cibis et habet radicem longam bom odoris· Gal·viij ſimplicium pharmacoꝝ cap·Siſeleos ſm translatōez ara·radix hui9 plāte et ſemen habet caliditatem tantam q; ꝓnocat vrinam forti ꝓuocatōne ⁊ cū eo virtus ſubtilis q̄ confert aſmati et epilenſie Et idem eodē libro et eodem cap· ſecundū trāſlatōnem grecam ·Siſeleos radix q̄dez et fruct9 calefactiuum eſt in tātum vt ſufficienter vrinatiuum ſit pharmacum · Eſt aūt ex ſubtilibus potibus vt ad epilenſias et orthomias competat · Et idem SERA auct·Dyas virtus ei9 eſt calefactiua ſcilicet radicis eius et ſeminis·et qñ fumitur ex eis in potu ꝓuocāt vrinam et conferūt cohartatōni hanelitus in qua ep̄s hominē exigi·⁊ aſmati et ſuffocatōni matricis ·et ꝓuocant mēſtrua et expellūt fetum et conferūt epilēſie ⁊ omnibus doloribꝰ miteriorꝝ membroꝝ et quādo ſumitur de aliquo illoꝝ aut ex vtroq; cum vino in potu confert tuſſi antiq̄ et debilitati digeſtionis et torcionibus vētris ,et debilitati epatis· Et qñ ſumitur ex ea cum vino et pipere prebuat et defē

dit hominem a frigore aeris · et ꝓpter hoc conuenit itinerantibus in hieme · Et qñ hommes et alia animalia comedunt de hac planta in tpe coitus eoꝝ confert eis statim ad mpgnādum · Et idem auct · Aben mesuay · est ca · et fic · in fine secundi grad⁹ incidit et dissoluit humores flegmaticos viscosos et congelatos et ꝓpter hoc apit vias omnes et cannales opilacionis et prouocat vrinam et menstrua et confert asmati et omnib⁹ egritudinibus flegmaticis ·

Scimus ·i· lentiscus · l · l · botim
Scimus vlceꝝ ·i· empetigo
Scindaminū ·i· agrifolium
Scirupus arelea ·i· de piris
Scilla ·i · bulbus qui dicitur squilla
Scimiar ·i· lactuca asini
Sirupus diaglon quid est · l · l · diaglon
Sirup⁹ iujubinus fit de jujubis liqritia et rebus maturantibus pectus quē inuenies in viatico
Scimises ·i· finises
Scistos ·i· serum
Scirosis ·i· duricies
Scibosub ·i · alumen
Scirus ·i · oleum aque vel flos aque
Sciantunaram ·i· colecintida agrestis
Siracost ·i· manna
Schirus ·i · apā quod ducit ad corrup tionē membri et est durum
Schirosis · i · apā melancolicum sine dolore
Sinichia ·i· dactili
Sinichion idem quod supra
Skinos ·i · lentiscus
Skirus ·i · durus et est ꝓprie apā durum vel pulsus durus pōt sic vocari
Skiranis ·i· durus
Smirne basilicon ·i · mirra
Smirmon ·i· scolopendria
Smirra ·i · mirra
Smitica ·i · abstersiua
Smirna idem quod supra
Smirnix ·i · vermix

CAp. CCCCCCLij·

Mirnas DyAS · cap · Smirnas siue Smilas herba est sicut matrisiluia habens aspa folia peridimion similia cuiꝰ virge · vi · aut · vij · fūt sicut bati implicātes se vicinis arboribus aut saxis semē habz sile vuis qꝫ quādo maturauerit nigrū colorem facit cū gustu submordaci cui radix est dura et grossa et nascitur locis aquosis et aspis semen eius et folia venenis ocurrunt · ꝙm si āte accipiantur venena non sinunt nocere · Dicitur autem ꝙ si ab infante accepta fuerit venena nō simnt sentire
Spica nardi quid est · l · l · simbel
Spica siriaca idem quod supra
Spica celtica quid est · l · l · quā supra
Spica montana quid est · l · l · quam supra et est quam cōmuniter vocabat celtica sed falso

CAp. CCCCCCLiij·

Pinachia la · grece aspenach · SERA · in agre · suis cap. aspenach aspenach sunt fri · et hu · in fine primi gradus leniunt ventrem · et conferunt dolori pectoris et pulmonis qui fūt a colera et sanguine · ꝙNutrimentum eoꝝ est melius nutrimēto atriplicis et opatio eorū ꝓpter operatōnem eius et sunt lenificatiua · et ipsius nutrimentū melius est nutrimēto crisolocanne et in ipsis est virtus abstersiua lauatiua et vincunt coleram · et fortasse restringunt stercus a iure eorū ergo auferantur a iure suo et si comedātur confortant anhelitui et pectori et pulmoni ca · et cōfert doloribus dorsi consanguineis et est lenificatiua ventris
Spica fetida ·i· cicuta
Spica ynda ·i · nardi · l · l · simbel
Spica aleip idem quod supra
Spica aromatica idem qꝫ supra
Spica neriden ·i· romana
Spica asclira idem qꝫ supra
Spica siluestris ·i fu
Spica satich ·i · spica ynda
Spica lata quid est · l · l · acul altarocg
Spina babilonica quid est · l · l · hec
Spinie · i · simenia · l · l · simenia
Spina arabica ·i· fuchaa
Spina egiptia idem qꝫ supra
Spina iudaica idez quod supra
Spina que vocatur cimosbatus vel saccupalea rubus caminus quid est · l · l · set ·
Spina alba dicit echimuz secundum librum antiquum de simplici medicina et puto sic dici eo ꝙ capitellum simile habet ericio marino qui vulgariter vocat latina lingua ecino marino et ista est q̄ a Dyas · vocatur acantisleuce sic eum describens et est bedeguar
Spliu ·i· gariofili
Stiterea ·i · alumen
Stirates ·i · storax
Stimeos ·i · calcecaumenon
Sticados citrinū vel arabicū quid est lege litteram ascukodos
Stingar fit ex radice cheisim et aceto et quidā dicunt ꝙ fit ex radice anuiden et aceto et sale et vocatur stigat
Sipticus ·i · auster⁹ et stipticus constrictiuus vel deseccatiuus
Stimei ·i · caputpurgia
Stipa ·i · canna
Stiria ·i · gutta
Sticos ·i · ethica
Stibeos · i · scabiosa
Sturagen ·i · seuragen
Stipticum ·i · seccatiuum vel punticum
Stipticum ·i · constrictiuum

Stigmata •i•vnguēta odorifera
Stimctus arbor quid est .l.l.botim
Stipteriasistis alumen scissum
Stibeus lapis est fulgens in se et splendēs et in metallis inuenitur colore simlis plumbo virtutē simile habet molibdis vel calcecaumeō Dyas.
Stirax •i• storax
Stiracos idem qđ supra
Sticadulus •i•barba iouis
Stitillax •i•scabies que est in cooptura oculi
Stiegligi emblici conditi cum lacte
Stimar •i•napus
Stiptansitis •i•alumen
Stimeo est genus quoddam torre
Stimcus ammal quid est•l•l•khule
Stignum •i• eruca generatiua
Strignum quid est .l.l. hameb
Streitim •i• strucium
Stricimum idem quod supra
Stricium •i •stipticum
Siriones sunt vermiculi qui oriunt̄ in dentibus
Solmontana •i•siseleos
Sorepi •i•aristologia longa
Soldanella quid est •l•l• chachille
Soac est arbor magna que orit̄ in egipto quaz ignoro
Sofeclas •i•facedola auis
Solata sunt apostemata
Solsequia •i.elistropia
Sota •i• iunci radix
Solmercia •i.ciclamimus
Sonoba •i•pinea
Sobolis •i• spica
Soauis •i•amsum
Soltira •i• saluatrix
Sortalimon •i• ambrosia
Sores •i•lac acetosum et cohagulatū sine sale
Soneza •i• coclea quā deferunt pere grimia sancto iacobo
Solatrū cuiuscūqz generis quid est•l•l•hameb
Sera•i•herba de qua fit alcali

CAp• CCCCCCCLiiij•

Orbes arbor est ferens sorbas•SERA.lib.agrc.cap• Sorba virtus eius est que restringit ventrez fortiter• Gal.secundo de alimentis cap•de sorbis Sorba et nespila stipticant quidez ambo•multo aūt magis sorbis nespila propter hoc influenti ventri magis conferens edulium est•et palam qm̄ talium ommum comedere patum cōuenit non vt ficuum aut vuaz copiose•sseqz enim vt alimento sed vt medicinis ip̄is indigmus magis• Gal•viij simplicium pharmacoz cap•de sorbis secunduz trāslationē grecam pdria•i• sorba oibus cognita est terestrem substanciam dominantē et possidet modico subtili pticipiat ei mixto• Et dicit eodē libro ca• qđ incipit •sps•i•arbor sorbe cuius fructus vocatur a multis opa cum•p•littera stiptica partici pat q̄litate sed debiliori nespilo multum quocirca et dulce est cum comeditur et minus nespilo ē ventris constipatiuus
Sordicies parietis balnei et alioz quid est .l.l• vasachi
Solbet •i•vna ex speciebus titimali
Solia •i•cot
Soucarea •i•realgar
Sogos •i•congelatio
Soleuz calciamentoz quid est•l•l•gald acheb
Soda •i•dolor vel lesio membri capitis
Sordities semicupij balnei qđ est •l•l• asatartar
Sorongenet hemigi •i•fumus terre
Sosa•i•herba de qua fit alcali
Sobran •i• efula
Soldago•i•pris illiriaca vel eius flos

CAp• CCCCCCCLv•

Oricis species sunt due sm• Dyas• cap• soricis secundum translatōnez grecam vna agrestis et spinosa altera apta est ad comedēdum ramulos angulosos habens et rufos et manes abiq9 et folia rara et scissa virtus est ei stiptica nō multum• vñ stomaci estuationem et tumorem compescit cataplasmatibq9 adhibita• sucus eius glutitus mersum stomaci tollit•lac mulieribus ꝓuocat tumores am et matricis spargit•Folia eius a radix cataplasmatibus adhibita pcussuram stomaci mitigant
Solidum est pondus ponderans•z•iiij ʒ
Solea piscis est et q̄dam vermis longus satis multoz cubitorum in ventre hominis nascēs q̄ noiatur lumbricus latine quem nominat Galle• in libro de tiraica cap. secūdo dicens et maximū eciam et amplum lumbricū generatū totū cibuz assumptum depascentem et ꝓpter hoc macerantem totum corpq9 mirabiliter educit ab intestinis sitiriaca hec similiter nominant̄ in littera camleobante auct• Galie•et damascenus cap•mezereon nomināt ip̄os vrentes viscerū et alio nomine vocatur singulum pro cura ipsi9.l•burnā
Sorbera •i•salsus
Sorber •i•saluator
Sorónigem •i•hermodactili
Solsticium est a•xiij die iunij
Soob•i•mutatio coloris que fit a sole vel a vento in facie
Scorodum idem qđ supra
Scordiom•i•allium agreste•l.l.quam supra
Scordium idem quod supra
Scordo •i•allium vel taura
Scorda prassum •i.allium compositum ex allio et porro pro quo•l.l •quam supra
Scotolidos •i•vbilicus veneris
Scorpio quid est••l.l.natarab
Scolix •i•vermis
Scordomarus •i• stendeclare et est extensio

brachioꝝ et tocius corporis
Scortensis ·i·sulcotrimi
Scopus ·i·signa
Scob ·i· mutaciones coloruꝫ
Scopa regia herba sancti iohānis pforata ypericonidem ·l·l·infraricon
Scolopendria ·i·lingua ceruina·l·l·scolafedion. est alia scolopendria venenosa habēs folia sicut ceterae sicut apparet in littera aplenon· Et est alia scolopendria que non est herba sed vermis q̄dam vt apparet in littera dipteris
Scolimbris ·i·pringi
Scorpion planta quid est ·l·l·draganum
Scorpio marinus ·i·quidam pscis vel q̄dam animal pūctionis venenose notum degens in mari qđ nostro ydeomate vocatur doracena
Scordaꝝ ·i· asa munda aliqui dicūt qꝺ est allium·
Scotolicus ·i·vmbilicus veneris
Sordio ·i·scordeon
Scotanum quid est·l·l·dulb

CAp. CCCCCCLvi·

Corpiodes herba est vm Dyas·folia et semen habēs filia caude scorpionis que cataplasmatibus adhibita pcussum scorpij mitigat et venenis obsistit Gal·octauo simpliciumpharma coꝝ scorpiodes calefacit in tercio gradu· siccat autem in secundo
Scolapa est lignum quodlibet vel festuca q̄le in pede vel alibi infigitur
Scothosis vel scotomia ·i· subita tenebrositas visus non durabilis
Scorpioꝝ ·i·elitropium
Scoria ·i· squama
Scoria argenti quid est·l·l·felch
Scobes ferri ·i·scoria ferri
Scorodi ·i·sorbus
Scotomatos ·i·ferrum
Scolimus ·i·cardi siluestres et est scolopias species
Scolimora idez quod supra
Scolifora idem qđ supra
Scolimas idem qđ supra·
Scoria ferri·i· squama ferri quaz fabri Ferrarij de fornacibus eiiciunt globatiz·l·l·baid et litteram aerugo ferri
Scoria heris quid est·l·l· hoas
Scobes ferri idem quod supra
Scrofa ·i·iuncta inde scrofula apostema qđ non oritur solum ·sam sicut scrofa raro facit vnuz fetum sic illud apā raro oritur solum
Scropilia q̄d sūt·l·l·comi et sunt nuclei pinee inde dyastrobilon·i·de nucleis pinearum

CAp· CCCCCCLvij·

Crofularia·castrāgula strāgularia idem· Paulus capi·de scrofularia herba est habēs folia tenuia et subtila que cum flectunt vt frangant strident· Et ideo a multis dicitur caulis stridulus et radices sunt ei satis subtiles in q̄bus adherent radices rotonde sicut auellane mundate et albe mittentes lac que dicit scrofulis medica
Scropulus est pondus granoꝝ ·xx·
Sfongos ·i·spongia
Shoboz ·i·altea
Smodes ·i·ficomori fructus
Spondilion ·i·laureola
Spondilion ·i· ostrea
Spondiliuz retium ·i·locus cathan·i·locus exterior in directo cuius sunt renes
Spongia marina quid est·l·l·affegi albach
Spodion ·i·cinis auri
Spomium ·i·cinis aqua macerata
Spongos ·i·spongia marina
Spodium quid est ·l·l·abaysir
Sponsa solis ·i·cicorea
Spolium vpentis quid est·l·l·falch alhapleb
Spora ·i·vlcus fraudulentuz
Spondogos ·i·lanugo que in rosa siluatica nasci solet
Spongo est fuligo illa q̄ fuit ponfiligos anteq̄ caderet ·et q̄d fit ponfiligos·l·l·abaysir
Storach est gumma oliue
Storachia idem qđ supra illud vocabulum ponitur in viatico cap·de dentibus putridis
Storax quid est lege·l·melachac
Stoph illidos·i·resina pini vel corter
Stoma ·i·es inde stomacus os ventris
Storax rubea ·i· storax liquida
Stoas ·i·adeps inde scoatema ·i·apā multū humorem continens ad instar adipis vulcari nomine dicitur lupina
Strodie ·i·pinguedo intestinoꝝ
Strobilia pepsomena ·i·nuclei pmeaꝝ
Strobilia ·i·pinea
Strobilos ·i·corter resine pini
Suasben sponsa solis
Suumen ·i·sinonum
Sufuries beniul ·i·pris
Supgeminem est generale nomen accidētis
Suorbitum quid est ·l·l·comarus
Sudur aliter sutter ·i·zucharum
Suffusio ·i·cataracta
Sulatum ·i·quasi scabies
Sutuchan ·i·sempuiua
Surumen ·i· hermodactilus venenosus·l·l·surumanum
Supciliuz veneris idest ambrosia vel milefolliū
Suleich ·i·sulach
Suma quid est·l·l· Fen
Suster ·i·scotanum
Sufuber ·i· serpillum
Subetb ·i·lapis adamas
Sumimon ·i·quedam ispecies apij

et est maius domestico habens crus concauū ad albedinem declue
Succimum .i. karabe
Sucandum .i. tucia
Succudus .i. residencia tutbie
Subet .i. quādo homo grauiter dormit cum oculis apertis
Subeth achari .i. dormitionem vigilantiū. l. l. subeth sachari et est idem quod supra
Surabieti est nomen cibarij et est rafanata
Surabez idem quod supra

CAP. CCCCCCCLviij.

Vmach latine ara. adiutor vel barso grece risikim. SERA. li. agre. cap. sumach auct. Dyas. est plāta nascens in locis sarosis habens Folia longa et habet ramos altos. et fructū in racemis quoz color vergit ad rubedinē sāguinis et grana sunt in racemis in magnitudie granorum lentisci et aliq̄tulum lata. et tuuamētuz eiꝰ est in cortice granoz Et idem auct. Gal. melius qđ est in tota arbore est cortex grani eius Et sucus eius quādo existit in eo sapor stipticus. et virtus eius est que infrigidat in secundo et desiccat in tercio. Gal. octauo simplicium pharmacoz cap. de sumach vm translatōnez grecā qđ incipit risikim .i. sumach fructuosa plātazꝝ stipticat et siccat vnde et sardones ad stipticandū et siccanduz cotia vtuntur hac plāta a ꝓpterea nominat̄ visodepfica .i. coziozꝝ aptatiua. Melius autem fructus eius marime et sucus ad vtilitatem venit sufficientis auferre existentes ꝙlitatis. Concordat autem a totꝰ qui vm partez vius sensui. et secundum gustum erit igitur et hoc pharmacū siccatiuū quidē in tercio gradu. infrigidatiuum autem ex secundo.
Suppurare .i. maturare
Sucuturi .i. semperuiua
Suffuset .i. pulueres qui sumuntur per se
Suffuf idem qđ supra
Sumachia .i. sumach
Surafiron .i. apium campestre est apiū pficū
Sulfurata est species trifolij vt apparet in littera andachuca
Sura est grossa carnositas tibie
Sulenti sulemi et sunt ossa ex quibus componuntur digiti
Succinus est animal quoddam a est mus contrarius napello et destruit operationem eius cuz comedit ex ipo. l. l. napellus
Sulen .i. species apis
Sumen .i. omentum vel zirbꝰ
Sumechucha .i. spine spondilis
Suabic .i. pultes de granato mūdato a fracto
Suimum .i. oleum de lilio
Sulla .i. attetica vel secundum quosdaz est herba dulcissima et placida equis qua calabres impinguant equos
Succabegi. i. quoddam genus pulmenti acetosi qđ fit ex carne cocta cum aqua cui miscetur acetum a crocus
Sumabin .i. manna confecta
Sumen .i. locus supra pectinem
Subetemi .i. faciencium subet
Sulac est egritudo cum qua cadunt pili palpebre cum duricie
Sulatum .i. quasi scabies
Sucucebim .i. semperuiua
Sual .i. sulla
Sulemet sunt ossa ex quibus componunt digiti
Sudor quid est. l. l. barach
Surcimum .i. caulis agrestis.
Sutugen .i. hermodactilus
Sumurion .i. apium siluestre
Suricon est fex plumbi post exitū ceruse a est ceruſa vsta et est rubea vez q Mesue facit aliam confectōnem suricon vt apparet in littera suricon in qua de isto vocabulo complete tractatur
Sumachia .i. sapor factus ex sumach
Sucagena est quoddam electuarium cordis confortatiuū qđ notatur in viatico cap. de cardiaca
Sutticion .i. testiculus vulpis et est satirion
Suctimacium vinum .i. Fulnum
Supspasma .i. conglutinatozium
Subaltartarum .i. compositarum
Sudion .i. passer auis
Susanna .i. lilium
Subreticisupori .i. vrinales
Sufinum .i. lilium vel eius flos
Sues .i. porcus
Subel .i. spica
Suanum .i. electrum
Suctusus .i. sucus
Sumenet .i. obolus
Suffio .i. tibappirum
Sugia .i. cozumbrum
Supra assa quid est. l. l. bafir
Sumbul .i. spica
Subedigi. i. smeregi cum q̄ alij lapides pforant̄
Sumach .i. macer
Suel .i. stella
Susti .i. piper
Sumerie .i. pastinaca
Suppoferreo .i. plumbum minutum vel antimonium
Sulfur quid est lege. l. chibur
Susati .i. caro mollis cuemēs in interiori parte palpebre a qua nō cessat fluere sanguis niger et viridis
Sumazia .i. sumach
Sucus liquiricie qualiter fit et quid est. lege literam liquiricia
Sumuse .i. marubium
Sulen .i. medicina romana
Sucaron est quoddam genus piscis
Sulfurata herba est sicut trifolium habens odorem sulferis
Subeb. i. radix que est vt ignis stans in acre et

apparens vt stella cadens
Sumekeit sunt q̄dam parui pisces cummel marinum
Suraba ·i· fuchaa
Subet sachari·i·quādo subeticus stat oculis apertis et non videt q; dormit stupidus
Suarturi ·i·semperuiua
Suzamion ·i. apium campestre et dicit̄ perticū et est agreste
Suculigi ·i·cibus ex aceto et croco
Sulatum ·i·quasi scabies in cooptura oculi
Sicurion ·i·testiculus muris
Suraah ·i·rubea
Suen ·i·herba vnio palmi vel pauo plus saporem habens salsū cum acetositate·et filatur vermiculari et vtunt̄ ea tinctores in abluendo
Sucaminum ·i·aproficus
Susem ·i·frenesis
Sulbem ·i·sene
Suchel ·i·stella magni capitis
Suc ·i·gallia muscata
Subeth ·i·piscis
Sutubegi ·i. acetosū et grossum
Suchos fit quādo mouetur aliqs in vnuz locum
Suctutrium ·i·testiculi muris
Sumic ·i·nigella
Suffe ·i·ysopus
Sumen pinguedo pecudis vel pecten
Sucocarsus ·i. ficum
Sulmiti ·i·cecitas visus de nocte
Suricon ·i·sericon
Sucutim ·i. semperuiua
Suchaa quid est·i·l. cameleombate

CAP. CCCCCCLIX.

Vecaram arabice gre. comisa vel tenela vel gomum·la. vero cicuta. Paulus cap·de cicuta est plāta cuius semen frigiditate sua est interimens sed vino puro et calido eo nocumēto subuenit̄ SERA libro agre·cap·succarā vel comisa auct·Dyas·est planta habens stipitem concauum in quo sunt multi nodi sicut nodi feniculi. et est multum maior feniculo et habet folia similia foliis ferule habencia grauem odorem et sup stipitem eius est corona in qua sūt flores albi · et est semē simile semini amsi misi q; est albius ⁊ hz radicem non multum infiram terre que est frigida valde ·et hec radix occidit sua frigiditate· sed si bibatur vinum puru ca· remediatur nocumento eius· Et accipit̄ corona huio plāte cum toto semine anteqū deficcetur et teritur et exprimitur sucus et siccatur in sole ·et admīstratur in collirijs q̄ fiunt ad sedandos dolores oculoz· Et ē optimum in hoc· et qn̄ fit emplastrū cuz eo sedat caliditatem et herisipillam et formicam· Et quādo teritur hec planta cum suo semine aut cum foliis et fit emplastrum cum ea sup testiculos abscindit pollutionem et gomoream· ⁊ si fiat ēplastrum cum ea sup virgam ꝓhibet erectionem Et quādo emplastrantur cuz ea mamille mulieꝝ phibet ab eis lac· Et qn̄ ponitur sup testiculos puerorꝝ non simit eos augeri ·et quādo pōnitur super mamillas puellarꝝ non ꝓmittit eas magnificari Melior autez ex hac planta est illa que nascitur in crete insula et in chios et in atica. Gal·octauo simplicium pharmacorꝝ cap·comū secundū translationem grecam· Comum·i· cicuta qm̄ fume est infrigidatiue virtutis omēs sciunt Plinius comsa ·i· cicuta que ommibus nota est cuins folia vipras et ỹpentes effugant ē frigida frigiditate mortali
Suzumanum ·i· hermodactilꝰ venenosus quod vocat Dyas·colircon
Suraben ·i·testa
Sucrudium ·i·allium agreste

CAP. CCCCCCLX.

Veh ara·grece et latine gallia muscata. SERA·li·agre·cap·suchquādo accipitur ramich et adiūgitur et muscus cum aliis speciebꝰ fit optima gallia·sicut apparet eciam in littera ramich et licz sm̄ alios plures sint modi confectionis gallie ille tn̄ ad vomitus constrictōem qui accidit ꝓpter huiditatem est efficacior·Et idē auct·Aben mesuap·est stiptica nam constringit vomitum qui accidit propter humiditatem· Et idem auctoritate Rasis ·est ca·et sic·in secundo gradu et est composita ex virtutibus cōtrarijs scz stipticitate ⁊ caliditate que acq̄runtur a musco et ispeciebns· Et idem SERA· confert vomitui et nausee que accidunt propter humiditatez et retinet ventrē et confortat stomacū ⁊ epar·Et sūt eius species q̄tuor scz gallia muscata et gallia ventriū ⁊ gallia cozij ⁊ gallia aque. Et operacio gallie muscate est q; accipias de meliori ramich et tere et cribra cum cribro pili mediocri in raritate et spissitudine et confice malaxādo bene et misce cum eo pauo olei de cheiri vel sisammi et oleum de cheiri est melioꝰ·et dimitte sic nocte vna in vase suo et mane accipe de musco meliori et tere et cribra et accipe q̄tū vis ex eo et misce eciā (in ramich trito et postea malaxa manibus bn̄ sicut malaxaretur pasta et informa trociscos ex eo in forma ossiuz dactiloꝝ· aut maiores si vis·et vnge manū tuam semp cum aliq̄ oleo ne adhereat manibus et dimitte sup cribrū de pilo duobus vel tribꝰ diebus donec restrīgatur post hoc pforabis eas cum pforatorio ferreo ⁊ fige in eis filum ex cānapo qđ non sit subtile nec nimis grossuz ⁊ pone intra vnumquēq; trociscum frustrū ligni ne se contāgāt et suspēde eos donec supuenerit eis estas et vtere· Et gallia q̄to magis morabit̄ vt veterascit est magis odorifera et fortioris virtutis et melioris opacionis Et ista est melior aliis speciebꝰ q̄ aliqn̄ oz vti et miscentur ei species cum musco ⁊ secundum eorū admixtionem erit amplior caliditas ꝓpter hec omisi narrare alios modos licet plures inuenianē

et ſecnndum Meſue. et ſecundum Gal. vnde gal lia coꝛioꝝ eſt que fit cum coꝛijs marſupioꝝ in quibus fit muſcus et gallia illa fit quãdo ponũt marſupia illa in aqua cuꝫ qua preparatur ⁊ con ficitur ramich. Et gallia ventrium eſt quãdo inciduntur minutiſſime ventres marſupioꝝ pre dictoꝝm et ponuntur cum ramich

Such aleretbe ·i· gallia magna vel re galis que ponitur in antidotario ·v· Auicene

CAP· CCCCCCCLxi·

Vlac ara. grece. batus latine vero rubus et ſulach eſt quedam egritu do que ponitur in littera cocham SERA. lib. agre. cap. ſulach ſiue ſuleith auc. Gal. i. rubus omnibus eſt notus Folia eius et ſũmitates recẽtes ſunt cõ poſita in ſubſtancia ſua ex ſubſtancia terrea fri gida et aquea tepida et ſapoꝛ eius eſt ſtiptic⁹ et virtus eius infrigidat ⁊ deſiccat et ſecũda con glutinat et decoctio eius tingit capillos. Gal. vi. ſimpliciũ pharmacoꝝ cap. batus ſecũd trãſ latõnem grecam batus vel rubus folia q̃dem et cime necnon flos et fructus ſtiptica partici pant qualitate manifeſte in hac tamen a d inuicez dif ferunt· ſam folia quidem et preſertĩ mollia et noua plurimum participancia aquoſitate modi cum ſũt ſtiptica ſecunduꝫ eam rationem et ſũmi tates vñ maſticata curãt alcola et cetera q̃ i ore vlcera ſanant et alia vulnera ſolidare poteſt eſt enim eoꝝ complexio ex terreſtri et frigida ſub ſtancia et aquoſa tepida. fructus vero quãdo fit matur⁹ particip̃s eſt moderate caliditatis. ſa poris cum fit vt oſtendimus dulcis ãre propter hoc necnon ꝓpter moderataꝫ ſtipticitatem co meſtibilis nõ eſt moleſtus immatur⁹ aũt a frigi da terreſtri ſupatur ſubſtãcia. et ideo ſtipticus eſt et ſiccatiuus fortiter et vteꝝ deſiccatur. et repoſitꝰ deſiccatiuior exiſtens recente· ſed ⁊ flos eiuſdem eſt virtutis cũ fructu ad diñnterias vẽ tris quoq; fluxus necnon ad ſputum ſanguinis ydoneum pharmacum· Radix aũt cuꝫ eo q ſti pticat et nõ pauca ſubtilium parciuꝫ ſubſtancia participat q̃ obrem et lapides qui fi : in rem bus frãgit· Et SERA. aucto. Dyas. virt⁹ ei⁹ eſt que curat alcola ⁊ vlcera oris qñ maſticatur et curat alia vulnera. et decoctio ei⁹ tingit ca pillos. ſꝫ ſapoꝛ eius fructus eſt dulcis. et eſt hui dus et calidus et imaturus eſt frigidus terreus. et ſapoꝛ eius eſt pũticus et deſiccat deſiccatione forti ſꝫ floꝛis eius eſt ſicut virtus fructus et cõ fert vlceribus inteſtioꝝ et fluxui ventris et de bilitati inteſtinoꝝm et am ſꝫ radicis eius ẽ ſub ſtãcia ſubtilis et ſapoꝛ eius eſt ſtipticus et ideo frangit lapidem renũ. et quãdo fit emplaſtrum cum foliis eius curat vlcera hu. capitis Sed ru bus canis qui grece dicit̃ cinoſbatus nocet deco ctio eius fructus cãne pulmonis ⁊ ſtringit fluxũ menſtruoꝝ ⁊ radix ei⁹ ẽ calidioꝛ ipo de qua ſi fi at emplaſtrum extrahit ſpinas et alia infixa coꝛ pori et quãdo fit emplaſtrum cum foliis ſuis re centibus prohibet apoſtemata· Et idez auct. Galiem fructus huius plãte eſt ſtipticus ſtipti citate foꝛti et folia eius hñt ſtipticitatem paucam et oꝛtet q̃ caueatur ab eo q̃ intra fructum eſt ſimile bombicino quia nocet multum canne pul monis hanc ſpeciem inuenies ſi ·l·l· Set· Dyas· capitu· Batus B·atus eſt omnibus notus virt⁹ eſt illi ſtiptica ⁊ ſerãtica. elixatura ei⁹ capillos infricit ventrem abſtinet fluxuꝫ matricis mulieꝝ ſtringit morſibus venenatis occurrit cutas gin giuas a putredine ſeruat tumoꝛes oꝛis cõpeſci. maxime ſi folia eius cum aceto maſticata fuerint ſerpetes mũdãt acoras capitis purgant tumoꝛ res oculoꝝ et cõdilomata ſoluit emoꝛoidib⁹ ſub uenit ſuppoſita ſtomacis impoſita medicat̃ car diacis opitulatur. ſucus huius herbe et aſtarum ſole ſiccatus omnia facere nouit ſucus ei⁹ ſemi maturi oĩbus cauſis oꝛis vtiliter adhibetur. vẽ trem abſtinet comeſtus ſed nõ matur⁹ flos eius cum vino bibitus ciliacis et diſinteri⁹ prodeſt Flos eius albus eſt et camiculati oꝛtu vigens. ip ſe q̃q; potui datus cum vino humoꝛis fluoꝛẽ co hibet illinitus cum melle oculoꝝ lipitudinẽ me detur atq; igñ acto. hui⁹ ergo folia et floꝛes. et moꝛa leuiter ſtringũt. vñ ad vuã ⁊ fauces ꝓ prie videtur facere q̃ uis omne ꝓfluum ydonee ſtringãt folia ei⁹ et cime maſticata alcola et alia vlcera curant in oꝛe et plagas glutinant moꝛa eius matura hñt i ſe mediocriter ca'oꝛez immatu ra vero ſũt frigida et terreſtrẽ retinent in ſe ſub ſtanciam vnde nimis deſiccant· Item puluis ex eo factus ſicut et de floꝛe eius pl⁹ deſiccat re cenciꝛibus. facit nãq; ad diſinterico s et ad om ne reuma ventris. et ad defectõem ſanguinẽ ex puentib⁹ hic puluis datus vtiliſſimũ medicamẽ eſt. Radix autem eius ſtiptica et leptomeris ẽ et iõ nefreticis data lapides rũpit· Spes bati ſũt due vna omnis que dicta eſt q̃ oĩbus nota eſt. Altera que appellat̃ ydea ſiue cinoſbatus que eſt ruboſitatis maioꝛis ſupdicte. Et eſt vir tus oſtrictiue. ei⁹ nãq; mollia germina ſiue tir ſi contuſa et expſſa ſucũ dimittunt qui ſub ſole re lictus coꝛtur vſq; ad groſſiciem mellis et datur ad ea que ſupra ſucus ei⁹ cum vino et melle ſu pposit⁹ ſuperioꝛibus ꝓdeſt. moꝛa cũ vino ſũp ta ſapiencia nutrit vt ab ãtiquiſ dicitur leges eã menſe iunij et iulij cum melle et pane contrita a poſtemata mirifice rũpit lege de iſta ſpecie bat⁹ in littera Set·

Scurria ·i· ablacio vrinatõis
Scura ·i· lacerta
Scuca ·i· ſuchaa
Scupio ferrameo ·i· petra argenti
Scuteram ·i· fumus terre
Scrupulus eſt ·xx· granoꝝ pondus
Sguſera ·i· abrotanum
Spumos ·i· ſtrigulus auis
Spuma nitriquid eſt ·l·l· baurach

Spuriuū vinum ·i·aquatum q̄si sputium
Sputum quid est·l·l·busach
Spuma maris quid est·l·l·zebus albach
Spuma argenti ·i· litargitium
Sq̄nantum quid est·l·l·adeber
Squimum q̄d est lege ·l·quam supra
Squama ferri quid est·l·l·erugo ferri
Squilla quid est·l·l·haurifel
Squigibilis ·i·vinum squilliticū hoc vocabulum ponitur in littera cuſa et in littera haid
Stupion ·i·passer auis
Scupio ·i·stagnum
Stupor est q̄n homo dormit stupidus ita q̄ cuz magna difficultate excitatur

CAP. CCCCCCLxij·

Turagen vel surumen ara·grece· achimerō colitico·la·vero hermodactil9 SERA.li·agre. cap· stura gen auct. Dyas.·stur agen siue sura gen ·i·hermodactilus est herba que floreſcit in me autūm et est eius flos alb9 sitis ī figura sua flori croci deinde emittit folia similia foljs bulbi in quibus est humiditas adherens manui·et habz stipitem in longitudine vnus palmi porrectum cuius color est albus declinās ad nigredinem·et habet radicem cuius color est niger ad rubedinem declinans ·sz q̄n aufertur corter appꝛret radix interius alba mollis dulcis sapoꝛis et plena humiditate que grece vocatur colliricon vt apparet in propa littera· Est autem radix ipa rotonda similis cepe bulbi et radix ipa habet in medio sui scissuraz ex qua egreditur stipes sup quem est flos ·multum nascitur in loco qui dicitur charm·et in terris que dicuntur gua gua et hec radix et alia si cmoedit occidit strangulando sicut fūgi. Est eiz comedētib9 remediū lac bouinū Dyas·ca. de achimerō dicit q̄ est lilium siluestre q̄ ēiterficiēs. Et idez SERA· auc. Gal·est alia que est alba intus et extra et ista ē melioꝛ et habz virtutem laxatiuam ·et similiter aqua in qua bullierit· vez malus est stomaco et confert doloribus iūcturaz et podagre Exhibēdus ē habentibus iucturas molles q̄ mmis humidas Idē auct·mesarugie alb9 est bon9 sz rubeus occidit nō qz mmis frigid9 ita q̄ narcoticzet qz si hoc esset non esset laxatiu9. Aben mesuay·rube9 occidit sz albus deficcat vlcera antiq̄ et confert nariolis habix et melioꝛ ex eo est qui est exterius et interi9 albus et q̄n frangitur est fractio ci9 facilis et non dura ·niger vero et rubeus sūt ambo interficientes· IO.MES· hermodactil9 est radix herbe montane et eius alius longus sicut digitus ·ali9 rotondus sz melioꝛ est rotūd9 et eius alius albus ·alius rubeus alius niger sed melioꝛ ex hjs est qui est albus vere albedinis mt9 et extra et q̄ est grossus et duriciei mediocris aliter aūt facti mali sūt· Paulus cap·de hermodactilis ·Hermodactili calidi sūt et sic· in pncipio secundi grad9 herba est q̄ circa radices eius tuborositates inuenīūt que colligi debent et vsui reꝑnari ·in estetate colligūtur et reseruātur p annum vnum duari possunt ·sunt autem eligēdi qui sūnt albi et solidi hz autem virtutez dissolutiuam consūptiuam attractiuaz purgant aūt pncipaliter flegma contra artetica et podagra ciragram et pliacam passionez et morbos ex flā teno existēte fe·valz bn̄dicā acuta ex hermo·gealogodion teodoricon anacardina contra sciaticam podagram et cyragraz sucus femculi cū mel le decoquatur et cum tali melle dētur ·ʒ·ij·hermodactilozum et ·ʒ·i·semimis femculi et fiat electuarium q̄ morebene dicte potest sumi· Et nota q̄ in dosi debent poni ·ʒ·ij·vel ·iij· hermodactili· Contra pliacam passionē fiat decoctio mellis addita aq̄ ne exuratur et ne mel exeat et ex illo mel le additis ·ʒ·ij· hermodactili et cinamomi detur puluis hermodactili superfluam carnem corrodit puluis eius conficiatur cum sapone gallico q̄ licium intinctum fistulis imponatur eciam puluis eius cretico conficiatur cum aliqua medicina cerebrum confortāte et stuellum de bombace intinctum naribus imittitur cerebrum cōfortat et polipum corrodit· IO·MES· solucione educit flegma grossum et a iuncturis ꝓprie et est medicina magna artetice·et podagre sumptus· et cataplasmatus et ꝓprie cum farina ordei et vitellis ouoz aut mica panis pinguis et vitellis oui et vsus eius impingat corpus et augmentū efficit in spmate et est medicina bona vulueri9 abstringit enim sordes eoz et consumit carnes putridas in eis .Dosis eius est ab aureo·i· vsq̄ ad ·ij· conseruatur autem p annos tres·

Scrutium ·i·condes
Srution idem q8 supra
Struma ·i· emorroida inflata vel ceca que nichil sanguinis emittit·

SEQVITVR DE .T.

Abarzet.i·album q8 fit in illa regione sic nominata
Talles ·i· galla
Taberzet ·i· smiraldus
Tarobolus ·i·artemisia
Talck ·i·stella terre et sunt scalole lucide terre coloris nitri inuenīūtur in insula cipri et vocatur lutum samium
Tallus idem q8 supra
Tagantes ·i·arthemisia
Talasō ·i·herba faseoli
Tacola quid est ·l·i·laier almanam
Taos ·i· pauones
Tarasis ·i·conturbacio de fumo

Talmon .i. oculus inde buatlmō et obtalmia
Tarugilos .i. plantago
Taurion .i. celidonia
Tanagim .i. turimallus
Tachir .i. papauer
Tacucellum .i. vmbelicus veneris
Taseron .i. quatuor res
Tabbamis .i. graffones
Tartarum quid est .l.i. harm
Tabeleb .i. lenticula aque
Tachemera puto q̄ est quidaz musculus corpe
Taum .i. extitura q̄ fit in carnibus laxis et subasellis et post aures et inguinibus q est ex greco corrupto
Taram .i. auis in palato habens dentes
Taguid idem quod supra
Tarachisa .i. piscib⁹ salitis vel ouis piscium siccis
Tanagat .i. esula
Tarsalti .i. pūcta que post obtalmiam in oculo remanent
Tasfert idem q̄ supra.
Taras .i. suzditas
Tabos .i. maras'mus et est tercia species ectice que est ectica senectutis vel tabes .i. corruptō vel putrefactio vt inuenies m littera cedrus
Tamariscus quid est .l.l. cusa
Tasa idem q̄ supra
Talon interp̄tatur ramus inde diatalō .i. de ramis et talea vt in paladio
Tanebila nascas .i. scoria eris
Tarichiti .i. ypoquistidos
Tarachit idem q̄ supra
Tarozaro lentiscus idem quod supra
Tagedis sūt species que cibis pro condimento admiscentur
Tanam .i. bonum malannum
Talus .i. cauilla
Tagomus .i. pediculus vulturis .l.l. pediculus

CAp. CCCCCCCLxiij.

Apsia vel tasia grece ra. iātim. latine vero ferula silue cis vel tapsia. SERA. libro agre. cap. tapsia auct. Dyas. tapsia est tantm siue iātum et est plāta habens stipitem similem Ferule et habet folia similia foliis marathri. Et ramos subtiles in quoz sūmitatj b⁹ sunt corone similes corone aneti. et habet florem album ad citrmitatem declinātem. et semen latuz simile semini plāte que dicitur karicas nisi q̄ est min⁹ eo. et habet radicem albā grossam multoz corticū acuti saporis ex qua herba colligiē lactim⁹ m hūc modum foditur terra circa ipsam q absconditur cortex eius. et cooperitur fouea vt mane lactim⁹ mundus mueniatur. Nam sequēti die hūiditas illa coadūata iuxta radicem colligiē q reponitur virtus eius est ca. caliditate Forti cū humiditate Tapsia secundum Dyas. cap. de tapsia secundum trāslationem grecam dicta est eo q̄ primo in tapso in sula inuenta est. frutex est similis ferule Folia similia marathro habens et hastas tenues in q̄bus singula capitella sūt sicut anetum. Flos est illi mellinus et semen latum simile ferule. sed min⁹ radix ē illi alba et grossa et corticū grossuz habens et viscida in odore q̄ exsucat̄ sic. fossam mā terra libera Fac radicem in vno loco cauans que cauata ferro tangatur et sectōnes ille cuz humorem miserit lacrima incauatur illa colligat̄ quā in illa die colliges Radix eciam cum corio suo in pila contunditur et in vase Fictili siccatur. et sucus qui exp̄mitur in sole ponitur. multi vero et radices et folia exsucāt. sed talis sucus mutilis est. eo vero tpe quo colliges sucum noli contra ventum stare. qm̄ tumefaceret faciem et manus. q̄ si cauere volueris cerotis stipticis faciē q manum añ munge virtus est ei catartica et ca. Corium ipsius radicis et sucus et lacrimus in mulsa accepta superi⁹ et inferius humorem purgat. Radicis vero q̄tuor oboli accipiunt̄ et cuz amisi z. iij. dantur. suci vero eius duo oboli accipiunt̄ ex lacrimo vnus obol⁹ accipitur. Nam pl⁹ acceptus infert necem. purgatō hec dolorem lateris mitigat. asmaticis medetur. Auxiliatur eciaz his q̄ putridum sputum habent. Est autē danda potio escis amixta. aut cocturis. est autem metasin cretica. Radix eius et lacrim⁹ tātam habent caliditaem vt nullam habeant compatōem vnde capiti supunctus sucus ei⁹ allopicias emendat. liuores detergit. sucus ei⁹ addito libano tirdo et cera equali pondere omnia facere potest in q̄libet loco positus amplius q̄ duabus horis esse nō debet sed ante et p⁹ loca ca. aqua fouēda sūt lentigines mūdat lepras limpidat pustulas purgat maxime sulfure mixto veteres dolores lateris aut pulmonis curat. arteticis et podagricis maximum fert auxilium. Et trahit de p̄fundo humores violenter et sic diaforesim facit. GAL. vi. simplicium pharmacoz. cap. de Tapsia. Sm transiacionem grecā tapsia siue ferula siluestris acris est virtutis et vehemēter calefactiue cum humiditate atrahit ergo funditus violenter ipsa eciā attracta comsumit. operatur autem hec multo tpe eo q̄ habūdanter plena est superflua hui ditate p̄pter quam et cito corrūpit̄. Ysaac in viatico cap. de morfea vnguentuz morfee omnis coloris. recipe tapsie condisi finapis seminis migelle radicis piretri rubee ana. z. i. costi colloquintide ellebori nigri radicis capparoz. rute aluminis stafisagrie nitri ana. ℥ seuforbij scamonee salis armoniaci sādaracē añ. grana. xiij. horum puluerem tempera cum aceto et mūgatur.
Tabastren nomen est regionis
Talim .i. struzzo masculus
Taburos .i. lipparia
Talassir .i. nux muscata vel arbor macis
Talassafir idem quod supra

Talisafar idem quod supra
Talistear idem quod supra
Talasmomel .i.mel cum aqua
Taurocollen quid est.l.l.glucten
Tantes .i.artbemisia
Tabarzet quid est .l.lapis smaraldus
Tal assa .i. guadus et est herba cum qua tingitur blauetum
Tacedēste .i.piretrum
Tarfa .i.tamariscus
Tamarix.i.bruca erecta et est tamariscus
Tatimeo .i.ebulus
Tacula quid est.l.l.laier almanam
Taio .i.asinus
Talmos .i.oculus
Tascatas lamaidem.i.testa subtilis qua aurifices vtuntur in purgando aurum
Tabet .i.costus
Tara .i.grana viridia hñs et dura
Tafeada et est dupler vna q̄ est alba et alia viridis alba est que fit ex sola aq̄ a carne viridis q̄ ex aqua fit et carne et alijs
Tapsilis cibus est qui fit ex lentibus
Tagip .i.auis que habet in palato dentis et q̄dam dicūt q; est vultur
Taguro idem qđ supra
Tanagar. .lactarolus et est scrofularia
Taragi est auis minuta
Tarad .i.radix rubee
Tabeim .i.ebulus
Tauis .i.terra barbarox habens siccitatem
Tarapacon est cicorea vel endiuia
Tarapa idem qđ supra
Tamariscus masculus idem est quod cipssus
Tactax .i.capistrum auri
Tarapaten .i.endiuia
Tagander .i.pirettum
Tabasir .i.spodium
Tamar fūt omnes dactili imaturi vel palma dactili
Taur .i.taurus
Tarcon .i.saturegia
Tarcen idem qđ supra
Talea .i.caput palme
Tarachisa.i.pisces saliti vel oua piscium salita
Tanasgi .i.pondus vnius tercie
Tanageta .i.tanaceti
Taibe est quoddaz medicamē indū satis stipticū
Tarlfilon .i.filius añ patrem
Talipeos.i.semen quoddā acre virtutis quod intrinsecus apa in potione datum rumpit quo caremus
Tarmezit .i.tamariscus
Tamub .i.xilocaiacta
Tassus barbassus quid est lege flomos
Tabescen locus quidam est
Tanaceti.i.tanasia.l.artemisia
Tanasia idem quod supra Et ambe fūt secunda species artbemisie
Tabes .i.marasmus et est ectica confirmata
Tagantes .i.artbemisia
Taliunac .i.amidum
Talabeb .i.gabalep
Taremus ponderat grana.xx.
Tarchemeter .i.quidam musculus coxe
Tatalme .i.femiculus
Tafaris .i.pediculus vulturis
Takui .i.romanus
Tanum.i.puluis corticis quercus

CAP. CCCCCCCLxiiij.

Apsus ỹm Dyas.cap.de tapso arbor est similis palme folijs et altitudine.nascitur in ytalia et in campania et in hyspania. In ytalia vero eius semine galline impinguātur.vnde si homo gustauerit solucionem ventris patitur.tapsus vero qui nascitur in calabria tām vim habet vt q̄squis sub ea dormierit aut sederit statiz periculum substineat vite. ssā ibi se necāt trāseuntes viam
Talippeos q̄ddam semen est ỹm Dyas.cap. talippeos nobis ignotum qr eo caremus
Tarax .i.surditas.Est autez guacte cum pars intrinseca samach creata fit in q̄ nō cōsistit cōcauitas intrinseca que est sicut vuea comphēdēs aerē q̄ est qui audit voces sub vnduositate tarax vero guacte fūt vt non p eas nocumentum seq̄tur p̄uatōnis sensus.a guacte est sicut destructō cōmunicans soliditati.et non sic illic concauitas sed neruis nō aufert virtutem sensus. tarax est sicut diminutō absq; destructōne aut cōmunicāt ỹm conuersionem in significatione dubella a est apostema
Tarfati .i.macula rubea
Tachie .i.ebulus
Tauguelbel.i.omnes species que in cibarijs ponuntur vt piper cinamomum et cetera
Tagadeum .i.piretrum
Tabasir .i.spodium

CAP. CCCCCCLxv.

Armus arabice vel tarmos latine lupinus. SERA libro agre.cap. Tarmus auct.Dyas. Tarmus.i.lupinus sunt ex lupinis q̄daz qui dicūtur regales.Et fūt siluestres quox folia fūt albidiora domesticis et q̄dam sunt domestici.et domestici comedūtur post eox elixationem et infunduntur in aq̄ pluribus diebus donec recedat amaritudo.Et generant humores grossos.GALIE.vi.simplicium pharmacox cap.de lupino ỹm trāslationem grecam. Tarmus.i.lupinꝰ comeditur quidam decoctus et multis diebus ponens amaritudinem in aqua fitq; cibꝰ grossorum humox vt pharmacū vero hic talis exemplasticis est qui non habet amaritudinem.et est absterssiuus.a diaforeticus.necat etiam lūbricos

fupplasmatus vel si quis ipsum bibat cum melle vel bibat cum oxizaccara siue eciam ipsius decoctio nata est lumbricos educere ymmo et fupfusa deforis conuemt morfeis et scabiei ⁊ cancrems et maligms vlceribus · hoc quidam abstergendo illa vero consumendo sine mordicatione deficcando expurgat et aperit opilationes epatis et splems si bibatur cum ruta et pipe· attrahit tam menstrua ꝙ embriones cuz mirra ⁊ melle appositus· Est autem et ipius farina imordaciter diaforetica non enim liuida solum sed scrofulas et fimata dura sanat tunc enim oportet eos i aceto coquere vel oximelle vel oxizaccara iuxta complexiones videlicz pacienciu necnon passiomis differenciam cogitates illud quod oportet non est autem pntis negocij distinguere talia · diafo:at enim et liuida et ceteza omnia que pri9 dicta sunt decoctō ipsa eciam farina nata est facere· Tarmus agzios vel lupmus filuestris amarior et validior m ommbus domestico est ei fimilis existens secundum genus Et idem secundum translatōnem ara· virtus eius pma est que deficat sine mordicatione ·et secunda abstringit et resoluit ⁊ madefficat ⁊ apit ⁊· ij· occidit lūbzicos qn fit ex eis ēplastrū exterius et quādo comedūtur melle aut bibuntur cuz vino admixta aqua ⁊ farina lupmoz resoluunt sine mozdicatōne ⁊ curant liuozes et apostemata ⁊ scrofulas quādo coquūtur cuz aceto et melle et quādo fit emplastrū cum eis sciatice confert ·et confert empetigini et vlceribus capitis et scabiei· et botboz et vlceribus fraudulentis Et quādo bibitur cum ruta et pipe aperit opilaciones epatis et splems expuōcat menstrua et nascale ex eis cū melle et mirra expellit fetum et farina eoz facit hoc lupmus filuestris vel regalis valet ad ea que dicta sunt

CAp. CCCCCCCLxvi·

Aum ara· grece scordum siue scordeon latme alliū SERA· libro aggze· cap· tau m auctozitate· Dyas· ē ex eo domesticum et agzeste· et est quoddaz ex eo quod reperitur m babilonia quod non est diuisum m dentibus· et v[illegible]ē pozmum idem auctozitate GAL· ⁊ virtus domestici est ca· et fic· m tercio gradu ·sed agzestis sapoz est cōpositus ſam m eo est amaritudo et acuitas et stipticitas et punctio· Acuitas eius fimilis est acuitati allij domestici· et istud est scordeon et ē forcius domestico ·Est aliud qđ vocant pozmuz ⁊ virtus eius est ficut allij et pozzi· et est habens folia fimilia folijs pozri mfi qz sunt strictōza· et habet stipitem longitudme vm9 brachij et pl9 fup quem est flos albus et virtus eius est ficut allij domestici mfi quia est plus calefactiuum· ⁊ idem auctozitate ·ysaac benaran Alliuz pozmū est plāta ficut p lāta pozri vltramarini· et m sapore fuo est fimile allio et porro et propter hoc virtus eius est compofita ex virtute amboruz et facit ea que faciunt porrum et allium inſi quia opacio eius est debilioz operatōne ipsorum et coquitur et fit dulcius ⁊ comeditur deīde ficut porrum domesticum hanc speciem allij inuemes eciā fi· l· l· curath ⁊ idē auc· Rufi alliū domesticū cale facit et incidit humores grossos ⁊ viscosos nocz visui quia adurit tunicas oculoz et eoz humiditates ·et conturbat visum et est nocumentum auribus et capiti et pulmom ⁊ renibus ⁊ fi est m aliquo loco in corpe dolor exitat ipsum ⁊ mouet et generat ventofitates et vomitū recens est melius ad ꝓuocandum vrinā et mollit ventrem et expellit lumbricos coste alij quādo comeduntur crude expellunt lumbricos ⁊ conferūt strāgurie et difficultati vrine· Rabimoy· capi· de allio· cap· scordeon et allium agzeste est ca· et fic· ꝓuemens vsqz ad quartuz· Est autem aperitiuum et absterfiuum consolidat vlcera fraudulenta et ē bonum attrtiom lacertozum

CAp. CCCCCCCLxvij

Amarandi arabice et la· et grece· oxifemcia SERA· li· aggre· ca· de tamarīdo nascitur multum exeis in cesarea et m terzis hamen· et folia eius sunt ficut folia salicis defertur ex terris idie et est fructus colozis rubei et habz medullā plurimam plusquā rilocaracta crocei colozis ad migredinem tendēs ·⁊ habet melleitatem· et est illud qđ ex fructu admimstratur postꝙ egrediūtur grana eius et meliozes tamarindi sunt noui recentes non aridi saporis accerzimi· et virtꝰ eorum est fri· et fic· m tercio gradu· Virtus eius est que laxat colerem et repmit acuitatem eiꝰ et abscindit vomitum· et aufert pzuritū· et dofis aque eoz postꝙ decoquūtur est lib· ℈ et aufert fitim· Et idez auctozitate Mesaa· est fri· m tercio mollit ventrem et est ficut pzuna· mfi quia est fubtilioz et mmozis humiditatis Paulus capitu· de tamarindo est fri· et fic· m fecūdo gra· AVIC· de viribus cozdis dicit ꝙ confortat coz

CAp. CCCCCCCLxviij

Aratm arabice latme iſculi vel lumbrici terre SERA· libro aggze· capitulo taratm auctozitate Galiem fiunt vermes qui quando foditur terra vel aratur inueniuntur· et quando ipfi teruntur ac ponuntur fuper neruos mcifos confezunt iuuamento magno fubito et mamfesto· Et quando datur m potu cum rob· est medicina que ꝓuocat vrinam Et idem auctozitate Dyas· quādo contritione fozti conterzuntur et ponuntur fuper neruos mcifos conglutinant eos et non oz ꝙ vulnus diſſoluatur mfi poſt tres dies· et quan

do coquuntur in oleo ꝙ distillatur de eo super autem dolentem sedat dolorem eius quando terunstur contritione forti et bibitur ex eis cum rob ꝓ uocant vrinam et frangunt lapidem et curant hyctericiam

CAP. CCCCCCLxix.

Auf arabice latine lana ·SERA· libro aggregacionum capi·Tauf· auctoritate Galieni Tauf·i·lana lana sucida confert attritioni et conquassacioni membrorum et neruorꝝ et quādo fricatur corpus cum ea sordes que est in ea conuenit ad penetrandū ſz lana lota est cōferēs i hoc ꝙ est ipsa materia recipiendi omnem rem humidam et omnem liquorem q̄do in eo infunditur· et quando aduritur fit virtus eius ca·cuz subtilitate quousqz ipsa aufert carnem superfluam ab vlceribus et ponitur similiter in emplastris diuiccatiuis et modus adustionis est ꝙ ponatur in vase nouo et cooperiatur cooperculo perforato multis foraminibus et sic aduratur Idem auct· Dyas. Quando infunditur in aceto et oleo rosato confert sode et dolori stomaci et aliorꝝ membrorum sed adusta habet virtutem calefactiuam et adustiuam et stipticam et cauterizatiuam et aufert carnem superfluam ab vlceribus et icarnat et consolidat ea

Talassis ·i·aqua marina
Thalapeos ·i·vicitoxicum
Thalatos ·i·poligonos
Thamisana quid est ·l·l·later almanam
Thameb·i·vua·l·l·vitis
Thamissana est quedam species rosmarini
Thaer ·i·yndicus

CAP. CCCCCCLxx.

Haro est quedaz herba que in terra ierosolimitana plantatur in ortis et tunc eius acuitas ac superflua caliditas auferuntur·Vnde ad comedenduz bene sapida redditur cuiꝰ grana carpobalsamo sūt similia cum quibus balsamum q̄ñ qz falsificatur· Est enim lignum balsami eius ligno simile atqz oleum oleo hec latine ignoratur

Tapsia ·i·tasia

Talpi herba est que folia hz in magnitudie digiti tirsū habet subalbidum latum tenuem et lōgum similem cartamo et cetera qua caremus

Thalasmo est quedam confectio

CAP. CCCCCCLxxi·

Halaspium vel thalapis vel scandilatium grece et latine leuisticuz siluestre vel nasturciū siluestre vel pes galline DIAS·cap·thalaspium secundum translationem grecam ·nascitur i tumulis et in vijs et sup tegulas ·herba est minuta folia habēs et angusta et duobꝰ digitis lōga et in summo diuisa et pinguia virgam in medio ꝓferens duorum palmorꝝ cuz paucis ramulis in quibus fert semen latum simile cartamo et obrotondum et veluti conquassatum·vnde ꝙ nomen sumpsit ·Florem habet subalbidum ·virtus est ei termātica et potissime semini eiꝰ·potui datuz in acceptabili q̄titate per superiora atqz inferiora purgationem facit vehementer·sciaticis per cristere adhibitum medetur bibituz mēstruis iperat ·aborsū facit GAL·vi·simpliciū pharmatorꝝ capitulo Talapis secūdū translacionem grecam Est autē leuisticum siluestre vel scandilatium vel talapis cuius semen acris virtutis est qz apostemata rumpit ꝓpinatuz potui mēstrua mouet ·embriones rumpit et ꝓ anum impositum sciaticis conuenit Est aūt et alterum purgatiuuz super et subtus colicorum bibituz in oxifaui multitudine hoc iuenies similiter in littera leuisticū

Thalassō melli·i·aqua marina et mel
Thaos ·i·pauo
Thalasteos ·i·gladiolus
Thaguebil·i·species que cibis miscentur ꝓ sapore vt piper
Thaus ·i·pultes
Tharona ·i·granum lentisci
Tharcon idem quod supra
Thaurubil ·i·species que cibis admiscentur pro sapore et condimento vt piper et similia

CAP. CCCCCCLxxij·

Hal vel halcal arabi· grece oxi vel oxos latine acetū GAL·octauo simplicium pharmacorꝝ cap·oxos ꝗm translationem grecam oxos·i·acetum in primo libro monstratum est mixte substācie existere ſz calide et fri·ambabus subtilibus partibus supat vero caliditatem frigiditas siccatiuum vero sufficienter est hoc pharmacuz vt sit tercij gradus iam completi quando est forte· SERA·libro aggre· cap·thal·auct·Gal·substancia eius est subtilis composita ex cali·et frimisi qz frigiditas est ampliot in eo q̄ caliditas et deliccat in tercio gradu ꝓpe finē quādo fuerit antiquum et fit nociuū neruis·idz auct·Dyas· acetum infrigidat et stipticat·et est bonum stomaco et ꝓuocat apetitū et abscindit sanguinem a q̄cunqz membro fluat si bibatur ·aut fiat sessio in eo et coq̄tur cum cibis et conuenit curribus superfluitatum ad ventrē·et quādo infūdi ē in eo lana non lota aut ꝑongia curat apāta in p̄ncipio ipsorꝝ et restringit matricē egressaz aut anum exeuntē ꝙ strīgit gingiuam sanguinolentē·et cōfert vlceribꝰ fraudulētis ꝙ heri fipille ꝙ formice et scabiei vlcerose et ipetigini et emoroidibus et panaricio·et abluūtur cū eo vlcera fraudulēta et quādo miscetur cuz pauco furfuris et ponitur tepidū sup podagram conuenit ·et quando coq̄ē

cum melle et limitur cum eo liuor qui fit sub oculo aufert eum. Et quādo infundit̄ spongia in aceto que prius fuit infusa in oleo ro. et apponit̄ frōti conuenit sole ex calore solis et fumus eius conuenit grauitati auditꝰ et tinnitui aurium Et quādo distillat̄ in aurem occidit vermes qui sūt in ea ⁊ qñ bibitur ca. confert accipientibꝰ medicinas venenosas. et qñ bibitur cum sale obuiat nocumēto torici ⁊ q̄do bibitur eradicat sanguis fugas que adheserit gutturi et cōuenit tussi antiq et qñ bibitur ca. cōuenit asmati. ⁊ quādo fit gargarismus cum eo abscidit cursus humorum venencium ad guttur et conuenit squimācie et casui. Vuule et collucio oris cum eo ca. conuenit dolori dentium Paulus cap. de aceto fricatio eiꝰ cum sale circa volas manuū et pedum valz cōtra frenesim et litargiam

CAp. CCCCCCLxxiij.

Thaleb ara. latine vulpis. SERAli. aggre. cap. Thaleb auct. Gali. oleum in quo decoquit̄ vulpes cōuenit multū iunctur⁊ doloribus et multi medicor⁊ ponunt eam viuētez in vase cū oleo ad coquēdum. et quidā ponunt eam mortuam. ſſam qñ dolor est ꝓpter humorem grossum viscosum et adherentē et existētem in profundo membri non potest eum trahere medicina totum ꝓpter sui multitudinē. aut ꝓpter grossiciē substancie sue et viscositatē. aut ꝓpter frigiditatez ipsius mīmiam aut propter ventositatem inflatiuam que generatur ab eis in veritate dico ꝙ illi qui operabantur cum vulpibus ad hoc ipſ̄ faciebant cum eis balnea in quibus egrum ponebant ⁊ iacebat ibi adeo ꝙ oleuz cocho periebat corpus egri totum ⁊ iubebant infirmo ꝙ staz ibi multum ⁊ faceret moram longam ibi contingebat ergo ex hoc ꝙ oleum illud resoluebat id qđ erat in iunctur̄is ex apāte humor⁊ in loco et non faciebant hoc soluz ymmo euacuabant ab eo quod erat in corpe toto ex superfluis humoribꝰ q̄uis in corpe hñtis dolorem iunctur⁊ esset repletio magna. ſſō ergo est mirum si hoc medicamen conuenit eim hunc modum. am humores non descēdunt ad iuuctur̄as eorum ymmo euacuātur ꝑ resolutionem ex loco vbi sūt. et illi qui sūt in iūctur̄is resoluunt̄ ecia Paulus pulmo vulpis deficcatus et potatꝰ pondus. z. i. multū conuenit asmatiſz Auic. dicit qđ hoc medicamē valz corpore purgato

CAp. CCCCCCLxxiiij

Raguli duntes ara. gre. safurio la. cauda tremla Plinius de safurio ē auis que est de genere paruar⁊ est minor oibus auibus excepta aue resiacor color eius itra viridem et citrinū et cinericium et sup alas eiꝰ sunt pēne auree et sup cauda eius sūt pūcta alba et plurimū apparet in hieme apud piscias et parietes ⁊ ipiꝰ volatus nō ē fixus ymmo volat par⁊ et cadit ⁊ garit semp et mouet caudā ⁊ hec est auis spme expellit lapidē de rembus et vesica cum potēcia

Tragabulidos	idem quod supra
Trachimata	.i. aspitas oculorum
Trachiotis	.i. balsamita
Tragos	.i. yrcus
Tragus	.i. spelt
Tracus	idem qđ supra
Trages .i. spongia et est tercia species eius	
Tragomatum	idem quod supra
Trauenatica .i. sanguinē ex vulnere strīgēcia	
Trachit	.i. ypoquistidos
Traxia	.i. scariola
Trachia	.i. aspera
Traganeon nascit̄ in cretа in insula maritimis iuxta fl̄s et semē et folia ⁊ ramis fucꝰ eiꝰ lacteꝰ	
Traguiz	idem qđ supra
Tragiz tracholoritan quid est .i. l. sandaric	
Traumaticum medicamē. i. sanans vulnera	
Dyas. cap. de felle	
Traben	.i. vua
Tracion .i. Frutex qui vocatur tramenticus	
Trafia	.i. grana solis
Tragagantuz vocatur radix arboris dragagāti .l. l. acantos	
Tragemata sunt Fructꝰ dulces hñtes duros nucleos vt nuces vel duras testas vt amigdale vel quidqđ post cenā comeditur gracia delectationis	
que est ad bibere vt Gali. de edulijs cap. de semine canabiet arabice vocatur cauganac	
Trageantes sunt illi qui vtuntur tragematibus	
Trachea artaria	.i. principalis arteria

CAp. CCCCCCLxxv

Ragos ym Dyas. cap. tragos aut scorpion nascit̄ locis maritimis fructex est sup terraz lōgitudinē vnius palmi hñs aut amplius. hasta est illi sine Folijs in qua in sūmo hz velut acinas minutas sicut triticum acutū multuz in gustu stipticas semen eiꝰ cum vino bibituz fluxuz matricis et ventris abstinet qđ semen plurimum colligūt de terra et faciunt trociscos

Tragere	idem qđ supra
Trahit	semen endiuie
Tetanum	.i. galbanum
Tetomiueos	.i. pentafilon
Testiculus canis quid est. l. l. chasalkel	

CAp. CCCCCCLxxvi

Esticulus sacerdotis vel zemach herba sup terraz expāsa cuiꝰ folia sunt pinguia et rotonda. Flos eius croceus radix eiꝰ est testiculis puis plena

et albus qui comesti valent contra vicium emo=
roidarum
Testiculus vulpis quid est·l·l·quod supra
Testiculus leporis quid est·l·l·qđ supra

CAp. CCCCCCLXXvij·

Esticulus omnis cuiuscunq; animalis sit non habet bonitatem nutrimenti manifestam nisi testicul9 gallorum impinguatorum ·Ipse nāq; est boni nutrimenti plurimum Et omnis species testiculi proprie qui sunt difficilis digestionis quādo digeruntur nutriunt plurimum ·Et plurimum ipsoz est difficilis digestionis et plurimi nutrimenti et ppie qui sunt de animalibus magnis grosse carnis
AVIC·libro secundo capitulo de Testiculis
Teutrion ·i·erittodanum
Terica ·i·tribuli
Termuagria ·i·lupinus
Terbentina quid est·l·l·botin
Tergio ·i·filex
Teriopomon ·i·bectonica
Teorica ·i·vrtica
Teutrion ·i·polium montanum
Terebintus quid est·l·l·botin
Tectus ·i·cicercula
Terra figuli ·i·argilla vel creta
Terra sigillata quid est·l·l·theamaten
Tenapium ·i·sinapis alba
Tetis ·i·carogingiuaz
Tetamonon ·i·ros
Tefra ·i·cinis
Terra alchichi·i·creta que inuenīt sub terra
Terra lune ·i·lutum lune
Testaticula ·i·politricum
Tephisie·i·gummi cute agrestis
Terazit ·i·ypoquistidos
Tenitrus ·i·minutum
Theitrius idem quod supra
Terra stelle ·i·talk
Testulus ·i.serpens
Teucis ·i·gummi pini
Tetonueos ·i·pentafilon
Termosormos ·i·lupinus agrestis
Terra midi yrūdinis quid est·l·l·gi·
Telas ·i·vulnus
Tedanus ·i.flos calcis
Terra astra ·i.rubea et est bolum armenum
Termenabit est potus qui fit ex dactillis a ficubus siccis ad spissitudinem redactus sicut mel calore solis et hoc fit in locis calidis · Nam Terme ·i· locus calidus Nabit vero dicitur potus p̄ dictus qui fit in locis calidis et illud est qđ appellat māna cōfecta ·Theobolus·i· muscus qui nascitur in lapidibus qui morant̄ in locis huidis
Tesabuc ·i·cum vnus pes offendit alium
Tetanon idem qđ supra

Tenup·i·arbor canfi·l·l·canfi
Temp idem qđ supra
Tembul idez qđ supra
Tetamatin ·i·manna
Teiugi ·i·auis minuta
Terpigo piscis debz dici torpigo a qđ ē·l·l.sed
Tela aranea quid est.l·l·hamidebut
Teractbit ·i·ypoquistidos
Telul ·i·fistula
Terabic ·i·herba iudaica
Teriatis ·i·Filex
Terra rubea ·i·fung9 vesenicus·l·l·
hameth
Telsendis ·i.piretrum
Tebemualse ·i·squmantum
Termantica ·i·calefaciendo dissolutoria
Tebenmata ·i·squmantum
Telea ·i·satureia
Terid·i·mice panis sup quas fundit ius alqs
Terme ·i·omnes species calide vel terme ·i·locus calidus inde termantica·i·calida
Tebal est genus fistule
Terifie ·i·rute agrestis
Tefisie idem quod supra
Teratich·i· Fungus qui nascitur in pede rose caine vel barbe hircine cuius succus expressus et siccatus vocatur ypoquistidos ·l·l·barba hircina
Terbentina est gummi arboris que vocatur terebintus et ipa vocatur ab Auicena gluten albotin sed aliq̄ legunt albotin sz falso et est zapinus ·l·l·botin
Terebabin ·i·manna confecta
Terachtbit ·i·ypoquistidos
Terigia oculi ·i·vngula oculi
Terugia idem qđ supra
Tegula quid est.l·l·casef
Tergia grece latine frigolico
Tetanus·i·spasmus tenens totum
Tenstulus ·i·serpens
Telub ·i·tinea
Terra armeni ·i·lutum armenum
Terra rubea idē qđ supra
Testudo est quoddam animal paruum cū testa dura satis orribile ad vidēdum quod omni9 est notum cuius virtutes iuenies in littera latamie
Tepor ·i·torpor
Terra munda ·i·cretica et stiptica satis
Terra figuli idem quod supra
Terentellum ·i.trapanum
Tenapium ·i·sinapis alba
Teridone ·i·p forationes ac si fierēt cū terebello
Tessara iterp̄tatur quatuor inde tiriaca diatessē
ron quia fit de quatuor speciebus
Tetras interpretatur quatuor inde tetraceus·i·
F e·quartana ·et tetrafarmacum a similia
Terapentica ·i·curatiua
Tetregensis ·i.enula
Temalcumoleo ·i·chimolea
Teneasemon ·i·argilla
Teretate ·i·pix liquida

Terficie .i. gummi rute filuestris
Teil est quoddam genus piscis
Tefific .i. tamariscus
Teangi .i. auis
Tefigie .i. gummi rute agrestis
Teutria .i. camedreos
Tenta .i. stuellum
Telea .i. vlm⁹. sed falso ymmo est arbor que vocatur tela
Termmum .i. vrtica
Tetrafarmacum quid est .l. i. tetras
Tetraceos quid est lege qđ supra

CAP. CCCCCCLXXVIIJ.

Eremiabin quidam dicũt q̄ est mãna. sed falso ymmo est vt mel albus habens saporem manne. SERA. libro aggre. ca. Teremiabin. Tereniabin .i. mel ro. vnde est res cadens de celo q̄ assimilat̃ melli granulo so et aggregato grossis graniculis et est nominatum mel roris et plurimum cadit sup arbores que sũt in terra coraſcem .et in oriente que arbores habent folia et spinas viridis et flores rubeos et non faciũt fructum et cadit in castella sup sũmitates palmarũ et virtus eius est equalis mollificatiua ventris. et est humectatiua pectoris et cõuenit calidis naturaliter et ꝓprie qñ soluitur in aqua iuiubarũ et prunoꝝ .et est ex eo melius album et nouum. et dosis eius ab aureis .x. vsq; ad .xx. aureos. Et idem auct. Abix sedat inflãmacionem febriuz ca. et aufert sitim .et mollit ventrem mollificati one medioczi et educit coleram cum facilitate. q̄ melius ex eo est album nouum

CAP. CCCCCCLxxix.

Est arabice vel affef siue Terf. lapix. Sciendum q̄ pix fit ex arbore ligni aryn et est arbor scerbin vel deda et est cedrus vel pinus masculus cuius fructus dicũtur comi est ex ea humi. et sic. SERA. libro agre. cap. Test auct. Dyas. et hu. colligitur ex arboribus ligni [illegible]n. i. masculi pini .et ꝓfert fructum paruũ et ex eo fit lumen vt apparet in littera Cynobar Et melior ea est alba splẽdens leuis et mũda GAL. viij. simplicium pharmacoꝝ cap. Pix ẽm translationem grecam Pix que quidam ficca siccat et calefacit sc̃m terciã abstanciam a cõmensuratis. Et plus siccare nata est q̄ calefacere que liq̃da ecõtrario calefacit plusquã siccet. habet autez quid subtilium parcium quo asmaticos et empicos iuuat et habet quidem q̃d digestiuum et diaforeticum sicut et secundum gustum subamaꝝ quid et acre Ita aũt et leprosos vngues educunt mixte cum cera et empetigines expurgant digerũt autem duros et mdigestos humores omnes quando ponuntur in cataplasmatibus. fortior vero ad omnia talia est que liq̃da dura vero pix adhuc quidem peior est. ad consolidationem aũt vulnerum magis ydonea palam ergo ex hijs est q̃niaz quid copiosum humiditatis calide commixtum ẽ pisci liquide. piseleum .i. oleum picis fit ex pice humida quãdo coquitur et est quedam ex ea que est similis visco viscositate sua et nominat̃ viscosa Et est alia que ex toto ficca est. et melior ex ea est illa que est pura tenax et odorifera similis resine pini. Sapor huius est acutus et est fere amarus et virtus ei⁹ est ca. in tercio gradu et desiccatio est plusquã calefacio ipsius

CAP. CCCCCCLXXX

Eugibel arabice lati. zinziber SERA. libro agre. cap. teugibel auc. Dyas. est arbustum qđ reperitur in terris arabuz et homines illi⁹ terre vtũtur foliis eius in multis rebus sicut vtimur ruta in cibis et potibus et decoctõmbus et aliis. et radices eius sunt parue sicut radices cipi. q̃ꝝ color versus albedinem declinat et sunt sicut mutilate .et in sapore eaꝝ est delectabilitas. et similitudo saporis pipis et habent bonum odorez et oportet q̄ elligantur ille que non sunt pforate et quidam sũt qui condiunt zinziber cum melle et quidam cum rob. et quidam cum aqua et sale et hoc ne putrescat et sic ponunt in terris vasculis vt deportetur ad partes romanoꝝ .et est conuenens in cibis q̄ comeditur cuz piscibus et sale .Gal. vi. simplicium pharmacoꝝ cap. de zinziber secundum translatõnem grecam radix huius plãte defertur ad nos ab india .et est illud in quo est iuuamentum et virtus eius est calefactiua caliditate forti cuz humiditate ꝓpter hoc accidit ei q̄ corroditur et putrefit cito qñ in eo est hnīditas sup flua. Paulus cap. de zinziber. zinziber est ca. m tercio gradu hu. in p̀mo vinũ decoctõnis eius et ficuum ficcaꝝ q̄ passulaꝝ valet ad frigidã tussim. Et spuãlium frigiditatem si etiam puluis eius in ficubus ponatur et sic comedatur puluis eius in cibis confectus et exhibitus sincopizãtibus confert p biennium seruatur et est domesticum et siluestre domesticũ est q̄ karopos colore sapore vehementi accuto solide substancie. domesticum vero subalbidum acutũ habet saporem sed nõ adeo vehementem. nec substanciam adeo solidam Vnde cum franguntur partes sibi coherent quibusdam ramusculis. In siluestri vero raro vel nunq̄ sic inuenitur

CAP. CCCCCCLxxxi

Eumacẽ vel humatũ l' terimahim arabice grece lemnia fragidos latine terra sigillata. SERA. lib. agre. cap. teumacem auct. Dyas .i. terra sigillata et est sigillum marinum. Et est sigillũ lapce et est vna ex terris almayum et multi ex lu

tis illi assimilantur ·et color eius est similis mo-
gre sed discernitur ab ea quia quando tangit di
gitis non adheret eis sicut mogra ·et est de vi
scositate in ea res parua et in ista figilla fiunt ꝯ
almayum et color omniꝫ est rubeus sed illa que
est vera ex eis foditur ex terra fundosa vbi non
est arbor neꝙ herba neꝙ lapis Accipitur igi
tur ex minera illa sua et infunditur in aqua donec
dissoluitur et spessatur et agitatur forti agitatio-
ne deinde dimittitur donec resideat ꝯ tunc abiici
atur ab ea aq̄ que supnatat cuꝫ facilitate et post
ea colligitur qꝫ est pinguе et viscosum et abjici
tur quod est lapidosū in fundo vasis ·Deinde po
nitur illud pinguе ad siccandū donec sit sicut ce-
ra mollis et sic diuiditur in frustra parua ex qui
bus fiunt trociscі et figillantur qui deficcantur ī
umbra donec recedat a quositas ·ꝯ completur de
siccatio · Et idem auct· Gal·in substancia eiꝰ
est acreitas ·et est in ea parum stipticitatis · Et
virtus est que deficcat sine mordicatione et cu-
rat vlcera fraudulenta ·etiam si fuerint sordida
Et quādo confcitur cum aceto forti vt fiat sicut
lutum et ponitur super vulnera recencia ꝯ dimit
titur sic gluctinat ea· et curat vlcera antiqua ·et
dissolue ipam cum q̄cunqꝫ videbitur magis com
petere necessitati sicut cum aceto aqua mirto aut
secamiabin aut vino aut mellicrato et cōuenit iu
uamento manifesto habētibus vlcera in intesti
nis añq̄ fiant putrida facto cristeri cū ea aut da
ta in potu·et fit cristere cum ea postq̄ p̄cesserit
cristere cum aqua mellis et postea cum aqua sa
lis deinde cum suco plantaginis et detur in po-
tu cum aceto fortiter mirto aque et cōuenit mor
sui ypri et aliorꝫ animalium venenosorum·et ca-
ms rabidi quādo bibitur cum vino limphato et
quando linitur sup locum morsus cum aceto· et
similiter oportet q̄ liniantur omnes morsus a-
malium venenosorꝫ deīde ponatur super vulnus
Folium aliquod qꝫ sit resistens putrefatiōm illiꝰ
et ex melioribus est folium allij agrestis et post
est folium centauree minoris·et post hoc est foli
um prassij Et medicamen quod sumitur ex luto si
gillato et grano iuniperi in q̄ admisce tur ex bo
lo armeno q̄titas parua quando bibitur ex eo il
le qui timet potionem venenosam ꝓhibet no cu
mentum eius ab eo· et sumunt eam in potu illiq̄
iam supserunt medicinam venenosam dum ipsa
est adhuc in stomaco suo ꝓuocat enim vomitus
et expellit nocumentum ab eo et liberat eū a mor
te· Ego fui expertus in illis qui biberunt can-
tarides et lepores marinum ·ssam dedi eis in po-
tu de hac medicina et feci eos vomere statim et
euaserunt·neq̄ passi sūt aliquod accidens malū
ex veneno ipsorum· Dyas·cap·de terra sigil-
lata qꝫ incipit ſenia fragidos ſm translatōnem
grecam terra est ex claudica sordida et cetera·Et
idem ſm translatōem arabicam in luto sigillato ē
virtus q̄ quādo sumitur in potu resistit medici-
nis mortiferis a oībus venenis forti ꝯtrarietate
Et quādo bibit aliquis ex eo· ꝯ post sumpserit m
potu medicinam mortiferaꝫ facit eaꝫ egredi ꝑ
vomitum et non nocet ei ·Et est conuenens mor
sibus et puncturis venenosorꝫ animalium ·et in
greditur in confectōnib9 pluriū medicinarꝫ cō
positarꝫ Et idem SERA·auct·alcāji terra sigil
lata est bona si puluerizet ex ea in oc·vñ fluxus sā
guis stringit enim eum statim et non est medici-
na q̄ abscindit omnes fluxus sanguinis sicut ista
Et idem auct·Pauli quando ponitur sup adustio
nem ignis non finit locum vesicari ·et datur ex
ea in potu post casū in quo contingetur lesio interi
orum membrorꝫ et liniunt̄ cum ea membra post
percussionem et casū et atritionem et ꝓhibꝫ ea ab
apostemate et si fuerit solō contmuitatis conso
lidat et est de melioribus medicinis contra ve-
nena· Paulus capꝫ· de terra sigillata ca· est ꝯ
sic· AVIC·de viribus cordis terra sigillata
temperate complexionis est in caliditate et fri-
giditate cōformis humane complexioni mi qꝫ
eius siccitas maior est humiditate habet enim
virtutem mirabilē confortādi cor

Theonestrum ·i·quinq̄ folia
Therima ·i·lupini
Therimon idem qꝫ supra
Theomissis ·i·ars hemisia
Thenchi cimolea quid est ·i·i·cimolea
Thei locus quidam est
Thermosi tonos ·i·lupinus agrestis
Theotomata est q̀dam tumor in quo contingetur
aliquid ad modum rotis
Theotis ·i·soligo
Theata ·i·bleta alba et nigra
Theulis ·i·quoddam genus piscis
Thebeth est compositum nomen loci
Theticanus ·i·flos parietis
Theil herba est qua caremus satis confortans
stomacum
Thermus ·i·lupinus
Thermus agrios ·i·lupinus silvestris
Thephisie ·i·gummi rute montane
Theu ·i·gramen
Theacia ·i·beta
Thegemata·i·dulces fructus duros habentes
cortices vel testas
Tremencia ·i·herba tremola
Tremiesis ·i·paraliticus
Tilineos ·i·Fenugrecum
Tilmi idem qꝫ supra
Tilmi idem qꝫ supra
Tibaxar ·i·sulfur vivum
Tille ·i·species vini et est vinum coctum
Titaneos ·i·calx viua
Tiafin ·i·sulfur
Tiberius folia ·i·camedrea
Tibir ·i·rosmarinus
Timber ·i·timum
Tincar quid est ·i·i·cristocola
Titafim ·i·medulla cerui
Timimum ·i·scolopendria
Timus ·i·tummis

Tisana ·i· aqua orbei vel fariola
Timatigigi ·i· quinq; folia
Timolas ·i· vespertiliones
Timbra ·i· satureya
Tysapium ·i· finapis albus
Timi comoarmum ·i· cime timi vt in anti⸗
dotario in confectõne de geralogodion
Tmea haborafa cuscuta
Tymgos ·i· hyrcus
Tiria ·i· furfures capitis·l·i· ptiriasis
Timcar ·i· capistrum auri
Tilui vel tilin ·i· Fenugrecum
Timce ·i· pinus
Tyusamze ·i· fu. fur sine igne
Tyelon ·i· rubicundum inde sputum tielon
Tisma ·i· crocodillus aial est
Timsa idem qđ supra

CAP· CCCCCCLXXXiij·

Jtimallus la· ara· rancua· SERA. libro aggre· cap· rancua auc· Dy⸗as· rancua· i· titimallus q; sunt eius septem species quaꝝ vna dicitur arabi· barasmas grece vero caritias vel co mi⸗tes vel comos et est masculns habens virgas q̃ rum longitudo est plus vno brachio in quaꝝ co lore est rubedo plena lacte albo acuto et folia su per virgas ipsas similia foljs olive ·misi qr sũt longiora et strictora et radix ei9 est grossa aspe ra et in sũmitatibus illaꝝ virgarum sunt come similes iunco ·et in sũmitatibus illaꝝ comarum sunt capitella similia capitellis illius ſpeci q̃ di citur noalis et in istis capitellis est semen virtus eius est laxatiua et ista est camelos· Et est alia species que nominatur arabice et grece carbites et est femina et est similis plante que dicitur di⸗domodas· Et habet folia similia foljs mirti mi⸗si quia sunt maiora et strictiora· et duriora q; sũt fetidi odoris et habent acutas sũmitates sicut spinas· et habet virgas egredientes ab vna ra dice longas circiter palmum vnuz· et habet se men quod pfert omni ano simile nuci et ista nux dicitur vomica· et mordicat linguam mordicatio ne forti et nascitur locis asperis· V tus aũt isti us est similis virtuti pme misi qr cõ iouet citius vomitum q̃ prima· et ista est femina et est ista species laureole Et est species alia que dicit̃ ara bice et grece paralios· et eius expositio proprie maxime est illis qđ nominãt homines Migath et cansomias nascitur in maxmis locis· et habet ramos· v· aut· vj aut vij· ex vna radice q̃ꝝ lõgitu do est circa palmũ vnum rcosquotũ color ten dit ad rubedinem exeuntẽ ab vna radice· in quibus sunt folia pua et stricta et oblonga similia foljs limi· Jn sumitate ramoꝝ sunt capitella ami gda⸗lata rotonda in quibus est semen orobo simile co loris varij· et sunt ibi flores quorum color est al bus et est tota planta lacte plena· et ista voca t̃ latine esula· Est species alia que ara· vocatur eliostropos grece elioscopos· habz folia simi lia portulace misi qua sunt subtiliora q; rotondiora et q̃tuor habet ramulos aut quinq; egredientes ab vna radice· longitudo quorũ est circiter pal⸗mum vnum subtiles et rotondos rubeos et ple⸗nos multo lacte· et hz in summitatibus ramoruz coronam similez corone aneti in qua est flos· et semen est ei circa folia que ad cursum solis con⸗uertitur cum eius revolucione et ꝓpterea dicit̃ eliostropos Et eius expositõ est aspiciens solem· nascitur in ciuitatib9 plurimũ et in cauernis iux⸗ta muros· et iste cõmuniter vocatur a latinis ti timallus paruus· Vnde dicitur titimallus a timã qđ est sol q; mallos quod est coma quia titimall9 vertit suas comas ad solem Et est alia species q̃ dicitur cyparissias habet virgas fere vnius pal mi longas aut pl9 q̃ruz color est rubeus in q̃b9 oriuntur folia similia foljs pini que dicitur cali caris· misi qr sunt molliora et subtiliora et mino⸗ra et vniuersaliter sunt similia eis in p̃ncipio sui ortus et ꝓpterea sic noiatur hec planta et ẽ ple na lacte nascitur in locis lapidosis et siccis· virt9 eius est similis virtuti aliaꝝ· Est alia species et est illa que nascitur intra lapides et dicitur den drodes habet multos ramos q; color ramoꝝ est rubeus et sup summitates ramoꝝ sunt folia mir ti similia subtiliora et longiora paꝝ et habet se⸗men simile semini illi9 speciei que dicit̃ caritias q; mod9 operationis et virtutis ei9 et forma repo sitionis eius est sicut dictaꝝ specierum· Est alia species que dicitur platafilos que habet folia si milia foljs plãte que dicitur Flomos et radix ei9 et flos eius et lac eius laxat aquosum humorez q; qñ teritur q; ꝓhibit̃ in flumine vel stagno occi dit pisces et etiam species supdictoꝝ lacticinios⸗rum quas supra diximus faciunt hec· Est alia spe cies lacticinij que dicitur Pithias similis speciei que dicitur ciparissias que potest repoin cum sup̃ dictis septẽ speciebus titimalli et ꝓpter hoc po⸗suerunt illam inter species titimalli· habet vir⸗gas longitudine vnius brachij similes virgis le⸗tisci misi qr sunt longiores et plene nodis q; folia hz sũter stricta et acuta i summitate sila foljs pi mi q; ꝓpter hoc sic nominatur et hz flores mag nos ad longitudinem tẽdentes quoruz color est purpureus· et habet semen depressum sile lenti· q; habet radicem magnam albam et grossam in q̃ est multũ lac· GAL· octauo simplicium pharma⸗coꝝ cap· de titimallorum translatione arabicã virt9 omnium illoꝝ lacticiniorum est ca· et sic· in qnarto gradu· virtus titimalli est laxatiua laxat flegma et coleram q; ꝓuocat vomitum GAL· eodem libro et eodez cap· vm trãslationem gre cam omnes quidem hñt acrem et ca· virtutez re⸗dominãtem· Jnuenitur aũt eis est et amaritudo fortissima ergo omniuz est opos et frondes par⸗ticipat vero et radix predictis virtutibus· sed nõ equaliter ipa aũt cocta cum aceto dentium do⸗lores et maxime q̃cunq; corrosis ipsis fiunt curat opos vero forciores habet virtutes ad fotamen dencium et alias partes corporis mox vlcerat ex⸗

trinſecus emplāta eſt enim ex quarto gradu cale
faciencium que cauſticorū diximus eſſe. Ita au
tem et pillos aufert vnctus opos. qz vero fortis
eſt miſcetur oleo et ſi multociens hoc fiat tādez
radices pillorz perimit et nudum eis fit corpus
ſm eandam autem virtutē a crocodimos et for
micas pterigia et etylos tollit Abſtergit autē
et impetigines. et ſcabies eo q abſterſiua ei ad
eſt virtus ꝓpter amaritudinem q fagedenica q
vlcera carbūculoſa et cancroſa qm̄ calefacit for
titer et abſtergit iuuare nata eſt. ſi quis in tēpe
et menſura eo vtatur. At vero et Fiſtularum
tylos eadem virtutem curamus hec oīa operantē
omnes opi titimallorz ſecundum genus ſimiliter
debilius vero folia et fructus operati ſunt. q
bus ad piſces qui in ſtacionarijs aquis vti aſſue
uerūt citiſſime enī ab eis tenebriati et ſemi mor
tui facti ad ſuperficiē feruntur aq cū aūt ſint. vij.
ſpecies titimalli forcior eſt qui caricias nomina
tur quē et maſculinī quidā nominant et qui in la
pidibus naſcitur qui dicitur dēdrodes conſequē
ter autem qui barbaſſo aſſimilatur et cyparißias
deinde paralias deinde autez Eliostrophos ſecū
dum ꝓporcionem vero p̄dicte eorz virtutes eſt
cimis et lixiuium qd ab eis

Tiberiſpola .i. camedria
Tias .i. mimoracioanguli oculi
Tui .i. ficus
Timelea .i. camedreos
Timbre .i. ſaturegia
Tiaffi .i. ſulfur
Tirus eſt quidam ſerpens
Tiltarium .i. ſinthium minutiſſime inciſuz
Tibirianticum .i. nec minus leue nec forte
Til .i. gramen
Tmea .i. nomen eq̄uocum ad vermē et ad ſcabi
em capitis
Tiſana .i. aqua orzei vel fariola
Tibran .i. omentum vel recticulum
Tile .i. ſpecies vimi et eſt vimum coctum
Tintutus .i. aſpitas
Tinſa .i. crocodillus
Timiama eſt quoddam lacrimum qd vocatur cā
camon qd oz in littera cancamon quod cum co
hagulatur eſt granuloſum et ſunt grana parua
leuia albiſſima quaſi thus album apparet ſz al
bius eſt et leue vt magis minutū qd emanat ab
arbore ſimili lecine in magnitudine et foliis cū
volucratur cuius fructus ſicut oliua vel granum
laurica carens nucleo nigri coloris cuiꝰ fructꝰ
expmitur q ſucus eius cohagulatꝰ dicitur timia
mea ſed illud eſt purius qd a truncо arbore ema
nat percuſſo fit ex eo fumigium bonum ſed nos cō
muniter vocamus timiamis cozumbrum cōfictā
q̄ qd fūt. l. l. cozumbrum
Timo pſalmo quedam confectō eſt quā Dyas
ſcribit in proprio cap.
Tibulth .i. triplicatum et eſt quidam potus
Tillos eſt calloſa et grandis cicatrix vt in Ale
xādro de oculis

Thichar eſt ſpecies vitri qd conſumit argentū
et diſſoluit admixtum ei
Tibialis eſt ſpecies calami aromatici
Tmo .i. liquor
Tinia pictura oſſiafis idem et ſunt furfures capi
tis. l. l. oſſiafis
Tiriagia .i. vngula oculi
Tilinum albe .i. Fenu grecum
Tiſa .i. filigo
Tire .i. glucten
Tigus .i. barba iouis
Tipica paſſio .i. interpolata
Tiriacha aforoch .i. a morte liberans
Timeas eſt ſpecies cānele haſap
Tibur .i. vulua. l. l. vulua
Tiriaca alfarach .i. maior
Tiriaca diateſſeron .i. que fit de quatuor rebus
lege. l. teſſera
Timus quid eſt. l. l. haſſe
Thimus idem qd ſupra
Thitum quid eſt. l. l. altea
Timolea quid eſt cimolea
Thit .i. gramen
Thirbum. i. omentum vel zirbus
Thilicteris eſt vna ex ſpecibus filicis
Thioſapiros .i. ſulfur ſine igne
Thimos quid eſt. l. l. lichaeleh
Thia .i. ſulfur
Thianapiron .i. ſulfur iudaicuz q eſt ſulfur vi
uum
Tharidar .i. lactuca
Trigana idem qd ſupra
Tritolium .i. trifolium
Trifolon .i. fatirion
Trifillum idem qd ſupra
Trifilium idez quod ſupra
Triamyeti .i. petroſellinum
Trimba .i. ſatureia
Trignum quid eſt. l. l. zaror
Trioce .i. tubere
Triſago maior .i. camedrea

CAP. CCCCCCCLXXXiij

Ripolion DIAS. cap. Tripolium
ſecundum tranſlatōnem grecaz na
ſcitur locis maritimis. i. m littori
bus ipſis folia habet apio ſimilia.
et groſſa haſtam longam duobus palmis in ca
pite diuiſam florem dicitur mutare ter in die
ſmā mane colorē albuz facit. et alijs horis eū mu
tat media die purpureum et ſero feniceum. vir
tus eſt illi calidiſſima cum vino bibita. z. ij. hu
mores aquoſos ventris deponit vrinam ꝓuocat
acceptis venenis occurrit
Trifolium quid eſt. l. l. handacuca
Trigeno .i. ſpecies trifolij
Trigo rubeo .i. dragantum
Triaſelaicum .i. glucten taurinum
Trigonea .i. piriſtreon

Tridax ·i·lactuca
Tidax agrea ·i·lactuca agrestis
Tribuca ·i·lacertides
Trisafice ·i·gladiolus
Tritus ·i·genus spongie
Trichimanes ·i·polliticum
Trix ·i·feda
Trisonetum ·i·camomilla
Tridi agrea ·i·lactuca agrestis
Trifeon ·i·iuuenile siue delicatum ·inde trifera et collirion triferon
Triomtes ·i·bectonica
Triobolus ·i·trillus
Trillus ·i·tribulus
Trigon ·i·turtur
Triangulum vel triãgularia ·i·sigillum salomonis
Tricolerium vel triscas ·i· herba capilacea
Tricodum ·i·nespilium eo q tria ossa habeat
Tribulis quid est·l·l·hasia
Triplicatum·i·cuius tercia pars remansit in decoctione
Tri·i·cibus factus de pasta azima
Triconomeli·i·mel cum citonijs
Triallis est quoddã genus tassi barbassi satis combustibile
Trizoaga ·i·camedreos
Trigam·i·trociscī facti de tribus rebus qui ponuntur in antidotario alexandri de disinteria et ꝺoquid de tribus rebus efficitur potest dici trigomi
Trigama ·i·lactuca
Trigomum·i·nespillium ·l·l·zaro
Trimata ·i·excoriaciones
Triasacium ·i·vinum rubeum
Triticum quid est·l·l·heuda
Trigotigonus ·i·lupinus marinus
Trisego ·i·quercula maior
Trimane idem quod supra
Tymbra ·i·saturegia
Tylis ·i·Fenugrecum
Tycanus ·i·calx
Tiriasis sunt squame resolute a capite similes furfuribus
Tyriaca est quoddam pharmacuz Gal·omnib9 notum valens ad plura ·vt Gal· in libro de tyriaca que non competit secundum eumdez habẽtibus calidissimam complexionem neqz diebꝰ caniculatibus neqz conuersantibus in terra calida neqz infantibus Constãtinus in pantegni apt q non conuenit in materia colorica vel sana ·Auidicit q competit in fe·flãticis et mlicis post digestionem Serapio apt q competit fe·habentibus materiam venenosam ·Galienus in libro de tyriaca ait q cõpetit in fe·pestilenciali est tiriaca secundum Auicenam de cordialibꝰ ca·in fine·ij·gradus
Tormentalis ·i·satirion
Tofi est quidam tumor in quo cõtinetur ad modum lapidis
Toxicum quid est·l·l·virem
Torax ·i·pectus
Toxea ·i·axungia
Torefactum ·i·semicoctum
Torcdos ·i·aqua lactuce
Tobaltin ·i· rubi immaturi
Totraceos ·i·quartana Febris periodica
Tormos ·i·lupinus
Tocandestre ·i·piretrum
Tocomos ·i·ferrum
Torna solis ·i·pentadactilus
Torobos ·i·aqua lactis
Tonectica ·i·confortatiua
Tofus lapis est leuis et spongiosus satis absterssiuus
Tomos·i·diuisio inde anotomia ·i· recta diuisio q atomus
Tobricum ·i·ypoquistidos
Tromti arbor est nobis ignota cuius cortex fructus et folia in se aliquid stipticum habent et calefaciunt minis et deficcant Dyas·
Tortuca ·i·testudo
Torbolos·i·cortex sambuci terranei
Toffa ·i·mela
Torpor·i·congelacio vel stupor
Torpigo est quidam piscis inducens congelacionem et quid est ·l·l·fead
Torecos ·i·lactuca
Totima·i·nauseatima sacietas
Tormentilla ·i·bistorta
Tortella quid est ·l·l·bederecos
Topus quid est·l·l·torpus
Togmatan ·i· sacietas nauseatina
Totima idem qꝺ supra
Tortelle dessemi quid sunt·l·l·passine
Thontremis ·i·lamentacionibus
Thorach ·i·panis biscoctus
Thora ·i·mensura·xxx·modiorum
Thomicum ·i·confortatiuum
Thobos panis·l·l·heuda
Trofima ·i·intuba
Trombos ·i·sanguis coagulatꝰ
Trocos ·i·ossa de nespillis vel rota ſ rotondum
Tronetaria ·i·peristerion
Trofimia scariola endiuia intuba idem
Troximel idem qꝺ supra
Trocoma ·i·asperitas
Trobaltin·i·mora rubi immatura
Trocilli sperma ·i·semen lactuce
Trocilli ·i·lactuca
Trociscus ·i·rotonda confectio
Tropꝰ·i·modus ſz topꝰ·i·locus inde topica remedia ·i·localia liber topicorꝫ et cetera

CAP· CCCCCCCLxxxiij

Rogorimus siue tragoriganus sm Dyas·cap·Trogorimꝰ fructex est similis serpillo agresti· sed latioribus foliis et gluctiosa vehementer atqz virtute potior est et alterꝫ genus mirora habens folia et semen qꝺ marubium ab aliquibꝰ

dicitur·Folia sunt illi similia sanſuco· virtus est ommium ca· et diuretica·ventrem mollit elixatura eius bibita coleram deponit· Spleneticis cum aceto bibita ·medicatur menstruis imperat melle addito vt electuariū piplemoniacis vtiliter adhibetur putredinem stomaci tollit·Fastidio medetur·nauseantibus subuenit polenta mixta umorem spgit

Trocisci stelle et amtiqui medici nominauerunt eos alutrolacanee huiusmodi non pmittunt vitam recedere

Trocos ·i·rota vel rotondum et est idem quod trochos

Tropos ·i·conuerſio

Tuice ·i·pinus

Tuscaria ·i·albutium et est affodillus

Vchia ara·grece et latine·Tucia SERA.libro aggre·cap·Tucia· Tucia ex ea est quedaz que inuenit̄ in mineris Et ex ea est quedaz que fit in fornacibus in q̄bus citrinatur es· et colligitur et repomit̄ sicut climia sicut apparet si·l·l·cadmie et pomfolix·sed illiꝰ que fit in mineris sūt tres spꝯecies · ſam ex ea est alba et ex ea est viridis et ex ea est citrina imbibita rubore mineretucie yndie sunt m littoribus maris ꝓpe regionē indie et melior haꝫ est alba que cum aspicit̄ videtur q̄ habeat supra se salem·et post ipam est citrina·sed in viridi est aspitas et est pforata· et defertur ex maritimis sin·Et alba est subtilior ommium specieꝫ tucie·et viridis est grossior sez illa que cum foramimibus est· DIAS·cap· de tucia sunt eius due species vna est leuis alba alia est mmus leuis ea generatur aūt tucia quando accipitur climia et puluerizat̄ sup es in sui citrinitate et apponitur in ipsuz climia vt fiat clarum citrinum·eleuatur ergo ex climia fumus et adheret parietibus et est tucia·et tucia q̄dē nō est solum ꝓpter tincturam eris sz est absq̄ hoc q̄ potest fieri ex climia absq̄ citrinitate eris· Melior ex ea secundum Serapionem est q̄ fit in cypro que quādo roratur aceto emittit odorem eris·cuius color est similis colori resine ·et sapor similis sapori lut·et q̄n ponitur sup prunas aggregantur partes eius q̄ fit color eius similis colori eris ·et quādo tangitur non habz asperitatē et est leuis·oportet enim q̄ inueniantur hec omnia in ea aliter autē non est bona· Ilauatur autē tucia in hūc modum·accipitur ficca vel cum aq̄ mixta et ponitur in petia limi non rara ·et ponit̄ in aqua pluuiali et mouetur pecia in aqua et q̄s est de tucia bona electa subtiliꝰ egreditur de pecia in aq̄ et id quod est in ea ex sorde et grossum remanet in pecia et post hoc dimitte residere de inde ꝓice aquam cum tucia in vase alio mūdo et q̄s remanet in fundo ex graui arenoso abice· et dimitte aquam clarificare et ꝓice eam cum facilitate et itez infūde sup tuciam aquam aliam·q̄ agita et fac vt ꝓus ·et hoc tam diu vt nichil arenosi remaneat·et aqua superstans remaneat clara et cum hec feceris ꝓice aquam et ficca tuciam ·Et quidam sunt qui dissoluunt tuciam in aqua donec fiat sicut mel·et ponunt eam in pecia et sūspenditur pecia sup vas et colatur ex ea q̄s potest et restrinḡt petiam restrict̄one pauca vt amplius egrediatur·et ꝓiciunt super ipsam aquam multam q̄ mouent q̄s natat in superficie aq̄ colligunt cuz lana et ills q̄s natat est pinguedo ponunt eam in vase nouo mundo ·deide cōmouēt residuū motione leui et ꝓiciunt in vas aliud ·et quod remanet in fundo ex arenoso abiciunt faciunt hec sepe donec nichil arene remaneat· lauat̄ autē tucia cum vino similiter·et illa que lauatur cum vino est plus stiptica quam que laua t̄ cum aqua· Et virtus tucie est stiptica infrigidatiua replet vlcera carne cōglutinat deficcatiua est deficcatione pauca et qui vult assaze tutiam terat eam contricione forti ·et conficiat eam cum aqua et faciat trocisscos et ponat eos super testā et ponat super prunas et voluat trocisscos cum assiduatione donec deficcentur et fiāt tubei·et scias q̄ accipitur tucia eciam ex auro et argento et plūbo et illa que accipitur ex plumbo est secunda in bonitate ab illa que fit in cypro de qua diximus Aliquādo autem egemus tucia et non possumus inuenire sed nos scimus medicinas equiualētes in bonitate et similes virtuti eius quas volumꝰ hic docere et modū eaz et āliter fiant· Accipe ex foliis mirti cum foliis et gramis eius recētibꝰ sicut sūt et pone in vase terreo crudo ·et cooperi vas cooptorio habente multa foramina et pone in fornace figuli et q̄n decocta fuerit terra vasis et facta testa aufer quod est in ea et pone in vase alio crudo et pone itez in fornace sicut prius et sine coqui ·et extrahe cum coctum fuerit vas et extrahe q̄s est in eo et laua cinerem illum sicut lauatur tucia ·et vtere fit autem hoc idez ex foliis et sūmitatibus oliuaz eadem disciplina et maxime siluestrium et fit ex citoniis post q̄ inciduntur ꝓ frustra et abiciuntur semina ·et ex galla et ex me[illegible] celsi albis immaturis et deficatis in sole et ex sūmitatibus arboris grani viridis q̄ ex floribꝰ vitis agrestis et ex sūmitatibꝰ arboris masticis et quidam accipiunt folia arboris ficus et deficcant in sole et faciunt vt diximus virtus tucie ablute est ficca et plus deficcatiua oī medicina et igreditur in sief cū quibus curant̄ egritudines oculoz Et est vna de melioribus medicinis cum quibus curamus vlcera que fiunt in ano et virga et ptectine et deficcat humiditates que veniunt ad oculum·et ꝓhibet eas venire et ingredi tunicas eius·

Vrbit arabice la·et grece caritami on ·SERA·libro aggre·cap·Turbit auct·Dyas·est plāta que nascit̄ in littore maris ī locis scz quos mare cooperit q̄do crescit quādo vero est tranquillum non tangit ea·Non enim nascit̄ intra aquam nec multum longe ab ea et mīs q̄n mare turbatur et crescit nō tāgit ea·habet folia filia foliis plante que dicitur Arasatis mīs qr sunt grossiora eis et habet stipitem duobus palmis longum diuisū in summitate Et q̄dam dicunt q̄ flos ei9 mutat colorem suum ter in die quia in mane est albus et in meridie declinans ad purpureum colorem in vesperis vero fit rubeus· Radix vero eius est odorifera alba que quando masticatur calefacit linguam Et idem auct· Gal·trāslatione albatarich et nascit̄ in littoribꝰ et aremis et virtꝰ ei9 est ca·et fic·laxat et mūdificat ventrē et melī9 ex eo est illud quod cum euellitur ꝛ radix ei9 a terra auferē cortex eius statiz et abiicitur grossum qđ est intus. Et ex corticibus eius melior est ille qui est vt calamus gūmosus et albus et quādo volumus ipm frangere cito frangitur. Et nō accipiatur illud turbit quod est tortuosum ·turbit est ca·et fic·complexionis in tercio gradu Et idem auct·Aben mesuay·Et melior est ille qui est ſbtilis ligni ꝛ ꝓpetas ei9 est laxare viscosū flā verū ipsum dimittit debilitatez in stomaco ꝓpter abhominationez sui saporis·Rectificatio ei9 est conficere ipsum cum oleo amigdalaꝝ dulcium· Dosis eius est a·z·j·vsqz ad ·ij·et oportet q̄ adhibeatur potanti custodia magna et nō exibeatur solum et ipsuz quidem est bonum humoribꝰ sciatice et educit eos et laxat humores grossos. Et idem auct· Abiz·melius ex eo est album in colore suo et quod in figura est sicut calamus argenteus et pulpa calami est subtilis et cito frangitur non existens grossum neqꝫ graue et quādo teritur est contricio eius facilis ·et est album q̄n est tritum illud vero qđ non est tale nō est alicuius bonitatis ꝛ turbit quādo transmiserit tempꝰ multum sup ipm fiunt in eis vermes sicut in aliis ligms·et debilitatur in virtute sua et signū eius sup hoc est q̄ apparent in eo foramina·ac si esset foratum acu·et turbit q̄dem laxat flā laxatōe leui ·Et rectificatō eius est ista q̄ fricet corticem eius donec puemias ad album eius·et postea tere ipm et cribra ipsum per cribruz tenue ꝛ si pomis ipm in medicinis laxatiuis sicut in pillulis et decoctōmbus cubra ipm p cribrum strictum ne fiat ei aliqua grossicies ne adhereat villis stomaci et cōueniencior modus rectificatōis eius est q̄ cōficiatur cum oleo amigdalaꝝ amaraꝝ postq̄ fuerit trituratum et cribratum ·et si vis exibere ipsum hūtibꝰ flā viscosū tenaꝝ tere subtiliter ꝛ cribra vt ipsuz nō adhereat stomaco et expellat ipsum flegma Paulus cap·de Turbit·Turbit est ca·et fic·in tercio gradu. IO·MES· Turbit est radix cuiusdā herbe cuius folia sunt silā foliis ferule nimoris et est ex hūtibus lac·et est ex eo silueſtre et domesticum et magnum et paruum et adhuc ex eo aliud album ·aliud citrinum et aliū nigrum electō quod in locis nascit̄ siccioribus ꝛ gummosiꝰ ꝓpter spissitudinez lactis eius·cōtrarium vero ecōtra declinat a ꝓprietatibus bonis que sūt ·vij·sm q̄ sapientes scripserūt scz vt sit album et vacuum arundinosum·et gūmosum et sit cortex eius cinericeꝰ et planus et sit recens et facile frangibile citrinū vero malum est·et nigrum eius grossum est nō bonum·et subtile tenue similiter· Est enim debile et antiquū malum et quod est crispi corticis et hūs interius cuz frāgitur sicut neruosest silueſtre maluz Et quod nō est gummosum est debilius et ventris conturbatiuum et tua interest vt cognoscas adulteratum ex eo qđ fit cum sūplimicione in extremitatibus eius ex gūmi dissolutōne Et cognoscitur eo q̄ in Fracturis ipsius est sine eo et nimis recens est cōturbatiuū et subuersiuum viscez ·Antiquum vero debile mediocritatē tñ hūs est eiz qđ eligitur Complexio et ꝓprietas ca·est in tercio gradu ꝛ est resolutiuuz attractiuū attractōe mediocri generans vento sitatem et subuersionem et nauseaz et acquiritur ex vsu eius exficatō in corpe·euacuat enim humiditates subtiles ·Rectificatō Tria sunt corrigibilia in ipso Est enim debilis opatōis et tarde ꝛ nocet stomaco faciens subuersionē et nauseam et acquirit vsus eius corpori exsiccationem nauseam et extuatōnem· Rectificatores vero eius in pmis abradi iusserūt corticem eius donec appareat album ipiꝰ et corrigūt de eo qđ dictum est primo administrando aliquid virtutis acute vigorans ipsū in opando·et ex rebus ipm maxime confortātibus est zucharaꝝ ·ipsum enim figillat ei ꝓprietatem mirabilē·vt educat humorem grossum et viscosum eciam a remotis cum facilitate ita q̄ etiam a iūcturis ꝛ anchis ꝛ a locis ꝓfundis et distantibus ꝑ se vero nō facit illud pmmo educit de flegmate qđ subtile et limąt grossuz et hoc tarde opatur et corrigūt qđ secundo dictum est admiscēdo ei ex medicinis stomaticis est et redolētibus et sedantibus agitatōnem in eo sunt sicut est mastix et gallia aromatica ꝓprie sicut zinziber et pip longum et similia et emendatur qđ vltimo de eo dictum est sicut dixit Alcan si vt misceatur oleum amigdalarum vt coniūgatur cum amigdalis· aut cum zucharo et dixit Rubus administracio ipsiꝰ cum stipticis removet hoc nocumentum ab eo et dixit iudeus ipz cum cōfectione de citonijs aut rob ipius cū medio ponderis eius ex zinzibere et duplo ponderis ipsius ex amigdalis est solutiuum bonum ·Inquit Damec et fūt trocisci ex eo ꝛ duplo ponderis eiꝰ et floꝝ vio·et medio ponderis eius ex zucharo ꝛ fit solutiuum sine molestia· Et mąt Joannicius accipe dactiloꝝ infusorum in aceto die et nocte ptes centum penidiaꝝ ptes ·i· amigdalaꝝ purgatarum partes·xxx·turbit partes·xxxv·scamone partes ·xij·zinziberis pipis longi foliorꝝ rute siccorum ana partes·iiij·eorꝝ fiat pmixtio b•

nacet confice cum melle despumato·Est enim medicina mirabilis Inquit filius zezar medicamē de turbit quod elegim egritudinibus in quib9 vsus eius est necessarius accipe turbit partes·x. zinziberis ptes·v·zucchari partes·xx·et qñq; additur masticis·3·ij·et quādoq; alia sm intentiones alias Et dixit iteꝝ infundatur turbit in succo cucumeris a fimim die ac nocte postq; rasus fuerit eius cortex et exiccetur· Est enim vltimus ad egritudines iūcturarum· Turbit autē de trituratōne et contritōne substinet omne quod est mediocre·Documentum autem eius expellit aqua mellis ca·et aqua similiter zucchari ru·cum oleo amigdalaꝝ POSSE·Turbit confortatum solutōne educit humores flegmaticos grossos a viscosos a remotis et ꝑprie a iūcturis et ipm quidem mundificat stomacum et expellit superfluitates ab eo adherentes in villis eius et mūdificat pectus a flāte grosso putrido et educit a iuncturis et locis neruosis ·et anchis huōres grossos viscosos et valet ad dolorem iūcturaꝝ et eius vsus preseruat a lepra et ab infectōnibus flegmaticis sicut est morfea et baras et est medicina feflāticaꝝ bona hij autem qui sumunt ipsum timeant austrum et abominēāt pisces Dosis eius cōtriti est a·3·i·vsq; ad·ij·et eius decoctō a·3·ij· vsq; ad·iij·

Tumbasi est regio quedam
Turfie ·i·armoniacum
Tueiugi ·i·fasianus
Turmilios ·i·exitura que rumpitur
Tut ·i·gersā et est cerusa
Tuchib ·i·qñ facit stare sicut stat homo cum orat tenens faciem suaz et ventrē sup terrā
Tusulie ·i·verucalis
Terunge ·i·citratum et grece vocatur quedam species ozimi
Ticedillo ·i·herba passerina quā ignoro
Tufa ·i·mala
Tulolie ·i·verucalis
Turmus ·i·lupinus
Tulup herba est que in flumine nascitur et vocatur oga
Tulilup idez q8 supra
Tuttera ·i·pulegium
Tuluxus ·i·exiccatio
Tuluesius idē q8 supra
Tumabaꝝ ·i·cinabarum
Tubel ·i·bectitura seu squama metalloruz
Tubelleris ·i·bectitura eius
Turbiscon·i·oliuella et est laxatiua que est species laureole
Turgaron est species draconum marinorum
Turefule est quoddam genus piscium
Turriones ·i·extremitates vel caprioli
Tuderi est herba nascens in tectis et parietib9 et vocatur elixio·sz AVIC·dicit q; est herba similis prassio satis resolutiua et mollitiua
Tussus vel lebleb arabice latine volubilis
Torsios ·i·antrax
Turges ·i·sordes
Tustis clamosa ·i.canina et est tussis cum qua ē species orthomie
Tumor nature·i·emoroida inflata vel cecaq; nichil sanguis emittit
Tuberositas ·i·radix rotonda
Turgonus ·i·turtur
Tubelanachas ·i·squama eris
Tubera sunt fungi sub terra morantes rotondi ad modum pile·l·i·hamech
Tuden ·i·herba habens folia similia folijs cipressi quā ignoro
Tutametus ·i.pulegium
Turbiscus ·i·laureola
Tusilago ·i·vngula caballina
Thumum ·i·timus
Thumini idem quod supra
Thumum ·i·herba capillacia
Thuctamenis ·i·pulegium
Thurtal quid est ·l·i. carbumen
Thus quid est·l·i·k onder
Trumbus·i·globus inde trumbosus sanguis·i·globosus
Trufli ·i·tubera

SEQVITVR DEV

Atus·i·mora siluatica que similiter vocatur batus·l·i·batus
Varetes ·i.vene grosse
Valeriana amantilla dotacion potentilla nancilla Fuidem
Vappa ·i·vinum vile debilitaum et euentatum
Vacrimia·i·genus flozꝝ crocei coloris et est oculus vacce·l·i·butraceon
Vaccinium ·i·viola purpurea
Vara yndi ·i·folium
Varices ·i·vene tortuose in cruribus vel alibi
Vahana ·i·menta
Varicoya ·i·quando debilitatur operacio auditus
Varreas ·i·sauina
Vapozium·i·papirus·l·i·burchidi
Vapirum idem q8 supra
Vatrachium·i·apium risus·l·i.botrachion
Varies ·i·narcissus
Vard ·i·rosa
Vascus ·i·remissus
Varax ·i·egrotatio
Vadaha·i· vmbilicus et sunt belliculi marini
Variola ·i·morbillus
Valentina·i·serpillum maius et est valeriana

Amacha arabice latine cera· SERA· auct· Dyas· melior ex ea ē grossa munda a sorde in cuius odore est odor mellis ⁊ est in colore eius parum rubedinis et illa que est alba p coctura ⁊ pinguis est post ipsam· GAL· vij· simplicium pharmacorū de cera ꝟm translationem arabicaz virtus eius ꝑma est q est medicia media inter res calefacientes et infrigidantes et exiccātes ⁊ humectantes nisi qr est cum hoc grossa res parum viscosa· Et ideo non solum deficcat verū eciā humectat p accidens postq̄ per suam viscositatē ꝓ hibet resolutionem Et idem eodem libro ⁊ eodē cap· ꝟm translatōem grecam Cera in medio eq̄liter est calefaciēciuz et frigi· et hu· et ficcan· habet aūt quid grossaz parcium et emplasticum ꝓpter qđ nō solum ficcat sz eciam secundum accidens humectare fortassis vtiq̄ videbitur prohibens transpiratōnes· vñ et materia est aliquorum pharācorū que calefaciunt et infrigidant ipsa autem ꝟm ipsam de digestiuis vtiq̄ erit debilibus nō intra corpus sūpta sed extrinsecus apposita· habet enim quid paucum diaforetice et calide virtutis qua plurimū participat mel· Et SERA· auc· Albugerig mollificat grossicies apostematum· ⁊ conuenit aspitati pectoris quādo ponitur sup ipm cum oleo violato· et mollificat neruos ⁊ vlcera ⁊ maturat ⁊ resoluit resolutōe debili et non est de medicinis q̄ ingrediuntur in corpe sed de illis que apponūtur extra et est materia ommum emplastroz calefacienciū et infrigidenciū· Et idez auct· Dyas· virtus est mollificatiua replēs vlcera replexione mediocri et nō fortī et formantur ex ea grana in modū granoz geguers et bibunē ex eis· x· grana ad vlcera intestiorum ⁊ ꝓhibet cohagulatōnem lactis in mamillis lactācium et quādo ponitur sup neruoz aspitatem mollificat et lenit ipam· sed munusus· i· ꝓpuleos et est supfluitas et sordes quā apes ꝓhiciunt extra domicilia sua et reperiē in alueariis pro q̄· l· l· ꝓpoleos Dyas· ꝟm translacionem grecam Cera vtilis est rufa et pinguis et odorata odorē habens mellis munda vt est pōtica et cretica· alba cera et pinguis secundā habet virtutem· ex albare sic cerā debes· Ceram albam incide minutis partibus et mitte in cacabo nouo et missa aqua maritima impone foco et cum se soluerit spargе desup tritū nitrum et postq̄ bis aut ter bulierit depone eam· cum vero spissauerit leua de cacabo et purga sordicez si fuerit Et sēdo id facias et cum bulierit mitte ibi fundū cacabi fracti aut illud sic rotondum aq̄ asperſum et desup cere qđ fuerit vel heserit pone in sole aq̄ pfusum ſam et lino insertum album facit colorem· Quisquis aūt aquā salsam plus miserit pl9 albam ceram facit et verno sup herbam ponitur virtus est omm cere termantica et plerotica miscet autem fucis et pultibus ꝓpter disintericos confectis adiūcto aliquo mellis quo decoctō fiat comestibilis in modū pillule tria grana accepta cohagulatum lac māmis seluent· vires hz ommis cera relaxare duricies molliter Est enim media inter ca· ⁊ fri· fic· ⁊ hu· vnde materia est aliorum medicamentoz qr ex ea constituunt epithimata ⁊ alia

CAp. CCCCCCLxxxviij

Asachi· i· sordicies parietis balnei SERA· lib· aggre· cap· Vasachi auct· Galien· est ca· lenit et dissoluit facit nasci carnes· et est cōueniēs scisuris q̄ sunt in ano et emoroidibus qñ ponē sup eas· Et qđ de sordice colligitur ex corporib9 exercitācium calefacit et resoluit erituras dure solutōms et est cōueniens vlceribus renum· Et illa que colligiē ex corporibus luctācium cōfert nodis qui fiunt in matrice q̄n ponitur sup eos et cōfert sciatice poīta loco vnguēti ⁊ sordicies que repitur in vasibus in quibus oleum aduritur resoluit multum et lenit et dixit in sordice que est i corporib9 luctācium ꝟm q in ea est de puluere diuersificatur ab alia Et sordes q̄dem vniuersaliter resoluit apāta indigesta et conuenit apātibus calidis manullaz et hoc qñ extinguit inflā matōnem eoz· et ꝓhibet cursum humoruz ad ipsa et resoluit qđ iam fluxū est ad ipa qñ ipsa est composita ex puluere et oleo et sordicie corporis hois Sed sordes vasoz recipit acuitates a vase eris et fiūter est acutior et sordicies auris cōfert panaricio ꝓ sordicie semicupij· l· i· asathartar

CAp. CCCCCCLxxxix·

Asac arabice gre· afios latie armoniacum Serapio libro aggre· capitulo Vasac auct· Dyas· Armoniacum est gūm plāte silueſtris similis plāte galbani in figura sua Et nascit in terra dicta aregemonijs et est in partibus codi hec herba gre· dicit afios cuius radix vulnerat· Et egreditur lacrim9 qui colligit et seruatur· Sed aliqñ de ipso cadit sup terraz q̄re agmiscetur cū eo terra et lapilli et alie sordes sz meli9 ex eo est habens odorem bonū in q̄ non sūt lapides nec ligna· et tēdens ad albedinē cuius fractiones sūt similes fructus olibani et est purum sine sorde· ⁊ odor eius vergit ad odorem castorei et sapor ei9 est amarus et hz in se pinguedinē et splēdorem cum soliditate et illud qđ est huiusmodi dicitur tarmissima sed illud qđ cōtinet terram et lapillos noiatur chizonima· et deferē de terra q̄ dicitur monacō et est fuc9 plāte fibis plante galbani in fibutudine sua et nascitur ibi· GALL· vi· simpliciū parmacoz cap· armoniacum secundum translatōem grecam· Armoniacum liq̄r est cuius ꝟam ferule hec mollificatiue virtutis est excellēter vt eos qui circa articulos porros dissoluit et splenes sklиratos sanes et scrofulas consumit virtus est eius que calefacit et deficcat· Et

idem serapio auct. Aben mesuay. ꝓprietas eius est confere sciatice et podagre .et doloribus iũcturaꝝ qui fiunt a flãte viscoso qñ datur ex eo aureus .i. postꝙ resolutum fuerit in decoctõne q ipm bibitur simplex et mixtuz cũ alijs medicinis Paulus cap. de armoniaco valet contra tussim antiquaz et huidã et asma ex grosso et viscoso Flegmate in gutture pillule armoniaci accipiuntur i ouo sorbili vel distemperẽtur in melle et dentur vel fiunt pillule ex eo et melle dentur tamen ꝑ us pectore mollificato cum dialtea et alijs contra scrofulas in principio accipe armoniacuz sal gemma mirrum fucum marubij .ceram et resolue armoniacum in aceto et dimitte p noctem q post ea resolue cum cera et alijs rebus et mũge. contra vicium splenis accipe armoniacum et galbanum equo pondere et resolue in aceto et dimitte p vnam noctem et in mane resolue cum cera additis pulueribus cost i et absinthij et facias vnguentuz ad menstrua ꝓuocanda ex solo armoniaco fiat suppositoriũ vel ex eo fiat fomẽtũ et p9 ea ex asa et galbano fiat suppositorium Contra lumbricos detur armoniacũ cum suco absinthij q resolue ipm in aceto et fiat emplastrum in vmbilico vt dẽtes cadant accipe armoniacum et sucũ iusquiami et mũge dẽtes q cadẽt Auerrois. v. colliget cap. de armoniaco ca. est in tercio q fic. in primo

CAP. CCCCCCLXXXX

Aromig arabice grece et latine doronicum ꝰERA. lib. aggre. cap. Varomig. i. doronicũ dicitur q fũt vene albe interi9. exterius vero ad citrinitatem tẽdentes q sunt frustra in grossitudine ramoꝝ scitaragi et in magnitudie nodi policis ad plus et sunt aliquãtulum dure et graues et deferuntur ex syria .et doronicũ ex syria est illꝰ quod magis administratur est ca. et fic. in tercio gradu cõfert doloribus qui generantur a vẽ tositatibus grossis et flãticis et ꝓprie ventositatibus matricis et confert morsibus venenosoꝝ et pũcturis eoꝝ bibitum et facto emplastro cũ eo et ficubus et intrat in cõfectõnibus magnis. Aben mesuay est ca. et fic. et cõuenit ventositatibus matricis .et confortat coꝛ et cõfert suo tremori et caſatã AVIC. de viribus cordis dicit q confortat coꝛ

Vhamite .i. affodillus
Vla est inueterata albugo vt in alex. de oculis
Vrargiros .i. argentum viuum
Vra .i. celeste
Vsaro .i. empetigo
Veta .i. plantago
Vetusilla .i. rubi cime
Venerica .i. acorus
Veratklatum .i. vrtica
Veclon .i. salua
Vertipedium .i. verbena

Venago .i. sucus ex tasso arbore expssus
Vesicogo .i. alkekengi
Venter apri .i. mille folium
Velatri genera sunt duo scz album et nigrum q est elleborus
Vena .i. radix plantarum vel vena corporis verũ est q in ãtidotario damascem in recepcione pillularuꝝ de bdellio ponitur venaꝝ adustarum qꝫ contingit ex errore scriptoris qꝛ debz dicere auellanaꝝ adustarum
Vena cephalica .i. vena capitis
Vena nigra communis media purpurea et matrix venaꝝ idem sũt et est vena media brachij
Vene farigides .i. vena sub lingua
Vena que dicitur fumis brachij est que venit a brachio ad manus
Vene sceilen .i. saluatella que est inter digitum parum et anularem
Vena saluatella idem qꝫ supra
Vena basilica .i. epatis que est q̃ subiungitur et est radix cefalice et nigre vñ dicitur basilica a basis qꝫ est radix
Vena appellaris idem qꝫ supra
Vene guidegi sũt vene magne que sunt in gula vna ex vna parte alia ex alia
Vena originales idem quod supra
Vene mulgentes sunt vene que sunt inter epar et renes
Vesmor .i. crisomula
Venum .i. serpillum
Veronig .i. doronicum
Vermis .i. Fauarola vel porcellio quid est .l.l. guardai
Vermis isculus quid est .l.l. taratim
Vermis sete quid. l.l. haeir
Verigmes .i. phidracie vel exantimata
Verbascum .i. verbena
Vena nigra .i. vena cõmunis qne sic nominatur qm̃ componitur ex assellari et humerali vt almasor in primo capitulo de anothomia venaꝝ
Vena cefalica est vena que est inter policem et indicem inuenitur siluester in siluestri aseidt vt Auic. primo canone Fen. iiij cap. de fleubotomia
Vena leporis est vena extremitatis nasi in qua vena quedam patz digito ꝑmendo

CAP. CCCCCCLxxxxi

Ermis grane ẽm auic. libro secundo cap. de verme grane est vermis tinctoꝝ cuius virtus est sicut virtꝰ ceruse vñ subtilior est q magis vadens in ꝓfundo. Quidam dixerunt q colligitur hic vermiculus ex rebus pluribus ita q colligit̃ ex arboribus glãdes ferentibus. vermiculꝰ grane recens infrigidatiuus est et est in ipso siccitas quãtitatem habens .et est purpureus et desiccat sine mordicacione Et idem auct. Gal. q̃daz dicunt q in ipo est stipticitas temperata .cõuenit vulneribus neruoꝝ tritus cum vino aut aceto cum melle

Vene vritides sūt ille q̄ sūt inter renes et vesicā
Vena safena est illa que flōmatur sub cauilla pe dis intrinseca
Vena sciatica est illa que est sub cauilla pedis extrinseca

CAp. CCCCCCLxxxxij·

Espertilion latine ara· stera zirach Auic·vnguētum vesptilioms ꝓbi bet mamillas puellaꝝ a magnificatione et prohibz ortū pilorꝝ ūm q̄ dicitur et nō est verum Cerebrum eius cū mel le conuenit principio aque descendētis in oculum q̄ eiꝰ cinis acuit visū q̄ cōueit ūgle q̄ albugini
Vene contrite ·i·lumbrici terestres
Vene originales ·i·guidegi
Vene citrine ·i·radices citrine et est curcuma
Venaꝝ siccarum indarum ·i·almeus
Vermix quid est·l.l·sandaros
Verucaria ·i·eliotropium
Vesme ·i·yndicus
Vepres declinatur tantum in plurali numero et est omnis spina sed potissime est barus vñ dicit̄ in genesi·Conuersus abrahā vidit arietem post tergum inter vepres herentē cornibus quem assumens obtulit holocaustum pro filio
Verter ·j·sal gemma
Venera ·i·cocula que defertur a peregrinis de sancto iacobo
Verzitiron ·i·piscis dictus turdus
Vermicularis grassula minor semperuiua minor idem·l·l·heraalalep
Vertebrum est os rotondum anche dictum a vertendo quia vertitur in osse concauo

CAp. CCCCCCLxxxxiij·

Eticon dyas·cap·Vectic̄ ūm trā slationē arabicam herba est q̄ habet folia silia edere·v·p̄·vij· sz paulo maiora spansa circa terram desuper alba angulosa et viridia cum multis virgis duorꝝ palmorum flos est illi viridis in uerno maxime nascit̄ ·hasta ipius tenuis est ita vt vix possit videri et mutilis aquosis nascitur locis·folia eius melli addita ignem acrum extingūt · tumoribus omnibus medent̄ ·ficca fumigatō eius omnia ecta similiter facere nouit·mortuos in vtero infātes excludit ciato vno cum mulsa bibito ·radicem eius siccam pone sup carbones de vite arbmnea aut de oliua et cooperi et eius q̄s est subtile de emboto infirmus teneat in ore q̄ fumum recipiat postea vinum amineū modicuz glutiat

CAp. CCCCCCLxxxxiiij·

Eccia latine gre·psofaraci9 arab·lachims siue lechurios GAL·primo de cibis cac·de vecceia figura borz semmum nō est rotonda sicut fabe sed sublata magis silis lentibus reponunt autem agricule et hoc cuz ipis folliculis similiter cū totis plantis gracia alimēti brutorꝝ animalium fame autem vidi et ex hijs quosdam comedentes q̄ maxime adhuc viridibuu existentibus sicut ciceta et fabas comedunt· consueta sūt autem non in delectabilia solum sed indigestibilia et fistitiua ventris neqz boni chimi generatiua apta ad sanguis grossi inlici generatōez sicut et lēticla·sed illi quidem multa bona adsunt·huic autem nullū illorum bonorum inest

CAp. CCCCCCLxxxxv·

Enter aīalium difficilis digestiōnis et orridi saporis parui nutrimēti et mali chimi generatiu9 et similatur visceribus ·pluris est tñ nutrimenti quam pulmo ·sed ventres auium q̄n digerunt̄ sūt melioris nutrimenti et maxime gallinaꝝ Auic·li· secundo cap·Venter
Verchalis lacum ·i·vitica

CAp. CCCCCCLxxxxvi

Ethuen Auic·li·secundo Vethuen est planta habēs virgas minutas sup quas sunt flores albi hñtes folia similia floribus maro acuti saporis et odoris et est ca·in tercio et hic·in secundo et est ex ea alia citrina et alia alba· est digestiua apertiua epilacionum et in rubea est stipticitas· et ꝓuocat sudorem et eius oleum inunctū aperit orificia venaꝝ et resolut apāta in stomaco et sanguinem cōgelatum in ipo ·et conuenit apostematibus frigidis conuenit fistulis et vlceribus neruoꝝ cum mdecoctione eius infunditur spongia et ponitur sup egros et facit subet et odorat humiditas eius et facit dormire ·conuenit asmati cum bibitur sicca sicut bibitur epithimuz et ꝓuocat fortitez et resolut sanguinez congelatum in vesica ·et cum aqua mellis frangit lapidez et apit opilatōes matricis et solut melīaz et flā sicut epithimū q̄n bibitur sicca cum oximel le et ipa in partibus nostris caremus
Verbena ·i·gerebotanum
Vean ·j·illud quo vitreantur vasa
Vessāsa ·i·armel
Venti minoris ·i·herba venti minoris et est consolida minor
Venerie ·i·coclee delate a sancto iacobo
Veronoson ·i·sacra passio
Velderetrich ·i·cicada
Ventriculus quid est·l.l·hamasa
Veb ·j·dentes molares·l·l·hafir

CAp. CCCCCCLxxxvij

Ela ḋ ℸA· herba est folia habẽs mimora quã eruca sed nõ dissimilia Florem viola ceum semẽ est ei in folliculis oblongis ordine stipatum ꝓt nasturcij gustũ calefaciens et submordax· vñ ad tussim veterẽ et ad regium morbum cum melle facit

Vemeriatim ·i· vulpis femina parua cuz est in fouea

Vera ch ·i· sanguis draconis

Veruca vocatur quedam duricies habens in se grana sicut grana ficus et habet tres species ſ̃ aut est eiusdem grossitiei in capite et in pede Et dicitur veruca ·i· porrus vel in pede subtilis q̃ in capite grossa et dicitur clauus

CAp. CCCCCCCLxxxviij

Esum gre· arabice ℔eisim latine rosa seni vel sambacus agrestis ·ṠERA·lib· aggre·cap· Vesum auc· ysaac Vesum vel neisim ·i·rosa seni est arbustum simile arbori rosaz habens florem album et dicũt q̃ est rosa seni et est sicut narcissus et est oleum eius bonum pleuresi et est in virtute sua filis ieusemin nisi q̃ est minus ca· eo et minus sic. Et idem auctor· Aben mesuay· narcissus et est oleũ ei⁹ bonuz ꝓleuresi que fit a melãcolia et conuenit doloribus matricis Et idem auctoritate Rasis vidi quosdam qui dabãt ex foliis ei⁹ a·z·ij·vsq; ad·iij· et faciebant assellare multũ

CAp· CCCCCCCLxxxxix

Ebet arabice latine vero anetum· ṠERA·lib·aggre·cap· Vebet ·i· Anetum omnibus notum est ·virtus eius est que calefacit in fine tercij gradus a dẽsic·in p̃ncipio secũdi Gal.vi·simplicium pharmacoz̃ ℈m translatõnem grecam Anetum calefacit quidem adeo semp vt secundi gradus ipm intẽsi putandum vel ·iij·remissi in sic·vero secundi gradus est mchoanter vel p̃mi intensi. merito ergo coctum in oleo diaforeticuz et immolestuz somniq; factiuũ et digestiuum ciudoz̃ necnõ indigestorum huõrum existit appropinq̃t vtiq; oleum q̃ ex eo apitius digestiuis pharmacis dictis nisi q; paulo calidius illis et subtilium partium est ·et iõ diaforeticum ·vstũ vero tercij fit gradus calefactiuum et sic·et ideo mollibus vulneribus appositum prestat opera q̃ p̃sertim in eis que impudẽdis humidius aũt et min⁹ ca· videre est ad hec et euchimum q̃si digestibilius est et somni factiuum pl⁹ ficco min⁹ diaforeticum Et idem ṠERA auct·aben mesuay· anetum est calidum inducit somnũ· q̃ oleũ ei⁹ ẽ bonum ventositatib⁹ et semen eius in polẽtis positum multiplicat lac·q̃n accipiẽ soluz minuit sp̃ma et debilitat visuum·maxime nimius vsus eius Paulus cap· de aneto decoctõ eius valet strãgu riosis et dissurijs data et potissime sirup⁹ factus ex decoctõne eius et zucharo et cataplasmata ex eo facta cum coquiẽ in oleo et vino contra dolorem matricis et secundinam et mẽstrua educit q̃ cõuenit eius decoctõ doloi pectoris ex frigiditate ·et ad emoroidas puluerez vtice et puluerez aneti cõfice cũ melle et emoroidas inũge ·si fluant emoroide tm̃ fac puluerem ex aneto et semini bus vtice a̅ et appone ·hic puluis multum constrigit Si aũt nõ fluxerint ſ̃ extra apparuerunt distempera puluerẽ aneti cum melle et albumine oui et appone valet etiam cõtra ficus si fit intra anum facto suppositorio· Item decoctõ aneti et masticis valet contra vomitum et singultum ex frigiditate naribus appositum vel masticatum vel comestum·stomacum et cerebrum couforrat Rabi moyses cap· de aneto valet contra singultum ex repletione

Vbeg ·i·acetum

Vngelle sunt vngle aromatice q̃ blacce bisãcie

Vsnen arabice grece antifilos la·seliola

Vsnen herba est cuius folia sũt filia vermicularis vel lenticle habens salsum saporez ex qua fit sal pro qua·l·l·antifilos

vsnee est lanugo que in antiquis arboribus inuenitur et est terestre et marmuz ·l·l·aynech

Vsnen ·i·pulus abstersiuus q̃ saraceni mundificant sibi manus

Vrsmech ·i·hernia

Vzidarog· i·ozimum cõmune·l·l·berẽgemiscb

Vmfacion ·i·flos vitis

Vitumen ·i. sulfur iudaicum

Vitria polion ·i·bugolossa

Viola quid est ·l·l·teneflig

Vmacia quid est lege harim

Vmum quid est ·l·l·qđ supra

Vitis quid est ·l·quod supra

Vitis nigra quid est· l·qđ sup̃

Vitis alba quid est ·l·qđ sup̃

Vinum ammeum ·i·vinum album

Vinum carenum ·i·vinum coctum vt consumatur tercia pars·l·l·dulcor et ·l·carenum

Vinum cio ·i·vinum austerum

Vinum falernũ·i·a falerna regione·l·l·falernũ

Vinum g[illegible]tum ·i·vinũ qđ ferẽ de gazeta

Vinum idum et sapinũ a locis dicitur sic enim ipa nomina locorum sunt

Vinum meratum ·i·Forte et purum

Vinũ muzratum vel mizratum ·i·acidum

Vinum albanũ ·i.falernum·l·l·falernuz

Viuum italum idem qđ supra

Vinũ de passis est cum passule ponunt̃ in aq̃ ca· et exprimũtur et est vinum passulatum

Vinum defructum ·i·dulcor·l·l·dulcor

Viride eris est idem qđ zimar et q̃d est lege ·l· ·l·aeris erugo

Victorialis ·i· pondus ·z·i·et·ʒ ß·

Vinũ mellicite ·i·mustũ mixtũ cũ melle

Vinum ydromel idem quod supra

Vinum squillitticum ·i·compositum cum

squilla quod inuenies in littera aurifel
Vinum stillíticum idem quod supra
Vinum piracium .i. factum cum vino et piris et sic fieri pōt de multis aliis
Vini patici .i. passi
Vinum autimum .i. sine rubore
Vinum trassaticum .i. aurei coloris
Vinum palmitum .i. de dactilis imaturis
Vinum pauciferum .i. subtimens paucam aquaz vt Gal. vi. terapentice
Visce .i. amilum
Vitrago .i. paritaria
Vincitoxicum herba est cuius stipes est violaceus longitudinis palmi vnius vel duorz folia vt folia p fici valens contra toxicum ingreditur in tiriaca diatesseron in antidotario Galieni
Virga sacerdotis idem qđ supra
Vimrem .i. iuiuba
Virga pastoris quid est .l.l. dipseus
Viticella quid est .l.l. Fesera
Vissidum acutum et forte
Vitacha quid est .l.l. harim
Vitriolum quid est .l.l. zeg
Visoum .i. iusquiamus
Virginalis .i. mercurialis
Vitis canis .i. saxifragia
Vitrum quid est .l.l. cugeg
Vitriola .i. paritaria
Vitrion .i. eupatorium
Virus .i. venenum
Vmifacion .i. Flos vitri
Vira quid est .l.l. enancium
Viridos .i. lac quod est vime sicce
Virettum .i. virens virgula
Virgultum .i. virga pillulans
Vmodes sunt ficomori fructus et sunt sicut fructus ficus .l.l. ficomorus
Visalon .i. tegula lateris
Vitis alba quid est .l.l. filipendula
Vitis nigra quid est .l.l. harim
Viscus quid est. l.l. dabalch
Vmopia .i. affodillus
Viola vltramarina quid est .l.l. cheiri
Viperina .i. serpentaria aliqui dicunt q̄ est simphitica sed prima melior
Virtus celtica .i. attractiua
Virtus celtica .i. contentiua

CAp. CCCCCCCC

Irez ſm Serapionem lib. aggre. cap. Virem sūt species scz abſi a indum qđ appellatur arabicū a est rubei coloris et idem qđ curcuma est radix eius affertur ex terris in hyeme et hz grana sicut grana kesmes .et melius ex eo est rubeum habens pauca grana .et aliud est qđ a dheret manui et habet colorem viole et exterius est rubeum cuius toxicum est multum .et toxicum q̄dez est res pauca minuta mollis adherēs manui qñ tangitur vagina eius .et ipm quidem limē super morfeam et confert ei. MES. virtus virē est ca. et sic. in principio tercij gradus q̄ si limitur ad morfeam confert
Viriditas muenta sup aquam que ara. vocatur halkalep et in lingua hyspanica mulsas ſm Auerroim secundo colliget est ca. et hu. in secundo
Vidume .i. apostema molle vt lutum paludis
Vndimia .i. apā molle Flāticum
Vigifur .i. cinabaz
Vlixatrū .i. petrosellini species .l.l. petrosellinū
Vliādrus est cuius Flores dicuntur rododasni et est landrus
Vlicon .i. pulegium
Vligo .i. terre humor vel limus
Vnctio .i. spina
Vlmos vel bolismus vel fames vaccina
Vmicialis .i. verbena
Vmbilicus veneris quid est .l.l. cotilidon
Vncia est pondus dragmaz .x. sed antiquiq̄ faciebant vnciam ex .z. ix.
Vlpicu .i. lapago
Vrbi .i. loca circa inguina
Vrbias .i. loca que sūt in extremitatibus cossarum vbi sunt glandule vbi vertebrū iungiē scie
Vriticus porus vrinalis
Vrtica quid est .l.l. huiure
Vrtica mortua .i. marubium
Vrina quid est .l.l. baul
Vzifax teste Auicena fit de sulfure viuo p combustionem ex inde pōt eligi sulfur viuum et multum assimilatur sinopide mſi quia durius
Vzifur .i. cinabar
Volimis .i. oliua
Volimum .i. volamanus
Volubilis quid est .l.l. ieblech
Voimia .i. apostema molle
Volucrum maius .i. conca maior
Vomiadas .i. crine et folia herbaz cum sunt tenera et comeduntur
Vomix quid est .l.l. ieblech
Vtromi .i. auena
Vscosa .i. adusta

CAp. CCCCCCCCi

Va lupia .i. staphisagria ſm quosdaz Auerrois dicit q̄ est ſolatrū MES dicit q̄ est herba que vocatur botrifelerus Plinius dicit caucalis herba est ommibus nota quā greci strignuz siue vuam lupinam vocant .ſ. nascitur in ortis vires refrigerātes et cōstringentes habens
Vulnera pascencia .ſ. pustula
Vulnera sordida idem qđ supra
Vlcus sordidum idem quod supra
Vua quid est lege .l. harim
Vulnerum almotan .i. detegentium
Vulpis quid est .l.l. thaleb
Vulpis alabamatu quid est .l.l. kukuber

Vulua herba est circa fontes et stagnum nascit̃ er q̃ vulua. i. algamollis est et ipa dicitur vulua
Vua vulpis .i. strignum vel solatrum
Vua necea .i. rubea
Vuaton .i. capara
Vua passa montana .i. stafisagria
Vultiga .i. baccara vel asara baccata
Vugago .i. asara baccata vt supra
Vua camina .i. strignum vel solatrum
Vua demonis quid est. l. l. dumsatatis
Vrach .i. fulach
Vthuen planta est que inter nos non repitur
Vthundidi .i. lignumaloes

CAP. CCCCCCCCij.

Lmus latine ara. arnabum gre. pe tela vel plee. siue pteloe Gal. viij. simpliciũ pharmacorũ cap. plee ẽm translationem grecaz ptolee. i. vlmus foliis cõsolidamus q̃q̃ recens vuln9 cõ tusi q stiptica simul et abstersiua virtus conser uatur in eis. cortex vero ei9 adhuc magis est sub amarus et stipticus vñ et lepram sanat cum ace to. ⁊ dum viridis exist it et recens si supligata m uoluatur vlceribus consolidare ea poterit. et ra dices eius etiam eiusdẽ virtutis sũt. et cũ ei9 de coctõe fomentant ommes fracturas prositatõe egentes. Paulus cap. de vlmo est arbor omnib9 nota cuius folia stiptica sunt que bulita in aq̃ cu rant excoriatõnem capitis si inde lauetur radix eius est stiptica congluctiatiua et consolidatiua nimis
Vlular .i. bacce lauri
Vlular .i. laurus
Vlua .i. alga maris
Vngula caballina quid est. l. l. nenufar
Vnguella idem quod supra
Vngula capraz et asini quid est. l. l. hafir
Vngula aromatica .i. blaccebisancia
Vnguẽtum alben .i. oleum de ben
Vngila .i. scamonea
Vpupa quid est. l. l. hanabroch
Vrusuiraz .i. risũ

CAP. CCCCCCCiij

Suen arabice la. stercus passerum. vel harõ grece antifilos. AVϽC. li. secundo cap. Stere9 passer. ster cus passerum vel vsuen est plurium specierũ. subtilior earũ est alba. ⁊ viridis ex eis est calidior et est abstersiua mũdificatiua aperi tiua pondus. z. i ℈ resoluit dificultatem vrine et põdus. z. v. obiicit partum viuum et mortuum ⁊ a. z℈ vsq̃ ad. z. puocat menstrua et. z. iij. soluen do educunt aquositatem ydropicor̃. x. z. sunt ve nenum mortiferum ⁊ ex eius suffumigatõe effu giunt venenosa parua SERA. libro aggre. ca. vsuen est herba kali cuius species sunt multe et omnes sunt ex amoch. Et Vsuen est haron et est id quo lanãtur panni Et idem auct. Albuzit al harabi ait nõ vidi haron albius neq̃ puri9 illo q8 nascitur in terra armenia. sed aliud est sup̃ ip sum in bonitate quod nominatur lohalkansarim et arbor eius est magna adeo q̃ fortitaz possz sta ri sub vmbra eius et habet subtiles sũmitates ⁊ habet lignum albius et est de albãtibus pannos et est alumen affor. et est illud quo lauãtur pan ni ⁊ liquefit cum eo lacca donec possit cũ ea pin gi et accipitur ex arbore karus sicut accipiẽ sal alkali ad pficiendum tinctura Et idem auct. Me sarugie est ca. adburens et caliditas eius est in tercio gradu Alcãzi expellit apãta et anima lia venenosa facta fumigatõne cum ea et si bibũ tur a muliere. z. v. eijcit fetum viuum siue mortu um Et si bibatur ex eo a. z℈ vsq̃ ad. z. i. puocat vrinã et menstrua Et si dẽtur ydropico. z. iij. cõ fert ei sed pondus. z. x. interficit Et iuuamentum eius est sicut salis nisi qz est acutius eo. et admi nistratur in medicinis cõferentib9 morfee ⁊ sca biei et destruit carnem supfluam in vlceribus
Vsnen est herba habens folia filã portulace sed minora. et est vna ex speciebus vsuen
Vis est rasura cuiusdaz arboris declinans ad co lorem croci tinctura eius et portatur de iamen.

SEQVITVR DE X

Xantus .i. flos rubeus
Xantos .i. rubeum
Xantala. i. anagallus
Xansifraga .i. sarum frãgens et est herba facta sicut pimpinella carẽs pilis quib9 differt ab ipa
Xanaticum .i. crocus
Xanium siue xanim siue xanimi .i. nigella
Xercula .i. cornix auis
Xeiteragi .i. tapsia
Xebran .i. esula
Xebet .i. anetum
Xencua quid est. l. l. titimallus
Xilon .i. lignum inde xilocassia .i. cassia lignea et xilobalsamum et xiloaloe et xilocaratta .i. li gnum
Xriptum .i. carubia
Xifion quid est. l. l. fagasmon
Xilomarto .i. cortex celsi
Xilobalsamum .i. lignum balsami
Xisso .i. acetum
Xilocinamonum. l. lignum cinamomi
Xiro .i. porcus
Xiracost .i. manna
Xiron .i. fucus

Xicreon ·i·porcina caro
Xilodarsamum vel xilocinamomum ·i· lignum cinamomi·l·l·darscen
Xirisfraticon ·i·sapa
Xiloceratum ·i·filiqua
Xiria ·i·gladiolus
Xilocaratta·i· vaginella·l·l·cabarlimb
Xilocassia ·i·cassia lignea
Xiraseth·i· rob de succis fructuum solubilium illud vocabulum ponit Auic·pmo canone fen· iij· cap·ix·et similiter est egritudo miracbia ·i· ypocundriorum
Ximaco ·i·cortex celsi
Xiloaloa vel aloes ·i·lignum aloes
Xilo aloes silvestre est radix plante dicte spora ≈ gallina
Xilomirra ·i·lignum mirre
Xiliqua·i·carubia q aliqñ est pondꝰ ponderans karat·i·et est ꝙtum ponderat semen eius
Xisum ·i·acetum
Xilia ·i·cassia
Xia ·i·senacion
Xisimbrium ·i·balsamita
Xiraña et xirotes ·i·duricies
Xiros ·i·rasorium
Xiran ·i·asenblum
Xiria ·i·vnguenta
Xilocauros ·i·calcantum
Xoso ·i·acetum
Xorontos ·i·brancos
Xosacia ·i·almeo

SEQVITVR DE ·y·

Aquintus ·i·iaquintus
Ybaie est quedã species dactili
Ydrogiros·i·ar entum viuus
Ydantidas·i·vehe in matrice
Ydragogum est medicina purgans aquam ydropicorum
Yona ·i·sorba
Ynanti flos lambruste
Ynancium idem quod supra
Ypagissi ·i·gummi edere
Yua latine grece alkolilis arabice zimar· Paulꝰ herba est satis minuta ad albedinem tẽdens medetur doloribus et egritudinibus iũcturarum
Yena ·i·bellula
Yeyana ·i·brassica
Yenta ·i·bestiola quedam
Yema·i·lapis ex oculis gemi
Yella ·i·carbo
Yend ·i·iudaica
Yeronoson ·l·epilensia
Yectiris·i·cimimum ethiopicus et est gic
Yctericia ·i·morbus in quo homines crocei efficiuntur et ab aue que ycteris nominatur
Ycteris ·i·ycthericus
Ydree ·i·pultes

CAp· CCCCCCCiiij·

Dea vm dyas·cap·de idea vm trãslationem grecam folia habet similia mirte que amili longi sunt. Radix eius remordentis siue redarguentis virtutis est·sanguinis fluorem siue quemlibz fluxũ strigit·vbi sciẽdũ q dyas·de ydea facit duo ca· vnũ qꝫ incipit Ydea per y·et est illud qꝫ ponitur hic et alind capitulum qꝫ incipit Batus et vna de speciebus eius est idea per ·i·iota pro qua·l·l·filach· Gal·vi·simpliciꝫ pharmacorꝫ cap·Ydea. Ydee radix et gustantibus q̃dem est acra e morogias et fluxum ventris·necnon disinterias et fluxum muliebrem quotquot talia sanans bibita et deforis apposita
Ydema ·i·apostema flãticum
Ydericus ·i· ascliticus
Ygemonica virtus ·i· pncipalis virtus anime que regit et ordinat
Ypericum ·i·pforata vel falestrũ vel herba sancti iohãnis·l·l·mfaricon
Ypericon idem qꝫ supra
Ypenstereon ·i·berbena

CAp· CCCCCCCv·

Reos est herba faciẽs florem albũ vt lilium et est in frondibus similis yri sed differunt in floribus vñ versus ·yris purpureum gerit florem yreos albuz Gladiolus croceum sed spatula fetida nulluz vñ ille herbe sũt simules in foliis differũt tamen in floribus ·Nam yris habet florez purpureum habẽtem gradatões diuersas i purpureitate sicut habet arcus celi pro qua·l·l·liliũ Et est alius cuius flos est albus et iste est yreos et ille debilior est superior in omni re et melior ex eis est cuius radix est alba rotõda pticipans de rubedine vm aliqd et grossa et dura et spissa et in qua est aromaticitas sicut odor viole proprie et cuius sapor est acutus mordicacius ꝓpter acrimoniã ipsius ·habens nodos breues et collectos q melior pars plãte est radix·post illam flores et melius tẽpus collectõis ipsius radicũ est pricipium veris Paulus cap·yreos·yreos caest in secundo gradu fic·in tercio· valet contra duriciem neruoꝝ ex flãte tussim placat screatuz facilem facit·grossos humores pectoris attenuat·cum aceto potatus splenecticis et spasmuz habentibus ꝓdest rigorem fe·q dolorem vulue mitigat et aufert cum vino potatum mẽstrua ꝓuo

cat pessarium inde factum secundinā et fetū mortuum expellit · stomaco nocet cum aqua ca· bibitum dolorem ventris placat· elixatum et pistatus vulnera dolentia curat coctum cum aqua ro· mixtum ulnera et pustulas mundificat et bonas in eis carnam generat· et valet contra putredemm dēcium et gingiuarum

Ysteropins ·i. matricis p̄focatio
Yster ·i· tabanus factus sicut musca magna
Ysteos ·i· muscus
Ybiscus quid est· l· l· altea
Ycintus ·i· preos
Ydiasimum ·i· pelicinus
Ydiosin ·i· menta
Ydiosmon idem quod supra
Ydiomata ·i· apostemata flegmatica
Ydiscus ·i· maluauiscus
Ydria ·i· sorba
Ydria est secunda species lauri· l· l· gaza
Ydria est vas aque
Ygia greca est quedam confectō posita m antidotario Galiem valet contra cōmotionem dentium si supponatur
Ygia ·i· vrtica
Ymatices ·i· scolopendria
Ylischi est egritudo quam aliqs incurrit propter amorem
Ylion est aurum rubeum
Ympolis ·i. balsamum
Yliupicꝫ idem quod supra
Ypithimum ·i. capilacia
Yringio vel iringus quid est· l· l· ascaruticon
Yris illirica Dias· folia habet ireos similia differunt tñ m floribus vnde flores habet purpureos cum diuersis coloribus scz albo mellino purpureo et cetera ꝑ qua· l· l· lilium
Yrigero ·i· senectōnes vel cardo bñdictus
Yrige roncos idem qđ supra
Yrcina quid est· l· l· ercinos
Yriana ·i· lambrusta
Yrina ·i· sipia
Ysticus ·i· porcus spinosus ·i· estrice
Yriomum ·i· ozimum
Yrion quid est· l· l· cameleonbante
Yrontos ·i· baruli qui oriuntur in facie
Yroncos ·i· brancos
Ycores ·i· humores
Ycorion ·i· endiuia
Ydor ·i· aqua
Ydropissa ·l· pix liquida
Ydolum est qñ aliquid non existit vt appareat ñm imaginationem

CAp. CCCCCCCvi·

Ydropiper ·i· piper montanum vel piperastrum DYAS· cap· Ydropiper ñm translatōnem grecam nascitur locis humidis cuius virga est ossa in quibus nodis nascūtur folia que nodis intra se et gradus habent huius folia mentastro similia sūt sed maiora et molliora et albidiora gustu acerrima sicut pip sed non talis odoris cuius semen in ipis virgis minutum existit et spissuz sicut botrus semen eius cum foliis cataplasmatibus adhibitum duricies et tumores spargit· et liuores limpidat siccum et tritum pro pipere misceri pōt Radix eius mutilis est herba cū semine cataplasmate facto et iposita ypopias tollit· et duros humores spgit ruborem facit corpori GALL· vij· simplicium pharmacor cap· ydropip ñm trās lationem grecam Ydropiper vocatum quidē est sic a locis in quibus nascitur et ab eo quem secundum gustuz ad similitudinem que ad pip est autem ca· sed nō quantum piper quinymmo viridis hec herba cum fructu et cataplasmata Ypopias et scliratos humores aperit et diaforat

Ydron ·i· viridis
Ydro ·i· argiros vel argentum viuum
Ydrocomi ·i· vermis
Ydromel· i· aqua et mel· l· l· mellitum
Ydromelum fit ex aqua et malis macinatis
Ydroleum oleum· i· qđ fit ex aqua et oleo
Ydromelon est potus quidaz factus ex citonijs et aqua celesti
Ydrofoma quid est· l· fauos
Ydroforbia idem qđ supra
Ydrorosati ·i· aqua rosata
Ydrogarum ·i· aqua et garum
Ydromellitum electuarium de melle ro· factum cuius descriptōnem ponit alexander capitulo de fastidio stomaci

CAp. CCCCCCCvij

Dros grece arabice squingibil· la· aqua hippo in libro de aere et aq̄· Aqua que in altis locis siue pililus lentis exurgit monticulis aquaruz optima ⁊ salubertima saporita talis vero multa vim ꝑmixtione indigens est hieme calida· estate vero frigida· similiter qꝫ ille que ꝑfudiusculo exuragunt fonte aquaꝫ eciam melior ea que ab ortu solis et maxime estiuo tpe occurrit alba perspicua atqꝫ ꝑcuidubio est odorifera que vero lenta est et grauis putrefactiua oz autem te esse attentum circa virtutes aquaꝝ vt pote q̄ diuerse in sapore et pondere sūt de hac enim qui biberit eorum ventres calidi ac tumidi fiunt corpora macra cubiti ipatule tenues similiter facies q̄ maxime carnis ad splenem confluere cogitur vñ malus sanguis procreatur illa nō bibentes multa sup habundant comestione efficies illis perseuerat atqꝫ crescit et sitis fiūter superiora ventriuz et media inflātur· quapropter catarticis fortibus illis vtēdum est hac egritudie hieme et estate cōtinētur accidit illis aqua citrina et interemt estate vero diffinteria lienteria longa et quaterna labo

rant qui morbi naturam puertunt et mutant et
in aquam cadunt citrinam et pereunt iuueues i l-
lorum pulmonis dolore alijs q̄q passionibus eor-
mentes pturbantibus affligunt senes acuta fe-
et ardēti ex ventrium constrictōne accidente ve
xātur mulieribus apostemata de genere albi flā
maticis innascunt̄ neq̄ concipiunt vel parturiūt m
si cum magna difficultate atq̄ molestia corpora
eorum magna et grossa qnāto plus in longitudi
ne ꝓtenduntur tanto graciliora fiunt. menstrua
vero iuxta q̄ oportz fluūt pueri hernia viri cau
sone crurumq̄ vulneribus infestantur. Sed qui
huiusmodi nature sunt hijs vitam impossibile ē
extendi sed intempestiua senecta preripiuntur.
mulieres grauide videntur cum vero tpa part9
aduenīunt veteri fetus iannes tumore relaxātur
cuiusmodi passione detēta matrix quecūq̄ aqua
citrine coadunacione intumuerit laborat ad hāc
itaq̄ quam prediximus aquam partimens est et
ea que a ca. terra surgit aut frigido metallo
vel here siue argento vel auro siue sulfure aut a
lumine Aque pluuiales leues et saporite. ac luci-
dissime sunt. ſſam sol qđ subtilius atq̄ leuius in
attrahendo assumit. aque pluuiales cito putrent
malum q̄q exalant odorem. Quare enim ex mul-
tis congregate sunt aquis. iō leuius alijs putre
scere solent ac mutari. Aqua niualis vel glaci
alis omnis mala est postq̄ semel fuerit conge-
lata nunq̄ in prestinam conuertetur naturā. qđ
quid est saporitum et leue et clarū fuerit aut pu
rum id totum gelu aduenīēte recessit. quod vero
turbidum remansit. Et sic poteris probare si enim
aquam in vase ad mensuram positam sub gelu
congelari dimiseris cumq̄ congelata fuerit in
sole vel in quolibet calido liquefactā remoueas
eadem mensura multo minus inuenis esse simili-
ter autem de gelu et niue. omnis aqua de niue q
similibus peior est omni aqua. Aqua frigida de
bet dari digesta materia Auic. ārto cano. ca pi.
de cura fe. in generali aqua frigida iuuat īdige
rando Auic. eodem libro Aqua calida citius con
gelatur quam frigida Auicēna primo canone do
ctrina. ij. fen. secunda summa prima. cap. tercio
aqua frigida non debet dari si est humor crud9
et grossus Auicēna de cura fe. in generali aqua
fri. digerit humorem colericum Auic. eodem
loco. aqua non nutrit Auic. primo canone fen. se
cunda doctrina secunda capitulo xv. fine aq̄ non
pōt fieri complementum rei nutrite. Auicena.
eodem loco aqua curens et discoopta est melior
aqua Auicēna eodem libro melior est aqua q̄
super lutum vadit quā que sup petras. Auicēna
eodez libro quāto aqua magis longatur a suo p̄n
cipio tanto melior est. Auicēna eodez loco aqua
que est estate ca. hyeme fri. est melior. Auic.
eodem loco aqua cocta minoris inflatōnis et ve-
locioris descensionis Auic. eodez loco. aq̄ pluui-
alis et specialiter que in estate colligitur et cuz
sunt tamen trua est nitra meliores aquas. Auicēna
eodem loco aqua pluuialis impedit pectus et vo
cem. Auicēna eodez loco aqua puteoꝝ deterio-
res aque sunt. Auicēna eodem loco quedam aq̄
generant flegma et quedā coleram. Auicēna.
eodez loco aq̄ paludū est splenis et ydropicis. A
uicena eodem loco aq̄ non curentes quocūq̄ mo
do fuerint nocent stomaco. Auicēna eodem loco
aqua calida corrumpit digestionem et non tollit
sitim illico. Auicēna eodem lo. aqua multum ca.
iuuat in collica et splenis ventositate Auic. eodē
aqua nō nutrit. Auicēna primo canone fen. pri-
ma doctrina tercia cap. quarto aqua debet exibe
ri materia existente digesta et virtute forti. Ga
lienus. vi. terapentice capitulo secundo aqua te-
pida facit nauseam. Auic. primo canone. fen. ter
cia. doctrina secunda. cap. octauo aqua multum
calida constringit cutim. Galie. vij. tera capitu
lo secundo. aqua frigida nocet deffectis galien9
eodez loco aqua tepida mollit corpus et humec-
tat et delectat. Gal. eodem loco. natans immo-
derate in aqua aluiosa constringit cutim et trā-
spiratōnes intus constringit q si sint fumose ge
nerat fe. Gal. i. de ac. q mor. capitulo primo mul
ti in fri. aqua balneati mortui sunt ānq̄ domū re
mirent. Galienus eodem li. capitulo tercio aqua
fri. conueniens est colericis tpe sanitatis et tem
pore egritudinis et hoc si fuerit consueti corpori
in sueto ne quaq̄ date nisi prius venerit ad sani-
tatem. Galie. vij. tera. capitulo tercio si timeas
dare aquam fri. corporibus colericis ꝓpter in-
consuetudinem suadeo q̄ nō debeas dare. Auic.
p̄mo canone fe. secunda cap. xvi. doctrine secun-
de. terree aque splenem resoluūt et non coire vo
lentes adiuuant et aeree corruptōni complexio-
nis existunt. ḊYAS. cap. de aqua aḡrum om
nium natura fri. est et humi. aqua que de lapide
emanat leuior q limpidior est. ventrem q vrinā
ꝓcurat. Aqua q̄ de paludib9 argilosis emanat
grauior est. aqua cocta salutem corpis operatur
et multum mederur. Et q̄ in omnibus infirmita
tibus aqua est necessaria inter omnes aquas plu
uialis aqua optima est. et leuis et dulcis et faci
le digeritur. Cito enim calefit et cito infrigida
tur de fontanis aqua eligitur illa que ad solis
ortum tendit et meridiem. et de montibus caluis
exit. hec enim ꝓpinquat pluuiali que vero con-
tra occidētem currunt et septētrionez pessime sūt
aque petram in vesica et renibus creant. et mu-
lierem sterilem faciunt. et corpori torporem et ri
gorem minium. menstrua stringūt inhibentes e
gritudini sudorem ꝓrumpe vel fluxum ventris
vel nauseam. ḊYAS. cap. de aqua marina ſm
translatōnem grecam Aqua marina virtutez ha
bet viscidam et termāticam et cacostomaticum
ventrez turbat flā dꝛpmit colera vero facta et
fomēto adhibita apostemata de alto educit q ma
turescit. duricies spargit. omnibus diaforesiz p̄
stat neruoꝝ causas compmit ꝓmonibus nō vul
neratur opitulat̄ cataplasmatibus necessarie mi
scetur malagmatibus et medicaminibus nobilib9
additur diaforeticis quā maxime impetigīnibus
adhibetur tepida laterum tortionibus accepta

p̄stolatur et zernas scabies et pturigines fomento adhibita tollit · lendines capitis purgat · tumorem māmaꝝ compescit · et similiter adhibita liuores corporis emendat · morsibus venenatis occurrit · frigoribus opitulatur · spalāgionū et scorpionum ictus vel aspidum non admittit · calida adhibita corpus extēuatum reficit · lauacris vtiliter adhibet̄ · q̄ lauacra ydropicis et cephalargicis a sordis opitulatur · si seruata fuerit aq̄ marina bromum nō colliget · multi vero coquūt aquam marinam et sic reponunt ad purgatōem dentes solaz et cum pusca · et cū musco · et ozimelle et post purgatōnem datur iucellū gallime aut piscium et tempat viscitudinē eius · Inuenitur aqua sulfurea alumiosa et ferrea que habent virtutem eoꝝ a quibus recipiunt dnominationes q̄s virtutes muenies in ꝓprijs litteris

Ydrorodino ·i· aqua rosota
Ydrorphalos ·i· humiditates capitis
Ylabee ·i· cacolla maior
Ymonodea ·i· pelliculosa substācia
Ynos ·i· vinum
Ynomel ·i· vinum et mel
Ynosbatos ·i· cappara

CAp. CCCCCCCviij·

Poq̄stidos ·i· sucus eius qđ oritur ad pedem rose camine vel barbe vrcine · l · l · Cissos · Dyas · strngit eim vehementissime vñ ventris ꝓfluuz et sanguinis habundāciam rep̄mit sine mora · Sunt autē due species eius · vna est flaua · i · subrufa · et alia alba · quas greci ypoquistidos vocant · eo q̄m radice herbe dicte nascatur vt apparet sup̄ius in · l · cissos cuius sucus exprimit̄ et reponitur valet ad eadem ad q̄licium et acacia Paulus fr̄ est et sic · in trcio gradu

Ypothimia quid est · l · l · glaucoma

CAp. CCCCCCCix·

Poglossos · i · lingua equi et vocatur alio nomine mixta agrestis Dyas · fructer est mirte agrestis similis folia hñs minuta et comam spinosam q̄ folia in sūmitate sūt sicut lingua cum ramulis mmoribus circa eadē folia · hāc phibēt multi collo ligatam dolorem capitis tollere malagmatibus misceē

Ypoq̄stos ·i· saluia
Ypostasis est sedimen vrine et dicit̄ ypostasis ab ypos qđ est sub et sto stas inde ypostasis · i · subtus stans
Yposeta ·i· cauda equina
Ypotisis ·i· humores influentes
Ypomarat ron ·i· feniculus rusticus
Yposases ·i· frangogū a est qđlibz flegmatis eductiuum
Ypocamus quid est · l · l · cacaballus
Ypopias ·i· liuores sub oculis
Yposellimum quid est · l · l · apium
Ypnoticus ·i· dormitatiuus
Ypofagma est passio in qua iubet cornea oculi · et vocabulo nostro vocatur pedatella
Ysopus humida quid est · l · l · cenfarasab
Ysopellinum quid est · l · l · apium
Ysopus quid est · l · l · hala se
Ysopus ortensis quid est · l · l · quam supra
Yu ·i· viride eris
Ysquiamum ·i· iusquiamum
Yuz idem qđ supra
Yudaica ·i· erbuz
Yumu ·i· scamenea
Yndus ·i· celestis niger
Ypuris ·i· cauda equina
Yruudo quid est · l · l · chauraf q̄n stat pro aue et stat ꝓ sanguisuga pro qua · l · l · sanguisuga
Yrunda ·i· algardaione
Yrundina idem qđ supra

SEQVITVR DE · Z ·

Anarbu · i · carui
Zacharon · i · pfillium
Zaccarie idem qđ supra et ponitur istud vocabulum a Gal · in li · dia midiaꝝ cap · de passiomb9 pectoris in confectōe tria sand ali quam facit cōtra dolorē capitis ex tacliditate et cōtra ydericiā et contra oēm calorē intraaneuz · similiter ponitur illđ vocabulū in viatico cap · de ydropisi in trociscis de lacca valētib9 ad ep̄is et sple passionē et ca · siūter ponit̄ in ātidotario nicolai in cōfectione trisandali et in confectione trociscoꝝ de lacca

Zimat ·i· argentū viuum
Zarbarzet ·i· lapis smaraldus
Zaro ·i· lentiscus
Zacaron ·i· pfilium
Zabarat vel Zabarac · i · planta cuius vna species hz folia sicut lenticula et alia est similis came pitheos quibus caremus
Zabarac idem quod supra
Zarsac ·i· berberi
Zarcon i · · olíua
Zait ·i· oleum

CAp. CCCCCCCx

aroz ara · vel zaroza gre · trionū vel trigonū vel tricoctū la · mespillū vel āzarola sera · li · agre · ca · zaroz auc · Dyas · zaror est arbor spiosa cui9 vna ps vocat̄ mespillum et hz fructū puū silez malis puis bonū ad comedendū est stiptic9 bon9 stomaco · cū comeditur retiet vētrē et tarde maturat̄ Gal · libro · ij · de cibis fruct9 eius est stiptic9 stipticitate forti et in foliis et in sūmitatibus ē stipticitas virt9 ei9 ē fri · palā qm̄ talium ōmiz paꝝ comeditur cōuenit nō vt ficuū aut vuaꝝ copiose nez emiz vt alimento ꝫ vt medicīs ip̄is idigem9 magis Et · 8 · in vij · fim · phar · cap · mespillū ūm trāsla · gre · mespillum q̄daz tricoctū noiant eo q̄ tria hz ossula oia intra se · semē aūt est qđlibz eoꝝ huius arboris sicut que in pomis inuenūtur sūt arboris pomi et acini vitis et micole fic9 · stipticus aūt est sufficiēter fruct9 hui9 arboris et vix efibilis et retētiu9 sufficiēter ē ventris et in germi b9 ei9 a in foliis stiptica q̄litas ē nō pauca a idē

SERA. est alia species rarior in regionibus hy spanie quā multi vocant epimelidā vel pomeli= do cuius fructus est bonus esui et vnū quodq; pomum eius habet tria ossa rotonda et iō nomi= natur trigonum et similiter est vt supior stipti= cus. et hanc speciem latini vocant zacolam. Ysi= dorus pomelido sorbe fructui similis mediocris arbor in flore candido dicta pomelido q dulcedi ni sit eius fructus et acuto sapori mixtus Dyas. cap. de mespillo vm trāslationem grecam mespil lum semen habet rotondum fructum minutum maciano simile tria ossa habens. vñ tricoctuz di citur. stipticum est et eustomacum. ventrem ab stiet et tarde matureścit Al. trac. iij. fri. sūt ā fic. ventrem abstrigunt et vomitum abstiment. Et ē alia species q̄ in hyspania nascitur quaz multi e pimelidam vocant. semen rotondum hñs et tri= gonum vñ et tricoctum dicitur. hoc bonum est ad edēdum stipticum et stomaco aptum et ista est azarola

Zauco .i. argentum viuum
Zamorat smaraldus
Zambaca .i. sambucus vel rapa domesticā vn= de oleum fit
Zaufior .i. opoponacum
Zauda .i. crocum orientale
Zaucule zuco .i. argentum viuum
Zarim .i. auripigmentum
Zapinus deda pinus masculus arbor gramī vi= ridis idem et est botim
Zanahanan .i. edera
Zaharali .i. casçata
Zabzali idem quod supra
Zaroich .i. auripigmentum
Zardec .i. crocus ortensis
Zauen .i. lolium
Zambach .i. fambacum
Zacone .i. sorbe
Zarneb .i. folia salicis torrētis
Zaaragi .i. litargirum
Zametald .i. smaraldus
Zarole .i. sorbe
Zair .i. dolor extensiuus et abrasiuus in intestio recto
Zaraunt .i. aristologia longa
Zauh .i. argentum
Zaccara .i. psilium
Zarmena amara .i. auripigmentum rubeum
Zarnabu .i. ros marinus
Zarum .i. sorbe
Zanet .i. auripigmentum
Zaiur idem qs supra
Zaair idem qs supra
Zafaran .i. crocum orientale
Zarnab folia arboris magne non facientis fru= ctum similis salici habens odorem vt odor citri
Zaraburit vel marmachora .i. aristologia
Zara .i. aristologia longa
Zara medua .i. bulbus ematicus vel vomicus et est nariscus

Adens arabice gre. faki latine lēs vel micola. SERA. libro aggre. cap. zadens auct. Dyas. meliores ex lentibus sūt ille que velocius ma turātur et qñ infunduntur in aqua ad mollifican dum nō migrescunt GAL. viij. simpliciū phar= macoz cap. de lentibus vm translatōem grecaz faki. i. lentes stipticant nō fortiter in medio ve ro ca. et fri. consistūt. siccant autem in secundo gradu ipm quidez earum corpus sistit ventrem decoctō autem quocat q̄cirta et efunditur prior aqua qñ retencionis gracia sumitur Gal. eodem li. et cap. vm translatōnem arabicā sapor earuz stipticus est stipticitate pauca. virtus lentis pri ma est media inter ca. et fri. et exsiccat in secun= do gradu et ipa stringit ventrem quādo coqui= tur bis et ꝓicitur aqua prima. et aqua in qua coquūtur laxat ventrem. et dixit hyppo. vi. epi= demiaz. q est tempata in ca. et fri. et declinat ad calorem parump. et signum in hoc est q non ap paret per eam qñ comeditur aut quando morat̄ in stomaco. aut quādo descendit a ventre infrigi datio corpi. ā est composita ex substancia q̄ strin git ventrez quādo coquitur bis et ꝓicitur aqua prima. et aq̄ in qua coquuntur laxat ventrem. I dem auct. Dyas. quando comeditur ex ea assidue facit obscuritatem visus. et est dure digestionis mala stomaco. ā accidūt ex esu eius sompnia ma la ā ē mala nerui s ā puolmon. Et idez SE. auc. Mesarugie. excorticate ex hijs sunt frigi. grosse stringunt ventrem et vrinam et ingrossant san= guinem in venis et non sinunt eum currere ā sūt frigidiores quā mes. i. robilie Et idem auctori= tate aben mesuay lens ipa est fri. ā sic. in. i. gra. et cortex eius est ca. sic. in primo et de ꝓprietate eius est minuere vrinam ā menstrua propter ei9 sanguinis ingrossationem

Zelbedalbabar. i. spuma maris
Zerocelkie .i. berberi
Zerumbet .i. zedoaria

Edoaria latle gre. Zerumbet radix est cuiusdam herbe in transmaris partibus inuente ca. est virtutis ā viscide. vnde lumbricos occidit ru tum facit et stomaco aptum cuius odorem anti quum ieiune sumptum mastication tollit Pau= lus cap. de zedoaria ca. est in tercio gradu sic. in secundo radix est cuiusdam herbe q̄ per. x. annos seruatur. vinum decoctōnis eius cōtra tussiz fri. Facit et contra dolorem stomaci et intestinorum ex vento flatate vel frāte suppositorium factum ex eo et triFera magna matricem calefacit et mun= dificat selsamentum ex eo factum et rozemarino

et pane asso et aceto appetitum incitat. SERA. libro aggre. capitulo Zerumbet Zerumbet .i. Zedoaria q̄ sunt radices rotonde similes in sapore et colore zinziberi et affertur de semi Aben mesuay est ca. et sic. in secundo gradu et impinguat impinguatōne conuenientī et aufert ventositates et de pprietate eius est q̄ aufert odorez allij. et cepe q̄ vini q̄ dixit bedigoras cōfert morsui venenosoz Auic. de viribus cordis dicit q̄ ē ca. et sic. in tercio gradu q̄ habet confortare cor

CAp. CCCCCCCCXiij.

EGarabice vel cachbita grece calcitis vel colcotar vel calcadis latine vitriolum. SERA. libro agre. capitulo zeg auct. Galieni. vidi in minerls tres venas extensas vnaz super aliaz per longum spacium. et vena inferior erat zeg nigrum et vocatur marchasita. pro qua. l. l. habet marchasida. Et secunda que erat supra eam est colcotar vel calcitis pro quo. l. l. calcitis Et tercia que erat supior est zeg viride. et est vitriolum vel calcantum. et hec que est zeg nigrum conuertitur et fit colcotar. Et colcotar fit zeg viride. i. vitriolum Est aliud zeg rubeuz quod hic non ponitur q̄s inuenies in. l. atramentum. et omnes tres species diuersificantur ad inuicez in subtilitate et grossitudine q̄m grossius ex eo est zeg nigrum. et subtilius est zeg viride. Et colcotar est medium inter hec duo. Et virtus istoz omnium est adustiua comburens carnem et faciens escaram duraz et est stiptica. Et zeg quidem viride et colcotar dissoluitur et liquefit q̄n ponitur super ignem. sed zeg nigrum nō dissoluitur neq̄ liquefit qz cohagulacio eiꝰ ē petrificata fortis. Zeg vero viride est maturatiuū a calore suo naturali maturatōne ampliori quaz colcotar. Idem auct. Dyas. zeg aliud est babiloni cum et aliud ciprense Et babilonicū melius est durum q̄s cum frangitur habet interius maculas albas. Et virtus eius est sicut virtus calcitis. Et comburitur sicut ipsū. sed ciprense hz colorē aureum versus colorem eius frangibile venenosum sicut alumen interius habēs maculas splēdidas similes stellis. et melius ex eo ē recens mūdum frangibile. Illud autem quod defertur ex babilonia est melius. Et est fortius in omnibus quā ciprense preter q̄ in medicinis oculoz̄ naz in hoc est debilius ciprensi et habet virtutē stiptica. sed bitirias putant aliqui q̄ sit species zeg et est illud quod aggregatur sup capita minerarz̄ eris sicut sal. et ex eo est q̄s generatur super mineras q̄s dicitur maltia q̄s inuenitur ī mineris vbi foditur es. et aliquādo super ipsum es repitur et complexio eius est terrea. Et ex eo est q̄s reperitur in mineris in terra que dicitur ralchia et in alijs pluribus. Et melius ex eo est cuꝰ color est sicut color fuligo furis. et est leue equalium partium mundum. Et quādo tāgitur digitis fit nigrum. et eius virtus est adustiua similis virtuti zeg Et idem SERA. auctoritate Dyas. vitriolum vel calcantum habet virtutem stipticam constrictiuā adustiuam. Et quādo sumitur ex eo in potu. z. i. cum ydromelle expellit lumbricos q̄ ascarides. et quādo sumitur in potu aufert nocumentum fungoz̄ faciens euomere et ponitur ex eius puluere in naribus et constringit sanguinē fluentem ab eis et q̄n ponitur ex eo in naribus distillato in aqua mundificat caput. et puluis eiꝰ mundificat vlcera que fiūt in naribus et in auribus et sedat dolores auris. et occidit vermes in eis Paulus capitulo de vitriolo ca. est et sic. in quarto Bulcazim eben aben azarim libro qui dicitur seruitor translato a Simone de ianua forma combustionis calcanti est hec. Accipe calcantum et pone sup testam nouam. et testam pone super prunas et vte. et sit q̄titas combustionis eius si fuerit calcantum nō multe humiditatis quādo non apparebunt ampule et erit desiccatum desiccatōne forti Et si fuerit ampliozis humiditatis oportet q̄ dimittatur sup prunas quousq̄ mutetur color eius et q̄n mutabitē color eius intra se et verteturad sitūtudinem mogre oportet q̄ auferas ab igne et purges. et sunt qui ponunt super prunas et exsufflāt desuper donec declinat ad citrinitatem. aut ponunt super testam et ponunt sūper prunas. et miscent donec mutaē color eius

CAp. CCCCCCCXiiij.

EBus albach siue zebethalbahar arabice grece alcionium vel alosache vel alosachie vel alosache. la. spuma maris SERA. auctoritate. Dyas. sunt eius quinq̄ species vna earz̄ est solida et grauis habens odorem pisciuz putridorum. Et similitudo eius est sicut sitūtudo spongie marine. et repitur multum in littore maris. Secunde vero speciei figura est longioz ista et est leuis porosa habens multa foramina. et est similis vngule oculi leuis sicut spongia. Et odor eius est similis odori lenticule marine Tercia est similis rose. et color eius vergit ad rubedinem et purpureitatem. sed quarta est similis lane sucide leuis ponderis sicut species secunda. Quinta vero est in superficie leuis interius vero a spera similis fungo. et habet odorem Et idem auctoritate Galieni. omnium specierz̄ spume maris substancia est subtilis q̄ resoluit et abstergit. verum vna habet bonitatem plus alia. et alia ē minoz in hijs virtutibus et in subtilitate substancie et ꝓpter hoc sunt diuerse. Et virtus quidē duarum specierz̄ primarum et que conuenit empetigini et scabiei et morfee et mundificat faciem.

Et tercia est subtilior aliis speciebꝫ q ideo quãdo aduritur et miscetur cum vino rubeo subtili et li mitur alopicia curat eam. Et virtus quarte est similis huic virtuti nisi quia est debilior ea ꝙtitatenon pauca et quinta habet in sapore suo põticitatem et acuitatem Et virtus eius est calidior speciebus aliis ·Et que adurit pilos et excoriat cutim Et idem auct·Dyas·due prime species sunt bone in lauaturis mulierum qꝫ mundificant cutem earum ·et conferunt similiter ad auferendum bothor lactea et ẽpetiginem et lentiginez et baras et scabiem vlceratam et morfeam et maculas que fiunt in facie et in aliis partibus corporis q filia hore Sed species tercia cõuenit strãgurie et lapidi vesice et dolori renum·et hydropisi· et dolori splenis sed quãdo miscetur cum vino et limitur in alopicia curat eam· sed alie due species stipticant et abstergunt et mundificant et ꝓpter hoc abstergunt dentes ·sz quando miscentur cuz sale abradũt pilos· Sed si quis vult aliquã istarum specierum oportet qꝫ ponat illaz in aliqua olla noua cruda et cooperiat eam luto et ponat in fornace et dimittat ollam donec coq̃tur olla deinde extrahatur et reponatur et lauatur sicut climia. Sed spuma alia est que dicitur adarchi ipsa congelatur sicut sal super cannas et super iuncos·et sup alias herbas et reperitur adherens cannis et herbis in locis humidis et lutosis q salsis·Et colore eiꝰ est similis colori floris lapidis afios. aut Floris spume maris et habet multa foramina sicut spongia· Et idem auctoritate Gal. virtus eius calefacit multum q abstergit abstersione forti et conuenit egritudinibus in quibus oportet calefacere quãdo ponitur extra corpus ·sed int erius non est conueniens ꝓpter sui naturam et fortitudinez nimiam Et idẽ auctoritate Dyas. est bona scabiei vlcerose et bothor lacteis et empetigini et similibus a vniuersaliter est ca·et immutat complexionẽ malaz quã habent membra ad bonam et sedat dolorem ·et sedat sciaticam Almã sor tractatu tercio capi· de spuma maris Spuma maris plures hz species que omnes ca· virtutis existentes et fic· scabiei et morfee atq; alopicie auxiliantur· Bulcasim libro qui dicitur seruitor trãslatꝰ a Simone de ianua ·Modus combustionis spume maris pone eam in olla terrea et coopi et luta cum argilla q pone in furno quousqz aduratur ·deinde accipe et repone Et quidaz ponunt super prunas et comburunt exsufflando ·sed ablutio eius est sicut ablutio tutie

Zeiden ·i·medicina que Fit in yndia ex ligno ido et est virtus eius similis virtuti behez

Zebel ·i·stercus vel fimus
Zeit ·i·oleum
Zemenetum ·i·priuatio gressus
Zeron ·i·augmentationes vel sopiosa que fiunt in cruribus animalium·l· 1·hair
Zegreste ·i·berberi
Zegi ·i·calcitis
Zema ·i·ficus
Zeocha ·i.nux muscata
Zerna ·i·empetigo hoc vocabulum ponitur in littera gluctem et in·l·carnea
Zemor ·i·rubor placidus
Zenor idem quo supra
Zedua·i·planta de manerie volubilis
Zeliabin ·i·sirupus rosatus lege geleniabin
Zebri ·i·oleum
Zefere ·i·ruta
Zedeuagi ·i·canapis
Zecteno ·i·oliua
Zeialderum ·i·oleum lentiscinum
Zebara est quedam medicina odorifera
Zefirus ·i·fauonius ventus
Zema·i·ius quod nos dicimus zeuma
Zerboin ·i· species cipressi
Zduce ·i·nucella
Zeulia·i·centum nodia vel poligonia
Zercasen ·i·rafanus
Zeite i··oleum
Zeite erait ·i·oleum laurinum
Zeite edirum ·i.oleum lentiscinum
Zenfur ·i·vua lupina
Zeduar zimum ·i·fermentum
Zereactis alcamapsi ·i·semen apij
Zebon ·i·butiron
Zest ·i·test
Zegibel ·i·zinziber
Zenfara ·i·ysopus humida

CAp· CCCCCCCxv·

Edcara est quedã herba similis aristologie minori et in sua virtute et melior est illa que cum napello crescit est tiriaca napelli q ominuz venenorum et pomẽ triplum ponderis zirumbet loco eius

Zenfifur ·i·cinabaꝛ
Zeia ·i·spelta
Zeia ·i· lolium
Zelez ·i·pip ethiopum et piper nigrorum q est habelceliz
Zemmerum ·i·priuacio gressus
Zeugite est species calami aromatici
Zemmentum ·i·priuatio gressus
Zemi ·i·Fermentum
Zemphiros apostema durum cui non associatur sensus neq; dolor
Zeriat·i·herba vnde Fit litium
Zeias ·i·spelta
Zeari idem quod supra
Zion ·i·semperuiua
Zirius ·i· mixta
Zima ·i·fermentum
Zicama ·i·lolium
Zimlas ·i·trifolium
Zimibar idem qꝫ supra
Zimilas idem quod supra

Zireoſkire·i·cibus qui fit de berberis
Zigin vel zigi ·i·forfice
Ziparis ·i·galla
Zion ·i·vita
Zicifur ·i·cimoſbatus
Zia ·i·ſenaciones
Zimber ·i·roſmarinus
Zirumbet ·i·zedoaria
Zimar ·i·via
Zimcuria.i· viride et erugo eris
Zimaria idem qđ ſupra
Zizimoen ·i·hermodactili
Zirungen idem qđ ſupra

CAp. CCCCCCCXvi·

Jnzíber caninum vel aquaticum .i· olus qđ interficit canes cuiꝰ folia ſunt ſicut folia ſalicum·ſed magis citrina eis·et habent virgulta rubea habencia ſaporem zinziberis
Zirbus .i· peniculus cooperiens inteſtina
Zibarbegi·i·cibarium ex carne cocta et ouis ſimul commixtis
Ziraben idem qđ ſupra
Zicibil ·i·zinziber
Zinzíber quid eſt lege tegibel

CAp. CCCCCCCXvij·

Jrabum ·i·arbor magna non fructificans in monte libano de ſemi cuius virgulta ſunt parua rotōde figure habens paruam groſſiciem calamicum quo ſcribitur nigra ad citrinitatem declinēcia que non habent multum ſaporem neqꝫ odorem et modicum qđ habent de odore eſt odor citri Eſt et eius virtus nucis muſcate et eſt ſubtilior parump
Zirionti ·i·ariſtologia
Zirmidia ·i·herba oculi et eſt lupula
Zmciper ·i·galla
Zinziar idem quod ſupra
Zmcifa agreſtis.i·rubea que habꝫ fructus intꝰ piloſos·l.l.Sulabic
Zirabegi·i·cibaria que ex carne cocta et ouis ſimul cōmixtis conficitur vel rafea mixta cū ouis
Zirungen·i·hermodactili vltra mazimi
Zimar ·i·lactuca aſini

CAp. CCCCCCCXviij·

Jrumb ſiue zirumbet arabice grece cirunquimen vel cauch. SERA. libre aggre·capitulo Zirumb Zirumb eſt ex ſpeciebus odoriferis ꝙ ꝓpter hoc admiſcetur in confectōmbus aromaticis Et idem auctoritate Galieni eſt ca· et ſic. prope tercium gradum et eſt in virtute ſua ſimile caſſieligneę ꝙ cubebe·Et idem auctoritate Cō ſodonij ſi non habes cmia momum pone pro eo zirumb . Et idem auctō·Pauli ſicut dicit galienus nec plus nec minus vnica littera quare ſignatur qꝫ ab eo tranſtulit · Et idem auctoritate Ysaac · eben aran eſt arbor magna que naſcitur in monte lubue .i.in oriente nullum faciens fructum habens folia longa quorum color eſt inter virditatem et citrinitatem ſimilia foliis ſalicis et ita eſt color ramorum Et habet odorez ſicut odor citri et eſt ca·et ſic.et ſtiptica reſoluit et ſtringit vētrem et idem auctoritate meſarugie virtus eius eſt ſicut virtus nucis muſcate verūtn eſt ſubtilior ea et qnādo fit ſternutatorium cum eo et oleo violaceo conuenit dolori capitis frigido et humido et conuenit ſtomaco et epati ꝓpter ſuam aromaticitatem
Zirumquimam eſt quedam canna ſimilis cinamomo et eſt zirumb
Zicifal planta eſt in vltramarinis partibꝰ et eciam in montibus ſclauonie qua caremus
Zibil ·i·paſſule
Zingit eſt ꝓprium nomen loci
Zimgig idem qđ ſupra
Zimar ·i·viride eris
Zmirna ·i·mirra

CAp· CCCCCCCXix

Jmirmon vm·Dyas·zimirmon vm tranſlationez grecā naſcitur in mōte anamon virgas habz ſimiles aſpio et ramos plurimos et folia ſimilia ei lata ſuper terram ſpanſa forciora et pinguiora et odorata cum viſcitudine ·color eſt illi mellinꝰ et ſunt ei capitella aneto ſimilia et ſemen obroto ndum ſimile cauliculo nigrum viſcidum et mitre habens odorem·Radix eius viſcida eſt et odorata et mollis ſucum plurimum habens et fauces mordens· Corium eſt illi a foris nigrū et intus viride aut ſubalbidum naſcitur locis aſperis et humectis·virtus eſt radici eius et ſemini et herbe calida eius folia in ſale componūtur ventrem ſtringunt·Radix eius venenis occurrit tuſſientibus et orthonoicis·vinaz prouocat folia eius cataplaſmatibus adhibita tumores ꝙ duricies ſpargunt ·Radix eius ōnia ſimiliter facere poteſt·Semen eius vrinam ꝓuocat nefreticis et ſplenecticis et dolori vefice maximum preſidium eſt menſtruis imperat ſecundinas expoit ſciaticis vtilis eſt bibitum inflacionem ſtomaci ſpgit ſudorem prouocat ·et ructuationem preſtat maxime ydropicis ſubuenit
Zoci ·i·animalia
Zogi ·i·forpices
Zonamon ·i·ſemperuiua
Zomus ·i·fermentum
Zbcan ·i·animalia

Zodiaca ·i·animalis
Zoi ·i·vita
Zhode ·i·ciperi
Zoohod idem quod supra
Zomon ·i·ius vel salsamentum
Zorumbet ·i·zedoaria
Zurumbet ·i·zedoaria cuius herba est similis ci-
pero sed maior et minus odorifera
Zuozur ·i·poligonia
Zucrocaria ·i·flos agni casti
Zuccozaria idem q8 supra
Zucchare quid est ·l.l.zuccare
Zuzem ·i·vitrum
Zufe ·i·ysopus
Zuges ·i·vitrum
Zufeigebus ·i.iuiube
Zumana·i·virido vt erugo eris
Zuffore ·i.planta habens folia si
milia rute et est suffe
Zurus ·i·paluitrum
Zulbe ·i·cicercula
Zuleluge hoc fit de farina aqua et melle simul
commixtis et in oleo frixis
Zuleuie idem quod supra
Zundebeduster ·i· castroreum
Zuffefese ·i·iuiube
Zufoara ·i·leuisticum
Zukermen ·i·corizza
Zubel ·i·butirum crudum
Zufenferad ·i.radix mandragore
Zuferia ·i.alacha
Zugi·i.acumen lancee et ponitur pro sagitta ha
bente acumen
Zuffarizef ·i·iuiube

humidum in medio primi Et tale zucarus fit co-
hagulatum sup cannā est q8 affertur ab egem
pm frustra similia frustris salis Et est etiam zu
carum taberzed ·i· de regione illa in qua fit zu-
carum album purum et bene coctum q8 non mol-
lificatur sicut sal alimen· Est similiter zucarum
alusar pm Auicenam libro secundo ca·de zucaro
zucarum alusar et est roscadens sub alasā et sūt
sicut frustra salis Et in ipo est pūctricitas et ama
ritudo cum absterhone et resolutōne ·Acuit visū
et confert renibus et vesice· Et est aliud zuca
rum amarus q8 colligitur in plāta hauser ·Pau
lus cap·de zucaro Zucarum est ca·a humidum
in primo gradu virtutem habet nutriendi et ifri
gidandi et relaxandi contra dolorem oculoz di-
stempetur zucarum cum lacte mulieris et distille
tur in oculo probatum est· Et idem sera· pēm-
die sunt ca·et hu·in primo gradu·molliunt ven
trem et sunt grossiores zucaro Auic·libro secun-
do cap·de zucaro Zucarus est vehementioris le
nificationis et sedat inflacōnem et cū oleo amig
dalino conuenit colice

SEQVITVR DE D

Car ·i. virga pastoris
Dds est ordeum romanū et est or
deum cui non esse oportet
Ddro idem quod supra
Ddisi quid est lege litteram condes

Vcarum·SERA·libro aggre·ca·
zucarum anct·Galiem· Prima ei9
virtus est que siccat secūda que ab
stergit et resoluit et dixit de in ge·
sa·q9 ingreditur in medicinis que aperiunt opi
latōnes et abstergunt et mundificant vias et ē
longinquum a nocumēto stomaci et ab eoq9 fa-
cit sitim sicut mel et efficitur per expressionez cā
narum et fūcus eaz coagulatus vocatur zucca-
rum Et idem auct·Dyas·est similiter zuccarum
species que est ex speciebus mellis et vocaē mel
canne Et est illud zucarum q8 est ita pingue q8
non induratur sed remanet liquidum ad modum
mellis Et cum plus moratur durescit cuius sub-
stancia cohagulata sup cannas in yndia et ara
bia· Et cum plus moratur durescit·cuius sub-
stancia indurata similatur substancie salis et frā
gitur sub dentibus sicut sal et vocatur sal yndū
Et quādo resoluitur et bibitur soluit ventrem et
est bonum stomaco confert dolori vesice et re-
num et abstergit obscuritatem visus·Idē auct·
Aben mesuay est ca·in principio secundi gradus

Explicit singulare pandectarum opus·extractū
ab origmali necnon emendatum per expertum
ac eximium ·artium et medicine doctorem· Ma-
gistrum iohannem theobaldi Ebroicum·cuiusq3
fideles impressores fuere· Magister martinus
huß·et Jo·sibet· Anno Incarnati verbi·mil
lesimo CCCC·lxxviij·Aplis luce xxvij· In lug
duno· Et Anno regni ludouici decimi franco-
regis xvij·